SACRORUM

NOVA, ET AMPLISSIMA COLLECTIO,
IN QUA PRÆTER EA QUÆ
PHIL. LABBEUS ET GABR. CO&SARTIUS S. L
Et novijfime Nicolaus Coleti *in lucem edidere,*
EA OMNIA INSUPER SUIS IN LOCIS OPTIME DISPOSITA EXHIBENTUR, QJJÆ

JOANNES DOMINICUS MANSI,
ARCHIEPISCOPUS LUCENSIS EVULGAVIT.

EDITIO NOVISSIMA
AB EODEM OPTIME MEE.ГГО PX.ÆSULE
POTISSIMUM FAVOREM ETIAM ET OPEM PRÆSTANTE
EAf/° *CARDINALI DOMINICO PASSIONED*
SANCTÆ SEDIS APOSTOLICÆ BIBLIOГHECAR.IO,
ALIISQUE ITEM ERUDITISSIMIS VIRIS MANUS AUXILIATRICES FERENTIBUS CURATA,
Novorum Conciliorum, novorumque Documentorum Additionibus locuplerau ,
Ad MS. Codices Vaticanos, Lucenfes, ahoique receniita, & perfedfa.

ACCEDUNT ETIAM NOГΛ- IT DISSERTATIONES QUAMPLURIMA , QUÆ IN CETERIS EDITIONIBUS DISIDERANTUK

TOMUS VIGESIMUS PRIMUS.
Ab anno MCIX. ufaac ad ann. MCLXVi. txdnfivt.

VENETUS MDCCLXXVI.
APUD ANTONIUM ZATTA.
SUPEH.10BJJM PEK.MISSU, AC PRJPILEG 10.

<AMio iterata adEditwitit principe ta^mplitm ab Buberto Weltrr, Bibhopoia, Via dicta Brmard Paluty 4, Ponaiu MDCCCCIll»

NOI RIFORMATORJ

Dello Studio di Padova.

A Vendo veduto per la Fede di Revififibne, /jL ed Approvazxone del *'P. D. Filippo Rofa lânzi* Inquifitor Generale del Santo Offizio di *Fentzia* net libro Intitolato *: Sacrorum Conci· Horum ὐ-c. ^4u£lore P. Philippo Lubbeo Soc. Jefu curante Nicolao Coleti , & Joanne Dominico Manfi &c.* Non v'effer cofa alcuna contrôla Santa Fede Cattolica , e parimente per atteftato dei Segretario Noftro , niente contro Prin- *r* cipi , e buoni coftumi , concediamo Licenza ad *Antonio Zatta* Stampator di *Vtnezia* che poffi effere ftampato, offervando gli ordini in materia di itampe , e prefentando le folite Copie alie Pubbliche Librarie di Venezia, e di Padova

Data li 20. Diccmbre 1767.

(Sebaftian Zuflinian Riform.
(Alvife Vallareffo Riform
(Francefco Morofini 2° Cav. Proc.Riform.

Regiftrato in Libro a Carte *335.* al Num. 2304.

Daviddc 'Marchefmt Segr.

EORUM, QUÆ IN TOMO XXL

CONTINENTUR.

Qus hoc Indice Q notata fune» noftrx Editioninoviter accefscre *P. Joanhis Dominici Manfl* cura, qui ad Archiepifcopatum Lucenfem eveâus, gloriole obiit/ omiÆs iis , qua: forte tipothetarum vitio notari non potuahint.

CON

I

NOI RIFORMATORI

Dello Studio di Padova.

A Vendo veduto per la FcdediRevifione, jfX ed Approvazione dpi *'P. D. Filippo Rofa Tânzi* Inquifitor Generale del Santo Offiziodi *Venezia* nel libro Intitolato *: Sacrorum Concilioi-um &c. Pudore P. Philippo Lubbeo Soc. Jcfit cutanre Nicolao Coleti , & Joanne Dominico Nlanft* Oc. Non v'effer cofa alcuna contrôla Sahta Fede Cattolica , e parimente per atteftato del Segretario Noftro , niente contro Principi , e buoni coftumi , concediamo Licenza ad *Antonio Zatta* Stampator di *Venezia* che pofti effere ftampato, offervando gli ordini in materia di itampe , e prefentando le folite Copie alie Pubbliche Librarie di Venezia, e di Padova

Data Ji 20. Diccmbre *1767.*

(Sebailian Zuflinian Riform.
(Alvife Vallareffo Riform
(Franccfco Morofini *2°* Cav. Proc.Riform.

Regiftrato in Libro 9 Carte j*35.* al Num. 2304.

Drrvidde ΆΙατΛίβηι Segr.

SYLLABUS
EORUM, QÜÆ IN TOMO XXI.
CONTINENTUR.

Que hoc Indice ft notata fune» noftrx Editioninoviter accefsere *P.Joannis Dominici Maηβ* cura, qui ad Archiepiicopatum Lucenfem eveftus, gloriole obiit/ omiiCs iis , que forte cipothetarum vitio notari non potuerunt. «

CON

I anno CHRISTI

CON

ω LAUSDUNENSE,

De ftatu Ecclcfix, a Girardo Engoliimenfi epiicopo, fedis Apoftolicx & legato, celebrato anno Domini mc ix.

Rerum in hoc concilio traôatarum nihil ad nos pervenit potter decreta duo, qur fubjicio.

I.

Eccltfit Seniti Prtri, Trenortierfku vindieetnr edvérfite epifeoptun & cenenieot Nennetenfes .

rardus gratia Dei Engolimenfis epifeopus, fanâz fedisaportolicatlegatus. Cum de ftatu fanâr ecclefue , Laufdunenfi concilio, quod in bafilica B. Dei Genitricis, ipfo autore ac gubernatore celebravimus, plurima pertra&atfem : delata eft β in confpeâu concilii querela Trenorcienfium monachorum, fuper Nannetenfcm epifeopum & canonicos ejus, de eccleiia fandi Vitalis. Craftina die, in refedorio ejufdem ecclefue, cum fratribus & coeptfeopis noftris conveniens , Burdegalenfi fcilicet archiepilcopo, domino Piftavienlt, Andegavenfi etiam, Genomannenfi & Rxdoncnfi epiicopis, abbate quoque Angeiiacenfi, & ..abbate fanfti Eparchi cum pluribus aliis: duabus eorundem legitimis monachorum perfonis fuper hac caufa auditis utrifque partibus adjudicavi* mus (aeramentum. Hoc canonice iuicepto , fequenti die, coram omni confcffu, nrsrfente pariter & jubente ipfo Nannetenfi epiicopo inveftituram przdiâc ecclefae, de manu archidiaconi fui per privilegium quod manu tenebat, fuicepi : & ex judicio, & afienfu archiepifcoporum , epifeoporum, abbatum, & totius conventus, inveftituram ipfam per idem privilegium Cunakdenfi priori, & prscdiftis monachis folenniter contradidi, falvo tamen canonico jure Nannetenhs ecclefiz , fi quod effet . Ut autem res illa hrma & inconvulfa permanear, ftgillo noftrz autoritatis iniigniri fecimus, & propria manu fubicribere curavimus . Faftttm eft autem iftud in Laufdunenfi caftro, coram pofitis archiepifcopis, epiicopis, & abbatibus, & multis aliis rdigioiis fit nobilibus viris . Stgnum Burdegalenfis epifeopi, S. Piâavieniis epiicopi, 5. Santoneniis epiicopi, S. Agennenfis epiicopi, S. Petragori. ceniis

(r) In Cod. MS. de geAis, Pontibcom EngolifmeflGum de Girardo.dicitur : *GirerJut Efifiofea , (M PeftMi Pef* idlfe/iffct* , fai *fetret Getlurent vteeret, cofnitt btntfitu , pr*tltrt Jefirntit , Wft fett pntu* ia Bzûaaaia . <T drtaWr *ieTereetenf, PerJef/tleefi, tUnrtcetfi, provincitj Pr*ter lettre, fine i» Leteùuee eeiitue fttit, Cnfihe ttlebrevit.* Sed Lauldunenfi· tantum memoria i»-pereA, de Gherardus Anacleto Antipape poitca arÜMtreM, fuaaa antea fibi compararet gloriam commaculavit. *Peglee eé* A*. *Cb.* 1109. η· ia.

ANNO CHRISTI

-eenfis epifcopi, S. Andi tvenfis epifcopi, S.Ce-nomannenfis epiicopi, S. Nannetenfis epiicopi, pi , S. Vcnetenbs epiicopi, Vendocineofis , S. abbatis Malliacenfis , S. abbatis majoris mooafterii, Signum abbatis fanfti Florendi. Anno ab Incarnatione domini MCIX. epafra xxvill. indiftione it. prefidente domino Pafchali papa Rome, in Francia Ludovico regnante.

Ego Girardus Engolifinenfis epifeopus, ft fande Romane ccclcfic legatus fubfcripfi.

II.

Capella fenili Stephani , mottecbii Majori/ assae fterii edjndkatxr adverfiu canonice/ Camtiioctnfet.

EGo Girardus Dei gratia Engolifinenfis epifeopus, Roman· ecclefi· legatus , aliique fratres qui nobifeum erant Andcgavis apud monafterium S. Albini, in cella novitiorum ejufidem monafterii, ad quandam caufam ventilandam & difeutiendam , que erat inter abbatem S. Martini Majoris monafterii, ft canonicos de Camiliaco, de capella prediâi caftri , convenimus . Utrique enim & monachi & canonici pnefentes affuerunt, utrique caufas fuas ordine exegerunt . Auditis utrorutnque rationibus , de judicio traftare erepimus. Et quia non omnes Unanimiter confenfimus,dilatumeft judicium adeoncilium ufque Laufduni ad prefens futurum. Pc-Ce-Araâoque ex mort concilio, venerabiles fratres , &coqjticopo·, qui interfiaenintcoocilio, inunum convocavimus : & cum cis diligenter de fudicto prelibar· caulae traftavimus. Qjâod ita pari couîenfu diffinitum atque fincitum eft: ut capella S. Stephani, oarocbiali ecdefic que in honore B. Petri apoftoli fundata eft, inhaereat, uniatur: de fie monachi matrem & filiam poffideanc. Hujus autem diffinitionis nobifeum indices fuerunt, Emaldos archiepiicopus Burdexalenfis,Pe* trus Santostenfis epifeopus , Petrus Piftavenfis , Marbodus Redooenfis, Hildebertus Cenomanenfis ·

Celebrato autem fotemniter judicio, venerabili fratri noftto, abbati videlicet WiOelmo Majoris monafterii , & monafterio ejus , fuam capellam reddidimus. Ut autem diffinitio ifta firmior permaneret, figillo nolito figiUari pnecepimus, & manu noftra fiibfcripfimus.

Afta eft autem diffinitio ifta in ccdefia beat· Mari· Laufduni ! in qua fynodus confédéral . Anno ab Incarnatione domini mclx. in. Inds ftiooe, Pafchali II. Romanam ecdcfiam regente, regnum Francorum Ludovico rege tenente, Andegavcnfium plebibus Falcone juniore pnefidente.

Ego Girardus Engolifinenfis epifeopus, ftfimÔ· Roman· ecdeue legatus , huic diffinitioni fubfcripfi.

9. C. TRENORCIENSB concilium , flood bic I0-cum bibebar m Synopfi , ad annum mcxv. pertiMt , Ce< fao loco asnoices.

A D LAUSDUNENSE CONCILIUM

A Girardo Engolifinenii anno Jioç habitum

ADDITIO.

EI M,.β

PRater dxo ille decrete , aliertem pro monachis Ttrnorcienfibxs, alittd Vtro pro monachit Majoris mottafteni , i» Lanfdxneufi hoc concilio fletnie cxbdret Lafbexs confirmata eft etiam in kei tpfa fynodo donatio qxedam fe&e monachis S. Nicolei Andegevertfis eccl^fia S. Medardi dr Dolon prope manie Namnetenfis terbis, pKMV cenxnci quidam regulam S. A^geftini profejft tenebant. En danationis tnftncrrentum , quod m eodem concilie leflxm & cerfirmatum accepimut ex Mertem efmcdot. to. I. peg. J18. yfa/rfw4OT vero Hied preferem. «imadvertifi jttVat , epttd eemdem Mertem ikidem elixi fnccfdere ejus rei inftrxmentxm , eccieft» illini canonici non ecclefiem fe/itttmmcdo, fed & fc pariter albati ejxfdem monafterii gubernandos dirigendof^itt tradant ; φιο ex enftruaeento difoimns Lexfdxnenfe cancilixm die XT. Xal. mvembrit earn 1109. convmjfe.

PRÆŒPTUM BENEDICTI EPISCOPI

Haametftffij de etclcfie S. Medardi de Dolat,juem donat Majori-motufitrio.

IN nomine fan&c & individue Trinitatis. Ego Bcnedtftus Namneteniium epifeopus conftitai in ccdefia S. Medardi de Dolon, qu· eft prope moenia urbisNamneticc, quofdam canonicos, ad ferviendnm ibi Deo fecundum regulam S. Auguftini . Sed heu! contra fpem & voluntatem noftram in parvo tempore canonical!* Sbidem ccepit religio miferabtliter deftitui. Qpod cum ego vidiflem , in capitulum eorum aliquotiens veni ; fiepe cos de corrcftione fui commonui: & cum nec fic proficerem, ad ultimum etiam comminatus fum eis, nifi fe corrigerent, me eos ab eccicfia emilTurum, & alios ferventiores ad Dei fervitium immiffurum. Illi autem nec fic corrigentes, & res loci per fe pofle detineri diffidentes, & hoc etiam affirmantes , tandem acceffe* runt ad abbatem S. Nicolai Andegavenfis , dicentes fe velle fieri monachos, & locum S. Medardi eide ejus monachi» fubdituros. Quod cum ad me perlatum eflet, dc advocatis eis requififfem fi Γκ fecittênt, Ce refpondifTent rem ita £e habere. Ego autem, inquam, illi ecclefi· providebo . Mifi itaque ad venerabilem abbatem Majoris monafterii, nomineWillelmum,demandavi ei, quod illam ccclefiam decreviflem beato Martino , & ejus monafterio condonare. Unde ille accepto confilio, tranfmifit ad me duos ex monachis fuis , domnum VPillelmum priorem , & domnum Milonem . Prrfcntibus igitur , & concedentibus archidiaconis noftrjs Rivallouio , Gaufrido, & Harcodio de fando Petro , de quo illa ccdefia movebat fecundum ficculanm poteftatem, nui eam in manu noftra reliquerat, dedi beato Martino & monachis ejus, in manu domni Willelmi prioris , ecdefiam illam cum omnibus ad eam pcrrinentftxu, falsa jnftiti· ft auftoritatis noftre canonica reverentia. Huic dono interfuerunt Rivallonius , ft Gaufiedus archidiacom Namnctenfes, ft Petrus cantor . De monachis WiUehnus prior, Milo, Guarinos de Fondera , Gilduinus filius Gikmis . Parvo poft tempore , domnus Girardus legatus apoftolio» fedis celebravit concilium Lofduni , ubi ft ego· interfui ; ft ejus in pnrfentia confirmavi prnta* tum

turn donum, ntühi iode magnas grattai refe-A rente. Hanc autem confirmationem fed ipfiab- C .-4-Γl had Wilfeimo , ubt interfuerunt ardentes , & videntes de monachis ejos , WiUemus prior , Andreas , Gommes, Milo, Gilo , Frotmundus prior Tarenti.

AAutn anno Dominies Incarnat. mclx. ind. hl & regnante in Francia rege Lpdovico.

CONCILIUM RE MENS E,

In caufa Godeiredi Ambianenfis epifeopi, anno mclx. fub Paichali papa II.

A Nee MCIX. Amir /raeda/ celebrata eft fre- . F**r,i***7* r. precrnrw . A fam rarer alia aihtatxm nperttxrt <pmd Godefnt-dat/ epifiap/u .efaebiaaeifa redarguit falfitatit diph- rumstiMm U . B a fxbjiBime eptjcepi mmucbi, dxm appeUmtet ad JI til-lae enmdem traxerant faaBxm tpift . Prmcxr-rentei emm mmacbi illi caafidicot ini^m/ paratae pro ptœaia yxamübet caafam Jive jaflam five in-

PafibnUm pM/ijfcvw fit&i voti compote!, a/fxcoi-ilortj ixipo , ad propria rctliero i» fimBxm vi-rum probra jaPLsatei.

G. G Hac ad verbxm Bini/u ec Baronie pan-tni ali^xid lacie affero ex eodem aatare Bùcolao . Mmacbi S. Valerici, immane/ fi jaffabant ai epi-feopi Ambianerfit jarifdiffitm ac pntefiate : Gede-frtdae ad epifiapam Remenfem caafam defert. Re-met xtriqm caâieademt: ubi turn, tarait Nècalatu, celeberrimus procerum Gallic conventus habebatur. Procedit in medium abbas cum monachis fuis, accufat epifeopum Godcfridum: profert litteras commentitias , nulli pixterquam Romano pontifici iptos cflê fubjeâos . Godefridus parum fident litteris , petit eas fibi dari infpiciendas . Accurate igitur illas contemplans , & vefte fua leviter abftergens , fraudem deprehendit : cxclamanfque , Huc, quefo , inquit, oculos omoes advertite. En memMnas, & atramentum, feripturamque plane recentia, nec Romano more obiignata . Accurrunt omnes, diligenter infpiciunt: rem eflè, ut aitGodefridus, comperiunt. Monachi pudefaAi , ad Romanum pontificem provocant.

G- C. Poft coocilium, Romae primum viAores monachi fuerunt , malia artibus I deinde re plenius co-Ì;nita , epifeopus . Concilium Baronins vocat : NiCO-au», qoem babec aurorem , unam conventum procerum appellat. Uter vero peccat, an Nicolaus qui Ma> nadem, Remeniem epifeopum tum fuilfe ait / an Baronins , qui hoc in annum mclx. confert ? Nam anno Mcvn. Manaffe» obierat . Baronio annum mclx. affignanti favet Hugo autor vita S. Hugonis, Cloniacenfis , dum ait Romam eunti Godefrido divfnitus revelatam etfe S. Hugonia mortem. Atqui S. Hugo anno mclx. obiit tu. kal. Majas .

Obser vatlo P. Antonii Paci ad An. Ch. 1109. n. 7. & ieq.

Niolaus Monaehus Soefllonenfis in Vita S. Gadefridt Epilcopi Ambuneniis , recitata a Surio ad diem VHI. mentir Novemb. in qua que de San&o Prrfule viderat vel audierat, fe fcripfiffe teftatur, lib.i.c. 9. Bc doobea feqq. narrer, Gedefridam male acceptum a Monachis S. W alerici, immanitatem luam jaftantibus, ad Maeeafea Archiepifcopum Remeniem caufam rejiciendam fiatuiAe t Monacboa vero commentitia fingentes Privilegia Remos vernile , M tuae crielermtti Pnetram Gallia Cearoeatae leeMctar. Ibi S. Godefridus Privilegia illa plane recentia cflb probavit . Meaachi fadcfaBi ad Reamaam Phatifceae provocant , Romamque illico proficifcuncur . Refert poftea Nicolaus Gedefridam Romam ad Paichaien II. vendis ,

buneque pmcepttfe , ut Abbas S. Vvalenci & M<nachi Ambianenfi Epifcopo perinde ac Patri Pa-fioni parerent. Ita ille cap. xxi. etuidem libri.

Erat tune Epiicoput Remorum Miu/ti , uti ferfl bit Nicolaus Sueflioo lib. i. cap ad. quem ex Charta Authentica Marlotua in Metropoli Remenli lib. ». oftendit eidem Sedi prmfuiffe ufque ad annum millefimum centefimum Optimum. Quire Synodus Rctnenfit ante ilium Chrillianum congregata, idque anno millefimo centefimo quinto, ut eruo ex .membrana Dotationis , que extat apud Mimum in Codice Donet*onnm, (cripta anno milleiitno centefimo oftavo, Epiicopatus Odonls, in hoc Concilio Remenfl/Pr*-fulia Cameracenfia coofecrati, ranno tertio , Daeiui , inquit Herimaonus in Narratione Reflauratlonia Abbatiae fanAi Martini Tomacenfit Tom. XII. Spicilegii pig. 444. ReaaertM· ^rebiepifeopat ad Conciliem generaliter eaeudee/ a/rer ^dbbatet , titer eliet nolulmumi rt%wl Odaneaa .Abbatem SaaBi Martini Toraaeeafit, eaae^ae extade edtairaater qaid de (eafilio »c· K rèferetar, atteaiti CT fafpeap expeâeretaxt, eae reffate «aditaat ad Caatereteapt fedit Ceiltefetexo reae fatge elethua , fine ae»<a efi ^ribiepifiofe , O' (oaeprvtiincialibae Cpijcfit ceafecratam . ỳrui eo the ledai tetane conventaia nefinua repleverit, fef/ fingaltat pr-C Sera aofira ceaci^fertt, nailar facile exflicare poterit I yix iarnea oSe diei tranfierant , & rarfaat aebtt qaadaae redditae cealolatio, faexieae tpfe, rebellante ac refifiente Galebere Epifiepe (qui dignitate depolitus furat , quod Hemic· imp. partibus adhoreret) , pacifice iagndi nea nealem Cameracxae Urbem rvrfnm nebit ab ^trcbteptfcopo remittitar, tT per aenam integram nobi-[cam demoratae . Tum pag. 447. Mortae patre Hrxrici (hujus nominis V.) Henrico [extere (anno nempe MCVI, kalendis AuguRi) aon gaidem arnui, [rd trt/Utia cordi/ filtat epat , fi» optato regno potitai, manda-uii Cameracenfibai, at GaaUberam excommxnicatnm ab arbe pellerent, domnam Odonem reciperent, tancene primam domnai Odo Urbem fedij (ne pacifice ingredient , prx-ctpit aebit at Mbatem eligeremat.

Si itaque Odo Cameracenlis Sedis potleflionem iniit poft menlem Julii anni MCVI, annoque integro roll fuam in Ccncilio Remenfi ordinationem, perfpicuum eft illud anno MCV. con<regaturo, & tertium Sedit P exeuntem in annum MCVIll. convenifle . Marlotua citatus cap. a), ait Hifloriam , quam refert Nicolaus SuelTionenfia , ubi SaaBai Godefndat falfitatis arguit Diploma Apoflolicum, quo fe tueri & eximere conabantur Sanvaltricenles Moi>.'cbi a fubjcftione ejufdem Godefridi, egregie per partes exeufTitle Lucam Dache-HUtn , K Robertum Qpatremari.inn BenediAinos , quibus ipfe adhatret, eolque mirari cor fumm« eruditionis viros in ea cascutiiife, cam nnllxi per id tempora Cmventa/ tali/ legatar in Cbartopbilacio Remenfi. Verum frivola haec ratio, eaque Hiftoria certat dt indubitatae fidei, & Concilium Retnenfe, cujus in ea mentio , aliud non eft , quam quod mox memoravimus .

Baronius illud hoc anno conflgnavit , quod Senffar Godejrtda/ prMfenti anno Romam profeflus fit . uti conflat ex Epiftola Hugonis Monachi Chsniacenns ad Pontium Abbatem Cluniacenfem data, & in Btbliocb. Cfun. pag. qd». relsra, in qua dicitur, Gedefridam , dum SanAns Hugo Cluniacenfis Abbas ad Deum mi-p gravit , fui(le r«m in Italie aped Papiam , & focus mortem ejus revelafle, quam die XXIX mentis Aprilia hujus anni comigiflir inter omnes convenit. Verum hcc profcAio Romana SanAi Godefridi dt revelatio mortis SanAi Hugotus Abbatis nihil commune habent cum Concilio Remenfi, quia illud ante aliquot annos congregatum fuerat, anno nempe MCV , idque non Rodulpho Viride, fed Manages eius decef-fore Ecdefir Remenfl prefidente. Qgare fallitur Cardinalis do&iflimus num. V. quando ait t KAι SanRi Godefridi infinuare, fum Romam profeâum elle , èc Remeniem Synodum cnaAam eo anno , quo illa vitio accidit ; ilia enim produnt Synodnm Remeniem habitam Manafle Epifcopatum adminiftranre, qui tamen bsensuo ante lanAum Hugoocm Abbatem mortuus cfl .

ANNO CHRISTI

To*. X. Çoncd. toc Synod* co* oreteti atmoco-A pulatar, A Coffcrtiui dude* ait. BaroMom Conci- J>u* appellare rato*, «uc* NicoUot Mooaebus cmp> ventu* vocac« At bora* tt*eoru* Scripcora· Coo- C'liu* festal eonvento* OpoeilaM ia quo de rates EcclrfiaAicia ajitut, vel cai mterfuot . Pv- tir deinde Codante, nier peccet, an Nicola* , Mai Maaaffc* <n* JLcrataia* Epicopa* faffa tradit? — Btrooiua, «ai illato in MMOtamuto confert? fed certo* & itoobitatu* impoâèna* eff· debet, Nico* lau* accurara ootafo Coneiitan 10to fodeote Me* */r celebrato*, Λ «μτνμ faafti Hageotl Abbatia. «c ejus revelatione* extra re* ad Concilia* XeoMo* te trabi.

FERRARIENSES SYNODI DUJt

Amo xiotf. fle xxio. habit®.

Ea coiita. /T»Empore quo dom. Landulfiis epife. per dom. PâP*m rafchalcm a Roma rediit confiera- convocavit omnes clericos, proceres, val- vl^ [illegible] con[illegible]w › & majores populi civitatis Ferrari», &in concilio refidens dicit. Volo,at- que prreipio , ut omnes laici relinquant ecde- fias, referent oblationes, decimas, λ primitias in manus meas. Cumque omnes laici indigna- rentur , ôc fe non factura penitus caufarrqt. DominusGuilielmus Maohifclle filius dixit, quod epifeopus quaerit, ratio exigit. Non enim debent laici ecrlefias habere, nec oblationes cum cleri- cis dividere , nec decimas & primitias vetinere vel a clericis exigere: Quid multa? velit nolit, laici venerunt, & in manus dom.Landulfiepife. & clericor. civitàtis Ferrar. refutaverunt cede- fias, oblationes, decimas, & primitias, & aro- pirus non exigere a clericis permifenmt, atque ita diffinita Λ lis & altercatio, qu® nequetetn- pore Gratiani epife. neque tempore Guidcois Aritini epife. potuit diffiniri . Laudaverunt epi- fcopus & clerici Dom. & beatum Gcorgium pro laicis communiter oraverunt. Poftquam hoc bo- num totum faâum eft, ait epifeopus. Aliacon- troverfia, que adhuc viget inter monachos , & hujus civitatis clericos fic terminare, & deinceps volo certum finem ponere: ut fi epifeopus cum canonicis ad corpus alicujus mortui affuerit, ma- jorem miflam celebrabit. Vel fi archipresb. ma- joris ecclefix & non epifeopus fimiliter majorem miflam celebrabit, vel fi archipresb. conventus , aut alicuius congregationis archipresb. affocrit cum omnibus ecdefiafticis majorem miflam ce- kbrabit. Excepto in ecclefia S. Bartholomci, Λ S. Silveftri, & S. Romani, ideo quia ordinem, & regulam fervant. Omnes pariter qui aderant laudaverant. Tempore quod fa&nm eft annodo- miniae incarnationis MCVI. pontificatus autem dom. Pafchalis fecundi pape anno fexto.

Atmo dominice incarnationis millefimo cen- tefimo decimo, in palatio B. Gervafii, a&uu breve recordationis quod ego Landulfus per Dei gratiam Ferrariea epife. & omnes canonici no* ftneque civitatis clerici, communi confilio, fta- tuimus, ut m quacumque ecdefia, vel monafte- rio Dofirs civitatis ad defundi corpus fuiflemus, fi epifeonu intereffet, quod ipfe majorem mif- fam celebrare debeat; fi vero non adeflet , ca- nonicorum major, ecdeii® foret mifla dc offi- cium . Si autem neque epifeopus, neque cano- nici afferent miff® majoris miuifterium fibi fu- ment ad celebrandum clerici , excepto in ccno- bio B. Barthokunei fit S. Silveftri atque Ro- mani , quia de cis fiait conceffiun, quia talis conventus eft per regulam & ordinem' fervat , Dopno Antonio S. Sarthotamei abbate nec non dom. Johanne de Pinarolo S. Romani priore , dom. Johanne de Borfello S. Michaelis priore , Adelmario priore S. Nicolai , dom. Michaele Siore S. Johann, consentientibus, 8c jubentibus ifone archipresb. S. conventus, & congregatio- nis S. lohannis, presb. Petro S. Crucis, presb. Petro de Vigarano cum omnibus confratrib.fuis, talis, & Petro diacono cum omnibus coufratri- bus fuis, archipresb. Petro S. Georwi morante apud S. Mariam de Bueco, .presb. Martino S. Martini, presb. Petro S. Petri & presb. Roma- do S. Stephani cum omnibus confratribus fuis

O Caas*. Jabria.

CHRIfTI CHRISTI

CONCILIUM LATERANENSE,

Sub Pafchali II. papa fecundum Non. Mart. MCX.

Ex chronico S. Petri Vivi Sefloc. eo quod edito* eft, aoftiore.

ANdo dominice Incarnat. MCX. in Lateral nefi ecdefia prefidente domno Pafchali II. Indidione III. Non. Mart. conftitutiones fando- rum canonum fequentes flatuimus, ut quicum- que clericorum ab hac hora inveflituram ecde- u» vel ccckCaftjoe dignitatis de manu laici acceperit, & qui ei manum impofuerit, gradus fiii periculo fubjaceat & communione privetur.

ApoAclorum canonibus flatutum eft, ut om- nium negotiorum ecdefiafticoram curam epifco- pus habeat, & ea , vult Deo contemplante , difpenfet . Item in Antiocheno concilio ftatu* tum cft, ut que funt ecdefias, fub omni lbUi- ciradinc & confeicntia bona, dt fide qu· in do- mino eft , conferventur : que & difpenfanda funt , judicio & poteftate pontificis cui com- miflus eft populus , & anim» qu® intra ecdc- fiam congregantur. Item Scephanus martyr feri- bit.' Laicu, quamvis religiofi fine , nulli tamen de ecdefiafticis facultatibus aliquid difpoocndi legitur unquam attributa facultas ; neque dein- ceps fieri permittimus.

S quis ergo principum vel aliorum laicorum, drfpofitiooem feu donationem return five poflêfi fiooum ecdefiaftkarum fibi vindicaverit , ut fa- crilegus judicetur. Qerici veto feu asoMchi , qui cas per illorum poteftatem fufeepermt, ex- communicationi fubjaccans.

Sunt

ANNO CJIIKITI

• Sant prnterea qaidam. mi vet violentia, vd favore, non penmrtunt ecdeftas wlariter ordinari: boa etiam decernunus ut tacnlegoa juducaqdoe. Qui vero ecdefias, eorum violantia vel poteftativo favore fiiiceperint» excommunicatio, ni fisbficiantur.

liripiunt, nt ra- CCdcfie limini-

ANNO CHAIS!

c. c. Chroeiw* HiUaakimmit ad hanc lyf— anna® aitminit Lataransnfa (yaodt, vocat glorioiaji . CArOmcen Seltonebia Adttaaa, atiia tjus mennoMm facie ad mmhun went. Illod aotam antphut ea mo bne fyaodos deproaapta, um- dafianat mcx. ftvtc ft ladiAio III. Iraic anno nrfpoodraa. Eflo autom atrique anno Lateraneofia faa tribaatur fyaodat. CWD Romas feltM fUOCIMMS habmtar.

cr AD CONCILIUM LATERANENSE

4*μ· JilO. aMrarast.

ADDITIO.

b- M«d II*vm ««7

A NnaliftaSaso Eccatdi ad annum πιο. con-B 000 mem^t tantummodo» ltd fit eyta.canones omnes refert uno illo excepto » in quo coercentur QU» qui non permittunt reefe- X*r r^psferfrsr mlnuri, I^o pratermiflb canone exlubet fcriptor ille pntfens decretum de bonis naufragantium» quod fit apud Labbetun noviflimum exhibetur. Dein annalifta addit fit fanâionem hanc aliam, qua in Labbeo non legitur . *Jllxd etiaet repetitam & cennoataat efl, and i» Tntnlit^Ati» Attaqdiitaru* cMUfrautaR.«$.fwd *ita je ipthet: Çnflitiaipeu patrate factntet tf.* a,

«gg» <gjh «g$» «gg» agg» «gg» agÿ» «ggaegg» «g&» «g$» «g$»

CONCILIUM CLAROMONTANUM

In quo cxcommunicati Mauriacenfis ecdefmperfecutores» tempore Pentecoftes» an. mcx.

Q fZa crcA/fearX/ Aer raHrata *fitttJbu* , asadrij *-arrarar n cinaitt» A. Pttvi Pni Semen ju: fte ·· fttte tmtfti». Prtnu Mnritxt^ Attmtr, tûitftt ctmiii tjttfAtm temecii, «Averfitt eUetm S. Ptfri f^vi Seimnfit, cttjut ai ptte/Utt eemt, emtemanr, tftrem ctemeAmilèu ltùcit fmdtir, fretiyftn mtnMt tcititf t emeti m Metm iffm irreperent, ^eft fngtûee mnaiteritm ptueerent . Atmdew t jirventnae epifetpe RkierAu Meeeûht feAu Aftfitlice kptiu, et rtWlu ad eMieetiaee natpeUertt , ak tfm exnmetniceret . Nm paraît epifetpxi , Ante aliit ejxfim Rttiardi Utterit, itue tf Bitnricnfit ac Barderaient, Girar*

nalelat. audÜTa *Rickardnt itfattu Cianoun tene eddût:* MfNe amado/ir, idem epifeopus, *infût ebmieen,* licet nolens, in fynodo quam tum celebrabat, omnes , ficut in litteris continebatur, excotnmunicavit qui meriti fuerant: & domnus cardinalis bas litteras fuo figillo munitas fecit, fit ecdefise Mauriacenfi mifit.

RjchaRDOS *Ktltfiét ftaiiftaatftt* mmw*fler, apafltlxa jadis licet iadtgatu feront,èT itlehu . Mjutrùct^fitun fretrxm perfecnMriixj* ut

n Dominus papa Pafdialis m concilio Tre-
„ ceufi omnes eos excommunicavit qm pacem
„ violarent, ft pracmie eos qui res ecdefiafti-
„ cas ufinponnt, vel peribnas in aliquo mjufte
„ Inderent ut nec in vita» nec in morte coda-
M fin communionem haberent, nifi digna fe-
„ tbfa&icne prim refipifcerent. Unde nm ex
„ prneepto domini papas eptfcopum Claromoo-

C„ tenfem Mauriacenfis ecdefic perfecutores excommunicate pracepimus, fit excommunicavimus coram conventu fynodali Nos quoque eofdem omnes excommunicamus, fit eis communicantes, a Criftiana communione eos ieparantes, fit ubicumque fuerit aliquis eorum, divinam officium interdicentes , at fecundum praeceptum domini pape, nec in vita, nec in morte communionem habeant, niC prius condigne peeniteant · Hi fuot , Scurriliacenfes , Salernenfes , Montcclarenfes , fit Mauriacenfes burgenfes, qui neque abbati neque decano

D" obediunr. Si quis autem presbyter aut archipresbyter alkui horam perfecutoram fecerit officiuni, eo ipfo quod tnjuAa admioiftrat , officio eum fulpetMimus iu perpetuum , fic cum excommunicatis ipfum excommunicamus . Facientes enim fit confentientes pari pone di*mri* funt.

His litteris addidit verba , prohibuit viva vo-

Petrf aut fucccflbram ejus de aliquo alio monafterio decanum Mauriaco faciant, nifi de Seno nenfrbus monachis, aut de Mauriacenfihus. Hoc dixit coram epifeopo multis audientibus, ft mandavit domino Daimberto archiepifeopo, ut ipfum confirmaret. Mifit quoque litteras quasiubferipfimus.

Rjchajudus *Jiiaatnt ftaiifeanftt teiaiβη, apefUlica fedù licet tedmatt feront feiaitu, vneraitti fratri Dainkcrt· Seenen tdicpifitft» JtreaU» eUati S. Petri falatem.*

„ Totofem ad concilium properante, Qan>-
n montem venimus, ft ep&opum fynodum ce-
M kbrantem invenimus, ft fecimus cum omnes

»iUo>

„ illos excommunicare, qui excommunicato Prio-
CHRa?i .> H noo abhorrent communicare. ft qui pre»-
„ byterum exornavere, ft qui ns Mauriaconfia
» ecctefie invatere, ft & fai abbatem & deçà-
„ num effultum fecere: fic fcflicet, ut nec u>

A» vita, nec in mora, Chriftianam communio—“ j——
– habeant, nifi perna condigna perniteant.
w Vatem.

g. C. TOLOSJB mncUiem boe ame ceMtatumef> fa, e> fa»erioao ftichardi epiBola ülc mmm.

CONCILIUM FLORIACENSE

In quo de Maurianenfi caufa iterum aâum: item & alia.
KaL Odob. ann. MCX.

1^, *fMle aatt it Clanataataa ttnciüt* «r-Bvd prioris monafterii Mauriad. Fecit etiam p*· re/Âmer, prexrèw *fajicixrtitr i» udt» Snt-* *can de* abbate ft epifeopo Arvonenfi Petro, de * cteoenv ea—w//.r fw «d *Fltriacmft fftffaat.* moleftiis quas fupra fcripfimus.

In ipfo, *fatàt ,* anno ter <0 MCX. celebravit ipfc domnua Richardus concilium KaL Oôob. apod monafterium S. Bcnedi&i Floriacum . In S> adfuerant archiepifcopus *Seoooeaût* domnus imberrus, & Rodulphus Remenfis archiepifcopus, & Radulphus archiepifcopus Turoncnfis,ft Leodegarius archiepifcopus Bituricenfis, cumepifcopis ft abbatibus fuis . In quorum omnium pnefentia ft auditu, pnefente epifeopo Avernenfi in fine concilii excommuni cavit omnes illo·, five clerici, five laici eflent , qui ulterius calu* mniam facerent abbatibus S. Petri Vivi ft S. Saviniani de ordinatione & mutatione decani C

Aidai aBxnt tfft it ctntTtwrfia ahhatxm dxoros, Btfavalfafit tl Caaatt^is\ itett au tfifiala hau Camtr^u CCXV1. *ai oadot Sitiardxnt* «t» *cmcilit frafntrat.* Preterea, *faait Jvat* fatis tnjufte conqueftus eft BoomraUenfis abbas , circa monafterium fuum judicium non efle fervatum, quod in Floriacenfi concilio promulgatum fuit de cremeterio, unde comroverfia erat inter abbatem monafterii Camotenfis ft monafterii Boonvaltenfis. Novit enim veritas , quia facramenta in pnetaxato concilio adjudicata , cum omni diligentia fafta funt.

4M» Wi <£*!>

& AD FLORIACENSE CONCILIUM

Ant ▮▮10. *ctlthraixu.*

A D D I T I O.

E« M..Î S«ppl T. II. Hi .<> *E X dit & ntenft, f*e Fhriacmfc caciUtta tft* Aa^iraw, *difciauit fanmtts Uttrat,* ρχα ex *Baliaii MifcelLr*.* η K p^|. 351. *acctfinnn, tjfat iavit^ftdi Muti diax&i Atrtitit^lif tdiip mtcilittet dttti feffi. Qitt dt ut td aBa tjtifdeat totteilii fptBantts hit retitt.*

Lambertus Dei miferatione AtTtbatenfis eptfcopus diledo in Chrifto fratri F. Abbati , fpiritu ambulare, & defideria carnis non perficere, fed quas illi praecepit Deus cogitare temper & facere. | . .

Cum iiteras noftras nuper tibi mtferrimus , ft per obedientiam tibi praeceperimus, quatenus in quinta prxterita feria ad nos venires, ft necdum venifti , nec quare non veneris mandafti , non ficut ha&enus aeque portamus . Mandamus ergo tibi, ft ea qua tibi audoritate praefumus confiantes précipitons, quatemK , remota omni occafione in innanti quinta feria, five prima fe- sc-Qquenti fexta feria ante horam fextam te nobis pnefentare non differas . 'Habemus enim tecum de religione tua, ft de convcrfatione monafterii tui collationem tacere , quia cardinalis domnus Richardus epifeopus apoftolice fedis legatus concilium celebrare ante feftivitatem fanât Remigii difpofuit, ft abbates Remenfis provinci· adeffe mandavit. Qponiam ergo melior eft obedientia quam vt&ima, ft juxta beatum Gregorium ufus reda converfationis eft, ut obedientiam non imperet nui eam prelatis exhibere non novit , & vera obedientia moram non habet, interdicimus tibi & locum & fedem abitatis, nifi quod mandamus, adimplere cum diligentia ftudueris.

CONVENTUS EPISCOPORUM

Saxoaue Orientalis pro tuenda religione, ft ad reprimendos infideles Slavos coadus.

Ii Mirtru MpliIT »«« [redacted].Cfi IMU··. *C irca exam** uro. *fathu tft trichcrrintxt Efi-Ettnt tl* Daraada *tdita* m iaav. *I. aatflifftna Cal-faparxat* Saxhela *Oritatali, Ctoixhiu fra* *k&itait Vtt. auutat. faf.* ffif. *tutndt rtlitieat , ad ftpriattuiu û^Urltf t!a-* <Mr, fan *ft&t irrtftioM itfarttt Mdtuuu^Chri. fiiuut in»nditit mteitiihtu tfftouhaat. Ex htt eatifft fanat fatdita ad tpifctfu Saxtaia, Frantia,* èl ZMÀarmgM, *td Rriâdftj, taàttrftffnt β-dtUtt tx MS. Ctditt Grafthatâfi a PP. Mar-*

ADELGORIUS Dei gratia Magadaburgenfis archiepifcopus , ALBUINU5 Merfeburgenfis, WALERANUS Nueburgenfis , HEREWIGUS Mifnenfis, HÆCIL ,~~HART~~-BRATH Braodeburgenfis cornea ; LU·

ANNO CNJusn

•*OOWKKS* ft tmivcrfi orientalis Saxoni- ans-A joresft minores, AEGINHARJDO venerabili cpl- fropo HdberfWomC, ERXAMBERTOCorbejenfi abbati, HEIMUQO Paderteancnfi, N-Mind» fi, FRIDERJOO arehfepifeopo Cntonienfi, N.

JUKI y 1*λ*ι α M*\α valwamiMMJU ρ law£\a\euvw-DO circumfpe&fluno pntpofito, &TANCHR.A-DO infigni philofoeho, ft omnibus Chrifti fide-lftus, epiicopis, abbatibus, monachis, eremitis, rectalis, pntpoütis, canonicis, clericis, principi-bus, militibus, miniftcrialibus, clientibus, omni-bufque majoribus ft minoribus,dilcftiooera,ora-tionem, & *ia idtpfitm falarem.*

Multimodis paganorum oppreffiooibus & cala- B mitaribus diutiffime opprefli, ad vcftram fufpi-ramus mifericordista, quatenus ecclefi- matris veftr* oobiicum fublevctis ruinam. Infurrexerant in nos, ft pervaluerunt crudeliffimi gentiles,vi-ri abtque mifericordia, ft de inhumanitatis fus gioriantes malitia , ecclefias Chrifti idololatria prophanaverunt, altaria demoliti funt, ft quod numana mens refugit audire , ipfi non abhor-rent in nos perpetrare. In noftram regionem frpifiitne efferantur, nullique parcentes, rapiunt, cedunt, fundunt , ft exquiütû tormentis affli-gunt , quofiiam decollant, ft capita demoniis fuis immolant. De quibddam vifceribus extra-ftis manus abfeiffas ft pedes alligant, ubi eft , inquiunt, Deus eorum ? (Reddam in patibulo C iublatos permittunt ad majores cruciatus omni morte mricrabiliorem vitam pertrahere, cum vi-vi sipidam fe perabfeiflionem fingulorum mem-brorum mortificari, ft ad ultimum carfo ventre mücrabiliter evifccrari. Quampiures vivos exco-riant, ft cute capitis abftrafta, hoc modo lar-vati in Chriftianorum fines erumpunt, ft fe Chri-tbanos mentientes, predas impune abigunt. Pha-natici autem illorum quotiens comeffatiunibus vacare liber, fions in dtftis, capita, inquiunt , vult nofter Pripegala. Hujufinodi fieri. oportet facrificta . Pripegsla , ut ajunt, Priapus eft ft Beelphegor impudicus. Tunc decollatis ante pro-phanationts fue aras Quiftianis, ft horrendis vocibus ululantes, agamus, inquiunt, dies l*ii-D tis , viftus eft Chriftus, Vicit Ptipcgala viâorio-fiffimus. Hujufinodi affliftiones ime inlermiffio-ne vel toleramus vel formidamus, quoniam eoe femper progredi, & in omnibus ingemifeimusbe-ne proiperari. Itaque, fratres chariftimi, totius Saxoni*, Franci*,Lutaringic, Flaudri* epiico-pi , clerici ft monachi, de bonis fumite exem-plum, ftGallonim imitatores in hoc etiam eflo-te: clamate hoc in ecclefiis: Sanâificatc jeju-nium , vocate coetum, congregate populum, an-nunciate hoc, & auditum facite in omnibus ter-minis pariationisveftr». San&ificate bellum, fu-fcitate robuftos. Sutgitc principes contra inimi-micos Chnfti, arripite ciypeos, accingimini filii potentes, & venite omnes λ iri bellatores- infir-mus dicat, qüia Tortis tum ego , quoniam Do-minus fortitudo plebis foc. A protedor Ul»a tiooutn Chriftt foi eft.. Erumpite ft venite om-nes amatores Chrifti A «cckh*, & fient Galli ad liberationem Jerufalem os preparate . Hte-nifalcm noftra ab initio fibeia , gentilium cru-delitate fafta eft ancilla . Hu/u» inuu propter peccata noftra corruerunt . Sed ruiua face fub manu vcftra , quatenus lapides pretiofi omnes muri ejus ft turres Jeruialem gemmis »dificen-tar. Piate» ejus fternantur auro mundo, ft pr-horrendo fonitu gentilium in confpeftu Prscpi-gal* cantetur in ca canticum laetitiae , ft pro immolatione de Chriftiani (anguinis emifione , carnem ft fangoioem edant pauperes fit fatuien-tur ; ut laudet» Dominum qui requiritis eum , vivantque m foculum fccult corda vcftra , ut non deficiat de ore veftro alleiiija, alleluja. Ad hoc bellum devotas *otkrt minus* cum populo fuo rex Dacorum & alii principes per cireui-tum. Ipfe etiam rex nofter hujus belli auâor , cum omnibus quos poterit adducere promptifli-mus erit adjutor. Sabbato in hebdomada roga-tionum erit conventus nofter *Merftitmb.,* ft ubi-cumque in orientali Saxonia opportuna habemus loca. Sanftiffimi patres, monachi, eremite, rt-nue reclufi, optimam partem cum Maria elegi-itis : fed quia nunc tempus ita exigit, de con-templationis quiere cum Martha (urgendum eft vobis, quoniam fratribus veftris plurimum tur-batis, cum Martha admodum neceflâria eft Ma-ria. Vobis loquimur, inuno ia nobis Chriftus loquitur vobis. Surge, propera amica, columba mea, & veni. Flores bona, operationis apparue-runt in terra principum noftrorum, tempus pu-tationis advenit idololatriae, vox turturis andita eft, quoniam cafta mater ecdefia ingemifcit de idololatre fpurdtiis. Nemo accendii lucernam ft ponit fub modio, fed fuper candelabrum, ut oui ingrediuntur lumen videant. Luceat lux ve-ftra coram hominibus, ut videant opera vcftra bona! Surge itaque fponfa Chnfti & veni. So-net vox tua in auribus Chnfti fidelium , quate-nus omnes ad Chrifti feftinent bellum, Chnfti militibus veniant in adjutorium . Gentiles ifli peflimi funt, fed terra eorum optima , carne , mclte, farina,...-., avibus, ft fi excolatur, om-nium de terra ubertate proventuum, ita ut nulla ei poffii comparari. Sic ajunt illi quibus dota eft. Quapropter , o Saxones, Franci, Lothsringi , Flandrigen* famofiffimi ft domitores mundi , hic poteritis ft animas veftras lalrifacere , ft fi ita placet , optimam terram ad inhabitandum acquirere . Qui Gallos ab extremo Occidente projgreftos *in brachio* virtutis fu- contra inimi-cos fix* in remotilfimo triumphavit Oriente , ipfe tribuat vobis voluntatem ft potentiam, hos affines ft inhumanitfimoa gentiles fubjugarc , ft in omnibus bene profperart.

***£, ...»

-β8»O»'β8κ-69·*β8··β8*,β>*β9··β9,'β9"βX8·'·68·

CONCILIUM CARRIONENSE

Pncfidc Bernardo Arrhiep. Toletano, & S. R.. E. Legato, celebratum in fine anni mcx. vel ineunte anno MCXi.

T* ** C-*-1- f**A «nrife/s *fiât odvrrfaEaMo tsatro* S. *Eccl^Lt CoetpoftrlhaH vwle»-* ·■ *Ctetiifolvtuit Muûawnfti» nifapaH tmu Λ Ur rttixertt ; & idrirtt vtttim od fynodtm Vr-* «fid , ftfl- fufd dues *ertHiTtOyurM»!* cm» ώ- *fürt rKüfowrir , ut potrt tx Itter'u Benurdi ed*

* >*·>

ttm-

caouwM pof cv&JrafiMr *Concilium direBi»* à> ioacAfia legitimis feriptis habuiâê perhibetor, fient in privilegio Romano continetur, omni alia «mb«- -> poftpofrta, reddere non recules ; *ne* forte Romatu privilegii tranfrrertbr anathematis gladio feriaris . PoAremo nts preface ecclefa reftiiutis, venerabilem fratrem & cocpifcopum Didacum interpellabimus , quatenus vel ea vel alia fraternitati tux in defeendendo noftro imerven* tu ad tempus tibi conferat. Vale. Datum Legione a. Nbn. Februarii arra MCXt.

! AMNO J~ anno

Bernardus Dei gratia Toletane fedis Archieptfcopus, & S. R. E. legatu» chariffuno fuo do* mino G. Mindonienfi epifeopo falutem. Qpod ad Carrionenfe Concilium fraternitas tua fe prefentare nequiverit, per nuncios tuo»Ægrimonix tu® necefhtatem cognovimus . In quo quidem Concilio inter ceteras , qux adverfus te orte , funt querimonias, ccclcfia S. Jacobi io auribus noftris gravem iuper te querelam peregit , quod duos videlicet archinresbyteratus & dimidium, quos juris praefati Apoftoli quondam fiaïflc confiât , violenter ufurpas. Quocirca tibi libenter per obe* dientiam praxipimus, ut quicquid prxfata eccle-

Ubi tra pro ama epoch caswMMu/ accipi debet: aliter enim, fi pro ura Hifponica fumas, n«m mede Bernardi elellionem i» Arcbiepifcopam , fed etiam Toletum expugnatas*, duodecim proftlio annis antevertes,*

CONCILIUM CAPUANUM

In quoPafchalis P. II. privilegium de Invertituris Henrico V. per vim concertem, revocat.

E* Mirttct amplff. rrt. Bcourt»!. Col.«A. 1.1.

Capuana fynodrs anno IV. a Pafchali II. habita nobis innotefeit *ex* epirtola Friderici Leodtenrts epifeopi ad ecclertam Mechlinienfem in ampli(fima veterum Monumentorum Colleâione a Martene allata torn. i. pag.65$. quaPrepolitum Mechlinienfem cxcufare nititur, quod e carcere dimiffus contra juramentum non reditrit, probatque pluribus juramentum vi extortum minime obligare; id quod inter alia demonftrat exemplo Palchalis II. de quo haec habet.* *Quid etiam no/lris temporibus de Pafcbali apoftolico contigerit, nobifeum, ut credimur, fecognofcitis, quomodo videlicet të a quo captus fit, quid non foium ipfe, fed hë tota fere Romana ecclcfia juraverit , quale privilegium fub juramenti aff^natione Henrico imperatori dederit, quomodo etiam pofiea in generali Concilio Capua habito illud folverit, nec jam privilegium , fed privilegium id vocari decreverit ; quodque ne exoremur in fiagulif, quicquid necefiitate nejandtfiima illius captionis juraverit, totum ibi judicio ecclefia caffaveni.* Sciunt eruditi omnes quam male ab Henrico V. imperatore habitus fuerit Palchalis papa II. ille nimirum Romam imperiali diademate coronandus cum accertiffet, inveftitutas beneficiorum quas Gregorius VII. .Urbanus П. ipfeque Palchalis II. fxpitfime proferipferanr, ante omnia a pontifice exigere voluit; in xccufântem facrilegas injecit manus, captumque, proh nefasl in ecderta una cum cardinalibus fexdectm conjecit in vincula, vinâofquc per duos & amplius menfrs in carqpre detinuit. Neque his contentus, perfeverantibus in propofito mortem minitari non erubuit. His in angurtiis confittutus Palchalis , ut pertimum in ecclefia lchilma vitaret , uacemquc univerfis procuraret fidelibus, de conulio vin&orum fecum fratrum fuoruxn, negatas hadenus impio imperatori invertituras concertât, eumque confequenter imperiali diademate folemniter redimivit. Itafolutus captivitate Pafchalis , omnium in fe concitavit opprobria, cardinalium predertim qui cafum il-£ lum tanto in pontifice xgtrrime ferebant. Zelum inprimis hae in le demonftravit Bruno Signienrtr epifeopus & abbas Cafinenfis, qui gravibus Pafchalem convenit literis , quas refert Baronius. Hanc a fe contumeliam ut amoveret Pafchalis fcceffit in Campaniam. *Tunc profatur abbas Bruno,* verba funt Petri diaconi io chronico Cafinenfi, *odjundhs fibi Caela Rbegiuo epifeopa tO Roberto Pqfieqfi, aiiifqm cardinalibui , memorata pontifici omnino imminebat,* «/ pirôïfr. giaw fxad *imperatori fecerat, rumperet,* nanyer *anathematis virnub innodaret. Hi autem* pw» <·«*» *illo* «'· *vinculis fuerant, dicebant: Quod ante dixr-*Nvxr drcrmwr , *darnnamufque quod ante damnavimus . Alii* aw *modo* M» *damnabant, qua contra catholicam ecclqfiam fuerunt gefia, verum imprudenter fatis tueri nitebantur :* tmmo dilfidii hujus culpam derivantes inBtunonem, eum, tanquam animo effet in pontificem infenfo, traducebant. Verum hcc fibt exprobranti pape ita repofuit abbas fanâillimus : *Inimici mei dicunt tibi, quia non te diligo, tfmale de te obloquor, fed mentiuntur- Ego enim te diligo ut patrem të dominum meum, mminemque alium, te vivente, volo habere pontificem... Fadnt autem illud adeo foedum , tam violentum, tam cum proditione falium, tam omni pietati religionique contrarium ego non lando . Qttis enim illud laudet, in quo violatur fidet, eccifia libertas amittitur, facerdotium tollitur , unicum & fingulare oftium ecclfia clauditur, multa tfiia nutriuntur, per qmt qui intrat, fur efl & latro?* His & funilibus pulfatus Palcbalis litteris Derracinc *[criptis* ad cardinales Rome exirtentes promifit primum, emendaturum fe id quod fecerat, tum coarto Capue folemni concilio , quidquid imperatori vi coarttu concerterai , totum id irritum & quart infêâum eflé fancivit , privilegiumque non privilegium, fed pravilegjum declaravit. ScripGt deinde varias ad diverfos epifcopos litteras, quibus ea fe retexuilTe fignificat, quae fchifmatis metu percuifin imperatori Henrico promiferat, hortaturque omnes ut adverluv inveftituras epifeoporum acriter infargant . Dedit hujufmodi litteras ad Gerardum epifeopum Engoliiinenfcm apoftolioe fedis in Gallia legatum , necnon & ad Gttidooem archiepifcopnm Viennenfem, ut ex epirtola erufdem Guidonisad Pafchalem papam difeimus . Similes & ad prefules aliquos provinciz Scnooenfis mifit, quarum in fynodica ejufdem provinciae ad Joannem archieptfeopum Lugdunenfcm mentionem faciunt. Sad & Ivo Carnotcnfis epifeopus ad Henricum Anecriacenfem abbatem feribens, telle tur fcripftffe libi Pafchalem *fe toaRum ftciffe quod fecit,* cf *adhuc fe prohibere quod prohibuit, quamvisjuatLtm nefanda qutbajdam nefandit ponnifcril .* Demum anno fcquenti folcmno in ecclefia Lateranenti concilium habuit , in quo afta in concilio Capuano coafumarit.

AD

CH·!»?· «59·*β9**β9"β8ï·‹β9**β®>*β9*‹β9"09·*βδ·'β9*‹β9,*βδ· c"'""

α> AD CONCILIUM CAPUANUM

In quo Pafchalis papa cooceflûœ Henrico IV. Imperatori privilegium abrogaffc fertur, Anno un. celebratum.

ADNOT AT IQ CRITICA.

■a Mi·· S^LTe.IL

Contilium iftud, quod ex unica Friderici Leo-A dieniis epiftola notum eft, rejiciendum inter apocrypha in meis ad Pagium adnou lienibus ad Ann. mi. contendi, ita differens: In ampliffma conciliorum colleftione Veneto -Lab* beans to. XIL coi. iiyj. anno huic al&gnatur concilium quoddam generale Capuae habitum a Pafchali, in quo celebre illud privilegium de in* veftituris ab Henrico extortum , ab eodem Pa« fchali revocatur . Synodus ifta exculpta eft ex literis Friderici Leodienfis epifeopi ad ecclefiam Mechlinieniem datis , vulgatifque in collcAione Moaum. Martenii to. I. col. djj in quibus facrementum vi extortum, nulla religione obligare demonflratur exemplok Pafchalis, qui *ifotrii ttuftriltu›* ait, coaAus inveftituras jurato concedere privilegium hac de re conceffum ia gvarrah' *ctneili» Ceftut felit» fovit,* wr *fott ^rtviif- £'mt, fitdjrevihfttt* id voceri dtertvit.* verum xt id aflerit Fridericus in epillola non longe poll hnc tempora data , nullum tamen concilium Capuae a Pafchali ea occatione celebratum credo. Id autem eruo I. ex eo quod afferit Frideric. in eo cone, *frrvilrgiion Hnrit. derma pr»~ vilegùt** habitum A reputatum fuiflê, que verba defumpta funt ex adis concilii Romani, ut conflat ex eorum excerptis a Cardinali Aragonio datis, & ex altero eorumdem fragmento , 3uod concilio Guaftallenfi fubjeAum in MS.co-C ice repent, vulgavkque Martenius in Anecdotis _to. IV. pag. J*7. II. colligo ex filentio feriptoniro omnium non corvorum tantummodo , led & qui Campanie vicina loca incolentes res illa* rum regionum diligentiffime adnotarunt . Silet enim de illo praeter anonymum Cafinenfcm, & Lupum Protolpatam, qui poliremus ad exordium ufque fequentis fieculi chronicon fuum profequutus fuit *i* ille vero chronologiam fuam ad haec ufque tempora deduxit, eamdetnque fuccedens alius chronifta ufque ad feculum fequentem continuavit; filet, inquam, Romualdus Salernitanus eorum temporum A locorum feriptor, filet Petrus diaconus in continuatione chronici Cafinenfis , ac denique nihil de illo memorat Anonymus au- Aor chronici Beneventani apud Murator. Antiq. ItaL to. I* col. xda. legendus, oui opus fuum cum anno *1**3·* claudit. Tres hi fcriptores per bare tempora rlxiffe creduntur, & controverfiam Pafchafis cum Henrico diligentiff me profequuti funț; allerunt vero communi tefiimonio fcedus a Pafchali cum imperator· initum in Romana fynodo anni foquentis diffolutum fuifle : nihilque de fÿnodo Capuana, quae Romanam pneeferir, fit de fynodo pnefertim generali, in qua reVO- c«tio illa primum decreta fuerit, commemorant. Quis tantam ofeitantiam non uni vel alteri, fed tribus feriptoribus diligentiÆmis circa res fui temporis & locorum propinquitate cognitas obtrukrit? Infuper (i revocatio ifta inveniturarum decreto concilii generalis Capuani Habilita fuit, cur poftea in Romana fynodo, ex iifdem , qui concilio Capuano affediffe debuerant , patribus conflante, nempe arebiepifeopis Capuano, Beneventano, Amalntano, Regino, Ydruntino, quorum nomina extant in duplici fragmento ejufdem Romana fynodi fispra - nobis laudato ; cur, inquam, Patres illi ambigui harebant,num paAum illud facramento a Pafchali firmatum dUTolvendum effet, nec antea fluAuantes animi quieverunt, quam Gerardus EngolifmenGs coa* ulium illud fuggefltt, apud Pagium ad A. minum. i. legendum ? Hts igitur mature difcuffis cenfêmus milium elle concilium Capuanum, de quo Fridericus, vel forte in ejus textum Capita pro Xmm amanuenfium ofeitanda irrepfiflc.

CHRISTI λ CHKISTI

· · CONCILIA CONST A N T/I N O P OL I T ANA DUO

In quibus Nilus Monachus, & Bafilius Medicus, Alexio Comneno Imperatore, & CP. c.cdefiam Nicolao Patriarcha regente, damnati

p. p.t; ·Ù A·. Ch. ·ut. ·. i*. A f«<.

TΛήNTMΓv *Altstù»* Nilus *JHautthu Ectitfiens >»-* 1. vadrar, dr *Cbrifo Otctntt/n»f veri» tu Amttwraar kertfott ert» diffiamurvit ; diligntì» temtn piarrnt hteûwet dtprthtnftir ctO" iertfi fu» d»*m»t*f fiât , uti iurr»t Aea» Ctmand* io. Cum Ecckfiam , , tamquam improbitatis fluvius, Nilin ille inundans, fummopereomnium animos perturbaret , non looge poft ab Itali *(dt <ptt* A· ti*v *qieuu)* ђnre&is condemnatis apparens , multis fisis erroris turbinibus complu» res demerfit, Ù*. Hinc noftri myflerii fecundum g bypoitafin unionem ignorans, neque quid unio fit, omnino' capere valens, neque penitus, quid hypoftafis fit , *fatas* , neque feparatim bypoft £A aut unionem intelligens, neque rurfurn ucui› Ddum hypoftafin unionem , neque quomodo affumtnm deificatum fit, a Patrtbus edoAus; longe a veritate avulfus , natura illud deificatum tuiffe multum aberrans, exiftimabat. Id non latuit Imperatorem, & ftatim ac de eo certior fa- Aus eft, opem pramptiflime excogitat ; cumque virum accerfi&t, multum de inlcitia atque audacia arguit , refellenique eundem enixe fircundum hypoftafin unionem Dei & hominis Verbi aptiifime exponebat, & retributionis modum often* débat, A quomodo afiùmtum deificatum fit ex fuperiori gratia inftraebat. Ille prava fus fente»* tie mordicus inherebat, & vexationem omnem, torturam, & compedes fitfierre ; excarnificari quoque atque confici promotius (c exhibebat, quam,

- .—-ab eo abftinere , ne doceret , nature affiuntum A detficatum faille.

---- Hinc frequenta ordinationes ad Ticranem « Ariaeemqoe , quo* ante alios Nili dogmata ad impietatem irritabant . Quid inde ? Impietate multorum depopulari animos confptdeus Imperator, & Armeniorum Nilique decreta funul innefti, nec non ubique natura deifkatum affumttun clara voce evulgari, peflundarivero fandorum Patrum de eo Icriptiones, & fecundum hypoftafim unionem ignorari; nox* impetum quam loDgiflime ejaculari cupiens, Ecctefue Primatibus in unum coaftis, Synodum de eo celebrandam una cum aliis determinavit . Convenerunt tunc omnes Prcfules & Patriarcha ipfe Nicolaus, Nilufque ftabat in medio cum Armeniis, illiuique B dogmata explicabantur. Ille clara voce illa docebat , illifque enixe pluribus adh*rebat . Quid inde ? Synodus , ut multorum fervaret animas a noxia illius doârina, fempiterno eundem anathemate iait, & unionem fecundum hypoftafin, ad traditiones Patrum, manifeftius evulgat. Poft hunc , immo cum hoc Blachernita quoque proicriptus eft, impia & ab Ecdefia aliena lentiens, licet in facris effet . Namque cum Enthufiaftis congrcflus, illorum pernicie contrail*, multifque illudens , & magnas in Urbe domos fufibdiens , & impietatis dogmata tradens, cum fape fepius accederetur , doceretwque ab Imperatore , nec eiuratis pravis ejus opinionibus reupilceret , ad Ecdefiam ab Imperatore mittitur, ubi magis ac C m git examinatus, ut ignaviffimus repertus eft? ipfcque & dogmata ipiius perpetuo anathemati lubiiduntur. *AUatixs lib.* 1. dr *Confeofiam Eccltf. Occident. & Orient. cap.* io. *illitu anathema legi in Triodio, Dominico Orthodoxie, obfervat. Cum voro* Nicolaus *IU. Patriarcha CP. anxo MCXI. t vivit excefferit , hac exit illum Cbrifti axnxm gefta effit oportet, jicuti tf fitquentia qua de Bogptmlis , habet Anxa Coanima, fed anno incerto*

Alexii Imp. *triten tempore* Bogomilorum *barefit graffata eft. Ulixi primarius χχβοτ fixit* Bafilius Medicus , *monachi habitu incedent. Is Bynaxtixm ingreffut , êl ἠ manifitfto hartfis crimine deprehenfiu, condemnatus fixit. Nano Imperator fitnxlayit , fit fidem habere bomini , èr Magiftrxm* D *appellavit , tf fiervatorem errantiam apinarufint , quibus effecit, ut ille evomeret, doOrine vulgata, virus fua improbitatis, in qua poftta cune pertinax perfeveroret, i»» Theatro cxxftxs eft, ut refert Zonaras ix Alexia. Non panitebit tamen rem totam* ex *Ama Comnena, qua rebus interfuit, illius verbit , licet prolixioribus , cum poft Bonmit mortem ejus Hifieria edita fixerit , audire . Anna lib.* ly. *ait* : Poft h*c maxima infurgit Hereueorum nebula . Hcrefeos genus novum , nunquam antea in Ecdefra compertum : namque duo dogmata peflim*, impiiffimaque in unum convenere , fuperioribus temporibus cognita, Manichcoium ut quidam diceret , impietas, quam nos Paulicianonim faerefim vocaremus, & Maflàlianorum abo- E minatio. Tale eft Bogomilorum dogma, ex Maifalianis & Manichaeis conflatum. Et, ut verofimile eft, fuerat etiam ante Patris mei tempora, venuntamenlatebat. NamqueBogomilorumgens, ad diffimulandam virtutem, aptilfimaeft, & capillum quidem fecularem nunquam reperias, Bo> goniilorum feftam fequentem ; fed malum hoc tub pallio ciiculloquc occultatur ; rriftilque eft Bogomilns Çc, ad nares ufque cooperitur , & incurvatus incedit, &ore fubmurmurat, intus vero lupus eft effrenis . Ex hanc nationem , talis cum effet, placabilem, vcluti ferpentem in latiboli» immoranttm, incanramentonim ilkcebris qu* verbis exprimi nequeunt, Pacer meus in lumen evocavit, eduxitque . Recens enim immodica rerum Occidentalium, Orienlaliumque cura depofita, fpiritualioribus fcfe exercebat, bc. **}no 'ST'

Vi vero ubique Bogomilorum rumor invafit . Bafrlius enim quidam impietate Monachus, duodecim habens dilcipulos, quos dcApoftolos nuncupabat, fecumque una dilcipulas adducens mulierculas quafdam pravis ac improbiflimis moribus , per omnes partes malum profudit ; multafque animas , perinde ac ignis , peftis abfumpfit . Ægre fert hoc Imperator . Quare de hsorefi inquirere ccepit, & ex Bogotnilis nonnulli in Aulam afportantur, omnefque Bafilium quendatn , primumque Bogotnilic* Hxrefeos sudorem efle denuntiabant . Ex his Diplatius quidam comprehenfus , cum interrogatus confiteri renueret, tormentis deditus, tum dtôum Bafilium confitebatur , & quos ille creaverat Apoftolos . Quare illius petquifitionem multis Imperator commifit . Et tandem comparet, Satanaelis Archifatrapa Baftlius, habitu quidem Monachus , facie macilentus , mento glaber , ftatura procerus, ad impietatem pertradandem callidifTimus : ftatimque Imperator , quod occultabatur , fuafionibus ac illecebris > foris educere avens, & cum omni obfequio hominem accerfit : namque & fedeus afturrexit homini, & Sedis illum menfeque.participem fecit, & hamum pr*deomnibus eicisonuftum, univerfum ceto huic VoraciÆmo laxavit, deditque glutiendum; venenumque huic Monacho , & improbitate 'confpicuo, omne propinavit , per omnia fimulans fe illius difcipulum fieri velle: nec ipfe folum, fed & Germanus illius frater *Ifaacius* Sebaftocrator ; & omnia, qux ab illo dicebantur, vcluti divina oracula cftimare , & in omnibus illi fubdi , fi tantummodo fibi *anim** falutem peffimus illcBafilius procurafleti

Et ego quidem , ait , Pater honorandiflime (hifce namque dulcibus poculum Imperator inungelflit, ut Dcmonibus ille obfitus atram bilem , quam intus habebat , çvomeret) virtutem tuam admiror > poftuloque addifeere , qu* a tua reverentia inducuntur , cum noftra tantummodo nihilque ad virtutem conducant .

At ille primum quidem fimulabat , & pellem leoninam , qui vere afinus erat , quacunque ex parte trahebat , & ad di&a fubfaltabat ; nihilominus tamen laudibus inflabatur : namque cum fibi conviftorem effecerat , Aderat vero his omnibus , unamque fimul fcenam volvebat Imperatoris frater & Sebaftocrator . Ille vero harrefeos dogmata erudavit ; at qnanam ratione ? Verum Gynxcium & Imperatores veluti murus, dividebat : fic exeerando hascce omnia, ut illi animo infederant, eru&ante palamque enunciante, feriba intra velum difea feripto excipiebat I Et fatuus ille, ut fibi videbatur, Magifter erat; Imperator inftrui fe fimulabat; feribebat dcârinam Notarius . Omnia autem fanda infandaque vir ille ominofits exaggerabat , nullique exeerando dogmati pepercit ; quin imo & Theologiam omnem noftrsm contempfit, fle Oeconomiam imaginariam fuifle a&ruit ; Templaque laera , heu miferum? templa Dsmonum appellavit, & qux a nobis conficiuntur, Caro & Sanguis, primidc Antiftitis & Sacrificii, nullo loco habuit. Quid inde fubfecutum eft? Scenam aufert Imperator, fic aperit . Senatores omnes coguntur, militaris Ordo accurrit, & venerandi Ecdefi* Patres adfunt.

Prz-

». -I -- cHKüri . .7. Prsrfidebat itaque tunc temporis in Regi* Urfc*· Throno beatimmus Patriarcha Dominus Nicolaus Grammaticus, & Deo exofa dogmata percurrebantur, & probatio calumnia vacat: neque id negabat adverfarius, immo aperto capite ad defendendum fc praeparabat, & igne & verberibus, & fexccntis mortis generibus fit afflidari velle promittebat. Firmiter namque credunt falfi ifttBogomili, omnem fine dolore poenam fubire fe poOc; quafi Angeli ipfos ab igne ereoturi fint. Multis itaque eorum omnium improbitatem exprobrantibus, iis, etiam, qui illius peftis participes fuerant, Bafilius ipw immutabilis erat, Bogomilus generofiflimus: & licet illi uftionem minarentur, & aliorum tormentorum genera, mordicus ipfeDsmoni inhaa- B rebat, Sataenelemque fuum ampledebatur. Cuftodiis vero fiepius mancipatus, accerfitufquc ab Imperatore, fscpiufque exoratus, ut impietatem eiuraret, eodem modo fc gerebat ad adhortationes. Sed finem illius ne prrtereamus. Antequam enim illum Imperator torvius intueretur, poft impietatis confeifionem, in cdiculam quandam Regio Palatio contiguam, tum primum propter eundem extrudam fecefitmus. Sero erat & ftell* fereno cœlo defuper aftulgebant, & Luna port conjondioncm emicabat; Monacho cellam ingreflb, node media faxa ex fefe, ad inftar grandinis, in cellam jaciebantur, manu nulla lapides projiciente, nulloque alio Daemoniacum hunc Abbatem lapidibus petente. Videba- C tur vero efle Daemonum, qui Satanaeli inferviebant, ira furentium, indignatio, aegre ferentium, quod ille arcana Imperatori manifeftavcrat, & perfecutionem aperiam contra errorem induxerat.

Et h*c quidem Parafceviotes quidam nomine, Daemoniaci illius fenis cuftodi* deftinatus, ne ille cum aliis fermonem confererct, & peftis fu* participes faceret, horribilia h*c fe vidiffe, jure jurando affirmavit, audiffeque projedoruxn lapidum, & in terra & in tegulis ftrepitum, vidiflê vero fpifibs crebrofque lapides, neminem vero ufpiam, qui illos projiceret, confpexiflê. Lapidum enim proje&ionem fubfequebatur illico terr* motus, & pavimentum con- D cutiebatur; & que circa tedum erant, ftridebant. Parafceviotes itaque antequampercepiflct, Dsmonum opus illa erfe, non defpondebat animum, ut ipfe ajebat; fed videns poftea faxa defuper, veluti imbrem deferri, & fenera illum h*refeos audorem ingredi, abfeondique, Demonum opera id efië fadum ratus, hzrebat animo, nec, quid fadurus eflèt, fciebat. Et prodigii hujufcc narratio hic finem habeat · Erat interim animus univerfamBogomilorum herefim percenfere; fed me pudor impedit, ut alicubi dixit bella Sappho, *quod feriptor* ipfe mulier fim, & purpur* pretiofiifimum, & primus Akxii fur- ** cnlus; & quod ilia, que in multorum aures venere, filentio digna fine - Et vellem equidem feribere, ut plena Bogomilorum hercleos notitia habeatur*, verumtamen, ne linguam deturpem, praetereo- Mitto vero cos, qui univerfam Bogo- A milorum hatrefim cognofcere avent, in librum qui dicitur Dcuunatica Panoplia, juffu Panis mei conferiptum. Namque ille Monachum quendam Zygadenum didum Defpcen* cognitum; & ex parte matris avie, omnibufque, qui facto catalogo nomina dederant, Grammatices inftrudiflunum, dc Rhetorica: etiam Audits exercitum, dotmatumque, fi ouifquam alius, gnarum accerfivit, jufiitque illi, ut herefes omnes, fingulas quafque fimaratim, exponeret, & in unaquaqueSandorum Patrum refutationes conferiberet, ipforum etiam Bogomilorum herefim, uti impius ille Bafilius edocuerat. Librum hunc Dogmaticam Panopliam Imperator nuncupavit, & ad ha»c uique tempora libri illi ita appellantur. ANNO CHRISTI

Damnatio Bafilü *Et foetorum apud Arnum Comnenam, ^uaomnia etiamminutijfima profluitur, legenda. Alexim imp. in revocandi ad fidem* Bogomilis *plurimam operam pofxit, multi^ue rfipueTt; φά vero animum in errore obfirmarunt, Crucem m morte ^xo^m adverfati font.* Bafilius *vi~ vicombxrio damnatur, tf* Bogomili *ad incendium a plebe poftulati, fed iit Imperator rtfipifcendi fpaiittm in carcere indxfit*, *Natalii Alexander part. I. feculi XI. & XIJ. pag.* 317. *Bogomilorum barefeat capita figillatim exponit, apud quem legi poterunt. Lambecim lib.* 3. *Bibliotb. Caf. pag.* 170. *refert into MSS., Graea in ea Bibliotheca aftervari Pa* noplia D^matica Eutbpmii Zpgabeni Appendicem, qua continentur* Anathematifiniquatuordecim contra Maflalianorum & Bogomilorum fuerefin, fic Triumphus de eorundem repreffione per Imper. Alexium Comnenum, cujus juffu Bafilius hrrefiarcha, profefiione quidem Medicus, habitu autem Monachus, in Hippodromo Conftantinopolitano vivus combuftus eft. *Notat Lambeciui Opui illud pralo digrtijfimum effit, ut Hiftoria originir illarum barefeon Juppleatur tf lUuftrtlxr. Priorei ipfe tre/ Anatbematifmoi exhibet, in quorum priori* Petrus *five* Lycopetrus *barefeoi Maffalianorxm primai AnÛor dicitur, cujur tamen nec apud S. Epiphaniam in Panario omnium barffium, nec apud Pbotium in Bibliotb. nec apud Harmenopolum in libro de Sedis; nec apud aiior, qui de barefi Maffalianorum agunt, mentio occurrit,* idrsfar *Appendix illa rei notabilei docere pottft. Porro* Euthymiurfi *Scbifmaticum fuijfe, probat Allatius laudafui ex Tra&atu MS. Bibliotheca Regia, cujus bic titular eft* ε»τ»-Z, *, &c. ideft*, Euthymii Monachi Zygabeni adverfus Rome veteria cives, fire Italos, capita duodecim, demonftrantia, non ex Filio procedere Spiritum fandum, *fex,* Euthymii Monachi Zygabeni contra Latinos duodeeim capita de proceflione Spiritus fandi. *Deuique Lambecius Tom.V. Bibliotb. Caf. pag. 134. ait, m ea affervari MS. cujus ixfcriptio eft:* Euthymii Zigabeni, Monachi monafterii Conftantinopolitaoi cognominati »;< *Epiftola adverfus Pbundagiagitai five* Bogomilos & MaiTalianos, ut & contra Armenios *ccrerofque haereticos, Conftantinopoli in fiiarn patriam miffa. *Ex quibus patet* Bogomilos *minxi refit a Baronio num.XXKII. vocari Bongomilos.*

βH»ηΓΓΙ n T cHMSTi

fir AD CONST ANT1NOPOL1TANA CONCILIA

In qua Bongomilorum hserefis damnata eft, in annum 1110. in colkâions Veneto-Labbeana relata

A £) D T 1 0»

f «Zh x

'"Süanrquam nefelo quam potifimlun ad fy>Aotbus, nodum fub Alexio Comneno Imperatore Orientali celebratam, Novella quaedam, feuoratio ejufdem imperatoris referenda Gt ; omittendam tamen minime duxi, quod difeipiin eccfefiaftiae capita lingularia contineat, fimulque confiet -ad fynodum quandam , cui patriarcha pnefuerit dirigi. Petita eft ex Cotelerio Monument. Grec. tom. II. pag. 178. qui & adootationes fuas adjecit. Eas vero lue omifi , quod magi verfentur in afferendis probationibus, ut reâe a feemendatum textum dcmonftret, quam utobfcuris vocibus , & difcipliac capitibus quibufdanl fucem afferat . Eo tamen admonente in «ildem hotpoft illa rerba num.XX. *Tf μ·>·^χ peutifleit perftauM rtpreftntuutts* t addenda funt ex Balfamone haec: *ir- **

Sit autan ê7 bit deHeribtu better tributu/, ut fletint peft eficieüt prexhui patriarch jimfliffvne edfifluut , tMtquent tjut perfeuum rtprefmtnttt . Hic pariter, Dotante Cotelcrio, *entbebeu èctltfi* nomine parochiahs indicatur.

NOVELLA LEX

Imperatori) Dmùni ^Ilrxii Comruni, Jimeienf dt tlefiimibui, queitfyut tflt eperttet qui per trbtm faut pcntifict), itemque fectrdêtft iupreviucii) , untropebbut & tpifcepetibut,

SAn&ifiime Domine mi y divina facraque fynodus ; quamvi omnibus inilpientior fim , attamen in eccleüc argumento nolite me tanquam infipientem reputare . Nam tetigit cor meum eccleGae periculum, quod Jam defpicitur. Ecce enim periclitantur animae orthodoxorum, maxime iimpliciorum t quandoquidem reâe Îenticntium caput eft facerdotale collegium : quo bene habente, totum corpus, omniaque membra ejus prout par eft ducuntur ; quo contra rgrotante , univerfum corpus ad omnimodum interitum vergit. Ecce igitur in periculum venit Chriftianiimu , quia eccleftafticus ordo quotidie declinat in pejus. Deus provocatur ad iram, gaudet omni malitia plenus, bonique olor Daemon, qui bonis femper invidet.

Hujus autem abfurditatis nulla alia caufa eft praeter diuturnam fegnitiem, ac negligentiam ; quse jampridem initio accepto, adpraaiens tempus procedit. Illa effecit, ut ejuunodi malum modo inftar fegi fit. Et perpetratur , non tanquam malum , fed tanquam bonum, atque ialutare, licet exitiofum penitus exiftat. Exitiofum non corporibus, neque refpeftu damni pecuniarii , verum damni animarum i nec non in chriftianorum perditionem deGncns. Qualem ergo excufationem in die judicii proferemus Creatori opifkique Deo, cum imperatores, tum pontificts, G chrtfti nos homines, quos regendos fufeepimus, Satan tradiderimus propter voluntates plane humanas, que temporarium; immo nec temporarium , fed quambreviifimo temporis fpatio durans; habent folatium, tam eorum quieli-E gunt, & ordinant, ouam eorum qui per illos promoventur, non folummodo ad pontificium, fed etiam ad alium facerdotii gradum?

· θ™* k'Vf'h'T «– citemur cunâi k malum corrigamus , atque negleAum inftauremu* bonum bonum citra comparationem omnibus bonis pncftantius ,

B

ΝΕΑΡΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

tu CartXiuc xupeo AAa$« np *K·μηιη, ôfarvtint* tv *nt) tût* ψηφ w *iniettc ittibat tic* χ«χπτχ©ü «ρχβρβïi , βρο *ii* τ· *itfeîf9 dr* Tv<f *ΐχαρχiακ9* Ig) τνΓi μΐιτρν·λι«ι qja' Tv7f *tTtnenûc*♦

AΓi^'πH *μου iimn 9 n/f* ή θώ hp4 ἐτΰν·ΐ>· *ci* w «φροπ'πρκ «μι nnw * •Αλβl *yt hi* vi *vηθiηi tie ituiXnn'ac* μη *tic* ὁΦP« μ» *λ^iηιύι·* mLoT» *yàp* tie *xapiiac μ»* • τü *iχχλχηβ ηϊη ύφορῦμΓ>&* swvîtwfr· » *iid γάρ unSuAittim-n ai ψ^α< rdr dp$e$e£w,* ιÇ μαλ> C λβv nSv iirAar/patr· *ixti χιφαλιi ici* nS» ε'pO^eξκ» ά *itpetrnic* δτ!?Λσ)^ χαλ·i *μη ϊχαηφ' airri,* ολ·> η *σΰμα* iÇ τοiττv τή *μΐλχ durii* αρβ *βζι'βν ûyerw η'η ïï τύλιι Hrfc«ctt&,* ι£ τ» *nίμα tit* «pdf χατηλη ολτθρβ» «φ«ρp. *iii* τ»«- *μ xffiitr/ift* - vprrtetn^dç , τη «χχλvπατ/χή *xanrdnvc tri ηîλαττη xaànâtw ^ηχηρûηκ9* •ζ *àfàf ταραρχiζηvι9 ŧ%aif* Λ ♂ ναμτνηφ®- ι$ *μiηκαλ&iαiμι 9* ŧ ηî *dya$tïc* «si *Can^ntr-*

A'rm it τη *ntadntc ànxiac Hit* ἀλλο *hiv* i ρ^paw« *ρρδυμiα xjî αμiληα, h μ«ιρv μiι* dpζ«μ»vη » ·ροΓ7β-« *H μïχυ W* w». *αvτρ γαρ* «κ*ptrxdLan* τι χβχό» τ·η dîn qjq' « *ιûμvι* eTwit 'Iπα,ι^' «permntt ·χ« xwor, αλλ' v' ·>»βθ·» vjv «"«τη/:/·», (7(01 ολ/θρ/οτ *iχι ηiμηβη ûη ώ ^ρημαπχχv ζιψûαv αφοράv, αϊλάψυχαM,* qjH h'c *αχύλ&αv Xfjrmùv xanrrùv. toia»* μ» α'χολφ/αv rarnropiv^f'y *ημiρï xeJntx τύ iχμηργφ igi* χλ«ry <&«3,o'η *βαηλύ W af^tipèict nrtp 'X.fjtta^* >ι»c *àrSpènc ταρχλαβöïπ , Χαραiώûβμ$> nine τ4 e«TV»à , Ji« Oιλήμβτv aarmc m&paittnt ,* O-or^jH/w» 'χοχηï, >ç *ùli* mörwpoy , α>λ' *ixi βραχύ-mw* »at»u χρi»β» IJ^pairw, τύχ Oiparrt«» E T*rr· 0«L» -I S TVC^^«pcwwec «Oiarru» τûv ŧ·ρ·^i<BιζβμιV vep «t/tw, *i* μόβv *tit rlui άρχηρηβMH)»* «>λ« *Xj'* «i nr ὰiλβv τiî *itpnevmc* χαπiλvvvχ *

»«vη.· «W^/srvrtwr', si *μi*

λ –a ↘ »«"»«» *» *i*p9*t"* *tu χαχ»* *T^μπ*

^·» •·,·χ«η,<ζovπ *η Xλπvφραη^/^ χβλά*,* η *– βv·*

ANNo'"e^,'t^n retrtv> *****' *. ·*'««»» ri- A
CHMijTi lηλ·»βπ nJ w liti χροοΐκ Hin βμαιτ
"·· piifyw βμιλ^κί. O« yap χβ'υτι va'mc Xesrrat-
tot ifμη, otn ββ^ιλη , oi «ρχ«ρ£(, · Ζιρατι-
χό «trac rùMayac , xJ - Xadc · ίrt vvηχιιάμοι
s$ «S» τι fine iiti rùv μαχα^μ* s'xsé-
rwv α'ρχηpïvv xJ Itîaexâ Xw, < rûv Xarrwy ^to-
bripw tanpteit t$ t « t» trie ayrénrr^· , iq mt l-
vwv IX Tîc viζ άρχινρατιχΜ όμββύρον » nJ λογ*
x; stpsTp ntf iiλοκ dwp^aMavrw.

Aottèr ii ifè riputf ak Xoτησύ ya'exrr
•riui α'να^χτχασ τι χαλί vamear. ri ya'p ιμκοϋ-
ζον iχ ιy» . vie,» pu) yiRTUi, ιζ ri «pay-
μα itopOteertv liζχτβι, οτνμφίρη ήμ?» ràm.i ri B
êifiivas ne/ riv τρα^χλον ixam μύλ* èrutù, «
ρτφίναν tii riu/ θάλοαταν. αρμοαβι it ii iφ* ri-

α>λβ xpsvMC λ!pin# Γυμκληρκμίη 9 rte! π'π^
"μονovi riv θρνβν rsnjcra»5ai· ιστφ -i es ni~
Φ'<πν βηκ, xJ ù ftiry ·ηλβγκ ·χ±<μκζόμβμθ(' i$
τηέαλια μη i^w, xj φυγϋν w iχνιρτη-
μιιοι κΐώυιοι μ» lανάμιv*, «prie μο»βv 5i θ»έν
βφορûιη ιXκvwc, xj χαρά τι7· τiι» ievrù iξ««·
τvμ^uoi rrmeier· ∧

Ei riη vπM iτ<Γv*σ·μ»θα, »άηv« ⁘ φ«λΑ-
θρ«χ^* θκ>; riu Hnyieei «p»(vût itôfOeern τιO
χαχM «αρίζH nïç π ip%tpCêi xàcc n"7··tag
τι vos îfoti a'ynriratei ri xaAay · ά ii τι «pd
ypdrev mil üi βμολύβ αμβυρο^ιι iyt&ôi ,
a*vaxam«9>i riv av4 ùnpàt'rttii τιv®* · iteei $>·
ραχεΐθν - 9tôf , iηρ&μiπκ τι ι'χαληtιατοί
x/ XurititKÜt Ktmtrefttei , xan n'f TapaJeenç
sw ûriavv xtpufiutn a'nceAanr, iÇ rûv μ^ a'y-
t vî ây/w »ù 9topipoei «aripw, lu ri ^p«vt a 4μ«v
ρκδυμiΛ tittup/·

Kαι iiιv θαυματο'ν αv, U xJ ri ayadev τiιo
»Ç aairriprev tpyav, onp iuni oi μα^χηι? τι xy-
pi» rp t w TtrHi ixjîhitrif vetpiitnuti, ιζ /xsi-^
ᵞᴎ Qi Xatxat iytet Ttrriptf , : χph^ itt o Gh - D
ptv * ên^pwve/ y<p φθαρτ·ι Smç,~ t m c ¨υλικθ
^μάγμκσι χα0* ι'χάτχv ι'να*^4λ*μίvβ<, βρέ mira
»Ç κρχμχζβμιO·. θ·λ*σι yip τη αὖθχτά ηυτv
iÇ H r«es ivrù %i<n< rif λογισμοί nâr i&pv-
im, iÇ e-ravréc Xetcxtrat - safe δοιοκ àti tier
<·*αTμασι, xJ Ttrira μένα £rjrûv , xj
w tret âvdpooav xaO* ìxàcxv α'vρφχλαφίv x} a'ra-
tutàxipon. xJ lra* non iÇ ri xaMtrav τiη tpyoi xJ 9êr
•v, S riul dt'<rr'3**<v nui 4*/χβ~i W it&pirotr iκ
9n τκρίχκ·, ηλH* χαηφρβνάόχ, »Ç xaG ιχάπιv
ιλβτΊvσιι ivχιτηι, sk μ^ρ» J«v xJ rie χανηλί
φθοράν κβηττϊβιυ^ xJ tif iiù Xoyiv^üvai.

Owt tri yip άναζάτχακ τι βρθ·l«ξ· χηρόΓμα- E
τφ*, « tfn Γφ<σι« τii χατηλάψMK τάτv, «λλ*
wft ca nint τβιη ytioi itcnopi^juôa . wilt· I
vá'oμ^υ »άνη« βμβ ·?π τι άρχηραται xantAriya ,
τι μβναχιχv »Ç τι λχίχ», »Ç oit «ζοφ^μi-
yav < α'^βv/ χατβχρνιμvκζέμiθα ' ȋ it τι άλχθ/-
vï X(χ· »Ç Oμ άμov ftpèi riv αvτi xrripa τα-
ρκκληvκ xie> vw a'rvceXw, »Ç i μένvv ri>
α'vβτέλov, àftà vau vcvnav ri» x/rdUvfuv ak
tarins itè tî λόγ» tu/rrir, iapeami. «rie yap
xrrdUm lra τι Asya vw a'xaroXw céf ιxmnv as

utpote Deo nos concilians ; quod per longum negleftum jam obliteratum eft , iDej quippe gratia omnes chriftiani fuxnus , five impera- tores, five pontifices, facerdotalis omnis congregatio & plebs ; adhuc contenti colligatione in fide , per beatos illos pontifices ac doftores, reliquotque Deiferos patres, nec non per fan&itatem tuam , item bonnuUos e pontificali cœtu, qui exteros doftrina virtuteque antecellunt. anno CH|*.,STI

De reliquo oportet nos, ut chriftianos t ptr Dei gratiam difquifitiooem boni inftituetv . Quid enim vetat ? quod fi non ia&um fuerit, nec res ad leâtrudincm fuerit reduâa , omnino expedit etiam nobis , ut circa cujufquc collum ligetur mola afinaria & proliciamur in mare . Conveniet etiam nobis illud : bonum erat fi nati non fuiflemus . Idque erit lamentatione dignum, lamentatione non fontibus lacrymanun fed rivis fanguinis compleri digna , quod eam ob rem vel folum non lamentemur : quemadmodum qui navigio vehuntur, &. in medio mari tempeftate agitantur, nec habent clavum , aliterque non valent effugere imminens periculum , ad folum vero Deum refpiciunt miferabiliter, a quo falutcm fuam pofiulant.

Si hoc ad eum modum agnoverimus , hominum amans Deus plane viam corrigendi mali pontificibus oftendet cun&ifque, quiforfan ha&enus quod preciarum erat ignoraverunt : ut quod ante aliquod tempus pre indiligentia abolitum eft bonum, renovetur nunc abique ulla dilatione ; quo Deo fatisfiat , ad reftum revocata ecclefiaftica, & chriftiana dlfciplina , fecundum divinorum, lummorumque apoftokxum, quique illos confecuri funt fanftorum ac numine afflatorum patrum traditiones, quam dilciplinam longa noftra corrupit ignavia.

~~Nec mirum videri debet~~ , ~~fi bonum~~ hoc , & falutare opus, quod ipfi difeipuli Domini, poftque illos reliqui fanai patres tradiderunt ecclefie fidelium , corruperit tempus . Cum enim homines corruptioni obnoxii fimos, rebufque materialibus per fmguloa dies occupemur, ad has precipites ferimur. Siquidem fenfibilia ifta, nec non ad ea afiêâus , turbant cogitationes hominum, raroque invenitur qui divinis rebus vacet perpetuo, illas Colas quaerat, interiorem hominem quotidie retraâet , ac expurget . Ideo preftantilfimum iftud divinumque opus, quod animabushominum ex Deo probet pietatem, plene contemptum fuit, & fingulis diebus diminutionem accipit : adeo ut tantum non ad univerfalem pervenerit deftruftionem, atque pro nihilo reputetur.

Scilicet periit orthodoxe prediettioais difquifitio , non extat amplius defiderium illius comprehendende; fed relut in tenebris omnes fere incedimus. Cun&t fimul in diferitnen adducimur , qui in numero cenfemur pontificum, vel monachorum, vel laicorum, atquepreci- pitamur in chaoc obfeurum dt immenfum . veri autem Chrifti Deiquc noftri ad patrem fimm exhortatio circa apoftolos , nec folum circa apoftolos , fed etiam circa omnes , qui ex fennone iUorum crediderant in eum, caffa manet. Qpa enim ratione per apoftolorum fermonem credant in illum animo hominum, qu«

Çy que ergs pietatis myfterium relinquuntur abi-Anà» aôûpairw» «I/Àtxw χ} κρύχηι ri

ΪnH>rah' t ~ >«p ri chr ist I

Chr ist I li,-,

euangelici illius talenti, ita fere nunc orthodoxum dogma abfcondirur, abfeooditum vero non requiritur ; fed hoc quod emeris omnibus incomparabiliter majus eft, fecundum λ eundis propemodum ette exiftimatur.

Etenim *ü tftût* vilius nonnihil ac poftmnum eorum que poflidet perdiderit, multam indaga, ionem facit & ferutatiooem , amicos convocat in auxilium , quo amiifum recuperet ; cumque invenerit › ketatur. Hanc vero maximam rem, pietatis videlicet myfterium, quod ipfe verus Cnriftus & Deus nofter fuis tradidit apoftolis dicens ad eos ; *taatts ixttt ntats gnttt,* & reliqua ; poftquam perdidixhus , B quare non inveftigamus cum fummo Audio , cum corde ferventi ? Namque vero Chrifto Deoque noftro privabimur, iicontempicrimus myfterium pietatis ; fi non omnes fimul maxima cura illud cooquificrimus, fufis lacrymis e corde dolenti , nec non deprecati Deum , ut ille iterum appareat mentis noftrr oculis. Simul enim ac voluerimus efficietur hoc. Adeo benignus & mifericors eft, adeo fit it noftram falutem, ut non procul a nobis fit, fed prope nos . Adeft quippe & querit nos , ficut ipfemet dixit: rqpaaw *cariorum intra vot tfl ;* modo nos etiam velimus.

Czterum quo pado inftituetur ecdefiaftîci ftatus corredio ? Ordinarii clerici magnat ecclcfiæ certo numero funt , qui & accipiunt rogas . Redundantes vero confcripti quidem fuerunt , ferviuntque ecclefir , nihil tamen accipiunt , verum folum aluntur Ipe progreffionis . Ac licet univerfi teftimonium retulerint quod digni eflent quolibet facerdotio; cetera tamen nonnulli tam ordinariorum, quam redundantium forte tales non funt : fed ut forfan vita ornentur proba ; quemadmodum tenentur çhriÜiani omnes, lervarc mandata Dei, multo magis facriordinis homines; iermo ta-Θ men dodrina; a multis abeft . Ac nefeio an in faciatorum quibufdam hoc quoque non deprehendetur .

Qui ergo praediti funt laudabili vita , nec non docendi peritiam habent ordinarii pariter ac redundantes ; quandoquidem & hi, & illi ecclefiafticum minifterium complent ; etiam provehantur ad pontificatum, ad ofticia, ac dignitates , abfque impedimento, ut dicehit . Reliqui vero cum quatnplurima cura concitantur ad vitam in melius dirigendam &ad acquirendam docendi facultatem . Tuncque in ecdefiaftico ordine illorum quifquc progreiTutn faciat, quando ipfum fe in utroque dignum reddiderit. Quamvis enim per teilificationemE diftiis fuerit dignus quovis facerdotio , ideoJue ccclefix fueiit confecratus ; verumtamen altu quidem tefti culpa afpergetur ; hujuftr.odi vero teftimonium, carenti fermone dodtinz, sitaqut irreprehenfa nullatenus prodent, ut ad majorem gradum promoveatur . Nam dodrina deibtutum nequaquam juvabit teftatio iilius, qui dedodnnx vi ignaro atteftatus eft, neque teftimonium adepto futficict adfufcipxndum docturi.- giadum.

ttpvfiir <Sr Æac^fiA/o^ nîÂam», *Snt %tiàr ri *p·* OtfaÇar *Hypa.* xptimnvr »»r, xpurri^iw m ^var^uriènu , «>λ^ ri μ££·τ ***** «»«"*» erv>x4»Twç, Κnpo» ffay« *itàri χ*i·ι*

Kai f«r tff «πμ·πρ·ν rr ›Ç *î%*nv *»* iyn a'xoAiru, τολλιώ *rluà* *vttint* η» ιpΧκσ, «Ç w'A* «rrywtAw *xepit* 0e>)?M«v , Για ri «το&ομ^ιο» dtpai» suri χοηρ« . raw *it* ri μι^ιτ·» ^ρη'μβ, ri τυ iη-Aava'rr μ&τιφ/ο», - *avrit* - *àktàtràç Xetrèt* 1$

üμΛ *ntt ijïtt vaptitau paSnraTt,* λ/>*» ·irnfç· xapXOf'rTK *paSirriran ràrm ri îθτη ,* τû ' α*Γ·Μομ$ν·*, « » «»αζυτ**fify,* μX1 βττχîi ûτφiβMώτκ «J ζηκπκ x*pJi«c ; *auli yap ri atAtàtn Xyri* θ*ï »5μ«» *o'ημίμ>θβ,* « 7» *1üi* *uunttiit* XΛTβφρβηiβ·»;#,· · *βυχî* τ«ν-η βμου *rnlji ptyiry* τη» *ά»βζη'lητ» βυηύ* xanj-σομ<9« , laxpoa χ/ονπι όξ *üυηφi κβρόι'β* , iÇ ·η» *Stir* , Γrat *t>uïr9* τβΑι» φβημο--θχi *η7 wnït ήμûν iφδβλμη* ; αμ« *χάρ π} StAitritt ipâs χινήαιτνι* τοΰη. *cSnn iri φ<λ*τ-^«nrOr* ιζ t'Atrpuv* iÇ τή» cwmeiav »iμ*5» *3<ψ«$ν, wr» a μβχρβ» »iμ«5» tri», β'Μ' *iγΓύ* . xapiet >«ρ, *Wfi βiβζνιτύ ήμü* 9 χβθΛ *writ* *Srt ή ββ·* *CffiXUat πi» iptifùt* ιζ ôrir *ùpûr* ·?/>, »β» ή-*μüi* ü«λμμ«θ«·

flcJf *ii ytvinrtu* r iιορθβη txxX»oi«rz-χ*i *xertrari»; ;* e< »'μ3βθμο< xAneaw' *lif μιγά~* λη*i* (uà ιj t iï; *fùriv £xpiSprint,* ot *rntf ιύpίγχi Aαμβuû»ην·* ·/ *ii TtrfCOti, άioχτγρβμîνM* v-xorp^aai, ›Ç StiXXtwi t » «xxArw/jt , *i AepCinrt U nt* »At /5< «Ç μβηι τρ/φ·»η« opexoxns . iÇ «i £ xavns «Γξ<οι *nafnt ttptffumi tpapruptàn-*<rx», β>λ' *'ργν* ›Ç *ùAnSfix* nj? η *iμβχï-μν/f* ιζ rdz *ta-ut nnm it ùrîv' à^d rit* μ$ι» *crâptnr βio(*σ»i ηα* , ώ ope<Ao-*pfyor* τ«σι *ntç Xuritinti* qxAatrrw» τîi Λ'ηλά τ» θiï, ›Ç μχ»ο» ηîτ *itpttpitu, a'tAa yt* 0 *ii~ iαα-χβλιχii λοΓ®** ώ «rt *rapa ηïi* xoJAcii . *(? <<rui vin* ›Ç *t*t rtrt* rü› *îipα>μ8μΗ ApiSfarnu.*

Oi *pir* a» *ïχονηi* ›Ç ri» *tiantriv Çt'tv* iÇ ri» *St-*îxe-xaXtxà» Aé^ο», *tpiiaSpot' η όρνîα* iÇ xfptr-aoi, <»h iÇ *Uni xàxûvoi* tu'» ixxAuTtxnxç» ûrn-*pttnat irAnpin* , *ιζ xt^xorriniffar fît n* tr» «p-·^*itpwTtrluj* >w I"· *enprritue, xaSdt* *fîpfcrnu* , αχβλι,'τMi· oi *iiyt* Awroi, *etytntÇidve-ar μ$ t-*τπριλΗχ *Sri* xoJAÛc, *»a ›Ç ri» 0/o» txi ri xp£r-Ti» μθμιζ·><η , u. ri» *itiarxaAtxir Aéyov xrpvî-ζυιπιι.* rin Ji *rit* ›'» τû *fxxAnnetfixj!* «wo-*xoxrit TuyyaMntfatf txac9** *taùtu»* t or» otÇw xarr' «μφόπρα *iauiw àxtpyârnm. ti yàp tpap-rvprSn* βξ<®* xieni *iffuteràmi* , »$ djÿ' rin *rÿ* t'xxAue·/» «yoffitpai^u, ai>A« *1φ ptyi* *pap~* ■*τυρησβντι μ/ρ^* . *ù îr maurn* *pap-tup'ta* *pi tyvrrt ri» itiarxotAixit Atyr nv τύ* «MTiλuTTψ, M Οοηθή«Ή *ivot* TWC *fit* y}» *ivi* nie μο<ζο»α *CaSpit* «pooJo». *in yàp ri» itia-ffxaAiat itôfjfyM* JptAuew τβ»η. u *paptupia* τβ *<ep«vpapTupTiravi&" rir ri iiiaxrtxi it'vapiv* t J Ttiuru; *ùptnyp f în n} paprupriStnTt dpxiatt <o?ii* ri αχ«3ιξα<θαι *βχβράν iiiacxaAtxli·.*

Ti

sr t / Σ» atxoMÿuwrst tr? τβΛΚ 9 ùpe ftyteA — ·Î

Chr Ist i «τυχιν îχατφ* ββ&μ»ι aittif τντ» λο'οτ trri$i~ ..'.. η τ»Γ< nb win Tf «φΝηi- τρ τϊ Θίΐ iKxtar/p. dflitÇdàtt Sv ή ètpd «i di'"Λ vùuj·*, RPV' «pd VRVlteV d TB «^awTtrrv μ» îtndn Ç xatri VRTgfc $ J/Jacxd- λ· τή ri «Ηθυμ* φ iJx xaeOrvfw- Oirruv.'iÇ ri OiAatv alunis dAv^dyaa dnptrttv rp' dy/< ixxAaerip, £ ri TW «NtxXqpiv* ûtiru xapa rif ras «><·ηιτ#·, rxujd» Ζηρβίλ- Xmty 9 Si rnSj lra» roracm x<- λû ι'χiοκ rds dyeetrint v* aie ri χαλàv xprir- wv vovtw 0·λ·μιη» .

Πρ· piv τχνη αΧλχ dSvipfv χοη·ï (βλαν, IfS η «la xampw/Mwv , αξιαν χατ' £μφν, η δχλνπiη 0Z·v, xj /JJ 'mu- ri τ< τνη» Td li' rarww αiηiμ/w, pd atxXris qpt' aJs βτνχι yivvinu, α*>λ« μ$ tp£-ni μφiπκ, rptCnic «ρ·«ι>»μ»v·K τϊ tv ùufrw «Λiα- rxoAacB Aa'yu iÇ t b χρχΐi foxç. «v' w piv î- ^cttu >Ç iîô·* Xpvffiv, 1$ Aiyv Stietrxahnùv , euptuM&nn» à ex , tic c^jipa/Mv·· ifS ■Mw. rxra» Γβρ t/S Fo'rp «ζ xenphàurrnt, jxXp» ri ιζ ffi W«xt&frr·".

Exri Si nin evt»9n «îxaj , Jri» dxtitxiwO1'* Xa^t&nw τiα «ρ·θυμ/*αν μΗ ηώπ»> , Sri iχικη itpTxapnpiiv rf t ûî iχ- χλvχπβκ, mtpecyytÂ^fiwenf îiw *» αv τϊ Aw<aâ ·xr/juAwrnn λ«^χ >Ç dptr^f · «vc iv ywicu τϊ ewetcerrO* Sfo.' τη ση χρvv <- μιΑîβ £ iχiφvvvιηη «etpctyytAtttf, ri «ρβθο- fj»v àuffS ατα» xxruxmJœrv tii ri μ&^άv dxpt- βû τη 9fî» iιiβγμκη iwv , w' «pc'c ri ^pneeripoy iiv βιβv in/ffS xxntcnea^ar, iζιον txuiiv dreprtrat xdffns tffvs·ûvη , irut axcjà- Ça» ritù ùrîp dini μαρτυ^ιχv tpytr; dunîf (Safiatm. K.eu μύ αχαξ® iχiφvητηώ wm ομζλ/α n xj χ«ραΓ>ιλ/α flhn', a'Me xj xoNuixrt yM» W' dreuntà* txas^· irxpd rif ås d;

t' Ttk ιχiφοηιτζχα' χαρα^Γiλ/α« ιχαρτόβ-α- w. vi' 0 xaprov /^αλιηρον dftuH <«pw vtyxdv, Κφ&χη xapd τι cài α^ιοπιτ·* λβ- yrÇfe?·», «J /p>x&trr«&« , μιίζον^· vβρχ τ* ά>λιχ 1'μχ «ξηi^v , ·τ< wxriftqro τφ xth ftioxÿ TttptcypiAputrt. du-η ydp «rn d χιi ι#· . oursin, (>Ç Sa^ÎTtnt ύμiv* ζητ«τ»,) iÇ dCpder- n· xpdtn, iÇ dvatyiarmt ùμ7v. xae^dp · d'ifS Aamfidvfe , iÇ d d^jriue, <£ rp xpvovrr ar- •^no-tra». qp|' · ηκτ*« vite ιζήτ»|βτv dfptv, i- t w 4} tAafiev, txpun ιζ dvaiyn dur^i. ràv tv tx θη7 AeCivn ntedrnv τιμiιχ τϊ wxrias cttb- /ÎÇ, Jh txv dytvavvlut « rite epeemrioç re- pli d£w,i$ Tfi βχηλi^μ» yMtçfau pitAw du* τον, tra tÇ αυη «spec dunv riu «panfxatrav xd- Λ» ri Jwariv rquw · wril·* jrri- ttp& firirrntt vdrp t1 txxAw'ft ris «φιΆμο» savrii μόην, «Αα > «>λ·ιv τβ>λην > μχηXi- lent* ydp τβ a'^a^dv, x«t«v £ λv>Φ* » XWX *^ric ·4*πυ τον xùfj»v.

EZ Si rti, htp M Jexri τρ Camxrif μχ,η- vires ?*?·* H&υμφ*, vn pd ii μ? tapei yt·

Quid ergo de *hû difponet facrofanda fy-* nodos ? Eofoe quibus non bene teftiinoniom datum fuit expellet unumquemque e gradu quem obtinuit *f* fcd hoc dolorem allaturum cft eorum animis , oui jam confixrati funt fanûÆmr Dei ecclefie. Admittat igitur facra & fanda fynodus , ac prat condis landitaa tua, mi domine fan&iflime, communis pater, dodorque orbis, promptum animum eo rum , qui jam Citrati funt, fle voluntatem , quam habent, ex tota anima miuiftrandi £md* ecdefiat ; atque quod ipfis deeft fuppkatur par tuam fanditatera, que ftudium exfuperans oftendat. Hujufinodi autem fit ftudium & cura predate difpofiue faoditatis tue boni fu- B pra cetero· cupida.

I I Ch^t I

Ante omne aliud communis fiat eundorum deferiptio tam eorum, qui jam perfedifunt, digni in utroque , dodrtna nempe & vita ·, quam eorum , quibus fortaifis ex alterutro aliquid deeft. Hax autem deferiptio non fimpliciter ac temere fiat , fed cum ferutatione maxima , ferutatione pnevia eruditi in unoquoque fermonis , boaorumque morum . Et eum qui probos mores dodumque Termonem exhibuerit, adnotet fandius tua, vduti aliis proftantiorem. Hoc quippe modo, & qui nondum perftdus eft aemulatione jam denotati , cetcrifque pnelati perficietur.

Tero fupr* diximus, acceptam haberi debere alacritatem eorum , qui ejufmodi non iunt , quoniam alacri animo cupiunt permanere in ecclcfiac fervitio ; admoneantur illi , ut deinceps dodrins, virtutifque curam gerant I Sic enim notitia futuri emolumenti accepta per benignum tuum colloquium inclamatotiumque hortamen , totam alacritatem fuam finguli impendent tum in accurate difeendis divinis documentis , tum in vita ad meliorem ftatum redigenda, utque unulquifque dignum fe reddat quolibet facerdotio, cumque in modum ipfis operibus firmum oftendat teftimonium, quod in gratiam ipfius latum fuit.

-Dexhortatio fiat ; fed frpius ; item poftuletur AE

vero frudum uberiorem caneris offeret, fuicipiendus a tua fanditate cenlêatur , comprobetur , majori fupra relioucs donetur honore ; quia obtemperavit is Dominico monito . Ipfc namque dixit Dominus : *Petit» debt tier vMi ; qttarite & tevetuefir ; puij^te is aperietttr* criri. Owaû «um |m» *petit accipit ; (f <fni qaarit mveteir ; tf pâlfmti aperietur .* Ille quoniam qtuefivit, invenit ; petiit & accepit ; pullavit & apertum eft ei. Eum ergo qui per diligentiam propriam hunc a Deo accepit honorem, oportet ut fanditas tua con- Evenienti honore dignetur; magjfque majeftati meat cognitum faciat , quo ipfa etiam competentem erga illum, ut fieri poterit , reverentiam prxbeat. Iftiufmodi homo toti ecclefis notus fiet ad utilitatem nonfolum ipfius, fed aliorum quoque plurium . Diffunditur enim bonum; qualia funt opus defenno, fine quibus nemo videbit Dominum.

Sin vero quis ; quod non videtur imperio meo ; fegnis adeo fuerit, ut neque poft ad-

moni-

iy monitiaoem, neque poft tempus, aliquid bo-
'Ivvo .ehibM' ⁱ ®anea; 'pfc cu}PahB ·
CHiusri Magifque iterum exa&o quodam tempore inclametur; quo fi vel adhuc in negligentia fua perftiterit, a facerdotali laterculo penitus excidat . Id porro non dicit majeftas mea de capularibus lenibus , jamque fenfuum infirmitate laborantibus . Ejufinodi quippe tempus concedit veniam , quantum ad non excidendum proprio gradu ob imperieftum doftrin* fermonem . Attamen ipfi quoque proficient , fi adipifcends identic capaces funt. Interim non expellentur a fuis gradibus. At qui poflunt neque adhibent diligentiam, ipfbs ie ejicient poft tempus congruum , fi incorrefti manferint. Unde ex tune fê ipfos accusent , non B vero imperitun meum, nec fitnâitatemtuam, nec (aeram fanôamque fynodum. Templis certe conveniens protendatur eis ; & pneiextum Ü voluerint meliores fieri, non habeant.

Atque hxc quidem deprefenti ecclefic plenitudine . Ad clerum vero introduAio externorum ab hoc tempore cc&t , donec clerus ad definitum numerum revolvatur. Porro alia funt officia , que ecdefiafiicum aliquod munus habent : in quibus fi jubet fanftitudo reftra , collocentur qui a nonnullis ofieruntur . Atque fi volunt (aero ordine donari, contendant peritiam confequi omnium documentorum C divinorum, ficut (acri canones fanciunt, nec non obfervare vitam probam & irreprcnfibilem. Cumque ex iis aliquis Deo juvante dignus existent quovis facerdotio , tunc teftimonium accipiat, inducatur in ecdefic clerum, juxtaque ordinem dignus habeatur progreflu.

Verum licet majeftas mea fuperius monuerit, ut externorum in clerum indudio ceflet, quoufque ad definitum numerum ille révoltatur, tamen fi quis agnitus, teftimonioque reputatus pro viro doctrina & virtute probato, voluerit ordinari, aut aliquis boni ftudiofus , amborumque diftorum, doftrin*, ac praedar* vite .curam habens ; tales non prohibet admitti, D ianârqVC Dei ecdefic confecrari.

Quid porro ce^«t rkrtra ûmaitas de vacantibus ordinariis cler»«"> deque redundantium promotione ad illorum 1 «*? EΛ enim verbi gratia poftremus quid«n gradu, fed dignus quolibet facerdotio, ratio « termonis ac vit* : defiit effe in facerdotali catalogo ordinarim aliquis; quis pro eo coliocabf/ur. Qu nondum dignuseft quovis facerdot*o, prunum autem habet gradum, aut ultimusgfsdu, dignus vero ob doârinam, &a&onem, incjus qui ceflit ordinarii loco reponetur ? Qui gr-dum fibi faventem habet privatur rog* › qu*E eum donat gradus , & nxrftitia afficietur . Quo pa&o igitur cavebimus , ne illi trifles fint , fimulque dignum non contemnemus ? Ambo quippe neceflaria funt , tum eum qui laboravit , non fraudari roga fua; tum eum qui dignus eft non dcfpici quia fic bonum inhoneftabitur, & pretiofioea viliora habebuntur, hineque nihili pendetur virtus.

Quocirca ad rogam progreflus fiat fecundum cnjufque gradum. Qui autem laudabiles funt in fcnnooc ac opere, addodrin* minifterium

AAi'<y(pi ii pni ^fin» xantim&tu τι xaAav
Aρ/ημ «^ΓPι t TMüφ·². W' μ&Aη oteitβl· TU' ^pdw TtMr fir^evmihnv, tit tl £ ἶτι τρ ὺv ·<»· τv pf9vpip ippMttf <τv itpero» xamX^v n>» «λΛ txrKwnw. rvsa Ü v yt· >qp«xanav £ m it&fott nix i^entrtinut ή /ΙβσνλβΜ pu. rit nnnt yip é χρ·^ <v>Γniput, 1res fit τp pi iiwiâ 1Û ttùiu fiü^püf ripi erxpTn^im «ni rir iiittr-xcAÔdv λίγη. Iptit pïrnt iÇ «άη< ζιλιτάκ mntiinurùi ?χκι fiwwrr. n*c pit eôx «x-jfw^dïiffwnu fÇi ai'xswv ββ9ρΑ · t* Il ity* pi ittpiMp^nt, iwvit itinifyn ptni Tov «apaffixam ypdm »' * * ²'tmfc «'ttMM&anr*» xei pin rüù CariXd-«v μv , pin Ήv r4» agonira, pin τἶώ iipit a} «^/atv etivejev. qf|p«c ^dp ûφβτλονὺν άυτ»7 • «patrn**», « Cw'Awvtv βιλτηδη-nu » «x ·

Kau τυντα fty reg) του τϋι τλφιpχ·τ& TM ›'χχλ*π'«. ή J« ιχ ÎJ3 «ξ*^<v rit xXipav Hβ·<Γ*^»î, dve y» τ·Û vυv χ·λ«·«η», tus if ο κλϋp9· tit rit ιi^vμιvβv arpi^udv ctgirp . fiei ii iφφιλîΛ Inpu im>wtectxif τυχ ύηρΓι'κτ Z^cvru. ai «sAXw vi(ûμiπρβ) ΰγιχκτώ*, met rtOaaaw ek «ord at τ«ρά rnw e^aTopÇvar - £ ai CiiXevrvr itpn9inu , αγηιιζιάvΤΛ* rôparp η λΛρββηη fp 9tiur iifopimr rdrrov, aie tl 9inc xaoévrç lrat^apdCm, qjq ιτιμιλύι^χι χρ>»Γ· xJ enrtAiml £ fier τι 7«ru» άζv#* rw >tVRTur τββτκ /tpaM-ômc, rw» tÇpupruptîàv, £ «% nv xXüpav τη iχχληβϊβ t £ tit «paxirre a£ntô« xarra τύξιι.

Πλiώ d £ ·ζ·λ«<Γβι τηv iξ*θ«v tii ri» xAâfar ΗταΤ^χv,άχ κάvΗ rivaître-μόον itptff dpi$pif η βαπλύκ pu 4φΝτριψ«η dnmpi, elfc' ύτι ipη»ρïτ9* £ μ/ψΛφτυpψΛî^* dmp iri η τη xat-rd λφβ» £ etpvnj» itupirtiTi (Ολιηι χχθ/φ»θη-w», i £ rraJatÇw τι «ei ri îαλov, £ άρ&ή·f** φ tipupimi λΰγι £ βî* faptrt ιτιριλi* ris mint w àrttyip£n x' lupofotidut £ χαθ/»pi«&« T? dyr'p ri $ti fxxÂrtr/at.

17 Sf CwXamr 4 ύpιήρχ βγήηκ £ «ei iP λβv-tinw ipPi^pw xiuiepwf , £ m) τη tîf nie Wvw fxAtav «jMxorii nuosw ; în γβφ τι καθ' υτοθκπv ιχ«τθ* pty &tàp£« αζ<^* Ü χαίβπκ προχτοηκ χατα π Aoyot £ pin· «Λ«ψ<v tp-βχδpi τι τï ttprriù χχvβλφ** τ/« tîvr tuim n^birtnn; · p»iw χξιφ* τβηκ îipvσυ'vκ ·$·-ρΒμφ·, τv Jt' «p«iw ι'yaiv (ie&pii , i ® »%«-τ>* τι} βχδρύ, iξιφ* w τψ λiγφ £ τii «Τ«-ξii, W ri» η λκψχ»η(îpPàbp» ήτι τvχ9 »«-·nu; i àti ri Pn&ijjfyrtt , ùripünu râf poutre M β βαδμύ «vw «ξ«·7, ›$ λρ*ηθησ·iΤβ/ · vit va τχρχφυλοiξβ^ gf|'twuv si άλυτο» , ι$ τi ·Ξ/a pi χαπ»φρ»ηi*·/φ>; άμψόπρβ Tip dHt>xa7«» £ τAv xtiiàraem pi πρη^iκιι t m pty« ·ι»τi , £ ri» «£rov μη nepf>t&M«i · βτιpχζιπι yif si xaXo'r, ι yîηπι ri inpiinf» Ttpuinp», *ρτ£·9» κχηφp«ηînu w χβλβv.

H' pin Jv tk tUù fouit «epaxaid «td t»v axera &»9pir. ti ii xentra λβ>«» € βραξ/v, ctratTio&aM-ev tit τiα τηi i/JarxatA/eC itu-

C ? Siaxariaf, £ WxrxxAw
«s «pyarrixut· e'taesCiïro Si m«f ItlxTxdAatf
chkistI xj w «pevwxsv mqptrtw. «Çtec ydp · tpyrnic rw
…■ xe&aieyiypxmu.
yimr 15 «paaTîwmc» ta* <5<χΛ&«, aj dajuvv «ta£«&«rt vrôxfvmu vw Aeytrpsdv Vf rtyarq, «frldCdc» > «es τιώ yromv p«-ymmt. qf|' tpxaSt£ï(jfy*e , triç p? ivιμιλύύ rlu lılβvχβAιχv vwdrmir; pi p? -- τιμιλM ii tüi StSenatMarf ««ήφ*, vΛ pa-nSairea rrf ex mentf aiptKalete rfi AepS; qjy' Aor-vdy drspune d ir&mxAret ii ip9S Sàyyutne ιζ τν Xpwv vθvi aptnSane nue «vθρχχ·* χβïï. qn' ri i» toto uw ùprt ai ·PXM*(χρκτ-B wroc ymtotm.

1W ii n7f ItlxrxoAatc qff X β«πλ*α pu aie ὐηip ttbrw vareyixr ὐeaSuapifatg empùrtaat ûyuv ixaifft aire Hμ<vμ«η»v (Λi^« V*<f » «μ r/τv fiaSiatf xcmxwTu,) aie mgicvanpev iuty, vri xaXsTc pénâtlfau nivate τμ λβρ τ« «pθvl^v ü^μκη ig vif χρικ»κ xaAt-TSMte. pif w satvrur MarxxAw , î^ae* 1K j»Xa>4rt C/av caepmv, rUù va LJarrxeA/x» λό>· iûrtpuf, ttpàii9 «9«nxcv* ›Ç tjfinana pif ans npif if η ηT HvsJati ce tuf K»9tipeK* pif âv-ne, x«rd rie aiuirK firtpit. fit XBÙC pÿ rie ipβiδμκ, nSv InAevan χι&ητ^v tnpartpûpcjft, tie ixepaeanrwnc 1p ρη^μ «>-χηρ* ^ήiivμ^u y«p m xtapwm η» nxav ni™ fsiytruv «h fykf rtpif, ■ vîsvf αpvi τv» Jv>4* riser «rr«rw.

Err^AiTituray ü ne yamnae t pi piftf lilénamt ni fait ùa»it9cirK «tert ni ax-λo», «>Xa' ›Ç vas "rw; ïfoCt&Kupani 0<a Zesrxa-puvac »*n>Aa?nc, fupC^ig tie τήv vâ X^ya Sûfeprr f^avnc , Xi ii' avx^apâc alunir ale rir àyninm ra^rdp^qv, iuln Si ale rüù flart^alv μ», ü rdf toc if rp pssyttXo-»oλ« StarxavTOC «px«c„/τι κ»i ystpdf JnXotor/D xJ i^vffiae iHm n agpxypet tahiltaie . ìàl Si aurai ITtcrxttnpiwe w'v Axer , ›Ç îrx * rxfne fratipae ïχ*π ne artupertxie xaripete αu1A , "r« pi àrrt Ttpt'vf Λμ v Xpιθvβ*/ rtrte r»f Aa-ytr.uaf nSs ajudpwyatv β'vχiΓχβρήv·». et Si âuni StSdnaXti a' μv.Λ üe n afyiitrw s^omc , nie Ax/xmc w w'tiAMty χαp·ξ«τ<v, α>λχ nig pa-Ht^atf. Siîni yap ttfi *«T' àvrie *ff« Siap-OatoaiC .

Mabtc Si nSv amc tityt* ìîβχχχλ*» à«pi-9up^" tr«t ate va ·$pδκι hpêle, ante pmt-XiSirat τμ >Λμ n JiScmaAixS Aéya xxrd «pe-favdv « pryln ipyupiari, «>Ad μiλλov ·P·θo-E ſuh«vW M rasa vc «to tſw «xaAaJiav t»c ſx-xAiOzafixii Λ»ξ/« yrripCMf. al yàp «} xxrd sd ttëpétrm tSafy wr Iχ^ urirmatr τ/v« à tipr-«Jto, xAàv βχ âtwc tyat ή a'Atôffx* rï Si xx-paAayx rvyqàfip venue dxoAv^vv *1<C, xd*< ?dv τ/μχv aripucv. t/c yàp £ ppvrXna ix irr-riftàa-xai w titjxAenpav fitàpif n iapernii xxro-Aeya; én àrvtp a βφχκpA μ»^ζ**» ifi τï it-ptx; , stu i itp& rà Siaaân. xxv xpamSuina-r& tic <m , evèt#* pif Jtxxé'.wv tctv , t-

A inducantur, perque docendi munera provehantur ad dignitates & officia . Affignetur vero «,·**·®, doâoribus conveniens annona Dipuutft tnim , aptarim aatretia faa ; ficut fcriptumefl. Operarius fane congruam mercedem non confecutus, injuria afici videtur , injuria affici vifus, cogitatione forfan commoveatur tanquam homo , indeque circa fcientiam fegnior evadit . Atque impeditus, quomodo cum diligentia munere doaoris fiingetur? Cum diligentia vero non docens, qua ratione utilitatem inde provenientem populo afferet ? De cetero dodrina redi dogmatis preborumque morum non communicatur cum antmabus hominum. Qtiodqu® hinc oritur malum, vos pontifices redios inteiligitis.

Decernit autem meum imperium doâoribus , tanquam fupra eundos laborem fubeuntibus, annonam, feu eorum cuique fididorum (libras tres & frumenti modios quinquaginta) in abundantius ipforum folatium, ut reâe populo tradant tum orthodoxam dodrinam , tum bene vivendi rationem . Et quotquot ex hujufmodi doâoribus , decorati videlicet vita virtutibus tnftruda , cum fermone dodorem decente, defideraverint fieri facerdotes, fiant, habeantque illi honorem in introitibus. in fedibus; fi ordinarii fint, juxta gradus tuos, fi redundantes, ftatim pcA ordinarios ; nimirum magni pontificis repnefentantes perfonam. Au* dimus enim , quod qui illius locum fuppler , maximum temper habeat honorem ; nec poterit quifpiam ad hoc contradicere.

Circumfpiciant quoque vicinas regiones ; nec modo populum doceant , cunftifque fuggerant bonum , fed etiam coerceant eos , fi qui font , quorum vita accufationi obnoxia invenietur ; interdum per confilium ut efficaci fermone pnediti; interdum referendo ad fandiflimum patriarcham , qui imperio meo Cgntficabit, aur adeos quimâgiftratus ... negotium manum poteflatemque civilem requiret . Debent etiam vifitando populum omnino notos habere patres illorum fpiritales; ut ne pro palloribus lupi reperiantur quidam ex iis qui confefliones hominum excipiunt. Ad h« iidem do&oces, ut fide digni habiti, non laicis dumtaxat utilitatem prvbebtun, verum etiam monachis; apud hos enim pari modoquedam indigent corre&ione.

Cererum nullus ite condignorum dodonun tardus fit ad facerdotalem gradum fufcipiendum , quo fic plebi fermonem dodrin· im-** P«»^« î << P°-tius alacriter ad id feratur, tanquam ad rem qu* ex ordine ecckfiaftlcc difciplinx fit . Nam licet humano refpedu videatur nunc nonnullam fubmiffionem continere facerdotium , attamen non ita veritas habet ; fed inationabiiem penitus confuetudinem fecutus quis , honorem pro dehoneftamento ducit. Quis enim rede fentiens , non agnofeat excelfiorem iterati coetus gradum? Qpod ficut pontifex iacerdote major eft , ita facerdos Diacono . Tametfi protodiaconus aliquis exiftat, primus quidem diaconorum eft, atpofleriorpoftremo

C facer

ΚΓ facerdotum. Sacerdos una cum pontifice fedet: Diaconus adftat & miniftrat. Proinde qu' ^'Xnu$ diaconus, prompto animo ad presbyteratum accedet.

Christi mi.

Tribuit autem majeftas mea hiice doâoribus, qui facerdotes ordinati fuerint, majorem annonam, nimirum fmgulis folidorum. Qui vero adhuc rccufaverint exceliam facerdotii fufeipere dignitatem > & diaconi extiterint, admittant doflrinz minifierium, modo fciJicet idonei fmt in fermooe ac virtute. Accipient porro iftt diâum fupra folatium laboris fui, in (lationibus, atque in ingreflibus proprios gradus fuaque loca retinentes. Ceterum qui cooptandi funt in doâores, per deledum promoveri debent, ut fincerum doâri-B na fermonem vitamque irreprehenfam obtineant. Dum enim dignus pneteritur, indignus provehitur, hoc conciliat cum condemnationem ei qui pratulit indignum, dignum defpexit, tum anima intolerabile damnum iis, quibus md:gnus dodor prreft. Doftorem quippe imperium meum, ut fuperius di&um eft, dignum nominat fit decernit, n^mpe ceteris preftantiorem, non vero qui talis non dI.

Ut autem dignis abundemus, fi inter laicos Vel monachos inventus fuerit aliquis pizceptoris doârina, vitaque inculpata inilrudus, ut nihil ei defit ad lacerdotium, vocetur ac promoveatur, quando nimirum ccclcfiafticis erit commendatior. Et vero monachi nihil interfuerit, nec de fede, nec de ftatione, aut introitu. Caterum forfan nonnemo dicet de iis, qui jam clero adferipti, nondum perfect funt in verbo fit opere, quod contra divinos canones etiam nunc ab ecclefia recipiantur. Verum confideret, quia quod a longo tempore fit, indeque inftar confuetudinis obtinuit, quamvis citra rationem fit, ut nempe contrarium facris canonibus admittet corredionem per optimam difpcnfationcm, qua: eundos a triftitia eximit. Neque videatur ttconomia a jure diferepare. Non enim quod a ratione alienum eft recipimus, aut fieri hortamur, quinimo quod male geritur, corrigi demandat mea majeilas. Quia cupio, fi non in aliis bonis, faltem in hoc maxime neceifario, ut ad pietatem fpedante, vobifcum confulerc & operari ad boni complementum.

Infuper his nomocanonis totus liber legatur coram facrofanda fynodo: atque e negledis nunc canonibus divinis, qui ad pietatem refpiciunt, aut nonnihil ad fiabilimentum redi dogmatis tradunt nobis, omni modo renovati, obferventur; reliqui feledi offerantur Imperio meo, ut una cum fanditate vcflra de iis fado examine, quod par eft difponat. Cum aliis vero etiam ille ad monachos in vicis, ac triviis vagantes pertinens renovari debet, ac fervari.

H.tc non temere fie fruftra fcripfit impenum meum, neque ut dumtaxat in verbis, litcrifque maneant, fed ut perveniant ad opus perfedum. Perfedum autem epus erit, quando quod perperam fit, admittet emendationem. Videtur porro limpcratoria me® poto

A *«τ-" Si t J «<v«τ» ^ itpiuv. d uiv yao it pA ry κρχηρῦ· ό. Si wapiw ї d-

Αχονι'μκ Si w«S wewc ϊιΐατχαλοι t>7| ιομι'νβι ζφΖ'οτν n CaatXtia μ» (r μ£ζ-ι ii <ł-t~ npirter^ nfo ixâr? Ημκτμιτν?. ci Si μη <χρσ-θυ,κύμ^βi *T' ** itpeewK υφηλον αξiωμα 3«ξαόαι, >Ç cv Staxbctç cmç, «./«iιχi^οσβυ rlu. τη SiSarxa^'ai Aaxevtav, ixatei Stàctôrt aatni π λίγην cmi Ç apnàv. ληψοντηζ Si ent rlu eôwtpw άρημνAιυ *βρΛμυθi»ν τi xex* αυτύν ώζ nui Γασισζ xJ et τη?i tiràSctç vii «ιxhk ββθ-μ« >Ç fini ΐχοϊΐΐΐ. w cfdhctnf Si 4φ»χ«4>ζ<-•9at StSerxàhot^ χατ* «χιλο^ην οφ^λναι aapo^M-t£ft9at, tea χ} τον StSaaxahtxôf λοχ·; axr'px/ev, τον (Sier îγμτπ ar»r/Anrwr. f< yàp o αξι©-Tapepant, < d αναξι©- οροβ/βαζιππ, χ&μ» ξθ*Η τiη If «pM&iveyTt μ·v τον α'ναξαν, χαρβ-pwvrr Si το'ν αξιον, |Ç ζτ,μΐ»ι φι^ιχην β'φορηην e/r< d μη αξ/©* StSi<rxaM&' i$trant. SiSâ-χαλον fap d βαχ/Αρiα μη τον άζνον ώ dvwOcx άρηηι, ινομαζκ π <c tuwoF τον χρκτΊονχ iηλονοτι άλλαιν, d μη τον μη nrsrvr.

Iva Si Mη dCxoeia i$ αξ?*»v, xi αχò λα<-χ<3v*, ιφι aro ?i-5 μv/ayùi »av Xρiθî) τζ ?^ων >Ç rdr iιiατχαλιχο? ΛoΤον »Ç τον a'nx/λητην βιον, vet μη χ<ύλÎM<&M M Αρωτώ'ια», χαλΜζν» χ^ «αμο-χΜ£ΐζ«ο3«, ό'π α'ξιολοΓύiηρ©* 3ηλ«vότι iri ήΰ τη «χχλητζα. τβ yt μη» μο/α^y ύ$«v an Ttpi χα-QtSpai in atpi fâatvt d ft'réjw Stoiaf-t. mxoi Si âv rtf ïrtx irtpi ni» χιχληραιμό** η3η μηχα 3d xxrnpris-μινών χατύ η λβ^·» *> <Β*άζ»», *c <»«p« Wi χανο'να ή ixx^nria τούτο «τι vÙv χαρα-Si^tnt. α'λλα ffxoxnorxrw Sri τβ tx μαχρ«v χρό-νων χ/νόμ^υον, xjivldCitC* «i «θ©* χρβτητχν, ti χ^ χχράλο^ον ώ «ircacwrt atî t»7ç ^wwî χανοσ*ι yt-νο'μ^vov, twitÇtTt» t{ιù ÎidpGowrv c<* οι'χονομιχ «-ek«ç n άλυχ» χβοτ Λ&ιτο»μΐ'νικ. dx àpa Ià ^xér©* a-χθwa 3oficav ακ ή βιχονβμ/α. & ταραλο^ον' 3ι^ομν^«, in μήν rên αρο^χομ·^» yiMα^M,αλλά μάλλον το μη κβλΰi ivt~ Ίμχη St*p9v6wa£ ή &acrt\fia μ» «θi>.« yap ·» Hÿi μη C» η' &>λοι χαλβ', «'»* co t»'tο› yiï rf ανβΓχχιοτύτ^ι, «{ tî« τ(ώ &ri(St<av açopwrrc (σύμβολά usu' avrtpyif »μ7v >fi/ji<QM tiç vχ-λ>|-pwm tS aye^J.

Exz τ*ηι «να^νοH^ήη» xgd το tJ νομοχβvονΦ* βιβλζ'ον αταπν ctniricr τηi itpài agi àyiai vintà· Se t agi àno iJ3 Tapa9wpwûw vùv Owwv xxvdvwy ci μiv xxpdi Xο-ιβMαv ορωvπi, tpi it vurartxiv το o'ρθ« S0M*ar&* nvapaStSovnf «îμ'ν, aarri ^>c-^<f> «νανΗοθόη, npsii^t^e»· * Si λοηηi tapn-βληθ«vη ,îoûiiτ*M·«v vÇt|T βασιλM® μχ, «να χοηη τη ύμντόρα àytirnlt τΐζ) τύπον χυνiιασ-χιψαμΓνρ, τ» 3«ον οιχονομύο'η. <®poi nti i&ctf Si τiv rtf} μύνβχμτ ήΰ Co wit ρύμΜi >Ç τβ7< ^tcScti xo ejvordmw avaxanuûivnt 3« wm^ciebat.

Taunt Ι'< fixn xat μβτi»υ d βαχηλοία μο fypa-ψοο· iSi Uft μιvMO co λοΓοζ xj ^ραμμαστν, αλ-λα tttpciipyvt tîXmov· ttyciSi liKttia dm, 3ταν ·re napaAéyvi yncp^cv Stcp9oan> i/Ξητηι. 3oxh Si in CaitXfrtjt μχ,μάλλον Jd» « >$ τολμηρό d >d-

y*- χ«τυλ»ψ/» ·«**»' rtXtiar, in θιόι it*- A
annÔ~',ç'ì **f TT!t'TI' Tf ή ·%>&»» Iia Slip·
chr ist! »υiό«ηο·i tm xxxi, tgswvtw ι«vm it ϊμχ
*"·· < wr intwW› «n t$ ««p«x«Xhv ημχ <J»»p
rr; iiïae Tnlpwtij it U» xj iwSpdvwt, <Ç aap-
xi ?»«θι, £ n titw βϋμκ όζι^ii, £ θαναπ» û-
x/rn r»y ↑roiwJzrox, x} μή ^ριτβμιtare «pac w
*«λό, α'λλα τ» duty ρχ^υμiχ ιμμiMî t $ to
*tpw$itxm ars«A«7v.

Oûx !v dit η βχτιλiî* μ* attaint όλο tn
»άρi<τ«θην«ι τîιυ Stip$ttrtt τη txxXqatxnxÜC
x«n»ràawç. β'λλα me ιμioiiζκπ τ! λοιχ» ^fie
τ» πώτîιυ χ«τ»ρ^»^η*«<, ΛΌυχη »««χ·
θηηη/i. hjh' μ»îόi ύβ»λ«|3p χαηîγ·θ· λι>*<v τύι
0α«τλόαν μ» ηωπτ. v\ iį çr y^p, θιμ ydurt, «piç
τζv« iχβρχv, vltv« μ/rti, ώιχ χατηχ^iχM · α>λα
•ρβ τβΛ μovβv ταθα/κτBî ri ytnpfytty. hjm' it
awjpnii èpff llui iviXwarnlw qjq' Xesrtevalu
Mtrurarrv χχτη>ψ«μ»'Λiïï.

M«χήiΦ" ii ** ^dyttinii μ* Striant, ιζ ht
μχχβυάηρφ' άvχî&χδiπι, ti μ$ ty aMwv Jr
xatwpfWetc, HSq' τiτη à dnmptt yiïpaçx a'xar»-
Xtrete. tÇ vμ£ *Ota*Arr«nr dp%rtp£e, όμο/aif
μ&XΛ&î h*τ fi XfàtnûSa tjS àytttnirtt araÇiapyn
>Ç «p\tTit'(fyt όμ&v tie «χ· rt/wp^wrrt, η ûμι-
rtpoy awrw^aXee d» TOÎç ψήφακ χλωρivη, >Ç
warm tooth qjq' de reîf ûμτηραîi t'iapyiali aanp· C
0·«·»π. à yip dr tf μφαλβvo*λM μό\v, α>λά
>Ç d» rtdrate nue ύβ» rlui ty Ραμα/Mτ itixpâ-
ittxv pupate 3*λιταιή flariXfix μχ ταυtu aparüt
η X, drtf^r, >ζ v·μ·» xwrdr >Ç θi«·χi<τμχ τώ »β-
ρiσ-χ» >ραφ1α ixnQtTxt. i qjqydy rt ial rt'e txxAn-
ff/atrixo/i >Ç itptte TapwtQ'W» «ρχ^μααtv, α>λα
▮rd n7e θ«·« ànefaote ι·7 itpoïe aa^àvn
«Ut^cjimn iÇ xsowrt&cere, «μτλi4« U tapait*·
pn^eem, Wn %tiùt nKeive «j-ren^canr, aïe-
wâfà π xparorwe.

K®' tet» vàe 1χ λ·»»·, «Je Sete àv Ht diw-
t/ov tι Ttinic C* rp or* αι/nr Caotrtt de \|>»iφμ iî
^Mpon iat iripf appahit ixxXdt iwixb βα$μ» D
o/ttJnmÔ"· îtavpxfyiTat, ασΌμχχθω rj! t\ ?$·$«·
w» xxjàtuy dC-ÿovp CxwxwfîTat/ . |r J« (J αξιο-
λiγvζ itpàe iyxa^tipwt^itfu ra7e nJv x«-
θoλα«7« iχκληTîχκ, «Je àv ài/ηi χβλ» m' itpeîe
φαηζvη τov λαό, >Ç τi ο'ρθoioξβ χηρίγμβη^*
•aaat μιτυξιϋατιι. ht* it àx dCiep^rm nnirus
tu&pahrw όζ α'ρ^ii · «'Λ' *»ιμμ«λη^/vτκ χαθ' tz-
«φάολiα, τv'^iβv χατατήσiπ «uiûpvrvc αξ/ac τv
(j£ii!eHU ιζ ftipoii τi dya^i, qji' τi
•ρθο'ioξov χτρυγμχ. «·χoι>ιτ/βv yip it w ai'rtxv
« diiroXft τiα βιομiïάv t·
npov vdvrvc, i το μ$iιM*χ· τi cpjà «η-
ρûγμχτ^ .aatIt lφ λ«^. E

Ûh tvi'luv £ τv αρχπρΛ τîιû ixôvwv τιμ^
î^ïιξαμi'vΛ, haevr & τι û»' durit daeg/ar β-
μo/wc X0/HV. ι'·« àii ttpie vCtiv τiτβ ht nï «τp-
yttpitie, α'λλα μiλλ» < ό μιyiïv ημv», ira»
iC, tie χχηiλυμχ xhjjtO· όη'λθρ, x«r' durit
iptvdrx a; apie durit atayeyp . μι-
μητκ yàp ytnrat i mür^* àpyttptùe nSt μβθη·
π5» tJ Xtire,>ÇauT» τJ Xe^·» >ç caninte μβλ-
Xor irXnpot n ri àpxttptcTtxà βζηiμβτ^ . «W
ri aaiwxiv tfy' ™n «7 dpyttptü-

poteftati, immo quamvis audax fit orario, ——I—I
«nus omnino fum quod Deus in hoc pro- -,,**.9.
pofito excitatus eft, *c peragi mali correctio- u,,
nem comprobavit; tantumque fe propter nos
nunc etiam demifit, ut exhortetur nos pro
ovili fuo, cujus gratia incarnatus eft, carne
paftus, proprium ianguinem fudit, ignomi-
niofam pertulit mortem; utque non exlitr-
gentibus ad bonum, fed in noftra fegnitie
permanentibus minetur horrenda maxime.

Itaque nec majeftas mea prorfus patietur
prorogari adhuc ecclefiaftici ftatus emenda-
tionem; fed in eos, qui poft hac impedimen-
to futuri funt, [quominus corrigatur, cano-
nica cenfura proferetur. Nec fufpicetur ul-
lus, ex affecta loqui haec meam majeftatem.
Dei gratia non fovet adverfus quemquam
inimicitiam, neminem odio profequitur, ne-
minem condemnat; fed folummodo adver-
fus hoc indignatur facinus; nec fuftinet ever-
fam videre ecclefiafticam, chriftianamque di-
feiplinam.

Et vero beatus es fanâifttme domine mi,
adhucque redderis beatior, fi cum aliis que
predate geftifti, hsec etiam fupcrius fcripta
perfeceris. Vofque Deo cariifimi pontifices,
pari modo beati eritis, fi hac in parte una
cum fanâiflimo patriarcha, & principe pa-
ftorum veftro, uti decet, fueritis operati, vc-
ftrum officium firmiter in eleftionibus adim-
plentes, atque ii hsc omnia in veftris pro-
vinciis inftauraveritis. Non enim in magna
urbe dumtaxat, verum etiam in cunftis Ro-
man® ditioni fubje&is regionibus, vult impe-
rium meum iftaobtinere, ac habere vim,at-
que hanc feripturam exponit pro communi
lege, & fanâione: non aliquid novi circa ec-
defiafticas facrafque res introducens, fed a
divinis apoftolis fit facris Patribus definita,
atque canonice decreta, per negligentiam ve-
ro defpeâa, jamque fere omnino ignorata,
renovans atque confirmans.

Et noverint cunfti deinceps, quod quicum-
que amplius aifce contrarium aliquid per pro-
vinciam fibi fubjacentem, in eleâione, aut
ordinatione, aut alia confignatione cujusli-
bet ecclefiaftici gradus, perpetraverit citra
veniam cenfurc per facros àanoncs latae fub-
mittetur. Oportet preterea ut laude digni
facerdotes collocentur in vicorum catholicis
ecclefiis, quo ipfi adhuc facerdotes populum
illuminent, cun&ifque tradant orthodoxum
preconium. Ac forte initio non fuppetent
vobis ejufinodi homines. Verum cura fupra
modum adhibita, cito conftituetis homines
dignos, qui aliis bonum communicent, elu-
cidentque orthodoxam praedicationem. Con-
fiderandum enim quam ob caufam apoftoli or-
bem percurrerint. Propter nihil aliud certe,
quam ut omnem populum participem face-
rent reâx doârinae.

Quare debent pontifices, qui eorum ho-
norem exceperunt, in fua quifque regione
idem facere. Siquidem non ad contumeliam
vergit pontificis, quinimo ad maximum ho-
norem, quando in pauperis tugurium intra-
verit, res ejus fuerit ferutatus, eum addu-
xerit ad pietatem. Nam evadit hujufinodi
pontifex imitator difcipulorum Chrifti, Chri-
ftique ipfitis, nec non in iis precipue com-
plet pontificie dignitatis munus. Sed cano-
nicum propter ea a(Tignatum eft pontificibus,

CF ut peragrantes, ac docentes, ex illo nutriantur Cognofcat ergo omnis pontifex, quod h*nc fP.iritualen? fufeeperit dignitatem, debeatquc fie eam implere, quem* admodum beati illi patres, ipfique divini apo* ftoli, dum viverent, fecerunt

CHaisri

Nam fi bene attenderitis o pontifices , fic cogitaveritis propter trangreffiooem unius mandati , quod tranfgreifi funt formati prime homines , nos una cum iis traditos efle morti & corruptioni , ac nifi per faâam in carne difpenfationcm, feu per Incarnationem fervatoris noftri Jefu Chrifti confecuti eifemus redemptionem peccatorum noftronim & refurreftionem, cunftos fimui fuiflé periiuros,— przterea ideo neceffe fuirte ipfum Dominum, B beneplacito Patris, & cooperatione Spiritus Sanâi incarnari, geftare came, pati & 'mori , ut liberaret nos ab interitu » ad quem fueramus damnati.

Si hzc inquam agnoveritis; nec non incujufmodi malum compellatur pontifex, qui reôam praedicationem non transfimdit in gregem fibi fubjeftum, nunquam laborem cenfebit quifquam veftrum, ipfe per fe totam fub fc pofitam regionem peragrare frequentius, & puram in Deum fidem , fanftamque vitam docere : fed labor ille potius ipfi cenfebitur requies , ut qui anim» fus, fuoque populo quietem conciliet. Nam officio fatisfacit. Siquidem penitus rationem redditurus eft in tremendo judicii die, pro rationali ovili fuo.

Quid vero, qui forte pontifex noluerit hujufce rei curam gerere, excogitabit, aut quam cxcufationetn habebit, ut rem protrahat, & differat? An iterum aliam fieri expecbbit Filii Verbique Dei incarnationem ? Hoc neque in cogitationem hominis afeendet: fed veniet omnino verus Chriftus fit Deus nofter , redditurus unicuique fecundum opera fua. Itaque non admittit moram, neque procraflinationem przfens caufa.

A *art, 'ft StfpX»ljfyi&* txar^xj *StSàrWJ9 i^xu-'* TJ *ξιχ'ξιφηΤχι.* yw<r£iru J» ric *χρχαρΜ , Srt* x(irov «Wôw» το' raiïrax χ»Xμ<τ«·χ , xj ·Φ««λΜ Tara larAnpvv, x} at μαχχtiret »-χβv« r«rapti, xJ aurai ai *$Mt* axo'rcAo; *Six fiin ixoïnv.*

ANNO CHRISTI

E7 y«p rxaisirm *tnï&i t' ήρχΗρά* £ evranfftn , ·τ< J«t *ηβρββηοΌ μ/tii* deraÂns *US u«pi· finreof* ot Xpatravhatrar, *napfStànw δμχ* ixrivots TtJ φανβiτp >Ç *rp φ9·p$» *} * pi Six rqç* exrap-xv Mxaro/uïïac tu «wrap** *ήμΰv* Iχβi Xt>r« , *Tη* «xaXt/Ç'vCHK τύv αμβφτηϊv χμωv xj rie «'rarzetw; *nàrnt iμ»* ««o^λομτ^χ. >£ *βτι Şfe* τi-B n i7»ec*O cu/ro» toV xtfejov dttatp τi «tyt» vv£-*ματ& ctei^purnew* x] *tràflut çtptret & repti* xe3w>"»Ç aro^atxH», *tvn i^ihinit ήμχ 'Iη φθορά* Iιv χβττχi/θχ/φ'·

Eι* roCra va Zri^iwn* <t *tïï* ·7oτ χαχὸ *nnt-Xetùnret* ὁ *ap^ttptoç μii* Irx^Jwc το ορθο'ioξο» χηρυγμχ *1? ὐv* «ruror ro/μηι, *xSiren* xerox *tyw-*TJ» rri üμ«v *//*, oturoc *St txt/K Stt'pT(t»^xt* xa-*a-et* ritù tir' *èurif* craeMv *cvn^içtpw* 19 *S:S«~ rxta tUm npèi tc»* x«3atpô rt'rrv ιζ τov σι-*μ>·9 {itor, eW* « xd«^* *Îr9** μ«>λov «vdrxvr/c *èt/TjS λχΓiβ^iiητβα,* ·»< £ «tatraurrr τη *ieuri* ψυχp t$ τi *tttuiti* λ« «poÇo«r. το yep *iφαKά^ov* «tap*, *twin* %' Aoyvc *SiSow μî^κ* »«vruit> Tj» *φoβ/pf nut'pf* ric *χ^/ηv* tirtp τβ ûr' euros C^eyncà χατμη'χ.

Ti Si inn un Cn^n^tie ιχιμιλήπ&χι χ'ρχαριύ Tvc *THt&rni ύoo^iιτια Stxvietm,* n xw'an *τρόφχατι ιξ» tit* το *χvχβχλii Svrat* rd *ιpχΓμχ* xj *ùttp^irn ; i.*ι'ρχv *τβλη dwàpoôwiv η y ï ngi* λόχκ τϋ àe« rporjexnrw *rin iSt iti λογισμoi èr9ptin xHtSwtrxt'* αλλ' AdCorrai *'a'v-1Ui à άλχθ/vïc* Xmt »ï >£ Otôç ·*ήμ& èhnSùroH ixx-*s> xaru' *tà tpy« αυτ*.* λκτὸ a *Sftltu «»β£oλi» *Si ùnpJirHft » rxpirx ùan'^tciç.*

îθi-ïθi·iSitæisiæisîsasaæ'iæasiriæisjæisæiîSK'es^Î cttK.

ea* LATERA N ENSE CONCILIUM

In quo Henrico IV. regi de remiilione regalium privilegium a Pafcliait II. conceditur, Anno mi. celebratum.

Ex Mι»6 S.pki *T.* II p»S.U··

Lateranenfe concilium in caufa privilegii Henrico V. Germani» regi, dein IV. Imperat. conccfli unicum Labbeus ceterique cum omnes agnofeunt. Ego duo diftinguerem, aliud fcilicet, in quo deliberatum eft de permittendis regi ab ecclefia regalibus , feu, quae de regno renebat, feudts; dummodo rex ipfe inveftituras reddetet . quod anno nil. celebratum facile omnes conceffuros opiner. Aliud vero Laterani habitum eft , in quo Pafchalis extortum a fe privilegium dc inveftituris regi concedendis abrogavit , quod fane concilium cx Labbeo repetendum eft. Cut vero in concilio cufum prius E illud privilegium dixerim , faciunt verba illa ejufdem privilegii inferius recitanda .' Poftquam enim ibi rctuliflet Gregorii VII. & Urbani II. contra inveftituras decreta, addit pontifex: *Quarum ve~ fligiti fubfeqimttt , èT nos tarum ftnttntum epifeopali concilio cottfrmomui .* Hujus igitur concilii brevem hanc hiftoriam accipe Conventum erat D inter pontificis tniniftros & regem , ut pontifex & ecclefiaftici regalia quae de regno tenebant re-ipfo gi ipfi remitterent ; rex viciffim fpoponderat, fc inveftituras omnes & eligendorum prefulum libertatem ecclefic diiniflurum. His pracmiffis acceflit Henricus Romam, fucceflum eft ad Lateranenfem Bafilicam, in qua ceflio jurium fuorum utrinque facienda , quemadmodum convenerant , exeeutioni mandaretur, eaque dem completa , Henricus imperator renunciatetui . Eo redaâa res erat, ut nihil fupereftet mii ut feripta utrinque diplomata viciftim traderentur, & mutuo facramêuto confirmarentur , cum ex improvifo orta diffenfio eft, five induftria, five cafu excitata, qu* omnia abrupit , urbem movit ad arma, nec turbte certarunt , quin prius pontifex cum cardinalibus in Germanorum poteftatem capti venirent . Tunc priores conventiones abruptae , nova privilegia a pontifice vi exorta funt, ut nempe pontifex regalia quae ' remiferat Hen-

Henrico, fibi iterum refiimeret; viciflim autem A ————illi inveftituras ecdefianim regnifiu per annulum CHR?m & 'irgam Uberas permitteret. Haec quanquam alias nota, ft ex Labbeo comperta» praemittenda canfiii, ut quas ftatim exhibeo publica» paâorum illorum tabulas, quae in Laboeo défunt, fScilius leftores intelligent. Ex aftis vero illis primo fefe offerunt pafta, quae pontificis mini* ftri Henrico regi nondum Romam ingreflo jurarunt. Succedit dein bulla pontificis, qua Henrico jam imperatori defignato & mox coronando regalia remittit. Supremum tandem privilegium vi extortum a pontifice (ubjungitur. Quu omnia ex Uldarici codice num. CCLXII. GCLXUI. CCLXIV. CCLXV. repetita font.

„ Dominus papa praecipiet epifeopis prefenti- „ bus in die coronationis regis, ut dimittant „ regalia regi, ft regina-, quae ad regnum per- „ tinebant tempore Caroli, Ludovici, Octonis, „ Heinrici, & aliorum pracdeceflorum ejus, & „ feripto firmabit fub anathemate, auftoritate „ & juftitia, ne quis eorum prefentium & ab- „ (entium, vel fucceffores eorum itromittant fe „ ullo modo, vel invadant eadem regalia, & „ civitates,ducatus, marchias, comitatus, mo- „ netas, tbclooeum, mercatum, advocatias, „ omnia jura centurionum & villicorum, curtes, fit villas, que regni erant cum omnibus „ pertinentiisfuis, militiam, & caftra; nec ipfe „ regem, & regnum fuper his inquietabit ulterius, fit privilegium fut» anathemate confirma-C „ bit, nec pofteri inquietare prefumant. Re- „ gem benigne & honorifice fufeiptet, ft more „ prcdeceflbrum ipfius catholicorum coronabit, „ & ad tenendum regnum cum his omnibus of- „ ficii fui auxilio adjuvabit. Si dominus papa ,, hate regi non adimpleverit, ego Petrus Leo- „ nis juro, quod cum tota potentia mea tene- „ bo me ad dominum regem, obfides autem, „ nifi effugerint, reddemus altero die poft co- „ ronationem regis. Si per papam remanferit, „ iit non coronetur, fimiliter reddemus. Die dominico cum rex ad proceflioncm venerit, » obfides dabo Gràcianum filium meum, & fi- „ lium Wizoois filii mei, vel filium fororismeo fi eum habere potero. Hrc funt facnunenta.D

„ Ego Petrus Leonis juro vobis, quia dominus „ papa proximo die dominico adimplebit regi „ quod in chsria conventionis feriptum eft. „ Hec funt (aeramenta ex noftra parte. Ego „ comes Hermannus, ego comes Gothfiidus, ,, ego Frjdericus, ego VZolckmarus, ego Add- „ bertus juro vobis, quoniam dominus rex pro- „ xima IV. vel V. feria ita principes jurare fa- „ ciet, ft obfides dabit, ficui in charta con- ,, ventionis (criptum eft, & fic obfervabunt prin- „ cipes domino papas, fi dominus papa proxi- ,. mo die dominico fic adimpleverit regi per ,, omnia, ficui in charta conventionis feriptum ., eft. Cum ergo fupradifta poftulationi infifte- M rem, fcilicer ut cum juftitia, & auftoritateE „ promiflam mihi conventionem firmaret, uni- ,, verfis ei in faciem refiftentibus, ft decreto „ fuo plenam herefim inclamantibus, fciiicet „ epifeopis, abbatibus tam fuis, quam noftris, „ ft omnibus ecdefia filiis hoc, fi falva pace » ecdefia dici poteft, privilegium proferre vo ,, luit. Ubi, ut oftenderemus nullam ecdefia- „ rum Dei dtfturbationem ex noftro velle pro- „ cedere, in cun&oram aftantium oculis & au- M ribus hoc decretum promulgavi.

Ego Heinricus Dei gratia Rom. Imp. Auguftus affirmo Deo ft fimfto Petro, omnibus epi(copis, abbatibus, & omnibus ecdefiis omnia qua anteceiTores mei reges vel imperatores eis conceffenuit vel tradiderunt, &qu« illi pro fpe «terna retributionis obtulerunt Deo, ege. peccator pro timore terribilis judicii ullo modpiubtrahere recuio. Hoc decreto a me lefto. *ti* fubfcripto petii ab eo, ut Gcut in charta conventionis aujs feriptum eft mihi adimpleret. Haec eft charta conventionis ejus ad me

PRIVILEGIUM PASCHALIS Pa PÆ

Çitfd drdif *Hewitt* TF

PAfchalis epifeopus fenus fervorum Dei. dilefto filio Heinrico rrgi, ejufque fucccfioribus. Et divina legis inftitutione fancitum ftfa eris canonibus interdiâum eft, ne facerdotes curis fiecularibus occupentur, neve ad comitatum, nifi aut pro damnatis eruendis, aut pro aliis, qui injuriam patiuntur, accedant. Nunc & «pofiolus Paulus: *fitc^Uria*, inquit, *jitdiciM fi btbttt-rit y* *y φά fmt inter vot, ilbf cm-fiittàte* ad *yedicrndtoH.* In regni autem veftri partibus epifeopi, vel abbates adeo divitiis fccularibus occupantur, ut comitatum aflidue frequentare, & militiam exercere cogantur. Quxnimirum aut raro, aut nunquam fine rapinis, facrilegiis, incendiis aut homicidiis exhibentur. Miniftri altaris miniftri curie fafti funt, quoniam civitates, ducatus, marchias, monetas, curtes ft cetera a regibus acceperunt; nunc & mosecdefieintolerabilis inolevit, utclefti epifeopi nullo modo confecrationem - acciperent, nifi prius per manum regiam inveftirentur. Qua ex caufa ft fimoniacK hrrefis pravitas, & ambitio nonnumquam pervaluit tanta, ut nulla eleftione pnemifla, epifcopales cathedrae invaderentur, aliquando ft vivis epifeopis inveftiti funt. His & aliis plurimis malis, qur per inveftituram plerumque contigerant, pnedeceflbres noftri Gregorius VII. ft Urbanus II. felicis memoris pontifices, excitati, colleftis frequenter epifcopal:-bus confiliis, inveftituras illas manus laic« danaverunt, ft fi qui clericorum per eam obtinuiflbnt ecdefias, deponendos, datores quoque communione privandos efle cenfuerunt, juxta illud apoftolicorum canonum capitulum, quod ira fe habet. *Si «ri rpifctym faxuribfu Ptteftatibxs tifitt, per ipfa Kclefiem» babeet vel eitin&t*, dr*pltutttr tf fegregetxr*, «mu/jw, *φύ illi nrmnn-nieatier.* Porro' ecdefias cum oblationibus, & hatreditariis pofleffionibus, que ad regnum manifefte non pertinebant, liberas manifitfte decernimus, fiait in die coronationis tuc omnipotenti Domino in confpeftu totius ecdefiae promififti. Oportet epifeopos curis (ocularibus expeditos, curam fuorum agere populorum, nec ecdefii* fuis abefle diutius. Ipfi, juxta Paulum apoftolum, provigiknt, tanquam rationem reddituri pro animabas eorum. Quorum veftigia (ubfequentes, & nos eorum Tententiam epifcopali concilio confirmamus. Tibi itaque, fili chariffime Henrice rex, ft nunc per officium noftrum Dei gratia Romanorum imperator, ft regno regalia illa dimittenda precipitous, que ad regnum tempore Carali, Ludovici, Heinrici, & ceterorum pnedecefiorum tuorum manifefle pertinebant. Interdicimus eaim, ft fub diftriftione anathematis prohibemus, nequi epifcoporum,(eu abbatum, vel prc&ntium vel futurorum eadem regalia imadant, ft civitates, ducatus, marchas, comitatus, monetas, thelpncum, mercatum,

tum , advocatias regni , jura centurionum , &A„ curtes, quz mar.defte regni erant , cum pertinent"s ' militiam & caftra regni , pec fe deinceps njfi per gratiam regis de ipfis regalibus intromittant . Sed nec pofteris noftris liceat,qui poft nos in apoftolica *iede* fucceflerint, aut te, aut regnum iuper boc inquietare negotio.

„ Hzc eft conventio inter dominum papam „ Pafchalem, Cc imperatorem Henricum de con„ fervatione confervandr pacis Ac amicitia: : „ Dominus papa Pafchalis concedit domino regi „ Henrico & regno ejus , & privilegio fuo fub „ anathemate confirmabit, Ac corroborabit, epifc. „ vel abbate libere cleâo fine fimonia aflcnfu „ regis, quod deminus rex annulo, & virga il„ lum inveftiat. Epifc. autem vel abbas a regeB „ inveftitus libere accipiat confecrationem ab „ epifc. ad quem pertinuerit . Si quis vero a „ clero & populo eligatur, nifi a rege inveftia„ tur, a nemine confecretur, & archiepifc. & „ epifc. libertatem habeant confecrandi epifeo„ pos a rege inveftitos . Super his dominus pa„ pa *non* inquietabit regem Henric. neque ejus „ regnum & imperium .

„ Iftud eft facramentUm , per quod confii„ mata eft inter papam Pafchalem & imperato„ rem fuperius praelcripta conventio.

Dominus papa Pafchalis non inquietabit dominum regem Henricum, neque ejus regnum de inveftitura epifeopatuum, & abbatiarum, neque de injuria fibi illata & fuis in *perfona,* At bo-C ms, neque aliquod malum reddet fibi vel alicui perfonx pro hac caufa, & penitus in perfonam Hcinrici regis nunquam anathema penat , nec remanebit in domino papa, quin coronet cum, ficut m ordine continetur, & regnum & imperium officii fui auxilio eum tenere adjuvabit pro polle fuo, Achate omnia adimplebit dominus papa fine fraude & malo ingenio.

„ Ifta funt nomina epifeoporum & cardina„ lium, qui ex praecepto domini apoftolici Pa„ fchalis facramento , quod fuperius feriptum „ eft, confirmaverunt amicitiam & privilegium „ domino imperatori Heinrico.

Petrus Portuenfis epifeopus, Centius Sabinenfis epifcopus, Rodebertus cardinalis S. Eufebii , D Bonifacius cardinalis fanât Marci , Anaftafius cardinalis S. Clementis, Gregorius cardinalis fanftorum apoftolorum. Item Gregorius cardinalis fanâi Chrifogoni , Johannes cardinalis fanflz Potentianz , Ryfus cardinalis fandz Balbinr . Dijuc' cardinalis fanâi Martini, Dierpaiduscardinalis Johannis Ac Pauli , Johannes diaconus fandz Manz in fchola grzca , Leo diaconus landt Vitalis, Alto diaconus fandorum Sergii & Bacchi.

„ Hac conventione completa, & prrdiclorum „ epifeoporum, & cardinalium facramento coo„ firmata & ofculo utrimque dato, dominus pa„ pa Pafchalis tn fequenti die, fcilicet П. idus aprilis , mittam dominicam *Qnafimodo geniti* E celebravit , in qua poft communion*m fuam „ Ac miniftrorum altaris domino Henrico impe„ ratoci : Corpus, quod facrofanâa tenet ecde„ fia natum ex Maria Virgine, elevatum in „ cruce pro redemptione generis humani , da„ mus tibi, fili cariftime , in remiflionem pec„ catorum tuorum, Ac in confervationem con„ firmandae pacis, & vcr« amicitie inter me Ac „ te, Ac regnum Ac facerdotium , ut Dominus „ nofter Jeius Chriftus, Cujus hoc corpus Ac fan„ guis eft, fit inter me, Ac te, Ac regnum, Ac »» lacerdotium conlrrvator, Ac confirmator vera: concordis & pacis , & in haec verba, papa exigente, in ipfa communione invicem fe ofculati funr. His feliciter, & gaudio diu expeâato expletis, Romam exaltantes pervenerunt, & in argentea pona rex a domino apoftolico , & a toto clero cum oratione, qtue in Ordine continetur, receptus & ad mediam Romam deduâus , & ibi expleta oratione fecunda ufque ad confetttonem apoftolorum Petri & Pauli cum litaniis perduâus âc unâus eft. Poft hate a domino papa ad altare eorumdem apoftolorum cum immenfo tripudio deduc tur, & ibidem corona fibi ab apoftolico impolita in imperatorem confecrarur. Demum milia incipitur de refurreâione Domini , & folemnirer celebratur , in qua ante communionem fub teftimonio aftantis ecdefiz , tam clericorum, quam laicorum, dominus apoftolicus domino Henrico privilegium propris manu dedit , in quo fibi & regno fuo , quod feriptum eft, conceffit, & ibidem anathemate confirmavit.

CHR a?t MII ——. _Λ*'.NO C,1,,ST'

ITEM ALIUD PRIVILEGIUM PASCHALIS

Q«od *dedit Henrico II', imperatori, mutato proprio imperatore.*

Pafchalis Acc.
Regnum veftrum &c.

Arc air n puto fi <d Pafchalis tnctefitionem , ccm/Zm; , u peiorum mttn jieri invefiit:irari<m ctff.t, eptliolam Hdleturti Cenontanerfis bic recitaverim , ÇMam de bût argumento x</ rr/xfandar oT treHantinm in pontificem criminatione! fcripfit ad anmymnm , iegttierijn· in codice epiflolarnm cjm lie. 7/. tpifi. XX11. nov. edit, β P. Beaugendre adornata.

HILDEBERTI CENOMANENSIS EPISCOPI

KIUmquam felicius ad defiderium meum forLN tj$ adverfe refpoodit afperitas, quam cum mihi de papa , de rege , & Romania lamenta quzdam confcripfifti . Adeo namque me, care meus , pagina tua nodis cujufdam neceflitatis adftrinxerat, ut fi ad ejus primum vellem impetum refpondere, apud te eft quod non vellem regem Saxonum accufare, aut contra te , quod non deberem illam domi forifque gratiam Ixdere charitatis. Inter has ergo jaftams anguftias, cum nec dominum tuum ducerem attentari, nec propter amicum honeftum, refellere quod dicebas , longius mccum quid agerem pertractavi . Ex imminentis tandem occaiione trittitiz materiam naftus, ita domcfticis angariatus injurus , ut de criminibus conqueri non vacaret, interim obtuli tibi pro refponfione filentium. Sed ecce cum veritas aperitur, & erumpit in lucem canonum vigor , dnciplina juftitiz , fchola virtutum : Ac iniquitatis eft, fi non refpondeo, & livoris fi non collaudo . Cum ergo fatorum vel paulifper injurir filuerunt ; & inter anguftias licuit refpirare, At veritas ipfa fuam quoque per.igit aâionem, Ac juftitiz iimul morem gerimus, Ac Deo, Ac te quoque, quem forfitan exacerbavimus, complacemus. Quis fecerit ftrages , quis fanfta polluerit , quis prophanaverit refla mentum , Ac cum fuperbia fanftuarium fit ingrettiis, aut fi h«c quifpiam fecerit, hoc obfecro loco tnihi

£3» mihi liceat praeterire. Qu* fingula fane tam eo piofe & tam luculenter explanas, & tam tble- chrtti mn*bu* voc“ tu® complorafti , ut earum me quoque rivulis irrorares, & invitum tecum raperes in querelas . Licet profeflo, licet iimul papae Pafchaiis tecum pneconia non tacere, & non accufare quos amo. Quam felicem , ficut ais, papam Pafohalem, qui gradus ac nominis fui fic obtinuit fanflitatem , ut quod & nominis ratio defignaret , & ex officii canone mandaretur, ufque ad fanguioem & docere, & facere non timeret. Benedicius Jefus Chriftus , qui fic nondum chriflianc caftra militi* inter hoflium cuneos dereliquit , ut non eis fqrtem athletam, & ducem optimum provideret. Non fcortabitur in Ifrael amor ejus, & de fortis ele- B fix fpoliis pars inimica non gaudebit ; Dum Jofue noftri pervigilabit inflantia, flabit ad ejus nobis fixus in «there fol indefoflus imperium,& nodurne caliginis abiget foeditatem , donec de vittis nobilem referat viflrix turma tro^heum . bed quoniam mundus pofitus eft in maligno, & amaritudinis multum eft & livoris in plebe, puto non deerit qui audeat in hsc verba prorumpere: Ecce quomodo gloria & honore profequeris, & ad iydera laudibus efters, & virtutibus infignibus amplias, quem nunc vidimus antecongreflum in acie trepidantem, tube clangorem perferre non pofle, deditionem moliri, non fanguinem ; foedus cum hoftibus contra legem & jnra ferire , & ad extremum figna relinquere , C ci<treflare militiam , arma projicere, fugere fic lateri. Fortis athleta, qui neque in acie flare, congredi, vincere confuevit. Et hunc vocas ad premium &rcoronam ? Hoc perfuaderc poteras ignoranti mihi, quem viri fortit. r faôa non fugiunt. De Acab nunquam efficies Machabzum. Angariis talibus, aut longe majoribus Chrillum Domini non ambigimus impetendum, fic ipfe , qui mundo fpecfoculum faflus eft & angelis ejus, turtiter omnia fuflinebit. Nos vero, qui nos filios ejus profitemur (in contumeliam fiquidem , ficut ais, refpicis filiorum, fi qua patribus irrogetur injuria) in adjutorium ejus & nos ipfos p.o illo peticulis exponentes feAmemus adurgere . Et tanquam Herculi clavam de manibus ex- D torquentes, alfertionibus fuis inimicos juftitix retundamus, ut propriis fcilicet emolumentis elifi gilvius confundantur, fic reverentius erubelcant. Ut «nam autem fic patienter ad audiendum aures nobis patulas prabeant, ficut ardenter ad pungendum linguae ftimulos exacuerunt . Si papa Pafchaiis pro jure, pro patria, pro teliamento fandorum , pro republics Jcfu ChriPi, fponte fe manibus obtulit impiorum ; fi cervicem praebuit ad iecunm, quid fanetitis, quid melius potuit, debuit ' Quid utilius proximo - Quid honcflius hbi ? Nonne fic oderat animam fuam in hoc mundo , ut ad vitam fervaret «ternam ? Nunquid ex canone Legislatoris attenderat, majoris ad proximum locum gratis non haberi , E nuam fi pio fratribus animain quis donaret ? Quis unquam tribunum accufavit ignavi* , qui ic primum conjecit in vincula, fic pro milite poAmodum obtulit feriendum? Quod fi poilmodum ceffit injuri*, fic tanquam fugiens , ut a Sanflorum fanguine, fic civium ftrage jam jamque vibrantis aciem dexter* revocaret, vel ad horam , his qu« rogabantur, aileruit , fic tanquam datis induciis, fic foedere collocato, donec urbis muros reftitueret , machinas collocaret , convocaret exercitum, anticiparet anguftias, acies ordinaret, iflus fufpcndit in aere ferientis, quid

A prudentius , quid cautius ducis induftria facere poITet ? Quis imprudenti* condemnabit , qui fie boftium cuneos exarmavit; fic revocavit ad propria , ut ab his quos acceperat , vel minimus noo periret? Nunquid non rex David ille ûmfliflimus fic robuftilfimu^ prxliator, ne urbis fande mrenia civium fanguine profanaret, perfequentis filii rabiem fugit , exprobrantium injurias *quanimiter ferens, domo Juda fic fortibus Ifrael poAmodum convocatis , ipfum fimul fic complices ejus acerbius fudit ? Impetus fane properat , at non ftatim pervenit ad coronam. Impatientia mox prorumpit, at more tonentis repente ficcatur . Tormenta baliftz quo amplius retrahis , .fortius feriunt · Quod fi, ut ajunt , quod ad horam licuit tolerare, cum voluit permutavit; fi auditum fecit in plebe, fic teftamentum filiis dereliquit, fic quoniam illud, nifi in morte teftatorisnon confirmatur, renunciansdomo , patrue, rebus, officio , mottificandus in came Pontianam infulam commigravit ? Quid 'obfecro, quid habet in hac pane vel improbus livor , ut obloquatur, ut rodat ? *Si vtro* inter exempla nobifeum novus infrequens rumor obtinuit, populi vocibus, fic cardinalium lacrymis revocatus tn cathedram, apoflolici culminis ; iterum moderatur habenas, vices exercet; fi fancl rum fynodum cogit, ecclefiam convocat, ccetum facit, fic a domo Dei omnium vult aflenfu falce judicii fcandala refecare ; quod bonum fic aequum eft ex jufljtia confirmare; quod differens ex mifericordia tolerare, vel mutare; quod confraflum eft, diferetionis fafeiis alligare ; fi te cleri, plebifque judicio fic commifit, ut ex eorum feutentiapendeat, an nova capitula cudat, an vetera deftruat, aut quae conflituit, roboret, aut temporum ratione fic rnconvulfa pertranfeat ; in cathedra commoretur aut deponetur exilio , nunquam hoc quoque lingua pravorum, *fermants* aculeis non formidabit incedere, perfequi , condemnare ? Noli , noli obfecro quilquis es , irrumpere temulenter, patrum inftituta difeutere, carpere mores, accufare do&rinam. Argue, fed cum primum rei exitum comprobaveris ; accufa , fed cum perpenderis aberraite. Sed fit tunc in Spiritu lenitatis , multa ex loco , multa ex tempore, multa ex perfonis differentius fiunt . Reflor ecclefi* nonnunquam aut diffimulabic , aut faciet quod accufat . Cum viderit malum fchifinatis imminere, canonum fcita mutabit . Debet ceflare cenfura, cum diifolvitur unitas , charitas laeditur, pax vacillat. Audifli quod legitur: *Tnrbtti* , fiT *moti fmt fient ebrius* ? Delibutus unguentis cruentum milium formidinis non accules . Nefoit plerumque quid prohibere, aut diffimulare , quid prxeipere, quid indulgere debeat difpenfator. Servus fidelis & prudens in tempore tritici menfuram confe.vis praecipitur erogare. Ad menfuram triticum datur , cum eadem charitas, quod rudibus annuit, fortibus negat; cum pios exercet , fic tolerat mulos, cum quod nunc ex rigore prxeeperar, poft paululum cx indulgentia relaxabit. Paulus apoliolus evacuator legis, fic gratix pra^licator libere proclamabit ; *fi cirtumttiamini , Cbrifltts vobis nihil proderit.* Idem poAmodum quod vetat, fecit ; comam nutriebat , cx voto caput totondit in Chencris . Nefcis, frater, nefeis quam diligenter, quam follicite patres faciunt , quod mireris , quod arguas , quod condemnes. Define, inquam, fpiritualium perfequi fanflione»,fecreta rimari , decreta damnare In canonibus legitur ; oves pallorem arguere non prrfumanr ;

quae-

gy qturcumquc nefeimus quo animo fiant, mterpre-lemur in melius- Univerfalis epifeopus omnium lwl*t 'e8e"» & 'ttra refeindere. Ad ipft» venio qui audeant afpirare judicium. Et tu homo, m cinis, fecundum Deum formica, leonem follicitare non metuis ? Differ, differ in tempos opprobria. Sententia Cain damnantur, qui patribus injurias irrogarunt. Confitere commiflwm, pœnirentiam age, concute pc&us, ofienfas ludu Λ lacrymis lava, & recantatis opprobriis, juxta quod dicitur, palinodiam canta. Tu ipfc argue, ni ipfe fententiam judicia anticipare feftina. Sed ecce quid feci ? Dum cptftoiam ordior, hiftonam texui. Libet igitur, libet hoc Joco *rei iurrimam* paucis & brevibus verbi» annotare, ut quod legentis excurfus, feu feftinanc, feu fallidirus pertianfiit, tanquam iub verbis duobus arflatum facili valeat etiam mens occupata leûione compledti. Captus eft dux exercitus chriftiam dum armatus hoftibus occurriCfet. Qyifquis es stmulus veritatis, fortunam argue, non Tribunum; legem quam tulerat alligatus, abfolvit liber faftus; quod ante refeiderat, rcfarcivit. Fortis athleta poft vulnera, poft croores furgit acerbior, fit cautius poftmodum iâus excipere, & fortius reddere confucfcit. Preformstas leges, & jura & icripta, renuntiatu omnibus ad fecret« migravit. Haie juftitia perfeâorum. Reportatur in cathedram vocibus fubditorum. Viri, Aquefo, manfiteradinem advertamus; humilitati* ix obedienti*, quod docebat, prunus in fe pro* ponebat exemplum. Egregius praedicator geftabat in manibus gratiam, quam vocis officio filiis erogabat univerfalis ecclefie, vel commeandi, vel commorandi, feu refeindendi quod fecerat, feu confirmandi publicam monet, cenamque fententiam, equi bonique confutuit. Satis igitur erit tibi, lingua dolola, jugi fikntio conturperc, quam viri fanâi confcknticam, quam nefcis, accufare. Tu autem cor (a) meum & gloria mea, delicis regum, principum gratia, decus in clero, amor id populis, exemplar honefti, fpccuium gratis, fidei forma, & noftrorum Orphsus ueculorum, perfona fidibus, & B modulos dulces vocis adjunge. Age quod agis, prsdica virum conftantem, diferetun», qui fic fugit, ut vinceret; fic vicit, ut viftos abfolveret. Ita pro fubditis fc proturbavit m vincula, ut reges traheret vinculatos ad palmam. Pofcc fecretum, coge Pieride*, refultantibus organis per varios vocis anfra&us ad titulos ejus dulcia laudum cantica moderare. Inter fiftulas concrepantes, raucas tibias, liceat qusfo, & calamos quaflàtos obftrepere. Dcliciofa varietas in unam conveniat fympooniam. Tu eflo David, & me de numero facito fuccentonun. Si te per fingula fequi non valeo, vel dum refpiras in Alis, *interim* plaufibus potero penonare.

Chr * π ItU>

CONCILIUM HIEROSOLYMITANUM II

Quo per Cononem legatum condemnatus eft Imperator Henricus V. alias IV. anno MCXI. tempore Pafchalis papae II.

DCm caput Romana Eccltfia Pafcbalis pontifex, Henrici imperatoris facrilegapetitioni nimium deferende, langueferret, nequaquam pariter cecm eo infirmata funt emnia fimul membra; fed miro modo adverfus proditorem & facnlegum principem infarrexcre, itfi potiffimum legari, qui in divertis provinciis vicem pontificiam obeuntes, munere legaticnu apoflolica Jungebantur. Inter quos fient Roma Joannit cardinalis epifeopi Tufculani, at vidijii, virias enituit: ita in Oriente, Cononis five Cunems cardinalis eptfcopi Proneftini legatione fingentis :ngens animi fortitudo pluribus exemplis eft declarata. Qui ubi Hierofolymii exiftens bm audivit, nulla mterpqfita mora, colleflo ibi hoc amo concilio Uenncnm ut irtpium, dirum, facrilegtemque t^r.-nnum axasberuste condemnavit: moxque advolans in Occidentem, eodemque legationis munere Graciam borealefque luftrans circumquaque provinri.>|, in finguhs, vhufila ftnodo, ubique eumdem Henrtcum anathemati perculit Conflant bac ipfa ex αζΐιι ultimi fub Pafcbale celebrati concilii Lateraxmfit, ubi ifta leguntur: Et dominus Preneftir.u» conieqnentcr lubjunxit, qualiter pro fcdu ditus kgauor.eHicrofclvrau audierit regem Henricum poft facramenta, obfides, & ofcula, itl ipfa beati Petri ecclefia dominum papam tenuif le captum, indigne tradatum, poriora ecclcfic membra, cardinales videlicet, exutos, tra&os, & male traâatos: nobiles quoque Romanos occifos & captivos, & populorum ftragem faûam, & audiens ingemuerit, & pro huruin:odi facinoribus ecclefir Hierofolymitanr conii)io, zelo Dei animatus, excommunicationis fententiam in regem diftavir; & eamdem in Gracia, Hungaria, Saxonia, Lofharingia, Francia, in quinque conciliis, confdio prxdiftarum ecclefiarum renovando confirmavit, &c. *QuÜgomnia voluit per eumdem Pafcbalem pontificem ia dilh Laterancnfi concilio confirmari, de quo infra fm loco diâhtri fumus. Summam itaque in tanto naufragio Roman* ecclqfi* ex facerdotali conflantia Conon fibi gloriam compararuit laudemquc peperit immortalem. Ita Deo mirabili modo operante, nt jaed defecit tn capite robur, in cob*rentibus membris magis ac magis accreverit, ai dUigaetdum perfidum regem in raiw/adibus anathematis, tS^nibile^ejits in meidiffionibus fempsternis.*

CON-

' H;c fou. Marcum inteHigit, & ad laudes Paichab, u<ger, ooipve <uiv<n, 8c carifEmucn lc pceticaa, 44 'ak' vcnuHimum (quod plurima eju» carmina teflantur) habebat. BEAUGENDR.E

SYNODUS VERULANENSIS

In caufit Grimaldi Ardudiacooi.

K< Mabil. hl·. Ii«l. c. . par. ·. *f.* ANno Dominic* Incarnationis MCXI. domino Papa Pafchalc II. pnefidente domino Grimaldo, fandi Paterniani Archicanonico, dem & obedientiam fu* matri ecckfi* , fuoque Epifcopo pro privilegio accepto fpiritn fiiperbiac commoto negante Epifcopo vero bis terque domino Pap* proclamante: ipfe autem prreepit , quatenus eum, ut clericum futim, ad fe revocaret: fin autem obedite renueret, excommunicationis gladio eum percuteret ·' afferens fe cum pro excommunicato habere, fi ab Epifcopo cxcommunkatus foret . His aliifquc caufis precepto damini Papae congregata eft Synodus apud Berulas fub domino pontifice Laeto, confedentibus cum eo juflu domini Papae domino Gregorio Cardinale fandorum Apoftolorum, & Og- B done Anagnino prefule, nccnon domino Augu-Aftino Ferentinate node pratdidus Grimaldi» Arducaoonicus vocatus, coram pr*didis Patribus & Cando cooventu confeffus eft fc peccaffe , fit contra ma* trcm fuam ecdefiam de interdida obedientia fcciffe. Unde prefati Patres decreverunt, ut omne epifcopale *jus fu** matri ecclefic , & debt* tam obedientiam fiso Epifcopo ulterius non negaret. Q>od fi negaret! Epifcopus, ficut dominus Papa praxeperat libere fuum officium faceret. Qpapropter praefidentibus paedidis Patribus & toto conventu , fidem fit obedientiam , ficut fui pnedeceflbres fecerunt, ecckfi* Candi Andrée, fisoque Epifcopo deinceps fe debere fpopondit. Placuit hec praedidis Patribus & fande conventui : aflenfum praebuit Epifcopus fit derus ejus.

anno c''TMn

CONCILIUM LATERANENSE

CMiusri ...

Sub Pafchali II. ternum, quo a centum plus minus epifeopis privilegium illud, quod de concedendis fibi beneficiorum inveftiruris Henricus V. a Pafchali papa per vim extorferat, revocatur, quoque in ipfum imperatorem anathematis lententia promulgatur , anno Domini mcxh. tempore Pafehalis pap* II.

.-«·cilii NJ ·» ANno Incarnationis dominice milkfimo centefimo duodecimo, quinte Kalendas Aprilis, celebrata eft fynodus Lateranenfis a domno Pafchali papa in bafilica Cocftantiniana . Ubi epiicopi complura ex Italicis provinciis interfuerunt , a tranfalpinis duo . In qua nimirum fynodo de Guibertinis die quarta eft fads qustftio, quod referrentur quau ex permiflіooe pape interdida officia celebrare . Tunc pontifex ait : Net excommunicator, ficut ajunt quidam , generaliter abfolvi. Confiât enim neminem, nifi pernitentem & fatisfacientem, abfolutionis gratiam confequi. Guibertinis ncc officia interdida reftitui, irnrno ecckfi* fententiam in eos editam juxta prrdeceflbrum noftrorum deliberatiol nem laudamus fic confirmamus.

.halle

.> " Die autem quinta idem pontifex narravit omnibus, qualiter ab Henrico Teutonicorum rege cum epifeopis quibufdam , fit cardinalibus tam presbyteris quam diaconibus, fic cum magna tam Romanorum, quam aliorum , qui tunc lecum convenerant, multitudine captus fuerit . Quodque coadus tuait contra deliberationem -fuam pro redemptione captivorum, pro pace populi , pro liberatione ecclefi*, ut fupradido regi de inveftituris, quas firpius prohibuerat, ferіytum conceifionis daret , & juramenta per epiicopos feu cardinales fieri prxeepait , quatenus nec de inveftituris deinceps eum inquietaret , E nec in pafonam regis anathema poneret. Qpaгη-vis autem conditio juramenti impofita, ab ipfo fit fuis minus obfervata fit, (neque enim fervaverunt nobis quod ab ipfis juratum fuerat) ego tamen eum nunquam anathematizabo , fit nun- * <«a 4·». ni«e. quam de inveftituris inquietabo: * quod jamnoftne commonitionis inftantiam repulerunt, habebunt judicem Deum Porro feriptum illud » quod magnis neceffitatibus coadus, non pro vita mea, non pro falute aut gloria, fed pro folis ecclefic neceffitatibus, fine fratrum confilio aut fubfcriptionibus feci , fuper quo nulla conditione, nulla promiffione conftnngimur, ficut prave fadum cdgfrofeo, ita prave nidum confiteor, & omnino corrigi, Dropneftante, defidero : cujus corredionis modum , fratrum qui convenerunt confilio judicioquc conftituo, ne forte per hoc in pofterum detrimentum aliquod ecckfi* aut anime me* praejudicium relinquatur'. Tunc enim communi omnium favore laudatum eft, ut fratres omnes qui donum a Deo fapientic fcienticque perceperant, maturius fuper hoc confilium communi collatione fufeiperent, quid Dfequcnti die per infpiratiooem Spiritus fandi refpooderent.

Die itaque fexta, nue & ultima concilii fuit, r*r<k'?Z*' r'* '° fidei fine veritatem (andis patribus per omnia congruentem domnus papa Pafehalis in audientia totius concilii expofuit , afferens fe feripturas fandas veteris & novi rcftamenti, fit concilia univerfalia veneranda fufeipere ac venerari , 3u* catholica ecclefia fufeipit fit veneratur, ita icendo: „ Ampledor omnem divinam feriptu-
„ ram, fcilicet veteris fit novi teftamenti , le-
„ gem feriptam a Moyfe & a fandis prophetis:
„ ampledor quatuor evangelia, feptem canoni-
„ cas epiftolas, fit epiftolas gloriofi do&oris bea-
„ ti Pauli apoftoli, fandos canona apoftolo-
„ rum, quatuor univerfalia concilia, ficut qua-
„ tuor evangelia, Nicaenum, Conftantinopoutanum Ephefinum, & Chaicedonenfe , * deero-
„ ta fandorum patrum Romanorum pontificum,
„ & precipue decreta domini mei pap* Gregorii , fit beate memori* pap* Urbani . Qu«
„ ipfi laudaverunt, laudo: que ipfi tenuerunt , teneo ·, ...?

ANNO CHRIST.

teneo; qua. confirmaverunt, confirmo; qua: A
„ damnaverunt, damno; que repulerunt, repello; qus interdixerunt, interdico, que prohibuerunt, prohibeo in omnibus, & per omnia, & in his Temper perfeverabd.

In calce etiam hujus profeflionis, ex ore omnium qui ad confidendum heftcrna deliberatione convenerant, Engolifmenfis epifeopus Gerardus hanc in icriptis lententtain recitavit.

„ Privilegium illud, auod non eft priviln-
„ gium (neque vero debet dici privilegium,
„ fed pravilegium) pro liberatione captivorum,
„ & ecdefis a domino papa Pafchali per vio-
„ lentiam Henrici regis extortum, nos omnes
„ in hoc fando concilio cum eodem domno pa-
„ pa congregati, canonica ceniura & ecdefiafti- B
„ ca sutoritate, judicio fandi Spiritus damna-
„ mus, & irritum efle judicamus, atque omni-
„ no caflamus, & ne quid audoritatis & effica-
„ citatis habeat penitus excommunicamus. Quod
„ ideo damnatum eft, quod ineo privilegiocon-
„ tinebatur, quod eledos canonice a clero &
„ populo nemine confecretur, nifi prius a *rege*
„ inveftiatur, quod eft contra Spiritum fandum,
„ & canonicam inftitutionem.

Perlcda vero hac charta t acclamatum eft ab univerfo concilio: Amen, Amen: Fiat, Fiat. Archiepifcopi vero, & epifeopi quoque, fit presbyteri cardinales qui interfuerunt ipfi concilio, hi funt, videlicet,

G Sabinenfis.	*Cenam*
G. Portuenfis.	*Petrm*
L. Oftienfis.	*Leo*
G Przneftinus.	few
1. Tuiculanus.	Jaaanrr
Patriarcha Venetus-	Jeamw/
L. Capuanus.	*Senet*
L. Beneventanus.	*Landnipbus*
A. Amalphitanus.	*Meuriti*
H. Rhegmenfis.	
Hydrutinenfis.	
Brundufienfis.	*Gmilclmm*
Cofentinus.	
pro · Geruntinenfis.	
HRoiT,nenfis.	
Segobienfis.	
'h'' G. ' Legionenfis, legatus proBituricenfi.	*Gala*
G. Vicnenfis archiepitcopus.	*Cnido*
R. Volateiranus.	*Rogerms*
G. Scnenfis.	*Gaiefridns*
R Popubre.	*Roland's Popnienfis*
G. Tarracinenfis.	*Gregorius*
G. Syraculanus pro omnibus Siculis.	*Gniilclmnt*
G. ' Vorranus.	
B. Signienfis, & ahi centum fere epifeopi.	*Brieno*

Presbyteri cardinales.

B. cardinalis tituli S. Marci,	*Bonifacim*
R. cardinalis tituli S. Clementis,	*jtnaftafim*
R. cardinalis tituli fanftz Priiez.	*Romanus*
G. cardinalis tituli SS. aoofttolorum.	*Gregarim*
B. cardinalis'ituli S. Petri Ad vincula.	*Benedifins*
R. cardinalis tituli fandi Eulebii.	*Robertas*
R. cardinalis tituli S. Laurentii in Damafo.	*Bofo*
I. cardinalis tituli S. Czcilix.	*Joannes*
B. cardinalis tituli fandi Martini.	*Divizo*
F. cardinalis tituli fan&i Chryfogoni.	*Gregorius*
R. cardinalis tit. SS. Petri & Marcellini.	*Raineriiss*
V. cardinalis tituli fandi Sixti.	*Pe'rus*
A. cardinalis tituli S. Sufannx.	*atibericm*

Cardinales diaconi «dfo.

Abbas Sublacenfis.
Joumes dtbu Qÿettauf.
Abbas fan&i Andres.
Leo.
Gregorius.
Aldo.
Tbeobaldus.
Rofimanus.

Qui in damnationem didi privilegii confenferunt, cum abbatibus aliis, & multitudine innumerabili tam clericorum quam laicorum.

Et ptft bete ite in codice.

Hsbc charta leda eft a Gerardo Engoliimenfi, Leone Oftienfi, Galone Legiooenti epifeopis, Roberto cardinali tituli fan&i Eufebii, & Gregorio cardinali tituli fandorum duodecim apoftolorum, de communi aliorum confcnfu.

h olio codice pofl Amen, Arnen, Fiet, Fiett bete tegebantar.

Tunc Turgentibus ex confenfu fratribus, gratis Deo & pontifici a&z funt, quia patefa&a liquidius veritate de medio ablata fit fcandall & diftenfionis oCcafio. Et confenferunt duode*
C cim archiepifcopi, centum & quatuordecim epifeopi, & quindecim presbyteri cardinales, odo diaconi cardinales. Qui omnes in damnatione didi privilegii confenferunt cum abbatibus, & innumerabili multitudine tam clericorum, quam laicotum-

ACTA CONCILII A BINIO EX VARIIS AUCTORIBUS COLLECTA.

Atia bnjess conditi oeexratiffinee deferibsentur ab Vrfperger^i in chronico bit verbis: Eo tempore dominus apoftolicus multas a Romana ecdefia paffus cft injurias, objicientibus ei, quod contra inftituta totius ecclefiaftice difciplinz regem Hen-
D ricum tyrannicum reipubltcz vaftatorem, & ecclefiarum deftru&otem, imperiali benedidione fublimaiïcr, infuper privilegio facrilego condonaffet. Inde coa&us in concilio, deeimoquinto Kalendas Aprilis habito Lateranis in ecdefia Conftantiniana, ultima die Concilii, fada coram omnibus profeflione catholice fidei, ne quis de fide ipfius dubitaret, dixit: Ampledor omnem divinam feripturam veteris & novi teftamenti, legem a Moyfe feriptam & fandis prophetis: ampledor quatuor evangelia, feptem canonicas epiftolas ' gloriofi dodoris beati Pauli apeftoli, fandoS canones apoftolorum, quatuor univerfalia concilia, fieut quatuor evangelia, Nixnum, Ephefinum, Conftantinopolitanum,
L Chalcedonenfe, & Antiochenum concilium, & décréta fandorum patrum Romanorum pontificum, & przcipue decreta domini mei papzGrxgorii feptimi, & beatx memorise papa Urbani. Qtiz ipfi laudaverunt laudo; quse ipfi renuerunt, teneo; qux confirmaverunt, confirmo; quz damnaverunt damno; quz repulerunt, repello; quz interdixerunt, interdico; qux prohibuerunt, prohibeo in omnibus*, & per omnia, & in his femper perfeverabo. Quibus expletis, furrexi: Gerardus Engolifmenfis epifeopus, legatus in Aquitania, & communi confenfu domini Pafchalis papa, totiulque concilii. coram

omnibus

Sbi

ANNO CH"ISTI

omnibus legit hanc feripturatn . Privilegium il-A lud, quod non eft privilegium, fed vere debet dici pravilegium, pro liberatione captivorum ecclefix a domino Pafchali papa per violentiam regis Henrici extortum, nos omnes hoc in fando concilio congregati canonica cenfura & autorirate ecclefiaiiica, judicio fandi Spiritus damnamus, & irritum efle judicamus, & omnino, ne quid autoritatis & efficacitatis habeat, penitus excommunicamus. Et hoc ideo damnatum eft, quia in eo privilegio continetur, quod eledus canonice a nemine conferretur, nifi prius a rege- inveftiatur : quod eft contra Spiritum fandum, & canonicam inftitutionem. Perleda charta, acclamabant omnes, Amen, Amen. Archiepifcopus Joannes patriarcha Vene-B ticus, Sennes Capuanus, & alii fete centum epifcopi fnbfcripferunt. Ex hac occafione Viennenfis archiepifcopus cum fuis complicibus novum fchifma noftras in partes feminare, & gladium anathematis in imperatorem molitur extendere. Sed quia cceptum ejus apqftolica, indeque omni ecciefiaftica autoritate videbatur carere, parum interim potuit vigere · Attamen cjufdem diftcnfionis feminate caufa circumquaque ccepit invidix ferpere malum', adeo ut nonnulli quidquam contra rempublicam intentantes, hujus rei materiam in fua. commotionis arripere meditarentur clypeum. Inter quos &prxdidus Adelbertus, defignatus Moguntix ponti- fex, qui per omnia fecundus a reg emper ucrat. fine cujus confilio nihil facere folebat, adverfus imperatorem, quod vix quifquam crederer, conlpirare cum quibuûam principibus infamatur, reque cognita cuftodir traditur.

Eadem cum 9'ilielmtti Melmeibierterfii tifdem prope verbis recitaffet, fubittngens qui concilio tnlerfmffent, ait: Archiepiicopi, qui cum fuis fuffraganeis interfuerunt, hi hint : Joannes patriarcha Veneticus, Sennes Capuanus, Landulphus Beneventanus, Amalphitanus, Regitanus, Hydruntinus, Brundufmus, * Capfanus, Gironti-

II

nus, & Grxci, Rofanus archiepifcopus fandae Scverinx. Epifcopi vero, Cencius Sabinenlis, Petrus Portuenfis, Leo Oftienfis, Cono Prxneilinue, Grirardus Engolifmenfu, Galo Leonenfis legatus pro Bituricenfi, & Viennenfis * archie-

<hi<|» кор'··

pifcopus, Rogeritts Vultumenfis, Gaufridus Sencnlis, Rollandus Populonenfis, Gregorius Tarracinenfis, Wilielmus Turianus, Wilielmus *Sy*racuianus legatus pro omnibus Siculis, &c alii fere centum epifcopi. Sivimis * & JoannesTuf-

lot. T*(« pifcepi.

culanus epifcopus, cum effent Rom® ilia die, concilio non interfuerunt : qui poftea leda damnatione privilegii, confënlërunt & laudaveruwCTj

/·.ubronice Caffineifi, libro quarto capite quadragffimofeptimo, eadem fummattm recenfentur bit vertu: Menfe autem Manio adveniente, fada eft ibi fynodus: in qua cum omnibus epifeopis de negotio fedis apoflolicx tmperiique Romani * ageretur. Papa profeflua eft, fe non tarn fua, quam corum qui fecum vindi erant liberatione, cum imperatore fecifte quod fecerat. Se omnino catholicum firma veraque ratione comprobavit. Privilegium, quod egerat neceftitate conftridus, contra jus omne tuiffe confeflus eft. Quidquid vero fui pnedeceflores ftatuiflent five damnaflent, id fe funditer ftatnere atque damnare. Hoc epifcopi audito, privilegium illud omnino in perpetuum condemnaverunt.

Hit confentimt qua bakntur in quodam monteferipto bujui temporie fertptore, qui fic ait: Anno incarnationis dominice itjx. celebratum eft Romae concilium, in quo irritum judicatum eft prxdi&um privilegium, dataque eft fententia excommunicationis in perfonam regis, non a papa qui juraverat fe nunquam hoc faâurum, fed ab ecclefia injuriam fui patris vindicante. Fuerunt vero qui dicerent, non licuifle filios ulcifei quod pater remiferat : aliis decernentibus jufte facium, in quibus Wido Viennenfis archiepifcopus cognatus ipfius regis fuit, & Cono Prxneftinus epifcopus, qui maxime hujus fententix audores fuerunt. *Sed deferibamut bic carmina Gotfridi Viterbienfij notarii imperatorii, quibui per pontificem gcjla ufqtu ad finem concilii alia pleraque fie narrai*:

Papa dolens lamenta movet, totumque per orbem
Ecclefiam fua charta vocat properanter ad Urbem.
Hxc ubi concedit, Cxfaris ada dedit.
Tunc ait: O patres, a Cxfare feripta notate,
Et ouodeumque placet fuper bis decreta parate :
Me quoque pontificem non fore, jufia'date.
Peccatis mala veftra meis veniflé notavi,
Officiis me deftitui dignum reputavi,
Me quoque depofui, ne pareatis, ait.
Hxc ait, & mitram rejicit, mantumque relinquit.
OrJinet ecclefia fine me quidquid placet, inquit,
Moreque pontificis judicer ipfa fibi :
Scripta legunt cleri : rex pontificalia qnrrit :
Annulus fit baculus fub Cxfare fertur haberi.
Copia pontificum : Non its, dixit, erit.
Extortum pape feriptum contra rationem.
Uritur, & prifeum tibi conciliamus honorem.
Tolle pater mantum, curia tota monet.
Rurfus in Henricum quintum nova bella gerentur.
Priftina mota patri ubi jam tormenta moventur,
Ur pater ante fuit, fic anathema luit.
Litera papalis, fimui & papale figillum,
Mifla per imperium gravis excommunicat illum,
Et eundos proceres qui fua jufta tenent.

*bujui indifla fjnodi inter allot fideliffime enarrat tbronicen Caffine*fe Petri ducom hbro quarto capite trtgefimo feptimo, ubi fic ait:* Interea imperator, immenfo coado exercitu, intravit Italiam, prsedeceuorum fuorum dignitates & jura, fimui & imperii coronam, ab eodem pontifice, Rome accipere cupiens. Erat autem hiems. Cumque in Tufciam deveniflet, miflis Romam nuntiis, inter illos & Petrum Leonis, & ceteros pontificis nuntios, in porticu fandi Petri convenit: ut imperator die coronationis fux, omne male ufurpatum ecclefiafticum jus, in manibus pontificis, adftante clero & populo, per feriptum'deponeret, cumidipfum papa de negotiis regalibus faceret, idque (aeramento firmaret. Dimitteret ecclefias liberas cum oblationibus & pofleffionibus fuis, qur ad regnum non pertinent. Abfolveret papa a juramentis populos, que contra epifeopo* facere compulfi funt. Patrimonia poflefuonelque beati Petri reftitueret, ficut a Carolo, Ludovico, Henrico, altifque imperatoribus concefla funt libera : fervarerque ea bearo Petro pro juribus. Nihil aut faceret aut diceret, ut papa pontificatum amittat, nihilque ipfe patiatur in vita vel in membris, vel capiatur mala captione, aut per fufpe&am perfonam: nec fideles ejus, qui pro ipfo fidem ei dedeiint, id eft Petrus Leonis cum filiis fuis: quorum bona nullum patiantur detrimentum: & fi quis eis m.iluin fecerit, rex fideliter ipfos adjuvaret. Pro hujulmodi obfcrvandis pon-

pontifia perdes datat, Fridericum fororis fo*fi-Atiam Uura» Engilbertum & Theobaldum marchienes, Hermannum & Gotfridum comites, Fridericum Palatinum comitem Saxonum , Bercogarium de Bajoaria, Fridericum Saxonem, Albertum cancellarium , Cononem Berengarii fratrem, Sicebotb Bajoarium , Henricum Carinthi* ducem ; Bcrtulphum Bcrrulphi ducis filium , qui jurabit pap* Kcuritatem de vita, de membris, de papatu, de captione. Que nifi imperator ferveret, ad Romanam ecckfiam cum fuis honoribus * teneretur Oblides pro fecuritate pontificis rex dare pollicitus eft proxima quinta feria , eofque fecure ad infulam mittent tn poteftatem papae : Fridericum nepotem tuum, Brunonem epifeopum Spirenfem, Conradum nepotem comitis Hermanni , fw filium ejus , & Henricum Friderici comitis ft<trem. Obfides fi rectpiffer, eos redderet in die'coronationis fu*, ponte tranfiniflo: & fi forte coronatus non fuiffet, aut non tranfiiffet, fimiliter redderet apud caftellum S. Angeli. Legatos, quos ad eum papa dirigeret, dum irent & redirent, fecuros a fe fuifque redderet : fit fi eis feienter aliquid injuri* illarum effet, emendaturum fideliter. Que omnia poftquamimpleverit rex , papa juberet epiicopis aditantibus in die coronationis ejus , ut regalia imperatoris dimitterent. que a temporibus Caroli, Ludovici , Hernici , aliorumquc pradecefforum ad regnum pertinebant. Scripto firmaret fub anathematis poena, auâoritate fua, ne quis eorum vel prefentium , vel ataentium, vel fucceflbres eorum, regni fe intrommitterent juribus : neque invaderent civitates, ducatus , comitatus, monetas, veftigalia , mercata, advocationes imperii, centurionum jura: curtefque effent imperii cum pertinentiis fuis, & militaria imperii caftra. Nec ipfe imperatorem, nec Romanum imperium fuper his ulterius inquietaret ; & privilegio fub anathemate ifta confirmaret, ne pofteri fui ultta inquietare praefumerent : Imperatorem benigne & cum honore fufeiperet , & more pradeceUorum ipfius catholicorum imperatorum (cienter Ac non fabtra&o coronaret : & ad tenendum imperium officii fui juvaret auxilio. Hoc fi papa non impleret, Petrus Leonis cum fuis omnibus fe ad imperatorem teneret . Oblides, nifi effugerent, altero poft coronationem die reftitueret. Si ex ipfius pape parte remanierit ut non coronaretur, fimiliter redderet. Hec ita conftituta jurejurando firmavit imperator , Albertus cancellarius, Hermannus, Fridericus Saxo, ConoBerengarii frater, Siceboth de Bavaria, HenricusCarinthi* dux, Bertulphus Bcrrulphi ducis filius. Hi omnes poft imperatorem eo ordine jurarunt, ut, fi imperator h«c implere nollet , ipii cum omnibus nlis cum Romana ecdefia tenerent.

VNRDTI

. ii.

His ita formatis , *cepttt trtgtfif fit-jungnu tit*, idem spoftolicus ad eum liters* dirigit , mandans illi ut illuminatori omnium gratias referat , qui cordis ejus oculos apnrire *di*gnatus eft , ut patris ejus nequitiam toro jam orbe vulgatam & interim agnofeeret, & gravius abhorreret. Apoftolica namque fedes eum adrterni Patris vucera confugientem paterna benignitate fufeiperet, Ac inter matris cecidi* filiae familiarius confoveret. St enim , ficuti fuarum litterarum *Certe* pollicebatur, plena mentis devotione fibi fuifque legitimis fucceffbribus cbedientiam exhibere curaflet, quam reges imperatorefque catholici fuis prrdeceflôribus exhibuerunt, ipfe profe&o eum ut' catholicum imperatorem edet habiturus, honoremque ejus per Dei gra-

C

D

E

fervendum augendumoue curaturus . Nam fi u> empta obedientia probitate perfifterest,magnam Romano imperio (alutam obventuram . Qpam ob caufam non fotam *ia* partes illas venire , verum extremis quoque perfonam luam exponat paratus effet. Ceterum quoniam impraciêntiarum fe ad eum neque Urbis qualitas, neque conditio temporum ire pateretur, invicem fibi per internuntios voluntates luas aperirent · Poftulat deinde imperator, ut patris fui corpus in ecdefia fepeliri permitterer. Ad hoc ille refpondit.* Sanâarum fcripturarum nis obfiftit aufioritas, divinonxmque miraculorum reverentia prohibet. Ipfos enim Dei martyres jam in celeflibus pofitos id terribiliter jufliffe.· fcilicet ut federatorum cadavera de fois bafilicis ejicerentur: neque quibus viventibus non communicavimus , mortuu jam communicemus . Menfe autem Februario Csfar caftra concite movens ad urbem tendebar. Pontifex autem exhortatorias litteras illico diffeminans, Nortmannos ac Longobardos monebat in Romane cedetur fide ac devotione perfifterei fit fruftra id quidem. Poft h*c imperator pervenit *ad Urbem* III. Idus Februarii, fabbato ante quinquagefimam. Romanis autem infiftentibus ut honorem ac libertatem Urbis (aeramento firmaret , callide idos Cxfar fallere cupiens, Teutonica lingua quod volebat ipfe juravit. Hoc plerique ex Romanis agnito, fraudem in negotio die proclamantes , *feCc* iu Urbem, receperunt,

ANWO

Ut igitur* pontifex imperatorem advcniûê cognovit, miliis nuntiis lean itarem ab eo oblidetque expetebat. Cefiir obfidibus datis , viciftimque receptis, jurejurando firmavit de Apoftolici ipfius vita, de honore , de membris, de mala captione, de *regalibus* & patrimoniis beati Petri, & nomination de Apulia, Calabria, Sicilia, Capuanoquc principatu , taftu facramentis; & quod omne jus ecdefiarum omneique illarum res quietas omnino dimitteret. Poficra die pontifex mifit in occurfum ejus in montem Gaudii, qui fit Martii dicitur, bajulos , cereoftatarios, naurophqros, aquiliferos, leoniferos , lupiferos, draconarios, candidatos, defenfores , ftratores, populique infinitam multitudinem cum floribus atque arborum ramis & palmis. Duo ex more juramenta , unum juxta ponticulum , alterum ante porticus portam populo fecit. Ante portam a Jud*is, in porta a Gnecis canentibusexceptui eft. Illuc omnis Roman* urbis clerus ex pontificis pnacepto convenerat : qui eum eque dclapfum ad fandi Petri gradus cum laudibus deduxerunt. Cum veto ad fuperioresgradusevafiffet, illic dominus papa cum epiicopis pluribus, cardinalibus, presbyter», diaconibus , (ubdiaconibus, & omni cautorum fohola & miniftris interfuit. Quem imperator in vidit, ad ejus veftigia corruit: exfurgenfque. in nomine Trinitatis, in ore, fronte, oculis, et pacis osculum dedit, ftratorifque implevit olfieiuxn. Moxque *dexteram* pontificis tenens, magno cum populi gaudio magnifquc clamoribus ad portam Argenteam venit. Ibi ex libro profelfionem imperatoriam fecit : a pontifice imperator defignarus eft, rurfumque oiculato pontifice, orationem primam continuo fuper eum Lavicanus epiicopus dixit ex more. Poli baiilic* ingreflum, cum in arcem porphyreticam pervenilfent, pofitis (cdibus uterque confedit. Pontifex inftaurari eccleftafttcum jus, & cetera qus in conventionis charta feripta fuerant petiit ; paratus & iple quae pollicitus fuerat exequi. Ille cum epiicopis fuis atque princtpiuus

fccef-

ANNO CHKISTI

A**'*® ,,,,

feceffit in partem juxta fecretarhim tra&atwus A aliquid. Adfuerunt huic tra&atui ex Longobardis epifeopi tres ; Bernardus Parmenfis , Bonus fenior Reginius, Aldoque Placentinus. Cumque in eo tractatu tardku jam hora protraheretur : midis nuntiis pontifex pnediri» conventioni» tenorem iterato petiit impleri. Tunc tranfslpini epifeopi ad pontificis veiligia corruentes, ad ofcula furrexerunt : fed poft paululum familiares regi» dolos fenfim aperire coeperunt, dicente» conventionem illius icripti firmari jufte Jegiumcque non poffe. Quibus dum evangelica & apoftolica objiceretur aurioriras: Celari que Oriaris funt efle reddenda: &: Nemo militans Domino implicat fe negotiis (ocularibus : & juxta beatum Ambrofium a facerdotali officio, qui ta- B lia gerat, alienum eife : cum h*c, & alia apoftolica canonicaque capitula objicerentur, illi tamen in dolis fuis pertinaciaque permanfere.

Qua frando jiBVt dolo ptfl Alar *pontificem i» vinculo conjecerit, eodem cbronico ctfttt fuadragefimo bit verbit enarratur:* Interea imperator cupiens pontificem tuis affectionibus fallere; Volo, inquit, ut difeordia, quas inter te&Stephanum cognomento Nortmanum haftenus fixit, jam finem accipiat . Multa enim imperatoris gratia pericula Stephanos ipfe fubierat. Ad hare pontifex: Dies, inquit, magna ex pane preceriit, officiumque prolixum ent hodie: ideoque fi placet, quod veftnun eft prius impleatur. Unus aurem ex his qui cum imperatore venerant, con-C tinuo in medium furgens; Qyid, inquit, tam multis agimus verbis ? fcias dominum noftrum imperatorem imperii coronam ita velle fufeipere , ficut illam Carolus, Ludovicus, Pipioufque fiimpfere. Q^od cum papa minime implere poffe dixiffet. vasfar iratus, Moguntini archiepifeopi Saxonifque epifeopi confilrj feduftus, non ventus eft pontificem armatis circumflare turmis. Sed cum dies jam decimarer in vefperam : confulusm eft a fratribus, ut imperator eodem die coronaretur, reliquorum trariatns in hebdomadam tequentem diffeiretur. illi id quoque averfati liint. Inter hrc pontifex , & qui cum eo erant omnes, a miiiiibus cuftodiebantur armaiis Vix tandem ad akare beati Petri pro au-D dienj-s agendilquc Mille folemniis afeendere licuit; vix ad conficienda (aeramenta divina, pati:», aqua, & vinum afferri potuerunt. Expleta Mifla, de fade compulfixs defeendere pontifex, deorfcm ante beati Petri confeflsonem cum fratribus ledit : ibique ad nodem ufque cuftoditus a militibus, ad nofpitium tandem extra ecclelie atrium durius eft cum fratribus. Capta eft cum illo clericorum laicorumque copiofa multitudo. Pueros item ad divertas «tatis homines, qui obviam ei cum ftcribus & palmis exierant, alios obtruncari , altos expoliari, partim cedi, partira vinciri juflit. Joannes interea Tufculanus & Leo Oftienfis epifeopi , ubi papam captum perfpexerunt, fub plebejo habitu fefe in Urbem E receperunt.

Ctpift 41. *fftrgnt' reetn/ere crttdrientpnpunt inter Remtnos & imperftorem Henricum F. exortam ; (J mtotmao imptrntor metu Romanorum clam ab Urbe fugerit, eaf tivum</Me pontificem fecum abduxerit, boc fubjungit.* Romani igitur cum attdiiftênt papam effe captivum, tantus eorum animos tumultus & dolor indignatioque pervafit, ut protinus Alemannos omnes , qui vel orationis caufa vel alterius pujufcumque negotii Urbem ingreflifuerant, necarent. Portera dieegreffi Urbe , conferta pugna plurimos de imperatoris exercitu^obtruncant : & eorum captis fpoliii adverfus Teutone» acriorem ineunt pugnam; adeo ut eos porticu pene propellerent, ipiumque imperatorem equo dejicerent , atque in faciem vulnerarent. Hoc ubi Otto Mediolanenfis comes aipexit, pro imperatore fe objiciens morti , equum illi fixum, ut evaderet, tradidit.-qui» nec mora, a Rouiani» capitur , atque in Urbem induftus minutatim concitus eft , bc carnes eim in platea canibus devorande relidxfunt Imperator ubi Romanos fixperiores evadete , fuofque concidi animadvertit,' clamavit, & dixit: Videtis mei , milites mei , < Romanis circumfundi » nec me nefendituf Ad hanc vocem cerneres Alemannorum Romanorumqne micare gtadxx,ar nimio aniere fervore pugnam , nullanaque efic occumbentium requiem. Pemiciofiflinsa profiafto & atra Romanis & hoftibus fuit ea dies. Cum hinc & inde tot hominum millia merent, ipfeque Tiberis cribrum cru&re tingeretur. Jam dies declinabat in vtiperam, cum Teutones refoluti bello , a pugna fe fixbducere cceperant . Virtus enim eorum, ut ait Eutropius, heuti primo impetu major quam virorum eft : ita feafim languefcens, fit imbecillior quam feminarum. Habent namque aliquid fimile cen nivibus fuis: mox enim cum calore tentari coeperint, in fudc« nn converti deficiunt, & qtiafi a fole iblvuntur. Romani vero, ut Teutone» bello ceiTdfe viderunt, ad fpolia pnodafque converti, onufti in Urbem remeare ceperunt . Hoc ubi Gefar advertit, imperat fuis ut Romanos onuftos fpoliis, jamque Urbem fubeuntes, uno impetu adorirentur. Quod cum farium effet, plures ab invicem quam ab hoftilpu perempti funt. In tanta igitur perturbatione rerum , varia fortuna utrimque iuit. Teutonici cum ad Crefcentianum caftrum perreniflent, Romini noviter ein'fli atque integri feflbs adorti in fugam convertunt. Alemanni rebus certis admoniti , cum fe premi a Romanis cernerent, fefe in caftra receperunt; tantufque illos invafit terror, ut biduum integrum in armis eflênt. Adveniente nofte Joannes Tufculan>ts epifcopus omnem Romanum populum advocans, ita alloqui ccepit; „ Licet, cariflimi „ filii, alacritati virtutique vcftie ftimuliadhor„ tationum admovendi non fint, cum verbis ne„ que ex imbecillo ftrenuus, neque robuftus quif), piam reddatur ex timido .' omnis enim vobis „ eft pro vita , pro libertate , pro gloria, pro „ defenfione apoftolicc fedis , pugna omneque „ certamen eft. Hec omnia in manibus veftris „ funt conftiruta Nam qui facem defiderar, „ pr«paret bellum. Filii veftri contra jus om„ ne, contra fas tenentur in vinculis. Petri a„ poftoli bafilica toto terrarum orbe venerabilis, „ armis, cadaveribus, fanie & cruore plenaeft. „ Quid autem. Ex hoc fummam omnium ma„ lorum conjicere pofiumus. Qu« unquam au„ dita eft immanior peftis7 Pontifex apoftolicc „ fedis a barbaris hominibus tenetur in vjncu„ lis: omnis facerdotalis ordo, tota ecclefiafti„ ea dignitas carceri ac tenebris addi&a eft. Lu„ gent miniftri Domini, altaria fanfta lacrymis „ madent: ipfa prorlus nuter redefiaattritage„ mit, imploratque opem veft.am: filio», ut fc „ de tantis cladibus eruant, mcerens orat &ob„ fecrat. Quocirca rogamus afledu quo pofiu„ mus, ut periclitanti fuccurratis, bc ad ulci„ fcendam matris injuriam toto animo totifque „ viribus incumbatis . Nam fi adfim qui obfi„ rtant, fugere hortes quam confiftere paratio„ res erunt. Itaque ut alacriores iniurgatis ad

>, Un-

— —„ tantum ulcifcendum fcelns, de domini noftri A
CHKisTi ” & beatorum apoftolorum Petri & Pauli mife-
·iu. „ ricordia confidentes, ab omnibus vos peccatis fy abfolvimus “ . Hac oratione Romam vehementer animati , omnes adverfus imperatorem fe facramento conftringunr : & qui fe adjuvarent pro fratribus habendos decernunt. *Hac Petrus diaconus.*

Sed antequam ulterius progrediamur , recitanda bic eft brevis epiftola ab eodem Jtaum epifeopo Tufculano tunc data ad Ricbardum cardinalem epifeopum Albanenfem, de quo fiepe fuperius, tum abfentem, qua fic fe babet ;

Joannes Dei gratia Tufculanus epifeopus t agens vi- *ew <bmi Pafcbalis papa vin&i Jefu Cbrifti,* B *venerabili fratri Richard· Alban· epifeopo , in Domino, falntern.*

» /'AUoniam, ficut ait apoftolus, *unum corpus* n *fumus* m *Cbrifto, & fipatitur unum mem·* „ *brum , calera membra compatiuntur :* qux de „ capite noftro , & de tota fere ccdefia gefta „ funt, fraternitati tux fignificamus . Cum igi„ tur Henricus Teutonicorum rex Sutrium per„ veniiiet , legatos quofdam Romam direxit , „ qui jurejurando firmaverunt domni papx Paf^chalis legatos fecure ducere ac reducere , & i, regem ipfum facramento firmare, omnem ec„ clefiarum inveftituram penitus abdicare, obfr„ des etiam dare, ne ad hoc flagitium iterum C „ rediret , & res ecclefiafticas, & regalia , ac „ beati Petri patrimonia libera & quieta omni„ no dimittere, obfides etiam dare pro fecuri„ tate, cum ad coronandum eum ad beati Pe„ tri bafilicam exiret. Poftea ex parte ecclefix „ a laicis viris firmatum eft , fi ifta qux pro„ milia funt jam diftus rex obfervaret , quod „ domnus nofter eum benigne fufeiperet , &. ei „ diadema regni imponeret , & coronatus, fi „ vellet , Urbem intraret . Pro tranfitu etiam „ pontis, obfides accepit, pro quibus facramcn„ tum exhibuit , quod in ipfo die dominico, fi „ pontem tranfiret , eos in liberam noftrorum „ reftitueret poteftatem. His igitur omnibus fa„ cramentis eX utraque parte peragis , & obfi- D „ dibus datis, cum ad coronandum eum ad ec„ defiam beati Petri papa exiret : poftpofitis facramentis, & dimidia obfidibus, eum in ipfa „ ecclefia cum epifeopis & cardinalibus & mul„ tis Romanis violenter cepit , & in captione „ ardiifima detinet. Romani vero poft alterum „ diem colledi , in hoftes ecclefix impetum fa„ cientes , de porticu fugere compulerunt, in„ terfectis mukis de fuis, & perditis equis, ten„ toriis, pecuniis, & infinita fupelledili. Poft „ haec omnes unanimes contra eum juraverunt *, uno animo, una voluntate pugnare. Tu igitur „ prudenter vigila , & quanto amplius neceffa„ rium confpicis, tanto nugis elabora, & ma„ trem ecclefiarum omnium adjuvare ne défi- E „ nas. Orationes pro liberatione domini noftri, „ immo pro ipfa ecclefia, ubicumque potueris, „ fieri facias. Vale. Hoc autem fa&um eft an„ no domini millefimo centefimo undecimo, In„ diftione quarta, pridie Idus Februarii, in ba„ filica S. Petri apoftolorum principis, die do„ minica ante caput jejunii.

Haflenus Joannis epifeopi Tufeulani cpiflola ,quam Papirius Maftbnus cudit cum aliis ad bac fpetfjntibus antiquis mammentis, in notis editis ad Ivtms epiftolas. Pergit autem Petrus diaconat : Hxc obi imperatori nuntiata fuut, eadem no&ecuindem apoftolicutn fecum abducens , tanto metu Cum omni exercitu profugit ex porticu; ut non modo farcinas, verum &focios plurimos in hof- C„„. pitiic relinqueret. Poft duos autem dies advocans milites , pontificem facris veflibus exui julTir . Quod cum faftum eflèt, vinftum fecum pertraxere . Dehinc Soractem ufque pergentes, juxta beati Andrex monafterium, alveum amnis tranfierunt : At in Sabinos ad Lucanum pontem iter agentes, ulteriores Romane urbis partes aggrefli funt. Trahebduur interca clericorum laicorumque plurimi vindi funibus. Pontifex autem cum duobus epifeopis Sabinenfe ac Portuenfe, & cardinalibus quatuor, apud caftrum Trebicum, ceteri vero cardinales lapud Corcodifum in cuftodia tenebantur, Latinorum nullus audebat cum eodem pontifice colloqui. Cuftodiebatur aurem a magnatibus imperatoris ; a quibus etiam illi miniftrabatur . Poftremo tam fuipicionis quam fic concordix gratia in caftra reduâus eft. Fuit autem idem Apoftolicus in eodem ergaftulo fexagiota & unum dies. Enim vero Joannes Tuiculanqs epifeopus, fidelium animos ad opem ecclefix ferendam numquam excitare litteris deftitit. Tunc ptinceps Patenariam cum fuis profedhis, eleâos milites fere trecentos Romanis auxilio milir. Qui cum Farcntinum veniiïent, & Ptolemaeum & omnes fere illarum partium proceres favere imperatori compcrillent, imperatoremque cum exercitu jam rranfiiflc Tiberim,, neque jam Urbem ingredi portent, Capuam reverfi iunr.

Qua occafione tandem coronam imperialem, mveftiturarum ecclqfiafticarnm collationem, aliaque privilegia plura a pontifice extorferit folutumque a vinculis Romam remiferit cap. 41. bis verbis enarrat: Cernens itaque tibi fecus quam putabat contigilfe, ccepit jurejurando firmare, nifi pontifex illi morem gereret, & ipfum, & omnes quos habebat in vinculis, partim occifurum, partim amputatis membris quibufque debilitaturum . Sed cum ad id nequiret conftantiam pontificis flectere, in hoc tandem plena deliberatione convenit, ut omnes quos ceperat liberos Gceret,dum tamen fibi in pofterum apud pontificem profpicere poffet : Hoc per principes iuos , hoc per clericos, hoc per laicos, civefque Romanos, lollicite fatagebat. Ceterum pontife\ vuam ponere, quam jura ecclefix violari malebat : quamvis ille non ecclefi» jura, non officia quxlibet, fed regalia fola fe dare affereret. Proponebatur fchifmatis grave periculum; quod omni pene Latinorum immineret ecclefix. Vidus tandem lacrymis fufpiriifque filiorum , totus in lacrymas folvitur. En cogor, inquit, pro ecclefix pace& liberatione id perpeti, quod ne paterer , viram quoque cum fanguine profundere paratus er?m. Huic confirmando negotio, epifeoporum cardinaliumque confenfus expetitur ; neque aliter vel captivos relaxari, vel pacem rebus ecclefix dari poffe , aifcveratur. Cum igitur Albertus comes, & exteri principes, juramentis conditiones prxferibi non finerent : pontifex , quando quidem, inquit, conditiones prxfcribi non vultis, verbis opponam . Tunc totus ad imperatorem converfus ; Juramenta fixe, ait, idcirco facimus tibi, ut vos illa que polliciti eftis obfervetis: Quod imperator cum fuis omnibus Ixtitlime ac perlibenter annuit. Igitur ex vcibo pontificis fic ab eis juratum eft ir agro juxta pontem Mammeum, qui Romanos Teutonefque dirimebat: hoc videlicet modo, Quod ttlterus non inquietaret imperatorem ejufque imperium de prxfumpto, dc temerato ecclefiarum jure ; & de injuria fibi tuifque

que irrogata, ia periona imperatori» ac bonis, malum aliquid fibi vel alicui peribnx non reddvret : neque pro haccaula imperatorem unquam anathemau fubderet; eidemquc imperatori privilegio fub anathemate confirmaret, ut epifcopos, & abbates , libere eledos abfquc limonia, idem imperator annulo & virga inveftiat : epifcopufque fic inveftitus libere confccrationem abarchiepiicopo, ad quem pertinuerit, fumat . Si quis vero a populo fit clero eligatur, & non ab imperatote inveftiatur, a nemine confecretur : & archiepifcopi & epiicopi libertatem habeant confecrandi inveftitos ab imperatore : regnumque St imperium ac principatum, officii iui auxilio, illi coniervabit. Et cum hrc facramento firmafiet , imperator demum quod cumdem pontifi-B cem cum epiicopis & cardinalibus, & omnes qui cum eo vel pro eo capti eflent , obfidefque & iecuros perduceret intra portas Tranftiberirue civitatis, neque ulterius aut caperet, aut capi permitteret, juravit his qui in fide fedis apoftolicx manerent : & populo Romapo tam per fe quam per fuos pacem fervaret : eumdem papam fideliter juvaret , ut papatum fecure & quiete teneret : patrimonia fic poiTeflìones ecclefue Romanx reftitueret. Cetera, que de *jure habere debet,* more antecertorum recuperare ac tenere adjuvaret bona fide: & eidem pontifici fideliter obediret, falvo honore imperii & regni, ficut catholici imperatores catholicis Romanis pontificibus folcnt. Pod hrc Fridericus Colonienfis archie-(pifeopus, Gebehardus Tridentinenfis, Burchardus Monafterienfis , Bruno Spirenfis, Albertus cancellarius, Fridericus, Herimannus, Albertus, Fridericus, Berengarius, Godefredtu, fit Warnerius comites, ac Bonifacius marchio, in hunc modum juraverunt . Reftabat illa exa&ionis fic extorfionis portio, ut de inveftiturx permirtione privilegium imperatori feriberetur , ipfo prxfente. Nec ipfe igitur , neque ipfius principes differri parti funt ipfam feripturam : donec intra civitatem veniretur , ubi pontificis figillum remanferat. Die igitur altero in eodem campo qui feptem fratrum dicitur , dum caftra moverent, didari illud oportuit: fic tranfmirtb juxta pontem Salarium Tiberis fluvio, jam locatis ca- ftris, accitus ex Urbe ferinarius feriptum illud inter tenebras nodurnas exaravit cui invitus licet pontifex fubfcripfit. Porro cum ibidem chartam ipfam imperator accepiflèt, poftquam tamen in ecclefia beati Petri coronatus fuerat : eam de manu pontificis contra ejus voluntatem omnemque confuetudinem , fufeipere voluit. Coronatus eft autem idem imperator potius omnibus Romane urbis, ne quis civium eo adveniret, obferatis. Cumque ad hortix confradionem venirtet, partem ipfe lumens reliquam imperatori tradidit, dicens : Sicut pars illa vivifici corporis divifa eft, ira divilus fit a regno Chrifti fic Domini quipadum iftud rumpere ac *violare tentaverit. Poft* coronationem finitis Mirtarum folemniis, imperator in caftra regreditur . Pontifex autem in Urbem regrefliis eft : hinc jam in Romana ecclefia fcandala dirtenfionum fic fchifinatUm oriri cceperunt.

Hac de occafione celebrati concilii chronicon Caffinenfe , ut non immerito de Davide Scbotto Bancorenfi epifeopo IFilieimus Malmesbetrietffis , & de abbate Vrfpergenfi Baronins tomo xt. *annaiium dixerint , eos Jcbifmaticorxm fautores effe, atque banc de captivitate pontificis biftoriam in gratiam regis jcbifmatici fic enarrajje , ut non tam biftoriam, quam panegyricum Cetferis defcripfijfe videantur. Epiftola illa Henrici regis , qua bac de re feripta reperitur in appendice ad Marianam Sconum , in plurimis* i *cbronsco Cajjinenfi diferepat. Quare tantam illi fidem tribuo, quanta debetor lefts in propria cauja teftimonium ferenti. Formida conventionum violenta trium feptimanarum captivitate extortarum , ficut etiam privilegii , extant apud Malmesburixm lih. 5. bis verbis :* „ Dominus papa „ Pafchalis non inquietabit dominum regem , „ nec ejus imperium vel regnum de inveftitura „ epilcopatuum, fic abbatiarum neque de injuria „ fibi illata, & fuis in periona fic bonis : neque „ aliquod malum reddet fibi , vel alicui perfo- „ nx pro hac caufa : fic penitus in perfonam re- „ gis Henrici nunquam anathema ponet , nec „ remanebit in domino papa quin coronet eum, „ ficut in ordine continetur : fic regnum fic im- „ perium officii fui auxilio eum tenere adjuva- „ bit pro porte fuo. Et hoc adimplebit domi- „ nus papa fine fraude fic malo ingenio.

Hrc funt nomina illorum epifeoporum fic cardinalium, qui praecepto domini papx Pafchalis privilegium fic amicitiam domino Henrico imperatori facramento confirmaverunt : Penus Portuenfis epifeopus , Cenfius Sabinenfis epifeopus, Robertas cardinalis fandi Enfebii , Bonifacius cardinalis fandi Marci , Anaftafius cardinalis fandi Clementis , Gregorius cardinalis apoftolorum Petri fic Pauli , item Gregorius cardinalis fandi Chryfogoni, Joannes cardinalis fande Potentianr, Riius cardinalis fandi Laurentii, Rainerius * cardinalis fandorum Marcellini fic Petri, Vitalis cardinalis fandx Balbinx , Cuzo cardinalis fandi Marci , Theobaldus cardinalis Joannis fit Pauli, Joannes decanus in fcholaGrxca , Leo decanus fandi Vitalis , Albo decanus Sergii fic Bacchi.

„ *Ipfe etiam boc facramentxm fecit :* Ego Hcn- „ ricus rex liberos dimittam quarta vel quinta „ feria proxima , fic dominum papam, fic epif- „ copos, fic cardinales , fic omnes captivos, fic „ oblides, qui pro eo vel cum eo capti funt, fic „ fecure perduci faciam intra portas Tranftibc- „ rinx civitatis nec ulterius capiam aut capi per- „ mittam eos qui in fidelitate domini Pafchalis „ permanent: fic populo Romano fic Tranfttbe- „ rinx civitati pacem fic fecuritatem fervabo , „ tam per me, quam per meos, in perfonis qux „ pacem mihi fervaverint. Dominum papam fi- „ delitor adjuvabo, ut papatum fuum quiete fic „ fecure teneat. Patrimonia fic pofTefliones Ro- „ manx ecclefue qux abftuli reftituam, fic cun- „ da qux habere debet, more antecertorum fuo- „ rum recuperare fic tenere adjuvabo, bona fide „ fine fraude fic malo ingenio : fic domino papx „ Pafchali obediam, falvo honore regni fic im- „ perii, ficut catholici imperatores catholicis pon- „ rificibus Romanis.

Et ifti funt juratores ex pane ipfius regis : Fridericus *Colonienfis archiepifcopus, Godebar-* dus Tridentinus epifeopus, Bruno Spirenfis epifeopus , Berengarius comes , Albertus cancellarius, Hermannus comes, Fridericus comes Palatinus, Bonifacius marchio , Albertus comes de Blandriaco, Fridericus comes, Godefriduscomes, Warnerius marchio.

Hac conventione expleta, fic prxdidonunepifeoporum fic cardinalium facramento confirmato, ofculo utrimque dato , dominus papa iv. Idus Aprilis, dominica Quart modo geniti, Miffam celebravit, in qua poft communionem fuam fit miniftrorum altaris, imperatori corpus fic fanguinem Domini dedit in hxc verba : Hoc Domini-

cum

ANNO CHRISTI

-cum Corpus quod *iacroiancla retinet eccleüa*, natum ex Maria virgine, elevatum in cruce pro redemptione humani generis, damus.tibi, fili cariftune, in remiifionem peccatorum tuorum, & in confervationem confirmandae pacis fit vere amiciti* inter me & te, & regnum & facerdotium. Altero vero die Apoftûlicus Ac rex ad columnas qu® funt in foro convenerunt, difpofitis pnefidiis loricatorum, ubicumque videbatur opus effe., ne impediretur fegis coofecratio. Et in Argentea porta receptus eft rex ab epifeopis, & cardinalibus, & toto clero Romano, & erepta oratione qu® in ordine continetur, ab Oftienfi epifeopo, quoniam Albanus deerat, a quo debuifict dici fi adeflet, ad mediam rotam duâus eft, & ibi recepit fecundam orationem a Portuenfi. epifeopo, ficut praecipit Romanus ordo. Deinde duxerunt eum cum litaniis ufqueadconfeffionem apoftolorum, Ac ibidem impofita fibi corona ab ipfo Apoftolico in imperatorem eft coofecratus. Poft in.pofitam coronam, Mifta de refurreâione domini eft celebrata: in qua ante communionem dominus papa privilegium imperatori propria manu dedit, in quo libi & regno fuo quod hic feriptum eft concedit, Ac in eodem loco fub anathemate confirmavit.

Pafcbalit epifcepxs fervas ferveram Dei, cariffimo in Cbrifto filio tJ per Dei omnipotentis gratiam iRomanorxm imperatori Aagafto Hearico, falatem & apoftsdscam benediHionem.

"p Egnum veftrum Cande Romane ecclefi® coTv. hzrere divina difpofitio conftituit: przdeceftbres fiquidem veftri, probitatis Ac prudenti® amplioris gratia, Roman® urbis coronam Ac imperium confecuti funt. Ad cujus videlicet corone Ac imperii dignitatem, tuam quoque perfonam, fili cariflime Henrice, per noftri facerdotii minifterium maieftas divina provexit. ' Illud) igitur dignitatis privilegium, quod predeceftbres noftri veftris predecclToribus catholicis imperatoribus conccflcrunt, Ac privilegiorum paginis confirmaverunt, nos quoque tue dile&ioni cpncedimus, Ac praefentis privilegii pagina confirmamus: ut regni tui epifeopis vel abbatibus, libere preter violentiam vel fimoniam eledis, inveftituram virgs Ac annuli conferas; poft inveftitionem vero canonice confecrationem accipiant ab epifeopo, ad quem pertinuerit. Si quis autem a clero vel populo preter aftenfum tuum electus fuerit, nifi a te inveftiatur, a nemine coniveretur: exceptis nimirum illis, qui vel inarchiepifcoporum, vel in Romani pontificis folent difpofitione confiftere. Sane areniepifeopi vel epiicopi libertatem habeant a te inveftitos epifeopos vel abbates canonici confecrandi. „ Przdecefibres „ enim veftri ecdefias regni fui tantis regalium „ fisorum beneficiis ampliarum, ut regnum iu„ fum maxime epifeoporum vel abbatum prxtidiis oporteat communiri, Ac populares diiTenfiones, qu® in eleâis omnibus fzpe conringunt, regali oporteat majeftate compcfci. „ Quamobrem prudenti® Ac poteftati tu® cura „ debet follicita imminere, ut Roman® ecclefi® „ magnitudo, Ac czterarum fahis, tuis Deo przftante beneficiis Ac fervitiis confervetur. Si qua „ igitur ecclefiaftica vel fiecularis pertona, hanc „ noftrz conceftionis paginam fciens, contra Am „ temerario aufu venire tentaverit, anathematis „ vinculo, nifi refipi.erit, innodetur, hononf„ que ac dignitatis fu® periculum patiatur.Ob„ Cervantes autem hoc mifcricordia divina cuftodiar, Ac perfonam poteftatemque tuam ad„ honorem fuum Ac gloriam feliciter imperare „ concedat.

P' H

Peraâo itaque toto «ipfius confecrattonis officio Apoftolicus Ac Imperator complexis invicem dextris iverunt cum celebri pompa ad cameram qu® eft ante confeftionem fandi Grcgorit: ut ibi deponeret Apoftolicus fua facerdotalia, imperator autem fua regalia. Imperatori autem exeunti de camera, Acluis regalibus exuto, occurrerunt Romani patricii cum aureo circulo, quem impofueruut imperatori in capite, Ac per eum dederunt fibi fummum patriciatum Romane urbis, communi confcnfu omnium, Ac volenti animo.

Omnem hanc ambitionem privilegiorum Ac confecrationis, verbo de (criptis praefati David tranftuli: qu® ille, ut dixi, promus quam deberet, ad gratiam regis inflexit. *omnia Maimesbarienfis.*

Ceteram redditis Lis ex finceriffimis aliis ai alifuo eoram qai inter]'aerant cmfcriptit: reliquam eft, at ad pleniorem tanta rei cognitionem, qua etb aHis ejafdem temptans [criptoribas reperixatur affréta, bis intexamur: velat illud memoria dignam quod Orto Frifingenfis fie fcribtt de conflantia Conradi arcbiepifcopi, cam deteftaretar vehementer ejxfmodi regit Henrici [celas: Videns hoc venerabilis Juvavenfis ecdefiz archiepifeopus Conradus, qui cum rege venerat, relo equitatis vicem Dei dolens, fadum hoc improbavit. Cui dum quidam ex miniftris regis Henricus cognomento caput, evaginato gladio mortem interminaretur, tanquam pro juftitia mori optans, jugulum praebuit, malens, fi minas ille ad effe&um perducere voluiflct, temporalem vitam finire, quam tanti piaculi fcelus diflimulare:

Jn aliis fanEli Gebebardi Juvaverfis five Saltvbargetfis (idem enim eft) arcbiepifcopi, antiquitas fcrtptis ab exltore ejus temporis, bec de fanllo Conrado ejufdem eccbtfia erebiepifeopo narrat» legantur qua ab boc anno AT eadem ex caxfa eam [eexta fant mala; Exinde odium imperatoris Ac ejus fautorum in tantum incurrit, ut in ejus pcrfecutione, ficut de bearo quondam Athanafio legimus, totum pene conjuraverat regnum, Ac commoti funt principes terre; nec ei ullus locus tutus iupererat ad latendum, dum ad inveftigandum eum omnes moverentur. Intra vallem Admuntenfem in cujuldam fpelunca montis dimidium pene annum eft occultatus. Rurfus ifdem infra monafterii cellul® ambitum in cellario fubterraneo fexdecim hebdomadibus latitavit. Incujufdam gurgite amnis uiqur ad mentum immerfus diem integru.n exegit. Inde clatideftino difceflu Saxoniam petens, a Magdeburgenfi archiepifeopo venerabili, Adi.'goz nomine,' officioiiflime fuiceptus eft, Ac retentus: nui etiam quotquot ad ipfuin *patrem noftrum* ConradumSaltzburgentem epifeopum occulte ob tnetum Czfareanorum pedites remittebant, multis muneribus honoratos equites remittebat. Miferatione demum divina, pace redintegrata ecclefi®, a Luitpoldo Stirenii marchionc in manu forti requifitus, ad fu am honorifice poft novem annos reduftus eft fedem. Rurfum ecclefi® proprie ftrenue invigilavit, Ac inter ceteros ejufdem Saltzburgenfis ecclefi® dignos per ipfum profedus, majoris ecclefiz clericorum vitam in melius informavit, Ac communem vitam canonicorum S. Auguftini ibi initiavit anno dominice incarnationis millefimo centefimo vigefimo primo.

Et inferias de tnonafterio ab eodem Conrado ereHo,

ANNO CHRISTI

•Ho j tpfum a Conone cdrdinali epifeopo Praae/Hno confecretum fuiffe tradit. Quod rurfui ad eandem ab Henrico imperatore excitatam perfecutioncmpertinct, ejufdem temperii feriptor idemque notariats imperateni Gotfridxi Piterbienfii, inter temporii bxjui feriptorei clarui, defcripfit omnia ifia metro, hifiorice tamen nos poetice: fimulqm attexuit, quibat fe piri utraqm, in ejufmodi qua tunc verjabentxr difeeptatienibui, tueretur rationibui: fic enim fe habent.

Ch«e»u

Papa caret manto, captus ab hofte fuo.
Qizitio nunc oritur, cur carcere papa tenetur?
Refpondetur eis: quia fuflulit omnia przful.
Abftulit imperio pontificale decus.
Nam bona pontificum, que nititur ipfe tenere,
Contulit imperium, que debeo Cadar habere,
Amodo qui teneat, Celare dante feret.
Annulus & baculus de noftro munere venit:
Undique pontifices regum funt munere pleni:
Cefans officium quomodo papa gerit?
Rettulit ecclefia: Si quaerimus equa fateri,
Annulus & baculus nunquam de Cadare venit;
Nam Deus ecclefiis caelitus ifta dedit.
Omnia que reges per tempora prifea dederunt
Non modo funt re^un, fed cui data jure fuerunt.
Nec Deus boc patitur, nec tua jura ferunt,
Cum tua fit regni, tua fit cuftodia juris,
Carceribus noliris mala das exempla futuris,
In fandum Domini dum feritate furis.
Conditor es juris, qui fpernere jura videris,
Jam neque jura Dei, neque regia jura vereris,
Eccleliam crucias, qui cruciandus eris.
Dedecus eft, fontem juris confundere legem,
Et magis eft timidum, caelorum fpernere Regem.
Cum facra jura neges, triftia regna reges.
Cur laicus quaerit tradi fibi munera csli?
Ut Deus mfliruit, eieftio cunfxu cleri
Jndicio adi libera femper erit.
Tu tua fi nepetis, repetes quae tu tribuifti,
Hec, cum.non dederis, cur tollere propofuifti?
Tradere tb-decuit, tollere nulla mihi.
Si quodeumque datur, ratio monet ut repetatur,
Dos tua tollatur, nobis quoque Doftra feratur;
Hoc ita, fi cupias, querimus efle ratum.
Imperium dedimus, tu pauca dediflê videris,
Ex ope pontificis Cadar Romanus haberis,
Vincula pontifici qua ratione geris?
Quidquid agat przful, quidquid facra turba fatetur,
Reddere cogetur quod Gefaris efle videtur;
Illud & in feriptis firmat uterque fecus.
Annulus & baculus, vel ceteraquzmemorantur,
Czfaris ad jufliun penitus reddenda parantur,
Papaque Pafchalis fic fpoiiatus abit.

Addit tJ hii ifta:

Curia papalis contendit & imperialis,
An fit inaequalis, vel debeat zquiparari,
Partibus oppofitis, curia reçis ait:
Siiritus eft papa camis velamine claufus,
Sune quafi terrenum deferibere quis foret aufus?
Terrea cum fuperis qua paritate gerit?
Eft quoque par fuperis, otium datur ore tenere,
Qua ligat & folvit, qua regna videtur habere,
Carnis in exilio fpiritus aftra tenet.

Pro imperatore.

Czfar lex viva ftat regibus imperativa.
Legeque fub viva funt omnia jura dativa,
Lex ea caftigat, folvit, Ac ipfa ligat.
Conditor eft legis, neque debet lege teneri,
Sed fibi complacuit fub lege libenter haberi;
Quidquid ei placuit juris ad inftar erit.
Q^ii ligat ac folvit Deus ipfum protulit orbi,
Diviat regnum divina potentia fecum,
Aftra dedit fuperis, cetera cunâa fibi.

Pro Ecclefia Ramena.

Pars quoque papalis fic obviat imperiali:
Sic regnare damus, quod Petro lubjiciaru
Jus etiam nobis Chriftus utrumque parte.
Spiritus & corpus mutt funt fubjeaa potenter
Corpore terrena teneo, czleftia mente.
Unde tenendo polum iolvo ligoque folum
Æthera pandere, czlica tangere, papa videtur,
Nam dare, tollere, neftere, folvere, cuoâameretur.
Cui dedit omne decus lex nova lexque vetus.
Annulus & baculus quamvis terrena putentur,
Sunt de iure populi, quz iignmcare videntur,
Refpice *jura Dei*, mens tua cedat ei.
Reddit Apoftolico Czfar qusosmque rogavit,
Pax bona conficitur, fublata Deo reparavit,
Jura fu* partis lxtus uterque trahit.

Sed ite poftea fub Callifto papa, cetera, qua fubjicit de Romano concilio, fuo loco dicendo trient. Inter omnet hujus temporu feriptorei tentum fecrilegtum deteflantci kmj *ille plene ridrndui Vrfpergenfie abbai, qui nervii folutui profitende libere veritatii, ob privatum erga Henricxm imperatorem effeilum, facrilegium adeo immane convertero nititnr in pietatem, temperant tumdem Henricxm patriarche Jacob, fwd Jient ille detinuit angelum,* C' Mi» *dimfit, nifi benediceretnr ab eo, ita tfte Pejchakm papam tenuerit, t> detinuerit funite pteque, quoufque ab eo quam petebat bemd&ionem acceperit. Addit vero, quod dum adhuc Hearicut Pafchalem apud fe retineret, accepiffe ab eo liberam facultatem fepebendi in rccl<fia Henricnm parentem fuum, perentendique more catholico, cum facerdotei Germania teftati effent eum peccatorum inorum pernitentem claufiffe diem extremum. obtento, ut reverfut eft idem imperator, fumptnofiflimo funere eumdem patrem fuum in tcclqfia fepelivit. Hac ipfe, qui Ù addit* Nec multo poft Henricus imperatoria munificus liberalitate, tam rpirituali pape fuo Pafchali, quam Angulis ejus epifeopis, cardinalibus, clericifque majoribus ac minotibus, dona tot tanta fle talia difpertivit, ut abfemibus omnino memoratu incredibile fit. *Qua quidem magii fcandalum auxerunt, & ut in pontificem Ô* cardinale! linguarum jacula majori impetu jafterentur, tf in eum aerini inveherentur advecfarii, effecerunt. Ita plane vulnere gravi « capite occepto, catholica ubique ecclcfia languet. Tunc autem proxime junAe capiti membre, dum acriori dolore punguntur, ad caput ipfum confricem dum ecriui convertuntur, ut patet concilio Hierofohmitane tj 'Pimmifi.'*

Q. C. AAa diei fextz ejuGem^Multime concilii b*> jua edita fune tum a Wilklmo Malmeaburienfi, lib. v. tum a St. Baluaio V.Cl. ad librum vi. decooeord. facerd. At imper, utrubique eadem: nifi quad adfedla fub finem editionis Balusian*, cardinalium qui inter* fuerunt, nomina, miz apud VVillelmum defideranrar. Sed neutra in editione quidquam eft · quod fuperine ruprsfentatum non lk: pratter nomina eorum qui in* terfuerunt, quorum primat tantum interas exbabebat Vaticanum exemplar ad quod exaAs eft Bmiana edi* tk». Noa ea. quantum neri potuit, ex utraque illa •ditione, A *n* Italia facra, iotetra refl.cuamua. Addadimua etiam ad oaarginet vanas ex utroque codice leAiones, qua alicajM efle rnoanoati vife fune.

Adnotatio P Antonii Pagi.

ad An. Ch. mi. n. i. A £eq.

Concilium Lateranenfe, quod revocavit pnvr1c<iun - Pafcbali II. Henrko Imperatori cuncefham, eelebrstom boc anno assa, non v. *Kalmdai jOprihi*, ut per errorem Amanuenlium legitur in AAia bujnsCorv cilii a Nicolao Arafeoio edatis, <od decimo quinto

anno chk in

ANNO CHRISTI »·»·■

.....-------Kalenda· .Apulis, mi bibent L'iipei „ enf's m Cliron. & Simeon Dumcl.nenf:s in Hill. dc Gcft. Rge. Angl. Rakhaiu II. inquit Tiithemms inCl-ionco Huiautienfi, Clericorum Inorum importunitate compulios, Rom* apud S. loinnem Litermentem *· *medio menfis Martii, Concilium* jij. *Epifcoporum celebravit,* in quo Epucopi onint» , qui fueiunr prielentet, uno ere , unique (ententia privilegium illud, quod Papa compulfus Imperatori tradiderat iueer Invelutura Epilcoporum , condemnaverunt . *Peritia cbert» acclamatu* ejf ab umvfhfo Concilio , Amen , Amfn* , inquit Arifoniu» Cardinalis , qui (ufedit . *Hac charta leBa ed a Gerardo Engolifmenfi', Leone Ofiimfi, Galant Legionenfi Epifcopis , Poberto Card. tit. SS. XII. Apoflolomm , t7 com· ττ· μ ahorum confer,'** . Sed tam tomo X. Concil. quam apud BiroqUim n. jo. foco *Gelone* , vel *Gulone Lett»·nenfi* epife tegendum , *Galone Leonenfi* . Is enim tpifcopus erat *Leonti* In Minori Britannia fub Atchepifcopatu Turonenii , quod oppidum nunc vulto voca* tur t. *Paul. de Lean.* Obiter obterva dicm II. Martii incidere hoc anno in feriam fecundam , qua de more Conflia inchoabantur.

Labbeus Torn. ». Bibi. p. 349· recitat Hilorum Pontificum 0C Comitum Engolilmenfium ab Auftore Annnymo , qui vixit anno 1119. fcriptam , in qua de Gerardo Ep. Enjohfmenfi C. Jj. inquit: *Cum p.mam tenderet audito quod Pa.icbalu Paiia Conciliant congregafrt maximum diebus illis ad jubilaum tetendit* (fed legendum cum alio exemplari correfbori , *maximis die· Hi ad urbem tetendit,) in anam quamvis tacite venit, tamen refidentei Epi.'copcs cum D. Papa in Concilio invenit . Can'» fiquidem qua convenerant, lainfait. Imperator fiquidem Henricui Papam Pafcbalem , Cardina· ici , (7 Nobiles Homanai ceperat . Ha: occcficne Pap» reliquit inve/iiturai Imperatori , qu*e fiebant per ann»· /kw CZ vtrgam , <'T laper iacrafanOa ,uravit propria man» & Cuna ejui Imperatorem jt non excommunicare pro invejlituris . Quia vero Papa rem ilcicitam ffeirat deponere fe a pspatu promijerat , €7 pd Poncianafln·»·lai habit» religu/o expk'e difpo.ners, , fi iuvcflh»,tt falvc !aeramento ad prijhnam libertatem (7c. In qua re nullum remedium a toto Con iho tnuenirj. poterat. Ge rardui Epi/copus requifitus tandemfita.e cnüiiium dedit , quod mucfiituree revocari poterant fulvo jacramente* (a Palchali icn. If· farto) *lia tamen quid Imyrator dant Inveflliturai non excommunicaretur. Quod^confi'.ium om ne Concilium laudant dixit·. Non tu locutus cs , fed Spiritus Sanftus tn ore tuo . Placuit itaque papx , CT tan Concilio , quatenus Gerardus epi/cepxs , per quern Deus Ecclefix fax tai: confi'.ium-reieraverat , cum quodam Car. dinale Davintaco , vet Duntiaco* (nomen il.ud corruptum) *ad Imperatorem dirigeretur , qui voluntatem Imperatoris conjuleret, quatenus Ecclefia* Rnwrrie *Invedttaras exponeret* (forte reponeret) *aiioquin hafitnm ccn filium revelaretur . Quod cum in pratentia Impnatciis fupradiSus Pontifex Gerardus mirabi.iter percraffet, (7 a Cancellario Imperatoris* , far *illius interpres erat , fin· gula exponerentur , vehemens tumultus ortus efl in Cu-. na* , 1rs *quod Colomenfii .Arcbiep. qui eum (olemniter i» hofpitio fuo Jufceperat (in Galhis namque difcipulut Gerardi fuerat) de vita illius dubitans dixit : Magifer maximum fcandalum generafli inCuna noflra . Indignans autem Gerardus rejpcndit : Tibi fit fcandalum . mihi efi Evangelium . Dedit tamen Gerardo Pontifi.i Imperator multa munera.* Addit Petrus Blefenf:s in Continuat. Ingulphi p. i»8. ubi de hoc Concil o agit , Geyrdum tunc futile in Aqntanu Sedn Apof.oli<« Legitnm . Gerardi confilium lecutum efl Conçdium Lateranenle , in quo Patres non Henricum Imp. fed privilegium ab eo extortum excommunicarunt .

ANNU CHFSTt n<>

AD CONCILIUM LATERANENSE II.

In quo cor.ccfTum Henrico IV. Imperatori privilegium de inveOituris abrogatur, Anno ilii, habitum.

A D D I T I O.

M * ?"ρρl "?•oli .0. H. 1 1 g

„ Oneilii hujus Lateranenfis acia ab editis „ nonnihil diferepantia , maxime in iub- „ feriptionibus , olim dum Paduæ agerem , of- „ fendi in MS. codice Burchardi iceculi XII. „ quem fervat celebris bibliot. S. Juilmx , quod „ coenobium eft infigne Patrum ord. S. Benedi- „ ûi. Cum vero P. D. Athanafium Bibliothe- „ carium ut mihi tranlcriberet rogaiTem , qua „ eft humanitate & doclrina , benigne annuens „ Lucam ad me tranfmifit apographum , quod „ cum eruditis ut hic communicarem plura fua- „ ferunt. Quod fcilicet hic afta concilii , non „ quidem ex excerptis cardinalis Aragonii , ex „ quibus dedit Labbeus, fed ex ipns tabulis tra- „ duntur. In his vero habes colleda ea omnia >, ouae ex adis concilii hujus accepta Urfpergen- „ fis , & Malmesburienfis fparftm tradiderunt. „ Infuper fubfcriptiones concilii dantur integrio- „ res & faniores , quam quae reprxfentantur ab „ aliis. Denique Paichalis pontifex tenere fepro- „ fitetur quatuor priora concilia , & *Concilium* „ *Antioebenum.* Qux fane le&io de concilio An- „ tiocheno deeft in codice Labbeano, quanquam „ in aliis nonnullis deprehendifte fe Labbeus in „ adnotatione ad marginem teftatur , & reipfa „ legitur in Uripergenfi. Porro ex vetuftate ηo- „ ftri codicis, ipfi plane concilioxqualis, leftio- „ nis ejufdem finceritas demonftratur. Cur vero „ quatuor tantummodo cecumenica concilia pon- „ tifex commémorant, facile divinaremus ; ufur- „ pat enim in hac profeffione fua verba S. Gre- „ gorii papse I. qui ad patriarchas feribens pro- „ fttetur. *Sicut faniti Evangelii qnatuir hbros , „ fi: quatuor concilia fiqfctpere ifj venerari me fa- „ tear .* Antiochenum concilium addit Pafchalis , quod efle Antiochenum dedicationis non „ dubito. Licet enim ab Arianis epikopis habi- „ tum illud confiât, ejus tamen canones ab ec- „ cleGa catholica acceptos fcimus , qua de re „ confule Schelftratem in opere de concilio An- „ tiocheno. Cur vero illud poft cecumenica con- „ cilia adjecerit pontifex non facile dixerim , „ nifi forte id ei venerit in mentem , quod ejus „ canones de electionibus epilcoporum multa prse- „ feriberent, de quibus electionibus tunc dilhdia „ agitabantur.

ACTA CONCILII ECCLESIÆ....

Anno ab Incarnatione Domini MCXII. indiâione quinta , anno pontificatus D· PP. Pafchalis fedis XIII. menfe Manii, XV. *(a)* calendas aprilis . Celebratum eft concilium Romx Lateranis in bafilicaConftantiniana. In quo cum D. PP. Pafchalis prrfedifiet cum archiepifcopis, & epifeopis, âc cardinalibus, & abbat'bus, & varia multitudo clericorum & laicorum *(.b)* ultima die concilii faâa coram omnibus profefitone catholice fidei , ne quis de fide ipfius dubitaret, dixit : *Ampiefltr omnem divinam [cripturam , fcilicet veterii , ú novi teftamenti , legem a Aioyjb fcriptam , & a /anilis prophetis . Ampleffor IV.* evatp

(al tn editis V. fed melius noder codex , cum *diet* XV. Xal. apr. in feriam fecundam tunc inciderit.
(h) Malta hic onuila foot, cx edius lupplenda.

evangelie ; I'II. cMonica; epiftolas, Epiftolas gloribfi Anus , & Gratci Ronfanenfis arcbiepifcopi fanâz—— . —i.– . --doLforis teat> Pauli'Apcftoft , fanitos canones apo- Severin* · Epiicopi *veto,* CenciusSabinenfis,JPc- *nno CHRISTI » 1^. univerfalia ,concilia ficut Il-'. Evan- trus Portuenfis, Leo Hofticnfis, Cono Prsenali- ni». gdia, Nscanum, Epbefinuht, Confiantinopolstanum , not › Gyrardus Engofifmcnfis, Gualo Leonenfu Cholcedoncnfe, *b* Antiocbenuhi concilium , *b* dccre. legatus pro Bituriccofi, êcVJenncnfi archiepifco- ta fsmBorum Patrum, Romanorum Pontificum, *b* pis, RogeriusVulturnenfis, Gualfredus Scnenfis, pracipue decreta domni mei Gregoru Ü Irata mt- Ü olandus Papuloruenfil, Gregorius Teracinenfis, mona PP. Urbani . tgfi laudaverunt iaudo , Gilgelnus Siracufanus legatus pro omnibus Sicu- ipfi tenuerunt teneo, qua confirmaverunt , con- lis . Gilgelmus Trojanus , (J) & ali' fere C. firmo , dapuaverunt dapno , qua repulerunt re- * epifeopi , Brrmo.Signius. fit Johannes Tufcula- pello, fM interdixerunt interdico , qua prohibuerunt nus epiicopi (e) cum eflent Rorr*, ilia die con- prohibeo, in omnibus *b* per omnia , *b* in bis fem- cilio non interfuerunt. Qju poilea leâadapnatio- per perfeveraho.

evangelie ; I'II. cMonica; epiftolas, Epiftolas gloribfi ... *doLforis teat> Pauli'Apcftoft , fanitos canones apo- » 1^. univerfalia ,concilia ficut Il-'. Evangdia, Nscanum, Epbefinuht, Confiantinopolstanum , Cholcedoncnfe, b Antiocbenuhi concilium , b dccre. ta fsmBorum Patrum, Romanorum Pontificum, b pracipue decreta domni mei Gregoru Ü Irata mt- mona PP. Urbani . tgfi laudaverunt iaudo , ipfi tenuerunt teneo, qua confirmaverunt , confirmo , dapuaverunt dapno , qua repulerunt repello, fM interdixerunt interdico , qua prohibuerunt prohibeo, in omnibus b per omnia , b in bis femper perfeveraho.*

Quibus expletis *(a) fatexit pro* omnibus Girardus Engolifmenils epifcopus legatus in 'Aquitania , 6t communi aflenfu domini pap* Pafcha- B lis, totiufque concilii coram Omnibus legit hanc feripturam. *Privilegium illud, quod non eft privilegium , fed vere debet diei pravtlcgium pro liberatione captivorum b Ecclqfia a domno P. Pafchali per violentiam Henrici regit extortum , not omnes in hoc fanfiio concilio cum domno PP. congregati canonica cenfura b ecclqfiaftica auBoritate judicio Sun· Eft Spiritui dapnamut, b irritum effe judicamut , atque omnino caffamut , b ne quid audiar\talit b e^icacitatir habeat penitus excommunicamus ; b hoc ideo dapnatum eft , quia in eo privilegio continetur quod debut canonice u clero b populo ....(I) .... Qmd eft contra Spiritum Sanfilum b canonicam inftitutianem.* Perafta vero hac charta acclamatum eft ab unrverfo popu- C lo . Arnen , amen , fiat , fiat . Arcbiepifcopi eum fuis fuffraganeis interfuerunt, hii funt. Patriarcha Veneticus, Scncnfis (r), Capuanus, Landulphus Beneventanus, Amalfitanus , Regitanus, Hydruntinus, Brunduinus, Caopfanus , Girondt-

Anus , & Gratci Ronfanenfis arcbiepifcopi fanâz—— Severin* · Epiicopi *veto,* CenciusSabinenfis,JPctrus Portuenfis, Leo Hofticnfis, Cono Prsenalinot › Gyrardus Engofifmcnfis, Gualo Leonenfu legatus pro Bituriccofi, êcVJenncnfi archiepifcopis, RogeriusVulturnenfis, Gualfredus Scnenfis, Ü olandus Papuloruenfil, Gregorius Teracinenfis, Gilgelnus Siracufanus legatus pro omnibus Siculis . Gilgelmus Trojanus , (J) & ali' fere C. epifeopi , Brrmo.Signius. fit Johannes Tufculanus epiicopi (e) cum eflent Rorr*, ilia die concilio non interfuerunt. Qju poilea leâadapnatione privilegii confenferunt, & laudaverunt. Cardinales vero, Bonifacius tit. S. Marci , Koberrus nt. S. Eufebii, Romanus tit. S. Priiez. Gregorius tit. SS. Apoftolorum, Benediâus tir. S. Petri ad vincula , Anaftafius (/) tit. S. Clementis, Rifo, (g) tit. S. Laurentii inDamafo,Johannes tit. S. Ccciliz, Divizq (À) tir. S· Martini, Thebaldus *(i).* tit. S. Johaunis & Pauli. Gregorius (Â) tit. S. Grifogoni. Raginerius tit. S. Petri & MarcelUni, Vitalis tit. Sand* Balbin* (I), Petrus tit. (w) S. Sixes , & Albericus S. Savin* Cardinales cum eflent Rome ills die concilio non interfuerunt. Poilea leda dapnatione nefandi privilegii confenferunt , & laudaverunt. Diaconi vero abbas Sublacenfis , Joannes Guitanus , abbas S. Andre* , Leo , Gregorius , Aldo , Teobaldus , Rofcemannus (n),omnes in dapnatione prxdi&i privilegii confenferunt cum abbatibus innumerabili multitudine tam clericorum, quam laieorum. H*c charta didata eft a Gyrardo Engolifmenfi , Leone OAienfi , Gregorio Teracinenfi , Gualone Leonenfi epifeopis a Roberto cardinali tit. S. Eufebii , Gregorio tic. SS. Apoftolorum cum communi aliorum confilio

>*a**Mfr aJMbrts «kO -1MM1

REMENSE CONCILIUM.

A quo caufa capellarum quarumdam inter monachos S. Vedafti b canonical Atrebatenfes agitata eft,

A Radulfo Kcmenfi archiepiicopo circa annum xxx2. celebratum.

QUonytam de amp , cui concilium iftud waw-Dro mt, nihil certi afirmare anfim , vix tamen procul ab anno IIII, *arbitror removendum. Eo enim deluta eft Ut inter canonicos oftrebatenfis ecclefia , b monachos SanBi Kednfli longa contentione agitata , quam ad Knl. ufque novembris patres comperendinarunt. Tum ad fedem apoftolicam a Monachis appellatum , b quidem fequenti anxo quam tum affequor ex conjeilura literarum Pafcbalis, qmt Laterani PL kal. aprilit data funi . Non compartntibeu canonicit, p»ft variam Uterorum ultro citroque miffitattonem , tandem pro monachis , certa tamen addita limitatione, decifxm eft; cui judicio, qmd forte cummei rtclamarmt, itffti juftit Pafcbalis literis fuis die XV. kal. jauuarii indiB. VLI. ideft exemte aum* 1113. *Tota hue biforia feries* E *ad amutm* 1112. *Remenfe illud concilium deducit. /- eo vero auditi funt monachi mo jure in capelÀas cuafdam contra canonicos reclamantes . Qua de caufa ad eofdem patres Uteros ftatim fuhficiendas Lambertus Atrebatenfis epifcopus mifit. Utera ve- ilia cum fuperioribur omnibus, quorum memini, tK c9&ct epiftolarxm ejufdem Lnmbnti* »s *mifceL lan. Beluvi to. V. png.* 359. *accepta funt.*

LAMBERTI ATREBATENSIS EPISTOLA

<4d patret concilii Rtmerfi.

REverendo patri fit Domino Radulfo Dei miferatione Remorum archiepifcopo , omnibufque honorandis epifeopis & abbatibus Remis in nomine Jefu congregatis , Lambertus fandae Atrebatenfis ecclefi* qualifcumquc tninifter , difciplinam & fapientiam in Spiritu Sanâo.

Quoniam complacuit vobis , reverende pater , pro querela canonicorum noftrorum & douant *nenrici* fanât Vedafti abbatis , & monachorum nobis mandate, ut invitatio abbatis ufque inKalendes novembris differretur ; ficut mandaftts faâum eft, & ex utraque parte collaudatum . Bene valete, Reverende pater , fit honorabiles epffco-

(4) lue variat nonnihil ab eiitia, fed «fl in Urfperaenii. (2) Edita fupplent hanc lacnnam ita . *A mmir* co^eeretor, mfi priai α rete iamefitotur.* (c) Edita *Scauri Capuamu .* (fi) Ed>ta *meis Vauanu» .*
(r) Deiunt b«c in edicis, lupientur a Maimetburienfi, fed pro Bnuaeæ S>/mn» fiale habet *iwinui.*
<f) In edicis mala X. *(e)* In «ditia mal· K. quod male teddic Labbeus *hole.* *(b)* In editis B.
(1) Deeft io editis *(k)* w «ditia P. (/; In editis X. *Simi .* («) Dcfunc h*c in editis.
V·) Edita X:/w mmm.

O* anno CHRISTI ftopi Domini mei cum omnibus in conciliocongregatis, & orare pro me peccatore, & inftanter elaborare, ut ecclefiis noftris non illam quam mundus dare poteft, *fed* illam quae exfuperat omnem fenfum, videlicet Angelorum & hominum, Dpo miférante, & Spiritu SanAo coopérante, pacem per vos. nos gauleamus conlecutos. anno CHRISTI

es» CONCILIUM HIEROSOLYMITANUM

Ça» decifa Us efl inter epifeopum Nazarenam tf 'abbatem montis Thabor a Gibilmo A. S. L

Anno ii 12. Celebratum.

Ib>4 GOncilium quoddam Hierofolymitanum ex charta, quam mox proferam, acceptum dedit in codice Melitenft vir doftiilimus P. bdilianus Pauli, quem inflituti, & ftudiorum meorum focium me olim habuifle glorior. Antequam vero diploma illud proferam, animadvertere juvat Gibilinum illum, qui Concilio prsçfedit, iPium ede archiepiicppum Arelatenfem, qui per nos annos Hierofolymam tniflus priorem epifeopatum cum Hierofolymitano commutavit. Mirai tamen fubit, cui in hoc documento non patriarcham fe, fed epifeopum tantummodo appellet; quod forte ab illo humilis & demifli animi gratia facium accipiendum eft. Neque enim eam admitterem conjeduram, quam vir dodiflimus codicis illius editor, proponit, GibilinumCArelatenfem alium plane elle a Gibilino Hierofolymitano Patriarcha, nam unum eumdemquedemonftrant liter» Pafchalis n.XV.a Labbeo prolate, quibus jubentur Arelatenfcs alium (ibi epifeopum eligere, cum priorem illum fuumantiftitem Gibilinum Hierofolymitani fibi patriarcham poftularint.

INSTRUMENTUM CONCORDLE

Inter Epifeopum Nazarenum ÎT Abbatem Montis Thabor

IN nemine lanélæ & Ind.vidu» Trinitatis, Patris, & Filii, & Spiritus Sanfti. Arnen. Ego Gibilinus epifeopus ad Orientales ecclcfias ab apoftolica fede direftus, Dei infpirante clementia tpfas ordinare, & in meliorem flatum erigere defiderans, quae jamdiu in eis ordinata fuerant reformare difpofui confilio epifeoporum, abbatum, fir Arnulfi Hierofolymitani archidiaconi, aflenfuque & peti none domini gloriofiflimi regis Balduini, Procerumque fuorum. Diflenfionem, quae inter eccleftas longo tempore manferat pace inteipofita mitigavi. Inter cætcra igitur Dei beneficia, qua: nobis honefte agenda mifericorditer conceflit, contentionem que inter epifeopum de B Nazareth & abbatem de monte Thabor de dignitatibus ecclefiarum fuarum orta fuerat, utrifque partibus aflentientibus feHavîT^la fcilicet conftitutione, ut ordinationem abbatis & monachorum, confecrationemque majoris ecdefia: locus de monte Thabor ab Hierofolymitano patriarcha in fempiternum abfque ulla, contradiftione fufeiperet Getera vero, quas ad'jus epifeopi pertinent, a prxdicbo epifeopo de Nazareth, chrifma videlicet & oleum, & parochialem vicarium Temper habebunt Tertiam preterea partem totius decime Tiberiadis, & ad ipfam pertinentium, iam de militia, quam de terre cultura, & nutrimento pecorum a pnelibato epifeopo ecclciiam de monte Thabor in perpetuum poflideCre, atque ad viftum Monachorum illic Deo fervientinm ftatuimus; epifcopis, & clericis omnibus in communi concilio relidentibus, hoc ipfum laudantibus gloriofo rege B. & optimatibus ejus eundis unanimiter aflentientibus. Hoc autem ita fadum eft, ut fi fratres fsepe didi loci de decima peregrinorum militum, qui nondum terre pefleiT-ones habuerunt, habere contigerit, due paitqs erunt epifeopi, tertia fratrum denominati loci. Si quis itaque hujus noftrc confirmationis paginam violare, & ad nihilum redigere temptaverit, a totius chriftianitatis contortio fegregatus maneat, ufquequo ad fatisfafttonem & emendationem veniat Qui veroobfervaverim, fit eis pax perpetua, & falus continua in faecula. DAmen Fa&um eft hoc anno Dominicae Incarnationis millefimo centefimo duodecimo. Indi ftione quinta, regni vero gloriofl regis B. anno XI.

Signum G. epifeopi A. S. L.
Signum D regis .Balduini.
Signum Arnuln archidiaconi.
Signum Ebremari Cxfarienfis archiepifcopi
Signum Rogerii Ramathenfls epifeopi.
Signum Bemardi Nazareni epifeopi.
Signum Balduini clcâi Baruti I

gÿ» CONCILIUM USNEACHENSE IN HIBERNIA.

AnM 11X2. *celebratum.*

laid, p i ». Varel. p.«(»>,Hib<i VWà.œ'c Bni« κ.!. * ""

ANno MCXII. vel (fecundurtl annales Uitonienfes IV.) fynodus habita eft in loco di&o Fiad-mac Aenguiâ..(.aliis Ufneach) cui interfuerunt Cellachus Comorbanus Patricii, & Maelmurrius O Dunam, archifenior Hibernia: (forte idem qui in annalibus Conarienfibus diôus eft Mirelus O Dunan, archiepif. Caflelienfis) una cum L. epifcopis CCC. presbyteris, & 3000. ordinis crclefiaftici, ad regulas vitat & morum clero & populo prxfcribcndas. Eidem E porro fynodo interfurfle dicitur Moriertachus O Brien, rex Hiberniae, cum proceribus Lcghmoae, partis auftralis Hiberni». Meminit ad eundem annum concilii magni epifeoporum, & omnium magnatum Hiberni» Henricus Matlebutgenfis, vicarius de Ballifcadan in diceceii Dublinienâ, fed perperam a Mauritio Mac Longblin, rege Hiberni», convocatum aderit. Siquidem Mauritius ille regnum non iniit ante annum MCLVII

EN-

INNO O'RISTI

ENGOLISM EMSIS & VASATENSIS SYNODI.

A Gerardo forte Engolifmetf habita, Armo etreiter uti.

PRecipimus feribi quod notitie omnium volumus commendare, videlicet quod ego B. Vafatenfu epifeopus dedi ecclefiam Sandi Stephani de *Rui* jufte & canonice, remota omni queri* monia, abbati, & fratribus lanate Mariae de Silva-majore. Huic tam canonico dono Blaviroerenfes monachi injufte conabantur obfiilere, mendaciter aftruentes, me fibi fiipradi&am ecclefiam contuliffie. Verum ego mendacibus eorum verbis irritatus indixi eis inducias, & diem retpondendi in capite jejuniorum Valatis, fi quid juftiti® viderentur habçre. Iterum invitavi eos Engolifmc, ut de hoc, ficut de ceteris negotiis, ibi traftaretur. Ipfi vero nec Vafatim voluerunt venire, nec in concilio Engolifmc, cum adeflent refpondere. fed me nefeiente, ante finem concilii difceffiere. Ad ultimum invitavi eos Vafaris ad fynodum, ut ibi effient parat: agere, feu refpondere fuper hoc negotio. Affuit quidem unus ex illis, juffiu alionnru, qui cum agere, vel refpondere nollet, me nefeiente, fubterfugit. Nos vero juftitix telo fuccenfi., exlauftoritate B. Petri apoftolorum principis, & nmTM^prohibemus, ne ulterius prrfumant inquietareiratres Sylve · *majoris* fuper hanc ecclefiam. Quod fi fecerint, a liminibus fanftx matris -ecclcfue cum complicibus fuis arceantur

Stl»» Mlp. II· Bertra».

.Anno mcxh. celebratum. Ex MS. Illuftriffimi Epilcopi Dienfis.

r.

A^no Incarnat'one Domini mcxh. prxfidente domno Petro archiepifcopo Aquenfi, una cum Leodegario Aptenfi, Geraldo Siftaricenfi, Fulcone prrpofito, Hugonearchidiacono, Petro & Giraldo archipresbyteris, prœfentibus futribus presbyteris monachis totius archiepifconatus, celebrata eft fynodus Aquis in Ecclefia B. hiari®, in qua communi confilio, fequendo régulas SS. Patrum, definitum ac conftitutum eft, quatenus omnium redituum ecclefiarum totius archiepifcopatus omnibus annis Aquenfis Ecclefia recipiat eam quartam partem quae ad proprium jus archicpifcopi jure canonico pertinet I

Statutum eft & judicatum eft, ut nullus Gericus alterius epifeopatus ordinatus vel ordinandus aliquibus ordinibus in Ecclefia Aquenfi recipiatur abfque litteris fui proprii epifeopi, ficut in canone continetur I Hanc conftitutionemquamvis ad omnium ecclefiarum, fecundum Canonum decreta, jura pertineat, tamen domnus archiepifcopus confilio prefatorum futuris temporibus inviolabiliter tenendam corroboravit. quatenus aliquis archiepifcopus poft eum cum aliqua perfona hanc conftitutionem ab AquenfiEcclefia(non) divellat: quod fi faceret officii fui periculum pertimefeat.

III.

Si quis vero in folvendo quarta parte magis inobediens extiterit; poft tertiam admonitionem officio fiifpendatur. Si vero poft XL- dies in contumacia permanferit, ut raptor & facrilegus ab omni ordine deponatur. Ecclefise etiam in quibus hate injuria faâa fuerit, divinis carrant officiis.

TQgP *5G<- nôùr **0Gr τϊδτ* *lgSP *»9sr τβ(?***òϋl·

CONCILIUM VIENNENSE,

Quo Henricus imperator quintus ob extortas inveftituras «communicatus eft anno domini mcxh. fub Pafchali papa II.

Guide arcbiepifcopur Pitneufi/, y#/ fuit pofleoD ColUflur papa, *modo outim irgatus apoftoiicu* W' *contr*,iih^*b. *fetura Perpetrate concthum celebravi decimo ftpti*w» *Kelender Ofiobrir: cui inter otior epifeopor terfuit, intmo profuit pro letato, <j'od impeditiorir effet tinguet, fanihts Godefrcdur epifeopur Amiionerfr, ut teflotur efns temporit feriptar Kicorour tn vito ipfiur. Sed & interfuit boic concilio Kenoerf foniiur Hugo epifctpru Grotionopolitoruu. in- ^t Guido obbârCartbSu* m W/TE, qui pne cunâis, ut Henricus, qui fie enormiter in fchalem papam peccaflèt, excommunicaretur, in eodem viennenfi concilio effecit. *Pom dem ifto decreto fcripto effe reperimittr.*

Invcftituram epifeopatuum & abbatiaruni & omnium ecclefiafticarum rerum de manu laie-, fanâ« Romane ecclefix ·utoritatem fequences, hxrefim efle judlcamu·.

Scriptum illud feu privilegium, quod a domno Pafcbali papa violenter HenriΓiX de inveftitUtis de anathemate in perfona fua, non fponte extorfit: in ^y>«ute d«nnamus, arque «"«tum effie, & nullius beat® mcmon« judicamus fieri.

HcnriCUm Teutonicorum regem, ÇUÎ fimu-

ANNQ CHRISTI

-fimulata pace Romam veniens, poft da- ta facramcnta domno papae Paichall, vi- cx, membrorum, malx captionis, refu- tationis inveftiturarum , cumdem dom- num papam io fede apoftolica ante cor- pus beati Petri , poft ofculationem pe- dis , oris, & faciei , proditione . perju- rio, & facrilegio, vclut alter JudAs, cum cardinalibus , & epifeopis , & archiepi- fcopis , & multis Romanorum nobilibus tradidit, cepit, & raptum in caftra in- fignibus apoftolfeis exuit, & indigne at- que inhonefte irrifum traélavit, & ab eo nefandittimum & deteftabilc feriptum vio- Jencer extorfit, 'excommunicamus , ana- thematizamus , & a gremio ian&z ma- tris ecclefix fequeftramus , donec , his omnibus abrenuntiatis , plenam fatisfa- étionem ecclefia: exhibeat.

Haffenus decreta concilii Vunntnfis , qua arcbi- epifcopus legatus Romam confirmanda mifit , his tunc ad cumdem Pafchalem pontificem litteris fyno- daisbus datis :

Domno fanfto & dulciffimo patri Pafcbait Guido Piennerfii archiepifcopus, & apoflolica fedis lega- tus, & caters omnes epifcopi & abbates qui Pien- nerf adfuimus consilia , detritam fubjeitionem tf obrdiesttiam.

SAnâx paternitatis veflrx mandata fequentes , apud Viennam convenimus ; ibique , coopé- rante gratia Spiritus fanfti , de invcftituris , de captione veftra & veftrorum, de perjuriis regiis , de pettimo illo pafto & privilegio quod a veftra majeftate violenter extorfit , traftare- diligenter curavimus. Adfuerunt legati regis , litteras bul- latas, quafi de parte veftra ad eum mittas, au- da&er praetendentes ; in quibus erga eum vefter bonus afiWhis pacis & concordiae & perfeftxami- citi» fignificabatur . Quas nimirum poft conci- lium, quod in praeterita ultima quadragefima R.O- nue celebraftis, fe recepiffe, & fibi mittas, idem rex tcftabatur . Cumque iuper his multa 'nobis incuteretur admiratio, memores tamen litterarum illarum , quas humilitati noftrac ; illatum etiam, quas Gerardo Engolifinenfi epifeopo & veftrse fe- dis legaro de bona juftitia: perfeverantia miferа- tis, totius fan&e ecclefix & noftr» fidei ruinam evitare cupientes , ad Dei honorem & veftrum animati, canonicam viam aggrefli fumus.

Igitur disante fanâo Spiritu inveftituram om- nem rei ecclefiafticx de manu laica hxrefim efle judicavimus.

Scriptum illud, quod rex a veftra {implicitate extorfit, damnavimus.

In ipfum etiam regem nominatim &folemni- ter & unanimiter fententiam anathematis injeci- tnus Et nunc, domne pater, veftram, ficut di- gnum eft, majeftatem fuppliciter exoramus, ut quod pro fandae ecclefiæ fidei robore , pro Dei &-veitro honore fecimus, auftorirate apoftolica folemniter confirmetis. Cujus confirmationis ar- gumentum ^er apertas nobis litteras iignificàrp dignemini; quas etiam, ut gaudium noftrum fit plenum , alter alteri deftinare pottimus . Er quo- niam principurtf terre pars maxima , & umverit fere populi multitudo, in hac re nobifeum fen- tjt : in remittionem peccatorum fuorum omnibus injungatis,' ut › fi necefle fuerit, auxilium nobis & patriae unanimiter -ferant.

Illud etiam cum debita reverentia veftrz fug- gerimus pietati , quod fi nobifeum in his ftete- ritis , fi hoc, ficut rogamus, confirmaveritis; fi deinceps ab ipfius crudeliilimi tyranni, & nun- tiorum ejus, litteris, locutione , muneribus ab- ftinueritis, unanimiter nos, ficut decet, habebi- tis filios & fideles. Si vero, quod minime cre- dimus, aliam viam aggredi coeperitis, & noftrx paternitatis aflertiones przdiftas roborare nolue- ritis : propitius fit nobis Deus, quia nos *i* ve- ftra fubjeiiione.& obedientia repelletis. Valete.

Iftis buc in codice fubjeila leguntur:

Anno ab incarnatione domini millefimo cen- tefimo duodecimo, indi&ione quinta, decimo fe- ptimo Kalendas Oâobris, concilium hoc Vien- nenfc celebratum eft.

Quod autem sed confirmationem fpeffat, Pafcba lis papa confirmare diftulit ; vixque impulfu Cono- nis Prtneftini epifcopicardinales poft annor quatuor, nempe redemptoris anno millefimo centefimo decimo fexto, in Lateranerf concilio confirmavit omnia qut per legatos gefta effent, nominatim vero per eum- dem arcbiepifcopum Pientunfem, «r fM pate bit.

G. C. Non viderat Binius Psfchalit papee ad Guido- nem referiptum, quo hujus concilii decreta confirmat En ejus exemplum, ut < *Jtc.* Sirmondo nottro ex co- dice S. Petri Cautauneniia deferipeum eft .

Pafcbolis epifcopHs fervat fervorum Dei , venera- bilibus fratribus Guidons Ptevnenfi arcbiepifiopo, fedis apoftolica Picario, èT ceteris arcbiepifeopts, epifeoptt, & abbatibus, feu Domini facerdotibus, Vimnacmgrcgatis, faluiem O' appftolicam benc- ds&ionem.

CUm alicujus morbi detentione caput affici- tur , membris omnibus communiter ac fum- mopere laborandum eft , ut ab eo penitus ex- pellatur . Fratrum fiquidem relatione competi- mus, vos in unum convenifle, ac per Dei gra- tiam Vienne concilium celebraffc. In quo nimi- rum de augenda religione , de difpautione ec- clefiaftica , feu eccleuafticarum rerum , & de correftione pravorum hominum adverfus fan 'Sam ecclefiam infurgentium diffenitftis . Unde Deo gratias referimus, & qua; ftatuta funt ibi rata iufeipimus & confirmamus , & coopérante Domino Deo illibata permanere cenfemus. Di- leftionem fupradifti hortamur epifcopi , ut ftu- diofe fecundurnJDeum legationem ftbi commil- fam Impicat. Data Laterani xui. Kal. Novcm- bris.

AD VIENNENSEM SYNODUM

Qua anathema in Henricum IV. imperatorem didum eft, Anno 1111. celebratum

ADDITIO.

5>*ppl T II Synodi hujus fubferiptiones e MS. codice Atrebatenfi erutas vulgavit Martenius, que cum defiderentur in aftis concilii a Labbeo vulgatis, opportune hic a me fupplcnde' funt, poftquam iniigne quoddam fpbalma quod in indice conciliorum prrfixo to. XII. editionis Veneto-Labbeanr emendaverim. Ita enim ibi: *Vienn^nfe m Germani» concilium.* Mendofe utique, nam Guido archiepifcopus, qui concilio prxfuit in Vienna in Gallia, non- vero in Germania prexrat. Nec Vienna German» in archiepifcopatum per ilia adhuc tempora ereôa erat. Adde fubferiptiones epilcoporum, qui Gallic omnes funt & Vieil-uenfis in Gallia provincias.

CONCILII VIENNENSIS

Subscriptionis.

Ex Ms. Vet. *o*. t. VII. c»l. EGo Guido Viennenfis archiepifcopus & S. R. E. legatus.

Benedkftus Ebredunenfis archiepifcopus fubferipfit. Et fubferipferunr.
Galo Leonenfis epifeopus.
Godcfridus Ambianenlis epifeopus.
Aimcficus Arvernorum epifeopus.
Hugo Gratianopoliranus epifeopus.
Gualterus Magalonenfis epifeopus.
Berengarius Frandienfis (4) epifeopus.
Augerius Regentis epifeopus.
Leodegarius Vivarienfis epifeopus
Pontius Tricaftrinus epifeopus.
Petrus Senecenfis epilcopus.
Berengarius Aurafieenfis epifeopus
Leodegarius Anteniis (i) epifeopus.
Wxeraldus Ififtariccnfis (c) epifeopus.
Mainfridus Antinopolitanus epifeopus.
Antiminus Tolonenfis epifeopus.
Leodegarius Vapincenfis epilcopus.
Raimundus Matfilienfis epifeopus
Bofo S. Romanx Ecclefix cardinalis diaconus fubfcripfi.

CONCILIUM ANSANUM,

Dc fide, deque laicorum inveftituris celebratum anno Chrifti MCXII. a Joanne archiepifcopo Lugdunenfi.

G. C. *De hoc concilio id unum fcimus: indillum fusffe, & ad illud convocato/ provincia Senonenfis epifeopos parere vocanti Lugduneifi archiepifcopo rt~cufaffe. Quo prohibitum Lugd:cnenfem nm puto, quin illud cum fuffraganeis Juis celebraret. Quibus autem de confis ire noluerint Senonenfes, mox leges in eorum epiftola: quam merito fmodicam dicamus: cum de fententia epifeoporum illius provincia fcripta fit. Cui & Joannes arcbiepifcopi Lugdunenfis rcfponfum fubjiciom. Hac duo nobis monumento, qua fjnodum illam fpellant, fuperfunt. Annum hujus torfilii dqfigno MCXH. nempe poft conceffas a Pafchali papa inveftituras Henrico I'. Imperatori; & fcriptas deinde quoquo terrorum litteras, quibus fignificabat id fe coactum feciffe, & factum dolere. Quarum litterarum fit mentio in Senonerfium epiftola. Idem argumentum hujus & kienneqfis concilii: idem tempus.*

Epifeoporum provinciae Senonenfis epiftola iynodica ad Joannem archiepifeopum Lugduncnfcm.

Joanni Dei gratia Lugduneifis prima fedis arcbifcope, Daimbertus eadem gratia Senonenfium arebiepifeopus, A. Carnoteqfis epifeopus, falo Parifienfis epifeopm, Joannes Aureliavqfi/ epifeopus, cum cateris cocpifcopis Senonenfis provincia, inftitutam a patnbus reverentiam.

TUre primatu* veftri invitantis nos ad concilium apud Anfam celebrandum, in quo tradare dilpofuiftis de fide & de inveftituris laicorum: ad quod venire minime contemnimus, fed terminos quos pofucrunt patres noftri, terminos antiquos, tranfgredi formidamus. Nuiquam enim reverenda patrum fanxit autoritas, nuiquam hoc fervare confuevit antiquitas, ut prime fedis epifeopus epifeopos extra provinciam propriam pofitos invitaret ad concilium: nifi hoc aut apoftolica fedes imperaret, aut una de provincialibus ecclefiis pro caulis quas intra provinciam terminare non poterat, prime fedis audientiam appellaret. Quod non de corde noftro prophetamus, fed apoftolica autoritate muniti, Jrrcfragabilibus fententiis approbamus. Unde feribitpa- Nicolaus in haec verba Radulpho Aquitaniarum primati, ultra jus primatis aliqua fibi ufurpanti. „ Conqueftus eft apoftolatui noftro frater nofter Sigebodus archiepifcopus Narbonenfis, quod clericos fuos eo invito ad judicium venire compellas, & dc rebus ad ecclefiam fuam pertinentibus eo inconfulto quafi jure patriarchatus tui difponas: cum hoc nec antiquitas, cui patres fanxere reverentiam, habeat: & autoritas fandorum & canonum penitus interdicat: nifi forte pro caufis qua: apud fe terminari non poliunt, ad te, quafi ad patriarcham fuum provocaverint; vel, fi epifeopus fuus deceflërit, res ecclefi» fu» judicio tuo difpenfare voluerint. Primates enim vel patriarchas nihil privilegii habere prit, ceteris epifeopis, nifi quantum facri canones concedunt,

(a) foeomHtnfii, qei prcfaic ab an. 10*4. al i«t». MAIL (b) Aftcufa Na« recur turn ccclcfic Aptanil Leodcgsrios, ice Laogeriu* MART. (c) Sijiaricrnfie. MART.

dum, & pnfca «.onfuetudo ilhs antiquitus A contulit; diffinimus : it* ut fecundum Nicaenas „ regulis fu* privilegia ferventur ecclefiis. Huic fententiz concordant Clemens & Anacletus, qui poft apoftolos ordinaverunt in quibus civitatibus client prune; fades , in quibus metropolitan»: : ftatuentes ita demum judicium epifeoporutn ad primates efle referendum, fi ad eorum audientiam fuerit appellatum I His autoritattbus muniti , nolumus ecclefiis noftris inauditam novitatem inducere, vel jura earum antiquitus inftituta permutare .

Praeterea, quia in Aoe concilio de inveftituris laicorum , quas quidam inter h.-rreies computant, traftare difponitis . potius pudenda patris veftri nudabitis ; quz publicanda non client inB Geth, nec *m* compitis Afcalonts, deridenda exponetis; quam poft deorfum ca velando benedidionem paternam vobis acquiratis, Quod enim propter vitandam populi ftragem pattme in fe admifit fummus pontifex; coegit neccffitas, non approbavit voluntas Quod inde confiât , quia poftquam evafit periculum , ficut ipfe quibufdam nofttum fcupiit , quod iuftërat , juftit . quod prohibuerat, prohibuit : quamvis quibufdam nefandis urgente periculo quzdam nefanda feripta permiferit Sic Petrus trinam negationem trina confeftionc purgavit , &. apoftolus manfit. Sic Marceilinus papa deceptus a profanis coram fano thurificavit: & tamen a fratribus minime judicatus, poft paucos dies martyrio coronari pro-C meruit. Sic Aaron in eremo, motam faciente Moyfc in monte , propter importabilem populi feditionem vitulum fufilcm fieri permifit, quem populus infipiens adoravit : cum tamen non effet feduâus a populo, ut Deum effe crederet , vel Divinae culturae reverentiam ei exhiberet . Meruit tamen veniam tantus excelfus , & Domino jubente per manum Moyfi ad fummum facerdotium eft fublimatus . Sic Moyfes ipfe qui cum domino loquebatur ficut ad amicum amicus , Deum tamen offendit, cum propter murmur populi dicentis: *ftunquid poterit nebit efcere aquam de petra* iac 7 dubitare coaftus eft, & aquam cum difeeptatione a Domino poftulare. Sic doctor gentium qui in fynagogis publice clamabat : D *Ctrcumctfio nibil eft: &, Cbriftut nibil Vobit proderit, fi circumcidamini:* propter fcandalum Judxorum circumcidi permilit Timotheum , ut hac condefcenfione Judaeos lucrifaceret. Hzc infirma probabili neceflitate vel provida difpenfationc paffi funt fummi *Ct* fandi viri , Deo bene utente malis noftris : ut per hoc doceret eos , fc *ipfos* agnofeere , quatinus dtlcerent infirma fua fibi aferibere, & bona fibi collata ad Dei gratiam referre . Nec ad hoc ifta feripta funt , ut in exemplum vivendi ducantur, fed ut ex lapfn maiorum difeant timere minores, ne fimiles la pius incurrant; & fi forte ceciderint, fumma celeritate refurgant.

Quod fi papa adhuc in Teutonicorum regem E debitam ieveritatere non exercet ; credimus quia eonfulte di&xt fecundum quorumdam do&orum judicia, qui confulunt quzdam admittenda pericula , ut poffint vitari majora . Unde dicir AuguAinus io tertio libro contra Parmenianum Donaciftam : „ Hoc (amtas obfervat ecclefiz , „ ut curtt quifque fratrum, id eft Chriftianorum , „ imus in ecclefiz focictate confttturorum , in „ aliquo tali peccato fuerit denrehenfus, ut ana- „ themate dignus habeatur, nat hoc ubi pericu- „ lum fchitmatis nullum eft: atque id cum ea „ ddcftione hat , dc qua ipfe Apoftolus alibi przcipit dicens ; *Ut mimicum eum non* exij?;- „ *metu , fed corripite ut fratrem.* Ubi latis often „ dii, quod cum metus ifte non fubeft , fed „ omnino de frumentorum certa ftabtlitatc ccr- „ ta fecuritas manet, id eft, quando tta cujuf- „ que crimen notum eft , ÔC omnibus exeerabi- „ k apparet, ut vel nullos prorfus, vel non ta- „ les habeat defenfores per quos poflit ichifina „ contingere, non dormiat (eventas difeiplinx. „ It' qua tanto eft efficacior emendatio pravi- „ r^tu , quanto diligentior confervatio carira- „ cis. Tunc aurem hoc fine labe pacis & uni- „ tatis , & fine lzfione frumentorum fieri po- „ teft, cum congregationis ecclefue multitudo , „ ab eo crimine quod anathematizatur , aliena „ eft . Nec enim effe poreft falubris a multis „ Correptio, nifi cum ille (orripitur qui non ha- „ bet iociam multitudinem . Cum vero idem „ morbus plurimos occupaverit, nihil aliud bo- „ nis reftat, quam dolor & gemitus; ut per il- „ lud fignum quod Ezerhieli fando revelatum „ eft, illzfi evadere ab illorum vaftationc me- „ reantur. Si quis enim frater in aliquo ca-te- „ rts dillimtli crimine nominatur, & revera fi „ contagio jpeccandi multmidmcr., invalerit : Di- „ vinz difeiplinx fevera mifcricordia neceffaria „ ell. Nam confilia teparattons, & inania funt, „ & perniciofa, arque facrileju quia & impia, „ & fuperba fiunt, & plus ;.irbanr infirmos bo- „ nos, quam corrigant aniinofos malos.

Ad hoc non videtur nobis utile confilium, ad illa concilia convenire, in quibus non poffumus eas perfonas contra quas agitur, condemnare vel judicare ; quia nec noftro, nec ullius hominum probantur lubjacere judicio Unde nos confiât effe immunes , .fi facta eorum oris gladio ferire formidamus: cum ipfe mediator obedire eis przcipiat, etiam fi tales fint quales Pharifzi, fi ea quz ad cathedram pertinent , reda praecipiant, ca vero minime faciant Ex quibus omnibus hoc conftare videtur , quatinus femi-nalia faccrdotalia pudendis fuperponamus, ne verecunda noftra deridenda infidiatoribus noftris exponamus; & unde quzrimus reformare eccle-fix fortitudinem, in majorem incurramus debi-fitatem .

Hasc dicentes, non inftruimus prudentiam veftram , fed excufamus innocentiam noftram ; quia & principales ecclefiz claves nolumus poteftate fua privare qusrcumque periona vices Petri habeat , nifi manifefte ab evangelica veritate dilcedat Hzc dicentes, non tollimus quin poilint quinque metropolitan! epifeopos , fecundum jus antiquum, convocare ; provincialem fynodum falva reverentia R.omanz ecclefiz celebrare .. Quz fi ad przfens non poteft fathanam fternere iub pedibus luis · non obviabit tamen falubribus diipofitionibus veftris , in quibus fecundum quod „ in prztaxato libro legitur, quifquis vel quod „ poteft, arguendo corrigit ; vel quod corrige- „ re non poteft, falvo pacis vinculo excludit, „ vel quod falvo pacis vinculo excludere non „ poteft , aequitate improbat , firmitate fuppor- „ tat , hic eft pacificus , & ab ifto maledicto „ quod feriptura dicir : F- *her qui dicunt quod* „ *nequam bonum eft, quod boewm eft, nequam ;* „ *qui ponunt lucem tenebrat, b tenebrat lucem ;* „ *qui ponunt quod amarum eft dulce, & quod dul-* „ *ce eft, amarum:* omnino liber , prorfus fecu- „ rus, penitus alienus.

His catholicorum patrum terminis contenti , quz poffumus fecundum decreta patrum falvo vinculo pacis corrigere volumus : quz autem corri-

ANNO CHRISTI

Muti

corrigere non poffumus , ufquc ad meffem . fi ,îi<χ"* ' domino docente tolerare decrevimus. His verbis exeufatos nôs credimus , quod a laceratione domni papae linguas noftras reprimimus: & fi quid contra fententiam fuam fuonn.ique prxdeceftorum de remiffisGermanico regi inveftituris feciffe videtur, filiali caritate excuiamus. Non enim prevaricator eft legis, qui delinquit in lege aliqua, fallente fubreptione vel impellente neceffirate: fed qui legem impugnat ftudiole, & deiidum fuum non curat agnofeere.

Unde hunc exceffume/us non tantum non accufamns , fed diûante ratione approbamus : fi imminente ftrage populi, paterna cantate cum nonnullo vulnere fuo fe tantis periculis voluit objicere, ut majoribus morbis poflet fincera caritate fubvenire. Nec ipfe primus nec folus fabius eft difpenfator dominicorum prxeeptorum : quia mediator Dei & hominum , cujus vita in terri; difciplina fuit morum, primo prxeepit difcipulis, ut non ferrent facculum, nequt peram: quia tunc nulla neceffitas urgebat . Imminente vero tempore paffionis fux, fciens eos penuriam panis paliuros cum tranlirent de loco ad lucum temperavit praeceptum , dans cis licentiam ut ferrent peram & facculum, non jam * imperans cupiditati, fed indulgens neceffitati. Item cum hxrefes diverfi generis pullularent per diverfas partes mundi: ut catholici territi feveritate fententke, haereticorum fednftiones caverent, feveriflime prxeeptum eft, ut revertentes ab hxrefi vel clerici non fierent , vel clerici non manerent. Pro cujus rigore decreti cum ecdefia maxima damna pateretur , prudens diferetio religioforum voluit, & docuit mutandam effe fenrentiam, & ab hxre/i revertentes, ôc catholicam unitatem profitent^, *fraterne fufccpii,* & in honoribus fuis manere concedit . judicans melius effe ut fieret aliquod vulnus in cortice mattis arboris quod lanaret caritas, quam eccletia de omnibus quos poffet iua membra non colligeret

Poftrcmo quod quidam inveftituram hxrefim vocant : cum hxrefis non fit, nifi error in fide. Sicut enim fides cordis eft ad juftitiam , auris autem confeffio ad falutem : ita hxrefis error eft ad impietatem, profeftio vero ejufdem etroris eft ad perniciem . Et fides & error ex corde procedunt ; inveftirura vero illa , de qua tantus eft motus, in folis eft manibus dantis & accipientis, qux bona & mala agere poffunt ; credere , vel errare in fide, non poftu.it Ad hxc fi inveftitura hxc hxrefis effet : ei renuntians , fine vulnere ad eam redire non pofTet Videmus autem in partibus Germaniarum & Galliarum, inultas honeftas perlonas, purgato iftonxvo per quamlibet fatisiadionem , paftorales virgas rtddidiiTe, & per manum apoftolicam refutatas inveftituras recepifle . Quod fummi pontifices minime feciffcnt, fi in tali inveftitura hxrctim & peccatum in Spiritum fanftum latere cognoviilent . Cum ergo ea qux xterna lege fancita non funt, fed pro honeftate & utilitate ecdefia; inftituta vtl prohibita , pro eadem occafione ad tempus remittuntur pro qua inventa funt : non eft inftitutorum damnofa praevaricatio, fed laudabilis & faluber- ma difpenfatio . Quod cum multi minus ftudioti minime attendant : ante tempus judicant, fpiritus mobilis & fpiritus immobilis non intelligentes differentiam. Si quis vero laicus ad hanc prorumpit infaniam, nr in datione & acceptatione virgx putet fe tribuere poffe facramentum , vel rem /aeramenti cedefiaftici : illum prorius /bdicamus bxrtticum, non propter manualem inveilituram , fed propter prxfumptionem diabolicam. Si verocongrua volumus rebus nomina dare, poffumis dicere quod manualis illa inveftitura per laicos fafta, alieni juris eft pervafio fle facrilega pr®fmr.ptio, qux pro libertate ecclefix & noncftate, falvo pacis vinculo, fi fieri poteft, funditus abicindenda eft. Ubi *ergo* line ichiimate auferri poteft, auferretur: ubi fine ichiimate auferri non poteft, cum difereta reclamatione differatur. Nihil enim tali pervafione demitur facramentis ecdefiafticis, quominus fanda fi nt : quia apud quofcumquc fint, five «pud eos qui intus, five apud eos qui foris funt, eadem ipfa funt .

Hxc fcripfimus dileâioui veftrx, parati refelli fine contumacia , fi melius his qux fcripfimus nos docuerit prudentia veftra , quod munitum fit feriptura canonica Valete.

Joanni» archiepiicopi Lugdunenfis epiftola qua fuperiori rcfpondet.

Joamts prtmM Lugdmeftfij fedir archiepifcopu> , Daiftrbtrto Snwunfi architpifcopo falxlrm

Quoniam fapienti pauca fufficiunt , fraternitatem tuam paucis convenire decrevimus : & quia in multiloquio peccatum non deerit , multitudinem verborum evitantes, ad prolixitatem tuam qua potuimus brevitate refpondere curavimus. Qurdarn itaque propofuifti , in quibus partim perfonam noftram de prrfumptuofa elatione notare › partim Lugdunenfis ecclefix dignitati derogare , partim vero in totius ecdelix corpus inexpiabilem naevum inducere velle videris. Primum ergo eft, ut noimctipfos expurgantes, ad cetera liberiores & expeditiores accedamus .

Placuit enim difcretioni tus, ut nobis imponeres quod te extra provinciam ad concilium apud Anfain celebrandum invitaremus, ad agendum de fide & inveftituris laicorum, ad judicandum eas perfonas de quibus non eft fas vobis judicare. Teftem itaque Deum, & conlcientiam noftram adhibemus, nos neque extra provinciam, neque ad judicandum de illis perfonis fraternitatem ruam trahere voluiffe: fed fitnplicitcr dileftionis tux prxfentiam ad colloquendum & confidendum de diverfis peturbationibus qux in ccclefia Dei ortx funt , adfcifcerc ftuuifle : ut laborem & meritum, ac prxmium laboris ac meriti , tecum & cum aliis religiofis viris participaremus Siquidem cum prima Lugdunenfis provincia, Lugdunenfis provincia fit : nihilominus fecunda & tertia, Lugdunenfis provincia eft. Cum ergo prime fedis Lugdunenfis prrfiil, pro luis aut illorum neceffitatibus , fecundx vel tertie provincir prefules vocat : non ad alienam ,provinciam trahit, fed rationabili & jutfo ordine fervato , inferiora membra ad exput revocat ; ut ei vel de adverfitate condoleant, vel de profperitate congaudeant . Ner prudentiam tuam ' latere credimus , quoslibet metropolitas provincilia concilia intra fuos Fnes convocandi jus habere. Qua autem habitudine fuffraganei ad fuos metropolitas fe habent , eadem métropolite ad fuos primates fe habere nofcuncur · ut videlicet caufx qux apud inferiores terminari nequeunt , apud fuperiores diffiniantur , nifi ad Romanam audientiam appellatum fuerit, falvis tamen lingularum eccleiiarum privilegiis Utinam igitur, cariffune frater, ferio

ANNO CHRISTI

•rio dixifles; te nolle, aut non audere, antiquos terminos a patribus pofiros tranfgredi. Terminai vero Lugduuenfis ccclefi* ac Senooenfis ab antiquis patribus pofitos univerfa pene novit Latinitas.

Mirari autem non firfficimus, quam piures periÔDAS ab ecclefiaftico judicio exclûtes efle notaveris: nifi forte & omnes epifcopos in eadem emunitate comprehendi voluero. Quod fi reges aut imperatores a pontificali judicio eximere teataveris: recurre ad magnum imperatorem Coo. flaminum, qui in Nfamo condlso, potientep.-pa Silveftro bujufinodi verba legitur habuifle: For, inquit, *epifiepi n ftk dtnme jxJkenii eftit.* Non ait, ego & vos & a folo domino judicandi fumus. Cum enim foios excludit epifeopos: fe procul dubio & omnes reges ecclefiaftico fubdit judicio. Numquid culpas faftum clariflimi doâoris Ambrofii, qui Theodofium imperatorem ob fuam culpam escommunicavit? Numĭuid incufas Gregorium feptimum, qui regem lenricum ob fua ferlera damnavit?

Addidifti te vereri ne forte patris noftri pudenda in colloquio noftro revelarentur. Timuifti certe ubi non erat timor. Malumus enim abfque dubio cum pietate verecundorum filiorum benedici, quam cum ioverecundia irreverentis filii maledici. Atque utinam ipfa pater pudenda, ut dicis, ifta pro voluntate noftra contegi putaretur.

Caufatus es praterea periculofa tempora, eaufatus es adveriaric partis robur ac multirudinem, caufatus es noftrr partis debilitatem ac Îlaucitatem. Et profefto quanto periculofiora iint tempora, tanto fortius fervis Dei adnitendum, ne, cum abundante iniquitate refrigefeit caritas multorum, refrigefeat etiam paucorum. Nonne recordaris tptid paucis difcipulis Chriftus dixerit, *Ctqfidite,* inquit, yaia *tg> tfici ntmditM.* Si ergo doces diffidendum, viftoriam mundi praedicas, & Chrifti vidoriam proftemis. Novum & inaudirem philofophandi genus, hortari contra fortes, timidos; contra importunos, defides; fieri in bello fugaces, in pace vero audaces, in periculo fixuros, m fecuritate providos. Inteftabilis magtfter navis, qui in tranquilk fi> renitate, artis fu* faftigium excreet; in tempedate vero dsvum, it cetera armamenta remittit. Ne verearis, frater, bonum femen feminavit Chriftus in agro fuo. Noli fiipcrfcminare zizania, qur ultro crcfcunt, & bonum femen fiiflbcare nituntur. Multiplicatur numerus malorum, abundant filii diffidenti*: fed potens eft Chriftus fuos confortare, & adverfarios- proflernere. Qyid enim ait Apoftolus? *Uxntie,* inquit, *ptfJitM* ⅄ r» *xtt anfortet Chrifto.* Numquid in folo tkulo erat Chriftus? Numquid in eo folo omnia poterat? Credimus & confitemur, quia in omnibus A fingulis fidelibus omnia poteft. *Ea:t* inquit, *wbftK*» fmn axnukxr dieèxr?*

Quod autem eos arguis, qui mvdtiruras ecdefiafticarum dignitatum ner laicos faflas inter lucrefes computant, non fatis efficaciter facere videris. Qiamvis enim, ficut catholica feles in corde; ita fit hrreticus error in corde maneat: tamen ficut ex catholicis operibus catholicum fentimttt, ita ex haereticis operibus haereticum cognofcicœus. *A frttBAnt tnr&tt,* inquit Dominus, *apifcttii eat: tJ* mm faajac arter *ex fre· Rx fx» captftitnr.* Et licet exteriores inveftituras per laicoe faâas non fatis proprie iuerefis nomine cenfeamus: (entire ac detendere fieri debere, indubitata herefis eft. Qpod autem noontdlia indultum efle dicis, quod delaicorummanibus inveftituras acceperint, quafi ad palpandum & extenuandum hoc crimen noveris lcriptum eflie: quia quod lex in prrfenti indulget, m pofterum vetat. Unde condat, quia omnis indulgentia pneteritorum criminum, futurorum cautela eft & prohibitio.

Sed &. forfan formidas quod tura tui praefulatus annullare velimus. Nihil ad tuum five ecclefix tuae jus pertinens ufurpare volumus- fokm obedientiam, quam metropolitans primati fuo debet, a te caritative requirimus. Obfecundare tibi ficut cariflimo fratri, & invicem obfoquium tuum recipere parati fumus. Meminifle potes, quia ex quo amicitiam & familiaritatem Lugdunenfis ecctefi* recuperafti, gratulanter te vidit, exultanter recepit, & quanta potuit affeétione honoravit. Noli, frater, omni fpiritui credere. Senfimus olim procellam iftam: fed Deo favente aliquamdiu rcfedit, & ipfo faciente quievit. Extra provinciam te trahere noluimus, fed nec volumus. Credebamus enim & credimus, convenientius efle ut fecundarum provinciarum prcfules ad primam provinciam procaufarum neceflitate invitentur: quam primarumfediuin pontifices ad fecundas pro quibuslibet caofis trahantur provincias. Alioquin quomodo ftabir quod in facris canonibus cautum eft, ut majores cauiir ad fuo» referantur primates? Id enim non effet caufas ad primates referri, fed Srimates ad fingularum provinciarum caufamreuci! Poftremo fi prime fedis pontifex, ad fecundam, vel tertiam, vel forte quartam provinciam progrediens, provinciam non excedit: r_____ vel quarte metropolitanua ad primam vocatus, au arienam provinciam non trahitur. Nullum enim caufarum forum, fecundatum provinciarum prrfulibus convenientius eft, fua prima provincia.

Hiec tur dileftioni fub brevitate refcripfimus: adverfus que fi quid parare volueris, five *cami-dus*, five eminus; audire & rrfpondere parati fumus. Vale.

G. C. STAMPENSE concilium, hoc anno nocatutn eft in Synopfi, quae remittit ad Ivom* Carnot, epiltolar» cxxxi. in qua tamen de buiuimodi conetiio nulla littera. Stampmfe concilium una memorat Ivonis epifloia feptuagefima nona. eoat in priori editione Jureti, erat cxxai. bine fortaffi* error. At illud epilioIr feptuasefieNB nonas concilium fupra collocaviiuin nnO Mc n(^ CO»tru*re ullo modo potefl luhO MCMII. fi,, uniui n Stampenfi» illius concilii patribu,.

ANNO CHRISTI

CONCILIUM BENEVENTANUM

Celebratum anno Domini MCXIH. a Paichali papa II.

G- C. *Cum Bcmvtntni veriit vcxtrrnhtr λμ· Jir} internis prefertint faffiexibtu*: Apoftolieus bee audiens, »«,wr *Ftka Beneventanae in chmica eJi m.* Mcxtt. ncc mora, fecundo die intrante menfis Decembris, advenit Beneventum: qui menfc Februario ijmodum conftituit ....

—— -■ -Tandem .. turres ipfet vindicatae font , fic B·. A
ANNO CHX1JTI Petro rcftituts

Q Vid m bac fando gcfasn fieerit atOor cbneuci Cafaenfis libro fnarto capite 50. defirtbtt kf verbie: Sequente anno jam diduc papa Paschalis ad haï rurfuœ pano adveniens, Beneventum iynodum celebraturas cum noftro abbate perrexit : in qua per Sennem Capuanum archiepifeopum qutftüc eft , quod ccdeGa fande Sophi* jntra Beneventum violenter fuerit ab hujus loci ditione fubduda : fed profecit nihil . Accufaeit item Benedidum Terre majoris abbatem quod invaftlfec eeclefiam fiin&e Marie ,® que juris noftri antea fuerat. Pontifex etfi OdcriOus olim eum inde pulfaver^t, miffis litteris, appofita ctiam interdidi pœna vrbloci vel ordinis, abbatem ipfum ad fe venire coegit . Data igitur jurifperitu per biduum licentia difputandi. ooviflime Terne majoris advocati probatio nem quadragenarie pofleftkmis obtenderunt r Sed eorum teftes cum non ex vifu vel auditu , fed «x fama feia teftimonium ferrant : nec legibus neque canonibus admitti potuerunt . At contra c noftri quadragenarie vel tricenarie poftèflkmis interruptionem adftraebant : fic pluo* religionis monachos , unum epifeopum , alterum diaconum protulerunt, qui fe prefentibus prcediftam ecdeGam per Defiderium felicis memorise abbatem Rodulpho presbytero locatam afferebant , ficut ex locationis feripto conftabat , fub cenfu Byumtiorum (ex. Tres etiam laid teftes ab ds prolati funt, qui fc vidifle faterentur per annos quadraginta * priufquana ccddiam illaxn monaAerium Terrœ majoris invafiilët, hujus cœnobii monachos ibidem fuifle repolitoc. Itaque pontifex kguœ autoritate periled*, mooafterio Terne majori* fuper hoc negotio Glentium perpetuo indixit : ecckfiamquc ipfam cum poffeuionibus fuis apud noftrum monafterium per privilegium quietam in perpetuem conftituit. *Hac ibi.*

«REMENSE CONCILIUM

In caufa monachotum S. Vedafti ojn Atrebatenfibu* Canonicis, dW JJ1J. *ctlebratson.*

s* M<«c *j'*',1/-*' ”

TAf rsariii· AcmmiC prjBfdrarir «nvsIIs. cmpt-C X *rendsnata fiât ta Kalsndas newnbris lis fn* inter monachos S. Veda/b, & canonicos Atrebatenfis difcepfcbatar. kter bite appellatam ftafff λ w». naebis «d /edsw jpofakam fa bifaria ejus cencilii norrevirmu. Poniifex fentesstiem tnlit, nt Gerardi Cemeracts^is epifeopi lato in ea re jadicio faretur. Susurna fententia ta fiât, atf divifio inter ecclsfitt novi & vetaris fargs fieret , fita atriffoe partitae ajfauta -! Sed pmta portio fagtela farti adferibenda? Nova inde lites, pass cwajpearmfes peâstiftn Lasnberti Atrebatesfis epifeopi pwdntia commifit ; ilia, ae feint invidiam fitbsrtt, in Keme^fi concilio reste totam peragendam cenfisit. Qtcid praflitnm a concilio docet Lasnberhts ipfe in Merit, ftubeu Pafcbalem de eneaibns certiorene facit ;* D *foot literas bit exbibee . tide refpondst Pafcbatis literis e Laterasto XP. Kai. jannarii indi&ione VII. idefi anno 1113. datis. Unde annttni concilii ernos. Hsuonenes tpifioUs babes in codice tpiflelarusn Latst^ berti apnd BaittKsson Msfceilan. t. V. pag. 264. fed litera, ftobsu coneiltton boc innotefeit, proferenda.*

Revereudo patri, & Domino Palchali Pape Lamberrus fanZhe Acrebat. ecd. fervus inutilis y debitam cum orationibus reverentiam.

Placuit reverende pater, veftne celGtudini diviGonem veteris & novi burgi inter canonicos & monachos Atrebatcnfcs noftr* infirmitati injungnoc quam veftne obedienti* fatisfacere cupiens, utraque parte abfente , ne contentio inter eos oriretur , vel dirifores aliquo modo corrumpe- E rentur , per vetuftiores & veraciores, & quos neutri parti fafpefios cfle credidimus, ficutmandaftis, diligenter exquifivimus, exquifitam cano nids Oc monachis renuntiavimus. Abbas autem, quia huic divifioai non interfuit, eam fufeipere noluit. Et quia Remis conventu* coepifeoporum in proximo habendus erat, utrarae parte aflèntiente ilhsc direximus , ut conulio eoram quid fuper hoc agendum dkt die ftarata esequeresnur. Ad dirai vero ftatutam convenientes , dc ipfem divifiooem, ficut abba* expcticrat, confilio epifeoporum ia prrfentia virorum rcligiforum tara abbatum, quam pndatonun perficere volentes, divifores illos fub nomine obedienti* ex parte omnipotentis Dei & Beati Petri, & veftra & noftra, ut vetus, & novum burgum in veritate dividerent, commonuimus. Cumque ne veritas reticeretur, caufe excommunicationis collo noftro ftolam imponeremus, Guillelmus monachus nulla oppreflione, nullo praejudicio gravatus exparte abbatis ad injuriam vcftram & noftram, non de illa caufa, que agebatur, fed de novem denariis, canonicos noftro* in Kalcndi* oftobris futuris ante vos invitavit, & ita perturbando abbatem a prefentia noftra, & a caufa recedere fecit. Canonici vero caufa dilationis, & fui negotii auferendi hoc elle faftum intelligentes, hac oppreftiooe, & aliis compulG, Romanam appellaverunt audientiam , ipfum abbatem in proxima feftivitate S.Andres in prefentia veftra invitantes. Sic igitur Reverende pater, Atrebatenfe* canonici coafti funt, ficut uupilli ad veftne confolationi* pietatem, <|uafi ad unum matris rtfovendi confugientes humiliter rogant, & nos pro eis, decum cis rogamus, quatenus Atrebatenfem ecdeGam defendatis de manu fortiorem ejus , & in pace conftituatis, dc parochialia iura , qua; ei canonice conveniunt , auftoritate veftra reftituatis. Quia vero in diebus noftris Atr<*hatenGs ccdefia, quaG de domo carceris edu&a, fit a vinculi* abfolntapcr veftra fic pnadeccfloris veftri digne memoris domni Urbani pape privilegia , fic feripta in libertatem , fic ad antiquitatem fuam redofta jam cœpit aliquantulum refpirare , fic convateicere, ita eam iuftinete quatenus a Domino Jefii Chrifto bonam mereedem mereamini accipere. Nunc vero quia manus Domini die ac node gravata eft fuper me, benigpe pater, fit in mari JUborane parum profeci, & prdficio, rogate Deum patrem mtfericordiarum, fit totius cocfblationis, ut me peccatorem veftri* fendis predbue per unigenitum fit diledum filium fuum falvatorem noftnun.ne in mate demerear, falvare, fit de tenebris hujus vit- mifericorditcr educere dignetur.

«(»«(»*»

fitj. i<>>

» CONCILIUM BENEVENTANUM

A Pafëhali II. papa anno nij. celebratum.

*Pflo itjir coodlii qnodom nt Anonyme 6*4^. nnf oatpto Lol'onit mbiioàt. Non dniifo, ç»a od to ipfo oiio pertinent Mo Poicbolh dem ttmport dote Beneventi, φη cmciliitm Mt-hoittr, fnbfcriUhtrqm o mnimUit tjnfdtm tondlii potrUnt. Dirigitor Vero ui Melitenfei eqnitti, qnorxm Xenodocbntm & ttrnplnm m optflotint ftdit cliertt'.om fafdpt. Atcepto tft nt todiet Mtlilerf to. J. peg.* xdS.

PASCHALIS II. BULLA,

opoftolica fedii tnitimem concedit Xenodochio S. Jootuut Hirrofolymitoni.

PofcMt epifeopot firvtu fervornm Dn vnoroUli fib» Gtrottdo mftttxtvri oc popqfito Hitro-ftlyndtom Xrnodxbii, opfqno ltgidmit fitett/foriitu n ptrpttmtno.

Pie poftulatio voluntatis efiêâa debet pro fequente compleri. Poftulavit fiquidem dileÀio tua Xenodochium, quod in civitate Jerafalem juxta Beati Joannis Baptifleecclefiam inftiraifti, apoftolicæ fedis auAoritate muniri, & B. Petri apoftoli patrocinio confoveri. Nos itaque piis Hofpitalitatis tur ftudiis deleAati petitionem tuam paterna benignitate fufdpimus, & illam Dei domum, illum Xenodochium, & fub apoftolics fis» dis tutela, A B. Petri proteâione perfiftere,deciyti pnrfentis auAoritate fancimus. Omnia ergo, quz ad fuftentandas peregrinorum, & pauperum C neceffitates, vel in Hicrofolymitanz ecclefias, vel aliarum ecclcfiarum Parochiis & civitatum territoriis per tuae follicitudinis inftantiam eidem Xenodochio acquifita, vel a quibuslibet fidelibus viris oblata funt, aut in futurum largiente Deo offerri vel aliis juftis modis acquiri contigerit, qu«. que a venerabilibus fratribus Hierofolymitaxueeeclefiz epifeopis concdTa funt tam tjbi quam fuccefforibus tuis, & fratribus peregrinarum illic curam gerentibus, quieta femper, & integra confervari praecipimus. Sane fruauum véftrorum decimas, quos ubilibet veftris fumptibus, laboribufque colligitis prêter epifeoporum velepifcopaliummi-niftroramcomradiAioocmXenodochio deliberave-junt, ratas haberi decernimus. Oteunte te nunc ejus loci provifore atque pnepofito, nullus ibi qualibet fubreptionis aftutia, feu violentia praeponatur, nifi quem fratres ibidem profefli fecundum Deum providerint eligendum. Przterea honora Afire potfeffiona, quas idem Xenodochium ultra, feu citra mare in Afia videlicet vel in Europa, aut in pnrfcnti habet, aut in futurâm largiente Domino poterii adipifci, tam tibi, quam fuccefforibus tuis hofpitalitatia pio Audio imminentibus, & per vos eidem Xenodochio in perpetuum con< firmamus. Ad hsc adjicientes decernimus, ut nulli omnino hominum liceat idem Xenodochium temere perturbare,aut e/us poflefliones auterre, vel ablatas retinere, minuere vel temerariis vexationibus fatigare. Sed omnia integra conferventur eorutn, pro quorum fuftantatione & gubernatione concede funt, ufibus omnimodis profutura. Sane Xenodochia, fivePtochia in occidentis partibus pena burgum S. Ægidii Aften, Pilani Ba-"rum, Vdrontum, Tarentum, Meflinam, Hierofolymitani nominis titulo celebrata In tuaScfucceflorum tuorum fubjeAione ac difpofitione, ficut hodie funt, in perpetuum manere ftatuimus. Si qua igitur in futurum ecclefiaftica quaelibet, fiecularive perform hanc noftne conftitutionis paginam fciens contra eam temere..... tentavertt, fecundo tertio ve commonita, fi non fatifa&one congrua emendaret it, poteftatis honorifque fui dignitate careat, reamque fe divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cogpofcat, & afacratiffimo corpore & fanguine Dei & Domini redemptoris noftri JefuChrifti aliena fiat,atque in extremo examine diftriAz ultioni fubjaceat. Cun-Als autem eidem loco jufta fervanttbus fit pax Domini noftri Jefii Cbrifti, quatenus & hi fraAum bonfc aAionispercipiant, &*.apud diftriftum judicem premia eterne pacis inveniant. Arnen. Amen.

Ego Pafehalis catholice ecdefiae epife. ss.
Ego Richardus Albanenfis epife. ss.
Ego Landulfus Beneventanus archiep. legi, & ss.
Ego Cono Pneneftinr ecd. epife. legi, & ss.
Ego Auaftafius Card, presbyt. tituli beati Clementis ss.
Ego Gregor. Terracin. epife. legi A ss.
Ego Joanna Melitenfis epife. legi & ss.
Ego Romoaldus Diac. card. Korn. eccl. ss.
Ego Gregorius Card, presbyt. tituli S. Grifogoni legi, & ss.

Datum Beneventi per manum Johannis Sanâr R.. ecclefiae cardinalis ac Bibliothecarii^ xv. Kal. martii, ZndiAione vi. Incarnationis Dominles anno Mcxnl. pontificatus autem Domini Pafehalis PP. II. anno XIV.

GT CATALAUNENSIS SYNODUS VEL CONVENTUS

Anno is 13. coram Ludovico VI. Francorum rege.

Star coocilittt, fivt conwotot ük fntrit, pûE, Cotoiotati oouoo nij. *cotvit, txpriontnrqttr in diplomott Lnoonici VJ. pro t^figni oibotio S. P'iAorij Porifintfi Ordin. S. Angifitni, proftffo txMtndtu trot, nmt plot trcl^ioftinis fittrit, & dnorttm protmttionatt ortkitptfcopoj p roeomifft novtritinn*: Ŏmď m M oChatt -- -I *ignoro. tor*; «eum *for-# Ladovioi rtgu diplomo opttd ooΛoτη GolUo thrift-eno to. VU. pog.^6- opprod. nov. odit*

DIPLOMA LUDOVICI VI. REGIS FRANCORUM PRO S. VICTORE

IN nomine (anâe ôc individurTrinitatis. Qyoniam Deo difponente, bona qua temporaliter

ter agimus, 6c contra adverfarium noftrum arma tant inexpugnabilia, & «terne hfcreditatis 'nd'd>itanter nobis acquirunt premia, ratio confulit, neccflitas cogjt, ut duos tempus habemus, bonum ad omnes, maxime ad domefticos fidei, operemur, ut pauperes fpiritu noftre largitatis munificentianeceflitatis fu« obtineant remedium, & noftra fragilitas eorum orationibus adjuta in diftrifto examine judicem fibi miiericordem inveniat ac propitium. Elcemofina enim, tefte fcriptura, & oratio jufti aflidua, vitiorur.-. incentiva extiuguit; & Dominus, cujus imaginemportimus, valet inoflfenfum reddere, in cujus manum durum, fit horrendum cft incidere. Uluftris vero memori· anteceflores noftri, quorum excellentia, & quorum virtute regnum Francorum ufque m hodiernam diem floruit ad laudem dc gloriam Dei, cui fervite regnare eft, multas in regno noftro ecclefias fundaverunt, & immenfiseas donariis honorare decreverunt, cleemofinis quidem peccata redimentes, & amicos in «sterna tabernacula facientes. Ego igitur Ludovicus Dei gratia Francorum rex, anteceflbnim noftronun exemplis informatus,& accotantecocfdentia diem extremi examinis ante oculos reducens, ob remedium anime noftre, pro fishtre etiam Mtrts noftri Philippi regis, & anteccflorum noftrorura in ecclefia beatiViâoris, que juxta Parifioramcivitatem Ata cft, confultu quidem archiepifeoporum, â epifeoporum & optimatum regni noftri, canonicos regulariter viventes ordinari volui, qui ridelicet tam pro nobis, quam pro falutc regni noftri Dei mifericordiam implorarent, & memoridkn noftri & noftrorum anteccfloram in fuis orationibos haberent. Et ne cura temporalis fe'licirudinis fratrum fpirituale propofitum ad exteriorum follici cudinem inclinaret, eamdem praefatam eccieiiam noftne largitatis beneficio dotavi,dcditavi. Convenientibus vero in unum Catalauni arcuiepifcopts, epifcopis, comitibus, & ceteris regni noftri optimatibus communi aflenfu definivimus, quatinus praediâi canonici de grege fuo, vel de alia ecdefia, nuem vellent fi abbatem eligerent: ira tamen quod in illa abbatis eleâiooc,nec regis aflfenfum quaererent, nec regis authoritarem ullatenus expcftarent, nuliifque alterius perfone voluntatem vd laudem attenderent, (êd quem Deus eis concederet inconfulto, ut diximus, rege, vel qualibet alia perfona canonice eligerent, tx Parifienfi epifeopo irrefragabilim* coniecrandnm oflerrent. Promulgavimus etiam in eodem conventu villas, praedia & cetera beneficia, nue ad ufum canonicorum pnefate contulimus ecciefir, &haec omnia perpetuo jure, perpetua libertate eis habenda conceffimus; nihil poceftatis, nihil noftri juris refervantes nobis, fed omnia quae ad nos pertinere videbantur, eis omnino émancipai», tes: Haec fcilicet Puteolis villam, que eft in territorio Nantonenfi cum fervis & ancillis, cum feodis militum, cum terris cultis & incultis, cum vineis & fylvis cum omnibus ad eam pertinentibus; mercatum etiam in eadem villa per fingulas hebdomadas regia potcftare in perpetuum annuimus; aqua etiam qu· proxima eft eidem villte, que fcilicet aqua Efbnia vocatur; omnia inquam ifta, quemadmodum poflidebam in perpetuo poflidenda concedimus; Orgeniacum etiam, quod in territorio Milidnnenfi urum eft, cum fervis, fit ancillis, decaneris omnibus, qua ibi poflidebam, huic dono adjunximus; unum etiam ex Molendinis noftris, qu· funt apud v». teret ftampas, pcediâù canonicis perpetuo pofll·

A dendum tradidimus. Apud Corbellas etiam juxta caftum Nantonis viginti arpennos pratorum, & viaturam de Bufliaco, quam a TetcelinoBunocenfi comparavimus, 6t quidquid apud idem Bu&acum, quod juxta Liricantum urum cft, habebam. BuUicum infuper villam, que ia territorio Aureliahenfi fita eft, cum fervis & ancillis, cum omnibus appendiciis fuis. H«c omnia, inquam, iiidem canonicis plena libertate perpetuo obtinenda annuimus· Apud Fontanetum etiam in territorio Parifienfi terram duabus carrucis fufficientem, & quinque hofpites, & decem folidos cenfus in eadem villa partira fupeadi&is bofpitibus, partira ab alia terra, iisdem torcular unum, & dimidium cum

B prefluris ad ea pertinentibus, & apud Mufteriolum, quod eft juxta idem Footanerum, terram unius carrucae, cum uno hofpitc, poetare contulimus ecclefie. Pneterea (ciendum eft, quod canonici fanât Severini de caftro Nantonisapud Uriacum villam, terram fervos & ancillas antiquitus poflidebant, medietatem cujus poifefiionis predeceflbri noftro regi videlicet Philippo fano ufi confiiio conceflere: hac fcilicet commutatione, quod idem Philippus nofter predeceflbr pro hac ceflione eifdcm canonico findi Severim, omnes confuetudines, quas apud Brolium eorumdem canonicorum villam juxta Puteolis fitam jufte vel injufte pertinere videbatur, *meter* corvatas ter ia anno omnino remifit.

C Praeter hiec etiam apud paedidum Uriacum terram ad fiicum noftrum pertinentem poflidebamus, quam fcilicet terram cum medietate fupradide poflcftkxus, cum prediftis etiam corvatis praefate fandi Viâoris eccfefi· plena libertate habenda tradidimus. Notum etiam omnibus fieri volumus, quia ecclefiam B. Maride Puteolis, & altare de Amponvilla cum toto atrio, cum medietate magne decime, cum terra infuper noftri juris in eadem Amponvilla exiftente: panes etiam ad altare de Eftragofa pertinentes: omnia quidem ifta ficut obtinebamus, prememoratis canonicis regularibus de integro poftidenda concedimus. Ut autem praefata fanai Viâoris ecclefia preferipte notiae iar-

D gitatis beneficia legitimo haberet dono, legitimo obtineret ordine, ea que regis juris, qur noftrc érant proculdubio poteftatis, eidem ecclefic inviolabiliter obtinenda, noftra manu tradidimus. Ecclefias vero, ÔC que ecdefiaftici juris funt; in manu Daimbcrti Senonenfis archiepifcopi reddidimus. Ipfe autem utilitati fratrum providens pretaxatis regularibus eadem omnino concedit. Confirmatum eft etiam in fupradifto epifeoporum ac procerum noftrorum conventu, quod quicumque alodia faa, quae fub noftra tutela funt, vel quidquid quod ad fiteurn, vel feodum noftrum attinet, eiidcm regularibus *imperti-ri* voluerit, diligenter annuimus, *ft* regia auâoritate firmamus. Annuimus etiam, quod fi ali-

E quos ex fervis vel ancillis fuis pnrfkti canonici manumittere voluerint,. noftro fuper hoc aifenfu minime requifito, quos vel quot voluerint, ferves vel ancillas jugo ferritutis abfolvant, perpetuat libertati tradant, remota fcilicet omnium calumnia, Λ fbpita totius retraâatioois moleftia. Illud infuper fummopere determinavimus, & determinando definivimus, quod omnia que faperior continet pagina, eo jure, ea Ubertate qua tenuimus, paedida fandi Viâoris ecclefia in rreroum poflideat.* & ho>* poeceprtun noftrum, quod noftri(nominis charafterc fignavimus,

ÇЗP vimus, in fignum & argumentum perpetuae firmitatis obtineat, in fupradiâis tamen omnibus; falva auâoritate, falvo jure, falva debita obedientia Senoncnfis archiepücopi fit Parifienfts c-pifeopi. Signum Rodulphi Remorum archiepifcopi. Signum Ludovifi regis. Signum Luiardi Sucifionenfis epifeopi, Signum Ivonis Carnotenfis epifeopi. Signum Galonis Parifienfis epifeopi. S. Manafle Meldenfi» epifeopi. S. JoaunisAurc- A lianenfia epilcopi. ō. Godefridi Ambianenfis epifeopi, S. Àutifliodorenfis epifeopi Humbaudi. S. Philippi Trecenfa epifeopi . S. Humbert! Silvaneftenfa epifeopi, AAum Catalauni in palatio publico. Anao Incarnatlonis Dominic» MGXIII. anno vero regni noftri V. Data per manum domni Stéphane cancellarii. Sig. Anfcjli tunc temporis dapifert noftri, S. Hugonis conftabularii. $. Guidonis camerarii. S. Giilibcrti buticullarii.

ANNO CHRISTI

ANNO "" ij"

ANNO CHfUSTI

SYNODUS HELENENSIS

Æsti

Anno mcxjv. in qua definitur controverfia diu agitata inter Coxanenfc monafterium fie Arulenfe.

Ex txtogrgpbo Artdtrf.

Px μ·π«·« ThH.Ancca '*» r ·*».

XTOtum fit omnibus.........................quod que£\| rjmonja ti, antiquis........ Arulenfem Ab|,atcrn Ecclefia S. Petri de Turriliis, quam ipfe requirebat, qur querimonia diu exagitata, tandem pervenit in auribus fummi Pontificis Romani papa; Pafchafii, qui proprias delegens litteras Helenenfi Epifcopo Petro Bernardi juflit, quatinus huic cauise finis judicialiter imponeretur. Enimverp Helenenfis Epifcopus litteras fufcipiens, non diftulit moras invenire. Abbatibus diem impofult, in quo fedi Helenenfi client praeparandi faciendi & percipiendi juftitiam, & auditis rationibus, & vlfis feriptis ab utroque, memoratus Helenenfis Epifcopus afcivit fibi coepifcopos nomine Berengarium, Jerundenfem, &Galterutn Magalonenfem, & Oldegarium S. Rufi abbatem, aliofquc compfures, quibus conceffa poteftas judicandi & confilium dandi erat: ouorum confilio clerus inftanti Epifcopo Helenen* cum archidiaconibus in publico propalavit hoc judicium. Vifis utrimque feripturis. diligenterque difcuflis rationibus fuper negotio inter Coxianenfes fratres β Arulenfes, canonico judicio judicatum eft, quod quia Coxianenfes fratres tenuepunt & pofleaerunt Ecclefiam S. Petri de Turrcliis per 50. annos & eo amplius; fi fratres Arulenfes potuerunt probare fe fecifle legitimam fatigationem in hoc tricennio, videantur adquifitionesexutraque parte; qui meliorem adquifitionem potuerunt probare, quantum probaverit obtineat; fi vero Arulenfes prsediftam fatigationem probare non potuerint, quia in tricennali polfelfione hujufmodi querimoniae fopiuntur lecundum canones, evidenti judicio judicamus, ut Ecclefia S· Petri cum adquifitionibus fuis in dominio & potefta» B te S. Michaelis fafta diffinitione ab ipfis inrevocabilitcr permaneat. Idcirco quia Coxianenfes cum...teftes, quorum namque teftimonium teftium diflbnam fecit rationem, & non adhzfere tricennali poflefiioni > ficuti judicatum fuerat. Hoc quoque placitum fuit ventilatum in plena Helenenft fynodo 8. Id. Novembris in pratfentia Petri Bernardi epifeopi illius fedis, & abbatis S. Genefii Arnalli rontit, & S. Andrea; abbatis Pontii Arnalli, & S. Quiridi abbatis Berengarii, & in przfentia archidiaconi Caftrinovi udalgarii, & caputcolifts Rajambaldi, aliorumque canonicorum illius fedis & omnis fynodi, & in prefentia omnium iftorum prefatus Epifcopus Helenenfis confcius canonico C judicavit judicio, quia Arulenfes teftimonium, ficut judicatum fuerat, dare non potuere, Arulenfis abbas diffiniret locum S. Petri praedifti, & redderet fcrlpta, quae ex eo loco habebat, abbati Bernardo S. Michaelis, & in fempitemum eum locum polfiderec; quod fuit faftum. Fa&a carta definitionis & evacuationis 4. Nonas Januarii anno 1114. Incarnatione Chrtfti, regnante Ludovico rege viii. anno. Signum BernardiArulenfis abbatis qui hanc definitionem fecit manuque D propria firmavit. Signum Petri Bernardi Epifeopi Helenenfis. Signum abbatis S. Jenefii Arnalli Pontii. Signum abbatis S. Andrea: PontiiArnalli. Signum abbatis S. Quiritii Berengarii. Signum archidiaconi Udalgarii. Signum caputcolibe Raimbaldi. Signum Willelmi Bernardi. Signum Chriftophori. Signum Petri Arnalli archidiaconi de Turriliis· oignum Ogerii pnepofiti ejufdem loci.

CONVENTUS WINDLESHORENSIS

Epifcoporum & procerum Anglisc, in quo eleûu* Radiilfus Cantuarienfis archiepifcopua prseienta rege Henrico I. vi. Kai. Maji anno mcxiv.

Ead/ntrur btfior. lib. v/

REx Henricus, E ōı monitis domini papas, & precibus fratrum Cantuarienfium, aliorumque multorum immo quod maximum eft, inftinôu Dei permotus, epifeopos & principes Anglic in unum apud Windleshoram fecit venire, eorum confdium in conftituendo pontifice Cantuarienfi volens habere. Invitati etiam funt prefatus Radulohus Roffenfis cpUcopus, & Prior, ac nonnulli fratres Cantuarienfes, curiam venire, ignorantes certitudinem caufr, propter quam invitabantur. Ivimus ergo illuc. Quamplures vero, nobis euntibus, obviantes, & fe a curia venire, & nosabfîue omni contradiûione, abbatem Abendoniz, aricium nomine, archiepifcopum habituros affeverabant. Quod nos, induftriam hominis probatam habentes, gaudenti animo amplcâcbamur; placeret folummodo Dei voluntati, in quo totam

tam

—........ --tam fpem noftram locaveramus . Quid multa ? A
o Ikstl cun*m venimus, ft ecce omnia plena erant
,,,* «fe abbate qu* audieramus;. Et revera regia voluntas hoc ptopofucrat, ac propter id ipfiimjuffus a rege idem abbas curis fe pnefentaverat. Animus tamen epifcoporum, ft quonindam magnatorum , in aliud vergebat, praeoptantium videlicet , aut quemlibet epifeopum de ordine clericali , aut clericum aliquem de capella regis, in opus illud afeifei. Verum ubi eisobjeftumeft, nullum a B. Auguftino nifi de monachico ordine, unquam pontificatui Canruarienfi prefedifle, uno dumtaxat excepto., qui ft ob hanc prefumptionem , ft alia quodam perverfe ab eo com- B miffa , depofitus per Romanum pontificem fuit , ft ea re, tam antiquam & authenticam confuetudinem, cum nulla ratio vdneceflitasexigeret, fubverti non oportere : defiftere ccepto, quod plurimo conatu perficere laborabant, compulfifunt. Difponcnte igitur providentia fummiDei, inpre* nominatum Roflenfem epifeopum fubira verfa epifcoporum fententia eft.' illum fcilicet in primatem totius Britannis conftitui cupientium , & aflenfiim regis in hoc fibi cooperari poftulantium. Ad quod rex ftaum mutata mente, quam in promotione abbatis habebat, libens in eatynt de epifeopo fuggerebantur , animum tranftulit. Vellent tantummodo monachi , natuque majores , & populi Cantuarienfes . Nec mora , requiritur quale ût mipfisvelleeorum, devota omnium inveniuntur efle unum . A&a funt hæc , anno Incarnat. Dominice MCXiv.vt.Kal.Maii, quinto die perafto quinquennio a tranfituglorio-fiflimi patris Anfelmi.

y cm

CONCILIUM APUD 'CYPERANUM

Habitum, in quo Caflinenfis monachus, qui invitus in monafterium intrufus fuerat, a voto abfelvitur, & Guilielmus dux Apuliae Calabris conftituitur, anno domini MCXiv. tempore Pafchalis pape II.

ACta bajfti concilli ή chronico Caflaurf, libra C *yxart» cafitt* 51. *dtfcribaehtr hisytrbii* : Eodem anno, cum Pafchalis papa apud Cyperanum fynodum celebraret , archiepifcopus Confentinus accufavit Rogerium Sicilia comitem, qui fe de archiepifcopatu dejiciens , invitum ft renitentem monachum fieri jufferat . Ad hec papa : Non , inquit , hoc attinet ad me .' hujufmodi quippe cognofcere & vindicare , abbati Caflinenfi prssdecefibres mei fua autoritate contulerunt. Dona enim & vocatio domini, ut Apoftolus ait, fine pernitentia funt. Illud ergo donum quod omnipotens Deus beato Benedido conceffit , ac per eum abbati Caflinenfi, nulla poteft Ratione convelli: ideqque Caflinenfis abbas fuper hac re_refpondeat. Tunc abbas : Non vult , inquit , Deus D coafta fervitia. Unde fi contra voluntatem monafticum arripuiftis inftitutum , veftrum erit vel relinquere illud , vel tenere. Quapropter fanftae religionis habitum , quod praeter voluntatem accepiftis, ut ad pedes domini noftri apoftolici deponatis praecipimus . Demum , ut ante jam dixi, veftnun erit vel refumere illum , vel dimittere . Ille autem continuo ad pedes fummi pontificis monaflicas depofuit vcftes: neque illi perfuaderi potuit ut illas ultra refumeret . In eodem concilio idem apoftolicus Guilielmum ducem Apulir Calabriaeque conftituit . Ibi etiam cum Landulfiis Beneventanus archiepifcopus aceufatus fuiflët , nec fe purgare valeret aut objefta refellere, ad hoc monafterium fugit , detre- E ûans papae audire fententiam. *

D· tadti fyaada rx chronico Bntvmttmo ifta Berotuttf :* Cumque cardinalis ipfe Anaftafius Romam peteret, domnus papa Pafchalis, archiepifcopis, epifeopis ft abbatibus congregatis , menfe Oftobris primum poft ejus regredum advenien-te, Caperani concilium conftituit . Ad cujus fieri conventus frequentiamwilielmus dux, ftRobertus princeps, mille fere equitum numero congregato, perrexere. Landulphus vero de Graecia comeftabulus, qui fuerat Benevento enulfus, litteris domni papas fpecialibw ad idem (aerum concilium accerfitus honorifice commeavit , qui a domno papa officiofiffime fufceptuseft. Hic namque fraudem devitans Nortmannorum , navigio quodam fecure transfretavit. Jordamis autan co- C *mes timens* , multorum fuorum pondere dclidorum ġneratus, ad tale tantumque concilium perçerc, legatos fuos direxit. Archiepifcopus autem Landulpnus fuffraganeis fuis convocatis, innumcraque auri & argenti copia congregata, cum comité Roberto ad conventum illum retendit. Talibus igitur & tantis patribus proceribufque congregatis, in medio conventus fefius, die videlicet fabbati, ducatum Italis, Calabris, fit Sicilis, duci prsfato Apoftolicus concedit.

Concilio itaque mirabiliter ordinato, Apoftolicus ipfe coram omnibus fuper Landulpho Beneventano archipraefule lacrymabiliter, quomodo comeftabulum fuum expuliifet condolens, conquerebatur. Ipfe vero archipraeful nolens , imo timens conventum illum fine loci & officii reftitutione ingredi, apud infulam Ceperano proximam hofpitatus eft. At ubi Apoftolicum querentem ipfe competit, quofdam Romanorum , prsfedum etiam vocari juflit, videlicet, utcumque potuiflênt, veniam pro eo a domno papa impetrarent. Quin etiam dicebat archiepifcopus, fe domno paps de omnibus illatis querimoniis juftitiam faûurum , fatisfaâurum fcilicet, dummodo locum in concilio & officium reftitueret. Hoc Apoftolicus audito, confilio habito, locum & officium ei redintegravit. Cumque taliter reftitutus fuiiTet, fine mora conventum illum, die videlicet Luns , cum comite Roberto adivit : Quid ,plura ? eo redintegrato , per diaconum quemdam ad faciendam juftitiam impraefentiarum Apoftolicus vocari prscepit. Qui continuo furgens, voce lacrymabili coram omnibus refpondens, inquit.* Primitus gratias ago Deo, ft beato Petro, & tibi, domine parer, veftram implorans paternitatem , ut mifericordiam fuper me , quem fanftitas veftra apud Beneventanam fedem plantavit , habeatis . Apoftolicus autem haec audiens .· Unde vis , inquit, ut mifericordiam fuper vos habeamus? Et archiprsful: Domine, quia audivi vos erga me indignatos fuiffe , cum me litteris veftris accerfiri jufliftis, ft ad curiam veftram non adveni. Et Apoftolicus: Quare, inquit , ut ipfe afleris, vocatus ad curiam non advenifti? Archiepifcopus ad hoc . Domine, inquit, pater ft timore coactus veftraindignationu, ft quorumdam minantium, non ad-

veni

———veni vocatus , eo *cniod legatos meos* epifeopos A portarum vero claves non ego fufecperam : hunc —— -
OialSTi non acocP*ft*· Â alium quemdam , quem pnus direxeram, adverferii noftn verberibus afflixero, Ad hec Apoftolicus: Legatos tuos, quos dicis, epifeopos non audivi, quia juftiti* faciende, fatisfaciendi videlicet, verba non dixerant, immo mercedis caufa pro vobis ft non pietatis venerant. Legatum autem alium, quem verberatum profiteris, nec vidi, neque ejus fama ullo modo ad nos pervenit. Cumque 'archiepifcopus ipfe ex omni parte detentum *fe* videret, fi veris rem egiflet refponfionibus, aliam adinvenit excufationem, dicens: Domine pater, terminum competentem mihi veniendi non tribuifti: unde fi placeret venire , non potui , nec, ut dixi , metu compulfus aufus fui. Et Apoftolicus: Sed quia B tireras noftras contempfifti afleris tunc te non per contemptum, fed metu tantum ad nos non venifle Competentem terminum veniendi procul dubio largitus fui, ab Idibus fcilicet Aprilis, & fex menfium fpatio interpofito. Inde litteras vocationis *io medio legi precepit.* Verumtamen ifti fratres , fubdit Apoftolicus , deliberent, & quam opponis excufationem canonicam fuilTe decernant.

Et praecepit quibufilam cardinalibus ft archie{>ifcopis Romane fedis judicibus, ut in partem emoti, fuper ejufinodi excufationem archiepifcopi fententiam extenderent. At ipfi in partem euntes, fententiam illam diu ventilantes, taliter in confpeôum omnium regredi judices ipfi pro-C tulerunt :' Domne archiepifcope Beneventane , quoniam non pro contemptu, fed pro metu,afferis vocatum ad curiam te non venifle , dicimus & judicamus hanc canonicam non efle excufationem. Judicio autem talium tantorumque patrum extenfo, capitula fanftorum patrum prardecefIbrum coram omnibus exhiberi & legi Apoftolicus precepit, confirmata fc. in conventibus, ft fuper contemptoribus ordinata. His itaque perfeftis, fuper tanto ft tali negotio a cardinalibus ft epifeopis diu ventilatum eft. Sed quid plura? Diaconus eum iterato ad juftitiam faciendam , iatisfaciendum videlicet, vocavit. Qui continuo aiTurjCTu: Unde inquit ? Et apoftolicus ; Quia fufcepifti regalia beati Petn extra noftram vo-D luntatem, & claves tenuifti portanun, & palatium invafifti, ft Landulphum expulifti, ft galeam fumpfifti & clypeum, ft Fulconem ilium ad facramcntum compulifti, Nortmannos inrroduxifti, ft alia. Hoc ipfe archiepifcopus audito refpondit: Vere regalia beati Petri non alia de caufa accepi, fed veftra pro fidelitate . Nam cum Beneventi aderas, civitatem mihi commcndafti, portarum vero claves non ego fufecperam : hunc fane qui eas retinet, fidelem tuum omnino con-CH»|$V| fitemur. Clypeum profedo non accepi : galeam ,,,, quidem nili pro caritis munitione, ne lapide aliquo opprimerer. Nonmannos, ut dixiftt, non introduxi, Longobardos vero fcxJrcim pro auxilio populi civitatem ingredi feci . Sacramentum Folconis jtiflit iuo fafttun fuifle, ft populi jusjurandum, denegavit.

His omnibus Apoftolicus auditis, cardinalibus iterum ft pnefatu judicibus. praecepit ut fuper omnibus iflis ft contemptu fententiam exprimerent. Cumque archiepifcopus ipfe hujuimodi praeceptum , ft, ut ita dicam , terribile audiiflet : Wilielmum ducem fupra memoratum, &Robertum principem, ft Petrum filium Leonis, nec non ft epucqpos exorabat, dicens: Domini proceres, ft epifcopi confrarres, dominum noftrum }>apam Pafchalem precor orate, ne me in conpeftu omnium taliter confundat , & dedecorarum dimittat. Si vero ejus clementiae placuerit, exilium petam, ft mare transfretabo. Tunc proceres ipfi euntes, pedibus domni pape advoluti, ficut archiepifcopus rogaverat , deprecati funt , quod minime obtinere valuerunt. At ipfi judices ex praecepto euntes, licet dolendo ft protelando, reverfi funt, ne tale fuper Landulphum archiepifeopum darent judicium. Judicibus tamen ipfis adhuc, ut dixi, moram facientibus fuperlententiam , Apoftolicus adjurando prscepir , ut per fidem quam B. Petro & ipfi deberent, quid c.i nonicum effet dicendum, dicerent.

At epiHeopus Portuenfis prunus omnium , licet aegre , & tante fententie dolore turbatus , ait: Quoniam regalia B. Petri *fufcepifti*, & claves portarum tenuifti , & palatium invaftfti, ft Landulphum exnulifti, ft ad curiam venire vocatus contempfifti : judicamus fuper vos depolitionis fententiam, & contra B. Petrum & domnum noftrum papam feciflê.

Idipfum Capuanus archiepifcopus & Gregorius cardinalis affirmavere. Volentibus autem aliis judicibus eamdem confirmare fententiam, Landulphus ipfe e medio conventus illius, timore coadus , & fententic talis gladio pcrcuflus, furrcxit. O qualem , fi interfiles leâor, fletum videres, & Landulphi illius pallidum afpiceres vultum , cum ex ore tantorum judicum, qui decoratus erat Beneventana fede, & pne aliisgloriofus ubique fuerat , deponebatur ! Quid dicam ? fiibfellio ejus levato, metuendum illud concilium ut mente captus dereliquit. *Haſtenm de hit chronicum Beneventanum: mut Petrus diaconus in chronico Caffinait narrare fubterfugit.*

CF AD CYPERANENSE CONCILIUM

4 Pafckali IL papa Anno | 114. nrlriraftw».

ADDITIO.

B> Mul , Î*- *variat feriptoret narrantter* de E
tarpl.T.li. jLu *Cyperams^fi concilio, Labbnus collegit ; juvat*
*** ' *tamen kit ab eo congtftit addere RemutSdum Salernitaxum ia ckronico legendo rer. Ital. to. VII. col.* 180. *cui tamen afferenti da Landulpko Beneventano orcbiepifcopo in finndo illa dappfito , ac non multo poft , muneribus delinite Pontifice , reftituto , fidem detrahit Falco Bcmventamu, φά reftitationem ejut tvmmmnant , nihil kabet do mxmrt collate . Tat fane conciliit fimoniacam bartfim damnant Pafckakoc fe argumento adverfnt Romualdi calumniat tuetur ; nifi forte munus non Pafckali yxident, fed interctffbribut pro epifeopo apud eamdem pontificem datum fignificaverit . Ûtcuàftt fit , in verba Romualdi.*

Anno MCXV. (pro «nm 1114. *poft feptembrim,* mm «mk› ai *exordio indiffionit farte incipit)* indiâ. VIII. apud Cypcranum in .ecclefia S. Pa-

S. Paterni Gsulidmus dux devenit ligius homo pap· Pafehalis , qui tunc fynodum celebrabat , & **** ftstbn per vexillum tradidit eidem duci totam terram cum honore ducatus , quemadmodum Gregorius papa concefitt, & tradidit eam duci Roberto Guilcardo apud ipfum Cyperanam» ÛC quemadmodum Urbanus papa conceflît Rogerio duci in civitateMclfia, oc ficutidem A Pafehalis papa coocdfit fit tradidit eidem duci Rogerio apud fanftum TrcAhimenem per illud idem donum, atque confenfum. In pnedidaquidem fynodo Landulphus Beneventanus archiepiiconis ab ordine pontificali dejedus eft, eo quod inobediem pap· fuit, quique non multum poft temporis largito munere in fede fua ab eodem pâpa reftitutus eft.

CHuisTi ***!!!? ,,,,

«· CONCILIUM TICINENSE

^ae foda^retw fandam d«cw/« *ùc, fai ftipeei pro firaenio Xenodochio qtoduft ed peregrinos excipiendos ctetferrnr, λ Gtûdaat epifcopo* JU4. *coaflnm.*

tw es* T TNus, enem norim, Campius inHiftoriaEc-V_> defiaftica Placentina to. L pag. 384. meminit Ticinenfis hujus concilii, feu ut ille habet conventus archiepifeoporum, epifeoporam, Λ abbatum , quo indulgenti· decret· funt iis, qui colleta pecunia juviflent Xenodochium in com-B modum pauperum peregrinorum ad portam civitatis, quam vocabant Alberam, conftrudpm. Id vero fe tenere feriptor ille affirmat exdocumento in archivio Ticmenfi fervato , cui fubferipta epifeoporam nomina, inter quos & Aldi Place» tini, leguntur.

SYNODUS STRIGONIENSIS NATIONALIS

Hahita fit Ctoaoamio rigr , Zaamrstfe *atebiepifiopo Strigetur^ circe enaecm* 1114.

NARRATIO PRÆVIA P. PETERFFÎ.

SÆvicntc m fratrem Almum Cokxnanno re-C ge, Laurentius Metropolita, relidis perturbat· auls negotiis , dum nihil in concordiam domcfticam fupremi cancellarii munere adferre poflet, ad res ecdefi· concredit· inftaurandas , indido Strigonium concilio , fe contulit › Multa pro reipublice commodo in comitiis a Colomano, principe alias non undequaque laudabili , publias patri· legibus efferta novimus. Afer «tfnv /yeeddiifl· *cepitele dreretoreaa Laeemtii archiefifiopi, & deceeafitf· fiagaatanaa fieataae octapahtaet* . Quas mirabar incognita fuiflè iis, quBufcum mihi de clero noftro-differendi conia fada eft. Leges nempe funt , state fua divites, qua fplendorem recens conditarum non fupprimunt, fed exag-D Srant: nolle itaque illas , fi non ufus, obventis certe fiiadcat, quam majoribus no-\ ftris debemus.

„ Sed ad duo evolvenda, hac concilii inferi-/-n ptione provocamur : ut de anni calculo , qui authorum calamos ubique fubterfugit, e conjedura potius , quam teftimonio aliquid conftituarar. Nos concilium nationale Laurentii ad principium anni JI14. reducimus; dudi* inde rationibus : quod nupti· Cotomani cum Rufla Borichii Nothi matre anne mi. init· , inauguratio fiibinde Stephani filii, Ac exercitus in almum fratrem , ejulque filium, facinus crudele, anno 1113. currente, quictem publicam, animofque deri nimium quan-E tum lacaffiverit. Quam ob rem rebus undique in ruinam coufitfis, asgre admodum ad fynodum habendam fe patres collegerint. Accedit Colomanum anno in«. morte fiia, populi lachrymis At votis jam fatisfecifle. Diu in requirenda concilii epochs nutarat P. Timon , e S *J.* coadns demum in anno 1114. eidem

„ locum affignare his verbis : Laurentius quo„ cumque demum anno ; cum fuis decem fuf„ fraganeis celebravit fynodum . Dederit horas „ complures, ut novi- virum, familiari amicitia, „ chroaologi· patrie pneprimia ftudiofiam, quo „ fili hujus intorti texturam enodaret ; fed uc„ dio fit labore vidns , *cwciao^tt* dfMaow *ama* „ me nihil repugnante , fynodum ceflit. Oete„ rum fi ejuis certiora docuerit, fient non invi„ ii fubfcnbemus, ita magnam illi chronologie „ noftra gratiam debebit.

„ Altera nunc machina impellenda venit ; cui „ verfand-, an nervorum mihi fatis , prorfus „ ambigo. In eo pugnamus quot At quos epifeo„ pos fuftraganeos anno 1114. Laurentius ar* „ chiepifeopus habuerit? cum drerwadfynodum, » congregatos titulus pnefeferat ; nec plures fe„ nis, Agrienfi fcilicet. Vacienfi , Qpinque ec)„ defienfi, Vcfprimieni!, Jaurinenfi , ac Nitri„ enfi epifeopis, métropolite Strigonienfi obno„ *xioe* eife, nemo fit, qui in dubium revocet. „ Ad origines epifoopatuum Hungari* qurflio „ ifthec remittenda foret, ne tamen fubduxifie „ nos ftudium arguant alii, opinionem noftram, „ clarif. demum Otrotoczy m M. S. verba ad„ ponemus. Qpifqois igitur decretis fynodalibus „ tnferiptionem adftruxit, primatis, fle archiepi„ feopi jura non dtferevit; quo fafrum, utprie„ fidi fynodiNationalis, Laurentio nempe archi„ *epifcopo* Strigonienfi , epifcopo* decem, qui „ aderant, velut fuftraganeos , tdeft fuflrsgium „ ferentes addicere voluerit : Bachienfis ecdefi„ rebus partim firmatis , partim dubiis ; donec „ fub annum 11J6. Cofocenfi uniretur , & ad „ archicpifcopen m Mikooe, feu Michaele (a) „ *a* prepofitura Budenfi ad honorem palh ac„ cerfito afliugeret. Cl. Otrokoczy jam defera„ mus. *Manfit*, ait ille, *haeprangetive*, (con-

(a) Fstpera· ill!, quftas fera Nike, A Mike. Niko Nicolaum indicat ; alter Michwtan .

„ vocandi nempe epifcopos omnhim ecclefiarum A
~ — — — » Hungarir) *ôinpMii* pciut arcbirpifieptait Stri-
CHRISTI " ** , qtutf fitffra-
,,,,. '> a/ifM/, *ή rtûu nmgni monmti t prpftr-*
„ *tint fynoticû , dtfiwnàii & jhmeniis , ttrtiitpi-*
„ *fiopo Strigenitrf, od ejut inltmationtm cunt fiuj*
„ Contiata nuncutraqueiententia, dicendum: „ quod Laurentius archiepifcopus Strigonicnfa, „ *tynodum* natiouakm agens, unicus Hungarâe „ ectlefianicæ curas tranlegerit, Baachicnu iede „ awi fuis fufifragancû , Laurentio pnefidi ho- „ oorem Métropolite precario deterente , aut ,, certe vacante. Hcc ceu guttam ex arena. Le- „ vatis proinde controverfiis , Leâoris erit, ut „ canones de epiicopis, aut presbyteris uxoratis,B ,, ex fynodl StaboichenGs adnotationibus fufiul- ,, ciat; quod tedium, fi erudita meditatione in- ., terrumpere voluerit, feriem decem epiicopo- „ rum iunragancorum, concilio pndentium, eo „ rumque nomina , novis curis examine . Et, — „ cum illa e nullo ha&enus ad annum J114. anno „ illuftri chatta vindicari potuerint, ied e pro-C<-*'ß.5* ,, xime accedentibus petendi erant, ecdciiarum „ titulos percurrat. Aderant iynodo national!: „ Laurentius archiepilcopus Strigomenfis, prat- „ ies : Agrienfis N. Quinque ecdefienfis Simon, „ Vciprimienfis Matthsrus, JautmcnfisGeorgius, „ Vacienfis Marcellus . *Nitritnfii prnppfitxs pro* „ *CtiotrnJi ojfiiterif,* quod Otrokoczio libuit ai- „ *icrere. Cum vero* inter enumeratos apud Lu- „ cium ad ana MCXI. Tulbertum Colocraiem „ legam, eundem iuflraganeis adpono . Baacht- ,, cnfis vacabat. Cujus iuffragauci: 2Sagrabienfis „ Traucita, an. Jiip Tranfilvanienfis N. Vara- ,, dienfis Sixtiu. Cinadienfis Bezchcus an. 1118. Sirroienfis N. Gratus accipiam , quidquid in „ pnricnti iententia amici , icu illufirare, feu „ emendare voluerint.

gy INCIPIUNT CAPITULA DE SYNODALIBUS DECRETIS

Domini erthiepifeopi Ltxrmtii Strigonitithh Metropolitan ú dstrjw *faffroimeortan fnonem*

C A p. I.

Dt unfit ecdefiarum é cleritorwtt.*

aw. ρ·«o· TN primis interpellandus eft rex , ut JL caufxclericorum, vel ecclefiafticarum rerum *canordtt* finiantur.

CAP. II.

Dt fermant ad popnbtm.

IN omni dominico die , in majoribus ecclefiis evangclium & cpiftola exponantur populo, in minoribus vero fides, & oratio dominica.

N O T Æ P. MBLCHIOR1S INCHOFF-BR 8. J.

PRitna pars huius flaturi, de fermooe ad populum jam adultum, altera de iaflitatkwe juventutis *in* principes fidei, feu catecbefi habendo, loquitur. Repetitur canon ifte in pluribus fynodis ; qui li curatoribus animarum familiarior eflet, pauciores ab orthodoxa religione ad Lutberi & Calvini caftra crantèrent. Videatur etiam feveriifimum ediAum de catechifrno catholico fok» tradendo , Ferdinand! I. C«T. R. H. Vienne 34. Auguui ans» *iff*ñ. publicatum.

CAP. III.

Pc *tctlifiaftfcis ordmibiiJ.*

UT omnes ecclefiaftici ordines in majoribus ecclefiis habeant, & officium fuum exhibeant.

CAP. IV.

Df MMSMmese *tltri i- populi.*

T omnis populus in Pafcha & Pentecofte , & Natali Domini poenitentiam agat, & commmunicet ; clerici vero in omnibus majoribus feftis communicent .

N O T Æ.

5. Confeflio & fanAa communio lu diAis fefiis diebus.

C A P. V.

^

T T1' Canon^ rianftro, & Capella. VJ ni ta c« liter.tori. loquatur.

N O T Λ.

COiligitur hinc, canonicos a populo remoror, & intra fepta quadam, in Hangaria habitai ; quemadmodum etiammm pluribus in locis, urbibus praecipue epilcopalibus, canonicorum domus , continuato ordine i*i loccodentcs & ecciete proximas «fle videmus› *litereiorit,* (en latino idiomace loquantur

CAP. VI.

Z>< *i&ote prtihyttrit»*

jDiote presbyteri ne ordinentur , qui X nec ordinandi funt; ordinati difeant, aut deponantur.

N O T «.

, idem eft ac ab o®do nmovvaotor, indigni, ut sx altari vivant, qm nullo, aot exiguo flodio «xcuiu, ad *tnlaïÀotinn nituit* acmflvr·. Pinta do hoc in Isqwntibw coocilsis.

CAP.

CAP. VII.

anno CHRISTI

De ritu gentilitatis.

NUllus aliquid de ritu gentilitatis observet: qui vero fecerit, si de majoribus est, quadraginta dies districte poeniteat; si autem de minoribus septem dies cum plagis luat.

CAP. VIII.

ANNO CHRISTI

Dt annuit ft/ift.

SI quis deferiptas feftivitates non fervaverit, eadem lege, ficut inprxcedenti capitulo, judicetur

NOTÆ.

ad S. Laditlaum in fynodo Sxabolchenfi cap. jS.

CAP. IX.

Dt ntgH^cntibut fnnittntiom.

SI quis pro facinore commiflb injunélam poenitentiam negligens, ab epifeopo excommunicatus, in eadem perverfitate objerit, in coemeterio ecdefia; non fcpeliatur a presbyteris.

NOTÆ

POEnitentiam nempe poblicam, 40e com adhuc in pane vigebat.

CAP. X.

Dt mortuit fint tonfffinnt.

SI quis infirmatus presbyterum nonvo. «wric, nili fabic.nw «uf. fuwit, eodem modo fiat de illo. Parentes vero ejus, aut uxor XL. dierum poenitentia mul&entur. Si autem parentes non habuerit, villicus cum duobus fenioribus villa:, idem judicium fubeat.

CAP. XI.

Dc

QI qui ad epifeopum promovendi, legitimo matrimonio jun&i funt, nifi ex confenfu uxorum non affumantur.

NOTÆ.

JR,EdeK ledor ad conftitntione* Colomani.

CAP. XII.

Dt portatianibut ctclrfi* quomodo dtbtnt fari.

T"? Pifcopus fi tres partes de acquifitis JL-I ad utilitatem ecclefix fideliter intuliffe videatur, licet ei agere de quarta, quod voluerit.

NOTÆ.

POnatio vel portagium eft telonium publicum ad portat urbit, vel portum fluvii exigi folitnm, &c. eccleGr, doti* loco a piis regibut conceflom. Canon iftt illuftrari poteft ex verbi* S. Gregorii M. P. in refpon. ad prim, interrog. Aliguftini Angli epifeop. & apud Gratia, canf. 1*. qu. a. cap. to. Mot eft apoftolica.-fedir ordinati* epifcopi* prsc.'ptum tradere, ut de omni ftipendio, quod acceperint, quatuor fieri debeant portione-, una videlicet epticopo & fatnibx erui, propter boipitaiititetn ejus, & (inceptionem, alia ciero, tertia vero pauperibu*, quant ecclefiit reparandi*.

CAP. XIII.

Dt tnonaftcriir tfifcoforum qui objtrunt.

EPifcopis, qui objerunt jam, neque ecclcfiae fux providerunt, fed tantum filios fuos ditaverunt, placuit medietatem auferre, & ecclefix reddere. Mvnafteria vero talium, in poteftatem ioccedentis epifcopi tranfeanc, quod ei melius fuerit vifum.

CAP. XIV.

Dt bit qui rtt tttltfia dij^fawrunt.

SI qui eorum, qui ecclefiis pnefunt, res earum diffipaverunt, duplo reftituant; fi non habent, deponantur, donec emendentur.

CAP. XV.

Dt famulit tccltfi*.

NUllus epifeopus, aut presbyter in propriis locis fervos teneat.

CAP. XVI.

Dt ftnebis tccltfiorum.

T TNaquseque ecdefia circa fe in proVJ ximo habeat parochiam fiiam.

CAP. XVII.

Dt tttltfia fint dort non confttraitda.

ECdefia non confecretur, fi dos &. terra prius non datur.

C & 7;— cHKisf

CAP. XVIII.

De jrt/fytfrit a4 titulent eenfttra^Ut.

XT Ulins presbyter fine titulo ordine-IN tur, de codera nullus habeatur in clero, qui non eft titulatus alicui cedefisc. chSt I "h·

NOTA.

PKobibetar nt dericoi, rallia eccleCm minifterio dritirae·» » vd te Uuda a rnwrarahara , v«l privato tasfat darii, ordinetnr : <tûboa ridam braefla iabAeotatio proflUtdrar , fi btraficio. *tat* viribra pro minilte»io Mcrffrriii privarefer . OpcraSraa eflet , M in «orrai titulaa menfc «u;ori cura iB,uirerrtur. *ui null· faninano, aut fnadariom «pdcopah adfcripci . ft lacerai» induti, oarakaado dignitatem Sacerdotum pefiamdaar. Vide Sian. Otabi aa. *tfta.*

CAP. XIX.

Pt tltritu fit littrit* mm *fnJcifienJü.*

^TUIlus clericus de alio epifeopatu , -LN vel provincia fine commeudatitiis literis fafcipiatur.

N O T Λ.

Vldttor S. Synodo» pracavifl* bee les· » M epiicopi * boram Vicarii clericoi per dlxceAn» , ant ab un» in slum, tom Ccandalo beterodoxoram vagart finant ; »ui vagabundi clcnci not* Mac tcuipora in Hun· b»ria rarini vώ loot. Goaxncndaiita lita*, vraratur alia* *Hav/tria/ec*

CAP. XX.

Dt lagotitmitit «fifcoftma·

EPifcopus ad epifeopum fine literis , & fcgillis legationem non mittat.

CAP. XXI.

Dt a4vni/ eltricit ér *iirfo*Mtit,*

HOfpites clerici, qui de alienis partibus venerint , aut legitimos teAes producant, aut vadant, aut redeant, nifi cum formata.

CAP. XXII.

Ht fuit tn oltcrint teticfia celebret fime licentia.

NUllus epifeopus, aut presbyter, aut abbas miffam celebrare audeat contra voluntatem presbyteri, parochi., aut fuperioris illius loci vel ecdcfisc.

CAP- XXIII.

Dr frofeQtt cltrùù t4 tiettlta» ertOetent.

QUicumque ad titulum ordinatu* eft, vel cum profeffiune fafceptus, non privetur ordine vel honore , nifi iuper certis criminibus, judicio canonico,- led ipfe neque recedere audeat, nifi forte ad majorem promoveatur gradum, quod ct. iam epifeopus fuus benigne debet confentire.

CAP. XXIV.

De offrtjtt Clericit, vel injitrio efft&it·

CI quis fe oppreflum exiftimat, liceat fibi Concilium Epifcopale appellare.

NOTA.

C3oofer*tur hic ex tore can. Grat. D. ». cao· n. q· t. c. »S.

CAP. XXV.

De Cltrttii) i>tl hiatibus ftcnlare ju4icita» fMrcntibtu.

SI quis vero Clericorum, vel Abbatum, in cautis EcclcGafticis, relicto Epifcopali judicio, Regalem curiam, autfeculare judicium adierit, caufam perdat, aut fe pœnitentia emendet.

CAP. XXVI.

Dt ttncordafuia DMnurttm Officioruet.

Divinorum Officiorum, vel jejuniorum, fecundum Libellum, quem collaudavimus, ab omnibus teneatur.

NOTA.

CUpvle ritio, & ordo. Libello» eollaUarm. vidMvr faifl» ritoile, vel i*cnda allai diAni. «ut certe indiô culm, ia rao tim miflaram, «'uam ceterorum, in «ualibtt diocefi, rituom Tacrornm methodo. «dQri*ta continebarar. Poffidetnai fuxuia libella· ccdeiui Strtjfxuenfa, Agrienfir , & Nicrienla , saaor. 1416. ft 1419. ft »j6L ftc.

CAP. XXVII.

De vito. 6 *vifiv* CMM/csn/n*.

VI&us Canonicorum, & vita,fecundum regulam ipformn, ab Epifco* po difponantur.

CAP. XXVIII.

Dt libtrtatt to/fitwe CtetnietrMt.

QI quis hofpitum, civium, Vel PstTUm, Familias Canonice regula; fe fponte fub.

& hibdidcrit, Canonicus fuerit faâus, ni-
ANNo‘‘hH -* fi,iwn ei“- pertineat de proven-
Chr ist i tibus, nifi forte & ipfe, id eft, pater i-
dem voluerit.

CAP. XXIX.

Pc libertate Cinoattorwn, é filiis eorum.*

Si quii Clericus fervus Ecclcfix fuerit, filii ejus ad priftinam *(fcrvitutcm)* non redeant, fed inter Liberos Ecclefix habeantur .

N O T Æ.

T.JAnc libertatm pro filii· fuit obtinxerunt ftmheni (aerraotes a Cefare LwaMo ana· »<97. Sperabatui JITL boc baoeficio an» cum Eomana ecclcha. Nec «i |tn addecebat, ut ara:ro, & h|on· turait.it tin Sacer

CAP. XXX.

Ds JrrW/ mu erdfesadù.

NUllus fervus Clericus ordinetur,nifi antea Dominus ejus plenam fibi dederit libertatem.

CAP. XXXL

De Saeetdstibvt ante Frtjbytrrtntm tnetratis,

PResbyteris , uxores , quas legitimis ordinibus acceperint, moderatius habendas, prxvifa fragilitate, induifimus.

CAP. XXXII.

De Citritit non uMoraniit.

QUi Diaconatum, vel Presbyteratum fine matrimonio adepti funt, uxorem ducere non liceat.

N O T Æ.

Duo U canotes ia fjrnodo SaabolcbeaG fatis fnperq « elucidari fimt

CAP. XXXIII.

De tottrihu Epijcoforwtt.

UXores Epifcoporum Epifcopalia predia non inhabitent.

N O T A.

HOneflas Crilictt focos e'· aflign-bator, obi cum propofito coatin nti* fub proviGone epdlcoporum fuoram maritorum vivere S bebant. V»de Synod. Sxabol.

CAP. XXXIV.

De eieeoatmnnicetit.

SI quem Epifcopus excommunicaverit, hoc & Regi , & fratribus fuis datis liceris, indicet.

CAP. XXXV.

Obi debeant Mifane celebrare.

Ullus extra Ecclefiam in tentorio, vel in aliquo loco , vel domo miffam celebrare , aut audire audeat, nifi Rex, aut Epifeopi, Comites, & Abbates illi, qui tentorium, aut aliquod hujufmodi Divino iolummodo cultui prxparatum habere poliunt. Et hoc cantummodo, quando fnne in via.

CAP. XXXVI.

Item de ^bbattltu.

ABbates, provifa facultate, montfteria cum Epifcopo , ad duo aratra unum monachum regulariter veftitutn , & inftrudum teneant, & regulam Beati Benedidi omnes Monachi icianc, & intelligant.

n O T At

ASGfnstQr hic numen» perfoearum pro ratione facultatis ccnafqu* monafferii.· Sic.· fi aonafierram poftef(effionem , feu villas ·©· aratrorum habeat , cum triginta monach ali, 6c («flentin debeant. Aratrum a» em ampboti quodam fenin accipiendum ell ; terra tmm duorum aratrorum conftituit mediocrem pagum At vocatur menfura letalis, quod es vari» X-gum htrris didicimus . Tum flt illud nota,* boc t*mpore, nempe circa annum mj. lolos tere monacboa ordina Gnfti BcntdiAi faille tn Huo<ar>ir quart de hujus S. ord.aia tcgsla omniboa monachia familiari , conflitutio loquitur, nili ad epifeopatum , qnod Grpe conceit , affampti (aiHrnc. Eruitur aret rea, fuiffe epiicopoa primos Hungari· ad eum modum mflirutos, quo per plura lecela tprirupi Germani* floruerunt. cum nempe ex Monachia $. BenediAi membra capitali aflumerentur ; m eorum domnus hab»arent : abbatem tamen, difcipiïnc rtli<.o(« ludicem, fle rei occooomtee cullodem paterentur Vide Geimaniam iacram P. Marc· Haafiay co. 1. fle II lub initium.

CAP. XXXVII.

De iifdetn vAbatibeu.

ABbhres raro de Monsfteriis fuis cgredisntur, neque ad Regem, neque «d remotas pofleffiones fine confcitntia Epifeopi, ubi, cum diutius immorari non debent.

CAP. XXXVIII.

De eifdent ^dbbatibut.

ABbates, mitram , fandalia , nodum ante cappam non habeant, vel extera infignia, aeque baptizent, neque px-

IU-

nitentiam dene, neque ad populum fermonem faciant. Abbates non plue pa* ient*bus, quam exteris pauperibus iolatium faciant. Quod fi Abbas inventus—"- ——. fuerit bona Monafterii dilTipare, ipfedeponatur, & fubftantia illa reddatur.

anno c"™Tt chr isti ...».

N O T Æ.

SCiendam eft abbate* olim in Hangaria aroaaRerii* NeW» fuifte, non muent ecclefii».· in qaibo* predifte» aSut exercere Une conicnia epiicopr ciment non ltcaie . «qae en»m in imuli *min·Aerio* ab ordinario . abbate» cum monachi» dependebant, ac populo*. Oceafo autem hoc Ratutom cnndend* fucrat quod aiiqai abbatum munia parochialia ime indultu epifeopi, vrt pirochi cxercucriat, in podetfiofMba* & tuadi* monaileno lubjeAia .

CAP. XXXIX.

Dc ordinondb Monecbù.

xj Ullos Epifcoput, aut Presbyter Mo-AN cachum ordinet.

NOTA.

SErfm bufo* canoni» ifle »fl · NoHu* epifeopar tut prnbvttr moMqbom ordinet, qa* fapllciter monachum vit· privât· , 6c folitadini deft.natam, poftqaam autem , certi loci, atiam ii ecelelas fui conventu» titulum habet , abi facro poflit mioiReno fung· ex indultu pontifici* , monachi, & folitarii ftri&e fumpti rationem pofuit , adeoque ordinari potefi.

De potefttte aatem pre»byterorum ordinandi mnoachom, ira intellitendum eft , quod presbyteri non propria auflorirate, fed ex freciali commifEooe epifeopi , contencieete papa SS. ordinet, li non majore*, faltem minore* conferre potuerint, quod colligitor ex Pirhing. io 1.1, decret, tic.il.

C A P. X L.

De foi *Monecbi babituaa accipiunt.*

çI cuis Monachi habitum habet , aut Monafterium intret, aut habitum perdat, aut poenitentix fubjaceat.

N O T Æ.

Loquitur canpo de vagiar Emile quid fob finem *ia* fynodo anni iOo. flatuitar.

CAP. XLI.

Dt conventione oblationi! pro Mifib ne fiat.

Ullus Presbyter conventionem de Miifa, pro oblatione faciat.

CAP. XLH.

De mu entendit vel vendendit Bttltfib.

XjUllns EcdeGam emere , vel vendere AN prxiumat. Si quis EcdeGam venderit, aut librum (uum fine culpa abjeceric, delator illius culpx, partem magi* ftri illius eo modo accipiat.

N O *T Λ.*

TT *Mere vel vendere ecclefien»* : videtur prohiberi emptio , vel venditio vaforum facronun , vel rernm ad ec-*Cf* clefiam pertinentium. Alii orationem & prece* mercede condafta* ; alii oAcia dt mania in ecclefia pneRanda a clerico &c. interpretantor

CAP. XLI II.

De Baptifuto, & Sepultura.

NUllus de Baptifmo: & fepultura pretium exigat.

N O T Æ.

TTTerque ifte cânon faiuberrime feribitor ; cum ex puSlico ftt bonefto flipendio, îmt» epifeopornm erario, VJ libnr , Λ fitigiam (Rotam dicimu») curatoribus retuiai , & da convenienti alimonia illi* provifumfuc-

Huc pertinet prohibitio fafta de conventione , per modam contrafta» . act venditioni*, de niifla cip. 4*. Accede ediftum Caroli 1. R. a Matbia L confirmatam; archidiaconorum, & plebanorum nemo vr*:et ufit»ta funerali* ultro quicquam exigere pro fepulturi* pnefuaut, fi exegerit lacri* extemplo beneficii* abdicatur. Bonfi . Dec. 4. I. 7. r· <»··

CAP. XLIV.

De Fefinitetibas.

NUllus Feftivitates vendere prxfu* mat.

CAP. XLV.

De judicio, fuoteojo, vel quando dari debeat.

UT judicium ferri in Quadragefima, ficut in aliis diebus, excepta cau£a cffuGonis fanguinis, detur, ut ferrum accipiat, & in defignato loco ponat.

N O T *Λ.*

Da judicio feni diAam eil in fynodo Sxabolchenfi.

CAP XL VI.

Quid in Bctlefia legi vel cantori debeat.

^TIhil legatur , vel cantetur in Eccle-AN fia, nifi quod fuerit in Synodo collaudatum ·

CAP. XLVII.

Quemado in Kalendit, d* *tonviviit coniveri debtnt.*

ÇI quis Presbyter in canonico convivio, vel Kalendis cogendis potos viderit, arguet eos : & fi eum non audierint, ipie

ipfe exeat, & Archi-Diacono eoa accu- c*' P*0^*®**·® feptem diebus injungat: Quod fi ipfe Presbyter non exierit, ab oÆcio fufpcndatur, &40.die* bus pœniteat.

CAP. XLVIIÏ.

De «Mfc.

SI Presbyter coegerit, vel coaéhis fuerit inebriatus , deponatur *t* fi quis Presbyterum inebriatum invenerit, ante Epifeopum, vd Diaconum ; tres penias--------------. ab eo accipiat, & fi jam Presbyter fe* CHR*?r eundo inebriatus fuerit, deponatur.

CAP. XLIX.

Pe eadess.

ÇÏ quis de Nobilibus ad potum coegeric, vd coa&us fuerit inebriatus,40. dies pœniteat; fi vero in hoc perfeveraverit, excommunicetur.

NOTÆ.

I^Uo hac *ctfit»* pnetetorn·», Λ Urbici masifinto* vigilantiam expetunt·

CAP. L.

Pe dMPtÀatf *fmtittnüehbus.*

L^Piicopi in unaquaque dvitate duas JLj domos ad coercendos pznitcntes fa* ciant.

NOTA.

Videntur fuiff· dome» eerreAioni», aut loca, in quibo* violatore* ecclefuftic* difdplins crrt>« pmnit aS-oebaotur . Apparat bine «xenttioni noo fuifle datam legem, a iinfto Ladntao ia Synodo Saabokheufi tecam·

CAP. LI.

De ateltjuis.

SI quis de maleficio accufatus fuerit, convidus fecundum canones pœniteat.

CAP. LU.

Pe uror/e/toe, *if eavfttis,*

SI accufator que injecit probate non poterit, eadem poenitentia fubjaceat.

CAP. LUI.

Pc *entlieribut e tntritis fagientibtts.*

SI quz mulier a viro fugerit ino, reddatur marito fao ferod, & bis, tertia vice, fi nobilis eft, adjiciatur pccnitentiz fine fpe conjugii: fi de plebe venumdetur fine fpe libertatis. Si quis ultro uxorem fuam adulteram proclamant, *ú* nobilis eft, canonice pœnitentiz compofitioni fubjaceat. Qui vero hocperfolverc noluerit , ve! non potuerit, tonfo capite, fecundum judicium regis Ladislai, venumdetur in mancipium.

Si quis fponfam rapuerit alterius , fi illa non coofenferit , reddatur proprio fponfo; raptor vero fi nobilis eft, compoGtionem canonicam faciat, & fine fpe conjugii pœniteat . Si non potuit compofitionem dare Gne fpe libertatis venumdetur. Si quis uxorem fugiens fe fponte debitorem fecerit, unde fe expedire noluerit, propter odium, quod in uxorem habet, femper in fervitutepermaneat.Et fi unquam liber videatur, iterum venumdetnr, uxor vero ejus, cui velit nubat.

CAP. LIV.

Pc *bigaetis if* v/dvenrss *vtl rrpuJietanae wu.*

SI quis de clero fecundam uxorem vel viduam, vel repudiatam duxerit, deponatur.

CAP. LV.

Si presbyteri bigenti rttipient orUntt.

TJlgami presbyteri, qui ad ordinesfuos redire noluerint, ex confenfu uxorum fuarum recipiantur.

CAP. LVI.

Pe *fresbyteris, centttbmes bebent,*

SI presbyter concubinam habuerit, deponatur.

CAP. LVII.

Ut cestatiti regulent faent faient.

CAnonici regulam fuam fciant, & intelligent.

CAP. LVIII.

Pe *clcrids pn farte etc*fatis.*

SI quis clericorum furti arguitur ab epifeopo, vel archidiacono judicetur , fi reus inventus fuerit , deponatur , & bona fua perdat; fi nihili fuerit venumdetur.

NO·

CHIUSTI k* C··®· clericos I· *torto* deprthenfa a fola poteftat· ecclefiaSica judicari. Si rat lint, ax (aeroor* C,,,?T* J din· . ‑* ··'* poΛ®®·*» «)*' · »·«*> vcualibu· ferai» rufticu , & mancipiis adnumc.-ari . Erroneum el illud */ atinli ftnt*, cupu loco pots· */ atbti ft fiaertt, fa fi* nihil *booorum A* facultatum habeat, quas in par *ouu* ai pfaa aufutsi, »pf« moru manaptorum vcuamdctur.

CAP· LIx.

De ttbtruoriie deficit it feterattribui.

X^Lerici tabernarii, velLcneratoresnon V^s fint, quicumoue vero in tabernaria domo biberit, fi clericus eft, deponatur, fi laicus in teftimonium non recipiatur.

N O T Λ.

SCilicet indigno» cenfebatur, qui leflem agat in judicio, utpote ob dubium faai iatellvAiM , *A* defeaumfame bone. quar in compotansium focietate facile amittuntur. Non prohibetur tamen accelltu tabernarum, viatoribus, ctiam clericis, qui prandii, cmaerro caufa ad bas fa racipiuat.

C A P. LX.

Dt te/hmoeiit cltrictrttm.

UT teftes clerici non fint, nifi in teflamenco morientis, vel fscramento vel pro judicio.

CAP. LXL

Dt Jni4f's fui cbri/lLaeot bebent faunlos,

TUdxi fervos vel ancillas , neque pro- J prios, vel venales, neque mercenarios chriftianos habere audeant.

M O T Æ.

LU* aliqua huic legi additur «a fanentibus Pafehalis IL PP. verbi» (qui Laurentio archiepifcopo couvas fuit) apud Grati, cauf. rd. q. 1 cap. »7. *a naanacbii , five cltriiu canaaäuaittr -viventibai nulia ratia finit,* ·r *mütlet , aat rpifiaft Mit ttrjaia* jUfrlibft dfiinaai te labcribiu , Je» natriaaenti. fatti* prufriu rxforqurrr *ekbe*uM idem Alexander papa III. in Extra i. |. tit.)o. cap. 10. innuit . *Preéeccffarei nafirt ftre amnibni rehi>ofit ttu ma> laharvaa Jvoram cancejjtrant* Qut» porro modo *ufat* ût in Hungaria experientia docebit

CAP. LXI I.

Dr dederit clericorum.

DEcretum eft & famfti concilii fan. citum eft audtoritate, ut de propriis horreis, ieu cellariis , aut quolibet no* naftcriorum, & ecclefiarum, & omnium, qui in clero funt, dccimx non exigantur, excepta quarta parte parochiani presbyteri .

CAP. LXIII.

De trcMitccnii.

OMnes arcbidiaeoni Breviturium canonum habeant.

N O T Λ

NOo inttiligitur hoc loco breviarium, e quo preces fuas canonica» arcbidiaeoni perfolvant; fed fynopf'. *vel* compendium eorum canonum, quos eoa exijente oficio nolle oportebat, ut ia indiciis eccleiiawcis tuto , ad exigentiam leji» procodant.

CAP. LXIV.

Dt prcfbytcrit, ir fervit etcltfteriau.

PRcsbytcri quoque ecclefiarum juxta ecclefiam domum habeant fuarum ecclefiarum . Si boves proprios habuerint , magiftri fui de his, qui araverint, dimidiam partem accipiant ; fi autem cum bobus magiftrorum fuorum araverint, duas partes inde magiftri ecclefiarum habeant.

CAP. LXV.

De ctugregjniit tlcrieis ai fjuflet» fyaoduiu.

QUicunque *de* his, qui in clero funt, ad fynodum epilcopi fui non venerint, ufque ad laicum deponantur.

N O T Λ.

POEnx ifl* (utpote clerici nolentes venire ad fynodum epifeopi ad hicum ufqu« deponantur , feu ut laid deinceps habeantur) m eos ftatuta eft, qui vocati , & invitati, fine legitima caufa fynodo intareffe recufabsnt Habento» in ilii· iynodi» exempla plura.· ubi m abfentes fulmine ecclefiaftico animadverfum eft, quod fuo loco adfsrmus. Conflat item, quantam vim & frudum ia cckbraodis fyoodis patres noftri pofucriM .

CAR-

CARTA CLARE MB ALD1

Dc pefleffionibus dc Luftingehem monafterio S. Bertini conceflis in Concilio Remenfi approbatis anno mcxiv.

Ex CxrLsrte *S. Bertini.*

Bi Mirtot TMr.A««a. ··«. p. I|I.

IN nomine Patris, & Filii & Sipiritus fan&i. Ego Glarembaldus cognitum habens neminem noftrum hic manentem civitatem habere, ex his ,qu« divina gratia mihi contulit , dignum duxi ianftos Dei heredes facere, quatinus ibidem omnipotenti Domino fervientes pro exceflibus meis ipfius clementiam jugiter debeant exorare . Unde omnibus Dei fidelibus noftrifquc pofteris notum efle volumus , quoniam ob remedium anime mee , fit domini mei Balduini comitis , fit patris ac matris me* , nec non Anfelmi fratris mei allodium meum in villa Luftingehem difta, videlicet terras illas quas Amalbertus, Heremarus, fit Regeinarus in ufus meos excolunt , terramque Raineri ita liberas ac quietas , ficut ego pofTideo, Deo fan&oque Bertino ac fanftisR inibi quiefeentibus ex integro trado . Praeterea terras illas , quas Anfelmus Veltre atque Willelmus ex me in beneficio habuerunt, ut fimiliter ab Abbate teneantur , Deo fan&oque Bertino concelfi . Hanc vero donationem in folemni cuna Roberti comitis ejufdemque generofx conjugi* Clementiae fecimus in publico fcilicet fido, lium Dei conventu epifeoporum fit principum , St ne futuris temporibus quifpiam hoc infringere prsefumpferit, reverendi epifeopi Johannes Morinenfis , atque Lambertus Atrebatenfis a nobis rogati in commune anathematizaverunt, fit fubfcripferunt. Ego etiam Robertus Dei gratia Flandrenfium comes hoc fcriptum firmavi, & figillo meo confignans *eos* qui iubfcriberent juiTi . Decretum igitur a me «t , *fit* ab epiicopis fuprafcriptis, ceterifque fidelibus meis; ut quicumquo hoc infringere tentaverit , XL- libras comiti perfolvat , ita tamen ut reus ex hoc Deo fatisfaciat . Signa eorum nui fubfcripferunt . S. Clarembaldi archidiacom Atrebatenfis. S. Bemoldt Watenienfis prcpofiti. S. Rameri Capellani. S. comitis Gifnenfis Manafics. S. Onulfi Dapiferi. S- Hoft pincernae . S. Amulrici coneftabetlarii. Alii etiam multi interfuerunt teftes . Fafta eft autem haec donatio folemniter apud Bergas in Pentecoftcn anno ab Incarnatione Domint MClt. Ind. .x. feria_a. regnante Francorum rege Philippo. Recitata dc confirmata ett tuee Carta Remis in pleno Concilio füb terribili anathematis interpoftione a domino Radulfo ejulitem urbis reverendo srchiepifeopo , fit a comprovincialibus epiicopis , videlicet Lifiardo Su-ffionenfi epifeopo, Bartholomxo Laudunenfi epifeopo, VTillelmo Catalauoenfi epifeopo , Godefrido Ambianenfi epifeopo , Huberto Silvaneftenfi epifeopo , anno fcilicet Verbi Incarnati MCXiv. Indiâionc oftava 4. nonas Septembris , pnefentibus abbatibus cum ceteris Ecclefiarum praelatis , omnibus eidem anathemati unanimiter aflenfum praebentibus.

*ahtbfUab**

CONCILIUM LEGIONENSE

Indiftum a Bernardo Archieptfcopo Toletano circa annum Chrifti mcxiv.

Ex *Mxnione ^Idepkonfiode in Hi/loria ConrpofteUono MS. Dt Concilio opxd LegiontM Ctlebrond'.*

Ex Cire A- ?·?'.* Mîrl p. P "

TJEnusrdw *Tolctono fidit jfrehiepifeoptu , & S. R- Wit ltgotut Didoco Compofiellnxo pontifici hot fnbfcfjnentet litterat direxit, nt nd Cancilixm, Ltgiant XV. Ktl. Noycmbrit celtbrntxrnt trot,* \txwrvf.

_J Bernardus Dei gratia Toletane fedis *orchi*-epifeopus , & S. R. fedis legatus , dile&o fratri fit coepifcopo D. Didaco Compoftellano fempitemam beatitudinem . Noverit dile&io veftra , me cum Rege fit Regina de communi pace loCcutum fuifle . Sed quoniam inter eos nullam concordiam , Rege renuente , facere potuimus , Concilium Legione xv. Kai. Novembris celebrare decrevimus: cui dileâionem veftram interefle volumus Atque prccipimus . Valde enim in eo nobis neceflarius eris , nec ulla occafione optamus , ut prefentiam veftram pnediftac fynodo fubtrahatis. Valete.

Abbates vero atque Prcpofitos veftre dkecefis Dvobifcum adducere mandamus.

CONCILIUM PALENTINUM

Com. HJp. e· ''»·

Pnefide Bernardo Archieptfcopo Toletano celebratum anno Chrifti mcxiv.

Ex *Htflonn Cottepoftellnno MS. Mxnianit Adepberfodn, & Codice Cl. V. Gnrfix Lonifie peritrr MS.*

Dt Concilio celebmdo i» Polentio.

BErnardus Toletanus Archiepifcopus, fit S.|R. E. Legatus Burgos venit , quem B. Jacobi Epifeopus adiit, fit ejus reverendam paternitatem obfecravit , ut de ftatu Ecclefiae , quae funditus everrebatur, dc de pacis reformatione traftaret. Tunc vcoerabiliffimus pater illi acquiefeens, advo-

vocavit Epifcopos, qui intererant, icilicet Atirien- A
Chr ist I ^rm » OvttePicAm , Mindonienfem ; cum quibu»
,,,, Archiepifcopus , & S. Jacobi Epifcopus diutius colloquentes, Ecclefia jura penitus violata , Hifpaniam Arragonenfi tyrannide undique devartatam atque defolatam, una doluerunt. Sed quoniam ingruenti difeordiz tumultu , hac plenips ftabilire imprzfentiarum, tempus non *exigebat* , tum quia complures Hifpaniarum Pontifices deerant ; placuit eis tanta re. diffinitionem producere , & in futuro generaliter Concilium celebraie, atque omnes Hifpaniarum pontifices, abbates, duces, principes , comites, czterique primates , VIII. diebus ante venturam feftivitatem omnium Sandorum , in Palentiam urbem poffent convenire, *it caufam* regis , & regina fub- B tiiius indagare , dicecefes , villas , manfiones , agros , vineas , que in hoc difeordiz tempore amiferat , fedibus & monafleriis reddere . Qua *its* Regina, omnibus Hifpanie principibus fupra modum placuit.

Dt Concilio Palenti celebrato , èT dr reditu Cempoftell* Epifeopi.*

ANno Ji 14. Dominice Incarnationis Bernardus Toletanus Archiepifcopus, & S. R. E. Legatus, fynodale collegium 8. Kal. Novembris Palentiz celebravit , & de Hifpaniarum oppreffionibus atque anguftiis , & de Ecclefiarum fubverfionibus atque calamitatibus , plenius pertra- C ûavit. Gallecie quidem pontifices interfuerunt: fed ecdcfiz B. Jacobi Epifcopus , cujus confilio atque fuggeftione prasdiâus Archiepifcopus Concilium celebrare difpofuerat , urgente difeordie tumultu, przdifto Concilio interdie non potuit, difficillima caufa obfiftente detentus . Ipfe namque prrterito artatis tempore coadunato undique exercitu, ad debellandamAragonenfemCampaniam adierat. Quod fi iterum partes illas adire prefumeret , oportebat , aut militum cohortes ad fe protegendum, & muniendum illuc fecum ducere , quod temporum qualitas , afliduique laboris exercitium neri prohibebat : aut proditorum flagitiofa rabies , quod relatu abufivum di, in Chrirtum Domini mittere manum, nihi- D lominus vereretur. Porro perniciofa mantis bellorum temporibus , przdz divitiarumque cupiditate incitata, in omne nefas ruere non perhorrefeit. Przdiftus tamen Epifcopus ad generalem fynodum iter aggrediens , Triam-cartellam pervenit. Verum enim vero Comes R. nec non Comes M. complurefque Gallzciz optimates , illum adeuntes , quatenus ab incerto labore defifteret, hortantur , & deprecantur dicentes: *Scimus equidem , venerubilifime pater , Ji campania partes abfqm armat* manas Clypco adire ptsefumpftris, & te a truculenta bofttum violentia graviter inquietari , aut , ut vertas profiteamur, cuilibet pradoni captione debonorari, èX GaUetciam multiplici difeordia impugnatione opprimi : nos quoque te abfente in falutis noftra difpendia ruere , haud ambiguum eft. Tua interefi , curam tJ folicitudinem noftrum, totiufque Galletcia gerere. Eapropter hortamur & confulimus , ut ab incepto rqfipijcas, & quod potifimum eft, tibi, nobifqut omnibus provideat. Quod Ji nobis olfiftere volueris , antequam ab alitr, quod in certifimis eft, dedecoreris aut capiaris , ne tantum quid temerarie aggrediaris , a nobis captus teneberis. Melius eft enim tibi difcelfus Uceptiam a nobis inhiberi, quam improvido favore ad tantum pracipitium tibi affenfum adhiberi.* Igitur Epifcopus his atque aliis acquiefcens, duo»

de clericis fuis ad pnediftum Concilium difexit,
nJUS gbfajtiaHj djtj, litteris referrent. chr ist»

Z>e Concilio Paleati.*

IN pnedirto Palentiz Concilio Bernardus Toletanus Archiepifcopus, & S. R. E.Legatus , una cum plerifque Hifpaniarum Epifcopis , & Abbatibus, pro modo, & tempore, juftitiz examinationem falubrius edifeendo, rapinas j incendia, cedes, crterafque Hifpaniz calamitates de die in diem crebrius ingruere doluit . Communicatis autem omnium confiliis, ineffabilem Dei mifericordiam omnes humillima devotione, quatenus tot tantifque malis remedia maturius impendere dignaretur , expoftulavere . Demum ecclefiarum fubverfiones, divina & humana audacius temerata ingemifeentes , confulcre , relevare, tantifque calamitatibus, Deo opitulante, finem imponere folicite curarunt.

(Lucenfis quoque ecclefic , de cujus inquietatione fermo in publicum ventilatus eft, paterne confolationis auxilium non diftulere . Illa namque jamdudum tutore privata , '& pene paftore viduata , maximis procellis , ut puta bellorum tempore , impellebatur . Petrus quippe ejufdem ecdefiz Epifcopus, totus fupenue beatitudini inhians , & ab hujufmodi cura immunis , tanti culminis folicitudinem ferre recufabat . Lucenfis ecclefic honorem protegere › animarum curam gerere , multis diverfifque negotiis infudare , ficut neceffarium erat , nequibat : przterea illum egrimenia vexabat , nec amplius ad id officii fatis effe poterat. Ea propter pnedi&a ecclefia patrocinio viduata , procellarum impulfu valde inquietabatur , & maxime Comitis R. dominio fiibjugata opprimebatur. QuaproptergeneraliCollegio fancitum eft, quandoquidem przdiâusLucenfis ecclefic Epifcopus regiminis cpram ferre penitus renuebat, quoniam Pontificis minifterityn implere nullatenus poterat , ne ecclefia fundotenus extirparetur, alium qui & ecclefiam a morfibus hiantium protegeret , & curam animarum gereret canonice in Epiicopum promoveri . Igitur Lucenfis ecclefiz clerici Archiepifcopum adeuntes , quatenus matris fuse defolationi confulens, eorum petitioni condefccndat, mifericorditer expofeunt · Ipfe vero przfatus fumme religionis vir , ut tanto labori 'defiftuet , aliufqüe qui quod ipfe nullo modo implere poterat , & ecclefiam protegeret , & Partons officium teneret, in Epiicopum eligeretur, fummopere precibus impetrare laboravit. A fupradiftisitaqueLucenfis ecclefia, crterifque venerabilibus perfonis, Perrus regina Urraca capellanus defignatur Przful, & fumœo affertu expofeitur . Deinde ad Lucenfem urbem ad Epifcopatum promovendus mittitur. Ipfe equidem Archiepifcopus fuper illius elcâione atque coofecratione, Didaco Compoftellano Archiepifcopo › Alphonfo Tudenfi, Di- E daco Aurienfi, Muniom Mindonienfi has literas dedit.

Epiftola Bernardi'arcbiepifcopi Toletani ad Epifeopos Galleecia de confecratione Lsecnfis ele&i.

BErnardus Dei gratia Toletane fedis archiepife. *tx* S. R. E. Legatus dileâis in Chrifto fratribus atque coepifcopis D. Didaco Compoftellano , D. Munioni Mindonienfi , D. Alphonfo Tudenfi , D. Didaco Aurienfi czleftis regni aditum. Vertex fraternitati notum fieri volumus , Lucenfis ecclefia clerum, & populum domi-

minicum, Petrum ca» n Regin*, ficut ac-A
ruïtsTi "Pimu$ ' in elegifle . Sed utrum
I.I« ck-rtio canonica fuerit , quia ignoramus , vobis charitative przcipimus, atque praecipiendo rogamus, quatenus rem diligentius perquiratis. Qiod fi elertionem canonicam inveneritis , quia Bracarenfis , quamdlu S. R. E. inobediens (ficut noftis) araue rebellis extiterit, ab epifcopali fufpenfus officio, neminem confecrare uoteft , aut cum domino Compoftellano vice noftra fungente benedicere ftudete , aut nobifeum veftris litteris ipfum proculdubio confecrandum dirigite , Mauricio , dum in hac malitia perfeveraverit , nullus Epifcopus , nullus Bracarenfis provincize abbas, fed nec clericus, nec laicus (ut dignum eft) obedientlam exhibeat. Valete.

De Coufaratione Lneenfis Epifcopi, qualiter faUa fit.

Vlfis autem litteris his, deejuselertione promptiflima indagine confulitur , de quoniam canonice fuerat farta, *coofccrotio non differtur.* Fungente igitur Didaco B. Jacobi Epifcopo vice Atchiefcopi, Lucenfis eccleiue elertus u> ecclefia B· Jacobi vil. Kai. Maii, przfentibus Didaco Aurienfi, & Munio Mindonienfi Epifcopis, in Epifeopum confecratur , & Lucenfi ecclefia: pallor

De excommunicatione Mauritii Bracarenfis Arcbiepifapi.

TjOfl hzc in eodem generali cbMegio fupradi-JL rtus Archiepifcopus Toletanus , monftratis litteris D. Papr pro excommunicatione Mauri-cii Bracarenfis , adverfus fedem Apoftolicam rebellis , decreto fumatum fuit , ut ad Didacum Qimpoftellanum ejus dirigeretur exeeutio, prout fartum eft , & ideo illum his litteris compellavit.

Bernardus Dei Gratia Toletane fedis Archiepifcopus, & S. R. E. Legatus, dilerto inChrifto fratri & coepifcopo D. Didaco Compoftellano, fupemis civibus feliciter copulari. Magno mentis affertu;, multo animi defiderio veftram fi fieri poflêt , optarem videre amicitiam , de communi utilitate hujus regni maxime perturbati vobifeum loquuturus . Sed quoniam tanta eft perturbatio, quod mutuo vifu przfentialiterfraudamur, jungat charitas & Epiftola quos feparat corporis abfentia. Noverit igitur dilertio veftra Mauricium Bracarenfem , quoniam de invafione Legionenfis ecclefiz fatisfacere noluit, & exinde a vobis ab utroque officio fufpenfus , epifcopale & facerdotale officium imprudenter celebrare przftimpftr , fubjertas a domino Papa accepiflc litteras .

Juter querelas alias, qua de te ad fedtm Apoftolicam delata funt , Legiaaesffis ecclefia invqfio & contritio nos gravius contriftavit . Super qua ex noftris litteris monitus, & a vicario noftroBernardo Toletano ad Concilium evocatus , êT venire & fatisfacere cemtempflfti . Ad bac pro bujus nequitia tX inobedientia, per eum, tam afacerdotali, quam ab epifcopali efficio issterdsiiut , eadem officia celebrare pertinaciter prafumpflfti. Nos igitur , autore Deo, tantum nequitia fuperbia, facinusulcifautes , tf eadem tibi officia , Bracarenfis eeclqfia obedienfiam interdicimus , donee rffipifcens obedsas, X *plenius fatisfocias . Datum Laterani 14. Kal. Mail India, vit.*

Precamur igitur , amicitiam veftram , quatenua omnibus fuftraganeis Bracarenfis ecclefi* Enifeopis has oftendatis litteras , £c ne przdifto Mauritio , fecundum juffionem D. Papz , obedientiaxn exhibeant , admonearis . Has quoque litteras Portugallenfmm Infantiifie , noftri gratia, pro noftro amore deftinate. Valete. 11

De Concilio Palentia annuente D.'Pape celebrato.

A Cceperat D. Bernardus Toletanus Archiepi-xX fcopus litteras a D. Papa pro indicendo Concilio , ut illo malis ingruentibus , quz Hii-B pania experiebatur, patrum confilio mederetur, quas pro artorum in generali collegio confirmatione demonftrans , illas in publicum legendas direxit, quarum hec feries dignofeitur.

Pafcbalis Epifcopus fervas fervorum Dei venerabilibas fratribus Bemardo Primati , tf cateris Epifeonis , & Principibus Hifpania , falutem , & apoftolicam benedialonem.

Rerionum veftrarum calamitates , ecclefiarum fubverfianes , exits , repines , incendsn dolemus apud vos plxre fieri , quern λ nobis valeant narrari. Quamobrem prudentium veftram litteris prefentibus commonemus, nt tentorum malorum re-
C *media communicatis confiliis requiratis . Nos quidem , opitniante Deo, quanto maturius potuerimus, Apoftolica fedis Legatum ad vos mittere dehberavsmus . interim provida nobis divinitus facultate, paci publica providere curetis in congregatione Pon-y & quid in ea canonice otium , fuum in pofterum apoftolica aubhritate fortiatur effeflum . Illos fane proceres, five milites, qui bondres , obedlentias, villas , tJ cotera bona ecclefiaflica invaferunt , ÔT occupant , nifi ab eadem invafione defiftant , ab ecclefia confortio removemus . Univerfarxm etiam partium incentores, per quos be'is apud vos , Ô' ftagitia extern perpetrantur , mfi ab bnc malignitate dqfiflant, excommunicationi fitbjicimus. Pax noftra , &falui noftra Dominus , pacem veftram & falutem veftram mifericorditer operetur. Dat. Laterani* xv111. *Kal. Maji.*

De fine Concilii Palentia , & litteris Toletani ad Compoftellanum Epifeopum.

Poftquam de rebus plurimis artum fuit *in* Concilio Palentiz , ecclefiz favorem ; & regni quietem cernentibus, diffoluta Patrum & Procerum congregatio eft , & Toletanas, ut Compoftellani amicitiam infinuaret , vocatis clericis , illos benigne amplexatus, has literas Gompoftellano dirertqs tradidit.

Bernardus Toletana fedis archiepifcopus, & Dei
E *gratia S. ft. E. Legatus Didaco CompofteUanenfis ecclqfia pontifici falutem tf benediEHonem. Legatos quos nobis mififtis vidimus dicentes , qmd Concilio quod Palentia oracipue veffiro concilie celebravimus, interefte nequiftit , inevitabili necejfitate detentus . Verum qma folntium, tf auxilium & 'eoofilium veftrum nobis fubtraxiftis, ut verum'vobis fateampr, melefte tulimus. Sed propter priftinam amicitiam , mue inter me tf vos diu esaftit, èT interventu veftrnrum clericorum , patimur ac vobis mdxlgemns.*

dûs. ^<^8ï'·β>^*β9'·β>'6&'‹β&'«δ8ï·*β>·δ>·β9'·βiκ Æ?T

SYNODUS COMPOSTELLANA

FiC·^.Λ· guiu· t· J. £*7»·

Sub D, Didaco Gelmirei ejufdem ecclefiæ epifcopo; Anno Chrifti MCXIV.

Primum a nobis edita ex MS. Moadcxxrvtf, qui tUxt fiat penes Cardinale {htirtgaae, & defwteptxxt eft ex Hiftaria CoxepefteUaxa MS. Mtauenis Adepbaetfiada: ac prattrea ctUata tam MS. Toletana,*

hcipixxt decreta D. Didaci Coexpoftellaxi EpifcopiA. Jacobi aliis judicibus, Apoftolicæ fedis judict- *ad protegendos paxperes,* bus referantur.

Divina difponente clementia, ego Didacus fedis ecclefiæ beati Jacobi ApoftoliEpifeopus, * >· *Mt.rau.* cum ejufdem fedis canonicorum * judicum, cxdo. terorum4uC nobilium virorum confilio, prrdc'cefforum ftatuta relegendo, ad protegendum populum, ad exhibendam juftitiæ normam in toto honore beati Jacobi, excepta Compoftellaoa urbe, omnibufque burgis, quoadvenx, aliiquapluses confluentes ftatuta nullatenus obfervare valerent, hujufinodi decreta conftituo, & conftitueado confirmo.

I.

Dt Ecclefiis.

'I-mit t‹.,. K * capite igitur exordium fumentes prxeipimus f ne ecclefiæ terminos irrumpat, aut violenter ingrediatur. Si quis vero intra ecclefiæ terminos quippiam capere aut fibi prxfigillare exigente juftina voluerit, Pontificis vicarium, aut licentiam fibi dari jsrius expoftulct.

Dt dontibxs Nobilia & ignobilia*. Et dt pignoribas, tJ dt perpetratis calumniis.*

In domibus Nobilium, fen ubicumque eorum uxores aut filii inermes fuerint, vicariis, &quibufcumque aliis pignorandi licentiam refecamus. In ceterorum quoque domibus id ipfiim obfervari prrcipimus, excepto fi fuerit aut homicidii, aut violente mulierum violationis, quod vulgo raptum dicitur, aut quadragefimalis tributi caufa extiterit. Quod fi extra domos ruflica- *'i' xi* τ·ζ«,."î.ı$ armenta, exterave hujufinodi, qux * per- *f'°* p<fp«tr. petrata calumnia capiantur, inventa minime fuerint; vicarius admotis vicinis & legitimis teftibus domum pra^igiilet, vel inde pignus abftrahat. Quicquid ut prxdiftum eft, pignoratum fuerit, quoufque ofto dies compleantur, integrum confervetur, & vicinis refervandum commendetur, & ufque ad prxfinitum terminum illxfum, & ab omni ufu liberum maneat. Si fuerint omnia animalia exercendi operis ftudio adhibenda, totius laboris expertia ferventur. Tandem fi calumnix perpetrator prxfinito tempore ad examinandam juftitiam venire neglexerit, nifi neceffaria detentus caufa fuerit, juftitix examinatores pro calumnix quantitate pignoris partem retineant, extera dominis fuis referantur. Si quis injufte, vel abfque domini fui petita licentia, quempiam pignerare prxfumpferit, duplum reftituat, & fexaginta folidos Pontifici perioh at. Verumtamen quifquis prius requifita juftitia coram idoneis teftibus cum Vicario pignoraverit, duplum minime reftituat.

Dt jxdicibas.

Hereditatum & Ecclefiarum caufx, nonnifi ab Optimatibus & Apoftolicx fedis judicibus definiantur. Calumniae fidejuiforix judicia more anteccflonim noftrornm pofthabitis in honore bea-

IV.

Dt Calxmniis ptaperam.

Pauperes, fic imbecillesmifericorditer calumnias compleant, ut beneficiis fuis penitus non priventur.

Dt Proditoribos & Latroaibas.

Proditores, & latrones nemo protegere, nemo defendere prxfumat. Sane eorum proteâores damna, vel calumnias, qux illifuftincremeruerant, fuftincant.

VI.

Dt Fxribtu.

Fur poftquam tertio funi reus conviftus comprehenius * fuerit, principibus terne, atque ju- ' *Mtra»* ftitix examinatoribus tradatur. Qui diftante juftitia pro meritis ultionem in eum exerceant, ibique dati gladii cauflàm animadvertant. Noverint enim, quia qui percutit malos, in eo quod mali funt, minifter Det eft: & alibi; punire malos non eft cflufio fanguinis.

VII.

Dt charafteribas.

Charafteres coram totius ecclefix conventu five publico concilio fieri jubemus: aliter faftoa vsliere inhibemus.

VIII.

Dt Feffetoria & laRxofa.

His qui fervilis conditionis jugum fuftinent, vel qui quadragefimalis tributa perfolvunt, redditus folitos, qui foflataria & luctuofa nuncupantur, relaxamus, fi patrum parentumve fuorum hxreditates incolunt.

IX.

Dt dit Dominica.

In dominica die ruricolas ad civitatem negotiatum ire prohibemus.

X.

Dt placitis if exteris feriptxris.

Placita & extera hujufinodi feripta, ab authenticis clericis, fice a judicibus, vel ab archidiacono, five ab ipfius loci archipresbytero fiant; fin autem, cafla habeantur.

XI.

De csufis pjaperam.

Si quis potentum judicii caufam tractare advertas pauperem vel definire habuerit, fimilem perfonam introducat, qux pro fe caufam tuam ' *ms.* r.., definiat: ac forte cujufpiam majcftate pauperis p" *' pifNua funocetur.

XII.

De iptadragifima.

Diebus quadragefunx charafteres fieri, calumniarum caufas ddinirc, judicia exercere, fotfatanam dari, nifi magna expeditionis necetfitas ingruerit, noftris quidem, non extraneis, qui pro dominorum fuonim velle traftabuntur, excepta furti, raufi, homicidii, quadragefimalis tributi caufa * removimus. · *mi r,t.,*

V.

CHRIST!

XIII.

W calumniarum confia <· Kalendh difeatiantur.

Die Kalendarum archipresbytcri , presbyteri , milites, rufticì, in * Kalendarum anteceubrum more conveniant. Tunc fi quid querebe vel injuri» abortum fuerit, ab arenipresbytero, c«terifque * diferetis viris veraciter perquiratur, dc emendetur. Quod fi diffinire nequiverit, fequenti die fuper illius negotii caufa vera indagine faAa, Pontifici, atque Apoftolicse fedisPrimatibus referatur, dc determinetur.

XIV.

Dt cerfs agendis in fexto ferit.

Uniufcujufque hebdomade fexta feria, Pontificalis palatii januis referatis quicquid querebe , quicquid injurie fuerit, in pnrfenna Pontificis , judicum , dt canonicorum intimetur dc definiatur.

XV.

Dt Lupit exagitandis.

In unoquoque fabbatho excepto PafchrdcPentecoftes, presbyteri, milites, rufticì cujufque negotii immunes, Inpos exagitantes perfequantur: dc eis precipitia, quod vulgus *fogios* vocat, prrparent. Quasque etiam ecclefia Teptem * ferreas cannas perfolvat. Ad hoc negotium quifquts ire diflulerit; fi fit facerdos, nifi * infirmorum vifitatiooe detineatur, vd miles, quinque folidos; rufticus vero ovem, vel folidum perfolvat.

XVI.

Dt Vicariis.

Milites, dc quicumque principatu preeminent, villicationibus luis tales vicarios ftatuant, qui fi quid contra decretorum juftitiam egerint, calumniando caufas unde compleant, habeant ; fin aurem eorum domini perpetrati damni dc * juftiti® calumnias fuftineant.

XVII.

Dt Latronibus.

Quicumque latronem comprehenderit , eum villico terne tradat ; dc quaecumque villicus ab eo abftraxerit , horum tertiam partem habeat: fic dc de proditoribus.

XVIII.

*Air epis rts mortuorum * inquietet.*

Quoties quis nature jura perfolverit, illius hereditates aetbraque beneficia ufque ad....XL....* dies integra , nullaque inquietatione labefaâa qualiter ille dimiferit, confinant . Finitis * autem XL. diebus : pofleffionibus , cseterifque beneficiis fub eodem jure, fub quo qui mortis fpiculo ceciderit, qualiterve dimiferit exiftentibus, fi qua jurgia, aut fi qua calumniarum fchifinata foper hia fuerint, ab Apoftolicse fedis judicibus, ceterifque difertis vins diffiniantur : ceterum ne quis heredipeta, ne quis fycophanta ufiiroative accedat, juftitue argumentis plenius indagetur.

XIX.

Ne »» PMKnuca Sajones licentiam babeant fi- Æandi.

thi. ufque in feriam fecundam hora prima , nullus fajo habeat licentiam pignorandi , nifi homicidas , latrones , Icilicet violatores virginum per vim, raufatores, & proditores . Et fi aliquis de extranea patria juftitiam poftulaverit, infra fupradiftum tempus juftitiam fumat.

XX.

Aé conventus alternantium fiat na Ecclefia.

Sajonum concilium, vel militum conventus , in ecclefia five terminis ejus fieri prohibemus.

XXI.

Nt Clarici fiant laicorum villici, vel padagogi.

Clerici neque laicorum villici efficiantur, neque filiorum ejus nutritores, neque a laica perfona dehonfcftentur , vel eorum bona capiant. Qui aliter egerit, canonicam infiitutionem componar, dc excommunicatus a conventu fidelium fequeftretur.

XXII.

Dt rtbus captivorum.

Bona eorum, qui capiuntur a Mauris, ufque ad annum plenum intemerata dc integra conferventur : ut fi forte fortuito captum potuerint redimere, redimant; fin autem completo anno, juxta arbitrium propinquorum, eorum bona diftribuantur.

XXIII.

Dt mercatoribus, & peregrinis.

Mercatores romarii, dc peregrini non pignorentur: dc qui aliter egerit, duplet qu< tulerit, & fit excommunicatus: folidos fexaginta pcrfolvat domino illius honoris.

XXIV.

Dt Clericis.

Clerici fjfiatariam non dent. Abbates & Oericos venientes ad fynodum, vel votum, vel tertias afferentes, pignorari vetamus.

XXV.

Dt Menfieris.

Omnes alias * tls, nifi ad menfuram illius petrse , quae ftat in campo Compoftell», tam in hac civitate , quam extra, vendere, vel emere prohibemus. Et qui aliter egerit, excommunicatus, fexaginta * loivat, donec refipifeat.

'Mt Tiltf. tohdvi iol-

'AA&ttfc*' iAl«kr«krtMT

CONCILIUM BELLOVACENSE

A *Coaooe* legato fedis Apoftolioe celebratum adverius Henricum Imperat, dc de revocando e Carthufia S. Godcfrido Ambianenfis epifeopo anno Domini MCXiv. tempore Pafchaiis papas II.

T'VÆ frmpsnr, Aes, *& caufa indicentet continua-E j L-J tor Sittberti ifta feribit :* Anno millefimo centefimo decimo quarto in civitate Bclvacenfi a Conone fedis apoftoliae legato concilium celebratur. Hic eft Conon unus ex illis religiofis, qui eremiticam vitam apud truncum Berenger primo duxerunt. Psrre *aéorrfus Hnricioit nqpratortut ianc fynoeban congregatam, tf in enat fev- anatbnnatis pronuntiatam , m* fiM *fitpo- i't, "Xt^riut · iïβα font fatii tftendunt.*

G. C. Difcrte boc afterit codex MS.Moutii Dei, in buc verba : Anno Domini MCXiv. v111. Id. Decemb. Cono Prcneftinus ep;fcopus, deapoftolic» fedis legatus , regem Henricum apud Belvacum anathematizavit in concilio fi» . Et in quadragefima proxima laetare Jcrufalem, v. Kal. April. Remis celebrato concilio eundem Henricum damnavit . Irem Cono feria II. proximi Pafchae regem Henricum damnavit Coloni» in templo fandi Gcrconis. Catalaunis Cono quarto

to habito concilio prediâum regem damnavi, A incendiis immifericotditer expofuerit . Cujus in-

ANNO 1v. Idus Julii: excerptam referirer feofae a *d cpiftal. »36. Aarur *Carnot. ex* "(>< 8>«i<i«crfrre /lira, f«cw am WWM/ : *fed maltii mendis infu/nttijumsm.*

Prater bee axtem, inter alias toes/as ibidem adlitotas, fxercla illata efi ob Ambiancf/ibaf adverfut Goû/redam farm epifitopxm, f«i rehfh q>i[capita Certbefiam petiiflitt. De fua ijla Nicolaxs monocbxs prafeiu renem infpeSor : Interim Conon cardinalis pontificis maximi legatus , fle Radulphus Remenfis archiepifcopus apud Bello acum fynodum celebrant, fit ad eam accedunt Ambianenfium legati, conqueruntur fe deftitutos optsmo paflore luo. Ad quos Remenfis archiepiicu- B pus; Qua fror.iC, inquit , hxc apud nos proponere aufi ellis , qui virum pudicum , orthodoxum , virtutibus eundis ornatum , veftra improbitate e fua fede expuliftis ? Quem illi parem, heduin fandiorem unquam habituri eftisficcrdotem ? O vos miferos , qui tanto paftorc vel ad momenrum caruiftis ! Num vos illum turpia hier* fcftamem , libidini vacantem , ecclefiaftica oeueficia venumdantem unquam deprehcndiftis ? illis respondentibus ab his illum plane immunem effe , fubjecit archiepifcopus: Ite ergo, fic tam peritum ovilis dominici cuftodcm perquirite , fic inventum vebifcum adducite. Teftor enim dominum Jefum, donec ullus erit in Godefredo vitulis fpiritus. nullum alium vos epifeopum ha-C Lituros.

Dum hasc geruntur, en adfunt nuntii apportâmes litteras beati Godefridi, quibus ille fignificat fc erifeopatum abdicaffe* hortatur u: alium patrem fiti quzrant, fe nunquam rediturum affirmat : offendit fe ineptum fic inidoneum qui epifcopi munere fungatur : fe quidem verbis docuiffe fubdites fuos, fed mala vita corrupiife, fit pefdiditTe. Que cum legerentur, pene omnes lacrymati funt, admirantes tanti viri humilitatem, qui, cum effet meritis dummus, inter omnes minimo* fe abjicere videretu.. Sane cum interdum de his quidam reverendilumi patres , qui tura pixfentes adfuere, inter (e colloquerentur, vidi cos iscrymas tenere non poffe: adeo illorum a-D nimis affixa eft epiftola illa . in qua tantum fe vir tantus extenuavit . Tapdem ftatuunt patres aptil Sueffiones ad domini Epiphaniam convenire, fit quid faciendum fit deliberare.

G. C. *Catera yta ad Godefredi revocationem pertinent , fv» in concilie^ Sxeffioneufi fxnt gefia : bmc Bellovaccnfi oroxime /abjiciam . Jbidem dam-iatxm ejjt Tbomam d» Maria <pu ecclefias & monafteria vexabat, oxffor eft Sugerint invitaLxdovici Crtj'Ji,*

Thomas, *refait* , de Marla homo perditiffimus , Ludovico rege fupradiftis fic multis aliis guerris attendente , pagum Laudunenierr. , Re- E menfem , Ambianenfem, diabolo ei prolpcrante, quia fiultorum profperitas eos perdere confuevit, ufque adeo dilapidaverat, furore lupino devoraverat : ut nec clero, eccicfiafticz ultionis timore ; nec populo , aliqua humanitate pepercerit : omnia trucidans, omnia perdens . Etiam fanât Joannis Laudunenfi monafterio fanâimonialium duas villas peroptimas eripuit, fortiffima caftella Crcciacum , fic Novigentum, vallo mirabili, altis etiam turribus tanquam proprias munierit,fit ficut draconum cubile, fic fpeluncam latronum adaptans, totam fere terram, umrapinis.quam

tolerabili fatigata moleftia, cum federet Belvaci generali conventu Gallicana ecclefia, ut in hoftes veri fponfi Jefu Chrifti hic etiam judicii primordia, fle damnativam incipi.t piomulgare fententiam : venerabilis fanâz Roman* ecclelie legatus Cono Pmneftinus epifeopus , innumerarum pulfitus moleftia querelarum, ecdefiarum , pauperum, fic orphanorum, devex.itionumtyrannidem mucrone B. Petri, anathematefcilicet generali detruncans , cingulum militarem ei licet abfenti dccingit, ab omni honore tanquam feeleratum , infamatum , Chrifliani nominis inimicum , omnium judicio deponit. anno CHRISTI

ADDO éT *excerpta ftutdam tx boc concilio*, f»r-*bxj décréta in eo partim edita, partine recitata tf cor^rmato continentor.*

£ Z*flit Bdlovaccttfs concilii.*

Inter cetera Bclvacenfis concilii decreta hoc a domno Conone Pratneftino epifeopo, & Apoftolicx ledis legato ; archiepifcopis quoque Rcmcnfi, Bituricenfi, ac Senonenfi , necnoa fit fuffraganeis eorum, multifque aliis fynodalibus viris, concorditer fic unanimiter ftatutum eft; ut quaxumque res vel poficftiones cuilibet ecclelie cate, fic ab ea anno fic die quiete, id eft, fine fynodali proclamatione poffeftae fuerint , eidem ccclefiz perpetua Habilitate permaneant . Quod qui violaverit , a communione arceatur: donec ecclcfiz fatisfaciat, fit que abftulcrit libere reftituat . Neceffarium enim arbitrati funt , novis morbis nova medicamentorum genera opponere; pradertim cum viderint multos laicos nonfolum ecclcfiis nihil conferre, immo, quod nequiuseft, quz a fidelibus fic Deum timcntibuscollata funt, violenter, fi liceat, auferre. Incongruum etiam fic injuftum vifum eft, ut cum haec inter freulares lex teneatur , fanda Dei ecclefia minori contra eofdem fzculares jure utatur. Verum hoc duntaxat adverfurr laicos . Inter ecclefias vero tricmnalis jus poflclfionis fecundum facros canones confervetur.

Vrbantif fetandas ia concilio Romano. ·«* >»,c.

Nullus laicus decimas fuas , aut ecclefiam , aut quicquid ecdefiaftici juris eft, fine confcnfu epifcopi, vel Romani conceifione pontificis, monaftcrtis aut canonicis offerre przfumat . Quod fi quis epifeopus improbitatis caufa fic avaritix cotûêntire noluerit , Romano pontifici nuntietur ; fic cum ejus fcientia quod offerendum eft offeratur.

Ex libro legam novelloram divi Valentiniani, cap. *11.*

Si lis intra tricennium inchoata fucrit,&non definita , quafi nec coepta fuerit , ita habeatur e*tinfta.

Ex concilio Spalenfi fecxndo, cap. J.

Placuit, ut omnis parochia, quam ab antiqua ditione ante militarem hoftilitatem retinuiffe ecclcfiam fuam quilque comprobaret, ejus privilegio reftitueretur. Non enim erit objicienda pras feriptio temporis , ubi neceflitas Intcreft hoftilitatis.

Ex concilio Lxgdxneffi, cap. y.

Non liceat epifeopo, nec abbati, nec alicui, terram ecclefiz vertere ad aliam, quamvis ambx fint in ejus poteflate. Tamen fi commutare voluerint terras earum, cum confcnfu ambarum faciant.

Ex Decreth Grrgorii vjt. ce,(

Quia dies fabbati apud fandos patres noftros

in

ANNO CMAIS r I

——in abftinentia celdbris eft habitu : nos eorum-dem auftoritatem fequentes, falubriter ammonemus, ut auicuxnque fe Chriftians religiorus participem efle defiderat , ab cfii carnium eadem die , nifi majori fieftivitate, «d infirmitate impediente, abftmeat.

Grtprixs fxfx VII.

Quifacros ordines tranfiliunt , fufpendantur ab officio: fit fi meruerit vita eorum, indulgentiam confequantur , & interfint ordinibus, qu* amiferunr.

•M. »w. e.p.'ie.

Ex Cexcitie Clxrexteutxxe.

Inteidiâum eft, ne reges , vel aliqui principes, aliquam inveftituram de honoribus ecclefiasticis faciant.

,HK. (010.

Ex Cexcilie Mxvetf x Jexxxc, & BixediBe esrdnM^ht/, cap. I.

Ut nullas pester epifeopum clericis coronas benedicere pnefumat, exceptis abbatibus, qui illis tantum benedicant coroaas, quos ad converfionem fufeeperint.

OK. M4C

Decrttxxt Grtprii vx. *& Urhaù* 11.

Presbyterorum filio· a ûcri altaris minifteriis removendos decernimus , nifi aut in ccenobiis , aut in canonicis regularibus religiofe probati fuerint converfati.

in tilth

' cap. 11.

Ne nili filii concubinarum , & clericorum , presbyterorum, diaconorum, fubdiaconorum, ad ordinationes, vel ad alios honores ecclefiallicos promoveantur, nifi monachi, vel regulares fiant.

Urtxmts n. ns *todcxt cexcilio*, cap. 14.

Ibid. c. h< Nulli clerico liceat deinceps in duabus civitatib is duas praebendas obtinere, cum duos titulos habere non poffit.

Jtrxi cju/tUxi,

Ibid c· i>· Ut nullus deinceps in una ecclcfia honores geminos habeat.

7rm *tjeflftit Vrtexi.*

ibid. Nullus facerdos , vel diaconus, vel fubdiaconus, fed & nullus qui canonicatum habet, fornicationis fibi copulam adjungat. Qyod fi quis fecerit, a canonicam arceatur.

Hexc n cexcilie Roxtxxe.

Nullus archiepifeopus , five epifcopus, de confecratioae epifeopi, vel abbatis, neque cappam, neque bacinos, neque tapetia , aut quodlibet munus accipere parfumât.

/tra», cap. J.

ibid. Quicwnque , adhuc pueri , cupiditate parentum aliquod ecdefiafticum beneficium per pecuniam adepti funt: illodimiflb, ibidem mifericorditer fit in facris ordinibus vivere poliunt.

Area «· «aditM, cap. *6.*

IIIi vero qui per feipfos, cum jam majorisef-fent statis , nefanda cupiditate dufti » honores emerint : ,fi in aliis ecclesiis canonice vivere vo-luerint fervatis propriis ordinibus pro magna milcricordia ibi cos miniftrare permittimus.

ANNO CHRJTI

//rw ilexi tu rodrw, cap. 7.

Ut nulla inveftuura fiat prebandarum : vel altarium, feu pnelationum, vel promitfio, viventibus & eas poflidentibus perfonis.

*Jim Vrttuun * titre Mtdioleai.*

Si quis presbyterorum , vel diaconorum , vel fubdiaconorum, officium contumaciter deferens, fceminam fibi potius eligit: ficut fponte ob fornicationem dimittit officium , ita ob prevariestionem dimittere cogatur & invitus beneficium.

Ittxt iim fxpxto AMieltou. M«· Al».

Eos etiam qui ut toroicari liceat, divinum officium relinquunt, & a Deo recedentes, diabolo & ejus operibus lerviunt , ficut fe juftiffimc officio alienos faciunt, ita beneficio ccdcfiarum privatos elfe abjudicamus.

VrÎMtu Gtr....

Clericum, quo jaciente lapidem puer dicitur interemptus , nos pro amore tuo in eodem ordine permanere permittimus : ut tamen femper in poenitentia & timore perqraneat.

Fx cexcilie CUrexeeninie xt Vrbxxo II. *ctlehrxte.*

Ne aliquis laicus alterius hereditates fibiufurpet. Qyod fi quis fecerit, nec fatisfecerit, nullus facerdos interim eum ad ptroitentiam admittat . Similiter & alium quemlibet , nifi perfeftam confêflionem fecerit . Verbi gratia , ut fi perpetrato homicidio manferint in adulterio, vel nujulmodi ad perfeftam poenitentiam minitne recipi debere decretum eft. Attamen confiliutn ut jejunet, & elemofynas det, detur ei tantummodo, ut ad viam veritatis redire poftit.

Ex caxcilie Rotxx Pxfckxli II. *prxfitlcnle ctUtreto.*

Quicumque res naufragorum diripiunt , ut raptores , & fratrum necatores , ab ecdcfue liminibus excludantur.

Creterùu Jv. J. *litre rrgifari fui.*

Predeceflorum noftrorum ftaruta fequentes, eos nui excommunicatis fidelitate aut facramento adftriâi funt , apoftolica auctoritate a facramento abfolvimus .' quoufque ipfi ad fatisfa&ionem veniant , & ne eis antea fidelitatem obfervent prohibemus.

Altxexâer II. GtdUtlxee JHxrttioxi.

Audivimus quod Henricus Ravennas diâus archiepilcopus, nifus te fit excommunicare : quod, quia excommunicatur , excommunicare non tx> tuic te , apoftolica auftoritate te tuofque amok ventes, mandamus exinde non curare.

*Gre^orter * Hexrice Lteiixtfi tpifcepe .* · Vu.

Pervenit ad nos t te ab Arnulpho comite ad nequitie luse * argumentum gladiis jurare compulfum , quod ablata nunquam repeteres. Unde'·" apoftolica auftoritate re abfolvimus, ut non tus vel alicujus confcientie ob hoc videaris obnoxius. * / ab(Wri

EPI-

(9> EPISTOLA FRIDERICI COLONIENS1S A RCHI EPISCO PI

AO O T TON IM Ba MIIIGINSIM IP I $ COT UM

De excommunicatiooe (fie) IIIL Henrki imp.

Amato *OtHei Btufkrgaifc tctlefe wutrMi tpi- ftep F. Cehaui^a». Dti grtti* id y*d tB* n* erattosfo & pwcywd orra *ttt at» etief» tjkit dûtäM.*

vashidaMk/^Uafilam fimftitati veftf* literal jam antea i,,. mifimus, quas fi forte accepiftis, de tam longa refpoofiosus veftne dilatione non parum miramur. Ut enim longam earum fententiam breviter replicemus. Summa intentionis erat, ut prudentiam vcftram ad defenfionem vel faltem ad Uberandam deplorationem hujus, quem videtis, graviffimi fante ecckfic cafusexcitaremus, quem ipfum tacito defiderio vos diu intrinfecus rovifle jam olim cognovimus. Iterum, venerande frater iterum idem dicimus : fi zelus domus B Dei, imo fi veraciter amorecclefi*, qui domus Dei eft, vos medullitus comedit, ne tantam ejus defolationem, tam crudelem hereditati» Dei direptionem & profanationem nimia patientia ulterius diffimuleds. Ecce per mifericordiam Dei magnum nobis odium apertum cft, ut veritas qu* diu fihiit, in manifedum prodeat, ut libertas noftra diu fupprefla cervicem erigat, quia pro nobis & pro fe ipfa jam in vocem prorupit lianda Romana ecdefia. Jungit fe nobis Francia; libero, ficut audiftis, ore veritatem Saxonis profitetur. Et quem, chariflime frater, non moveat, quia omnis ecclefiaftici vigoris auftoritas aulicis fle Palatinis in quaeftum verfa eft. Synodales epifeoporum conventus annua confiliaC omnes denique ecclefiaftici ordinis adminiftrationes in regalem curiam translata funt, ut illorum marfupiis inferviant, qu* fpiritualiter examinari debuerant. Quid de cathedris epifcopalibus dicemus, quibus lregales villici prefident, quas difponunt, fle de domo orationis fpeluocam plane latronum efficiunt, de animarum lucris nulla penitus qusftio eft, dum tantum terrenis lucris regalis fifei os idfatiabile repleatur.

A Hie ooe qui ecdefi* Dei per ipfius gratiam co*lumn* fumus, qui navem per hujus firculi proceliofos ftuftus gubernare debemus; hic inquam *tn»* advigilare» hic clavum moderaminis firmiter tenere convenir, ne nobis fegniter torpentibus, dum fine nifu moderamina flu&uat, his & umilibas impie tyrannidis fcopuli» allifa convellatur, &, quod abfit, irruentium fluftuum gravitate mergatur, ne canes muti & latrare non valentes prophet* verbis arguamur, neve illud in nos conveniat : Non afccndiftis ex adverfo ut opponeretis murum pro domo Ifraelis. De nobis quidem, fanfte flt venerabilis frater, non ex noois fed ex virtute, quam Deus in nobis operatur, hoc vobis fiducialiter in ipfius gratiam promittimus, quia ex hac CttpimUS veritatis libera profeffione nec tribulatio necanguftia nec mon nec vita feparabit. In hoc vero, ficut fcitis, pofiti fumus, in hoc novum hominem induimus, ut mortificationem Jefu in corpore noftro circumferamus, ut propter Jefum in mortem uos tradamus, quatenus & vita Jefu in hac noftra mortali came quandoque manifcftetur. In hac ergo tam gloriofa fpe nos defecimus, & de veftra conflantia idem fperamus, & intime optamus, & quia indigne pafli fitis, ut ad memoriam fxpe reducatis, hortamur. Nolite nos longa expeftatione ulterius fufpendere, fed de vcllra fententia feripto nos certificate. Salutat vos dominus Chuomo pronepos Ctuus epifeopus fle Roman* ecclefi* legatus, qui imperatorem nec non Momtfterienfem epifeopum fle Hermannum de Vinceburc cum omnibus Gallie epifeopis in concilio Belluacenfi excommunicant, & hoc vobis notum fieri pnrcepit. Eandem fenrent*iam iterabit in* prrdiftos & in omnes complices eorum in concilio Remenfi, quod erit *Ltun Jerpfahnt,* cum aliis tribus epifeopis noviter - Romana fede direfti». Vale.

***NO CH-· ANNO CH··-'

CONCILIUM SUESSIONENSE»

Adverfus Henricum Imper, & de S. Godefrido Ambianenfi epifeopo c Cartufia revocando, celebratum a Conone fedis apoft. legato, die,Epiphanis, anno MCXV.

Vhs S Ga- 4«frUi L »

STatuerunt patres *Btlovtctnfii, eit* Ni-D *toUtu iMitckiu,* apud Suefliones ad Domini Epiphaniam convenire : flt, quid faciendum fit *pn revoeMtd» t Ctrtbufe S. Godrfrido* ad *epifcapetia* Antbimmftet,* deliberare.

Ubi eo ventum eft, jubente Ludovico Francorum rege, accitus eft Henricus abbas ianfti Quintini, in quo monafterio vir Dei Godefredus ab ipfis pene incunabulis fobrie fle pie educatus ad fiunmum virtutis apicem pertigerat : vocatus eft etiam Hubcrtus magtue autoritatis £ vir, fle celeberrimi monaflerii, quod Cluniacum vocatur. Monachus. Hos duce cum fui» litteris mittunt ad fratres Carthufi*, orant, immo impetant, ne Godefredum Ambianorum pnefuiem. apud fe diutius ant,fed ad fedemfuam ocius redire . Addunt mandata ad ipftun Godefredum, ut celerrime ad defolatum iuum gregem fe recipiat. Ofteoduntnon debuif* fe illum femel fufeeptam ecclefiam tam facile deferere. Plus enim apud Dominum demereri, dum finit per abrupta vitiorum précipités ire oves fiias, quam poflit promereri dum privatim in quantumvis remota folitudine vivit etiam fcveriffime. Tum quoque docent facros vetare canones, ne quis e'pifcopo viventi lubrogetur, nj* fi vel infirmitate cogente id ipfe petar, vcl ob crimen deponendus fit. Hrc ubi Godefredtus accepit, animo valde corifternatus, ad pedes monachorum fe proftravit i cum multis' lacrymta orans

.....orans ne finerent ipfism a fe evelli. Flent pari- A ,er «fe® tH*· Attamen multis eum coofolantur modis: ft, quia regi* ft epifeoporam autoritati rtfiftem non poterant, h pace illum a fe di- mittunt. *Et Fuit autem in* Carthu- fia a fecris feriis beari Nicolai epifeopi , que c^JJ"rt aguntur odavo Idus Decembris, ufque ad qua- dragefim* initium.

CONCILIUM CASTRI RADULPHI

Sub Geraldo Eogolifmi epifeopo ft legato apoftolico dirimit controverfiam in gratiam abbatias Fontis - Ebraldi .

Ex ercUmt Ftxtu-EirtUi -

Flturorum memoris tradere curavimus, qtao-B niam Willeimus de Maurae ft frater ejus Airaudns , Foterhu Belet fororius eorum , Ber- trandus Efeurius ac frater ejus Wilielmus pro fetate corporum ac redcmtkme animarum fuaram dederunt ecdcfi» S. Severint ft canonicis ibidem Deo fub canonica regula B. Auguftini famulan- tibus, dederunt, inquam , medietatem terna de Canolio, quamcumque fas dommid poffidertnt , ft arbergamentum proprium in manu AIMARI abbatis . Teftes hojas doni fimt Fulchcrh» ca- nonicus, Bernardus canonicus , Goffridus cano- nicus, Willelmus Ervei, Hugo de Rocha , Vi- vian» Urfet laid. Poft muhium vero temporis venerunt quidam ex dftesputis bone memoriae ac magnai fanctitatis viri ROBERT! de Fonte-E-C branle, venerunt, inquam , qui conftituerenc manfiooes, ft putarent officinas , juxta jwefa- tam terram, ubi '.conventus ancillarum Chrifti Deo libere defervirenc . Videntes itaque locum anutntun, terramque frugiferam ufibus fuis val- de necefiariam fore , convenerant ante WIL- LELMUM Piftavenfem epifeopum ARNAUDOS abbas S. Severini , ft fratres rontia Ebraudi fi> per hac terra concordiam facere poftulantes . Cognofcens epifeopus Piftavis aftutia abbatis con- cordiam abfque conceflu capituli minus firfice- re, direxit litteras fuas ad capitulum S. Severi- ni, exorans fratris fui favere petitionibus, quod utique fecerant : eo tenore, ut annuatim in fe- fto S. Severint cenfus decem fol docum canoni- D cis ac religiofis Fome-Ebraudi Volveretur. Ve- rum qui venerabilis abbatiflâ * P. Fotuis-Ebrau- di multis irruentibus neceflâriis, tempore fta tu- to, ft die indifta ad hanc confirmandam con- cordiam advenire non potuit: monachi S. Cy- priani, videlicet Bernardus de Marcai ft alii , epifeopo tamen calumniante, pnediftam concor- diam firmare aggrefli funt. Quod audiens vene- rabilis abbatifia Fomis-Ebrauui , abnuit clamo- rem ad epifeopum fuper abbate & monachis & Cypriani, qui primum donum fuum invaferant, convenit ergo WILLELMUS Piftavenfis epifeo- pus abbatem S. Cypriani cum monachis fuis , ebbatiflâm quoque ac religiofos omnes Fonris- Ebraudi in Piftavenfi capitulo ad judicium. Tan- dem collatu utriufque partis orationibus: quia utraque pars uno fe ore defenfbre , diftum eft, ut mitterent legatu iuos ad capitulum S- Severini abbas & abbatifla ad audiendum cui parti faverent canonici, data die tubinde regre- di ad audiendum judicium . Perrexerunt igitur pariter abbas videlicet & legati abbatiifie ad ca- pitulum S. Severim audituri quod veritas didr- verat. Cognoverant fiquidcm & rememorati funt canonici , ficut fe habebar veritas, primum fe feciilê refigiofis de Fonte-Ebraudi . Po-ca vero aboas S.Cypriani defecit a judicio, adjudicatum a WLLLELMO Piftavcnfi epifeopo , & priori- bus fanft* Pidavenfis matris ecdefiac , feilicee Guiliebno decano, Erveo archidiacono, Hilario capicerio, & multis aliis: adjudicatum eft, in- quam, inveftiri abbattftam, jure fuo abbate de- ficiente. Verumtamen contra fas & judicium ab- bas fit mooachi per violentiam, iterum pofiêderunt, epifeopo tamen excommunicantem monachum incolam terne, cum habitantibus in ea. Videns ergo abbatifta quia minus proficeret, adiit GE> RARDUM Efigolifinenfem epifeopum , ac fiu> &ae Romany-sEcclefi* legatum, fuper hac inju- ria querimoniamTaciendo. Legatus autem acci- to notario, invitavit abbatem & Cypriani, qua- tenus in concilio quod apud Caftrum - Radulfi xv. calendas Aprilis celebraturas erat, fe pre- fentaret, fafturus abbatifle quidquid Centura r- quitatis diftaret. Qpod longius protraham , ve- nerunt utrique ad coccilium. Abbas itaque S. Cypriani cognofcens tum fe injuriofe egtfic, tum fe imminutum effe, venit in capiralumS. Gilda- fu, ubi GUILLELMUS Piftavenfis epifeopus , cum coepifcopis fuis Cenomanenfi videlicet & Andegaveufi confédéral , cum aliis honeftiftimis perfonis , decanis, archidiaconis. Venit., inquam, & in manu, ft pnefentia, ft confilio domini Pi- ftavenfis epifeopi quod injuriofe fiipcr judicium fiium tenuerat dimifit abbatiflie, & religiofis de Footcbraudi, videntibus iupradiftis & multis aliis Piâavenfibus, Cenomanenfibus, qui ad concilium convenerant.

CONCILIUM REMENSE,

A Conone fedis apoftolicae legato celebratum : in quo damnatus Henricus Imper, ft S. Godefridus Ambimenfem cathedram repetere jufliis v. Kal. Aprilis, MCXV.

D*E Hnriet* Aac *fe fyxtd» dextMtt iu ctàtx MS. Mentit Dti, cnjxt vtrfa jun xntt re- tnli':* Cono Prcneftinus epifeopus, & apoftolic* fedis legatus, in quadragefima proxima, Leta- E re Hierufaldm, *wnft ptft BtlhvMtnft critbrttxm mrnft Drcetnbri* MCXIV. v. Kai. April. Remis ce- lebrato concilio eundem Henticum damnavit, J. *vtrt Godefridttm , hic denum hianen-*

i>anenftm cathedram repetere, fic narrat Nicolaus """"kt* ■ 'j*' vita · Profedus inde , hoc eft e venit ad Remorum urbem , ubi tum Cono cardinalis delegatus fnequentirtimam fynodum habebat. Adduxit autem eum in fynodum Radulphus Remorum archieptfcopus , jejuniis , vigiliis, aliifque fandis exercitiis adeo extenuatum & confedum, ut vix pedibus confiftere pofset. Qtem ut viderunt patres, valde mirabantur adeo illum fe mundo, fibi mundum craci-fixiffe, ut nec mundum ipfe diligere, nec mundus illum amare porte videretur. Duriufcule eum tunc appellavit Cono legatus , quod injundum munus reliquiflfet. Deinde admonuit, ut propriae A utilitati multorum falutem anteponens Ambianos rediret , êc fuo officio fungeretur . reâius fihi confuïtnrns, fi non fua unius falute contentus, plurimos Chrifto lucrifacere conaretur, & tandem a Crifto audire mereretur: Jerve hotte & ftdelis, φύ· fif* faft* , fuper multa tecon^tnam: intro iit fattdinm Domini tui: Cum non portet vir Dei illius aliorumque epifeoporam autoritati obludari: ad fiuun redit eccleuam , & ab omnibus cupidiflimc excipitur : Haffenas Mettons . Ex qm etiam ottüfti , quam frequens multufque Coeeo legatus in finodis effet dum neoraretur iit Galliis, in quibus omnibus in Hnricam imperatorem aaathema inclamaretur.

Bi M..Û Sxppl.T.li.

AD CONCILIUM REMENSE

Λ Conone PraneAino A. S. L- habitam Anno uij.

ADDITIO.

Ex Mtblll.

Rementi concilio hi fine dubio przfuies interfuere , fcilicet tres Metropolitani cum fuis coepifeopis, Remeufis videlicet, Senonenfis, & Bituricenfis. Remenfis metropolis epifeoporam nomina habemus in literis Cononis cardinalis , quibus permutatio quorumdam prxdiorum inter Baldutnum Flandriz comitem , & Bovonem juniorem fandi Amandi abbatem fada, in illo concilio confirmatur. His literis poA Cononem dantur figna Radulfi Remorum archiepifcopi , tum Lifiardi Suefiionenfis , Barjholomxi Lauduncnfis, Guillelmi Catalaunenfis, Godefridi Ambianenfis, Lambent Novomenfis, ac Tornacenfis , Qarcmbaldi Silvaneâenfis, & Johannis Morinen- B fis epifeoporam. Affum, recitatum tf confirmatum in confilio Remit a domno Conone Romano ecclfia legato, celebriter habito, amo incarnatiPerbi MCXP. indiiiiom PIIL regnante Eusuvico Francorum rege gloriofo orneo oElavo.

In eadem fynodo Gervafius Regiteftenfis comet, qui advocationis prztextu, quam in villis fui comitatus fando Remigio fubjedis habebat, quoddam prcAatioms genus, <|uod falvasetentum vocant, ab illis exigebat ·, in illa inquam fynodo culpam fuam agnovit, & iniuAam ejufmodi confuemdinem relaxavit , prgcfenribus Radulfo archiepifcopo , Lifiardo Suefiionenfi, & Godefrido Ambianenfi epifeopis, & [illegible] laicis

«89» «· W Φ·88· «89· «89» «89· «89· «89·

>. Co.ol. H1lp p ,l,.

CONCILIUM OVETENSE

Habitum zra mcI III. anno Chrilli mcxv. Ex MS. Toletanae ecclefix.

Sciant ornnts homines prafentes, Cf futuri , quod Deo jubente hac conflitutio fubfcrtptn , qua per totam Hifponiam habetur, habuit mitium in Ovetenfi ecdefia tempora Pelagii Ovete^fis epifcOpi , tJ fubfcrtptis omniaus hominibus .

Omnium fandx crucis filiorum, przfcntium & futurorum , memori» tradere Auduimus, latronum, factilegorum, & diverfi generis maleficorum, in AAuriarum partibus nimiam , & exeerabilem malitiam olim przvaluiife plerifque temporibus. Ad quam ddtruendam, & quas fandz ecdefi» profutura erant, aedificanda, ara 1153. apud Ovetum in ecdefia S. Salvatoris congregatis principibus, & plebe totius przdtdz regionis, in dic fando PeutecoAes, Spiritu fando adminifirante , Przfuleque Pelagio praedicante , & monente, hzc inter cetera placita omnibus in commune primum fe obtulit fententia.

Statuimus (inquiunt) & decernimus, & fu-E per facram textum Evangelii jurejurando firmamus , ut vellrum nullus deinceps domitos vel indomitos pro aliqua caufa pignoret boves , nec auferat alicui extraneo, vel fuo fervo, vel mandatitio. Quod fi fecerit , fit maledicius , & excommunicatur , & pro fidere perpetrato judici terne & Epifcopo iy. annis petniteat : quinque ex his in exilio, & quinque ficut przccperit ei Epifcopus fuus: ceteros quinque foris ecclefiam in fua terra redimat.

II.

Simili modo etiam firmamus , ut nullatenus furtum faciamus, nec facientibus confentiamus ; & fi latronem capere poterimus, pro modo furtis plenam juAitiam faciamus : & qui pro eo exoraverit, ut fic emendetur, fecundum moduni culpz anathema fit.

III.

Secundum etiam decreta Canonum , ut fuperius fanximus, quod aliquem pro aliqua calumnia a dextris ecclefiz infra 70. paiTus per vim non extrahamus, nifi fervum naturaliter probatum , aut latronem publicum , aut proditorem de proditione convi&um , aut publice excommunicatum, aut monachum, vel monacham refugas , aut violatorem ecclefix , cui proculdubio ecdefia nullo modo "Üebet refugium . Qui vero arreptus a diabolo aliquid aliud per vim extraxerit ab ecdefia ejufque porticibus ufque ad U. paAus, in quadruplum reddat, & fecundum canones ita pceniteat, ut in monaAerio fit monachus fub regula B. BenediAi, aut fi eremita ommbus diebus viuc fux , sut fe fervum fubjiciat

I dat fezviruti ecclefiiz tjuam befit, aut fvm-mam peregrinatioocm arripiat omnibus diebus vite fie.'

Regina autem domina Urraca cum omnibus filiis & filiabus fuis, hanc prrfcriptam conftituzionem confirmavit, dejuravit, eam, & fecit jurare & confirmare eam omnibus hominibus habitantibus in omni regno ejus, tam ecdefiaftici ordinis, .quam frcularis. Sorores itaque jam di-&z Reginae, DonaGeloira infanta, cum omnibus filiis & filiabus fuis, & cum omnibus hominibus fibi fubditis, atque Infanta Dona Tarawa cum omnibus filiis & filiabus fibi fubditis, juraverunt, & confirmaverunt, ficut fupra taxatum etf.

Nos igitur omnes fubfcripti hoc feriptum hanc promiflionem fub facramento confirmamus, & roboramus tam pro nobis, quam pro omni progenie noftra futura, ut fit promilfio h*cflabilis fit firma ufque in finem Mundi per omnia fecula- Suarius Comes, Gundifalvus Pelagii, Adephonfus Veremundi, Petrus Adephonfi, Didacus Fernandi, Gundifalvus Anfuris, Pelagius Froila ex Afturiis Oveti, Petrus Ruderici, Suarius Ordoni, Petrus Didaci, Petrus Guterri, Garcia Suarii, Gundifalvus Gil, Petrus Garcir, Rudericus Garfue, Chriftophonu Joannis, Garcia Petri, Munio Petri, Femandus Γetri, Didacus Petri, Pelagius Garcir, Pelagius Acenarii, Munio Garfue, Vermundus Veie, Marinus Guterri, Martinus Petri, Didacus Petri, Oveus Petri, Martinus Martini, Petrus Munedi, Gundifalvus Petri, Ordonius Petri, Petrus Garfiz, Albarus Garfie, Femandus Garcie, Ordonius Garcir, Eâavida Pelagii, Petrus Joannis, Fcrdinandus Martini, Petrus Femandi, Rudericus Petri, Fernandus Anaii, Didacus Guterri, Didacus Martinus Anaii, Pdacius Oveci, Martmus Pelagii, Albarus Petri, Pelagius Martini, Rudericus Martini, Fernandus Martini, Pelagius Munionis, Alvitus Pelagii, Froila Munionis, Garcia Vermundi, Petrus Eâe, Ordonius Pelagii, Pelagius Guiftarii, DidacusPetri .Gundifalvus Petri, Joannes Petri, Martinus Petri, Martinus Magas, Gunditalvus Didaci, Petrus Sanâii, Petrus Pelagii de Buiia, Petrus Pelagii de Mazancda.

Ex Terra Tituria.

Menendus Enalfi, Froila Enalfi, Gundifalvus Menende, Eitavida Suarii, Menendus Ruderici, Petr is Ruderici, Pelagius Ruderici, Menendus Ruderici, Pelagius Petri, Suartus Albiti, Remundus Albiti, Froila Veremundi, Joannes Fernandi, Petrus Mantili, Petrus Oveci, Ru-deiicus Femandi, Rudericus Pelagii, Antonius JRoderici, Petrus Garciz, Rudericus Garcir, /Pelagius Munionis, Petrus Flaini, Fernandus Flami, Martinus Adephonfi, Adephonfus FruÔmi, Petrus Didaci, Petrus Menendi, Pelagius Menendi, Guilienus Pelagii, Petrus Guilieni, Pelagius Guilieni, Didacus Guilieni, Rudericus Guilieni, Rudericus Petri, Alvarus Petri.

Ex territorio Lagatro.

Joannes Petri, Pelagius Petri, Pelagius Citi, Petrus Pelagii, Petrus Guterri, Sanâius Guter-si, Petrus Munionis, Pelagius Mentira, Sanâius Petri, Albarns Pelagius, Petrus Pelagii, Sanâius Eulalii I

Ex territorio Maltaxi.

Pelagius Ruderici, Pelagius Joannis, Albarus Garfiz, Pelagius Ordonii, Garcia Teli:, Munio Telli, Ordonius Didaci, Sanûius Oroooii, Adephonfus Munionis, Petrus Adephonfi, Suarius Diahali, Fortunius Pelagii, Didacus Petri, Pelagius Petri, Munio Eâe, Petrus Martini, Didacus Gundifalvi, Didacus Oved, Rudericus Oveci, Didacus Fortuni, Sanâius Fortuni.

Ex territorio Colxngo, Caa/ar, Agnilore.

Garcia Sanâii, Petrus Sanâii, MartinusSanâii, Suarius *Sanâii*, Gundifalvus Sanâii, Petrus Sanâii, Didacus Sanâii, Rudericus Didaci, Vela Sanâii, Petrus Eâz, Pelagius Eâz, Fernandas Citi, Pelagius Didaci, Didacus Didaci, Rudericus Munionis.

Ex Territorio Flavinietf.

Petrus Pelagii Rubens, Ordonius Martini, Petrus Pelagii, Ordonna Petri, Joannes Petti, Munio Petri, Didacus Petri, Martinus Petri, Pelagius Michaelis, Petrus Michaeirs, Joannes Michaelis.

Ex Territoriis Lena, Atier, èX Orna.

Petrus Pelagii Bureza, Petrus Alcandara, Pclagius Citi, Vela Pelagii, Gundifalvus Veremundi, Gundifalvus Beremundi, Gundifalvus Munni, Eâa Pelagii, Armenians Joannis, Petrus Barbadam, Petrus Petri, Pelagius Citi, Martinus Pelagii, Fernandas Pelagii, Martinus Eâz.

Ex Teritoriif Arkolio, Gordone, ÎX Aiva.

Pelagius Munionis, Fernandus Cuterri, Gund;<alvu$ Alvari, Rudericus Alvari, Joannes Citi, Alvarus, Citi, Fernandus Citi, Petrus JuHani.

Ex Territorii Palatuni, Vadaria, Lxna, & Omama.

Veremundus Petri, Femandus Petri, Rudericus Petri, Joannes Petri, Petrus Garccfe, Veremundus Munionis, Eulalius Didaci, Pelagius Didaci, Munio Pelagii, Flainus Flafilz, Joannes Fernandi, Eulalius Femandi, Pel igius Froibe, Menellus Fafilz, Peints Pinioni, Petrus Aznarii, Munio Aznarii, Garcia Aznarti, Pcbgius Fxoini, Garcia Sanâii.

Ex Territoriis Legicnis, £X Aflorica.

Comes Froila Didaci, Ratnirus Froilz, Didacus Froilz, Rudericus Martini, Petrus Martini, Ofareus Martini, Petrus Didaci, Ruderideus Didaci, Martinus Didaci, Petrus Didaci Rudericus Veremundi, Didaeus Alviti, Gundifalvus Alviti, Nunius Nubezani, Ifidorus Nubezani, Petrus Anaii, Fernandas Munionis, Joannes Petri, Eras Guterri, Nebuianus Gudeflei, Guterrius Eri, Martinus Nebuzani, Fernandas Telli, Adephonfus Telli, Tellus Telli, Ifidorus Fernandi.

Ex Campis Zamora, & Campi Taxri.

Comes Gometius Pelaii, Comes Fenandus Femandi, Rudericus Fernandi, Petrus Pelaii, Didacus Munionis.

Ex Territoriit GaUsKÜt.

Comes Pelaii, Petrus Petri, Femandus Petri, Garcia Petri, Rudericus Pletri, Comes Munio Pelaii, Comes Adephonfus Nuni, Sandius Nuni, Menendus Nuni, Comes Rudericus Velez, Comes Guterrius Veremundi, Odarius Orelonii, Joannes Ranimiri, Arias Petti, Femandus Joannis, Petrus Gudeftei, Petrus Joanna, Suarius Nebuzani, Rudericus Suarii.

Ex Territoriis Caftelia,

Comes Petrus Gundifalvus, Comes Rudericus Gomein, Comes Bertranus, Comes Ermegotus, Comes Lobdidacii, Petrus Lopi, Lx>l· Lopi, Xemenus Lopi, Petrus Guterri, Gundifalvus Guterri, Petrus Garciz, Perrus Patellae.

Em Territorio Caaurge, Trenfaeier» t A £χ«M4, e*·· ceteri/ terril.

Comes Rudericus Gundifalvi, Petrus Ruderici, Guterius Ruderici, Petras Gundifalvi « Rudericus Gundiûûvi, Adcphonfiss Panni, PetruS Gundifalvi* Gundifalvus Gundifalvi, Rudericus Muniouisў Saoâius Vehe, VcremunduS Vêle | Martinus Vcfe.

SübftriftÎMMi EfifuftTKMtt

Bernardus Toletanas fedis Archîepîfcopus dt S. R. E. Legatus confirmo.

Didacus Jacobenfis Archiepifeopus confirmo.

Pelagius Bracarenfis Archiepifcopus confirmo.

Nûjoius Mundunienfis Epifcopus confirmo.

Didacus Aurienfis Epifcopus confirmo*

Pellgius Aftoricenfis Epifcopus confirmo.

Gundifalvus CoJumbrienfis Epifcopus confirmo.

Didacus Legionenfis Epifcopus confirmo.

Petrus Palentinc fedis Epifcopus confirmo.

Petras Segobienfis Epifcopus confirmo.

Bernardus Segontie Epifcopus Confirmo.

Pafchalis Burgcnfis Epifcopus confirmo.

Sanâius Abclenfis Epifcopus confirmo.

Munius Salmaticenfis Epifcopus confirmo.

Bernardus Zamorenfis Epifcopus confirmo.

Conftitutio hsc non hominis, fed omnipotentis Dei vox fuit, qui per univerfum mundum eam feminavit, & audita placuit omnibus hominibus fub ocio habitantibus, tarn Cbriftianis, quam paganis, vd Judaeis.

Mnledtflio.

Si quis itaque hancfanâam & juftam noftram promiOionem, & fub facramento fandam con» hrmationem, tam nos, quam ex omni hoftra futura progenie violaverit, & per dignam fatisfaftionem, ficut fuperius diftum eft, fe non emendaverit, fit ab omnipotenti Deo malediâus & excommunicatui, & ab omni confortio fidelium, dt fandorum in hoc fasculo dc in futuro fit feparatus, & cum Diabolo & Angelis eius patiatur pcenas in inferno damnatus.

Bencdifho.

Omnis homo qui hanc preferiptam conftitutionem audierit, fcrvaverit, firmaverit, dc cuftodierit eam, fit cuftoditus dc benediftus a Domino Deo noftro Jefu Chrifto, qui cum Patre dc Spiritu fando vivit dc regnat Deus per omnia fecula feculorum. Amen.

• Vrrer lot · pβι le h.nc •catran.

S>6 Art * MCLXIL

Adephonfus Rex, Raymundi Confidis dc Uracae Regine filius, poftquam poefcrtptam conftitutioûem audivit, it in regno Htfpanne poft mortem matri* ft» regnare ceepiflèt, confirmaVit * & Juravit e*m, de fecit eam confirmare * & jurare, & ftabtlire omnibus hominibus habitantibus in omni rapio Cfa»t ut fervetur, dc cuftodiatur, tifeue mundus ifte finiatur*

ÎJ2.

Snb JErd · MGLVIII. * N·*··«»

Similiter Infante domino Adcphonfo Portugaleafi cum omnibus hominibus nobilibus & ignobilibus habitantibus in omni honore illius, poftquam preferiptam conftitutioOem audierunt, & confirmaverant, dt ftabilienmt eam pro fe, & pro omni progenie eorum, ut fervetur ufque in finem feculi hujuS.

f» difbeu üiù.

Adcphonlus rex Aragonenfis, fimiliter cum fratre fuo Ramiro monacho, cum omnibus hominibus nobilibus fit ignobilibus habitantibus in omni regno eorum, preferiptam conftitutionem Juraverunt, & confirmaverunt, & ftabilienmt eam pro fe, & pro omni progenie eorum,ficut fupra traftatum eft.

MtltdiOù.

Si miis tamen (quod fieri minime credimus) Rex, Comes, Vice-comes, Majorinus, Sajo tam Ecdefiafticus homo, quam fecularis, hanc feriptam conftitutionem frangere tentaverit, quifquis ille fuerit qui talia commiferit, fraâa manu, pede, & cervice, qui evulfis oculis, lepra percuuus, frangat cum Deus in confpeftu omtaium inimicorum fuorum, fit maledi&us & cxcommunicatus uique in feptimam generationem, in confpeftu Patris, dt Filii, & Spiritus fandi, dc infuper cum Dathan, dc Abiron, dt cum Juda Domini proditore, cum Simone Mago, dt Nerone, paras pcenas fuftineat in eterna damnatione. Amen.

Bentdi&io.

Quicumque hanc conftitutionem omnibus modis prout potuerit, fervaverit, dc cuftodieric eam, fervet eum Deus in hoc fseculo, dc in die judicii, dc cum fandis fuis det ei vitam eremam m rejno fuo, dc fit benediftus ab omnipotenti Deo, qui cum filio Domino noftro Jefu Chrifto, una cum Spiritu fanfto perenniter vivit, dc regnat Deus per omnia fecula fieculorum.

Lmms Dto.

Nunc autem pro tantis bonis a Deo collatis benedicamus, dc collaudemus Dominum Deum noftrum Jefum Chriftum, qui cum Patre dt Spiritu fanfto vivit dc regnat Deus per infinita fecula feculorum, Amen.

CONCILIA DUO COLONIENSE ET CATALAUNENSE

Adverfus Henricum Imper, a Conone Sedis Apoftolicc legato celebrata, mcxv.

DF hi· idem, quem ante iaudevi, csdsx IUS. Mntis Dei, cujiu verbe fepre retuli ferwseilia Bellovecnifi λκλο MCX1V.

Αρνογλτιο P. Antonll Pacl.

ad An Ch. my. n. io.

Concilium indiftnm Catalauni, m» urbs Galli· BtlgicK in Campania a4 Matronam Fluvium, ut ba* bet laudatus codex MS. Montia Dei, Re* (ma (fc Henricum Imp.) *dvmuwt Ir. Uni Jnlii i* qnod tamen Concilium *V. Unt Jnlii* iri Chroo. S. P<-Etri Vivi dicitur celebratum. Sermonem etiam de hoc Concilio habet Simeon Donelmenfs in Hift de Gei). Rep. Angi, ad an. uij. to *O&ewt jffefolvum* (leu pndio Nona* Joli!) smmmb *Comitiem e Canon R. E. Centiiuli Ceteltinui celebret»» tfi, t»em extommnmcevit Efifcbfu*, foi *Comitio non interforrr*, *qnojdam Ven tifrfirut,* (Jr *florim) Meta bnentit friviw depa/arit de fediùi, eeetejUtieum iltit interdicent oftciecm.* Videtur Concilium Catalaunenfe circa initium mvofis Julii inchoatum, dt qns mox nanavimui, diverte dictat in illo (efia «fle.

er AD CONCILIUM CATALAUNENSE

A Conone Cardinali A. S. L anno inj. celebratum

ADDITIO.

a« M««a i*tri Te.lt ***' **1 T"\S *concilie Catalaxnenfi » Cenent cardinali A.* A JL/ J. £, *fa jgit ZjMctu t */ param aliaxid nitre* MMvn *tx to inxottfiet . Epiflolam ejx/dem Conenit ex co concilie detain profert MabiUonw Annal. ord. S. BenediHi to.* Γ. mmt. *LXXXLX. appendicit. £» illam.*

CONONIS CARDINALIS STNODICA

Pro monifleno S. Qxixtini de Mente prope Pcrronam .

/MO4b'i ■A. *t.* v. *p. f,t.aepme.* vdu.LM. /T'Oeodima gratia Prameftinu: epifcopus apo-VU italic* fedis legatus, omnibus fidelibus tam pnefentibus quam futuris. Cum legatione in Francja fongerennir, adverfus Henricum abbatem S. B Qiintini de Monte de quadam term d* Boteocurt, falitet quam cyrographo fibi defendebat a quibufdam monachis fanât Vedafti , calumnia exorta eft . Abbas tamen S. Vedafti, & plures ex fratribus ejus illi cyrographo teftimooium perhibebant, & aflênfum non negabant. Cum igitur caufa ifta ad nos ufque periata fuiflet , ad illos monachos literas noftras direximus, ut rei ab injufta calumnia quiefeerent , aut fi quid contra cyrographum fe habere confiderent , in concilio, quod Catalaunis futurum indixeramus, calumniam fuam ad diffinitionem pnefentarent . In indifto igitur termino cum concilium celebraremus, neminem illorum qui adverfus abbatem S. Quintini, rei cyrographum ejus dicetent, C adeffc cognovimus . Sic itacrae judicio concilii cyrographum illud ratum probavimus, & ut deinceps (labile, & inconvulfum permaneat, auctoritate apoftolic* fedis in hujus pagine patrocinio confirmavimus. AftumCatalaunis anno Incarnationis Dominice mcxv. indi&ione rvin. Huic confirmationi teftes interfuerunt S. Radulphi archiepifcopi, S. Gualonis Parifienfis epifeopi , S. Guillelmi Catalaunenfis epifeopi , S. Jonannis Morinenfis epifeopi, S-johannis Aureliancnfis epifeopi, S. Philippi Trecenfis epifeopi, & Robert! Atrcbatrnfis.

Ad boc pariter concilixm refirendat Jxdico epiftolai geminat hxnii Citrnotenfit, qxat ex ipfa epiflola ferit datat conflat anno epifcofatxr,ej"t XXV. φα fane ab anne topo. caeptxs rn amxm iiiy. *dedncil ; feriptat Vero illae conflat ad patret concilii alicxjxt, exi Cono Pranefiinxt epifcopxt A. S. L. prafedit, aderantqnt epifcopxt Belvacetfit , SilvaneSenfis , Catalaimenfii, Ambianerfit &c. Hat ergo xtrafyxe eptflolat, xtpote partem aSorxm bxjxt concilii , bic dare apportantem dxxi; bifloriam vere controverfia bxjxt, de pu n bit ipfit epiflolit, babet apxd Labbexm ad Concilixm Exwbtncnfe anno* lo8i. *habitant.*

CONONI DEI GRATIA PRÆNESTINO EPISCOPO

Ivo eadem gratia Canuterfr ecclefia minifler,

Devotam & debitam legatit apoftolicit obedienttam.

INvitavit me follicitudo vtftra ad agendam caufam vel per me , vel per vicarios meos de ecclefia fandi Nicolai adverfus monachos Majoris monafterii, que fita eft in municipio, quod Curvavilla dicitur: quam aliquando contra jura ecclefiaftica occupate prrfumpferunt ; fed fecundum legum tramitem, quod ab eis contra leges pnefumptum eft , prccipiente legato apoftolico Domino Hugone Dienfi epifeopo per leges difUutum eft · Hanc igitur caufam idcirco traâandam fufeepi , quia in propria perfona me eam poflê traftare putavi. Nunc vero quia equitare, vel vehiculum aliquod fuftinere non valeo, fupplico fanditati veftrz, quatinus ita fincere tradari faciatis caufam iftam , ut propter infufficientiam vicariorum nullum prcjudicium Stiatur aWentia mea; fed potius fi neceftarium Erit, fecundum tenorem canonum congruo loco , vel tempore expedetur prsefentia mea. Quidquid enim monachi dicant , fi prefens effcm , probarem irrefragabiliter , nihil monachos illos tn predida ecclefia habuifle, nifi per invafionem partira clericis de illo loco expulfu, partim comminationibus tritis, partim graviter percufTu ; nec firmamenta chartarum habere, five apoftolica manu, five de epifcopali, nifi extorta per fubreptienem. Vale.

Epifcopit Staieni Bektacexfit Gxillitlmo Catal^xmnJbt Gaxdcfrido Ambiamtf , Clartbaldo, Silvaneffe^fi.

Ivo bxmilit ecclefia Camotetfit minifler, fpiritx fcientia & pietatit, & olo ixfittia abxndare.

GUm fecundum decretales paginas, & *iciu*r*"e, canonum omnes controverfue ecdefiaftic* in locis, in quibus ort* funt, primo fint difeutiend* , & nifi appellatum fuerit, terminande ; V abbas Majori* monafterii poftpofito ordine judiciario , contempta fraterna charitate, & injuftum & inordinatum clamorem de me detulit ad fedem apoftolicam , qui nullam feceram ci injuriam, immo judicio ecclefic mihi commiffc, prefente Gualterio archidiacono, & Hugone fubdiacono cum pluribus aliis omnem obtuleram juftitiam. Unde in auribus domini cardi'rulis, & vefiri dc totius hujus conventus hanc primitus expoftuio injuriam. Qua de re fi dilata vel denegata mihi fuerit juftitia, ut res non ad ordinem redigantur, longe lateque clamabo Ediâis & feriptis, quiaegrotanti & impetum monachorum ferre non valenti infertur violentia . Hcc enim caufa praecepto Domini HugonisDien-

fis

CHRISTI concilio

I quondam fedis apoftolicz legati, in Ixolidimenfi me przfente, de audiente cum ouibufdam »liu Canonicorum clericis pra»-cifa eu ; & ideo ft in caufa non eflemus, cum czteris epifcoois canonice judicaremus, quia ulterius repetenda non eft. Quod autem dico honeftarum perfonarum tcftimonio comprobari po* teft, quz clamorem canonicorum eccleiue, de qua agitur, in pluribus conciliis audierunt , & judicium de removendis ab ecclefia monachis certiflime cognoverunt. Hujus remotionis teftis eft etiam tricennalis quieta pofleffio-, in qua toto hoc tempore canonici canonicis in ptzdifta» ecclefia fucceffcrunt, nec recedentes, nec accedentes aliquam canonicam calumniam a- monachis audierunt. Ego quoque toto hoc triccnnario nullum clamorem canonicum apud anteccfforem meym, de cujus concelfione confidunt , fuper hoc faftum cognovi, & in viginti quinque annis, quibus in cpifcopatu moratus fum, calumniam canonicam vel apud me, vel ad concilia provinciarum vel generalia aliquando faftatn audivi. Quidquid ergo monachi dicant, hzc ficut a me dicuntur, fi necefte fit, probabuntur. Qpibus poffem multa addere, fed ifta credo ad defendendam juftiliam meam prudentic veftrz pofle fufficert. Ordo autem rerum geftarum diifufius in literis cardinali miflis continetur, quarum exemplar veftr* follicitudini rranfmifi, ut ex eis veritas certius poffit agnofci.

CONCILIUM SYRIACUM

In caufla. Arnulphi Hierofolymitani patriarche celebratum in Syria anno Domini Mcxv. tempore Pafchalis papz II.

REi geflas i» hac fpnodo Vilielmus Tpriusiib.I 1, *belli facri cap. 26. ita recenfet*: Eodem tempore dominus papa auditis enormitatibus Arnulphi patriarche, fit de ejus immunda converfarione plenius edoftus, legatum dirigit ad partes Syriz quemdam virum venerabilem, & multa religione confpicuum, Araulicenfem epifeopum: qui ad partes noftras perveniens, convocato univerfi regni epifcoporum concilio, przdiftum Arnulphum coram fe adftare pneccptt: undemque meritis exigentibus , automate fedis apoftolicz ab officio pontificali depofuit. Ille vero adhuc fiduciam habens in fuis przftigiis, quibus pene univeriorum fiibvertebat animos, transfretare coaftus ad Romanam perrexit ecdefiam: ubi domini pape fit totius ecclefiz blandis verbis fit larga munerum profiifionereligionem circumveniens, cum gratia fedis apoftolicz remeavit ad propria, fedem obtinens Hicrofolymicanam, eadem vivendi licentia qua prius meruerat depofitionem.

CONCILIUM TROJANUM

Ia caufa tregux Divinae habitum, anno Domini mcxv. fub Pafchali papa II.

ANno Domini MCXV. *Pafchalis papa Auguſli merfis tempore in Apuliam profeiius, Troja concilium habuit, de quo ifta in Beneventano chronico ab autorc qui aaerat Falcone*: His omnibus & aliis ita peraftis, Apoftolicus ipfe ix. Kalendas Septembris Trojam tetendit , 'ibique concilium ftatuit, fit firmavit . Ad cujus facri conventus przferitiam fere omnes Apuliz proceres, archiepifeopi, & epifeopi convenerunt. Conventu itaque ianfte ordinato, inter estera , quas ibi polita iunt, tregua Dei ftatuta eft . Adeo quod comes Jordanus, fit comes de Lauritello,& alii barones Apuli*, facramento imprzfentiarum firmaverunt treguam Dei extunc per fpatium annorum trium fore tenendam: neque confirmato concilio, fit pie finito, papa Beneventum tertio die intrantis menfis Septembris reverfus eft. Deinde Apoftolicus iplè, civitatis negotia , quz imminebant, judicans, Romani reverfus eft vn Kalendas Oftobris. Qui tunc monafterium fanfti Vincentii dedicavit. *Hac Falco in Beneventano chronico.*

CONCILIUM TRENORC1ENSE,

A Guidone Viennenfi archiepifeopo fedis apoftolicz legato, celebratum in caufa ecclefiarum Vefontionenfium S. Joannis fit Stephani, anno MCXV.

G· C. *Canonicorum ecclefia dua untiquiflvnat Ve[ontione* ***funt***, 5. *Joannis & S. Stephani . Diuturna illarum dc principatu, atque, ut loquebantur , de matemitete contentio* ***fuit****. Utroque fit catbedralem joHabat : cum archiepifcoporum fiedes diutius quidem tn S. Joannis, nonnunquam vero etiam in S. Stephani fusffet . Caufiam Pafchalis popa //. commifit primum Guilleimo Refontioneffi epifcopo , his datis ad tum* ***litteris****, qua fupra inter coteras* ***tjuf*** *dem pontificis non funt edita.*

E *Pafchalis epifcopus, firvus fervorum Dei, venerabili fratri Guillelmo Bifontino archiepifeopo , falutem & apoftolicam bcnediliionem .*

FRatrum ecclefiz veftrr, qui przfentes ad vos litteras deferunt, fuggeftione cognovmus , quoniam inter canonicos S. Stephani, & canonicos S. Joannis, quzftio de quibufdam capitulis agitur: quorum decifionem, petentibus ipfis, £ratcrim-ti tuz committimus, ut ea inter utram-

que

cVr ist I que eeclefiam medi* xquitate diffiniat. Quod iî A vos diffiniri nequiverint, utramque partem ad no* cum fraternitatis tus litteris convenire precipimnt . Rogamus etiam rogantibus eis dileâionem· tuam de archidiaconatu de Dola, quo fe fine judicio cxfpoliatoa conqueruntur, facias reveftiri, fit mox plenam inter eos juftitiam exequaris . Datum Laterani, IL Idus Maii.

Controverfiam componere GxUlelmiu ca» m» *patuiflet: ejus cognitionem pontifex idem Gxidoni Piennenfi arcbiepifcopo, fedis apoftolicx legato commifit. Bjut* ea dr re «d OudMesr *fttpra txttt eptftola :* fxsm *bic integriorem, ut poftea in Cbifftetti noftri viri ernditijjimi hiftoria Trenorciei^fi reperimus : re-* B *prafentare opera pretium erit.*

Pafchalis epifeopus, fervus fervorum Dei, veaera*bili fratri Cnidini Vtenxenfi arcbiepifcopo , apoflolica fedis legato, falptem & apoflolicam benediDiomm.*

Ctetroverfia, <jux inter Bifuntinos canonicos fanâi Joannis, fie fanâi Stephani, tanto jam tempore voluta, fic revoluta eft, canonicis tandem apud nos judicio noveris ede decifam . Cum enim fic illi, videlicet canonici S. *Ioannis*, per multos jam annos, epifcopalem fedem in ecclefia fit* pernjanfiite perhiberent, ; fic illi contra, videlicet canonici fanât Stephani, fuam C eeclefiam matrem efle, qulbufdam privilegiis, fic prseceptis aflerarent, fed per occafionem deftruâionis ecclefix fux, cathedram ab ea remotam conquererentur: juxtaChalcedooenfis decreta concilii, communi fratrum noftrorum confenfu judicatum eft, ut fi canonici B. Stephani teftibus idoneis probare potuerint, quod poft redintegrationem ecclefix fux infra annos triginta fuper querela hac quxftionem fecerint , per quam illorum videatur interrupta retentio, videlicet vel ante antiftitem fuum, velante legatum noftrum in communi audientia : hac probatione perfeâa, privilegia eorum proprium robur obtineant, fit epifcopalis fedes in pofterum apud B. Stephani eeclefiam habeatur; alioquin canonici B. *Joan-* D nis ab hac querela liberi maneant, fic episcopalem fedem ficut tenuerunt, teneant . Sane in hac negotii exeeutione nihil eis impedfttt illa excommunicationis diuturnitas , quam a fraternitate tua pro hoc negotio paffi funt. Prxterea canonici B. Stephani , ecclefix fux munimenta detineri a canonicis S. Joannis conquefti funt . Item canonici S. Joannis quaedam ufualia fibi ab eis fubtraâa clamabant. Judicatum eft ergo, ut fic iftis omnino ecclefix munimenta reddantur, cum vino fic pnebenda manfionarii ; fic illi rerum corporalium reftitutionem recipiant, id eft , vini , camis, fic cerx . Prrcipimus igitur follicicudini tux, ut pro hoc negotio peragendo, fic tanti fcandali lite (êdanda , adhibitis tecum fapientibus fic religiofis fratribus , vel Divionem , vel ad alium competentiorem locum convenias, quo poilint fine gravamine perfonas fibi neccflarias adducere: fic omni partium animofitate fepofita, ita fincere, ita liquide judicii hujus perfrâionem accipias, quatenus inter eos nulla ulterius hujus rei lis aut querela remaneat . Teftes autem hujus quxftionis probatores, quia de capite parochix caufa gravior agitur, quinque fint, five ecclefiaftici, five laici : qui fecundum canoniças fanâiones, de vifu fic auditu teftimonium proferant. Plane hujus judicii exeeutionem, ufque in Aflumptionem proximam B-Mariæ perfici, confummarique prxeipimus. Interim ANNO proceffiones, vel officiorum celebrationes , qux C ab alterutra (olent ecclefia exhiberi, mutuo fecundum confuetudinem pcrfblvantur. Datum Laterani x. Kalendas Maii.

Paruit Gnido mandato pontificii, fit *Trenorcienft concilium huic difeeptanda caufa anno , ut mox probabitur,*MCXV. *comncavit. Quid autem in eo Jit geftum, ipfe nar.at Guido in conftitutionc quam edidit ea de* re, *cum pontifex maximus effcDuseffet, ac mutato nomine Calliftus JJ.*

Aile concilii ex CalUfti II. litteris ad Anfericum arcbiep. Bifontinum , fi canonicos S. Joomis , qua fuo loco edentur integra, tx eodem Chifftetii opere.*

Hujus negotii decifionem, ufque ad tuneproximam B. Marix affiimptionem, idem Dominus (*Pafchalis 11.*) a nobis perfici, confummarique prxeepit. Nos ejus obedientes mandatis adhibitis fratribus noftris, fic coepifcopis , Gauceranno Lugdunenfi, Hugone Gratianopolitano, Leodegario Vivarienfi, Berardo Matifconenfi , Stephano Eduenfi, Galtero Cabilonenfi , Gauceranno Lingonenfi, Pontione Bellicenfi, Guidone Gebennenft , Gulinco Sedunenfi, fic Pon- ; o abbate Cluniacenfi, fic decem fic feptem abbatibus , atque aliis religiofis viris, apud Trcnorcium utramque partem convenimus. Ubi cum pars veftra juftitix fux allegationes oftenderct , nos probationis, exeeutionem a prxdiâo domino conftitutam, a fanât Stephani canonicis requifivimus : qui vix tandem teftcs aliquot , non tamen idoneos , produxerunt . Alius enim pro commifto perjurio, five turpi nativitate , alius pro facrilegio, alius pro pretii conductione, alius pro excommunicatione qua diu alligatus iucrat, reprobatus eft. Sic prxfati B. Stephani canonici , jam fux partis caufam defendere non valentes, a probatione propofita in confpedu omnium defecerunt . Tunc ex communi fratrum judicio diffinitum eft , veftram B. Joannis ecclefiam debere m*tcrni(atis prxrogativam in perpetuum obtinere. Unde nos una cum eis, eandem veftram eeclefiam ex tunc a querela illa liberam fore decrevimus, epifcopalem in ea fedem permanere irrefragabiliter ftatuentes. Autoritate tnfuper apoftolica, in cujus vocati partes follicitudinis fueramus, fub anathematis obligatione prxeepimus, ut nullus eam ulterius clericus five laicus iride inquietare , aut inquietanti favorem prxfumeret miniftrare.

Cum multos teftcs reprobavit Guido , tanquam minime idoneos, ut in fuperioribus litteris profitetur: tum S. Stephani clericorum teftimonium admittere in ecclefix fua caufa noluit. Quod faflum reprehendit Pontifex , hac ad Guidomm epiftola , quam prius licet cum exteris editam , iterum hic deferibo, quia emendatior multo ex eadem Cbiffletiana editione prodibit, & adferipta die atque Judiitione, infignior.

Pafchalis epifeopus, fervus fervorum Dei, venerabili fratri, Guidoni coepifcooo , fsmila fedis apoftolica vicario , falutem Cf apcftolicam benediilioncm.

OUper prudenti* tu* valde admiramur , quod in negotio ecclefix B. Stephani, clericorum fuo um teftimonium acceptare nolueris : cum B. Gr gorius , in hujuftnodi caufis ecclcfiarum , adoribus

— I■ I—ribus probationem imponat . Diverii namque funt caufanim. fjkcies : nec in omnibus caulis crimina agitantur la criminibus fiquicem , accufs torum & teftium ilia dirtri&o ebtervanda eft, qua: canonibus continetur , oe qui ad probationem domcftici aflumantui . Grterum in pofctljonum vel cattcris hu umudi r.egotiir, ii potiflimum «(Tumendi funt, qu eadem uegotia traâaverunt, de quorum vtlu vel audit» hzfitatio efle non debeat Si ergo (idem clerici idonei ûuit, ab aflêrtione cauflx illius nullatenus repellantur .· fed , ficut ali:- litter is aclibetatum eft, inter S. Joannis *fi* S. Stephani canonicos lis tUa plenius decidatur. Ccflet jam mali:;» relus ix dolofitatis cavillatio : & prxdiûarum <c- . clciurum negotium juxta litterarum tenorem omnimodis peragatur. Alioquin ad pr«fcntiam noftram parati prorlus & mftruûi proximo qiudragefimalis concilii tempore revertantur. Data Trojx, vi. Kal. Septcmor. Indici, vjii

anno „R|\STI

G. C- Ex hic epiftol» » annum hujus connût tenemus indubitatum. Primum en:tn Tro;» data ifl , vi. Ka'. !S"'u-r^an^le intificem , rx. K»l· Septimbr. »n-~ pt oft Λ uni aa lyn dum ceiebitn-" Barh Falco, m shrinico Bencvcnuno docet . Deinde adfctibicur* Indi&io vin. qua: in cumaeio Cbnlii innum Mcxv. uKidit. Fcc.t lutcm pom Hex, quod mina<u* mt , A evtxmm ad fe caulatn consequents quadracei'ma |t:dic*v;t , ut mteii pmui ex ejus luteri», quibu» eccleliat S. Srephant adjudicuur ptimirus. Qu»cum ad mc.x tecutum Later aneoie concilium pertineant , eo a aobi» rejiciuntur .

aNNO CHRISTI

Hoc Palchaln judicium , deinde Guido . Ca! li (lut II. pontifex effefiu» , tsnquwn tiibrepr::it:m recidit : & *conçoit fui* Trenoncienli» ctcretum ecnhrmavit *ei* cuniiitutiune , cuja» auter exceictum edidi .

At r.c · < qu'dem omiM eft comprciia coutroverTil ; dcnec anno N.ct.nl. Hujo cndinal:» , qui de S. Cair» diflu» cil, tum pet Gerruanam legatu· apoftc.iicu» , utriique conieDt'entibu» oth'nicn, lie ecclel:»· ill·· unut, ut una in pefterum efltt ecclefia , unum capi- , iigi/umque unum, cum l,ac épigraphe: /ifii/nw *Hêtà* * Bi/cxfxc. tfdem horii ;iv.nutn officium , iiidem rifbu· perimitur ; canonicorum abi· ad S. Joannii , ai'·» ad S Stcrhani conccdentibu» : quod difcrimeu, *ipisc* , qua· incolunt, domtn fac unt. Otrobiqce feitn habt-t Irdtm epilcipu·:, penes ipfttm eit optio . H»c iummatrm tatis Tinto qua colleg/fle mt profiteor , ex hiftorta pm a me laudata Petri Franc. Chitfletu tocictatu ncftrac Theologi erudmflitni .

O 488· O4>O

ANN") CHRISTI — ANNO CHRISTI

CONCILIUM COLONIENSE,

Ob promulgandam excommunicationem , qua: in Henricum imperatorem Rom» prolata erat , autoritate Theodenci cardinalis & legati fedis «poftolicac indiftum anno Domini mcxvi.

ANno dominicae nativitatis millefimo (i)centefimo decimo fexto , *ait Tritbeminj in thrmico Hirfaugitr.fi,* in nativitate Domini, multi pontifices, abbates, A' principes Colonic conveniunt confilio & autoritate Theodorici cardinalis & apoftolicx fed's lepati, cujus fama jam per regnum celebris habebatur, de rebus cccle*fix* tr.&aturi . Sed idem cardinalis in *itinere* moritur, cujus corpus ad Coloniam lepelivndum transfertur. *.a cbrwco Hirfangle^fi Trithtmim* I *£>e todem Car.c:In eadem apud Vrjpergcnfem tOfiofin; referuntur hit verbi»* . Anno Domini MexiV. imperator natalem Domini Spirae cum paucis epifeopis & principibus celebrans, ea quae interim Colonic gerebantur graviter tulit . Au-
5 diw.it enim quamplurimos ibi conrenifle, nonfo-Dcaruic. Clum metropolitanos, fed etiam alios epifeopos, vel optimates regni, caufa prsecipua verbum excommunicationis in fe manifeftaodi I quamvis ipfe cardinalis, cuius hcc initiabantur auroritate, in itinere defundus, illo ad fepulturam potius, quam ad aûioncm delatus eflet. Concilii . MitTus tamen ab eo illuc przful Wirziburgenfi', audientiam vel communionem non nili reconciliatus habere meruit . Revenus poft redditam legationem, ei qui fe miierat, denuo communicare renuit. Sed vitae periculo coadus , Miflam coram rege celebravit : indeque ufque ad mortem contriftatus, latenter difceflit . Sicque rurfum communioni priftinz multis lacrvmis reconciliatus , ultra Cxfaris atpedu Cmul & gratia

tr AD CONC1LI UM COLONIE N SE

Ad promulgandam in Henricum IV. imperatorem anathematis (ententiarn Anno s 115. & 1116. celebratum

A D D I T O.

gx M.ift S.ppl T. II.

T *fRfperger^id r unde tontilii htjitt biftoriem de- Jnmpfit Jabbéis £pfb· fit> mortr plura-dftrun cam , rem fetam expedit . Juvat igitur e fonte ipf», unde vtiejins ilu friptor hanfit, rem totam hmerire, ex awabfia feilicet Saxone Ectardi, cnjitt verba, ftd mutilata Uv[pergeret dectrpfit: Ita erg» ille tx amto* 1115. *rtm totam affxmit* I

Quendam cardinalem Romanum nomine Diedericum , legatione in Pannonias fundum per nuncios adfcifcunt (Saxones) quo etiam preferi- E pti concilii aûioncm, & per ipfam imperatoris excommunicationem prcdicante, tam Adelgotus Magedaburjjenfis archiepifcopus , quam ceterarum eccleharum prciulcs reconciliationem recipiunt , ficque iterum fciflo regno undeque nova res exoriuntur , & contraria qualibet invicem utracque partes moliuntur ; *Et poft ραικα* . Adalberts Moguiuiçu non multo poft fedis apoftolicx legato Dieterico fe nuntiis, êc literis fubiieiens, ipfum fibi ccterifque non paucis prxfulibus

Λ hoc^OBcTu«)antUUn * Kalen4'* Jaouani incipienubu* eft adbue annus nij. ad <iuea> proinde 'icfcreodarn

C? l:bus Coloniam occurrere poftulavit, uti & man-'data papr, qu® ipfe detulerat. communiter Pcrc'Pcret› ille fuam copfecritiooem diu iuter-ciufam tanta authoritate confequi poflet. Qui conventus inftante fefto Natalis Domini faftus eft, non abfque indignatione imperatoris, qui nedum plene voluntarius erat in confenfu ejuf-detn coniecrationis. *Dem anni ferentis* 1110. *bi-floriam proftqieeni anzehila fit habet*

Anno Dom. Incarn. in6 imperator Heinricus natale Domini Spirae cum paucis epifeopis & principibus celebrans, ea qux interim Colonic gerebantur, (graviter tulit Audivit enim quamplunmos ibi convcnifle, non folum muro-politanos, fed etiam alios epifeopus, vel optimates regnt, caufa pnripua verbum excommis-nicationis tn fe manifeftandi, quan-.vis Deterieus cardinalis, cujus hxc inficiebantur cuthoritate, in itinere jam defunftus, illo ad fepulturam potius quam ad aftionem concilii delatus eflet. Sepulrus eft Colonic, adftantibus epileopis XIV. cum Luidero duce, aliifquc nonnullis principibus. In Natali S. Stepham Adalbertus Mogontinus archiepifcopus ab Ottonc venerabili Bambergenii epifeopo ordinatur. Miflus autem ab imperatore illuc Erluvinus Wirccburgfenis epifeopus audientiam vel communionem nonnifi reconciliatus habere meruit Rxverfus vero poft redditam legationem imperatori communicare re-nuit, fed vite periculo coaâus miftam coram imperatore celebravit; tndeque ufque ad mortem contriftatus latenter difceftit, ficque rurfum communioni priftin® multis lacrimis reconciliatus ultra imperatorls afpedu fuwd & gratla canitt. Hac commotione fuccenfus imperitor ducatum orientalis Franci®, qui Wirceburgenfi epifeopio antiqua regum conceCCone competebat, Conrado forpris fu® filio, qui poftea regnavit, mifit, ipfeque feandâla principum declinans, in Italiam fe una cum regina totaque .domo lua contulit Z, ac circa Padum regni negotiis infiftens, legatos ad apoflolicum pro componendis caufis pacifice, qu® iterunt regnum & facerdotium diftuibare cœpenint, fupoliciter deftinavit, cujus legationis prim^um abbas Ctuniacenfis, cognatus, ut putabatur, domni papsr, tenuit, qui & inter utramque partem pro componendis pacifice rebus fidelis, & impiger apocrillarius invigilare ftuduit.

Ad ea iUufiranda qua iic narrat Annalifla, Vat afferre' literal Pafcbahs, quibo· Diederico cardinali facultatem pritbet legali apoflolici manere fungendi inter Saxone, rem ibi conciliarem agendi. Suppeditat bai literal Vdalricu, Bambergerfii m codice num. CCLXXII-'· apud Eccardetm torn- s. F-i· V7

Pafcbahi epifeoput fervat fervoram Dei T- preflytero cardinali apoflolica fedit legato fanilam & apeflolire^ OenediSliomm.

EX antiqua relatione comperimus Saxones a principio converfionis fur ad Deum fiucles, atque obedientes bfato pontifici & apoftolicz iedi extitife Quia igitur'ad panes illas pc: Dei gratiam, ut audivimus, accttflifti, & in eis fuper ecclefiis, aliifque quibufdam negotiis feandala emerferint, fi quid ibi aut etiam alibi jufle atque canonice operari potueris, authonuiisno-ftrx favore, coopérante Domino, opereris. Si quod & confolationis auxilium noftro Halberftadienfi epifeopo conferre potueris conferat, ut apoftolicz fedis vifitatione gaudeat. Data Ferentini VI. idus oâobr.

CONCILIUM LATERANENSE IV.

Qpo afta cohcilii Lateranenfis tenii in caufa privilegii per vim Henrico conceffi confirmantur, & alia ftatuuntur, anno Dom. MCXVI. tempore Pafchalis pape II.

ACia bujui Concilii fufiffime apud UrfpergenfcmO recitantur bii verbii: Eodem anno, *(miliqfimo nimirum centtfimo decimofexto Redemptoris noftn)* qui eft decimus odavus ordinationis domni pape Pafchalis fecundi pridie Nonas Martii, Romz in fede Lateranenfi, in ecclefia S. Salvatoris, qu® appellatur Gonftantiniana, celebrata eft fynodus univerfalis concilii, congregatis ibidem ex diverfis regnis & provinciis epifeopis, abbatibus, catholicis ducibus & comitibus, legatis * univer^*rum provinciarum, quamplurimis: Prima itaque die, quz fecunda feria terti® hebdomads quadi agefunalis, inter Mediolanenfes epifeopos Grofolanum & Jordanem, in alterum de invafione, in alterum quod ecclefiac fu® defertor extiterit, ventilata eft controverfia. Hanc caufam dominus Apoftolicus cardinalium epifeoporum confilio tradandam diftulit. Sequenti die in eadem caufa plurima rradsta funt, fed res non finita Quarta vero feria Lucenfis epifeopus de invafione terne juris eccleii® fu® Pilanos impetebat. E contra, dum Pifanus fuos defenderet, inter utramque jus partem utriufque populi fuffragio longo litigio difeeptatur. Tunc quidam epifeoporum de medio concilii furgens, ita exorfus eft; „ Dominum patrem papam recordari „ decet, quare * illius przlentis fic generalis „ concilii ihultitudo fanda per omnia penculo„ rum genera, mari terraque convenerit invita„ ta, ubi non de fpiritualibus vel ecclefiafticis, „ fed fxcularibus, ordine pnepoftero tradatur „ negotiis. Expediendum prius, propter quod „ principaliter convenerint, ut evidentius pemo„ fcarur quid dominus Apoftolicus fentiat, quid„ que in ecclefiis fuis reverfi praedicare debeant. Tunc Apoftolicus caufam concilii, fic animi fui intentionem his verbis expofuit: M Poftquam do„ minus de fervo fuo fecit quod voluit, fic me „ populumque Romanum tradidit in manus re„ gis.- videbam qpotidie paftim fieri rapinas fic „ incendia, cades fic adulteria. Hxc fic hujtif„ modi mala cupiebam avertere ab ecclefia fit „ populo Dei: fit quod feci, pro liberationepo„ puli Dei feci. Feci autem ut homo, quia pul„ vis fum & cinis. Fateor me male egillê, fed „ rogo; vos omnes, orate pro me ad Detun, ur „ inddlgeat tnihi. Illud autem malum feriptum, „ quod in tentoriis faftum eft, quod pro pravi„ tare fui pravilegium dicitur, condemno fub „ perpetuo anathemate, ut nullius unquam ft „ bon® memori®, fit rogo vos omnes, ut idem „ faciatis. Tunc ab univerfis conclamatum eft; Fiat, fiat. Bruno autem Signinus epifeopus altius exorfus eft: „ Gratias agamus omnipotenti Deo,

Christi ...

Deo, qui dotntnnm papam Pafchalctn, qui „ Pr*fcnt' concilio"przfidet, audivimus proprio » ore damnantem illud privilegium, quod pra- „ vitatem fic hacrefim continebat. Ad bxc qui- „ dam cavillatorie fubjunxit : Si privilegium il- „ lud haerefim continebat, qui illud feat haue- „ ticus fuit. Joannes autem Cajetanus epifeopus „ ad hxc commotus Signino refpoodit . Tunc „ hie, fic in concilio, nobis audientibus,Roma- v num pontificem appella» haereticum ? Scriptum „ quod fecit dominus papa,'malum quidem fuit, „ fed hzrefis non fuit. w Et alter quidam adjecit „ Immo dcc malum dici debet , quia fi „ liberare populum Dei bonum eft, quoddomi- „ nus pipa fecit bonum fuit · Sed liberare po- „ pulum Dei bonum eft auctoritate Evangelii „ qua praecipimur animas quoque pro fratribus „ ponere. "Ad hcc patientia domini papae horrendo hxrefis nomine pulfata, expergefacta eft, fic manu filentium indicens diffidentium clamores, fic murmura tali oratione compefcuit. „Fra „ tres fic domini mei, audite : ecclefia ifta nun- „ quam habuit toerefim, immo hic omnes h«- „ refes conquaflate funt , hic Ariana herefis , „ quae per trecentos fere annos viguit, annulla- „ ta eft. Ab hac fede hzrcfis EutychianaficSa- „ belliana contrita; Photinus eeterique hametici „ deftrufti funt. Pro hac ecclefia Filius Dei in „ pjffione fua oravit, cum dixit: *Eg» pro te ro- „ Petre, ut non dejiciat fidet tua.*

Quinta feria papa in concilio non fedit,multis fit maxime regiis negotiis per dom. Cluniacenfem , Joan. Cajetanum , & Petrum Leonis Urbis prxfcftum, czterofque illius partis fautores, impeditus.

Sexta feria Apoitaliens in generalem omnium ecclefiarum caufarn animum advertit, fic Joanne Cajetano, cum Petro Leone, crterifque regis fidelibus, in faciem refiftentibus prxdiitoCononi Prstneftino , fepius verbum excommunicationis exponere cupiemi, murmur hujufmodi verbis fic manu ita compefcuit · „ Ecclefia priinitr- „ va martyrum tempore Horuit apud Deum, fic „ non apud homines . Dein ad ndem converfi „ funt reges , imperatores, Romani principes, „ qui matrem fuam ecdefiam ficut boni filii „ honeftaverunt , conferendo ecclefix Dei pne- „ dia, fic allodia, fxculares honores fit dignita „ tes, regalia quoque jura fic infignia , quemad- „ modum Conftantinus exterique fideles.· ficcœ- „ pit ecclefia florere tam apud homines, quam „ apud Deum. Habeat ergo mater & domina „ noftra ecclefia fibi a regibus five principibus „ collars ; difpenfet fit tribuat ea filiis fuis, fic- „ ut vult. " Privilegium inveftiturx , quod in tentoriis conceffifte videbatur, obliterate volens, iterans fententiam papx Gregorii VII. inveftituram ecdefiafticarum rerum a laica manu, rurfus excommunicavit fub anathemate dantis fic accipientis. Cardinalis vero dominus Conon Prxneftinus talem papx fecit induâionem legationis fux , fic contra difturbatores prrfcntis negotii competentem : „ Domine pater , fi tux placet „ majeftati, fi vere tuus fui legatus, fic quxfe- „ ci tibi placent efle tata: in auribus fandi hu- „ jus przfentis concilii ore tuo edicito, ficlcga- „ tionem meam tua auctoritate corrobora , ut „ fciant omnes quia tu mififti . Ad hec Apo- „ ftoheus refpondens ait : Vere legatus ex late- „ re noftro miffus fuifti, fic quidquid tu exteri- „ que fratres noftri cardinales epifccpi , legati „ Dei, fic apoftolorum Petri fic Pauli, hujus fe* » dis ncfttx auâoritate fecerunt , confirmai c- „ runt, probaverunt, eg- quoque probo & coa- „ fiuno; quidquid damnaverunt, damno. " Et dominus Prnzdftinui conlcquenter fubjunxit, qualiter pro fedis illius legatione HierofolymiPaudierit regem Henricum, poft facramenta ,kpbfides, & ofiula , in- ipfa beati Petri ecclefia dominum papam ιβημΚκ captum , içd:gne tractatum; potiora ecdefic membri; cardinales vide licet, exuto», traâos, & male traâatcs, nobiles quoque Romanes occifos & captivos, fic populorum flragem *fa&tm audiens* ingemuerit ; & pro hujufmodi facinoribus ecclefi* Hieroiblpnitatue confilio, telo Dei animatus, excommunicationis fententiam in regem diâavit , fic eamdem in Graecia, Hungarta, Saxonia, Lotharingie , Francia, in quinque conciliis, confilio praedirarum ecclefiarum renovando confirmavit: orare fç demum, ut, ficut dominus papa legationem fuam confinnaftct, ita praefentis concilii patres fit epiicopi concorditer annuerent . Ad eumdem modum legati, fic litterae domini Viennenfis poftulabant . Dum tali ratione fic ordine tam variis difionae multitudinis aflênfus exquiritur : a faniori parte veritati fit apertae rationi nihil contradiâum , a paucis fubmunnuratum , ab epifeopis vel abbatibus nullo modo techinarum.

Sabbato denique inter Mediolanenfium epifeo pas controverfia tali difpenfatione terminata eft, Apoftolico Pafchali docente , translationes epifeoporum duobus fieri modis, neceftitate vel utilitate. Hujus autem translationis Grofolani,qux videbatur, utilitatem in animarum fit corporum damna convertam. Grofolanum quidem in locum unde translatus fuerat reftituit , Jordanem vero Mediolanenfibus conceftir.

His autem, qui propter concilium fic animarum tuarum remedium apoftolorum limina vifitarent, qui de capitalibus poenitentiam agerent, quadraginta dierum pcenitentiam indulfit : fic apoftolica benedi&ione concilii hexameron laudabiliter abfolvit. fliec de αΛλι *concilii ljtteraneifis II·'. tempore Pafcbalic pap« 11. Rame celebrati ,Vrfpergptft.*

G. C. *Grofulenur* , eriaav *pofiquam rejlitutui* λ *Pafbali papn fuerat,* λ *Medialanerfibus rejefliu , poll annor aliquot Hierofolymam prqficifcitur : etbi dum moratnr , eligunt Mediolanenfer arebiepifeopum Jordanum Citvsum.* Abya *bine oritur controverfia. Cum enim Hierofolymis rediiffet Grofnlanxs, & Juart uterque Mediolanenfem Jedent contenderet, res in Lateranerfi concilio a Pafchali papa definita eft. Igitnr ad ea qua de bac caufie fuperius in Lateranenfi concilia anni* MCXVI. *diffa funt, hue adde ex chronico Landnfi de S. Paulo, qui concilia pruftns aderat.* Jordanus, *inquit*, a principio fyuodi ufque in finem fedens, fic filens, a dextra Apoftolici, nullo mediante » in ipfa fynodo fuit . At Grofulanus ibi ftando, fic loquendo inter archiepifeopos fic epifeopos, ceu vir prudens intendebat ad deflruendam Jordani impofitionem, ficconverfioncm eorum, qui ipfam feceiantimpofitionem. Et intendendo ad ifta, egregie loquebatur de pofitione *U* reftitutione fua, qua politus & reftitutus fuit in Mediolanenfi ecclefia . Cui vira homo , qui in ifta fynodo, five in Lateranenfi palatio, contradixerit, cerrum locum non habuit. Sed domnus papa Pafchaiis: quafi afftftans reddere placabilem Deo fic fibi, ejus fcientiam, e·ufque facundiam commendabat : atque labores quos ipfe papa per fe fuofque legatos Rome, Jt per Longobardorum provinciam › pro ip(o Grofula-

ANNO CHRISTI

——inlano fuftinuerat , coram fynodo referebat: & ad leniendam duritiam, & afperitatem eorum, qui nec pofitioncmb<oec reftitutionem Grofulani fufeeperant, vel furcipiebant, non folum de presbytero Liprando, ejufque lege mentionem faciebat, fed ruinam gabutz introducebat qbz ruina tunc apparuit, quando ipfe Grofulanus juravit , & ad accipiendam reftitutionem afeendit. Infuper inferebat, quod Grofulani translatio de epifeopatu Saonenfi ad archiepifcopatum Mediolanenfem, utilitatem non contulerat . Quos cafus Grofulanus clypeo ecclefiafticz confuetudinis, & legis, a fe quodammodo repellebat. Verumtamen domnus papa, nec fynodus, neque in prima , neque in fecunda, n.que in tertia, five in quarta die fynodi , Grofulano per fingulos dies® pro fe fuaque caufa in palatio & fynodo agenti non fatisfecit . Sed Grofulanus in quinta die, qui fuit ultimus illius fynodi, Apoftolicoinflanti fuis cum przdiftir obje&ionibàs flendo inquit: Domine, domine, veniam ad vos, quamvis ii , quibus dedifti poteftatem judicandi caufam meam, me non diligant . Tunc Portuenfis Petrus epifeopus, fe & czteros habentes hanc poteftatem, de malevolentia habita in Grofulanuin honefte & fufficienter excufavit . Et cum excufaffct, in communi concordia illius excufantis, <x ceterorum habentium poteftatem illam, prolata fuit fententia, quzprohibuit GrofulanumMcdiolanenfem ecclefiam inquietare , Λζ ad epifeopatum dixit ei redire. Jordanus vero audita & publicata illa fententia de redeundo Grofulano ad epifcopatumSaonenfem, coram ipfa fynodo theatrum afeendit: & ibi ad pedes Apoftofici ftrarus, grates illi reddidit : & elevatus ab ipfo Apoftolico, gratiam & virgam pontificalem in ipfo the»·, tro fulccpit.

G. C. *In eodem concilia rttraBata eft aut/aPtfontonienfis ecclcfi*, de qna fuftrini in concilio Trenorcit^fi, Synodale dtcreinm continetnr bit Paftb»lis fnpn Jl. litteris, qnai a Cbtfletia, nqftro in bi* fiorto Trenorcitnfi editas hic [nbjiciot*

PafcktHs tpifcopw fervns fervornm Dei .diltHii fratribus & filiii, fnffrtgtneii, citro ff pofni» Bifontinet tccl<fiet, falniem & opo/Micom benedi-u fUonent.*

INter S. Stephani , de S. Joannis canonicos , de cathedra epifcopali, quanta , & quam diutina concertatio fuerit , plenius vos audifie, ac certius fcire credimus . Canonici fi quidem B. Stephani, Romanorum fe pontificum privilegiis, feu regum feriptis tuebantur, aflerentes, proecdefiz fuse deftruftione epifeooos illinc dticeflifle, unde contigerit, ut apud S. Joannis ecdefiam epifcopalis minifterii facramenta celebraremur. Contra B. Joannis canonici annis plurimis przter quzftioncm aliquam , penes fe cathedram epifcopalem manfiuê, & ecclefiam fuam matricem effc clamabant. Ad hzc B. Stephani fratres allegabant , frequenter fuper hoc przdeceffores fuos vel apud apoftolicz fedis vicarium, vel apud Bifontincs epifeopos redamate . Poft longa igitur difeeptationis certamina, communi fratrum noftrorum epifeoporum, qui tunc fynodali vocatione convenerant, feu cardinalium judicio, deliberatum eft: ut fi B- Stephani canonici idoneis teftibus probare potent , quod poft redintegrationem ecclefiz fue , infra annos triginta fuper querela hac quzftionetn fecerint, per quam illorum videretur interrupta prattentio, videlicet «cl ante antiftitem fuum, vd ante legatum noftrum, in communi audientia hac probatione perafta, privilegia eorum robur perpetuum obtinerent, & cpifcopalis fcdes iopofterum apud B. Stephani ecclefiam haberetur ; alioquin canonici B. Joannis ab haç querela liberi rrundrent, & epifcopalem fedem , .Jicut tenuerunt , tenerent . Quatuor igitur ejufdem ecclefiz clerici, videlicet Petrus & Hugo presbyteri cardinales , Bonifilius fuccentor , & Guannus presbyter, & Alofricùs arcbipresbyter de fanfco Gorgon» , produfti coram *clericis* fandi Joannis ad feftirnonium afferendum, & mox epilcopali examinandi judicio, & idonei inventi , hujufinodi teftinynium in confpeftu noftro taftis facrofanftis evangeliis przbuerunt.

„ V idi & audivi quod Hugo decanus S. Stephani, & Hugo de palma, de Ebrardus, canonici S. Stephani, adverfiu canonicos fandi Joannis , Mainerium decanunt, Bernardum magiftrum, & Stephanum cantorem .quzftionem fecerunt de fede epifcopali, ante Hugonem tertium Bifontinum archiepifcopum, fratrem Guidonis Viennenfis archiepifcopi , in clauftro S. Joannis, infra triginta annos poft redintegrationem ecclefiz S. Stephani.

Hac demum redintegratione fufeepta, communi fratrum noftrorum epifeoporum, qui tunc plurimi fynodali vocatione convenerant, & cardinalium judicio , privilegio B. Stephani robur perpetuum obtinere decrevimus: & epifcopalem primam fedem in pofterum apud eandem B. Stephani ecclefiam permanere , & univerfa epifcopalis minifterii officia , quz apud matrices folent ecclefias fieri , ibidem celebrandam iancimus: & quz fane feripta przteritis temporibus ante hujus difcuffionis certitudinem aut a nobis elicita, aut a vicariis noftris minus providenter excuffa funt, nullum deinceps momentum, nullas vires obtinere cenfemus . Hrc autem ficut apud nos przfenti judicio deliberata , & decreti przfentis litteris confirmata funt : ita in perpetuum integrum & illibata fervari, apoftolica auftoritate praecipimus. Si quis igitur decreti hujus tenore cognito , temere, quod abfit, contraire jentaverit : honoris & officii fui periculum patiatur, aut excommunicationis ultione plcftatur, nifi przfiimptionem fuam digna fatisfaftione correxerit .

Ego Pafchalis catholica ecclefiz epifcopushoc judicium ratum habens, fubfcripfi.

Ego Grefcentius Sabinenfis epifeopus, fubfcrvpG.

Ego Petrus Portuenfis epifeopus, fubfcripfi.

Ego Cono Przneftinus epifeopus, fubfcripfi.

Ego Anaftafius cardinalis, presbyter tituli B. Clementis interfui & fubfcripfi.

Ego Dinizo cardinalis tituli Equitii, fubfcripfi.

Ego Bofo tituli fanftz Anaftafiz presbyter , fubfcripfi.

Ego Vafatenfis epifeopus Beltrannus, fubfcripfi .

Ego Amaidus Burdegalenfis archiepifcopus, fubfcripfi.

Ego Portugaknfis epifeopus Hugo, fubfcripfi.

Ego Joannes Briocenfis epifeopus, fubfcripfi.

Ego Baldricus Dotenfis archiepifcopus, fub-

Égo Leo diaconus cardinalis ecclefiz S. Viti, fubfcripfi.

Ego Romoaldus diaconus cardinalis S. Mari», fubfcripfi.

CHRisTI ·n» Ego Aldo diaconus cardinalis venerabilis Con" fr°^orum Sefgfi & Bacchi, fublcripfi.

Ego Petrus diaconus cardinalis ecçjcfi* fanflorum Cofme & Damiani, fubfcripfi.

Ego Joannes diaconus cardinalis fanfte Lucie, fubfcripfi.

Datum Laterani, per manum JoannisS.R.E. diaconi cardinalis ac bibliothecarii , nono Kal. Aprilis, indi&one jx. Incarnstionis dominice , anno mcxvj. pontificatus autem domini Paschalis II. pape anno xvtI.

G C. Sequitur Romanum concilium, quad Binio»a Lateraneufi parum caute diOinguit : cum eodem loco fu eodemiue tempore habitum.- nempe media quadra D pefima . Nam pridie nona» Mattii, qui diet adlcribi-» tur Lateranenii , erat anno Meavi, feria 11. pofi domimeam ternam quadraSe(im«.

. CONCILIUM ROMANUM,

In caufa Cluniacenfis & Cartinenfis monafteril celebratum anno Do/niei Mcrvi. tempore Pafehalis pape II.

D*E loco\ taufa, & altis bujus cmeiliiy inebronico Caffinenfi) libre quarto, capite ftuag/ffi-dit- j^mo fecundo , ifla narrantur* : Suprttdiftus autem pontffex, *Pafdbalis rinrirum,* adjuncto fibi abbare noftro rediens Romam, mediante quadragefima fynodum celebrare difponit . In qua nofter abbas, dum de cella fancls Sophie intra Beneventum Item agijarct , nihil confequi potuit . Quo etiam tempore dum Pontius Cluniacenfis abbas ad fynodtim veniens abbatem abbaium fe jaâaret , rogatus a Joanne cancellario an Ctaniacenfes a Caftinenfibus, aut Çaifinenfes aQuniacenfibus, rçgulam fompfiflent : ,-efpondit, non modoCluniacenfes, verum omnes in Romano orbe mon^cb°r> regulam patris Benediin a Gatjinenfi accepifle ccenobio. Ergo, Jnquitçancellanus, lift Caibncnfi monafterio Jamquama vivo fonte nJO naftier religionî manivit ; iure a Rocnanis pontificibus Caffmenfi abbati hrc prorogativa concerta eft, ut ipfe folus, qui tanti legiferi vicarius eft, abbas abbatum appelletur. /utisTI

@009 Φ©09 0300 0©<8©0©Q

AD CONCILIUM LATERANENSE IV,

Quo iterum abrogatum eft privilegium Henrico conceffiim, anno 1116 celebratum

ADDITIO.

S Sl| Toaf j,,. Γ T^'*J *concilii alta ita refert ex Drfperge^fiQ* 1'A *Labitat, ut non ipfa eorum verba , at fenfttm tantummodo reddiderit . Altorum illorum genuinxm fragmentum fervavit nobis Gerbotp prapofitus Reicbtrfpergenfis ; atatis hujus feriptor, m libra de adjficio Dei, quem Petites Amcdot. torn. 11, par. II. pag,* ni. *vulgavit. Ita vero ibi legat'.*

Anno Dominicae Incarnationis MCX. (nara, da/i, *legendum enim MCXyi.*) fada eft in Lateranenfi ecclefia fynodus prefidente Pafchali papa II. indid........ 111. nonas martii. Idem Pafchalis luam fententiam damnans , & rctradans ita dixirtê legitur, fit feriptum Romae fervatur:

Audite fratres dilediifimi ; confiteor Deo pa-D tri omnipotenti & vobis, quod pcenitet illud privilegium, potius pravilegium in tentoriis a nobis extortum, unquam alicui datum efle. Contra decreta antecriforum noftrorum confenfimus; & in hac fynodo, ficut in priori, illud & omnes , qui pro privilegio habere volunt, excommunicamus . Deo & vobis promittimus, donec ifta mifirra anima in indigno corpore habitat , quod numquam aliquid contra decreta patrum noftrorum volumus confentiri, fi placet majeftati fue. Ideo precor vos , ut oretis pro me mifero peccatore , ut iftud fcelus, & omnia pec- g cata mea dignetur mihi dimittere . Statim dominus Bruno epifeopus dixit: Deum laudemus , & gratias fibi agamus ; quod ddtainum noftrum, & capu* noftrum illam herefim dedirtê pœnitet. Tunc Joannes rogitans irltns reclamavit ; dicis nos herefim dediife? nullus amodo te debet audire . Bruno dixit : probare volo herefim erte : Vulternenfis epifeopus dixit: Tali animo fieri poteft, ouod eft hrrefis, fed fecit invitus & coafeus. Non eft herefis dicenda. Si voluntarie feciflct, herefis probari portet

Ad idem concilium referendum arbitrar fragmentum aliud ex conciliis Pafcbalis, quod legitur apud evident Gerobum in dialogo de differentia clerici regularis *tI facularis ;*

De talibus, *ait idem feriptor,* in fynodo beats recordationis Pafehalis pape non dubitavit Bruno Segnenfis epifeopus inter caetera dicere: Nos clerici & monachi primitivae ccclcfie normam tenentes , Chtiftum & apoftolos, ac fandos patres fequamur, & omnes Simoniacoscym illis perpetuo anathemate damnemus. Imitemur {ilenum Spiritu S. Stephanum, & impium Nicoaum cum univerfis fequacibus fois excommunicemus, ne illorum errori tacendo confcnfiftc in adventu judicis accufemur.

Denique rident Jynodo adferibo detretant aliquod ejufdem pontificis , quod legitur i» cedite Vdolrici mm. *III.*

DECRZTVM PAPJE PASCHALIS II,

QUoniam ecclefia ia multis locis , & maxime iu Teutonicis partibus diu laboravit fub herefi & fchifmate, & ii omnia illa, quas ab iiiis haereticis & fchifmaticis ordinata funt , annullari deberent, quadam ecclefia omnino nudari viderentur fori clericis ; nos, fequentes decreta fandorum patrum, de bis qui tub Aeacio, & Booofo & Dooatiftis ordinati font, ftatuentes decrevimus, ut epifeopi , qui fob ffto fchifmate ordinati funt , omnes in fois honoribus Kmaneant , nifi fint invafore* aut criminofi . ceteris vero ordinibus penes epiicopos poteftas fit, ut quorum vira probabilis videatur, in fuo gradu confiftant.

CON.

•S" »· CO.NVENTUS SERBERIENSIS

*Ab tfi/cefu Mitti Aqiia γά Cxillelama /imrici regit futur** regni herrdt**sfwoervW, *JM» MCXVI* ctlAreitu,*

> »b cô.7B.ta** ■ i. *t in-* T yAlterius Conventrenfis in chron. ad annum A ꞌ j j ıA ita de^concilio ifto loquitur : coo- ventio optimaram/Ac Baronum totius Anate a- · nud Salesber. XIV. Kal. aprilis fafta eft, ... Habita eft ibi cauia de querela, quas inter archiepifcopum Cantuarias Kadulphum, At cieAum pontificcm Eborum per integrum -annum vcrlata fuerat. Hic potius archhaiicopatui renunciavit, quara obedientiam fedi Cantuarienfi Profiteretur,

De poftrtma hac controverfia ita loquitur E* admeras; habita quoque eft his diebus cauia de querela , que inter ardtiepifeopum Cantuariorum, Ac eleâum pontificem Eboraccnfcm per integram pene annum veritu fuerat. Defundo fi- B qiudem Thoma eleâus erat ad regimen pnedifti pontificatus quidam de clericis regis, vocabulo Thurftanus, connivente Radulpho archiepifcopo, Ac aliam, quam rei exitus probavit, de eo habente opinionem. Hic itaque elc&us cum ab ipfo pontifice moneretur, ut ccclefia Cantuarienfi faceret quod debebat, & benedi&ionem fuamecclefiaftico more fufeiperet, refoondit benediftionem quidem ie libenter velle fufeipere, fed profeifianem , quam exigebat, Ac antcceffores fuos fectite feiebat, nuUa ratione fafturam . Cuius verbis quia Radulphus nec auditum pntber^cquanimttcr voluit, negotium ipfum eoulque indetanninatum remanfit. Ipfe quoque Thurûanus legatos *foot* Ropuun direxerat, modis, quibus apnd Romanos agi oportere Icicbata papa cuptens abfoluttooem debits profeffionis obtinere ; fed nihil eficcerat .'Rex autemHernicus » utiadvertit Thurftanum in fua pervicacia ftltfe , Ac eamdem pervicaciam ex tuitionis fus fiducUjulcire ac manutenere , rapit ei iofius fiducis nodos, Ac aperte proteftatus eft, illum aut morem anteccflorum Tuorum-tam in profeifione facicnda, quam Ac in aliis dignitati ecdcfis Cantuarienfis ex antiquo jure competentibus , exeeuturum, aut epifeopatu Eboraccnfi, cumbenediftione funditus carituram. Ad quae ille, clericorum, quafi dignitatis fu* libe/tati fida reverentia acclamantium , inique cordis cocfijio impramcditatius credens, renuntiavit pontificatui ; fponden* regi, Ac archiepifcopo, fc, dum viveret ,' illum non reclamaturum, nec aliquam calumniam inde moturam, quicumque fiinftitutus fuiflêt.

Or LEGES ECCLESIASTICA: SUB REGE ANGLLÆ HENRICO I.

Centiumtee tkfrteut regit -Henritt yrinri de ItierMihu Augiiu·, & bakttit quilUet eotùtebts title.*

A»»d «a-- *· *Hcuicks rex A^leneat Smfati tpifcop» , tf LV-C /mi de Ahrttt f dx auuuiuj barixiktu tffidtlihis jtuf , tMt Frtxcignit , quum Aft^ligaût , de firectfireftiru, feluttm,*

T

SGatis mc Dei mi&ricordia, Ac communi confilio baronum regni Anglia, regem coronatûm eflë. Et quia regnum oppreifiim erat injuftis exaftionibus, ego refpe&u Dei , At amore , quem erga vos habeo, fandam Dei ecclefiamin primis liberam facio; ita quod nec vendam,nec ad firmam ponam , nec mortuo archiepifcopo feu epifeopo , five abbate, aliquid accipiam de dominio ecclefia , vel de hominibus *ejus* donec fucceflbr in eam ingrediatur.

Et fi quis baronum vel hominum meorum infirmabitur, ficut ipfe dabit , vel dare difpofuerit pecuniam fuam , Ita datam efle concedo . Quod fi *ipic morte* pnsventus vel annis vel infirmitate, pecuniam fuam nec dederit, nec dare difpofuerir, uxor fua, five liberi, aut parentes, aut legitimi homines ejus eam pro anima ejus dividant, ficut eis melius vifum fuerit.

er conventus EPISCOPORUM IN ITALIA

***M** Unrico IV. Mftretvre* cm^ms, ml *it rutiuut ceeronundi ctau ecclffa farnuuu ctafttltartKi,*

i»* r ri· T TEnricus IV imperator provocate in fe Romanum pontificem intelligent , armifque Saxonum rebellantium in ardum redaftus, cum nihil fibi fuperetet quo falvus fieret, nifi ut pacem cum Romana ecclefia componeret, vafii colligem protfedus eft in Italiam, quo ut pervenit nihil habuit antiquius, quam ut convocatis undique ex tota Italia epifeopis infignloribus voluntatem fitam totam ad Remanat ecclefia obfequium verfiun , palam omnibus prafitetetnr, paratum *i» ahibau* , crimen, fi quod in eam •dmlfitet, ut ex lege judicaretur. Id a fit jm». ftitum idem imperator in literis, quas ad Harduicum Ratifponenfem epifeopum mifit, teftatns eft. Has literas, quod eumdemcpifcoporumconventum nullis notum hiitoricis proferant, quodque velut afta pnrvia ad concilium IV. Lateraneufe exhibeant .huc ex codice Udalrici Bambergenfis num. OCCXVIII. transierimus , quibus ex affinitate argumenti addimus alias literas ejufdem imperatoris ad eumdem epifeopum ibid, Enum- CCCXVII. recitatas . Vadem tamen me non pnsfto, ea omnia qua afirmat hic Henrieus, veritati coherer· ; neque enim credo Pafchalem hoc loquunun adverfus legato·fixaTbeodericum, Cononem , Ac Guidoôeœ , qua hic

db

dixifle perhibetur. Quamquam vero perinGgnem calumniam ld aflerult Imperator, hinc tamen de duvcirmxs, cur Cono & Guido in concilio Lateranenfi refidentes pontificem Romanum exquifierint, ut legationum fuarum arta rata haberet, pandqretque cunrtis, nihil egifilc illos non juflos a pontifice.

—1— CHMSTr

EPISTOLA HENRICI IMPERATORIS

Ad Harduicum Ratifponenfem epifeopum.

^Co4. u- ». ,>».

Henricm Dei gratin Imp. H. venernbili Ratifponenfinm epifcopo, gratiam, dileftianem, èX ewar bonum.

GRatias agimus patri fpirituum, quoniam erga nos fit imperii ftatum falubriter tuae fidei confervafti conftantiam, credentes, imo luce clarius adtendentes, quod neque mores, neque vita furripere portint, quam inchoafti, fit demonftrafti nobis benevolentiam. Ut autem pie follicituefinis fcrupulum, quo fiepiffime turbantur corda amicorum abfentium, tibi pleniter auferamus, negotium quod pro communi utilitate totius imperii fufeepimus, ad quid perduxerimus, paucis tibi feribere curavimus. In primis memorem te efle volumus, qualiter inimicorumnoftrorum acephalica prrfumptio fideles nortros inquietaverit, quod communicantes nobis quafi excommunicates ex lententia & legatione domini aportolici judicaverunt, fit maledirtiones fatis impudenter fuper innocentes aggravaverint. Nos «utem arcum, quem in nos latenter intendebant, & fagittas quas exacuerant, propitiante Domino, declinantes, in Italiam tranfalpinavimus, fit ibi reljgiofos epifeopos atque abbates, qui videbantur efle columns matris ecclefix, convocantes de pace vd concordia regni, fit facerdotii fubtiliflima inquifitione trartavimus. Demum communicato confilio tres ex illis omnibus eligentes, fcilicet Placentinum, Aftenfem, Aqtienfem, magni nominis epifeopos ad dominum apoftolicum, fic ad omnem ecdefiam illos mifimus, proferentes in publicum, quod fi quis perfonam noftram pulfaret, vel pulfare vellet, de pace, quam in corpore fit fanguine Dorqjni nos cum pontifice Romano compofuimus, fic confcripfimus fecundum judicium legum vel canonum, nos porrigere plenariam expurgationem, vel, quod abfit, culpabiles inveniremur, omnimodam fatisfaftionem. Igitur Dominus apoftolicus unanimes fibi ad hoc conjungens cardinales in teftimonium, in prsefentiam principis apoftolorum negavit, quod Chuononem in Coloniam. vel Saxoniam miferit, irritum efle judicavit, fi quid in nos maledirtionis effuderit; affirmavit Juod ipfe nunquam nos excommunicaverit, filio uo quem confecravit, quem benedixit, quod nunquam maledixerit. Damnavit Theodoricum, eo quod in regno noflro legatum fe ejus domini aportolici mentitus fuerit; nihil optavit quidquid excommunicationis fn aliquem fecerit; in praefentia cleri & populi teftificatus eft, quod non praecepit vel confenfit, vel ratum fecit vel habet, quod Viennenfis epifcopus excommunicationis gradum fuper nos erexit; fed potius quod fub typo boni teli peccaverit, veniam poftulavit. De litteris bullatis, quas m opprobriumnoflrum incufabat Moguntinus, Colonienfis, Saltzbureenfis, fit Halberftadienfis inimicis noftris mififlè, Deum duxit in teftimonium, *fe* malum illud nunquam commjhflê, inter cetera fubjungens, quifquia nobis fidelitatem ju/ando promiferie, & #err4m nobis quMôuis modo fecerit, pro perjuro fit fatilego m membris ecctefaenumerandum efle. Nos autem confilium priocipum noftrorum exequentes, -ut omnem ambiguitatem refecaremus, fit fedftionem grariflimam, que inter Romanos fit apoftolicum geritur, compefceremus, &. Deo gratias, non eft inventus, qui clam, vel palam nobis notam criminis imponeret; fed vox laudis & lctitie audita eft, qu« nos & imperium noftrum Deo, fit beatis apoftolis Petro & Pauk» committeret. Portera die Capitolium cum univerfis ordinibus confcendimus, & magnificantibus nos magna impendimus. Denique cardinales tres ceterorum legationem agentes nos audierunt, fit pacem plenariam eo tenore nobis. exhibuerunt; fi invertituram per virgam fit annulum deinceps dare delineremus, quod in co ecclefix fcandalum dixerunt. E contrario nos refpondentes regalia noftra cuivis per baculum fit annulum concedere juris noftri efle probavimus. Hzc eft fummma diflenfionis, qua concutitur & periclitatur ecdefia, fit invertitura certante, affirmant flatum ecdefie redintegrare porte per omnia. Ergo, milesChrifti Confidera,quodChriftus in Evangelic liquantes culicem, & camelum deglutientes in ejufmodi animadverfione reprehendat, & apoftolus minus tolerandum, ut mijusi vitetur, fartis, fit dirtis oftentat. Hzc ideo tuz tranfmifimus caritati, ur pernofea» nullum periculum excommunicationis imminere noftr® dignitati, fic ut liberius, quod ratio poftulat, obviare portis adverfugentis fatuorum temeritati. Nuntium tuum ideo tamdiu retinuimus, ut per fe certum te de his omnibus reddat, utpote qui vifu vel auditu rei ordinem perferte cognofieret. Vale.

c,,,4.

ALIA EJUSDEM IMPERATORIS AD EUMDEM.

HenricM! Dti grntin imperntor megtejiiu H. RadiJponenfium eptfcopo grntinm fitom omne bonum, nt fideli diieflifiimo.

E» <od. ,,r'

QUod legatos tuos tanto tempore retinuimus, nulla alia de caufa fecimus, nifi quod nec itineris noftri, nec a Roma aliquam certitudinem tibi mandare potuimus. Nuncdileftioni tuae intimare decrevimus, epifeopos quofdam, videlicet Aftenfem, Aquentem, Placentinum inde veniflie, non noftra quafi legatione, fed eorum propria voluntate iviue, qui tamen veram pacis concordiam inter nos fit papam omni dubietate remota retulerunt, qui etiam nos omnes, Monafterienfem nominarim, Tridentinum, Auguflenfem, Brixinorenfcm, Conftanticnfem, abbatemque Witenfem Arnoldum in adventu eorum benedixerunt ore, & ofculo ex ejus parte lalutaverunt. Ajunt etiam dominum papam nunquam aliquem adverfarium noftrum (Jolonienfem vel Saltzburgenfem, vel VTurtzburgenfem, vel Halberftadienfem, vel aliquem inimicum noftrum viva voce vel literis falutaflê. Moguntinum nec ipfe, nec tota Romana ecdefia aliter quam traditorem Dei & Domini fui & totius chriftianitatis appellant. Quicquid itaque Viennenfis do, & Chuono contra imperium, & nos aliquo modo moliti funt deteftatur, ita quod fraternitatem & gratiam fuam ldem Chuono etiam apparet amififle. Hoc totum promittit non per nuncium, fed per fe ipfum verum efle probaturum. His aliifque verbis auditis ac penra&atis

co-

Ç3* ANNO CHRISTI

cognovimus te, ut mandavimus, congruo temporc ventre ad nos non pofle, quod cum maxima Jcftinatione ad praeiens ire oportet; fed tamen ubicumque erimus pro te & vice tua erimus, & tu ubi fueris pro nobis in perfona noftra tris, juvando ac fuftinendo ac defendendo honorem noftrum, & fpecialiier nepotem noftnun F. aliofque fideles noftros, ut bene appareat te efle inimicum inimicorum noftrorum amicum amicorum noftrorum.

CONVENTUS APUD SERBERIAM

In quo epifeopi, abbates, & principes totius Anglic, Guillelmo Henrici regi» filio, regni beredi futuro, (aeramento fe obligant xiit. Kal. Aprilis anno Dom. mcxvi.

ANno Chrifti MCXVt. xiIt. Kal. Aprilis, fa&us eft, rafwt fedwrrw/ *biflar.lib.* v. conventus epifcoporûm, abbatum, & principum totius regni apud Scrberiam, cogente eoi illuc fanAione regis Henrici. Siquidem Normanniam fe proxime transfretaturum, difpofuerat, & quid Ubi eventurum foret ignorans, Willielmum quem ex ingenua coniuge fua filium fufeeperat, heredem regni fubftituere fibi volebat. Igitur agnita regis voluntate, ad nutum ejus omnes principes f*& funt homines ipfius Willielmi, fide & facramento confirmati· Radulfus autem archiepifcopus Cantuarienfis, & alit epifeopi arque abbates regni Anglorum, fide dt facramento pro* fefli funt, fe & regnum, & regni coronam, fi defundo patre fuo fuperviverent, in eum, onuffa Omni calumnia, dc occafione translaturos, eique, cum rex fçret, hominis fideli mente £a. duros,

CONCILIUM LINGONENSE

Sive Placitum Dei, anno mcxvi.

EJUS *memoriam debemus eruditiffimi viri Jac. Cyignerii S.J. ljngmerffi chronico, veterum iseffrumentorum, qua pems fe habuit, fide contextovQuorum jaPuram vehementer dolemus. Sic tutem ille.* Anno MCXVI. gratiflimus in amceniflima planitie, Lucum inter & Tileceftrum, extitit confoedus celebrate fub dio fjrnodi, vi. Id. *Jun.* an Guidonc Viennenfi archieptfcopo, fedisApvft. legato, ab Gaucerano diœcefano epifeopo, & a convocatis per edidum generale provincia totius abbatibus, oeterifque capitibus ecclefiarum. Adfuit przterea nobilium, populique, pene innumerabilis multitudo, eredis in quandam fpeciem caftrorum hic illic papilionibus, & e ramis arborum, teôis viridantibus, difpofitifque fub ampliTuno tentorio, velut portatili templo, diverforum fandorum capfis aureis argenteifque. Id gemis comitiorum, placitum Dei, five iacrum dicafterium, dixere majores.. Agitata ibi permulta de damnis & injuriis multorum: multa definita: nonnulla rejefta vel compreffa, edita etiam, in gratiam miferorum qui accurrerant, miracula: ut abfque graviore cafii, quod raro in hujufinodi turbis accidit, immo plurimorum folatio, finitus folutufque receflerit conventus.

Divionem ex eo loco conccflcre antiftites, ab Hugone duce perhumanitec excepti; ubi conclufum, aliud, nempe ut canonici regulariter ac pio viventes, qui B. Stephani coenobio relido, ante annos quatitor in agrum fecefterant folitudinis amore, ad fua (Ulla revocarentur, ibique fixi permanerentQuz revocatio ac retromjmo, foemni ritu perfecta ab epifeopis mutuor prime Lugdunenfis, ipfo archiprsefule prendente, fub finem anni mcxvi.

Puas alias b/tjus antei fynodos Lingonenfts commemoret chronico» S. Petri Ptvi Senoneifis: olios, inquam, c»m altero poft Pafcba. celebrata, dicatur, altera poft frugum collefiionem. Anno, *inquit,* Mcxvi. abbas Arnaldus rnifit Lingonas. Walbertum monachum ad epifeopum Jofcerannum in Dfynodo qux fecundum confuetudinem fit. poft Pafcha, cum litteris Daimberti archiepifcopi deprecatlvis pro noftra re.* *Et infra.* Quapropter ad aliam lynodum, que fuit poft colleAionem frugum, rnifit iterum abbas fupradiôum VTalbertam monachum. *Cauffa Senonenfis obbatit in hoc fmedo, erat de villa Retiae» adverfiu. abbates, ΛΛlifmenfem, tj S. Joannes Reornatis. Quod txplicatum vide i» eodem chronice, ab anna* MCXJIl. *ad annum ufqete* MCXVir.

W AD CONCILIUM LINGONENSE

Pro liberandis Ealcfis a pradornem direptionibus orneo 1116. celebratum.

ADDJTIO.

■» $<φρ>. Mutuo i). F'S' ■?.

DE liqgmerf concilio, cujus pauca tradit Pigmrius in rbrmico Lsi^/menf, sterne feffius differte fupra veterem feriptmem libri tertii merculorum S. Prudentii martyris opted Lahbettm in Bibliot. Mff. torn.», pag. 6ip. Ita enim ille:

Turbabatur iam pax dudum quiete dcgentium, A undique oriebanturprxdonumcopix, quae devote Deo famulantium vexabant monafteria; proinde angebantur facri. prrfuiex ccclefiarum pro pulfa quiete ortum fuarum. Quapropter communi deliberarunt tradatu, ut multa conglobata fynodq, communiter paci ecclefiarum. con-

cr confutarent. Anno itaque a conceptu celeberri- A corpus almiflui Prudentii, quod ab eo mirifice
*" "me Virginis internera» m llefimo centefimo fex-
CHRbTI tcxkcirno lingoaica promota cathedra religiofi
<>■«. nominis viro Joceranno, ejufdem pradalis late pervolat ediftum, omnes invitans ad concilium fexro *idui Junii.*

Hnic vero placito Dei (fic quippe vulgari dicitur confuetudine) prrftitus fuerat locus a Befuano diftans burga ter qua irm.s fere ftadits juxta •villulam icilicet, quam lucum nuncupavit antiquitas. Eft enim ibi admodum grata planicies, ea fatis congrua tali .cenfetur negotio. Fafto conventu, prendentibus venerabilibus viris Guidone fcilicet archiprefule Vienneofi, & prsfato Joceranno, imperato filentio, iurgens prediftus Archipontifex: Jamdudum, ait, dileftiftmi fatis B compertum fuerat ab initio ChriftianifmiMolaicum illud obfolcviite preceptum: *Outturn pro 0-culo, & datem pro dente:* cum Chrifticolis magis gloriofum effet non folum non rependere talionem, verum etiam percudenti maxillam praebere & alteram, fit auferenti tunicam dimittere & pallium; nunc vero diverfo nimium more Chriftiani non patiuntur, fed inferunt fratribus mala. Proh pudor! ecce fui ecclefiam perfequuntur, & quam tueri proprio cruore ab exortibus faerte fidei debuerant, miferabiliter invadunt, & afHiftant. Lacerant plane filii matrem vipereo more, quam preducem ad fyderea deberent comitari palatia: ecce, inquam, milites nonChrifti, fed Diaboli religioiorum incuriant conventicula, diripiunt fpolia, auferunt cibaria, totofque pauperis pro Deo converfationis violenter extorquent fumptus; Hcccine opera Deus Jefus docuit? His ne faftis paradifi patebit aditus? abfit: bate enim non ad calefte, cui fttfpiramus regnum, fed ad tartaream, quam devitamus pertinent, abyffum. His & hujufcemodi declamatis a viro facnndiflimo cepere audientium mitefeere peâora, & in pacis modeftiacque velle concurrere facramenta. Illo vero in tempore S. Stephanas abbas nofter imaginem clavigeri txrli, fic

atgento & auro laptdibufque pretiofis exornatum fuerat, ad idem concilium ferri fecit, nec non & fandorum aliorum pignora, nux longum eft referre, qu* a conventu totius fynodi devoriffine fufeepta cum bymnifono concentu in préparant decenter collocantur tentoriis. Aderat autem, ficut prxdrxi, ineffabilis hominum multitudo, tsec non & illuftrium virorum divertar dignitatis non exigua copia. Fufa itaquefacrielo-quii exhortatione, quam pacis confiât habuifle exordium, & procurtum devoti populi millia fandorum fuppliciter follicitatura luflragia, ut molis eft, progreftit tumultuofe perluftrant oratoria. *Narrat jnbindc egrotorum permultos S. Pru-* drariaw prv recaperaiada*fanstate fupplicaffe, ^uaoc-csfione addit:* Nonnulli facri cleri (quod etiam ire pudet propalam dicere) aliqui monafties profcifionis falfo jadari talia de Prudentio beatiftimo, ac potius fub obtentu lucri a Befuanis callide .commentata, quaqua vertum poterant invidia Simulante, di vulgabant. Qporum oblocutorum eoufque procellit vecordia, ut ad aures etiam illuftrilfimi ducis Burgundis pertonaret, qui diu fadum tante novitatis in puerulo cum cacteris proceribus fagaciter eventilans, & in dubium veniens direfto fatellite parentes pueri jubet accerfiri, percuntaturus tam admirabilem rei ordinem. Quibus accitis & fadj, ut digeftum eft fuperius (*jupra enim puerum fanitati reflitutum* C *narraverat)* referentibus feriem cum jejurando, reverendiffimus dux cum affidentibus obtredatoribus nimium indignatus in laudem prorupit benigniflimi conditoris, qui tot tantifque fandos fuos confuevit extollere praeconiis.

Alia etiam figna narrat ibi in confpeRu concilii facrorum lypfanum contafla patrata, ^u.t, utpote ad rem prafentem minus neceffaria, libent pratereo. Demam fie auRor narrationem de concilio fuam claudit. His aliifaue patratis virtutibus, compofitouue ecclefic ftatu, turata pace ad imperium pndulum finitur placituin.

CONCILIUM MEDIOLANENSE cS

A Jordan© Archiepifcopo celebratum.

A». Chi. 17 *eo Landtlpbut Junior apud Puricelltm in Momtm. Bafilica Ambrtf. n. 3x5. boc bebet:*
no. ». Longobardorum civitates, & earum Pontifices, audita Legatione Jordani Archiepifcopi, fit Confirmai ejufdem urbis, in ftatuta die convenerunt Mediolanum in Prato fando, quod diciturBrolium, ubi Archiepifcopus & Confuies duo theatra conftituerant. In uno Archiepifcopus cumepifeopis & Abbatibus & ecclefiarum Pnelatisftetir & fedit: in altero Confides cum juris legum & morum peritis. Atque in circuitu eorum affuit innumera multitudo Clericorum & laico-

Drum, mulierum quoque & virginum expedantium iepelitionem vitiorum, &fufeltationem virtutum. *i^uid in boc Concilio ftatutum fuerit incompertum. Subjungit Pscricellus:* „ Hsec autem atque hujuf-„ modi alia hoc ipfo terremotus tempore age-„ bantur Mediolani non ultra decem menfes ac „ dimidium, antequam Pafchalis Papa morere-„ tur, ficuti conftat ex ejufdem Landulphi cap. „ 32. Mortuus autem ille fuit anno m3, me-„ dio menfe Januario. Quamobrem Concilium „ illud & terre motus inciderunt in fuperiorem „ annum 1 r 17. circa finem Februarii.

CONCILIUM DIVIONENSE

A Guidonc Viennenfi Archiepifcopo, & S. R.. E. Legato, Anno Chrifti Mcxvn. celebratum.

Guidonem Viennenfem Archiepifcopum Concilium coegiffe Divione, docet antiquum monumentum in parvo Chronico Bonevallenfi a Manrico in Annal. Ciftcrccn. anno ui7. c. 3.

E recitatum in hunc modum: *Amo ab incarnatione Dornins millefimo centefimo decimo feptimo, cum dominât Guido S. A. E. Legatus, l'icnnenfir ecclefia Arcbiep. nunc autem Papa Catholicus* (fubCal-

lilii

lifts IL nomine) rediret λ Concilie, joed ad Pf-Alcbratum fuifle in eaufaecclefianunVefontionen ------c^ratw cm MatZraranr Epifcaporxne, & Ahhatw», oliartu»fte rtligioftriext perfonoru» cmvertu celebraverat, varient ad navra» Moufitrito», rfitato vocohido CifitrciitM MttKftUtv, regovit Domineer» Stephonxm Abbatem illiut loci, nt in Jî* atnhieoifnpatu monofterito» cmfirneret, nbi Monachi JtA rwda & Àbbttrveventee pro fe, & aanv clero, & pepnle fib· cotogmiffb, mijericordrat» Dei devote txorarent. Cnjne petHioni idem Abbot (ft. Quid autem in eo Concilio aâum fit, incompertum. Putat Pagius illud cefitun S. Joannis ic S. Stephani, que utraque le cachcdralem taftabat, juxta Pafchalis II. mandatum in epiftola data Laterani x. Kalend.Maji ad Guidooem, dc fupra allata a Labbeo ad an. 1115. in Concil. Trenorcienfi. Verum prefat* epiftola, vi Guido Trenorcienfe concilium cetebeavit; & ecclefiarum Vefontionchfium litem jam diremerat Pafchalis II. anno 1116. in Lateranenfi Concilio, ut ex ejus'literis in eodem Concil. Lateranenii'deicriptis liquer.

CONCILIUM BENEVENTANUM,

Sub Pafchali II- Papa fecundum, ann. mcxvii.

DE eo Folconit Beneventani chrmicon hoc Aa-Bbet: Anno MCXVII. Dominic* Incarnatio*nis, & xviit. pontificatus domini Pafchalis menfe Aprilis, ipfe papa fjmodum Beneventi celebravit. Hoc tantra» Fako: cujae titra» Jt rebut in hoc coeocilio gefiit filantium. Ermataaaucatra» in to fteifle Mauritirer» Bardintart Bracarmfem epifeopum, fats Ptfektti abfente, Hcnricum Routa coronaverat imperatorem, a fw deinde antipape oppqfitru efl Gelafio 11. difeimue ex hir Gelefii tpfin/ verbi/ m epiflola ad Gallu: Ille, Henricxe imperator, ftatim die poft eleftionem noftram quadragefimo quarto Mauritium Bracarenfem e*pifeopum, anno preterite a domino prcdeceflbre noftro Pafchali papa in concilio Beneventi excommunicatum, in matris ccclefix gremium ingeflit.

G. C. D· hoc ipfe loquitur Petrus b'bliothecarius in vita Psfehalis pap* his verbis: Domina/ fafa, «-lebrato concilio, food i» fartibai Afitli* Congrefevertf, dte. Quanquam enim Beneventum re ipia non Gt in Apuiia: tamen ufu erat us temporibus receptum, ut farpe Apuli* nomine intelligeretur quidquid eft trans Tiberim: cujos rei origo prima ex Normannis qui rem in Apuiia c»serunt pr*clare hc feliciter gerere, atque inde in omni Tranftiberina Italia. Ita fentit Camillus Peregrinas in fuis in Falconem cafligationibus.

S© «HP

CONCILIUM TRENORCIENSE,

Anno Chrifti MCXVII.

HUjtu nncilii nuntanv» rtperie fa&ar» ah tau Claudio Merto Gallia Chrjfiiana prior*·» e. dita utBert. h tnir» in Jetfaide five Getfalda tpifctpt Caidlanetffi. Confirmat, inquit, jus patronatus, quod Valteras, ijfieu dectffhr, contulerat S. Sccphano Divionenfi fuper ccckfiam S. Martini de Arcu ad Tiliam, per manum Rodulphi abbatis Trenorcienfis *, in cujus archidiaconatu * c*> fita erat: idque in Concilio Trenorchiano, anno MCXVII. cjafdrm concilii meminit in Goccran-. w Lingpmtfi cpijcapo, & in Barardo Matifcarafi, tau fodem armo MCXVII. huic concilio atf interfniffe.

NIUSTf

VITA ET EPISTOLÆ

GELASII PAPÆ II.

GElafius fecundus, natione Campanus, patria Cajetanus, Joannes antea nominatus, a puero optimis dücipltnis imbutus, in monafterio Caflinenfi fub Oderifio abbate lanâiffimo vitam religioiam profeflfas, ab Urbano fecundo Ronum ad manus cancellari* evocatus, virtutumque merito a Pafchak in numerum cardinalium adfeitus: a dero, fenatu, populoque Romano, convocatis dc congregatis omnibus quos Paodulphus hujus temporis feriptor enumerat cardinalibus, pari voto ac defiderio, invitus ac renitens, Spiritus fanAi gratia mediante, de&us eft pootifex o&avo Kalendas Februarii, anno Chrifti Redemptoris 1118. tempore Henrici imperatoris quarti, dc regis Germanonraefus nominis quin* Dti. Hunc Urfpcrgenfis prudentem devenerandum virum nominat, qui in Romana ecclefia temper irreprehenfibifiter Paichali pontifici coUsboraverit, quique cunftoram catholicorum unanimi conietdu rite cotdecratus fuerit. Sed quu noft ejus eie&ionem triftia ac facril^a fubfiecuta fint, Pandulphus qui aderat enarrat his verba.

Hsec audiens inimicus pacis atque turbator jam fatus Ccncius Frautpanis (erat hic inhsereus fa&ioai Hcnricj ichiûnatici imperatoris) more draconis immaniflimi fibilans, dc ab imis peftorflMu trahens longa fufpiria, accinftusretro gladio, fine mora cucurrit, valvas ac fores fine-git, ecdefiam furibundus introiit: inde, cuftode remoto, papam per gulam accepit, dillraxitpugnis.

gnis, calcibus percudit, & tanquam brutum animal intra limen ecclefic acriter calcaribus cruentavit, ut latro tantum dominum per capillofic brachia. Jeta bono interim in navi dormiente, detraxit, atque domum ufque deduxit, ubi eum catenavit, fic claufit. Tunc de prxfatis epifeopis, cardinalibus, ac clericis, fit multis de populo qui convenerant, alii ab apparitoribus Cencii modo fimiW vinciuntur, alii de caballis ac mulis capite verfo prccipitantur, fic inauditis undique miferiis affliguntur: donec aliqui *femi-*vivi in domum tandem propriam remearunt: malo fuo venit, qui fugere cito non porait. Fada autem hac voce, convenit multitudo Romana, Petrus przfedus urbis, Petrus Leonis cum fuis, StephanusNorthmannus cum fuis, Steohanus de Thebaido cum fuis, Stephanus de Berizone cum fuis, Stephanus Quadratis cum fuis, Buccaporcina cum fuis, Bovilco cum fuis, Berirafi cum fuis. Regiones duodecim civitatis Roman*, Tranftiberini, & Intalani arma corripiunt, cum ingenti ftrepitu Capitolium fcandunt, nuntios ad Frangipanes iterato remandant, papam captum repetunt Ut exoptant, nihil mone. Territus Frangipanis, przfertim dominus Leo impietate fubdola pius, papam jilico reddidit, pedes ejus amplexans clamat irremidius: Domine miferere. Et fic pacatis inimicis urgentibus, ut iterum eeclefiam duris cornibus ventilaret, evafit. Tunc fandus papa levatur, niveum afeendit caballeum, coronatur, fic tota civitas coronatur cum eo. Per facram viam gradiens, Lateranum afeendit; bannis, fic infignibus aliis eum praecedentibus pariter, atque juxta Romanum ritum moremque fequentibus. Sedit itaque papa, ut videbatur, in pace. Frequentabant eum comites fic barones, fic qui pro refponfis aliquibus veniebant, recipiebantur benigne, donec finito negotio, pro quo eundi convenerant, accepta benedidione, redirent; tanquam a patre filii benignius per omnia tradabantur. Itaque curia tota in pace habebat omnia quz per Dei gratiam poftidebat. Rediere omnes hinc fic illinc extra Urbem morantes. Rediit fit inter alios Hugo magnus ac nimium honorabilis apoftolorum presbyter cardinalis a Circza arce, quam ei ob rabiem Teutonicam przcavendam, ad omnia providus quondam Pafchalis papa homini nobili fic tlluftri noviter commendaverat, quamque papa novus, quod utinam non feciifct, nam paulo poftmodum pernituit, reddi Terracinenfibus per nuntios apicefque mandavit. Omnibus igitur congregatis, undique conferebatur ab illis, quando cerris temporibus papa fic promoveri pariter fic confecrari deberet: equidem diaconus fic non presbyter erar. Sed antiquus hoftis, fiait fecerat olim in ccek>, pacem tantam in longum nulla durare penitus ratione permt-•ir. Nam dum hzc agerentur, quidam tntempefiz nod;s filentio ad jam fatum egregium dominum Hugonem cardinalem diredus eft, ab uno videlicet, cui ex*nde non p^rva copia inerat amicorum, qui Henricum, diftum imperatorem Romanum, armatum contra papam ad fandi Petri porticum diceret adventafle: quod moraretur, non opus eiTe. Papa per cardinalem przkivit. Et ficut jam pene lenio fic infirmitate confedus fugere tam repente non poterat, manibus abducitur famulorum, fit fic caballo ejectus ad dominum * Bulgamini in node ipfa confugiens latuit. Fugimus fic omnes cum eo. Mane autem fafto turbati omnes fic ftupefadi, quia neque rate manere in Urbe, neque per terram undique fpinia feptam fugere poteramus, fitnempc eonidium, ut Ream caperemus per mare: quod de faâum eft. Siquidem in Rumen Tiber» maturato intravimus, ftc per galeas duas in portum ufaue defeendimus; ibique otium, terra, mare, & pene omnia qu* in eis funt, advertam nos pariter cotyurantat. Nam cslum graves pluvias, grandines, tonitrua, corafcatiooes & fulmina frequentabat: mare fimul fic Tiberis jam diris tetnpeftaribus vicario rebellabant, ut vix in porra vivi remanere pollemus, nedum mare intrare. Interea fieva taperbia per ripam Alemanorum barbaries tela contra dos mixta toxico jaciebat; minitabantur etiam nos inter aquas natantes piceo igne cremare, nifi papam ... *In* eorum manibus dederemus. Et, credo, capti eflemus, fi nox fit ira duminis illos non impediviflet. Quid ad hrc? Quid miferrimi facerent? Ceperunt, immo cepit dominus Hugo cardinalis & presbyter papam noftrum in collum, dt ad caftrum fandi Pauli Ardeam fic de nofte portavit.

Die vero altero in aurora rediere Teutonici, pnedam de nobis facere geftientes. Juratum eft eis tandem, quia papa tagiftet: fiefie, Deo gratias, receflèrunt à nobis. Interim retentavimus, fi mare adhuc valeremus intrare: papam node 'deduximus. Cum non fine periculo maris nos fluûus attigimus, die tertio ripe Tarracinenfi vivi vix applicavimus, fic in quarto portum Cajet* intravimus: ubi ab illis hominibus nimis honorifice fufeepti fuimus, & benigne traftati. His compertis, *Mt ttEivr tbntùci Ctffuunfit*, Henricus Imperator, Romam feftinus advenit- atque ad eleftum nuntios dirigens, petebat utqu*Pafchalis papa foedera inter eeclefiam Romanumque imperium fecerat, fua audoritate firmaret; alioquin alium ipfe in fede beati Petri conftitucret. Videns eledus, fibi & imperatori falva fide convenire non polle, mare per Tiberim ingreifus cum epifeopis & cardinalibus aliifque Romatuc ecclefiz clericis, ac prrfedo Romanae Urbis, Cajetam venit. Hoc ubi imperatori nuntiatum eft, Mauritium (^Mar *Urfptrgtrft Bxrdiiutm wniur*. *Onwbrim amdem Grr^oritatt oCtewn tjttt nominir pjtudofxmti/cent epptUot')* Bracarenfem archiepifcopum, à Pafchali papa depofitum, eveftigio invaforem ecclefiz Romane conftituit. Gelaiius fupradidtts poftquam per litteras hzc omnibus fidelibus infinualfet Cajetz, & in qusdragefima presbyter ordinatus, ab epifeopis & cardinalibus in Romanum pontificem eft confecratus per manus Lamberti Oflienfis, *ut feribit di-Bins oniior P*nd*lpbnf*, Petri Portuenfis, Vitalis Albanenfis, epifeoporum, cooperantibus archiepifeopis & epifeopis multis, affiftentibus aliis viris religiofis, & cum eis Wilclmo duce Apulis, Roberto principe Capuano, Richardo de Aquila, aliifque baronibus plurimis, qui tunc eiomnes fidelitatem fecerunt. Confidente clero fiepopulo infinito, fando didante Spiritu, efleduscft presbyter, fic in papam Gelafium infra Kalendas confecrarus. Ibi Petrum Rutam diaconum cardinalem, baronem, fubdiaconum, fic inePandulphum oftiarium, qui hzc fcripfi, in leâorem & exorciftam promovit, plures alios in minoribus gradibus ordinavit. Lictum nomine Vernirnum epifcopum a domino Pafchali pap't'aftum, & depoinum, fus dignitati ac loco reftitujt: Chryfogonum diaconum cancellarium fecit: ibique per totam qusdragefimam demorantcs, feftivitatem pafchz Capus folcmniter celebravimus.

No-

Nobis vero fic jam quomodolibet refpiranti-bus, fiapervenere qui dicerent, ouod Cajet* etiam per fufumim primitus foderamus, Henri-η,rn illum barbarum, quemdam Mauritium domine Bracarenfem arehiepiicopum, quafi novum fimulacrum, in loco pape ftatuifle; & illum fle intrufum papam fuum, Gregorium Dominatt. Ecce recidivo vulnere recidimus in typum antiquum. Addidit inde nuntius, quod caftrwnprope Turriculam a fratribus abbati* fanât Andre* retentum idem barbarus obfideret. Refumpfit papa vires, ac duci Vilelmo, ac principi Capuano Roberto, aiiifque baronibus dedit firmiter in mandatis, ut omnes contra barbarum arma compararent. Dixit, fie faâum eft. Paratur papa ad reditum. Redeint barones cum eo: in-B de fanftum Germanum, videlicet Caffinenfecoenobium, devenerunt, ubi Wilclmum ducem per aliquot dies expeâavimus. Interim Lando dominus de Turricula, Odo. Cçrfhn, fie Giluiphus fratres ejus cum co, acriterpugnabant com Henrico rege.

Venit dux VFilelmus ad papam interea. Tunc coeperunt reditum fimul maturare. Quod Henricus perfentiens, infeâo negotio a caftello remotus, via ipfa, qua venerat, irato ipfi domino, in Alemanniam rediit, idolo quod plafmaverar in Urbe reliâo. Tunc papa dolutt multum, quod reddi nimis inconfulte praeceperat Graeam arcem, quam vellet habere. Igitur dux fic principes cum baronibus rediere, papa in pro-C Î>ria fede in Campaniam veniente, fui eum non ine pretio receperunt, fit ita pedetentim, magis ut peregrini quam domini, Romam, ficut Deus novit, intravimus. Latuit dominus papa melius, quam hofpitatus Gt in ecclefia quadam, qu* fanda Maria *io* fecundo cereodicirur, intra domos illuftriftimorum virorum Stephani Northman™, Pandulphi fratris ejus, fic Petri Latro nis Coriorum. Ib«que de imminentibus periculis, pisfertim de intrufione Burdini, cum tota fimul ecclefia diligentius conferebat. Eum quidam de cardinalibus Defidtrius fandr Praxedts, cujus proxime erat feftivitas, quod non utinam cqgitaflfet, ad cantandum in ipfamet ecclefia Miffam (impliciter quodam vefpere invitavit: fedD nimiutri fimplicius eft a domino papa coocef-fum. Die aurem craftina, etfi difplicuerit plurimis, quia ecclefia effet in fbrtiis Frangipanum, freti tamen Stephani Northmanni, fic Crefcentii Cajetani ejufdem pap* nepotis, antiquis ftrenuitatibus, itum eft ad cantandum. Necdum adhuc celebratis officiis, ecce cum non parva manu militum, ac peditum, fic aliorum procacium, impii Frangipanes apparent: irruunt, lapides fic ipicula mittunt, noftros affligunt, multi paucos atterunt. Refiftit miles Northmannus, fic Crefcentius glortofus cum eo, reuftunt undique noftri, jacula mandata remandant, cnfis atteritur enfe, lancea retufii retundit, hinc pedites, illinc milites cadunt, undique ftrati, undique pugna gra-E vis: papam ccepit ifte tenere, ifte ruetur eum, miles utrimque cadit, turb* ruunt, peditesfcandunt muros, capiuntur ex noftris aliqui, noa tamen eximii. O quantus luâus omnium!quinta precipue lamenta matronarum,. qu* papam folum, tanquam fcurram per campos, facrispro parte veftibus reveftitum, quantum equus poterat, fugientem videbant! Hunc crucifer (equitur, cecidit; muliercula, quem tunc invenit, abfeoodit, m fepe crucem recondit, fic in fero reduxit. In quarta parte diei acriter eft ab utrifane pugnatum: cum Stephanas Northmanus credens papam jam in tuta fiigifTe, taliter Frangipanes alloquitur.· Qi»id, inquiens, facitis? quo nutis? Papa, quem queentia, jam receipt, jam fitga clapfus eft. Nunquid fic nos perdere cupitis? Et quidem Romani fumus fimiles vobis, fic, fi dici liceat, confanguîn-i veftri. Recedite ergo, recedite: ut fie nos frfl» pariter recédamus. Ad hanc itaque vocem nepos ejus Frangipanis gemebundus, dolens' papam cumdem liberatum, cum infano fratre Ccncio aliifque recellit: redierunt fic noftri, non omnes. Interim papa urrobique quefitus, demum intra campos fanât Pauli ecclefix adjacentes fcfliis, triftis, fic ejulans inventus eft, fie reduâus. Dic illa prandium cum ccena fit unum: fpem fic metum animi cunâorum mutabant dolentes; fic quantum ad diem per longa tempora memorabilem confiliatum eft, nox confilium diremit.

Sane die altero quique h*c fic illa dicentes, papa poft omnium fententias dixit: „ Viri fira-„ tres fic filii, ficut nec longe malum, ita nec „ longp opus eft nec novo fermone; fequamur „ patres noftros, quoniannu valde bonutnt-ft an-„ tiquos fequi parentes. Sequamur nihilo minus „ evangelium. Quandoquidem vivere io civitate „ ifta non poflumus, fugiamus in aliam. Fu-„ giamus Sodomam, fugiamus Ægyptum, fu-„ giamus novam, juxta verbum propheticum, „ Babyloniam, civitatem fanguinum fugiamus I „ Veniet, credite mihi, veniet aliquando rem-„ pus, cum vel omnes pariter, vel quos Deus „ permiferit, flante Auftro, redibimus, fic tem-„ pora meliora redibunt. Ego coram Deo fic „ ecclefia dico: Si unquam polfibile effet, rnaU „ lem unum imperatorem, quam tot. Unus fal-„ tem nequaquam perderet nequiores, donec dc „ illo quoque evidentem juftitiam imperatorum „ faceret omnium imperator. " Ad hire omnes una voce clamavere: Fiat; fic fiat; jungentes, tertio: Fiar. Arnen.

Synodo, quam apud Viennam habuit, traofaâa, in monafterio Quniacenfi, *ait fradiffus-aaQtr Paadalpittr,* fubita paffionc, quam Grcci pleuritin appellari juflerunt, correptus, fuis fic multis fratribus undique convocatis, fafta confeffione, corpore cum fanguine Redemptorem accepit, ac juxta formam monafticamftrato terre corpufculo fanâa illa anima iv. Kalendas Februarii anno MCXIX. came foluta eft. Corpus honorabiliter intra limen Quniacenfis ccenobri requiefeit in pace, Martyrii vero corona dignif-fimus pontifex, quo brevi tempore adminiftrati pontificatus nemo majora paflus eft, ledit annum unum dies quatuor, fit ceffavit epifeopatus ejus dies decem fic quinque · *H*t* ex *Paadulpi» Partants.*

EPISTOLA I. GELASII PAPÆ IL AD GALLOS.

Mandat ut fe contra Mauritiutn Bracareufem -- pifeopum, ab Henrico imperatore iu fedem intrufum pfeudopapam, arment.

GflaUai ferwti firvaram Dti> t tpif-eepii, aUatibui, cltricit, priatMtu, Ù tattrif ftr Galüam fiitbktu, faititm O aftfltlitaet b·. ·tdiQiaafut.

O *Uia vos* Romane ecclefi* membra eftis: qu* in ea nuper aâa funt dilcâioal veftr* fignificare curamus. Siquidem poft eleâionem Doftram dominus imperator furtive fic inopinata

vc-

velocitite Romam veniens , nos egredi comprA lit . Pacem poftea & minis & terroribus pouulavit: dicens, que potet fe fadurum , nui nos ei, juramento , pacis certitudinem faceremus. Ad qu* nos ifta nfpondimus : De controverfia que inter ecclefiam & regnum eft , ve! conventioni, vel juftitie libenter acqpiefcimus, loco A tempore competenti , videlicet Mediolani , vel Cremonr , in proxima beati Luce feftivitate, fratrum noftrorum judicio, quia a Deo funt judices conflituti in ecclefia , & fine quibus hec caufa tra&ari non poteft. Et quoniam dominus imperator a nobis fecuritatem querit : nos verbo & feripto eam promittimus , nifi ipfe eam interim impediat. Alias enim fecuritatem facere , nec honeftas ecclefue , nec confuetudo eft. B Ille ftatim, die videlicet poft eleftionem noftram quadragefimo quarto , Mauritium Bracarenfem epifeopum , anno praeterito a domino predccefforc noftro Pafchali papa in concilio Beneventi excommunicatum, in matris ecclefie * gremium ingeftit. Qui etiam cum per noftras olim manus pallium accepitet, eidem dominonoftro, & catholicis fuccrfforibus, quorum primus ego fum, fidelitatem juravit.

• ai. i»»«ûo »◄►■

In hoc autem tanto facinore nullum de Romanis * dominus imperator , Deo gratias , focium habuit.* fed Guibertini foli , Romanus de fanfto Marcello, Cencius, qui dicebatur de fanûo Chryfogooo, Teuto * qui multo per Daciam debacchatus eft tempore, tam infamem gloriam C celebrarunt . Veftne igitur experienti», litterarum pnrfentium perceptione mandamus : ut fuJ*,. hj$ J*,. Dc! gratiam communi deliberatione traitantes, ad matris ecdefic ultionem,communibus, preftante Deo , auxiliis , ficut oportere cognofcitis, accingamini. Datum Cajetcdecimo feptimo Kalendas Februarii.

♦»- , s.../ Ro'- »*·oı . »■ ›‹'uôoi.Uh. iri.u-o. 'at a

II. AD BERNARDUM TOLETANUM epifeopum, Hifpanic primatem.

Du Mauritio in fedem intrufo.

Ctlsfixs epifcopus ferons fervorum Dei , venerabili fatri Bernardo arcbiepifcopo Toletano tf Jdifpaniantm primati , falntem & apoftolicam benediffionem.

NOn latere credimus fraternitateha tuam , qualiter frater quondam Mauritius Bracarenfis epifcopus fc jamdiu habuerit, qualiter ckiiam fuam dimifcrit,& quomodo regi excommunicato adheferit, & contra ftatuta canonica in cubile Roman» ecckfi» fe ingeflerit . Nec eum tniramur debitam tibi obedientiam & antiquum primatus honorem eccleii» tu» penitus denegate : qui Romanam ecclefiam, qux omnium ecclcfiarum mater eft & magiftra, non *Colum negare* , fed definiere quodammodo conatur , *&c.* Monemus itaque atque prccipimus, ut E juxta mandatum prcdeceffioris noftri ad ekftionem in Bracarenfi ecckfia faciendam follicitudine caritatis debit» operam & opem prcbeascum ctedu. Ipfum vero Mauritium excommunicatum & perjurum, & matris ecclefae conftupratorem Eblicum , ceteris Hifpamarum prodatis , à7c. atx Cajet», *tfc.*

IU. AD CLERUM ET PLEBEM Romanam [1]

Commendat eorum conftantiam adverfus intrufum pfcudopapam.

<tpif<opn< fitrottf fervorum Dti , dilrfiis Cbriflt filiis citro & fopiilo Aamaw, *fahtesa tf apoflolicane omrdi&iosstm.*

Dlleâionis veftne Domino gratias agimu' , quod unanimiter perfidentes, communicare tenebrarum operibus noluiftis. Audivimus etiam , quondam * ille amicus noder dominus imperator, familiarem noftram Mauritium Bracarenfem archiepifcopum, antea fibi fuper traftanda pace legatum, m noftram ccckfiam ingefferit. De quo fetatis , quod dicitur olim fecundum confuetudinem, confirmatione, confecratione pallium accepiflët a nobis; & nos ab ipfofecundum ftatuta canonicum juramentum fidelitatis & obedienti® retep mus, ère. Rogamus ergo dile&ionem veftram, atque praecipiendo mandamus, ut ab eo vos tamquam ab excommunicato, perjuro, invafore, & fanfte matris ccclcfise, ac fidei catholic» conftapratore abflineatis, ÎTr. Datum Cajet», *&c.*

IV. AD GUALTERUM RAVENNATEM archiepifcopum.

Illius ekftionem poft fchifina ejuratum confirmat, eique pallium cum aliis juribus concedit.

Ciltfos tfifcopsu fervas fervonai Dei, venerabii fratri GesaUero Ravomutuan archieoifcopo, fointern Ü apafalicas brntdilîiàum.*

T TNitati divine Trinitath grati» agend» funt, vJ qu* per fu» caritatis fpiritum divifa conjungit , & multos in fe animos unum facit. Ercfefia fiquidem Ravennatium per multa jam tempora ab apoftolicc fedis unitate difeifla, multas D eidem fedi apoftolic» perfecutiooes intulit , & ecckfiis multis perverti fchifxnatis fomitem miniftravit . Quapropter ad ejus nequitiam deprimendam , fubjeâanun ei ecclcfiarum quafdam fibi apoftolica fedes afiumpfit, ut rd uc eam ad humilitatis & unitatis tramitem revocaret . Sed cum tandem Divin» majeftati placitum fixit, camdem Ravennatium ecclefiam miicricordie fu» gratia ad unitatem & obedientiam matris fu» Romane eccleGe revocavit. Iniquitatem namque fuam illius filii recognoscentes, delida patrum corrigere probaverunt ; ut qui preteritis temporibus per tyrannidem regiam prefules regibus placentes accipiebant, nunc demum fecundum canonicas fanâiooes epifeopum Deo placentem eligerent, & fchifinate abdicato in catholice congregationis gremium repedarent. Te fiquidem, reverendimaoe frater Gualtere, a difeiplina fratrum regularium violenter affumptum , pro religioni· ac fapientie praerogativa, in beati Apollinaris cathedra commutu voto ac defiderio pofuerant, & in apoftolice *iodis* obedientiam unanimiter redierunt. Unde nos divine Trinitatis imitati gratias agentes , pertbnara tuam pro jure noftre ecdefie ad epifeopak minifterium coopérante Domino coofccrantes, tibi, & per te Ravennatium ecclefie dignitatem omnem , quam ante illins divifiotiis tempora per

R|O-

Romanam ecdefiam poBederat, rtftituimus; & A per ptefentem privilegii pagmam, falve in omnibus jure atque autoritate udis apoftolkar, concedimus tibi, tuifque fucceflbribus in ejufdemfedis apoftolicc fide atque obedientia permanentibus, epifeopatus Ænulic provinciae, id eft Placenti*, Parma:, Regii, Mutin*, Bononia,Ferrarie, Adris, Comacli, Imolc, Faventis, Fori Livii, Fori Pompilii, Bobii, Csfenns, Ficods. Confirmamus etiam vobis ducatum Revenir*, & moaafteria fanfti Adalbert!, & fanfti Hilarii Galliata, feu cetera monafteria & poffeffiones, per au 'tenues privilegia ab anteçèflbribus noftris, bv a catholicis rtgwus tradita. Pompofiani quoque monafte- i curam religioni tus, falvo ecclefic noftrs jure, committimus: ut re- B Slari difciplina per tuam induftriam, largiente jmino, reformetur. Prsterea fraternitati tus pallium*, pontificalis videlicet officii plenitudinem, liberaliter concedimus: quo fraternitas tua, fecundum ecclefi* tus morpm ex apoftolicx ledis concelfione permitium, fe noverit io-

• Fin, «■<-duendum, cujus * inimicum pallii volumus te

H. per omnia genium vendicare. Hujus fiquidem

/>jau·· honor, humilitas, atuue juftitia eft.

Tota ergo mente fraternitas veftra fe exhibere feftinet in profpcrq humilem, & in adverfis, fi quando eveniunt: cum juftitia ereftam, amicam bonis, pervertis contrariam, nullius unquam faciem pro veritate loquentem premens, tum operibus juxta virtutem conflanti* infiftens, tum in- C fiftere etiam fupra virtutem cupiens, infirmis compatiens, bene valentibus congaudens, de alienis tanquam de propriis cxultans gaudiis, in jAtiis corrigendis pie lxviçns, in fovendis virtutibus auditorum animum demulcens, in ira judicium fine ira tenens, in tranquillitate autemfeveritatis juft* cenfuram non deferens. H«c eft, frater caritfime, pallii açcepti dignitas: quam fi folliche fervareris, quod foris acccpiflè oftende*ris, imus habebis.

Ego Gelafiusecdefic catholics epifeopus. Si* Sum manus mec Gelafii, Deus in loco fanfto ?·

Datum Rome per manum Chryfogoni S, R, E· diaconi cardinalis, Retendis Septembris, In-D diftione duodecima, anno Dominic* Incarnationis mcxix. pontificatus autem domini Gelafii II. pap* anno 1.

EPISTOLA V. GELASII PAPÆ II.

Ad exercitum Ch; iftianonun civitatem Ce» farauguftanam oblidentem.

Omnibus ad eum aliquid conferentibus indulgentiam largitur.

Gt^fieu tpifcopnt ftrvm ferxmnm Dti, oeureihà Cbriftinnonm tiviuym Cnferemfnflmum dmti, ir ommbtu cntboUtn fidti cnlttributu, /-. lnttm tf tptMictm bntdt&mntm.

Litteras devotionis veftr* infpexnrus: competitioni, quam pro Cdarauguftano eteAo ad *edera apofiolicam * duxiftis, favorem lftcnter

h. accommodavimus. F-umdem ergo eleftum, noftris tanquam beati Petri manibiis, largiente domino, confecratum remittentes ad vos,* benedictionem vobis apoftolfcss vifitattonis impendimus, equam omnipotentis Dei mifericordiam implorantes, ut per fandorum preces & merita opus fuum ad honorem fuum dt ecclefi* fu* dilatationem vos faciat operari. Et quoniam & vos ipfos, & veftra extremis objicere periculis decreviftis: fi quis veftium accepta de peccatis fuis poenitentia in expeditione hac mortuus fuerit, nos eum fandorum meritis, & totius ecctefue catholice precibus, a fuorum vinculis peccatorum abfolvimus. Onerum, qui pro eodem Domini fervitip vel laborant, vel laboraverint, & qui prefar* urbis ecdefic a Sarracenis & Meabitis dirute, unde reficiatur, & clericis ibi Deo famulantibus, unde palcantur, aliquid do* nant, vel donaverint: fecundum laborum fuo*rum & beneficiorum fuorum ecclefi* impenfo*rum quantitatem, ad epifeoporum arbitrium, in quorum parochiis degunt, poenitentiarum fuarum remimonem & indulgentiam confequan*tur.

Data Alefti, quarto Idus Decembris.

Nota Skvkluni Bin II.

Hit acceptit idpœ Petrui orditucot epifccpoi Gef*raûgaftanus, fuit additif httens, ejuimodi inducet»· tiarutn dipkûma par umrerfum Chriflianuœ orbcm pro* mul(*ndum fluduit, iPa ferment.

Unrverfii mnndi tcckfiet fidelibut, trebiepifeopir, tpiftopit, nbbttibw, prtfbeteris, ornnibnt cabolie fidti initoribeu, Pitmi licet mdigmts Ceftrttigit· fauu eptfcoptu, ftlnltm (F btntdifiiantm.*

TXlvina favente dementia, veftrifque preci, bus, Cc fortium virorum audacia, Caflarauguftanam urbem Chriftianis manibus iubjaeari, ac beats; & gioriof* virginis Marie cccleiiam, qua; diu (proh doior!) fuojacuit Sarraccnorum ditioni, liberari, fatis audiviftis: quam beato & antiquo nomine fanditatis ac dignitatis pellere noviftis. Adhuc tamen prioris captivitatis mce* rore confeAam, omnibus pene egere faciatis: tum quia non habent unde dirutu ecclenx praefate parietes fle ornamenta reftitui valeant: tum quia clerici ibidem divino famulatui die noilenue vacantes, unde vivant non obtinent. Veftram itaque deprecamur clementiam, quod fi corporali pndentia illam vifitare nequitis, fal* tem eleemofynarum veftraram oblatione clemen*ter vifitetis, illud Pfalmographi recolentes: Λχttu qui inttÜiÿt ñptr egenum tJ ponptrtm·. in die· molo libtrobit tnm Domineu·. Iliis vero qui pre* fate ecclcfix oeceflirorum folatio deftitutc, atque fu* paupertatis gemitibus condoluerint, de unum denarium, vel quot valeent, ad ejus re* ftaurationem miferint, nos eis, divina clementia, ac dqminj Gelafii papae autoritate freti, (exemplar litterarum crucis, quas in noftra ecclefia lignatas habemus, in fuprafcripta pagina feriptum invenietis) atque domini Bernardi archiprcfulis Toletani, & fanfte Rom»ne ecdefiaj 'legati» ac omnium epifeoporum Hifpani*.... pcenitenti* ntxuuipoot. Alii equidem juxta^beneficiorum fisorum quantitatem, ÔÇ operum fuo- E rum meritum, ddiUrara fisorum confequantur remiffionem. Qui huoc poftram archidiacooum nomino Miorrandum, & focioa fuos prefentium litterarum latores benigne iufccperint, vel eis confuhjcrint, a Domino, vitam confequantur *-rernam. Valete»

Ita Petrus epifeopus Cdârauguftantu: qui,ut audifti, una cum hi» & litteras apoftolicas mifit, baique omnes fuUcriptiooe munitas, tum Bernardi archiepitcopi Toletani, tum aliorum Hifoauic epifeoporum in hunc modum:

Ego Bernardus Toletane ccctefir ardiiprriul hanc aMolutioncs) facio dt confirmo

Ego

Ego Subofcitanus epifeopus hanc abfolutionem facio & confirmo.

Ego Sanftus Calagurritanus epifeopus bancabfohuionem fàcio & confirmo.

Ego Guido Lafcurrenfis epifeopus hanc abfoluttooem facio & confirmo.

Subfcripctis quoque bis repetitur apoftolies fo> dis legatus , qui tunc morabatur in Hifpania , hoc itidem modo:

Ego Bofo facts Romans ecdefis cardinalis hanc abfolutionem facio ac confirmo.

HaAenos veneranda antiquitati* munimenta , Hiereoymi Blanca indoftria in lucem prodita in cemmenp taruf rerum Aragonenfium ex Calarauguftano tabula* rio, quibus indulgentiarum promulgandarum priflinut «no» reteratur , pariterque antiquua cultu» religrofifli- ma ecdeCiB beatiflicna Virgin» , de Pilari nuncupa* te, quae baAenia non iolum Hi!panorum populorum, led externorum etiam viftatione frequentatur, um* vetfo Chrifliaoo orbi inuftri fama nociflima.

•«Mbbnrh. µ. EPISTOLA GELASII PAPÆ IL
Ad Pontium abbatem Quniacenfcm.

Privilegium Cuniacenfc.

Gelatas epifcopMf fervat ferveram Da , cartffnao fratri Poatie Cbnyact^fi abbati, fahueno & apoftolitam benediibieaem.

CLuniacenfis monafterii prudens religio, & religiofa prudentia, & ante noftra, & noftris temporibus , Romanam ecclefiam maxime Cbi fecit obnoxiam. Sed porter illud commune dileftionis debitum , perfonx tus finceritas mihi femper amabilis , femper optabilis, caritatis noftrs vifcera plenis, ut nofti , finibus ampliavit . Idcirco netitionibus tuisy illis porcine ; qus ad monalterii veftri quietem & falutem fpe- itaot, nequaquam duximus obviandum . Perpraefentis igitur decreti paginam, fecundum poftulationem fraternitatis tua·, praecipimus atque ftatuimus, ut quicquid poffellionis ad Ckuiiaqenfe mouaftcrium pertinentis revenendrflim* memorias przdeceflbr tuus Hugo in die mortis fuæ per authenticam Romanorum pontificum conceffionem , quiete ac fine calumnia poffidebat , tu quoque , tuique fucceflbres , quiete ac fine calumnta poftideatis . Ea etiam qus poft tuam fToveâionem Cluniacenfi monafterio , vel per ratrum tuorum induftriam , legitime acquifita funt, firma, quieta, & integra confervanda cenfemus. Volumus enimCluniacenfe monafterium, autore Deo, in quiete perpetua , & tranquillitate perfiftere : ut a fsculartbus tumultibus liberi , omnipotentis Dei fervitii vacare quietius valeatis .

Ego Gclfifius catholics ecclefis epifeopus , fubfcripfi.

Datum Capus II. Idus Aprilis, per manum Grifogoni S.R.E- diaconi cardinalis, anno Dominies Incarnationis MCXVIII. Indid. XI. ponti* ficatus autem Gelafii II. paps, anno I.

>1 teibliOïh. AD EUNDEM
Ejufdem argumenti.

GtLJÙu cpifcopttt fervat ferwntm Dei, tariffune in Chrifte filio Pontio Clu/uace^fi abbati, tjafete fttccftfbribnr regulariter fnbfiitnendij t» perpetuum .

IGnem Temper in altari arderc , .legale prsceplum cft. Qucm facerdos, qui pain jure fucctflcrat, fupuofita lignorum finiex, ne deficeret, enutriret. Hoc jamdiu in cordious noftris facerdos verus sterni patris filius confervavit .' quia fit pratiquant te m abbatis officium , Ac me in pontificatus minifterium provexiflet, conia noftra dilediaois rgue fuccendir, Ac caritatem in nobi» mutuam cuftodivir, fit poft fiifceptas ordinationes amplificavit. Unde not in his, qus pro Cluniacenfis mooaflcrii falute fit quiete poftulas , dulcedini tus abnuere indignum duximus . Ipfa etiam ejufdem loci veneranda religio, St praedeceflbrum tuorum vita venerabilis, nos ad hrc efficienda compellunt . Pro tua igttur, & fratrum tuorum petitione, univerfa qus predeccfor tuus felias memoris Hugo abbas in die obitUS fui, ita quiete atque pacifico poffidebat, Ut nullum inde canonicum£ judicium recufaret ; tibi, & Cluniacenfi monafterio in pofterum quiete atque pacifice habenda & poflidenda ftatuimus. Illam etiam a vobis calumniam apoftolics fedis patrocinio removemus: qua epifeopi pro controverliis, qus inter vos & ipfos frequenter emergunt, innocentes homines parochiarum veftrarum & altercationum expertes , interdiâis fuis vehementer affligunt. Sane & abbatias, quas prsdeceflbres noftri apoftolies fedis pontifices, prsdeceflbribus tuis deliberatione provida per fua privilegia commiferunt : nos quoque ftrenuitati tus, ac fucceflbribus tuis in eadem religionis obfervantia, fit dileftioae fedis apoftolies permanfuris, ordinandas committimus, ut per induftriain veftram, religionis ftarus in eis auxiliante Domino confervetur . Videlicet in epifcopatu Lemovicenfi, abbatiam fanât Martialis: in Engoltfmenft , abbatiam S. Eparchi: in Sanftoncnfi , abbatiam S. Joannis de Angeriaco: in civaatc Piâavcnfi, abbatiam, quæ dicitur Monafterium novum : in epifcopatu Totofano , abbatiam Le* fatenfem: in Caturcenfi, abbatiam Moyfiacenfem, & Figiacenfem : in Nemaufenfi, abbatiam fandi Ægidii ; in pago Arvenienfi , abbatiam Maufiacemem , Tierhenfem , & Mcaatcnfem : *in epifcopatu* Auguftodunenfi , abbatiam Vize* liaccnfem: io civitate Autifl&odorenfi, abbatiam fandi Germani: in epifcopatu Cameracenfi, abbatiam Unicurtis : in Rotemagenfi , abbatiam Suas dicitur Pontefia: in Tarvannenfi, abbatiam . Bertini, & S. Wfinari; in Italia, abbatiam S. Benediâi fupra Padum. Ea vero que temporibus noftris per veftram, vel fratrum vcftrorum fbllicitudmem , *legitime* acquifira funt, quieta vobis, veftrifque fnccefToribUs, & illibata permaneant. Prsterea fuper illum Dalmatiae , five fandaliorum ufum, quem perfons tus praxleccffor nofter fandae memoriae Pafchalis papa doftra potiflimum interceflrone conceffiir: hoc tibi fingulariter amplioris dilcdionis fpeculum indui* gernus, ut quoties Miflas fokmnes vel m populo celebraveris, ufu corumdem infignium potiaris . Ad hæc quicquid libertatis, quicquid tuitionis, a pnedeceQoribus noftris concefTumeft, nosquoque vobis, vctlrifque fucceflbribus *praeeatis* decreti pagina roboramus. S quis igitur decreti hujus tenore cognito, temere, quod abiit , contraire tentawrit: Apoftolica; indignationis ultione pkdatur, nifi pnefumptioocm fuam digna fatisfadione correxerit.

Ego GeiafiuseccJcfis catholics epifeopus, fubferini.

Datum Avinioni per manum Chryfegooi S. R E diaconi cardinalis, xv ri. Kal. Januar. Indid. xii. Dom. Incarnationis an. MCXIX. pontificatus autem domini Gelafii II. paps, annet.

AP-

«· APPENDIX AD EPISTOLAS· GELASIIJL

e< oa«M<. <o4.·.ı„ EPISTOLA GELASII PAP.E CONTRA G.G. A

(Gregarium feu Burdinum) «mulum fuum.

Csfedar ***ttfaftt** ferent/ ferveram Dei venerabili . fratri C. Pramflina epifiapa apafUita fedit le-* Γ*,M< *gate faUaeeee & ap^alkaae beneeliAieneve.*

c TAmdudum noftras tibi literas mifimus, fed J utrutn ad te pervenerint , ignoramus . Qu« ita fe habent. Poft eleftiooem noftram diaconus imperatoris furtive dt inopinata velocitate Romam veniens, nos egredi compulit. Pacem poftea minis dt territionibus poflulavit , dicens , tfe fafturum que poflêt, nifi nos ei juramento pacis certitudinem faceremus. Nos ei fratrum noftrorum confilio pacem obtulimus . Ille ftatim, dte videlicet poft eleftionem noftram Quarta , brtttrofM Baracenfem epifeopum, qui Burdinus aNormannis dicitur, anno pmtento , ficut nofti a domino pmdecefibre noftro Pafchali papa in concilio Beneventi excommunicatum, in matris ecclefie tovafionem ingeflit. De quo etiam Jtibi notum eft , quod cum per noftras olim manus pallium accepiifet , predifto domino noftro dt ejus catholico fucceftoribus, quorum primus ego fum, fidelitatem juraverit. In hoc autem tanto facinore nullum de Romano clero imperator, Deo gratias, (ocium habuit. Sed Wibertini quidam , Romanus de fando Marcello, Centius , qui dicebatur fandi Gryibgoni, dt Teuto , qui C tant© per Italiam tempore debacchatus eft, tam infamem gloriam celebrarunt . Sane nos cum fratribus noftris dt epifeoporum collegio in pnterito palmarum die Cat ' cum idolo fi» excommunicavtmus. Tu· igitur experienti· proripimus, ut omnia bate pdr commif- £r tibi kgarioois partes fratribus conftitutis nota facere ftudeas , dt ad matris ecdefi· ultionem , ficut oportere cognofcis , preftante Deo, accingaris. Data Capu· Idibus April.

AD CANONICOS LUCENSES,

Eorum coniuetudincs approbat & innovat.

Gélifias epifeopas fervtu ferveram Dei, diletti/ fi-Hit BnedithL Arth/diacaeto, Uberta arcbipresbyterv, Rainerie printieeria, Maart cantari Zjecaaa eccltfee , earwupM fratribeu tam prafentibtu , fiam fleticrù hi perpetuam.*

a*C««M-/^Haritatisbonum eftproprium, aliena damna v-4 propria deputare, fit alienis tanquam pro- ··»<»« h*i priis gaudere pnde&bus . Ea propter petitiones *·»·M· v*β· veftras clementer admittimus, dt vobis antiquas ecclefie matricis coofuetudines confirmamus. Ut videlicet un&ones infirmorum , dt fepalture civitatis proprie ad matricem «defiam pertineote», dt officium , dt participatio beneficii fimerura ad alias «defias pertinentium vobis nulla E clericorum calliditate aut laicorum quorumlibet, (obtrahantur. Eleftiooes priorum, dt collocationes deritorum m aliena ccdefia infra urbem, vei extra in fuburidis fine coufenfu epifeopi, dt priorum , qui loco pofiti nominantur , matricis ecclefia non fiant. Nec laicorum violentia in aliqua eccleflarum ulla priorum, aut clericorum fiat eleftio · Et nulla ecclefiarum epifcopatus veftri prêter eorum confenfiitn «licui fubjiciatur ecclefie. Neque public* & maiora neg&tia aliqua fibi ecclefiarum ipfis inviris anipiat , aut publicas pcenitentias tribuat. Ncc fentcntias, & interdiftum matricis ecdefi· temptet infringere. Nulla etiam veftri epifcopatus pertona fine confcnfii epifcopi, vel priorum, qui loco pofiti nominantur , matricis ecclefie excommunicetur ; fic quod ab epifcopo ligatum fuerit, a nemine irritum duci temptetur. Sane civitatis veftrc clerici, & qui in futarbiisfunt, folitas obedicntias, videlicet in letaniis, in nrocefiionibus communibus , in feftivitatibus de (lationibus *majorii eeriefie* eidem impendant ecclefie, ut vobifeum *d- B fint. Porro in quinte ferie noâe ante pafeha , nulle ecclefia fecundum morem veftr* ecclefie campanas fooet : neque , in fabbato fando cereum benedicat; (êd ad baptifmum predidi clerici, prout confuetum eft, veniant. Nulla pt*> cerea ecclefiarum miflas Colonnes celebret in *fe*(livitate B. Martini, & S. Reguli, & in fecunda ferta pafche, dt in woccflaonibus quadragefim«, donec (lationis folvantur conventus. Nullus etiam clericorum officium vivorum, aut mortuorum ad matricem «defiam pertinens facere, vel celebrare praefumat. Ad hstc adjicientes (latuimus: ut decim· matricis «defis ab his,qui tribuunt, non fraudentur. Et ulla eas clericalia perfona fubripiat, aut diminuat. Nulli etiam epifeopo liceat aliquem matricis ecdefi· canonicum officio, feu beneficio, fipe canonico privare judicio. Sane charitativa illa ciborum beneficia , que ab epifeopis veftris (five pnofentes, five abfentes fuerint) in folemnioeibus £► ftis confueviftis accipere, vobis, vrilrifque polleris rata pnscipimus, & illibata fervari . In his omnibus predecefloris noftri fanfts memoris Pa* fchalis pap· privilegium confirmamus, fit Habilitate perpetua corroboramus. Si qua igitur io futuram ecdefiaftica, fincularifaue perfona hanc noftna conftitutionis paginam (ciens contra eam temere venire~ temptaverit , fecundo , tertiove commonita, fi non fatisfaftionc congrua emendaverit, poceftatis , hooorifve fui dignitate ca- D reat, reamque fe divino judicio exiftere de perpetrâta iniquitate cognofcat facratiffimo corpore, ac fanguine Dei , fit a Domini noftri Jcfii Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine diftrift· ultioni fubjaceat. Cundis autem jufta Conventui ifta ferventibus, fit pax Domini noftri Jefii Chrifti; Quatenus dt hic frudum bone adionis percipiant, dt apod diftriftum judicem premia «terne Mas inveniant. Arnen.

† Ego GeUfius Catholic· ecclefie epifeopus fubfcripfi.

Signum † manus mos : Deus in loco fando fuo.

† Ero Deuadedit Card. Presbyter Tit. S. Laurentii m Damafo fubfcripfi.

† Ego Petrus Card. Tit. S. Sufann· fubfcripfi.

† Ego Guido Card- Presbyter Tit. S. Balbius fubfcripfi.

† Ego Petrus diaconus Card. SS. Cofane & Damiani (ubfcripfi.

† Ego Petras diaconus Card. S. Adrian! fubfcripfi.

Datum

Datum Pifis per manum Grifogoni S. R. E. Diaconi Card. Idibus fepeembris indid. Ktl. anno Dominice Incarnat- mcxvhj. Pontificatui autem Domini Gelafii II. PP. anno i.

AD CANONICOS REGULARES S. FRIGIDIANI LUCENSIS.

Jura conun fle libertates confirmat.

*Gtlifittt tfifttftu frrvtu ftrvancm Dà dikttis in Cbrtfto filiis, Attoni ftrnpqfito, tf tjtts fratribtu in B, frigidimi ttcltfia rtgnlnrtm vitant proftfat fjnjfnf fnccfj^tribnJ m radr· rtfigitnt J**·naenfnris m ftrptrt/ta»,*

B.e.^.TXOcente 1,01 âP°ftQl° P*°1o cognofcîmus, L-' qui» ubi fpiritus Domini, ibi libertas.
ai a<r ii.i. Quia igitur Domini fpiritum in vobis habitare
a.'i·◆«·7* crfdimu*· & ex iplbrum operum exhibitione con. fidimus, libertatem vobis, que a ptedecefiore noftro fandz memorie Pafchali papa collate eft, nos auxiliante Domino confirmamus. Et J|ua ab eo vobis per privilegii paginam concefta unt, nos quoque prjsfentis decreti audoritate concedimus, & rata, atque ftabilia permanere cenfemus: falva, ficut ab eo conftitutum eft, Lucani epifeopi reverentia. Preterea canonicas confuetudines obfervandi vobis audoritatem tribuimus, ad fufcepts religionis augmentum. Neque ullum gravamen vobis inferri permittimus ex privilegio, quod a nobis B. Martini canoni, ci pro antiquis ecclefix fuse confuctudinibus acceperunt. Regularibus enim congregationibus nihil illa prrjudicant. Nulla quietem veftram pro* ceifionum, aut litaniarum perturbet indiftio. Nifi quz ante Afcenfionem Domini, totiusconcurfu civitatis, publice fiunt. Parochianos veftros, nifi forte publico crimine teneantur, nullus invitis vobis excommunicare, aut ad poenitentiam praefumat admittere. Sicut in fuprafati pnedcccfloris noftri cpiftola continetur, Neque ulli çapellanorum liceat fine confenfa veftro mortuos veftrai parochi· fepellre. Sed vos eoe infirmos, ficut confueviftis, ungatis, fle mortuos prater alicuius infoftatiooem fepellatis. Chrifma, oleum infirmorum, que veftra ex antiqua confuetudine fufeipit ecdefia, majoris ecclefix clerici, hac urbis occafione non auferant. Neque clericos veftros ordinari prohibeant, ut per Dei gratiam quiete fle pacifice converfantes, profefbonis veftrw propofitum plenius obfervare pofftis. Si qua fane ecdefiaftica fecularifve penona hanc noftrc eonftitutionis paginam fciens contra eam temere venire temptaverit, fecundo, tertio, ve commonita, fi non fatisfadione congrua emendaverit, poteftatis honorifque fui dignitate career, reamque fe divino judicio exiftere, de perpetrata iniquitate cognofcat, fle a facratiftimo corpore & a fanguine Dei, fle Domini Redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine diftrida ultioni fiibjaceat. Cunftis autem eidem loco jufta ferventibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti. Quatenus fle hic frudum bone rationis percipiant," fle apud diftridum judicem pnemia Ztern· pacis inveniant. Arnen.

t Ego Gelafius ecdefi· Catholic· epifcopus.
Signum manus mes: Deus in loco fando fuo.
t Ego Lambertus Ofticnfis epifcopus.
t Ego Deufidedit presbyter Card. S. Laureo, tii in Damafo.
t Ego Guido presbyter Card. Tit. S. Balbin·.
f Ego Petrus diac. Card. SS. Cofixuc fle Damiani.
t Ego Petrus diac. Card. S. Adrian!.
t Ego Amicus fubdiaconus Card, flt abbas S. Laurentii foris muros.

Datum Pifis per manus Chryfogni S. R. E. diac. card. VI. Kal. Qftob. Indid. XII. anno Dominice Incarnationis MCXtx. Pontificatus autem domini Gelafii II. pap· an. i.

ANNO CHRISTI «Hier *WF* **00T CHMISTI

CONCILIUM CAPUANUM

Quo Henricus V. rex Germanie, quartufque ejus nominis imperator, una cum Mauritio Burdino antipapa, qui *te* Gregorium *VIII.* nominabat, excommunicatur, anno Domini Mcxviii. tempore Gelafii pap· II.

O *Ccnfionttn & aHa bujut fjnodnlb ctngregatienij apnd Capnatn ctltbrata Vrfpargrrfs in cbrtnico narrtt bis wrbis:* Henrious imperator, dum Padanis regionibus immoraretur, audito tranfitu apoftolici Pafehalis, Romam properavit: & primo quidem in cledione domini Joannis. qui & Gelafius II. di&us eft, afienfum prxbens, poftea vero, eodem a fua fe communiooe fubtrahente, non fine quorumdam Romanorum favore, alterum quemdam Burdinum *a* Hifpania fupervenientem apoftolic· fedi impofuit; ficque fchifma, quod jam fperabaturemortuum, crudeliter revixit. Nam eodem Roman· cathedrz libere potito, Gelafius cum his qui fecum abierant cardinalibus, csterifque catholicis, quos congregare poterat, apud Capuam, juxta quod litter· ab ipfo circumquaque tranfmifie teftantur, Cefarem una cum idolo fuo damnavit;

CONCILIUM COLON1ENSE

Quo per Cononem legatum fedis apoftolicz, excommunicatio in Henricum regem lata promulgatur, anno Domini mcxvih. tempore Gelafii papae II.

His temporibus, *inanit Urfptrgtufis in ebroni(9*, Cono Prenefonus, adhuc legatione Gelafii fundus, fynodum Colonis cum Teutonicis habuit, ubi imperatoris omnimodis excommuni-

chSJ stI ·I·I. * municationem propalavit. Huic concilio inter-A ***** N°rt^<rlu,› poftea Prttmonftratenfis ordinis inftitutor, tunc autem noviter cooverfus in peregrino habitu .' ibique ab omnibus in multis acrufabatur, *de* quibus fe prudenter excufabat (Jndc & feriptum legitur de eo, quod de Ifmael: *mmmi htrnm onninm centra turn, ni ipfi* ,,,I cearra *htt otmtt. H*c Urfptrgntft.* 6"·

CT AD COLONIENSE CONCILIUM

In quo diris devotus eft Hcnricus IV. imperator, anno in8. celebratum,

ADDITIO ET ADNOTATIO CHRONOLOGICA.

Si M.»ii S»ppl T.II. DE anno quo utrumque concilium a Conone B S. A. L. celebratum eft ita differui in meis ad Pagium adnotationibus ad annum 1118.21. Concilia Colonienfe, & Frideslarienfe ad hunc potius annum in8. cum Baronio, quam ad annum fequentem confignari oportere perfptcuum jam fore eruditis arbitror, ex quo in codice Udalrici Bambergenfis vulgata eft epiftola Adalbert! Moguntini ad (Attonem) Bambeigenfem epifeopum, in qua illum redarguit, quod concilio Colonienfi invitatus venire neglexerit, iterumque ad Concilium Frideslarienfe V. Kal. Augufti, a legato pap· (Conone) celebrandum, ut veniat, denunciat. Cum igitur concilia in diem dominicam indici mos fuerit, diefque V. Kal. Augufti hoc anno, non vero fcquenti, in C dominicam inciderit, huic anno ambo illa concilia affignanda eflê arbitror. Frideslarienfe coocilium ab hoc anno 1118. removendum non effit deduco pariter ex authore corvo vit· S. Norberti cap. 4.; narrat enim virum fandum Cift peroratam caufiun fuam in concilio Frideslarienfi, rebus & muneribus fuis omnibus abdicatis una cum fociis duobus pauperem nudumque itineri fefe dedifle, At cum aliquandiu pererraffet, pervenifle tandem ad S. Ægidium, 'bique pontificem Gelafium nadum vitam fuam illiadprobafle. Cum igitur pontifex ad portum S. Ægidii hoc anno iti8. appulerit, ut notat Pa}'ius hic n. ia. & ante anni finem inde difccferit, ut iternium profequeretur, nec eo iterum D redierit; hinc Frideslarienfe concilium hoc anno celebratum conjicitur. Infuper urrumque hoc concilium anno ni8. aflignat vetuftus author chronici Sampetrini Erfurtcnffs legendus inter feriptores Rer. German. Menk. to. III. pag. io.

Ad A&A vera *injnt concilii* Nteantyee *portinct ep/\ ftoU fifnont tn Udalrid Bsunkrgcrft codice accepta* ». xpi. t

Rcvcrentiffueeo BamhcrgeˆfinM epifeopo A. Mognnhnn fidit neinifier indignns fiatrmn dileflionis dS orationis invtolabtU pignns.

fAÜod proxime dominus Pratncftinus Roman· Xz ecdefic legatus nobis apoftolica audoritate denuntiaverat, noftra quoque diligentia, per omnia Roman· autoritati fubdita, folertirh impleverat, denuntians β(vobis fub eadem autoritate & noftra, uti ad concilium Colonis celebrandum veftra veniret prefentia. Sed quia hoc nefeio qua praetermiftum fuerit negligentia eadem quidem qu» & ceteris eifdem concilii negledoribus, vobis quoque injunda eflet fententia, fcilicet vel divini officii fufpenfio, vel a communione corporis & fanguinis Dominici formidanda interdidio, nifi noftne petitionis diligentia hoc prxvcniftet, & eximia'fanftitatis veS- reverentia, ne id fieret, apud ecclefiam promeruiflet. Quibus fimul concurrentibus caufis & cooperantibus, hoc tandem obtinuimus, ne quid feveritatis veftra fubiret diledio, cujus battent» in ecclefia valuiflet devotio. Dignum nimirum arbitratus fum in omnibus honori veftro & reverenti· parcendum, & pro poffe, loco & tempori providere & confulere, cum fanditatis (veftne diledio beato * Magno *ie devote* cantatis nobis obligaverit munere. De cetero, ficut *“ in mandatum accepimus, denuntiamus, ut ad concilium V. Kalendarum Augufti, Fridislariat a predido legato celebrandum, indubitanter veniatis, ne hu/us & mandati negledor effedus, auAerioris fententi· decretum, mea petitione ml amplius pnevalente, vobis indicatis. Prcterea ducem F. & confratrem ejus & G. Palatinum Ac reliquos complices eorum in predido concilio excommunicatos noveritis. Literas etiam noftras rogamus, ut fratribus noftris, Pragenfi fcilicet & Moravienfi epifeopis, dirigatis.

CONCILIUM FR1DESLARIENSE,

Contra imperatorem Henricum, anno Mcxvm. fub Gelafio II.

D*B hac fitted» Urjpermfir ifi» firikit*: Alte- E ram quoque fynodum in Friteslar idem Cono Pneneftinus eadem pro caufa indixit· qua & habita, eamdem quam prius excommunicationem confirmavit, *tdverfiu inprrtttrtet fiiücit.* Imperator his auditis, infuper etiam, quod principem confenfu generale vel curiale colloSuium non multo poft apud Virceburgum inituere propofuiifet, ubi ipfe aut pnriens audientiam exhiberi, aut abfens regno deponi debuerit, «Aeratus animo, Itali· luis copiis cum regina relidis, Germanicis fe regionibus nimis imperatus exhibuit.

Adnotatio P. Antonii Pagi

ad An. Ch. 1118. n. xi.

Anno tantam 1119. coafta Concilia Colonienfe, At Fritialarieafe in Grrmania Conone Ep. Prarneflino S. A. Legato ptarlide celebrata in iifque Hen-icus lana, excommunicacus fait, ut anno 1119. narrat Uriperjan- (›a ia Chronico. Baronies eodem Chronographo perperam citato etraoMce cum currenti anno conneAit

ANNO CHRISTI

.indc^ui Labbes* re non examinata dno illa Concilia anno fuo non reddidit, AJUronium b*c in re exlcripfit. Tbriuoaia* in Chtoo. Hirfaug. ad an. 1119. reÂe obfervat, urrumaue Concilium poft Gelafii Eap* obitum eonaregatum fuifle a Conone FiameAino Bp. adhuc Legatione fua*ente, ab illo, dem adhuc viveret, fibi contmiffa ; quod *it* indicat UripergenGa Abba* ad an. 1119. dum de otroqoe Concilio locutore* poft Callifti II. eieAioncm narratam. *His etiam temponbtu Cum Prmefiimi adbat Lefasime Gelafifitee/tus, fymdttm Colonia* Ac. Denique Interpolator Chronici Anfeltni Getnblacenfi* ad an. ittp. difertam Concilii Colonienli* mentionem facit. AuAoe vite S. Norberti apud Surium ad diem *β*. Junii cap. 7. Conciti Fntitlarienfi* in Haflia meminit, aitque hunc fan- Anna tunc pre*bytaram coram Conon· Concilii Pr*efule ab Epifcopi·, qui aderant. accuiatum fuifle, quod ipfca ia fui* concioaiba* vetbia convicii* acriter InfeAartrur, babitom religionia a- ib feriat *i cum* ia nullo aeligio Ac peopriecaa convenirent, At pretio* ia* veflea abieciffet contra motem nobilium ipfiu» teri r*, quai» ipio eflot. Urfpetfaab*, quem Baroaiu* e. ao. loquitur, dicit frivolam banc aecufatiooam faAam in Concilio vokmienb, ted Hugo Abba* in buju* (an* At Vita, auAor coatvua, Urlpergeniem hac in re deceptum oftendit. Itaqua, nt jam mooui, tarn utraque lynodti*, qnam Conventua Principum apud Vviceburg, feu Herbipolim coaAut, de quo ibidem Baroniu*, pertinent ad annum mp.

ANNO CHAUTI

AD FRIDESLARIENSE CONCHIUM

Contra Henricum imperatorem, anno 1118. celebratum.

A D D I T I O.

"pÆirwo *omnium cedo mibi verba anonymi Scripto-* η/ c^nn^c' *Trudonis opted Dacberium Spicileg. torn. 2. pag. 697. fio concilium boc in Frifebart colle&um Jcribit, eo enim nomine dçfignari ab autbore illo credo urbem Frideslariam m Turingia.*

Mifius ad eam (*tctl&em Cermmmnm*) Cono epifcopus Pneneftinus, Roman* ecclefix legatus, congregarumque eft concilium magnum in loco qui vocatur rrifebart, tam de abbatibus dc epifeopis, quam de multitudine clericorum dc monachorum, cui propter obedientiam, qna vocabatur, non aufus fuit deeffe D. abbas hujus noftri ccenobii videlicet S. Trudonis Rodulfiis, ne ab officio dc communione ecclefix fufpenderetur. Excommunicatur in eodem concilio imperator Henncus, ficut Ac in Gallicana ecclefia, cum propter pnedidam culpam, tum propter tyrannidem quam exercebat in ecclefiam. Propter fideles imperatoris cum multa follicitudine dc timore adum dc peraftum concilium fuit ; fed & domnus abbas Rodulfus non fine minori follicitudine, atque timore domum rediit, ut pote per medium fidelium imperatoris : ficque in turbato regno fafta eft fatis major perturbatio.

Dern afferenda eft epiftola Aaalberti Meguntmi Arcbtep/copi ad Virtburgenfet canonicos, in qua dc rebus in eodem concilio tra&atis fermo fit, cui pariter b aliam adjungo ejufdem argumenti ab eodem orcbiepifcapo ferivtam. Utramque vero fuppeditat Udairicus Bnmbergerfis num. îSç. Î7 290.

EPISTOLA MOGUNTINI ARCHIEPISCOPI

Ad Wirzburgenfes canonicos.

Dileflis in Cbrifto Wirtiurgeifis ecclcfia fratribus tJ decano, & camerario, magiftro fcbolorum & atteris ejufdem ecdefia c«mb«ci/, *A. Moguntinus Dei gratia id quod eft, debitam in Cbrifto fervitutem* d* *orationem.*

Eccfefia, cui qualifeumque, Deo jubente, defervio, hanc veftram ecclefiam, tanquam mater fpecialem filiam fuam, femper fovens diligens, quantum de profeâu fuo in Domino ampliori e»ultat laetitia, tantum, fi quid finiftri de ea fama refperfit, abundantiori ri ' merit0 ' N°* enim UDUm «η Chrmo fentire, unum effe debemus, videlicet capm membra concordare ; quod caput Chrifti eft, a quo qui fe dimembrat aliquo fchifinatis Ac hxrefis facrilegio, profeâo in æternum peribit. Deus enim nofter non Deus diffenfionis eft, fed Deus pacis & unitatis, a quo diffentit, qui a Romana difeordat ecdefia, cui in his, quae praecipit roborat fanâorum patrum autoritas, non obedirc ariolari eft : quod totum quifque tanto fibi perniciofius contemnit quanto fejentius. Si autem contemnens periclitatur, quid ergo dicemus de aliquo obftinata mente contradicente & impugnante evidentiffimam veritatem? De φκ> comminantis voce propbetas dicitur; Vae, qui ponit lucem tenebras & tenebras lucem & amarum dulce & dulce amarum, & extera qux terribiliter fequuntur. Quxdc fimilia veftrx fraternitatis prudenti* nos recitare idem effet ac fi laboremus folis claritatem facibus accenfis adjuvare. Proinde, chanffimi, jam moneo & rogo fraternitatem veftram, ut viciniora faluti fcntientes, fan&e matris noftrae ecclefix catholics unitatem diligatis, & folicitius totam fummam & intentionem veteris ac novi Teftamenti in hoc conftare perpendatis, quod genus humanum Deo per obedientiam reconciliatur, a quo in primo parente per inobedientiam rccefit ; & ut deftruatur regnum cupiditatis dc rdificetur regnum charitatis. Ad haec, quoniam aliî[ui veftrum proniores effe deteâi funt, quam ue conveniat profeftioni, communicare excommunicatis, dc defendere eos, quod dolens dico, pene incidiftis in gravedcintolerabile periculum. Nam ut teftificari poteft, dominus Henricus frater vefter, qui interfuit concilio Fridislari* domini cardinalis G — nifi nofter pro vobis interventus interceftiflct, fententiam excommunicationis incurriffetis. Quam ne coram infpeâore cordium incurratis, tam moneo vos, quam diligo vos, qui ex profeflione laicisdebetis elfe fpeculum dc feneftrx, per quas foliỳ veri radii immitti debent ecclefix fanftx. Ad fummam, nullus veftrum, Deo tefte, fincerius dc ardentius diligit dc inquirit ea, qux pacis funt, quam ego dc lequentes quod expedit eis erga Deum dc hominem, veneror Ac ampleûor. Alioquin nec ego nec quilibet fane faplens, contemto rege regum, obfequium dc diledionem cuiquam debemus impendere. Denique commonitorias has inprsefcntiarum charitati veftr* direximus literas, multum confidentes de veitrz correctionis meliorarione ; fin autem, quod abfit, cur & aures obduraveritis, ut nihil in vos durius dicam, cavebo ulterius per diflimulationem non bonam

com·

fry communicare peccatis alienis. Deus pacis & charitatis omnium corda veftram in fui amoris affc&um accendaf.

anno CHRISTI *""I

ITEM EPISTOLA, CUIUS SUPRA, AD BAMBERGENSES CANONICOS.

*Senile Bambergers ecclefia clero , prineorikttt & fubditie , A. Dei repropiciante cltmentia^ filoguntinm minifier ecclefia·, refia fapere ÎT «W» effe *" Jp'rit* Cbrifii & ecclefia Catholica.*

INtuentes religiofi cleri hujus honeftatem & prudentiam temper ubique predicabilem, non facile perfuaderi potuit, Vus in aliquo exorbitare ab ecclefiaftic» communionis tramite; maxi- B me cum habeatis epifcopum animarum veftrarum, & oportuerit vos obedite Deo magis quam hominibus; quia melius eft confidere in Domino, quam confidere in principibus, in filiis hominum , in quibus non eft falus . Sed nunc, quod tamen dolentes audivimus , ubique a laicis blafphematur, quomodo Romana & Catholica communione poftpofita, epiicopi quoque veftri exemplo obedientia poftpofita, aliqui veftrum excommunicatis perfonis indifferenter communicetis & promifeue, quae 'Dei funt reddatis obfequio Gelaris. Profêâo meminiffe debetis, quan- q ta privilegia habearis a Romana ecclefia matre vcftra St magiftra, quae fi vias veftras gradiens, pro inobedientia perderet vefler epifeopus , fero perniteret, epifcopali jam officio iufpenfus. Sufficere autem vobis poterat , nobis quoque fatis eft & cuilibet difcipulo , fi fit ficut magilter ejus ; & evidens eft exemplum omnibus, quod Gemens nemini loquitur, cui non loquitur Petras. Proinde cum h<c Deo volente temper nobilis ecclefia inter confortes filias elegantiori & fpeciali excellat praerogativa, nos, qui·, licet indigni , metropolttana fungimur cura vice beati Petri , nec non potuimus hoc faâum veftram di(Timuiare & pro loco ifto non cfle (blliciti . Tangit etenim nos mutuum debitum, quod ma- ^ jore obligatione inter nos A locum iftum eft , à die ordinationis meae contra&um I Si enim inter XV. Moguntini privilegii fiiffiaganeos, oleo benedi&ionis tanquam filios Aaron in facerdotium fufcicandos ceterorum , primogenitis poftpofitis, folum veftram in meam benediâionem praelegi epifcopum , quomodo illi non compatiar, ut filius patri; quomodo denique noo commonefaciam vos fratres ut frater primogenitus ? A Qpod fi ille vias veftras vobis oftendit , & de falutedt cautela communionis obfervandeab excommunicatis, ut debuit commonuit, atque, ut Sara filium futim Ifaac cum Ifinaeie ludere non Etrmifit, ÔC altero in divcrfas culturas fcparato eredem filium infra lomum, que eft ecclefia, refcrvavit, officium tuum, inquam, fecit & vos fecum paftor veftcr confervavit. Nos quoque in partem apoftolic* folicitudims vocati, fungentes tenore vocis nobis delegatae , quia feimus anatliema excommunicate communionis inter vos effit, interdicimus in omni loco hoc divini officii verbo Domini & judicio Spiritus Sanfti ufque ad fatisfaâionem veftri epiicopi.

ANNO CHRSTI >■I.

„ Denique idem Adalbertus (criptis literis ad „ hoc concil. invitavit Eemonem abbatem S. „ Udalrici Auguftanum. Has literas profero ex „ Udalfcalco in Narratione de controverfia in- „ ter Hermannum Auguftenfem epifcopum (quem „ in concilio Colonienfi facra communione pri- „ vatum liters illa innuunt) & Eginonem vul- „ gata a Canifio in leâiou. Antiq. to. III. par. „ II. pag. 14. nove editionis.

Smila Atfgufie^it ecclgfiee filiir & fratribus , cum E. abbale fanili Utlalrici, Arnoldus ... Meganti- M [edit minifier indigeuu , fraternam diicfho- 1 Aiilbti-

/^aUod proxime a domino Pneneftino Romanae *ledis* legato apoftolica auâoritace denuntiatum fuit vobis , nos quoque eandem denunciamus vobis. Sed quia lac neglexiftis, nec vos nec ille quem dicitis epifcopum veftram , fanâo concilio interfuiftis, ipfum quidem, quia jam diu a domno papa epifcopali & facerdotali iufpenfus eft officio,(communione corporisbe (anguinis Domini ufqùe ad fatisfaâionem privatum cfle fetatis: vos lutem adhuc noftra interceffione dilatos, idem tamen fubituros nifi fando concilio Fridcslaris v. Kal. Augufti celebrando, abbates & praelatos ecclefue veftrr interefle faciatis. Qpod quidem ficut in mandato accepimus, apoftolica ~~autoritate be noftra precipitous~~. Pretcrea fuper querela illius veftri Adalbert! nos eadem firmafle, que apoftoficam fedem feciffe cognovimus, fraternitati veftrr notificamus. Adulterum enim & adulteram & omnes confentientes excomunicavimus. In qua damnatione vefter diâus epifeopus non excipitur, quia non faciendo juftitiam patienti inauriam, conienfum crimini adhibere probatur.

^CONCILIUM WORMATIENSE

A Cmme A S. L· Ama 1118. *ctlebraietm.*

*4<p·i>I. T^Rcter duo illa concilia Colonienfe & Fri- E A deslarienfe, qur a Conone A. S. L. celebrata hiftorki plurcs aguofeunt , tertium aliud ab eo colleâum memorat author Chronici Regii S. Pantaleonis Colonienfis, qui tamen duorum illorum non meminit. Quare dubius hrreo num Wormatienfe fcripferit pro Fridcsiarienfe . En ejus verba. X«m *Pranelbmtt epijceput n domim Pafcbah miffur, cn mmtm a fttttteffbrt fm Ceiafio ail aficûem fanSitm fer epifeopetm fivartcnfem ordinatiu, Ulterie adpreme auSkoritate patrum niorateu venient Celmuam eenltfi clericie et m· Vnientihu Vonemtim fimedtem celebravit.*

CemiL General. Tom. XXI.

Hujus five alterius concilii a Conone habiti occafiooe datam arbitror epiftolam Cononis ad Fridericum Colonienfem archiepifcopum , quam hic ex Martenc Vet. Mon. t. I. pag. Ô64. fubjicio

Ceno Pranefiieuit Dei gratia epefeopas it apoftouce [edit vicariut venerabili fratre Frederica C olomenfi Anbiepijtope anima fua dimideo, gaudium tf lcetetiam i» Spiritu SanDo.

DEnuntiamus vobis in nomine Domini, ut non cito moveamini a veftro fenfu tam M a didis

gy didis ^fcudofratrum noftrorum , quam aliorum A dofium imperatorem Romanum non fibi com-
--------dicentiuin non pertinere ad vos excommunicare milium, licet non papa , non patriarcha , non
c'u*ri rc8cm: tlu'a nec rex n°bl* commfffus, nec de eccleu* Romanas legatus, excotnmunrcavit pro u ,M».
.ıı»Γ parochi i noftra effe videtur , quibus ex ore domni papc cfhcxciter refpondemut, quia etfi nob:$ parochial) jure conaniftus non fuerit , au» domate tamen Spiritus Sand: & fandorum patrum pro tanto /celere merito excommunicare debuimus: attendentes quod B· Ambrofius Thco fcelere, quod non in parochia fua, fed Tbefla lonice commiiêrat. Qtiidam falfi fratres mandaverunt nobis , quod pax efltr inter vos λ regem, fed domnns papa nec nos crodeie voh· mus quoufque ros videremus.

CONCILIUM TOLOSANUM

Anno Mcxvin. celebratum, de fiera in Hifpaniam expeditione adverfus Saracenos.

HUjus *concilii ftpcr.fl xorfxorix i» chrmict Mit.· ltMtnfi,* ad vmmm MCXVtll. *tri^t veriit .* Tolofx, , fuit concilium in quo conhr mata eft via dc Hifpania. *Hat ftilictt exmt fi- fc'Ptnxo tffit fdcrixt txftdiüaxtxt* e *CbrtfUxxii ή Hifpxxiaxf advarfiu SaraceMJ tJ Maxkitat, difcixtut txxt tx epifiOx Gai^fii fxfx , fcrtptt* exercitui Chtiftianorum civitatem Crfarauguftacam cbfidenti : *tum tx hot ipfo Melite-* Brrq^ *cirexico , m* fu» *ptfl fxljicititr :* vrtl. ldus Decemb. fuit bellum in Hifpania inter lk dephonfum , & reges plures, *tx.* Aucaetas, & contra innumerabiles Moabitas . *Ht* mm: Rex Maroach fiait unus: rex Granada unus: rcxjTamit frater, alius qui fugit : 3c omnes alii vifti, & capti, Écocciû funt in bello nr. Id. Decemb. fubaâa eft Gefaraugufta, & poft eam reddiderunt fe alix civitates ofto, & plurima caftella .

•tgfc» «SS· «65» <0 *6^· <«81» *^9» · $> *69»

CONCILIUM ENGOLISMENSE

In quo confirmati aliquot epifeopi.

DE *hot textilia pexta* lhk *hehtaaxt^ fv* fcpe· ditti idtxt MalttKtxfe tbraxicoe,* ad amuaar Mcxviij. Engolifmxconcilium aliud, ubi atebie- C pifeopus Turonenfis, & alii duo epifeopi confirmati funt .' unus eorum , Audebcrtus civitatis Agenn. Tire *rxxtxm.*

4A1'W,

»· AD CONCILIUM ENGOLISMENSE

Anno MCXVii. celebratum

D D T O,

C> M··« a *F.xgolifmftft Caecilii rtftrimi, fiat tafe-*
Ù· *ria, daho, liters, rthta fritu tx t.KI. Ax-*
naJiwM *Ordixir X. Btmdifli L. LXXII.* wv XΓ.ϴ *hijioria caxbovtrfie illitu,* fee *eomilixm i/M* ac- *citpevtt.*

Grandis hoc tempore controverfia Rotbonenfes inter & Kemperlegienfes monachos exorta eft fuper Bella · infula, quam Leo IX. & Gіegorius VII. Rorhonenfibus olim afteruerant *contra* donationem ab Alsdo Cornugaliix comite Ke.nperlegienft monafterio ab ipfa ejus origine faftam. Non obftante horum pontificum auctoritate , Kemperiegxnfes har.c infulam pacifice poflederant uique ad hoc tempus, quo Herveus Bothonenfis nobis,Conani comitis fultus praelidia, illam infulam occupavit. Querelas has dire detulit Gurliandus abbas Kemperlegienf. ad Girareum Engolîni. ep. & apoft. fedis legaram . ls g
„ primum Conano comiti hac de caufa feriptit, enmque hortatus eft, ut abbatem Kem-
„ çerlégienfem ac mon&ftcrium illud, quod ejus
». amccetlores rn honorem Sanft* crocis funda-
„ verant , tueretur ; feque mirari dicit. quod perfonis terne fus nucrdicat ne ad juftitiam
„ fanda Rdhumx ec.kfix ventant , quod nec
„ teges , ucc exteri principes fac**rc aul>at ;
„ multo minus id facere debeat comesl, qui a
„ vkarw S. *Petri* , Jdeft a furamo pontifice,
„ principatum fuum teneat. Cxterum, fi id fa-
„ cere pergat, gladium beati Petri ipfi ejufque
„ principatui imminere. Sub hxc, idem Girardus epifcopus„vocatis partibus, induciifque fcmel & iterum Rotbonenfi abbati datis, cumHerveus abbas Rothooenfis ecdefiattica cenftira pofthabita, per violentiam Conani comitis Bcllam-infulam armata manu invafiftêt, in eum fententiam tulit una cum Petro Samonenfi elefto, Hugone S. Eparchii abbate, Itcrio magiftro fcholarum Sanrooenfi, aliiique; eandemque infulam Kemperlc'ienfihus reditui fancivit. *En^olifme mrnn ineonutixiit Doxtixicx MCXI'lI. niiHimt* X quod judicium Brkcto Namnetenfi , Marfxxio Redonenfi, Morvano Venetenfi, Rrvallono AJerenfi, csnerifque Britanni* evifeopis literis figmfkavit. Ad bate Morvano VenetenG , in cujus parochia Rhotonenfe tnonaftaru-n fitum eft , alias literal fcripfit , quibus eam monebat , fe in lerunda hebdomada imminentis quadrsgaftnua concilium celebrare ftatuifle , cui prxeipit Morvanum epifeopum cum Ro'honenfi abbate adef fe; aii»s fi abbas non comparuerit, canonicxfdiftri&ionis fententiam iu eum proferendam. Curé

vero

gў»vcro nec fic a ccepris defiftcret abbas, Girardus Ermengardi coroitifl·, Conant comitis matri, ut *°ιαΓ Hio· monachos pacem dr confiam reformaret. „ Rdpoodit Ermengardis, „ f« id libenter fafturam, u modo Rothoneofi* „ bus interdidi, dc excommunicationis lententia „ rdaxaretnr, qua in re Conanus filius finis injuriam fibi faftam querebatur, quippe qui ni- „ hil injuflu Pap* ipfiufoue legati fecifict. C*- „ terutn eum paratum efle emendare fi quid er- „ rcviflêt. In fine legaro fuadet, ut inducias ui- „ que ad ipfius concilium comiti, dc monachis „ concedat. De eodem quoque negotioGiriebcr- „ tus Turonum archiepifcopus Consuo literas „ mifit, ad quas rcfpond:t comes, fe, fi erra- „ writ, iuftii pape erraviffe, de ad emendan- „ dum, fi quid peccaviflet, peratum efle. Tandem cura Rotbooenfis abbas concilio defiuflet, interdidi dc excommunicationis fententia in cum.

lis papa confirmavit.

LITERÆ. GERARDI ENGOLISMENSLS Epifcopi.

A, S. L. ei Hervnet Retbvmfiv ebbetat, ftne ei facilfae jefaet.

Gerardus Engolifmenfis epifcopus & fandx Romane ecdefi® legatus HerveoRothooenfi abbati. In exordio epiftola te falutarcm, nifi quia tnterdiAwn noftram contemnis, dccum monachis tuis fchifmaticis faftis fcienter participas, Apoftolicx liquident fedis auftoritate te invita, mus, ut concilio quod in fecunda hebdomada imminentis quadragefinuc Engolifme celebraturi fumus, remota omni occatione, interfis, dc invafiooe Bdlat-infiil® dc dc inobedientia quod juftitia diftaverit fufeepturas.

EIUSDEM AD MORVANUM VENETENSEM EPISCOPUM.

Gerardus Engolifimenfis epifcopus, & finÆr Romane ecdefic legatus Morvaoo vcncrabili Venetenfi epifcopo falutem dc benedidionem. Adverfus pullulantia sina dc enormitates in ecclefia dc populo Dei emergentes, ex pr®cepto domini noftri pap® concilium in fecunda hebdomada imminentis quadragefim® Engulifm® cel.*brare difpofuimus; ad quod fraternitatem veftram invitamus, atque apoftolic® fedis auftoritate vobis praecipimus, utHerveumRochonenfcm abbatem ex noftra dc veftra parte, quod remotis occationibus eidem concilio interfit, invitetis. Q»d fi a tanto conventu fe fubtraxerit, procul dubio canonic® diftriftioois fententiam (tdcipiet.

Ai fa periter ctfaifat a/riwipH *prtntt jipmw I&Mtrti Cmteeet^f XXvπî. Iti. *· etv. fat1 tfeetu tfaffev ei faù* cœcihtntet celMfarUae, *bic fafafatr fati.*

GIRARDO (Engotifaenfi) EPISCOPO.

"pOteftati cedit ad gloriam, injurias ulcifci noUe cum poflit. Quod fraternitas veftra fatis cpifcopalitcr attendens, Guillclmo de Longejo indulfit, qui pro Hugonc, veftro fcilicet excommunicato, in Engollmenfi concilio agens, dum ejus quereret gratiam, amifit veftram. In quam fcilicet inrercefIkxx: noftra redierit, tamen quia temper fufpefta eft cftenfa poteftss, ejus perfbna quam oflèndh non obftat. Abiit autem ut fic ad ultionem remifl® revoletis injuri», cujus eft, in remittenda ex animo injuria, fblem pervenire occidentem. Bis Deo facrificat odfcmus dt demens pneful. A tyranno parum differt facerdoa illate memor injuri®. Prcterea immeritumperfequitur, puniens, quam remifit, offenfam. Remrfiftis autem; dc hoc nobis fignum. Gutildmum nobis in pnefshim commififtis e concilio, pnucipientes, ut ex deliberatione noftra fuper hoc fatisfaceret Deo, quod excommunicato veftro communicare pnefumpforat. St cniid igitur apud amicum preces amid pofliiQt, fentiat Guillelmus ab animo veftro omnem omnino propulfatum rancorem, quoniam qui potuit offendere, poteft dc vult offenfam de votis redimere obfequiis. Vate.

CONCILIUM ROTOMAGENSE

Non. Oftobr. MU. MCXVfU.

Ritricttf Pirelit, bi/hrie tctlrfaftice Akxil. *it bec ctfalie btc bebrt ei eue.* MCxviii. Indidioae, *faeir,* xt. (1) Non. Odob. concilrum Rotomagi congregatum eft. Ibi rex "Henricus de pace regni tradavit cumRadulpboCanmari® archiepifeopo, cliifipie baronibus, quos aggregaverat. Πχ Goiafredus Rotomagenfis arduepScopus dc ftatu ecdefi® Dei locutus eft cum quatuor fufiraganeis pntfiilibus, Richardo Bajocênfi, dc Joanne Lcxovicnfi. Turgifo Abrintatenfi, de Roger» Çonftanticnu, dc abbatibus multis. Ibi enim aftuenmt Rogerius Fifcannenfis, dc Uriiu Gemmeticenfe, Guillelmus Bececnfis, dt Eudo Cadomeufu, Richardus Pratei*lenfis, dc Andreas Troarnenfis, Guillelmus de cruce, dc Osbernus Œtrifportenfis, de aüi ptares, quos nominare necefle non eft, Ibi tunc **Conradus Romanus clericus, Gelafii** papae legatus, doquentiQuno fertnonc, utpote iatcali * fonte a pueritia inebriatus. querimoniam fecit de Carok) imperatore, Pafchalis pap® bonorum operutn dc cdificiorum pravo deftrufton., dc catholicorum diro perferurore. Addidit etiam piandum dc Burdino pfeudopapa, cpoftolic® fedis mvafixe, dc de multimoda in Tufcic partibus eccicfic tribulatione. Retulit etiam Gelafii nape, qui jam cis Alpes venerat, tniurgentibus procellis. exilium; dc a Nbrmannica ecclefia lubfidium petiit orationum, magifque pecuniarum. Serio autem Sagientis epifcopus huic fynodo

(:) Cam Gelabas Π. arafa Oâobr» laitia MΓ· ât Grona faerie. Conexiuen Bowmafvnfe I* vo« aSvcMat ejus >a feuafea oaacUto», Nonis Oâcbrli celebrari noa notait, Mecque Iqmduai *Nfat Ncvtfarti. Ptfat ei Cbr.* list. a. h·

------ I -do non interfuit : fed legatus ejus, infirmitatis feoirauc caufa eum defiufle aflcruit . Arduidus rero pratful Ebroicenfis per Upturn fuum man- A davit , quod pro tutela patrie contra publia» bodes, nA interfuerit. Mac Ordrrstwr,-ΔÏX2, .. I- CM"ST1

CONCILIUM VIENNENSE

LHHISTJ "" CMKISTI

A Gelafio fitcundo celebratum anno Domini mcxix.

Uee Gelajlat pep aped Captuutt Henriette* tee-peretereee & Bardtnam fckifmeticeene netip*. petet exctetaeeaiceffet f as/faar inde per C**ep*ni*tn cam fait nd Bargtttidiam treafmigreffit,* anno Dominica Incarnationis Mcxix. *ingait Urfpergen/ii in cironico* , apud Viennam frnodum congregavit t eaque tranfada, poft paucos dies inmonafteno Cluniacenfi vitam préfentem in Domino finivit . *Qaid vert ŗ ee geflam vel ceafiltntxm furit, /lent antaet.*

Observatlo P. Antonll Pacl ad An. Ch. nip. n. t. fit

Urfpergenfis in Chronico tradit Gelafium II. apod Virnnam fynndum congregaile A poft paucos dies in <-rmnaftetio Clumacenfi obufle , Urfpergentem lecuri^ iunt Baronins, Labbetu, aliique. Verum eoa halluci* natos elle Gelafiatnque II. nullum Vienna Concilium coegiiTe, apud me certum, Falco enim in Chron. ad hn-m aim mt. quo annum nip. inchoamus, ait: *Detfar yfpidelicar tpfe fabilruit, et ie feeeeeti tenfe Mtrui /ptedane teet Painbat Freed* , Tnieucijgae* B *teiebreeti. Wyu de fecerdetii & de regpi difdie he-* . v·.*ξ. yacrv*-*-mr*; ?tfacrrw·? C«. *Sed* «««cfM· trnwMj /elwtai fpm daw «W'<»·*d> edwaifet, aped neeaefieneae $. fttri* , gmd W«-t«r *C/awa, aU diligenter teardbetar,* <grtf«dàur wWr *dettntm ef ,* qaoa ex Falcone Baronius n. a. narrat. P>rterea Pandulphus, qui Gclalium 11. comitabatur , hujus Concilii non meminit , ficuti ntc Hoto mena· chu* Clunitcenfe in ejtiflola ad Pontium Abbatem fa· urn , ubi refert » *ou®* Gelafiat II. in Gsilia egerit . Verum quidem eft Gelafrum II. eropofuitfe Concilium in Galba celebrare , fed ad id Urbem Kemenfem ele> gerat, ut teftatur Eadmerut hujus temporia (criptot lib. ». Novorum. Idem habetur in Chron Maurinia-cenfi lib. a. Torn. q. Ducbefnu. *jtped tieaeiee* metre* puf/rn rqgw *CenciHam d>fr«"t^t, te gee fe* «*m/m dif-*P0tenim errdrUt.- *fed diwen iadicie......... pr*veatae agrttadine MWjhea* Ac. & dern Chronographus ejua mortem recitat ; qui tamen de Callifio 11. poft p*u-ca interpofita verba , notat eum Tololβ primum, Re* m>a fecundo Concilium celebrate , fed *nec* ipfe, nec ullur alius ex antiquis pr«rer Urfpergenfem ac Nangium in Chron. Geiafium II. aliquam fynodum in Gal* lns habuifle memorarunt . Qpare non dubitandum , quin Urfpengenfis hallucinatus foerit, & Nangium in errorem induxent. Is tamen non Vienne, fed Remis Concilium coa&um voluit.

©«©«© gg> @ &€ ©O© €© O© O©

VITA ET EPISTOLÆ

CALLISTI PAPÆ IL

C,·! tn p«. ,j,i /CALLISTUS hujus nominis fecundus, Guielmi Burgundist comitis filius, Henriciimperatoris confanguincus, adeoque, quod ait chronicon CafTinenfe, regia ftirpe progenitus, in rebus fieculi ftrenuus , fle in ecclefiafticis apprime eruditus, tertio die poft obitum Gelafti, unanimi confenfu totius cleri ac populi Hotnani Cluniaci in Galliis ex Guidone Viennenfi archiepifcopo invitus (ut teftatur ipfe apud Urfpergenfem in epiitola ad Adalbertum Moguntinum archiepifeopum) eleftus eft pontifex optimus, anno Domini MCXIX· ipfis Kalendis Februarii, tempore Henrici V. regis Germaniae & imperatoris ejufdem nominis IV. De cujus ele&ione ifta apud Baronium Pandulphus. Hic a cardinalibus, qui cum Gelafio , jam in Cluniaco fepulto ab Urbe E in Franciam venerant, dum eflet ante archiepifcopus Viçnnenfis , in papam Calliftum eledus. Qui fe indignum iterato reclamans, idcirco medis omnibus refiftebat : quia & incertum habebatur a multis, utrum Romae ratumfaftum hujufmodi teneretur. Propter quod vix cappa rubea amiciri luftinuit, donec nuntii redeuntes Roma, per dominum Petrum tunc vicarium, enifeopum Portuenfem, per cardinales omnes, per dominum Petrum Leonis, (nam ifte nimium laboravit in verbo propter diaconum filium fuum Petrum Leon.s, cui potiflimum in Francia id peregerat) per przfe&im fle confules, per clerum fle populum, viva voce ac litteris eleâionem ipfam canonice iureque firmarent.

D Sed quid de fua eledione ei fuerit per vifum divinitus pnemonftratum, fic narrat Sugerius in Ludovico : (Cum in fomnis proxima node, apto fatis licet ignoto prstfagio , vjdiftet fibi a perfoua praepotente Lunam fub chlamvde repofitam committi, ne caufa ecclefi® trantitu apoftolici periclitaretur : ab ea qu® aderat Romana ecclefia in fummum pontificem eledus , vifionis veritatem enucleatius animadvertit.) Qpod magis magifque perfpicuum reddiderunt eventa. Siquidem diuturnum bellum ob inveftituras conflatum , diu multumque ecdefiam fatigans fle lacerans , cedente tandem imperatore : ab eodem Callifto papa feliciftime compreifum eft . Dum fadam eledionem abfentes cardinales per litteras approbafiênt, atque ecdefiam S. Mauri confcflbris translatis ifthuc e coenobio Caffinenfi corporibus fandorum Antonii fit Confiantiniani folenni ritu dedicafTet , Cluniaco Romam reverfus, a clero, fenatu, populoque Romano honorifice acceptus fuit.

Hic poftmodum, inquit Tyrius, divi imperatoris Henrici, cujus comanguineus erat, gratiam confecutus , fle ejus fretus auxilio , in Italiam cum cardinalibus fit univerfa curia difcedens, apud Sutriam urbem Rnm® conterminam, aemulum flt haerefiarcham Burdinum, antipapam fchifimaticum, violenter cepit: infuper fle camelo impofitum , pelle indutum urfina ad * Caflinenfe coenobium , quod juxta Salernum efie dignofeitur, cum multa mifit ignominia: ubi ufque ad fu- Ltb.·». c. ». b ρ><«,.

fupremum fenium vitam compulfus eft lege loci A ducere ctrnobiticam. Audor chronici Caffinenfu 70. & fcquentibus qutbufdam capitibus libri quarti recenfens omnia ea beneficia ac privilegia qu* Caffinenfi monafterio contuliifet vel adjudicated inter caetera ait eum exercitum ex Northmannis congregate, fit antipapam fchifmaticum, quem Mauritium h*refiarcham nominat, in civitate Sutrina, ad quam pfeudopontifex confugerat, ohfedite, cepifle, fit in arce Caffmenfis monafterii, quam abbas cjufilcm ctendbii cOnftruxerat, exilio relegate. Urfpergenfis adtfit, eundem antipapam a Romano exercitu interceptum, pluribus a vulgo contumeliis fit irrifionibus afiedum, audoritate Callifti pap* cS injuriis vindicatum, ad agendam ptenitentiam in exilio relegatum B efle.

Pandulphus autem, qui erat hasc fpedans,fic paulo fufius habet: Interea Burdinus in Sutrio prope Romam ecclefiam perfeuui, peregrinos pnedan, in papam fic alios maledicta congerere, queque aha hujufinodi porerat, tamper le quam per alios facere non ceflabat. Tunc papa, fadus abunde jam ab omni pane fccurus, paravit magnum exercitum, fic cum eo Joannem Cremenfem cardinalem fandi Chryfogoni Sutrium contra Burdinum premifit: ipfe eum e veftigio fequitur. Demum Sutrii convenerunt. Pugnatur attentius, vincitur capitnraue Burdinus, adducitur, fed tamen camelo fubvedus.

In feripto codice Vaticano afferitur, a Sutri-C nis, cum eorum quaterentur moenia, Burdinum militibus deditum, qui ejuiinodi eum expofuerunt ludibrio. Primum omnium eum incctere blafphemiis, altis vocibus conclamantes: Maledide, maledide, per te tam grave fcandalum venit. Addebant alii; Tu es qui Chrifti tunicam attentafti dividere, fic dilacerare catholicam unitatem prefumpfifti. Tunc praeparato camelo pro alto caballo, fic indutus pilofa pelle vervecispro chlamyde rubea, pofitus eft ex adverfo fupercamelum, dataque eft ei in manibus pro freno cauda cameli. Ita in Urbem introdudus eft in exemplum aliorum, ne fimilia quis ultra auderet tentare. Inde in arcem Fummonis primum, inde vero eft in mooafterium Cavente translatus D ad poenitentiam; fed in fua rebellione perfere- • acMtit. rav,t * incautus.

Quod etiam Sugerius abbas, fit ipfe hujus temporis auder affirmat, funulque ejufdemantipape tyrannidem, Sutrii dum permaneret, pariter narrat: atque alia ab aliis pretermifla, ne quid defit ad triumphum befti* per imperatorem exaltate, fic tradit: Romani, Callifti papae tam nobilitati quam liberalitati faventes, intrufum ab imperatore fchifinaticum Burdinum, apud Sutrium fedentem, fit ad limina apoftolorum traufeuntes genu fledere compellentem, expugnatum tenuerunt, tortuofo animali camelo tortuofum anttpapam, imo antichriftum, crudis, imo fanguinolentis pellibus caprinis amidum, tranfver- E fum fuperpofuerant, & ignominiam ecclefie Dei ulcifcentes, per medium civitatis via regia, ut magis publicaretur, deducentes, impetrante domino papa Calixto, perpetuo carcere in montanis Campaniae prope fandum Benedidum captivatum damnaverunt .' & ad tante ultionis memori* confervationem, in camera palatii fub pedibus domini pao* conculcatum depinxerunt. *Hac Sxgrrixt m LMievict.*

Idem Calixtus papa excommunicationis fulmine, in Reinenfi, Lateranenfi, aliifque conciliis, fua fit prxdcccfloris fui audoritate congregatis, Henricum quintum coegir, ut omne jus inveftiendi epilcopo* ecclefi* reftitueret: atque ita hoc pontifice audore tandem pax optatilTima inter ecclefiam fit imperium cotnpofita fuit anno plus minus quinquagefitno, ex quo inter Gregonum VII. & Henricum IV. ingens difeordia oobeneficiorum collationem emerferat. Epifcoporum & abbatum elcdiones, quas imperatores fit reges ufurpaverant, clero fit monachis reflitut* fuerunt, ideoque imaginem Meis in manu tenens depingitur. *Ptffrtmuu.* His rebus pneclare gcftis pontifex de ecclefia optime meritus, multis preciaris conftitutiouibus, que in decreto Gratiani recitantur, fit quodam opufeulo de fando Jacobo apoftolo in lucem edito, devitiimus inigravit ad Dominum Idibus Decembris, anno Dom. 1114. cum manus pontificium adminiftraflet annis quinque, menfibus decem, fit diebus tredccim. Poft obitum tefte Ottooe Prifingenfi, hoc elogio condecoratus fuit:

Ent Celûattt batttr patriaitttu ietptrialt,
fit^um Bttriùuau daxtnaf, facmqat rtfmitat.

Ex Pandulpho plura Baronius.

EPISTOLA I. CALISTI PAPÆ II.

Ad Adalbertum Moguntinum archieptfcopura.

Dt fiii crtttie.*

DOminus nofter felicis memori* Gelafius a Vienna difcedens, injunxit mihi ut ad ejus pnefentiam feftinarem, poftquam ipfeCluntacum perveniflet. Quod cum poft dies aliquot implere fatagerexn, in itinere de ejus obitu mihi nuntiatum eft. Ego, ut fratribus, qui cum domino eodem venerant, prout ratio exigebat, folatium exhiberem: Quniacum cum gravi dolore perrexi. Dum autem fuper eorum conlolatione attentius cogitarem, tpG graviflimum mihi onus, fit vires meas omnino rranfcendcns, impotuerunt. Congregati namque in unum die altero poft adventum meum epifeopi, cardinales, fit clerici fic laid Romanorum, invitum me penitufque renitentem in Roman* ecclefi* pontificem Calixtum unanimiter aftumpferum.

II. AD STEPHANIUM ABBATEM CISTERCIENSEM.

Qftercienfis monafterii capitula confirmat.

*CaHxtur tfifcffta ftrvtu ftrvenun Dti, ctriffixrii i» Cbriftt filiit SteMate vttttrMli Cifttrcttufir t*aafitrii Mati, 0* tjtu fratriiar, faiattm & apoflalicaat intdifHem».*

AD hoc in apeftoliese fedis regimen, Domino difponente, promoti confpicimur: ut ipfo preftante religionem augere; fit que reda atque ad falutem animarum ftatuta funt nofci debeamus audoritate officii Habilite. Idcirco,filii in Chrifto cariffimi, petitioni vcftne caritate debita impertimur aflenfum, fit religioni veftras paterno congratulantes afiédu, Dei operi quod ctrpiftis manum noftre confirmationis apponimus. Siquidem coofenfu fit deliberatione communi abbatum fit fratrum monafteriorum veftrorum, fit epifcoporum, in quorum parochiis eadem monalleria continentur, quaedam de obfervatiooe regule B. Benedidi, fit de aliis nonnullis que ordini veftro & loco necefiaria videbantur.

'TW'

tur, capitula ftatuiftis: que nimirum ad majo- A lem monaflerii quietem, dc religionis obfervantiam , audoritate fedis apoftolice petitis alicujus mari. Nos ergo veftro ia Domino profeftui congaudentes, capitula itta dc cooftiratiooea auftoritate apoftoiica confirmamus, dt omnia *ia* perpetuum rata permanere decernimus. Illud nominarim omnimodo prohibentes , ne abbatum aliquis monachos veftros fine regulari commendatione fufeipiat. Si qua igitur ecdefiaftica iecularifve pertona noftrc confirmationi dc couftiturioni vcftns temeritate aliqua obviare prafumpferit : tanquam religionis & quietis roouaftiat

u «. uonra, ouaicv lauMauat, cxcommuumHio» nis gladio feriatur. Qui vero confervator extite- B rit, omnipotentis Dei & apoftolorum ejus benedictiooem dt gratiam confequatur. Interdicimus autem, ne quis convertas laicos profeflos vcftros ad habitandum fufeipiat.

Ego Calixtus catholice ecdefia epifcopus confirmavi, dt fubferipfi.

Datum Sodoloci per manum Chryfogoni fanfte Romane ecdefie diaconi cardinalis lac bibliothecarii, decimo Kalendas Januarii , Indift. xii. Incarnationis Dominice miUcfimo centefimo decimooono, pontificatus autem domini Calixti iêcundi pape anno primo.

III. AD CANONICOS VIENNENSES. C

Antiqua Viennenfis ecdefie privilegia confirmat.

Calixttu fpifceptu, ftrotu ftrvmnH M , Jih&it filiit Pftre drraw, *tfcnexicir fivt cltricis ("it*-ectltfi», t/UH prxfntibxs* faaa *futurit,* m *ptrpttwe.*

ETfi ecdefiarum omnium cura nobis ex apoftolicc fedis adminiftratione immineat : Viennenfi tamen fpecialius convenit Audio providere. Ipfe enim primum, difpooenre Deo, folicitudini noftrc commifla eft, fit ad ejus regimen nos epifcopahs gratiam confecrationis accepimus.Ex communis igitur & Angularis dilettionis debito D incitati, matrem veftram, filii in Chrifto cariflimi, faoftam Viennenfem ecclefiam diligere, honorare, & B. Petri patrocinio decrevimus confovere. Omnem itaque dignitatem, dt munitionem, ac libéralitérem, quam vel per authentica prcdeceflorum noftrorum Silveftri, Nicolai, Leonis, Gregorii, & ceterorum Romanorum pontificum privilegia, vel per imperatorum, regum, principum , & ceterorum fidelium largitionem cooceffam obtinet , nos quoque, auftore Deq , concedimus & tis privilegii pagina confirmamtu. Ut vioeucer fuper feptem provincias primatum obtineat: fuper ipfam Viennenfem,fuperc Bituricam, Burdigalam, AuxiranamqtneNovempopulitana dicitur, fuperNarbonam, Aqucnfem, dc Ebredunenfem : dt in eis Viennenfis archiepiJcopus Romani pontifie» vices agat, fynodales conventus indicat , dt negotia ecdefiaftica jufte canoniceque definiat. Porro illa fex oppida vel civitates, Gratianopolis videlicet, Valentia.Dia, Alba, Vivarium, Geneva, Maurienna , in ejus tanquam in proprii metropolitan! obedientia dc fubjeftiooe permaneant. Tarantafienfisautem archiepifcopus, licet aliquibus habeatur ex apoftolicae fedis liberalitate pradatus: Viennenfi archiepifeopo tanquam primati fuo fubjeftus obediat. Sane m Salmoraccnfi archidiaconia confecrationes, vel ordinationes, & quidquid ad pontificale officium pertinet, Viennent» ecdefia prater inquietationem feu diminutiooem habeat.

Abbatia quoque S. Petri foris portam Vienne fits, dc intra eandem urbem abbatia S. Andree, una monachorum , altent fimftimonialium, abbatia S. Teuderii , dt abbatia fanfte Marin de Bonavalle, qua, pvnftanrc Deo, noftris fumptibus dt noftris eft fundata Laboribus, infepedifta Viennenfis ecdefia jure ac fubjeftione pcrfiftant. In ipfe etiam Romanenfi ecdefia, quamvis Romana fe faciat libertatis, vifis tamen pradecefforum noftrorum privilegiis, & imperarorum praceptis, tam in fiecularibus, quam in regularibus clericis & canonicis uubi onunatis vel ordinandis, pontifices Vienoenfes omnem habere decertatcm. Similiter in ecdefia B. Donati, dt B. Valerii, dt ecdefia B. Petri de Campania , dt beata Maria de Armeniaco. Caftra praterea qua per nos recuperata funt vd acquifita fcilicet Pompeiacum, Saflêrlum, & caftram de Malavalfe , Viennenfi ecdefia in perpetuum confirmamus . Coemeterium vero quod dominus pradeccflor ooftar fanfta memoria Pafehalis papa circa B. Mauritii ecclefiam confecravit , liberum efle fencimus.* ut eorum qui illic fepeliri deliberaverint, dt devotioni , & extrema voluntati, nifi forte excommunicati funt, nullus obfiftat: falvo nimirum propria jure parochia. Ad hac, pro ampliori Viennenfis ecdefia dileftiooe, ante Viennenfem archiepifcopum per provinciam fuam crucem deferri concedimus ; dt Vienoenfem ecclefiam alieni fubjacete legato , nifi cardinali , vd alii de Romana provincia, qui a Romani pontificis latere dirigitur , prohibemus . Porro in ecdefiis, quas in Viennenfi epifeopatu Sft aflumptum apoftolicr fedis minifteriumconrravimus, Viennenfis arcluepifcopus eandem , quam habuerat ante, interdicendi ac ordinandi habeat poteftatcm. Sane intra dauftri ambitum, ubi clericorum manfiooes continentur : nullus omnino laicorum deinceps habeat manfiooem, aut afliiltum, vel rapinam facere, feu corporalem cuilibet audeat injuriam irrogare . Si qua igitur in futurum ecdefiaftica fiecularifre Pfrfona, hanc noftne confirmationis vd conceffionis paginam fciens, contra eam temere, venire tentawit.- fecundo , tertiore commonita , fi non fetisfaftione congrua emendaverit, poteftatis honoctique dignitate carcat, reamque fe divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat: & a facratiflimo corpore ac fanguine Dei fit Do* mini noftri redemptoris Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine diftriftc ultioni fubjaceat. Cunftis autem eidem ecdefi» jufta ferventibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti ; quatenus & hic fruftum bone aftionis fentiant, & apud diftriftum judicem premia xtenue pacis inveniant. Amen, amen.

Ego Calixtus catholice ecdefi* epifcopus.

Datum Valentiae v. Kal. Martii, Indiftione decimatcrtia, Incarnationis Dominice an.MCXx. pontificatus autem domini Calixti II. papae anno

IV. AD EPISCOPOS ET CLERUM GALLIÆ.

*Dt ExrJiiu MiîpΛpΛ cefto*ǃ dtc.

QUia dereliquit, frc. *Exta dtinctft i»terprx-tutMxrti concilii Lxîtrantufij J.*

V.

V. AD HENRICUM IMPERATOREM.

ZSmw «à AAfeav iavefiitara rrjbtati*. µ *, «T factae caei tcclafia ômSmv, Uadat.

/^XMnipotenti Deo, à"c. Extat iater /traaek-Imi ceacilii Lattreate^u 1.

VI. AD PELAGIUM BRACARENSEM EPISCOPUM.

Dr friviltgiù ejafiam tccl&a.

B Haearenfem metropo'im infignem quondam fuifle, atque inter Hifpaniarum regna multis & dignitatu & glori* titulis daruifle, tam antique nobilitatis indicia, quam A veterum feripruranua teftimonia manifeftant· Veram quia conflftentis in ea populi peccata corrigere divine difpofitioni complacuit: irruentibus Mauris feu Moabttis, A metropolis dignitas imminuta, A parochiarum termini funt confufi. Sane poft looga temporum interftiüa, Divina rarius mife. rat» metropolim reftituere, atrae parochias ex Sarte maxima dignata eft ab isndeuum tyratmie liberare. Unda dominos prndtceflor nofter fande memoris Paichalh papa priftrôam ei dignitatem redintegrans, fiia queque membra ei per apoftolic* fedis privilegium counivtt. Eius, cariflime frater & Bracardm cum cauco illo integro, quod comes Henricus A uxor ejus Therafra eidem ecdefi* contulerunt, A cum terminis Bracarenfis enifeo parus, ficut in deferiptione pnedidi domini concinetur, pnefentis privilegii pagina confirmamus: & eidem Bracarenu metropoli, Galliciam provinciam, fit in ea epifcopalium cathedrarum urbes redintegramus; item Afturicam, Lucum, Tudam, Mindunium, Auriam, Portugale, Colambrtam, A epifeopalis nominis nunc oppida Nifeum, Lamecum, egitaniam, Britoniam, cum parochiis fuis.

VII. AD OTTONEM BAMBERGENSEM epifeopum, Pomeranorum apoftolum.

De privilegiis Bambergenfi ecdefi* conccflis.

CahxfMi tpifceptu, fervat ferveraai Dei, vmwra bili fratri Ottaai Baxebergerf, falatnt tI afofiolicaat beatdilfaaeat.

Bonis fratrum noftrorum ftudiis non fohim favere, fed ad ea ipforum etiam debemus animos incitare: Tuis ergo, carifiime A venerabilis frater Otro Bambergenfis epifeope, fupplicationibus inclinati, monafteria qustpfe propriis fumptibus extruxifti, A Bambergenfi ecdefi* conferens, apoftolk* fedis roborari munimine quefivifti, in B. Petri ejufque Roman* ecdefi* prote&ione fufeinimus contra pravorum hominum nequitiam defenfanda. Statuimus ergo, ut pofleumnes, pnedia, A bona omnia, qu* A fraternitas tua etfdem monafterib Drvtni amoris intuitu contulit, quisque aliorum fidelium jufta oblatione concefla fimt, aut in futurum juftelogaliterve acquiri vd offerri contigerit, firma eis A illibata Domino audore permaneant. Ordinationes fane abbatum vel monachorum fuorum a catholicis epifeopis dieerianis accipiant. Rarum vero ipforum monafleriorum curam & adminiftratiooem in tuo morumque fuccefibrum arbitrio A poteftate remanere ccnfemus. Nulli itaque hominum facultas fit éadem monafteria perturbare, aut eorum pofléfliones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis fatigationibus vexare; fed omnia integra conferventur eorum, pro quorum fuftentatiooe & gubernatione concerns funt, ufibus commodis profutura. Si qua igitur ecclefiaftica fiecularifve perfona, hanc noftne conftitutionis paginam fciens, contraeam temere venire lentaverit: fecundo tertiove commonita, fi non fetisfaftione congrua emendaverit, poteftatis honorifque fui dignitate careat, reamque de divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcst, & a fecratiflimo corpore & fanguine Dei & Donnai redemptoris Jefu Chrifti aliena fiat, atque in examine diflriâ* ultioni fubjaceat. Cunctis autem eifdcm monafierits jufta iervantibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti, quatenus & hic frudum bone adionis percipiant, & apud diftridum judicem premia «tenue pacis inveniant. Scripta per manum Gervafii feriniarii regionarii & notarii facri palatii.

VIII. AD EÜMDEM

Ejufdem argumenti.

CaEatat eftfexxu, ferum feruancat Dti, venerabiÿ fratri Otfeai Bambergenfi efifctfe, faiatcai (T apaflaiicaxi beattliffieaem

SAndorum patrum preceptis A canonicis fandionibus demonftratur, quod predia A poffefliooes ecciefiarum, qu* vota fidelium, pretia peccatorum, A pauperum patrimonia nuncupantur, vendi vel alienari non debeant. Qu* enim Divio* majeftatis obfequio, A c*leftium fecretoram ufui fimt dicata, non decet in alienum jus redigi, vd in alterius fcrvitii formam aanfmutari. Nempe (ut beati Symmachi pap* verbis loquamur) poffiflfiones, quas undquifque ecclefi* proprie dedit aut reliquit arbitrio, alicnari qtubuslioet titulis aut diftradionibus, vd fub quocumque argumento, non patimur. Eapropter nos tuis juftis poftulationtbus annuentes, manfoe, qui epifeopalis menfc tu* fervitio dediti funt, m eodem ftatu, in quo bene a te difpofiti cognofcnntur, futuris temporibus permanere pnefentis feripti noftri confirmatione fancimus, ftatuentes ut nulli fuccefibrum tuorum, vel alicui hominum, liceat eos vendere, five in laicorum beneficium tradere, vel in ufus alios commutare. Sed ficut a te difpofitum eft, de unoquoque prsdidorum manforum denarius unus annis fingulis Bambergenfi ecdefi*, pro anima imperatoris Henrici fundatoris ejus, ad concinnanda luminaria conferatur. Abbatias vero A(regulares · tanonicas per indufinam tuam in religionis ordine Habilitas, A alia a te rede coaftnura, nulli hominum facultas fit in poflenun immutare. Si quis autem contra hanc confirmationem venire temerario aufu pnefumpferit, excommunicationis vinculo fubjacebit.

Data Laterani, Idibus Aprilis, IndiAione fecunda.

ESiSii s»- ——■

IX* AD GOFFRIDUM ABBATEM VINDOCINENSEM.

Rata habet privilegia omnia Vindocinenfmm.

Colixtas epifeoptu, fervar ferverant Det, iile&if-fiaeo in Chriflo filio fae Goffride Pmdocinenfi aiboti, folatem & epoftolicant bcnediilioneat.

ET tuae in Romanam ecclefiam devotionis finceritas, & noftra in innvicem afiidua familiaritas, nos hortantur, ut vilitate te frequentius apoftolicc benediâionis litteris debeamus. Vifitamus ergo Ac te ficut fratrem in Chrifto carifiimum amplioris diledionis brachiis amplectentes, & de familiari familiariorem, & ex caro cariorem habere deinceps preoptamus. Perfonam ream honorare, & ecclefiam ruam juvare cupimus & fovere. Sane fratres tuos per te in Domino falutamus, & eis omnipotentis Dei & beatorum apoltalorum Petri & Pauli beoedi-ftiooem impendimus. Quidquid vero dignitatis, feu immunitatis, ab apoftolica fode, tini, tuoque monafterio, couceflum eft: nos quoque ratum ft integrum perpetuo manere cenfemus.

Datum Rom® vm. Idus Aprilis.

X. AD EUNDEM.

•d

Ejufdem argumenti: fingillatim enumeratis privilegiis.

Calixtas epifcopas, fervas Jcrwrant Dei, dileito filio Goffrido k'itidocine^fis monefterii Mas I, ejalqae facceffortbas regabriter fabflitttendis in perpetaaxt.

CUm univcrfis ecclefue Gnfr® filiis exapoftolic® fodis audoritate ac benevolentia debitores exiftimamus: illis tamen locis atque perfonis, qu® fpecialius atque familiarius Roman® adhaerent ecclefi®, propenfiori nos convenit caritatis ftudio imminere. Quamobrem, cariifime in Chrifto fili Goffride abbas, tuis petitionibus non immerito annuendum cenfuimus: ut Vindocinenfe monafterium, cui Deo auftore prefides; quod videlicet ab ipfis fundatoribus Goffi ido Andegavenfi comite & Agnete Piftavenfi comitifla fodi Apoftolic® oblatum eft, ad pracdeceflorum noftrorum fande memori® Alexandri, Urbani, Pafchalis, Romanorum pontificum, exemplar, apoftolic® fedis privilegio muniremus. Sicut ergo iidem fundatores devoverunt, ft in eorum chirographo continetur, fub apoftolic® fedis defenfione ac Romana libertate, ab omni conditione aliarum perfonarum abfolutum temper & liberum idem monafterium permanere fanamus. Ita videlicet, ut inter Romanum pontificem, & te tuofque fuccdforcs, nulla cujufcumque dignitatis vel ordinis perfona fit; media habeatur Nec ipfe Vindodnenfis abbas ad concilium ire, ubi pap® perfona non aderit, ullatenus cogatur. Porro ecclefiam B. Prifc® in monte Aventino fitam, quam cum univerfis pertinendis fuis, predidi domini noftri Alexandri pap® concefnone przdeceflôres tui longo tempore pofledifle nofcuntur, tibi tuifque fucceflôribus cum omni dignitate, qu® ad eandem ecclefiam pertinet, confirmamus: fanât Spiritus judicio decernentes, ut nulla deinceps ecclefiaftica frcularifve perfona, prxdiftam B: Prifc® ecclefiam, feu ecclefi® dignitatem, tibi tuifque fucceflôribus qualibet aftutia vd occafione auferre prefumat. Quodfi forte contigerit, Roman® legatum ecclefi® prediâum Vindocinenfe monafterium vifitare, caritative ibi fufeipiatur, ft ci juxta loci poÆbilitatem diligenter qu® corpori fuerint neotflatiamtniftrcntur. Porro legatas ipfe in eodem loco nihil per fo difpqnere vel coirigere audear, neque occafione legationis reâorem locivcl fratres moleftare prefumat. Sed fi quid forte corrigendum cognovait, pap® notifiearc licebit. Si quis autem adverfus locum illum pro aliquibus rebus caufari voluerit, nullatenus abbas vel fratres ci refpondeant, antequam Romanum pontificem confidant: quia quod fine noftrovel fucceflôrum noftroram judicio diftrafrum vel diffinitum fuerit, irritum erit. Sane ad indicium percepta hujus a Romana ecclefia libertatis, duodecim folidos monet® veftre patri® quotannis Latera-Denfi palatio perfolvetis. Si qua igitur in futurum eCclcfiaftica frcularifve perfona, hanc noftr® conftitutionis paginam (ciens, contra eam temere venire lentaverit: fecundo tertiove commonita, fi non ûttûfaâione congrua emendaverit, poteftatis hooorilque fui dignitate carcat, reamque fo divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat, & a facratiifimo corpore & unguine Drift Domini redemptoris Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine diftrift® ultioni fobjaceat. Cunftis autem eidem loco Cjufta ferventibus fit pax Domini noftri JefuChnfti; quatenus & hic fruftum bone aftiocis percipiant, ftapud diftriftum judicem premia xtertue pacis inveniant. Arnen.

Ego Calixtus, catholice ecclefi® epifeopus, fubfcripfi.

Datum Parifiis per manum Chryfogoni fanft® Roman® ecclefi® diaconi cardinalis acbibliothecarii vm. Idus Oftobris, Indifi. xm. Dominic® Incarnationis anno MCXIX. pontificatus autem Domini Calixti II. pap® anoo I.

XI- AD JOSCERANNUM LINGONENSEM EPISCOPUM.

judicem eum conftituit controverfi®, qu® eft inter abbatem S. Petri vivi Senoncnfis, ft Molifinenfem.

Celixtur epifeopns fervas ferverant Dei, Jofcermtw Lir^/Menfittm epifeopo folatent & apoftolicam beaediSlioaent.

ABbatis Arnaldi, & fratrum monafterii fanfti Petri vivi, querelam accepimus, quod eis Mofifmenfis ft Remenfis abbates qualdam pofleffiones jamdiu a beati Petri monafterio poffeflas, injufte abftukrint. Unde fraternitati tu® precipitous, ut longa dilatione fepofita canonicam cis juftitiam facias, nec monafterio eidem obefle permittas, quod fecundum antiquam terre confuetudinem inftramenta fine impreffione figilli compofita declarantur.

Data Senonis Nonis Decembris.

XII.

liGMfttrii h>fi«r<»Tr<-

XII. AD CANONICOS BISUNTINÆ ECCLESIÆ S. JOANNIS.

Litigantes S. *Jaanoi»* fit S. Stephani canonicos juramentis fuis folvit.

Cutixtiu eptfcrpus , frnw frrvorttm Dti, diU&is filiis Bijmtmtt tttltfi S. Joatmit evungeltftst tuuosùàs, jstbiint tf uptfiolitsutt bnedUHonm.*

INter veftram, fle B. Stephani eccleiiam, quaedam pofleflioourn unitas per confratrem noftrum Humbaldum Lugdunenfem archiepifcopum fa&a eft, que grave admodum inferre videbatur utrique ecclefi* detrimer.um: nec omnino fine animaram periculo , qux inde fa&a fuerant juramenta poterant confcrvari . Qux fupradiftus frater nofter, una cum archiepifcopo veftro Anferico diligenter noftra etiam commonitione perfpiciens, utriufque panis juramenta, ex refervara fibi fle eidem archiepifcopo veftro licentia fle poteftate, prorfus abfolvit. Et nos itaque abfolutionem ipfam utrique ecdefi* necertariam providentes, prxfentis decreti pagina confirmamus, fle ratam m perpetuum manere decernimus.- auctoritate fedis apoftolic* ftatuentes, fle omnimodis pnecipientes, ut neque vos S. Stephani can> nicos; neque ipfi, aut quaslibet perfona, vos deinceps fuper juramento illo, prefumat impetere. Nulli etiam omnino hominum liceat, fibi honores veftros, prrdia, fle pofleffiones, fic queeumque juris ecclefie veftrc funt, pro illius unitatis vinculo vendicare, aut ea ulterius commifcere.' fed omnia vobis, veftrifque fucceflbribusitafemper quieta, fic integra conferventur, ficut a tempore bon* memori* Salinenfis Hugonis, Bifunxini archiepifcopi, ufque ad tempora fratrisHugonis archiepifcopi, qui in Jeroiolymitana peregrinatione ad Dominum migravit , confervata nofcuntur : Si qua igitur in fututum ecclefiaftica fxcularifve perfona, hanc noftrx conftitutionis paginam fciens , contra eam temere venire tentaverit.- fecundo tertiove commonita, fi non fatisfadiooe congiua emendaverit , poteftatis , honorilque fui dignitate careat, reamque fe Divino judicio exiftere , de perpetrata iniquitate cognofcat, fle a facratiffimo corpore, ac /anguine Dei fic Domini redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine diftriâx ultioni fubjaceat.

Ego Calixtus , catholic* ecclefi* epifeopus confirmo, fle fubfcribo.

Datum apud Magalonam, per manum Chryfogoni fanâie Roman* ecclefi* diaconi cardinalis, ac bibliotbecarii 11. Kal. Julii, Indictxu. Dominice Incarnationis anno mcxx. pontificatus autem domini Callifti II. papz anno I.

E> CSifltlil hlâori» Tu- ■orctM*.

XIII. AD EOSDEM

Ecdefi* S. Joannis bona fic privilegia confirmat.

Culixtfu tpifnftiu , fertsta frrvortmi Dti, iilfSlts Jüiis emeticis Bifttniiint SJoantiis evangtlifat, raw prstfntibus, qttam futuris, i» ptr~ ftfatHt .

Shut injufta pofcentibus nullus eft tribuendus effcâus, fic legitima defiderantium non eft di&nenda petitio. Quamobrem cariffimiinChrifto filii , petitioni veftrc clementer annuimus, β(tam vos, quam veftra omnia, proteftionefe-

Adis apoftolice munientes , que in prefentiarum legitime polbdere videmini, vobis vcftriique fuccertoribus in perpetuum confirmamus , videlicet domos veftras, flcc.

Etmmtrtt illita tccl^fût ptfftjjimes. DtintU :

Decernimus ergo ut nulli hominum liceat eandem eccleiiam temere perturbare, aut eius pofteffiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare ·, *fed* omnia integra conferventur , eorum , pro quorum fuftentatiooe, & gubernatione concerta funt , ulibus omnimodis profutura. Porro thefaurum veftrc ecdefi*, nifi forte pro redemptione captivorum, vel famis neceffiratc, aut emptione terrarum , ab aliquo diftrahi prohibemus. Sane veftris archipresbyterts , & archidiaconis interdicimus, ut ecdefias veftras, fle earum presbyteros, feu clericos , prxter archiepifcopi fle totius capituli veftri commune confilium , interdictionis fententix fubdere non prxiumanc . Prxterca quieti veftrc ecdefi* propenfius intendentes , fle ejus fervare juftitiam cupientes, confuetudines, quas B. Stephani ecclefia ei ex antiquo debere cognofcitur, fle qua: continentur in libro, qui nuncupatur regula, confirmamus: ut videlicet in Purificatione beats Mariae , canonici S. Stephani ad procertionem conveniant, ficcereos feptuagintaduos exhibeant. In «ena Domini , cum candelabris , fle majori cruce ad fandi chrifmatis confeftionem conveniant. In fabbato fando fex libras cerae ad magnum cereum faciendum prxbeant : canonicos quatuor ad legendas quatuor le&iones, fle preter illos presbyterum canonicum ad colle&am. Ipfo die pafchx, brachium S.Stcphani cum proceflione folemniter afferant . In fabbato Pentecoftes duos canonicos ad legendas duas le&iones mittant, fle prxter illos presbyterum canonicum ad colleftam . In meflione, fic vindemia Poliaci, ceram qux fuflkiat. In fello S. Stephani in Augufio , vaccam , vel quatuor folidos, fle modium vini. In Ultrajurenfi vindemia, ceram que fufficiat . Per totum annum, dum erit vinum in cellario S. Joannis, cubitum unum candelx in unoquoque iero tribuant. Si canonici fimul ccenaverint : candelam in corna , quantum fuerit ; fin autem, unicuique canonico, qui moratur a Nigra porta ufque ad antiquum murum, dimidium pedem candel*, prxpofitoulnam unam, decano fimiliter. In nativitate Domini , ficut in Pafcha , brachium S. Stephani cum proceflione folemniter afferant . De toto monte, clerici, feu laici, decimam parochi*veftrc attribuant : laici tamen omnia jura parochialia ecclefi* S. Joannis Baptiftx perfolvant. Si quando fit placitum Dei, oblatio inter fandi Joannis , fle S. Stephani canonicos dividatur . Cœmeterium S. Stephani , cum eleemofyna cafati, utriufque ecclefi* commune permaneat. In receptione tam regum, quam epifeoporum, clerici S. Stephani ad ecdefiam veftram cum fericis cappis veniant. In ele&ione Bifunrini archiepifcopi, derus, fit populus civitatis, fecundum antiquam ecclefi* veftrc confuetudinem, in capitulo veftro conveniant : univerfas etiam confueradines, fit tenores , quos a tempore Salinenfis Hugonis archiepifcopi veftri , ufque ad tempus jam di&i fratris noftri Hugonis , veftri fimiliter archiepifcopi qui in Jerofolymitana peregrinatione defunâusLxft, veftra ecclefia tenuit , fic poffedit, ut deinceps integre quiereque teneat, fit poffideat, firmitate* perpetua ftabiiimus . Si qua igi-

igitur in futuram ecdefiaftka , fiecularifve per- A fons, hanc noftra confirmationis vel conceuionis paginam fciens , contra eam temere venire tentaverit: fecundo, teniove commonita, fi non fatisfa&ione congrua emendaverit, poteftatis honorifque dignitate careat, reamque £e divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat: & a facratiffimo corpore ac fangutneDet & Domini noftri redemptoris Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine diftrids ultioni fiibjaceat. Cundis autem eidem ecdefia jufta ferventibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti; quatenus & hic frudum bona adionis fentiant, fit apud diftriftum judicem premia sterna pacis inveniant. Amen, arnen.

Ego Calixtus catholice ecdeficepifeopus, fub® fcripfi.

Datum Rome xv. Kalen. Martii, Indidione xi n. Incarnationis Dominice anno mcxx. pontificatus autem domini Caltxti II. pape anno fecundo.

B1 ch ti.niXIV. AD ANSERICUM ARCHIEPISCOPUM jvfton. T··· Bifuntinum, & eofdem canonicos.

Privilegium matemitatis ecdefia; S. Joannis, in ecdefiam S. Stephani.

Calitetur epi[copes ftroes fcr^omo Dti, vtatreHli fratri Anfcrico, Meeaffi dtcen , Sttpbeee er- — cbidiaamt, Stepbno Httfattrtrio, Hefatu ercki-diacono, Û cettris Bifmtine tctl&e B. Jtenir apoftoli & njangtlifie cemücis, faletrm & epe fiobcam bntdiîfioneei.*

DEcefibrum ftatuta, ficut legitima & jufta , fuccefibrem convenit cuftodire , ita debet etiam male fada faiubri provifione corrigere. Ea propter nos furreptionem illam, qua domino pradeceflbri noftro fanda memoria Pafchali papa e clericis S. Stephani de maternitatis judicio fada eft, ad veritatis & juftitia curavimus ordinem revocare. Inter vos enim, & canonicos S. Stephani , fuper epifcopali cathedra, & ecclefiaftica maternitate, longo jam fuerat tempo-^re agitata difeordia. Siquidem canonici S. Ste-w phani, ecdefiam fuam matricem antiquitus exftitifie , fed propter ejus deftrudionem epifeopos ad B. Joannis ecdefiam feceffifte , prout poterant , allegabant. E contra vos ecdefiam veftram per longa temporum fpatia epifcopalem fodem fine interruptione legitima poftediffe, feriptorum memoria, & veterum virorum atteftatiombus firmabatis. Hax profedo difeordia cum ad pradidi domini noftri audientiam perveniffet, noftro eam commifit examini finiendam, eo quod ipfius vices illis in partibus gereremus: ita vidcliter, ut fi canonici S. Stephani quinque idoneis r probare teftibus poflfent, quod poft redintegrationem ccdefiat fun , infra annos triginta fuper g querela hac quaeftiunem feciffent, per quam illorum videretur interrupta retentio ; fcilicet vel ante antiftitem fuum , vd ante Romane legatum ecclefiz; in communi audientia hac probatione perfeda , privilegia eorum jus proprium obtinerent , epifcopalis fedes apud B. Stephani ecdefiam haberetur : alioquin vos a querela hac liberi maneretis, & epifcopalem teneretis fedem ficut prius tenueratis. Eandem quoque ipfius negotii decifionem , ufque ad tunc proximam B. Marne Aftumptionem , idem dominus a nobis perfici, confummarique pnecepit : Nos ejus obedientes mandatis , adhibitis fratribus noftris, & coepifcopis , Gauceranno Lugduncnfi, Hugone Gratianopolitano, Leodegario Vivarienfi, Berardo Matifconenfi, Stephano Eduenfi, Galtero Cabilonènfi, Gauceranno Lingonenfi, Pontione Bellicenfi, Gnidone Gebennenfi, Gulineo Sedunenfi, & Pontio abbate Cluniaccnfi , & decem & fcprem abbatibus, atque aliis reliqiofis viris , Kid Trenorcium utramque partem convenimus, i cum pars veftra juftiti* fua; allegationes oftenderet, nos probationis exeeutionem a pradido domino conftitutam, a S. Stephani canonicis requifivimus: qui vix tandem teftes aliquot, non tamen idoneos , produxerunt . Alius enim pro commiflb perjurio, five turpi nativitate, alius pro facrilegio, alius pro pretii condudiooe, alius pro excommunicatione qua diu alligatus fuerat, reprobatus eft . Sic prafati B. Stephani canonici, jam fu* partis caiifam defendere non valentes , a probatione propofita in confpedu omnium defecerunt. Tunc ex communi fratrum judicio definitum eft, veftram B- Joannis ecdefiam debere matemitatis praerogativam in perpetuum obtinere. Unde nos una cum eis, eandem veftram ecdefiam extunc a querela illa liberam fixe decrevimus, epifcopalem ineafedem permanere irrefragabiliter ftatuentes › Audoritate infuper apoftolica, in cujus vocati partes folicitudinis fueramus, fub anathematis obligatione praecepimus, ut nullus eam ulterius clericus, five lakus inde inquietare, aut inquietanti favorem prafumeret mmiftrare. Hac promulgata ex communi deliberatione fententia, canonici fandi Stephani ad nos fecretius accefierunt, ut conftituendn inter vos & illos pacis diem praefigeremus fuppliciter poftulantes . In quorum verbis nos nihil doti, nihil prorfus verfutin opinantes, fiipplicationi eorumdem annuimus, & diem eis, uti poftnlaverant, cooftituimus. Mox ipG a nobu fraudis inito confitio difcedentes, unum ex fratribus fuis , Petram fcilicet de Moneta , ad pradidum pradeccflbrem noftrum , fiirtim, & nobis nihil omnino tale opinantibus, direxerunt, Is poftquam curia fe prafentavit, multa ferens, & nonnulla confingens mendacia , inter cetera fuggetere domino aufus eft, nos de pradidone-gotio nihil feciffe, neque in ejus executionemobadis mandaro fidis apoftolica volutfte. Inbec figmento difeedens, & rarfus ad curiam rediens, reliquos fixum deceptores adduxit : congregatifque eis, difcuffio quafi a principio fadaeft.Noviftime quadam illarum periônarum , qua tam celebri, ut pradidum eft, judicio reprobata fuerant , immo & alia nequaquam idonea, ad pra> fatam probationem admifla funt. Duo ex clericis noftris, quos pro jam didi confirmatione judicii miferamus,, advenerant : fed cum omnia quae ada fuerant, diligenter exponerent, proficere nullatenus potuerunt . Canonici quippe S. Stephani ita jam curiam totam figmentorum fuorum fallaciis, & affentationum blandimentis afperferant: ut aliis nullum in ea locum habentibus, ipfi feriptum matemitatis acceperint. Poft aliquantum temporis, illorum fraudam idem dominus, & recogooviffe afteritur, fit fuper ea vehementius dolutftc. Unde etiam tibi, carifGmc frater archiepifcope Anferice, per fui audoritatem fcripti liberam contulit facultatem, epifcopalia in qua velles ecdefia peragendi. Poftea vero quam nos in apoftoiioe fedis adminiftratio nem Divina fuimus gratta conftituti, vos aures noftras fuper eadem querimonia iterum atque terum propulfaftis. Nos autem fupradidam deceptionem j ncccon & caufa» omnem plenius cogne-

gnofeentes, utpote qui ab ipfb pueriti* noftr* A tempore in illis educati panibus fuimus, & noftris totius rei veritatem oculis vidimus: utramque panem ad noftram fecundo jprefentiam convocavimus. Vos, ut mandatum fuerat, convenifts: fed illi fe nullis prxmiiiis excufationibus fubtraxerunt. Tertia tandem, terminum tam eis quam vobis in B. Luae feftivitate pnefiximus: fed in parte altera, etiam hac vice contempti fumus. Cum enim vos prvfentes fueritis, & per quindecim dies in curia permanentes, terminum tranfieritis: illi nec venerunt, nec refponfales aliquos tranfmifenmt. Qiamcbrem fratribus noftris epiicopis dc cardinalibus, necnon & archiepifcopis, epifeopis, dt abbatibus qui nobifeum aderant, vifum eft, B. Sttphani canonicos diffu- B gium petiiife, ne coram nobis negotium traftaretur, qui & ipforum dolofitatem, & juftiti* veftna puritatem ceniffime fciebamus. Ex communi ergo eorumdem fratrum noftrorum confilio, illud maternitatis feriptum, quod per tante fraudis verfutiam fepcdifto domino noftro furreptum eft, apoftolica auftoritate caflamus: ftatuentes ut nullam in pofterum vim prorfus obtineat; fed in tota Bifumin* civitatis parochia, fbla B. Joannis ecdefia omnem epifcopalis fedis dc matricis ecclefi* poflsdeat futuris temporibus dignitatem, quam prifeis cognofcitur temporibus pofledifle. Porro confbetudines omnes, quas ecclefia S. Stephani a tempore Hugonis Salinenfis bone memori* Bifuntini archtepifcopi, ufque ad C tempora fratris noftri Hugonis, qui in Jerofolymitana peregrinatione denmftus eft, tam in fpiritualibus, quam in temporalibus ecclefi* veftr* pcriblvit, quiete vobis deinceps, & eidem veftr* ccclefue perfolvantur. Ad hcc, abfolutionem, qu» tam a te, cariflime in Chrifto frater dt opifeope Anferice, quam & ab Humbaldo Lugdunenfi archiepifcopo, fuper juramento illo clericis utriufque ecclefi* fafta, dt a nobis dum adhuc in partibus ultramontanis edemus, confirmata eft, pnefentir quoque decreti pagina roboramus, & ratam perpetuo manere decernimus, auâoritate fedis apoftolics ftatuentes, dc omnimodis pnecipientes, ut neque vos S. Stephani canonicos, neque ipfi, aut quaelibet perwna, D vos ulterius fuper juramento illo nr*fumat impetere. Si aoftr* igitur fanftioni huic B. Stephani canonici audaci ptaefurnntione contraite lentaverint: tibi, dilefte in Chrifto frater Anferice Bifuntine archiepifcope, tuifque fiiccefibribus licentiam damus, de pertonis eorum, dc de ipfa etiam ecdefia, coopérante Deo, donec fatisfecerint, juftitiam exequendi. Si qua etiam m futurum ecdefiaftica, fsscularifve perfona hanc noftr* conftitutionis paginam iciens, contra eam venire lentaverit; fecundo, tertiove commonita, fi non fatisfaftione congrua emendaverit, poteftatis, honorifque fui dignitate careat, reamque fe divino judicio exiflere de perpetrata iniquitate cognofcat; dc a facratiffimo corpore ac fan- E guine Dei dc Domini redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine diftrift* ultioni fubjaceat. Cunftis autem eidem B. Joannis ecclefi* jufta fcrvantAus *fit P*>Domini noftri Jefu Chrifti*; quatinus dc nic fruftum boo* aftioois percipiant, dc apud diftriftnm judicem premia stem* pacis inveniant. Amen, amen.

Scriptum per manus Gervafii feriniarii regionarii, dt notarii (acri palatii.

Datum Laterani, xiv. Kal Aprili», Indift. xv. Incarnat. Dominice anno MCXXII. pontificatus autem domni Calixti II pap* anno iv.

Ego Calixtus, catholice ecclefi* epifcopus, fubfcripfi.

XV. AD SUFFRAGANEOS EPISC. ET ABBATES PROV1NCIÆ BISUNT1NÆ.

Significat ii» fententiam a fe latam pro maternitate ecclefi* S. Joannis.

*Cnüxtiu epifccpw, fervxt fervorum Dei, dileiiii fretrihett & filiit, fteffregaxete epifeopir, & *kintihtr, ftr Bifirntinam provinciem cnnfliMit, fthttem O npefiriicam Ixnediilionem.*

POftquam nos in apoftolicc fedis minifterium difponente Domino promoti fumus, Bifuntime ecclefi* B. Joanni» evangelifte canonici, i«pe fuam coram nobis querimoniam protulerunt, fuper controverfia illa, qu* inter ipfos, dc beati Stephani canonicos diutius agitatur; de epifcopali videlicet cathedra, dc matricis ecclefi* dignitate. Et nos itaque utramque partem fecundo ad noftram pnefentiam convocavimus. Sed cum beati Joannis canonici ad nos juxta mandatum noftrum venirent, B. Stephani canonici, fe fine excufatione qualibet fubtraxerunt. Tertia tandem vice terminum utrifque in beati Luc* feftivitate ftatuimus. Et quidem prsdifti beati Joannis canonici noftro fe confpeftui, juftitiam parati facere dc recipere, obtulerunt: verum canonici fanfti Stephani neque ad nos venerunt, neque pro fe excufationem quamlibet pnetenderunt. Quamobrem nos ex communi fratrum noftrorum epifeoporum, dc abbatum, qui nobifeum erant, confuio, apoftolica auftoritate ftatuimus, ut jam difta B. Joannis ecdefia, omnem epifcopalis fedis, dc matricis ecclefi* obtineret m pofterum dignitatem, quam antiquis dignofeitur obtinuiflê temporibus. Unde beati Stephani cmonicis per frripta noftra prsecepimus, ut illud nobis maternitatis privilegium redderent, quod a domino praedeceuore noftro fanft* memori* Pafchali papa, per mendacia, dc fraudis verfutiam furrepferunt. Rogamus igitur dileftionem veftram, monemus atque praecipi, mus, ut prediftam beati Joannis ecclcfiam, matrem veftram omnimodis cognofcatis, & obedientiam ei, ac reverentiam humilitate debita impendatis. Nos enim idcirco hoc fecimus, quia & totius rei veritatem noftris vifâm oculis plenius novimus, & ratio id pofcebat; & quia B. Stephani canonici, tertio vocati venire ad indicium contempfcrunt. Datum Tarenti, iv. Idus Novembris.

XVI. AD CANONICOS BISUNTINOS S. JOANNIS

Componit eontroverfias inter ecdefias S. Joannis, & S. Stephani. Jubet ut privilegium ecclefie S. Stephani conceflum a Pafchali papa reddatur.

Ctlixtiu tpifitptu, firent ftrvtrttM Dti, âiHfit fiüit B. Jmnù rvMplifa cneuueit, jfnhatteij

DIfcordiam que inter vos, & canonicos fandi Stephani, longo jam tempore perduravit, a nobis in pectentia fratrum noftrorum epicoporum, dc cardinalium, tali noveritis fine

conclufarn, ut videlicet in vigiliis feftivitatis In* ventionis corporis S. Stephani, ad veiperas, canonici S. Joannis ad eeclefiam B. Stephani cum proceffione pergant, & in craftino ejuidem Inventionis, unum modium vini, & carnem unius vaccz , vel quatuor Biluntin* monet* iblidos, a canonicis ecclefiz loci accipiant. Clerici etiam S. Stephani, in vigiliis S. Joannis ante portam Latinam, ad vefperas, ad fanâumJoannem veniant . Decanus vero iaodi Stephani hominium femper arcbiepifcopo faciat, & per manum ejus archidiaconatutn de Dola & Amos perpetuo jure obtineat. Candet* etiam , quz in exteris clauftri domibus, canonicis S. Joannis a canonicis S Stephani^ antiquitus prebebantur, nifi per quadraginta continuos dies poft Inventionem, & aiios quadraginta dies poll dedicationem aharis B. Stephani . alto tempore, non folvantur. Et cera, quae mittebatur vindemiis Laufannenftspagi, deinceps non folvatur. Sex autem libra: cerae, in fabbato fando pafdue , S. Joannis thefaurario perfolvantur, fit in Purificatione fandae Mariz, lingulis canonicis fandi Joannis, qui ad goceÆonem venerint, cerei fmguli tribuantur. r etiam candelae folito more ad cellarium , dum vinum canonicorum commune fuerit , lingulis nodibus perfolvantur . Czterz etiam confuetud.nes , tam a clericis S. Joannis, quam a clericis S. Stephani, in fpiritualibus, & intemporalibus , irrefragabiliter obferventur . Privilegium fane , quod a domino noftro fanda: memoriz Pafchali papa de maternitate fadum eft, canonici fandi Stephani Anferico Bifuntino archiepifcopo, vel Laufannenfi epifeopo reddant , ufque ad proximas apoftolorum Petri & Pauli odavas. Si quis ergo contra hoc mandatum noftrum , vel privilegium retinere , vel pacem hanc infringere attentaverit : tanquam reus, & facrilegus, & pacis ecclefiafticz perturbator, excommunicationi fubjaceat: & in locis quibus fuerit, quandiu ibi permanferit , Divina non celebrentur officia , quoufque ad ejufdem pacis redeat unitatem. Qui vero confervator extiterit , omnipotentis Dei , & apbftolorum ejus Petri & Pauli , benedidionem & gratiam confequatur . Arnen.

Ego Calixtus catholic* ecclefi* epifeopus, fubfctipfi

Datum Laterani, per manum Hugonis fand* Roman* ecclefi* fubdiaconi , viit. Idus Aprilis, Indidione I. Incarnationis Dominicae anno MCXXin. pontificatus autem domni Callifti 11. anno v.

XVII. AD FRANCONEM TRENORCIENSEM ABBATEM.

Privilegium Trenorcienfe ·

Calixtus epifeopus fervus fervorum Dei, dileRo in Chrifto filio françons Trenorcimfi abbati, ejxfjue furctjoribus regulariter promovendis sn perpetuum

I••Uftis votis aiTenfum pratbere, juftifque petitionibus aures accommodare nos convenit : qui licet indigni juftitix prxeones. in cxccifa apoftolorum Petri & Pauli fpecula Domino difponentc pofiti confpicimur. Idcirco petitionibus ruis clementius annuentes , Trenorcienfi coenobio, cui Deo audorc przfidcs , ad exemplar prxdeceûbAris noftri fand* metnoric Pafchalis pape, prxfiduun apoftolicx protedionis impendimus : & locat illa que vel antecertorum tuorum, vel tu* ftrenuitatis induftria aut rationabiliter acquifivit, aut legitime recuperavit , vel antiquorum principum lieu epifeoporum liberalitate eidem cceno bio concerta funt , przfentis decreti pagina vobis veftrifque fuccertoribus confirmamus. In epifcopatu videlicet Claromontcnfi monafterium , &c.

£soumerar illius ectlefiu tvffeffioues. Peinât :

Qiaxumque praeterea 111 futurum largiente Deo, jufte poteritis adipilci, firma vobis veftrifque fuccertbnbus, & illibata permaneant . Decernimus ergo , ut nulli omnino hominum liceat idem coenobium temere perturbare, aut ejus pofleffio-
B nes auferre, vel ablatas retinere , minuere, vel temerariis vexationibus fatigare: led omnia integra conferventur, eorum , pro quontm fuftentatione & gubernatione concerta funt, ufibus omnimodis profutura. Ad h*c adjicimus, ut idem locus., in quo B. Valeriani martyris, & S. Philibert! conraloris, corpora requiefcuqt, ab omni fugo fzcularis poteftatis liber in perpetuum confervetur . Nec epifeopo liceat cujufcumque diœcefis eumdem locum , excommunicationis, vel abfolutionis, vel cujuslibet difpolitionis occalionibus perturbare : aut cruces, <eu quaslibet exadiones novas, burgo, & ceteris monafterii pofteffionibus irrogare . Mirtas quoque in eodem monafterio publicas celebrari , vel (lationem ab
C epifeopo przter abbatis & fratrum voluntatem heri prohibemus. Cetera etiam qu« per reverend* memori* Joannis, & przdidi domni Pafchalis II. pontificum privilegium, Trenorcienfi monafterio confirmata funt, confirmamus. Przterea pro reverentia beat* Mari* femper virginis , cujus nomine locus vefter infignis eft, in Annunciatione Domini falvatoris noftri, hymnum angelicum inter Miftarum folemnia, abbati vel fratribus pronunciari concedimus. Obeunte te , nunc ejufdem loci abbate , vel tuorum quolibet fucccfforum , nullus ibi qualibet lurreptionis aftutia feu violentia przponatur , nifi quem fratres communi confenfu , vel fratrum pars confilii fanioris, fecundum Det timorem &
DB. Bcnedidi regulam elegerint, ab apoftolicx fedis epifeopo , vel ejus legato propter difficultatem itineris, confecrandum . Si qua igitur in fitturum ecclefiaftica fiecularîive periona , hanc noftr* conftitutionis paginam fciens , contra eam temere venire tentaverit: fecundo tertiove commonita , fi non fatisfadione congrua emendaverit, poteftatis , honorifque fui dignitate careat, reamque fe divino judicio exiftere, dc perpetrata iniquitate cognofca*-/& a facratirtimo corpopore, ac fanguine Dei, & Domini redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine diftrid* ultioni fubjaceat . Cundis autem eidem loco jufta fervantibus , fit pax Domini noftri Jefu Chrifti , quatenus & hic fifu-
E dum boh* adionis percipiant , & apud diftridum judicem premia zrerrue pacis inveniant . Arnen , Arnen, Arnen.

Ego Calixtus catholic*ecclefi*epifeopus, fubicripfi.

Datum apud Celfinianiam, per manum Cliryfogoni S. R. E. diaconi cardinalis , ac bibliothecarii, vi. Idus Maji, Indidione xu. Dominic* Incarnationis anno MCXX. pontificatus autem domini Caljxti pap* II. anno i.

XVIII.

•¡

XVIII. AD MATISCONENSEM & CABILONENSEM EPISCOPOS.

Significat, feTrenorcienfis monafterii altaria confecraftë, Ac csmeterium benedjxiflê.

Caltxtia epifcoput fervut fervorum Dei, vtnerabilibut B. Matifcom^fi, cT G. CMonenfi, eptfcopii, faiutem tf af^btUcam benediihmem .

Dilcdioni veflne notum fieri volumus , quia uos nuper Trenortium venientes, abbatis Ac fratrum ejufdem loci petitionibus altaria confecravimus, cimiterium benediximus : ibique aquam benediàam fundentes , termines circumquaque B por.i praecepimus. Infra quos videlicet terminos, fkut per cruces juxta terne confuetudinem di ftinde funt, captiones, depraedationes, aiTultus, vel aliquid huiufmodi fieri & prohibuimus, & penitus prohibemus Si quis igitur huic noftrae conftitutioni contraire audaci temeritate przlumpferit, a divinis officiis, donec fatisfecerit, fuipendatur : quicumque vero obfervator extiterit , omnipotentis Dei, & apoftolorum eius, benedictionem & gratiam confequatur. Datum Matifconc, xix. Kal. Febr. indici, xiu.

XIX. AD FRANCONEM TRENORC. ABBATEM.

Privilegium immunitatis.

Celixtxi epifeoput fervit fervorum Dei , dileffo filio Francont Trenorrieifi abbati , /irecr^ fortbui regulariter fabfiituendii in perpetuum.

Venerabilia Ac Deo dicata loca tanto enixius juvare nos convenit Ac fovere , quanto fpecialius eorum nobis cura Ac iollicitudo D divina difpofitione nofeitur imminere . Propter quod, cariffimein Chrifto fili Franco abbas, petitioni tu» aures noftras affectu debil» benignitatis inclinamus . Et quoniam Trenorcicnie monafterium fingulariter ad 3. Petri , cujus juris eft , fpedat cuftodiam ; Ac que nunc habetur ecclesia , noltris per Dei gratiam manibus corfecrata eft: locum eumdem lingulari apoftolicz iedispatrocinio communimus . Przfentis igitur decreti autontate ftatuimus, ut nulli deinceps epifeoporum facultas fit pro altaribus Ac ecclefiis , five decimis , vel etiam omnibus ad hax rite pertinentibus, qu» ante interdida antccefibris noftri fandz memori» Urbani papz vobis cognita pofTediftis , feu poft , epifeoporum concellione acquififtis , gravamen aliquod irrogare . fed ficut eorum permillione quadam ex parte , quedam ex integro habuiftis, ita Ac in futurum perenniter habeatis. Ipfarum quoque quas nunc habetis ecclefiarum decimas, qu» a laicis obtinentur, fi eorum poteftati fubtrahere veftrc religionis reverentia potuerit , ad veftratn Ac pauperum fuftentationem vobis liceat poiUdere . Quzcumque preterea in futurum largiente domino jufte poteritis adipifei, firma vobis , veftrifque fuccefforibus Ac illibata permaneant. Ad haec adjicimus, ut idem locus , in quo B. Valeriani martyrii , Ac fandi Filiberti conteflÿris corpora requiefeunt, ab omni jugo feculari poteftatis liber in pofterum confervetur. Nec epifeopo liceat cujufcumque dicecefu eumdem locum excommunicationi* vel abfolutionis , vel cujuslibet difpofitionis occafionibus perturbare: aut cruccs , feu quaslibet A exadiones novas burgo ceteris monafterii poftel fionibus irrogare. Si qua igitur in futurum ecclcfiaftica fzculariive pcciuoa hanc noftrc conftitutionis paginam fetens , conlra eam temere venire tentaverit: fecundo, tertiovecommonita , fi non iatisfadione congrua emendaverit , poteftatis honorifque fui dignitate careat , rcamque fe Divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognoicat, Ac a iaeratillimo corpore Ac unguine Dei & Domini redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fiat , atque in extremo examine dittriûz ultioni fubjaccat. Cunelis auiem eidem loco jufta iervantibus fit pax Domini uoftri Jefu Chrifti; quatenus & hic frudum bonae adionis percipiant, Ac apud diftridum judicem prxmi.c aeternat pacis inveniant. Amen, amen, amen.

Ego Calixtus catholic» ecclefia: epifcopus , fubfcripfi.

Datum Albzl, per manum Cbryfogoni S. RE. diaconi cardinalis ac bib!iothecarit , xv. Kalendas Junii , Indidione XIV. Incarnationis Dominice anno MCXxn. pontificatus domni Calixti papz armo m.

XX. AD EUMDEM

Aiiud privilegium.

Calixtui epifeoput fervu; fervorum Dei, dileflo filio Francem Trenorurnfi abbati, tjufaue juccejforibui regulariter Jub/iitnendi i.

C

Venerabilia Ac Deo dicata loca tanto enixius juvare nos convenit Ac fovere, quanto fpecialius eorum nobis cura Ac follicitudo Divina difpofitione cognofcitur immineie. Propter quod (cariflime in Chrifto fili Franco abbas) petitioni tu» aures noftras aftedu benignitatis aebitx inclinamus. Et quoniam Trenorcienie monafterium fingularitct o. Petri, cujus juris eft , fpedat cuftodiam ; Ac qu» nunc habetur ecclefia , noftris per Dei gratiam manibus conlccrata eft : locum eumdem fingulari apoftolicz fed:s patrocinio communimus. Przfentis igitur decreti aptorirate ftatuimus , ut cimiterium quod juxta D idem monafterium benediximus, quietum Temper ac liberum habeatur . Porro falvitatis & fciuritatis termini, qui per pofitas in fpatiolo monaflerii circuitu cruces difttndi funt, ita firmi omnino Ac inviolabiles conferventur , ut nulli prorfus facultas fit , infra eos depnedationes vel affultus facere , aut temeritate qualibet graviores cuiquam injurias irrogare. Sane definitionem quz inter veftrutn Ac beari Florentii monafterium , de ecclefiis fandat crucis At fandi Nicolai a domno przdecefibre noftro fandz memoriz Urbano papa Turoni fada eft, autoritate fedis apoftolicz confirmamus. Ad hzc unherfa quz veftrutn monafterium, aut in przfcnti decima quarta Indidtone legitime poftidet , aut in Futurum larEgiente Deo jufte atque canonice poterit adipifei, per przfentis feripti paginam tibi tuifque fuccefforibus in perpetuum roboramus. In quibus hzc duximus nominibus exprimenda. Videlicet in epifcopatu, Acc.

Enumerat illiut tcti(fia pofieffionet. Deinde.

Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat veftrum coenobium temere perturbare , aut ejus pofleftiones auferre , vel ablatas retinere , minuere , aut temerariis vexationibus fatigare : fed omnia integra conferventur, eorum pre quorum fuftentatione Ac gubernatione concefla funt ufibus omnimodis profutura . Si qua igitur in futu-

faturum ecclefiaftica fccularifre pertona , hanc A noftr* confirmationis paginam fciens, contra eam temere venire tentaverit: fecundo tertiore commonita, fi non iatisfaâionc congrua emendaverit , poteftatis honorifique fui dignitate careat , reamque fe Divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat ; dc a facratiflimo corpore dic fanguine Dei dc Domini redemptoris no- Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine Jiftridte ultioni fubjaceat. Cun&is aurem eidem loco jufta fervantibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti : quatenus de hic fruâum bone a- Aionis percipiant , dc apud diftri&um judicem premia etern* pacis inveniant. Amen , amen, omen.

Ego Calixtus catholic* ecclefic epifcopus , B fubfcttpfi

Datum Albe, per manum ChryfogoniS.R- E. diaconi cardinalis ac bibfiotbecarii , xv. Kalendis Junii, Indi&ioœ Xtv. Incarnationis Dominic* anno mcxxII· pontificatus autem domini Calixti II pap* anno ut.

x«b.Mie.s. c–

XXL AD PONTIUM CLUNIACŒNSEM ABBATEM.

Ecclefiam S Theodori attribuit Cluniaco.

Calixtia tpifcopm fervxj fervona Dn , cerifiueeo in Cbrijlo filto Pontio Matt Clxmacenfi , tjufqut facetfforibus regulariter ftdflitnendi; in per-* C *petuttm*

Religionis monafticac modernis temporibus fpeculum, dc in Galliarum partibus documentum , B. Petri Ouniacenfe monafterium , ab ipfo fu* fundationis exordio fedi apoftolic* in jus proprium eft oblatum Proinde patres noftri fanA* recordat1011is Joannes xi & alii ufque ad noftra tempora ecclefi* Romane pontifices , locum ipfum fingularis dilt&ionis ac libertatis prerogative donarunt, dc univerfa ei pertinentia privilegiorum tuorum fanAionibus munierunt. Propterea , fili in Chrifto beatiftime Ponti , quem nos in Vicnncnfis ecclefi* regimine pofiti , noftris per Dei gratiam manibus in abbatem con- D fecravimus: dt peribnam ruam , dt locum , cui jutore prxfides , totis dileâionis vifceribus amplcâentes , qu'eti veftra , dc ecclefiarum veftrarum , attentius providentes , ecclefiam S. Theodori de Rocha Bovecoric , cum omnibus pertinendis fuis, laudantibus ipfius ecclefic clericis, a venerabili fratre noftro Willelmo Petragoricenfi epifeopo, tibi, dc ecclefic Cluniacenfi humiliter dc devote donatam , autoritare apoftolica tam tibi nuam fucceforibus tuis, perpetuis temporibus con. firmamus, dc prefentis privilegii pagina communimus. Si quis igitur aufu temerario, impiaque pratfumptione contra Deum, dc fandos ejus apofiolos, contraque animam fuam, hoc noftrcapoflolic* autoritatis privilegium in aliquo infrin- E gere tentavent , tncunftanter fe noverit noftrz apoftolicc maledidionis ac ileo tranfpun&um , noftrae apoftolic* excommunicationis telo perfoffum, noftri etiam apoftolici anathematis gladio tianfverberatum, nec nifi per dignam fatisfaàionem faluti pnftinz reparandum . Ei ergo qui coufctvator extiterit, fit paxDvinini Jefu Chrifti, quatinus dc hic frudum bon* aftionis percipiat , di apud diftriûum judicem prxrnia zternz pacis inveniat. Arnen

Ego Calixtus Catholic* ecclefi* epifcopus , fufcicripfi.

Datum Laterani per manum Chryfogoni S. R. E. diaconi cardinalis, ac bibliothecarii , v. Kalend. Januar. Indiâ. xv pontificatus autem domni Calixti II. pape, anno it.

XXII. AD EUNDEM.

E> Bibli·· Cl·*.

Privilegium Cluniacenfe.

CaUxttu epifctpur fervat fervaraat Dei , cariffvno in Cbrifto filio Pontio Clutuacenfi Mati, ejtfyue facejjerihu regulariter fnbftituendii in perpetuai.*

"O Eligionismonafticas modernis temporibus fpe- Jv culum, &Jn Galliarum partibus documentum, B. Petri Cluniacenfe monafterium, ab ipfo fu* fundationis exordiofedi apoftolic* in jus proprium eft oblatum. Proinde patres noftri finite recordationis Joannes XI. item JoannesXII. Agapirus II. Benedi&us VI. item Benediâus VII. Leo VII. item Leo IX. Gregorius VI. item Gregorius VII. Alexander II. *Stephanas*, Vidor III. Urbanus II. Pafchalis II. dc Gelafius II. ecclefi* Romane pontifices , locum ipfum lingularis dikdionis ac libertatis praerogativa donarunt, & univerfa ei pertinentia nririlegiomm fuorumfanftionibus muniverunt, otatutum eft crtm, ut omnes ecclefic, cimiteria , monachi , & laici univerfi infra terminos habitantes qui funt a rivo de Salnai, & ab Ecclefia Rufiaci , & cruce de Lornint : a termino quoque molendini dc Tornafach, per villam qiue dicitur Varemia , cum nemore Burfejo; a termino etiam qui dicitur Perois, «d rivam ufque ad Salnai : iub apoftolic* tantum fedis jure ac tuitione permaneant . Neque iofi Cluniacenfis loci presbyteri , aut etiam parocniani, ad cuiuslibet , nifi Romani pontificis , fle Cluoiacenfis abbatis , cogantur ire fynodum vel conventum . Sane pro abbatis , monachorum , feu clericorum , infra praediâos terminos habitantium ordinatione, pro chifmatisconfcâione, pro facri olei, ecclefiarum, altarium, & cimiteriorum confecratione, Cluniacenfe monafterium, quem maluerit, antiftitem convocet, Cluniacenfes monachos ubilibet habitantes, nulla omnimodo perfona, pneter Romanum pontificem, dc legatum qui ad hoc millus fuerit, excommunicet aut interdicat. Porro fi monachus, clericus , aut laicus , five cujuslibet ordinis profetfionifve perfona, nifi forte certa de caufa excommunicari fit, Quniacenfium clauftrorum manfiones elegerit: abfque contradidione alicuius fufeipiatur, de nu* de fuo jure attulerit, libere a monafterio habeantur. Altaria, cimiteria, dc decime Cluniacenfium monachorum , dc quaecumque juris eorum funt, a nemine auferantur, vel minuantur . De monachis aut monafteriis Cluniacenfibus, nulli epifcoporum, falvo jure canonico , fi quod *in eis* habent, liceat juaicare: fed ab abbate Chjniacenfi juftitia requiratur. Quam fi apud eum invenue nequiverit, ad fedem apoflolicam recurratur XIn^bbatiis , quae cum fuis abbatibus ordinationi Cluniacenfis monafterii dati funt, videlicet S. Martialis Lemovicenfis, S. Eparchi Engolifmenfis, monafterii noviPidavu, S. Joannis Angeliacenfis, monafterii Lcfatenfis, Moyfiacenfis, Figiacenfis, de S. Ægidii Nemaulenfis ; in Arvernis , Maufiacenfis, Tiarncnlis , Menacenfis; in epifeopatu Educnfi, Vizeliacenfis, in Autifliodorenfi, S. Germani ; in Cameracenfi, Hunoldt-Curtis , in Rotomagenfe , abbatia apud Pontifaram; in Tarvanenfi , S. Bertini, dt S. Wlmari; in Italia, S. Banedidi fii-

pec

per Padum l' fine Cluniacenfis abbatis pneceoto nullatenus eligant. Pro altaribus fie ecdcfiis Are decimis veftris, nulli Epifeoporum facultas fit, gravamen aliquod vobis aut tnoieftias irrogare. Sed ficut eorum promiifione qusdam ⅄ parte, quadam ex integro habuiftis, ita & in futurum habeatis. Ecclefiarum veftrarum decimas, que a laicis obtinentor, fi fecundum Deum eorum poteftati fubtrahere vcftr* religionis reverentia poterit: ad vtftram, fit pauperum gubernationem vobis liceat poffidere. Decimas laborum veftrorum, pro quibus tam vos, quam alios monaftic* religionis viro* inquietare epifeopi confueverunt, illorum videlicet, quos dominicaturas appellant, qui veftro fumptu a monafteriis, fit celbe veftr* clientibus exco-rntur, fine omni epifeoporum fit epifeopalium miniftrorum coturadiftione deinceps quietius habeatis, qui vcftra peregrinis fratribus fit pauperibus erogatis. Ecdefix omnes, qu* ubilibet pofite funt, feu capelin veftr*, & cimiteria, libera fint, fic omnis exa&ioois immunis, praeter confuetam epifeopi paratam, fit juftitiam in presbyteros, fi adverfus fui ordinis dignitatem offenderint. Liceatque vobis, fcu fratribus vcflris, in ecdefiis veftris presbyteros eligere. Ita tamen ut ab ^pifeopis, vel ab epifeoporum vicariis, animarum curam nbfque venalitate fufeipiant. Quam fi committere illi, quod abfit, ex pravitate voluerint: tunc presbyteri, ex apoftolicc fedis benignitate, officia celebrandi licentiam confequantur. Ecclefiarum veftrarum confccratioaes fi diaecefani epifeopi gratis noluerint exhibere, a quolibet catholico fufeipictis epifeopo. Nec cellarum veftrarum ubilibet oofitarum fratres, pro qualibet interdiftione vel excommunicatione, Divinorum officiorum fufpcnfionem patiantur: fed tam monachi ipfi, quam famuli eorum, fit qui fe profeffioni monaftic* devoverunt, daufis ecclefiarum januis, non admiffisdiccefanis, Divio*fervitutis officia celebrent, fic fepultune officia peragant. PcrculTuram quoque proprii numifinatis vel monet*, quandocumque vel quamdiu vobis placuerit, habeatis. Hsec igitur omnia, ficut a ooftris pnedecefloribus conftituta funt: ita fic nos autoritate apoftolica confticuimus, fic przfentis privilegii decreto confirmamus. Pneterca, fili in Chrifto Ponti, quem nos in Viennenfis ecclefi* vofiti regimine, noftris per Dei gratiam manibus in abbatem confecravtmus: fic perfonam tuam, fic locum cui Deo autore prefides, totis dilc&ionis vifceribus ampleftentes, & quieti veftr* attentius providentes, h*c adjicienda cenfuimus: ut abbatiarum veftrarum eleftis, nullus epifeoporum fine commendatitiis Quniacenfis abbatis litteris, conlecrationis, vel ordinationis manus [imponat. Alioquin fic confecrator tinquam conilitutionis apoftolicc prevaricator, graviori fubjaceat ultioni, fic confecrati eleftio, five ordinatio, donec apoftolicc fcdi fic ejus Quniacenfi monafterio fatisfiat, irrita habeatur ?£ Porro presbyteris parochialium ecclefiarum, S. Marie, fit S. Odonis, Quniacenfium, ejiciendi fic fnfeipiendi in ecdefiam ex antiqua confuetudine pcenitentes, fic nuptiales chartas faciendi, licentiam indulgemus. Prohibentes*, tam Matifconenfem epifeopum, quam fic alk» fuper hoc, vel fuper aliis, qu* ftatuta funr vobis moleftias irrogare. Si quis igttw aufu temerario, ficc. *ta in epijioia fnperiore.*

Ego Calixtus catholic* ecclefi* epifeopus, fub. feripfi.

Datum Valenti* per manus Chrylbgoni S. R. E. diaconi cardinalis, ac bibliothecarii, v111. Kalend. Martii, Indift. xm. Incarnationis Dominic* anno mcxx. pontificatus, autem domini Calixti II. paps, anno ai.

XXIII. AD LUDOVICUM FRANCORUM REGEM.

Commendat P. cardinalem, legatum apoftolicum.

Caüixrxf tpifeoptu, fervat fervorum Dei carifimo i» C briju filia Lttdavic» ilhtfiri Û glortofo Fretcanta rtgj, falniem & apoftoluam bénediüionent.

GOnceftam tibi a Domino gratiam fic regiam poteftatetn te recognofcere *icimus* fic gaudemus. Siquidem Deum diligis, ecclefias veneraris, fic perfonis Ecdefiafticis debitam exhibes reverentiam fic honorem. Ea propter, fili carift»me, benediftiooe apoftolica te duximus vifitandum, hortantes, fic monentes ut in hoc Dei gloriolb propofito tanquam rdigiofus fic catholicus rex per ejus gratiam perfeveres: quatenus regum rex qui terrenum tibi regnum contulit, *temi etiam coronam fic gloriam largiatur. Sane cariffimum filium nollrum P fedis noftr* presbyterum cardinalem nobilitati tu* attentius commendamus. Nos enim a latere noftro eum fecundum antiquam apoftolics ledis confuetudinem ad terram poteftatis tu*, pro corrigendo fic confirmando qu* corrigenda fit confirmanda fuerint, delegamus. Regamus igitur excellentiam tuam, fic in Domino commonemus, ut eum tanquam vicarium noftrum reverenter fiifcipias, honefte habeas, fit ira ei facultatis tu* confilium fic auxilium przbeas, quatinus fibi injunctum poffit minifterium adimplere. Uxorem tuam dominam reginam, fic filium Philippum, quos tanquam vifcera noftra diligimus, per te falutamus fic benedicimus: omnipotentis Dei mifericordiam obfccrantes, ut perfonam tuam, fic ipfos, dexter* fu* proteftione per tempora longa fervet incolumes. StepKanUm- quoque cancellarium, fic omnes fideles tuos falutamus ficbenedicimus. Datum Beneventi, pridie Kalendas Oftobris.

XXIV. AD GIRBERTUM EPISCOPUM PAR1S1ENSEM.

Ut omnes clerici fic abbates dicrcefeos, ipfi pareant. Item ut canonicus Parifienfis, alterius ecclefi* epifeopus dfeftus, prrbendam amittat.

Calixtxr epifeoptu fervm fervorum Dei, venerabtli fratri Girberto epifeopo, & canonicit Parifienfi< ecclefia, /altaem & apafiolicam bencdiflionem.

APoftolic* adm iniftrationis debito provocamur, fuam ecclefiis dignitatem fic juftitiam confervas*. Quapropter vcftram matricem beate Mari* ecdefiam in fu* dignitatis ftatu volumus per Dei gratiam permanere. Pro pr*fcntis *feripti* ftabilitate ftaruimus, ut omnes fic clerici, fic abbates, ad fedem Parifienfem pertinentes, tibi, cariffime frater Girberte epifeope, tanquam paftori fuo fic tanquam membra capiti adherentia, fic fucceiforibus tuis, debiramobedientiam fic reverentiam femper exhibeant. Illud etiam juxta ûnftorum cenfuram decernimus: ur fi aliquis ecclefi* Pariﬁcnfis canonicus, ad epifcopatus fuerit honorem promotus, fic alterius ecclefi* gubernacula benenciaque fufccperit: illius, de qua aftitmptus eft, ecclefi* privetur c». noni-

nonica . Datum Laterani , v. Kal. April Indi- A âione *t.*

Ex H..dii N.iropoli *Sxllitrar* ·

XXV. AD OTTONEM DE CASTRO IRINGI.

Ædificand* ecclefi* ac monafterii poteflatem facit, fub cenis conditionibus.

Calixtus epifeopus fervus fervorum Dei, nobili & fiiuftri viro Ottoni de Caftro Jrmgi, falutem Ü apoftelicam benedifiionem.

DEvotionem tuam fpeftavimus , auia przdium tuum Puribergk, ubi eccleiiaminhonorem apoftolorum Petri & Pauli aedificare de- fideras, in qua videlicet regulares fratres inomnipotentis Dei fervitio communiter confecrentur, B. Petro , ejufque Romanz ecclefi* obtulifti' . Eandem itaque oblationem nos ad honorem Dei, & falutem animz tuz lufcipientes, locum ipfum B. Petri patrocinio communimus . Statuimus enim ut nullus eum occupare, nullus ibi affultus facere , vel moleftias aufu temerario audeat irrogare : fed omnia quz vel a te jam collata funt , vel in futurum de fuo jure a quibuique fidelibus conferentur, quieta & integra, fubapoftolicz fedis munimine conferventur. Ita tamen, ut exinde pro cenfu fingulis quatriennariis alba cum amiciis fuis Lateranenfi bafilicz B. Laurentii perfolvatur. Statuimus etiam ut deinceps, C neque tibi , neque alicui heredum tuorum , facultas fit fe in przdifti loci advocatiam ingerere : fed juxta fratrum eleûionem & liberam voluntatem , advocatus ibi per Dei gratiam ftatuatur . Idipfum & de prxlato^ loci decernimus obfervandum. Si quis autem huic noftrz conftitutioni temere , quod abfit , contraire nntaveiit : honoris & officii fui periculum patiatur , aut excommunicationis ultione pleftatur , nifi przfumptionem fuam dignam fatisfaftione correxeiit . Qui vero locum ipfum , & fratres in eo Domino fervientes juvare, fuifque rebus honorare curaverint : omnipotentis Oei , & apoftolorum ejus Petri & Pauli benediftionem & gratiam, & peccatorum luorum veniam confequan-D tur. Arnen .

Ego Calixtus carholicz ecclefiz epifeopus collaudans confirmavi hanc litteram per m.inum Chryfogoni fanftz Romanz ecclcfiz diaconi cardinalis ac bibliothecarii , n i. Kaiend. Aprilis Indiâ- xiv. Incarn. Dominiez anno MCXXI. pontificatus autem Domini Calixti 11. papa , anno m.

Ib>d<E .

XXVI AD CANONICOS REGULARES BERNRIEDENSES.

Eorum inftitutum approbat.

Calixtus epifeopus fervas fervorum Dei, dileflis in E *Cbrifto filiis Othoni prepofito , & tjui fratribus in V. Martins ecclefia regularem vitam profeftis, tam prafcnttbut quam futuris in perpetuum.*

REligiofis defideriis dignum eft facilem przberc confenfum, ut fidelis devotio facilem fortiatur effeftum . Eapropter nos tam vcftris quam nobilis viri Ottonis precibus inclinati ecclefiam veftram in honorem Domini Salvatoris, & B. Martini intra epifeopatum Aufuftenfcm , in loco qui dicitur Bernried , conftruftam , in qua fub regularis vitz obfervantia , & canonici ordinis difciplina , omnipotenti Domino fervire deaeviftis, in B. Petri & Romane ecclefi* tutelam, prote&ooemque fufeipimus, & fedis apoftolKX patrocinio communimus. Statuimus enim, ut omnia qux illi , vel ab eodem Otrone , & uxore eius Adelhcide , vel ab aliis fidelibns de fuo jure aut jam collara funt , aut in pofterum largiente Domino conferentur, quieta vobis, veftrifque fucceflbribus, io eadem religione maniuris, & illibata permaneant. Decernimus quoque, ut nulli omnino hominum liceat eandem ecclefiam temere perturbare, aut ejus poiletlionesauferre, vel ablatas retinere, minuere , vel temerariis fatigationibus vexare : fed omnia integre conferventur, eorum, pro quorum fuftentatione & gubernatione concéda funt, ufibus omnimodis profutura, falva Auguftenfis cpiicopi reverentia. Pnepofitorum vero libera & canonica , maxime de eadem, vel de qualicumoue fpirituali congregatione, fiat eledio , & port profeifionem jufte exhibitam, nemini veftrum licear proprium quid habere, nec fine przpofiti vel congregationis licentia de clauftro dilcedere : ut in eo , quod affumpfiftis, prepofito, largiente domino conftanter in perpetuum maneatis . Advocati etiam & defeniores eidem cell* utiles ab ipfius loci fratribus provideantur, A' libere eligantur . Ad Indicium autem percept* hujus a Romana ecclefia libertatis , albam cum cingulo & amiftu B. Petro in Lateranenfis palatii capella fingulis trienniis perfolvetis. Si qua ergo in futitnun ecclefiaftica, fzcularifve perfona, hanc noftrz conftitutionis paginam fciens , contra eam temere venire tentaverit, &c. *ut epiftola* vii.

D. Calixtus, catholicz ecclcfiz epifeopus.

Datum Laterani per manum Hugonis fanâ» Romanz ecclefiz fubdiaconi , II. Idus Novembris, Indiftione prima , Incarnationis *Dominiez* anno mcxxii. pontificatus autem domni Cafixti papz II. anne iv.

XXVII. AD CANONICOS REGULARES BERGTESTADENSES.

Eorum inftitutum approbat.

Calixtus epifeopus , fervat fervorum Dei , dileiJir film Eberqumo prapofito, <7 e)us fratribus intecifia fanflcrum Joannis & Martini qux in Salixburgenfi pago, tn Ixo videlicet qui Eercbgetefgaden dicitur, fita eft regularem vitam projeftis , t.im prxfentibus quam futuris m perpetuum.

PRzce-tum Domini habemus *intrare fer angsr ftam pvtam, quia angofta via eft, qua ducit ad vitam.* Qjiia ergo vos, o filii in Chrifto leilitlimi , per Divinam gratiam afpirati , mores veftros fub regularis vitae difciplina coercere . & ut anguftam ingredi valeatis portam , communiter fecundum lanftorum patrum conftitutionem, omnipotenti Domino defervire propofuiftis : votis vcftris paterno congratulamur affectu . Unde etiam petitioni veftrse , benignitatis debirx impertientes alfenfum , religionis propofitum przfeniis privilegii autoritate firmamus. Statuimus enim , ut nulli omnino hominum liceat vita: canomcx ordinem quem profeffi eftis in veftra ecclefia commutare .^Nemini etiam profefiionis veftrse facultas fit , alicujus levitatis inftinftu, vel anftioris religionis obtentu, fineprsepoliti vel congregationis licentia de clauftro difced-re . Quod fi difcefferit , nullus eum epifeoporum, nullus abbatum , nullus taooachorum , fine

fine communium litterarum cautione fufeipiat : A quamdiu videlicet in ecdefia veftra canonici ordinis tenor Domino proflante viguerit. Sane juris ecclefiaftici ferramenta a diœcefano fufeipietis epifeopo : fi quidem gratiam atque communionem apoflolicr fedis habuerit , fle fi ea gratis ac fine pravitate voluerit exhibere. Alioquin liceat vobis pro corumdem facramentorum fufceptiooe catholicum quem malueritis adire an» tiftitem . Porro lod veftri advocatiam fine pro- Kfiti & fratrum confenfit , aut a fundatorum redibas, aut quibuslibet aliis occupari , omnibus prohibemus . Nulli ergo omnino hominum facultas fit , prcdiftam ecclefiam temere perturbare , aut ejus poflêfliotrs auferre , vel ablatas retinere, minuere , aut temerariis vexationibusB fatigare : fed integra conferventur eorum , pro Juorum filftentatione fle gubernatione concerta unt, ufibus omnimodis profutura. Ad indicium autem percepta hujus a Romana Ecdefia libertatis, aureum unum quotannis Lateranenfi palatio perfolvetis. Si qua ergo in futurum ecdefiaftica, fiacularifve perfona, hanc noftro conftitutionis paginam fciens, flte. *ut tpiftola* vit.

Ego Calixtus catholicae ecdefi· epifeopus.

Datum Laterani per manum Ctuyfogoni fanfte Romane ecdefia diaconi cardinalis ac bibtiothecaril vit. Idus Maji, Indi&one xtv. Incarnationis Dominice anno Mcxxil. pontificatus autem domini Galixti II. pape, anno 11 s.

C

XXVIII. AD EPISCOPOS, ET ALIOS fideles provinciarum , Bituricenfis , Burdegalenfis, Aufcitane, Turonenfis, Britannia.

Gerardum Engolifmenfcm epifeopum › legatum apoftolicum inftituit.

Calixtus epifeopus fervus fervorum Dti , dtle&is fratribus # filiit arcbiepifcopis, tpifeopts, abbatibur, principibus, & cateris tam clerici/ quam laicit, per Bituricenfem, Burdegalmfem , Aufcitanam , Turmenfem , & Britauniam , prvvi· ciar canfiitutii , falutem (J ctpofiolicam berndiÜIOMtCt.*

ET patrum procedentium inftitutio exigit, & fraterne caritatis debitum nos compellit , ut providere falubriter univerfis ecclefias filiis auxiliante Domino procuremus. Verum quia ubique profentes effe, aut per nos ipfos eunda exercere non poffumus : fratres noftros, quos nimirum opportunos credimus, in partem noftncfoL licitudinis evocamus. Ea propter venerabili fratri noftro Gerardo Engolifmenfi epifeopo noftras in partibus veftris vices duximus committendas : quemadmodum & dominus prodeceflor nofter fandas memoris Pafchalis papa commififlè cognofcitur. Confidimus enim in Domino, quia ipfe minifterium hoc ad honorem Dei, & faiutem veftram, fando coopérante fpiritu , fideliter miniftrabit .E Rogamus itaque univerfitatem veftram , monemus, atque prreipimus , ut ei tanquam vicario noftro, humiliter pareatis : fit cum opportunitas ecclefiaftice utilitatis exegerit , ad vocationem ejus unanimiter convenire, & fynodales cum eo conventus folemniter celebrare curetis: quatenus communi deliberatione corrigenda corrigere , & confirmanda poftit, autore Domino, confirmare. Datum Beneventi xvn. Kal. Novembris.

XXIX. AD GAUFRIDUM CARNOT. Joanncm Aurelianenfcm , & Stephanum Parifienfem epifeopos.

Ut fervetur interdiDum ei illicitae nuptias imperatum.

SIcut omne quod irreprehenfibile eft , catholica defendit ecdefia ; ita ea que contra Lita canonum inita funt , fecundum aequitatis A juftitix deftrycre nititur rationem . Cautam liquident matrimonii inter GutHelmum filium comitis Roberli fle filiam comitis Andegaveniis contract, cui parentela titulus opponitur dikâo filio noftro 1.... presbytero cardinali commifimus finiendam . Qui poft fufreptam idoneorum teftium de parentela probationem, ubicumque Guiilelmus filius comitis Robert) fuerit, prohibuit officia celebrari : nifi utique ad datum a fe terminum conjugium Idem ditTolverit . Unde fraternitati vçftrx prccipimus, ut eandem fententiam a nobis firmatam per veftras faciatis parochias obfervari. Datum Laterani vu. Septembris.

XXX. AD PONTIUM ABBATEM ANIANENSEM.

Cellam S. M. ipfi adjudicat adverfus Arelatenfem arebiepifeopum, & monaebes cafa Dei.

S*Uper* cella S. M. de Gordiano , &c. *Extat infra m concilia Talofano aim.* j 119.

XXXI. AD CANONICOS MATISCONENSES.

Adverfus vaftatores villae de Monte-Godino.

Calixtus epifeopus fervus fervorum Dti, diltihs filin Matifcoiurfit eccIffia catumkit , falutcm & apoflolicam benedtAioncm.

VIllam de Monte Godino ad veftram ecclefiam pertinere, & per veftrum rainifterium Ddiipenfari audivimus . Carterum milites quidam locum ilium occaîone-depraedantur , quos autoritate litterarum prefennum commonemus, ut a devaftatione illa & inquietatione defiftanr. Quod fi contemptores extiterint, fit ipfi ac fautores eorum tamdiu ab ecclefiarum limûiibus fequeftrentur, & in terris eorum Divina officia interdicantur, praeter infantium baptilmata & monentium pcenitentias: donec aut Lugdunenfium archiepifcopi , de cujus parochia locus eft , aut veftri epifeopi judicio, fatisfaciant. Data ux.Kalend. Februarii*.

XXXII. AD UMBALDUM ARCHIPISC. LUGDUNENSEM.

De eodem argumento.

CaUxttu epifeopeu fervus ftrvontm Dti , cartffima Ü venerabili fratri Vmbaldo Lagdant^ arcbiepifeopo, falutem tf apefalscam teudiflmtm.

VEnerabilis fratris noftri B. Epifeopi & ecdefir Matifcenfis ad nos querela pervenit, quod parochiani tui, videlicet Wicardus de Anton. fit Guido incatenatus Matifcenfis ecclefi* in villa de Monte-Godino gravamen & injurias inferre non definunt , locum ipfum pravis exadi-

O bus

bus affligentes . Unde fraternitati tu® injungi- A mus , ut eos diligenter commoneas , quatenus aut res ecciefiafque liberas dimittant, aut in tua ve! ipfnu Matifcenfis epiicopi curia inde jufli-tiam faciant. Quod fi contempferint, tu de eis, tanquam de facrilegis, plenam pro tui officii debito juftitiam exequaris, Data Vienne, iv. ldus Februarii.

XXXIII. AD BERNARDUM TOLETANUM PRIMATEM.

Jura primatus Toletani.

*Calixtus epifcopus fervxs ferverim Dei, venerabill fratri Bemardo Toletano primati , ejnfqae f*c~ cetfdtâfy canonice fabflitnenidii in perpetium ·*

Poilqulm fiipcrn» miferationis dignatio infignem quondam Ac inter Hifpaniarum urbes m.mni nominis civitatem Toletanam , Audio labore gloriof» memori» regis Udefonfi deSarraccnorum tyrannide liberaverunt .' domini pnedeccftbres noftri fanft» recordationis Urbanus fit Pafehalis, ecdefi» Roman» pontifices , ejufdem civitatis ecclefiam priftin» ftuduerunt reftituere dignitati . Unde , reverendillime frater Ac coepiicopc Bernarde, pallium tibi, pontificalis videlicet officii plenitudinem, conferentes, in totisHiJpaniarum regnis primatem te privilegiorum fuorum fanftionibus ftatuerunt : ficut predeceflbres tuos, prxdift® urbis pontifices , confiât antiqui- C tus extitiffe . Quorum nimirum patrum noftrorum veftigiis infiftentes, tam tuis , quam & reverendiflimi nepotis noftri Ildefonfi regis precibus duximus annuendum : ut amore Domino, eundem tibi, tuifque fncceflbribus honorem , Ac per vos Toletan» ecdefi» confirmemus. Apoftolica igitur autoritate ftaruimus , ut per univerfa Hifpaniarum regna primatus obtineas dignitatem . Verum perfonam tuam in manu noftra propenfiori gratia retinentes , cenlèmus , ut folius Romani Pontificis judicio ejus caufa, fi qua fuerit, decidatur . Te itaque univerfi Hifpaniarum prcfules primatem refpicient ; Ac ad te , fi quid inter eos quxftione dignum exortum fuerit, referent: falva tamen in omnibus Romanae D ccdcfut autoritate , fit falvis metropolitanorum privilegiis fingulorum . Sane Toletanam ecclefiam pixfcniis privilegii ftabilitate munimus , Complutenfem ci parochiam cum terminis fuis , necnon fit eccicfias omnes, atque diœcefes, quas ;ur' proprio antiquitus pofledifle cognofcitur , confirmantes epifcopalcs prxtcrca fedesOvcttim, Legionem, Palcntiam , eidem , Toletan® ecclefix , tanquam metropoli , fubditas efle decernimus. Reliquas vero, qu» antiquis ei temporibus fubjacebant, cum Dominus omnipotensChriftianorum reftitucrit potcfl.iti fu» dignatione mifericordix : ad caput proprium referendas decreti hujus autoritate ftatuimus. Porro illarum diœcefes civitatum , qu« Sarracenis invadentibus metropolitanos proprios amiferunt , eo tenore veftrae iubjicimus ditioni : ut quoad fine propriis extiterint metropolitan!! , tibi , ut proprio , debeant fubjacere : faivo tenore privilegii, quod a hobis Compofleilanx ecckfiae pontifici eft collatum . Si qu» autem metropoles in ftatum fiielint piopriumreftitutx , luoqnxque dicecefis metropolitano reflituatur: ut iub proprii paftot is i egtmine fiipcr divini collatione beneficii glorictur. Si qua igitur in futurim ecdefiaftica, fxcularif«e periona , hanc noftrte conftitulionis paginam fciens, fcc a/ *cptjiola* vu.

Datum Manti», per manus Cryfogoni fande Romane ecdefi» diaconi cardinalis ac bibliothecarii, iii. Nonas Novembris, Indictione xv. Incarnation» Dominic» anno Mcxxn. pontificatus autem domini Calixti II. pap» anno j 11.

XXXIV. AD EUMDEM. Ibl4.

Ejufifem argumenti.

Pro bonitate tua, & antiqua Toletan»ecdefie nobilitate , domnus prstdeceflbr nofter fanfte memori» Pafehalis papa , & perfonam tuam, dc eandem commiflam tibi ecclefiam fpiritualiter honoravit : unde fuum te vicarium in B partibus Hifpaniarum conftituit, & fedis apoftoJic» legationem tibi honorifice commendavit . Et nos circa te, benignitatem & gratiam attendentes , pari te dileftione amplcftimur, & honorificentia honoramus , eandem tibi legationem totam, coopérante Domino, tribuentes; exceptis nimirum , Bracarenfi,. & Emeritana metropoli . Ad ejufdem quoque patris noftri exemplar, omnes tibi ecclefias cum pofleffiouibus & redditibus fuis concedimus, & confirmamus, quas ipfe idem dominus Ac pater nofter cognofcitur concoflifle : faivo tamen in omnibus jute Ac dominio Romans ecdefi», necnon cenfu annis ci fiugulis perfolvendo. Tui enim de cetero eft , frater Bernarde , ita fupradiftam matrem tuam ecclefiam Romanam diligere, ita licet in remotioribus partibus venerari : ut ejus femper gratia, Aomagni licentia dignior habearis . Datum Manti» *m.* Nona» Novembris.

XXXV. AD OVETENSEM, Ac LEGIONENSEM EPISCOPOS.

Ut Toletano primati fubjaceant.

Przdeceflbr nofter fanft» memori» Urbanus papa autiquam Toletane ccclefi» nobilitatem cognofcetu, ejufque paupertati compatiens , Ovcicnlcm & Legioncnfem eccicfias archiepifcopo Toletano cooceffit , Ac fcripti fui autoritate fumavit. Ad cujus exemplar dos pnedifte ecclefi« decernimus auxiliante Domino providere . Monemus itaque fraternitatem veftram , atque praecipimus, ut Toletano archiepifcopo atque primati , tamquam metropolitano proprio reverentiam & obedientiam impendatis . Datum Manti», m. Nonas Novembris.

XXXVI. AD EPISCOPOS, ABBATES, & CÆTEROS IN HISPANIA. ibu.

Ut Bemardo Toletano primati tamquam apoftolico legato pareant.

Cah xtns epifcopus fervas fervorum Dei , archiepifopis, epifeopis, abbatibus, prapqfihs, necnon ú careris, tam clericis , quam laids , per Hifpam.is conflitutis , falntem tJ apoflolscam benediilioncm.

Notitiam veftram latere non credimus, quod domini piædcceftores noftri taiiftx recordationis Urbanus & Pafehalis, ecdefi» Roman» pontifices; venerabilem fratrem noftrum Bernardum Toletanum primatem afteftione pi»cipua ddexerunt , & tanquam fpecialem filium honorarunt . Etenim ei luas vices in veftris partibus committentes, legatum cum fedis apoftolicxftatue-

tueront. Et nos ergo eandem ci dileâionem, & eandem gratiam exlubentes, noftras ei vices, noftramque firailiter legationem duximus committendam. Rogamus igitur univerfitatem veftram, monemus, atque precipimus, ut ei ficut legato noftro humiliter obedire, & fynodales cum eo ad vocationem eius celebrare conventus', cum ecclefiaftics utilitatis caufa exegerit, procuretis; que parante domino corrigenda corrigere, & confirmanda communibus auxiliis confirmare. Datum Mantis III. Nonas Novembris.

F> Baluii .. ' t u».

XXXVII. AD LUDOVICUM VI. Regem Francorum.

CAUxtus Epifeopus fervus fervorum Dei cariffimo in Chrifto filio Ludovico illuftri ôt gloriofo Francorum Regi falutem & apoftolicam benedi&iooem. Venientem ad nos cum titieris tuis venerabilem fratrem noftrum Robertum Attrebatenfem Epiicopum pro dikdione tua & fui ordinis reverentia paterne caritatis afiêâu fufeepimus, quem de jure Attrebatenfis parochiae confratri noftro Burchardo Cameracenfi Epifeopo, qui adverfus eum in generali Concilio prodamationem fecerat, refponfurum conftituto die ad ooftram vocaveramus patientiam, cumque prefixo termino fe noftro pnetentaret confpeftni, per quafiiam nobis eft litteras nuntiatum Camoracenfem Epifcopum ad nos pro exeeutione fui negotii venientem ab Imperatore idque 'ad mutuum quod cum eo fumus habituri colloquium fuiife detentum, ideoque in alterius partis abientia eandem caufam difcutcre certis rationibus non valuimus. Quocirca eum ad Ecclefiam fuam cum gratia noftra remifimus. In colloquio autem illo bonum quod operante Domino operati fuerimus tibi tanquam dilefttffimo noftro fle Ecclefis filio fignificare curabimus. Uxorem tuam Adelaidem Reginam dile&am neptem noftram &. filios tuos cariflimos nepotes noftros Philippum, Ludovicum, Henricum per te falutamus & benedictionis beati Petri à noftrr participes fieri deGderamus. Data Laterani xi. KaL Martii.

b» c»M Sc

XXXVIII. AD OLDEGARIUM ARCHEEPISC. Tarraconentem.

Ficrr fmu illi ceumtitHt eâ FidtliiOM ; tf EcctyMnu rtfcretiattut.*

CAliftus epifeopus fervus fervorum Dei, omnibus Eptfcopis, Regibus,Comitibus, Principibus, ceterifque Dei Fidelibus, falutem flt Apoftolicam Benediftionem. Paftoralis officii nobis a Deo commiffi lolicitudo depofeit, ut omni vigilantia, fle circumfpeftione gregem Dominicum fit cuftodiamus, & pafcamus. Hifpaniarum fiquidetn^Ecclefia, quot calamitatibus, quot filiorum Dei mortibus per paganorum oppreflk> nem aifiduc Conteratur, neminem veftrum latere credimus. Eapropter dileftionem veflramtanquam Deo (cujus legatione fungimur) exhortante per nos, admonemus, fle tanquam chariffnnos filios precibus, quibus poflumus, incitamus, quatenus ad fratrum detentionem, fle ecclefianim liberationem, infudare nullatenus defiftatis. Omnibus enim in hac expeditione conftanter militantibus, eandem peccatorum remiffionem, quam Orientalis Ecdefic detentoribus fecimus, Apoftolica auftoritate, fle coocefTa nobis divinitus poteftate, benigne concedimus, tiAlis autem» qui fignum crucis fuis veilibus hac de caufla impofuerunt, fi ab hoc Pafchate ufque ad aliud votum fuum perfolvere non fatogerint, a gremio fanfte Ecdefic, donec fatisfaciant, fummovemus. Verum quia exercitum vcftnun per nos, ut defideraremus, vititare nequimus, chari(fimum fratrem noftrum Oldegarium Tarraconentem Archiepifcopum, ad ipium ex latere noftro delegare curavimus, noftras ei vices in hoc fpecialitcr committentes, ut ipfius confilio fle difpofitione corrigenda corrigantur, fle confirmanda coopérante. Domino confirmentur. Si qua vero dubia in exercitu eodem emerferint, ipfius experientia terminentur. Ipfum itaque dileftioni vcftrs attentius commendamus: rogantes, ut illam in vobis inveniat charttatem, que nos ad cum vobis committendum compellit. Omnipotens Dpminus beatorum fuorum Apoftolorum Petri, & Pauli meritis, fua nos miferationecuftodtat, fltad gloriolam de inimicisChriftianorum viftoriam, fle felicem confummationem pervenire concedat. Dat. Laterani quarto nonas Aprilis.

LUDOVICI VI. FRANCORUM REGIS, Ad Califtum papam II. epiftola.

Nf Snotunfii tttl&t fdjiaatitr Lxgdtnttf.

SCripfit nobis fublimitas veftra de capttooe illius apoftate Burdini, fle de incolumitate ftatus veftri: unde, pater, duiciifimc, plurimum, fle pre ceteris vos amamus, honoremque veftrum ftudium noftrum in omnibus effc intelligimus.' De tententia fime in metropolitanum Senooenfem pro noftro honore relaxata animum noftrum ex parte mitigaftis. Sed quoniam ad tempus eft relaxata, fufpenfum vehementer ao dubium reddidiftis. Videtur enim aliquam adhuc fpem habere Lugdunenfis archiepifcopus fuper ilia quam qictrit fubjeftione. Sed, ut verum fatear, fuitinerem potius regni noftri totius incendium, capi(is etiam noftri periculum, quam hujus fubyefttonis fle abjeftionis opprobrium, videtur enim ad noftrum refpicere contemptum, contra nos hoc modo fieri, quod nunquam extiterit faftum. Novit autem experientia veftra, regnum Francorum in obfequiis promptum, in necceflitatibus amicum vobis extitifte, nec a fidelitate Romanae ecclefue, precibus aut promiffionibus imperatoris nos avelli unquam potuifle & quanto animi favore, quanta mentis humilitate vobis obedierimus, ut fi taceat vox veftra, clament opera noftra, monftrent obfequia mea. Ut enim extera dimittam, illud inter alia meminerit paternitas veftra, quod quamvis gravi, ut fcitis, laborantem infirmitate, moleftia corporis vehementer urgente: Rcmenfi tamen concilio, cum labore quidem noftro, fed cum honote veftro interefle ftuduimus; fit plus veftrat voluntati, quam noftrc facultati; plus honori veftro, quam dominio noftro confutuimus. Hoc vobis, duiciifime pater, memorando fcripfimus, non quia non placeat nobis hoc fecifle: fed quia volumus hoc a memoria veftra non recefiifle. Si quid igitur valet, fi quid poteft apud vos amor nofter, & obfequmqa noftrum; rogamus, fle petimus, ut Senonenfis ecclefia, qua: ab ifta. de qua nunc pulfatur fbbjeftione huc ulque aliena extitit flt libera, per vos non fiat ancilla; fed antiqua ejus libertas autoritate apoftolica roboretur, & privilegii firmitate muniatur. In quo tamen nihil a vobis contra jnilitiam exigitur

Si

Si enim opponitur quod reteram ioftitutio Lugdnaenfi ecclefi* primatum cooceterir, refpondetur ex oppofito, quod antique libertatis potefCo Senooenfem ecdefiam ab ejus fubjeûione defendit- Qj*od enim antiqua poteibone acquiritur, nullo, ut fertur, jure adimitur: etiam fi de jure Romane ecclefi· fuite «ognofiritur. Hac *igitur ratione*, Senonenfis ecclefi· libertas remanere debet inconcuflâ & intaâa, nec pulftri aut violari debet pro fubjedione noviter dc imprudenter faâa. Fada eft enim, ut dicitur, latenter & quafi furtive fubje&io ifta, nefciente fcilicet clero Senonenfi, inconfultis etiam epifcopis illius diœcefis, ignorante etiam *rego*: in quibus omnibus dignitas pendet ecclefi·. Et fubjeftio taliter fafta refpicere potius videtur ad ignominiam male accipientis, quam ad commodum ecclefi· nefcientis. Res enim communis g communi tradanda eft confilio. non latenti & privato terminanda colloquio. Cum igitur dignitas fit ecclefi·, non perfon·: fi Senonenfis A archiepifcoptas ifte, & quidem foins, de non fua fecit quod non oportuit, fi promifit quod r:on debuit .· ecclefia tamen Senonenfis quod fuum eft non amtfit, nec privata eft libertate, quam ex antiquitate habuit i nec cogenda eft ad fubjeâiooem, quam nutwuam exhibuit. His ita fe habentibus, videat, dulcifliine pater, diferet.'o veftra, ne civitas Lugdunenfis, que de alieno eft regno, de noftro floreat detrimento, nec fubjiciatur amicus amico: quia fi decipitur pro amico amicus, jufte fiet de amico inimicus. Rex ergo Franci·, quia proprius eft Roman· ecclefi· filius, fi in facili caula, fi in levi petitione contemnitur? nulla fpes in majori relinquitur, nec ulterius in aliis patietur repulfam, fi in iftis fuftinet repulfionis offenfam. Melius eft enim regie honeftati a precibus defiftere. quam de repulfa nevum ruboris contrahere. Quod minus in *litteris* continetur., prxfentium lator Algrinus viva voce fupplebit .· cujus verba tanquam ex ore noftro fiifcipite, & cuftodite.

ÊFA D EPISTOLAS CALISTI II. PAPÆ

A P P E N D J X.

ADMONITIO EDITORIS.

E« Suppl. M.nrt io. II. Ml· II<.

s^vUamquam illae, quas fubjicimus, epIftol·^ non quidem omnes a Callifto dat· funt, juvat tamen eas in colleftione conciliorum exhibere que ad canonicam pontificis ele&ionem afferendam pertinent. Suppetunt ille ex duplici editione, nempe ex Udalrici codice, & exMartene Veter. Monum. to.I. pag. 644. ex quo hic damus eodem quo apud illos ordine fervato.

EPISTOLA PETRI EPISCOPI PORTUENSIS AD CARDINALES,

eum Gehfio obeunte fuerunt.

Laudat eorum in providendo ecclefi· neceffitatibus prudentiam. Θ

in Cbriflo fratribui y epifeopii, tifdintlibtu 6" caterit clericu five Dicte qm cum paps Gel. fuerunt, P. *Portuenfis, falutem in Domino*

fru Mιμ ,μ Vti. Mu., i. I p«j iu <um I<a.

SCriptum eft *: Si ocului tuui fuerit fimplex, totum eorpue tuum lucidum erit.* Pronde benediâus Deus, qui fimplicitatem cordis veftri tanta prudentia illuftravit, ut magnis ecclefi· neceffitatlbus falubrt & maturo confilio provideretis. Licet enim me obitus domini noftri pape Gelafii contriftavcnt, petitioni tamen veftre promro & alacri animo diligentiam dedi, atque ut ceteri fratres vobifeum in unum faperent follicitus laboravi. Quod honefte fatis per Dei gratiam fadum eft, ficut per nuncios noftros, qui auxiliante Deo, in proximo ad vos venturi funt, plenius cognofcetis.

EPISTOLA CRESCENTI! SABINENSIS ET VITALIS ALBANENSIS EPISCOPOR. AD CARDINALES

Eledlonl fummi pontificis per eos faô® aflenfum prebent, togantque concilium a papa celebrari pro bono pacis.

Carijjimir i» Cbriflo frotribur, epifeopit, rardina-*hbus t epifeopi qui Rome funt C. Sabinenfit, V. Albanut in Domino falutem.*

LIteras a veftra fraternitate communes & proprias laetanter fufeepimus, & petitioni veftra cum devotione aflenfum prebuimus, ficut venerabilis frater nofter O. archipresbyter Salvatoris cum focio fuo vobis narrare poterit, quos ad dominum papam & ad vos direximus cum literis confirmationis & noftris fubfcriptionibus. Ipft enim viderunt & audierunt, quomodo nos in calendis Martii omnes pariter congregati fumus epifeopi, cardinales, presbyteri, diaconi, fubdiaconi cum reliqua multitudine Roman· urbis, cleri & populi, & eledionem pontificis a vobis faftam finguli ore proprio laudavimus & confirmavimus. Reftat igitur ut ficut petitioni veftr· feftinum praebuimus aflenfum, ita & vos neceflitatibus noftris, largiente Domino, prxbere feftinetis auxilium *. Ex concilio aurem noftro, fi vobis placet, domino pap· fuggerite concilium celebrare, de pace fi fieri potteft fic ecclefi· liberatione traâare.

* Sequ.all· 4«fu» >· Cod. Ud.Ir.

EEPISTOLA CARDINALIUM ROMÆ EXISTENTIUM AD CARDINALES

Qui ultra montes erant.

ufpprobunt eleliiamm pope per eoi foliam.

CArdinales Romx degentes Boncfacius tituli fanât Marci, Johannes tituli Sanâx Ceciii«, Anaftafius S. Gementis, Benedicius tituli Eudcxie, Divifo tituli fandi Equitii, Tibaldus tituli

tituli Pamnuchti, Reineritu tituli SS. Marcellini Ac Petri, Defiderius tituli S Praxedis, Gregorius S. Lucio* tituli, Hugo tituli Apoftolorum, cariflûnû fratribus & cardinalibus qui ultra montas (unt fahitem.

Dileûionem veftram latere non credimus, quod ex Roman* ecclefi* filiis, presbyteris & diaconibus , Ac infra urbem, fi poflibile fuerit , vel extra in locis finitimis poft decefliim fummi pontificis, pqrfona ad papale officium idonea decretis fandorum pontificum teftibys , ad culmen apoftolkum debeat (exaltari. Sane quidem noftris exigentibus meritis, quia nos fumus in quos fines foculorum devenerunt , cum ex Romano more eledionem facere in-pediamur, eledionem miam vos de domino Gu. olim archiepifcopo B Viennenfi , nunc vero domino noftro feciftis , charitate debita confentimus, & confentiendo nos Spiritu divino afflante, laudamus, ûnanimitate vinciente corroboramus.

EPISTOLA CARDINALIUM ROMÆ EXISTENTIUM

Ad cardinales qui ultra monta erant.

Ejufdem argumenti.

VEnerabilibus in Domitio fratribns, diaconibus cardinalibus, qui ultra montes funt , diacones cardinala qui Rome funt, falutemC Quemadmodum, cariffimi nobis, fcripfiftis , in diledione noftra tum pro eodem ordine , tum pro ejufdem officii «aqualitate plene confidere poteftis. Quocirca diledioni veftne notum fit, eodem nos vobifetun chariratis vinculo connexos, ad totius ecclefic utilitatem ac ftatum de tanti viri eledione idem fentire, laudare , confirmare , ac per omnia unanimiter tenere . Quidquid igitur profperi vobis divina gratia favente provenerit , nobis fratribus vcftris fignificare curate.

EPISTOLA CARDINALIUM ROMÆ EXISTENT1UM AD EPISCOPOS GALLIÆ.

Confirmata Caliati papa cleiiione , orant pro eo obedientiam & oratione/.

ipPifcopi cardinala qui Rom* funt , diledis JLà fratribus in Chrifto univerfis Galliarum Ac aliarum panium epifeopis, abbatibus , Ac ceteris Chrifti fidelibus, falutem.

Fratern* diledioni veftr* notum efle volumus, quia nos qui communi voto Ac defiderio ele&onem a fratribus noftris, qui ultra monta funt, fadim de domino Gu. Viennenfi archiepifcopo, in Roman* ecclefi* pontificem Calixtum, omnes pariter laudavimus Ac confirmavimus . Veftram itaque fraternitatem rogamus , obfecramus in Domino in idipfum nobifeum fentire, laudare, Ac tenere, eique vice beati Petri ficut Romano pontifici obedire. Precibus etiam adiduis pro eo Dominum exorare , quatenus ei virtutis fu* praebeat incrementa, cumque cum grege fibi credito perducat ad gaudia fanpiteraa.

EPISTOLA CARDINALIUM QUI SUNT ROMÆ. AD CARDINALES ULTRAMONTES EXISTENTES.

Mittant nantio/ eam decreto eiedliani/, feu cam decreti confirmatione.

FRatribus in Chrifto cariflimts epifeopis , & cardinalibus, & reliquis B. Petri fidelibus, ?iui ultra monta funt, fratres qui Romz funt alutetn dicunt.

Aliis jam literis vobis fignificavimus , quia quod a vobis de pontificis clediooe fadum eft (Supple ex Cod. Udalric. *A nobit qxoqxe pariter')* cum magna cleri & populi multitudine laudatum eft & confirmatum . Et quia terreni itineris fecuritatem non habemus, nuncios cum literis & fubfcriptionibus noftris per mare ad vos, Deo auxiliante , mittemus . Dominum papam Cafixtum tota ecdefia pnedteat, nomen ejus in milTarum celebrationibus celebratur, Ac a ferinariis, ficut confuetudo eft, in cartis quas faciunt ponitur. Vos itaque conftanter Ac viriliter agite, Ac nobis laborantibus fratribus, modis quibus poteftis fuccurrite , quia Ac nos pro viribus operamur, ur dominum papam Ac vos cum gaudio Ac honore fufripiamus (a).

CONFIRMATIO ELECTIONIS CALIXTI PAPÆ II.

Cardinaliam Roma exiftentium fubfcriptionibx/ roborata.

VEnerabilibus epifeopis Ac cardinalibus Ac clericis, ac laicis , qui cum domino Gelafio fuerunt , epifeopi Ac cardinala Ac ceteri clerici five laici fideles B. Petri, falutem in Domino.

De obitu domini noftri beat* memori* pape Gelafii tanto amplius contriftamur, quanto majora per eum fubfidia fperabamus. Verum quia fic placuit ei , qui nutu fuo regit Ac difponit omnia , fit nomen ejus benedidum in fecula. Poft ipfius autem obitum non dubitamus eam Dvobis incubuifle neccffitudinem , ut effet vobis opus Ac faluti veftr* providere , Ac de ftatu ecclefi* ac pontificis eledione tradare, atque ideo quod vos fumma, ficut ipfi novimus,* neceflitate cogente feciftis , nos quoque ratum habemus Ac (labile, Ac fratribus noftris qui alibi funt idipfum nobifeum fentire mandamus . Acceptis fiquidem literis quas mififtis , in altero dic apud ecdefiam fandi Joannis de infula congregati fumus, epifeopi, cardinales, presbyteri, diaconi Ac fubdiaconi, ac reliqui clerici, judica quoque Ac feriniarii, ac ceteri palatii ordina, Ac plures Romani nobila; Przfedus etiam per nuncios fuds Ac cum multa frequentia cleri Ac populi eledionem a vobis fidam fecundum Romanam conEfuetudinem laudavimus Ac confirmavimus ; Ac clerici quidem poft confirmationem *Te Deam laudamus* cantabant . Laici vero, ut moris eft, magnis vocibus acclamabant, Calixtum P. fandus Petrus elegit. Multi etiam qui tunc nobifeum adefle potuerunt , audito quod a nobis confirmatum fuerat, laudaverunt . Ut autem de unanimitatis noftrx concordia vos certiora efficiamus, nomi-

. (a) In cqd. Udil. additur.* *fiefiat igitur ut fient petitioni vefirx fefirvem* (f- feffioum) *frxluimut affcnfmn, Ha & vet in neceffitatibut nofiru , largiente Domino , notii praebere fejhnetu auxilium. Ex condlio autem notre,* fi vefar *pieaet, domina papa faggerite conci hum celebrare , de fact, fi fieri potefi , Cf de ecdefia liberatione tragare.*

nomina eorum , non tamen omnium qui hu(C^ confirmarioni interfuerunt, ad vos Scripta dire- xmms.

Eleâionem per Dei gratiam *a fratribus no- ftris epifeopis fic cardinalibus faâam de domino Giridone viennenfi epifeopo ego Craocutiu* Sa- binenfis epifeopus laudo fic confirmo .

Ego Petrus Portuenfis epifeopus laudo fic con- firmo.

Ego Vitalis Albanus epifeopus laudo fit con- firmo.

Ego Booefacius tituli S. Marci laudo fic con- firmo.

Ego Manfredus Tiburtinus epifeopus laudo fic confirmo.

Ego Comes diaconus cardinalis S. Mariz inB Aquiro laudo fic confirmo-

Ego Nicolaus primicerius fcholz cantorum lau- do fit confirmo.

Ego Rainerius prior fubdiaconus fcholz baftli- cz laudo fit confirmo .

Ego Gregorius fcholz bafilicz fubdiaconus lau- do & confirmo.

Ego Vincentius exorcifta laudo fit confirmo.

Ego Johannes exorcifta laudo fit confirmo.

Ego Paulus leâor laudo fit confirmo.

Ego Nicolaus hoftiarius laudo fit confirmo.

Ego Benediâus presbyter prior S. Mariz Ma- ioris cum omnibus clericis catholicis ejufdem ec- clefiz laudo fit confirmo.

Ego Johannes archipresbyter fanâi Petri apo- ftoli cum omnibus catholicis ejufdem ecclefiz lando fit confirmo.

Ego Alexis hoftiarius laudo fit confirmo.

Ege Nicolaus archipresbyter S. Anaftafiz cum tota parochia noftra laudo fit confirmo.

Ego Dodo archipresbyter S. Mariz in Aquira cum omnibus clericis ejufdem laudo fit confir- mo .

Ego Johannes archipresbyter fanâi Laurentii in Lucina «.um omnibus clericis ejufdenr eccle- fiz laudo fic confirmo.

Ego Senebaldus archipresbyter S. Mariz fe- cundi cerei laudo fit confirmo.

Clerici in Infula laudamus fit confirmamus.

Clerici S. Adelberti omnes laudamus fit coa-D firmamus.

Ego Petras presbyter S. Mariz de Maxima laudo fit confirmo.

Ego R I archipresbyter ecclefiz B. Marse trans Tybcrim de titulo Calixri, cum omnibus cano- nicis , fit capcllanis cjofdcm ecclefiz laudo fit confirmo.

Ego Benediâus archipresbyter S. Mariz in Monticello cum clericis noftris laudo fit confir- mo .

Ego Anaftafius S. Pauli abbas cum omni con- gregatione noftra laudo fit confirmo.

Ego Petrus abbas S- Silveftri cum fratribus noftris omnibus laudo fit confirmo.

Ego Robertus abbas S. Andrez de Clivo Scau- ri cum omni congregatione noftra laudo fic con- firmo.

Ego Ramerus S Bafilii laudo fic confirmo.

Ego Petrus prior fit reftor monafterii fando- rum Coimz fic Damiani cum tota congregatio- ne noftra laudo fic confirmo

Ego Heinricus abbas fandi Laurentii Paripar- ns cum omnibus fratribus noftris laude & con- firmo.

Bgo Otto archipresbyter fanâi Salvatoris, que vocatur Aquila-felix, laudo & confirmo .

Ego Gregorius archipresbyter S. Gregorii cum clericis noftris laudo & confirmo.

Ego Gratianus archipresbyter fanâi &cphani in Gceiio monte laudo & confirmo. J

Ego Centius presbyter ecclefiz S. Simeonis laudo & confirmo.

Ego Johannes Yconomus S. Johannis ante Portam Latinam laudo & confirmo.

Ego Azo archipresbyter in Via-lara fanâz Mariae cum omnibus clericis ejufdem ecclefiz laudo fit confirmo.

Ego Johannes archipresbyter S. Maiir in Mi- nerva cum clericis noftris laudo & confirmo.

Ego Nicolaus archipresbyter S. Sixti cum cle- ricis noftris laudo & confirmo.

LITER.Æ HÆRETICOR. AD CALISTUM II. PAPAM

Ipiius cleâioni affenfum prebent.

Cxlixto Dei grxfix xnivtrfxli pontifici R. S. Ex- febii cxrdinxlit, & G. SS. apoftolorxm, & M. S. Pxncrxtii xhbxj obediaitixm in Domino.

CCTfi literr eleâionis veftrz ad nos non per- X2s venerint, ea tamen nobis manifeftata, ga- *viû* fumus, orantes Deum, ut fi quid minus in ea eft, eratia ipfius benigna vobis & nobis im- gear. Nos quod jam per feptennium plurimum ticati pro catholics veritatis confeflione vix jam valentes fiuficere, poftulamus per Dei mi- fericordiam refpirare . Verum quia id in vobis obtinere pofle Deum credimus , eleâionem ve- ftram, quam neque lepra fymonis, neque tumor ambitionis infixit, tanquam a Deo datam am- plexi fumus. Intelleximus enim a vobis comple- tum fuifle capitulum eleftionis, quam Apoftolus in eyiftola ad Hebraeos interierit : *Nec qitifyxxm,* inquit, *fiii fxmit tonorem, fed jni vocxtxr x Deo txn^nxm Axron.* Pontificate igitur veftro a Deo vocato, nullam maculam fecundum confcientiam noftram in probando eleâionem veftrsm fecun- dum votum quod femper habuimus collaudantes ampleftimur, fperantes omnem maculam hzre- fis per fandum ftudium veftrum ab ecclefia Ro- mana propelli. Unde noftra fufeitata diligentia ele&oni veftrz, eam confirmantes, fubfcribimus, tanro quidem devotius, quanto puriorem cflë per Dei gratiam confidimus.

Similter presbyter Bonus homo, presbyter Bc- rardus, presbyter Angelus S. Andrez , presbyter Angelus, Johannes archipresbyter S. Mariz Ro- tundz , Dodo presbyter S. Mariz in Aquiro, Defiderius archipresbyter fanftorum Apoftolorum, eum omnibus clericis ejufdem ecclefiz, presbyter Benedictus S. Stephani , presbyter Johannes S. Nicolai, Angelus fanâz Mariz in Via , Beral- dus S. Bafilii, Aftaldus & Johannes abbas fan- âi Apollinaris, pesbyter Mannus S. Petri ad vin- cula , pesbyter Leo, & Nicolaus S. Laurentii in Lucino, cum pluribus aliis.

CON-

CT CONVENTUS AD RENUM

Pro pace & rerum ablatarum rçftitutione, ac Califti II. admiftionp anno 11 iff- celebratus.

CR.efcebant hoc tempore in Germania turbr, nihilque fandum habebatur, adeout tregua illa Dei, cujus tanta erat tunc apud omnes ligio, paftun violaretur, *nec ipfa fatramenta pro obfervationc divinet pacis profefla cpflodirentur.* Rebus igitur componendis Henricus imperator, ait Annalifta Saxo Eccard i, *totius regni facerdotum ac procerum nmuiii compulfus generalem fieri apud Trihorium amventum conferfit in feflo Sanili Jobaxnis Raptifia ; ubi de omnibus qua fibimet imponerentur, juxta Senatus coufultum fe fatisfaUurum (popondit , quo conventu , circa uoveûobns mitium in Rhenanis partibus babito, tam adverfariorum quam amicorum ufua imperator carfilio , per* «ame^B A *regnum unicuique fuit rebus fpohato propria concedi percepit, cundaqm regum antiquorum fifcalia fuam rán ditionem interim recepit, paxque umverfilis per provincias ab omnibus baben tol.audatur , fed parum profecifle reipfa comprobatur . Aderant etiam legate tam Romanorum, quam Vitnnenfium, immo diverfarum ecclefiarum, confirmantes-eleilionem Domini Calixti* j *cui omnes nofiratei epifeopi obedientiam proftffi ,fynodum ,qua circa feftum S.Luca indicebatur , collaudaflent , imperator pollicebatur fc ipfum ibi ob reconciliationem umverfalis ecclefia prafentantum iri . Id enim Cotalaunenfii epifcopus & Cluniactnfii abbas apud Argentmam ipfum convenientes multis ratiocinationibus obtinuerant.*

CONCILIUM TOLOSANUM,

A Califto papa II. celebratum , vm. Idus Junias anno Chrifti mcxix.

Ex Cencii Camerarii cod. MS. Romano

TITULI CANONUM.

1. *Nt qxi' per pecuniam ordinetur , aut promoveatur*
3. *Vt prapqfitui , decanus, arcbipreshter, nullus fiat , ntfi presbyter ; nullus archidiaconus , nifi diaconus.*
3. W *baretici eorxmque defcnforei ab ecclefia pellautur.*
4. *Ut orimitia, oUationes, bona deficientis epifeopi, O clericorum, pmespibus & quibuslibet laids interdira fint.*
5. *Ut liberos homines nemo fervituti addicat.*
6. *Ut clerici laicis pro beneficiis fervire non compellantur.*
•j. *Ut qubrfam partem decimarum & oblationum epifeopo nullus auferat.*
8- *Ut ecclqfiafiica dignitates ac benefida, hereditario jure non relinquafitur alteri.*
9. *Ut pro facro oleo , cbrifmate , fepultura, pretium non exigatur.*
jo. *Ut monachus , aut clericus, qui retrorfum obierit, aut intonfus fuent, excommunicetur.*

PRÆFATIO.

A Nno ab Incarnatione Domini * mcxix. In-diâionexn. ÆraMCLVin. Epaûavn. Concurrente vili. Idus Junii , przfideote venerabili O1ιχω P«P* II- ***> pontificatus fui primo in concilio Tolofano una cum cardinalibus archiepifeopis, epifeopis, abbatibus, (1) provintixGoIir, GsfcooMe, Hifpamx, & citerioris Britanni®, hax funt recitata capitula, & aflenfu totius concilii confirmata .

* *·'·/· |Ïcxx 7" o·'α nftih, M ^uCeuL pi—*.,

CANONES.

I. *Nt quit ftr pecuniam ordinetur, aut promoveatur.*

San&orum patrum veftigiis influentes , ordinari quemquam per pecuniam in ecclefia, vel promoveri, autoritate fedis apoftolicae omnimodis prohibemus . Si quis autem Cc ordinationem vel promotionem acquifiverit, acquitta prorfus careac dignitate.

II. *Ut prapofitus , decantet, arcbiprtsbytcr, nullus fiat, nifi presbyter ; ntillut arcbidiaconttt nifi diaconat.*

Nullus etiam in pr&pofitum, nullus in archipresbyterum, nullus in decanum, nifi presbyter; nullus in archidiaconum, nifi diaconus, ordinetur.

III. *Ut boretici contmqne dcfcnjoret ab ccclcfia pellantur.*

Porro eos qui religionis fpeciem Cmn lances, Dominici corporis & fanguinis facra-

(I J Si vir doRiflime* aaitnadrertificl annum Pifanam, quo aliquando CaliHu» II. ufos eft , non differre ab anno *rat vuljarit , nec In indiAiooe , nec in anno Pontificatui, aut in aliis notu temporarut , fed cantum noftro» unitate fuperare, & Piianew numerare annum riso, quando nos annum >>19. ita ratiocinatus non fuiffet. Annus itaque ifte srrp. annus eft Dionyfianus, ut detacoftrat epocha (ynodabi Califti IL qui in Concilio prstfuit,- feripta enim illa *Uibut Julii, md.* xt>. *Oom. Imam. an.* J19. *Pontificatui autem d. Califii TL Pcfe anxo 1. Ptf.* ad Ao· Cb. sitp. o *1.*
fa) *Lege,* Proviaci·, Gotio. *U. ibid.*

facramentum, puerorum baptifma, facerdotium, & exteros ecclefiafticos ordines, & legitimarum damnant foedera nuptiarum, tanquam hxreticos ab ecctcfia Dei pellimus & damnamus: & per poteftates exteras coerceri prxeipimus. Defenfores quoque ›piorum, ejufdem damnationis vinculo donec refipueriot, * mancipamus.

IV. *Vt primitia, oblationes, bona deficientis epifeopi, é* clericorum, principibus, é* quibuslibet laicis interdifia fiat.*

Primitias, decimas, oblationes, & coemeteria, domos etiam & bona extera deficientis epifeopi, & clericorum, a principibus vel quibuslibet laicis diripi & teneri, penitus interdicimus. Qui vero pertinaciter ifta prxfumpferic, ab ec* clefix liminibus tanquam fiicrilegus arceatur.

V. *Vt liberos homines nemo fervituti addicat.*

Liberos homines, clericos feu laicos nulla omnino ccclefiaftica, fxcularifve perfoha, vinculo fervitutis addicat.

VI. *Vt clerici laicis pro beneficiis fervire non compellantur.*

Nullus clericorum pro ecclefiafticis beneficiis fervire laicis compellatur.

VII. *Vt quartam partent decimarum é* oblationum epifeopo nullus auferat.*

Oblationum partem ad epiicopum per* tinentem nullus auferre prxfumat.

VIII. *Vt ecclefit/lica dignitates ac beneficia hereditario jure non relinquantur alteri.*

Nullusepifcopus, nullus presbyter, nullus omnino de clero, ecclefiafiicas dignitates vel beneficia cuilibet, quafi jure hereditario derelinquar.

IX. *Vt pro facro oleo, cbrifmate, ftpultnra pretium non exigatur.*

Illud etiam adjicientes, prxeipimus, ut pro facri olei, & chrifmatis, & fepulturx acceptione, nullum venditionis pretium exigatur.

X. *Vt monachus, aut clericus, qui retrorfum abieris, aut intonfus fuerit, excommunicetur.*

Si quis ecclefiafticx militix titulo infignitus, monachus, vel canonicus, auc quilibet clericus, primam fidem irritam faciens, retrorium abierit, aut tanquam laicus comam barbamque nutrierit: ecclefix communione privetur, donec praevaricationem iuam /digna fatisfadione correxit.

Eodem m concilio difeeptata lis, fiam ArtUtenfis orcbiepifcopus, & monoebi Cafe Dti, intendebant Amsmtrfi monofitrio de cella S. M. dt Gordâ». èX fecundum ^lnianenfes judicatum. Quod judicium continetxr in epifiola jjnodica, cujus exemplum fubjicio.

CALLISTI PP. II. TOLOSANO
CONCILIO PKÆSIOSNTIS
EPISTOLA SYNODAL IS,

Qua cella S. M. de Gordiano adjudicatur Anianenfi monafterio adverfus Anelat. archiep. & monachos Cafie Deit

Calixtus epifcopus, ferves fervorum dei, dilefio filia Pondo ^tniasuafis monafierii abbati, feintent tJ npqftolitam besudifiionem.

CUper cella S. M. de Gordiano jam diu apud iedem apoftolicam f*ft* quxftio invenitur. ?'duWem domiai r''ftri fandas memori® Paffchahs nanr tœtponbus, & vos veftro, & monachi Cafie Dei luo eam veodicare monafteno frpius tentaverunt. Poft multas autem querimonias, cum praediâus dominus allegationes vcftras diligentius conftituto tempore audiviftet: veritate tandem fagaciter indagata, cellamipfara monafterio veftro adjudicavit, & in queftione illa monachis Cafie Elei perpetui filentii taciturnitatem indixit, ficut in diffinitionis ejus feripto plenius continetur. Ceterum fratres illi, ctfi ex tunc toto ejufdem domini tempore quievifle vifi funt: ante nos tamen apud Qarum-montem eandem querimoniam renovarunt, afferentes fe in judicio praegravatos, eo quod iplbrum juftitia non ad plenum fuit inquifita. Nos, uti nulla eis adverfus apoftolicam iedem clamoris relinqueretur occafio, eorum feripta, & rationes perfcrutati fumus: & nihil roboris, nihil ini eis momenti reperientes, fratribus ipfi defiftere ab hac deinceps inquietatione praecepimus.

Hoc frater nofter Ato Arelatenfis archiepifcopus audiens, & ipfe clamare ccepit, dicens: Arclatenfem ecclefiam injufte fuis polfeffionibus ipoliatam: quoniam praedifta cella de Gordanicis cum rebus fuis ad jus Arelatenfis ecclcfue pertinebat, & per eam monachi Cafr Dei locum illum fub cenfu annuo detinuerant. Cumque id frequentius inculcaret, ne aliquam ei videremur inferre injuriam, diem agende caufie apud Montempeffiilanum ftatuimus, ubi pars utraque conveniens fuas protulit rationes. Qui. bus fufficienter infpeftis, ex fratrum noftronun fententia judicatum eft, archiepifcopum debere fuper eadem ecclefia reveftiri, fi Arelatenfetn ecclefiam locum illum ante domini noftri judicium pofledifiê idoneis teftibus comprobaret. Judicio itaque adimpleto, mox ei reftituta eftpoffeflio, fiuvo nimirum AnianenGs monafterii jure, fi quod effet. Tunc etiam terminus conflitutus eft, in quo de proprietatis jure apud Tolofam in utrimque panis prefentia tradaretur. In ipfa ergo concilio quxfiio mota eft. Et quidetu

anno C**^TI

-dft" Aoianenfcs monachi cellam illam per Lodoicì Imperatoris, Caroli Magni imperatoris filii & Ed" 'l*** *58" feripta & largitiones, Anianenfi monafterio vendicabant. Archiepifcopus vero fe Lodoici, filii Bofonis regis Vienna: , chirographo tuebatur . Caufa itaque aliquandiu coram omnibus ventilata, nos fratribus noftris Cononi Praeneftino , & Lamberto Oftienft, epifeopis & cardinalibus, Bofoni fati- Anaftali® , Deusdedit fanâi Laurentii in Damafo, & Joanni fanât Chryfogoni , presbyteris & dfaconibus, Petro .fandorum *Coimx & Damiani*, Gregorio fanâi Angeli, & Chryfogono fanâi Nicolai de Carcerc, & arehiepifeopts CHdegario Tarraconepfi, & Bernardo Auxienii, & item epifeopis Raimundo Barbaftrenfi , Guidoni Lafcurrenfi, Galtcro Magalonenfi, & Goloni Leonenfi, & Abbatibus Arduino fanâi Savini, & Amico fanâi Laurentii foras muros , prccepimus, ut in partes fecederent, dc controverfiam ipfarn judicio canonico definirent. Egreffi de concilio fratres inter fe diutius contulerunt- Noviflime difouftis utrimque ration:bu$,& chartarum monumentis fepius revolutis , hujufmodi fententiam in concilii audientia ediderunt: donationis feripta, que Arelatenfi ecclefix a pr® difto rege Ludovico Bofonis filio, poft Ludovici imperatoris , Magni Caroli filii, & filii ejus Carolt regis confirmationes, de cella de Gordanicis collate funt, robur nullum obtinere.Quod _ enim Deo femel oblatum fiierat ab aliis , ulterius aliis non potuit erogari. Hoc etiam ex abundanti additum eft , ut Ananienfes monachi trium idoneorum teftium aflenione probarent , Anianenfe monafterium cellam de Gordanicis per tnginta annorum fpatium fine interrtfbtione legitima pofTediiTe, antequam eam monachi Cafx Dei, per quos Arelatcnfis ecclefia in poffeffionem intraverat, obtinerent. Et fic locus idem in jure deinceps ac poffeflionc Anianenfis monafterii permaneret.

Hanc profeâo fententiam to^i concilio placere, a fratribus noftris archiepifeojis , epifeopis, abbatibus, acclamatum eft. Confeftim Anianenfes in medium 1res fenes monachos protulerunt, qui taâts facrofanâis cvangeliis firmaverunt, Anianenfes monachos cellam dc Gordanicis per triginta annorum fpatium fine interruptione legitima polledifle, antequam eam Cafx Dei monachi obtinerent.

Prolatam igitur a fratribus fupra nominatis de jam fepe diâa cella fententiam , & totius aflcnfu concilii approbatam , nos audore Deo aflertionis noftr® munimine confirmamus: & Anianenfi monafterio fuper ea in pofterum inferri calumnias , auâoritate fedis apoftolicc penitus prohibemus.

Qpccumque preterea Anianenfe monafterium βт authentica prxdeceflbrum noftrorum Joannis, icolai, Alexandri, Urbani, Pafchalis, pontificum Romanorum, privilegia poflidet, tibi tuifque fucccflbribus in perpetuum confirmamus. Idem enim locus fpecialiter fub B. Petri jure ac proteâionc confiftit.

Pnadiâam cellam de Gordanicis Arelattnfis archiepifcopus in manu noftra, per virgam quam geftabat, h> coofpeâu totius concilii refutavit . Nos vero eam tibi, fili inChrifto cariflimePonti, & per te Anianenfi monafterio, per eandem virgam protinus reftituentes, tam Arelatenfi ecclefis, quam & monafterio Cafe Dei, perpetuum fuper eadem cella filentium fub anathematis obligatione indiximus ; & inftrumenta char*tarum ab archicpifcopo & monachis cafx Dei------------ vobis reddi praecipimus: ne illorum occafione aliquis denuo querimoni® fertipulus oriatur. Si qua igitur in futurum eoclcfiaftica(fxcularifve perfona , hanc noftr® confiimationis paginam fciens, contra eaS temere venire tçntaverit: fecundo tertiove commonita , fi non Jatisfaclione congrua emendaverit , pofcftatis bonorifque fui dignitate carear, reamque fe Divino jpdicioexiûere de perpetrata iniquitate cognofcat ; ficaiacramento Corporis ac fanguinis Dei &. Domini redemptoris noftri JcfuChrifti aliena fiat, atque in extremo examine diftriâæ ultioni fubjaceat . Cunâis autem eidem loco fua ferventibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti : quatenus & hic fiuâurn bon® aâionis percipiant , & apud diftriâum judicem pnemia xtcrnæ pacis inveniant. Amen, amen, amen. / 141>.

Ego Calixtus, catholice ecclefix epifeopus.
Ego Cono Prxneftinus epifeopus.
Oldegarius Tarraconcnfis ecclefix difpenfator.
S. Raimundi Barbaftrenfis epifeopi.
Ego archiepifcopus Bernardus Aufcienfis, fubfcripfi .
Ego Lambertus Oftienfis epifeopus.
Richardus Narbonenfis archiepifcopus.
Ego Petrus cardinalis fanâorum Çofms & Damiani.
Ego Bofo , tituli fanâx Anaftafi® presbyter catdmalis.
Ego Ato Arelatcnfis epifeopus.
Ego Gregorius diaconus cardinalis fanâi Angeli.
Ego Deus dedit, tituli S. Laurentii in Damafo presbyter cardinalis.
Ego Fulco Aquenlîs archiepifcopus, fubfcripfi.
Ego Galteuus Magalonenfis epifeopus.
Ego Joannes, presbyter cardinalis, tituli fanâi Chryfogoni, huic judicio interfui, & fubfcripfi.
Ego Amicus abbas S. Laurentii foris muros.
Ego Arduinus abbas S. Savini.

Datum Tolof® per manum Chryfogoni fanâx Roman® ecclefi® cardinalis ac bibliothecarii, Idibus Julii, Indiâione xt i. Dominic® Incarnat. anno mcxix. pontificatus aurem domni Calixti II. papae anno i.

Memanentnm olittd ejufdem coneilii fappeditat nobis Catellos, commentariorum Occitama lib.v.dcccliefiis, Amantiam, Ô 5. Saturnini : <jnas Jui juris effe, J>. Stephani ttflefia contendebat. Alla ipfa tx Catello bit tranferibo.

A*tiao* at> Incarnatione Domini MCXix.Aicardus archidiaconus ecclefi® S. Stephani To> lofe fedis in prarpofitum eleâus eft . Eo anno quo in eadem ecclefia dominus papaCalixtusП. concilium celebravit. Et prxfidentc domino papa in generali fynodo, Ateardus prrpofitusduas proclamationes valde idoneas fecit: unam videlicet fuper ecdefiam Amantianam, quamdiu ecclefia B. Stephani perdiderat . Auditis itaque domnus papa utriuique partis altercationibus, videlicet A. pnepofiti, & A. prioris Amantianenfis, juflit inveniri ecdefiam S. Stephani de ecclefia Amantianenfi, quod & faâum eft. Nam A. Narbonenfis archiepifcopus vices domini pape fuper hoc negotio acceptas , poft multum tempus hoc placitum definivit, & mille folidos Mclguirinos, & per unumquemque annum tres fo-

- ..... I—folidos Tolofanos annualiter ecclefia noftrxred-
juffit: quam diffinitionem in fubfcquenti ple-
η·>, 'narie Domino volente oftendemus. Altera vero proclàmatio fuper ecclefia B. Saturnini de fuburbio Tolofat, ubi & corpus ejus humatum quiefcit. A- enim pnepofitus praecepto imperialijfcilicet gloriofiffimi imperatoris, & privilegio Romano', videlicet Joannis pap« , hanc ecdefiam juris ecclefi» B. Stephani fiix fedis fore oftendit. Quibus in prefentia domni papae, & in prxfentia cardinalium, archiepifcoporum, epifcoporum , & aliorum multorum proborum virorum perledis, B· Saturnini clerici rationem reddituri furrexerunt . Refponderunt enim , & dixerunt domno papas, ecdefiam fuam cum epifcopo,neque cum clericis fuc fedis placitare debere, quia ejus & B. Petri juris erat . Qvuefivit autem ab iis domnus papa, utrum htec ecclefia fingulariter B. Petri effet,'val generaliter: cui & refponderunt, fingulariter. Ille vero iterum requifivit, quis fram B. Petro dediffiet : cui & refponderunt, quia clerici qui eam tenebant , ei Sc B. Petro dediftênt › Quibus ipfe , quia clerici ex diverfis partibus congregati, quorum fundus non orat, dare non potuerunt. Interim dum htec ita ventilantur, alia fupervenere maxima negotia. Quibus interpofitis domnus papa hoc placitum differri juffit, donec poft concilim: unde aâum eft, ut tandiu hoc placitum differretur , ufque quo idem papa Tolofa recederet. In receflione vero illius venimus ad villam quz vocatur Fronton, ibique ea die hofpitati : mane vero idem papa eandem ecdefiam cum fuis confecravit . Altera autem die domnus papa privilegium ecclefiz B. Saturnini firmare curabat : fed interpellante A) Tolofano epifcopo, & A. prrpofito, hoc privilegium interminum eft. Tertia vero die venimus ad villam quae eft in pago Caturcenfi, quae vocatur S. Audardi, & ibi hofpitati fumus. Poftera vero die, przfidente domno papa cum fuis , ad hoc placitum ventilandum venimus, ubi perledo imperiali decreto, & Romano'"privilegio, eadem verba , qux fuperius in concilio refidens dixerat, recitavit. Et legente Petro Montifpeffulani S. Saturnini clerico Urbani papae privilegium , tn quo continebatur qualiter idem papa ecdefiam B. Saturnini ecclefie B. Stephani, & epifcopo Ifarno, tulifTet ; domnus papa Calixtus, audientibus omnibus qui aderant , tale tulit te- ,,,y.
(limonium. (Erant ibi tunc nobifcum dominus prior Fredalcnfis bonx rnemour Ifarnus, & A. prior Amantiânenfis , ôc B. archidiaconus veteris Mpreniis , & alius B. archidiaconus Agarnenfis, & Guillelmus noftra: eccieflac paraphonifta, & quamplures alii.) Ego, inquit , '"fratres in concilio Nemaufenfi , ih quo dominus papa Urbanus przfuh, cum multis aliis interfuri ibique clericos B. Saturnini dominum napam interpellantes audivi , quatenus quartaœ 'partcm oblationis altaris B. Saturnini epifcopo Ifamo,qui tunc temporis in'dominio fuo eam tenebar, auferret, & fibi 4*rc*>-Et dominus papa petitionibus eorum condeicendi videbatur. Quibiis epifcopus Ifarnus magnanimiter,refiftebat , & nequaquam hoc fe facere poffe 'dicebat: quia fi id faceret , unde viveret non habebat. Et quia nobis, mihi, & fratri meo, qui tunc temporis erat archiepilcopus Briaffienfis , videbatur prxjudicium epifcopo Ifarno fieri: partes ejus, quantum potuimus, fuftinuimus; in tantum , ut nobis pnpfentibus iftud fieri non potuerit. Tranfa&o vero concilio dominus papa epifeopum Ifamum in cameram fuam deduxit : ibique, vi comitis Raimundi, reclamantibus tamen clericis , qui tunc ibi aderant, hanc quartam oblationis altaris partem tulit. Mandavit tamen iifdetn papa, ut Ifarnus epifcopus de ecclefia B. Saturnini femper cum fuis vilium haberet: quod fic, dum vixit , habuit . His di&is dominus papa Calixtus Raimundo abbati, & clericis ejus, ut de his omnibus rationem redderent, mandavit: illi vero confilio accepto refponderunt, non fe tam facile de tanto placito poffe refpondere, fed daret eis tempus quo ad refpondendum effient parati. Annuens vero dominus papa petitioni eorum, dedit nobis locum & tempus, ubi ad id ventilandum perveniremus Fuit autem locus apud Viennam ; & tempus , feftum beate Marie, quod vocatur Epipanti . Sed dominus A. epifcopus Tolofanus negligentia fua ad hoc placitum tendere renuit. Inde aftum eft, ut ecclefia S. Stephani lusquod habebat fuper ecclefia B. Saturnini amitteret. *H!p·p·««

AD CONCILIUM TOLOSANUM

ADDITIO.

Ei μ ··6 Sipfi. To. n. p>t)«·

Ecclefia S. Polycarpi confirmatur monafterio Elefti in concilioTolofano anni tiao.

Calixtus epifcopus fervus fervorum Dei, diletto filio Raimundo Elefienfi abbati, falutem & apoftolitam benedictionem.

iiu< «dî"*i *vi HC-'JLpp'

CUper ecclefia S. Policarpi jam diu a przdcceffore noftro fan&z memorix Pafchale pa*nter *efttu»n & Craflenfe monaflerium definitio faâa eft; nuper autem in concilio., quod per Dei gratiam Tolofae celebravimus, Craifenfis abbas Bercngarius querelam depofuit, quod in definitione illa Craffienfe fuerit monafterium aggravatum, pro eo quod in unius tantum Craffienfis fratris przfentta judicium fuerit promulgatum . Ne igitur aliqua ei conquerendi relinqueretur occafio, ex abundanti querimoniam ejus audivimus. Caufa tamen diligentius indagata, nihil aliud in ea invenire potuimus quam quod prçdiâi domini noftri fententia definivi;.Eaproptes nos auctore Deo quod a fede apoftolica de ipfa B. Policarpi ecclefia conftitutum eft , ejufdem fedis apoftolicz aultoritate firmamus, fic ratum in perpetuum manere decernimus, przcipientes ut nulli omnino hominum liceat locum illum ab Eleftenfis monafterii fubjefttone fubtrahere, aut temerariis vos inde vexationibus faticare. Si quis ergo decreti hujus tenore cognito, temere, quod abfit, contraire temptaverit , honoris fic officii fui periculum patiatur , aut excommunicationis ultione pleâatur, nifi pnefumÏtionem fuam digna fatisfaâione correxerit . 'ratres qui noftne huic retra&ationi fic decifioni interfuerunt hi funt.' Cono Przneftinus fic Lambertus Hoftienfis epifeopi, Bofo, Deufdedit presbyteri , Petrus fic Giegorius diaconi cardinales, Ricardus Narboncnfis, Ato Arelatenfis, Bernar-

ts- dus Auxienfis archiepifcopi : (laimundus Barba- ftrentis, Gualterius Magalonenfis, AmaJdus Car-
Chr Ist I m,. Amellus Toiofanus , Berengarius Gerundenfis, Gregorius Bigorritanui epifcnpi, Bernardus Atonis vicccomes Biterrenfis , Lentulius comes Bigorritanut. Datum Totale II. idus Ju7 lii. Ego Calixtus catholicae ecdefi* epifeopus. Datum Tolof* per manum Grifogoni S. R.· E. diaconi cardinalis, ac bibliothecarii II. idus Julii, indidione XII. Dominic* Incarnationis an-
•/MCX1X. no MCXX. * pontificatus autem domini Callixti II. papae anno priori.

gy *Hujus pariter Concilii aila fic deferibuntur in codice Udalrici Bambergenfis Nxne.* 302.

SYNODUS CALIXTI PAPÆ.

ANno Dominicel incarnationis mcxviiii vn. Idus Julii, Indidione xn. dominus Papa Calixtus Tolofe cum Archiepiicopis, Epifeopis, Abbatibus Provincic Gotic, Gualconi* , & citerioris Hyfpanir Concilium celebravit, ubi cum de divertis negotiis qucftiooes emergerent, capitula hac promulgata, & totius affenfu Concilii approbata funt. Sandorum Patrum veftigiis infiftentes, ordinari quemcunque per pecuniam in A Ecclefia Dei vel promoveri audoritate Sedis Apoftolic* omnimodis prohibemus: Si autem fibi ordinationem, vel promotionem acquifierit, acquifita prorlàs careat dignitate. Nullus etiam in przpofitum, nullus in Archiprcsbyierum, nullus in Decanum , nifi Presbyter ; nullusJn Archidiaconum, niti Diaconus ordinetur. Primitias , decimas, oblationes, & cimiteria, domos etiam, & bona cetera deficientis Epifcopt , & Clericorum a principibus, & quibuslibet laicis diripi ,& teneri prnitus interdicimus. Qui verp pertinaciter ifta prxfumpferit, ab Ecclefi* liminibus arceatur. Mos, qui religionis fpeciem timulamès , Dominici corporis, dt Sanguinis Sacramentum, Bbaptifma puerorum, facerdotiunr, 11 exterosEcclefiafticos ordines , fic legitimarumr^amnant fœdera nuptiarum, tamquam Haereticos ab Ecclefia pellimus, fic damnamus , fic per poteftar tes exteras coerceri precipimus: defenfores quoque ipforum ejufdem damnationis vinculo, donec refipuerint, innodamus. Si quis Ecclefiafticz militi* titulo intignitus monachus, vel Canonicus aut etiam quilibet Clericus primam fidem irritam faciens abierit , aut tanquam laicus comam , aut barbam nutrierit , ecclcfiz communione privetur, donec praevaricationem emenda-

c^IST1 (|I,

sariar W!<t*r

CONCILIUM REMENSE

A caufa reftiMionis epifcopatus Tornaceqfis inter annuat ntp. & *11 io. celebratum.*

Mi.â Toe. BAldrico Noviomcnfi epifeopo, qui an. 1119. adtiuc in vivis agebat, fatis fundo ante an* num mquo Lambertus Noviomentis epifcopum jam agebat ; Tomacenfes a Pafchali papa literas impetrarunt , quibus copta fibi dabatur peculiarem fibi epifcopum eligendi, cum ante* hac, qui Noviomenfibus idem & Tomaccnfibus epifeopus pnefuiftet. R.e comperta Noviomenies alias pro fe literas procurarunt, ut cledus ab illis Lambertus geminos illos epifcopatus priftino more teneret. Nihilo tamen fecius Tomacenfes epifcopum fuum renunciarunt Herbertum ; cui fedando fchifmati addidus pontifex rem totam Rodulfo Kemenfi archiepifcopo commifit. Ille fibi fubditos epiicopos convocat, diemque ftatuit, fM *Lambertxm confectore debebat,* verba funt He* rimanni abbatis in narratione Abbatis S. Martini Tornacenfu , Dacher. Spicileg. torn. t. pag. 910. *Ipfo vero dit rtx Lxdovicus Remis adveniens omnes cptfcopos advocat, Ô" ut diligenter dt eodem* C *negotio inter /r traHarent, admonet. Si enim, in. quit , videritis magis ad Dei honorem fir animarum falutem competere, ut Tornacenfis ecclefia proprium epifcopum bobcat, ego libenter concedo, quia nihil mt i» boc perdere video, nec voluntati Dei, Vel animarum faluti in aliquo refiflere volo : neque volo ut aliquis ptr mt dicat btc bonum remmtfiffe, vtl fe fub mta palliationt coram Deo paret excufarc. Cui domnus Joasmts Morienfis epifctftes vir religiofus rtjpoudens ; Pere , inquit, domine rex boc* D *cuw veftram liberaftist nunc videant domni noftri tpifeopi quid agere debeant. atrebiepifeopus tamen in eo quod ceeperat perfeverans, prodi. Dum Lambtrtum fuptr utramque ecclqfiam confieravit epifcopum, multis mirantibus quod magis diligeret pecuniam reponere, quam Rtmeufi ecclefia «·* tiquant dignitatem reddere , quod utique facere potuiffet faale, tf regis permiffu, auDoritate domini papa.*

<g© <g© «S©

CONCILIUM REMENSE,

Propter inveftituras ecclefiafticas , excommunicationem Henrici imperatoris, aliafque caufas, a Gelafio II. indi&um, a Callifto II. celebratum in batilica Sandr Mariae R.exnenfis, xni. Kalend. Novembris, anno Chrifti mcxix.

Rx apograpbo Jac. Sirmondi.

TITULI CANONUM.

I. *De damnatmu fimmtaca bartfis*

II. Dt mvtfliixni ptr manum lrneam mi *faciem* rit Æ · Γ L , * Λ·

III. *De txvaforibus tcciqfiafttcarum ptfftftionxm.*

EIV. *Ut tccleftafticxm honorem, vel beneficium, «e. mo cuiquam velut hereditarium relinquat , nec pre baptifmate, &c. prttium exigat.*

V. */Wytmr, dMwnri, & fxbdiaconis ,* roWrnt *tf mctrts interdira.*

PRÆ*

ANNO CHRISTI

PRÆFATIO.

ANno Incarnationis Dominic* Mcxix. fynodps Remis in ecclefia metropolitan* (t)die xii. xiii. Kalend. Novembria a Callifto papa II. celebrat* eft : in qua fuerunt xrchiepiicopi xIII. & plofquam cc. cpifeopi, cum multis abbatibus, & aliis ecdefi* dignitatibus. Poftrema die adfidente qnoque in concilio rege Franconun Ludovico, bee quinque promulgata funt caps tulav

CANONES.

I, Dt JaHttiatiaitt fimonitce btrefis.

Quz fandorum patrum fanAionibus de pravitate fimoniaca Habilita funt,nos quoque fanAi Spiritus judicio, &auAoxitate fedis apoftolic* confirniamus. Si quis ergo vendiderit, aut emerit, vel per fe, vel per quamlibet iubmiflam perfonam, epifeooatum, abbatiam, decanatum, archidiaconatutn, presbyteratum, archipresbyteratum, praepofituram, prscbcj>zdam, altaria, vel quxlibet ecclefiaftica beneficia, promotiones, ordinationes, confecrationcs, dedicationes ecclefiarum, clericalem tonfuram, (edei in choro,aut quzlibet ecclefiaftica officia: dc vendens, & emens, dignitatis & officii fui ac beneficii periculo fubjaceat. Quod nifi refipuerit, anathematis mucrone perfoflus, ab ecclefia Dei quam Izfit, modis omnibus abfeindatur.

II. De invrfituris fer menu» lateam non fociendit.

Epifcopatuum & abbatiarum inveftituram per manum laicam fieri penitus prohibemus. Quicumque igitur laicorum deinceps inveftire prsefumpferit, anathematis ultioni fubjaceat. Porro qui inveftitus fuerit, honore quo· inveftitus"eft, abfque ulla recuperationis fpe, omnimodis careat.

III. De inva/oribut ecclefiaflicarum fionum.

Uni verfas ecclefiarum poflefliones qu* liberalitatc regum, largitioneprincipum, vel oblatione quorumlibet fidelium eis conceftz funt, inconcuftas in perpetuum, & inviolatas permanere decernimus. Quod fi quis eas abftulerit, invaferit, aut poteftate tyrannica detinuerit, juxta illud B. Symmachi capitulum anathemate perpetup feriatur«

A

IV. Ur rulefitflic** honore*., vd benefici**, «KM» TMifMdv vtlttt benditari** relinquat', net fro bafti[*ete, 4rc. frct**ypci£ae.

NuUna epifcopus, nullus presbyter, nullus omnino de dero, ccclefiafticas dignitates vel benefid* cuilibet quafi hereditario jure derelinquat. Illud etiam adjicientes prxcipimuJ, ut pro baptifmatis, chrifmatis, olei facri, ac fepulturxacceptione, infirmorum vifitatione, vel unitione, nullum omnino pretium exigatur.

B

V. Treibyurif, diaconir, fnbdiaconit, cencubine & uxorei fenttus interditlu.

Presbyteris, diaconibus, & fubdiaconibus, concubinarum & uxorum contabernia prorfus interdicimus. Si qui autem hujufmodi reperti fuerint, ecclcfiafticis officiis priventur, dc beneficiis.Sane fi neque fic immunditiam fuam correxerint, communione careant Chrrftiana.

A» codice flcnfi Maria Virdicnenfii poli canonei Cfnprafcriptot fidentia mox fxbjicicbantxr.*

STATUTUM CALISTI PAPÆ II.

De trevi* Dei editum in concilio Remenfi.

IN concilio Remenfi decrevit domnus papa Calixtus de trevia Dei fic : Ab adventu Domini ufque ad odavas Epiphani* obfervari treviam Dei. A quinquagefima ufque ad oûavas Pentecoftes. Similiter & in jejuniis quatuor temporum, in vigiliis fanftorum, qu* jejunantur, in feftis eorumdem, in duabus fynoJis * dominica in dominicam, in omnibus feftis find* Mari*. His temporibus «qualiter omnes pacem habeant. Er

D

monachi, & bona eorum, & mulieres, & comitatus carum omni tempore pacem habeant. Mercatores, venatores, peregrini, fimiliter. Atria omni tempore in pace fint. Capellani caftrontm jurent, fi prteda vel quodeumque raptum, vel captus aliquis ipfis fcientibus ad caftrum vel extra prope caftrum, pro tuitione ipfius caftri deduftum fuerit, fe nullum. Divinum officium ibi celebrare, non expe&antes alicujus reclamationem, donec reddatur ablatum: vel fi raptor dicit te jure accepiffe, recommendetur, donec diffiniatur juftitia illius judicis, per manum cujus caufa illa debet determinari. Quod fi hoc non obfervaveriut, fciant fe efle reos perjurii, & deponendos ab ordine, & reddituros capitale, & fatisfa&uros epifeopo de juftitia fua. Similiterfi cella monachorum, vel infra caftrum, vel circa caftrum fuerit: monachis ibidem morantibus h*c eadem obfervantia ab abbatibus per obedientiam injungatur. Quod fi non obfervaverint, abbates capitale reddant, & fatisfacianr epifeopo de juftitia fua. Infra treviam Dei nemo pannum alterius ..accipiat. In quarta feria fole jam occidente pulfentur campan* per parochias, & ab illa

(i) Legendum . u< FaSet Ordericua, *IndiSione* XII. a Kalend·* Januarii more Gallicano inchoata. *Pagiitrad mum Cbr. Jirj. nam.*

ill â hora ufijue ad feriam fecundam oriente Sole, ne Cantuarienfi métropolite veluti magiftro, fed quad coepilcopo fubjiceretur, donavit, anno

CHitsri 1* » °hfervetur P« -, Si infra villam, vel extra aliquis aliquem *vulneraverit, vel* hoftiliter percuderit : de eo judicabitur quemadmodum haftenus judicatum eft . Si quis vero adultum fiaciens aliquem occiderit infra treviam, vel hoililiter combuftionen» fecerit, vel intra, vel extra treviam Dei.* fi folutus fuerit ab uxore, vel monachus fiat, vel Hierufalem eat; fi veroconjugatus fuerit, in manu epifeopi fit qualiter fatisfacere debeat . Si vero cui fit adultus fe defendendo homicidium fecerit, infra patriam ficut hucufque ad' pœnitentiam judicabitur. Si quis autem fupradiâorum reus fatisfacere neglexerit, nemo, fepehatur in *villa ,* vel in loco, ubi ille , vel familia illius, demorabitur ; vel Divinum officium cblebreiur , przter baptifma , five villa fua fuerit , vel advocatus yil^e extiterit. ConfeiTio tamen, & *corpus* Chrifti nulli negetur. Si quis treviam Dei violaverit, & ufque ad ultimum vitat fatisfacere neglexerit : fi ipfe motu oris & fado fatisfacere poterit , fatisfacere non poterit, fi aliquo figno pernitentia cognofcitur , parentes ejus fi pro eo fatisfacere voluerint, reddendo capitale , & fatisfaciendo epifeopo pro poflibilitate delinquentis neque fepultura, neque communione priventur. Quod fi aliter, nufquam fepeliatur. Qui vero eum fepelire przfumpfcrit, fi delicus fuerit, ordine & ecclefiaftica dignitate privetur. Si quis autem appellatus fuerit de infiadione hujus treviz , & ipfe negaverit: fi miles cft, purgabit fe fua feptimamanu; reliqui vero Dei judicio examinabuntur . Hujus ftatuti violatores omni die dominico per fingulas parochias excommunicentur.

Hift0r. b<. <'<»*«. Hb.

EJUSDEM CONCILII ACTA
Ex Orderico Vitali.

Anno ab Incarnatione Domini mcxix. Indiftionc xii. In Odobris medio Calliftuspapa cum Romano fenatu Remis venit, ibique xv. diebus demoratus, concilium tenuit , *Oc* de utilitatibus ecclefiz cum paftoribus Dominici gregis folerter tradavit . Ibi nimirum fuerunt xv. archiepifcopi, & plufquam cc. epifeopi, cummultis abbatibus, & aliis ecclefizdignitatibus. Apoftolico enim juftu evocati de Italia & Germania , de Gallia & Hifpania , de Britannia , & Anglia, de infulis Oceani, & eundis occidentalibus provinciis, congregati funt pro amore falvatoris, ejus parati gratanter obedire mandatis. Maguntinus archiepifcopus cum vu. przfulibus Remis ad fynodum properavit , quos quingentorum militum cohors fecura vallavit . Quorum adventu comperto exultavit , eifque Hugonem Trecaflinum comitem cum turmis militum amicabiliter obviam mifit.

Rex Anglorum praelatis regni fui ad fynodum quidem ire permifit, fed omnino ne alicuius modi querimoniam alterutrum facerent prohibuit . Dixit enim : Omniplenariam reâimdinetn conquerenti faciam in terra mea : reditus ab anterioribus conftitutos Romane ecclefiz fingulis annis erogo , & privilegia nihilominus pari modo mihi concefla teneo . Ite , dominum papam <k parte mea falutate, & apoftolica tantum precepts humiliter audite .' fed fuperfluas adinventiones regno meo inferre nolite.

In ecdefia metropolitans fynoduscelebrataeft. Ibi pspa xtv. Kalend. Novembris Dominico Miffam cantavit, & Bajocenfem Turftinum'Eboracenfibus archiepifcopum confecravit ; privilegio-

Tku-

«'·■

Sequenti autem dominico Fredericum Hermanni Namuri comitis fratrem , Lcodienfitas epifeopum benedixit : qui infra triennium ab zinuls veneno infectus obiit , flt npne miracplis ad icpulcrum ejus coruicantibus feliciter fplendefcit.

In bafilica fandae virginis Marie ante crucifixum xi 1. Kal. Novembris praefulum cathedrtr appofirae funt: & finguli metropolitan prout antiquitus a Romano pontifice conftituturft cft , ordinate cohfederunt . Radulphus cognomenti» viridis archiepifcopus Remenfis , & Lothericut Bituricenfis, Hambertus* Lugdunenfis, & Goiifredus Rotomagcnfis, Turftinus Eboracenlis , Daimbertus Senonenfis , Gislebertus Turonenfis , & fucceflbr ejusHildeberuisCenomannenfis, Baldricus Dolenfis, & alii odo archiepifcopi, cum fuffraganeis fuis, & abfentium legatis , multis abbatibus , & monachorum , & clericorum multitudine, fututam examen praefiguravere, quod in fpirim intuens Ifaias , & quali digito demon*ftraff*, exclamat cum metu ac mentis alacritate: *Domituts ad judicium veniet cum fenibus pipuli fui, ii* principibus ejus.* 10.χ

<·'■ H""b'

In fublimi confiftorio apoftolica fedes erat ante januas ecclefiz . Finita Mifta Califtus papa refedit, & in prima fronte coram eo Romanus fenatus conftitit . Cono Prmeftinus nræful , & Bofo Portuenfis , Lambertus Oftienfis , Joannes Cremenfis , & Hato Vivarienfis . Hi nimirum prz omnibus aliis quzftiones fubtiliter difeutiebant , & mira eruditione imbuti refponfa ubeitim proferebant. Chryfogonus veta diaconus dalmatica indutus papz adliabat , manuque canones gcftabat, promptus propinare authenticas majorum fententias, ut res exigebat. Porro alii les. miniftri tunicis leu dalmaticis vçftiti circumftabant ; & frequenter inlurgente tumultu diffidentium, filentium imperabant . In primis poft 1-taniam, & authenticas orationes papa cœpit fimpliciter & fande latialibus verbis evangelium explanare, quod juflcrit Jefus difeipulos litos trans fretum przccdere . Eloquenter etism retexuit , quomodo vefpere fado ventus oritur contrarius, & navis fandz *ecclefiz* periclitatur in hu us mundi fluûibus, multimodifque jadatur tentationum & tribulationum procellis : fed fzvientes impiorum flatus fubito conquiefcunt vifitatione ratvatoris , & optata tranquillitas revertitur ad filios pacis. Deinde ut papa fermonem finivit , Cono cardinalis pontifex furrexit, & eloquentiffime facros archimandritas de cura paftorali admonuit. Ex libro quoque Genefeos verba Jacob memoriter protulit , & przlatos ecclefiz circa gregem Domini patrem diligentiam habere fpiritualitcr debere afleruit , quam Jacob erga oves Laban avunculi fui fe habuiflè manifeftavir.

Ludovicus rex cum principibus Francorum fynodum introivit. In confiftorium ubi papa relidens omnibus prxminebat, confcendir, querimoniamque fuam rationabiliter deprompfit. Erat „ enim ore facundus, ftatura procerus, pallidus, „ & corpulentus. Ad hanc, inquit, feudamconcionem pro inveftigando confilio , cum buronibus meis venio, domine papa: & vos o ieniores , audite me obfecro . Rex Anglorum , „ qui jamdudum mihi confcederatus extitit , „ mihi meilque fubjeâis plurimas infeftationes „ & injurias iageftit. Normanniam, quz de re„ gno meo eft, violenter invafit; &Rodbertum „ ducem Normannorum contra omne jus & fas „ deteftabiliter traâavit. Hominem quippe meum,

„ fed

ANNO CHRISTI

-„ fed fratrem dominumque fuum , multis mo-A „ dis moleftavit , & ad ultimum cepit , & hu- „ cuique in carccre longo detinuit . Ecce Guil- „ lelmum ducis filium , qui mecum ad vos huc „ acceflit, funditus extorrem exhereditavit . Per „ epifeopo», & confutes, aliafque pertonas , ip- „ fum ut captum ducem mihi redderet requin- „ vi .· fed de hac re nihil ab eo impetrare po^ „ tui. Rodbertum de Belifmo legatum meum , n per quem mandaveram regi quod volebam , „ tn euria fua cepit, vinculis injecit, & in er- „ gaftulo truci hucufque coercuit . Tedbaldus „ comes homo meus eft, fed inftruftu avuncùli „ fui contra me nequiter ere&us eft. Ejus enim „ divitiis & potentia inflatus, in me rebellavit, „ flt infidus mihi atrocem guerram fecit, re- B „ gnumque meum ad detrimenta multorum con- „ turbavit . Legitimum bonumque virum Guil- „ lelmum comitem Nivemenfem, quem bene no- „ ftis, remeantem de obfidione caftelli cujufdam „ excommunicat! furis, ubi vere fpelunca latro- „ num, & foifa diaboli erat, comprehendit, fle „ ufque in hodiernum diem carceri mancipavit. „ Keligioft prcfules , Thomam de Maria fedi- „ tionum prxdonem totius provinci* merito * „ adverfati funt . Ideoque mihi generalem ini- „ micum peregrinorum & omnium funpliciutn „ obfidere praeceperunt , & ipfi mecum , legiti- „ mique barones Galli* , ad comprimendos ex* „ leges convenerant, & cum communi colleâio- „ ne Chriftiani exercitus pro zelo Dei certave-C „ rant . Inde prxfitus heros cum mea licen- „ tia pacifice regrediens captus eft, &aTedbal- „ do comite ufque hodie retentus eft : licet eum „ multitudo procerum ex parte mea fiepeproli- „ beratione comitis fuppliciter requiCerit, & to* „ ta terra ejus ab enifccois anathematizata fit.

Cumque rex h*c fic his fimilia dixiftet, & Gal* licana concio veracem ejus orationem allegaftet: Goftredus FLotomagenfis archiepifcopus cum fuf- fraganeis epifeopis & abbatibus furrexit , fic pro rege Anglorum rationabiliter refpondere ccepit . Verum orto tumultu diffidentium interceptus , conticuit: quia illic multi aderant inimicorum', quibus cxcuiatio pro vidoriofo principe difplicuit.

Interea Hildegardis comitifla Pidavorum cumD fuis pediftequis procellit , & alta claraque voce querimoniam eloquenter enodavit , quam omne concilium diligenter aufcultavit. *Sc* fiquidem di- xit a marito fuo efle derelidam, fibique Malber- gionem vicecomitis de caftello Airaldt conjugem in throno * furrogatam. Cumque papa interro- garet, utrum conful Pidavenfis fecundum fuum edidum ad fynodum veuiflet : Guillelmus elo- quentiftimus juvenis epifeopus Sandonenfis , fic plures epifcopi & abbates de Aquitania, furrexe- runt, & eundem Aquitanorum ducem excufave- runt : afleverantes, quod iter ad concilium inierit, fed «gritudine detentus obiter remanferit . De- nique papa infirmitatis caufa excufationem fufee- pit, inducias dedit, certumquc terminum confti-E^ tuit , quo conful ad placitum in curiam pap* veniret-, ac ut legitimam uxorem reciperet , aut pro illo repudio fententiam anathematis (fubiret.

t <0r».

Deinde barbatus Audinus Ebroicenfts epifeopus clamorem de Amalrico fecit , a quo & fe tur- piter expulfum , & epifeopum abominabiliter in- ccnfum denuntiavit . Protinus e contra capella- nus Amalrici palam refpondendo audader occur- rit , & mendacem epifeopum liquido coram om- „ ni cœtu vocitavit . Non Amalricus , inquit , „ fed nequitia tua *te merito* expulit, & epifeo- „ pium combufUt. Ipfe profedo , quem rex per „ fraudulentam malignitatem tuam exheredita- „ vit , ut ftrenuiifunus miles armis pollens fic „ amicis, debitum honorem recuperavit. Hex fi- „ quidem cum pluribus catervis fuorum urbem „ obiedir, imperioque tuo ignem injecit, & b.a- „ filicas omnes cum cdibus concremavit . Tali „ tantoque damno perado recellit , nec adhuc „ arcem feu civitatem obtinuit . Videat & judi- „ cet hac fanda fynodus, qui magis pro com- „ buftis ecclefiis condemnatus eft , Audinus an „ Almaricus ?

ANNO CHRISTI

Francis itaque contra Normannos adminiculan- tibus Amalrico, grandis ibi fadaeft verborum ai* tercatio. Tandem fadofilentio papa locutuseft. „ Nolite , quefo , carifUmi mei , multiplicitate „ verborum inutiliter contendere , fed pacem ut „ filii Dei totis nifibus inquirite . Filius enim „ Dei pro pace de cxlo defeendit , & huma- „ num corpus ex intada virgine Maria clemen- „ ter aflumpfit , ut letalem guerram per proto- „ plafti reatum progreflam pie fedaret , ut oa- „ cem inter Deum & hominem ipfe fequeuer „ faftus mitteret, ut angelicam & humanam na- „ turam reconciliaret . Ipfum in omnibus fequi „ debemus, qui ejus in populo fuo vicarii qua- „ lefcumque fumus. Pacem & falutem membris „ ejus omnimodis procurare fatagamus , quia „ miniftri & difpenlatores minifteriorum Dei fu- „ mus . Membra quippe Chrifti populum Chri- „ ftianum appello, quem ipfe fanguinis fui re- „ demit pretio . Inter bellicos tumultus in per- „ turbatione pofitus fxculari , quis digne poteft „ fpiritualia contemplari, vel in lege Dei com- „ petenter meditari? Bellica leditio plebem com- „ movet ac diifolvit, & per abrupta vitiorum leta- „ liter evagari cogit. Eccleftas violat, facramen- „ ta contaminat , & plura nefaria irreverenter „ inquietat , & a ftudio religionis pluribus mo- „ dis evocat. In cultu Dei confxftentes territat, „ moleftiis nequiter infeftat, & quid agant prx „ timore nefeientes enervat. Regularem difcipli- n nam confundit ac diftipat , & indifciplinatos „ in omne nefas praecipitat . Ecdefiafticus ita- „ que rigor diftblvitur, letifera diftohitio pailim „ diffunditur, & caftitatis pudor flebiliter expo- „ nitur . Furia vero malorum abominabiliter „ graflatur , & iniquorum phalanx ad inferos „ miferabiliter quotidie raptatur. Pacem igitur, „ quam bonorum nutricem lucide videmus , in „ omnibus ubique ferventes amplecti debemus , „ indefmenter lervare , omnibus imperare , ver- „ bis & exemplis predicate. Hanc ipfe Chriftus „ ad paftionem properans, fuis reliquit, dicens, „ *Pacem relinquo wiit , pacetie meant do voiit .* 7*«·. ·«- „ Hanc ipfe refurgens ex mortuis repnefentavit, „ dicens : *Pate voiie* . Magna quies & fecuritas „ eft, ubi pax regnat : dolor & tribulatio terit „ omnes & cruciat, quos ira rodit ac difeordia „ ftimulat.

„ Pax eft blanda & falabris contenatio co- habitantium , omnique creatur* rationali ge- „ nerale bonum , quo indiffolubiliter nexi c«le- „ ftes gaudent , rerrigeneque fimili nexu colli- „ gari jugiter indigent : fine qua peftilcntes ti- „ mentur & timent, & nunquam fecuri turban- „ tur & mcerent. Hanc igitur virtutem , quam „ appeto, quam ex fanftarum autoritateferiptu- „ rarum, & generali approbatione public*com- „ moditatis fummopere laudo , toto nifu inqui- „ rere , & in tota Dei ecclefia iplo juvante dif- „ fundere vivaciter laborabo. Treviam Dei , ii- „ cut eam fanfte memori* Urbanus papa in „ concilio Claioxnontis tenendam conftituit, pr*.

ANNO CHRISTI

cipio: & reliqua decreta, qu« ibi a fanâis pa-A„ tribus fancita funt, ex autoritate Dei, &fanîii Petri apoftoli, omniumque fandorum Dei, confirmo. Imperator Alemannorum mandavit mihi, ut Mozonem caftrumadeam, ibiquepacem cum eo ad utilitatem fandae matris ecclefic faciam. Illuc utique pro ^acelaboraturus nunc ibo, dc coepifcopos meos Remenfem & Rotomagenfem, dc alios quofdam dc fratribus & cocpifeopis noftris mecum minabo, quos prx ceteris ad hoc placitum ncceflarios eftimo. Aliis omnibus epifeopis dc abbatibus jubeo, ut hic przftolentur nos quantocius redituros, auxiliante: conditore noftro. Omnes hic expedire commendo: nec etiamGoitfredum abbatem fandi Theodorici abire per- B mitto, quamvis ejus hofpitium fit in proximo. Orate pro nobis, ut Deus & Dominus nofter profperum iter nobis concedat, & omnes conatus noftros ad pacem & utilitatem totius ecclefi® benigniter dirigat. Cum autem reverfus fuero, clamores veftros dc ratiocinationes, ut redius potuero, diligenter difcutiam, opitulante Domino, ut cum pace dc exultatione ad propria remittatur h«c facra concio. Deinde fpiritualem filium meum, tf. originis propinquitate confobrinum regem Anglorum adibo, precibus dc alloquiis ipfum, dcTedbaldum comitem, ejus videlicet nepotem, aliofque diffidentes admonebo, ut m omnibus reditudinem faciant, dc ab omnibus eandem in amo-' re Dei recipiant: dc juxta Dei legem pacificati ab onuû bellorum ftrepitu fileant, atque cum fubjeftis plebibus fecurt quiefeentes gaudeant. Porro illos qui perfuafionibus noftris obtemperare noluerint, fed in fua procacitate contra jus dc publicam quietem contumaciter perfeveraverint, terribili anathematis lententia feriam, nifi a pravitate fua refipuerint, depro ,, tranfadis reat.bus canonice fatisfecerint. His j, didis, ccetu fidelium folutus eft

In craftinum feria quarta cum infigni comitatu Mozonem profedus eft, dc dominico fequenti, pne labore dc metu lapfus dc aeger Remis regreffus eft. Interea multitudo magiftrorum papat reditum aegre pneftolata eft. Nam qui de lon-P ginquis regionibus illuc Apoftolici tuflu convenerant, ibi nihil agentes, iofruâtiofe fua diftrahebant, fuarumque curam domorum cum mcerore intermittebant. Denique reverfus papa, per quatuor dies fynodum tenuit, dc de diverfts ecclefiarum negotiis tradavit

Igitur teria fecunda poftquam papa confedit, Joannes Cremenfis eruditus dc eloquens presbyter furrexit, de peraûi eventum itineris feriatimenn- ,, cleare ccepit. Notum eft, inquit, fan&itati „ veftrae, quod Mozonem perreximus. Sed in- „ fortuniis contra nos infurgentibus, nil com- „ moditatis perpetravimus. Illuc feftinanter ivi- „ mus, fed inde feftinancius redivimus. Impera- „ tor enim cum ingenti exercitu ad praediftum^ „ locum advenit, & quafi pugnaturus armato- „ rum ferxne xxx. millia fecum habàit. Hocitaque „ ut animadvertimus dominum papam in „ prefato caftro, quod in Rxxnenfis archiepifcopi „ dominio eft, inclufimus, dc nos, inde adeon- „ ftitutum colloquium egredientes, ipfum exire „ omnino prohibuimus. Secretius fari cum im- „ peratore multoties quxfivimus, fed mox ut a „ turba fegregati cum illo feocfum migraremus, „ innumeri fatcllites voluntatis ejus, dc fraudis „ confcii nos circumdabant; dc lanceas gladiof- „ que fuca vibrantes, ingentem nobis metum in- „ cuticbant. Non enim a'd bellum inftrudi veneramus, fed inermes pacem univerlali ecclcG« procurabamus. Imperator dolofus per diverfas ambages cavillabatur, fraudulenter nobifeum loquebatur: fed prxientiam pips, ut eundem caperet,.lummopere operiebatur. Sic totum diem inutiliter exegtrqus, fed patrem patrum .tb oculis ejus folerter occultavimus: memores quam fraudulenter idem ipfe Romam intraverit, dc ante aram in baftlica fandi Petri apoftoli Pafchalem papam ceperit. Denique nos terra nox diremit, dc unufquifque fua mapalia repetit. Nos utique formidantes ne pejora incurreremus, iter repedandi, immo fugiendi, velociter inivimus. Quin etiam neformidabiliter tyrannus cum multis legionibus, quas fecum ducebat perfequeretur, nos,valde timuimus. De his dixiffe nunc fulficit. Colonienfis archiepifcopus legatos dc epiftolas domino pap® direxit, dc profefta fubjedione pacem dc amicitiam cum illo pepigit. Filium quoque Petri Leonis, quem obhdem habebat, ob amoris fpecimen gratis reddidit.

Christi 1119.

Hrc dicens, quafi ob infigne tripudium laetitiamque mirabilem, digito monftravit nigrum dc pallidum adolefcentem, magis Judato vel Agareno, quam Chriftiano fimilem, veftibus quidem optimis indutum, fed corpore deformem Quem Franci aliique [jures pap® adfiftentem tntuentes deriferunt, eique dedecus perniciemquc citam imprecati funt ', propter odium patris ipfius, quem iniquiflimum feneratorem noverunt.

Deinde LugdunenGs archiepifcopus cum fuffraganeis fuis furrexit, dc ita loqui coepit: Mafco- „ nenfis epifcopus ad hanc fandam fynodum cla- „ morem facit, quod Pontius Cluniacenfis ip- „ fum ecclefiamque fuam damnis, multifque in- „ furiis affecit; eccicfias decimafquc fuas, debi- ,, tafque fubfeâiones fibi violenter abftulit, dc „ congruas dignitates, fuorumque ordinationes ,, clericorum denegavit. Queftus hujufccmodi LugdunenGs primas explevit: multi prxfuies, & monachi, atque clerici profecuti funt, dc de rebus fibi violenter ablatis cum vociferatione damores fecerunt: ac de injuftis invafionibus, quas a CluniaccnGbus perpeffi funt. Plures valde tumultuati funt, diuque perftrepentes, acerba quae ruminaverant evomerunt. Tandem fafto Glentio Cluniacenfis abbas cum grandi convenru monachorum furrexit, brevique refponfo, dc modefta voce ac tranquilla locutione, querulofos impetitores compreflit. Erat quippe magnanimus de valle Brutiorum monachus, confulis Morgulienfis filius, dc PafchalW pape filiolus imperioque ejus inter Cluniacenfes educatus Ætatc quidem juvenis, dc ftatura mediocris: fed a pueritia docilis, in virtutibus ftabilis, dccoeflentibus alacritate affabilis. Candida vero facie decorus, moribus dc genere, ut diâum eft, confpicuus, regum dc imperatorum confanguinitate proximus, religione ac peritia litterarum prxditus, ideaque tot chrifmatum prerogatives redimitus, fortis in adverfantes «mulos ftabat ac rigidus. Multis, ut charaxattun eft, clamoribus in fynodo pro- „ pulfatus, refpondit. Cluniacenfis ecdefia foli „ Roman® ecclefix fubdita eft, dc pape pto- „ pria: dc ex quo fundata eft, a Romano pon- „ tifice obtinuit privilegia, que proclamatores „ ifti fua nituntur abolere dc fruftraii violentia „ Notum autem fit vobis, beati patres qui ad- „ eftis, omnibus, quod ego dc fratres noftri mc- „ nafticas res, quas jure fervandas fufeepimus, ,, ficut eas venerabilis Hugo; aliique fanât pr>-

ANNO CHKisn

deceftbrts noftri habuerant , fervare contendi-A „ mus . Nulli damna ve! injurias ingeflimus , » res alienas non diripuimus , nec aliquatenus ,, diripere iua cuilibet coneupiicimus. Verum res „ pro amore Det nobis datas a fidelibus quia „ pertinaciter defendimus a raptoribus , invafo- „ res dicimur , fic opprobria multa injufte tole- „ ramus . Nimia de his ad me folicitudo non „ pertinet . Eeclefiam luam dominus papa fi „ vult defendar , fic ccckfias decimaique cum „ aliis poflieifionibus, quas ipfe mihi commifit , „ patrocinetur, fic cuftodiat.

Papa igitur de omnibus, quz ab utrifquepartibus audierat, incraftinum perendinari judicium imperat . Sequenti vero die Joannes Crcmenfis furrexit, fic locutionis fuz procemium hujufinodi B „ inchoavit. Sicut juftum eft, ut dominus papa „ clamores vcftros folerter audiat, vobifque ficut „ pater filiis fine fiâione omnimodis fabveniat , „ talique vobis obfequi famulatu non fcmelquo- „ tidic debeat: fic nimirum decet acjuftum eft, „ ut ipfe idem in parochiis vcftris aliquid proprie-., tat» poflideat, ccclefiamque, l'eu domum, vel „ aliquam poffeliiooem, fua eleûione fine fidelium „ oblatione, liberam habeat Poftquam ab omni- „ bus hoc gratanter conccifum eft, confequenter „ Joannes adjecit : Ducenti fic eo amplius anni „ funt, ex quo Cluniaccniisecclefia fundataeft, „ fic ab ipfo piimordio fundationis fuz Romano „ papz donata eft a quo utilibus privilegiis in „ Romana fynodo coram multis arbitris diverfz C dignitatis evidenter infignica eft. Ratum eft, „ fic in chartis infertum legentibus liquide pate-

C.111,1. „ fcit, quod * Geraldus Aquitanicus Cluniacen- ,, fe ctrnobium in alodio fuo conftruxit , fic il- „ lud Romam pergens Romano pontifici devo- „ tiiTtme commifit , nec id fruftra fieri voluit · „ Nam ipfe tunc xn. aureos papz obtulit , fic „ exinde totidem fingulis annis dari decrevit „ Przfata ergo eccleha nulli principum , feu prz- „ fulum, ufque nunc ipfi papz fubjacuit , Deo- ,, que largiter opitulante, fundis fic religiofis ha- „ bitator.bus feliciter crevit : unde bonus odor „ laudabilis famr longe latcque per orbem fra- „ gravit, exemplumque fanftitatis pie quzrenti- ,, bus difciplinam falubriter exuberavit. Conveu-D ,, rus monachorum fecundum regulam fanâi pa- „ «ris Bcnediâi abbatem eligit , eleâum papz ,, cum litteris atteftantibus dirigit, quem ipfe fe- „ eundum ecclcfiafticum morem coniecrat acbe- ,, nedicit Omnis credentium multitudo credit „ ac perhibet, quod qui apoftolicx fedi jubente „ Deo prxfidet , ligandi atque folvendi potefta- „ :em habet . Principis enim apoftolorum Pe- „ tri vicarius eft , cui divinitus diûum eft: *Γη „ tt Petrut , & fuper hanc petram udifcaho et- ,, cl^fiam meam* : *O porta inferi non pruvalebunt „ adverfut eam . Et tibi dabo elavet regnt calo-p „ rum , èT tpeodeumque ligaveritfuper terram, erit „ ligatum v in culis ; & fuodcHrnque foiveris fu- „ per terram, erit folatum* fiT r» *calis.* Ergo apo- „ ftolica fedes caput omnium ecclefiarum aDo- „ mino, fic non ab alio conftituta eft. Et ficut „ cardine oftium regitur, fic apoftolicx fedisau- „ toritate omnes ecclefiz Domino difponente rc- „ guntur. Ecce beato Petro concclTum eft a fi- „ lio Dei, ut czterisprzemineretapoftoiis. Un- „ de Cephas vocatur , quia caput fic primus eft „ omnium apoftolorum ; fic quod in capite prz- „ ceflit, in membris fequi convenit. Quis ei rqfi- », ftere poteft, cui tanta potcftas a Domino concdTa „ eft? Qnis audet folvere, quem Petrus ligavit, s, five ligare quem ipfe abfolvit * Igitur cum Qu- „ niacenfis abbatia *(oli* paps fubjiciatur, & ille qui prxcipiente Deo in tetris fuper omnes eft, ipfam patrocinetur : Romana autorités , Qu- niacenuum privilégia corroborat , be in virtu- te Dei omnibus ecclefiz filiis imperat, ne quis eos temere priftina libertate privet , ncc pof- leifionibus olim habitis, fpoliet, nec infolitis exa&ionibus przgravet : in pace omnia pof- fidcant , ut quieti femper fervire Deo va- leant.

ci^'Î7i ,iy

Hzc Joanne dicente, plures prariulum, & aliorum qui confines illis erant , tumultuati funt : ncc ea quz per cardinalem conftanter editafunt, quamvis aperte contradicere jufiionibus papz non auderent, concefta funt. In altercationibus multitiuz jaâabantur fententiz, abundanterenunantes de profundo fonte divitis fapier.tiz.

Sed omnia concilii gefta nequeo fmgiliatim retexere. Arguti fophiftz de multiplicibus ecclefix negotiis fubtiliter traâa,erunt , fit multa ftudiofis auditoribus documenta luculenter intimaverunt. Ibi Girardus Engolifmenfis , Hato Vivarienfis, Goftredus. Camotenfis, & Guillelmus Ca» talauncnfis , duces verbi , prz czteris intonucrunt: fitpevicacibus fcholafticis, atque fervidisamatoribus fophiz invidiofi enituerunt . Nuncius dc morte Tufculani cardinalis epiicopi nuper in itinere defundi locutus eft , fic epiftola Clementis fororis papz pro Balduino comite Flandrenfium filio fuo recitata eft. Pro quibus fit pro eundis fidelibus defundis lugubris paftor cum venerabili coetu Deum deprecatus eft.

In noviilimo concilii die Barcinonenfis epifeopus , corpore quidem mediocris fic maciltntus , fed eruditione cum facundia fic religione przcipuus, fubtilem fatifque profundum lermonem fecit de regali fit facerdotali dignitate, quemfumtna eundi qui percipere poterant, hauferunt aviditate. Tunc papa, Carolum Henricum imperatorem Theomachum , fit Btirdinum pfeudopapam , fit fautores eorum , mcerens excommuntcavit : aliofquc fcelerofos , qui manifefte fzpius correpti, fed inemendabiles perdurabant, illisaffociavit , parique anathematis percutfion· ufque ad emendationem multavit . Denique decretalia fynodi Remenfis capitula propalari imperavit . Joannes Cremeafis ex coniultu Romani fenatus diâavit · Joannes Rotomagcnfis fanâi Aiidocni monachus in charta notavit : & Chryfogonus fanâz Romans; ecclefiz diaconus dlâinâe & apene recitavit . Textus autem concilii hujulmodi eft.

Sequuntur hujus emeilii canomt , quos idcirco hic pratermittimus , quia fuperius funt deferipti , P'i- *35·

Hzc in. Kalendas Novembris fcita Califtus II. papa cum omni concilio fanxit : fic omnes qui convenerant illuc, in nomine Patris, fic Filii, fit Spiritus fanâi benedixit . Deinde facrura illud collegium folutum eft. fic unufquilque laudans Deum, ad propria regreffus eft.

EJUSDEM CONCILII ACTA

i. «<IIIOM T.*r.|<lli

deferipta in Commentariolo

Hrssonis Scholastlcl.

VEnerunt ad regem * apud Argcntinam , epifcopus Catalaunenfis , fic abbas Cluniacenfis, afturi cum eo de pace fic concordia inter * Rt(<« V'

regnum

regnum, dc facerdotium. A quibus cum rex coo-A 1,"uns qaJcrcrft » quomodo fine diminurione re-„ gni lui hoc exequi pollet ; affumpta parabola „ fua , refpondit epifeopus : Si veram pacem, „ domine rex , habere defideras , inveftfturam „ epifeopatuum & abbatiarum omnimodis dirnit-„ tere te oportet. Ut autem in hoc nullam r<-„ gni tui diminutionen» pro certo teneas : fcito „ me in regno Francorum («) eleftum, nec an-„ te confceratiopcm nec poft confectationem ali-„ quid fufcepiffc de manu regis : cui tamen dc „ tributo, de militia, dc telonio , & de omni-„ bus, qu® ad rcmpublicam pertinebant, & an-„ tiquitus fcilicet a regibus Chriftianis ecclefi* „ Dei donata funt, ita fideliter defervio , ficut „ in regno tuo epifeopi tibi defendunt , quosB „ huc ulque inveftiendo, hanc difeordiam, im-„ mo anathematis fententiam, incurrifti.

Ad harc rex manibus elevatis hoc refponfum „ dedit : Eia, inquit, fic fiat : non quaro am-„ pilus. Tunc fubjunxit epifeopus: fi ergo fnve-„ (lituras d'mitterc volueris, dc pofteflionem cc-„ clefiarum, & eorum, qui pro ecdefia labora-„ verunt , reddere , dc veram pacem cis dare : „ laborabimus, opitulante Domino, huicconten-„ rioni finem imponere. Q«® omnia rex, communicato cum fuis confilio J fe profecuturum promifit : fi fidem dc juftitiatn apud dominum papam inveniret : & fi veram pacem ipfe dc fui , dc poflefliones quas pro guerra ifta amiferant , reciperent. Quibus auditis , epifeopus certum feCjjum bcii fuper denominatis capitulis poftulavit; tum i:t labor eorum non eflet inutilis , tum ut dominum papam ad exequendam pacem facilius inclinarent . Tunc rex propria manu fub teftimonio hdci Chriftianz In manu epifeopi dc abbatis firmavit , fe przfata capitula fine fraude profecuturum.

Poft eum epifeopus Laufenenfis, dc comes Palatinus, de ottofi clerici dc laici qui cum co erant, hoc idem eodem modo firmaverunt : accepta fecuritate, epifeopus dc abbas domino papx Parifios occurrerunt : qu® viderant , dt audierant, fidelitdr intimarunt. Quibus applaudens dominus papa , fic refpondit : Utinam jam faétum effet, fi fine fraude fieri poflet. Mox communicato eum epifeopis dc cardinalibus confilio, cofdcm , dc cum eis de latere fuo epifeopum Oftieofem, dc Giegorium cardinalem , ad regem remifit : ut prefata capitula diligentius rctraftarent, atque feripta ex utraque parte firmarent ; dc fi hsec, ficut promiferat , exequi vellet, diem, qua ifta complerentur, ante finem concilii denominarent . Venientes ad eum inter Virdunum dc Metim ei occurrerunt: quod dominus papa eum libenter reciperer, fi promiffum exequi vellet, retulerunt. Super quo quafi gavifus rex, quod prius apud Argentinam in manu pneaominatorum firmaverat , iterum inibi in manu epifeopi Oftienfis, dc Gregorii cardinalis , dc epifeopi Catalaunenfis, dc abbatis, propria manu firmavit : quod videlicet in proxima vi. feria, id eft, ix. Kal. Novembris, capitula, qu® fequenti feripto continentur apud Mofonium in pnefentia domini pap* fideliter fine omni fraude excqueretur. Poft cum hoc idem juraverunt dux Welpho , comes Berengarius', comesPalatinus, comes Willelmus, dc alii (A) epifeopi, clerici, dclaici multi. Exegit etiam ipfc a noftris eodem modo firmari fi hi : quod *d* in ipfo non remaneret , eadem die dominus papa , que in feripto fuo continentur, adimpleret . Scriptum autem Concordiae hoc fuit.

„ **Ego Hernlcus**, Dei gratia Romanorum Imperator Auguftus , pro amore Dei, & beati Petri , & domini papae Calixti, dimitto omnem invefticuram omnium eccleiiaruni, dc do teram pacem omnibus, qui, ex quo difeordia illa ctrpit, pro ecdefia in Wera fuerunt, vel funt : portêflioDes autem ecclefiarnm & omnium , qui pro ecdefia laboraverunt, quas habeo, reddo ; quas autem non habeo , ut rehabeant, fideliter adjuvabo. Quod fi quxftio inde emerlerit ; que ecclefiaftica funt , canonico , que autem fecularia funt , fseculari terminentur judicio,

„ Item feriptum domini pape . Ego Calixtus fecundus, Dei gratia Roman* ccclefix epifeoSis catholicus, do veram pacem HenricoRoanorum imperatori augufto, & omnibus qui pro eo contra ecdefiam fuerunt , vel funt : pofleffiones eorum, quas pro Vers ifta perdiderunt, quas habeo reddo; quas non habeo . ut rehabeant, fideliter adjuvabo. Qpod fi quxftio inde emerferit : quae ecdefiaftica funt, canonico ; qu* fecularia funt , feculari terminentur judicio.

Hac itaque data (*c*) fecuritate, feftinanter ad dominum papam Remis redierunt : quat fecerant, dc quae a rege de fuis receperant , ante concilium reportantes fimul & diem & locum colloquii désignantes.

Dominus paua in generali concilio xui.Kal. Novembris refidens Remis, inter cetera fic exor-„ fus eft: Dorr;ni patres dc fratres , caufa pro „ qua vos de t. . remotis regionibus ad conci-„ Itum vocavimus, h*c eft. Scitis quamdiu(d) „ ecdefia contra divertas hrrefes laboravit , „ ficut per beatum Petrum , cui fpecialiter di-„ ûum eft a Domino: *Rogevi pr» te Petre, m* „ *deficiet fidet tue r tf tu elifUMtdo camterfut*m-„ *firmet fratrei tteat* : Simon Magus, judicio Spi-„ ritus fandi, ab Ecdefia Dei eliminatus periit: „ fic ufque ad noftra tempora (<) idem , per „ vicarios fuos, fequaccs Simonis expugnare, & „ ab ecdefia Dei extirpare , non definit . Ego „ quoque qualifeuroque, licet indignus, ejus vi-„ carius fimoniacam haerefim, qu® maxime per „ inveftituras contra ecdefiamDei innovataeft, „ ab ecclcfia Dei opitulante Deo (/) noftro con-„ filio & auxilio omnibus modis eliminare defi-„ dero . Unde, fi placeat, *a fratribus* noftris , „ qui inter nos & regem di&um Theutonicum, „ verba concordia: portaverunt , caufie ordinem „ diligentius audiatis: (fit quid nobis fuper his „ agendum fit , unufquifque , pro modo fuo , „ quia caufa communis eu, pudentiori confilio „ attendatis.)

Tunc dominus papa Ofticnfi epifeopo injunxit , ut univerfo concilio latine ordinem cauia exponeret. Quod cum prudenter epifeopus Oftienfis peroraflet : iterum Catalauncnfis epifeopus ex prreepto domini pape , hoc idem clericis de laicis materna lingua expoiuit . Quo completo , capitula multa, illa die, & fequenti propofuic ; fic ufque ad finem concilii univerfa complenda diftulit.

Sequenti vero die, cum in hoc confiliumepifcoporum fedifl'ët, ut dominus papa ad diem colloquii ,

(a) Daatar ParZanrH *e** c«d. *Vdalrici.* Eleftum Epifeopum . (b) Principes epifeopi. (c) Data & accepta . (d) Romana Ecclelta . (e) Idefl . (f) Vcflro.

Joquii, pro componenda pace accederet, flt u- A „ fuerant, jurare fuper reliquias fandorum, vel-
chkisu rnwn *rr',a,e homo ille ageret, per femetipfum tentarct: circa finem concilii illa diedotnl„ nus papa fic profecutus eft ; Domini patres , „ & fratres; fciti» quamdiq mater noftra fanda „ ecdefia contra fimoniacam hsrefim , maxime „ que per inveftitura» fit, in partibus noftri»laboraverit . & quia placuit omnipotenti Deo noftris diebus ecclefi* fu* pacem offerre , & jam „ proxima dies colloquii, ad ipfum locum cra„ ftina dic nos compellit accedere , fummopere „ rogamus, vt reditum noftram patienter fufli„ neatis, &, fi Deus pacem nobis dederit, com„ mune gaudium univerfo mundo annuncietis . „ Si autem, quod Deus avertat, adveriarius no-
• Fo-<« «» H' „ bifeum * in toto agere rentaverit; feftinanter B „ ad vos revertemur; de ficut conventionem pa» „ cis , fi fiat , vobifeum & per vos confirmare „ optamus, fic in commentatorem fraudis, fiin„ fiJelis evaferit, judicio Spiritus fandi , fle ve„ flro, gladium beati Petri vibrare lentabimus. „ Quod cum fub obtentu obedlentis , archiepifcopis & epifeopis, fle abbatibus injumriflet; pnecepit etiam ut interim, fle maxime die colloquii, pfalmos, orationes, fic facrificia fpiritualia Deo offrirent, de à majori Remenfi ecdefia ufque ad ecclefiam beati Remigii cum proceffione nudis pedibus exirent.

i u, * .. *Sic* intérim dimiflô concilio, feria quarta do minus papa ad locum colloquii exiit, flt feriav, cum multis vix cum maximo labore pervenit . C Feria vi. vocatis in cameram archiepifcopis , epiicopis, fle abbatibus, fle ceteris fapientibusviris, quos multos fecum duxerat ; coram omnibus lecit legi utrumque feriptum concordi* . C imque ledum fuiflet feriptum regis , diligentius retradare coeperunt epifeopi : maxime illud capitulum , ubi dicebatur , *diæitta eettmt iwe~ -Q-taram omninm rccltfaram.* Dicentes : fi quidem rex (impliciter agit, verba ifta fufficiunt; fi autem fub hoc capitulo aliquid cavillari conatur , determinatione nobis videntur indigere : ne forte aut pofiefliones antiquas ecdefiarum fibi conetur vendicarc, aut iterum dc eildem epifeopo» inveftire.

Rurfum in feripto domini pape illud diligen- D tius retradabant, ubi dicebatur : *Da verant pactm rrgi , ÎT etrmihitr , qui cxm ta n lèvera ifla jarrimf , vel fant :* ne forte inudanda pace amplius intelligerent quam reddendam communio nem ecclefi*; fic fub hoc verbo ecclefia cogeretur fufeipere, quos aut fuperpofiros legitimis pafloribus, aut canonice depofitos fine gravi oftenjione non poflet fuftinere.

Diligenter ergo omnibus retraduis, miflifunt ad caftra regis , (epifcopus Oftienfis , Joannes cardinalis, epifcopus Vivarienfis) epifcopus Caralaunenfis, fit abbas Cluniacenfis, fle alii multi cum cis, portant» feripta in manibus. Cumque perseniflent ad caftra , oftenderunt confcripta , determinaverunt capitula , prout omnium com- E muni confilio definitum erat.

Rex autem his auditis, prima fronte , fe nihil horum promififlê omnimodis negabat. Tunc epifcopus Catalaunenfis telo Dei inflammatus , fle gladio verbi Dei accindus, refpondit prooo „ nibus : Si , Domine , negare vis feriptum , „ quod tenemus in manibus, fit determinatio „ nem, quam audifti : paratus fum fub teftimo „ nio religioforum virorum, qui inter me fle te

„ fuerant, jurare fuper reliquias fandorum, vel „ fuper evangelium Chrifti » te ifta omnia in „ manu mea firmaflê , dt me fub hac determi„ natione rreepifle . Cumque omnium teftimo nio convinceretur , tandem compulfus eft confiteri , quod prius negaverat . Verumtamen conÎuérebattir graviter de eis, (a) quia eorum conlio promilerit, quod abfque diminuiione regni exequi non valerer. Cui fic refpondit epifcopus: „ Jn promiflis noftris, Domine rex, per omnia „ fideles nos invenies. Non enim dominus papa „ flatum imperii aut coronam regni, ficut qui„ dam feminatores difeordi* * obfequuntur , in* Fon.,»*„ quolibet imminuere attentat : immo palam om„ nibus dcnunciat , ut in exhibitione militi* & „ ceteris omnibus, in quibus tibi & antecefIbri„ bus tuis fervire confiaeverant, modis omnibus „ defendant . Si autem io hoc imperii flatum „ imminui exiflimas , quod ulterius tibi epifeo„ patus vendere non liceat : hoc potius regni „ tui augmentum ac profeftum fp«rar* debue„ ras, fi que Domino Deo contraria funt, pro „ ejus amore fubjicias.

Ad h*c omnia cum refpondere non poflet , mitiora verba cepit proferre , fle inducias querere, vel ufque mane : dicens velle fe cum principibus node illa de caufa conferre, fle ad exeouendum promiffiun, fi poflet, eorum corda innedere, fle alterutrum fummo mane renunciare. Poft h*c fiti de modo abfolutionis & fufeeptionis cum noftris ceperunt conferre: duram fibi, immo importabile videri, fi more aliorum , dominus fuus nudis pedibus ad abfolutionem accederet. Quibus condefcendentes noftri, refponderunt, quod modis omnibus laborarent, ut dominus papa calceatum cum, quanto privatius poffet, reciperet.

In hi» verbis illa die colloquio terminato, noftri ad dominum papam redierant: que invenerant reportantes. Tunc dominus papa , quafi jam de pace defperans , ordinabat fummopere mane ad fratres, quos Remis reliquerat, repedare . Sed concilio comitis Trecenfis , & multorum aliorum , compulfus eft fabbato fere ufque ad horam fextatn in eodem loco manere : ut omne os adverfariorum obftraeret, fle vocem derogatio nis'omnibus auferret. S***-

Summo mine iterum miCfi funt ad caftra epifcopus Catalaunenfis, & abbas Chmiacenfis, toper inducias acceptas refponfum ejus audituri . Cumque iHuc perveniflênt: ficut pridie fecerat , reprrfentavit epifcopus icripti veritatem, cum ad* M reftatiooe facramenti , dicens.- Heri quidem , „ Domine rex , cum juftitia poflèmus a te re* M cedere , quia die denominata parati fuimus , „ & promiffum tuum recipere , fle noftram im„ plere. Veram quia tu inducias repetendo, uP „ que in hanc diem diftulifti : nolumus» ut pro„ pter intervallum unius nodis tantum bonum „ in nobis remaneat : & fi hodie promifliim tuum „ exequi volueris » paratus eft adhuc dominus „ papa, quod per no» tibi prpmifit, modis om„ nibus adimplere. Tunc rex iratus, iterum cepit inducias querere, donec generale colloquium cum principibus regui poflet habere : fine quorum confilio inveftturas non audebat dimittere. Ad haec epifcopus : (^ua jepe inducias querendo, quod promififti implere diflimulas t nihil nobis & tibi amplius: revertar ad dominum papam. Sic infalutatus rediit, que invenerat nunciavit *

Mox

(a) Quod lievt «orum coufilio promifarit abfque flte.

annu OIKISTi

Mox ergo dominus papa cum fuis ad aliud caftrum comitis Treceofis cum fumma feftinatione tranfivit. Rex autem nuncium ad comitem direxit fummopere rogans, ut dominum papam inibi die dominica detineret, promitte» fe facturum modis omnibus, fieria II. quod toties abnegaverat. Quod cum ad dominum papam delatum (a) fuiflet, hoc breve dedit refponfuni : „ Feci, fratres, pro defiderio pacis, quod ab „ antecefIbribus noftris faftum nunquam andivi. „ Generalem fynodum congregatam, ft fratres „ multos, quali defolatos reliqui ; ad,hominem „ iftum cum multo labore perveniens, qu* pa„ cis funt, in eo non inveni. Unde nullatenus eum ulterius expeftabo, fed ad fratres noftros, ft ad concilium, quanto citius potero, regrediar. Si autem in concilio, vel poft concilium, veram pacem Deus nobis dederit, paratus ero fufcipert ft ampiefti.

Pβ·ı·i«I. Die ergo dominico de eodem loco ante diem exivit : & cum tanta feflinattooe Remis ufque cucurrit, nt xx. leads confummatis, eadem die Mittam Remis celebraret, inquaLeodicenfem(i) cleftum in epifeopum oooftcravit. Feria ii.pro f.il· ·. nimio labore infirmatus, vix ad concilium accedit, exitum ft reditum fuutn ft ordinem caufie, concilio exponi *fecit, ft* fic illa die filuit. Feria ui. nihilominus infirmitate detentus, in concilio fodere pon potuit. Feria vero iv. circa horam m. ad concilium acceflit, (e) ilia die ufque ad horam ix. multorum proclamatioCnes *recepit, ft de multis capitulis traftavit. Ab* hora vero nona volens illa die concilium terminare, fynodalia decreta fecit in medium proferri & legi.

Se^utmtttr cemmi qttieqm bet'tu ttecilii, fitpre jem deferipti peg. xjd. *ij idcirce hic e mhi/ emiffi.*

Cumque multa contra fimooiacam herefim effient recitata, ft omnium cooibno favore laudata ft confirmata: ventum eft ad illud decretum, quo inveftitnr* ecclefiarum laicis interdicebantur, in quo fic continebatur. *hvefiititrem emeiem eccl^mme if ecclefiefiicentmpefftgieeum, per memtm lrncern fieri medi/ emmhtu prehiheme/*

Quod cum recitatum fuiflet, tantum murmurD quorumdam clericorum ft multorum laicorum, per concilium intonuit, ut diem ufque ad vefperam fub gravi contentione * pertraherent Videbetur enim eis, quod fub hoc capitulo, dominus papa decimas ft entera ecclefiaftica beneficia, que antiquitus laici tenuerant, conaretur minuere, vel auferre. Unde dominus papa omnibus fatisfaciens, illa die concilium terminare diftulir. ut fequenti die communi confilio deerotum temperaret, ft ipfum, cum ceteris que fequebantur, unanimi omnium favore fit autoritate confirmaret.

F„ta, 4iM cihT* "**" Feria v. ad concilium venit, qu* propofiierat exeeuturas : hymnum fanfti Spiritus devote incœpit. Qui cum ab omnibos fuiflet affeftuofr decantatus, vere invifibilia ignis flamma fuccenfus, in ignea lingua de Spiritu fanfto exortus, mirabiliter peroravit, docens cum fmnmum bonum efle, fontem fapientic ft intelligentie ac totius difciplinc, vinculum caritatis, unitatis, ft concordi*. Cumque per h*c lingula diutius fub omnium admiratione difeurreret, tandem ad caufam accedit, dicens:

n Scimus, fratres cariflhni, quod labor refler, quod *de* tam remotis regionibus» proconunnni libertate matris nota» fânâ* ecclefi* nobis occurrere ftudmftis, placuit Deo Ac Spiritui faoâo, m curs virtute ft ianftificatiooe uoufo fumus in Chrifto. Et quia placuit Spiritui fimfto & nobis, difplicuit fpiritui adverfario » qui modis omnibus ad perturbandam fraternitatis veftrae concordiam cooperatores * militias fu* quaefivit & invenit. Quid enim dicimus» fratres, fi cum tanto labore & expenfis ad concilium vocati veniftis » fle revertentes ad regiones veftras nihil reportare poteritis » quia nos audire non vultis ? Qpi enim peccat in Spiritum faoftum, * quod peccatum fi perfeveraverit non remittetur ei neque invu hoc fieculo » neque in futuro » tefie veritate que dicit : *Qm ve/ eettit » me eedit ; tf qm ve/ fpenit, me fpenit.* Scimus etiam » quia Dominus Jefus cum propofurflêcdifcipulis *: Ni„ fi meedmeventi/ tarmm filii temnit & biheri„ tir efiu feeptmem,* nm *hebebiti/ vitem i» ve*», Mr: fcandauiati funt multi, Û* *ehiermtretrar», fttm,* nec poftea fequebantur eum : fic flenos» cum heri propofiumus quaedam pro libertate ecciefis, fcandalitati funt quidam infideles. Unde & nos cum autoritate apoftolica dicimus: *fi iefidelif difiedit, difetdet* ; ft det locum fidelibus, que ecclefiaftica funt fle libertati ecclefic neccflâria, pertraâare. Vobis autem, qui locum fle officium apoftolonrm in ecclefia Dei tenetis, dicimus quod Dominus dixit ad duodecim : *Kttmptid tf ve/ vel/i/* 7·« *e. ehire.*

• F«««, .*<<«<-- H. *. * *Vfb.*

« *r.,* ,b. p«" **"*' *I"·* ·■

c„. ,.

Quod cum mirabiliter peroraftet, ita omnium corda coocuffit, ac reclamantium voces compreffit, ut nec unus quidem contra decreta fynodica, que poftea letta funt, os aperire prefumeret. Dominus tamen-papa decretum illud, unde murmur ortum fuerat, fanion confilio temperavit, fle in hanc formant concilio legi fecit : *fievefifaerem epifcepetinm tf ehhetienm per memm leicem fieriemeimedi/prehihemtu*. Qpod cum placuiflet omnibus, ipfum cum ceteris omnibus, que lefts font, judicio Spiritus fanfti ft autoritate ecclefiaftica firmaverunt.

Allât* fiunt denique candel* ccccxxvtt ft accento dane fingule fingulis renennbus baculos epifeopis, fle abbatibus: injun&umque efteis, ut omnes, candelas tenentes adurgerent. Cumque aftarent, recitata funt multorum nomina, quoa precipue excommunicare propofuerat dominus papa : inter quos primi nominati funt » rex Heapublic, & Roman* ecdcfie invafor Bundinus, fle pre ceteris, fle cum ceteris multis folemniter excommunicari. Abfolvit etiam dominus papa autoritate apoftolica a fidelitate regis, omnes, quotquot ei juraverant, nifi forterefipifeeret, fle ecclefic Dei fattsfaceret. His denique rite complein, authoritate Patris, fle Filii, fle Spiritus fanfti, omnes abfolvit, atque fignavit, fleficad propria unumquemque redire permifit, fle fic concilii finem fiecn. <&od vidi ft audivi, fideliter, ft quanto brevius poau, pedeftri fermant defcripfi.

DE THURSTANO EBORACENSI
archiepifcopo confecrato a Califto papa II.

(a) faMta ΓιπηΓΓΪΓΙΤΤΓ enas fuis ceo&lo koc fte. I b) Btaum iavaait ft in *tu.* (c) Alia die.

— .— Undaifiu areUepifeapeu Cnbttarieetfit , esrjstr erjt.K ***$, **» erdmrr, pnfy&mteen ftMHnit < decvdMwr CH*^]ri faBn, eMut, p*s* μ Mμ TAπ*»^ pedare. Celturit^ii jiri, ut pete Itpin , ftvtiti Anglia rat Hnriai: d7 Tlmrftene liteniiam emtdiud Remenft cntiUtn ptfiulanti , mb cneefit : inc fpenderet ft epiftupaiem benedidtinnt a fmmn penlift» mintme fufteptuntm.

Ante hate, ingmt Embuent/I bifter.tib.v. nuntium fuum rex ad papam direxerat, cautum il* lum faciens de querela , qu» ufque id temporis vcrfsbatur infer Radulfiun archiepifcopum Can* tuariorum, & Thurftanum . Et pud» ptfl: Inter alia, qu» huic rex pap» dicenda indixit , praecipue juflit ei, quatenus id obfervaret ut nui* ltus gratia rei interveniente , Thurftanum aut B ipfe iteraret, aut ab aliquo nifi a pontifice Cantuariorum, uti moris efle folet, facrari juberet, aut permitteret. Alioquin fe illum in nullum fua dominationis locum amplius recepturum. Et fi contra hanc fententiam ipfe quafi apoftoiatusfui auroritaie forte niti reflet, certus exmeret, quod nec pro omiflione coron» fine , utpote fixatio feptem annorum excommunicans , prooofitum iiium in hac caufa permutaret. Refpondit · Ne putet rex me de negotio quo de agit, qnavis ratione fircus achirum , quam ipfe velit . Nec enim me unquam ad boc mea tulit voluntas , ut Canfuarienfis ecclefi» dignitatem , cui tot pneclari patres, ut pene toti mundo notiflimum Γv ＼rrÂf7lcrun.L' wuo modo

His Apoftolici verbis regius nuntius credulus ef* fedus, de fu» legationis cflcftu fecurus fa&useft. Quapropter cum Remis venifl̀et, & mane Domi* nici dici, praecedentis diem praftituti concilii cum Cantuaritis fuit foetis audiret apud S. Remigium quoidim proteftantcs ei , Thurftantfn fle fuoc , alacres ad benediftionem pontificatus infedeeptfcopali préparait: miratus eft ultra modum nec iis qu* dicebantur , aliquatenus poterat fidem praebere. At ubi rei veritas palam innotuit, Joannes archidiaconus Cantuarienfis , aucm nego* tii iftius tenor illuc adduxerat, papa? aftitit, & in prsefentia plurimorum epifcoporum , atque aliarum excellentium perfonarum , ipfam beuediaionem viva voce, a pontifice ^ntuariorumfieri debere calumniatus eft neel ipfum,i licet officio naps fungeretnr, jure pefle ecclefi» Cantua* rienli jus fuum pneripere : cum conftaret earn nulli, quod jufte debebat, co ufque denegafle . Ad qu» ilkreipondens: nullam, inquit, tnjuftitiam ecclefi» Cantuarienfi facere volumus , fed falva juftitla & dignitate illius , quod propofiii* mus exequemur. Q*°d audientium quique , mirum diâu judicaverunt : videntes eum adverfa fronte, qu» dicebat nimis injuftc faftorcfeUere, Confecratus namque in pontificatum Eboracen* fem Thurftanus eft, fide quam domino fuo fub Deo pollicitus fuerat, hoc modo fraudatus. Huie confecrationi cum ad juffiim pap® plures e Gallia epifeopi intereflent, reverende memori® Hu- -η.·η!ʿι„ - archicpifcopus Lugdunenfis nuUopafto, nec ipfi> papa jubente inrerefle voluit : perpendens, non rtâo calle rem procedere, fit horrens tantam injuriam ecclefi» Cantuarienfi , cui fpedali amicitia fit fraterna familiaritate jungebatur, contra «quum infiigi. Epifeopi vero regni Angk>rum, quos ad concilium a rege Henrico direct» diximus, nondum illuc venerant, & ea r· illis abfcatibus hacita completa funt. Qpc ut mi certo innotuerunt, mandans, modis omnibus Tnurfta* no fic fiiis interdixit redire in Normanniam fit Angliam fic in omnem locum dommatioaisiuc.

ANNO CHJUSTI

Nota Siviajni Binii.

Em ptlieu t» faftaEatas, fw jm tditû cantihu b affit, pint fitptrftut faifftat , & Ht ttrp» nftiilt.

T\B rein» in bac fynodn gaftb UrfoergenT·· abbas t .Lz ^idrren , i*tai< , legati Ua JUnwMrwn, f«a* fwneaftM», iau* dtarfamt etcUpm■»/. co«/r. >n*N<7 tltaitatat tiaaeiat Cahtrti : tai peft&e éaat aaP 'ttrfi Mfretn rftjnfi ePtbtatin pfftft , ftaafttat , pet jaau ftEata feaai Latte iatiuMtar , telleapf. Jtaf fieri, tfte et* JeatftttJaat iUpat pliMatar«4 r.v ttaeiltattae» aaiverltlh ettltia pajfinataat iri, ftc.

De eadeo» fynodo paucis Sugerius agit in Ludovico hie verbis t Sailiatatut ittfet taata celfilaêtait tligai. Me' Ir*'''*i'> trpa» t tttiffip jar» pi. n^,ffr viêclal atgttiit. Xrasà itapt telelerviataat teltirmu ttaciliaa» , taat, legatie iatftr»t»rtt Heart'd pr» pâte ttiltfiet ftêert difertaiitat, ia ttarthin aterjae Maftatma "tarrifct, art ptfttifirt : paemiattdaat C au, uceforct ftteraat, ipfaat Hearieaa» aaatPtaalie vineale , plena Franena» & latbariapnua teatili», tan ^mt. H«c de excniwanunicato iterum imperatore per Caiiftum paptm ia Rcmenfi tunc celebrato concilio Sujttrius ·

, Xogerins autem in tnoslibas Angllcaait : Hte en ttlii tietrrta (canones nimirum quinque , quos pries recenfuir) Henric» iaeperataei , own ism foaee «fefet , r< ccmih» prtataat per hem/ar prftaat , ad aHtaena» per tpfaat ^pa^oden aeaadantar : ut ante [eparationent eenetitt Betam efet, ntram eetiefiit ppr regneun dF ficelai iaatae fiH intjeSae pmiaew taajntiat n -/--r—T , vuMieet M epiftapi (F Metet eti* gentar a» eeelefia t FF ftlerai euefeeratim, at ali & a gaihu apertent, eleEt (pttmtet; at an per iteve, fittam pfi»ralit <virg* <F anali , fed per efiitn, U efi CMfan» ingrediantur ; dF inefmurtan remtn eetlefiadiearuM nihil aatain» Ûà laiealu eaigat perlana. Ad luet ille refondit , niW i» Ut fe p^tertnifimtn med fui jurti efet, fuampue fibi eentnlit antigua eanfnet», d» pregeutteme. Quandfte tamen fleant autentategp aeralit eaaeihi tria illa prepda coaerfit t ultimmn «r> n, Jdlitet iuvefiitam rerum etelefiafiicanm, eaneedere notait. gnapetpter reverft ad taneiliuat pupe , Hm* riept exmautnieaadua detenfour , Jfiuad taat uuidem ia tndifo npe ferrent, ftntentiampeeteditAp^Meut, n* »ai tn hac fiandalizareutur , eaeuaaet, « fratrum eoaftrti» feparanentur s prtpedt» de illit jrptttagtnt» dtfcipaiit enempla , fui eum de earne Dtmim mandaeam da FP funguine bibenda fcendalizarentur, retro ablemt, & jam eum ilia neu einbuldbaut. Bt quoniam, inguit, fpargit , tt qui non aieam defuier muteitam , fdlicet fanEam ecclefiam , Ad apbifeum [entieud· indt'lcifam fervare mftmt , difintleeih » «·*«/ Pfàtûtrê ûtttnUnt . T»UàJttin»ti»tü^ tt .Apttbct, illit» tntt itt caMinc tut/nfa» rttt». ai, t» u»ftnrf»ee»Hf»riaeat rxMMMtMwmraw/ fnu». tin ieadtettr. Hare g«Aa vfle contra iaapetatorcaa ci «Ai» Bogcrioa in anaalibu· tradit.

De eodem concilio aotorirate coatmuatnris Sweber* ti & Guillehni Nenbrigenfa ait Genrbcardus in cbto* nieo . Hntept pitu a (»Λββ» iηΛiβη , trMretn 4 Ctlitltj p*fctM»t Upth Hneiti ittpteftrit. O»» t» tniiit frtftrifti faut P ntlefia jatnati , dr fr» dforcsu Pγμ μογμ» tea . Hoc Gtnsbrardos. Huie fyCnoia interface Ncrbertu· ordfais Fr*monflr*t*nlia fniUarArem «* vka rjns spud Soria* colligitur. AdefooTtn Sslesutkvofis epfleopos ped 6m* fyaodi r«. verfaros I- Hifpaaia, mortom efl ClaiUqci : ut pctet ·« epitaphio ejos, qond habetor apod Petr*·Clunia ceof«* im« librae epifloltru* .

Hee fpiwdo conttperaM qaas too» a. cap. at. de Friderlco LaodieWt epifcopo fcribit Chepeaville , hi* Mtfea : Merta» Obert» eftjcap», init» capital· Lndin. fi, Alenandet tbefnrariue , Amtsm» fecüadadarum erefofiam praptftut , esqf/re âP fapintia tient , ftj nabitmne qv» . Hrarrra* fsrâta* forprMew* « /«Mt rrta—MMri«H*s*tfl t feptrm , at frr* tur , aw/ifa tibrunm argenti Uli numerat. Iilt nilca-

cl».

ANNO «<(ftr &9fi» t SrfVrir mrfMasAw . Mßµ µ µ efiia Meifitae. hante rte hftrtur afFnienean nSfi
CNRIST1 frétera Ceieuieufeet, frf MNfcdMV af^eOie ÜF far
···> lerOeie LMrffIrfta* msm iiVir71- Jt--

»<W—« «Mww VM· «mm rffccMdrf<·££; MM ranpacs : fMV CWMr eiùfrur ne e/tfenuat Fre· *°· yww» Xmmmm futtifra Caü· «orfs BmsAms brfwNs rf cm* FmM·

pet tuantur Hgeafe tuter tlenua ft> ftfeina , teter «J·™» & ^Upu .Aftaeairi *·*'' **··**> fibd^W*

'tItneti mMi 4r Liar·

„*w„‚‹'.*** <»**?**? ' ?" ·7**.^«/<ïMµ aUettt -B *"> A**. /W«w » Htfta· fe eefnaa tagreinar, eaaiHta» iatit Levaainrtt & alienaa faierateraat eafeæat. Ceatra étant Natter ttaft ea» fratre Freiniee efrfnft, attefarüt al M. iteeeat fanat . Ngnaa feteil\itnM aim ferti aff

Cm» ÎMTTή* inu Lmnnii tune nagea tatrtrta ai· «HrtMvt, nilnn tnüi Nanurttafii ftuten, frf s**r iigaen fret, fetarihu itfiaaat, & ejae aoejan ta ta farte haftéua». Snailiter taat LanAertat étant it Mm» et tenta fer atian ata fut ntatee frumftet ofn , ia fM Ahaeetitr net, fofttn ftrreneUrt : iaie ter· filer etfMtar, iffe ualatretar , (F tafttar : Mrftf

A fMf·* tailitaue iaeit Laaaanaft fertile tuf, f·*— ·· /OMjf/wnrf . hrfrr* Hgeafiate frkuria ta tafin , anno 4M*tv FfMMWwntr eafrall V tea trfakt t* ieH· CHRISTI

amrfb rttaMHt tarifas acriM* Alµ v *µ «/µ · ft¹Lm· Uinefne igtffrm pif vafat. Cm frnitn CT fitiuierfr

ufaf t fff» fnteueiitttf . £f JJtn ^tr antiur· fin ,ffttuft nwirfuM , fiUiet Lnéi « Frttricr efifrefe LnHeaf eifeiutat ef . Nee iiee team fuie· reti Jtteueaire & iati Lamaieaj flaeratt. Nta Fre·

eaiaat iUi feereaeraat, fae aaat ttxlereat tatafnt fuit tr alter eadaBat. Caetfee leate aetn fMennrttar , re^naraat rejhftrea» ftcalaats aait ltrte KtlniatJe· ait taie aaianut rtiiubl. Ce/atuaiar lit amairatna ta <e*er* faaBi Luntatû anal·* ia vite Freitrid efifitei . O' ta aatqnte Alatafi ftriMart itjat tenta. nt, ft· et Jetant enifftert, Bnufnnie , Malena » ft gefrt eheteat S. Leareatit.

Gilbert! Formant bm«fes, non bac , frf fub Eu* ^·nio UI^kMMrfi ipoodo celebrata , damnatas effe G. <£*Q]Mrf ait UrfpargenGa abbat , faifle la hoc

concilia patrie gaadriagaato· viginci fex, erravic t ai· fi fort* part*» aoariae'abbatca etiam iatelligi relit. Nam & ex Orderie» babemus , faille arebiepifropoa xv. epifeopo· plrfgaam ce. A Heflb . fui aemeroaa ccccxxvn. ami* , ee comple&itar abbate» '. Ex gao factage Urfpergaali aaca errons oecaüo.

»> AD REMENSE CONCILIUM

A CaliAo II. pap· aono inp. celebratum.

A D D 1 T I O.

^ıMTOβ A D Jitatenft eeueiHan ftrtiatt drfrrfMsiACfommata, banuoque Addberti Mogunt archie,

/»»<.«·. A' friviJemaae ia gratina anaafitrii

r,M ChaUaafnnu^i i» Snetf Mt^ait^jMt fwsd dmi cms ftfuaii mo. dir ZFZJCrf. JMÿ A· Mariat Halierfraintfit tfifetfe^ut frut üentfnta fyaeia fuNieavit, fitegat frgiUe ananU. AfertiL lui ljtitwig Rtlifdar. fam. X fag. 134. en jus hte troififtr».

IN NOMINE SANCTÆ ET INDIVIDÜÆ TRINITATIS.

Reiniariiu efi/eafat Haüerfiaietift tetfnuai mw* aafrerit à» CbaUt^raueu faut atfte pr<edia,fui· tar a frtaialm fut Nnbueauue eautite eédgfa fuit letata au. nao.

Reinhatdus divina favente dementia antiftes Hafoerftadeufis.

Noverint omnes fiddes tam foturi quam profanes, virum nobilem VTibemannum cognatum meum predia fua, pro remedio anime fois necnon dileâc conjuçis omniumoue parentum fisorum , cum omnibus utilitatibus que modo vel amodo inde provenire poterint ecdefic noAm principali ad altare protomartyris Stephani cootultfle , eo videlicet tenore, ut de eodem prosdio, ω loco qui diciturQuddenbrunen, apofiolicam Icilicet communem ft canonicam vitam , Deo opitulante mftituerom. Hcc autem tam fi» quam earum provinciarum jure in qrfbusbccfrta firnr, Saxonùs, frilicetftThuriogNs: Ipfemet ftabtlivir, in legitimo placito, fe comirepro tribunaH fedeote*, in Botelftcde me pnsfente fteo* mitfous Lodhcviro ft Wicberto , ft utrorumque filiis, comitibus ft Stzzone ft BerongM» , cctcrifqug fob compatriote. Similiter autemcoopifcopt, indiflbhibiliter firmata funt, in Erphef- . , . .freofe Bnsnone, omnibuique fupradi&is, pnefeotibus quoque fois heredibus Be «vote laudantibus Ecbèrto clerico, Henemanoo, ac Guacelino laids. Hcc

manu, a. wiMQnvi ex vine· , [α noiacjincac VIII. manfi, & vinea, ta Helpede. V. manfi & vinea & Eradeftborp. XI. manfi, in Sutthardefttawp. II. ta Rovekefthorp. I. in Paneckendorp. III. ta Setauch. dimidius, taRoldefthorp. I. in Aflcve I. & dimMs— ta Luttekendom. dimidius, in Liefdegefilrop. dimidius, ta Dieinice, dimidius, ta Afiendborp. I. ta Dulne DXXXVII. in Lodefteve. XXXIII. manfi, exco* mb aliis jugeribus, que fuper font, A I. molendinum in Scorauice : VII. manfi, in Zoolice. XIV. in NameiikeOhorp. XXX. in Elêken* dorp. dimidktf, ta Querenvorde, dimidius.Hcc fit» font in epifcojpatu Haiberftadcnfi, de comi. tara Palatini comitis Friderici, ta Cofoebodbe. VIII. manfi: ta Modhehrice. V. in nova villa juxta illam. VI. in Dhreth. I. ta Dtooganice. IV. in Butine. XIV. ta Rjscefcbefcce. XII. Hi L. manfi fiti font in nago Orlan. InLengevdr. VII. in Dhunacvelt. IX. ta alio Dtatrnevdt. I. ta Rotthorph. VIII. ta Vurthcm. I. ixiThorbcche. X. A I. molendinum in Soegerftcde. V. in Urantoentaden. II. Panftadhes . Hase pnsdia Efita font ta epifeopatu Moguncino tnThuringia, Hb iginr pnsdiftb eradit» ecdcfia S. Johannb Evangeliftc in Qialdenbrunnen primum eft dotata . Relimsoram vero bonorum fisorum cura clientibus Mo^tmtinc ftnoftrr Hàlberftadeofiecdefic contradidit ad eam juftitiam, qua meliores earandem ccdefiarum (ruuntur , ncenon co-

psatis & amicis quibus voluit . Prxfats igitur ecdefi* omnimoda ftatuimus libertate & quiete, ^uattSBaa inibi Deo famulantes a quibuslibet nul-" Prorfus gravamina patiantur. Decernimus etiam Dei famulis ibidem regulariter viventibus , liberam eleâionem, Quatenus quemcunque lanioris confilii fratres , de eodem five de alio monaftcrio ejufdem ordinis fedem eam degerint, epifeopi oonfenfu flatuatur. Super hunc ergo locum & omnia eidem pertinentia neminem epifcopus advocatum conftiruat, nifi quem prwpofitus petierit, nec idem prster ftatutum abeadem ecdefi* quicquam exigat nec advocatiam diutius obtineat, quam utilitas ecclefic poftulaverit, & prepofito placuerit . His omnibus ut diftum eft oblatis, idem vir nobilis dignius adhuc, immo holocauftum , Domino dukiflimum, femetipfum obtulit, relidis que pofleuit omnibus, fatas eft egenus egeni discipulus . Si quis igitur contra hoc decretum , quod abfit, temere venire temptaverit , & fecundo tertiove commonitus non refipuerit , ipfum perpetuo anathemati deputamus. Ceterum pnuato loco jufta ferventibus beneficiifque ac dcfenfione adftipulantibus divina retributio recompenfet, ac celeftis benedictio in pnefenti & futuro multiplicet. Amen. Hoc ftatutum au&oritatc B. Petri Apoftolorum principis, & domini papae, & ficut ipfe ante nos fuo banno & privilegio in Remenfi ftabilivit concilio, & nos ftabilimus , ac nullo modo mutat». dum iub anathemate obligamus. Hanc vero cartam jam confcripcam EgoReiohardusmanu propria corroboravi incoque figilio infigniri jufli. Data XVI. Kal. Maji, anno Domimcat Incarnationis. M. G XX. indiftione XIII. anno autem ordinationis domini epifeopi Reinhardi . XIV. Aftum in Halberftat , pleno concilio in cœna Domini, rap* Cauxto II. Mogonuno arfcopo, & Romans Sedis Legato Adelberlalberftadenfi epifeopo Reinhardo , primo

A tergo Uterorum bete leguntur.

Privilegium Reinhardi epifeopi Halberftad. fuper advocatiam Kaldenbrunn. ad nutum prspofiti eligendum. Et confirmatio bonorum ecclefi* pntdiâi. Et quod eadem libertate litones poflidera debeamus, quatenus eos Wicmannuscomes fundator pnefate ecclefi* poftedit.

Et paula infra.

Si attente lieris in hoc privilegio. XIII. t» ftes feriptos habes idoneos, in diverfis locis, ideo quod nemo recalcitret.

CONCILIA DOMINI
CALIXTI PAPÆ II.

fafixtar epifcopus, êXc. Remenfi, Rotomagtrf, Je- Biturice»#, Turone^#, Dolc^# , Bunii- galtitfi dT Auxierf arclûepifcopie , tf ctterit , r«m ckricie quam laicii, per eafdeue provinciae coteftituiie.

ECclefiarum omnium Romana ecclefia mater & caput ab ipfo Domino cpnftituta omnes per orbem terrarum pofitas ecclefias tamquam propria membra debent uberibus caritatis confovere. Unde nos qui licet * indigne in ejus per Dei gratiam regimine ordinati, B. Petri vicarii efle confpkimur, paterno affeftu fumus eeclefue filiis prope feu longe pofitis debitores, &c.

Huic Concilio domini Calixti Pap* Remis celebrato in bafilica beat* Mari* interfuerunt ifti. Ab Urbe, Cono Praencftinus, & Lambertus Oftienfis. De Galliarum provinciis, * Rodulfus Roiomageufis archiepifcopis cum quatuor fuffraganeis ejus : Daibertus Senonenfis cum Remenfis cum decem.- Humbaldus Lugdunenfis cum tribus : Gislebertus Turonenfis cum feptem, Leodegarius Bituricenfiscum duobus: .... Burdegalenfis cum duobus: Baldricus Dolenfis cum duobus: * TurftinusEboracenfis cum duobus : Albertus Moguntinus cum quinque: Anfcricus Bifuntious cum uno: Taracenfis cum uno: OldegarinsTerraconenfiscum duobus, de Naxbonenfi provincia epifcopusunus, deArelatenfi unus, de * Uranenfi unus, de Auxienfi unus, de Cantuarienfi tres, de Colonienii unus, de Treverenfiduo, deMagdeburgenfi duo, de Gradenfi Veneti* provincia duo. * Ipfe etiam ilhiftris tf gloriofus Francorum rex Ludovicus biduo cum principibus fuis concilio eidem interfuit, & mandatis ecclefi* ficut catholicus & Chriftianiflimus veneratione debita obedivit.

* Gofridat.

ALIUD CONCILIUM CALIXTI

Venerabilibue fratribus, Dole^fi arcbiepifcopo & faf- fraganeie ejus, & abbatibus atque aUie eccl<#arum pralatis ptr eamdem provinciam conftitiitis falutem tf apoftolicater benedsihoMm.

"ORO magnis & diverfis ecclefi* negotiis in proxima Quadragefima generale in urbe concilium celebrare difpofuimus . Praecipimus, ergo, ut omni occatione fepofita, in eadem Qpadragefimx Dominica, qua *Oculi nei* canitur, in urbe nobifeum fuis : quatenus & nos vobifeum & cum aliis fratribus archiepifcopis, epifeopi», abbatibus, ac rebgiofis viris generale per Dei gratiam concilium celebremus, & ea communibus auxiliis pertraftemus , qun ad honorem Dei & eiclefis fux pacem atque utilitatem fanfto Spiritu coopérante perveniant · Datum Lateranis , vu. Calendas Julii.

CON-

CONCILIUM BENEVENTANUM

Tempore Califti pap· II. adverfos prsedones anno Domini MCXIX. celebratum.

β« LaUai T TtTias *ttneitii vetiti*» feptiüM Fektnû* Br- A Mtn/ra rJrMMV*^ Anno, «f»'. MCXIX. anno primo Califti II. ftunmi pontificis, Ac uni* vertistis pap·, metric Martio, duodecim· Indi= Aionis eodem mede Martio, pntdiâus * Beneventanus archiepifcopus, videns civitatem varus pradarum affliûionibus ex omni parte confundi Ac devaftari, fueque parochi· ecdefias a captoribus vexari quotidie , fynodum decima die is»· nante menfis ejufilem Manii celebravit; Ad cnjus facri conventus pnefentiam Tufculanus afluit epifcopus, & Ugo fupra nominatus cardinale , Ac cardinalis alius, Ac Beneventane fedis fuffraganeorum circiter viginti, monafteriorum abbates fat afluere . Inter cetera vero qose in rpfo conventu ftatuta funt, malefacientes Beneventi omnes, Ac difturbantes mercatores ad civitatem venientes, Ac redeuntes, fiib anathematis vinculo alligavit. Conventu itaque pie Ac ordinate finito, unufquifquc ad propria repedavit.

-[ZJÎJ(OiliaQlI'DIIDIIÎZ]riailCmilin]lI]Œ-|rzrr3"CT"~~n'-C3"CZliir

CONCILIUM ROTOMAGENSE

Goisfrcdi archiepifcopi in presbyteros mulierum confortium habentes, metric Novcmb. anno Nexa.

EJ *(Meriti Vitetif tctkfa/Hc* kifieri** tikxit.B /pwdi bajur MririsN· diriwwr . Goisfredus, rapwr, archiepifcopus poAquam de concilio Romenfi Rotomanum rediit, tertia Novembris hebdocnada fynodum tenuit. Ac infiitmiombus apoftoticis excommunicatus in presbytero· fu· dioecefis acriter exarfit . Nam inter caetera concilii capitula, qu· protulit, omne confortium feminarum penitus eis interdixit, Ac in tranfgrcflbrea rerribilem anathematis fententiam vibravit. Cumque presbyteri tam grave pondus nimium abhorrerent , Ac inter fe pro £ animarum diferimine conquérantes munitarent: archiepifeopus Albertum quemdam eloquentem, quia nescio quid fari coeperat, juffit comprehendi, Ac mox in ergaftulo carceris retrudi. Portatus enim pneful erat Brito in multis indiferetus , tenax, Ac iracundus, vultu geftuque feverus, inincrepatione aufterus , procax , Ac verbofitate plenus. Cum autem reliqui faceédotes infiriita re vifii nimis obftupuiffent, Ac presbyterum fine reatus accufatione Ac legitima examinatione vdut furem^ de templo trahi ad carcerem vidiffent, nimiumque perterriti quod agendum effet ignorarent, dubitantes utrum fefe defendere feu fugere debe* rent: furibundus pneful de cathedra furrexit, de fynodo concitus exivit , (ateUitcfque fisos, quos ad hoc prius inftruxerat, advocavit. Protinus illi cum ruftibus Ac armis in eccleftiam irruerunt, Acin conventiculum clericorum mutuo colloques*tium irreverenter ferire ceperunt. Porro quidam iilorum, poderibus fuis induti per cœnofos urbis E vicos ad bofpitia fua cucurrerunt, alii vero po* diis vd lapidibus, qnoe ibi forte invenerant, arreptis, repugnare conati funt. Clientes autem S«od ab inermi coronatorum choro conviâi fiagiflent, erubuerum : Ac indignantes, coquos ac piftores. Ac vicinos affeclas aftutum afcivcrunc, Ac recidivum certamen in facris temere penetralibus reiteraveront . Qpokumque in ecdefia vel cometerio repéreront juftoa vd io/uftos, percuffenmt, vd impegerunt, vd alio quolibet modo injuriati funt. Tunc Hugo de LongaviUa, Ac An* fchctilhis dc Cropuz, aliique nonnulli fenes maturi Ac religiofi , in ede fanfts pneftolabantur, Ac de coofafione, vel aliis utilibus caufis, viciffim loquebantur, feu diurnalcs horas ad laudem Dei ex debito modulabantur . Vecordes autem famuli ftolide in eos impetum fecerunt, contumeliis affecerunt, Ac vix a esedt retraftis manibus, illis pepercerunt: quia flexis genibus mifeerioordiam flebiliter ipfi poftulaverunt. Ipfi protinus dimifli cum fociis qui prsxefferant, quantocius de urbe fugerunt; nec licentiam, nec benedi&ionem epifeopi prcflolati funt, fed diros rumores parochianis At pdlicibus fois retulerunt , atque ad comprobandum fidem vulnera Ac livores iscfiiras in corporibus fuis oftenderunt. Archidiaconi vero Ac canonici , civdquc modefti, de infanda cade contriftati font, Âcdivinis rompatiebantur cultoribus , qui dedecus inauditum perpefli funt. Sic in fiou matris ecclefi· facerdotum cruor eflufus eft, Ac fanfta fynodus in debaechationem Ac ludibrium convertis eft. Nimis conturbatus archipmful in triclinio receptus delituit. Sed paulo port, ubi fatigatis, ut dttum eft clericis foedatus furor quievit : progreftus aquam accepta ftola benedixit, At ecclefiam quam contaminaverat cum triftibus canonicis reconciliavit. Clamor feditionis exeerabilis ad auras principis pervenit . Sed ille aliis intentus negotiis, rectitudinem lacfis facere diftulit.

CONCILIUM BELLOVACENSE,

Cononis Prxneftini, legati apoflolici. Ubi adum inter alia de S. Arnulfi epifeopi Sucffionenfis corpore de terra levando xv. Kal. Novemb. anno mcxx.

Ex pnefatione D. Lucx Dacherii ad tomum xi. Spicilegii.

Ujui memoriam concilii acceptant ferimut L--Arum fiardo Sueffiencnfi epifcopo, qui in (1) *vita S. Arnulfi deceffbrit [ni, cap.* 15. Haec, *inquit,* & alia tupernx patriae documenta poftquam ad aures domni Lamberti, five ad notitiam devoti populi latius pervenerunt: idem epifeopus iniit consilium in concilio Bclvacenfi quinto decimo Kakndas Novembris, cum quibufdam coepifcoporum iuorum, quid fado opus effet ad tantam Dei magnitudinem? Intererant ibi epfcopi Francorum Willelmus Catalaunenfis columna doctorum, Gaufridus Camotenfis epifeopus, Daimbertus Scnonenfis archiepifcopus, Aurelianorum epifeopus, Partitorum epifeopus, Petrus Belvacenfis epifeopus, Angelranus Ambianenfis epifeopus, Robertus Atrebatenfis epilcopus, Joannes Morinorum epifeopus, Lambcrtus Tornaftnftsepifeopus, Borgardus Cameracenfis epifeopus, Bartholomxus Laudunenfis, Lifiardus ego indignusSueffionenfis epifeopus: abbatum, archidiaconoFum, prxpolitorum, & copiofa cleri multitudo. Inter exteros autem alluit ipfe Aldcnborgenfts abbas ferens in manibus libellum de vita & moribus, miraculorumque getiis ipfms S. Arnulfi; quem libellum ego de manibus ejus accipiens aperui, & apertum obtuli epifeopis, dicens: Ecce, domini, libellus ipfe, qui me confciomeque audo- *re* dc vita ejus confcriptus eft; cui, quod vera funt omnia quae narrat, tcftimonium in fine perhibeo, & de cujus miraculis, & hic quoidam, & domi plures valde teftes veraces adhibeo. Hunc libellum poftulo a vobis diligenter confiderari, ut ex ejus notitia valeatis quid de illo agendum fit melius informari. Vcftra autem ianditas audiat judicium meum, quoniam fi in diœceli mihi commiffa paufaret, longum eft quod in terra non jaceret. Tunc Willelmus Catalaunenfis epifeopus accepit libellum, & infpiciens a principio vidit numerofitatem capitulorum, fic ait ad epifeopum Tor.ucenfem: Domne, quid amplius quxritis? Abfque libello ifto fufficit vobis teftimonium domni epifeopi Sueffionenfis, & clericorum ejus. Debet vobis magnam fiduciam prxbere ifte talis abbas, cujus & xtas fufpicienda eft, & prudentia beneplacet: libellum vero iftum, quia fynodalibus negotiis occupamur, percurrere non vacat. Joffredus epifeopus Carnotenfis ait: Domne Tomaccnfis, dico vobis in veritate, fi Dominus talia vel feme! fectffet circa aliquem prxdecefforum meorum, ego nec papam, nec legatum, nec vd archiepifeopumconfiderem

Interim dum hxc ab epifeopis decernuntur, quidam nobiles magiftri fcholarum acceperunt libellum, & cuxfim perlegerunt quaedam geftorum capitula. Quidam ergo eorum concurrentes ubi erant epiicopi, cum magna conftantia fatebantur: Revera ex Deo non eft, qui hujus fanât exaltationi contrarius eft. Tunc Guillelmus Catalaunenfis epifeopus ait: Per Deum turpe eft, quod de re tam aperta dubitamus. Unde vos domne Tornacenfis cum domini gratia, remota omni ambiguitate, ftatuite diem quo ad locum conveniatis, & fandum Domini fervurn de terra elevando honorifice recondatis. Lambertus epifeopus ait: Ecce legatus in hac ipfa baftlica cum noftro archiepifcopo Remenfi, vel Turonenfi, eminus refidet. Rogo vos placeat vobis ante illos venire, & veftram fententiamillorum judicio confirmare. Epifeopi dixerant: In nomini .Domini fiat. Ut ventum eft, Lambertus epifeopus dixit domno Catalaunenli: Rogo, agite cautam meam. Cumque ille brevi facundia ante legatum & archiepifeopos caufam cxplicuiffet, tam legatus Conon, quam ficRemenfis archiepifcopus una voce refponderunt: Judicium veftrx audoritatis plene iufeipimus, fit decretum veftri confenfus roboramus. Ita epifeopus Lambertus convocans abbatem, defignavit diem quo Aldenborg conveniret, id eft, Kalendis Maji, fic viri Oei corpus fandum de humo levatum juxta morem Gallicanx ecclefix, ceu revera fandum reponeret. Dedit etiam litteras eum figillo, quibus omnem Tornacenfis dixcefis populum ad tam fandum officium convocaret.

Fama volant paffim celeri currente meatu.
Diverfas popnlot bat fedet vifere fecit.

Taceamus de Flandria, Walachrenfes, Scoldanii, Bevelandenfes, Anturpienfes, Texandrini, Wafiani, Brabantini, Menapenfcs, Bolonienfcs, vel exterarum regionum plebes ubertim affuerunt. Tempore itaque prxftituto advenit epifeopus cum Tornacenfi archtdiacono honorabili Rotberto, & magna copia cleri. Etprselato crucis trophxo, allato quoque fanâi evangelii corpore, cum crceis & odoribus, concinente populo aperitur tumulus, &c.

Et cap. 18. Annus quo geftafunt iflhcc,nempe paulo poft peraâum concilium, defignatur. raâa eft autem hsec S- Arnulfi translatio prima die Maji, Indidione xtv. fub anno Dominice Incarnationis Mcxxi. Francorum fceptra tenente Ludovico filio Philippi annis xiv. Flandrix comitatum agente Carolo filio regis Danorum, cujus uxor fuerat filia Rodberti comitis, coenobium Hildenborgenfe regente Arnulfo abbate pet annos jam xvi. &c.

De eodem concilie cbronicon Senonenfe. Anno, *inanit,* MCXX.celebratum eft concilium, iv. Kal. No·

(1) Surmi ad diem jj.m. Ao υΩi recitat vitam S. Arnutphi Sueflionenfia Ep a Lifiardo feriptam, j». capitibus contentam, que m morte ejus definit. mbilque habet eorum, qu* Dacherius refert. Unde (uipicorSurium praetermififle Hifioriam miraculorum & Translationis S. Arnulphi, *& ex* ea, non vero ex ejus vita, Dachcrium exferipfiffa, quae refert, queque nunc hoc Tomo Conoliorum / ubi fermo eft dc Concil. Bellor»· Ocnfi iepuntur. *Pacini ad An. Cb.* uxo. *n.* x).

Novemb. « Domno Conone Prmefttno, qui ttmcAfuis, tam epifeopis, quam abbatibus harmn pro-

CHiusri m· **£atus «licebatur trium provinciarum, Rotomx-genfium & Remenfium atque Senonenfmm. Ad quod concilium cum epifeopi cum fuflragancis vinctarum, Beluaco *invitarentur,* domnus Daimbertus Senoncniis archicpiicopus invitatus, moleftia corporis detentus venire non potuit. (a)

CONCILIUM NEAPOLITANUM

In Samaria auftoritate Guaremundi Hierofolymitani patriarchae ad reformandos mores ecclefiz celebratum, in prxfentia Balduini Hierofolymorum regis anno Domini MCXX. tempore Caldii papae II.

G*Jufom una tum aliis concilii Tyrius lib.* 12. *belli faert cap.* **ij**. *bis verbis fummalim deferibit:* Eodem anno, qui erat ab incarnatione Domini millefimus centefimus vicefimus, cum isjseccatis noftris exigentibus regnum Hierofolymorum multis vexationibus fatigaretur, & praeter eas quae ab hoftibus inferebantur moleftias, locutarum intemperie & edacibus muribus jam quafi quadriennio continuo fruges ita penitus deperiflent, ut omne firmamentum panis defecifIc videretur: dominus Guaremundus Hierofolymorum patriarcha, vir religiofus ac timens Dêum, una cum domino rege Balduino, praelatis quoque ecclefiarum & regni principibus, apud Neapolim urbem Samaris convenientes, conventum publicum fic curiam generalem ordinaverunt. Ubi fermone ad populum habito, exhortationis gratia, cum apud omnes conflare videretur quod populi peccata Dominum provocaflent, de communi flatuunt confilio errata corrigere, fic exceflus redigere in modum: ut tandem ad frugem melioris vitae redeuntes, fic pro commiflis condigne fatisfacientes, eum fibi redderent placabilem, qui peccatoris non vult mortem, fed magis ut convertatur fic vivat. Deterriti ergo dc caelo fignis minacibus, fic terrz motu frequenti, clade quoque fimul fic famis anguflia, fic hoflium proterva nimis fic pene quotidiana inflantia, per opera pietatis Dominum fibi reconciliare quaerentes, ad morum erigendam confervandamque difciplinam viginti quinque capitula, quali vim legis obtinentia, de communi fanxerunt arbitrio. Qua: fi quis legendi Audio videre quzrit, in multarum archivis ecclefiarum ea facile reperire poteft.

Interfuerunt autem huic concilio dominusGuaremundus Hierofolymorum patriarcha, dominus Balduinus Hierofolymorum ex Latinis rex fecundus, Ebremarus Caefarienfis archiepifcopus, Bernardus Naxarenus epifeopus, Lindenfis epifeopus, Afquitillus Bethlehemitanus epifeopus, Gildonus eleâus abbas faltôae Marie de valle Jofaphat, Petrus abbas de monte Thabor, Achardus prior montis Sion, Gerardus prior fepulcri Domini, Paganus regis cancellarius, Euftachius Graniers, WiUelmus de Buris, Batifanus JoppeE conftabularius, Balduinus de Ratines, fic alii multi utriufque ordinis, quorum numerum vel nomina non tenemus.

Hanc fynodum, *ait Bomias asuto* mo. *prope finem,* tanta morum cqrreâio confecuta eft, ut per Dei mifericordiam j anno fequente 1121. B Turearum princeps adverfus Antiochiam cum magnis copiis rediens, apoplexia extinûus fir

IDEM CONCILIUM NEAPOLITANUM

Ex Codice **I?4f.** *Bibliotheca Vaticana.* F» r I»f>i Op«r V.»<|.

A P. Chriftiano Lupo ad calcem Epiflolarum fc4h ad Ephefinum Concilium fpe&antium editum.

GUm millefimo centefimo vigeiimo Incarnationis Dominiez anno, peccatis noflrisexigentibus, Hierofolymitana Regio multis oppreffionibus vaflaretur, fic frugibus jam a locuftis fic muribus quadriennio confumptis, crcbcrrimitque Saracenorum aflultibus fic infidiis, plurimis peregrinorum fic civium interfeflis defolaretur, vir columbinas fimplicitatis Patriarcha Garmundus, humilitatifque alumnus, fic felicitatis filius Balduinus, Latinitatis Hierofolymorum Rex fecundus, pietatis precibus fic juftitiat operibus imminenti civium periculo occurrere latagentes, Divina infpiratione compundi, ad erigendum Ecclefiz fic Regionis flatum, cum rpfis Ecclcfiz Praelatis fic Regni Primatibus, iecundo Regni, fic Patriarchatus fui anno feptimo, decimo Kalendas Februarii, apud Neapolim Samaria: civitatem Concilium iniverunt, fic neceflitate teri® fic exigente, quae fubfcripfimus ad corruentis Populi correilionem Decreta flabiliverunt. Cum eDnim eo maxime tempore pr«didar Regionis Populus omnia voluptatum declivia fequeretur, ideoque quotidianis infortuniis imminutus periclitaretur, unicum eis vifum eft refugium, fic Divinam mifericordiam Invocare, fic labentis Populi peccatis aliqua juftitiz ftoena imponere, 5uatenus fic peccatis ceilanfibus, ut in Populo Iraclitico contigifle legimus, Divina ultio eeffarct, fic pcenitentes filios Divina mifericordta, quz non mortem, fed peccatoris correptionem defiderat, ab imminenti hoftium periculo eriperet. Hoftes namque, videlicet Saraceni, praeterita zftate Rogerium Antiochie Principem, *fic* totius fere Antiocheni Principatus Chriflianiratem, heu bello devidam, Interemerant, fic Hierofolymitanam Regionem folito crebrius invadebant. Sed de his hadenus.

Nunc autem viras, qui prenominato Concilio interfuerunt, & quae fequunturPnecepta confirmaverunt. nomina fubnotemus. Garmundus Patriarcha Hieroiolymitanus. Balduinus Latinitatis Rex fecundus Hierofolymorum Ebremarius

(0) Nuperrimi Author** Gallis Chrifliana to. X· p. ><*· Ap. *Cacieftini 11.* bellam récitant qua *decretum* Concilii BelvacenG* confirmatam fuiff* credunt; led pneterquamquod nullum Bellovaci a CaiiQo celebratum Concilium ufpiam apud Scriptore* latitor; nihil etiam in ea bulla de *Concilio* exrac, fed cantum *meminit ibi* Pontifex querimonia* coram f* pn»t«ntibc* nonnulli* Epifeopi* **habita**, dum ipfe Bellovaci eAec. ProfeAo A centcndcruMM bile* Concilium denotari, (altem hoc conflat, Concilium in bulla indicatum aliud rxcicjlfc a prefect! in quo non ipfe per fr Calixtus » fad Coooo Prxncfliou* A· S. L. praGdcbat. Mea/.

—Carfare® Archi-Epifeopus · Bernardus Nazarenus Epicopus. Aufquilinus Bethleem Epifeopus. Rogerius Ramatcnfis Epifeopus. Guildonius cledus Abbas Sand® Mari® de Valle Jofaphat. Petrus de Monte Thabor. Aviardus Prior Templi Domini . Amaldus Prior Montis Sion . Gerardus Prior Sepulchri Domini. Paganus Regis Cancelarius. Euftachius G. Wilhclmus de Buns. Banlanus Joppe Conftibularius. Balduinus dc Ramis.

CHRjsTi ,,,c

CAPITULUM I.

Httptlitmi Co»cilii.

QUoniam qu® a Deo incipiunt , per ipfum ac in iptiim liniri necctfe eft , ut hoc faerum Concilium a Deo incipiat, & in Deum nem habeat, ego Balduinus Latinitatis Hierofolymorum Rex fecundus , hujus facri Conventus exoïdium a Deo affumens, ut ipfe praecepi, reddo & concedo Sacro-Sanâ® Ecclefi® Hicrofolymitane, & przfenti Patriarch® Garmundo, & eius Succefloribus, reddituum meorum Decimas, ficut ratio DweceGs ejus exigit, id eft , Decimas reddituum Hierufalem, & Neapolis ,& Ptolemaidis , qu® alio nomine Accon appellatur , quatenus ipfe, orationum officium pro Regni ftatu apud Deum exercens, hoc Regalis charitatis adminiculo ad prefens fuftentari valeat. Et G aliquando crefcente Religione Qtriftiana in aliqua prxdidarum civitatum ipfe aut aliquis Succeflbrum ejus Epifcopum ordinaverit , ipfarum Decimas pro Regis fil Ecclefia confilio difponat.

Cepit!** 11.*

Ego Rex Balduinus Viris hujus facri Concilii videntibus & faventibus perfonis , fle Baronibus meis, idemque prout Parochiarum fuarum ratio exigit, de luis Decimis facientibus, ut predixi. Decimas reddo , fle fuperbi® , qua ego vel ipfi interim retinuimus, culpam faciens cum ipGsveniam peto.

*Cet*t*l*r* IJI.*

Ego Patriarcha Garmundus ex omnipotentis Dei parte, fle mea, fic omnium adftantium Co-Epifeoporum fle fratrum poteftate , fuper praedi da Decimarum redditione vos abfolvo , fic Decimis, quas Deo, & mihi, ccterifque Epifeopis veftris dari debere recognofeitis prout cujufque przfentium feu abfentium fratrum Parochia exigit, charitative cum eis recipio.

Cepitulm IV.*

Si quis fe ab uxore male traAari timuerit , quem fufpedum habet, conveniat, eique domus lu® introitum, fle uxoris fu® colloquium coram legalibus teftibus interdicat. Si vero poft Interdidum ipfe aut aliquis amicorum ejus , in fua aliave domo eos colloquentes invenerit, vir abfque membrorum abfciiuone ad Ecclefi® juftitiam deducatur. Et fi fe ignito ferro purgaverit, impunitus dimittatur. Ceterum fi quid dedecoris in colloquii inventione fuftinuit pro interdida tranfgreuione abfquc vindida impunitum dimittatur .

Capr/ahos V.

Quicumque cum alterius uxore concubuifle probatus fuerit , accepta judicii lententia evitetur, fle ab hac terra ejiciatur; Moecha veroenecctur, nifi vir ejus mifericordiam facere voluerit. Qpod fi fecerit, ambo mare tranfgrtdiantur.

OptfrdMW F7.

Si quis Clericum fufpedum habuerit, domum fit uxoris colloquium ci, ut pnediximus , jnterdicat. Si vero poftea eos colloquentes invenerit, Ecclefi® magis Magiftratui id oftendat : Et G poftmodum eos concumbentes aut colloquentes reperent , rem demum ad juftitiam deducat . Qaod fi juftitia eum exordinaverit, *deinefa* in atteris foris faâis laicali lententi® fubjaceat.

ANNO CHRISTI

Cepit!** VII.*

Si Leno aut Lena alicujus uxorem verbis corrumpat , & moechari faciat, mcechi ve.' machc judicium fubeat.

*Cepit*l**t VIII.*

Si quifpiam adultus Sodomitica nequitia fe fponte polluifle probatus fuerit, tam faciens quam paties» comburatur.

Cepit!** IX.*

Si infans, aut quilibet provedus ab aliquo Sodomita vi commaculatus fuerit, & interim clathorem fecerit, Sodomita flammis tradatur.Qui vero non fponte peccaverit , fecundum Ecclefi® fententiam pceniteat , & legalitatem non amittat.

Ctpiltûtoit X.

Si quis Sodomiticum fcelus vi feme! palTus id celaverit, & fe denuo fordidari permiferit , nec juftiti® oftendçrit, ubi poftmodum probatus fuerit, ut Sodomita judicetur.

Capitulum XI.

Si quis Sodomita, antequam accufetur , respuerit , fle poenitentia dudus illi abominabili nequiti® jure jurando abrenuntiaverit , in Ecdeham recipiatur, dc fecundum Canonum fententiam judicetur. Si aurem rurfus in id incident, & fecundo pernitere voluerit , ad poenitentiam quidem admittatur, fed Hierofelymitano Regno eliminetur.

Cwfeidei· XII.

Si quis cum conlenticnre fibi Saracena concubuifle probatus fuerit, ementulatur, illa vero nsfb truncetur.

Ctpifdt XIII.*

Si quis Saracenam Tuam vi oppreftërit , ipfa quidem infifcabitur, ipfe vero exteftificabitur.

XIV.

Si quis Saracenam alterius vi fibi fuppofucrir, *fiatikui* fententiam inhibit.

Capiti xv.

Si Chriftiana Saraceno fponte commifeeatur, ambo mcechaocium lententia judicentur. Si vero vi ab eo opprefla fuerit, ipfa quidem culpa non tenebitur, fed Saracenus eunuchizabitur.

Cepitulant XVI.

Si Saracenus aut Saracena Francigeno more fe induant, infifecntur.

Cepit-thon XVII.

Si quis unam habens uxorem, aliam fuperduxerit, ufque ad primam prsdidi anni Dominicam Quadragefim* diem Presbytero & confeiTus pceniteat, & deinceps fecundum Ecclefi® Prscceptum fe habeat . Si vero id amplius celaverit, res ejus infifeabuntur, fle ipfe publice fruftatus ab hac terra excommunicetur.

XV11L

Si quis nefeius alterius uxorem duxerit , aut mulier alterius conjugi nefeia nupferit, quem ignorantia defendit, compare ejedo, in hac terra remaneat, fle nubendi licentiam habeat.

Cepituiet XIX.*

Si quis volens dimittere conjugem , fe aliam habere, aut viva uxore fe eam duxifle dixerit, aut calido ferro id demcnftret , aut legales telles, qui jurejurando illud pro eo comprobent , Ecclefue Magiftratui pnefentet . Quamcumque autem in virilis fexus erratibus fententiam flabili-

ANNO CHRISTI

bilivimus, eamdem in fcxu fcemxneo confirm!- A mus.

CAflVIdMV XT.

Si Qericus caul* defenfionis arma detulerit,, culpa non teneatur. Si autem militia aut alicuius curialitatis caufia coronam dimiferit, ufque ad pnediâum terminum Ecdefi* id confeifas coronain reddat, & deinceps fecundum Patriarche Preceptum fe habeat. Si autem amplius celaverit, pro Regis & Patriarch* coofibo fe contineat. B

XX/.

Si Monachus aut Regularis Canonicus apoftatavit, aut ad Ordinem recurrat, aut ad Patriam redeat.

Capitulum XXII.

Quicumque aliquem accufaverit, fit probare non potuerit, eidem pan* fubjaceat.

Cn/vWmw *XXIII.*

Si quis de latrocinio convidus *fuerit,* fi furtum fuerit ultra b.J. membris comminatur, manu, fit pede, dc oculis. Si vero infra b. furtum fixit, cauterio in facie coquatur, & per villam duâus flagellis caedatur. Et fi in eo aliquid inventum fuerit, ei cui damnum intulit, reddatur. Si vero nihil habuerit, corpus ejus homini, cui fecit furtum, delibetur. Si rurfum afia vice id perpetravit, omnibus membris aut vita privetur.

Capitulum XXII-'.

Si <juis furtum fecerit, & infra annos fuerit, cuftodiatur, donec in Curia Regis provideatur, quid de eo fit agendum.

Capitudam XXJ-r.

Si quis Baronum hominem fui Comparis in latrocinio cepit, membris non comminatur, fed in Curiam Regis ad judicandum miaatur.

AMNП CHiusn — ANNO chr ist t

CONVENTUS Q^UINTILINEBURG ENSIS,

De controverfia inter Imperatorem & Pontificem maximum, anno Domini Mcxxr.

ANno Chrifti MCxXI. *ineptit Anfelmut CemHa-cenfi/, metric O&obri* Henricus imperator Qpintiliburéh venit: & hinc inde optimates Si & apoftolic* fedis, traâaturi de controver-, qu* eft inter imperatorem & regnum, feu etiam conrra domnum Apoftolicum. Dum autem diu difeeptatur de ftatu regni, & de invefti turis ccdefianxm, & de hereditate Sicfridi comitia Palatini, & de aliis negotiis, partim favendo regi, partim differendo caufarn ufque ad prhefenuam Apoftolici: dtifimulato foedere, incertiores redeunt, quam venerant. *C<mventnj hujut bant Urfperge^it non Quintilineburgum, fed iPircebttrgicm, bec eft Herbipolim, vocat: mfi /arte dno fuerint diverfi conventui.*

CONCILIUM SUESSIONENSE,

Cononis Preneftini, fedis apoftolica legati, in quo Petrus Abaelardus condemnatus, anno Chrifti circiter (1) MCXX.

Coiio<«ii d«- a

b.<|t>rea

XA *ret Ofbo* i ncilio ceademnatian, aar- *ci, caf.^J. De* L· *Ub.* I. dr *geftij Friderici* *mfuit*, Trinitate docens › trcj perfonas, quas fanda ecdefia non vacua nomina tantum, fed res diftinftas, fuifque proprietatibus diferetas, haâenus & pie crediddit, & fideliter docuit, nimis attenuans, non bonis ufiis exemplis, inter cetera dixit.-Sicut eadem oratio, eft propofitio, aiTumptio, & conclufio: ita eadem eftentia, eft Pater, & Filius, & Spiritus fanftus. Ob hoc Sueffionis provinciali contra eum fynodo, fub pnrfentia Romani* fedis legati, congregata, ab egregiis viris& nominatis magiftris, Alberico Rctnenfe, E & Leutaldo Novarienfe, Sabellianus hrreticus judicatos, libros quos ediderat, propria manu ab epifeopis igni dare coaftus eft, nulla fibi refpondendi facultate, eo quod difeeptandi in eo peritiaab omnibus fafpeda haberetur, concerta. Haec •i,/,,.c,|(/-,fub Ludovico * leniore Francorum rege fad* *μι-< Lot·*·, funt. *HaSitnur Otto.*
i'|-7?2.7** *Ej-fle** *concilii Abaelardus ipfe fufe ief fXcribit epifltU prine, fua bifloriam calamitatum fuantm continet. ^uanquam autem teflir e/i in caufe fne minime idonea/, jwebit tamen hic tnbibttiffe fua narret: in iit enim multa funt digna fcitu. Htfue difficile admodum erit, fua vel ad fui defe^fioneno, vel ad accufatorum invidiam immifert, dirnofeert.* Æmuli, *infuit*, mei vehementer accenfi concilium contra me congregaverunt, maxime duo illi antiqui infidiatores, Albericus fcilicet & Lotulfixs, qui jam defundis magiftris eorum & noftris, Guillelmo fcilicet atque Anfelmo poft eos quafi regnare fe fotos appetebant, atque etiam ipfis tanquam heredes fuccedere. Cum autem utrique Remis fcholas regerent, crebris fuggefttontous archicpifcopum fixum Rodulphum adverium me commoverunt, ut afcito Gonano Pneneflino epifeopo, qui tunc legatioое fimgebaitur in Gallia, conventiculum quemdam fub nomine concilii in Sueflionenfi civitate celebrarent; meque invitarent quatenus illud opus clarum, quod de Trinitate compofueram, mecum afferrem. Et fadum eft ita. Antc-

(1) Cum hoc Coeeilium celebratum fit poft obirem GuiHelmi Catalannenfi· Epicopi. ut tradit Abielardu» ipfe m Ep. r. mov allata, & Guillelmu* interfuerit Concilio Beilovacenfi xv. Kal. Novetnb. anni nxo. habiti, uti ex iuperioribu» liquet, non ante annum nat. coaAum (equitur; quod etiam in an. usa. differri vetat Cono, qui (ub anoi trax. finem Petrum in Legatione Gallica fucceftorem habuit; & Adam Abb.i S. Dionyfii, ad quem Abeelardus poft celebrationem Concilii Sueflioоeo. (cripCt, qui vel lub bujus anni finem, vel (cqutoti initio vivet» Aeuit. *E* Pagi» ad An. Cb.* xixt.

ANNO CHftISn

tequam autem illuc pervenirem, duo illi praedi-A
di «muli [redacted] ita me in clero & populo dif-
famaverunt, ut pene me populus, paucofquequi advenerant ex difcipulis noftris, prima die noftri adventus lapidarent, dicentes me tres Deos prxd*icafle & fcripfiffe,* ficut ipfis perfuafum fuerat. Acceflit autem, mox ut ad civitatem veni, ad legatum: eique libellum noftrum Infpiciendum & dijudicandum uadidi, & me, fi aliquid fcrtpfiffem quod a catholica fide diflentiret, paratum efle ad * corrcdi«ncm vel fatisfadionem obtuli. Ille autem ftatim mihi praecepit libellum ipfum archiepifcopo, illifque «mulis meis deferre, quatenus ipfi me judicarent, qui me fuper hoc accufabant: ut illud etiam in me compleretur: *Et inimici noftri fient judicet.*

Narrat deinde altercatione! ampeot cnm adverfariit fuit. Tum: Extrema vero die concilii, priufquam refiderent, diu legatus ille atque archiepifcopus aim xmulis meis, & quibufdam perfonis, deliberare ceperunt, quid dc me ipfo & libero meo ftatueretur, pro quo maxime vocati fuerant. Et quoniam ex verbis meis, aut feripto quod erat in prrfenti, non habebant quod in me prxtenderent: omnibusa liquantulum conticentibus, aut jam mihi minus aperte detrahentibus, Gaufridus Carnotenfis epifeopus, qui ceterisepifcopis & religionis nomine & fedis dignitate praecellebat, ita exortus eft. Noftis domini omnes qui adeftis, hominis hujus dodrinam, qualifcum-
que fit, ejufque ingenium, in quibufeumque ftu-C
>σ«ι>. duerit multos afleftatores * & fequaces habuiffe, & magiflrorum tam fuorum quam noftrorum famam maxime compreflifle, & quafi ejus vineam a mari ufque ad mare palmites fuosextendifte Si hunc prxjudicio, quod non arbitror, gravaveritis, etiamfi rede, multos vos offenfuros fciatis, & non decile plurimos qui eum defendere velint: prxfcrtim cum in prxienti feripto nulla videamus, qua: aliquid obtineant apertx calumnix. Et quia juxta illud Hieronymi, femper in propatulo fortitudo æmulos habet, feriuntque lummos fulgura montes: videte nc plus ei nominis conferatis violenter agendo, & plus nobis criminis ex invidia, quam ei ex ju-
OJ flitia conquiramus. Faliis enim rumor, ut prae-D
diflus doilor meminit, cito opprimitur, & vita potlenor judicat de priore. Si autem canonice agere in eum difponitis, dogma ejus vel feriptum in medium proferatur, & interrogato libere refpondere liceat, ut conviftus vel confeflus ', penitus obmutefeat. Juxta illam faltem beati Nicodemi ientemiam, qua Dominum ipfum liberare cupiens, ajebat: ***Numqiiid ie* noftra judicat hominem, n{fi audierit ah ipfo print, iJ cognoverit quid factat?*** Quo audito flatten armult mei obflrepentcs exclamaverunt· O fapiens con-
,» S.r«. filium, ut contra eius verbofitatem contendamus, cujus argumentis vel fophifmatibus univerfus obfiftere mundus non pollet! Sed certe multo difficilius erat cum ipfo contendere Chrifto; ad quem tamen audiendum Nicodemus juxta tegis ***ianâionem*** invitabat Cum autem epifeopus ad id quod propofuerat eorum animos inducere non poliet, alia via eorum invidiam refrenare attentat, dicens, ad difcuflionem tantse rei, paucos qui aderant non pofle fufficere, majorifque examinis caufam hanc indigere. In hocque ulterius tantum fuum efle confilium, ut ad abbatiam meant) hoc eft monafterium fanûi Diony. fii, abbas meus, qui aderat, me reduceret: ibique pluribus ac doftioribus perfonis convocatis, diligçntiori examine quid fuper hoc faciendum

efleт ftatueretur. Aflênfit legatus huic noviflimo confilio, & <xteri omnes. ***Et poft pauea:*** Tunc «muli mei nihil fe egiffc cogitantes, fi extra dioecefim fuam hoc negotium ageretur, ubi videlicet judicium minime exercere valerent, qui fcilicet de juftitia minus confidebant: archiepifcopo perfuaferunt hoc fibi valde ignominiofum efle, fi ad aliam audientiam cauia lute tranlferretur, fic periculofum fieri fi fic evaderem. Et ftatim ad legatum concurrentes, ejus immutaverunt fententiam, & ad hoc invitum pertraxerunt, ut librum fine ulla inquifitione damnarer, atque in confpeftu omnium ftatim combureret, & me in alieno monafterio perenni claufura cohiberet. ***Et alienandopoft.*** Quod cum Car-
B notenfis prxfenfiflet epifeopus, ftatim machinamenta hire ad me retulit, & me vehementer hortatus eft, ut hoc tanto lenius tolerarem, quanto violentius agere cos omnibus patebat. Atque hanc tam manifeltx invidiae violentiam eis plurimum obfuturam, & mihi profuturaok non dubitarem. Nec de claufura monafterii ullatenus perturbare, feiens profefto legatum ipfum, qui coadus hoc faciebat, poft paucos dies cum hinc recdTerit, me penitus liberaturum. Et fic me, ut potuit, flentem flens & ipfe confolatus eft.

Vocatus itaque ftatim ad concilium adfui, & fine ullo difcuflionis examine me ipfum compu- ,n
lerunt propria manu librum memoratum meum in ignem projicere. Et fic combuftus eft, ut ***tamen, cum nihil dicere viderentur, quidam de*** adverfariis meis id fubmurmuraverit, quod in libro feriptum deprehenderat, folumDeum patrem omnipotentem efle. Quod cum legatus fubintellexiflet, valde admirans, ei refpondit hoc nec de puerulo * aliquo credi debere, quod adeo erraret: cum communis, inquit, fides & teneat & * «i ***pnt>-***
profiteatur tres omnipotentes efle. Quo audito 10·
Terrieus quidam fcholarum magifter irridendo fubintulit illud Athanafii: Et tamen non tres omnipetentes, fed unus omnipotens. ***Et infra:*** Tunc archiepifcopus adurgens, verbis, prout oportebat, commutatis, fententiam legati confirmavit, dicens: Revera, Domine, inquit, omnipotens Pater, omnipotens Filius, omnipotens Spiritus fandus. Et qui ab hoediflentit; aperte devius eft, nec eft audiendus. Et modo fi placet, bonum eft ut frater ille fidem illam coram omnibus exponat, ut illa prout oportet vel approbetur, vel improbetur, atque corrigatur. Cum autem ego ad profitendam fidem meam & exponendam adurgerem, ut quod fentiebam verbis propriis .exprimeiem: advertarii dixerunt non aliud milii necellarium * efle, nifi ut fymbolum Athanafii recitarem, quod quivis puer «que fa- * *'.
cere poflet· Ac ne ex ignorantia praetenderem excufationcm, quafi qui verba illa in ufu non haberem, icripturam ad legendum afferri fecerunt. Legi inter fufpiria, fingultus, & lacry-^mas, prout potui. Inde quafi reus &convidu$, abbati fandi Medardi, qui aderat, traditus, ad clauftrum ejus tanquam ad carcerem trahor: ftatimque concilium lolvitur. Abbas autem & monachis illius monafterii me fibi remanfiirum ulterius arbitrantes, fiimma exultatione fufeeperunt, & cum omni diligentia tradantes confolari fruftra nitebantur. ***Deinde.*** Legatus ftatim pernitentia duâus, poft aliquot dies, cum ad tempus coadus fatisfeciflêt illorum invidix, me de alieno cdu&um monafterio ad proprium remifit: ***nempe S. Dionyfii in francia.***

G. C.

ANNO CHRISTI >ııı·

G. C. Annum huic concilio circiter mcxx. adicribimus · Bx Abaleardo quippe Intelligimus celebratum elfe aliquanto port mortem Guillehni Campellenii» , epifeopiCatalaunenfis,quemobiifle conflat anno mcxix. Legatione jam fungebatur inGallii» Cono Pafchali U. pontifice , ut conflat ex eoncdiu aliquot ante defcripiis ad ano. mcxlv. Ac mcxv. continuata eft legatio a Gelafio M. ut Intelligitur ex concilio Colonienfi fupra edito ad inn. mcxvhi. aurore Bieio, cum ramen anno mcxix. fit habitum . Ac denique a Calliflo H. ut hoc & Senonenfi concilio docemur . Damnatu* iterum fuit Abaleardua poil anoot altquot in coocilio Seno* nenfi ; de quo luo loco.

anno CHRiSTi »».

CONOflLIUM ROMANUM,

In quo Pifano Archiprxfuli in Corficanos Epifcopos jus ademptum

***G**allifas Papa II. tGallia Romam pergenseum Pifas adveniffbt, Pifano arcbiepiftopo jus tnh fecrandorum epifcoporum m Corfica, ab Urbano Ce~ lafio^ue jam antea illi conceffum, costfirmavit ; quod indultum non dia poft in Romano Concilio Janxenfium qurftibus incitatus revocavit , nt eruitor ex ejus diplomate Epifeopis per Infidam Corfica confiltntis dato* £. Non. Januarii Indiâ. xiv. Incarn. Dom. 1111. Pontifie. Calidi II. ann. 2. *apud Ugfiellum in tomo* 4. *Italia facra Ja> •tnfibnin.i^. quod bic exhibere opera pretium ducimus.*

Califtus Epifcopus fervus fervorum Dei , Dileftis fratribus, & Coepifcopis per Infulam Corfic® conftitutis eorumque fuccdlbribus in perpetuum. Nec facilitati, nec injuftitix deputandum eft, fi quandoque pro rerum neceflitate diverfo licet modo aliqua difponantur . Romana enim Ecclefia omnium Mater, & caput ab ipfo capite noftro Domino Jefu Chrifto conftituta Ecclefiarum omnium , fic populorum paci , & faluti debet difpenfationis fu® moderamine providere Quamobrtm nos qui licet indigni Domino difponente Apoftolicx adminiftrationis curam gerimus, qu*vel a nobis, vel a prasdecefibribusnoftris minori cautela, & confilio fafta funt ne forte aliis exemplum obftinate prxbeamus in ftatum decrevimus meliorem per Dei gratiam reformare . Felicis fiquidem memorix dominus Prxdeceflbr nofter Urbanus Papa multis , fic gravioribus neceftitatibus coarftatus pro dileftione , atque fervitio a Pifana Ecclefia , & civitate Romanx Ecclefix" abundanter , ac frequenter impends , eandem Ecclefiam ex liberalitate Sedis Apoftolicx difpofuit honorare, unde confecrationem Epifcoporum Corficanr Infulx Pifano Antiftiti collate pallii dignitate conceflit. Super qua nimirum conc-tfione inter Pifanos, fic Januenfes gravis oriebatur difTenfio . Ipfi etiam Corficani Epifeopi ad Pilani Antiftitis confecrationem accedere penitus recufabant . Hac profeôo difeordia pnôdiâus dominus Urbanus Papa vehementer timens, fic gentis veftrx lamentationi , qux diu Epifcopalis offkii adminiftratione caruerat , debita benignitate compatiens , eorumdem Epifcoporum confecrationem ad Romanum Pontificem revocavit, fic in fua poreftate retinuit , fic ex tunc toto tam ipfius , quam fucceflbris fui fanftx memorix Pafchalis Pape II. Corficani Epifeopi a Romano tamen Pontifice confecrati funt , licet Pilanus frpenumero ejufdem domini Pafchalis Papx aures pro negotio ifto pullaverit

Poftea vero p:x recordationis Papa Gelafius pari , ac majore etiam neceftitate compulfus , fic ab eihiem Pifanis expetitus prxdiâi Pontificis Urbani ftatuta conceffionis fux privilegio renovavit.

Cujus nos veftigia fubfecuti cum ad Pifanam Ecclefiam conveniflemus, devotionem populi, fic cleri attendentes, & eorum petitioni clementius annuentes, id *ipfum favoris noftri* affectione firmavimus. Unde tanta inter Pifanos, & Januenfes crevit difeordia, ut deprxdationcs, fic bella, ÛC multa fanguinis effufio fafta fint Hujus quippe occafione difeordiac tanta Saracenis acceffit audacia, ut Italie Anes totius invadentes, nonnulla in maritimis loca, gladio , & igne vallaverint , multofque viros , mulieres , & parvulos captivos abduxerint In ipfa etiam Urbe Romana tam cleri, & populi turbatio fafta eft ; adeo ut ante ipfum Beati Petri corpus, in pleno, quem celebravimus, conventu, hujus rei ievocationem pene omnis clerus , & populus poftularent, eo quod Romana Ecclefia detrimentum in prrdidorum Epifcopatuum amiifione patiebatur, & totius fcandali, fie guerre eaufa , & feminarium videbatur . In eodem etiam conventu clerici , fic laici ejufdem infulas cum litteris affuere id ipfum a nobis fuppliciter poftulantes Caufa igitur inter fratres diebus plurimis ventilata , diligenrerque difcufta , communi Epifcoporum , Cardinalium, & Clericorum, atqueNobilium Romanorum deliberatione cum non parvo populi favore fancitum eft conceftionem illam non debere in pofterum efficaciam obtinere, quia & ad Romanx Ecclefix detrimentum extra Urbem cum paucis fafta fuerat , & multa inde , ut diftum eft, fcandala & pericula procedebant. Ad honorem igitur omnipotentis Dei, & fandorum Apoftolorum Petri, & Pauli cum Epifcoporum, Cardinalium , & clericorum conventu Apoftolica auftoritate ftatuimus , ut confecratio Epifcoporum Corficanr Infulx, a Romano tantum Pontifice futuris temporibus celebretur . Prohibentes vos , ac fucceflores vcftros vel Pifimos , vel cuilibet alii Epifeopo , vel Archiepifcopo fubjacere , led folius Romani Pontificis obedientia , & fubjcitione , atque confecraticne in perpetuum maneatis.

Si qua igitur in futurum Ecclefiaftica fecularifque pertona hanc noftrz conftitutionis paginam fciens contra eam temere venire tentave.it, fecundo , tertiove commonita fi non fatisfaelione emendaverit , poteftatis , honorifque fui dignitate careat reamque fe divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat , fic a facratillimo corpore, ac fanguine Dei , & Domini Redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fiat , atque in extremo examine diflriftx ultioni anathematis fubjacear. Cundis autem eandem conftitutionem fervantibus , fit pax Domini noftri Jefu Chrifti , quatenus & hic frudum bon® adionis percipiant , & apud diftridum /udicem przrnia xrernx pacis inveniant . Amen. Amen. Amen.

Scriptum per manus Gervafii Regionarii , & Notarii facri Palatii.

Ego Califtus Catholicae Ecclefix Epifcopus.

t Ego Crcfcentius Sabinenfis Epifcopus iubfc.

t Egw

Christi

f Ego Petrus POrtuenfis Epifcopus ft
t Ego Vitalis Albanus Epifcopus ft.
f Ego Bonifacius cardinalis presbyter tit. S. Marti fubfe.
t Ego Robertas presb. card. s. Sabine ft
t Ego Gregorius presb. card. tit. s. Prifee fubfe.
f Ego Defiderius presb. card. s. Praxcdis fubfe.
t Ego Joannes presb. card. s. Chryfogoni fubfe.
t Ego Petrus presb. card. s. Sixti fubfe.
f Ego Benedicius presb. card. s. Eudoxie ft
t Ego Joandes prob. card. s.Ceciiie fubfe.
t Ego Divizo card. tit. s. Equitii ft
t Ego Theobaldus presb. cardio- tit. Pamachii fubferipfi.
t Ego Rainerius presb. card. tit. St. Marcellini, fit Petri fubfe.
j Ego Deufdedit presb. card. tit. s. Laurentii in Damafo fubfe.
f Ego G. G. presb. card. tit. Lucine ft.
t Ego Hugo presb. card. tit. Ss. Apoftolorum ft.

A t E<° Joannes presb. card. tit. s. Eufebii ff
t Ego Amicus presb. card. tit. s. Crucis in Jerufalcm fobfe. „ ***2
t Ego Rotnoaldus diac. card. EccL s. Maris in via lata It
f Ego Gregorius diac. Card. s. Euftachii ft.
f Ego Aldo diac. card. Ss. Sergii, fic Bacchi fl'.
f Ego Romanus diac. card. a. Marie in Porticu fubferipfi.
f Ego Stephanos diac. card. S. Marie Schale Green fubfe.
f Ego Jonathas diac. card. Ss. Cofine, fic Damiani fubferipfi.
t Ego Gualterius diac. Card. s. Theodori ft
f Ego Gerardus diac. card, fiin&e Lucie ft.

Datum Laterani per manum Ghryfogont Sanfts Romane Ecclefia Diaconi Cardinalis, ac Bibliothecarii J. Non. Januarii Ind. XIV. Incarnat. Dom. anno mi. Pont, autem D. Califti II. an. 2.

ANNO CHRISTI

ANNO CHASTI

CONCILIUM ROMANUM

Sub Califto Ii. primum, quo Caffinenfis monafterii abbas Oderifius confecratur, ejufdemque monachi a querela epifeoporum abfolvuntur anno Dom. MCXX1L

RE/ *in bee findo gtfiat Rom* ebrodan Coffintnft commémorât lib.* 4. cap. So. *bit verbis:* Menfe itaque Martio prrparatis que erant neceffaria itineri. Romam, ut fibi a pontifice injuoftum fuerat, confecrandus advenit. Ibi ab eodem papa, qui tunc forte concilium celebrabat, honorifice coqfecratus, a cardinalibus Romanifque nobilibus in magna eft gloria habitus.

In hac fynodo epifeopi adverfus monachos invidia inflammati, coeperunt dicere, nil fuperefte aliud, nifi ut fublatts virgis fic annalis, monachis defervirent. Illos enim ecclefias, villas, caftra, decimationes, vivorum fic mortuorum oblationes detinere. Couverfique ad pontificem: Decidit, ajebant, pudor, canonicorum honeftas obliterate eft, clericorum religio corruit, dum monachi contempto cselefti defiderio jura epifcoporum infatiabiliter ambiunt, fic omnes que fua funt quaerunt: fic qui mundum cum fuis concupifcentiis reliquerant, his que mundi funt inhiare non definunt: fic quibus per beatum Benediâum ultro quiefeendi locus offertur, ad epifeogrum jura rapienda die noâuque occupantur.

cum variat ingeniis hinc inde eftent prolatae fententia, tandem ex juftione abbatis unus ex noftris furgens in medium, dixit: Congregati funt inimici noftri, fic gloriantur in virtutefua. Sed tu Deus nofter contere virtutem illorum, ut cognofcant quia non eft alius qui pugnet pro nobis, nifi tu Deus nofter. Nam quidadurifint fratres Caftmi degentes, qui die noâuque omnipotentis Dei clementiam pro totius mundi falute implorare & exorare non definunt, fi conceftiones Romanorum pontificum violantur? Neîjue enim ita Caftinenfes abbates de apoftolica ede meruerunt, ut que fando Benedido unpcratores, reges, principe, duces, Romanique pontifices' obtulerunt, nos apoftoiatus veftri tempore mereamur amittere. Cum hase & alia multa proferret, quidam Ligurie epifcopus dixit: Licet epifeoporum religiofitas conquefta contra monachos fuerit, non tamen fine caufa predeceftores noftri monafteria ditaverunt. A principio namque fulgentis ecclcfue, duos ordines cobpifle notiftimum eft: unum qui laboraret in verbo & doârina, alterum qui vacaret orationi ^unum qui afeive, alterum qui contemplative 'vite deferviret. Unde non immerito nos potius diligere monachos, quam infequi convenit. Ad hec pontifex imoerato filentio dixit: Caftinenfis ecclefia non ab nominibus neque per hominum, fed per Jefiun Chrlftum fundata eft: cujus imperio Benediftus pater locum prius idolis deditum purgans, fandas deferiptione regule, miraculorumque prodigiis, de fua corporali requie, orbi fpedabikm reddidit, totiufque monailiciordinis caput effe conftituit. Accedit quod idem venerabilis locus a Romanis pontificibus inftauratus, Romane ecclefix filiorum & in adverfis folatium, & in profperis tuta requies perftat. Et nos igitur fandorum predeceflbrum noftrorum veftigia fecuti, Caflinenfe coenobium ab omni mortalium jugo quietum femper ac liberum manere, fic fub folius fande Romane ecclefia: defenfione perpetuo manere decernimus. Cetera vero monafteria, in quo ordine antiquitus conftruda funt, manere jubemus.

In eo etiam concilio memoratus pontifex, Girardi abbatis animam, fic omnia noftri coenobii jura, epifeopis & archicpifcopis commendari curavit; abbas vero peraftts Rome negotiis fuis, ad monafterium rediit, & ab omnibus fratribus folenni eft fic honorifica proceflionc fufeeptus.

CON-

«MB

CONVENTUS FORMAT1ENSIS,

De concordia inter faccrdotium & imperium ineunda, habitus anno Domini Mcxxn

D E boc mtvtntH Anfeimns GembUcerfs in tire- nico·. Anno, ««fair, MCXXit- optimates regni, cum epiieopis convenientes Henricum Imperaioicm, Deo itbi propitio, id egerunt falubçtrimo confultu, ut inter ipfum dcApoftolicum controvcrfu de inveftituris ecclefiarum tandem fniretur. Legantur inde Romam ex parte Imperatoris Bruno Spirenfis epifcopus, & Arnulphus abbas Fuldenfis. Interim Henricus imperator pafcha Domini Aquifgraoi celebrat. *£r pmiiopifl.* Domnus Apoftolicus vifa&rccepta legatione imperatoris, pertsfus dc ipfe diftonantiae nimium inter eos diutina, libenter aflenfit: '& tam confniu totius Romani fenatus. quam etiam om- B mura epifcoporum Italicorum, mittuntur ex latere Apoftolici Lambcrtus Oftienfis epifcopus, 3c Saxo cardinalis de monte Cœiio, dc Gregorius alter cardinalis, ad ordinandam rem tanti negotii. Menfe Septembri, in nativitate fandae Maris, Henricus imperator cum epifcoois dc optimatibus regui venir Wormatiam, ubi occurrerunt ei legati fedis apoftolics. Ubi, ut fit, in tanto magnatum comcffueventilata ratione, tandem gratia antique caritatis redintegratur inter Imperatorem & Apoftolicum Dei, ordinatione. Quorum confcnfus talis efl·.

Ego Califtus epifcopus, fervu. fervorum Dei, tibi dttedo filio nenneo, Dei gratia Romano, rum imperatori augufto, concedo elediones epilcoporum £c abbatum Teutonici regni, qui ad regnum pertinent, in pnefentia tua fieri, abfqnc limonia dc aliqua violentia,' ut fiqua inter partes difeordia emerferit, metropolitan! & comprovincialium confilio vel judicio, faniori parti aflenfum & auxilium praebeas. Eledus autem a re regalia accipiat per fceptrum: exceptis omnibus quae ad Romanam ecclefiam pertinere nofcuntur.- dc qur ex his jure tibi debet, faciat. Ex aliis vero partibus imperii confccratus, infra q fex menfes regalia per fceptrum a te recipiat. De quibus vero mihi querimoniam feceris, & auxilium poftulaveris, fecundum officii mei debitum, auxilium tibi pneftabo I Do tibi veram pacem, & omnibus qui in parte tua fimt, vcl fuerunt tempore hujus difeordie.

Rtfcriptxm Henrici Imperetarii.

Ego Henricus Romanorum imperator augu- A^IIS › P^o amore Dei & fanda Romana ecclcfia, & domini papa Califti, & pro lêmedio anima mea, remitto Deo Afandis apoftolisDei Petro & Paulo, fandaque catholica ecdefiae, omnem inveftituram per annulum & baculum: & concedo in omnibus ecdefiis, qua in regno & imperio meo funt, canonicam fieri elcdionemflc, liberam fieri confecrationem. Poffcffiones & regalia beati Petri, qua a principio hujus difeordia, ufque ad hodiernam dicm, five tempore patris mei, five etiam meo, ablata funt, qua habeo, eidem fanda. Romane ecclefia reftituo qua autem non habeo, ut reddantur fidelitei juvabo. Poflcflioncs etiam omnium aliarum ecclefiarum, dc principum, & aliorum tam clericorum, quam iaicorum, confilio principum dr juftitia, qua habeo, reddam; qua non habeo, ut reddantur, fideliter juvabo. Et do veram pacem domino papa Califto, fanftaque Romana ecclefia, & omnibus, qui in parte ipfius funt, vel fuerunt: & in quibus fanda Romana ecclc fia auxilium poftulaverit, fideliter juvabo.

Emiem Mes Ufpergetfs, et<pte midit

Mox ab apoftolice fedis apocrifiariis in communionem receptus, tam ipfeimperator, quamuniverius fibi fubjedus exercitus: immo generalis ab- ^folutio eundis hoc fchifmate pollutis per autoritatem apoftolicam fada.

Et eliqmmto paft·. Hujufmodi feripta atque referipta, propter infinita multitudinis conventum, loco campeftri juxta Rhenum leda funt, data. & accepta: poftque ultimodas laudes rerum gubernatori redditas, celebratis a domino Oftienfi Divini facramentis, inter qua dominum imperatorem cum pacis ofculo fandaoue communione pleniifime reconciliavit, difceftum eft ab omnibus cum laetitia infinita.

Alterum quoque non multo poft, id eft, in fefto fandi Martini, colloquium imperator cum principibus qui priori non aderant, Babenberg habuit, ubi & eundis in fua vota concordantibus, inter multa, qua tam ad regni, quam facerdotii congruebant honorem, more majorem compofita, legatos proprios cum Romanis deftinavit: & utrofque nuncia fimul & munera ferentes honorifica, domino apoftolico Califto, confanguineo fcilicet jam fibimet unitiflimo, direxit.

A D WORMAT1ENSEM CONVENTUM

bt qua inter jeterdotixm & imperium pex coeluit, Λμ ttxi. *hebttxm.*

ADDITIO.

fcx Mi.fi T 11 T^Rocurafa a Germanis Romana legatio in Germaniam venerat, atque ad pacem omnibus difpofitis fokmnis ecdefiaft eorum dc laicorum conventus Moguntiam prim tm, dein VFormatiam indidus eft, quo concedentes imperator, egati apoftolici, & cum eptfcopis principes, in eam convenerunt pacem quam boni omnes per ot annos fruftra procuraverant. Hujus conven- E tus hiftoriam ex Anfelmo Gemblacenfi deferibit Labbeus, cui nihil fupra addit Annalifta Eccardianus, a quo fuperfedeo. Duo tamen addenda fuperfunt, qua omififte perniteret. Primo enitn aneram euiftolam legatorum S. R. E. qua S. Othonem Bambergcnfem ad conventum huncMoguntiam primum tndidum invitant Tum fubjiciam epiftolam veluti S/nodkam Adalbert! archiepifco-

pi Moguntiai ad pontificem , quem de rebus in conventu geftis reddit certiorem . Priores W· tera' ^erv*v'1 nobis Udalricus Bambergenffs ia codice num. 304. alteras vero habemus paratas apud Martene Veter. Mdnum. to. I. psg. 671.

Chr ist I >>t(.

Lambertut Oftie^fis epifcopat , Simon presbyter , Gregarias diaconus, cardinaies & legati , venerabili fratri Otboeu Babenbergctfi epifcopo , falotem in Chrifto.

Ex domini noftri papz totiufque Roman* ecciefiz audoritate pro ejufdem ecclefi* & regni pace componenda cum regis ac principum uunciis deftinati ad partes litas acceffimus . Verum quod vos pro ecclefix libertate tuenda follicitari ac laborare cognovimus , immo fi pacis ac tranquillitatis intuitu nos clementia divina refpiccre voluerit, vos tanquam fpccialem ipfius matris filium ac diledum in Chriilo fratrem , ipfius pacis & confolationis participem effc defideramus . Quapropter fraternitati veftr* per prrfentia feripta mandamus, ut omni occafioneremota in beatae Mariz nativitate Muguntiz nobis occurrere ftudeatis.

EPISTOLA ADALBERTI ARCHIEPISCOPI

Mcgantini ad Calixtam papam fecundam.

CAlixto beaiiifimo domino fuo & patri, univerfalis ecclefiz pontifici A. Dei gratia & fui mifcricordia quidquid eft, debitam cum omni devotione obedientiam.

In multis & magnis pcrfecutionibus & anguguftiis fridenus pofiti , quotiens de perfona domini iiftperatoris icripferimus veftr® majeftati quid vobis placeret , quid principes noftri fentirent , in qua demum fententia conveniffent , non dubitamus recordari veftrz difeietionis beatitudinem , fic in his omnibus per literas fic nuntios vcftros cognovimus circa hzc maxime femper verfari veftrz pietatis defiderium , ut apoftolica difpenfatione vcftrispotiffimum diebus pax ficconcordia defeenderent in univerfum mundum , fi tamen ita eam pacem imperator fic daret fie fuieiperet , quod honorem Dei fic matris ecclefiz non obfufearet, acceptaquc effet dominis ac patribus*-' noftris cardinalibus, qui in idipfum de latere veftro ad nos mifli funt .· totius confilii fic ingenii noftri vires in hoc contraximus, ut tam generale bonum ad communem ecclefiz & regni utilitatem non differretur ulterius. Sed quia tam imperium quam imperatortanquamhzreditario quodam jure baculum & annulum poifidere volebant, pro quibus univerfa laicorum multitudo imperii nos deftrudores inclamabat ; nullo modo potuimus his imperatorem exuere , donec communi quique confilio, cum his qui aderant fratribus fic dominis cardinalibus huic periculo noftro compatientibus, inde ecclefiz cenfuram verentibus , & ob hoc vix nobis affentientibus , omnes pariter fuftinuimus , quod in ipfius przfentia ecclefia debeat eledionem facere, nihil ia hoc ftatuentes, nec per hoc in aliquo, quod abfit, apoftolicis inftitutis fic canonicis traditionibus przjudicantes, fed totum veftrz przfentiz fic veftrz deliberationi refervantes; immobilia enim peremnem modum fic fixa eifc pnccepta non dubitamus, quz ad tuendam fic corroborandam libertatem ......fic ecclefiz «terna lege fancita........ ipfe tamen imperator parum attcudem quanti periculi laqueum per venram mifcricordiam evaierit, fic quod utcumque concefla fibi poteftas adhuc impediat . Igitur judicia veftrz diicuflionis in legatorum veftrorum przfentia, quantum ea abufus fit ex eis expeditus cognofcere poteritis . Qyocirca fi per hujus..........eandem...............five graviorem ecclefia Dei debet fuftinere , feu virtutem folum hoc reftat, ut pro palma, vidori* de cetero fubjeda fit ad....................defpedioncs igneminiz . Hzc non ideo dixeiimus quod per nos veftra excellentia circumfpeda in omnibus pnemuniri poflit . Sed quia fine........ ....fub veftra audoritate libertatem ecclefiz dcfideramus. Itaque majeftatis veftr® genibus provoluti, tam fuppliciter , quam jufte depofeimus , ut in fratre.... .... epifcopo Rokkero opus ecclefi® agnoicere dignemini, & quam ipfa libere & canonice ad hunc apicem promovit, mifcricordia veftra confirmet & prohibeat.............................. expulfione ita fufibeatur libertas ecclefi® , quod laicus quidam adhuc occupat ipfius fedem, & diflipando epifeopatum perfequitur & deftruit, qui fideles ....qui ultimus omnium anulo & baculo inveftirc non abhorruit , fub ipfo articulo exterminandz excommunicationis. Propterca memorem efle decet clementiam veftram..... .... in fervitio & fidelitate fandz Romanz ecclefi® patrimoniis fic beneficiis fuis adhuc proferibuntur omni cartulz perferenda commifimus , fic alia complurima defiderantur in hoc fando concilio, quz ad vos ipfi pertulitTemus nifi inzgritudinc, ut noverunt cardinales, przpediremus, &nifialpium afperitas fit to: locorum anguftiz ante periculum his przcipue diebus malis nobis incuififfent. Defiderio enim faciem velli am videre defideramus antequam, ab alterutrum viam univerfz carnis ingrediamur.

ANNO CHRISTI

Nec improbabile eft in hoc pariter conventa approbatam fniffe faceamenti formul.im f quam epifeopi inveftitaram per fceptrum recepturi nuncupabant. Hanc vero exhibet Udalricus num. CCC1X. ir. hac verba.

JURAMENTUM SEU PROMISSIO

Fr/ imperatori debita fides.

AB hac hora in antea fidelis ero N. imperatori per redam fidem fecundum meumfeire fic polfc Non ero in confilio ut vitam aut membra perdat, Italicum regnum , fic fuam redam poteftatem . Infra regnum adjutor ero çi fecundum meum fcire fic pofte ad tenendum fic defendendum contra omnes homines , qui fibi tollere voluerint Si ea quz fupraferipta funt jurafti aut juraveris , fic per redam fidem adimpleveris , fenior meus neque per fe , neque per fubjedam perfonam tollet tibi vitam aut membra, ncc te capiet propter hoc, quodufquemodo contra eum fecifti , nifi in antea fis contra cum fic conviftus fueris . Pnedia fic proprietates quz jufte fic legalitcr habes, fic eas terras, quas per feriptum juitè habes , non tibi tollet , nifi jufto judicio per veram legem fit judicatum. Si beneficium de regno aut de ecclefiis non habueris , fir legem fit juftitiam ante niifTum mei fenioris feceris , non te diftringet ad curtem venire fenior meus, nifi tu fponte volueris.

GT SYNODUS GLOCESTRENSIS

h quo MoMcbortm jura qtutdaai xb tpifeopir aàtmptJ funt, Aime 1112. *ctkbrxtx. Ex Gerv^fii Alt. Pomif. Gixtxxr. p.* 1661.

laid. p«t VTilkl·· Co·». Biii. ***' *' SEcundo non. Februarii fadus eft conventus epifcoporum, abbatum ac procerum ex prxcepto Regis apud Gloceftriam pro fubftituendo pontifice in locum defundi. Jufiu quoque Regis quidam ex monachis Cantuarienfibut venerunt illuc patrem fibi eleduri, five fufeepturi. Verum dum fui ordinis periboam, juxta morem a tempore B. Auguftini ecclefi* Cantuarienfi fervatum , monachi expeterent , & epifeopos omnes eo quod clerici erant , in hoc 'fibi penitus infeftos haberent , regis pedibus proftrati petierunt lachrymofa voce, ne infiietc profeftionis horni- A netn contra morem antiquum fibi fineret pr«poni, cum tot in Anglia monachos haberet &abbates. Ad hxc epifeopi conturbati, nulla ratione praebere potuerunt aflenfum . Petierunt inducias monachi , ut fuper iis conventum Cant. & epifcopum Roffenfem, qui ibidem non erat, propter fuam, quam habebat, infirmitatem (confiderent). Repulii funt etiam ab hac petitione . Dixerunt enim epifeopi eos ab ecclefia perpetuo eliminandos , uipote tranfgreflbrcs & contemptores. Rex, inquiunt epifeopi, dominus eft , nec veftrum eft in allquo fue contradlcere voluntati.

—77-

CHU&I CONCILIUM LATERANESEI.

Generate, Sub Califto II. fiimmo Pontifice.

Hiflona ejnfdrm Coxalir.

C»«. ·». X'VUamvis odava generalis fynodus ftatucri< nemini licere laicorum principum, aut putentutn virorum, femet inferere eledioni, vel promotioni patriarch*, métropolite, ant cuiuslibet epifeopi; nonnulli tamen principes & imperatores, epifcopatus, abbatias, & extera ecclena-
sr.. Re·, ftica benefici* conferendi jus * fibi vindicarunt;
G,«s. vii. & cum turpiftimo mercatu venales ecckfiafticas
h.bic', <·r <>i la lib-r poft dignitates facerent, indigni ad *easa*flumebantur, quamobrem quamplurima mala ac vitia in clero
·· ·f ▮ cxort* funt. Contra tot igitur ecclefi* incommo-
J'poàrp'f. da furrexerunt, ut par erat, fumtni Romani pon-
• B«i co.- tifices , praecipue * Gregorius VII. ecclefiafticc
?"η«-·*P libertatis vindex acerrimus , qui odavi concilii
c·»···*- canonem innovans , decrevit * ut nullus cleri-
vii.cus inveftituram epifcopatus, vel abbatis, vel ec-
I » ep ». clefi*, de manu imperatoris, vel regis, vel ali-
Λ CU,US Isicx perfon* fufeiperet. Invenitur* enim ' appellabantur hujufmodi elediones , que a principibus per baculum & anoulum fiebant. Acfin-
• e«xt i. gulis ferme annis concilia * habuit : in quibus
'". '.»'. in eo potiftimum elaboravit, ut & fornicationem ac fimoniam ex clero evelleret , & ecclefiarum inveftituras ex principum manibus eriperet. Henricum quoque imperatorem fspius litteris ac legationibus admonuit , ut ab ecclefiarum * in-
•C/·» ' i veftituris, fimonia, aliifque fceleribus abftineret.
«·* <·. a ·I.bl . Cumque is fandifitmi pontificis monitis obtemperare contemneret , cum pontifex excommiuucavit, * ac regno privavit : eundem tamen po-
$y. > ftea fupplicHer veniam petentem ad communionem * admifit. Sed paulo poft ad priftinos er-
b«r. Sc.f.a- Mrg. 1°10 rores rediit, ac vi & armis pontificem e fede de-
t»,t A «lU turbare eft aufus: & Guibertum Ravenatem ar-
• Lib 4. chiepifcopum pfeudopootificem creavit . Quare
• L>b. « «p. Gregorius * ~~Henricum iterum~~ fidelium comma-
·,·' -*- »▬ione & regno privavit ; Guibertum excommu-
bb. *i.* * i. tsicavit, ac depofuit, _ vit, *& ingentem*
Vidor tertius , qui Gregorio proxime fuccef-
• u· Oft. fit , fynodo habita , Gregorii fententiam ' in
i.<·^ .·. Huibertum & Hernicum latam confirmavit . I-
thro». n. fecit n Vidoris fuccefIbr in mul-
pttrOuc tjj a [e conciliis celebratis: "in quibus, Grego- Brium imitatas, multa decretacontra fimoniacos, concubinarios , &. laicorum inveftituras fecit . ch o. C.T
Tandem fub Pafchale If. Guibertus antipapa obiit , & Henrico toties excommunicato , atque imperio privato , Germani* princeps Henricum ejus filium fuhrogarunt : * qui cum Romam poftea , ut a Pafchale pontifice imperialem coro nam acciperet, acceuiflet, * nihilo melior patre efferius, facrilega manu pontificem cepit, in carcerem conjecit, ac vi ab illo privilegium de inveftituris extorfir. Pafehalis poftmodum duo Laterani celebravit concilia, in quibus privilegium, feu potius pravilegium Henrico conceflum abrogatum eft , & excommunicationis lententia in Henricum prolata . Verum ille paternam imitatus impietatem non folum ab incepto nondeftitit » verum etiam mortuo Pafchale Gelafium * pontificem vi & armis Roma ejecit , in ejufque locum Burdinum Bracarenfem arcbiepilcopum intrufit. Gelafius in Galliam profedus, paulo poft diem claufit extremum ; In cujus locum , omnium cardinalium confenfu , tum eorum qui in Gallia cum Gclafio erant, tum aliorum omnium qui Rom* *remanferant*, fufledus eft Guido Viennenfis archiepifcopus, Califtus "fecundus in pon-p^tificatu didis, regio atque imperialifanguinc or- tus : qui ftatim Remis fatis frequens habuit con-cilium , r in quo cum Henricus ab inveftituris nollet abftinere, prxdeceflôrum fententias in illum latas confirmans . eum excommunicationis fententi* fubjecit .· ac Romam veniens , Burdinum, qui fe Sutrii communierat, cepit, * atque in monafterium ad pcenitentiam agendam detrufit. Adalbertum archiereicopum Moeuntinum in Germania legatum conAituit ·. qui * ftrenue fiium exequens munus, epifeopos & principes *pro ecclefi** defenfione adverfus imperatorem commocomparavit exercitum: qui cum non procul abeffet ab Henrici caftris, magno Dei beneficio, non ad pugnandum, lied ad deliberandum de pace infer imperatorem & pontificem , duodecim funt ex utraque parte principes viri deleft , qui una cum imperatore convenere, ac de-

-creverunt ut fchifma omnino tolleretur, & le-A gati ad pontificem deftinarentur, a quo fummopere poftularent, ut indifto generali concilio firmiiima fanciretur pax : quz maxima cum animi alacritate pontifex audivit. Quid enim jucundius, quid utilius cathohez ecclefix accidere potuit, quam diuturno fublato fchifmate imperatores ad catholics ecclefix unitatem dc conjunâionem redire? Coegit igitur Romas in Lateranenfi ecdefia concilium Caiiftus : de quo Sugerius abbas, ' qui eidem interfuit, hase habet. Cum apud eum, fcilicet Caljftum, demorando, magno concilio trecentorum & amplius epifeoporum Laterani compofttioni pacis de querela inveftiturarum aftitiflemus, 3tc. Pandulphus ' quoque feribit nongentos & nonaginta fêprem, par. B tim epifeopos, partim abbates, ad concilium convenifle. In quo hz fuerunt pacis conditiones * inter pontificem & imperatorem conftitutz : ut fcilicet imperator liberas clericis & monachis relinqueret epifeoporam & abbatum ele&iones: contra vero pontifex conceilit cle&is, ut regalia ab imperatore acciperent ; ut que funt Dei Deo, que funt CzfarisCrfari redderentur. Quas pacis conditiones, celebrato concilio, imperator coram pontificis legatis, Germaniz principumconfenfu, recepit, eifque fubfcripfit. Quibus pera&is, legati tum imperatorem, tum czteros publice ab ecdcfiz cenfuris abfolverunt. In eo prxterea concilio idem Caiiftus pontifex omnia Burdini afta Kft ejus damnationem refeidit ; & ut ecclefiam C fi diuturnis fchifmaticorum faftionibus labefaftatam, in priftinam reftirueret djfciplinam Gregorium feptimum 6c Urbanum fecutus, nonnullos fancivit canones, inter quos ille przcipuus : Ut Chriftianis, qui in Pateftina contra Saracenos bella gerebant, auxilium mitteretur.

ANNO CHRISTI

I» L»do lcr 1<|«.

Obser vatio G. Coss.

De «U celebratam boc conciliem.

Binius Baronium leeutur, anno MCXXII. hoc concilium collocat. Celebratum autem lequenti anno' fuifle multa convincunt. Primum enim ei Superius interfuit |im abbn rffe&ui fanAi Dionylii : atqve ut ipte teftatur m vita Ludovici Crafli, /rfvrulc eriiiaationuD /»4 anne. At Sugeru decertor Adamui obiit anno MCXXU. ut ex veteribus mftrumentis pîunmi» conflit : immo & m vulgatu catalogis, quod minui etiam Bironto faveret, efu< obitus anno MCXXIII. tribuitur. Deinde Robertut de Monte ; , inquit, MCXXIII. *concilium celebratur, pax inter regnum O jacerdotium reformetur*. W urur/tf-rer·»· *epijcopjhum ab imperatore exfe/lueatur*. Qux afti efle eo concilio, nemo nefcic. Adde Falconi· Beneventani chromcon, in quo hi* indubitati· charaAerbu» confignuur Laterioenle noflrum: MCXXIII. *Domimcx Incarnationi/*, CT *quinto anno pontft.atai èamini Calbfti II. inmmi pontificii. & umverjalu papa*, ( ) mrn/C *Martio, prima ladiBionii*.

Erroris forte occafio ex eo nata, quod conctfiioni CalliQi 11. Henrico imperatori faA* adferiptua fit an. MCXXII. Sed meminifle poterant, Callifli pape&Henrici imperatoria chirographa ultro citroque data elle in conventu Wormitienli anno MCXXII. a legatia id g Romam relatum elfe : indiftum efle poftea Lateranenfe concilium univetfale ¹ Qui rerum ordo certiffime quoque pcrfr.adet, concilium hoc celebrari non potuifte anno MCXXII. quadragef.maa tempore.

Bmios qui anno uno retroagit hoc concilium, idem przflitit « duobua ahia, Colonienfi nmirum & Fridtalarienfi, fupra ad annum MCXVIII. deferipti, cum anno fequenti celebrata *eSe* dicat, qui eorum teflia citatur UrfpergenGa.

EPITOLÆ CALISTI II. VÎ1 RI> I I

I I.

Calixtru epifcopeu, frrvuj ferWHem Dei, dilefib fratribxr & filiie arcbiepijcopit t epifcepit, nUntihti, prioribtt/, & ce/ent tane clerici/ ytam laide beati Petri fidelihu per Galliat conflitntie t falxtem & «pqffa/icajH benedi&wneen.

Quia dereliquit populus le*em Domini, & in judicis ejus non ambulabat : vifitavit Dominus in virga iniquitates eorum, & in verberibus peccata eorum. Paterne tamen confervans viicera pietatis, de fua confidentes miféricordia non relinquit. Diu fiquidem peccatis exigentibus, per illud Teutonicorum regis idolum, Burdinum videlicet, fideles ecclefix conturbati funt; fic alii quidem capti funt, alii ufque ad mortem careens maceratione affiiâi funt. Nuper autem feftis pafchalibus celebratis, cum peregrinorum & pauperum clamores ferre penitus non potemus, cum ecclefix fidelibus ab Urbe digrefli fumus, & tamdiu Sutrium obfedimus, donec Divina potentia, & fupradiâum ecclefix inimicum Burdinum, qui diabolo nidum ibidem fecerat, & locum ipfum omnino in noflramtradidit poteftatcm. Rogamus itaque caritatem veftram, ut pro tantis beneficiis una nobifeum regi regum gratias referatis, fc in catholics ecclefts obedientia & fervitio conftantif&me maneatis, retributionem debitam in pnefenti & in futuro ab omnipotente Domino per gratiam ejus recepturi. Rogamus etiam, ut has litteras alter alteri pnefentari, omni remota negligentia, faciatis. Datum Sutrii, quinto Kaieodas Maji.

Calixtni epifcopxj, ftrvott ftrwrxnt Dei, carunto in Cbrifio filio Henrico gloriofo Rontanorxm imperatori angnfto, falxtem (f apoftolicam benedi tbitionene.*

XXMnipotenti Domino Deo noftro, autori omV-/ nium bonorum, laudes & gratias agimus, qui per immenfam bonitatis fuz clementiam cor tuum afpiratione fui Spiritus illuftravit, & te, jamdudum nimium reluftantcm, nunc tandem ad ccclcfiz gremium revocavit. Siquidem prout diledi filii noftri & diaconi cardinalis, & fidelium nuntiorum tuorum relatione, ac litterarum leftione percepimus, fano ufus concilio, noftris & ecclefix catholice falutaribus monitis humiliter obedifti. Et nos ergo in beati Petri filium patemz affeftionis brachiis te. fufeipimus, & perfonam tuam & imperium tanto deinceps amplius & benignius diligere, ac divina pneeunte gratia honorare optamus, quanto devotiopr* tuis modernis przdeceflbribus Romana? ecdefie obedifti, & quanto fpecialiuscarnis es nobis eoafanguinitate conjunftus. Age ergo, fili carifiime, ut tu nobis & nos te fruamur in Domino, perpendat imperialis excellentia tua, quantum diuturna ecclefiz imperiique difeordia Europz fidelibus intulerit detrimentum, & quantum noftra pax afferre poterit boni fruftus, Domino coopérante, incrementum. Sane de ftatu noftronoverit

(i) Et quidem xv. Kal. Aprilia, uti Simeon Dunelmenfis, Cronographui Maflroienfia, & AuAor magni Chronie» Belalci ex Bernardo Guidoni* apud Pagium ad an. naj- n. >· qui etiam notat ex Landuipbo a S. Paulo cuabusTtfliorubu» conltaflc, dieque aî. Martii finitam finite.

verit tua diledio, quia licet nos graviter quan- A 'D^rm* fuerimus, nunc tamen per Dei gratiam incolumes fumus, & tuam tam anime miam corporis fanitatem per omnia defideramus. De iis autem quas viva voce referenda pnediâis fidelibus tuisnunciiscominififti, per eoidem quid nebis & noftris videatut fratribus, refpondemus. Legatos itaque noftros qui apud vos funt benevolentias veftne attentius commendantes, rogamus, ut, quia concilium indiâum a nobis accelerat, cito eos ad nos Domino largiente remittas. Tuos vero legatos ita inftru&os dirigas, ut jiutta promiffum tuum regalia in integrum ecclcfis Romanas reftituant. Ad hase pro nepote noftro Mctenfi epifeopo & fratribus ejus gratias tux benignitati referimus, quoniam in iis primi- B tias bonitatis tue cognovimus. Illa enim bonas voluntatis pax efle conlpicitur, cx qua bone voluntatis opera dcmonftrantur I Fratres enim epifeopi, cardinales, & totus Romanus denis una nobifeum te, & principes, & barones tuos fahuant: Divina majeftatis mifericordiam depreciates, ut vos ad honorem fuum, dc eccle- *lix* fus, in longum cuflodiat. Data Idibus Decembris.

CONCILII LATERANENSIS

GBNBRAt II,

A Califto papa II. cckbrati

CANONES.

Bo< Balutius ad lib. t. dc concord. Sacerd. & Jmp. edidit ex vetufto codice MS. moaaflerii Anixorafa: ubi alius canonum ordo, bc leftionet aliquando diverge. Ordinem canonum editioni* iftius, *Oc* varia* ejofdem IcAione», ad marginem annotamus: ubi *Jln.* *figmficat* codicem Anianenietn.

TITULI CANONUM.

CANONES.

J. Pv *fimoniada ordinationibus* à* *promotionibns.*

Sanltorum patrum exempla fequentes, & officii noftri debito * innovantes, ordinar! quemquam per pecuniam in ecdefia Dei, vel promoveri, auékoritate fedis apoftolic® modis omnibus prohibemus: u quis vero in ecdefia ordinationem vel promotionem taliter acquifierit, acquitta prorfus careat dignitate.

II. *Ut frapofitut, ortbifrctbytcr t dccamrn, nullus fiet nifi presbyteri nullut* orcMdiacoiutx, *nifi diacottou.*

Nullus in prcpoGtum, nullus in archipresbyterum, nullus in decanum, nili presbyter; nullus in archidiaconnm, nifi diaconus ordinetur.

III. (ft *frtsbytcris y diaconis, fubdiaconis, interdida fint mulierum centtAerntn.*

Presbyteris, diaconibus, vel fubdiaconibus, concubinarum & uxorum contubernia penitus interdicimus, & aliarum mulierum cobabicationem, praeter quas D fynodus Nicaena per folas neceffitudinum caulas habitare permifit, videlicet matrem, fororem, amitam, vel materteram, aut alias hujufmodi, de quibus nulla valeat jufte fuipicio oriri.

IV. *Ut laid de ttdtfiaflicis rebus nen difponant.*

Prcterea juxta beatiffimi Stephani papae fanftionem ftatuimus, ut laici quam, vis religiofi fint, nullam tamen de ecclefiafticis rebus aliquid difponendi ha» 'Ebeant facultatem: fed fecundum apoftolorum canones, omnium negormrnm ecciefiafticorum curam epifeopus habeat, & ea velue Deo contemplante difpenfet. Si quis ergo principum, aut laicorum aliosum, difpenfationem vel * donationem rerum five pofleffionum ecclefiafticarum fibi vendicaverit, ut facrilegus judicetur.

CHiusrt V. *Ut tonfanguintor hh tonj'ttniltonei non fiant.*

Conjunétiones confanguineorum fieri prohibemus: quoniam cas, & Drvinx, & fieculi prohibeor *leges*. *Leges* enim Divinz, hoc agentes, & cos qui ex eis prodeunt, non iolum ejiciunt, fed maledi&os appellant; leges verofzculi, infames tales eos vocant, & ab hereditate repellunt. Nos itaque patres noftros fequentes, infamis * eos notamus, & infames e(Te ccnfemus.

VI. *Ut ordinationes Burdint fini irrita.*

Ordinationes, quz a Burdino hz refiarcha, poftquam a Romana ecclefiaeft damnatus, quzque a pfeudoepiieopis pereum poftea ordinatis * faâx funt, irritasefle decernimus.

VII. *Ui nullus dtt alteri tarant animarum, out prabendamy fini tonfenfu eptftopi.*

Nullus omnino archidiaconus aut archipresbyter, aut przpofitus, vel decanus, animarum curam, vel przbendas tcckfix:, fine judicio vel confenfu epifcopi, alicui tribuat: immo ficut fandis canonibus conftitutum eft, * cura δζ rerum ccclefiafticarum difpenfatio in epifCOpj judicio & potcftatc permaneat. Si quis vero contra hzc facere, aut poteftatem ad epifcopum pertinentem fibi vendicare prxfumpferit, ab ecckfir liminibus arceatur.

VIII. *Ut nemo Beneventanam civitatem invadat.*

Ad hzc, fandx Romans; ecclefia; pofeffiones quietas fervare per Dei gratiam cupientes, prxeipimus, ôc fub diftridlione anathematis interdicimus, ne ' aliqua æilitaris perjona Beneventanam B. Petri civitatem przfumat invadere, aut violenter retinere. Si quis aliter prxfumpferic, anathematis vinculo teneatur.

IX» *Ut cucommunieati o fuit epifeopis, ah aliis in tommuniont non recipiantur.*

A fuis epifeopis cxcommuniectos, ab aliis epifeopis, abbatibus, & clericis in communionem recipi procul dubio prohibemus.

X. *Ut nemo epifcopum confttret, nifi tenantes eltilum.*

Nullus in epifcopum, nifi canonice eledum, ad confecrandum manus mittat. Quod fi prcfumpferit, & confecratus, & confecrator abfque recuperationis fpe deponatur.

XI. *De iis fui Hierofolpmitonum, vtl Hifpenitum iter Jufcipiunt.*

Eis qui Hierofolymam proficifcuntur, & ad Chriftianam gentem defendendam, & tyrannidem infidelium debellandam, efficaciter auxilium przbuerinc, fuorum peccatorum remiffionem concedimus, & domos & familias atque omnia bona eorum in B. Petri, & Romanx ecclefiz £rote&ione, ficut a domino noftro papa Irbano ftatutum fuit, fufeipimus. Quicumque ergo ca diftrahere vel auferre, quandiu in via illa morantur, prziumpferint, excommunicationis ultione plectantur. Eos autem, qui pro Hicrofolymirano vel Hifpano · itinere cruce fibi in veftibus pofuifle nofeuntur, & · eas dimififle, cruces iterato aflumere, viam * ab inflanti pafcha ufque ad fequens proximum pafcha perficere, apoftolica auétoritate prxeipimus. Alioquin extunc cos ab ecclefiz introitu fequeftramus: in omnibus terris eorum, Divina officia, prxter infantium baptifma & morientium poenitentias, interdicimus,

XII. *Ut Porticancrum fine heredibus morhntium bone non pervadantur.*

Ilfam vero parvam, dcfun&orum Porticanorum confuetudinem, quz ha&cnus ibi fuit, ex fratrum noftrorum & totius curiz confilio, nec non & voluntate atque confenfu prxfedi, removendam cenfemus: ut Porticanorum habitatorum fine heredibus morientium bona contra morientium deliberationem minime pervadantur; ita tamen ut Porticani in Romanx ecclefiz & noftra noftrorumque fuccetforum obedientia & fidelitate permaneat.

XIII. *De eo fui trrgugm diffregerit.*

Si quis treguam diffregerit, ufqueter tio, ad fatisfaâionem ab epifeopo admoneatur. Quod fi tertio admonitus fatisfacere contempferit, epifeopus, vel · cum metropolitan! confilio, aut cum duobus, aut uno vicinorum epifeoporum, in rebellem anathematis fententiam di&et, & per feripturam epifeopis circumquaque denuntiet.

XIV.

ANNO CHRISTI

XIV. *Vt oblationes uckfiis fiRo, a laicis naa n/trintur. Item nt ecclefia non incaflellensttr.*

Sandlorum patrum canonibus confona fentientes, oblationes de facratiffimo & reverendiilimo akari R. Petri, & Salvatoris, S. Marix Rotundx, ac de aliis omnium ccclefiarum akaribus, five crucibus, a laicis auferri penitus interdicimus, & fub anathematis diftriélionc firmamus. Ecclefias a laicis incaftcllari, aut in fervitutem redigi, au&oritate apoftolica prohibemus.

XV. *Vs osoneta falfa neque fiat, tuque expendetur.*

Quicumque 'monetam falfam *fcieoter* * fecerit, aut ftudiofc expenderit, tanquam malcdi&us, *tc* pauperum virorum oppreflbr, & civitatis turbator, a fidelium contortio feparetur.

XVI. *Vt Romipeta, if alis facra hcavifitan- /r/, wn molcflentur.*

Si quis Romipctas, & peregrinos apoftolorum limina, & aliorum fandiorum oratoria vifitantes capere, feurebus quas ferunt fpoliare, & * novis teloneorum, feu * pedaticorum exadlionibus moleftare tentaverit, donec fatisfcccric, communione nbflineat Chrifliana.

XVII. *Vt abbates, ér monachi, non dent fanitenttat.*

Interdicimus abbatibus & monachis publicas poenitentias dare, & infirmos vifitare, & undliones facere, & Miffas publicas cantare. Chrifma & oleum, consecrationes altarium, ordinationes clericorum ab epifeopis accipiant in quorum parochiis manent.

XVIII. *Vt parocbiales presbyteri confiituan- *b epifeopis.*

In parochialibus ecclefiis presbyteri per epifeopos confticuantur, qui eis reipondeant de animarum cura, & de iis quz ad epifeopum pertinent. Decimas & ecclefias a laicis non fufeipiant abfque confenfu & voluntate epifeoporum: & fi aliter przfumptum fuerit, canonicz ultioni fubjaocant.

XIX. *De fervisiis qua monaflerio facere poffunt epifeopis, & d*· pofefmsibus ectleflarum tricennalibus.*

Servitium quod monafteria aut eorum ecclefiz a tempore Gregorii papz VII. ufque ad hoc tempus epifeopis fecere, & nos concedimus. PofTeffionesecclcfiarum, & epifeoporum tricennales, abbates vel monachos habere omnimodis prohibemus.

ANNO CHRISTI

XX. *Vt cedefit cum bonis fuis ér ptrfonis suta fins, if fine mole(lia.*

Paternarum traditionum exemplis commoniti, paftoralis officii debitum perfolventes, ecclefias cum bonis fuis, tarn perfonis, quam pofleifionibus, clericos videlicet, ac monachos, eorumque converfos, aratores quoque, cum fuis nihilo minus rebus qua ferunt, tutos & fine moleftia tfle flatuimus. Si quis autem contra hoc facere prxfumpfcrit, &, poftquam facinus fuum recognoverit, infra triginta dierum fpatium competenter non emendaverit, a liminibus ecclçfiz arceatur, & anathematis gladio feriatur.

XXI. *Vt presbyteri, ire. concubines non hebeant, nec matrimonium contrahant.*

Presbyteris, diaconibus, fubdiaconibus, monachis, concubinas habere, feu matrimonia contrahere, penitus interdicimus; contrôla quoque matrimonia ab hujuimodi perfonis disjungi, & perfonas ad poenitentiam debere redigi, juxta facrorum canonum diffinitionem, judicamus.

XXII. *Vt alienationes in Raven. txarrbafu, if abbi non legitime fa8a irrita fint.*

Alienationes, qux fpecialiter per" Ottonem, Guidonem, Hieremiam, feufor-* te Philippum, ubilibet de pofTeflionibus Ravennatis exarchatus fadxfunt, damnamus: generaliter, autem omnium per intrufionetn, feu canonice elc&orum fub epifeopi nomine, aut abbatis, qui fecundum ufum ecclefiz fuz confecrandus eft, alienationes quocumque modo fa&as, nec non perfonarum ordinationes ab eifdem' fine communi confenfu clericorum ecclefiz, five per fimoniam itidem fa&as, irritas judicamus. Illud etiam per omnia interdicimus, ut nullus clericus przbendam fuam, feu aliquod ecdefiafticum beneficium, aliquo modo alienare przfumat: quod fi przfumptum olim fuit, vel aliquando fuerit, irritum crit, & canonicz ultioni fubjacebir.

STE-

r-ta^Ti

STEPHANI BALUZII

NoTÆ.

In aliquot hujus concilii canones. In quibus, editionis hujus ordinem fecuti fumus.

Can. I.) Defcriptui eft ad vtrbutn hic canon ex concilio Toiofano, quod idem Calliftua in catbMrah ecclefia fandi Srephan» celebravit anno MCXIX.

Can.) II. £t hic quoque ctooo ad verbum iumptu» eft; concilio Toiofano Callifti II. uiii quod in Eoe Lateranenfi, vitio haud dubie librarii, poft vocem *preibyte*, additur, * *vel diocoeuu*, prori»male, & coocra mentem canonis. Repetitus dein eft idem canon in concilio Lateranenfi fub Innocentio II.

* in cedit· A>!··.·6.

Cam. VI.) Quis fuerit Burdinas, dubitacum video B etiam ab antiquis tutoribus. Qpidam enim veterum, memoriae prodiderunt eum faille natione Hifpdnom. Sed huic lententis reponet Rodericus arcbiepifcopos Toletanas, vMaftns Hitpanic* bifiori· feriptor: qai eum patria Lemovicem fuiffe docet, fed in Hifpaniam abdoAom a Bernardo arcbiepifcopo Toletano. Sane Burdinus fait magnus vir per illas tempeftates; adeo ut Lemovices meos pudere ooa debeat hujus vi*ri, nifi prioris vice fanAitatem infelici fchifmate foedatlet, crftiffctque Calliflo in monumentum viftort*. Porro nos olim hominis virtutes & vitia, Deo dante, defcnbemas in libro i. de vita rcbufque virorum illuilnum LemovicenGutn.

Can. XL) Hifpanicum illud iter, cujus meminit hic canon, non erat fimplex peregrinatio religionis ergo *i* fed ad exemplum Urbani II. qai belli faeri in Oriente ntundi antor fuit, fucceftores ejus bellom quoque Uterum in Hifpania fieri adverfus Saracenos decreverunt. candemque peccatorum indulgentiam «un- C cibus ea de caufa in Hifpaniam conceHcrunt, qu* Orientalis ecclefi» defenforibos conceffa fuerat inconcilio Claromoncsno. Nam in archivo ecclefi* Barcinocenfis habetur epiftola Callifti II. ad nniverfosChrifti fideles, fdata fortaflis ex ifto Lateranenfi concilio. cam data fic Laterem iv. Nonas Aprilis,) qua pugnantibus m Hifpania adverfum Saracenos eandem peccatorum remiftionem concedit, qu* Orientalis ecclefi* defenforibos concedi folet. At in concilio Claromontano fub Innocent» II. papa celebraro, qood dum editum eft, mandatur incendiariis, quae pellis tunc io Occidente graHabatur, ut Hieroioljrmam vel in Hifpaniam pergant, illic anno integro belligeratari. Praeterea extat in archivo regio Barcinonenfi epifloia Hadriani IV. qua Raimundum comitem Barcinonenfem, rotamque terram ejus, fub beati Petri, ac fua prote&ione fufeipit, qnandiu pugnaverit contra Saracenos! At in concilio habito apud Montempeffulanom in prima Narbooenfi, anno MCXCV. cui praefuit magifler Michel (edis apoftolic* legatus, ab ufurarum (olutione ita liberantur ill· qui in Hifpaniam pergunt, ut etiam fidejuflocei eorum cogi non poliint ad earum folutionem.

G. C. *Lege /vfrmi od onttnm* MCXVIU. m/raw ow *filii* Tole/<iw *defcnptionem, de Hiipanico eodem itinere*.

Can. XVIII.) Renovata eft hoc canone conftitutio Urbani 11. qui in concilio Oaromontano flatnerat ne montehi in parochiafibui eccltfin, quas tenent, abfqoe epiicopcnim confcnfu, preibyeeroi collocent, de plebis cura rationem epifcopis reddituros! Vide porro quz a nobis difli funt (Tmso XL *de concord. Secerd. O' Imper, ad lit. 6. cop.*) in notis ad hone canonem Claromortanum.

Restitutio inveftiturarum ar Henrico

Imperatore fafta, in eodem concilio confirmata.

A *nomine fanHct Ü individM Trinitatii.*

TqGo Henricus Dei gratia Romanorum imperator lugufi*u· pro ·*ηoτi* Dei, & fanàae Romanae ecclefi®, & domini pap« Callifti, & Pro rraitt*10 *ntm« me*, dimitto Deo, & iλη- âis ejus apoftolis Petro & Pauio, & fanft* catholic* ecclefi*, omnem icveftituram per annulum & baculum, & concede in omnibus ecclefiii * fieri eleftionem, & liberam confecratio- 0601 · Poflcflionci & regalia B. Petri, que a prin-

σ*Λι*·i, viiKiao i**,'***-» ∨i< 'q«« it rr- t.x.Acri··. â°ô«7·" *'**

Acipio hujus difcordi* ufque ad hodiernam diem............ five tanpore patrii mei, five etiam meo ablata fime, qu* habeo, eidem fanâc Roman· ecclefie remtuo, qu* autem non habeo, ut reiiituantur fideliter adjuvabo. Poflcflioaes etiam om« nium aliarum eoctefiarum, de prtneipum, & aliorum, tam clericorum, quam laicorum*,con- filio princimun fit juftitia« ouai habeo, * ut res reddantur fideliter juvabo. Et do veram pacem domino pape Callifto, * fan&s Roman* ecclefi*, & omnibus qui in parte ipfius funt vel *fuc*runt. Et in quibus fanda Romana ecclefia auxiliutn poftulaverit, fideliter juvabo; & in quibus mihi querimoniam fecerit, debitam fibijuftitiam faciam.

*»*o C''*'S1' "q·»ι·<.., "a?"' <o·*ιio*' ' -*«-'·· *u* * '»<uq··

Hacc omnia aâa funt confilio, & afleniu principum, quorum nomina fubfcripta funt.

Adalbertus Moguntious archiepifcopus.
Fridericus Colonienfis archiepifcopus.
Ratifponcnfis epifeopus.
Ot:o Bambergcnfu epifeopus.
Bruno Spirenfis epifeopns.
A. Auguftenfis epifeopus.
G. Trajeôenfis epifeopus.
V. Cooftanrienfis epifeopus
E. abbas Fuldenfis.
* Northmannus dux. *H·κ····»ι
Fridericus dux.
Bonifacius marchio.
Theobaldus marchio.
* Cjmtphus comes palatinus. * Emelph·!
* Otbertus comes palatinus. · OtUrtAi
Berengarius comes.
Godefeedus Comes.

Ego Fridericus Colonienfii epifeopus & cancellarius recognovi. Hoc autem privilegium aureo figillo ipfius imperatoris munitum in archivis Romane ecclefi* tenetur reconditum.

CONCESSIO CALLISTI PAPÆ II.

Henrico Imperatori faâa.

EGo CJliftus, fervus fervorum Dei, tibi dilecto filio Henrico Dei gratia Romanorum Imperatori augufto, concedo clcôiones epifroporum & abbatum Teutonici regni, qu* ad regnum pertinent, in prrfentia tua fieri, ablque fimonia, & aliqua violentia: ut fi quainter partesdifeordia emerferit, metropolitan! & provincialium confilio vel judicio, faniori parti aflenfum & auxilium praeeas. Elcdus autem regalia per fccptrum a te recipiat, exceptis omnibus quz ad Romanam ecclefiam pertinere nofcuntur, & qu® ex his jure tibi decet, faciat. Ex aliis vero partibus imperii confecratus, infra fex menfes regalia per, iceptrum a te recipiat! De quibus vero mihi quertfIkMiiam feçeris, & «exilium poftulaveris; iecundutn otftcii mei debitum, auxilium E meum prseflabo. Do tibi veram pacem, & omnibus qui in parte tua font, vel fuerunt, tempore hujus difcordiz. Data anno millcfimocentcfimo vigefimo fecundo, nono Kalendas Oâobris.

ADDITIO AD CONCILIUM LATERANENSE I. «CUMENICUM.

e. lu›u σγρ-Tο»'

Ih qtut de tnjni concilii a&b fupre reluo fient, b^c addi pcffnr.t ex chronico Landn/fi de S. Paulo, f«i concilio interficit. Olrico, *inanit,* archie piieopo Mçdiolancnfi fedente in Roma, tunc cum papa

papa Califtrn fynodum Rom» celebravit : egoAcmSvMm^e ab ecclefi* me* exturbatos, dc propriis meis rebus dc «Uodiis exfpoliatus , eoram domno papa Califto, ejufque curi* comedente in Lateranenfi palatio, caufam meam notavi; dc ut earnerplicarem in fynodo , fynodum intravi. In qua fynodo, grati* antique honeftatis Mediolanenfis ecclefi*, dc ccndifcipuUtus Ofrici, valde condolui de perturbatione .quam Ravennas archiepifcoptu faciebat fibi- Poccbat enim Ravennas locum fedendi in fjmodo ad dexteram Apoftolici, nullo mediante: quem locum Grofulanus pofledit, quandoreftitutus fuit; Jordanufque quiGrofulano fucceflit, eundem locum habuit tune quando idem Grofulanus eumdem Jordanum deponere ftuduit . Hac itaque ratione, dc multis aliis B tunc in memoria non habebantur, domnus Mricus Mediolanenfis archiepifcopus, locum illum obtinere non dubitavit. Sed tamenipfeMediolanenfis Olricus, in fecunda feria, qua inempta dc celebrata fiiit fynodus, loco vacante, noque io palatio , neque in fynodo apparuit. Synodus vero tunc in tertiaferia non fuit,dcidem Mediolanenfis palatium non intravit . Sed in quarta feria dum fynodus celebrata fuit , Olricus idem Mediolanenfis archiepifcopus, ad dexteram Apoftolici Califti nullo mediante fedic. *Et infro:* Ego expeftans alteram diem convenientem me* cauf*, meseque querd*, ex improvifo vidi dc audivi , quod domnus papa gratia confecrandi altare diflblvit fynodum in ipfa die C Mercurii, nec ultra ab eo fynodum celebrari audivi, nec vidi.

A fee Concilio in Snx&orxm olixm reUtxee fitiffit ConftMtienfem Epifeopum tx feynentihw Cnlifii II. literie pntet.

Calixtus Epifcopus fervus fervorum Dei venerabili fratri Udelrico Epifeopo, clero dt populo Conftanticnfi, falutem dc apoftolicambenediftionem. Fratres veftri , quos ad Apoftolicam fedem direxiftis, multa nobis ac fratribus noftris , de illius fanfti viri defimfti, Conradi, veftri Epifeopi , aftibus retulerunt miracula, qua per cum Dominus omnipotens fecerat, certificare feriptis dc verborum atteftationbus ftuduerunt. Noftris itaque fratribus Epifeopis dcCardinalibus, dc aliis Archiepifcopis , Epifeopis, dc Abbatibus, ac religiofis qui aderant, viris vifum eft, eumdem fanftum apud Deum honorabilem meritis, nos apud homines, quantum nobis *fas eft,* honorabilem memoria facere debere. Unde in generali quod celebramus concilio, ejus venerationem fratribus omnibus nunciamus. Ad honorem igitur Dei atque ipfius S. Conradi reverentiam largiente Domino conftituimus , ut ipfius inter lanftos recordatio futuris temporibus habeatur, dc miracula, qux per eum a Deo fafta dicuntur, fi vera funt, feripturis & leftionibus memoriter deinceps teneantur. Vos verofratres , & filii dileftiffimi , apparentium in terra veftra florum odore refedi, ita in pofterumconverfari, atque ita pie vivere coopérante Domino, fatigatis , ut & ipfi aliis odorem virtutum reddere, per fandi fpiritus gratiam valeatis. Omnipotens Dominus beatorum Apoftolorum Petri & Pauli precibus, & pnedifti fanfti viri orationibus fua nos miferatione cuftodiat, dead vitam perducat «ternam. Datum Lat:rani V. Kal. Aprilis.

AA kec fptiltt Diplemn Celiptuth ftft Concilium txorntxne, in ea dr/wftn*

Mer PifxnM b Jnmtnfem j" t9nfterat^i Efifetfu Carficenu in Ctncilin ^itetf ύτ diftxffn . Bind* wm *ex tMkeil· in tuxn/Uiu Tam.* 4. *Itxlin fxtrx tele*

Califtus Epifcopus fervus fervorum Dei . Dileftis fratribw, dc Coepifcopis per Infulam Confice conftitutis eontmque fuccefloribus in perpetuum . Quot mutationes , quot feripta inter fe diverfa de veftris fafta fint coufecrationibus, tota jam pene cognovit Europa. Unde peccatisexiftentftms, multa fcandala, multxcedes, dcrapio*, multa etiam homicidia atque perjuria provenerunt. Quamobrem Romana Ecdefia levir*tis, dc inconftanti* a compluribus arguebatur , eo quod ipfa difeordi* hujus feminarium, de occafio videbatur. Nos itaque in pneterito, qnod nuper celebravimus Laterani Concilio totius negotii hujus feriem coram univerfis fratribus,qui nobifeum aderant, expofuimus , videlicet quoniam felicis memori* pnedeceffor nofter Papa Urbanus neceflitate quadam compulfus Corficadoram Epifcoporum confecrationem per privilegium fuum Antiftiti Pilano concedit; qui tamen poftroodum, & Roman* ecclefi* fcandalum pertimefeens, fit gravem inter Pifanos, & Januenfcs oriri difeordiam videns, conceflionem ipfam mutavit, & anteceflorea veftros, ficut moris fuerat, fuis manibus confccravit.

Poft hunc, piat recordationis Dominus Papa Pafchalis, quamquam in multas, dc graviflimas devenifiet ncccflitates , nullis tamen precibus, aut promiffionibus ad hoc induci potuit, ut prediftas Pifanis firmaret conceffiones , fed prxdeceflbrum veftrarum confecrationes Roman* Ecclefi* confervavit.

Cujus fucceflôr Papa Gelafius majori, & graviori neceffitate Roma exire coaftus tranfmontanas partes navigio adeundo, Privilegium idem, quod a domino rapa Urbano de confecratione veftra Pifanis collatum fuerat, cum Pifas venif fet, renovyvu^Quod tamen poftmodumeandem Pifanorum, ajanuenfium perturbationem profpicicns annullavit.

Nos etiam, qui eorum loco, imo B.Petri licet indigni, fuccefinnus , de ultramontanis partibus ad Urbem accelerantes, Pifas devenimus , ubi eorumdem prsdeceflbrum noftrorum Urbani, & Geiafii veftigta fubfecuti, ejufdem populi precibus , ac devotione devifti , eandem innovavimus conceflionem. Cum vero ad Urbem per Dei gratiam venifiemus de fafto non........ cleri, dc populi commotionem invenimus , eo quod in conceÆone illa, que extra Urbem, & cum paucis fafta fuerat, Romana Ecclefiadiminutionem patiebatur, & totius difeordi*, ut diftum eft , miniftrare fomitem videbatur . Nos itaque poft multam, & diutinam deliberationem, communicato confilio cum fratribus noftris Epifeopis, flt Cardinalibus, atque Nobilibus Romanorum, nec non multa cleri, dc populi multitudine, eafdem evacuavimus cooceffiones, & vobis, ac fucceflbribus veftris Apoftolicc Sedis privilegio antequam reftituimus libertatem, & fratrem noftrum Sagonem , Epifeopum noftris tamquam B. Petri manibus confecravimus, que tandem feripta ab Apoftolica Sede utrique parti collate in prsfentia Pifanorum , dc Januenfium, quos pro ejufdem negotii ddfinitione ad Concilium vocaveramus , coram univerfis Archiepifcopis, Epifeopis, Abbatibus, ac reliqua cleri, & populi multitudine fecimus recitare , dc faftum noftrum de quo nulli mortalium judicare conceflum eft, fratrum noftrorum confilio,flc judicio commifimusfinien-

dum. Ex suibus eledi iunt judices, qui omni didebantur fufpicione carere: quorum nomina iunt hsec. Patriarcha Veneticus, Vienneniu, Ravennae Capuanus, Salernitanus, Narbonen£s, Sypontinus, Panormitanus, Barenfts, Neapolitanus, Tartaconenfis, Senonenfis, Burdegalenfis Archiepifcopi, Epifeopi Vivarieniis, Trojanus, Magolanentis, Aftenfs, & alii complures, qui in partem Lateraneniis Palatii fecedentes, fit cautam totam utrinque diligentius indagantes, poft multam deliberationem, & confilium communi aflcnfu, & Privilegia iuper boc Eccleii® Pifan® collara caftari, fle ultimum, quod Corficanus Epifcopus a nobis ad aliorum correptionem, & ad B. Petri patrimonium recuperandum fartum fuerat, proprium obtinere robur debere dixerunt.

Quod conClium venerabilis frater nofter Walterius Ravennas Archiepifcopus vice judicum elertorum, nobis, & reliquis fratribus recitavit, idem concilium afteverans vtm obtinere judicii. Porro nos, quod a prsenominatis fratribusnoftris deliberatum fuerat, in noviilimo Concilii dic coram univerfa iynodo recitari prreipimus. Cumque ab omnibus Archiepifcopis, Epifcopis, & Abbatibus, & reliqua cleri, fic populi multitudine placere fibi frequenter acclamatum fuiftet, nos cognita eorum fententia, fic cleri, fit populi Romam voluntate pcrfperta, fanrti Spiritus Centura, & audoritate Apoftolica, feripta de veftra confecratione Pifan® EccleG® collata,damnavimus, fic quod a nobis de veftra libertate flaturum fuerat, eadem audoritate firmavimus: Pifanis perpetuum fuper hoc filentium fub anathematis vinculo imponentes,

Si qua igitur in futurum Ecclefiaftica fzcularifve perfona hanc noftrz conftitutionis paginam fciens contra eam temere venire lentaverit, fecundo, tertiove commonita, fi non fatisfa&ione congrua emendaverit» poteftatis, honorifque fui dignitate careat, reamque fe divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat; fic a facratiftimo corpore Dei, fic Domini Redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine diftnrtz ultioni fub/aceat. Cunftis autem eam fervantibus fit pax Domini noftn Jefu Chr.fti, quatenus fic hic frurtum bon® aftionis pcicipiant, fie apud diftriâum judicem pr®mia zternz pacis inveniant. Amen.

Ego Cakftus Catholic.-r Eccleii® Epifcopus.
t Ego Robertus Card. tit. S. Eulebii fubfc.
t Ego G. G. Card. SS. Apoftolorum fubfc.
| Ego Benedicius Card. tit. S. Eudoxiz ft.
t Ego Anaftafius presb. tit. B. Clemen, ft.
Ego Joannes presb. card. tit. S. Czcili® fl".
t Ego Theobaklus tit. Pamachii card. fl".
t EgoDefiderius presb. card. tit. S. Praxedis ff.
t Ego G. G· presb. card. tit. Lucinz (T.
t Ego Theobaldus presb. card. tit. S. Anaftafi® ft.
f Ego Joannes card. S. Chryf. interfui, fit ft.
t Ego Petrus presb. card. tit. S. Marcelli ft.
Ï Ego Crefcentius Sabmenfis Epifcopus.
j· Ego Petrus Portuet.fis Epifcopus fubfc.
f Ego Vital. Albanus Epifcopus fubfc.
t Ego Przneftinus Epifcopus fubfc.
·j Ego Ægidius Tufculanus Epifcopus ft.
î Ego Petrus card. p:esb. tit. S. Califti ft.
t Ego Crefcentius card, presb. tit. SS. mart. Marcellini, fic Petri iubic.
t Ego Gherardus presb. card. S. PrifcefilAquilx iubfe.
t Ego Sigizo presb. card. S. Sixu ft.
t Ego Deufdedit presb. card. tit. S. Laurentii in Damafo iubic.
t Ego Roflêmannas card. diac. S. Georgii ad velum aureum iubic.
t Ego Comes diac. card. S. Mari® in Aquiro iubfe.
f Ego G. G. diac. card. S. Angeli iubic.
t Ego Romanus diac. card. S. Mariae in Porticu iubic.
f Ego Stephanus diac. card. 5. Mari® Schol® Grace® iubic.
f Ego Jonathas diac. card. SS-Gdm®, & Damiani iubic.
f Ego G.G. diac. fie card. SS. Sergii, & Bacchi ft.
f Ego Joannes diac. S. Nicolai ad Carceres fubfc.
t Ego Ubertus diac. card. S. Mari® in Via Lata fubfc.
t Ego Gregorius diac. card. S. Luci® feptem Solii Cubic.
t Ego Angelus diac. card. S. Mari® in Do* minica fubfc.
t Ego Gregorius diac. card. S. Viti ft.
t Ego Matthaus diac. card. S. Adriani Cubic.

Datum Laterani per manum Guidoms Romanz Curi® Camerarii 8. Id. Aprilis Indift. i. Incarnat. Dominic® an. *in* j. Pontificatus autem D. Califti II. Pap® an 5.

CONCILII LATERANENSIS I.

Ada ex variis aufloribus a Sever. Binio collefta.

In Bin ant editione, bane titulum préférant, AT*. *It in malin*» Lnttrn*e»[t.*

ANno redemptoris millefimo centefimo vigefimo fecundo, Indi&ione decimaquinta, qui Deo aeeeptus, placabilis fit pacificus fuit, telle Baronio, a Califto papa ad plentlümam inftaurandam ecclefi® pacem, revocandamqueexulem diu, longiufque propulfatam concordiam, Laterani indtâum generale concilium, cclebraram eil tempore quadragefim®, cui interfuifte trecentos fit amplius epifeopos teftatur qui pr®fens extitit Sugerius S. Dioniûi abbas. Porro adeo nobilis conventus patrum ineo multus fuit, ut eccleCam Dei diuturnis fehifmatirorum faftionibus labefaftatam in priftinam reftirueretdifciplinam. Quznam autem in hoc concilio ftatuta fuerint reperimus in codice Vaticano, qui continet collertionem Anfelmi, in quo poft caput quinquagefimum quintum, tanquam appendicem habet notatos hujus concilii canones decem fic feptem, quorum maximam partem Gratianus, qui hoc fzculo claruit, in fuum decretum tranftulit, nempe primum, fecundum, tertium, quartum, quintum, feptimum, decimum, decimumquartum, decimnmfextum, & decimumfeptimum; reliqui autem qui in eodem Anlelmi feripti funt codice, Uftiani papz fecundi titulo apud Gratianum leguntur. Hzc funt qu® fpeftant ad canones Romani concilii fub Califto II. Quod autem fpeâat ad alias in eodem concilio res geilas, fic accipe.

In eodem concilio audjji funt legati Germanorum, affenfu imperatoris ab epifcopis fic principibus Germani® mifli anno fuperiore, Spirenfis nimirum epifcopus, atque Fuldenfts abbas, exhibentes quz imperator przibre paratus erat, nempe remiffionem inverti curarum ecclcfiarum, quarum caufa diu multumque inter imperium fic facer-

ANNO CHRIST» IM,· K*·· ■.

faeerdotium fuerat, magno Chriftiani orbis fcandalo, difeeptatum. Auditi lunt iidem legati libcnter, & collaudati magnifice iUo divin* *ictidum* (mm ! five ilio : *Bonum nuntium de longinquo, tanquam «fata frigida m aftate.* Atque ex illorum petitione coocefla legatio mittenda a fede apoftolica in Germaniam, qu* ficut ab imperatore renuntiationem inveftiturarum acciperet, ita nomine apoftolic* fedis eidem ab excommunicatione abfolutionetn impenderet, & qu* Califti pape nomine effent exhibenda proferret. Decretum eft tantum legationis pondus primario viro Lamberto cardinali epifeopo Oftienft atque duobus aliis cardinalibus, qui profedt ftatim funt una cum legatis e Germania miflis, Spirenfi epifeopo atque abbate Fuldenfi. Hi ubi in Germaniam pervenerunt, ad eos audiendos decernitur concilium tam epifeoporum quam principum, cui etiam Imperator adetfet, Wircerbugi celebrandum folemni die natalis apoftolorum Petri & Pauli. Quid autem tunc per legatos a&um, Urfpergenfis abbas exade recenfet, a quo funt ifta petenda, utpote audore qui potuit tunc his omnibus cum aliis pnefulibus intereffe.

Rxcenfet in primis altercationem quam excitatam invenerunt legati inter Imperatorem & principes Saxoni*, & Moguntinum archiepifcopum, ob eledionem VFirccburgenfis epifeopi, cum, defundo ejus epifeopo tertio Kalendas Januarii, Henricus Imperator elcgiffet nobilem quemdam Gebebatdum, fanior autem pars deri atque populi Ruggerum ejufdem ecclefic canonicum promovendum propofuiffet, quorum votis afpirarunt Saxoni* principes cum archiepifcopo moguntino. Cum ifta in medio verterentur diffidia, ex quibus non folum feerata concordia longius abjici timeretur, fed effugata difeordia revocanda, & intermiflum bellum ardentius repetendum fore videri poffet: ecce legatio e Romano concilio mitia, de qua ifta Urfpergenfis abbas: *Jpfo etenim tempore epifeoput Spirepfit, & abbat fuldeifit, legatione totiui regni apud appflobcam fedem perafila, redierunt, dmentet fecum Oftienftm epifcopxm, vicem domini apoftobei per omnia ftrenentem cum duobus cardinalibut, qui mbilo minus a fede S. Petri ob reconciliationem regni ij facerdotii mijfi fuerunt. Hac de caufa iterum colloquium curiale per provincias indigium eft, cui locus, Virceburg; temput feftum S. Petri definitum eft.* In quo quidem conventu, cum archiepifcopus Moguntinus, & cum eo apoftolic* fedis legati confecratient contra eledionem Imperatoris ejus loci diaconum Ruggerum in epifcqpum, cujus potiora jura efle farentur, omnis fpes rerum componendarum videri poterat penitus effe proferipta, & majorum paratus fomes incendiorum, cum jam ita foluto conventu illo quifque effet dimiftiu ad propria, legati autem apoftolic* fedis Moguntiam petiiffenr. Quomodo autem itandefperatis rebus rurfum fit inllauratum per legaeos de univerfali pace negotium, idem quifupra audor fic narrat : *At beninus & amator hornifervorum fmrum fedis apoftolica hgatorum, qui tunc Moguntia morabasetur, immo per inhabitantem in eis Spiritum fuum, fpiritxm principum pad ' contraivit auferre, caritatem quoque nihilo minus in eorum cordibus diffundere capit. Çuia nimirum, ut vere creditur, poft tot Chrifti tunica fcifluras, poft tot Cbriftianorum inteftina bella, tempur smferendi Sion, id eft, ecciefia, licet fero, jam venit. fadlo igitur ιΛi-*

A ii r·***.- o'.fiT*'''- I,.· fuparim .. a-'·!·«. **w

Rverfali cnacm/a apad np(mv ra»g»Mwow, *qua nunc* Forwaria *dicitur, ficta longum, ita Û incredibile* «WMNrara *eft, quam inflanti,* faanpse *per omnia [elicito cunthrum procerum câfilio, pro pact& concordia, per unam vel ampliat hebdomadam certatum fit; dome ipfe, in cujus manu cor regit eft. omnem animqfitatem Axguftt /i(apoftolica reverentie obedientiam caufa matris ecclefia, etiam ultra [pem plurimorum, is^bxit. Mox tamen ab apoftolica [edit apocrifiariit in communionem receptus tam ipfe imperator, quam xsûverfus fibi fubjeHus exercitui, imme generali abfobetione cunflii boc febifmate pollutif per audhritatem apoftolicam faiia, qualiter eccbfiafticas inveftituras, cateraque fpirirafia* πιgυπα, *qua tanto tempore regts Teutonici adminsftraveraut, quaque ipfe, ne regni diminueretur honor, nunquam vita comite fedimiffxrumproposerai, humiliatus proChrifto, eoram multitudine maxima abnegaverit, & in manus domini epifeopi Oflienfit, ac per ipfum Domino noftro Jefu Chrifto/ fuaqrn in perpetuum jus ecclefia dimiferit, rurfumque qualia fibi ob honorem regni obfervandum au-Horitas apoftolica concefferit, utriujque partit mebut edocebunt fubter annotata.* Qp* habentur in margine, funt ex autographo in codice Vaticano.

anno C''*'*T

' Ego Henricus, Dei grati» Romanorum imperator auguftut, pro amore & fanila Romana ecclefia, tf domini papa Cabfti, & remedio anima mea dimitto Deo, &c.' prout fupra in concilio Lateranenfi. Extant eadem ipfa monumenta apud Wilelmum Malmesburienfem.

' ·· »»"'·« 2*^,* i»·'

Haw: facrofanda fynodus folius pontificis audoritate indida fuit. In conventu principum apud Triburiam congregato, quo de pace inter pontificem & Imperatorem ineunda agebatur, cuique legati fedis apoftolic* obedientiam pro Califto papa exaduri prsfto erant, Catalaunenfis epifcopus, ficCluniacenfis abbas ad id a reliquis epifeopis fit principibus deputati, ab Imperatore, qui Argentin* agebat, obtinuerunt, ut promitteret fe ob reconciliationem univerfalis ecclefic venturum ad indidam fynodum menfe Odobri Horn* celebrandam. cujus indidionem in prcdi&o conventu epifeopi omnes collaudarum. Epiftola alicujus fcholaftici profeilbris nomine edita, cujus argumentum Urfpergenfis recenfet poft ea qu* fupra dixi, aperte indicat flatres, quadringentos lex & viginti huic concilio interfuiife, eique pontificem pncfediife; imperatorem vero aliter quam fpoponderat Urbi non quidem interfuiife, fed tamen non longe ab Urbe abfuiife, quin facile legatis fedis apoftolica auditum praeberet. Item de inveftituradimittenda. monitum per .legatos Imperatorem refpondiffe, fe cum principibus, quorum praejudicium in ea reverebatur, locuturum, flt ex eorum confilio eunda adurum: pontificem ptxtcrea in eodem concilio omnium prsadecefloram fuorum decreta confirmait, quaque pro tempore ftatuenda videbantur decrevifle, & demum poft duodecim dies quam inchoatum fuerat concilio finem impofuiflê, patres univerfos apoftolica benediâk»ne confirmatos a fe dimififlë Verba (Jrfpergenfis ifta funt; *Aderant etiam le<tod tem Romanorum quam Piesmeqfieim, imme de rum* m^S, *confirmantes ele&am*

NeOM,.,tr i<opo,«®Г A<j

*Luca indicebatur, collmedoffimi ja. metipfum ibidem pollicebatur ob reeoncitiait^m univerfabt ecclefia prafentandum eri. Id emm (atalaxmefit epifcopus, *Cluniaee^fli aubai, apui A'-*

CHROTf "gcntmam ipfum convenientes , multi' rJt:enuefi9- 'H"" <ΛM,'*T' obtinuerunt . Ejufdem tamen αΛιο-ww concilii fi quit plcrxru cegnofcere quant , in hitertj eujufdom fcbolaftici nemàe Hefibnif ier enucleatum reprrirc puteri/ id eft, qualiter rex inter regnum if feterdetixm de concordia facienda coufcnferit . hfuper cidem ccmilio , cmi videlicet um. KaL Hwmbris pradiHus pup» CaUftxs fecimdus vallatus quadringmtis viginti fix patribus ceram mmtmer» multitudim cleri etc pepuli prafedit, wo udce fie prtfentem Hernicus, vicinum ta men exhibuerit , afa if coftoqmo fus donnai papa legatis cmccfib , tandem inducias denae quqfierit . prepter generale colloquium cum principibus balendam, pro inveftituris fciiicet ecclifiafticit, qnat tan- A tepere cogebatur amittere ; ad ultimum vere idem Apoflolicus maii» inter ft & regrm concordia, f>- w Jj Zia pradcteffarum decreta confirmaverit, aliaque Mvudfe, fM rn exigebat i naviter addiderit ; ficque poft dies fere dwadrciaw, m virtute bpiri/ui finHi rite finite conrili», cun/A> apoftolica benchAline confirmâtes ad proposa redire permifit , unumquemque cum gaudio. Et quamquam Urfpcrgenfts 416. fic Pandulfus in vita Califti cum Onuphrio 297- epifcopo» fic abbates, atque ideo mille circiter przlatos concilio cecumenico interfuiflcfcribant ; ego tamen potius acquiefceodum effe pu. tavi teftimonio Sugerii abbatis , cum ille huic concilio interfuerit , ideoque res his temporibus gcftas melius cogooti& ft defcripfifle przfiimatur. anno CH,**T'

CSF* AD CONCILIUM LATERANENSE L GENERALE

A CaliAo II. papa anno uzj. celebratum

·A|) NOTATIO ET ADDITIO.

T«·. •I M»· ACta hu/us concilii ex variis authoribus ac przfertim ex Urfpergenfi accepta Binius apud Labbcum ita deferibit, ut in anachroaifi mos plane mottos, rerumque inverfiones incurrat. Juvat igitur in ordinem fuum omnia redigere, eaque diftinguerc que ibi eonfufa traduntur, quibus digerendis Annaliftam Saxonem Eccsrdianum adhibeo· Anno jud· Henrieus libi metuens ab iis , quz principes ft epifeopos in Colonien(i concilio collcrtos molituros timebat , veuit in Italiam, nec procul ab Urbe confidens cum Italis epikopis dc pace cum Pafchali pontifice componenda confultavit . Decreta en ad pontificem legatio, a quo viciflim ad imperatorem non procul ab Urbe confidentem remtfla cum mandatis, ut imperatori renunciaret, ... lc pontificem de inveftituris quidquam remittere. Hzc omnia eo tempore gefta, quo Pafchaiis papa Romse concilium habebat , ex Annalifts Saxone Eccsrdi, ft ex literis ex codice Udalrici a nobis fupra ad annum 1116. productis •ntclligimus ; quare immerito Binius hzc ipfa ad concilium Lateranenfe generale fub Califto U. refert. Ita rebus infertis Henrieus rediit inGer. maniam, ubi omnia in priftino confufionis ftatu ufque ad Califtum II. pontificem manferunf. Sub eo pontifice Saxones ab imperatore deietverunt , caufam prztcndentes fchifma in Rc nanum pontificem. Tunc eorundem Saxonem concdiurn Hcrbipolim convenit , <juo fele reddens Henrieus, conlrnfit tandem ut inductas ecclefix Geunankz concederet, mitterenturque ad ponubccin legati, ut impetrata ab eo ex cardinalibus legatio veniret in Germaniam. Arta hzc funt anno j 111. quibus tucceflit fequentianno Jiat. mitTio cardinalium in Germaniam . Venientes illuc cpilcopcsinvitarunt primo Moguntiam , dein Wormatiam, u: produisis ex codice Udalriei literis , & ex Annalifia Saxone fupra ad conventum Wormatieniem demonilravi. Ex quibus falri revincitur Binius, qui accidiflc hzc poft concilium gcncrak Romanum Califti feribit. In hoc Wormarienfi concilio Henrieus cvffit inveftituris, fit pontifex vicilbm mveflituras per fceptrum illi permtfit, cujus utriulque privilegii tabulae die jx. Kal. Ortobris. anni Mcxxtt. fignantur. Rebus ita compolitis feqmnri anno »tl$. die XV. Kal. aprilis generale concilium Ronur in I aierano commit . Ex his inferas mendoft* plane fcripfiflè Binium > Romanam illam legationem anni 111*. in œcumenico Romano concilio decretam, Romam eo perarto rediifle. His adhiftoriam concilii hujus reformandam animadverfis, nunc promenda quaedam funt, quibus omtffiones quaiam artorum ejufdem concilii lupplentur. Habes iUa ex Ar.uaUfta Saxone ad annum iis), his verbis: *Adalbert» Brtmcqfis trebieptfcopur poft Fridtricum, qri 111. Kal. Februarii obterat, commet eleUus pro repojcenda pallii dignitate Romam vadit . Jbi a domino apoftolsco Calixto honorifice excipitur, in artbiepifcopùm ab eo confecratur, babitaqut fynodo, canonico if judiciario ordine pallium obtinuit, neriigrntia duorum antecejforum fuorum aunffxm, (f A Dams tranilatum · Addidit quoque domnus apoftolicus banc ouffority tem, ut pradiiu ccclqfiu pontifex liberam prudicandi licentiam habear quoufyue terra ad Oceanum verfus partes illas extenditur. His ita adiit tn bx quoqm domnus Papa honorem fibi adauxit, quod quemdam boem cimverfatioms clericum, qui fecum Romam venerat,·Saevis epifeopum ordinavit. Poft ad patriam remeat addito fibi cardinale vire religiofoqui ex decreto domni apoflolki omnibus Dama epejcopis , ut ei ficut metropohteno obedirent , ediceret. Ab imperatore gioriofe exceptus Bremam venit, frequentifimis tetius provincia ilhut convmtibut folemvter eum excipientibus ,*

Venetus Labbei editor inter arta concilii hujus accenfet bullam Califtl, qua ex definitione concilii jus adimit Pilano atchiepifcopo coni-. crandi epifeopos Corlicx. N<c immerito ille quidem, ... ft definitum fit tn concilio huius anni . Prefcns Romz aderat dum hz- irartarrntur Caffarus, qui dein rcrum Gcnuenfium hiftoriam fcripfit vulgatam a Mnratoriv Rer. Ital. to. VI. pag. 115. ex illo vero totam rei in concilio difeuibonem repetere juvat . It» ergo feribit : *A ifte anno (nempe Ncxxiii. ut ipfe in fine hujus narrationis adnotar) CeinfixS papa II. Roma in Laterantrfi ecclefia S. Jabonnis fjnodum fecit, if Janteenfes tf Pifimos ad fjnedum propter dijeordiam eorum, vocavit, ibique pluribus diebus lite Corficu conjecra. tienis a cardinalibus, if tpifittpis, if arcbiepifcopis dia inter eos ratianata, {f nm concordatj . Tamdtm domnus Pipa poftquam vidit cardinales , if epifeopos difiotdarc, htis hujut coujecratiunisju dicer tndst qui litem ju'le dtjinircnt, pofuit duodr-*

tr dm mchiepifmpet & dutdeeim cpifcepu, aasvwM A prrôiime Jokmufiom, in ea fcilicet bulla , que
JswRfcw fcriptu ftutt, fd ex Ugbdlio a Veneto Labbd editore inter aAa ««{vS
fimOes, & «.bw S2r de cdficunis Lateranenfis hnjusconcilii reciurur, fignatiuque m,..
cmfecrutimAus curtando , autiiuum regifirum Resmm ecdefia leger* fetermt , & ibi envenerxxt , «wad Pifimi unbiepi/cepotxm Coefico njffle tenebant (ff fit tenuibus vigiutifiatmr cmcordutis cerem papa in bafilico palatii, profentibus epifeopit, & abbatibus, <7 urchiepifcepis numere CCC. vemrxnt, Ü M Gualterius Rjevamste^is eccïffia arcbicpifeopeu. f» finientium cmfilit cttenrvn taliter dixit: Domine , nas ma fimau ntffi dure feutnt'sam enraie te, fed dabimus tibi copfilittm obtinem vint finientia. Catibum mexm, & /ederunt tele efi, ut nrcietpiite ή/--«u mmmp* Crrjicnnas nufecratimtf ûbmttat, ti ulterius fe illis nm ft intromittat. Paw vero audite confilio fxrrexit, tf dixit: sfrcbiepifapi, epifeopi, abbates, cardinales, placet omnibus vobis hoc cosfilimnl $0 furrexerxnt, tt tribus vecibus dixerunt: Place}; Placet. Placet- Et papa dixit; Et ego ex parte Dei, & D. Pétri, & men laudo, tf confirme, & mmet fine crucifie cum eumiixs vobis Undabo, tf confirmabo . Arcbiopifeopus vert Pifamis, enter alias opifcopos fedens, hic audito,mstbram , & anulum âd pedes dotant Papa projecit, & trato mut dixit-. Ulterius tuas archieçfeopus, & epifeopus aaa-ftat Girardi, cui Oderifius fucceffit, obitus , ero. Papa illice anulum & mitbram exue pede longe projecit, Et dixit: Frater male focifii, tf deinde pernitentium prend dubio feciet filâtt extexe veutexte Pupe in plene etneilio Cerficstna cunfecrutiexù fextendunt dure prneepit, Grtprieu diucenes S. ufngdi, f«r prfu fiât pupu iuaceutias, finteutium dedit, ficut feriptu efi in urivikgmj»nxetlfixHt. Sntcniiu lutu , fiutân Pijuni u Ruenuµ cxriu fine licenti» recrerunt. Junuenftt ven exue licentiu Renuunt exria , & exue triomphe & gleriu Junnum venerunt, (f purlumente pleno privilegioComedo pio m fimde gefiu fuerunt per erdinem 0 Cetero nurrutu fuerunt, ficut vidit, <7 ille putat, diverfb; nemo ver- huc ufque de audivit in fymdo ; <7 oiue Jymdxm σ pofi fynodum pro jervitie civitotit fuo merutut fiât, & gtfiu funt bottefit tf fopienter truSnvit.

H«c Cafiari , qui prcfitns concilio aderat , narratio vix cohxrere poteft cum iis qur dc concilio quodam Komano iub Califto Π. feribit (xndulphus e S. Paulo, rerum Mediolanenfmm feriptor, qui & ipfe prefer» aderat, dum concilium R.ooub ageretur . Hic enim affirmat hiftor. cap. xxxvn. concilium feria fecunda cmpiflfe , & poft unam intermediam diem tenia tandem , feria fcilicet quarta , fecundo patra conlcdiffe / nec deinceps ultra . Quomodo congruant hiec cencilio ûhi plxrihxt diebus difcrptoturn ifi infer cnrdinuUs , epijcepos & erchiepijcofct ace convenientibus ill», totius rei ventilatio commifla eft judicibus a pontifice dcledis , qui poft diligentem difcuflicnem ienrentiam fuam retulerunt pontifici, qui probandam putribus expofuil, a quibo» admifla, ar«*c venienti pepo in fienn couciho fintendum dedit ficut fcriptu sfl in

die viu. idus Aprile anni nxj ? Porro concilium emit die xv. Kal Aprilis, ut Parius in critica Baronii ex veterum taftimonio demonftrat; feu potius vi. Kal. aprdis ut infra, quare cum fimteotia novffimu concilii die prodierit, ut ipfe pontifex in eadem bulla, vel lententia fua affirmat; hinc confequirur concilium illud dies x>x. vel falrem xi. perfeverafTe. Quod fane melius congruit cum idea quam de illo Caffarus exhibet. Eft igitur concilium illud, cujus meminit Landulphus , alterum Romanum fub Califto Π. quod poft annum nao. aftum opor«t» "t cum Oirico Mediolanenfi archiepifeopo, qui mi affedit, convenire poftit. Non enim nifi anno mo. Olricus Coepit.

His refeftis, Incus fupereft,ut inter afta concilii hujus Lateranenfis generalis ea inferantur, que de concilio Rom* celebrato quo tempore Oderifius II. novus Cafinenfis abbas Romam venit confecrandus , narrat Quonicon Cafincnfe lib. iv. cap. LXX vili. Rcpnefcntat illa Labbens ad annum n*i. novamqne fynodum Romanam, a Lateraoenfi generali diverfam, conftituit^: unâ tamen^eft eademque ut demon* quem ex veraftis document» anno naj. januano menfe confignat P. Angelos a Nuce in notis ad Qlud Chronicou. Ex quo fit ut eleftus in locum defuofti Oderifius menfe martio ventre Romam ,,concilio cecumenico menfe martio habito interefle potuerit. Tria ergo Romana concilia , qua; Labbeus intra biennii fpatium inter annum nempe na>. dt 1113. dminguit , ad unum idemque concilium referenda funt. Qyod fane alii ante me intellexerunt de concilio cecumenico anni, ut Labbeus male ftatuit, nas. dt de illo quod anno 1113. ab cecumenico, ut concilio cui Cafinenfis abbas interfuit fubodoratus eft. Cum vero in eo concilio, cujus meminit Chronicoo Cafinenfe, querehe phres in monachos ab epifeopis jaftatas fuerint, hinc opportunum vifum eft patribus , ut canon ederetur , quo monachis erga epifeopos obfervantia injungitur . Hunc canonem concilii Lateranenfis iub Califto II. cum ali» ab edit» nonnihil diicrepantftx» in MS- codice marchionis de Laubes naftus Marteniu» dedit Veter. Monum. to. vu. pag. 68. ex quo illum cum caneris ejus codicis a Labbeanis difcrcpantibus hic febjicio appofitis « E regione canonibus vulgatis , ut diferimen utrorumque leftores melius intelligent . Qpanquam vero feriptor ille ex fuo codice quatuor repnefentat canona, ego tamen très tantummodo ne-^ ferendo» duxi, cum prioris canon» additamentum integrum totidemque verbis remfentetur in canone, quem ego inferius ex M. £ codice Piftorienfi una cum asteris concilii hujus canonibus proferam.

CON·

CHRISTI –

CONCILII LATERANENSIS GENERALIS CANONES.

laUei, A *Marteiuï.*

XIV.

k ÇAn&orum patrum canonibus confona fentientes, oblationes ck facratiffimo, δζ reverendiffimo altari B. Petri, & Salvatoris, S. Marhe Rotund®, ac de aliis omnium ecclefiarum altaribus, five crucibus a laicis auferri penitus interdicimus, & fub anathematis diftri&ione firmamus. Ecclefias a laicis incaftellari, aut in fervitutem redigi, au&oritate apoftolica prohibemus.

XIII.

SI quis treguam diffregerit, ufque tertio, ad fatisfaâionemab epifcopo admoneatur. Quod fi tertio admonitus fatisfacere contempferit, epifcopus, vel cum Metropolitani confilio, aut cum duobus, aut uno viciniorum epifeoporum, in rebellem anathematis fententiam di&et, & per feripturam epifeopis circumquaque denuntiet.

II.

ÇAndorum patrum canonibus confona fententes, oblationes dc (acratiffimo & reverendiffirao altari B. Petri, & Salvatoris, fie S. Mari® Rotund®, fit S. Nicolai Barenfis, S. Ægîdii, aut dc aliis omnium ecclefiarum altaribus fivt crucibus, a laicis auferri penitus interdicimus, &fub anathematis diftri&ionc prohibemus.

III.

/"XUidquid vero de pace & trevia Dei, deincendio, fcu dc publicis ftratis ab antecefforibus noftris Romanis pontificibus conftitutum eft, nos (anfti ipiritus au&oritate confirmamus.

IV.

SAn&oram etiam patrum vtftigiis inhaerentes, generali decreto fancimus, ut monachi propriis epifeopis cum omni humilitate fubje&i exiftant. & eis uti magiftris, fit ecclefi® Dei paftoriuis, debitam obedientiam, ét devotam in Comnibus fubje&ionem exhibeant, publicas miflarum folemnitates nufquam celebrent, a publicis etiam infirmorum vifitationibus, inun&ionibus, feu etiam poenitentiis, quod ad illorum nullatenus officium pertinet, fefe omnino abftineant. In ecclefiis vero, quibus miniftrare nofcuntur, presbyter nonnifi per manum fui epifeopi habeant, qui ei de fufeepta animaram cura refpondeant. *t. pcü,,,..* °o°

Teiam banc monachos inter tf tpifeopos in concilio difeeptationem Petro Diacono cap. 78. deferiptam habet apod Gattolam Hift. Cqfin. t. 1. pag. 343. bis verbis.

IN qua etiam fyncdo epiicopi & archiepifcopi adverfus monachos proclamationem fecerunt, dicentes, nil aliud fuperelse, nifi ut fublatis virgis, & annulis defervirent Monachis: Illi enim ecclefias, villas, caftra, decimationes virorum, & mortuorum oblationes retinent: & rurfum hzc Izpuij ante pontificem conquerenres; decidit pudor canonicorum, honeftas obliterate eft clericorum, religio cecidit, dum monachi contempto crelefti deifiderio jura epifeoporum infatiabiliter concupifcunt, & omnes, qu® fua funt qu®runt, & qui mundum cum fuis concupilccntiis reliquerunt, his qu® in mundo funt inhiare non definunt. Et quibus per Reatum Benediftv.m n curis nmndialibus, ultro quiefeendi locus offertur, ad tollenda ea, qua* epifeoporum funt, opportune fatigantur. Cumque fuper hujus rei nego: ium diverfi diverfa fentirent, tandem ex commiflione noftri abbatis furgens in medium quidam ex noftris dixit. Congregati funt inimici noftri, & gloriantur in virtute fua, fed tu domine noft»r contere virtutem illorum, ut agnofcant quia non eft alius, qui pugnet pro nobis nifi tu domine nofter; nam quid aduri funt fratres Cafini degentes, qui die ac no&e omnipotentis Dei clementiam pro totius orbis falute supplicare non ceflânt? Q^iid a&uri funt fi concefhonesRomanorum pontificum violantur? Non enim ita Cafinentes abbates Roman® ecclefue obfecuti funt, ut ea, qu® S. Benedi&o imperatores, reges, duces, ac principes, atque Romani pontifices obtulerunt, nos, veftri apoftolatus tempore perdere, dt excreditari mereamur, &c. Ad hc papa Califtus, imperato filentio, dixit: Cafinenfis ecclefia non ab hominibus, neque per hominem, fed per Jefum Chrifium fundata eft, cujus imperio pater Benediâus ad eundem locum deveniens, iliumque ab idolorum fordibus emundans, fanfts regulae deferiptione, & miraculorum prodigiis, βζ fui corporis fepultura toto orbi ipe&abilem reddidit, & totius monaftici ordinis caput effecit. Accedit ad hoc quod idem venerabilis locus a Romanis pontificibus reftaur.itus, dc Roman® ecclefi® filiorum unicum in adver-

ÇJF» adveriis folatium, & in profperis infatigata re* A Tuis ab omnium mortalium jugo quietum femper-
TΣ;7Γ*"^U'<, perfeverat. Et nos ergo fandorum noftro- & liberum manere, & fub folius S. Roman» ec-
cumin fum R°nunorum pontificum veftigiis infiftentes, clefiac jure defenfioneque perpetua manere dccre-
,,,, Cafinenfe Coenobium cum omnibus attinentiis vimus.

EJUSDEM CONCILII LATERANENSIS I. OECUMENICI

Sub Califto papa II» anno 1113. habiti,

ACTA GENUINA,

' e»t,,s *ff^Oncilii Lateraneqfis I. Oecumenici afia integra* Va *M/htr in Piftorienfi codice canonum colk&omm illam continent», qua Ponuormia inferibit <r, cur ilia mibi defcriberem no» mica ratio fuafit. Ac ea potiffima mibi vif» eft, quod cam codex ille fcripturam referat concilio ipfi coavam, maximam inde fibi capere ad fidem adftruendom auRoritatem arbitrabar. Hinc qui fuerint genuini concilii buju/ canone/ difeimu/; ex quo fit ut canon in editi/* XJX. Paternam *cum e codice ilio abfit, non immerito fufpicari qui/ poffet in afta edita ex alii/ fub Califto papa concilii/ in boc noftrum trrepfiffe. Prafatio etiam offorxm noftrorum nova eft, i» editi/ fruftra qumenda; ex qua certum me»~fem, & diem miti concilii bxcufqxe ignorato/ difeimu/. Denique variantia offert no» fpemeuda, qua ut lefhre/ commodius nofcant, editorum odorum icilionem difcrepo»tem ad marginem adnotandam curavi, eodemque confilio canone/ ipfo/ hcct ca fe. rie digeffi quam in codice tenent, numeri/ tamen appofitis qualem habeant i» editis ordinem indicavi.*

Anno Dominio» Nativitatis MCXXIII. ind. L VI. Kal. Aprilis.

Celebratum eft fecundum, & generale concilium in Lateranenfi ecdefia a domino Calixto PP. fecundo, conveniente maximo coetu archiepifcuporum, epifeoporam, abbatum & religioiorum clericorum, atque laicorum, in quo inter regnum, & facerdotium pax redintegrata eft, & capitula vel decreta inferius annotata ore omnium β tirmata fuere.

Sandoram patrum exempla fequentes, & officii noftri debito innovantes ordinari quemquam per pecuniam in ecdefia Dei, vel promoveri auftoritate fedis apoftolic» modis omnibus prohibemus. Si quis vero in ecdefia ordinationem vel promotionem taliter acquifierit, acquifita prorfus careat dignitate.

' id.i. *i* io. Nullus inepif~opum confccret,nificanoni- ee eledurn *; quod fi prstfumptum fuerit, & '>-"<-««' ccnfequens dc confecutor abfque recuperationis '-fpe deponatur.

9. A tuis epifeopis excommunicatus, ab aliis epifeopis, abbatibus, & clericis in communionem recipi procul dubio prohibemus. E

2. Nullus etiam in prepofitum, nullus in archipresbyterum, nullus in decanum, nifi presby- • Dc<ft >- ter, * *vel diaconat* \ nullus in archidiaconum ui- *il1 fi diaconus ordiuetur.

• D«ft m 7. Nullus omnino archidiaconus, * *aut prts- *d-' byter, five przpofitus, vel* diaconus animarum curam, vd ptebendas ecdefi» fine judicio vel confeufu epiicopi alicui tribuat, immo ficut faO.t» >= eris canonibus conftitutum eft. * *Animarum* cura, de rerum ecdcfiafticarum difpenfatio in epifcopi judicio & poccftate permaneant. Si quis vero contra hoc facere. aut poteftatcm, «unb ad epifeopum pertinet, fibi vendicare prxfumpferit, ab ecdefi» liminibus arceatur.

g 4. Prxterea, juxta beatiflimi pap» Stephani fandionem, ftatuimus, ut laid, quamvis religiofi fint, nullam tamen de ecclefiafticis rebus aliquid difponendi habeant facultatem. Sed fecundum Apoftolorum canones omnium negotiorum ecclefiafticorum curam epifcopus habeat, & ea vclut Deo contemplante difpenfet I Si quis ergo principum, vel aliorum laicorum difpofitionem, feu donationem rerum five pofleiftonem ecclefiarum fibi vendicaverit, ut facrilegus judicetur.

3. Presbyteris, diaconis, dc fubdiaconis concubinarum „ dc uxorum contubernia penitus interdicimus; dc aliarum mulierum cohabitationes, praeter quas fynodus Nicena propter folam neceffitudinem curam habitare permifit, videli- C cet matrem, fororem, amitam, vel materteram aut alias hujufmodi dc quibus * *jure nulla* va- * η"Λ " leat oriri fufpicio. td"'

5 Conjunctionem confanguineorum fieri prohibemus, quoniam eas de divin» dtfcculi prohibent leges. Leges autem divine h»c agentes,dc eos qui ex eis prodeunt, non folum ejiciunt, fed malediftos appellant; leges vero farculi infames tales vocant, dc ab hereditate repellunt. Nos itaque patres noftros fequentes * *infamia eos* no- · n<cft i. tamus, dc infames efle cenfemus. >4 '

d. Ordinationes qu» a Burdino herefiarcha * *4Θ',β *per quos a* Romana ecclefia es damnatus, queque & a pfeudoepifcopis per eum poftea ordinationes faâ» funt, nos efle irritas judicamus.

8. Ad hxc fancl» Romane ecdefi» poflèfliones quietas fervare per Dei gratiam cupientes, przcipimus & fub diftriftione anathematis interdicimus, ne aliqua militaris perfona Beneventanam B- Petri civitatem prefumat invadere, aut violenter tenere.' Si quis aliter prxfumpferit, anathematis vinculo teneatur.

12. Illam vero *pravam* defiinâorum Porticanorum confuetudinem, qua haftenus ibi fuit, ex fratrum noftrorum, dctotius curiae confilio,necnon ex voluntate, atque confenfu Prarfefti removendam cenfemus, ut Porricanocum habitatorum fine haeredibus moriendum bona contra deliberationem morientis minime pervadantur. Ita tamen ut Porticani in Romane ecdefi» dc noftra, noftrorumque fucceflôrum obedientia, dc fidelitate permaneant.

11. Eis qui ad Jerofolymam proficiicnntur dc ad Chriftianam gentem defendendam dc tyrannidem infidelium debellandam efficaciter auxilium fuum prabuerint, fuorum peccatorum remifflonem concedimus, dc domos, familias, atque omnia bona eorum in B. Petri, dc Romane ecclefi» proteftionCj ficut a Domino noftro papa Urbano flatutum fiut, fufeipimns. Quicumque ergo ea diftrahere, vel auferre, quandiu *m via ilfi* morantur, prcfumpferit, excommunicationis ultione pleâantur.

Eoa

ANNO CHRISTI

' Dm* i· <4><.

Eos autem qui vel pro Jerofolymitano , vd A pro Hifpanico itinere cruces fibi ,in veftibus po> fuiflê nofcuntur & · *viem* poftea dimififfe, cruces iterato aflumere, &. viam ab inftantiPalcha ufque ad proximum fequens Pafcha perficere apoftolica au&oritat· praecipimus . Alioquin extunc eoa ab introitu cccleixe fequeftramus, &in omnibus terris eorum divina omeia , prêter infantibus bapttfinum, morientibus peemtentiam , interdicimus.

. Si quis treguam diffregerit ufquetertio ad yaftionem ab epifeopo admoneatur; quod fi tertio fatisfacere contempferit, epifeoous vel cum metropolitan! confilio, vel cam duoWs aut uno viciniorum epifeoporum in rebellem anathematisB fententiam dicat, &per feripturam epifeopiscircumquaque denuntiet.

14. Sanâorum patrum canonibus confona fententes, oblationes de facratiflimo reverendiftimo •Itari B. Petri, & Salvatoris, 6c Sanâ® Maris Rotunde, aut de aliis eeclcfianun omnium altaribus, five crucibus a laicis auferri penitus interdicimus & fub diftrtôioœ anathematis * pre- *btbemiu*, & ecclefias a laicis ineaftellari, aut in fervitutem redigi auftoritate apoftolica prohibemus.

• D«.»

15. Quicumque monetam fallam fe fcientefe- écrit, aut fttidiofe expenderit, tanqualn maledi-- ôus & pauperum virorum oppreflbr, necnon & civitatis turbator a fidelium confortio feparetur.

ANNO CHRISTI

j6. Si quis Romipetam & peregrinos Apoftolorum limina, & aliorum fandorum *oratoria vt*fitantes capere, feu rebus qua· ferent expoliare *' & ^eercotorcs* novi· teloneorum & pedaticorum exaâionibus moleftare tentaverit, donet fatisfecerit communione *certet* ebriftiana.

17. Interdicimus etiam abbatibus & monachis miflas publicas cantare, panitentias publicas dare , infirmos vifitarc , & unftionem facere. * *«·»«· tddunc Criftna & oleum, confecrationcs altarium , oedinatiooes clericorum ab epifeopis accipiant, in *c*Z"»'r'* quorum parochiis manent,In parochiaiibus vero eorum ecclefiis presbyteri per epifeopo* conftituantur, qui eis refpondeant de animarum cura, & de his que ad epifeopum pertinent. Decimas autem & ecclefias *a* laicis non fufeipiant abfque confenfu & voluntate epifeoporum. * Servitium quod monafteria, aut eorum ecdefir a tempore S. Gregorii pape VII. ulque ad hoc tempus *pto» f·"** epifeopis *fettriat & *ot* concedimus . nes ecclefiarum & epifeoporum triennales , ab- c«>. x/x bates vel monachos habete omnimode prohibemus. Quod fi aliter prsriumptum fuerit , cano- ûTuXô nic« ultioni fubjaceant. «*■

e ©<§© es

CONCILIUM ROMANUM XI

Quo ob reftitutam in comitiis Vormatienfibus inveftituram ecdefiafttcam pax inter pontificem & imperatorem inita confirmatur, anno Domini MCXXiii. tempore Califti pape It

DE bee faede Robert! dt Meat eoetiwutor* C *Sigtbtrh ifte fcribit:* Anno 1133.concilium Rome celebratur, pax inter regnum & facerdotium reformatur, & jus inveftirurarum epiicopabum ab imperatore exfeftucatur : *Hoc tft elind coecilitoa*, cxjxr *eoeemut Codifies ta epifioUgrateletono od Heericttie iteperotorem bit wrbu:* Legatos itaque noftro·, qui apud vos funt, benevolentiae veftrr attentius commendantes , rogamus ut, quia concilium a nobis indiftum accelerat, cito cos ad nos Domino largiente remit ta». Tuo· vero legato· ita inftru&oe dirigas,u. juxta promifium tuum regalia in integrum Ro mine ecclefi* reftituant.

G. C. Romann·, hoc coocilinm, Ipfo® «ft Larera-neofc , 4· quo proxies· 4M· , at cooAac ex ribo· qnM in to aftuD dferft Roberta· . Sed earn Baroaio iodobitant·· credidiffirt Bioim , Lacmnxnfe L «eu* menkom ««lebracaoa ·β· aaao Mexxii. & Homanom •neo ieeuetxi alfigfutum vtdifl·* · 4no «£· credUtt Vi4» oblervatiooua aoAram ρ·(. Ipj.

u w *iwr

3« Aa. Cbr.

CONCILIUM BITURICENSE

Anno Chrifti 1133. celebratum.

Simeon Dunelmenfis in Hlft.dc Geft. Reg. Angl. Concilii Bituricenfis his verbis tnemtnit: *fübitttm eft Concil/nm eptd Bittrricei V. Hmi Dectmb.* fed nihil ejus fupereft . In eum diem Dhoc anno Dominica cadebat · Qjiare concilia particularia, ficut! vidimus de generalibus, aferia 11. f«pe exordiebantur , poft rem divinam die dominico procuratam ·

ÜNAISTI ... ANNO

CONCILIUM TOLOSANU MTM'''.'

Anftoritate Califti papae contra quofdam haereticos monachos, in bona ecclefis & facramenta bUfpbemames, celebratum anno Domini mcxxiv

bee faed» rê fefekult temponeu ijbt fcri-Tilei fc^rpeme. beetur : Hic TcJofie fynodum celebravit, in qu. danmavit fiftos quofdam religiofos, quiplure» haerefes fccrete & publice feminabant con- μ. (aeramenta & bena ecclefiarum. *JfUMtK** ^ i? fa efl' qu<m anno KC11M. celata® farta ediditmi ut e» ajas caaooibu· patet

CON

ANNO CHftISTI

Hl<·

CONCILIA QUATUOR GALLICANA,

Anno mcxxIv. calehrata. Cl

(.0 C-d f"** Carnatenfo, ClaroMantarua*t Bel-Ct fovactnft , Kiotntaft . Qtmtat ftrvatxr arewrré ré mm MaUtacctf chronica t cnjtu bac ver- Anno MCXxiv. fuit concilium Carnati . *Et infra·:* Fuitque aliud Qermundo cqpefüum, de aliud Bclvago, alterum quoque Viâms

WMMMM'MMMMMMMMSMMMMMMMM

W* AD CARNOTENSE CONCILIUM

Λ raa/a *forti afyii tccltfiaiUci violati muta* Πî4< *ctlebrattun*

ADDITIO.

E« M,.S S.PfIT,I Γ**. "-

/^Oncilium quidem Carnotenfe habet Labbeus V-A ad annum--JJ14. ex teftimonio authoris chronici Malleacenfis notum; fed gefta ejus nulla prodit. Ego ex epiftola XXXVL..lib. H.Hildeberti Cenomanenfis epifeopi, dcin Turonenfis archiepifcopt hanc ejus definitionem exhibeo :' *Canattnft Cmcüum aatbaritott Catixti papa }»· dicutnt it Commom## Vktcotaite tf Lifiarda protmlpavit, qm fodaatton tfi ipfom k^cectmittatproclamantem* pred rénarérs *Lifiardi it maaria enfofdam tccltfia, cm ipfo Vkectmtt egrtffm dt captione, ttnfocrrtnt ad ecc^fotm inbaforat,* debere *caetaEht caiiii forri pnbart ft violentia btmimom Lifiardi a manris abforaSom.* Hec Hildebertus de concilio Camotcnfi ^fub-Cal[redacted]..papa.....Cum vero Califtus ultra annum J114. vnam non prorogarit ; infigni profefto (phalmate noviAimus Operum S. Hildcberti editor P. Beaugendre concilium I>oc in annum a118. refert , putans anno illi Carnotenfe quoddam Concilium in tabulis Labbeanis adnotari, quod pariter seque fiftum eft, ac decipitur in anno quo Concilium convenit . Optime igitur definitio haec ad concilium ptsfens referatur. Monitos tamen Leftores meos volo fententiam illam concilii de veritate accufattonis conta&u igniti ferri probanda , nequa-j^ quam confirmaife Califtum pontificem, cum Romani pontifices nunquam id in fe vel in aliis admiferint ; fed Califti authoritas , de qua Hildebertus , concilio cogendo , qon vero fententie ejus confirmande intercedit. In'hoc pariter concilio pronunciatam arbitror ab eodem Hildeberto orationem , quam dein ipfe amicorum rogatu in feriptis redegit & Moratorius ex MS. Arnbrofiano vulgavit Anecdot. to. III. pag. *13. ex eo vero hoc transfero.

SERMO IN CARNOTENSI CONCILIO.

SErmonem quem in Carnotenfi feriptum concilio terminari fuperveniens prohibuit caufa, ut ad minorem eruditionem exarare non gravarer, nonnullos pnefidenthim poftulaffe recordor. Quod & vos fratres cariifitni, flagitantes adjeciftis plurima, quibus ftylinoftri fomnolentiamexcitari pofle credidiftis . Scilicet fic oportet epifcopum vivere, ut etiam fepultus exemplo vivat omnibus aut verbo; efle apud Deum inferiorem populo facerdotem , cujus nec do&rina in bcno- B dictione eft, nec vita . Ex abundanti , fratres , hoc addidiftis , fcienres quod pepegerim mecum vos honorare, vos diligere in Chrifto , vobis in his omnibus morigerari, qu* vel amicum poftulare conveniat , vel facere poffirn poftulatus . Unde & votis veftris affuturum me promifi, quod utinam minime promififlcm , fiquidem mendacii arguar, nifi folvam quod fpopondi ; fi ftylo m-dulgeam, ridiculus feriptor inveniar. In filentio itaque deliftum eft, in-pagina confufio . Malui tamen ingenium defeâu, quam facerdotem mendacio accufari . Hinc eft , quod operi manum appofui, rogans ipfum fieri procul ab oculis bominum, fi lenieritis ipfum linguas hominumformidare . Io quo fi forte reperiar addidilTe aliquid , aut dcmpfiife, fi non eundem tenuiflê ordinem: icitote , quod feribere decreverim , non predicate , & corrigere feripto , fi quid fuit in termone peccatum.

Nifi fallor , prsefens capitulum fermants mitium fuit . *Oculi fapieati/ i» capita tjtu* , jbd/as *anttm in trntbrir amMat.* In fuperficie hujus liter* nihil, quod ad finem erudiat , nihil quod moribus prout, invenitur: five enim fiipiens homo fit , five infipiens , oculi eius nufquam nifi in capite ejus . Necefle ergo eft intelleftum queeri altiorem. Latet fruftus in folits , os putei claufum eft. Tollite folia, & invenietis fruftum pretiofiorem cunâts operibus , & omnia , quae defiderantur , huic non valent comparari . Eruderate puteum , & occurret vobis fons aqu* fallentis in vitam «ternam . Apoftolusdicit : *Capot mxlitrij vir, capnt antnn viri Cbriftat.* Caput iftud , caput , de quo defeendit unguentum in barbam , barbam Aaron I Ex ifto capite totum corpus ecclefi* fobfiftit totum .fentit , totum vegetatur, totum regitur*. Caput ergo ecclefix Qtriftus . In hujuunodi capite feriptura E fapientis oculos efle commemorat . Verum non fapientis fapientis hujus mundi, qu* ftultitiaeft apud Deum; quia lapientes funt homines ut faciant mala, bene autem facere nefeierunt. Alia vere & longe alia eft lapientia, ei fcilicet, qua thefaurizamus thefauros in cœlo, qua miferentes pauperi Deum fceneratntu , qua facimus nobis amicos de mammona iniquitatis , cum defecerimus , in «terna nos tabernacula recepturos. Hujufmodi fapientiam fapiens in Chrifto capite fuo inteotis octdis figat , is in ipfo legat , quod a nul·

(i) Ex his 4«o Csrnoceaie & BsUovscenf» a Patte Laoeia S. M B. Ciri, dt Legato celebrata trahit Ch'o* ftoaraphaa Maarijatacaofit ; alia autean duo a Grtjorio altère Gallium· Lejato ebifliaat P«|<us ad ann. Ch (|>4. DO*. J.

ANNO CHAisri

nullo falus abfquc iplo .. Is ipfum fequftur propter ipfum, is arduam & ardam metitur viam, cum Pfalmifta dicens: *Propter verba labiorum tuoram ego euftodivi vias dura:*. Vobis etiam, quorun. profeflio eft facercotium , vobis, inquam , præ exteris idipfum incumbit , nam fit veftrum caput ipfe Chriftus eft · A Chrillo autem mentis lumina avertere , in tenebris ambulare eft . Ne ergo vos tenebrs comprehendant, ineo fuit lumina cordisveftri. Lux enim de luceChriftus, Chriftusliber vitx eft, fed:liber feriptus foris, & intus; fi dirigantur in hanc lucem lumina veftra , obnr fient *vix* veftrr , & ftudia veftra . Si libfo huic inhatferint oculi veftri, foris in eo temporalia videbitis, intus autem fpiritualia . Foris enim cum Maria cernetis Chriftum in muneribus a Magis adoratum, cum Anna fufeeptum in templo, cum difcipulis a difcipulo traditum Jedaeis, cum Johanne clavis & lancea perforatum Foris , inquam , afpicietis obfequio Jofeph eundem exhibitum fepulcro, cuftoditum a militibus in fepulcro, teftibus angelis fufcitatum de fepulcro . Intus autem adorabitis unigenitum Dei Filium, quofdie audientem a Patre : *Filius mens ts tu, ego hodie genui te* Intus contemplabimini fapientiam , qua erupere abyfli , & nubes rore concrcfcunt. Intus ampledemini reformationem veftram. *Perbum caro faflum eft, & habitavit in nobis*. Prxterea cum his omnibus docebimini, facerdotem debere gloriam a Deo, fibicenfiiram, vitiis odium, confcrdçrationem moribus , dodrinam populo, reverentiam facramentis , quorum fcilicet facramentorum contemptus judicium de his ego rogatus feribere , quia facerdotibus obfequor ; oratione facerdotum inde precor fubveniri. Pulfantibus ad oftium mifericordhe fortaffis aperietuf, & ex eorum poteio fuffragiis, quod mc nec ingenio, nec meritis poffè confido.

Tria itaque funt in civitate Dei noftri facramenta, qux & tempora cetera prxcefterunt , & in reparatione filiorum Dei principatum obtinere nofcttntur . Eorum primum eft conjugium , fecundum baptifmus , tertium Dominica menix facra libatio. His in juventute mundi forma eft divinitus imprefla , certi fines aiTignati, quos excedere quia non expedit, audoritas non permittit . Quippe Chriftiani formam conjugii prima: parentis nuptiae praetenderunt . Baptiimum diiuvii ablutio expreflit . In facrificio Melchifedech praefixum eft akaris Chrifti faciamenmm . De quibus nos amplius aliquid auxiiiante Domino locuturi, fingula neceife eft percurramus In illo igitur primorum parentum conjugio mafeulum , & feminam communis aflenfus aftrinxit . Ætas amborum fuicitandx proli conveniens . Conjux una fub uno marito. Secretiore thori licentia vir uxorem cognovit Indivifum ufque ad mortem matrimonium . Ecce formam , ecce primi terminos conjugii . Nos tamen excedere , atque uti carne carnalius neceflitas , & proles, & duritia docuerunt . Confiât enim neceflitate fadum , ut ad negotium nuptiale frater forori cohxreret, & propinquitatum nomina nominibus matrimonii jungerentur. Dehinc amore prolis vir unus ad plures intravit uxores . Divortium autem contradum eft duritia mantorum. Quid de Jacob Dominus dixerit audiamus : *Jacob dilexi, Efau autem odio habui* I Ille tamen ante partum cledus, diledus ante meritum, Patriarcha ex patriarchis, ex Jacob Ifrael, ex pecudum euftode cœlcftismilitjx contemplator, inter Li?.m, & Kachelcm difturrit, utique conjugium debitum perfulvcns . Hclcaita cum ci Phenena filios generaret, Samuefcm ex Anna fufeepit . Fuerunt 6t alii viri fandi , qui non ad litras tantum , fed fimul ad ancillas etiam ingrefli, benedidionem filiorum, ex carne praeter carnam quzfierunt . Quorum tales cum talibus commixtiones fi divinam traherent indignationem , Auguftinus nuptias Abrahat <ion his commendaret verbis: *Sicut non eft impar meritum patientia in Petro, qui paft'us eft, & mJohannt, qui paftiti non eft, fic non eft impar meritum continenti* in Johanne, qui nulla: expertus eft nuptias, ti in Abraham, qui duos filios gener.ivit . fifths enim calibatus & hujus conjugium Domino pro tempore militaverunt* . Porro quod virorum durit.a repudii libellum diâaverir , Salvator fic' ad Judatos Bloquent oftendit: *Moyfes ad duritiam cordir veftri uxores veftras dimittere permifit. Ab initio autem non fuit fic* , Intra terminas itaque primi conjugii necefiitate fufeepta eft confanguinitas, prolis affcdu multiplex mtor, virorum duritia diftidium . *At uri venjt plenitudo temporis , mifit filium fuum in mundum, fiflum ex muliere, faitum fub lege , ut eos qui fub lege erant redimeret , ut adoptionem filiorum reciperemus*, adventus ejus fub priore forma facramentum reftrinxit nuptiarum. Ex tunc a matrimonio exclufit eft cum affinitate confanguinitas , remotus uxorum numerus , evangelii inhibitum lege divortium . Etenim , quia *novus homo venit in mundum, nova prucepta dedit mundo . Mandatum* , inquit , *novum do* C *vobis, ut diligatis invicem, ficut dilexi vos* . Et Tiiad! Λ *hoc cognofccnt omnes , quia difcipuli mei eritis, fi dile&ioncm habueritis ad invicem*. Sanda & fine exemplo hujus novi hominis , & vira fimul & doctrina . Quin enim caritate venit ad homines, doftrina fimul, & vita dilatavit inter homines caritatem. Si quidem fub eo difeitur inimicos etiam diligendos, ut caritas dilatetur. Difeitur bonum pro malo reddendum , ut caritas dilatetur. Difeitur inter extraneos tantum contrahendas efle nuptias, ut caritasdilatetur. Magnum in hoc etiam & celebre conjugii bonum : amici fiunt inde , qui nafcunrur inimici . Inde eft, ut carne quidem maritus & uxor uniantur, animo autem pniverfa eorum parentela . AChriftianis autem nuptiis ideo multa uxorexclufaeft fub grgtia, quia Salvatore nato querendi potius erant fpirituales filii, quam carnales · Nec tam Jacob imitandus generans, qui generarent Chriftum , quam Johannes generare renuens propter Chriftum. Unde & fic Apoftolus ait . *f'ob owner famine: effe, ficut & ego fum*. Ne igitur homo fieret *ficut eq^ur*, 6* *mulus, quibus non eftintcllefiur* , licentia contendi conjugibus obliterate eft . Ne fornicationis ureretur incendio, una uni indulta eft. De quo etiam Apoftolus his loquitur verbis: *Unufquifque fuam habeat propter fornicationem, & unaquaque fuum . Hoc autem dito non fecundum imperium, fedfecundum indulgentiam*. Prarterca quidem Deus erat , qui ad procreandum genus humanum , mulieri uni conjugavit unam carnem: Lamec autem homo, & peccator; qui primus in duas uxores divifit unam carnem. In quo jam tunc evacuatum eft quoddam conjugii bonum , fcilicet fides , qua ficut uxor ad alterum vivente viro , fic & vir ad alteram , dum luperftes eft conjux, ingredi prohibetur. Ne igitur vel hujufmodi boni Chriftianum defraudaretur matrimonium , unitati pluralitas ceflit. Ceffit etiam Habilitait divortium, in qua facramentum cfle conjugii fic Anguftinus oftendit : *Orme nuptiarum fanum impletum eft in parentibus Cbrifti, prole:, fines , facramcntum . Plene cognofcisnus*

>pfxm

*NN° ,*7™

ipjum 'Dominum, fidem, quia nullum adulterium –/aeramentum, quia nullum divortium; Porro nullu,n divorriunfiefle nihil Aliud eft , quam ufque -'d alterius mortem conjugium flabile , & firmum perdurare, fane quod aliis omnibuscmiflis, que in legitimo exiguntur matrimonio , ipfids Habilitati facramentum Auguftinus adlcribit , prerogative: potius, quam fingulariterdiflum, quidam non imprudens, ficut opinor, dixerit; Sacramentum enim facrz rei fignum die , non contemnenda tradidit auftoritas . Quod autem fub nu**bilibus** annis c-lebrandz funt nuptiz , facre rei fignum eft Quod aflenfu viri fimul & mulieris, faciz re: fignum eft Qjod unus uni tantum con**jugatur**, factat iri fignum eft ; Quod indulgetur invicem^emttvo uiui, & honefto^, f*^^' "-Bfrufius ynurr. eft. Quod feparari non poflint in Domino conqindi, faerx rei fignum eft. fdctrcocura Apoftolus de conjugio loqueretur . *Magnum* , inquit , *hoc /aeramentum ; dico autem in Cbrifto & en ecclefia .* Nimirum fponfus ccclefiz Chriftus , fponfa Chrifti ecclefia . Hora , qua fons fuper fontem fedit, tempus fuit nuptiarum ; hora aurem illa hora quaî fexta. Oftendit hocevangelifta . cum dicit :' *Jifus fatigatur ex itinere frdebat fuper fontem, bora erat qujfi fexta .* Si fides prxflatur auctoritati , fexta hora , fexta «tas . In hac ztate celebrari nuptias ORprtuit ; artas enim illa plenitudo temporis eft , in qua nubilis fafta eft ecclefia ; & viro paratior . Ante hoc tempus parvula fuit, & ubera nondum habebat. Ubi ad hoc temporis ventum^eft, in uberibus inventa eft, & viro paratior. Quod Auguftinus in lib. de tempore Chriftian® religionis his oftendit verbis : *Dicimus tunc voluiffe hominibus apparere Cbrifium , Ù apud eos pradicari doEfrinam fuam , quando /ciebat , & ubi /ciebat effe , qui in eum fuerant credituri . His enim temporibur , bis locis quibus Evangelium non efi pradicatum , tales omnes in ejus prodicatiom futuros effe proficiebat , quales, non quidem omnes, fed tamen multi in ejus prafentia corporali fuerunt , qui in eum recfu/citatis ab eo mortuis voluerunt credere . Quales etiam nunc multos videmus . cum tanta manifeftatione de illo compleantur pracaniapropbetarum, nolle adbiK credere , & malle humana afiufia r(fiflere, quam tam clara atque perfpicua, tamque fublimi , & fnbhmiter diffamata divina credere auEloritati, quandiu parvus & infirmus eft inteüeitui hominis divina credere veritati . Quid ergo mirum , fi tam infidelibus plenum orbem terrarum Chriftus in prioribus faculis noverat, ut eis apparete, vel pradicari merito nollet , quos nec verbis nec miraculis fuis credituros effe pra/ciebat ?* His itaque pixmiftis, confultum eft infirmitati mortalium, & medicamine congruo, & tempore opportuno . Hora ideo fexta fedit fupra puteum Jefus, fciens hora fexta venturam ad fontem Samaritanam ; unde & ipfa ad fontem venit , & vivum fontem invenit. Sitiebat fons & fibi dare bibere poftulavit; adquievit Samaritana, dedit de fonte fonti, ipla fufcceptura iontem aqux falientis in vitam xternam . Sexta igitur hora Chriflus potum petit, fexta hora finenti Samaritana mmiftravit. Tempus hoc tempus opportunum , in quo nuptias filio fuo pater familias faceret , in quo Chriftus ecdefiam ofcularetur ofeulooris fui, in quo inter ubera virginis fponfz fponfus virgo commorari & quiefccrc Iztaretur Tempus, inquam, opportunum, in quo generaret filios adoptionis, in quo lafte quidem parvulos aleret, robuftos autem pane confirmaret doârinz. Hanc itaque temporis plenitudinem, quz ad ce-

lebrandas fpirituales nuptias defuperordinataeft, & expeftata diutius, illeconcurfus annorum myftice fignat, qui in contraAu carnalium expetitur nuptiarum. Unde & ipfe Sacramentum eft , quia laerae rei ftgnum eft

De communi confenfu .

Quod animum ipfum , & ecdefiam fpontancus & communis conlenfus adftruxerit , operae pretium eft non tacere . Ecdefiam Chriftus elegit, eleftam dilexit ufque~tn finem, cum dilecta permanfurus etiam poft finem . De hac deftione fic iple diicipulis loqùens ait : *Ego vos elegi de mundo, ut eatis, & /rufium afferatis, & frufius vefter mandat . Elegit ,* inquit , *Dominus Sion, elegit eam Λ habitattonem fibi.* Eifdem quoque diicipulis dileftionem fuam ipfe infinuans dicit: *Jam non dicam vos fervor, quia fervus nefiat quid faciat Dominies ejus .* Pbr *aietem dixi amicos, quia omnia, quacumque a Paire meo audivi i nota feci vobis.* Hujus dil&ftionis magnitudinem Evangelifta perftringcns *: Cum dilexiffet,* inquit , *fins qui erant, in mundo , tn finem dilexit eoe .* Scilicet in tantum dilexit eos , ut temporaiem vitam finiret propter eos . O vere beatam atque imitandam dileûionem! ctrptt hzc ante crucem , deduxit ad crucem ; permanfura eft poft crucem . Mit.ens enim dilcipulos Dominus ad praedicandum , ficut agnos inter lupos , dicit · C *timere, ecce ego vobifrnm fum ufiue adeonfummtirnem foculi.* Qui fic ergo ecdefiam elegit , qui eleftam dilexit ufque ad mortem , dubium non eft ipfum nuptiis *ejus dediffe* aflenfum . Quod autem lponfa hzc eligenti ac diligenti fponfo confenferit, lapientibus teftimoniis declaratur . *Ambulans Jefns juxta Mare Galilaa vidit duos fratres, Simonem, qui dicitur Petrus, & Astdream fratrem ejus mittentes retia in mare; erant enim pifcatores.* Quarc ait illis : *Penite poft me , faciam vas pifcatores hominum, Qui ftatim relifiis retibus, & navi , fecuti funt eum . Et progreffus inde vidit alios duos fratres, Jacobum Zeledai, & fratrem ejus' cum Zebedao patre eorum rofidentes retia fua , et ait illis : Venite poft mt . Qui ftatim rebEbis retibus (7 pâtre fructi fiant eum.* vidit & Matthaeum fedentem in tclonio, cui & dixit : *Sequere me , qui ftatim fequuius eft earn .* Secuti funt & alii, quos etiam Scriptura dixifle commemorat: *Domine ecce nos reliquimus omnia, & fecuti fumat te. Quid ergo erit nobis ?* Vocantur ifti, & in modica fupelleûile totum mundum pro Chrifto derelinquunt ; ad nuptias veniunt , dc conviviis in fponfam tranfituri . Deponunt retia, fruduofius homines piicaturi, quam pifces. Faflidiunc carnales illecebras conjugii, felicius coelo generaturi, quam fipulcro . Forenfibus negotiis abienunciant, veras divitias fallacibus praeponentes. Dubitari non poteft has ccclefi. primitias aflênfum preftitifle vocanti , qua E ftitira vocantem fccute funt. Vocatur etiam quotidie Diaboli concubina, cujus menftruadum lavantur fonte Chrifti , fit & ipfa fponfa Chrifti . Quotidie filia Cananez fide matris a Daemonio liberatur. Quotidie regina Auftri venit a finibus terrae audire fapientiam Salomonis. Quotidie nofter Ofee meretricem ducit uxorem Quanto autem amore fponfa hujufmodi fervear, audiamus . Flagellantur in aâibus Apoftolorum difcifuli, czfifque denunciatur, ne loquantur in nomine Jefu. Ipfi tamen gratias agunt, & gaudent , *quoniam dirui habiti font pro nomine Jefu contumeliam pati* Idem faciant extra iynagogam;

Çÿ* dum confitentur Chriftum. Ponuntur in cuftodia publica, dicentes, *fut» non eft in alie alifuo ft-* cmusti ,WDen agunt, dc gaudent, *fuo- -:,^nmm digm, behitt funt fro mmfm Jefn coutumeliem peti.* Ducitur extra civitatem lapidandus a Judcis Scephanus. Mittit Herodes, quiquofdam de ecclefia affligeront trqdit & Petrum carceri volem poft Pafeh/i producere eum populo. Ipfi tamen gratias agunt, & pudent, *fumiem digni hehiti funt pro nomine Jfjn tettomeUom peii.* Ter virgis cxdnUr pro Chrifto Paulus, femei lapidatur pro Chrifto, ta pro Chrifto haufragium facit. Ipfe tamen in laboribus plurimis, in careeribus abundantius, in plagis fupra modum clamat: *Quit nat feperebit e Ceritott Cbeir /h?* Alii ludibria experiuntur, dc verbera, nullam fufcipiûnt redemptionem, a communibus excluduntur beneficiis, circumeunt in melotis f in pellibus caprinis, hominibus fpefeaculum, & quali pcripfema fiunt. Ipfi tamen inter ftammas, dc furentium dentes beftiarumcum Paulo dicunt: *Quit nor feperohit e certfutt Chrifti?* Denique propter Chriftum mortificatur tota dip ecclfefaa, propter Chriftum xftimatur quafi ovis occifionfe, d experta quod fuis Dominus dicit: *Penitbore^ ut omnit, fui interfteit vot, erbitretxr ohfcfmum fe pruftere Deo.* Ipfa tamen inta mille morta cum Paulo exultât, cum Paulo clamat: *^ui/net feperebit e ceriteie Chrifti?* Hujus amore calebat, qux pa Salomonem dicebat: *Filio Hiernfelem mmciete dikHo, tuië umore Imgme.* Ecce facer, fit plenus eratix confenfus. Hoc inter Cbriftum dc ecclefiam contrax funt riuptix, quibus parit, non perit, virginitas. Generantur filii, quibus fepulcrum non pollicetur hxreditaria mortalitas. Hoc itaque myfticus ille fignat confenfus, qui in contadu carnalium expetitur nuptiarum; unde & ipfe facramentum eft, quia faerx rei fignum eft. Sed nec illud a myfterio vacat, quod diximus unam uni conjungendam; una enim eft fponfa Chrifti, quoniam una eft ecclefia Jefu Chrifti. De differentibus membris unum corpus eft fub capite Chrifto. De duobus gregigibus unum ovile fub paftore Chrifto. Unde & per Salomonem Dominus ipfe fic loquitur: *Vne columbe meu, perfefle meo, mm tft metri fee, genitrici fee.* De eodem Cyprianus adverfus Novatianum: *Ecclefi», inquit, une eft, fuo m multitudinem letiui incremtnto fecxnditetit extenditer, fuemodo felit multi rediifient, lumen unum, èT rami erborit multi funt, robur wrnm tenaci reddet fundatum.* Idem: *Hoc xnitatit focrumentum, boc vimxlxm comordie infeparobiliter coherentir oftmdttur, fuendo i» evengelio tunica Demini non dividitur omnino, nec fcinditur, fed fortuntibtu de vtfte Chrifti, qui Chriftum pottm indueret, integre veftit occipitur.* Ideo loquitur ad Moyfen Deus dicens: *h domo une comedetur, nm ejicutir de domo carnem foret.* Caro Chrifti, & femen Domini ejici foras non poteft, nec alia ulla credentibus praeter unam ecclefiamdomus eft. Defcivit ab hac unitate Synagoga, qux perventa iron Callibus Chrifti dej^neravit in adulteram Antichnfti. Jam tunc ea legitimum fponfum averfata eft, quando in excelfis cum lapida * & cum ligno fornicata eft. Mifit ad eam vir faus, qui aicerei; *Revertere, & M· rtverfe.* Novtibrae venit fit ipfe, venit, inquam, venit ad eam, dc in mcnftrui* invenit eam. Obtulit annutum in manu ejus, murenulas aureas, & vermiculatas argento faciens auribus ejus. Denique gratiam fuam revertenti promittens, ait: *Revcrttrt i if N* eft rtverft.* Proh dotor! ea tunc m fuis fordfims dcreli&a eft, quia dereliquit fontem David parentem, in abfelurionern igpondixfiur. c*nno^ Tunc in lefto proftituuonisdimiffa eft, quia non cognovit tempus vifitatioois fux\ Tunc repudii"! libellum promeruit, quia verum abdicavit fponfupr› maledicens eoeeo nato dicens; *Ex difapulii Ulim et, net extern JHpjfi difcipuli fxmxt.* Tunc accepit, quia rejecit fuave jugum ejus, dc onus ejus «ve, quando clamavit,: *Nm behemur' tftft Cefertm.* Erit tamen, erit, inquam, tempus ^in quo illa de contemptu in gratiam redeat, in dileâam de repudiata convotatur, de meretrice proficiat in VHginem. Tunc dc ipfa fiet fponfa Chrifti, non quidem altera, fed una, dc ipfit, dc columba Jefu Chrifti. Sicut autem fponfa Chrifti fponfa una, fic & fponfus eccleGx fponfus unus. Unum habet ea fponfum, unum diligit, unum cognofcit, uni gpnaat, uni laftat, unus ille Saoftus fandorum eft. Idem Deus & homo eft. Sanftum hüncfaUâorunx multi prxccflërunt ele&i, multi etiam fecutifunt. Sicut facra refert hiftoria; prxmiffa eft manus & brachium, cum Jacob ex Rebecca nafceretur. Deinde edito capite cetera membra in lucem noviflime prodierunt. Tenebat autem manus prxmifla plantam pedis Efau prxegreffl, Gc ea caput anreccffit nafeituram, fed ipfa membrum capitis nafcituri: reliqux parta natum caput fecutx funt; *fed* parta ipfx membra capitis jam nati. Sicut autem illa, dc ifta membra corpus »-Count, ita caput corporis hujus caput unum. Sic dc Chriftum propbetx pntceffetunt, fic Helias, dc Helifxus*, fic pterique vêtais semulatortJ fgflgnjgntj, Qqj feilicet, *oc* populus dure cervicis, dc incircumcifm corde poft Deosalienos ambularet, aut fequeretur viam latam dc fpatiofam, qux ducit ad mortem, Pentateucho Moyfi, tanquam vinculis quinque digitorum peda ejus ligaffe,)ac tenuifle nofcuntur. Ubi autem veritas de terra orta eft, fecuti funt apoftoli veritatem, fecuti funt martyres, fecutifunt id, quos undecima hora in vineam Patris familias venifle Matthxus commemorat. Illi quidem fub lege Chriftum in tempore prxceffere, fed fide fafti font membra nati Chrifti. Sicut autem illa › ‹5c ifta membra corpus unum ›J5t ecclefia una; fic unius corporis caput unum Chriftus, & unius ecclefix fponfus unus Chriftus. Attende Moyfen; prxeo fponfi non fponfus fuit. Coufidera plufquam Prophetam, indignum fe effe confitetur, qui fohrat corrigiam calceamentorum fponfi. Paulum refpice. Didum eft a fponfo, Iuia oportet eum pati multa pro nomine fponI. Intuere Petrum & Andream, percurre difeipulos; domeftici quidem fponfi fuerunt, nullus autem foonfiu. Vida igitur fponfam Chrifti tinam efte ecclefiam, & fponfum ecclefix unum effe Chriftum! Utriufeue autem unitatis fignum eft earum unitas perfonarum, qux in contadu carnalis conjugii fingulx requiruntur: unde & ipfa facramentumeft, quia facr* rei fignumeft.

Nuptialis autem, & contemplatione prolis induite commixtio cum Gtneceffarid fufeitando femini, magnum etiam in ea eft facramentum. Effe namque duas generationes veritas his declarat verbis: *Çuod netum eft tx cerne, caro eft; quare quod natum eft ex fpiritu, fpiritus eft.* Porro carnalis generatio tota carnaliter agitur; fpiritualis autem tote fpiritualira impletur. Aquam vida, vida catechumenum, vida miniftrum; id autem quod in aqua fit, non vida, quod apud catechumenum, quod per miniftrum. Purum vida ckmentum, fed figno crucis, atque virtute

vα-

verborum vim fecretam acqnirit. Obligatus Dia- -bolo puer in fontem defeendtt; fed Tuus, &Chri- liber e8^'tur · tttba minifter , fed agnus baptizat, qui tollit'peccata mundi. *Generatio* h*c ex veteri materia novam progeniem creat, non mutans Tubftanriam, fed tollens cui. pam. Purgat enim ab antiquo perfonam contagio , inferens eam corpori Chrifti , & cceleftcm de terrena efficiens . Generatur illa generatione prima primus Adam , fecundus in ma renafeitur. Generatur ex illa Diabolus, quod per iftam riifpcndium redintegret angelorum. quz in came generat , Tacramentum eft , quia iftius, qu* generat infpiritu, fecrum fignumeft.

Legimus autem Dominum fuper his, quibus invictm dc conjugio complacuit, fic dicentem *Qmd Dent cottjxnxit, borne «m feparet.* Hinceft, quod nifi in morte alterius dirimi non poteft copula conjugalis. De quo fic Apoftolus ad Corinthios feribens ait: *Mnlitr alligataeft» fxantotem- vir 'ejat vivit. Qtod fi dormierit vir ejxt , liberata eft a lege viri . Cxi voit nabat^ tantam in Domino* . Utroque igitur Tuperftitc; fiiperftes fit inconvulfa matrimonii lex exiftit. Sic & Tpirituale conjugium Chrifti, & Ecdefic nunquam dirimitur , numquam Tolvitur , quia nunquam Chrlftus, nunquam Tponfa Chriftimoritur. *Chrifias* enim *refxrgent ex mortuu jam* aaa maraSar *mort illi nitra* non doMMatur. Et Apoftolus : fi *terrcftrit,* inquit , *domat mftra diftèivitar, habenae damam,* ** *mcaafaQam, fed aternam in c*-lit* . In cœlis igitur uterque vivit , in celis alter alteri congaudet. Vivit TponTus in cœlis, anima fimui & corporeconfuramatus. Vivit Tponfa in cœlis, nequaquam felicior de glorificato Spiritu, quia de glorificanda carne Tecunor. Congaudet fponfus fponfia, quia abfterfit Deus omnem lacrymam ab oculis ejus, & introduxit eam in cubiculum fuum . Congaudet fpoofa TponTo , quoniam fedet ad dexteram majeftatis in excellis, & regnum ejus regnum omnium fesculorum. Hanc profefto congaudendi viciffitudioem caritas docuit, caritas movit, caritas, ea caritas inexftinguibilis, & tranfire nefeiens cum tempore. Dc caritate ifta fic Ifaias ait : *Dixit Dominas , cxjxt ignit eft in Sion, tf cammat in flierxfolrm.* Noftb, fritres cari(fimi, Sion Tpeculam, Hierufalem vero vifionem pacis interpretari . Quare quidem Sanftorum anime, dum mortalitatis hujus circumferunt corpus, in Sion effe dicuntur , lcilicet a longe Tpeculantes, quiTperant, &pr*ftolantur mercedem. Erunt autem ecdeminnierufalem, quando duplici Aola Tufcepta, facie ad faciem Deum videbunt , mutantes imperfeftum Îlenitudine, Tpem munere , imaginem veritate . n illa Sion erat Apoftolus cum dicebat : *l6de-•nxt nane per fpecxlam in anigmate* . Hanc fibi Hierufalem promittebat, cum fubmittebat: *Tone extern facie od faciem.* Item idem : *Nane cogpof-co ex parte , tme natem cogptofcam , fient* £r *cognitas fano.* Eli igitur ignis in Sion, dccaminus io Hierufalem , quia cnaritatis fervor modicus eft in hac vita, plurimus in fotura. In hac igniculus , io futura caminus . Hic portio , ibi plenitudo . *Keaiet enim gmd perfeffam eft , Û* evacxabitxr gaod ex parte eft.* Porro ficut nunquam Chriftus, nunquamEcdefia moritur, ita nunquam tam beata inter eoe exunguitur , aut extinguetur caritas ; nunquam folvirur, aut fobetur eorum bcatiftimum, & Tpirimale conjugium. Hujus tamen fecrat* perennitatem copulas ea Habilitas carnalis conjugii defignar, quam virenti viro 6c uxori, non homo, fed Deus, noniori lex afflignavir, fed poli. Unde dc habilitas h*c Sacrementum eft, quia feci* rei fignum eft.

ANNO CHRISTI

CL. MURATOR.II IN EUNDEM SERMONEM ADNOTATIO.

In Profat. ad cpiflolas qxafdam fildcbcrti A f PnlgOtOl.*

NOn dcenmt, qui cogitabundi, & anxia con. fideratione intuebuntur in hoc eodem Termone tria tantum cnumerari/aKewuwa, *qmrxrt ^primam eAconftmixm, fccanplamBapttfa tertium DDominica menja facra libatio* . Qpum de reliquia ecclefi* Tacramentis ibi taceatur, continuoingeretur Tufpicio, ne fermonù auâor noftrorum tenVporum Novatoribus arma nainiftret , caque tria tantummodo Tacramenta probet. At animadvertendum, non adeo folicitos fuifle veteres ecclefiafticos Tcriptores , ut quum de Tacramentis agebatur, feptem femper commemorarent. Profcfto neque plura, neque pauciora quarp feptetn , Temper habuit , agnovitque ecclefia Catholica . Singillatim de iis egere Patres , ut ex Théologie dogmaticae illuftratoribus couftat ; rarum vero aut neminem fortaflë apud illos reperiu, qui de omnibus, hoc eft de Teptcm eccle* çfut Tacramentis, Termonem ex profeflô inftituerit. Petro prefertim Lombardo , magiftro , ut ajunt, lententiarum, debemus prêter alia Theologica argumenta in unum^congefta Tra&atum de Teptem Sacramentis plenum , fit ea methodo digeftum, quam tenuere poftea Tuccefibres fchotae Theologi. Et revera ferments hujus author ita de tribus Tacramentis loquitur, ut reliqua non excludat; immo Tatis prodit, aliafacramenta in ecclefia haberi, quum Tcribit: *Tria funt in civit»tc Dei noftri ferramenta , fax & tempore cetere praccffrrunt, & in reparationefiliorum Dei principatum obtinere nofexntur* . Quibus ex verbis intclligimus, ipfitm dc iis tribus dumtaxat agere, quod & pnecipua ab ipTo putarentur, fit inftitutione Tacramentis *cctcrit* cuent priora.

tfd ea confirmanda, çxa hic tradit Moratorias, de feptem facramentit Hildebcrti atate ah ecclefia odmsffit, jxamptam Hildebertus trium tantummodo meminit, juvat hic exhibere inlcgntmfermonem S. Ottonis Bambcrgnfij epijcopi φû perÀoc tempora florebat, jxo fermone Pomeranu a fe couverfot ad fidem erudiebat, habetxrfm integer aped axtborene navant vite ejufdem prafxlis a Canfio vulgata. Illam vero eo libentias hic trado, fâad dogmaticus fit, & ab epifeopo prolata/, ac forte etiam firiptxt , nt populit illis traderetur ; atom inter concilia & decreta publico axtboritatc ftabilita , fuum interdum locum obtùmiffe conflat fermoms vel dogmatidos, vel canonidos, fms tfifitf pronanciarant, vel jcriptir manderant,

Fratres, ernulor vos Dei aemulatione ; vos cnim omnes qui in prefentiarum ad me audiendum cooveniAis, & me docente , Chrifto credidiftis & Chriftiani fafti eftis , una in Domino ecclefia, eftis defponfeti per fidem Domino meo Jefii Chrifto; una, inquam, vos omnes ecclefia eftis, una & unica fpoofa Domini mei Jefii Chrifti, quia unicas univerfali ecclefi* per fidem incorporati eftis . Sed quia ego per ejus gratiam hujus ver* deTponfionis auftorefle videor,(nam ego ei uni viro defpondi vos virginem caftam exhibere) hinc eft quod cmulor vos, non tamen qualibet, fed Dei sanulatiooc. Nam dc mala «mulatto effepoteft juxta illudApofloli: *Seat gaidam gm amalaatar vos* am *bene ;* aemulari autem

tem eft , velle indignari , dc paratus vobis fum indigna quod prjdrm dixi ; zmulor vos quia Hillitia de indignatione ferre non poffum , nec potero » 1' » quod abfit , injuriam Domini mei Ieiii Chrifti , cui per fidem vos defpondi , cum Diis alienis vos denuo contaminari volueritis; hoc enim eft fornicationis genus , quad maxime feparat a Deo. Fratres, attendite, ecce omnes in Chrifto baptizari eftis , & omnes Chriftum induiftis, originalium & aâualium peccatorum indulgentiam accepiftis ab ipfo, mundi eftis & fanât, non per nos , fed per eum fandificati & mundati : quia ipfe in fanguine luo lavit peccata mundi ; nolite ergo iterum inquinare vos cultura idolorum , nam hzc eft immunditia, qua omnino Deus offenditur, dc penitus feparata a gratia Dei ; nolite vos proftituere corruptionibus', & immundis fpiriribus : foli creatori vero , nulli autem creatur® divinum honorem exhibeatis, ne indignatio ejus & furor veniat fuper vos: fed magis in fide, fpe, dicarirare perficite , at benediâiq ejus veniat fuper vos & fuper filio; veftrus , & ut ei credentes , A fidem operibus exornantes, vitam Habeatis in nomine ipfius , qui de tenebris vos vocavit in admirabile lumen fuum ; certi enim efle dc nullatenus dubitare debetis , quia fi hanc , in qua hodie politi eftis , innocentiam iervaveritis, de iftam fanâificationem ipfius adjutoriofervare ufque ad finem vitz veftrz ftudueritis, non folum mortem evadetis zternam, led etiam gaudium regni cœleftis peflidebius in «ternum. Sed quia vita przfens fine peccatis duci non poteft: luâamen enim dc temptatio eft vita hominis fuper terram: difceflurus a vobis, trado vobisqu® tradita funt nobis a Domino. Arram fidei inter vos & Domini fidelis feptem facramenta ecclefiz, quafi feptem fignificativa dona Spiritus Sanâi, quibus intendendo in laboribus & certamine hujus vitz non deficere, ut fciatis diligenter enumerare quz tradimus vobis, difcedentes a vobis.

Primum ergo Sacramentum eft quo jam imbuti eftis , facrofenâus Baptifmus . Hoc facramentum, fratres mei, abhinc dc femper tenere, venerari debetis , dc parvulis veftris opportuno tempore , fcilieet in fabbato fanâo Pafchz ac Pentecofles per manus facerdotum tradere debetis; certitfime fcientes, quod quicumque fine illo dc hac vita emigraverit, regno Dei carebit ; & infupermalediâi originalispcenas luet zternas

Secundum facamentum eft Confirmatio , ideft , unftio Chriimatis in fronte . Hoc Sacramentum viâuris eft necettâritim : videlicet , ut Spiritus Sanâi corroboratione muniantur & armemur contra omnes tentationes dc nequitias vi-, ix prxfentis pugnaturi. Non autem ufque infeneftdin difleiendum eft, ut quidam putant , fed in ipfius adolefccnti® fervore percipiendum : quia illa ztas magis obnoxia eft tentationibus .

Tertium Sacramentum eft unâio infirmorum, quod ideo morituris eft neceflarium, quia in illa unâione per virtutem Spiritus Sanâi remiflio datur peccatorum, dcipfequi moriturusеft, contra fpirituales nequitias, ideft, contra malignos fpiritus in exitu vit® animabus infidiantes eadem Spititus Sanâi virtute pugnaturus armatur. Hoc omni Chriftiano in agone mortis ardentiffime defiderandum, dc devotillime percipiendum eft, utpote remedium anim® certimmum.

Quartum Sacramentum eft Euchariftia , ideft corpus dc fanguis Dommi . Hoc Sacramentum vifturis , dc morituris eft neceffarium . Sive emm vivimus , fiyc enim morimur , hoc viatico femper utendum eft Eft enim cibus animz verus, vitam in fe habens «ternam Unde frequenier Mittz dtlebiand® funt , dc vos ad eafdem devote coçvenire debetis , bt fiepius huic viatico communicetis , Quod fi non poteftis, quia carnales eftis , huic tam fanftiflimz rei per vos ad omnes mittas participari " faltem per mediatorem veftrum, fcilieet facerdotem, qui pro vobjs commuificat, fideliter, reverenter, ac devote mittas audiendo communicate . Oportet tamen & vos ipfos ter vel quater in anno , fi amplius fieri non poteft, dc confeflionem facere , atque ipfi facramento communicare.

Quintum Sacramentum eft per poenitentiam reconciliatio lapforum , ideft, eorum qui poft Baptifmym propter graviores culpas ab Ecclefia projeâi , per fatisfaâionem pernitenti® iterum ei conformantur Et hoc Sacramentum quafi malagma dc recuperatio eft cadentium in pugna dc vulneratorum.

Sextum Sacramentum eft conjugtutù , ideft , copula matrimonialis. Quinquè autem fuperior* Sacramenta, quafi generalia funt, dc omni Chriftiano neceflaria; iftud autem quafi particulare eft; quia non omnibus neceflarium, led eis tantuni qui continere non poftunt ; dc ficut ad fuperiora Sac menta omnes homines trahendi funt dc invita , ita nullus ad hoc trahendus eft, & invita ; nifi qui , ut diftum eft , fe non continent ed vago & illicito concubitu fe polluunt dc bmmaculant : his enim fuadendum eft mitatt fu® honcftiori fubvcniant remedio»

Vos autem , **qui ufque «d hzc tempora non** Chriftiani fed pagani fuiftis, Sacramentum Conjugii non habuiftis : quia fidem uni thori non dervaftis. Sed qui volutftis, plures habuiftis uxores ; quod deinceps vobis non licebit - Sed unus vir unam tantum habere debet uxorem, dc una unum. Quod amplius, - malo eft . Si quis ergo in vobis eft, qui plures habuerunt uxores ante Baptifmum, nunc unam de illis, quz fibi magis placet, eligat, dimittifeue aliis, hanc folam habeat , ritu Chriftiano Èt partus fcemineos , audio, quia vos o mulieres, necare confueviftis. Qtiod quantum abominationis habeat , exprimi fermone non poteft. Videte fi hoc vel bruta animalia faciant fetibus fuis. Parricidium hoc non fiat amodo in vobis, quia fine gravittima pcenitentia dimitti non poteft. Sive igitur fit mafculus, five femina , diligenter enutrite partus veftros: Dei enim eft dc marem procreare dc feminam.

Septimum itaque Sacramentum eft ordinatio, five *cooiccratio* clericorum, quod dc ipfum particulare eft , dt non generale , quia non omni homini neceflarium eft ; quamvis enim omnes homines indigeant clericis, non tamen eft neceflarium omnes homines fieri clericos. Ad ipfum tamen Sacramentum, qui moribu» ac fcientia magis idonei funt, invitandi potius quam trahendi . Unde adhortor vos & invito, quia cogere non deboo , ut de liberis veftris ad clericatum tradatis, liberalibus ftudiisprhis diligenter inftruâis, ut ipfi per vos, ficut ali® gentes , de lingua veftra, latinitatis confcios poflitis habere clericos fic facerdotes. Ita ergo feptem Sacramenta, qu® iterum veftricaufa enumerare libet, dcbaptifmum, confirmationem, infirmorumun&ionem, euchariftiam, lapforum reconciliationem, conjugium , dc ordines , per nos humiles fuos paranymphos fponfus cœleflis in arrham veftr® dtleâionis vobis, ecclefiz ac Jponizfuztranfmittere dignatus eft. Quapropter omni honore, acreveren-

ANNO «HRIiTI

CSPrentia eadem Sacramenta fervate diligenter, & ■veneramini; docete ea filios veftros, ut memoriter teneant, & diligenter obiervent in omnes generationes. Ecce habetis ecclefiam, habetis facerdotem, de his omnibus, & quaxumque funt neceffaria vobis âbundantius vos inftruere fcientem. Ipfum ergo ficut me audietis, honorantes & amantes eum, & qaocumque vobis dixerit facientes. Et nunc ego vado, iterum cito reverfurus ad vos. Valete in Domino dilediflimi.

Demqne ad Camoteiffis ejufdem Concilii afin pertinet confirmatio feqiuntis largitionis falta manathis Majoris monafterii, cnjns inftramentis tabulas ex annaübns Ordin. S. Benediiti Append. rutm-XV. profero.

In Nomine fummi Dei & Salvatoris noftri Jefu Chrifti.

Hi Ami. Ord. S. B. ■«d. f. vi. Append. ,,, ***

Ego Gaufridus Rotomagenfium Dei gratia hum*l*s archiepifcopus, notum fieri volo omnibus fande & Catholice fidei cultoribus, quoniam adiit «noftram prefentiam vir quidam fecundum caducos' hujus foculi honores nobilis fatis ac potentiftimus, Amalricus fcilicet Monfortenfis comes Eboicenfis, nofterque parochianus, deprecatu parvitatem noftram & multa prece depofeens, ut ecclefiam quandam B. Martini, que dicitur de Nogento, fuper fluvium Andelum, quam fibi jure quafi hereditario a progenitoribus, qui eam conftruxerant, dimiflam, homo licet fecularis antiquorum more poffidebat, Deo & B. Martino & monachis Majoris monafterii, quibus eam ad emendandum & in melius reformandum devote donabat & concedebat, noftra potius audoritatc & conceffione monachis eifdeni confirmarem. Cujus ego juftis in hac partt^ petitionibus, tum propter ecclefia ipforum ubique religionem, turn quia ecclefiam illam, quam prius monachi alii, minus, ut videtur, regulares inhabitaverant, per cor in ampliorem credidi proficere religionem., aflenium benigne tribuens, prartaxatam S. Martini ecclefiam cum omnibus adeam pertinentibus jam dide Majoris-monafterii ecclefic & ejus monachis* in perpetuum poflidendam libere concclli. Et ut conceflio hate noftra apud omnes fucceffores noftros firma & illibata Errmaneat, proprii figilli impreftione cartulam anc juffu noftto inde confcrtptam muniri prsecepi. Fada eft autem hec noftra conceflio prius apud Rotomagum anno ab incarnatione Domini MCXXII1. pratentibus atque laudantibus Tetbaldo venerabili Blefenfium comite, Amalrtco eodem, Evano Majoris-monafterii facrifta, & Radulfo Mordente. Dehinc anno ipfo necdum tranfado * apud Carnotum IV. Idus Martii in ecclefia B. Maris tempore concilii ibidem a Romane ecclefia cardinaMBus & legatis Petro Prefbytero & Gregorio diacono iollemniter celebrati, ubi interfuere de monachis eorum domnus VFillelmus abbas, Laurentius prior, Evanus facrifta, Radulfus Mordens, Rainaldus de Caftro-Gunterii notarius. De clericis quoque noftriscon-ceflerunt hoc qui nobiteum tunc erant Gaufredus Decanus nepos meus, & domnus Guido do Stampis archidiaconus.

Chrîsti ,,M.

CONCILIUM VIENNENSE,

ie Th«t. Aeecd. Mirp*«H0,n *

Anno Mcxxiv. celebratum confirmat poflefliones Romanenfis Ecclefie.

Chartario Romanenfi

IN nomine fande & individue Trinitatis. Ego Petrus Dei gratia S. Viennenfis Ecclefia archiepifcopus, fedis apoftolica legatus, notum fieri volumus, tam futuris, quam pratentibus, quod domnus Calixtus Papa II. fxpe litteris fuis humilitatem noftram ammonuit, ut quam vigilanti cura Romanenfis Ecclefia libertatem, dum Viennenfis Ecclefia archiepifcopatum cum divine dextera protedione regeret, tueri atque defenfare follicitus fuerat r nos quoque pro poffe noftra eidem ftudio impenfiflime advigilaremus. Nos ergo S. patris noftri Calixti prodidi piis & juftis ammonitionibus, prout decet, devotiflime obtemperantes, audoritate ejus procedente, ex infundo nobis legationis officio, & fande ejus concionis que Vienne in Concilio hoc noftro refidet, reverenda laude & aflenfu praecipimus, ut quocumque predida Romanenfis Ecclefia tempore fuo difceflus poffidebat, deinceps eadem omnia, & que ufque ad hujus fandi concilii tempus acquifivit, perpetua & illibata libertate teneat. Si quis autem in aliquam predidarum pofteflionum calumniam intenderit, dum fecundum juftitiam parata fuerit refpondere calumniatori in curia epifeopi, in cujus diœcefi res quam calumniabitur fuerit, audoritate Dei & B Petri & domni papae Calixti, & noftra, & hujus fandi concilii a liminibus fande matris ecclefia eum excludimus, donec refipifeens ad juftitiam & fatisfadionem redear.

Ego P. Viennenfis archiepifcopus fedis apoftolice legatus laudo & fubfcribo.

Ego Atho Arelatenfis Archiepifcopus laudo & fubfcribo

Ego Fulco Aquenfis Archiepifcopus laudo & fubfcribo.

Ego Hugo Gratianopolitanus Epifcopus laudo & fubfcribo.

Ego Stephanus Dienfis Archiepifcopus laudo & fubfcribo.

Amedeus Morigennenfis, Hubertus Gcbennenfis, Leodegarius Avenioncnfts, Pontius Belicienfis, Petrus Wapincenfis, Berardus Matiteonenfis, Leodegarius Atenfis, Giraldus Siftcricenfis, Augerius Rhegenfis, Petrus Nicenfis, nos omnes Epifeopi laudamus & fubteribimus una cum religiofo abbate Cluniacenfi Petro. & cum maxima multitudine tam Epifeoporum quam abbatum, quorum nomina longum eft enarrare. Anno ab Incarnat. Domini mcxxiv. feria vi. Luna xiii. Indidione 11.

Data Vienne in Concilio.

VITA

VITA ET EPISTOLÆ
HONORII PAPÆ II*

u""M i<etis'. Honorius, ante Lambertns, Bononia natus, Ofticnfis epifeopus, qui Wormatienfi principum conventu refignantem libere inveftituram epifeoporum imperatorem Henricum, auftoritate fedis apoftolica, cujus legatione fungebatur, vinculo anathematis abfolverat, eledus eft pontifex xix. Kalendae Januarii, annoChrifti ii»4- tempore Henrici regis Germania V.'öc imperatoris ejufdem nominis *W.* Contra eum in fchifinate creatus eft pfeudopontifex Theobaldus fanda Anaftafia cardinalis, Cslefttni II. nomine infignitus. Verum quia cum Honorio pars potior erat, inquit chronrcon Caflinenfe, fautores Theobaldi rerum eventum cernentes ad Honorium fe contulerunt. Idem iifdcm fere verbis abbas Urfpergenfis, addens eumdem in Roman* ecclefia diutiffime probatum, dt in ea legatione, qua ipfe dudUm in reconciliatione regni dt facerdotii Germanicis in oartibus ftrenue laboraverat, cis citraque notincatum, tam illorum qui longe, quam qui prope erant, fiiccrdotum unanimi favore confecratum, moreque fedis illius vere tanto honore dignum, Honorium appellatum rfTe. Unus Tyrius lib. *13.* belli facri, cap. 35. de eleâkme hujus pontificis ait.* Eodem anno 1114. dominus Califtus bona memoria papa fecundus vita decelfit, cui fubftitutus eft quidam Lambertns, patria Bonomcnfis, Oftienfis epifeo-
fei.a.o Ho- «‹tu' pn*» qui diftus «ft Honorius. Hic eleftus eft fub contentione cum quodam Teobaldo presbyreio cardmali tituli fanftx Anaftafia: dt quia efeâio ipfius Honorii minus canonice procefferat, poft duodecim dies in coafpeftu fratrum mitram dc mantum fponte refutavit atque depofuit. Fratres vero tam epifeopi quam presbyteri dc diaconi cardinales, videntes ipfius humilitatem dtprofpicientes in poflerura ne in Romanam ecclefiam aliquam inducerent novitatem, quod perperam fattum fuerat in melius reformarunt, dc eumdem Honorium denuo auftorirantes ad ejus veftjgia prociderunt, dc tanquam paftori fuo dc univerfali pape conluetatn obedientiam fibi exhi-
Httfvfht Ho- "°.. f*!" buert. *ntc de Htearit eieClinK Tyrius.* Eadem iifdcm fere verbis Pandulphus apud Baronium: Uf'iilelmum Tyri archiepiicopum ex Latinis primum a Guaremundo Hicrofolymitano patriarcha confecratum pallio donavit, fcriptifque ad epifcopos dt clericos Tyri *nec* non ad pnadiâum Guaremundum Hierofolymitanum patriarcham epiftolis mandavit, ut fuuno illi archiepifcopum a fe fure pallii donatum benigne accipiant, & religiofe obfervent. Mifit etiam cum eodem,inquit Tyrius, dominum Ægidium Tufculanumepifcopum, apoftolka fedis legatum, virum eloquentem dt admodum litterarum, per quem Antiocheno pauiarcha Bernardo cpiftolam fcripfit, monens ut domino Tyrenfi fuos quo» detinebat, fub pana fufpcnfioois, reflirueret firffraeaneoc. Initio pontificatus Oderifium abbatem Gaflinenfem, ob contemptum fedi apc^olic* iteratis vi-
s. n«›uhm iiif'ut tat tefoMaJX. illatum, excommunicavit, de depofuit. Pe- *fmj Ditot**i.* Sandum Bernardum, «tare mirabilem ac vebit quoddam fidus terris illap- fam, Hidelbertum Turaoenfem archiepifcopum- Norbertum multarum gentium apoftolorum, Hugonem de S. Vidore Parifienfem theologum, aliofque viros ingenio, doftrina, religione ac pietate proflantes, mirifice coluit. Decreta fynodi Nannetenfis, quibus duo jura Conatio comiti Britannia confentienti eripiebantur, referipto quodam velut iahfle dt legitime conftituta confirmavit: pravamque illam corruptelam potius quam confuetudinem, qua decedente marito vel uxore nniveria decedentis mobilia, quoque-ex naufragio emerferant, non ad filios vel legitimos heredes, fedr ad fifcum tranfibant, magno beneficio totius 'Britannis plane abrogavit. *Pepiriut Miffinuu.* Ottonem- Halberftadenfem epifcopum a fuis canonicis accufatum de convidum, quod pro confecratione cujufdam ecdefir triginta folidos accepiflet, depofuit, ibique Rodulphi ftituir. *Cbmùeo* Hirfagnfe.* Willelmo duceApulir dt Calabris fine liberis defundo, Rogerium Sicilis comitem ejufdem invaforem, vi dt armis coegit ad juramentum fidelitatis mone foilto *ecclefia* Romana proflandum. Ludovicum Craflûm Francia regem, bonorum dc juriumecclefiafticorum ufurpatorem, a StepbanoParifienfi epifeopo juftis cenfurir innodatum, male informatus, ideoque a S. Bernardo binis litteris Tr»«ch.tf.u, graviter fatis reprehenfus, abfolvir. Hujus tempore Tanchelinus quidam Adamitarum herefim condens, multos Antuerpta iua eloquentia defedolitate feduxit. Negabat enim corporis dc fanguinis Chrifti perceptionem ad falutem prodeffe: nihil faciebat facerdotes dcepifeopos: fuishrrefibur non aflêntientes per fuos feôatores, habebat enim circiter tria millia militum qui eum ubique fequebanrur, occidi jubebat. Ad eam hatefin ex nominum animis eradicandam, illius loci epifeopus conftitutus eft Norbertus Promonftratenfis ordinis: qui fuis concionibus adeo profecit, ut fere omnes ad fidem catholicam converti fuerint, afferentes in ecclefiam corpus Dominicum, quod per decem annos in ciftis dc foraminibus fecluferant. *Robert*] conti**etor Sigeberti.* Ejufdem temporibus univerfa fere Pomeranorura natio a Bolcslao Polonorum duce fubafta, magnulque rex Gothorum praeficationc Ottonis Bambcrgeufis epifeopi Criftianam fidem complexus, in Chrifti caftra tranfierunt. *Helm. ctp.* 41. *Obuu lib.* 1. *dr gntibeu feptemtrimuiib*i ctp.* 7. Cumque tandem Honorius papa poft obitum Henrici V. qui fine herede decefferat, anno Domini 1 Jlj.Lotharium ducem Saxonia, communi procerum confenfu regni dc imperii fiicceflbrem defignatum, a rebellantibus contra eum Henrici nepotibus ex fororr, Concado nimirum dc Friderico Suevorum ducibus, ut teftarur Frifingenfis, feotentia excommunicationis in eos prolata, ab inreftino bello liberaflet, defiinftus eft xvi. Kalend. Martii, anno 1130. cum tenuiflêt pon- Homui ut» ***' tificatum annis quinque, menfe uno, dc diebus feptemdecim. Hic fecit, inquit Pandulphusapud Baronium, ordinationes in Urbe plures, éTc.Ægrotus deferri fe fecit ex Lateranenfi palatio ad monafterium S. Andrea, ibique in pace defunÛW eft fepultus vero in bafilica Salvatoris.

EPI

EPISTOLA I. HONORII PAPÆ II. AD PETRUM CLUNIAGENSEM ABBATEM.

De Pontii invaforis obitu & fepultura.

Honorius epifcopus fervus fervorum Dei, dileUo filio Petro Cluniaenifi Mati, falutem & apoftolicam btned iiiaum.

PReterito menfe Decembri Pontius viam univerfie camia ingrefliis eft. Qui quamvis dc malis Cluniaco illatis fitpe commonitus poenitentiam agere noluerit, nos tamen pro reverentia ejufdem monafterii, cujus monachus fuerat, cum bonefte fepeliri fecimus. Daca Laterani.

II. AD TYRIOS.

Significat fe Willelmum Tyri archiepiicopum ledum, & a patriarcha Hierosolymitano confieratum, pallio donafle.

Honorius epifcopus fervus fervorum Dti, vtnerM libas fratribus fuffrarantis epifeopis, clero tj populo Tyri, faintrm & apoftolicam bimediHionem.

VEnientem ad nos carifttmum fratrem noftrum Willelmum archiepiicopum veftrum debita caritate recepimus: & quem canonice eledum, & a venerabili fratre noftro Guarimundo Hierololymitano patriarcha confecratum accepimus, pallii dignitate, plenitudine videlicet pontificalis officii, decoravimus. Quia vero de perfona fua maximum frudum matri ecdefie veftr* Tyri, divina fuffragante mifericordia, credimus proventurum, ipfum cum gratia fedis^apoftolicz & noftrarum literarum profecutione ad vos duximus remittendum. Univerfitati ergo veftr* mandando praecipimus, quatenus eum benigne recipiatis, & tamquam proprio metropolitano, & animarum veftrarum epifcopo, fubjcdionem, obedientiam, & reverentiam humiliter deferatis.

III. AD GUAREMUNDUM HIEROSOLYMITANUM ARGHIEPISCOPUM.

Ejufdem argumenti.

Honorius epifcopus fervus fervorum Dti, venerabili fratri Gnariunmdo Hserofolymitano patriarcbu, jalnttm & apoftolieam bcntdiiiiouem.

SUfceptis fraternitatis tu* litteris, fratrem noftrum Willclmum, quem in ecdefia Tyri confecrafti archiepifeopum, benigne fufeepimus: & eum dignitate pallii, plenitudine videlicet pontificalis officii, decoravimus. Suftraganeis etiam ecdefie fuse prxeepimus, quatenos ei tamquam proprio metropolitano fubjedionem & obedientiam deferant. Data in territorio Barenfi, odavo Idus Julii.

IV. AD REGEM DANIÆ:

Ipfi Gregorium *legatum fuum* commendat.

Honorius fervas fervorum Dei........... illuflri regi Dansp, faintem & upoftolicam benediHiotum.

ECee juxta precum tuarum inftantiam, fle promifTionem noftram, mifimus ad tediieaun\ filium noftrum Gregorium de Crefcentio, fandi Theodori diaconum cardinalem, apoftolic* fedis legatum, virum utique prudentia & honeftate eonfpicuum, & nobis inter alios fratres noftros, fuis exigentibus meritis, fpecialiter carum, conccfto fibi plenx legationis officio per omnes terras, qu* tuas jurjldidionis exiftunt, ut extirpet nociva, & plantet falubria, prout quzquefecundum datam fibi a Deo prudentiam viderit facienda. Rogamus igitur regiam cdiitudinem tuam, quatenus ipfum, immo verius nos in ipfo, recipias hilariter, & honorifice trades, & a fubditis tuis ei facias dignam honorificentiam exhiberi, ut devotio, quam te ad apoftolicam fedem habere confidimus, clareat in effedu, & nos ac fratres noftri per hoc merito in tua caritate crefcamus: tdemque legatus, qui fer fe ac fuos, qui magnum locum in Urbe obtinere nofcuntur, grata tibi poterit viciffitudine refponderc, ad tuam diledionem perpetuis temporibus obligetur.

Datum Laterani quarto Kalcndas Januarii, pontificatus noftri anno quinto.

V. AD LUDOVICUM VI. FRANCORUM REGEM.

Henricum regis filium clericum in fuam protedionem fufeipit.

Honorius epifcopus fervus fervorum Dti, corifimo in Cbrifto filio Ludovico illnftri tfgloriofo fran corum rtgi, falutem tf apoftolicam benediilionem.

INtemac caritatis dile&io, qua perfonam tuam' paterne affedionis vifceribus amplexamur, aures noftras ad admittendas tuas petitiones inclinat. Amor enim & pie reverentia devotionis, quam B. Petro & S. R. E. defers, ut ad tuam dc regni tui utilitatem intendamus, hortatur. Tuum itaque filium Henricum, quem Divinis mancipare vovifti fcrvijiis, & in B. Petri, ὁc in noftram protedionem fufeipimus. Ipfum igitur tanquam fpecialem fedis apoftolic* filium, & bona qu* vel regia tua liberalitate, vel aliis modis Divina prrftante gratia poterit adipifei, Daudoritatis noftne robore communimus: Nullique hominum fas fit perfonam fuam & bona ejus temere perturbare: fed omnia quieta ei & libera fub B. Petri ὁc R. E. patrocinio conferventur. Si quis autem hujus noftne confirmationis temerator extiterit, nifi congrua fatisfadionc correxerit, animadverfione fedis apoftolic* feriatur.

Datum Laterani pridie Kalcndas Aprilis.

VI. AD CANONICOS TURONENSES.

Confirmat fententiam excommunicationis inFul-B« T···:ıı concm comitem Andegavenfem.

^·Honorius epifcopus fervus fervorum Dti, dileftisfiliis clericis Turomsfis matris ttclcfio S. Mauri, tii, falutem lû apoftolicam benediiiionem.

Sicut boni & humiles filii funt paterne diledionis nexibus ardius aftringendi. ira ingrati fle inobedientes, funt rigore juftitic coercendi. Siquidem compcitum habuimus, quod Fulco Andegavenfis comes divortium illiciti matrimonii fili* fu* flt Guillelmi filii Roberti comitis, a diiedo filio noftro I- cardinali presbytero anoftoliae fedis legato, fle ab aliis fratribus noftris coepifcopis, flt fapichtibus viris, accepta idoneorum

nun probatione teftium , judicatum, fervare coo* A remplît. Prxterea, quod eravius eft, uti acceptnuis , ad B. Petri , & land® arque apoilolicc Roman® ecclefi® injuriam , praediâi legati nuntios ad eum direûos capiens, fit in arâa cuftodia per duas feptimanas retinens, barbas eorum & capillos Haminis exurere, 2c litteras in conipedu hominum fub dio cremare przfumpfit. Unde legatus idem in propriam comitis terram, interdidionis; & in perfonam ejus, excommunicationis fententiam promulgavit. Nos ergo habito fratrum confilio, eandem, ufque ad condignam fatisfaftiooem, fententiam ratam habemus . Inrerdidum autem pr®cipimus obfervari.

Datum Laterani pridie Idus Aprilis.

VII. AD PETRUM CLUNIACENSEM ABBATEM.

Privilegium Cluniacenfc

Honorixr epifeopit fervis fervorum Dei, dileflo i» Cbriffo filio Petro abbati venerabil.< mm/lerti Cluuiaccnfis, ejufque fucceffortoui regulariter fubfiitxendis tn perpetuum.

1 Ncomprehenfibiiis & ineffabilis divin® mifera-
1 tio potcftatis, nos hac providenti* ratione in
apollolicz fedis admimftratione conftituit : ut paternam de omnibus eccleftis follicitudinem gerere Audeamus. Siquidem **fanda** Romana ecclefia, C qux a Deo fibi conceffum omnium ecclefiarum retinet principatum : tanquam diligens mater, fingulis debet ecclefiis inflanti vigilantia providere Ad ipfam enim, quafi ad caput & matrem, ab omnibus eft concurrendum : ut ejus uberibus nutriantur , audoritate defendantur , & a luis oppreftionibus releventur . Condecet igitur , ut ecclefiz & venerabilia loca, maxime quzadfpeciale jus & fingularem proprietatem fatidz Roman®, cui Deo auctore defervimus, fpeftant ecclcliz, fpecialioris prxrogativ® lortiantur honorem, & apoftal.cz audoritatis munimine roborentur. Quamobrem, dilecte in Chriilo fili Petre abbas , tuftis poftulationibus tuis clementius inclinati, quicquid libertatis, quicquid tuitionis, quicquid audoritstis, prxdeccflores noftri ecclcfix Roman® pontifices, przfertim apoftolicz memori® nom. Gregorius VII. Urbanus, & Palchalis II. difcretionis ratione vcftro monafterio, & locis ad id pertinentibus contulerunt, nos quoque przfenti decreto, auctore domino confirmamus . In quibus hzc propriis font vita nominibus annotanda. Abbatia S. Ægidii, &c.

J.n **omnibus autem prioratibus & cellis , qu®** nunc, fine proprio abbate, veftro regimini fubjeftx funt. nullus futuris unquam temporibus abbatem ordinare przfumat. Liceat quoque vobis, feu fratribus vcftris , in ecclefiis presbyteros eligere: ita tamen, ut ab epifeopis, vel epifeoporum vicariis, animarum curam abfque venalita-E te fufeipiant . Quam fi committere illi , quod abiit, ex pravitate noluerint: tunc presbyteri ex apoftolicz ledis benignitate officia celebrandi licentiam confequenrur. Ecclefiarum vero feu altarium confecrationes, ab epifeopis, in quorum dicecefibtis funt, locorum vetitorum fratres accipiant : fi quidem gratis ac fine pravitate voluerint exhibere. Alioquin a catholico, quem malueritis, erifeopo, confecrationum ipfanim facraxnenta lufcipiant. Neque cuilibet facultas fit aut dauftri veftri , aut lucorum veftrorum fratres , pro vivorum feu deiunâorum eleemofynis juftis ob falurem daris inquietare: fed tam virorum , quam mulierum oblationes, quz ad eos afferuntur , in ufu Arvorum Dei pauperumque profecturas recipere liceat. Statuimus etiam ne cellarum veftrarum ubilibet politarum fratres , pro qualibet interdiâione vel excommunicatione, Divinorum officiorum fufpenfionem patiantur : fed tam monachi ipfi , quam & famuli eorum , & qui fe monadic® profeflioni devoverunt, claufis ecclefiarum januis, non admiiTis ditrcefanis, Divine fervitutis officia celebrent, & fepulturedebita peragant. Concedimus etiam vobis, clericos fzculares, feu laicos, nifi qui pro certis criminibus excommunicari funt, ad converfionem per loca veftra fufeipere. Sane terminos immunitatis loci veftri, qui a praefato antecefforc noftro Urbano papa conftituti funt , przfcntis decreti noftri pagina confirmamus . Ne videlicet ollus homo cujufcumqwe conditionis ac poteftatis, in vafionem, predam , aut rapinam facere , five homicidium perpetrare prefumat infra ipfbrum limites terminorum . Praeterea decernimus , ut nulli omnino hominum liceat vcftrum venerabile monafterium, & loca fubdita, temere perturbare : fed eorum poifeffiooes , & bona cetera, quz pro animarum falute jam data funt, vel in futurum Deo miferanre dari contigetit , firma vobis, veftrilque fuccefforibus & illibata permaneant . Si qua igitur in futurum ecdefiaftica f®cularifve perfona, hanc noftra; confttutionis paginam fciens , contra eam temere venire lentaverit , &c......... falvo in omnibus Roman® ecclefiz jure, & fedis apoftolic® reverentia. Arnen.

Ego Honorius catholic® ceded® epifeopus , fubfcripfi

Ego Crefcentius Sabinenfis epifeopus , fubfcripfi .

Ego Petrus Portuenfis epifeopus, fubfcripfi.

Ego Unalis Albanus epifeopus, fubfcripfi

Ego Willcmus Przneftinus epilcopus , fubfcripfi.

Ego Ægidius Tufculanus epifeopus confcnfi, fubfcripfi

Ego Gregorius presbyt. cardin. tiu apoftot. Dfubicripfi.

Ego Roffemagnus diacon, card. S. Gregorii, fubfcripfi

Ego Coimus fanû® Mari® in .... fubfcripfi.

Ego Gjegorius S. Angeli diaconus card, fuberipfi

Datum Laterani per manum Aymerici S R' E. diaconi cardinalis & cancellarii, tv. Non. Apribs , Indid. m. Incarnat. Dominic® anno Mcxxv. pontificatus noftri anno j.

VIII. AD JOANNEM DE CREMA CARDINALEM.

Legatum apofiolicum in Anglia eum confittmt.

Q Ucmadmodum bonorum filiorum. ***Extat infra in concilio Landmenfi.***

IX. AD ANGLOS

Ut Joanncm Cremenfem legatum apofiolictun fufeipiant.

Q Uamvis in extremis terrarum , <Scc ***Extat tnfra confilio Londine^fi.***

X.

X. AD DAVIDEM SCOTORUM REGEM

Ut eandem legatam fnfcipiat

Potter devotas & humiles, Ac. *Extat infra*

XI. AD EPISCOPOS PROVINCIÆ TUR.O-NENSIS.

Ut fervent flatata coctcti/i Mmncteqfi/.

lAriflimus frater nofter Hildeberttis, &c. *Ex-l tat infra in concilia NanrMcnfi.*

XII. AD CANONICOS ECCLESIÆ. TURO-NENSIS

Andegavenfis comitatus fuppofitus intcrdido.

Honoria/ epifcoptu, fcrvn/ ferveram Dei , dueflit filii/ clerici/ Tarom^fiha/ matrir ecclefia S.Maaritü y falotcm èT apoflolicam benedidiiiionem.

^L'.'."2'rr Ton» X. b°n' humiles filii funt paterne dile- **O dioois nexibus** ardius aftringendi : ita ingra- A ti & inobedientes funt rigore juftitie coercendi. Siquidem compertum habuimus, quod Fulco Andegavenfis comes divortium illiciti matrimonii filix fuz, dc Guillelmi filii Roberti comitis, a diledo Alio noftro I. cardinali presbytero, apoftolicc fedis legato, & ab aliis fratribus noftris coepifcopis , dc fapientibus viris, accepta idoneorum prooarione tcftium judicatum, fervare contemptor . Praeterea, quod gravius dt, uti accepimus , ad B. Petri , & fandz atque apoftolic* Romanx *ccckfue in/uriam,* predidi legart nuncios ad eum diredo* capiens, fle in arda cuftodia per duas feptimanas retinens, barbas eorum & capillos flammis exurere, & litteras in confpedu hominuin fub dio cremare przfumpfit » Unde legatus idem, in propriam comitis terram, interdidionis, & in perionam ejus, excommunicationis fententiam promulgavit. Nos ergo habito fratrum confilio , eandem ufque ad condi-Kam fatisfadionem fimtentiam ratam habemus terdidum autem praecipimus obfervari

Ditum Lateranqj pridie Idus Aprilis

chTsti

APPENDIX AD EPiSÏjOLAS EГ DECRETA HONORII H.

ANNO CHRtiTr

Ex Gerho lib. Me edif. Dei Cap. XXVII

Si M»A S»PF' T.li *Papa Honoruti Domno Salzb/crteufi archiepifeopo de reba/ qaibnfclim certi/ etiam definiti/ per legatam fmem fedem Apoflolicam confidenti inqait.*

UA*«a.p<t m1*·?».""' QUnt feripta jam olim fuper his caufis promul- f*005 ipfum Dominum archiepilcotnnn. Nou illi eft necefle de his querere, aut expedare novum ex noftri parte aliquod feriptum. Scriptis antiuuis utatur ; quia fedem Dei habens , noftrum habebit auxilium, in quibufeumque illi 'vdtI> favent antique traditiones Patrum. *

*•<,.1)0»«. *Jdem Gerhoat hanc narrat traditam ah eodem Honorio fidei definitionem.*

TjRimus adftitit mihi beate memorir Hono-Jl rius, cum in ejus curia fuiffet magitter Luitolfus inter magiftros Francic. Hic dumadftruere conaretur, Chriftum , lecundum quod homo eft, hominis quidem filium efle naturalem, fed Dei Patris filium adoptivum : fle ego e contrario adftruerem , non ad hominem affumptum pertinere adoptionem , quod filius Dei effet, predidus papa Honorius adftitit mihi concitatus ad hoc ipfum per quemdam libellum a quodam canonico Lateranenfi, valenter literato, ipfi porre&um , fle a me perledum , in quo diligente^ fuit inveftigatum, que differentia effet inter fi- C lios optatos , quos etiam proprios & naturales diei conftat, & filios adoptatos filiis naturalibus minime coxquandos . Tunc ergo refutato ado ptionis vocabulo in Chrifto Dei & hominis proprio & naturali filio, ego in pena exaltatus, fle in fide Petri per fucceflorem Petri firmatus, ab urbe redii cum laetitia , certum tenens , verum effe, quod Petrus de filio hominis hominibus errantibus ipfe non erraverit, dicens: *7~n ts Cbriftn/ fil/n/ Dei vivi.*

DECRETUM HONORII

Hohet S. Thoma/ Cantaarimfii Epift. ZXETXFT/ 118.

C'rz fit omnibus epifeopis excommunicatorum omnino nomina tam vicinis epifeopis, quam fuis parochianis pariter indicare, eaque in celebri loco pofita pre foribus ecclefic eundis venientibus inculcare , quatenus in utraqne diligentia excommunicatis utique ecclefiafticus adr tus denegetur, fle excufationis caufa omnibus auferatur .

ey BISUNTINUM CONCILIUM

Sen placitam Dei pro eccl^fii/ a prndemtm violentia liberandi/, ah Anfirico Archiepifeopo anno **1124.** *hahitam.*

Bifuntini concilii anno JI14. fubAnferico Archiepifcopo Bifuntino celebrati annus eft in anonytno audore miraculorum S. Prudentii martyris, *cujus opus* **vulgavit Labbeus Biblioth. Mff tom. ».** **pag.618.** his verbis; *Axm millcfimo centefimo vimfimo quarto Venerabili/ A^rictu archie-* Ept/copur *Cbrpfbpolitana/ immenfam decrevit conflare confilutm(* concilium) *qnod placitam Dei vocitant in duba/ fifftl/ (ni fallor Pentecofie/) quilua feria-t/ popnh /diqxantuixmqm [olito raptorum timore nndah fmiiornm devotin/ findent adire umina.Loc/u antem tali* negotio *aptiflimn/ denxncia/xr penei*

çy Madent crvitaecm pùu emar ai ipfa difaaj miUcAp/a matarnae rtliftiarum cmat irachta B. Krangii
«Λζπ/Η pafihu Eβ enure Hi plaaicati difitrf a utfirir receptà Jaat at *a paptitaae ad ix fa&o boner<fict depsta' Hur ufque 'audor de coniilio, ANNO CH''',*T'

>>'4 praterfinente a latere. Hoc itaque arciient^btii tatouante decrete faata ciet populer ta nafitetre. Cradi vero aoa potefi foot millia prontifeni fexru Otatu ac caaditraair accarreriut. Praterea ftaatplariatorxm faa&orxnr illuc gloriofa perlata funt pignere, jM0> lenguat cft nominatior ncenftrt. Inter foot jamterb Coeli Petri noftri palciarrtata ycaaa &caddens dem miracula ibidem pneftita interceiTione S. Prudentii , cujus vulgo opinabantur effe brachium illud argenteum, quamquam retpfa B Remigii lipfana continerer . Hxc aurem omnia cura gefti* in concilio nullatenus cohaerentia hic praetereo.

CONCILIUM ROXBURGENSE EPISCOPORUM SCOTIÆ.

Circa anaaaa 1116. *celelratam. Ex Star. Dxatlar.*

Γ Oann« Crema S. Chrifogoni presbyter car-B Jmalis a papa Honorio II. in Britanniam mtitas, concilium hoc apud Roxburg vel Rochesburh ad difeutiendam controverfiam inter Thurfianum archiepifcopum Eboracenfcm & Epifcopos Scoux celebravit, uti ex *Sim.* Dunclm. conflat

Quid autem in hoc concilio adumfit, ac an, & quonam modo animos Epifeoporum Scotis ab Archiep. Eboracenfi alienos legatus conclttavent, nullibi quod fciam repetitur Dicitur tamen apud feriptorem modo memoratum quod perado legatioois officio , Londoniam redierit Concilium celebraturus ; unde colligere licet , concilium hoc Roxburgenfe ante Londincnlc taiffe habitum.

''î?'' CONCILIUM LONDONIENSE, ANNO CHRISTI

SEU WESTMONASTERIENSE,

Sub Honorio papa II. primum, audoritate Joannis de Crema cardinalis apoftolica fedis legati celebratum de reformandis pravis ecclcfix moribus, nono Septembris, anno Domini MCXXV.

I.

qij æ sunt antegressa concilium.

MJ ANno Domini mcxxv. Joan. Crementa accepta ab Apoftofico taper Britanniam legatione , cum diu in Normannia retentus eflet a rege, tandem perraiflus inAngliam tranfvehitur, & ab ecclefiis honorifice accipitur · juxta quod ipfe commendatitias in hoc ipfum ab Apoftolico acceperat litteras, quarum inferius exemplaria hic ponuntur.

Honorim epifeopar , fervat ferveram Dei , dileflo filio Jonm prejkytero cardinali apoftolica fediJ legato , falattm & apoftolicem ienediHioncat.

QUemadmodum bonorum filiorum eft, tabjefta devotionis humilitate patribus obedite: ita patrum intereft, benigno caritatis affedu filiis providere. Curam igitur ficfollicitudincm tibi a przdcceiTore noftro felicis memori» papa Calixto III Angli® regno commiffa providentis dilectionis tus committimus. Obfecramus autem in Domino , ut ranquam fapiens & diferetus Romans ecclefis filius, qus ad honorem Dei & ledis apoftolies pertinent . honeftare ftudiofius opereris.

Data Laterani, Idibus Aprilis.

Sant praterea m hiftorta Simeonit Danelm. alia d.to ep-ftola Honorii papa, una tft ad epifeopot Auitat altera ad regent Scotia

C *Homeriae epefcopai fervdt fervorum Det , dileiîir frotriieu & filiir orchiepifcopis , epifevpir, aUatibur, prarerîfau , & caterii tant ckrxit qrem laicir per Angiitum caqftitutir, fehr'em tfapoftolicam bcaedifiimem*

QUamvis in extremis terrarum pofttos, ad Petri tamen apoftoli curam Chriftiaiue hdei vos facit univerfahtas pertinere Cum enim Petro didum eft, *Pafce over meat, pafce agmt meor,* profedo nulla ovium, nullus agnorum exceptus eft ad Chrifti confortiura pertinentium, qui noa Petri commiftas fit paftioni taeciali Pneter hoc, forte regnum Angiiac Petro & Romane eccletae pertinere fandif- ,,/fimi patris noftri Gregoni papae audoritas, Ô: B. Auguftini pnedicatio manifeftat. Hoc igi- ,, tur diipfitionis debito provocamur , vobis, ,, fcilicet longe pofitis , follicitiore diligemia ,, providere. Quamobrem Chnfttanumfiliumno- ,, ftrum Joan, cardinalem lande Romane ec- ,, ciefix facerdotem, in partem softre folhcitu- ,, dinis vigilantem , vice» et noftras in partibus ,, veftris commifimus. Qui nimirum de ecdefia- ,, rum corredione ac ftabilitate , de religionis ,, augmento, & de ceteris , que probanda vel ,, improbanda vifa fuerint, cum veftrx diledio- ,, nis auxilio, cooperamibus fandorum Apofto- ,, lorum patrociniis, pertradabit. Rogamus er- ,, go vos , & monemus, atque precipimus, ut ,, eum tanquam S. Petri vicarium reverenter fu- ,, fcipiatis, humiliter audiatis , atque ad ipfius ,, vocationem, fynodales cum eo conventus fo- ,, lemniter celebretis: quatinus per ipfius & ve- ,, ftram induft.iani , ia regno veftro que coni-

» Ba-

ANNO C**',$TI

genda fimt corrigantur, que firmanda funt , A
ifando mfp<ranre Spiritu, firmentur.
Data Laterani Idibus Aprilis.

Super Sentio poapar regnum icent Joannes tegeti sfeepit officium, apyftrisco fuper hoc regi rfius gentil bot litteras mittente.

ttonorius epifeopus feront fervorum Dei, ril.-iio filio David ilbtfiri Scotorum regi, falutem & apoftolicam beneriiJionem.

„ Z^\Portet devotos & humiles B. Petri difei-
„ polos , qu* ad honorem S. R. E. fpe-
„ dare cognoverint, attentius operari. Unde no-
„ bilitati tu* rogando mandamus , ut diledum
„ filium noftrum Joannem cardinalem, cui vi-B
„ ccs noftras in partibus illis commifimus, re-
-, verenrer fufeipias, & honores ; epifeopus et-
„ iam terne tuse, cum ab eo vocati fuerint,ad
„ concilium fuum facias convenire. Conrrover-
„ fiam, qu* inter Turftanum Eboracenlem ar-
„ chiepifcopum & epifeopos terre tu* diu agi-
„ tata eft, eidem legato noftro diligentius inda-
„ gandam difeutiendamque committimus. Fini-
„ tam vero fententiam apoftolies fedis judicio
„ refervemus. Datum Laterani Idibus Aprilis.

Hac auHontateJeannetpradiHu/, circumiens utnglietee, etiam ed regem Scotorum David pervenit apud fievium Taedam, qui Nortbjmbriam & Laidem diflerminat, in loco qui Rocesburh nominetur, ubi officio legettonis peraflo, rediens ed Lundoniam^ celebravit concilium, quod de capitulis fubter annexit hebebatur in hunc modum.

Sed priufquam ad concilii canones veniamus, exemplar litterarum, quibut in eodem convocando ufui eft Contuarserfs arcbicpifcoinu , prout in Lendaverfi codice JUS. liceat exhibere . Nam a legato ipfo non videtur convocatum , fed legati juftu, ai archiepifcopo Contuaria. Sic autem codex ille.

Summonitio Willelmi Cantuar. archiepiicopi.

Villdmus Cantuarterfs archsepifcopus Urbano Landavtrf tpijcopj falutem.

T lueris iftis tibi notum facere volumus,quod&
JL· Joannts ecclefi» Roman* presbyter cardi-

.λ». .· ...' h rulis atque legatus, ' ordinatione noftraquecon-
niventia concilium celebrare difpofuit Lundonie
in nativitate beat* fanper virginis Mari*.

Propterca praecipimus, ut in pnefato termino :n eodem loco nobis occurras cum archidiaconibus & abbatibus & prioribus rue dkzcefis , ad definiendum fuper negotiis ecdefiqfticis , & ad informandum feu corrigendum, qu* informanda vel docenda feu corrigenda docuerit fententia convocationis noftne.

II.

STATUTA CONCILIEE

TITULI CAPITULORUM

I. *De fimoniaris.*
IL *Vt pro facramentss, & hujufmodi, prttium non e«jgotter.*
III. *&t in confecrationibus epifeaporum , &c. nihel defter, nifi fponte oblatum.*
IV. *Vt nemo beneficium a laico occipiet fine raa-A·/· epifeopi.*
V. *Ut beneficia non fint hereditaria.*
VI. *Ut amittant bénéficia , qui ab epifeopis MOI* toti , promoveri ad ordines contemferint.*
VII. *Quis in decanum , priorem , archidiaconxm hm pronnvendxs.*
VIII. *Vt aexN abfolxSe ordinetur.*
IX. *Ut mmo fine Judicio epifeopi ejicint ordinatum.*
X. *Ut nuisus epifeopus, alterius parocbianxm ordinet ent judicet.*
XI. *Vt alterius excommsaicatxm nento in communionem fufripiat.*
XII. *Ut uni perfona non tribuantur dtvtrfi honore‹ ecclefiaftiri.*
XIII. *Vt presbyteris, &c. interrifta fint muhentm contubernia.*
XIV. *Ut clerici ufxres ne fecient.*
XV. *De fortilegis.*
XVI. *De confanguinearHm tJ affinium nuptiis ufque ad feptimam generationem non contrahendis.*
XVII. *Dt viris qui uxores de canf'anguinitote impetunt*

ANNO CHRISTI

PRÆFATIO. (a)

Ex Simeone Duneltnenfi, *A* conciliorum codice MS ecclefi* Vvijornienfi·. Partem ediderat Bimut *ex* continuatote Flocenni .

ANno ab Incarnatione Domini mcxxvi. * pontificatus autem domini pape Honorii fecundi anno primo, regnante piiffimo, ôcgloriofilTuno Henrico Angkxum rege , Willelmi magni filio; anno vero regni ipfius xxv. celebrata eft fynodus Lundonie m ecdefia B. Petri apoftolorum principis , apud Weftmotufterium, menfe Septembri , nona die ejufdem menfis : ubi , poft ipfiltarum difeuifionem caufarum , promulgata funt hcc capitula dc ab omnibus confirmata, num. 17. Pnefuit aurem illi fynodo Joannes de Crema fande Roman* & Apoftolic» ecclefi* de titulo S. Chryfogoni presbyter cardinalis, & przdidi domini papcHonorii in Angliam legatus, cum Willelmo Cantuarienfi,&Turftino Eboracenfi, archiepifcopis, dc cum epifeopis diverfarum provinciarum numero xx & abbatibus cUri & mul"rud»,e·

CAPITULA.

I. *Ú· fimoniotit.*

Sanftorum patrum veftigii» inherences, quemquam in ecdefia per pecuniam ordinari au&orirate apoftolica prohibemus.

II. *Vt fro facramentir, if oliit bujufmods prttiiem no» oeigetttr.*

Interdicimus etiam nt pro chrifmate , pro oleo, pro baptifmate, pro pcenitentia, pro vifitationc infirmorum, feu un&ione, pro communione corporis Chrifti , pro fepulcura , nullum omnino pretium exigatur.

HI.

(e) Contuli* Vvilkioa cwaa cod. *VU.* Aotlican·* ia ambos prcfatio ifta tota dcefl .

CHimn HI. *Ut tn confecratiambus tptjcoporu*, àc. nibtl detur9 nifitiiht»» ».*

I Statuimus praeterea » & apoftolica au* &oritate decernimua, ut in confecrationibus epifeoporum. vel abbatum benedictionibus, feu in dedicationibus ecclefia* rum, non cappa, non tapete, non manutergia, non baccilia, & nihil omnino per violentiam, nifi fponte oblatam fue* rit, penitus exigatur.

IV. *Ut nemo beneficium a hic» accipiat, fitted confenfu tptfcopi.*

Nullus abbas, nullus prior, nullus omnino monachus vel clericus, eeclefiam, five decimam, feu qoxlibet beneficia ecclefiaftica, de dono laici, fine proprii e* pifeopi au&oritate & afienfu fufeipiat. Quod fi prrfumptum fuerit, inita erit donatio hujufmodi, & ipfe canonicx ultioxai fubjacebit. *

V. *Ut beneficia non fint hereditaria.*

Sancimus prrterea, ne quis eeclefiam fibi five przbendam paterna vendicet hereditate, aut fucccITorem fibi in aliquo ecclefiaftico conflituat beneficio. Quod fi prxfumptum fuerit, nullas vires habere permittimus, dicentes cum Piafmifta: *Deus metu pone illos ut rota*, dfc. ftti dixerunt, hereditatepoffidetutusfanfluaritt* Dei.*

VI. *Ut amittant beneficia, ab epifeopis imitati, promoveri ad ordines contempfcrint.*

Adjicientes quoque (latuimus, ut clerici qui ecclefias feu beneficia habent ecclefiarum, & ordinari, quo liberius vivant, fubterfugiunt, cum ab epifeopis invitati fuerint, fi ad ordines promoveri contempferint, ecclefiis fimul & beneficiis earum priventur.

BW· < VII. *Quit in decanu*, priore*, arcbidiaconu* non promovendus.*

Nullus in decanum, nullus in priorem, nifi presbyter; nullus in archidiaconum, nifi diaconus, promoveatur.

8i«i· › VIII. *Ut ne*o abfolute ordinetur.*

Nullus in presbyterum, nullus in diaconum, nifi ad certum titulum ordinetur. Qui vero abfolute fuerit ordinatus, fumpta careat dignitate.

IX. *Ut nemo fine indicio epifctpi ejiciat* chmut i

Nullus abbas, ηαΠπβ omnino derlcus, vel laicus, quemquam per epifcopum in ecclefia oidinarum, abfque proprii epif* copi judicio, pntfumat ejicere. Qui au* tem fecns facere prrfumpferit, excom* tnunicationi fubjacebit.

X. *Ut nullus epifcoptUf alterius panebianu* ordinet ant judicet.* bhio,

Nullus epifeoporum, alterius prrfumat paroebianum ordinare aut judicare: unuiqnifquc enim fuo domino ftat aut cadit: nec tenetur aliquis fententia non a fuo judice prolata.

XI. *Ut alteritu ctccommunicatu* nemo in* B1*'° blc priced··» l atrum Un· lom.

Nemo excommnnicatum alterius prae* fumat in communionem fufeipere. Quod fi fcienter fecerit, & ipfe communione careat Chriftiana.

XII. *Ut uni perfonn non tribuantur dtverfi^·»» honores ecclefiaflici.*

Prxcipimus etiam ne uni perfonx'arcbidiaconatus vel diverfi ordinis tribuantur bo<ÿ>r«.

XIII. *Ut presbyteris interdira fini mulieru* contubernia.* B..lo Me · ft»<.<«« itcia.I deci·

Presbyteris, diaconibus, fubdiaconibus, canonicis, uxorum, concubinarum, & omnium omnino feminarum contubernia, au&oritate apoftolica inhibemus, prxter matrem, fotorem, amitam, five illas mulieres qux omni careant fufpicione. Qui hujus decreti violator extiterit, confefius, vel convi&us, ruinam proprii ordinis patiatur.

XIV. *17/ clerici ufurat ne faciant.* aiaio ··.

Ufuram & turpe lucrum clericis omnibus prohibemus. Qui vero fuper erimine tali confefius fuerit, convi&us, a proprio gradu dejiciatur.

XV. *De fortHcpis.* Bi«.o.»

Sortilegos, ariolos, & auguria quxque fe&antes, eifque confentientes, *excommunicari prxcipimus,* perpetuaque notamus infamia.

XVI.

ctuum XVI» *D» MjfawiMtnM &djfi»iitat tuiptii/*
*/f** «d *JtptienuK* bob

Inter confanguineos feu affinitate con* jun&os ufque ad feptimam generationem matrimonia contrahi prohibemus; fi qui vero taliter conjunâifuerint, feparentur.

Hi».· ·♦ XVII. *Dc- viris fisi nnorct do csnfengntmte-te impetunt.*

Inttrdieimu. w.m «t rirl propria, u-Bf-;£-xores *de* confangutottate impetentes, & teftes quos adducunt, pon fufeipiantur, fed prifca patrum in omnibus fervetur audoritas.

Placet vobis ? Placet. Placet vobis ? Placet. Placet vobis? Placet.

His taliter fynodali decreto confirmatis, Joanncm Romam revertentem comitantur ab ipfo •vocati Turftanus Eboracenfis, & Willelmus Cantuarienfis, de fuis caufis in apoftolica audienti* aduri

Nota Sbvfrini Binii.

Mvrti··* ?▸ «» v***‹. Eamdem fynodum fummatim deferiben* Matthaeua Pari* fan&i Albani in Anglia monachua, fed apoftolice boftu intenfiffimn» (nili eum, quod fupra fub Gregorio ▾. monui, novator ahquir hcreticut, ut (o* lent, corruperit, vel qua* ille in pontifices rorumque legato* egerit calunnia», inveAira*, dicacitate* & blafphcnaia* eidem mahtioTo animo inferueiit) Joanm de Crema fedit apoAolic* legato cardinali eam, quam pudet adferibere, infamiam inurit. Quare cum prediAiu continuator Flocentii Wigomienfi* re* fui temporii defcrlpfent, adeoque m>jore fide dignu* fit : pofibabitit calumniis, folam rei geflae hiftoriam placuit adlcribere· De calumnia cardinali illata, illa Baroniu*. *Hei etiem eooe Oecermtor si Heuori» pefe le[e-bytero cardinali tituli janfti Cbrpfogoni, a quo pariter menje Septembri celebratum effe concilium /criptorrs rerum Angi carum affirmant. & ip/orum magno cum dedecore res ab eo gefiat enarrata. Nem prater fimorna notam, qua ejus afiimationem innrunS : addunt illud ignomirnofum, quod cum in eodem concilio Janctviffct canonem edverfu clericos concubinalius. in eo/demque deciamaffet quod magno fcelere pofi celebratum iecro/an. Bam M'ffa fucrificium auderent fc jungere concubina, feu dc latere ejufdem furgere ad fucrificium celebrandum s*

gtrff tmnen, om eodem Ose irpu Dtmti cmfec>ffn vefperme fmt,cnm meretrice derregenfns. Scrigto One reperiontm prtmiuu eg Henrico Huntsndomeni rerem Anfltcenornm, cnotorr. pegerim r^e recenseor eo- anno CHRISTI
MtfiirM Λμ jt*
grnmi ottm mrmfimc tffmtkyu Vregmeno/terienfi, ée bss stem egent onm frnlenti. edetis inonem mmjo Uomm ejm; good jcilicn sto in en tnrpttmism deore-irnjsu, dseffet good me feerit ipje Uccrdos, fed locer-dotnm correiior. Hero est Soit esecnictiom cmvina mendocium nemo non videt. Etenim gnomoao ntm j'tcr doi fini, gucm)octrdotem effe necefftos iejo ctgefot, utpote gmd eget treshter cordtnolis titoli fenlti Cbiylogmi t •ntl gnomode non fecerdos, gnern dictum moite nementorn feertpcinm celebroge? certc gnidcm ■·· newrro *bi-ffortcorum ventetem bsftorne conjnruimnt cjtonore, (ed quanto fide poffeat fnmos autor cujulibet effentiemi. Neon reltgens primum feeni autorem, Q7 ejus negiguis inUerere fegneculari ufo in more pojitum repertmus.*

tffrt g· *idbcc erimus effertus, invenimus eum flos egeo, immo inigue fovete focrorum mi»]trerum ccnfugto, iefum orebsdiotonum. Etenim dum tffe egit fuperins de fonBe AnJelmo, gsu in concilio s)e celebrato vetuit conjugio clericorum, menduciffime efferait, oust illud temfut in ^ngUu id non fuffe prebibitum, &plu-f· .faf' t** ejufmodi confugto fuvsffeni i good guem folium fit nullas ignoret. Hoc digu fint, as esrplorcto eebectur autoris fides. Preterea, fi tanto fmffet legatus n vera crimine infamatas: gaomodo adver/arii ejus, •tfi /cilicet fcbifmatict foeteres Petri Imus, ora· jms /criptis declamaffe referiantur in eos cardinales oui Innocentium elegerunt, inter quorum frimoi iffe Joannes Cremeafis habetur annumeratos, tam enorme deliaum esrprobare ceffarant 1 vel quomodo fanAus Bernardus, er aiii yiri magni nominis ejus temporis feripteres, lnno ctnSligue papa fautores, adeo condanterdicerepotuiffent, ficut numemfiorem, ita Ef fanSiorem cardinalium par-£ tem, eundem Innocentiam elegiffe, fi terto /caudale ea eis unus Joannes Cremtafis orbrm Cbnfiiassum concufff-fet f ied & quod bufut temporis rerum Anglicanarum jcripUr KP'illelmas Melmriburienfit, haud jfaetas parcere ecclefia Homano mtuifirn, eiufdem facinoris nullam penitus mentionem feciffe reperiatur, nec ibidem diligens aator, gui adjecit appendicem ad Florentium & adeo caaBe pro Csrteru de finguhs rebus gefiis ia eo coactio memimt, prrriade ac fi eidem interfusffet. butas evul-J'ati, ut volunt, tantopere enmiais aliquidp nitui /criperit: certe quidem de eo dabnandi, veruume fit vel /parfa calMnta, ut fieri affolet, /altem locum religait; good quilibet amantiffrmus veritatis non puto negabit. Nos vero nec eiu/modi /umus, at proditione ventatis delinguentem quemlibet ecclefia Humana minifimm prodere noiimus, cum nec tp/o fibi boc venditet fiamanu Ecclefia, ut membra fua, <T e latere fuo legatu miffos omni carere'turpitudine afferat; w· enim, good probo* 1. cm. »·
ducit Afojhlus, amnlatur Deum, ut fortior ilio fit. pfti ,at·
Si enim tpfe Deus, gui fecit angelos (nos [piritas, (T mtnifiros laos ignem urentem, tamen tn angelis fuit reperit pravitatem; quid prsefumet ipfa, dum angelos Juos mittit legatu foot m mare? fecundam illud pro-pheticum·. Ite angeli* veloce* ad gentem convulfamÂc d laceratam.· *cum fciat ipfa non fupemos angelos mittere, fed homines de guibtu efi prommetatum siivinam oraculum, good* univerfa vanita* fit ornai* bomo vtven* ; *fed de bis fatis.*

<©g>®

»AD CONCILIUM LONDINENSE

Cdtcfa dijciplina, aafificnte Joaruu de Cremu A. S. L. Ans IIIj. celebratum*

ADDITIO.

c* M..β »*"' T*·· F·' " choli A«Jm/ c^wner ex SimeeneDunelmeigfi tu-Eperitia ddfcriiemiici eft mucbroni/mni iUe ftdtim l« ferti LMeut tdoemgt ex eodem fenptorere-Miitôv eonril. Briton, t. r. peg. 407. f» & de MS. codice Cantnariepfi veriontes esdmtevit

NiHl tomen ra *iis prefer vocnlernm tentnmmod» immutationem occurrit; quare me silos omtfiffe, bond grove letmos eruditos judico. Vmtm memo, deeffe m codice Hio peefotinmnUm, m qua emes hehts cmscilri oMetetser, tx pu m tnemter conjicerem additamentum Hind effe Dmalmetffis, essi tm-*

fimme occurrens; nU stmuu hitr. *Cum primo Honorii iliigotw;* fMW *optime corrigit Labhens, logrndxm anno* 1115. *admonens.*

Addit iufuftr idem AngUi ctUeffor tertiem aliem Maseru bullam de controverjba inter £borucenfem tf Centsserienfem epifcopor, qssameoffnofcendnm Josutsâ de Creme leget» fi in Britanniam cornmififfe fe ferikit in literis, quas IsiM»' affis emeilii Ltndsnitrfs promittit. Hanc ergo buUatt*

Çÿ* reprafento ne ftud défit , fwSaafMSM diu pqfi ton- i ——---dtnicnfe canethum datam credo, tune ftilictt , cm* christ· P0**·!** «ώi" Ebmacenfi, & Centujrinyfi epifc*· ,,,y pii , c«w Jmm* ad urbem remeante Romam veneraat , en de te definitivam fententiam pronuncinvit.

BLLLA HONORII PAPÆ IL

Tbnrfiano Ebor. arcbiep. privilégia nonnaUa tontedtnj ecclefia Eborate^fi.

HOnorius epifcopus, fervus fervorum Dei venerabili fratri Thurftano , Eboracenfi ar-* chiepifcopo , ejufque fucceftbribus canonice promovendis in perpetuum . In eminenti apoftolicz fedis fpecula , difponente Domino , conftituti , injundo nobis apoftolatus officio fratres noftros cpifeopos intima charitate diligere , & ecclefiis fibi a Deo commiftis fuam debemus juftitiam confervare, pro ipfarum quoque volumus ftatu fatagere , atque earum quieti & utilitati , falubriter, auxiliante Domino , providere . Ideoque chariftime frater Thurftane , archiepifcopi , tibi tuifque fucceftbribus , & per vos Ebor. ecclefiz, cui authore Deo prces , Eboracenfis Ecclcfiz (metropol. fuftraganeos, fic quicquid parochiarum vel epifcopali vel metropolitico jure ad eamdem cognolcitur ecclefiam pertinere , in perpetuum confirmamus . Antiquam fane Ebor. ecclefiz dignitatem integram conferveri authore Deo cupientes , audoritate apoftolica prohibemus , ne ulterius, aut Cantuar. archiepifcopus Eboracen. profeftioncm quamlibet exigat , aut Eboracen. Cantuarienfi exhibeat; neque quod penitus a beato Gregorio prohibitum eft , ullo modo Ebor. Cantuar. ditioni fubjaceat, fed juxta ejufdem patris conftitutionem, ifta inter eos honoris diflin-- - I dio in perpetuum confervetur , ut prior habeatur, qui prior fuerit ordinatus. Ad hzc fi Cantuar, archiepifcopus Ebor. eleâum gratis , fic fine fubjeâivnis exaâione confecrare noluerit; eleâus Ebor. a fuffraganeis fuis , aut a Romano pontifice libere conlecrctur . Porro antiquas libertatis coniuetudines , & poflefliones quas vel in przfenti legitime obtinetis , vel in luturo , largiente Deo , jufte poteritis adipifei , ecJcfiz Ebor. przfentis privilegii audoritate firmamus . ftatuentes , ut nullus eas auferre , imminuere . vel temerariis audeat vexationibus infeftare , fed omnia integra conferventur eorum, pro quorum fuftentatione fic gubernatione concilia iunt , ufibus omnimodis pro futuro Illud quoque capitulo przfenti fubjungimus, ut ecclefiz S. Andrée Hagulftadenf. S. Joh. Beverlac. S. WilfridideRippn, S. Mariz de Suthevel.S. Osvraldi deGlouccftr. in omnibus poflefllonibus fic libertatibus , fic confuetudinibus vobis veftrifque fucceftbribus , nec non Ebor. ecclefiz integre femper fic quiete permaneant. Si que igitur ecclefiaftica fecularifve perfona hanc noftrz conftuutionis paginam fciens contra eam temere venire tentaverit , feeundo tertiove commonita , fi non fatisfaftione 'congrua emendaverit , potcftatis honorifque fui dignitate carcat , reamque fe divino judicio exiftere dc perpetrata iniquitate cognolcat , fic a iandiftimo corpore ac fanguine Dei fic Domini redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine diftriûz ultioni fubjacear . Cunâis aurem eidem ecclefiz jufta iervantibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti , quatenus fic hic frudum bonz adionis percipiant fic apud diftriftum Judicem przmia ztcmz pacis inveniant. Amen

***<> C

^LUGDUNENSE CONCILIUM

|Qwa Pontımi Clunijcer\fii nebat deponitur & anathemate punitur, A Petro A. S. L. anno itiO. *celebratum.*

*"' TjOntius olim Cluniacenfis abbas de multis poftulatus criminibus coram Califto II. pontifice, reufque agnitus, abbatis dignitatem in pontificis manu depvfucrat, feque voti religione obftrinxit proficifcendi in Palzftioam, totumque fe fervitiis chriftianorum militum devovendi. Ibi ergo aliquandiu fubftitit , vitamque adeo ad refli nonnam direxit , ut non exiguam fan&jmoniz famam fibi comparaverit . Tum rediit in Italiam, ubi non diu poft, quam intus in corde celabat nequitiam produxit ; nam valida militum manu parata Cluniacum petiit, monafterium invafit, faâiofifque nonnullis monachis fibi adjuncts reliquos cum abbate expulit . Re comperta HumbaldusLugdunenfis archiepifcopus fententiam excommunicationis in Pontium dixit . Nec Honorius II. pontifex fegnius grxftanti malo fefe oppofuit; nam mifit situlum in Galliam Petrum diaconum fuum ex latere legatum cum literis ad cpifcopos, fic primores Galliz, ad Cluniaccnfes, & ad epifeopum Lugdunenfem, quojunebs fimul omnes viribus invaforem ejicerent , corruentemque Cluniacenfem rem refticuerent, fic confirmarent . Strenue id pratflitum a Petro , adnitentibus epifeopis fic Galliz proceribus. Qy«rc colleôo Lugduni concilio anathema in Pontium prxCunrc Petro ab ecclefia Gallicana diftum eft : Dtum coaftus Pontius ut Romz fe fifteret ad judicium pontificis. Venit ille ad urbem, non tamen caufam fuam tueri coram pontifice fuftinuit , a quo iterum abbatia , quam per injuriam invalerac, expoliatus, fic novo anathemate damnatus eft; nec diu poft hoc judicium fupervixit. Hzc omnia fufius legas in to. VI. annalium ordinis S. Bcnedidi , quem Mabilonii annalibus ex obitu authoris fui intermilfis adjecit P. Edmundus Martene feriptor ejufdem ordinis clariflimus. Ex illo vero hic dandas cenfeo epiftolas tres Honorii in caufa Pontii datas , cum lententia excommunicationis a Petro A. S. L. in concilio Lugdunenii pronunciata, ac denique bullam Honorii, qua Petri in Lugdunenfi concilio fententia confirmatur, totique huic controverfiz finis imponitur

HONORII PAPÆ II.

Breve ad omner epifctpot & procerei Gallia , ut Pontium olim abbatem Clumaconfem eoereeant

HOnorius eoilcopus fervus fervorum Dei venerabilibus patribus archiepifeopis , epifeopis , baronibus 0t aliis fidelibus per Fr.mci.tm , o>a\ * B,β· '· V1 * ? *

Aqui-

Aquitaniam, & Burgundiam conftitutis falutem &c apoftolicam benedtâionem.

otfusri Univerfc bonitatis inimicus Diabolus ut religionem fratrum Cluniacenfiumcribraret ficut triticum, expetivit. Pontium namque ad perturbandos fratres divino famulatui mancipatos arroganti* fpiritu tumidum de ultra marinis partibus unco ambitionis adduxit, & ut ab eo monafterium Cluniacenfe occuparetur efficit. Quamobrem dileftum filium noftrum Petrum Diaconum cardinalem ad vos ex gremio fanft* Roman* ecclefi* dirigentes, caritati veftr* mandando praecipimus, ut ipfius confilio invaforem Pontium a Cluniacenfi monafterio dc obedientiis, atque omnibus pertinentiis ejus eliminare fummopere procuretis; idem enim filius nofter Petrus vice noftra in Pontium & in omnes fautores ejus anathematis confirmabit fententiam. Dilefto vero filium noftrum Petrum Quniacenfem abbatem manu tenere & honorare curetis. Data Lateranis VIII. Kal. maji.

EJUSDEM LITERÆ AD MONACHOS GLUNIACENSES

Vt Emtim Mete rejicient.*

Honoriu* epifcopus fervus fervorum Dei, univerfis monachis de convertis ad Cluniacenfe monafterium pertinentibus falutem dc apoftolicam benediftionem.

Gravamur admodum quoniam, ficut accepimus, facri collegii unitatem dc ftatum religionis Pontius diabolico agitatus fpiritu vifus eft aufu temerario perturbare. Quamvis ergo ve fit homini illi per quem fcandalum venit; ad probationem tamen, dc purgationem bonorum neceffe eft fcandala provenire: vis enim dc audacia militis ju bello coenofcicur, dc fidei religiof* conflantia in advenu comprobatur. Quo circa dilectum filium noftrum retrum cardinalem ad vos c gremio Tandt* Roman* ecclefi* dirigentes mandando pr*cipimus, ut in charitatts unitate firmiter perfiftentes, eidem Pontio nullum omnino confilium vel auxilium prasbeatis, fed potius ab «pfo tanquam a fchifmatico dc invafore vos omnimodir abftinete. Idem namque filius nofter Petrus vice noftra in Pontium, dc in omnes fautores ejus anathematis confirmabit fententiam. Proripimus autem, ut dilefto filio noftro Ciuniacenfi abbati, tanquam naftori veftro, dc ani. marum veftrarum reÂori, humiliter obedientiam, dc reverentiam exhibeatis. Datum Laterani VIII. Kal. maji.

EJUSDEM AD HUMBALDUM ARCHIEPISCOPUM LUGDUNENSEM.

Eju/dcnt ergxmenti.

Honorius epifcopus fervus fervorum Deî venerabili nu .... Lugdunenfi archiepifcopo apoftolicas fedis legato falutem, & apoftolicam benedictionem.

Dolemus quoniam, ficut accepimus, religione Cluniacenfe Pontius temere perturbavit. Gratias ergo tu* referimus fraternitati, quod tanquam religionis amator ei viriliter reftitifti. Inflanti igitur vigilantia tam per ecclefi* miniflros, quam per exteras potentates illum de monafterio trahere › fit in carcerem ponere omnibus modis elabores. No* autem dc fatere noftro legatum e veftigio tranfinittimus, qui tibi ad hoc explendum confilium dc auxilium rrsrbeit Data Lateranis VIII. Kal. maji.

FORMULA EXCOMMUNICATIONIS IN PONTIUM ET PONTIANOS.

HÆc eft excommunicatio, quam fecit Petrus cardinalis fanft* Roman* ecclefix legatus in virtute Spiritus Sanfti, & in auftdritare domni pap* Honorii, cujus vice fungitur, in Pontium invaforem, & fchifmaticum, & in burgenfe* Cluniacenfes, & in omnes eorum fautores in Lugduncnfi fynodo VII. Kal. junii in praefentia epifcoporum confentientium, & abbatum, deprefbyterorum multorum, dc clericorum.

B Quoniam contra voluntatem Dei, dc domni pap* Honorii, totiufque Roman* ecclefi* Pontius Cluniacenfe monafterium irrationabilis laicorum violqntia invafir, Roman* ecclefia mifericordiam magis quam juftiti* feveritatem fequentes, tertio tam literis, quam nuntiis eum ad nos vocavimus, ut voluntatem domni pap* Honorii ex ore noftro fuper hoc audiret, eique veluti totius orbis univerfali patri in omnibus obediret. Verum quia domno pap* Honorio, cujus vice fungimur, obedirc, dc de perpetrato invafionis ecclefi* fcelerc noluit poenitere, hanc injuriam Deo, dc apoftolic* fedi illatam ulterius inultam non ferentes, auftoritate apoftolorum Petri, dc Pauli, dc domni pap* Honorii, qui nobis pleCnam, dc in hoc negotio fua vice tradidit poteftatem, excommunicationis fententiam domni Humberti archiepifcopi Lugdunenfis S. R. E. dc domni pap* Honorii legati, dc ejus fuftraganeorum in eumdem Pontium, dc in omnes fautores ejus jufte iterum prolatam in przfenti confirmamus fynodo, quam iterum renovantes, prxdiftum Pontium, ac monachos eicoherentes, nec non dc burgenfes Cluniacenfes anathematis vinculo innodamus, quoufque refipifeant, dc ad condignam redeant fatisfaftionem. Proripimus etiam fub anathemate ut nullus in eccleuis vel in officinis infra ambitum muri Cluniaci, aut deforis infra clauftra, vel pertinentiam totius burgi conftitutis campanas pulfare, vel officia celebraDre divina, vel capitulum facere præfumat quoufque Pontius inde exeat, dc ab hac infeftatione quiefeat. Ejufdem anathematis vinculo infuper eos inneftimus, qui de thefauro ecclefi* Cluniacenfis quidquid caufa donationis vel venditionis feu pigr.orationis acceperunt, ac deinceps acceperint, vel dederint. Prxterea obedientias, in quibus Pontius fuos priores intrufit, fcilicet Siiviniacum cum Euftorgio priore dc fui* fautoribus, Mafliliam cum priore, Laziacum dc ejus priorem, Parrona cum priore, ne divina officia ibi celebrentur, interdicimus. Denique omne chriftianitatis officium fupradiftis locis interdicimus, excepto baptifmate puerorum, dc peenitentia morientium, volentium ab hac nequitia conEverti, data fecuritate in manibus Lcfaldi Vincentii, dc aliorum, qui obedientiam Romae* ecclefi* dc Petri abbatis fidelitatem fervant. Eodem vinculo ligamus eos, qui viAualia vel arma burgenfibus Cluniaci pretio, vel dono, in defeuCone hujus fceleris portant.

HONORII PAPÆ BULLA.

Ejufdem ergtaetenti.

Honorius epifcopus fervus fervorum Dei, dileAo in Chrifto filio Petro Quniacenfi abbati ialutem dc apoftolicam bencdiAioncm.

Y Uni-

Uuiverfalis ecclefix fullicitudo nobis a difpenfatorc omnium bonorum Deo commifla, mentis *Dtcnt'oncm iœeflinter urgere non definit, religionts flatum inconvuifiim fcrvare, de religiofis locis libertatem debitam euftodire. Sanâa tamen mater ecdefia, que ad tempus ex parte peregrinatur in terris, multarum oppreffionum purgatur turbine, & valide perfecutionis examinatur fornace, cxlumque infpiciens, gemebunda fulpirat, donec illi cœleftiprarfentiaîiteruniatur, quai de immarcefeibilis coron* remunerata prxmio, fui creatoris contemplatione letatur. Ceterum navis B. Petri calorum clavigeri, cui Chriftusprxfidet gubernator, quamvis multis collidatur procellis, Ac horrendis ventorum flatibus agitetur, nunquam tamen naufragii damnum incurret; fed ad portutn tranquillitatis eum eis qui ei adhaerent, fecura perveniet. Pontius liquident B. Benediiti inimicus, prxeeptionibus & monaftici ordinis malleus, qui Cluniacenfem abbatiam in manu prcdeceflbris noftri felicis memoriae papae Califti fine fpe recuperationis refutaverat, & te perpetuo Jerofolymis vifturum voto adftrinxerat, contra voluntatem Dei 6c noftram, Cluniacenfe monafterium fuperba obftinatiooe & pnefumptione facrilega occupavit: nitorem vero Religionis £luniacenfium fratrum, quae per totam Galliam claruerat, perturbans, corda fimplicium veneno fu® pravitatis infecit. Prxterea facrilegium Ac rapacitatis flagitium preteritis fuperaddens peccatis, vafa facra, & thefaurum monafterii, qui ex voto fidelium ad pauperum ufus, cum foret opportunum, fuerat deftinatus, diripuit, & ejus maximam portionem pro retinendis militibus, fagittariis, & baliftariis diflipavit. Quia igitur in tanta pertinacia induratus, nequaquam refipifcere voluit, venerabilis frater nofter Humbaldus Lugdunenfis archiepifcopus apoftolic® fedis legatus, in eum excommunicationis fententiam promulgavit. Cæterum pçftquam tantum periculum, tantamque religionis ftragem Cluniacenfi monafterio imminere veridica relatione cognovimus, dileftum filium noftrum Petrum diaconum cardinalem de gremio fanft® Roman® ecclefix ad partes illas mittendum duximus, qui praecepto, & auftoritate noftra Pontium invaforem, & fautores ejus vinculo anathematis innodavit. Poft hxc autem tu dilefte fili Petre Cluniacenfis abbas, & idem Pontius proximis B. Michaelis oftavis, ad noftram venire præientiam, & dc prxdifta controverfia, & exceflu, noftro & Roman® ecclefix obedire judicio ftatuiftis, & ne fuper hoc veftrum aliquis falleretur, utrinqueoblides in prxfenti* pntnominati dftefti filii Petri cardinalis diaconi prxbuiftis. Statuto itaque termino, noftro te confpeftui prxfentaftt. Pontius vero cum monachis, & burgenfibus, nondum tamen cum fuis ab excommunicationis vinculo abfolutus ad urbem venit. Ut autem fecundum u-jj fum ecclcfiafticum de exceflu, pro qpo excominunicatus fuerat, iatisfacerct, & poftmodum juxta rationis ordinem? ad caufam fuam jpermitleretur agendam, a noftris fratribus eft frpenumero requifitus: ipfe vero fpiritu elationis tumidus in inficiationes Ac verborum involucra afflueto more linguam extendens, fatisfacere nobis & ecclefix Roman® contemfit: nos fiquidem quofdam monachos, qui cum eo venerant, poft acceptam fatisfaftionem recepimus, Ac ad caufam fuam agendam admiîhnus. Tunc ergo te in Zluniacenfem abbatem canonice, Ac fecundum beati Benedicti regulam eleftum, ac per pnedeccflbrem noftrum felicia memori® papam Califtum, At per nos ipfi» coafirnuram, modo vero per Pontium invaforem, & complices fuos infiddes burgenfes fuifle expulfum, bona etiam monafterii, Ac thefaurum fuifle diftraftum, per cariflirim filium noftrum Matrheum priorem S. Martini de Campis, quem advocatum Ac eaufie tute patronum ftatueras, fupplioem allegafti, Ac ut tibi de ablatis reftitutio, Ac de irrogata injuria juftitia fieret poftulafti. Ceterum monachi, qui cum Pontio venerant, ex adverfo pafloretn fiium Pontio fibi fraudulenter ablatum, nec umquam eum Cluniacenfis monafterii regimenditnifile acclamabant. Qui ftatim produâisapoftolici viri regeftorum pap· Califti voluminibus, Ac affertione teftium, qui tunc pnefentes fuerunt, convitti funt. Ut igitur verba ipfius ad Pontium direfta ponamus, hxc funt.· Tibi prxeipimus ut ab hujuimodi levitate defiftas, At quam in manu noftra fine recuperationisfpe refutafti Cluniacenfem abbatiam nullatenus moleftare prxfumas. Si vero noftri praecepti tranigreflbr extiteris, gratiam beati Petri, Ac noftram amittes; Ac fi quando ad nos clamaveris, non exaudieris. Item ad conventum Cluniaceniem inter estera, zelum inter vos Ac contentiones agitari multorum relatione competimus, Ac vehementius aggravamur. Pontius enim qui olim veftro monafterio prxfuit, concordem unitatem veftram dividere, &fimplicitatcm mentium veftrarum follicitare non definit: unde univerfitati veftr® prxeipimus, ut ficut per obedientiam beati Petri falvare animas veftras cupitis; protinus abjeâis omnino fchifinatibus cariflimo filio noftro Petro Cluniacenfi abbati unanimiter Ac devote humilitatis fubjeftioncm Ac obedientiam deferatis, Ac in Pontio illo, qui in noftris manibus fine fpe recuperationis abbatiam Cluniacenfem penitus refutavit, nullam de extero fpem habeatis; cum quod de eo in caufa hac conftituimus, nulla prorfus ratione mutabimus. Si quis autem veftram hujus prxeepti noftri temerator extiterit, fi abbatix vel alieujus prxlationis nomine infignitus fuerit, vel ordinis promotionem habuerit, dignitatis, Ac ordinis fui detrimentum fuftinebit, Ac anathematis fententix fitbjacebit. Idem de eodem ad te Petre fili cariffimc. Quod autem de Pontio illo, qui olim abbati® Cluniacenfi prxfuit, quam omnino fine recuperationis fpe in manibiis noftris refutavit conftituimus, nulla volumus ratione mutare. Quocirca quemadmodum judicis poftulabat officium, diligentius indagato negotio, habito confilio, Ac communi afTenfu fratrum noftrorum epifeoporam & cardinalium, Petro prxfcfto urbis, A(aliis nobilibus Romanis, Ac legis peritis collaudantibus, ex fententia de Cluniacenfi abbatia, de monachorum obedientia, de omnibus tam exterius, quam interius ad camdem abbatiam pertinentibus, plenarie te*per abundantem juftitiam inveflivimus: obfides vero quos proexecutione juftitis dederas abfolventes, illos quos Pontius Ac buqtenfes pro parte fua obligaverant, alligavimus. Burgenfes etiam de thefauro Cluniacenfi monafterio reftttuendo, & alio damno reftaurando in manu tua, ad quem cura fpeâare cognofcimus, damnavimus, pana legali adhibita: verum ipfius poenr relaxatio eft tuxdiferetioni commina. Praeterea Pontium excommunicatum, invaforem, depraedatorem, facrilegum, Ac fchifmaticum condemnantes, fententiam beate recordationis prcdecefloris noftri domni pap· Califti tn ipfum Pontium datam, ut videlicet nullo tempore Quniacenfcm abbatiam recuperet, apoflolica audoritate firmavimus. Si quis autem

t&jF· 'n pofterum hanc noftrc diffinitionis fententiam «ntaverit, lakus anathematis gladio fit- chrîsti r,atur' ckricus bonor" & Priv«*on« mul- m.

Ego Honorius catholic· ecclefi· epifeopus.
Ego Portuenfis interfui,

Datum Laterani per manum Aymerici fanftac Romane ecclefix. diaconi cardinalis cancellarii' XIII. Kal. novembris, indidione III. anno Do- minier Incarnationis MCXXVI. pontificatus autem domini Honorii II. paps fecundo.

» CONCILIUM MOGUNTINUM

h eanfa GMardi vircohttr^t^fit vitiofe elefti Ann· mj. *cirtiter celebrattm.*

TJ Ogero Wirceburgenfi feu Herbipolenfi epi- JLV. fcopo defundo anno 1125. Gebhardus quidam Bambergenfis ecclefix canonicus a fadiofis quibufdam aflentieute Henrico imperatore jam olim cledus , fed Califti authoritate Rogero rmulo fuo cedere coaftus , iterum fedem illam ambivit . Eum quidem ab initio admittendum ccnfuerat Adalbertus Moguntinus archiepifcopus, latius ducens vitiofam eledionem tolerare, quam alterum fubftituendo, periculofo fchifinate ecdefiam illam dilacerandam tradere. Adum eft ea de re tn concilio Moguntino , quod tunc habitum difeimus ex literis Gebhardi in codice Udalrici num. CCCXXXV. in quibus ita de hoc concilio : *Artbief»fcop*rn adii tffint carflio , Cenciii· quod in Moptntia occltfia temporii bahidt, me* mm cww *EiftetenJ» tltSh prafentavi,* nrtau *nuftricordiam vel juftitiamt tf* Mxwm *obedientiam meti* 6* JHagaar/M *tccltf* femper exbihtifft ip/im teflrononio in fynod· comprobavi. Omnium igitur fuffragiit pro mt pnlfantibm me dt epifcopali confecratione certum fecit, & diem confecrationii & laciemmibi eanftititit, ad quem vni Ů nihil profeci.*

Ex hoc concilio datas credo ab eodem Adalberto literas ad Otronem Bambergenfem, quibus illum invitat, ut ad feftum S. Luc· in certum locum veniat, ubi iterum ea de caufa rradaretur, Ac confecraretur eledus. Has literas , quas concilii hujus fynodicas puto, hic exhibeo ex codice Udalrici num. CCGXXII.

A. fapdx Moguntinx ecclefix humilis fervus, & apoftolicx fedis legatus, venerabili, ficinChrifto diledo fratri , & coepifcopo domino O. faJurem & apoftolicam benedidionem.

Tribulationes & dcftrudiones Hcrbipolenfis ecclefic, qux, & quantx fint , quam diu duraverint , jam dudum diferetioni veftr· innotuit , qux ufque adeo multiplicatx funt, nifi eis in brevi provideat omniporens Deus & mifericors Dominus , quod in proximo ecclefia illa omnimodis adnihilabitur. Unde fi facultas fuppeterec, veftr· fraternitatis prxfentiam dc confilium po tiflimum defideraremus convenire , & de ipfius reformanda pace & religione , quantum divina mifcricordia concederet fqllicitiuspertradare. Siquidem fratrum , qui nobifeum funt , & quos prxfentialiter vel per literal noftras convenire po tuimus, tale eft confilium, quum venerabilis frater, & coepifcopus nofter Rogerus viam univerfx carnis ingreflus eft, in hoc ecclefix illi provideamus ut promovendo *fratrem illum* Gebhai*. dum , difperla illius ecclefix difpenfatorie potius recolligamus, quam alium fuper imponendo graviter quidem difperfa funditus extirpari permittamus . Quo circa fraterna vos commonemus caritate: ut pnefentiam veftram conventui fratrum noftrorum , quos in idipfum convocavimus , in proximo Fefto beati Lues velitis prxfentare, vel fi id minime valueritis adimplere, confilio, quod SpiritusSandus vobis didaverit , confenfus veftri literas non differatis tranfmittere. Valere & in orationibus veftris noftri memoriam facite.

COMITIA BARCINONENSIA,

Iœ quibus plum tn Ecclefix utilitatem ftatuta.

A Nno Chrifti j 126. juxta Diagumlib.2. Hift- Comit. Barcinon, c. 108. Barcinon· coinitia generalia totius Principatus celebrata , in quibus Reipublicc flatus reformatus , *h* fieculanum adveriiis Ecclefiaftica jura exceflus emendati. Petiit id a Raymundo III. Barcinonenfi & Provincic Comite Beatus Oldegarius, cujus dcfiderio annuit Comes , & in ejus palatio uterîue Ordo coadus fiut . Ex ecclefufticis adfuere)ldegarius Metropolitanus , Raymundus Aulbnenfis, Ac Berengarius Gerundenfes Epifeopi, ac Catalauni· Abbates omnes . Ex Laicis Comes cum Raymundo Berengario filio poft patris mortem Aragcmi· Principe, Proceres multi, & Nobilium multitudo infinita . Inter alia multa in utilitatem Ecclefix iis in Comitiis ftatuta , Comes ac filius , Proceres ac Nobiles B. Oldegwrio reftituere ecclefias omnes ac cemeteria cum redditibus ac quibufeumque aliis haftenus a fe in prxjudicium ecclefix pofleffis: integri libertas iifdem ecclefiis concéda abfque ullius jurifdidio*ois* in eas *reierntione.* Statutum pariter, ut nemo in poftemm ecclefias intra triginta pafluum ambitum violare prxfumat : quod ecclefiafticarum perfonarum corpora vel bona nequaquam divexet . Item forma adfignata eft , qua ecclefix fine earum fraude, & abfque contribuentium periculo decimas captant. Hxc, aliaque , inquit Dtagus , ftatuta *dit X. Martii AfCXl·.* , fed *id* errore librarii pofitum: cum eo Chrifti anno Oldegarius nondum Tarraconenfis Archiepifcopus fuerit. Quare loco MCXV. legendum, inquit Didacus, ow AfCjpji qui anno 112$. defignat ; cum Comitia *m. Martio* habita fuerint, & in Catalaunia annus ve/aPafchate, vel a dit 15. m.Martii fecundum ufiun Gallicanum proficifceretur

&W £&£& <2©

CONVENTUS EPISCOPORUM

.c··*! p«r,
• ' '.

Ad Dedicationem Sagienfis Bafilic*.

ANno ab Incarnatione Domini *JI16.* (rM«j7 *Ordtricm lib.* II. *p.* 88}.) Indiâione IV. pontificalis bafilica S. GervafiiMediolanenfis «..artyris apud Sagiunt ii. Kai. Aprilis dedicata eft a Domino Goisfredo Rotomagcnfi Archiepifcopo, & aliis quinque Prxfulibtis. Ibi tunc Henricus Rex Anglorum cum Proceribus fuis afluit, Afic cidem ecclefi* redditus x. librarum pro dote per fingulos annos donavit. Ibi tunc interfuerunt Gerardus Engolifmenfis Epifeopus Romans ecclefi* Legatus, Joannes Lexovienfis, Joannes Saiarienfis, Goisfrédus Carootenfis, *fic Ulgcriua Andegavenfis.*

7, <o'! -oPH..

CONCILIUM ROMANUM,

In quo jus confecrandi Epifcopos Corfic* Pifano Archiepifcopo reftituitur.

A*Demptin* λ *Cnlido II. Pifnnif Arcbitpifcnpit iniUtumdorum in infnU Csrficn Eptfcopcrxm pr^tro^iivjm Honartm II. in cmcilio Rotuno ann-* (*ııı6- C'itbreto eijdttn rrftitwf, boc edi-* *BÎMrtX*, privilegii fui munimine roboravit. Ja*nuenfes* aurem honori Pifani populi Invidentes, fic eorum incrementum aequo animo non ferentes, hujus rei furripta occafione guerram contra Pilanos moverunt. Unde cedes, incendia, & multi Chriftianorum captivitates peccatis exigentibus contigerunt, fic debacchandi in Chriftianos Sarracenis multa crevit audacia. Praeterea Januentes ad Urbem venientes'Romanum clerum, fic populum follicitareattentiusftuduerunt, fuadentes cis magnum efle Romanae Ecclefi* detrimentum, nifi concefla dignitas Pifan* auferretur Ecclefi*. Afleicbaot enim Romanam Ecclefiam hujus guerre caufam, fic fomentum exiftere, fic Λ Corficanorum Epifeoporum confecratio ad proprium dominium Roman* revocaretur Ecclefi*, indubitanter inter fe, fic Pifanos pacem, fic concordiam provenire. His igitur caufis dominus Papa Calliftus pacis amator induftus, donationem illam Pifanae Ecclefi* a fuis antecefIbribus faâam, fic a feipio firmatam pacis intuitu revocavit, fic feripti fui pagina irritavit. Ceterum neque fuis, neque noftris temporibus inter Pifanos, fic Januenfes eft adhuc concordia confecuta. Poft commiflum vero nobis a Deo Roman* ecclefi* regimen, tc frater Rogeri Pifanc Archiepifcope, fic confules ad nos_venientes, ut de confecratione Corficanorum Epifeoporum / qu* Pifan* ecclefi* a prxdecefloribus noftris Urbano, Gelatio, fic aliis collata fuerat, fie fine précédente ipforum Pifanorum culpa, fic abfque judicio ablatam juftitiam faceremus fuppliciter rogaviftis, prsfentibus etiam Pifanis. Januenfes poftea ad przfenriam venientes, ut eifdem facr* ablatio a Papa Califto fafta per nos firmaretur nihilominus poftularunt. Nos autem utrofque ad pacem faciendam diligenter monuimus, led pacem ab eis prece, vel monitis impetrare nequivimus. Januenfes enim, qui ad nos venerant, fe ad hoc non efle a populo fuo miffos, neque ejus mandata poffe tranfgredi afferebant. Habito igitur fratrum noftrorum Epifeoporum, ficCardinalium confilio, quod uterque populus ad pacem cogi rationi deberet, convenimus. Legatum ergo noftrum comitem tunc diaconum Cardinalem cum feriptis noftris Januam, fic Pifas, mifimus, pr*cipier,tes, ut in manu ejus juramento firmarent, fic de facra Corfic*, fic guerra ufque ad tunc proximum fanûi Michaelis feftum noftris juflionibus obedire. Tranxaâo itaque termino utraque

Honorius epifeopus Je vus fenorum Dei. Vere;aodi fratri Rogerio Pifano Archiepifcopo, ej.ii.iue iucceflo ibus canonicc fubftituendis in perpetuum.

Ad hoc in frnûa matre Catholica, fic univerfali Romana Ecclefia, qu* juftiti* fedes eft, nos auftore omnium bonorum Deo cognofcimus conftitutos, ut luam Ecclefiis omnibus juftitiam confervemus, f quid perperam gcftum efle noverimus, rationis confilio ad re&itudinis tramitem reducamus, quatenusficqu* corrigendafunt, erdme niuiciauo corrigantur, fic qu* refte ftaluta notcuntui, in fuo vigoris robore perfeverent. Prædeceflbr equidem nofter fand* memori* Urbanus papa juftiti*, ac charitaiis intuitu, confilio Epifeoporum, & Cardinalium, & aliorum fidelium alTenlu Pifan* ecclefi*, fic Dajaberto, qui ei przfidebat, ejufque fuccefIôribus canonice intrantibus Corfican* infui* Epifcopati s regendos, & difponendos commifit, atque hibiecit Eur.dcmque Dejabertum in Archiep.fcopum infui* Corfican* promovit, fic Corficanis Epifcopis, ut ei tamquam Metropolitanofuo cbedirent, per obedientiam prxeepit. In magna namque, diuturna fchifmaticorum rempeflate, quam Romana tunc temporia patiebatur Ecclcfia, Pilanorum Civitatem multis laboribus feci: cbnoxiam. Corficana vero tam prolixitate ip.niorum, quam negligentia paftorum, dominorum inlolcnua, à desuetudine legatorum fedis Apoftolic* a fubjedione, fic obedientia Roman* Ecclefi* deferbuerat, fic diflblutioni, ac diflipa. noni dedita crclefiaftici ordinis pene deferuerat difciplinam. Proinde idem pr*deceflor nofter tot £ a Pilanis collatorum beneficiorum meritis digno reipondi:, fic Corfican* Ecclefi*, qu* Pifanis propior eft, debita charitate providit. Poftmodun vero fuccclTor rus Papa Gelafius ejufdem chcritatis relpcdu idem juris, ficdignitates, quod 5 domino Uroano Papa Pifan* Ecclefi* collatum fuerat, audoritate fui privilegii confirmavit. Quo de hac lucc afliimpto prxdeceflor nofter Papa Calidus ejufdem rationis confideratione, fic quod ah anteceftbribus ejus Urbano, & Gelatio catum, fic confirmatum Pifanc Ecclefi*

pars

chkis Vi ,,M.

pars ad noftram venit prxfeatiam . Nos autem dilliKcnt' pteon inter eos ftatuendam , quamvis non profecerimus, laboravimus: demum cum ab cis quaereremus, ut juramento firmarent (e noftris obedirc mandatis, Januenfes fe id implere non pofle dixerunt, eo quod fui confulatus terminus edet expletus. Tunc communis deliberatione confilii Pilanorum fuper hac caufa juramentum recepimus, dc ne Januenfes aliquam rationabilem contra nos occationem praetenderent, fecundum eis, fle tertium per noftros nuncics , fic litteras terminum dedimus . Qui profefto neque venerunt, neque pro fe excufationem cano* nonicam direxerunt. Cum ergo inter Romanam Eeclefiam, fle Pifanam quarilro remaneret, ficPifiani ad requirendam Ecclefi® fuse juftitiam jnon defifterent , fratres noftros Arehicpifcopos , Epifcopos, fle Abbates, qui caufam, fic modum rei geft® a pnodecefiore noftro Califlo plene pnxnoverant , convocavimus . Quibus in tacro Lateranenfi palatio in nomine Domini congregatis regefla prxdeceflorum noftrorum Urbam, Gelafii, & Califti tradidimus , & quid inde a nobis poftquam Apoftofic® fedis onus afliimpGmus, faâum fuerat , dc quantum pro pace teter cos componenda laboraveramus, diligenter offendimus, rogantes in charitate qua venerant, ut juxta quod cis fanâi Spiritus gratia revelaret, nobis confulerent. Poftmodum vero adjurati in fide, quam beato Petro, & Romane debebant Ecclefi®, relponderunt fe nulla alia caufa nifi divina charitate ad id , quod dabant , confilium fuifle adftridoa, quod nimirum confilium per feriptum propriis roboratum manibus ediderunt. Cuius videlicet feripti verba hsc funt : Spiritus fanâi diâantç gratia: Dominus Honorius facratiflunc , dc Apoftolicx fedis epifeopus, diverfarumque provinciarum Archiepifropis, dc epifeopis, ac Abbatibus , quid de negotio Pifanc ecclefi® jufte, canoniceque faciendum foret, petiit confilium. Quibus rationabiliter vifum eft , quatenus fle beat® memori® Urbani, Gelafii, Califti privilegia . fle decreta inconcufta permaneant , fle Pifanam ecclefiam debere reftitui Corficanis epifeopatibus , abique judiciario proprio ordine fpoliatim . Et fcnpto, huic fjubfcripfere Archicpifcopi Gualterus Ravennas, Romualdus Salernitanus , Otho Capuanus , Rofredus Beneventanus , fic epifcopi Guillelmus Urbevetanus , Guido Aretinus , Gregorius Tarracinenfis, Pandulphus Tianenfis , Clariftimus Aflifienfis, Robertus Averfanus, RichardusCajetanus, Tranfinundus Signinus, Joannes Calenas , Gualfredus Senenfis , Gaufredus Sueflanus, Ranulphus Cafertanus , Jacobus Faventinus, Otho Sutrinus ,*Pntas Caftellanz Civitatis , Benediâus Nepefinus , Ildito Soanenfis, Gherardus Amelicnfis , Benno Cxfenas , fic Petrus Tufcanus, fic Abbates fanâi Laurentii Averfani, Matthxus, fic Joannes fanâx Sophis, atque Joannes Camaldulenfis Prior ; interfuere etiam alii epifeopi Benediâus Lucanus , & Andreas Lunenfis, Hiandus Maftanus, Petrus Clufinus, & Otho Tudertinus; Abfentes quoqueOldegarius Tarracone Archiepifcopus , Gualterius Magalonx , & Gottefredus Florentinus epifeopi aftenfum ,*flc confilium fuum per proprias literas prebucrunt . Prctarea Collaterales fratres noftri epifeopi & Cardinales in unum convenientes in Domino, inter fe confidere coeperunt, & ab omnibus praeter unum diaconum judicatum eft, quod Pap® urbano, ex auâoritate Romans ecdefte, etiam contra voluntatem epifeoporum ipfius infill® licitam fixit Pilanum epifcopum proviforem,

A B C D E

dc Metropolitanum Corficanc ecclefi® conflituere, fucceffu oribus autem ipfius domino Gelafio , & domino Califlo id ipfumitidem licuit fuisprivilegiis confirmare. Et quia Pilans ecclefi® a .ot Pontificibus Romanis coftata & confirmata digni* tas fine manifefta culpa , & judicio auferri non debuit, iterum judicatum eft eandem ei dignitatem debere reftitui, & faâa de donatione illius Romanorum Pontificum privilegia inconcufta iervari: in hoc etiam honoratorum virorum Petri prefefti, confulum , A aliorum Romanae Urbis lapientium , atque nobilium convenir aftcnfus . Nos ergo quod ab Archiepifcopis, & Abbatibus collaudatum, a Cardinalibus judicatum, fleabaronibus approbatum fuerat , juftum effe nofcentes in conjpeâu omnium, te chariflime inChrifto frater Rogeri Pifanc Archiepifcope dc confecratione epifeoporum Corficanx infill® per baculum inveftivimus. Nunc itaque fecundum judicium fratrum noftrorum epifeoporum, & Cardinalium, fic fecundum confilium, & collaudationem Archiepifooporum, epifeoporum , & Abbatum, fle nobilium Romanorum affemum praede* ceflbrum noftrorum Urbani, Gelafii , & Califti privilegia Pifanc ecclefi® faâa, dc mconvulfe permanere ftatuimus, fle pnrientis privilegii pagina confecrationcm epifeoporum Corficx tibi, fit per te Pifan® ecclefi® reftituimus , quatenus fecundum jam diftorum privilegiorum tenorem , tan quam proprius ejufdem infui® Metropolitanus cpifcopatus, dc eptfcopos ipfius regendi, ordinandi, confecrandi , atque ad fynodum tam in Metropolitana Pifana ecclefia , quam in ipfa infula convocandi ad honorem Dei, fic ejufdemPifan® ecclefue habeas poteftatem . Pallii vero ufum , qui prxdeceflbribus tuis pro ipfius infui® praelatione a noftris antecefforibus eftconceflum. Nos tam tibi , quam tuis fucceftbribus confirmamus his videlicet diebus , qui fupraferipti funt, ideft Nativitate Domini , Epiphania , hypopanton , Crena Domini, Pafcha, Afcenfione, Pentecoftc, tribus folemnitatibus beat® Genitricis, fic Virginis Mari®, natalitiis S.JoannisBapttftc, fiefanâorum Apoftolorum, commemoratione omnium Sanâorum, confecratione bafilicarum , fuftraganeorum epifeoporum, ficclericorum, annuonatalitii fui die, in feftivitate S. Sixti, in Inventione. & Exaltatione S. Crucis, in *anniverfario* dedicationis Pifatue ecclefue , in firftivitate fandorum martyrum Stephani, & Laurentii, ficEphifi, cujus corpus in eadem ecclefia requiefeie, & in folemnitate beatae Agathx virginis, & martyris ; fane per Pifanam parochiam , & infulam Coriicanam crucem ance te , & tuos fucceftores deferri concedimus . Si igitur in futurum ecclefiaftica, fecularifve periona hanc noftrae conftitutionis paginam, *fcieas* contra eam temere venire tentaverit , fecundo , tertiove commonita , fi non fatisfaâione congrua emendaverit , poteftatis, honorifque fui dignitate careat , reamque fe divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat, & a fan&iflimo Corpore, & Sanguine Dei, & Domini noftri Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine diftriâx ultioni fubjaceat. Cunftis autem eidem ecclefue jufta fer* vautibus fix pax Domini noftri Jefu Chrifti, qua* tenus & hic frudum bonae aâionia percipiant, & apud diftriâum indicem premia «terne pacis in* veniant. Amen, Amen, Amen.

Ego Honorius Catholice Ecdeft® Epifeopus ft.
Ego Crefcentius Sabinenfis Epifeopus fubfcripfi
Ego Guillelmus Prxneftinus Epifeopus ft-
Ego Epifeopus Guido Tiburtinus fubfc.

Ego

*N*Ïθ. CM»'!»a.

Ego Bonifaci® Card. presb. til S. Marci ff X
Ego Gregori® card, presb. SS. Apoftolorumff
1-8° pre®, card. tic. Eudoxic fl.
Ego Conrad® presb. card. tit. Paftoris inter* fhi, Ac IE
Ego Deufdedit presb. card. tit. Dcmafi ff.
Ego Saffo presb. card. tit. S- Stephani if.
Ego Petr®presb. card.tit.S.MartyrisSufann* ff.
Ego Joannes presb. card. tit. S.Chryfogoniff,
Ego Petrus presb. card, tit. S. Callifti ff.
Ego Petrus presb. card. tit. S. Marcelii ff
Ego Sigito presb. card. tit. SS. Marcpllini, At Petri ff.
Ego Gregorius presb. card. tit. S. Sabin® ff. B
Ego Gerardus presb. card. tit. SS. Aquila.-, fit Priiez ff.
Ego Ubertus presb. card. tit. S. Gementis ff.
Ego Gregorius S. Angeli diac. card. ff.
Ego Romanns diac. card. S. Mari» in Porticu ff
Ego Ugp diac. card. S. Theodori ff.

Ego StcphauediacxanLSJdarizіaCofinedinff.
Ego Joannes diac. card. S. Nicofai ff γη-κ?ι
Ego Angelus diac. cud. S. Mari® in Dom* nica ff ,u«.
Ego Hyacinthus prior fubdiac. fact® bafdiceff
Ego Hermann® facr® Bafiiicc fubdiacon® ff
Ego Nicolaus facna bafilie® fubdiac. ff.
Ego Silvi® prior iubdiaconorum dc Croce ff
Ego Petrus iubdiac. Cubic.
Ego Caleph iubdiac. fubfcripfi.
Ego Matthaeus fact* bafiticae fabdiacon® ff.
Ego Joannes quaMfcumque fubdiaconus ff
Ego Bobus fubdiac. facri palatii ff.
Ego Gerardu· fubdiac. ff.
Ego Srephamis facri Palatii fubdiac. ff.
Ego Boaifacius clericus ff.
Datum Laterani per manum Americi S. R..E. diac. Card, fic cancellarii tx. Kai. Augufti Ind. IV. Incarnationis Dominic® an. it ad. Pontificatus autem D. Honorii Pap® II. an. 2.

trCONVENTUS ARGENTINENSIS

In caufa Cebbardi Herbipolenfii eletti Jntra amuem 1I1A *ff* J127. *initium coram Lotbario regt babitut.*

Suppl.T. II. P'< |S>

UT intra anni *1116.* fic initium anni 1127. conventum hunc Argentinenfem affgnem cogit S. Norbertus Magdeburgenfis archiepifcopus, qui anno 11*16.* die fefta Pafch® renunciatus fuit epifeopus, fic Theodoricus Monafterienfis, qui anno 1127. die pridie Kal. martii obiit. In eo vero quid a&um fit in caufa Godehardi Wirceburgenfis intrufi ipfe fuis verbis Godehardus in epiftola relata in codice Udalrici num. CCCXXXV. narrat : *Rex* (Lotharius) *cognita caufa mea Argentinam me vocabat. Veni y tf afpcflui fua me debita devotione profentavi. Ipfe vere me benigne fufcipiens , & querimonia men tie- mentiter attendens , juffit ut omnis caufa mea a principibus, qui tum aderant, audiretur,* fiT *eorum judicio canonice terminaretur . Fabium eft igitur ut tam ego, quam adverfarti mei, quorum magna pari ibi aderat, libere admitteremur audientia,* fiT *utrinque cognita caufa, fic Deo gratias oratio mea* C/w sZm/7, *tit veritat , qua feneper iniquitati lenti, natur, adverfariarum figmenta oppreffivit. Aderat autcm ibi Çerardxr Rtmeanxt cardinal»!, Mogiatiw arebiepifeoput , Adalbert Bremeqfis artbiepifcoput, Norpertut Magdebttrgeiffit arcbiepifco]ui , Sigevvardus JAindtiffis , Theodoricus Mmafterietffii , Dietbardus Ofnebttrgerffis , Otte Halberfladierfis , Megingatar Merfeburgeqfis , qui & bajus rei judices font, ú RÜmamt,* vri *Mogxntina fedi* mmj imm *inobedientem me extitiffi, ex cognita caufa mea tj ex ipfius Moguntim archiepifcopi teftsmmio cognovertmt. Dum vero per diverfa coqfiliafinis co*·*fa mea quaritur , ab ipfo Moguntmo archiepifcopo* Dboc *ccrfilium mibi tribustur, nt omni remota occafione Romam procedam , & ex ipfius nutu apoftolici* fix *gratia finem negotii mei efficiam.* Quid Komar egerit Godehardus inferi® , cum de conci* lio Romano agetur, exponam.

ANNO cHRisn ANNO

e^TORCELLENSE CONCILIUM

Λ caufa cannictrrum TorceUerfium in epifcopum fuum perduellium , prafente Stepbam al. S. L. Anno 1127. *celebratum.*

JbM p E> Ujh.IJ. ."v. I''C. •»»♦ eor.

IN nomine Domini Salvatoris noflri JduChri-E fti rr.illeGmocentefimo vigefimo feptimomenfe feptembri indidione fexta Torcelli.

Quoniam controvetfiarum inter partes determinatio, nifi fuerit literarum notata titulo , in oblivione mortalium majoris diffenftonis efle facillime poterit occafio . Ea propter nos quidem Joannes Dei gratia Gradenfis patriarcha, ficStephanwfand® Roman® ecclefi® Diacon® cardinalis una cum inclyto duce Venetiarum Dominic® Michael determinata inter Stephanum Silverium Venerabilem Torcellanun. epifcopum , fic canonicos luos difeordia in noftra prefentia, litterarum harum in pofteris denotamus pro removenda dubitatione feriptura . Conqueftus fuit ftquidem przfatus Stephan® Torcellan® epifeopus in noftra , eundorum Veneti® epifeoporum aftantia , quod majoris eccleGae canonici fibi iubtraxerant obedientiam, fic multas contuliflet conturaelias. Vocavim® itaque communiter cum epifeopis clericos , Ac eos de tali temeritate corripientes ftatuim® communiter , ut vel culpam profitentes de perpetrato facinore dicerent , vel canonice fe non feciflê defenderent . Itaque canonici eorum , que fuerant objeâa , quaedam commififfc confeflt , quzdam etiam przfenttbua tcllibus funt conviât* . Ad hoc requifita diâorum, perleâaque diligenter aufto. itate eos damnandos ac deponendos efle communi fententia convenim® omnes. Ne igitur in majori fcandali prorumperetur occaftone , pnefatum Stephanum epifcopum convenimus, Ac ad mifericordiam dc tali judicio exoravim® . Noftris ergo precib® inclinat® Venerat, epifeopus eos benignifftme

. penetrata* culpas indulfit ,A
eo tamen tenore , ut fi forte deinceps fuis non ohtcmperarent mandatis, eidem fubjaccrem definitiofu & .... incurrerent............ ut prefats no» fine damnationi & epifcoporum fubjacerent.

chr iit i CW,,T'

Ego J. Oei gratia Gradenfis patriarcha huic conflit, fub.

Ego Stephanos Dei gratia S. R. E. diae. ss.

Ejjo Penus Dei gratia Caprularum epifc as.

Ego To. Dei gratia Equilenfis epifcopus .

Ego Buricus Dei gratia civitatis Nove epifcopus.

Stephaniis Methamaucenfis epifcopus laudo & confirmo.

Ego Dominicus Gaufoni Archipresbyter Torccllane ecclefic manu mea fubfc.

Ego P. Dondi clericus ecd. S. &c.................... cum plebano manu mea fubfc.

anno C**'STI

®*C O N C I L 1\j M ROMANUM

Jh eaa/i *Gebbnrdi 9trctbetrgt^is tlefiit A Honorio II. papa anno* 11x7. *celebratum.*

ROmam profeâus Gebhardus multa in A-B dalbcrtum hfoguntinum coram pontifice commentus «ft, querens fe neque tcftibus legitimis conviftum, nec Ipome confefium , fed iola epifeopi iniquitate oppreffum gravari , & epifeopatu immeritum privari. Cui aures credulas pneoens pontifex literal dedit ad archiepifcopum , objurgans quod iniquius inepifeopum egiflei. Repofuit continuo Adalbertus dolos callidi hominis detegens & gcftorum a fe juftitiam pandens; fecundum hcc pontifex coaftis cardinalibus & epifeopis cauiun Gcbhardi traftare diligenter coepit ; eaque fedulo exeuflâ , tandem de fcntentia concilii nronunciavit, quod *Geiburdut tnifeoputut upictut tittriui* KOK *dobeut obtinere*; qua de re fynodicas ad Adalbertum Moguntinum fcripfit . C Has omnes literas, utpote que concilii hujus alias ignoti, hiftoriam explicant & illuftrant , ex codice Udalrici numer. CCCXXX. CCCXX1X. CXXXXIV. at CCCXXV. huc trasfero.

H. firwt Dei , A. venerabiti fratri Moguntina archiepifeopo Û *apofloitea fedii legato faintem & apoflolicM» benediSianent.*

Scimus quidem zelum Dei vos habere , quem tamen , falvq caritate condire debetis , ut nihil indifcrere, fed omnia rationabiliter, &lecundum Deum agere valeatis. Wurtaeburgenfisquippeecclefic defignatus epifcopus, fe a vobis contra juftit-am gravari, & ««judicium fuftinerequerelas D nobis depofuit, quod ipfum neque accufatoribus, neque tcftibus legitimis convi&um , neque fponte confeflutn, neque canonice examinatum, tan!|uam ecclefi» invaforem, in qua fe eledum afeverat, & fimoniacum pronuntiatum , communione ecdefiaftica privaveritis. Quod fi ita eft , fraternitatem veftram a canonicis regulis divinitus tnfpiratis liquido conftat deviaftê. Ait igitur lacra canonum audotitas adimi epifeopo epifeopatum non debere, antequam caulas eius exitus appareat. Item ex epiftola Papu fcripta Anaftafio , ft exteris epifeopis in Alexandrina fyaodo congregatis: Ce *Judicitt epijioporeuu*, aadr wrevu-*fitlniftis, diverfat* A *patrilni regulat noentueAi ce». fittniai* . Qmük *igitur ad repellenda impetitonun^ enachineuuenta , & fiut preparandat refpen/ouei , & feflet cottfirileaudei*, d* *concilia epifeoponen putrenda*, μμν4τ *& 6. tttenfet mundumermt concedi :* Sidaav *autem* «pmw, *in* yan *plurimi* caarardea/ . ious vero quam 6. menfes non reperi ^quoniam hxc laicts induite fimt, quanto magis facerdorihus ? Inducic namque non fub aneufto tampore, fed fob longo fpatio concedende funt, ut a«ulati fe preparare atque coeat iofidiato* res pleniter fe munire valeant. Judices aurem & accufiitores tales efle debent, qui omni careant fufpicione, 0c ex caritatis radice fuam defiderem fententiam promere.

H. fm&iffiuto & ttniverfati papa A. Dei gratia Moguntina ecclefia bumtiit utiiufbr & upe- fielice ftdit lcgutm, debiteut, ut tento npoflolico , obedimtiem , tJ dcvotijiifuni , ut tanto putri re-Mertutiuru.

ccu*xl '

Acceptis fanftitatis veflm literis fuper caufa fratris illius, fi tamen frater dici debet, qui fanftsi Wrtzeburgenfis ecclefic epifcopatum ufurpat, intelleximus totius caufie ordinem longe aliter , quam fe veritas habet fummo apoflolatui veftro innotuiffe, quoniam multa folent per furreptionem fieri . Idem namque fanftitati veflr» contra nos querelas depofuit, dicens fe a nobis prxjudicium fuftinere, & contra juftitiam przgravari. Nos vero in hac caufa, Deo tefte , & confcientia noftra, nihil egimus, quod canonicis regulis poflit obviare, nihil unde fanditati veftrse fufpedi elfe debeamus , nihil unde aliquis , qui caufam ipfiun plenius traâaverit , poflit reprehendere; fed quicquid in haccaufa egimus, non telo amaritudinis, fed telo juftitiae ; non aliquo odio permoti, fed officii noftri intuitu ; non contra fandorum patrum canones, fed fecundum canooes egimus. Scimus quidem, juxta Sanftonun Patrum regulas divinitus infpiratas, epifeopoepifcopatum non adimi debere, antequam caufie ejus exitus appareat. Sed optime novit fimdiffimus apoftolatus vcfter , hanc Andorum patrum fententiam de dubiis epifcoporum caufis, non de manifcftis debere intelligi . Ejus vero , quo de agitur, impudentiflima caufa, & certum crimen nullum legitims defenfionis, nullum juftc excufationis cotocetn recipit* Luce igitur darius patet omnibus, quod nullis meritorum privilegiis , nulla praeunte eledione ad tanti facetdotii gradum eft aftecutus; fed tyrannica violentia intrufus in ovile Domini , cum non per oftium intravit , fed aliunde per ambitionem & fimoniacam hsrefim tanquam fur & latro impudenti(fime irrupit ; & quod fine magno dolore & cordis compunftiooe dicere nonpofliunus, locum legitimi paftoris fibi ufurpavit , quem fibi fanda wrtreourgenfia ecclefia dc *filiis mis* communi voto dc cotucnfu cleri, & plebis, nobifque laudantibus, dc confentientibus canonice intronizandum elegerat, utpote natalibus , & moribus nobilem, ecdefiaftica difciplina adprime eruditum, fide catholicum , natura prudentem, vita caftum , fobrhun, humilem, afiâbiJcm, litterarum, in lege

Dei

Dei inftrutem , in fenfibos fcripturaram cau-A timentibus vir» cosnpatiturft condoiet vobia Theo-
■tum, ft per omnia facerdotali nomine fit bono» rook*» ecdeʃia & compaffa eft, fit condoluit vo- ANNO CHRISTI
ΛUNO CHRISTI re digniffiintun bis jamdiu mater veftra fanAa Romana ecdefia.

Unde ad fit veniente bons memori* dominum fe. epifeopum «cftram benigne recepit , & benigne dimiht, fperans quod per eum Deus velkt finem imponere affliftkxu veftr» Poft obitum vero ejus cum deminue meus Papa H. andiret dominum G. eidem ecclefi» incubare , dotrino Mocuntmn . tanquam vtftro métropolitain , fic apoftolk» fedis legato per me literis , & viva voce ex communi epifeoporum , ft cardinalium deliberatione mandavit, quod prsdiftus frater G in Hcrbipolenfi ecdefia epifeopatus apicem ulterius obtinere non debeat . Ex parte itaque Der ft beati Petri , ft domini mei mm Hoooni vobis praecipiendo mandamus, ut idiptum fenus tis, idipfiun (apiatis omnes , ut non fint m vobis fchumata , fed ab eodem viro voa feparando, ft nullam ci reverentiam tanquam veftro epifeopo vel elefto exhibendo in unum conveniatis , ft quantocius poteritis epifeopum vobis, fecundum Deum canonice eligatis . Alioquin vobis, ft ecclefi» veftne divinum officium interdicemus . Ad h»c bene agenda coeperetur vobis divina gratia.

**/. ■■-- cccxxiv, *Heneruu tfifeeptu fimu fervorum Dei venera- ʃ JHqnmtine anbinifafO falutem & aptflalicom Ιτμ ΙѴΙμ μ .*

Super cauia Gebhardi, de quo nos rogavit tua fraternitas, fratrum noûrorum epifeoporum , & cardinalium confilium requifivimus . Ex eorum ergo deliberatione proviâun eft, quod in Hertd-.polenfi ecclefia idem Gebhardus epifeopatus apicem non ulterius debeat obtinete . Datum La, g teran. IV. non. martii.

F. »n4 ». cccxxv.· *Fréter Ç. (Gerardut) fanHa Λμ μ μ ecclefia curdinelii , & afefteiica fedis legatut . DiLtflis i* Cbrifte fratribus Q. prapqfito C aiiis Wirmbttrgc^fit ecclefia clericis falutem , & eanc bonnet.*

Quantis & quam diuturnis calamitatibus ecclefia veftra jam diu fit afflifta , fit attrita , non folum Theotonic», verum & Italiae confiât effc notiflimum. Supertjbibus in rcligiofis ft Deum

ic t i

WIRCEBURGENSE CONCILIUM SEU CONVENTUS

Jb *qm Conradut regni Germanici invafor anathemate damnatur, aaaa* 1117 *celebratus.*

QUanquam concilii nomen conventui huic B nullibi tribuitur , merito tamen inter concilia accenfcndum judico, cum ex ecdefiafticis & pro decernenda ecclèfiaftica pcena in Conradum fratrem Friderici ducis Aliati» , (qui de» in regnum & imperium obtinuit) regni germanici contra Lotbarium regem invaforem , cooftiterit . En verba Annalift» Saxonis Eccardiani. *Anno Deminca hearnatiomt mill<fimo CX1V1U.* (aNatali anni H17. ccepto) *Rex natale Deatiai Wirceburb celebrat , ibique fimftn rumore percelli· & ter, Conradxm fratrem Friderici ducis Aljatia rr- nomen ufxrpaffe . Hac de caufa Magedaburgenfis, & Moguntinus , & Salfeburgenfis archiepifcopi, aliiqm flaret, qui tunc aderant epifemi Couradum cxcommunicavcrunt.* Concilii hujus fynodieam epiftolam ab Adalbcrto Moguntino ad S. Ottonem Bambergenfem, nobis Udalricc codice num. GCCXXXVn. fervavit.

A. Dei gfttta Megmtimu arcbiepifcofeu , & apeflolica fe£s letatus venerabili fratri O Bamiergmfi epifeopo falutem n Domim.

Excommunicationem, quam communicato fratrum ft prindpum confilio in invaforem regni fecimus , jamdudum fraternitati veftr» per literas noftras fignificavimus Sed quoniam du bitamus, utrum ad voʂ pervenerint liter» , audivimus enim ɋuod ecclt - - e>Jigno. rare; mittimus iterumpnricntesapices, monentes, ut quod fecimus nos, ft vos faciatis, ft per omnes ecdefias veftras ipfum iniquitatis sudorem cum fautoribus fuis a communione chriftiana, ft omni divino officio arceri predpiatis. £>

e <gg>ea @g><g

CONCILIUM NAMNETENSE

Ad HildtUrte arcbiefrfnft Tame^fi, nm faffragancit tfifrtfii celebratum, mtnfe O&obrt anno Chrifti, MCXXVJ1.

Epiftola Hildeberti archiepifeopi ad Honorium E papam, de iis qu» aêa ft ftatuta fuerant in fynodo Nainnctcnfi , quorum confirmationem petit.

Hnorio Dei gratia fanflifime fatri fae , fanda·· que Romana ecdefia fumou fontifici , HiUfbcrtue humilis Tarenam minifler, debita intégritétem ebedientia.

BEatitudini veftr», reverendiffime pater , decrevimus exorandum , quod ex fuggeftione venerabilis Britannorum comitis, pariterquepro vinetalium confilio epifeoporum, in Britanniam defeenderimus. Ubi poeter alias multiformes ft *abhorreodu* enormitates, matrimonia quidem inceftus , fanAuarium autem Domini hereditaria fucceffio polluerat. Qpapropter convocatis eifdem, ft abbatibus, multitque rcligiofis ac fapientibue *viris* , in Urbe Namnetenfi triduo fedimns in ea fynodum celebrante : ex qua, largiente Domino, ft ecclefi» honorem , ft populo magnum confiat emerfiflê frufium.

Siquidem ufque ad diem pnefati conventus hujufmodi confuetudo in terra comitis exriterat, ut decedente marito vel uxore , univerfia dece dentis

——I --dentis mobilia in
jJ**® resrt. Ptacterca «
«omm fibi fifcml

fooliabat, quam procella. Utranque autem exa-«ioıкη nb ocum totius concilii comes in noftra manu depofidt: pofttdans in eoa excommunkatioms gladium extendi, quicumque aliquando vd manumiflà petere, velmanumiflioms plenitudinem imminuere attentarent. Totus itaque confeflus dt gratiarum aâkme illum profecutus cft. dt perfecutus anathemate beneficii diftraftorem.

De incefluofis autem conjugiis hoc tmiverfitati ccnfidentiumplacuic , ut epifeopi quidem in omtubus fuis cboventfcus , reliqui vero facerdotes in ecdefiis, talia contrahi matrimonia publice prohiberent : cos quoque excommunicationi fubjicercnt, quicumque poft pnefentis fynodi aftiooem fcientes inirent incсftarum ftedera nuptiarum.

Placuit dt hoc untverfis , ut ad incutiendum ceteris metum, filii ex hujufmodi commixtione deinceps generati, relut fpurii haberentur, dt ad legitimos heredes jus paternum tranfiret.

Bono in ordinibus celebrandis canonicas fanâioocs dt diligenter attendi juffimus, dtinofteofe cuftodiri.

Ordinari filios facerdotum, nifi prius canonici regulares aut monachi fieront , aflenfu com* muni nobis fynodus interdixit. His autem quos jam ordinatos conflabat, abolendas fncceffionis intuitu, in ecdefiis qutes patras coram miniflrarent, miniflrandi abftulimus facultatem.

Prehendas , dt quaslibet ecdefi* dignitates , rigoro quo debuit inhibitum eft hereditate obtineri.

His addita funt dt alia in hunc modum, quibus ex canonicis prodeuntibus inftitutis prnfens fynodus dt aflimfam pneftitit, dc tervanda decrevit .

Hrc igitur vobis , furite pater, fisnificanda cenfuimus : quatenus aâa canonice veura confirmare dignetur auâoritas, dc datis ad epifcopos litteris communiter exhortari omnes , ut quitcumque eis facienda ianximus in Chrifto dc docenda, ipfi «ooque cum Chriflo facere Audeant dc docere . Illam proterea manuinilfiooem de naufragiis , dc de uibftaotia moriendum, quam comes in noftra manu depofuir , vos beariffime pater , non gravemini confirmatkme apoftolica roborare , ac prohibere , ne quis omnino eam refeiodere , vel aliqua ex parte minuere profbmat. Confervet vos Dominus ecdefi* fus, fanât pater.

EPISTOLA HONORII PAPÆ. "Âjjro'

Ad epifcopos provint» Turooenfis, ut obfesvent ftatuta concilii Namnetcnfic.

/ferorw tftfar·" firmu firotrma Dti, vntrtii-Uhtt frttnhu iHttrtflij faffsrgeatu t/ijet/it, ftbatta b tft/Wktuu kttii&Mai.

ZTfAriflimus frater obiter HildebertusTurooen-V-al fis epifeopus, ficut bonus paflor pro grege fuo vigilans, evocatis fratribus, & aliis reirgiofis vins , quemadmodum ex fuarum litterarum mfpeâiooe cognovimus, in NamnetenG civitate de more metropolitico concilium celebravit. Ibione de incçftis nuptis, & de ffuriis factrdotum miis, de de his oui quafi hereditaria fucccffioncÿ eccкfiaftica petebant beneficia, dt de aliis diligenter pertra&ans, corrigenda correxit, dt ftatuenda conflituit. Univcrfitati ergo vcftr* maodamus, quatenus ea que ab ipfi», juxta fanâorum patrum decreta, ibi ad honorem Domini dt falutem populi flatuta cfle ncfcuntnr, hrefrag»biliter obfervetis. Sicut enim in humani compage corporis membra famulantur dt obediunr caîiti, tanquam fiiprcmo provifori, ut fie pcribna trvetur incolumis: ita fidelium mentes unius effete voluntatis , pro cuflodienda unitate fidei & flatu ecdefie , fuis debent humiliter patere prolatis. Adhcc pravas illas confiietudines aco* mite Britanni* clariffimo in manu pariati archi* epifeopi * refutatas, quarum una mit quod maritis , vel uxoribus decedentibus , bona eorum mobilia a poteftate fieculari diripiebantur / alte* ra, qua illis qui naufragium evaferant, etiam qu* in portu poftmodum inventa erant auferobantur, damnamus, dt ne quis etf futuris temporibus renovare profumat, auâoritate apoftolica interdicimus. Iniquum enim centenius cfle, ut quem Divine dementi* magnitudo a feviem tis pelagi voracitate exuit, hominum fieva rapacitas audeat fpoliare. Piorum namque imperatorum emanavit auâoritas, ut etiam earum rerum, que in tempeflate maris levand* navis caufa e^petuntur non amittatur dominium . Non enim eas aliquis eo animo abjicit quod habere nolit, fed quo periculum effugere poflit, dc qui res ipfas lucrandi animo abftulerit, furtum committit.

Datum Laterani xjji. Kal. Junii.

* *·***·> £££?*

G. C. Haic ioterfailTe concilio sono Ncntvii.Vvsl-Jonea» Lconenfem epifeovutn «Ididerant Gillt» Chrlftianc SaaMnartbini fratre·. Quod quia non auro «b iia mfi ex ptobatiffitnia monumenti· affirmatum , an-MS» concilii carnffiiM cooftitucum exiftitao .

<Sg>€$ 3$ €&€&€&

CONCILIUM LONDONIENSE

Seu Weftmonafterienfe fiib Hoocrio II. fecundum, pro reformandis moribus ecdefie, triduo celebratum in Anglia, anno Domini Mcxxvn.

QU» 1st· dr roqpsre , pus aarfforv , pmrev da Mqfa *tr* errqtec, ÀÛr Jteedacr ÀadtÂa, paid i»4» ccdbritaav Jwrir, pw ridew *fntfnuu nttr-*/emes , cMriuMSar *Fhnutii 9igini*&* , fei>r SMnpmr *fcrifttr* , srab» jUsSes pк«* JMsrrtets Parw, pe /es VMjShv «ere rateniMtar , daftr»lium, omnium epifeoporum dt abbatum, dtqneramque reliriofanun periboetum totius Anglic, apud mooaflerium S. Petri in occidentali parte Londooi* fitum. Cui Concilio prefedit ipfe.ficut archiepifcopus Cannuric, dc legatus apoftolie* fedis, confidentibus fecum Guillelmo Win-

— ‡ Elienfi , Ererardo Nortvieenfi, Snefndo Cie©· onusti ftrenfi' Wchaido Herefordenfi , Godcfredo Bathoninenfi, Joanne Rcflênfi , Bernardo de fanâo David , Urbano ClamQrjatenfi five Lsndavenfi, David Bangornenfi. Ricardus Londonien* fia A Robertus Covenrrenfis jam objerint, nee .Jiquis in fedem illorum eoufque fucceflerat . Türftaous autem Eboraccufis archiepifcopus, direâis nuntiis ac litteris, rationabili cauta oftendit fe conventui ipfi iorerefle non potuifle. Randulplius vero Dunhelmcnfis epifcopus eo tendens, infumitate coneptus eft, nec iter cceptum per* ficerc potuit, ficut prior ecclefia, & clerici quos illuc direxerat, fub teftimonio veritatis attetUti funt. Wigomeitfis autem epifcopus Simon apud parentes erat; Confluxerant quoque illuc magne B multitudines clericorum, laiconun, tamdivitum quam mediocrium, A taftus eft conventus grandis & inatftimabtlis. Sedit autem tribus diebus, id eft tertio Idus Maji, A die fequenti, tertioque poft hoc, qui fuit decimus feptimus Kalendas Junii. A&a funt ibi de negotiis fiecularibus nonnulla, quedam quidem determinata,quxdam dilata, quadam vero propter nimium cftuantis turbe tumultum, ab audientia judicantium profligata . Qux autem communi epifcoporum confenfu in ipio concilio decreta funt A ftatuta , ficut illic publice recitata funt A fufeepta, in hoc opere placuit annotare. Sunt igitur *haec.*

TITULI CAPITULORUM. C

CAPITULA.

I. *Ut beneficia nec vendantur , nec emantur.*

Ecclefias & eedeGaftica beneficia, feu quoslibet ecclcfiafticos honores, vendi vel emi , auâoritate B. Petri apoftolorum principis & noftra omnino prohibemus . Qui vero hoc praeceptum violafte couvi&us fuerit , clericus quidem , ctiamfi canonicus regularis fit vel monachus,ab ordine deponatur; laicus vero, ex lex *St* excommunicatus habeatur, & ejufdem ecclefix vel beneficii potcftatc privetur.

II. *Ut nemo* p<r *pecuniam ordinetur aut promoveatur.*

Ordinari quemquam per pecuniam in Aecdefia Dei, rei promoveri, audoritate fedi» *npo&olicK* modis omnibus inter· dicimus. m«t-

III. t» *nttBitnu ccrtd pre rccipkadis reguicribus non fient,*

Exs&fonet certas pecuniarum pro recipiendis monachis, canonicis, &fan£itnonialibus, condemnamus.

IV. *Ut nullut in decantem, nifi presbyter*, tmlhu in atcbidiatonum, nifi diaconat, istflituatar.*

Nullus in decanum nifi presbyter, nullus in arcbidiaconutn nifi diaconus conftftuatur . Quod fi quis ad hos honores infra prxdidtos ordines jam defignatus eft, moneatur ab epifeopo ad ordines accedere. Quod fi juxta monitionem epifeopi ordinari refugerit, eadem ad quam defignatus fuerat, catcat dignitate.

V. *Ut presbyteris, étc. interdira fint otalic·rum contubernia.* a;«>·· « ».

Presbyteris, diaconibus, fubdtaconibus, & omnibus canonicis , contubernia mulierum illicitarum penitus interdicimus. Quod fi concubinis, quod abfit;ve!conjugibus adhzierint: ecclefiaftico priventur ordine, honore, fimul & beneficio. Presbyteri vero parochiales fi qui tales fuerint , extra chorum ejicimus, & infames effe decernimus.

VI. *Ut arcbidtaconi if alii boc folicite curent.*

Archidiaconis, vero, & miniftris quibus hoc incumbit, audoriçate Dei & noftra prxeipimus, ut omni ftudio & folicitudine procurent «b ecdefia Dei hanc perniciem omnino eradicare. Quod fi qui in boc négligentes, vel, quodabfic,confentientes inventi fuerint : primo & fecundo ab epifeopis digne corrigantur, tertio vero canonice feverius corripiantur.

VII. *Dt concubinis prttbyttrorum it canoni·eorum quid agendum.*

Concubinx vero presbyterorum & canonicorum, nifi * ibi legitimenupfcrinr, · u. .b.· extra parochiam expellantur. Quod fi poftea culpabiles inventx fuerint, io cnjuicumque teriitorio fine, n miniftris ecclefix capiantûr : & fub excommunicatione prxeipimus, ne ab aliqus potcftate minore vel majore detineantur , led libere eifdcm miniftrisecclefix tradantur. & ecclefiafticz diiciplinx vel iervituti epikopali judicio mancipentur.

VIII.

BUU Iteun.

VIII. *Ut trihtt Üverfot arcbidiatottatnt teneat.*

Ut nullos archidlaconus in diverfis c. pifcopatibus diverfos archidiaconatus teneat, fub anathemate prohibemus : iramo ei, cui priusaffifnatus erat, .tantum adhaereat.

SHU 7.

IX. *Ut Epifeopi* Merett ire, firmam non nutat.*

Epifeopi, presbyteros, abbates, monachos . priores fubjeâos , firmam tenere inhibeant,.

Sitii ».

X. *Vt dttirii tie integro reddantur.*

Decimas, ficut Dei fummi dominicas, cx integro reddi praecipimus.

XI. *Ut Jetiez & benefitia fine canftnftt tpiftri non dentur.* cifiusTi

Ut nulla perfona ecclefias vel decimas , feu quxlibet alia ecclefiaftica beneficia, det vel accipiat , fine confenfu & auAoritatè epifcopali, canonica auâoritate vetamus.

XII. *De indnmtntit abbatifamm vel fonflimoniaiiuiit.*

Nulla abbatiffa vel fan&imonialis carioribus uratur indumentis, quam agninis vel cattinis.

Rex igitur cum inter hxc Londonte morantur , auditis Concilii geftis confenfum praebuit, auâoritate regia & poreftare conceffit , & confirmavit ftatuta concilii a GuilielmoCantuarienfi archiepifcopo & fimfte Romane ecclefic logato apud Weftmonafterium celebrati. *HtciUc*

&<3B

CONCILIUM TROJANUM

In quo Honorius II. Rogerium Siciliar Comitem excommunicavit·

De eo Met Alexander Abbas Celefini Monafterii sudoris coaevi, in libris compleftentibus geftus Rogerii Comitis , poftea Siciliae regis: *Hec neora prafatus Apoftolicut* (Honorius feu. II.) *Beneventum repedat* (anno nempe n 16. circa firftum S. Martini (*ibiqm* «M *bnga intercedente mora rxrfue Trojam revertitur* (verofimiliter fub exitum menfis Novembris) qui ibidem Epifeoporum celebrans Concilium Rogerium iterum, vel quifquis ei ad adipifeendum ducatum confenfurus, feu opem colliturus effet, ab Ecclefia excommunicando eliminavit.

ANNO

CONCILIUM TRECENSE,

Quo Templariis militibus·, anno fi» inftitute religionis nono, una cum regula aflignatus eft habitus albus, anno Domini MCXXVHI. tempore Honorii papa: II.

A*cta concilii, temput , & locum enarrant* 7>-run *lib.* u. cap. 7- *ifta feribit:* Concilio in Francia apudTrecas habito, cui interfuerunt dominus Remenfis, & dominus Senonenfis archiepifcopi, cum fuffraganeis fuis. Albanenfis quoque epifeonus, apoftolic» fedis legatus, abbates quoque Cincrcienfis & Qaravallenfis, cum aliis pluribus, inftituta eft eis regula, & habitus affignatus , albus videlicet , de mandato domini Honorii pape, & domini Stephani Hierofolymitani patriarche . Cumque jam annis novem in eo fiiiflcnt propofito, non nifi novem erant: ex tunc ccepit 'eorum numerus augeri, & pofleflk>nes multiplicabantur. Poftmodum vero tempore domini Eugenii papa», ut dicitur, cruces de panno rubeo , ut inter ceteros eflênt notabiliores, mantellis fuis coeperunt afluere , tam equita quam eorum fratres inferiores, qui dicunturferventes: quorum ra adeo crevit in immenfum ut hodie trecentos plus minufve in conventu habeant equites, albis chlamydibus indutos, exceptis aliis fratribus, quorum pene infinitus eft numerus. Pofleflsones autem tam ultra quam citra nare adeo dicuntur habere, ut jam non fit in Dorbe Chriftiano provincia, que prediftis fratribus bonorum fuorum portionem non contulerit, & regiis opulentiis pares hodie dicantur habere copias. Qui, quoniam juxta Templum Domini, ut praediximus, in palatio regio manfionem habent, fratres militiae Templi dicuntur. Opicum diu in honefto fe confervaflent propofito , profeflioni fiue fatis prudenter fatisfacientes, negleda humilitate, que omnium virtutum cuftosefe digoofeitur, & in imo fponte fedens non habet unde cafum patiatur , domino patriarche Hierofolymitano, a quo dçordinis inftitutionem & prima beneficia fufccperant, fc fubtraxerunt, obedientiam ei , quam eorum pradeceflbres eidem exhibuerant , denegantes : fed & ecclefiis Dei , eis decimas & primitias fiibtrahentes, 3c eorum indebite turbando poffefliones, fafti funt valde molefti.

Ude de Tcneplariii Tpriut. rtila concilii, dT *patret qui eidem interfuerunt, fnfiut defiribtattur'in 3gula Templariorum , quam ex biUbtbtca S. Vierii Parifieifit acceptant Uc jubjungp.*

anno CH<4TI

UGULA fJVPBSVM COMitILTTONVM Chrifti ttMflùptt SelenKttia.

PROLOGUS.

OMnibus in primis fermo nofter dirigitur, quicumque proprias voluntates fequi contemnunt, & furamo ac vero regi militare anim puritate cupiunt, ut obedienti* armaturampr» claram aflumere, intentiflima cura implendo pneoptent, & perteverando impleant. Hortamur itaque, qui ufque nunc militiam focularem, in 3ua Ghriftus non fuit caufa, fed folo humano avore amplexati eftis, quatenus horum unitati, quos Dominus ex maflâ perditionis elegit, &ad B defenfiooem fanft® ecdefi* gratuita pietate compofuit, vos fodandos perenniter foftmetis. Ante omnia autem, quicumque es, o Chrifti mites, tam fanftam convertationem eligens, te circa profiriBonem tuam oportet puram adhibere diligentiam, ac firmam perteverantiam; qu* a Deo tam digna, fanfta, & fublimis efle dignofeitur, fit fi pure dc perfeveranter obfervetur, inter miHtantes, qui pro Chrifto animas foas dederunt, fortem obtinere mereberis. In ipfa namque refloruit jam dc reluxit ordo militaris, qui dcfpefto juftiti* telo, non pauperes aut ecdefias defenfire, quod fuum erat, fed rapere, fpoliare, interficere contendebant. Bene igitur nobifeum agitur, quibus Dominus dc falvator nofter Jeius Chriftus amicos fuos a civitate fanfta in continuum Franci* dc Butgundi* direxit, qui pro noftra falute vereque fold propagatione non cef-fant animas foas boftiam Deo placentem offerrç. Nos ergo cum omni gratulatione ac fraterha pietate, precibufqt* magiftri Hugonis, in quo pnadifta militia fumpfit exordium, cum Spiritu ianfto intimante, ex diverfu Ultramontan* provinci* manfionibus in folemnitate S. Hilariian-

A>.0 <<‹i. oo MCXXVHI. ab incarnato Dei Filio, ab incho-

‹h« i, i»»ir. atione praadift* militi* tx. ad Trecas, Deo duce, in unum convenientes, modum dcobfervantiam equeftris ordinis per fingula capitula ex ore ipfius magiftri Hugonis audire meruimus, ac juxta notitiam exiguitatis noftr* fcienti*, quod no-D bis videbatur amurdum, omneque quod in prasfenti concilio nequivit efle nobis ‘ memorabili-

Λ·"îi>/'. H. ter relatum ac computatum, non levitate, fed cqufolte, providenti* dt diferetioni 'venerabilis patris noftri Honorii, ac inclyti patriarch* Hierofoiymitani Stephani, fertilitate ac neceffitate

♦f. . non ignari orientalis * religionis, nec non pauperum commilitonum Chrifti, confilio communis capituli unanimiter commendavimus. Sane autem prorfus licet noftri diftaminis auftoritatem permaximus numerus religioforum patrum, qui in illo concilio divina admonitione convenerunt, commendat: non debemus filentertranfire, quibus videntibus, dt veras fententtas proferentibus, ego Joanna Michaclenfis pnefentisE

• S ·«>■«< pagin* « juflu concilii ac venerabilis a ı abbatis

ixiau<«. Qar*vallcnfu, cui creditum ac debitum hoc erat, humilis feriba eflfe Divina gratia merui.

AlaimTM *patrteH* M *Trecetf.*

Primus quidem refedit Matthcus Albanenfis epifcopus, Dei gratia fanft* Romane ecdefi* legatus, deinde RainaldusarchiepifcopusRemeo£s, tertius Henricus archiepifcopus Senooenfis, de hinc coepifcopi eorum, RanckedusCamotçnfis epifcopus, Goslenus Sueffionum epifcopus, epifeopus Parifienfis, epifcopus Trecenfis, prsefol Aureliancnfis, epifcopus Antifiodorenfis, epifeopus Meldenfis, epifcopus Catalaunenfis, epifcopus Laudananfis, epifcopus Bdvacenfis t abbas **·*? Vesdiacenfis, qui non multo poft faftuscftLugdunenfis archiepifcopus, ac fanfta Romans ec^ défis legatus, abbas Ciftereicnfis, abbas Potiri* niacenfis, abbas Trium fontium, abbas S. Dionyfii de Remis, abbas & Stephani de Dinone, abbas * Motef.... fupra nominatus abbas Bemar.'M»hf«,.f, dus Clarcvalknfis non defuit, cujus fententiam prsfcripti libera voce collaudabant. Fuerunt autem & magifter Albericus Remcnfis, dt magifter Fulgerius, ac complures alii, quos longum effet enumerare. Ceterum vero de non litteratis id» neum nobis videtur ut refla amatores veritatis adducantur in medium. Comes Theobaudus,comcfque Nivemenfis, ac Andreas de Bandinento, intentiflima cura quod erat optimum formante., quod eis videbatur abfurdum temperantes, in concilio fic afliflebant. Ipfe vero magifter militi*, I Hugo nomine, revera non defuit, & quofdam de fratribus fois fecum habuit, verbi gr. fratrem Godefridum, fratrem Rorallum, fratrem Gaufridum, Biiol, fratrem Paganum de monte Defiderii, Archembaudum de & Amano. Ifte vero magifter Hugo cum fuis difcipulis modum dtobfervantiam exigue inchoationis fui militaris ordinis, qui ab illo qui dicit. £ge pnacrpraar, *φû j, ij ltfttr vtUf^* fumpfit exordium, juxta memori* fu* notitiam fupra nominatis patribus intimavit. Placuit itaque concilio, ut confilium ibi Clima & confideratione divinarum¡ feripturarum diligenter examinatum, tamen cum pro,videntia þap* Romanorum patriarch* Hierofolym^tarum, necnon etiam affeniu capituli pauperum commilitonum Templi ,quod eft in Jerufatem, feripto commendaretur, ne oblivioni traderetur, dc inenodabiliter ferveretur: ut refto curfu ad fuum conditorem, cujus dulcedo tam mei fuperat, ut ei comparatum velut abfynthium fit amarilEmum, pervenire digne mereantur, prseftante cui militant, & militare queant per infinita foculorum focula. Arnen,

INCIPIT REGULA PAUPERUM COMMILITONUM SANCTÆ CIVITATIS.

L

*Qulittf DivimuH efici** Mufait.*

VOs quidem propriis voluntatibus abrenuntiantes, atque alii pro animarum falute vobifeum ad terminum cum equis & armis fommo regi militantes, Matutinas, & omne fervittan integrum, fecundum canonicam inftimtiooem, ac regularium doftorum fandas civitatis confuetudinem, pio aC puro afieftu audire univerfaliter Audeatis. Idcirco vobis, tqperabiles fratres, maxime debetur, quia pnefontis vit* Juce defpefta, contemptoque veftrorum corporum cruciatu, fievientem mundum pro Dei amote vilefoere perenniter protnififtis i divino cibo refefti ac fatiati, dc dominicis precepiit eruditi & fumati, poft myfterii Divini conlummariooem nullus pavefoat ad pugnam, fed paratus fit ad coronam.

II.

jQwid ararime/ danseatra/, *β M fovit* *hub*

Chriftianitatis forte remotus (quod fima evenifle non dubitamus) pro tali abfcnda Dei forvitium non audierit: pro Matutinis, nedecim orationes dominicas; ac pro fingulis horis, feptem>,

anno CH,oi5I -ptcm; fed pro Vefperis, novem dicere coHanda-A mue, ac libera voce unanimiter affirmaram. Ifti etenim ha felutifero labore ita direfti, non pofent accurrere hora competenti ad Divinum officium. Sed, fi fieri porcft, hornconfiitut*non prntereant ante mftitufum debitum.

HI.

teid qgoadem *pro fratribur defituBis.*

Qpando vero quilibet fratrum remanentium, morti, qu* nulli parcit, impendit quod eft impoffibile auferri: cappdlanis ac clericis vobifeum ad terminum caritative fummo facerdoti fervientibus, creditum officium dc Mifiam folemniter pro ejus anima Chrifto animi puritate jubemus offerre . Fratres autem ibi adftantcs, & in brationibus pro fratris defunfti felute pernoftantes,B centum orationes dominicas ufeue ad diem feptimum pro fratre defunfto pcriolvant : ab illo die quo cis obirus fratris denuntiatus fuerit, ufque ad pnediftum diem , centenarius numerus perfeftionis integritatem cum fraterna obfervatione habeat . Adhuc nempe Divina ac mifericordi caritate deprecamur, atque paflorrii auftoritate jubemus, ut quotidie , ucuti fratri in vicibus dabatur dc debetur , ita quod eft neceffarium iuftentatkmi hujus vit* , in cibo dc potu tantum , cuidam pauperi donéç ad quadragefimum diem impendatur. Omnes enim alias oblationes, quas in morte fratrum, dc io Pafchali folemnitate, CNterifque folemnitatibus, Domino, pauperum commilitonum Chrifti fpontaoea pau-C pertas indifcretc reddere confueverat, omnino prohibemus.

Capollasû viffuao tJ vtiKtuuo toutuuo haioaut.

Altas vero oblationes j dc omnia eleemofynarum genera , quoquo modo fiant, capellanis, vel aliis ad tempus manentibus, unitaticommunts capituli reddere pervigili cura praecipimus . Servirons itaque ecclefi* vifttun & amiftum fecundum auftoriratem tantum habeant , dc nihil amplius habere pnefiimant, nifi magiftri fponte caritative dederint.

V.

Do militibus dftm^Us psi foot ad tsrmiuum.

Sunt namque milites in domo Dei, templiqueDdc Salemonis/,--ad-terminum miferieorditer nobifeum degentes . Unde ineffabili miferatiooe vos rogamus, deprecamur, dc fed ultimum obnixe jubemus, ut fi interim tremenda poteftas ad ultimum diem aliquem perduxerit, Divino amore, ac fraterna pietate, feptem dies fitftentationis , pro anima ejus, quidam pauper habeat .

Vt mdltu froier remannu oblationem faciat.

Decrevimus, ut fuperius diftum eft, quod nullus fratrum remanentium aliam oblationem agere prcfiimat : fed die noftuquc mundo corde in fua profeffsone maneat, ut fapientiffimoprophe-

rl-1· »·■ tarum in hoc fe eqmpolfere valeat: Calicem falutaris accipiam, dc in morte me* mortem do-E mini imitabor: quia ficut Chriftus pro me animam fuam pofuit, ita dc ego pro fratribus animam ponere fiun paratus . Ecce competentem oblationem: ecce hoftiam viventem Deoque placentem.

VII.

, *De* MMNdrrata *fUtiont.*

Qpod amem auribus noftris veriffinneteftis infonuit , videlicet immoderata ftarioоe dc fine menfura ftando Divinum officium vos audire : ita fieri non pnscipfamu, imo vituperamus: fed finito pûdrno, Venite exuttemus Domino, cum invitatorio fit hymno, omnes fetae tam fortes quam debiles, propter fcandalum evitandum , AMWO nos jubemus. Vobis* vero refidentibus , unoquoque pfelmo finito, in recitatione Gloria Patri» de talibus veftris ad altaria fupplicsndo, ob reverentiam fante Trinitatis ibi nominat* , furgère, dc debilibus inclinare demonftramus . Sic etiam in recitatione evangeiii, dc ad Te Deum laudamus, dc per totas Laudes, donec finito Benedicamus Domino, flare adfeibimus, dc eamdem regulam in Matutinis fente Maria» toseri jubemus.

VIII.

De rtftfÜM t»vmt»s.

In uno quidem palatio, fed melius dicitur re* feftorio, communiter vos cibum accipere credimus, ubi , quando aliquid neceffarium fuerit , pro fignorum ignorantia , leniter ac privatim querere oportet . Sic omni tempore qu® vobis neceffaria funt cum omni humilitate dc fubjeftione reverenti* petite ad menfam, cum Apoftolus dicat: Paw* " << << mew *Et Pfalraifta vos animate debet, dicens : *Pofiti ori meo rfai* ra/fe/iaw, id eft apud me deliberavi, *ut* km de*linquerem* ia tiqpie, ideft» euftodiebamos meum ne male loquerer. ·· Th·' ' *·· ,

IX.

*Do Mhouo^*

In prandio de cœna fanner fit fente feftio recitata. Si Dominum diligimus, falutifera ejus verba atque prccepta intentiflima aure defiderare debemus. Leftor aurem leftionum vobis indicat filentium

X.

Do conus reft&iom.

In hebdomada namque, nifi natalis die Domini, vel Pafcha, vel feftum fente Marie, aut omnium fanftorum evenerit , vobis ter refeftio carnis fufficiat : quia affueta carnis comeftio intelligitur honoroia corruptio corporum. Si vero in die Martis tale jejunium evenerit, ut efiis carnium retrahatur , in craflino abundanter vobis impendatur. Die autem Dominico omnibus militibus remanentibus , nec non capellanis , duo fercula in honorem fante refurreftioni* bonum idoneum indubitanter videtur. Alii autem, videlicct armigeri dc clientes, uno contenti, cum gratiarum aaionc penrnmeant.

Çualitor manducare militos debeant.

Duos dc duos manducare generaliter oportet, ut folerter unus de altero provideat, ne afperitas vit* , vel furtiva abftinentia in omni prandio intermifeeatur. Hoc autem jufte judicamus, ut unuiquifque miles aut frater «qualem dc equipollentem vini menfuram per fe iolus habeat.

XII.

Ut aliis siiebus duo aut tria Aμμμνμ* *ferttoU fafficiant.*

Aliis nam diebus, videlicet fecunda dc quarte feria, necnon dc febbaro, duo aut tria leguminum vel aliorum ciborum fercula, aut, ut ita dicam, cote pulmentaria, omnibus fulficere credimus : dc ita teneri jubemus, ut forte qui ex uno non potuerit edere, ex alio reficiatur.

XIII.

(h* rife *foutu feria reficere opertor.*

Sena autem feria cibum quadragefimalem ob reverentiam paffionis omni congregationi, remota infirmorum imbecillitate, femel fufficere afefto omnium fanftorum ufque in pafeha , uifi natalis dies Domini vel fètem fente Marin aut apoftolorum evenerit, collaudamus. Alio vero

ANHO CHRISTI

tempore, nifi generale jejunium evenerit, bare-ficiantur.

XIV.

Poft refeSioeum femper fretiat referani.

Poft prandium vero & ccenam femper in ecclefia, fi prope eft, vel, fi ita non eft, in eodem loco, lunuDo procuratori noftto, qui eft Chriftus gratias, ut decet, cum humiliato corde referre inenodabiliter praecipimus: famulis aut pauperibus fragmenta, panibus tamen in integris refervetis diftribuere fraterna caritate debent & jubentur

XV.

Ut decimut pann *femper eleemofrnario detur.*

Licet paupertatis prxmium, quod eft regnum caelorum, pauperibus procul dubio debeatur: vo-B bis tamen, quos Chriftiana fides de illis indubitanter fatetur, dccinîum totius panis quotidie eleemofyuario veftra dare rubemus.

XVI.

Ut collatio fit tn arbitrio magiftri.

Cum vero fol Oiientalem regionem defirit, 'f ltK'il- & ad * Ibernam deteendit, audito figno, ut eft ejufdem regionis confuctudo, omnes ad Completas oportet incedere vos, ac piius generalem collationem fumere peroptamus. Hanc autem collationem in difpofitione & arbitrio tnagiftri ponimus, ut quando voluerit, de aqua; & quando jubebit milericorditcr, ex vino temperato competenter recipiatur Verum hoc non ad nimiam fattetatem oportet & in luxu fieri, led C parcius; quia apoftatare etitm fapientesvidemus.

XVII.

Ut firritit C'n:jlettt filcntium tcntitur.

Finitis itaque Completis ad ftraium ire oportet Fratribus igitur a Completoriis exeuntibus nulla fit denuo licentia loqut in publico, niti necffitate cogente; arm gero autem luo quxdiûurus eft, leniter dicat. DI vero forfitan ut in tali intervallo vobis de Completorio exeuntibus maxima necfiitate cogente, de militari negotio, aut de ftatu domus noftrir, quia dies ad hoc vobis fuffkere.non creditur, cum quadam fratrum parte ipfum magiftnim, vel illum cui domus dominium magiftrum eft debitum, oporteat loqui Hoc r.utem ita fieri jubemur; & ideo, D quia feriptum eft: *Jn multiloquio non effugtet pectitum.* Et alibi: *Mort & vito in manibui lingua.* In illo colloquio fcurrilitates & verba oiiofa ac rtfum moventia omnino prohibemus: & vobis ad ieâutum euntibus, dominicam orationem, fi aliquis quid ftultum eft locutus, cum humilitate & puritatis devotione dicere jubemus.

XVIII.

Γ7 fatigati ad Matutmai non farfant.

Fatigatos nempe milites non ita, ut vobis eft manifeftum, furgere ad Matutinas collaudamus: led affenfu magiftri, vel illius cui creditum fuerjt a magiftro, cos acquiefcere, & tredecim orationes conftitutas fic cantare, ur mens ipforum voci concordet, juxta illud Prophet»: *Pfallite Domino fapienter*: & illud: *Λ confpeHu angelorum, pfallam tibi*: vos unanimes collaudamus. Hoc autem in arbitrio magiftri femper confiftcre debet

f/J ««. tf-1

XIX

Ut communitat vidiut inter fratret fervetur.

Legitur in Divina pafima: *Dividebatur fingulit, prout cuique o,>m erat*. Ideo non dicimus, ut fit perlor.arum acceptio, fed ir.firmitatumdrbet efte conlideratio Ubi autem qui minus indiget, agat Deo gratias, & nou contrtftctut qui ycro indiget humiliet fe pro infirmitate, non A extollatur pro uoifericordia, fit ita omnia membra erunt in pace. Hoc autem prohibemus, ur nulli immoderatam abAioentiam ampleâi liceat, fed communem vitam inftantcr teneant.

XX.

De qualitate & Meda *vrftimmti.*

Veftimenta autem unius coloris Temper effe jubemus, ver. gr. alba, vel nigra, vel, ut ita dicam, burelia. Omnibus autem militibus profeffis in hieme & in acftare, fi fieri poteft, alba veftimenta concedimus, ut qui tenebrofamvitam poftpofucrint, per liquidam *tx* albam fuo conditori fe reconciliari agnofeam. Qiid albedo, nifi integra caftitas? Caftitas, feeuritas mentis, fisnitas corporis eft. Nili enim unulquilque miles caftus per(everavec t, ad perpetuam requiem venire, & Deum videre non poterit; teftanteapoftolo Paulo: *Pacem fcflami.ii cum ornnihut #* c<- Mr** *flimoniam, fine για nemo viderit Dominum*. Sed quia hujuimodi indumentum, arrogantiae ac iuperftuitatis xftimatione carere debet: talia habere omnibus jubemus, ut lolus leniter per ic veftire 3c exuere, & calceare ac diicalccare valeat. Procurator hujus mmifteiii pet vigili cura hoc evitare prxiumat, ne nimis longa aut ntmis curta, fed menfurata ipfis utentibus, fecundum umufcnjufque quantitatem, fuis fratribus tribuat. Accipientes itaque nova, vetera femper reddant in prxfcnti, reponenda in camera, vel ubi frater cujus eft mmiftcrium deccverit, propter armigeros & chcntcs, & quandoque pro pauperibus.

XXI.

{hrxi *famuli veftimenta alba, hoc eft pallia,* nan *habeant*.

Hoc nempe, quod erat io domo Dei ac fuorum militum Templi, fine diferctione ac confilio communis capituli, obnixe contradicimus, & funditus quafi quoddam vitium peculiare amputare prreipimus. Habebant enim olim famuli & armigeri alba veftimenta, unde veniebant damna importabilia. Surrexerunt namque in ultramontanis partibus quidam pfeudofratres, conjugati. & alii, dicentes fe efle de Templo, cum fint de mundo. Hi nempe tantas contumelias totque damna militari ordini acquifierunt, & clientes remanentes plurima icand.ila oriri inde fuperbiendo fecerunt. Habeant igitur aftiduc nigra: fed fi talia non potfint invenire, habeant qualia inveniri poliunt in illa provincia qua degunt, aut quod vilius unius coloris comparari poteft, videlicet burelia.

XXII.

Quod militet remanentet tantum alba habeant.

Nulli ergo conceflum eft candidas chlamydes deferre, aut alba pallia habere, nifi nominatis militibus Chrifti.

XXIII.

Ut pellibut agnorum utuntur.

Decrevimus communi confilio, ut nullus fra-F ter remanens, pelles perenniter, aut pelliciam, vel aliquid tale, quod ad ufnm corporis pertineat, ctiamque coopertorium, nifi agnorum vel arietum, habeat.

XX.IV.

Vt vetufta armigeri» dividantur.

Procurator vei dator pannorum omni obfervantia veteres femper armigeris & clientibus, & quandoque pauperibus, fideliter xqualiterqueerogare intendat.

XXV.

Cupiens optima, deteriora habeat.

Si **ahquis frater remanens, ex debito, aut cx**

TX-

motu fuperbix pukra tel optima habere voluerit, ex tali prxfumptione procul dubio viliffima merebitur.

XXVI.

Vf quantitas & quihtar vrflimentorum fervetur.

Quantitatem Iccundum corporum magnitudinem largitatemquc vcftnnentorum obfervare oportet; dator pannorum *fit in* hoc curiofus.

XXVII

Ut dator pannorum in primis aquilitalem fervet.

Longitudinem, ut fuperius didum eft, cum aequali menfura, ne vel fufurronum vel ' comminatorum aliquid oculus notare prxfumat, procurator fraterno intuitu confideret: & in omnibus ftipradidô, Dei retributionem humiliter cogitet.

XXVIII.

De fupirfluitat: capillorum.

Omnes fratres, remanentes principaliter, ita tonfos habere capillos oportet, ut regulariter ante & retro, & ordinate, confiderare poflint, fic in barba, & in grennionibus eadem regula indeclinabiliter obfervetur, ne fuperfluitas, aut facctix vitium denotetur.

XXIX.

De raftrit C laqmtj.

Dc roftris & laqueis manifeftum eft efte gentilitium. Et cum abominabile hoc omnibus agnolcarttr, prohibemus & contradicimus, ut aliquis ea non habeat, imo prorfus carcat. Aliis autem ad tempus famulantibus, roftra, & laquea, & capillorum fuperfluitatem, & veftium immoderatam longitudinem, habere non permittimus, fed omnino contradicimus. Servientibus enim fummo conditori munditia interius exteriulque valde neceflaria, eo ipfo atteftante, qui ait: *Eftote mundi, quia ego marius fum.*

XXX.

De numero equorum tX armigerorum.

Unicuique veftrorum militum tres equos licet habere, quia domus Dei templique Salomonis eximia paupertas amplius non permittit i.nprxfentiarum augere, nin cum magiftri licentia.

XXXI.

Nullus armigerum gratn fervientem feriat.

Solum autem armigerum lingulis militibus eadem caufa concedimus. Sed fi gratis fie caritative ille armiger cuiquam militi fuerit, non licet ei eum verberare, nec etiam qualibet culpa percutere.

XXXII.

Qualiter ad tempur remanentes recipiantur.

Omnibus militibus fervire Jcfu Chrifto animi puritate in eadem domo ad terminum cupientibus, equos in tali negotio quotidiano idoueos, & arma, fic quidquid ei neceilarium fuerit, emere fideliter iubemus. Deinde vero, cx utraque parte xqualitate fervata, bonum & utile appretiari equos judicavimus. Habeatur naque pretium in feripto, ne tradatur oblivioni: fic quidquid militi, vel ejus equis, vel armigero, erit neceilarium, adjun&is & ferris equorum fecundum facultaiem domus, ex eadem domo fraterna caritate impendatur. Si vero interim equos fuos mues aliquo eventu ia hoc fervitio amlient: magifter, prout facultas domus hoc exigit, alios adfminiftrabit. Adveniente autem termino repatriandi, medietatem pretii ipfe miles Divino amore concedat, alteram ex communi fratrum, fi ei placet, recipiat.

XXXIII.

Quod nullut juxta propriam voluntatem incedat.

Convenit his nempe militibus, qui nihil fibi Chrifto *ctriut exiftimant, propter iervitiutn, fe*eundum quod profefti, & propter gloriam fummx beatitudinis, vel metum gehenox, ut obedienti.im indefinenter magiftro teneant. Tenenda eft itaque, ut mox, ubi abquid imperatum a magiftro luerit, vel ab illo cui magiftermandatum dederit, fine mora, ac li Divinitus imperetur, moram pati nefeiant in faciendo Dotalibus emm ipfa veritas dicit: *Aó J.iditu auris obedivit mib;.*

XXXIV.

Si licit ire per Viliam Jin: juffu magiftri.

Ergo hofpitales milites propriam voluntatem relinquentes, & alios ad terminum fervientes, deprecamur, & firmiter eis jubemus, ut fine magiftri licentia, vel cui creditum hoc fuerit, in villam irc non prxfumat, praeterquam noâu ad lepuhrrum, & ad Rationes qux intra muros fandx civitatis continentur.

XXXV.

Si *licet eum ambulare [alum.*

Hi vero ita ambulantes, non finecuftode, id eft milite ai:\fratre remanente, nec in die nec in node iter inchoare audeant. In exercitu namque poftquam hofpitati fuetint, nullus miles, vel armiger, aut alius, per atria aliorum militum cauia videndi, vel cum aliquo loquendi,fine jufiu, u- didum eft iuperius, incedat Itaque confilio affirmamus, ut m tali domo ordinata a Deo, nullus fecundum proprietatem militet aut quieicat; fed fecundum magiftri imperium totus fic incumbat, ut illam Domini fenten'iam imitiri valeat, qua dicit: *Aim veni facere volutatem meam, fed ejus aui me mifit.*

XXXVI.

Vt nul.us nomnatsm quod ei nece(farium erit auerat.

Hanc proprie confuctudinem inter extera adferibere jubemus, fic cum omni confideratione ob quxrendi vitium teneri prxeipimus. Nullus igitur frater remanens, atfignanter fic nominatim equum aut equitaturam vel arma quxrere debet. Quomodo ergo? Si vero ejus infirmitas, aut cquorum fuorum debilitas, vel armorum fuorum gravitas, talis efle agnofeitur, ut fic incedere fit damnum commune: veniat magiftro, vel cuieft debitum minifterium poft magiftrum, fic caufam vera fide fic pura ei demonftret: inde namque in diipolitionc magiftri, vel poft eum procuratoris, res le habeat

XXXVII.

De frenis & calcaribus.

Nolumus ut omnino aurum vel argentum, qux lunt divitiae peculiares, in frenis fic pectoralibus, nec calcaribus, vel in ftrevis, unquam appareant, nec alicui fratri remanenti eruere liceat Si vero caritative talia vetera inftrumenta data fuerint, aurum vel argentum taliter coloretur, ne fplendidus color vel decor exteris arrogantia videatur. Si nova data fuerint, magifter dc talibus quod voluerit faciat.

XXXVIII.

Tegimen m bajlis vX clupeis non habeatur.

Tegimen autem in clypeis fic haftis, ficfurelli in lanceis, non habeatur, quia hoc nen proficuum, imo damnum nobis inteiligitur.

XXXIX.

De licentia magiftri.

Licet magiftro cuiquam dare equos, vel arma, vel quamlibet rem cuilibet dare

XL.

De mala tX facco.

Sacculus fic mala cum firmatura non concedun-

ANNO CHKIST1 ml

duntur: fic exponentur, ne habeant aWque ma- A giftri licentia, vel cui creduntur domus pofteum negotia I In hoc prefenti capitulo procuratores 6 per diverfas provincias degentes nou continentur, nec ipfe magifter intelltgitur.

• F*n«, fe. H.

*Dt * Ugatitm Uterorum.*

Nullatenus cuiquam fratrum liceat a parentibus fuis, neque a quoquam hominum, nec fibi invicem, accipere vel dare, fine juflii magiftri vel procuratoris. Poftquam licentiam frater habuerit, in prefentia magiftri, *& ei* placet, legantur. Si vero dc a parentibus ci quidquam direftum fuerit, non prefumat fufeinere illud,nifi prius indicatum fuerit magiftro. In hoc autem capitulo magifter & domus procuratores non con- B tiDcntur.

XL II.

De faUdatUm propriarum culparam.

Cum omne verbum otiofum generare agnofea* tur peccatum, quid ipfi jaâanter de propriis culpis ante diftriâum judicem diâuri funt 7 Oftendit cerre propheta, fi a bonis eloquiis propter taciturnitatem debet interdum taceri, quanto magis a malis verbis propter ptroam peccati debet ceflari. Vetamur igitur dcaudaâercontradicimus, ne aliquis frater remanens, ui melius dicam, ftultitias, quas in fitculo in militari negotio tam enormiter egit, fic carnis delcâationes mifêrrimarum mulierum, cum fratre fuo, velalio aliquo, vel de alio commemorare audeat: & , fi forte referentem aliquem talia audierit, obmutefeere faciat, vel quantocius poterit cito pede obedientic inde difcedat, dc olei venditori autem cordis non praebeat.

XLIII.

Dt ymfbt & acceptione.

Verum enimvero, fi aliqua res fine quaeftu cuftibei fratri data gratis fuerit, deferat magiftro vel dapifero: fi vero aliter fuus amicus vel parens dare nifi ad opus fuum noluerit, hoc prorfui non recipiat, donec licentiam amagiftrofuo habeat. At cui res data fuerit, non pigeat illi, ú alteri datur: immo pro certo fciat, quia, fi inde irafeitur, contra Deum agit. In hac autem prndiâa reguia miniftratores non continentur, D quibus fpecialiter hoc minifteriumdebeturdcconcditur dc mala dc facco.

XLIV.

Dt mattducariis equorum.

Utilis res eft cunâis, hoc praeceptum a nobis conftitutum ut indeclinabiliter amodo teneatur. Nullus autem frater facere praefumatmanducaria linea vel lanea, idcirco principaliter faâa: nec habeat ulla, excepto profnello.

XLV.

17 *cambiare vel quaerere nullur audeat.*

Nullus aliquid rcftat, ut nullus prefumat cambiare fua, frater cum fratre, fine licentia maÎjiftri, dc aliquid querere, nifi frater fratri, dc it res parva, vilis, non magna. E

XLVI.

Ut futllui avem corn ave capiat, nec cum capiente incedat.

Qiod nullus ha&enus avem cum ave accipere audeat nos communiter judicamus. Non convenit enim religioni fic cum mundanis dcleâationibus inhsrere, fed Domini prccepta libenter audire, orationibus frequence incumbere, mala fua cum iacrymis vel gemitu quotidie in oratione Deo confiteri. Cum homine quidem taliaoperante cum accipitre, vel alia ave, nullus frater remanens hac principali caufa ire pnefumat.

XLVII.

Ut nalber from artit vel baÿfia percutiat. 1AÏJJ2.

Cum omni religione ire decet, /impliciter, dc fine rifu, humiliter, & non muita verba, fed rationabilia loqui, & non fic damofa in voce. Specialiter injungimus & praecipimus omni fratri profirfTo, ne in bolco cum arcu aut balifta * ant • Fotu, f'- jaculari audeat: nec cum illo qui hoc fecerit i- deo pergat, nifi gratia eum cuftodiendi a periido gentili: nec eum cane (it aufus clamare vel garrula re; nec equum fuum, cupiditate accipiendi feram, pungat.

XLVIII.

IΛ Uo femper friator.

Nam eft certum, quod vobis fpecialiter credirum eft & debitum, pro fratribus veftris animas ponere, atque incredulos, qui femper Virginis Filio minitantur, de terra delere. Dc leo- i. Λ» *t* ne enim hoc legimus, *ipfe circuit, fuarent fuem devoret; & manut tjot contra omnes, omniumqm mew contra torn.*

XLIX.

Dt omni re fuper vot fu<fita judicium audite.

Novimus quidem perfecutores fanâar ecclcfi® innumerabiles tile, & hos, qui contentionem non amant, mcefTanter crudeliufque inquietart fefttnant. In hoc igitur concilii lententia ferena confidereliane pendeat, ut fi aliquis in partibus orientalis regionis, aut in quocumque alio loco, fuper vos rem aliquam quaefierit, vobis perfideCies dc veri amatores judices audire judicium praecipimus; & quod juftum fuerit, indeclinabiliter vobis facere praecipimus.

L.

Dt *bete regula io omnibus teneator.*

Hrc eadem regula, in omnibus rebus vobis immerito ablatis, perenniter jubemus ut teneatur.

LI.

Çnod licet omnibat militibus profeffis terram & homines babere.

Divina, ut credimus, providentia a vobis in fanftis locis (umpfit exordium hoc genus novum religionis, ut videlicet religioni militiam admifceretis, & fic religio per militiam armata procedat, hoftem fine culpa feriat. Jure igitur judicamus, cum milites Templi dicamini, vos ipios, ob iofigne meritum & fpeciale probitatis, domum, terram & homines habere, & agricolae polfidere, & jufte eos regere: dc inftitutum debitum vobis fpecialiter debetur impendi·

Ut de male babentibus cura pervigil babeatstr.

Male habentibus fratribus fupra omnia adhibenda eft cura pervigil, ut quafi Chrifto eisferviatur; ut illud Evangelicum, *Infirmus fui*, Ô* *vifitaftis me*, memonter teneatur. Hi etenim diligenter ac patienter portandi funt, quia de talibus fuperna retributio indubitanter acquiritur.

LIII.

Ut infirmis mcdffaria femper dentur.

Procuratoribus vero infinqantium^onini obfervantia atque pervigili cura pkccipfmus, ut qurcumque fuftenrationi diverfanun infirmitatum iunt neceUaria, fideliter ac diligenter juxta domus facultatem eis adminiftrenr, verbi gratia, carnem dc volatilia, dc cetera, donec fanitati reftiruantur.

LIV.

Ut alter alterum ad iram non provocet.

Praecavendum nempe non modicum eft, nealiquis aliquem commovere ad iram pnefumat· quia

ANNO CHRISTI

quia propinquitatis dc Divine fraternitatis, tam A pauperes quam potentes, fumma clementia equa-Uter adftrtnxit.

LV.

^MMsds /raim csajagali AsArea/ar.

Fratres autem conjugatos hoc modo habere vobis permittimus, ut fi fraternitatis vcftr* beneficium dt participationem petunt, uterque fusi fubftanti* portionem, dc quidquid amplius acquifierior, unitati communis capituli poft mortem concedant, dcinterim boneftam vitam exerceant, dc bonum nere fratribus Audeant, fed vefte candida, dc chlamyde alba non incedant . Si vera maritus ante obierit, partem fisam fratribus relinquat: dc conjux de altera, vit* finientamentum habeat. Hoc enim injuftum confideremus, B ut cum fratribus Deo caflitatem promittentibus fratres hujufinodi in una eademque domo maneant.

LVI.

Ut ampHeu ftroret am Jufeaarar.

Sorores quidem amplius periculofiun eft coadunare: quia antiquus hoftis femineo confortio complures expulit a refto tramite paradifi. Itaque , fratres cariffimi, ut integritatis flos inter-vos femper appareat, hac comuctudine amodo uti non licet.

LVII. r

Ut fratret Templi cxm excemaumicatu ne» participent.

Hoc, fratres , valde cavendum atque timeo-C dum eft, ne aliquis ex Chrifti militibus homini excommunicato nominatim ac publice , aliquo modo fe jungere , aut res fuas accipere prefuroat, ne anathema maranatha fimiliter fiat. Si vero interdiftus tantum fuerit, cum eo participationem habere, de rem fuam caritative accipere, non immerito licebit.

LVIII.

Quitter militet facnUret recipiantur.

Si quis miles ex mafia perditionis , vel alter frcularis, feculo volens renuntiare, veftram communionem dc vitam velit digere, non ei ftatim afientiantur, fed juxta illud Pauli *t probate /piritM fi ex Deo fmt* , dt fic ei ingreflus concédarur. Legatur igitur regula in ejus prefentia: dc D fi Ipfe pneceptis expolit* r-gulx diligenter obtemperaverit, tunc fi magiftro dc fratribus eum recipere placuerit, convocatis fratribus defidcriura dc petitionem fuam cunftts animi puritate patefaciat. Deinde vero terminus probationis in confideratione dc providentia magiftri, fecundum honcftatcm vit* petentis, omnino pendeat.

LIX.

Ut tmei fratret ad fecret «n cotflixm no» vocentxr.

Non femper omnes fratres ad confilium convocare jubemus , fed quos idoneos dc ;confilio providas magifter cognoverit . Cum autem de majoribus traftare voluerit, ut eft dare communem terram, vel de ipfo ordine difesptare, aut E fratrem recipere: tunc omnem congregationem, li magiftro placet , convocare eft competens ; auditoque communis capituli confilio, quod melius dc utilius magifter confidcraverit, illud agarûr

LX.

Qod cam filentio orare debeant.

Orare fratres, prout animi dc corporis afleftus poftulaverit, ftando vel fedendo.- tamen funtima cum reverentia, fimplicirer, dc noo clamofe,ut unus alium non conturbet , communi confilio lubemus.

LXI.

anno

Ut fidem firoieHtmm accipiant.

Agnovimus MBp complures ex divertis provineus, tam clientes, quam armigeros, proanimarum falute animo ferventi ad terminum o». pientes in domo noftra mancipari. Utile eftautem , ut fidem eorum accipiatis , ne forte veteranus hoftis in.Dei fervitio aliquid furtive vel indecenter eis intimet, vel a bono propofito repente exterminet.

LXII.

Mtrr *fratret Templi.*

Quunvb regula fanftoram patrum meros in congregatione permittat habere, hos dejaious non collaudamus vos unquam onerare. Qui vero filium fimm, vel propinquum, in militari religione perenniter dare votuerit: ufque ad annos, Sibus viriliter armata manu poffit inimicos Chride terra fanda delere, eum nutriat : dehinc fecundum regulam in medio fratrum pater vel parentes eum ftatuant, dt fuam petitionem eundis patefaciant. Melius eft enim in pueritia non vovere, quam, pofteaquam vir fadus fuerit, enormiter retrahere.

LXIII

Ut fentt femper vemrentnr.

Senes autem pia confideratiooe fecundum virium imbecillitatem funportare ac diligenter honorare oportet: dc nullatenus in his quas corporis funt neceflaria diftrifte teneantur, falva tamen audoritate regule.

LXIV. "

De fratrimu f» *per diverfaa provincial proficiscentxr.*

Fratres vero qui per diverfss provincias diriguntur , regulam, inquantum vires expetunt, fervere in cibo dc potu dc ceteris Audeant, dc irreprebenfibiliter vivant, ut ab his qui fo-is funt bonum teftimonium habeant: religionis propofitum nec verbo nec adu polluant , fed maxime omnibus , quitus fe conjunxerint , fapicati* dc bonorum operum exemplum dc condimentum *orttbeant.* Apud quem holpitgridecreverint , fama optima fit decoratus: dc/TT^teri poteft,'domus hofpitis in illa noâe non careat lumine, ne tenebrofus hoftis occifionem, quod abfit, inferat, Ubi autem milites non excommunicates congregare audierint, illuc pergere, non confiderantea tam temporalem utilitatem quam rternam animarum illorum falutem , dicimus . Iliis autem fratribus in ultramarinis partibus fpe fubveâionis ita direftis hac conventione eoa qui militari ordini fe jungere perenniter voluerint recipere collaudamus.- ut in pnefentiam epifeopi illius provincia uterque conveniat, & voluntatem petentis prcful audiat. Audiar itaque petitione, mittat eum frater ad magiftrum & ad fratres qui funt in Templo quod eft in Jcrufalem: dc, fi vita ejus eft hooefla taboue conibrtio digna, mifericorditer fiifcipiatur , u magiftro & fratribus bonum videtur. Si vero interim obierit, pro labore & fatigatione . quafi uni ex fratribus, totum beneficium & fraternitas pauperum & commilitonum Chrifti ei impendatur.

Ut vi3nt aytaliter oamibeu difirihtatxr.

Illud quoque congrue dt rationabiliter mani», tenendum ccnfesnus, ut omnibus fratribus remanentibus viftus fecundum loci facultatem aequaliter tribuantur: non enim eft utilis perfonarum acceptio , fed infirmitatum necetfaria eft conii deratio

ANNO Christi

LXVI.

Ut militet templi drtrnet habeant.

Credimus namque reli&is affluentibus divitiis vos fpontanee paupertati efle fubje&os, unde decimas vobis communi vita viventibus juftc habere hoc modo demonftravimus . Si epifeopus ccclefi*, cui decima jufta debetur, vobis caritative eam dare voluerit : aflenfu communis capituli de illis decimis quas tunc ecclefia poffidere videtur vobis tribuere debet. Si autem laicus qui* libet adhuc illam vel ex patrimonio fuo damnabiliter ampleditur , fic feipfum in hoc valde redarguens, vobis eamdem reliquerit : ad nutum ejus qui praseft tantum, fine comcnfucapituli id agere poteft.

LXVII.

De icvlieu 6 gravibut culpis,*

Si aliquis frater loquendo, vel militando, aut aliter , aliquid leve deliquerit , ipfe ultro dclidum fuum fatisfaciendo magiftro oftendat . De levibus , fi confuetudinem non habeant , levem poenitentiam habeat. Si vero eo tacente per aliquem aiium culpa cognita fuerit, majori & evidentior: lubjaceat difciplinc fic emendationi . Si autem grave erit delidum, retrahatur a familiaritate fratrum , nec cum illis fimul in eadem menfa edat, fed foliis refediooem fumat . Difpenfatiooi & judicio magiftri totum incumbat , ut falvus in judicii die permaneat.

LXvIII.

Çua culpa frater non ampliat recipiatur.

Ante omnia providendum eft , he quis frater potens aut impotens , fortis aut debilis , volens fe exaltare fic paulatim fuperbire , ac culpam fuam defendere, indifciplinatus maneat: fed , fi emendare noluerit , ei diftridior correptio accedat . Quod fi piis admonitionibus , & fufis pro co orationibus , emendare noluerit , fed in fuperbia magis ac magis fe erexerit; tunc,Trcundum Apoftolum , de pio eradicetur grege : *Auferte malum ex vobir* : neceflc eft ut a focietate ratrum fidelium ovis morbida removeatur, Czterutn magifter , qui baculum & virgam manu tenere debet (baculum videlicet , quo aliorum virium imbecillitates fuftentet , virgam quoque qua vitia delinquentium rclo reditudinis feriat) confilio patriarchae & fpiritali coniidcrationc id agere ftudeat, ne, ut ait beatus Maximus, aut lolutior lenitas cohibentiain peccantis , aut immoderau feveiitas a hpfu non revocet delinquentem.

LX1X.

Ut 0 P.ifcbali (oler.r-.ita te ufque ad feflum ormiim. JanFlorum imam camtfiam lineam tantum fumere habeat.

Interea, pro uimio ardore Orientalis regionis, Anaiicrkonliter confideramw, *ut* a PaiduU feftivitate ufque ad omnium fandorum iolfcnnitatem unicuique una camifia linea tantum, non ex debito, fed fola gratia detur, illi dico qui ea uti voluerit : alio autem tempore generaliter omnes camillas laneas habeant.

anno CHRISTI

LXX.

tf qiealet panni in lefh fint neceflarii.

Singulorum quidem , non aliter , per fingula Jefta dormientium dormire nifi permaxima caufa vel neceflitas evenerit, communi confiliocollaudamus. Ledualia vel ledifternia moderata difpenfatiooc magiftri unufquifaue habeat : credimus enim potius faecum, culcitram, fic coopertorium unicuique futficerc. Qui vero ex his uno carebit , carpitam habeat, fit in omni tempore tegmine lineo, id eft wlufo , frui bene licebit: veftiti autem camifiis dormiant , & cum femoralibus femper dormiant . Dormientibus itaque ftatribus, jugiter ufque mane nunquam defit lucerna.

LXXI.

De vttanda murmuratieeu.

Æmulationes , invidias, livorem , murmura, fufurrationes, detradiones, Divina admonitione, vitare , & quafi quamdam peftem fugere , vobis praecipimus. Studeat igitur unuiquifque vigilante animo , ne fratrem fuum culpet aut reprehendat,fed illud Apoftoli ftudiofefecum animadvertat: *Ne fit criminator, nec fufmro mpopulo.* Cum Liait. ▮?. autem fratrem liquido aliquid peccaflê agnoverit , pacifice & fraterna pietate , juxta Domini prateeptum, inter fe& illum folum compiat : &, ficum non audierit, alium fratrem adhibeat : fed fi utrumque contemplent , in conventu publice objurgetur coram omnibus . Magno enim caecitatis funt, qui aliis detrahunt ; & nimix infelicitatis funt, qui fe a livore minime cuftodiunt : unde in antiquam verfuti hortis nequitiam demerguntur .

LXXII.

Ut amnium mulierum fugiantur ofcula.

Periculofum elfe credimus omni religiofo vultum mulierum nimis attendere : & ideo nec viduam , nec virginem , nec matrem , nec fororem , nec amitam, nec ullam aliam feminam, aliquis frater ofculari prrfumat. Fugiat ergo feminea ofcula Chrifti militia, per quz folenthomines f«pe periclitari. ut pura confeientia & fecura vita in confpcdu Domini perenniter valeat converfari.

Et fic definit regula Temploriorum olim equitum, de quebus vide origines noftrat equcftres Latine tJ Gallice éditât.

• » «S9» Oo «39»

CONCILIA A TREBATENSE, ET REMENSE,

In quibus , monialibus e monafterio S. Joannis Laudunenfis amandatis , monachi fur.ogautur

Moniales S. Joam.is Laudimenfit cum incontinentia infamia laborarent , frequenterque commonita emer.iationem nm exhiber, nt, coafh attrebati v ▮. Jd. Maji anni ijiS Epifeoporum conventu, fanettum ef., ut iit ejeclu laenobium monaebi occuparent. Decreto annuit ixlovicuiUJ. Francorum llex, qui <. onixnttti aderat, iliudqtt; fequenti diplornate confirmevit.

E LUDOVICI VI. FRANCORUM REGIS DIPLOMA.

IN Nomine fanâz & individu» Trinitatis. Amen. Ego Ludovicus Dei miiericordia in Regem Francorum fublimains . Notum fieri volo eundis fidelibus tam futuris, quam inftafitibus , quod in Conventu, quem fidelis uofter Raynaldus fecundus venerabilis Remorum Arcbiepifcof»US,

Ex D»ch. ▮lo I" Um bcrti oprl. Oui p·ı

-------- - pus, Attrebati cum univerfis fuffraganeis fuis E. A terifque illius dicecefis Epifeopis , & Abbatibus , CHRiari P***' Abbatibus vi. Idus Maji tenuit , ubi ' & nos pnefenres aderamus; ipfe & Bartholomeus venerandus Laudunenfis Epifcopus humiliter nos convenerant , cum multa precum inflantia po> ftulantes, ut Laudunenfem beat* Mari* & beati Joannis Ecdefiam , qu* regalis Abbatia eft , quia fandimonialcs, qu* ibi ὠ antiquo fuerant, nimis indigne & enormiter fe habebant, ad meliorem religionis flatum duci, & monachos ibidem fubftitui concederemus ; quam profcflo petitionem rationabilem , & utilem cognofcentcs , voluntati eorum, & confilio afIènfum dedimus , & in predida Ecclefia Abbatem , & Monachos fubftitui 6c haberi in perpetuum , falvo ibi in omnibus jure regio, & Adelaidis Regine uxoris B noflr* dotalitio , benigne quidem concedimus , ita fi quidem quod fubjedioncm illam , quam ccterz Abbati* noftrx, qu* in Epifcopatu Laudunenfi funt, Laudunenfi Epifeopo debent & exhibent , Abbatia illa eidem Epifeopo fine aliquo juris Regii detrimento debeat & exhibeat, quod nc valeat oblivione deleri feripto commendavimus, & ne poflit a pofteris infirmari, figillinoftri authoritate δζ nominis charadere fubterfirmavimus. Aflum Attrebati publice anno Incarnati Verbi MCXXVHI. Regni noftri xx. aftantibus in palatio noftro , quorum nomina fubftituta funt dt figna.

Signum Ludovici Buticularii. S. Hugonis Conftabularii. S. Alberici Camerarii, Dapifero nul- C lo , data per manum Simonis Cancellarii . Signum Rainaldi Remenfium Archiepifcopi . S. losleni Sueflioncnfium Epifeopi. S. Bartholomxi Laudunenfis Epifeopi . S. Simonis Noviomenfis 6c Tornace.ifis Epifeopi . S. Joannis Morinenfis Epifeopi. S. Garini AmbiancnfisEpifeopi. S.Ruberti Attrebatenfis Epifeopi. S.ClarcmbaldiSylvancdenfis Epifeopi. S. Petri Beluscenlis Epifeopi.

Attrebatenfis frnadi fanPlionem ratam pariter habuit Matlbuut Albanenfis Epijcopm Cardinalis , r fedis Ap'fiolica Legatus edito btc eodem amò ;rtrie ' fetjuenti decreto in Conventu Remenfi, γû ex bic charta falum nobis imotefiit.

DECRETUM MATTHÆÏ ALBANENS1S EPISCOPI ET S. A. LEGATI

MAtthxus Dei gratia Albsnenfis Epifcopus & Apoftolic* fedis Legatus univerfis fidelibus falutem. Quod in Conventu Attrebatenfi , fando Spiritu coopérante , a venerabilibus fratribus Rainaudo Remenfi Archiepifeopo, Bartholomso Laudunenfi, Gosleno Sueflionenfi, cs- terifque illius dicecefis Epifeopis , & Abbatibus , aliifque Religiofis perfonis de expulfiouc Monialium In Ecclefia S. Mari*fandique Joannis Laudunenfis minus honefte viventium, & de fubftiturione Abbatis, & Monachorum, ibidem Deo religiofe fervientium , conflitutum eft , Ludovico Rege Francorum pnricnte , annuente , & fuo praecepto firmante : Nos in Remenfi Conventu , confilio & petitione venerabilium fratrum Remenfis , Senonenfis Archicpifcoporum , Laudunenfis, Sueffionenfis, Parificnfis, Mekknfis, Trecenfis Epifcoporum atque Abbatum plurimorum, aliarumque religiofarum perfonarum, comprobavimus , & fedis Apoftolic* audoritate & munimine in perpetuum confirmavimus.

Innocentias ilenijue II. Pontifex rent geftam coufirenavit bifee litteris.

INNOCENTII H. PAPÆ UTTERÆ BULLATÆ. ib.d<·

INnocentius Epifcopus fervus fervorum Dei , dilecto filio Drogoni Abbati Monafterii S. Marix fandique Joannis Baptift* in Laudunenfi Çivitate, ejulque fratribus , falutem & apoftolicam benedidionem . Ad hoc nobis a Domino paftoralis officii jura commifTa eft , ut & bene placentem Deo religionem laboremus ftatuere , «Sc ftabilitacem exada diligentia confervare . venerabiles fiquidem fratres noftri Rainaldus «Remorum Archiepifcopus , & Bartholornxus Laudunenfis Epifcopus confilio fratrum noftrorutn Goslent SuciTionenfis, Simonis Noviomenfis, Petri Bcluaccnfis , Robert! Attrebatenfis Epifeoporum, interventu etiam chriflimi filii noftri Ludovici Regis Francorum, in nrxnominatoB. Marix, fandique Joannis monafterio , ubi quxdam mulieres fub monialium nomine pravam & inhoncftam vitam ducebant , monachos religiofos utique viros fubftitucrunt , & tc , dilede ir. domino fili Drogo, Abbatem eidem Conventui praefecerunt . Quod ergo ab eis pro ftatuenda , «Sc trci°rm3n<ki religione de prsfato monafterio fadum eft , nos authoritate apoftolica confirmamus, & firmum volumus futuris perpetuo temporibus permanere. Decernimus igitur, ut quxeumque prxfatum monafterium inprsfentiarum jufte, & legitime poflidet , vel in futurum , prxftante Domino , rationabiliter poterit adipifei , firma tibi tuifque fucceflbribus regulariter fubftituendis, & illibata permaneant. Si quis autem huic noftrx confirmationi fciens temerario aufu contraire tentaverit, indignationem beatorum Petri & Pauli, & noftram fenoverit incurfurum. Datum apud Rohamnam n. Non. Novemb.

«â&b «ââ» <£&» crëfêk «tSSkeâfiL dQfifa «fiSu 186«· «tact·

CONCILIUM PAPIENSE,

In quo Anfclmus Mediolanenfis Archiepifcopus, qui Conradum Schifmaticum in Regem Itali* coronaverat cxcommunicatus eft.

f< P. P*»I T *Andulpbus Junior cap. 39. apud Puricellum in E monui*· Bafil- Ambrof. n. 341. narrata Canradi per Anfelmum coronatione fubdst: Joannes igi-* *t«I *· Ch ** *\tur Cremenfis , Cardinalis Romanus, Epifcopos fuffraganeos & comprovinciales Mediolanenfis Ecclefi* , ut excommunicaret Mediolancnfem Archiepifcopum, convocavit Papis. Quibus convocatis , & Cardinali, per plures viros & faccrdotes ipfe Pontifex Mediolanenfis mandavit , ne prxfumerent (*ut lente procederent*), fed iptum per unius diei fpatium cxpedarent At Papienfes, Cremonenfes, Novarienfcs quoque & eorum Epifeopi & aliarum civitatum, prxdicantes hoc regium opus Anfelmi , contiarium Deu A' magno Lothario Regi, nequaquam illius Pontificis Legationem fufeeperunt ; fed ipfum prxftantc Cardinali illo Joanne, excommunica.erunt

chr ist» CHxisrr

CONCILIUM RAVENNATENSE

Qj o Aquikÿcnïtf âc Venetiarum patriarche depofni funt, anno MCXXVHb tempore Hoooni pape II.

DE rebus in hac fynodo geftis ifta breviter B*. A M . Eam *not* edocet Bernardos Guidoni» in *fUm* ctfrrfniWff* *Mnh* *cn* iwmcwfe* h^' *ctqmttt** *(Upofitit Aq*ikjc*/c*9* CT Fr* fer» *itvmt iffa* *neturum patriarchas - Huc m veteri fonrificoli .* ^•w *autem cemf» interetÿerit horum cemUmMtio-* w, *0* *mvetunnt*

eufturu . Qnare Sifomus, ik xi Jde Rego. Irai. reffa fuloicatuierat, hvju· abdicationi*caafaoi finite, quod Schifmatico Conrado Francome duci adverto* Lotha-riutn Imp. bellum gerenti Ruderent, cum etdem qua que de cauta Anfelmo MediOlaoeaj Archiepiicppo di' *gmttt* abrogata fuerit

· .Adnotatio P. Antoni» Paci
Ad an.Chr. i i 18. num. io.

BAronio* ait fe invenies caufam , cur Patriarch* Aquilejenfis & Venetiarum ab Honorio 11. depo·

CONCILIUM ROTOMAGENSE

A Mattha» Albanenfi S. A. Legato habitum anno i;x8-

E» ‹ i a» >-«>< fu ..'

W <· *Orderkm Vitali/ lih.II. hoc bohet :* In-B 1 / diftione VII. Goiflredus Rotomagenfis & pifeopus awrotavit, &-poft diuturnam egritudinem vir. Kal. Decemb. hominem exivit (*U~ g«dm** ««r.) Interca dum prefanis Archipnetui rgrourct, & de falutc anime fu* foUidnu omnia aux habebat , prudenter erogaret , Matthxus Quniacenfis Monachus , Albanenfi* Epifeopus , R.. E Legatus Rotomagum ad RegemC Henricum venit , & cum eo dc utilitatibus Ecmagenft Capitulo lena prcfenteRege audierunt, qus per Legatum Honorii II. Paps fic propalaia funt.

CANONES.

L

Ut nullus presbyter uxorem habeat . Qui vero a pellice abftinere noluerit , Ecclefiam non teneat, nec portionem in beneficiis Eccleiiafticis obtineat, nec aliquis fidelium MiiTatn ejus audiat.

II.

Uc unus Presbyter duabus Ecdefiis non deferviat , ncc Clericus quilibet io duabus Ecdefiis prxbendas pofiideat : fed in illa Ecdefia, cujus beneficiis fruitur, Deo militet , eique pro benda&oribuj fuis quotidie lupplicet.

III

Uc monachi vel Abbates Ecclefias fea 'TM de »Mn? Acorum non recipiant. »ed 1*·»« 9«« ufurpaveranc Epifeopo red· dant , & ab Epifeopo Monachi pro VO-to poiTefforum oblata recipiant . Ea ta· men qux anteaquoquomodoobtinuerant, qujete indulgentiam Papx poffideant : BMhBjBfmod7finePr<. »uhs, in cujus dltnccfi cft, licentia Ulur· Parc 0°Q prxfomant»

Tunc Romanus Legatus de tranfaftii trangref-Dfionibus omnes abiolvit, & fequenti menfe , ut jam diftum eft , Archiepifcopus migravit . Ibi cum Legato fuerunt Goisfredds Camotenfis Epifeopus, & Goislcnus Rufiis Sucflionis Epifeopus, & omnes Epifeopi Neuftric , Ricardus Bajocenfis, Turgifus Abrincatenfis , Joannes Lcxovienfis, Richardus Conftantienfis , & Joannes Salarienfis . Abbates etiam affuerunt plures , Rogerius Fifcancnfis , Guillelmus Gemeticenfis , Ragentrediu S. Audoeni , Guarinus S. Ebnilphi , g Philippus S. Taurini, & Alanus eleftus S. Wan dregifili , aliique plures , quorum fautor Rex Henricus afluit , qui nullam ei gravedinem ab Epifeopis imponi permifit.

£jc bis babemnj hoc Concilium celebrctum fuifft mnfe Oitobris orno 1118. *cwt» iht dicatur: & fcquenti menfe Archiepifcopus migravit,* hicoufcm Alit menfe Novembri}.

CONCILIUM DO LENSE

Anno Mcxxviii. celebratum»

Df m fer tertae *iMt CbrmicanXamftrlcfic*··AS. Rom· Ecclefic Legatus in monafierio fanât *ft » Balagrn kl.* i. *MifctlL eiita :* Anno Gild* Dolenfi Concilium rexit MCKXvm. Ginudus Engolifmenfis Epifeopus &

anno anno

"T'C ONCILIUM CATALAUNENS E,CT',,,T'

ei p Pn« a4

Anno Chrifti u»9· celebratum, in quo Henricus Virdunenfis Epifcopus Epifcopatum d<mifit

MAtthans Afcanenfis Legatus, *ùqmt AÜtri-3 au* m *Chrmict ai en.* uxç- Concilium tenuit apud Catalaunum in Purificatione B. Virginis, ubi de confilio B. Bernardi Abbaris, Henricus Virdunenfis Epifcopus Epifcopatum dimifit, ft faâus eft biennium quidam Abbas S. . *Ai ifini cemilittm* rtvscsads *£ni* /Aawit *11. ai Martbaam lcfatnm fimm, rteitafa a VaffMrgft lit.* 4. *Antifdt. M- fiajLctrtm ddapdatimt* mq/âr«s*) quam panem adveriariam (linteaeq/ér Csassicar , *ut ibiitm* tnrMPfMr *txfrimitm*) ad tuam pnefentiam crocans, Catalaunum adeas, ibtque adfcitn tibi Trevirenfi archiepifcopo & aliis Epifeopis, Capientibus etiam & reltgiofis viris, negotium ftudiofe audias , & diligenti indagatione perquiras . Quod fi accufatores & telles idonei apparuerint, communicato Fratrum confilio canonice caufam dif-

CT A D CATALAUNENSE CONCILIUM

Jb *caufa Hatrici Kirittmrfs tftfctfi Anno* nip. *ctlMatem*

ADDITIO,

f"X4talaamnlt cmciliam a LaUm tmiffitm , ft aQ V-S Fqçs *mdicahcm , Ktmttu LMti dittr faflevittatam it cmmBtntitm Htmià Kirinimtbmt* «MiftMMift ad *hijitriam tfifdfinK Kir- Aμ μ Φο λ qui Dacbcrinm Sficilq. tt.II.ftg.i^I. tmjjtt .* Mm* *«fi tuam bm tramftm. lia* vrr* *UUi* Califto defundo Honorius fucoeflit , apud quem Clerus (Virdunenfis) accufationem (fa ddnricaav *c/ifcofnm f»am*) ft Laurentius (*abbu S. Kitmi)* proclamatioocm fuam (prt *fiaàiûfnib^iarn Matia ftut ftr injuriam tcotfatu*) iteravit . Honorius cum midis liceris crocat , ft ut ablata refticuat abbati mandat, fufpcndras into-Deam tantorum virorum audientiam veniât , forim eum a divino officio: ille fuipenfus quidem extiiic, fed neutrum mandatum complevit . Papa cum fecundo jam gravius evocante , ille fibi timuit , fultus muneribus ft excufatkxubus Romam venit, cardinales fibi conciliatu , ante papam in *jus* ftetit: in querneum accufatorespraetentes capitula criminalia etiam feripto protuliffent, excufatorts epifeopi, ut eos repellerent , quafi indignos audientia » impingebant eis qurdam crimina. Cumque utneque partes in conruxnsiiofa verba prorumperent, ft lis in infinitum protenderetur, Honorius a venerabili Laurentio, qui ft ipfe prvfens aderat, requifivit : Γ· *fattr* quid *iitu it eriMMu ffifitfe illati/* ? ft ille · dJeasnw, ait , *egt* mb *vtii , fti ftfnbu clamat .* Rapuit papa verbum ex ore ejus, & qniafaventibus epifeopo cardinalibus, & lite nihil certi fi■ente, nullaoi poterat determinat? fententiam , caufam ipiam difeutiendam Matthaeo Albanenfi epifeopo, legato fuo in GaUiis pofito mandavit. Matthaeus ipfum eptfcoptun , ft accufatores Catahumun ad fui prefentiam evocavit , ubi tam ipfe , quam epifcopus ft accufatores , Remenfem, mulrolque alios epifeopos, abbates quoque ac lapientes, ft reliciofos viros ad fuf&agia itus caule adfeiverunt . Henricus primo capit confifilium a Bernardo fanâae memori* abbate Qarevallenfi, cujus confiliis regna ft ecclefic Gallianun hodicque innituntur. Ille contulit graviffimum effe invitis violenter pnxffe; ideoqueprifueuam ignominiofa in eum accuiatio vel publitas omnibus cedat , epifeopatui abrenuntiet, ne publicam contumeliam incurreret. Credidit fe confilio ejus ille, ft eo proloquutore adftans concilio dicit : quoniam denis ft populus futis communibus odiis ei infurrexiffent , ft maxime hi , quos exaltaflet, ft ecclefiafticis honoribus accumulaffet, in opprobrium ft depolitionem ejus confpiraffent, fe nolle eis invitis prsxffe, fed ne amplius ecclefi* feandalo effet, longos contentionis funes jam fe folvere : inde bacuinm reddidit , ft abrenuntiavit epifeopatui, ac recedit j?anno XIII. ex quo fufeeperat eum de manuCssfaris. Qpi ne tnftie abiret, pradiftus abbaxfatis curialem pro eo a majoribus concilii collationem decem maicarum exegit ; quibus ft vafa omnia ejus in eadem urbe redemit: Extafit multe litetam pag quam Virdunenfis codEis fuper ejus accuuuonc vd depofitione. w

CON-

CONCILIUM PARIS. IENSE

Apud S. Germanum de Pratis, a Matthaeo Albanenfi epifeopo, legato Apoftol. celebratum anno mcxxix.

Ex boc ccaxilio nihil fiepereft, prater legati apoftolici tf Honorii pxp litteras* m *Argetolic^s mamflerft caafa·. yeas ex bifaria Ditqfiexi coenobii petitae bk edimtu.*

Litterx Matthxi Albanenfii epifeopi, fed. apoft. legati quibus Argentolienfe monafterium, abbatis S. Dionyfii de concilii lententia reftituitur.

A nomine fxmmiDei & falvatoris noftri JefxCbrifti, Mattbatu Divinae gratia difptfitione allbaneifit epifcapnt, & apoftolica fedu legatus.

Quoniam ad noftrz dignitatis poteftatem pertinere confiât, circa eccleliafticz cultum religionis fumma folicitudine fideliter elaborare, immunda cun&a eliminare, utilia quoque ftudiofe fupplantare: ideo fummopere nobis injundo officio oportet invigilare.

Ea propter cum nuper in pnefentia domini fcrcnifljmi regis Francorum Ludovici, cum fratribus noftris coepifcopis, Remenfi fcilicet archiepifcopo R. * Parifienfi epifeopo Stephano, Camotenfi epifeopo G. * Sueffionenfi epifeopo Q. qUâm plurimis de facri ordinis reformatione per diverfa Galliarum, in quibus tepuerat, monafteria, Parifiis ageremus: fubitoin communi audientia conclamatum eft fuper enormitate Ac infamia cujufdam monafterii fan&imonialium, quod dicitur Argentolium: in quo paucz moniales multiplici infamia, ad ignominiam fui ordinis degentes, multo tempore fpurca & & infami converfatione omne ejufdem loci affinitatem foedaverant. Cumque omnes qui aderant, illarum expulfioni infifterent: venerabilis abbas S. Dionyfii Suggerius, emunitatibus fuis Apoftolicorum confirmatione certiffimis in medium oftenfis, przfatum monafterium ad jus ecclefiz fuz pertinere fatis evidenter oftendit.

RaioaM· Ga.i.ido uoaica·

Unde nos, cum fratribus prznominatis participato confilio, & quia illud venerabile coenobium, potiflimum in fuis temporibus inter alia Gallic totius monafteria, Dei mifericordia, & fandorum martyrum interceflione, omni religione irradiatum vidimus: non folum ejusjuftitiz, verum etiam illarum miferiz confidentes, hanc ei injunximus obedientiam, ut illis in rcligiofis locatis monafteriis, ibidem monachos fuos, qui Deo religiofe deferviant, fubftitueret.

Et hzc noftrz reftitutionis conceffio, tam fibi, quam pdfteris, firmiflima in pofterum habeatur: ei apoftolica autoritate, noftrique figiLli corroboratione, in fempiternum confirmavimus: hoc idem, Parifienfi epilcopo Stephano, in cujus parochia eft, primum faciente Ac confirmante.

Epiftola Honorii Papr II. qua fynodaJe decretum de Argentolienfis monafterii reftitutione confirmatur.

A /ftaeriw *epifeopeu ferwu fervorum Dei dileHo tn* * Aβ"** *benedOhonem..*

Tunc religionis amor & caritatis unitas in fui ftatus perfe&ione fervabuntur: fi quod a membris ecclefi* rationabili difpofitione conftituitur, a capite roboretur. Nos igitur in fode B. Petri apoftoii, cui Chriftus ecclefiarum omnium contulit principatum, licet indigni a Domino conftituti, unitatem fpiritus in vinculo pacis confervire volumus, Acquz a fratribusnoftris conftitute funt, propenfiori ftudio autoritate apoftolica confirmamus.

Venerabilis fiquidem frater nofter Stephanur Parifienfis epifcopus, ficut ex fuarum litterarum infpeftione cognovimus monafterium Argento^lium, in quo quzdam malas prout dicebatur, virz mulieres vivebant, quod etiam ex antiquis regum praeceptis cognoverat jure monafterio S. Dionyfii pertinere-, in pnefentia venerabilium fratrum noftrorum. Matthzi Albanenfis epifeopi apoftoliae fedis legati, Rainaldi Remenfis archiepifcopi, Gaufridi Camotenfis, Gofleni Sueffionenfis, epifcoporum hortatu etiam cariffimi filii noftri Ludovici illuftris & gloriofi regis Francorum, dilefie in Domino fili Suggeri abbas, intuitu religionis, tibi dt monafterio S. Dionyfii, falvo jure Parifienfis ecclefix, conceflit: ita tamen ut mulieribus in rcligiofis locis, ubi animas poffint falvare, provideas. Quod ergo pro reformanda: religionis amore de pnrfato monafterio a pnedifto Stephano Parifienfi epifeopo ftatutum eft, autoritate noftra firmamus, & firmum volumus futuris temporibus permanere.

Tus igitur dile&ioni mandamus, ut ad religionem & mooafticum ordinem in pnefato loco ftatuendum diligenti vigilantia ftudeas: Ac, ne przdiftarum mulierum aliqua in tua culpa depereat, in locis rcligiofis foiicita cura provideas. Datum Laterani, nono Kal. Maji·

Hujus concilii loexm axmaeupee difcimxt tx litteris Ludovici Craffi, & filii ejus Philippi, Francia regum, ejufdem Dtonjfiona bifaria Üb. III. cop. E x 111. *extantibus, quibus bac Argentolietfit monofarii reflitutio A legato tf ante diHis epifeopis in concilio fafla copfirmateer. Quarum exemplar litteraram idcirco bic edere vifum eft.*

Przceptum Ludovici Crafli & Philippi Augufti regum, quo decretum fynodale confirmatur.

In nomine Domini dc falvatoris noftri Jefu Chrifti Ludovicus Ac Philippus filius ejus, Divina ordinante providentia reges Francorum, Acc. *Tum feqxmttxr litterx imperatorum Hludovici pii Hktkrn filii: fua fic incipunt.*

„ In nomine Domini *Dei* Ac falvatoris noftri
„ Jefu Chrifti · Hludovicus Ac Hlotharius Divi-

,, na ordinante providentia Imperatores Angu-A
» · Si ea qnx a Deum timentibus homiui-
,, bus ad loca Divino cultui dedicata folemni
,, donatione largita vel condonata funt, & po-
,, fica qualibet occafione inde abftrada eflenof-
,, cuntur, noftra autoritate ad ftatum fuum re-
,, vocamus , & iterum noftne juflionis oraculo
,, confirmamus : hoc nobis procul dubio ad xter-
,, nam beatftudinem adipifeendam, feu Habilita-
,, tem imperii noftri roborandam, pertinere con-
,, fidimus.

,, Ideo notum fit omnium fidelium noftrorum
,, ïam prxfentium , quam & futurorum indu-
,, ftria , quia illuftris fcemina , feror videlicet
,, noftra Theodrada Deo facrata , noftne fug-
geflit manfuetudini , qualiter compertum ha-B
,, buiifet wod monafterium vocabulo Argento-
,, gilum, fiturn in pago Parifiaco fiiper fluvium
,, Sequaiue quod ipia primo per beneficium do-
,, mini & genitoris noftri Karoli fereniflimi im-
,, peratoris , & poftea per noftram largitionem
,, tenebat ad monafterium beati & gloriofiChri-
,, fti martyris Dionyfii , ubi prxfenti tempore
,, vir venerabilis Hiiduinus abbas & fieri pala-
,, tii noftri archicapcllanus, reflor prxefle vide-
,, tur, pen iacre deberet : petiitque uc pro mer-
,, cedis noftrx argumento ad ftatum priflinum
,, illud revocari feciflcmus ; eo videlicet modo,
,, ut memoratum monafterium poft fuum ab hac
,, luce dcccflum, fi tamen aliud monafterium ei
,, antea in comparatione pro ipfo a nobis da-
,, tum non fuerit , aut propria voluntate eum
,, dimittere non voluerit, ad poteftatem mona*
,, flerii fandi Dionyfii abfque ulla contrarietate
vel cujufquam interrogatione reciperetur.

,, Nos vero audita illius fatubri ac religiofa
petitione , prxdiftum venerabilem virum Hil-
,, duinum, quia prxfens aderat, fi quid de hac
re compertum haberet interrogavimus Qui
,, ftatira donationem cujufdam Deum timenus
,, ac religiofi homitus nomine Ermenrici accon-
,, jugis fux Mumanr } qui pnefatum monafte-
,, num in fuo proprio conftruxerant , & id per
,, teftamenti paginam ad beati Dionyfii marty-
ris Chrifti monafterium folemni donatione con-
,, tulerant, necnon & pnrceptum confirmationis
Hlotharii quondam regis, quod fiiper eandem
,, donationem oonferibere juflerat , nobis ad re-
,, legendum oftendit . Quibus infpeftis , placuit
,, nobis petitioni memorata: dileftx fororis no-
,, ftrx Theodradx annuere : & , ficut petebat ,
,, per noftram automaton fuptadiftum monafte-
,, rium Argentogilum ad poteftatem S. Dionyfii
j, pretioliflimi Chrifti martyris revocare.

Quapropter hanc noftne autoritatis confir-
,, mationem fieri praecepimus , per quam omni-
,, modis decernimus atque jubemus , ut jam di-
,, fhuu monafterium Argentogilum poft ipfius
,, dilcftx fororis noftne ab hac vita difcefiiim ,
,, ad monafterium & poteftatem fxpe difti bea-
,, titifimi Chrifti martyris Dionyfii , ad quam
,, primitus ob Dei amorem & ipforum fando-
,, rum reverentiam , piamque interceflionem , a
,, fupra didis Dei fidelibus traditum vel condo-
,, natum feiife nofeitur , abique ullius peribree
,, contradidione , aut noftra, vel fuccriferum
,, noftrorum interrogariooe, recipiatur, & inju-
re ac dominatione ipfius monafterii, cumam-
,, ni integritate vel appendiciis fuis , quidquid
,, ibidem prxfenti tempore cernitur pertinere ,
,, revocetur . Et fi ferte contigerit , ut eadem
,, fetor ipfum monafterium , aut fpontanea vo-
,, luntate, ut diximus , aut pro commutatione
,, alterius monafterii , ante finem vitae fux di- [redacted]
,, minere vefit tunc nihilominus «bique ulla con- Aî?î2.
,, tradidione aut cxpedata contignatione , ad
,, pnefati beatiilimi martyris Chrifti Dionyfii
,, monafterium , Ilcut fupra infertum eft , per*
,, petualiter ad habendam recipiatur, tx. in poft-
,, modnm nullo unquam tempore ulla qualibet
n dignitate aut poteftate prxdira perfona, redo-
,, ribus monafterii pnefati ac beatiflimi Chrifti
,, martyris Dionyfii aliquam requiritionem face-
,, re, aut ullam calumniam ingerere prxfumat :
,, fed liceat illis fine cujuslibet injufta interroga-
,, tione pnefatum monafteriom Araentogilum ,
,, ficut exteras res ad beati Dionyfii poteftatem
,, fimili modo condonatas ac pertinentes , quie-
,, to ordine tenere acdifponere, & quidquid pro
,, opportunitate atque utilitate ipfius ecclefix fe*
,, cuudum Chriftiaux religionis regulam facere
,, voluerint , liberam in omnibus habere pote
,, flarem.

,, Et ut hxc autorités confirmationis feu red*
,, ditionis noftne per futura tempora inviolabi-
,. lem atque inconvulfam obtineat firmitatem :
,, manibus propriis noftris fubter eam firmavi-
,, mus, dc annuli noftri imprcflione fiçnari juf-
,, fimus. Signum Ludovici fereniifimi unperato-
ris . Signum Lotharii gloriofiflimi Augufti .
,, Durandus diaconus , ad vicem Fridugitfi re*
,, cognovit.

Ideo notum fit omnium fidelium noftrorum tam prxfentium quam futurorum induftrix, quia vir venerabilis Sttggerius abbas fandi Dionyfii , admodum diledus & familiaris nofter , noftrs fuggeflit manfuetudini , fimul & fiquidem nobis oftendit ad relegendum fereniflimorum imperatorum & Hludovici pii Hlotharii filii ejus preceptum in quo & de prima Argentolii loci donatione a proprio fundatore nomine Hermenrico , ac conjuge fua Mumana , & confirmatione Hlotharii quondam regis , quam fuper eandem donationem juilit , & eorumdem imperatorum in tempore Hilduini abbatis reflitutiooe genaris , cognitioni noftrx evidentiflime fatiffcit.

Quibus coram fzpius infpe&is , religiofarum Dperionarum , videlicet Matthxi Albanenfit epifcopi laudat fedis apoftolic» legati, Parifienfisepifeopi Stephani, in cujus parochia eft, confilio atque conceifione , Remenfis archiepifcopi Rxinaldi, Sueffioncnfis GoiTeni, Carnotenfis epiicopi Gaufredi , aliorumque bonorum virorum & regni procerum , tum propter ejufdem ecclefix quam cognovimus juftitiam , tum etiam quia in eodem monafterio noftris temporibus inter alia Gallorum monafteria, Dei mifericordia, & fandorum meritis , pouftimum ordo monafticx religionis effulget , praefatum locum Argentolen* fem ipfis facris martyribus , quos fumme diligimus, apud quos fepeliri optamus & devovimus, _pro animx noftne remedio , regni noftri adminiftratione conjugis & prolis confervationc , In plenitudine reftituimus, quidquid ibidem noftrum eifdem conferentes , nihil penitus nobis de omnibus qur ad regalem pertinent dignitatem retinentes, fed in jure ac dominatione ipfius monafterii cum omni integritate vel appendiciis fuis, quidquid ibidem ptzlenti tempore cernitur , ad habendum reftituatur , & in poftmodum nullo unquam tempore, ulla qualibet dignitate aut poteftate pnedita perfona , redoribus monafterii prxfati ac beatiflimi Chrifti martyris Dionyfii aliquam rcquifttionem facere, aut ullam calumniam ingerere prxfumat : fed liceat illud pixfa-

rum

———-lum mpnafterium ArgentOgilum , ficut esteras chiusti w ^ati Dionyfii poteftatem fimili modo condonatas ac pertinentes, quieto ordine retinere ac difponerc : ft quidquid pro opportunitate aut utilitate ipfius ccdefir facere valuerint , Ib teram it. omnibus habere poteftatem.

Conteftamor autem omnes fucceflôrcs noftros per fanftam Ac individuam Trinitatem , & per adventum jufti judicis Dei & fairscoris noftri Jefu Chrifti , ut hoc noftne autoritatis prsaceptum nullo modo ptçfumant temerare. Ut vero ipfa fanda congregatio pro nobis, & regina noftra AdelaiXb , & omni noftra prole , At regni noftri ftabilitate , Domini mifericocdiam & ipforum fandorum valeant attentius exorare , A hxc noftrs conftitutionis confirmatio pleniorem vigorem debeat habere : hanc antoritatem noftram confilio epifcoporum qui interfuerunt in Dei nomine fubter fignavimus, At de figillo noftro infigniri juflimus,

Signum gloriofiflimi ragis Ludovic!.
Signum Philippi regis.
Signum Adelatdis region.
Rainaldus Remenfis archiepifcopus confenfi.
Wlgrious Bituriccnfis archiepifcopus confenfi,
Haymericus Qaromootenfie epifcopus confenft.
Yolandus Lingonenfis epifcopus confenfi.
Stepbanus Auguftudunenfis epifcopus eoo» fcnfi.
Hato Trecenfis epifcopus (ignari.
Simon Noviomenfis epifcopus (ignavi.
Bartholomeus Laudunenfis epifcopus confenfi.
Stepbanus Parifienfis epifcopus *Ggnavi.*
Gouenus epifcopus Sudfion. confenfi.
Joannes Aurelian. epifcopus confenfi.
Signum Rodulfi Viromaduenfis comitis.
Signum Cludovtci Buticularii.
Simon Cancellarius recognovit·

AMNO CHmsTf

Aftum apud S. Germanum Ac Pratis *, ia prrfcntia domini Matthci Albanenfis epifeopi , fandae fedis apoftolice legati, Ac Gaufredi Carnntenfis epifeopi, & aliorum fijpradiftoramepifcoporum.

* *itfVit*

Datum autem At confirmatum Remis in fi> lemni curia Pafchn in unftionc domni Philippi îloriofifluni regis, anno incarnati Verbi MCXXIX. nd. vu. anno regni domni Ac fereniffimi ragis Francorum Qudovici (i) xx. Philippi autem fi* lii ejus. I. In Dei nomine feliciter. Arnen.

CONCILIUM LONDONIENSE

De prohibendis facerdotum focariis, celebratum anno Domini MCXXIX.

ANno Domini mcxxix. rex Anglorum Henricus tenuit concilium magnum apud Loodonis», in Kalendis Augufti, de facerdotum focariis prohibendis. Afferunt concilio ifti Willelmus Cantuarknfis , Ac Turftanus Eboracenfis , archiepifcopi , cum fisis fuftraganeis ; quos omnes (implicitate Canruarienfis archiepifcopi rex Henricus decepit . Conceiferunt namque regi juftitiam de focariis facerdotum : que res poftea cum futnrno dedecore terminabatur . Accepit enim Rex pecuniam infinitam de presbyteris, pro fuis focariis redimendis. Tunc , fed tarde, pœnituit epifeopos de conceffa licentia: cum pateret in oculis omnium deceptio praelatorum , Ac depreffio fubjedoram.

Hac AaglicMtu colk&or ea Mortbei Partfii bifaria . Jed ponto tbertore promere poftifltt ex *Henrico Htttiidome^i vtttflwrt biflerict , ctjtr hoc funt verbe libre PU.* Rex Henricus pacificatis omnibus , qur in Francia , Flandria , Normannia , Britannia, Cœnomania , Andegavia , erant, cum gaudio in Angliam rediit . Tenuit igitur concilium magnum ad Kalendas Augufti apud Lor.dcniam de uxoribus facerdotum prohibendis. Interebant fiquidem illi concilio Willelmus Cantuarienfis archiepifcopus, Ac TuriLnus archiepifcopus Eboracenfis, Alexander Lincolnienfis epifcopus, Rogerus Salesburienfisepifcopus, Gilberts Londonienfis epifcopus, Joannes Roveceftrenfi$, · Sifridus Sudfexenfis , Godefridus Bathonienfis, Simon Wigornienfis , Everardus Norwicenfis, Bernardus fanâi Davidis, Herveus , primus Elienfis epifcopus. Nam Wintonienfis , Ac Dundmenfis , Ac Ceftrenfis , At Herefbrdienfis , obierant. Hi columna erant regni, Ac radti fanftitatis hoc tempore. Verum Rex decepit eosfimplicitate Willelmi archiepifcopi . Cooccfleruat namque Regi juftitiam de uxoribus facerdotum, Ac improvidi habiti funt : quod poftea patuit , cum fumo dedecore terminata eft . Accepit enim Rex pecuniam infinitam de presbyteris, Ac redemit eos. Tunc, fed fraftra, cooceffionis fur jxrnituit epifeopos , cum pateret in oculis omnium gentium deceptio pnclatorum , Ac depreffio fubjedorum.

.' K0··

Eadem defcribtnltr iifdem fert wrbit tjttttt Brtmtet» m *Cbremn , φά & btc addit* : In ifto confilio fecundum quoidam, proceres Anglia: juraverunt coram Rege quod fuperius diftum eft: videlicet de regno Angite ad opus Mathildr imperatricis, filir fus, obfervando, fi ipfa patrem fuum fine liberis decedentem fuperviveret. *Çmd Mint oit a ft foeritt to de re difhatt efft ,tfl»d tfl, od Marne fdlicet* MCXXVlt. Rex , *ittfttir,* Ac Willelmus archiepifcopus, ad Rogationes, fimiliter apud Londonias concilium celebrarunt . In quo David rex Scotorum, Willelmus Cantuarienfis archiepifcopus , Ac omnes nobiliores comites Ac barones Angite (aeramentum fidelitatis Ac homagium Mathildi imperatrici , filie Henrici , cx jufiu ipfius regis fecerunt, de regno, poft dies fuos , fibi Ac heredibus fuis legitime procreatis obtinendo, nifi fobolem virilis fexus ipfe rex in pofterum procrearet. Quo fafto rex adPentecoften, eandem filiam fuamGalfrido filio Fulconis comitis Andegavise defponfatam in Normanniam defttnavit. *Htc Bruteteaaf φιβ od CMcilitatt Lcn. dinenft Mai* MCXXVlt. *perttaert ataee aea videt . Λι eant M prettratiftriataJi n referri a fitdtofo lethre debeat. Qetibtu addiaeat bete verba Gtillelaei Neabrigerfi, ea biftar.lib.l.cop.y.* Faftoconcilio, eidem filic fur *(MethOdi)* Ac fufeeptis vel fufei-

1x1(0 ,x feccteM» xai. Lodovicm cote VL meofv Jalio anni stol. rrfoara cayir . *rathu ad CMfi* nay. mur. ja.

fufeipiendis ex ea nepotibus, abepifeopis, comi- tibus, baronibus & omnibus qui alicujus videban- ,ur Cl^C momen,*> regnum Anglia:, cum ducatu Normannic fecit /adjurati.

anno cTMiT

NOTA G. COSS.

SufpeAas utuhi huju» concilii, qui indicatur *nnu> . Qjiomodo enim ipli interfile Darelmeniro cpifcovuei, *item* & Vvtntomenfem mot» prohibuit ? Nam & qui Dunelmi tum epiicopu* etat Gahridu» Rutu» , anno tantum Next. obiit ; dt qui VVuuuni* , HenncuiBU* leiiG» , anno muxxi. Belle autem bee anno mcxxvii. congruunt. Nam Gtlfridi Cuoelmenln deccflor Rsnul- fu> , cum ad Londinenle concilium co auno tenderer , ut in illiua a&i» fuperiu» leguli , oaorbo ell prohibi- tus , *St* Septembri deinde obne . Guillelmu* veto (Ju- nelmen(i- , qui Henricum proxime anteceffic : xxv. Ja- nuarii, anno mcxxvhi. (ublatu* e(l. Uterque Icilrcet non more , fed morbo quem mon cacepit, elf prohi- bitu» . Conveniunt quoque Lund menti cuociao anni mcxxvh. tum ceniura in focaria» pretbyterorum, uc ex decimo tertio eju» canone conflat ; tum regni be- redita» Msthildi Henrici filia juramento ailerta , ut ex Joanni» Biomtont chronico paulo ante docuimu» . Itaque qua hoc anno gefta decretaque dicuntur incon- cilio LondmenG , pertinere videntur ad Londmenfe anni mcxxvii. dt unum illud concilium in duo ddlrt- eium efle.

Adnotatio P. Antonii Paci ad An. Ch. 1129. n. 1j.

CofiartiiM ait hujus Concilii annum fufpeAum fibi cflv, qood aliqua , qu* in eo narrantur , decreta vi- dentor anno >117. in Concilio Londinenh tunc bibi- to ; Indeque concludit , unum illud Concilium in duo d'flraAum faille . Verum licet aliqua ad pneceden» Concilium Londmenfe pertinentia male ifli adita unt, certum tamen utrumque CoociUuo» inter fe diverium fuilTe ; nam in priori decretum , ut concubina prer- byterorum nonnifi Epifcopali judicio mancipentur , quod tamen in poltenori Regia efflagitatu revocatum eft ; neque enim duo decreta inter fe contraria in uno codemque conelio condita . Hovedenu* pag. 979. idem ac Hiitondomenfi* fit Mattbau» Parifienli» narrat, fed tam Concilium iflud , quam Philippi Ludovici Franco- rum regi» fibi ioauguratioocm male iu arx njo. dif- fert. Denique novus Chronographo» Saxo fuper ab Had- mundo Gibfooc Oxonii publicatu» precedent I» Concilii Lr'ni,?«l,ll' «O»«*».« . (rd p<*Gnti «iwo hibituw «>nneâit /re» *S. Micbaeh»* , »>tquc :■ n> »dun' dr ^frcbidixipnorx·· *F>t iteraram aatertui , OI li-* /er dlmrll.-rmi *ante* 4 *Andréa fetueu* /nd Rrx *mo»* Ridau , lufidit Cbronologul , vrnrxal *dedit* A·· « *re- deundi* , «drofvr *domum rever/i [tent , ui'am nm habuerunt tlJa decreta : euufii retinuerunt /■»» uxoret* Argo XRHMX , *fi-ut idtt fecerant* ı Huic Cbrcnologo Saxonico magna fidta/habenda , cum iplemet m Gm- lhelruo 1. Angli* regd le illum v>d.de aderat .

UIK >ri

Quanta fijdfi babenda fit Mattbao Parfit nae rar.tt Cpifcopot Anghdir. boc ciutiho conctffje Re- gi ut permitteret uxo,ei Epifeoporum C Sactr- dotum difcimui ex verbh C Irrnici Saxonici , <jui rei paulo divefis eircufrtfi^nti.s vejbt . PcrO banc narro ex verfisnc novijfima wiJurfit.*

STatim pofthrc Regis confilio & itnia mlit Wdlelmus archiepifcopus de Camq^atabyrig, per totam Anglorum terram , & juiTit Epifco- pos & Abbates & Archidiaconos , cunftos item Priores monachos fic canonicos qui eftent io om- nibus cellis intra Anglortim terram , omnes dc nique quorum cur* religio erat commifla , in- terfile Londini sad Michaelis feftum, ut ibi col- loquerentur de omnibus negotiis ad Deum per- tinentibus Quum eo perveniflent , incepta cr^t fynodus die luoa , fit continenter duravit ufque ad diem Veneris . Re in medium prolata , co- gnitum eft illos convcmfle de Archidiaconorum uxoribus fit de presbyterorum uxoribus , ut illas dimitterent ante S. Andrée feftum , fic qui illud non faceret , privaretur fua ecclefia fuaque do mo , nec unquam poftea ibi eo munere funge- retur Hoc (anxerunt Archiepifcopus de Cant- Varabyrig Wdlelmus fit omnes diœceiani Epii- copi qui erant in Anglorum terra ; fed Rex i » omnibus veniam dedit domum redeundi , adeo, que domum reverfi funt, nec ullam vim habue- runt omnia illa decreta cunfti retinuerunt fuas uxores, ficut ante fecerant

CONCILIUM PALENT1NUM

Celebratum era mclxvii. hoc eft , anno Chrifti mcxxix·

Primo editxm A Cardiuale de Aguirre , tom **ill.** *pag.* 340.

A Dephoaius Hifpaniarum rex , venerand* tnc- moris Adephonü regis nepos , fic illuftris reginae ^dominas Urracse, fic egregii Comitis Ray- mundi filius , totam fere Hifpaniani poft mor- tem fui avi fit fu* matris conturbatam efle vi- dens, concilium m Palentina civitate prima heb- domada Quadrageftnur, rra mclxvii. celebrare dtlpofuit ; fit omnes Hifpaoi* epifeopos , abba- tes, comices, fic principes , fic terrarum poteftа- tes ad id concilium invitavit : ut juxta eorum coniilium fic arbitrium urticas (cclerum, quapoft mortem fui avi prsfati regis , fic poft obitum <u* marris pr»dift« reginc, in Hifpania exorte fuerant, falce juftiux exftirparet, fic prava in di- vofta converteret

DECRETA PONTIFICUM

Qpia in ecclefi. Dei & iu pauperibus Chriftl mulra mala fieri videmus, fic regnum Imperato- ns noftris domini AdephooC, filii Comitis Ray- mundi, fit regime domine Urraor , a quibufdim pravis hominibus diftrahi fic minu. & diverti» mo- dis corrumpi dolemus : idcirco ego Raymundu* ToletaQ* ledis archiepifcopus dt prima», ac fan- de Romane ecclefi* legatus, una cum Pontih- cibus, quorum ' infertus nomina feripta eifevi- dentur, fic Imperatore noftro Adephoofo prarfen- te atque favente , firmam unitatis ftabilitatem inter nos facere falubre duximus: qua liquident indiflôlubili vinculo caritatis (latuimus, ut dein- ceps & virtute concordia: uniti, & circafalutem fidelium pneducc juftitja laboremus , & fuprad»- fti Imperatoris noftri, ejuique regni, provida tir- cumlpeftionc sudore Deo vigilemus.

I. Pro ftatu igitur fanft* Rottuna ecclefi* fic totius regni falute concilium celebrantes Paten- tis, inter cetera, h*c fcqueutia unanimiter fta- tuimus: Ut nullus piodiiorem publicum , fit la. trooem, perjurum, fic excommunicatum, fecum habeat, vd apud lc retineat.

H Prscipimus etiam, ut nemo ecclcftam m

fra LXXXiv. pafftu jure hereditario poflideat: ut-A 9^ oblationes excommunicatorum & decima non fulcipiantur.

III. Principes terrarum, fine jufto judicio non exfpolient populum, qui fub eis eft.

IV. Ecciefie non dentur laicis pro preftimonio vel villicatione.

V. Concubine clericorum manifefte ejiciantur.

VI. Ecciefie, & hereditates, & familie, que fuerunt fediutn & monafteriorum, ubicumque fuerint, eis reftituaatur.

VII. Monachi vagi ad propria monafterii reduci compellantur: nec epifcopi eos rctiueant fine licentia fuorum abbatum.

VIII. Nullus excommunicatos alterius red-B put.

IX. Adulteros & inceftuofos omnino feparari jubemus.

X. Ut clerici per manus laicorum ecclefiis nec' fuieipiant, nec recipiant: neque vicarii epifeopqrum confentiant.

XI. Ut epifcopi diffidentes ad concordiam pro debito fui officii compellant.

XII. Clericos, monachos, viatores, mercatores, peregrinos, * fola limina petentes, & mulieres, fi quis invalent, monafterio vel exfilio ' deputetur.

XIII. Portaticum nemo fufeipiat, nifi in illis locis, in quibus accipi folebat temporibus regis domini Adepbonfi: & eodem modo boves nemoC raput, vel pignorct, vel furetur: fed ftent in pace in toto noftro regno.

XIV. Regi omnes fine dolo & pravo ingenio feu confilio fideliter obediant. Quod qui non fccefit, excommunicetur.

XV. Ecclefiafticis nemo expeditionem, feu armorum geftationem, vel aliquid quod contra cahones fit, exigere przfumat.

XVI. Laid tertias ecclefiarum, feu quaicumque oblationes, nulla occafione poffideant: fed in difpofitione epifeoporum eunda quae ecclefiarum fuerint habeantur.

XVII. Qui falfam monetam Fecerint excomrrmnicentw, & a rege cflbffioocm ' ecclefuftieorum patiantur.

XV11I. Celebrato concilio, & *Te Dexm laudamus*, juxta fynodalem morem cantato, Compoftcilanus confilio fratrum a rege petiit, quatenus ea qux ad fuum & fuorum fuccefibrum jus in Emeritana civitate pertinebam, ad Dei & B. Jacobi honoreth fibi conferret. Rex ejtM petitioni jufte annuit, & hoc privilegium fieri fecit.

De acijififitient civitatir Emeritenfis, adbttc fub Siracenemm donanto confittate.

Quia ex. deliberatione fande Romane ecclefue, pneduce lupenua dilpofiilonis diipcnfatorio ordine, patruus mcus^bcaiK recordationis Papa Califtus, meritis & icverentia beattffimi Jacobi Apoftoli dignitatem archiepifeopatus Emeriteniis ecciefie in Gompoftellanam 'ecclefiam habendam Krpetuo tranimutavit i idcirco ego Adephonfus ei gratia Hifpanie Imperator, una cum conjuge mea regiba domina Berengaria; arebrepifcoporum, epifeoporum, ac principum terre conillo, qui Palentino cooeilio interfuerunt, ad Dei it beatufimi Jacobi Apoftoli patroni noftri honorem & debitam fublimationem, falubre duxi hanc feriem teftamenti facere de ervirate Emeritana nunc temporis a Sarraccnis poflefla,quam Del opitulante potentia in proximo nos credimus habituros, dévida dc expulia Sarracenorum infideli fpurcitia. In qua fiquidem ferie omnia przfatc civitatis, que ad regale jus pertinent, vobis domno Didaco, Dei gratia Compoftellarue fedis archiepifcopo, & veftre ecciefie, veftrifque fuccefforibus, cum omnibus fuis antiquis terminis & debitis caftris, ceterifque appendiciis, jure hereditario poffidenda perenniter pro remedio animae meae, avorum parentumque meorum, & devota. mente confirmo: & ficut avi, & proavi mei, magnificis donis, videlicet caftris & aliis diverfis pcnfionibus, fandi Jacobi ecclefiam amplificare & augmentait ad fatutem animarum fuarum fummopere ftuduerunt; ita confidens dc Dei mifericordia prwdidum locum Apoftolt fublimare & exaltare, eos imitando, cupio & promitto. Si quis vero contra hoc faâum meum venire tentaverit, a facratiffimi Comoris& fanguinis Domini noftri Jefii Chrifti participatione alienus exfiftat; & cum Juda fui Domini & magiftri proditore coofortium habeat. Omnibus autem hoc obfervantibus fit pax Domini N. J. C. quatenus & hic frudum bonae adion's percipiant, & apud diftridum Judicem praemia aeterne pacis inveniant Fada ferie teftamenti, era MCLXVII. quinto Idus Aprilis.

Ego Adephonfus prefatus Imperator, una cum conjuge mea, quod fieri mandavi, proprio robore confirmo.

CONCILIUM AURELIANENSE,

Ab Umbaldo archiepifcopo Lugduncnii, fedis apoftolicz legato, celebratum.

*Celebratum eji boc concilium Honorio 11. pontifice, cmJm' legatum Umbaldum futjfe difcimxs ex instrumenta <jwd in Gallia Cbriftiana refertur, confecto anno MCXXV1. Indifl. IV. ii» φω Umbaldus, legatus apofto.icm vocatur. Q*o vero fit anno coailxm, 11) magna omnium ignoratio, mragiM itidem,*

(i) Certum tamen Concilium iflud nonmii an. n*6. vel (equenti congregari potuifle, cun» doobua hi» notum annu Humbaldua fed.i Apoflo.icr Legatus in Gallia fuerit, ut oflendu Pagius ad ann. Chr. Uii. utu 14

MONITUM.

Mendum infçne hic irrepfit in omne» Labbei editione» nam pod hoc Aurelianenfc Concilium fubjungitur Cc»c:/;an> *To.oienaut* a Romano Diac. Card. S. Angeli A. S-L. celebratum Toloiae anno, ut ibi mendpie lignatur. my Idrmaue vero Concilium eoidem referens canones & ab eodem Romano Diac. Card, S. Angeli A. S. Legato celebratum replicatur ad ann. iaxp. Colleâorem decepit mendum Codicis MS. unde Concilium anni »i»9· extraxit, nam pto anno 1119 fignabat ann. 11x9. led revera anno 1x19. Romanus Diae. Cird. S.Angeli Legationem in Provincia agebat ‹St Tolcf» Novembri menle Concilium habuit. Monendi tamen Lcdtorer lunr cano-

"'".μμλ ' "* *Hot xnm [ciottutct- & vototx* od iUxd Goffridnr l'in-dotionfon Motont iro rocofeffo.* Pwd *tx Goffri-di tffixi* Al. i. *epijL·* xxix. *od VnioUxn di/antui qion bit doftribo.* ,

Aristi

Dulci(Timo domino & precordiali ami* co, domno Umbaldo, honorabilia vitx arcbiepifcopo, & apoftolica: fedi» legato, frater Goffridaa ejufdem fedis alodiarius, & fervus, quod habet, quod fapit J & feipium.

Quendam monachum ut audivi, ad nos Aerium noftrum mififtis: qui A me invy A niflfct, me ad concilium vcftrum invitaffct. Ad· vos quidcm venire, & vobis,'dc eccleft® vtflr®, !|u®'roe multum honoravit, & mihi Servivit, ervire defidero: & vos Aureliam» ante concilium, vel poft concilium i fi infirmitas corporis permiierit, eo die, quo vobis placuerit, diligenter videbo. Ad concilium autem legatorum, quod falva veftqi dico reverentia, vocatus venire nec pofliun, nec debeo. Nam noverit dilettio vcftra, privilegiis Romanorum pontificum, Viûoris, Nicolai, Alexandri, Gregorii, Urbani, 'Pafchalis, & Califti, fub anathemate confirma- R tum efle: & interdiâum, ne alodiarius B. Petri ° abbas Vindocinenfis, ab epiicopo, vel à quolibet apoftolic® fedis legato, ad concilium vocetur, ncc ullo modo venire cogatur. Valete.

an*'2.

C9> CONVENTUS APUD LUFEN

Pro Orthodoxie iiltnhordi Frifin£n/h tptftopi din Mit» dofxxdii, Ano 11 29. *hehitos.*

■' Aï. Ex.» i> He.- ï'èX'uV* gi '' **

A Nno Dominiç® Incarnat. 1129. primo Kal. Augufti colleâis apud Lufen quampluribus' Saltrburgenfis, Frifingenfis, Ratifponenüs, Pat,v'cnfu› AiAenAs ecclefiarum clericis, religiofis, fit literatis, infuper abbatibus & monachis, 1100 mo<^ico Principem, ac populorum collegi 8'°› coi·*»0 arcbiepifcopo Saltzburgenfi, Conrado, & Reginberto, Brixienfi epifeopo, inter caetera caufa Eltinhardi Frifingenfis epifeopi, jamdudum ante annos quinquaginta duos feliciter viam univerfr camis, (ingrefli) ventilata eft. Quia hoc ipfo tempore Gregorii VII. quidcHildebrandus, fub herefi VPicbertina quibufdam defundus effe putabatur, a prefato Metropolitane fedis arcbiepifcopo, plus annos quinquaginta duos, quibus fine reclamatione canonica, tam mortuis quam vivis, vere catholicus eft adbibitus, irrationabiliter eft impetitus. Cum utique duobus annis prius ipfe de mundo excefferit, quam Wicbertus hrrefiarcha Rom. fedis cathedram invaferit; fed beati -viri meritis exigentibus, probabili feptem probabilium virorum teftixnonio canonice excufatus, imo meritorum praerogativa & miraculorum atteftatione, venerabilis femper inventus; reverentiam, quam apud Do- C minum dc homines dudum vivens emeruit, etiam mortuis, Domino propitiante irrefragabiliter obtinuit I Probatum eft itaque legitimo, ac Canonico Rudolfi abbatis Aiftettenfis teftimonio, Diethmari S. Andre* decani, Hannonis presbyteri, Cunonis parochiani, Richert presbyteri de Glane, ceterarumque venerabilium perionarum, quod venerabilis idem epifeopus in gratia fedis apoftolicx, dc communione matris ecclefixindubitanter obierit. Ne ergo digna tant® rei memoria ulla pofterorum oblivione deleatur, placuit ut hujus comprobationis notitia, per literarum indicia polleris noftris tranfmittatur. Ada funt h®c pnefentibus fubfcriptis teftibus dc aliis quampluribus. Abbas Salzburgenfis Baldricus, ab- D bas Scitenfts Guntherus, Pnepofitus Salzburgenfis Hermannus, Pnepofitus Chimefeenfis Hart- *mannus, Pnepofitus de Perchteres Kademan Tibernuinus, Pnepofitus de Garre Hugo, Prepofitus de cella Burchardus, Vernherus canonicus Ratifponenfis, Frifingenfes canonici, Adalpero pnepofitus, Adalpertusdecanus Wichmannus pnepofitus S. Caftuli, Hoholdus pnepofitus S. Zenonis, VFalthcrus Tridentinus pnepofitus.

ANNO CHRISTI Mje

ANNO CHRISTI

VITA ET EPISTOLÆ

1NNOCENTII PAPÆ IL

I··o<«·il·ı Çondo po■ i<«« bet.,.

INnocentius fecundus, nobili familia Rom* na- E tus, Gregorii nomine ante pontificatum appellatus cujus vita & fama, tefte S. Bernardo in epiftola ad epifeopos Aquitani®, nullum «mulum riment, ex cardinale diacono fanât Angeli, legitima dc canonica eleâione previa, potiffimorum fuffragantium cardinalium voto creatus eft fucceflbr Honorii fecundi, decimo fiexto Kalendae Martii, die eodem quo Honorius defiin* ftus eft, anno Domini mcxxx. tempore Lothani imperatoris. Una pars cardinalium pauciffimorum, Petrum cardinalem, Leonis potentiffimi civis Romani filiam, hominem, teftc Bernardo, epift. 127. nec unius viculi poteftate dignum, fchifinaticum antipapam crearunt, eique Anacleti, ut ait S. Bernardus epift. 114. antichrifti dc abominationis nomen impofuerunt, maximoque fchifmati caufam dederunt. Cui dum Innocentius, inquit Frifingenfis, propter violentiam amicorum ejus qui m Urbe erant, dc potentiam Rogerii Siculi, cujus favore infedemintrufin fuerat, refiftere non valeret: tranfcenfis alpi-

AmcJ'.m I»>o«·■■■» ·>··«·■

eaeoaet Totoitai Concilii aaoi *I»»p. amko odaons efle . quam* qoi iesuntar apud eomdem Labbeum ia eoocilio anoi saap. 14 varo ooa es alio capita provaaiffo foipicor, quam «x manco dt vitiato codicv; unda prioa coocdiMB extraAuaa aft. Mm/.

alptbus, in Franeiam fe contulit, celcbratifque A ibidem Remenfi, Qaromontano, ft Pifano conciliis, antipapam ejufque fautores excommunicavit. Inde comitatu S* Bernardi abbatis ftipatus, Leodium profeftus, convocata ibidem epifeoporum fynodo, Lotharium regem ad defenfionem Romana ecclefi* invitavit: Cumque ifta occafione Lotharius Catfar inveftituras magno cum detrimento imperii ecclefi® reftitutas fibi reddi fruftra poftulafTct, qihilque fe a pontifie^ *impetra*re pofte cognoviflêt, auxilium quod petebatur promifit & attulit» «

Nam, cum Urbem vix ingreflus fuiffet, Rogerium omnefque fchifmatici fautores oppreffit & fugavit: cumque Innocentium feptimo anno quam ab Urbe in Galliam & Germaniam difeefliftet, B fedi ft Urbi reftituiffet, in ecclefia S. Salvatoris, que Conftantiniana dicitur, ab eodem coronatus imperator ftAugufti nomen adeptus fuit. H®c ex Fnfingenfi, Viterbienfi, Roberto continuatote Sigeberti, & abbate Urfpergenfi.

Avâibrdi hi- «(<>·.>. Hujus temporibux Petrus Abailardus, batrefiarcjia BrjtannuJ) & fumrnus philofophus, docebat przter Deum aliquid externum, & inter creatorem & creaturam tertium aliquod effe conftituendum,: Chriftum non aftumpfifte carnem, ut hominem liberaret: timorem domini caitum non efle in futuro fieculo. De Trinitate Arium, de perfona Chrifti Neftorium, de gratia Pelagium, deque aliis pluribus herefibus plures alios hzreucos feftabatur. S. Bernardus in epift. & Petrus C de Lutzemburgo.

r.tfob.en·- s' i··Λ» c»r- Mtotttw. Hoc eodem tempore Petrus *de* Bruis facramentar'o$ Petrobufianos & apoftolicos multis erroribus deformes creavit. Petrus Cluniacenfis epiftola fccundt & alibi: Bernardus epift. M·1· *Lotharius* poft reflitutum Innocentium ex Italia rediens, apud Tridentum, ut Frifingenfis, apud Veronam, ut Viterbienfis ait, morbo correptus, m ipfis montibus in viliflima cafa imperator potentiifimus miferam human® conditionis relinquens memoriam anno regni fui decimo tertio obiit. Per ele&onem principum, in conventu Mogunti® celebrato, defignatus eft fuccertbr regni Cooradus dux Suevorum Henrici imperatoris IV. ex forore nepos.

Circa eadem tempora, anno oftavo poftquam fedem apoftolicam invaferat Petrus five Anacletus pfeudopcntifex, Dei judicio, auflore Roberto continuatote Sigebeni, percufliis obiit. Cumque ab eo ordinatos degradari, nec ultra ad facros ordines promoveri, Innocentius pontifex decreviflet; *epu* fe.larii cardinales alium quemdam Viftorem IV. in fchifinate fubrogarunt. Verum cum pauculos menfes fedem detinuiflet, auftore S. Bernardo, qui feptem annos in hoc fchifmate tollendo defudavit, pontificatum 'ultro refignavit. Poft h®c innocentis vita famaeque integerrime pontifex Innocentius obiit oftavo Kalendas Aprilis, anno Domini MCXLIII. cum fedirtet annos quatuordecim, menfes feptem, dies E oâo. Urfpergenfis in chronico feribit, eum annos dumtaxat tredecim, menfes feptem, pontificum fedem obrinuifle. «

EPISTOLA I. INNOCENTII PAPÆ II.

Ad Rainaldum Remenfem, Hugonem Rotomagerfem, Hugonem Turonenlem, archicpifcopoj, eorumque fufiraganeos.

A parricida S.'Tbun.*

Graviora délifta, èTc. *Extat in toneilio Jo-' tre^fi pefi epiftolaj infra pqfito.*

II. AD LOTHARIUM ET RICHIZAM.

Çoficedit allodium terrarum comitifleMathild».

Jhnocentixr papn_ 77. lotbario imperatori Axgxflo tf Riget imperatritt.

SI auftoritas facra pontificum ft poteftas imperialis vere glutino caritatis adinvicem complentur: omnipotenti debitus famulatus libere poterit exhiberi, & Chriftianus populus grata pace & tranquillitate gaudebit. Nilii enim in prxfenti fieculo eft pontifice clarius, nihil rege fublimius: nihil eft quod lumine clariore prasfulgeat quam refta fides in principe, nihil eftquod' ita nequeat occafui fubjacere quam vera religio. Que nimirum omnia tanto manifeftius, Deo gratias, in perfona rua elarefeunt, quanto ab ineunte state amator religionis & cultor jufti® extitifte cognofceris, ft noviffime diebus iftis, nec perfona: tu®, nec propria parcendo pecuni®, pro B. Petri fervitio multos labores ft immenfa pericula pertuliftt. Cum ergo, reliante facro eloquio, etiam mali patres bona data filiis fuis debeant impartire: dignum proferto eft, ut nos, qui, difponenre Domino, univerlis catholiat ecclefie filiis debemus follicitudine paterna confulere, perfonam tuam ardius diligamus, ft tanquam fpecialiffimo ecclefi® defenfori, in his que ad ftatum imperii in fuo robore confervandum, & utilitatem ac liberationem catholiceecclefie fpeftane nofcuntür, tam tecundum ecclefiafticum officium, quam temporaliter, imperazoriam potentiam augeamus. Hoc nimirum intuitu allodium bone memori® comitii!® Mathilde, quod utique ab ea B. Petro confiât elle collatum, vobis committimus, ft ex apoftolice fedis difpenfatione concedimus, atque in prefentia fratrum noftrorum archiepifcoporum, epifeoporum, abbatum, necnon principum & baronum, per annulum invertimus ita videlicet ut centum libras argenti fingulis annis nobis & fuceefforibus noftris exolvas, ft poft tuum obitum proprietas ad jus ft dominium fanâ® Romane ecclefi® cum integritate abfque diminutione ft moleftia revertatur. Qpod fi nos vel fuccefiorcs noftros in eandem terram venire, manere, tranfire oportuerit tam in fufeeptione, quam in procuratione, atque fecuro condu&u, prout apoftolica fedes decreveri;, honoremur. Qui vero arces tenuent, vel reâor terne fuerit, B. Petro & nobis noftrifque fucceftoribus fidelitatem faciant. Ceterum pro caritate veftra, nobili viro Henrico Bavaria: duci genero veftro, & filiae veftras uxori ejus, eandem terram cum praefato cenfu fit iupradiâis conditionibus apoftolica benignitate concedimus: ita tamen ut idem dux, hominium faciat, & fidelitatem B. Petro ac nobis noftriiqus fucceftoribus juret. Poft quorum obitum, prediftum cocnitiflas Mathilde allodium & jus ft dominium fanâ* Romane ecclefie, ficut

ficut fupradiftum eft, integrum & abfque diminutione atque difficultate aliqua reducatur: falvo tamen temper in omnius ejufdem fand* Roman* ecclefi* jure ac proprietate. A

Datum Laterani fexio Idus Junii.

III. AD ATTONEM EPISCOPUM PISTORIENSEM

De immunitate ecclefi* Pifloric..fi concefia'.

hxxentitu epifeopetr fervus fervorient Dei, wws-Uti fretrt Jttoiu Pifiorie^fi ectfnpo, ejrifyoe fececfforikui aumtice proieiwndis, i» perpettwm.

Pilloricnfis ecckfia, largiente auftore omnium bonorum Domino, Tuici* partibus a longe retro temporibus hujus fpecialis prerogative munus obtinuit, ut fapientum dc diferetorum pallorum regimine prefulgeret, detam in fpiritualibus quam in temporalibus per eorum induftriam gratum Deo fufeiperet incrementum. Gaudemus equidem, dc debita jucunditate letamur, quoniam lupern* diipofitionis providentia te, venerabilis frater Atto epifeope, fapientem utique virum, dc in religione probatum, ejufdem loci pallorem conftituit, & ad gubernandum dc inftruendum doârin* dc vite exemplo populum fuum miferatione Divina vocavit. Quanto igitur vita tua religiofior eft, dc prefataPiftorienfis ecdefia, cui aufcore Deo prefides, exiftic B. Petro devotior: tanto ex injunfto apoftolatusofficio magis grata nobis incumbit neceflitas, ut prenominatam ecdefiam tibi a Deo commiflam, auâoritace apoftolica privilegiis muniamus, deei jus fuum illibate dc integre obfervemus. Ad exemplar igitur pnadeceflorum noftrorum felicis memori* Urbani dc Pafchalis Romanorum pontificum, prefimti decreto (latuimus: ut univerfa que impnefentiarum eadem ecdefia jufte dc legitime poftidet, aut in futurum coocelfione pontificum, largitione regum vel prindpum, oblatione fidelium, feu aliis juflts modis, pneftante Domino, poterit adipifei, firma fint tibi tuifque fuccefloribus, dc illibata permaneant. Statuimus etiam ut dkecefis Piftorienfis epifcopatus, ficut ejus termini prediftorum noftronun privilegiis diftinâi funt: fic in jure dc conditione, Piilorienfi epifeopo fine alicujus moleftia vel inquietudine perfeverent: per quos nimirum terminos fubicript* capellç dc ecclefi* conflitut* efle nofcuntur, dcc. B

SUBSCRIPTIONES.

Ego Innocentius catholic* ecclefi* epifeopus, fubfcripfi.

Ego Wilklmus Prameftinus epifeopus fubfcripfi.

Ego Matthaeus Albanenfis epifeopus fubfcripfi.

Ego Joannes tituli S. Chryfogoni presbyteri cardinalis fubfcripfi.

Ego Gottifredus cardinalis presbyter tituli S. Juftinc, fubfcripfi.

Ego Lucas presbyter cardinalis tituli fanftorum * Petri dc Pauli, fubfcripfi.

Ego Martinus presbyter cardinalis tituli SJStephani in Caelio monte, fubfcripfi.

Ego Gregorius diaconus cardinalis tituli fanâorum Sergii dc Bacchi, fubfcripfi.

Ego Grndo diaconus cardinalis fanft* Mari* in Via lata, fubfcripfi.

Ego Ofo diaconus cardimS.Georgii, fubfcripfi.

Ego Joannes diaconus cardinal. S. Nicolai in carcere Tulliano, fubfcripfi.

Datum Pifis per\manum Ha*imerici* fanfre Romane ecclefi* diacOni cardinalis & cancellarii, xii. Kalen. Januar. Indiâ. xn. Incarnat. Dominice MCXXxni· pontificatus vero domini Innoc. pape It. anno quarto.

IV. AD WILLELMUM HIEROSOLIMIT. PATRIARCHAM.

la caufa Tyri* dkrccfis.

ltMceniitu tpifa/Mtr firvtu fervortm Dei, vrarrs-Uti frotri inUebuo ffierefoly into fotriorche, fetiitene & tpofatieenee Unettit

TL <Agifterium totius ecclefi* «Γ ecckfiaflic* IVI inftitutionis B. Petro apoftolonun principi cclefti privilegio efle collatum, evangclica declarat auâorftas. *£t mfr»*: Miramur, autem, quoniam cum Romana ecckfia pro liberatione orientalis ecclefi* tantopere laboraverit, & filiorum multorum faoguinem effundendo, corda tam eccleflafticorum quam fccularium ad ejus fervitium excitaverit i nequaquam, prout convenit, eidem matri fu* hac vice refpondere curafti. Parum enim tibi vifum fuerat, quod venerabilem ~~fratrem noftrum Fulcherum Tyrenfem archi-~~ C epifeopum, more predeceffbrum fuorum pro fufceptione pallii ad Romanam ecdefiam venientem, dtfturbare pr*fumpferas: nifi & erga eum a nobis redeuntem te inhumanum difficilemque & nimis afperum exhiberes: adeo quod nec antiquam dignitatem Tvrenfis ecclefi* fibi reftituere, nec de damnis fibi illatis, aut etiam deCajapha, five Porpbyra, juxta mandatum noflrum, infra tres mentes poft acceptionem noftrarum literarum ei juftitiam facere volueris. Cum utique fàtis indignum fit, ut honor qui fibi, fi. ei obediret, ab Antiochena exhiberetur ecckfia, a te vd tuis fucceftoribus fubtrahatur. Prctereain fubjeftos illius nimis poteftative diceris ce habere. Qiiocirca an&oritate apoftolicamandandoti- D bi prccipimus, ficut ejufdem matris tu* piisoptas (ludiis atque folatils confoveri, ficut m tuis neceffitatibus ejus patrociniis defideras *adjuvari, jam* difrum archiepifcopum diligas dc honores, dc in nullo perturbare prefumas: quin potius de omnibus, de quibus apud te querimoniam depofuerit, fibi plenam juftitiam infra quadraginta dies poftquam pmfentia feripta fufeeperis, exhibere non differas, nec aliquid in fubditos fuos contra ftatuta canonum prefumas. Alioquin timendum tibi eft, ne tam ipfum quam fuffraganeos fuos a tua obedientia fubtrahamus, eofque in manu noftra retineamus.

Data Laterani xvi. Kal. Januarii.

V. AD EUMDEM.

Ejuidem argumenti.

kMcmtiiu epifttfiu ferwu fcrotriait Dei, Klkk neo HierofeiyieitMO pttritrtke, fotieteno if afo/Meee» imiifMtiK.

Z"\Uanto munificenti* funem* benignitas Hie- XC rolblymitanam ecdefiam tuis temporibus altius fublimavit, tanto magis expedit perfonam tuam erga fratres fuos humaniorem exi(1ère, dc cos, qui tibi obediemiamexhibent, caritate mutua

tua honorare. Proinde fraternitati tux manda- A mus, quatenus venerabilem fratrem noftrum Fulchcrium Tyrenfem atehiepifeopum, qui ex min» dato fanâx Romane ecclefix tibi obedit, paterni amoris intuitu diligas & honores: foUictte providens, ne fibi gravamen aliquod inferas; vel fub obtentu hujofcemodi fubjeftionis, qux utique éx beneficio apoftolicx fedis tibi & ecclefix Hterofolymitanr impenditur, Tyrenfis ecclefix nobilis dc famofa, fux juftitix aut dignitatis p|tiatur aliquod detrimentum. indignum eft enim, ut honor qui fibi, fi ei obediret, 'ab Antiochia exhiberetur, a te vel tuis fuccefloribus fubtrahatur.

Data Albani xvi. Kaknd. Augufti.

B

VI. AD GERARDUM TRIPOLITANUM, R. Tortofanum & H. Byblitanum epiicopos.

Ejufdem argumenti.

Innocentius epifcopus fervus fervorum Dei, venerabilibus fratribus Gerardo Tripolitano, R. Tortofano, H. Byblitono, epifeopis, falutem & apqftolicam benediffiomm.

SCire debet veftra fraternitas, quoniam flatus ecclefix tunc clarius elucefcit, cum gradus in ea conflituti iilxfi fervantur, & qux debetur prxlatis fingulis, abfque contentione feu contradiftione reverentia exhibetur. Unumquemque e- C tenim ex his qui fubjeâi funt confiderare convenit, quanta fuos prxlatos, fi quos habeat, reverentia & honorificentia debeat honorare.* qux fi injufte & immerito fubtrahantUr, unitatis flatus profefto nutabit, ad quetp ecclefiaitica doittina ob majorem firmitatem';, diligenti confideratione omnia in fe ordinando, reduxit · Ne igitur ecclefiarum veftrarum honor vel dignitas, ob contentionem feu rebellionem indebitam minuatur vel annulletur, per apoftolica vobis feripta mandamus atque prxeipimus : qv .*nus venerabili fratri noftro Fulcherio Tyren .irchiepifcopo, tanquam metropolitano vcilro, debitam obedientiam & reverentiam deferatis. Nos enim vos & ecclefias veftras Tyrenfi ecclefix, que ve- D ftra metropolis eft, auâoritate apoftolica reftituimus, & a juramento vel fidelitate, qua patriarche Antiocheno eflis adftriâi, eodem modo abfolvimus. Si vero noftris mandatis obedire, & intra tres menfes poft harum acceptionem litterarum, ad obedientiam prxdifli fratris noflri redire neglexeritis: fententiam, quam ipfe in vos canonice promulgabit, nos auftorc Deo ratam habebimus —

Datum Laterani xvi. Kal. Febr.

VII. AD RADULPHUM PATRIARCHAM ANTIOCHENUM.

Ejufdem argumenti. E

fimocentius epifcopus fervus fervorum Dei, venerabili fratri Raaulpbo Antiocheno patriarcha, falutem & apoftolicam tenediilionem.

SAndorum canonum inftitutionibtts continetur, ut unuiquilque fuis terminis contentus exiftot, nec in aliena *jura irrepat*. Ea etiam qux nobis fieri nolumus, tam Divinis quam human's legibus, proximis noftris *facere* prohibemur. Qux cum ita fint, fraternitati tux mandamus, quatenus fuflragaqcas Tyrenfis ecclefix non impedias, quin venerabili fratri noftro Fulcherio archiepilcopo, metropolitano fyo, debitam obedientiam & reverentiam deferant: alioquin cano, njÿis fanftionibus contraitur, fi mauopolitanis a fins fuffraganeis obedientia lubtrahatur. Optamus enim, ut circa prxlatos Ac iubditos fuum jus & proprius ordo abfque contradidione fci venir.

Datum Laterani xvi. Kal. Febr.

VIII. AD BALDUINUM * BERVGENSEM, Bernarduxn"Sidonienfem, & Joannem Ptolcæaidenlcm, epifcopos.

,-bbryti n stM

Ejufdem argumenti.

*innocentius epifcopus fervus fervorum ,Dei, venerabilibus fratribus, Balduino * Berycenfi, Bernardo Sidonieifi, Joanni Ptotemaidffi, epifeopis, ftlutem tf apoftolicam besudtCtionem.*

* U,T“”

AD hdc fanfti patres diverfos ede in ecclefia gradus & ordines voluerunt. ut, dum fubjeftionem & reverentiam, minores majoribus exhibent, una fieret ex diverfitate connexio, fic reite officiorum gereretur adminiflraiio Angulorum. Gravat autem nos, & valde miramur, quod cum vobis jampridem litteris apoftolicisprzceperimus, ut venerabili fratrj noftro Fulcherio Tyrçnfi archiepifeopo, metropolitano veftro, obedientiam & reverentiam exhiberetis, quafdam occafiones & interpretationes minus idoneas prxtendcndo, id facere contempfiftis: cum utique *quafi peccatum ariolandi fit repugnare, tf quafi fcelus idololatria nolle acquiefcere.* Mandamus itaque vobis, & auftoritate apoftolica iterato prxeipimus, quatenus omni occafione fubmota eidem fratri noftro de extero pareatis: nec fub obtentu obedientix, quam alicui primati dependitis, fibi lubjeftionem & reverentiam, metropolitano veftro debitam aliqua tenus iubtrahatis. Quod fi contemptores ulterius extiteritis: iententiam, quam idem archiepifcopus in vos canonice protulit aut protulerit, nos auûore Domino ratam habebimus Si vero, pro eo quod eidem fratri noftro obedieritis, a patriarcha Hierofolymitano aliquid contra vos fuerit conftitutum: nos eandem lententiam viribus carere decernimus, & nullius momenti eflè cenfemus.

Data Laterani, xvi. Kal. Febr.

IX. AD ROGERIUM SICILIÆ REGEM.

Regium titulum illi ab Honorio conceflum confirmat.

Innocentius epifcopus fervus fervorum Dei, carijfimo m *Chrifto filio Rogerio illuftri & gloriofo Sicilia regi, eju^ite heredibus, in perpetuum.*

QUos difpenfario Divini confilii ad regimen & falutem populi ab alto elegit, fic prudentia, & *julbtia*, aliarumqur virtutum decore decenter ornavit, dignum & rationabile eft, ut *fponfa Chrifti*, fanâa & apoftolica Romana mater ecclefia, affeftione fincera diligat, & dc fublimibus ad fublimiora promoveat. Manifeftisfiquidem probatum eft argumentis, quod egregix memorix ftrenuus fic fidelis miles B. Petri Robertus Guifcardus prxdeceflbr tuus dux Apulix, magnificos & potentes hoftes ecclefix viriliter expugnavit, & poftetitati fux dignum memoria nomen & imitabile probitatis exemplum reliquit.

P-.

Pater qucque tuas iliuftris. recordationis Koge- A *riiis, per bellicos fudores ÔC* militaria certamina, inimicorum Chriftiani nominis intrepidus extirA paror, & Chtiftianc religionis 'diligens propagator, utpote bonus & devotus filius , multimoda obiequia matri fu* fanft» Romana: ecclefia: impertivit. Unde & prcdeceflbr nofter religiofusAc prudens papa Honorius , nobilitatem ru.un ale predicts generofitatc defeendentem intuitus, plurimum de tc fperans, & prudentia ornatum, juflitia munitum, atque ad regimen populi te idoneum efle credens, valde dilexit, & ad altiora provexitNos ergo ejus veftigiis inhatrentes, & de potentia tua ad decorem dc utilitatem fanfte Dei ecclefic fpem atque fiduciam obtinentes j regnum Sicilite , quod utique , prout in antiquis B refertur hiftoriis, regnum fuiflê non dubium eft, tibi ab eodem anteceflore noftro conceflum, cum integritate honoris regii fle dignitate regibus pertinente , eccellcnti» tuc concedimus , & apoftolica auftoritate confirmamus . Ducatum quoque Apuli» tibi ab eodem collatum, Ac infuperprincipatum Capuanum, integre nihilo minus noftri favoris robore communimus, tibique concedimus. Et ut ad amorem atque obfeqoium B. Petri apoftolorum principis , Ac noftrum , ac fucceflbrum noftrorum, vehementius aftringaris: *h«c ipfa* , id eft regnum Sicilia:, ducatum Apulia:, & principatum Capus, heredibus tuis, qui nobis & fucceflbribus noftris , nifi per nos Ac fucceflores noftrof remanient , ligium homagium fecerint ,' & fidelitatem quam tu jurafti juraverint, tempore videlicet competenti , & loco non fufpeâo, fed tuto nobis & ipfis, atque falubri , duximus concedenda: eofque fuper his que concefla funt, Deo propitio, manutenebimus. Quod fi per eos forte remanferit, iidem heredes tui nihilominus teneant quod tenebant fine diminutione . Cenfus autem , ficut ftatutum eft , id eft fexcentorum fcifatorum, a te tuifque heredibus nobis noftrifque fucceflbribus fingulis annisreddatur, nifi forte impedimentum interveniat : removente vero te impedimentum , nihilo minus perfolvetur. Tua ergo, fili cariflime, intereft, ita te erga honorem atque fervitium matris tuse fanft» Romane ecclefi» devotum & humilem exhibere, ita te-1 metipfum in ejus opportunitatibus exercere: ut de tam devoto Ac gloriofo filio fedes apoftolica gaudeat, Ac in ejus amore quiefeat. Si qua five ecdefiaftica fiecularifve potentia huic noftre eonceflioni temere contraire tentaverit, donec przfumptionem fuam fatisfaftione coerceat, indignationem Dei omnipotentis Ac beator. Petri Ac rauli apoftolorum ejus incurrat, Ac quoufque refipuerit, anathematis fententia percellatur. Arnen.

Ego Innocentius catholic» ecclefi» epifeopm.

Ego Albericus Oftienfis epifcopus.

Haimencus fanebe Romane ecclefi» diaconus cardinalis.

Datum in territorio Mamanenfi per manum Haimerici cancellarii, vi. Kal. Augufti, Indift. II. Incarnationis Dominice armo MCXXXiK. pontificatus vero domini Innocentii pape II. anno decimo.

X. AD HENRICUM SENONENSEM ET RA1NALDUM REMENSEM.

De Abailardo cc **Arnaldo** damnatis , **Ac fnona**fterio includendis, libriique coram comburendis.

TEftante apoftolo, *tfc. Extat infra in concilia Scnonofi fitb lmaccnti) 11.*

XI. AD SAMSONEM REMENSEM,

Henricum Sfnonnenfem, & Bernardum abbatem'ClarzvaUenfem.

Ejttfdein argnmtnti.

PRzfentia feripta, *&c. Extat in efJcm cnciho Senmerfi.*

XII. AD STEPHANUM S. MEMMII ABBATEM. ,

Dc privilegiis ejufdem monafterii.

Innocentius epifcopm fervus fervorum Dei, dilefio filio Stepbano ecclefi S. Memmii ejufipte fuccefforibus regulariter jxftitMcndit in perpetuum .*

OFficii noftri nos hortatur auâoritas pro ecclefiarum ftatu fatagere , Ac earum quieti At utilitati falubriter, auxiliante Domino, providere. Dignum namque Ac honeftati conveniens efll dignofeitur , ut qui ad eartun regimen affumpti fumus, eas At a pravorum hominum nequitia tueamur, At B. Petri aeque apoftolic» fedis patrocinio muniamus Proinde, dileâein Domino fili Stephane abbas, ecclefiam S. Memmii, cui Domino auâore prawfle dignofeeris , fub apoftolicz fedis proteftione fufeipimns, Ac prefentis fcripti pagma communimus I Statuentes, ut J^uafcumque poflefliones, quaecumque bona præata ecclefia imprefentiarum jufte Ac legitime poflidet, aut in futurum conceflione pontificum, liberalitate principum , oblatione fidelium przftante Domino, poterit adipifei, firma tibi tuifque fucceflbribus Ac illibata permaneant . Sane per hoc apoftolic» fedis privilegium conflituimus, ut poft fzcularium canonicorum decefluin, nullus in prcdifta B. Memmii e.cckfia, nifi iegularem vitam profeflus, fubftituatur canonicus ac decedentium canonicorum prehende in ufus fratrum regularium redigantur. Obeunte verotc nunc ejufdem loci abbate, nullus ibi abbas, nifi regularis canonicus , Ac fecundum B. Auguftini regulam, fubrogetur. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat prznorainatam ecclefiam temere perturbare, aut ejus poflefllonesauferre , vel ablatas retinere, minuere, vel temerariis vexationibus fatigare. Si qua igitur in futurum ecclefifftica fiecularifve perfona hanc no-' ftre conftitutionis paginam fciens , contra eam venire tentaverit : iram Dei Ac beatorum Petri Ac Pauli indignationem incurrat, atque in extremo examine diftriâ» ultioni fubjaceat, nifi przfumptionem fuam digna fatisfaâionc correxerit. Cnnâis autem eidem loco jufta fervantibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti quatenus hic frudum bon» aâionis percipiam , At apud diftriftum judicem praunia «tern® pacis inveniant- E **Amen.** *Sic fignahem.*

Ego Innocentius catholic* ecclefic epifcopus.

Datum Jotti per manam Haimerici ***CusOut*** Romane ecclefic diaconi cardinalis Ac cancellarii, V. Kalend. Manii, indict **tx.** Incarnat. Dominice anno **MCXXXI.** pontificatu* autem domini Innocentii II. pape anno fecundo . Sigillatum **laqueo** rubro figilli plumbei.

XIII.

Fl cod MS Bohmc(ii S.

XIII. AD ADALBERONEM HAMBURGENSEM ARCH1EP1SCOPUM.

<lHi» Hi· 1>l>>l··β· ,

Ut omnes epifeopi Dani*, Suedic, NorvegÏ* &c. illi iubjedi fine.

Autocenims epfeopnt ferunt fervorµ» Dei, venernbiü jidolientti Hnmmtnburgertfi trtbiepifeopo, ejxfyiit fuecefforibnt, Jnintem & npojioiicam bened βiθMM.

AD hoc in B.Petri cathedra, difponcnteDo mino, conftituti effe confpicimur : quatenus fingulis ecdefiis dt ecclefiafticis perfonis fuam confervemus juftitiam ; & qualiter, tam temno-B raliter , quam fpiritualiter , ejus flatus integer perfeveret, falubriter providere curemus. Dignum enim & rationabile eft, ut ficut facrofanâa Dei ecdefia, unitatis ac fidei perpetua mater exiftit *........ legia cuftodiantpr illcfa, & nullis mole- l fliis, nullis oppreffionibus pravorum homihum fatigetur. Sepe utique venerabilis frater nofter Adalbero Hammenburgenfis archiepifcopus, inprcfentia predeccflôrum noftrorum felicis memori* Calixri & Honorii, ac noftra, queflus eft, Ace- ' f a <pii- iiio> tum Lundenfem * alios Daci» , tibi debitam, ficut metropolitan© fuo, quemadmodum in antiquis privilegiisGregorii, Sergii, Leonis, Bene* didi, Nicolai, & Adriani, Romanorum pontificum continetur, obedientiam denegare. Frequen-C ter autem & a prediftis prcdeceflbribus noftris Calixto & Honorio, atque a nobis, eis mandatum cft: ut aut ad tuam, & Hammenburgenfis ecdefi» redirent obedientiam; aut fiquam fuper hoc fe confiderent juftüiam habere , ad fedem apoftolicam venirent preparati . Ipfi vero Apoftolicis contemnentes obedire mandatis, nec venerunt , nec refponfales miferunt . Quia igitur lucrum nemo de fua contumacia debet obtinere: ex deliberato fratrum noftrorum epifeoporum fit cardinalium confilio, tam Lundeniem, quam aiios epifeopos Dacis tibi reftituimus . Ad formam itaque privilegiorum Gregorii , Sergii, Leonis, Nicolai, Benedifti, &...Adriani,..epifeopatus Daci* , Suedic, Norweigi*, Farric , Cronlon-D dic, Halfingaldi* , Islandic, Scridevingic, & Sclavorum , cariflimi filii noftri Lotharii regis precibus inclinati, tibi, Cc per te Hamburgenfi ccclefix , fuc fcilicet metropoli, prefeniis feripti pagina confirmamus . Si qua igitur in futurum ecclefiaftica fseculahfve pertona, hanc noftr» conftitutionis paginam feiens, fice. *ut m multit Culifti & Honorii epiftolit.*

Datum Romar apud montem Aventinum, per manum Almcrici S. R. E. diac. card. & cancellarii vr. Kal. Junii , Indiâione xi. Incarnationis Dominice anno MCXXXiIi. pontificatus vero domni Inoocenni Pp. II. anno iv.

h« «Kf«»

XIV. AD NICOLAUM DANORUM REGEM. E

Ejufdem argumenti.

Jnnocentinr epifeopnt ferunt fervorum Dei , JUrflo in Cbrtfte fiiio Hicoij» iilufiri D.tnorum regi, felntem ix nptfoliCMi benemilionem.

PRedeceflbres noftri felicis memori* , Grego rius. Sergius, Nicolaus, Benediflus , fit Adrianus, Romani pontifices, Hammenburgenfem ecclefiam metropolim ftatuerunt: &ei tamLundenfem, quam alios epifeopatusDaci*, fubdiderunt. Ceterum frater nofter Adalbero Hammenburgenfis archiepifcopus, tam prxdeccflôrum noftrorum tempore , quam noftro , queflus eft, Îuod earumdem ecdefiarum epifeopi , debitam bi obedientiam exhibere contemnant. Pro quo nimirum cum a prediftis prsdecefloribus noftris., Calixto & Honorio, atque a nobis , fit eis per feripta mandatum, ut ad fedem Apoftolicamvenirent refponfuri fuper hac caufa : nec venerunt, nec refponfales milcrunt . Nos itaque unicuique fuam juftitiam volentes confervere, communicato fratrum noftrorum confilio, praefato fratri noftro Adalbero ni archiepifcopo, quemadmodum in antiquis privilegiis praenominatorum Sergii , Gregorii, Leonis, Bencdi&i , Nicolai , & Hadriani Romanorum Pontificum continetur, tam Luadenfem, quam alios epifeopatus Daci*, refitruimus. Tu* itaque prudenti* per Apoftolica feripta rogando mandamus, quatenus eidem fratri noftro Adalberont archiepiicopo , tanquam metropolitano tuo, humiliter pareas: it, ut epifcopi tui regni ad obedientiam redeant , diligenter fatagas adimplere.

Datum apud montem Aventinum , vi. Kal. Junii.

XV. AD...........SUEDORUM REGEM.

Ejufdem argumenti,

Innocentius epifeopm fhbvnt fervontm Dei, dileüo in Cbriflo jiiio .... Suedornm regi fejutem Ÿ npdioticMt Mrdiffibttem.

VEnerabif' frater nofter Hammenburgenfis archiepifcopus ad. Apoftolicam fedem veniens, in noftra pradentia queflus eft, quod cum epifcopis regni tui, ficut amiqua praàdeceflbrumnoftrorum Gregorii, Sergii, Leonis, Benedifti, Nicolai, dc Adriani, Romanorum Pontificum privilegia indicare nofcuntur, metropolitino jire przfideat, debitam ei obedientiam denegare parfumant I Quia igitur noftri officii eft, male gefta corrigere, fle ad viam reftitudinis revocare: nobilitati tu* rogando mandamus , quatenus pr*fato fratri noftro Adalberoni Hammenburgenfi archiepiicopo, tanquam metropolitano tuo, humiliter pareas; dc ut, epifeopi terne tu* ad ipfius obedientiam redeant, pro facultate tibi a Deo collate diligenter efficias. Datum apud montem Aventinum *vi.* Kal. Junii.

XVI. AD HUGONEM ARCHIEPISCOPUM ROTOMAGENSEM.

Ur nonnibil de jure ecctefiaftico Regi decedat

JtaxfliriMr epifcopm, ferunt fervorum Dti, cnriffimo fretrt Hngoni Rotomagntfi arcbieptfcopo, /4lutem if emftolieeua beneàiihonem.

QUemadmodum fit concedendum regibus, & terrarum principibus, quorum poteftate ac juftiria Dei ecdefia & Chriltianiu; populus proteguntur , prout credimus , tua fraternitas non ignorat. Ceterum carifiimus filius nofter rex Anglorum Henricus , prout accepimus, eft a<;.crium te graviter indignatus, quod contra confuetudinem fuam, & aliorum ducum Normannic, a quibuidam abbatibus profeflionem & obedientiam fufcepifti . Quod profedo quamvis jnftum fuerit , & a nobis in concilio Remenfi mandatum: pro ejus caritate a rigore juftiti* aliquando

do condefcendere debemur, fit pro tempore, ip-A iius voluntati affenfijm pntbcre. Credimus etum, iicut noftris auribus intimatum- eft , & nos et per feripta noftra mandavimus, quoniam fi ci de tuleris , quod ad hoeorem 6c jus Rotomagenfis ecclefi* pertinet , cum plenitudine grati* fu* impofterum obtinebis. Unde fraternitatem tuam rogamus, atque mandamus.* quatenus de abbatibus illis ejus voluntati contentias; fie, fi quem de abbatibus ligafti, abfolvas..

i» <··. til. tpicilcfll.

XVII. AD LUDOVIGUM VI. FRANCORUM^ REGEM.

Scribit *ie* fofpitem Cluniacum pervcniffe

hxectntitu tpifieptu , ftrvu firom Dti, ttriffii*t m Cbriflo filit Eadevico i/ittftri & gleritfo FrtntttnaH regt , fMittat tf tpcfieitttm Mttdieintw.*

SAni, Deo gratias, & incolumes KalendisFebruarii Quniacum pervenimus, ubi cumfratribus noftris , epifeopis, abbatibus , & aliis Capientibus flt religiofis viris , Purificationis beat* Maria feftivitatem lolemmtcr fle honorifice cetebrames, a fratribus noftrts Guillelmo patriarcha Jerofolymitano, fit * A. Bethleemitic* civitatis cpiicopo , litteras obedicnri* fle Yubjeftionis fuicepimus. Quia igitur caufam ecdefis cum omni conftantia fle fortitudine certis experimentis C te nobdeum portare , fle noftris proiperitatibus congaudete jamdudum agnovimus . earumdem litterarum tranferipta ferenitati tu* duximus iranfmittenda : ut quos nimirum tus caritatis iinceritas fociahili fcedere copulat , de profperts quoque fucceffibus nihilominus gratulantur. Noverit fane ftrenuitatis tus nobilitas, quoniam A. de Monforte nec abfolvtmus, nec abtolvi praecipimus. Dileft* filix noftr* Adelaidi regina uxori tus pro xenii, nobis tranftniftis multimodas gratias referimus *: & tam* ipfun, quam amantiflimum filium noftrum Ludovicum regem, fit alios filios tuos , per te in Domino falutamus.

(bide·

Datum Contact tv. Nonas Februarii.

XVIII. AD GAUFREDUM CARNOTENS. fle Stcphanum PariGcnfcm , epifeopos.

Ut Aurelianenfi fubdecano ac fociis honores fle bona ablata reftitui faragant.

httotntint tpifieptu fervtu firventm Dti, vttttr»-bilibtu frUribxt Gtufrido Ctrnotatf , tpoflolic fidit fitete, &Sftpine P/trtfieitf, tpifittpis, fibtitta C app/Miaun bteediiheeuit.*

PRout novit veftra fraternitas , damna fic injurias dileftis filiis noftris Archembaldo Aurelianenfi fubdecano, Magiftro G. fic eorum fociis irrogatas, fic honores fibi ablatos, reftituen-E dos, in veftro arbitrio fic rftimatione pofuimus. Quod quia minime impletum effe accepimus , cileAiom veftrse mandamus atque praecipimus,ut quemadmodum bene inchoaftis, in nomine Domini procedatis, fit eandem caufame&duimancipetis

Datum Placenti*, Nonis Novembris.

Da eoMm ArctaabaWo vidt aliorum eptft. ibid,

XIX. AD STEPHANUM EPISCOPUM PARISIENSEM. im«.

Ut ecclefias S. Genovcfie ab intcrdiâo abfoivat

Mtocuuiiu cpifctptu fittnu firvtnutt Dti, vtntrtMi /ratri Mtn Sttpbaae Parifafi tpifitpt fithtttm & tpeflelicMt btetdi&ienat.

OLim fraternitati tu* *(afyCtfic* meminimus, quatinus ecclefia* S. Genovef* ab interdifto quo aas alligafti, falva juftitia ecctefifcParifienfis, abfalveres . Qpod profefto nondum effe impletum, tanto amplius miramur, quanto pm-B fata ecclefia fub B. Petri tutela & prote&one confiftir. Cujus rei gratia dileftioni tu* per iterata feripta mandamus, ut ecclefia* ipfa* ab eodem interdifto abfolvas ; poftmodum vero , fi quam te juftitiam habere confidis, congruo loco fic tempore, quod juftum fuerit Confequeris. Rogamus niarterea caritatem tuam, quatenus fi filius nofter La. quem tibi procurandum commifimus, a te difceflit, filio noltro Jo.cognomine Piccuto, in vidualibus fic aliis neceftaria largiaris; eumque pro reverentia B. Petri attentius Habeas commendatum.

XX AD STEPHANUM EDUENSEM EPISCOPUM

Al. abbatem Viieliacenfen mftituit.

iutantliu tpifieptu firviu firvtritnr Dti, ventre· Mi fortri Sttpbvto EduMt cgifitpe, ftbtitm tJ tpoftiflùtm btifdi&iattiH.

QUemadmodum tua novit fraternitas , Vicеliacenfe mooafterium, pro paftoris abienria tam in temporalibus quam in fpiritualibus maximum fubftinuit detrimentum. Neigitur ipfum monafterium propter hoc diutius fatigetur, dile&um filium noftram Al. fubpriorem Quniacenfetn, ojufdem loci monachis in abbatem dedimus. Ideo fraternitati to* mandamus, quatinus ei vice noftra manum benediftionis imponas.

Datum vi. Kal. Februarii

XXI. AD HENRICUM EDUENSEM EPISCOPUM. *ώ..

Vizeliacente coenobium commendat

AmectiUiiu tpifitptit ftrvtii firvarmt Dti, vtittr· Mi fittti H. Editr^fi tpifctpt , [<dntt>n & cp+ ftoiitMH bntdiBioHtat.*

SIcut tua novit fraternius, Vizeliacum monafterium cum omnibus appendiciis fuis B. Petri juris exiftit: fle ad ejus proprietatem fic defenfionem (pecialiter pertinet. Unde tibi eft injunôa ncccflitas , ipfum monafterium, fitfratres ibidem domino fervientes defenfarc, fic manutenere , fic in fisis opportunitatibus adjuvare. Quccirca per prxfentia tibi feripta mandamus, fle mandando praecipimus quatenus dileftum noftram P*, abbatem , fic fratres fuos , in nullo gravare vel infeftare prxfumas; fic de parochianis tuis, a quibus eorum querimoniam acceperis, remota dilatione eis juftitiam facias. Clericos vero eorum , quos contra tenorem privilegiorum fedis apoftolic* diceris ab ordinibus fut pendifle, in officiis fic ordinibus reftituimus Po*»·»

XXII. AD PONTIUM ABBATEM VIZELIACENSEM.

(b»dc».

Confervat jura VizeliacenGa.

fimoeenfitu tfifaftu fervus fervorum Dti , dikbh filio Ponfio aikiti ruriitcerf , filxtem & apoftolicoen benedifiionem.

PEr alia tibi fcripta tnandalfe meminimus, ut Stephano Altifliodorenfi canonico inprsrfentia venerabilium fratrum noftrorum Gcdefridi Lingonenfis epiicopi, & Bernardi Clarevallenfis abbatis, de querimonia fua refponderes; &quod ipfi exinde ftatuerent, firmiter obfervares . Verum quoniam litteris fit nuncio tuo poftea fignificafti illud, unde controverfia agitur , Vizeliacenfem ecclefiam jam per xxx. annos, & eo amplius quiete tenuifle, ꝺ juxta antiquam ecclefix tur confuetudinem nulli in tua curia te debere rcfpondere : prêter confuetudinem ecclefix tuz tc fuper hoc inquietari nolumus , nec quod a beat® recordationis papa P*, prxdeccflore noftro exinde ftatutum tft, immutari. < Pjf«h*u

Datum Later, ii. Nonas Maji.

XXIII. AD GODEFRIDUM LINGONENS* & Bernardum Claitvall. abbatem.

»'<**·

Ejulitem argumenti.

Jnwctntittr epifcopus fervus fervorum Dti , venerobilibus fratnbui Godefndu Li^ponenfi epifcopo Bemurdo ClurevrUtitfi obbati· folnttm O apoflo licum benediilionem ‹*

PEr apoftolica vobis fcripta mandafle meminimus, ut querimoniam Stephani Altifliodorenfis canonici adverfus diledum filium noftrum Pontium abbatem Vizeliaci audiretis, & fine debito terminaretis . Verum quia idem abbas litteris & nuncio lu j poftea nobis fignificavit, illud unde controverfia agitur Vizeliacenfan ecclefiam jam per Xxx. annos, & eo amplius, quiete tenuiife, & juxta ecclefix fu® antiquam confuetudinem , &c. *ft in epifiola precedente.*

XXIV. AD ALUISUM AQPINCINCTINUM ABBATEM.

f -t o h v »p.<.:♦»■·

Renuenti Alutib prxeipit , ut Atrebatenfis ec- . clcfix curam fufeipiat l

Innocentius epifespus fervus fervortem Dei , diietfo tn Cbrifto filio dluifo Equineinflinerfi abbati, /ilutem & apofloUcam benedifiionem .

DIvinif ingratum confiât illum eflebeneficiis, qui talentum fibi a Domino creditum, in fudatio, tepefeente caritate, reponit. Qui enim faluti proximi providere negligit, indignationem benigni & diftriûi judicis adverfum fe intorquere non metuit . Accepimus autem quoniam Atrebatenfis ecdefia proprio deftituta pallore , te unanimi voto & pari confenfu fibi in epifeopum & paftorem degit. Per apoftolica igitur feripta dile&ioni tu® mandando prxeipimus , quatenus abfque refragatione aliqua opus Dei ad quod vocatus es, perficiendum fufeipias: ut Atrebatenfis ccclcfia peccatis exigentibus , tam in fpirintalibus, quam in temporalibus, plurimum imminuta, tuis falubribus cxnortitionibus, & bonx vi- t® exemplo , Dhitu fuf&agarte patia , percipist incremcnrum Data in Poctilira , >i «.Nonas Maji.

XXV. AD OTTONEM BABER.GENSEM EPISCOPUM.

f· т·. tu β3ι'.'"*

Ut idem ordo temper in ejus diœccfi confervetur.

Innocentius epifcopus fervus fervorum Dti. ventre· bili fratri Ottoui Babtrgtxfi epifcopo ejufpee fucetfforibus cjnonk» fubftituendis , filu m fiolicam benedidiiouem.

QUotiens a nobis petitur illud, quod religioni & honeftati convenire cognofcitur: animo nos decet libenti concedere , & congruum impartiri fuffragium , ut fidelis devotio celerem fortiatur eflcftum . Proinde , venerabilis frater Otto epifeope , netitionis defideriis tu® ex confucta fedis apoftolic® manfuctudine clementer annuimus. In primis liquidera /Unientes, ui tenor religionis, qui in ecdefiis tibi coramiflis eft per tuam diligentiam, coopérante Domino , inflitutus, firmiter in eis perpetuis temporibus confervetur. Confliluimus etiam , ut in eifdcm ecclefiis nullus per fimoniacam hxrefira ftatuatur, fed honeft® perfon® , quibus utique morum £c flatus dignitas fuffragatur, inibi ordinentur. Sane in cctnobiis, qux vel antiquitus in fua parochia conftruâa funt , vel tu ipfe devotionis intuitu conftituifti , feu aliis juftis modis ecclefix tu® inire poteris , vel ab aliquo deinceps fidelium infra tuam dicecefim Divina infpirantc gratia conftrue *ur , faerx religionis ordinem manere decernimus . Nec alicui licear qufdem inflitutionis formam ullatenus permutare nifi forte ad melioris ftatus prxrogativam , prxftanre Domino, * promovere valuerit : nec id alicuius fingulari judicio committatur, fed omnium monafteriorum ad Babergenfem ecclefiam pertinentium, aut fanioris partis confilio ac confenfu , fieri debere fancimus. Si quis autem huicnoftrx cohftitutioni temere contraire tetftaverit: fi *non* fadum fuum digna fatisfaftionc correxerit, afacratiflimo corpore & fanguine Dei & Domini redemptoris Jefu Chrifti alienus fiat , atque in extremo examine diftrid® fubfaceat ultioni. Confervantes eifdem locis qux jufta funt, omnipotentis Dei , & beatorum apoftolorum Petri & Pauli ac noftram gratiam confequantur.

* Fen· I f- ^ "| *·

XXVI. AD HUGONEM ATREBATENSEM ARCH1DIACONUM.

ε,т». iv k.a. f.»<· 4« Ch«tM.

Eum fub proteftione Rom. ecclefix fufeipit.

fatcntiitf epifeopete fervus fervtrwn Dti , diltifo in Cbrift» filio Hugoni Atrebatenfi xfrcbidiacono t faluient tf opc/ftolscMn btuediffionem.

Apoftolic® fedis clementia devotos & humiles filios ex affuerx pietatis officio propenfius novit diligere , & fu® proteftionis munimine confovere. Eapropter,· dilefte in Domino fi* li, devotionem tuam erga B. *Petrum Je nos ipfos* attendentes, te in fpecialem fil um apoftol·- cz fedis aflumtmus, & perfonam ruam cum bonis tam ecclefiafticis quam mundanis , quz in przfentiarum jufte & canonice poffides , aut in futurum rationabilibus modis Dro propitio poteris adipiftt , fub B. Petri & noftra proteftione fufeipimus , & prxtentis fcrip'i patrocinio com* nu-

muniam: tiatnentes nt fi te gravans* in aliquo A efle pericnicris, libere tibi fedem apotiolicam liceat appellare. Nulli autem hominum fas fit perlotum tuam vel bona temere perturbare, feu quibuslibet moleftia fatigare. Si quis autem id attentare pnafumpferit, indignationem omnipotentis Dei, dc beatorum Petri dc Pauli apoftolorum ejus, fe noverit incuriarum. Datum Larani xvii. Kal. Maji.

XXVII. AD ARCHIEPISCOPOS ET EPISCOPOS OMNES.

Privilégia Chmiacenfia.

Imccentius epifeopus fervus fervorum Dei, oriwra-B *biiibus fratribus etrebdepifeepis to epifeopis, ad quis litterA ifU pervenerint, feltston O opqflolicem benediflimem.*

Lberalitatis laudabile genus eft, ut qui fe B. Petro dc fan&e Romans ecclefia humili devotione exponunt, majorem familiaritatis pnorogativam, dc digniora beneficia fortiantur. Quam gratum Deo Quniacenfc monafterium famulatum impendat, dc quantum apud homines nitore religionis fulgeat, ecclefia Dei novit, dc vehementer exultât. Æquitatis igitur poftufat ratio, ut idem locus apoftojicr dile&onis prit iileftionis privileêio gaudeat, & tam *i* :apite quam in memris libertatem obtineat lca fiquidemjnonafte-C rium ipfum, quod fpecialiter ad jus B. Pe[redacted] ; & S. Romane fpedat ecciefie, per nos ipfosvi» fitavimus. Et eodem die quo revolutis multorum annorum fpatiis pratdeceffor nofter felicis memoris papa Urbanus ibidem majus altare confecraverat, cum archiepifcopis ÔC epifeopis qui nobifeum convenerant, coopérante Spiritus fanôi gratia, idem monafterium folenniter dedicavimus. Devotioni quoque dc humilitari fidelium, qui pro amore Dei, dc ipfius loci reverentia, in anniverfario dedicationis illuc convenerint, propicientes: ipfis quadraginta dies pœnitentix Gbi injunâz, de fcratia Dei confifi, B. Apoftolorum Petri dc Pauli autoritate remifimus. Statuimus etiam, qt immunitas ejufdem coenobii, inviola-D ta dc integra futuris temporibus confervetur: ut, G quis infra terminos banni, qui ab eodem prrdeceffore noftro circa Cluniacum conftituti funt, jcienter hominem capere, vulnerare, vel res ejus auferre praefumpferit, excommunicationis fententia percellatur: quoufque ablata reftituat, dc abbati ac monachis de illata injuria congrue (atisfaciat. Ad haec adjicient» decrevimus, ut quicumque Cluniacenfes monachos vel eorum fb* cios ceperint, aut ea qua; portaverint vel conduxerint; excommunicationi fubjaceant. Si vero aliqui abique ipforum monachorum praefemia, ea quae ad victum vel veftitum fratrum in Quniacenfi ccenobio Domino fervientium pertinent, aljcubi depraedati fuerint: nifi infra quadraginta E dies commoniti ablata reftituerint, eos anathemati fubjacere praecipimus, dc in terra eorum, Divina prohibemus officia celebrari. Loca quoque in quibus fe receperint, donecpnefenta fuerint, a Divinis obfequus, prêter infantium baptifma, dc morientium pcenitentias, ceffare praacipimus: dc nullus eorumdem pndumptoram, praeter timorem mortis, nifi a Romano pontifice abfolvatur. Porro quifquis praefatis fratribus ubicumque manentibus, quaelibet alia, poeter cs îuc fuperius enumeravimus, abftulerit: nifi ina quadraginta dies poft noftram commonitio-

nem ablata reftituerit. excommunicationi fubjaceat. nec abfolvatur donec capitale reddat, dc congrue fatisfaciat. Quod fi hate perpetrata efle noveritis, aut clamor fuper hoc ad aures retiras pervenerit: vobis praecipientes mandamus, quatenus prefatam animadvctficrtiis fententiam per vêtiras faciatis parochias firmiter obfervari. Datum Valentis VIII. Idus Martii.

XXVIII. AD PETRUM CLUNIACENSEM ABBAREM

B' "4'*

Ejufdem argumenti.

Jnnoeontius epifeopus fervus fervorum Dei, diferrto filio Petro Clmuacrrf obbati, e'-ufqm fucceffori-bus regulariter fubfiituendis, tn perpetuum.

Lberalitatis laudabile genus eft, dec. *ejufdem omnino exempli atque pratedens epifl. ujque* ad, congrua fatisfaciat. *Tum. Sone* archiepifcopis dc epifeopis, io quorum parochiis hoc perpetratum fuerit, autoritate B. Petri dc noftra precipimus: ut poftquam clamor Sd eorum aures pervenerit, vel malefaftum innotuerit, preferiptam excommunicationis fententiam tepiditate fepofira faciant obfervari.

Ego Innocentius Catholice ecciefie episcopus

Datum Vienna per manum Aymerici S. R E. Aa.ebiu» diaconi cardinalis dc cancellarii. Indift.'x 1. Pootificatus noftri anno tertio, vi. Non. Martii.

XXIX. AD EUNDEM.

Contra rebelles, fic de infti turionibus obfervandis per abbates.

Inooeentmt epifeopus fenms fervorum Dei, dile&o filtO obbuti ClsOMCerf, folutem & OptfloMUm benedictionem.

SOlet annuere fedes apoftolica piis votis, dc honeftis petentium precibus favorem benevolum impertiri: Eapropter, dilefte Jin Domino Eli, tuis juftis poftuiationibus inclinati, ad exemplar felicis recordationis Geleftini papa pr» decetforis noftri, ut in abbatiis ad Cluniacum monafterium pertinentibus liceat tibi, qua: fecundum Deum, dc beati Benedict regulam, dc ftatuta ordinis videris corrigenda, corrigere dc ibidem (latuere ftatuenda, liberam tibi, contradiftione dc appellatione cdGmtibus, autoritate pr-(entium, concedimus facultatem. Sententiam quoque quam in contumaces Ac rebella duxeris canonice promulgandam, ratam habentes dc firmam, dc ipfsm faciemus autore Domino inviolabiliter obfervari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc noftra cooceffioois paginam infringere, vel et aulis temerario contraire. Si quis autem hoc attentare prufumpferi t, indignationem omnipotentis Dei, dc beatorum Petri dt Pauli apoftokxum ejus fe noverit iocurfiitum. Datum Rome apud S. Petram sv. KaL Febr. A.o_.u> Pontificatus noftri anno vit.

XXX.

Ba U*»· yax. ad episcopos.

De poflufliotfibus non alienandis , & cenfibuf non minœndis.

*ivfteMiu tfijctfnt fervit frrvtngn Dn, wwrabilibtu fretrihir , erckiffifttfu & ipifctpit n fMenoH pentbiit prw*t*t & sfcdsrarie «rcl(£e CltnuKt^fit itafbtK», fMit* (f k·*

EA, qu· in ecdefiantm projudicium perpnslatorum infolemiam attentantur, noflro imminent officio corrigenda: ne, fi in ipfamm fuerimus provifxme rcraifli, A caram flatus grave B fuftineat detrimentum, A nosde negtigentiapoffimus in extremo examine reprehendi . Unde quia ad audientiam apoftolatns noftri pervenit , ouxl priores A obedienriarii Cluniae, firairum , Ane confilio abbatis A conventus , pofleffiones ccdefiarum faarum contra inftitationemQumac. ordinis Htici:e diftrabunt, A quafdam laicisrooferentes, cenfism debitum in grave prnindicium ecclcfiarum minuere non verantur: nos fraterni, tari vcAne pnricntinm autoritate injungimus f hrmitcrcue mandamus, quatenus detentore bonorum prcdiAarum ecclcfiarum taliter diftraâarum, cum ad vo» querela pervenerit, moneatis attentiur; A fi neccfle fisertt , excommunicatione paritey A interdifto, remota appellatione ,C rogatis , ut poffcffiooes ia projudicium ecclefiarum, priorum, fcu aliorum procuratorum temeritate diftraftas . fine difficultate reftituant , A ccnfum irrenovaMlitcr imminutum non differant integrare . Datum Rom· apud S. Petrum iv. Kal. Februarii, pontificatus noftri anno vu.

A»Ck lut

fa «air·, XXXI. AD ABBATEM CLUN. PETRUM,

De centum marcis in Anglia ab Henrico rege datis.

Jhaccaaria/ D* ›
JUk Pitn Chau»# MM , ò«/ρv* factffir*· hu rtgMritrr fetfitiiMû,* ia perpria··.

DOnatiooes A beneficia , qu· ad fuftentati·· nem fratrum , a regibus , principibus , A aliis juris religion· amatoribus, facrofan&is præflanrar ccdcfiis, tanquam ca , que Divini juris eftefta funt, autoritate apoftolica volumus communicare. Per pnefentis ttaqfie fcripti paginam, doaationem a cariffimo filio noftro Henrico illuftri A gloriofo Anglorum rege de centum marcis argenti per annat fiagulos Quniacenfi moaalierio periblvcndis faôam, fcxaginta videlicet ia tclonio Londooienfi , A quadraginta in telonio Uncolnicnfi, apoftolice fedis patrocinio roboramus. Hac autem donatio apud Rotomagum ab eodem filio noftro Henrico rege , Incarnationis E Dominiae anno mcxxxi. Indiftione sx. xnenfc Majo , die Dominica tn naïtra A fretnun no-

n<, Humberti S. Qoneotu, Ruftiri S. Cyriad , Gjtelini S. Cccilie, presbyterorum cardinalium : Gr.'gorii SS Sergii A Bacchi , Aimcriri cancellai ii, Guidoois S Mari· ia Via lata, diacono rum cardinalium: Oldegarii Terraconenfis, Huconis Rotomagenfis irchiepifropocum : Gaufiridi Ca tKxenGs, Joannis Lexovienus, Joatmis Sagimus, epifcoporum; Bernardi Qarevaliis, Sugc- Arti S. Dkaayfii, Bofoais de Bacbo , abbatum : Guilldmi consitis de Wasuna , Hobarti filii ipfius regis comitis da Gloccrio , Roberti de Sigillo , Robert! de Laba . Rabetis camerarii de Taacarvilla, Nahctis tbefaurarii, Haatoois prioris fanfti (Xysaldi. Dsccntisnus ergo , ut nulli omnino hominum liceat profatum mooaflerium fuper eadem donatione foturis temporibus iafeftare, aut eam auferre, minuere, veiaufotemerario fatigare ; fed integra confovetur eorum , pro quoram gubernatione A fitftentatione conccfla eft, ufibus profutura. Si qua igitur in pofleram ecdefiaftica fiacuiarifve pertona hanc noftr» confirmationis paginam fciens, Ac.

** Innocentius catholic· ccdefic ep. fubferij

_ „ Guflleimm Pmoeftfaus epifcopus, fubcrip.

Ego Joannes Ofttcnfis epifcopus, iubfcripfi.

Ego Guido Tiburcius epifcopus, fobfcripfi.

Ego Gregorius diaconus cardinatis SS. Sergii & Bacchi, fobfcripfi.

^Efco Joannes tit. S. Chryfogoni presb. card.

Ego Ulbcrtus tij. S. Clementis presb. card. fitbfcrtpfi. \

Ego Gcfclinm presb. card. tit. S. Cecilie , fiibfcripfi.

Datum Bdraci per manum Avmeriri £ R. E. diac. card. A cancellarii xm. Kalend. Junii , Indift. lx. Incarnationis Dominic· an. mcxxxi. Pontificatus vero domini Innocentis pap· II. anno II.

XXXII. AD EUNDEM. ■» «Um'

Maoerium in Angfta a tege Stephano datum loco centum marcaram, quas rex ñtññĉB^Meent»

hMeteriif tpifafw firw fiwtnut pti , diltih fût Pttrt ClitMc. Multi, ifafa fritrihu tnt prtfntiku fum fitterù ngMrittr fidflitv*·*

A D hoc in apoftolic· Cedis regimine , difpoDxX nente Deo, promoti fiunus , ut piis vocis aflênfum pntbere, aurriquc ncflras inclinare joftis petitionffius debeamus . Qiia , ficut injufla pofcentfas nullus eft tribuendus c&âns: ita legitims A jufta poftuiantium non eft diflèrenda poflêflio . Eapropter , dilefti in Domino filii , veftris juftb poftnladoaâxB gratum impertientes aflenfum , manerium de Letdecumba, quemadmodum ab illuftri viro Stephano Anglorum rege, cum confuetudinibsM fit libertatibus illi pertinentibus, A ommbus fuis appendiciis, de proprio dominio fiso vobis devotionis intuitu cooceflum eft , & feripto fuo firmatum , pro ceuran videlicet marris argenti, quas Henricus bone memori· Angionun rex pnadectdbr ffiius , de tbefauro fuo annis fing bis cooccflcrMj autoritate & per vos Qtmiacrnfi mosiafterio , confinnamua, & potientis fcripti pagina communimus . Si qua igitur in foturum ecdefiaftica , fisculariive pertona hujus noftne confirmationis paginam triens, Ac.

Ego Innocentius catholic· ecdefin epifcopus, fuNcripfi.

Ego Martium presbyter card. rit. S. Stephani,fubfcrfpfi.

£fco

Ego Statius presbyter cardinalis tit. S. Sabi-n», fubfcripfi.

Ego Guido pcesb. card. tit. S. Cfo/fogoni, fubfcripfi*

Ego Goiro prob, card tit. S. Caecilia:, fob-

Ego Hubaldus prob. card. tit. SS. Joannis dt Pauu fubfcripfi

Ego Raincrius pretb. cud. tit. ian&sPrifcc, fubfcripfi.

Ego Otto diaconus card. S. Gcorgit ad Velum aureum, fubfcripfi

Ego Guido diaconus card. SS. Cofin* ADal&iaoi, fiiblcripfi.

Ego Gerardus diac. card. 5. Marix in Dominies, fubfcripfi.

Ego Oâavianus diac. card. S- Nicolai in carocre, fubfcripfi.

Ego Petrus diac. cud. S» Marie in porticu, fubfcripfi.

Datum in monte Tiburtino per manum Gerardi S.R.E.preri*. card, ac b&liothccarii, xiv. Kal. Junii, Indi&one V. Incarnationis Dominice anno mcxl ii. Porraficatns vero dotnni Innocenti: II. pape anno xm.

I* «ito.

XXXIII. AD EUNDEM.

Cocnovcrfia inter Qtmiaçnm A abbat. S. ÆgL dii corapofita.

frssacmrMS *efififw firent ftrwrggi Dti*, carijT-

fiuctffbrihu rtgtlerittr fuifticgnUt, « ftrftfiat.*

QU* «d pacem fpeftant ecclefi*, libenti animo ftanacre volumus, & ut fotnrit tempoMa inviolabiliter cbferventur, attenta diligenfa providere. Litem bquidem dc controverfiam, tu cariflimc in Domino fili Petre abbas, & Cluniacenfe monafterium, advcrfos dileftum filium no* ftrum Petram abbatem S. Ægidii & monafterium fuum diutius agitafti. Tu enim de fubjeftione tibi, A prcdeceOoribus tuis per apoftolicam iisdem conccfta eos impetebas. Illevero antiquam libertatem ftd monafterii intendebat. Que tandem in noftra, A fratrum ooftroram, A epifeoporum cardinalium prsefeatia, apudBdjocqra eft hoc ordine terminata. Ut videlicet fi, quod abfit, religionis ordo in monafterio S. AEgidii imminutus hierit, ibidem tuo, Afuccef-fccum tuorum pneccpco A confilio reformetur, Si quando vero te, rêlfucceflbtes tuos, ad idem mouaftcrram ire contigerit, reverenter fufeipiamini: A quamdiu ibi fueritis, cum veftris omnibsu hooetle procuremini. Refideudi quoque in fede cjuldem abbatis, A capitulum regendi, pnedifto abbate, vel fucoefloribus filis pnefentibus, A que ibidem corrigenda fuerint, corrigendi ha* beatis lieram facultatem. Veramtamn eodem abbate decedente, vd ad locum alium ipfo,vd ejus fucceflbribos tranfinigrantibus, fratres monafterii S. Ægidii eUgendi de congregatione fca abbatem abfque impedimento habeant Ubertatem. Ita tamen ut iyfispro abbate, oui ad aliud tranfierit monafterium, de nullo alio, pneterquam de Qun. monafterio pallorem aflumerc liceat. Qx> nimirum dsfonfto, vd etiam remoto de congregatione fee, digendi abbatem, cum pm* difto tam» tenore, eandem habeant facultatem. Pro recompenfatione quoque faûariosmm. «peafcramque, quas fominan tu, vd ynadeccf-fores tui, pro monafterio S. Ægidil pertuliftis idem abbas confenfo fratrum fuorum, obedi». tiam, quas Linuntium nuncupatur, cum pertincntiis fois, tier Afcftr te Chiniacenfi monafterio donavit, A in jus ejus ac in proprietatem in perpetuum tranftulit. Qpod fi nuis vos fuper eadem obedienua*moleftavent, pradatus Petrus abbas ic ac focceflores fisos fecundum juftitiam autores A defenfores conftituit. Tu vero dilefte fili Petre abbas, pneter ea, que difta font, querimcnûa, quara adverfes monafterium S. Æpdii babebas, habito fratrum tuorum confilio, m perpetuum renumiafti. Statutum etiam eft, ut fi Uuniacenfis monafterium fuper monafterio S. Ægidii haberet alloua privilegia, vel coenobium S. Ægidii fuper Limantio, utrimque reddantur. Si qua vero enant generalia, nullum in hoc vigorem obtineant. Autoritate igitur Dei A noftra proripimus, ut prsdifta conventio abfque ullius confirmationis * contraireprsefiimpicrit, indignadonem beatorum Petri dc Pauli ac noftram incurrat, & ab incepto fruftrcrar.

Ego Innocentius catholice ecclefi* epififubfc.

Ego Mattheus Albanenfis eette. fiAfcripfi.

Ego Romam* diac. card. S- Marias in porticu Noles fubfcripfi.

Ego Greporius diac. card. SS. Sergii A Bacchi

Ego Or o otac. card. S Georgii, fubfcripfi*.

Ego Guido diaconus card. SS. Coût» dcD.1miani. fubfcripfi.

Datum Valentin per manum Aimerici S. R. E. diaconi card, dc cancell. vm. Kal. Martii » Incarnat. Dominic* anno mcxxxh. Pontificatus vero domni lonorentii papas II. anno m.

XXXIV. AD EUNDEM.

Ix<4..

SS. Facundi A Primitivi m Hifpania coenobium conceditur,

JmcMfùtr «PÎ/âp·' *firvu fitrvtr&t Dti, diktb fili» Pttn ChnÛKtffi M»ti, fj»fy»t fttKtffarihu H&brittr fuifiittmdii, m ftrfttvaa.*

IGnem venit Dominus mittere in terram, A vult nt ardcat. Qpia ergo gratuita Dei benefida facrum Quniacenfe collegium foe vifitationb gratia illuftravit, ignem in eo caritatis acrendit, at difcreca religione humilitate perfodit: vet, tepidos excitet, A piae religionis radios, A bene Dito placentis converfittioa* odorem, diverias mundi iBuftrando provinciae, longe lateq» transfundat: ft fic amor A gloria Divini fcecussda ubertate multiplicentur in propagine. Monafterium ergo SS. martyrum Facundi & Primitivi, quod in Hifpaniarom partibus fitnm eft, dt ad jus B. Petri confiat fpecialitcr pertinere, quia a rcftgioois nitore, A temporalium rerum opulentia, qubus priftinh temporibus effleruerat, unde valde dolemus, peccatis exitentibus excidit: nos, quorum pnxipue intereft in antiquum revocare, uïuAria fiûi noftri Aldcfoofi Hifpadn-

sum Regis vota clementius admittemes_, veftris poftulationibus impertimur aflênfian . Igitur locum ipfum cum luis omnibus pertinentia tibi , dileâe in Domino fili Petre abbas, tuifque fucceflbribus, falvo nimirum B.Petri cenfu annuo, & S. R. E. in omnibus debita juftitia & reverentia , ad reformationem religionis, dt rerum temporalium incrementum , ex apoftolic· fedis benignitate committimus. Veftra itaque, cariflimi filii, intereft, ut ope, dc confilio, veftraque inflantia , religio in eodem monafterio reformetur, dc tam in interioribus quam in exterioribus locus ipfe ad flatum dc dignitatem priftinam auxiiiante Domino reducatur.

Ego Innocentius catholic· ecclefi· epifcopus, fubfcripfi.

Ego Guillelmus Prcneftinus epifc. fubfcripfi.

Ego Urbanus presb. card. tit. S. Clementis fubfcripfi.

Ego Lucas presb. card. tit. SS. Joannis dePauli, fubfcripfi.

Ego Guido diae. card. S. Maris in Via lata, fuNcripfi.

Ego Oddo diac. card. S. Georgii ad Velum aureum, fubfcripfi.

Datum Bononie per manum Aymerici S R. E. diae. cani. & cancellarii Id. Decemb. Indiâ. X. Incarnationis Dominice anno MCXXXIH. Pontificatus domini Innocentii paps II. annoin.

Ex «ita,

XXXV. AD EUNDEM.

Confirmatio ecclefi* Rochabovecurtienfis.

Jmcentiut epifcopeu firvtu firwrtene Dti , dtftdb tn Cbrifto jilio Petro Cbm, Meti , efitfyeee fieltefforiku regulariter fiebfiituendù, inperpetuam ;

BOaus dc diligens paterfamilias {audio magno gaudet, cum vineam fuam locatam agricolis vigilanti Audio videt excoli, & tribulis ac fentibus pariter emundari . Cujus profeâo gaudio ketitia «ucundior cumulatur , fi eadem vinea, propagatione ordinaria, per flmltorumfpariorum dimenfionem incipiat dilatari. Proportionali igitur ratione Deo credimus gratiflimumcffe , fi Deo dicati religio Qun. monafterii , & diverfas ecdefias exornet, atque plurimorum mentes difciplinis regularibus inftruat, dc fide , qu· per dileâionem operatur , inflammet . Ea propter, dileâe in Domino fili Petre abbas Quniacenfis , memores devotionis , quam erga fedem apoftolicam eum commifla tibi ecclefia femper habuifli, & honoris dt fervitii , quod nobis efficaciter fideliterque, maxime tempore fchifmatis, impendifli: ecclefiam de Rochabovecurt, laudantibus ejufdem clericis a venerabili fran noftro Willelmo Petragoricenfi epifeopo Pontio abbati anteceflbri tuo, dc per eum ecdefi· Qun.canonice donatam , dc a felicis memori· papa Califto anteceflore noftro, ficut privilegiumêjus teflatur, foiemniter confirmatam, tibi, fucceflbribufque tuis, non folum confirmamus; fed etiam confirmando, autoritate apoftolica donamus : ut ordoiQun. ad laudem Dei, ad quamfpecialiter iminutus eft, dc ad honorem facrafanfte Romane ecdefi·, cui omnino devotus eft , perpetuis temporibus ibi floreat . Statuentes, ut nulli hominum liceat eandem ecclefiam, vel bona, que an pnefentiarum legitime poflidet , aut in futurum juftis modis , pneftante Domino , poterit adipifei, temere perturbare> auferre, minuere , feu quibuslibet vexationibus fatigare. *Si* qua igitur in pofterum ecdefiaftica fisculanCve perfona hanc noftna conftitutioaM* pagiham fciens, Btc.

Ego Innocentius carbolics ecdefi· epifcopus, fubfcripfi.

Ego Guillelmus Prcneftinusepifcopus, fubfcr.

Ego Gregorius diae. card. SS. Sergii dc Bacchi, fubfcripfi.

Ego Guido card. diac. S.Adrian! fubfcripfi.

Ego Vaflalus diac. card. S. Euflachii , fubfe.

Ego Hubaldus diac. eard. S. Mari· in Via lata .fubfcripfi.

Ego Amêlmus presb. card, fubfcripfi.

Ego Littifredus card. tit. Vcftins , fubfcripfi.

Ego Lucas preab. card. tic. SS. Joannis dcPauli, fubfcripfi.

Data Pifis per manum Aimerici S.R.E. diaconi catdin. fit cancellarii, IL Idus Martii, Indictione xiv. Incam. Dominice anno Mcxxxvr. Pontificatus domni Innocentii pape II. anno vif.

XXXVI. ADEUNDE M. -*-

Confirmatio Μοηώ Dcfidcrii.

T J/dmr <!! sunn· *concepti verli/ atjae procedens,* JL *nfipeet ad* inflammet. *Terne:* Hoc profcâointuitu * Montifderienfem ecclefiam a venerabili- · Fan. ·>· bus fratribus noftris Guarino Ambianenfi, dc Simone Noviomenfi, epifeopis, monafterioCluniaCcenfi canonice dc devote collatam, idiufum quoque cariflimo filio noftro Ludovico illuftri dc gloriofo Francorum rege, dc Raynaldo Remenfi archiepifeopo, atque Radulpho de Perrons concedentibus , « pro ejus confirmatione fedem apoftolicatn fuppliciter exorantibus , cum omnibus ad ipfam pertinentibus, in perpetuum tibi tuifque fucceflbribus confirmamus. Statuentes , nt nulli omnino homini liceat eandem ecclefiam vel bona, qu· in pnefentiarum legitime poflidet , vel in futurum juftismodis, pnsftaneeDomino, poterit adipifei , temere perturbare , auferte , minuere, feu quibuslibet vexationibus fatigare . Si qua igitur in pofterum ecdefiaftica, fiecularifve perfona, hanc noftrc conftitutionis paginam fciens, dcc.

Ego Innocentius catholic· ecdefi· epifcopus, fubfcripfi.

Ego Guillelmus Prcneftinus epifc. fubfcripfi.

Ego Anfelmus presb. card, fubfcripfi.

Ego Luitfredus prrib. card, fubfcripfi.

Ego Lucas presb. card.tit.SS. Joannis dc Pauli, fubfcripfi.

Ego Guido card. diac. S. Adrian!, fubfcripfi.

Ego Vaflâlus diac. card. S. Euflachii , fubfcripfi.

Ego Hubaldus diac. card. S Marie in Via lata , fubfcripfi.

Datum Pifis per manum Aimerici S. R. E. cardinalis dc cancellarii, m. Idus Martii , Indift. XIV. Incarn. Dominic· anno MCXXIvr. Pontifitus domni Innocentii pap· II. anno vir.

XXXVII. AD EUNDEM. I; «-«.

Confirmatio pofleflioum aliquot Cluniae.

Immhi/mu epifcopeu firmet firvorttne Dei , dileUe filio Petre Meti Cbminc, ejttfytte fieaeffbrihu re· Irriter fiekflitnendit, i» perpetuum.

QUos omnipotens Dominus ampliori honeftate ac religionis nitore facit cflccoofpicuoa» a fe*

a fode apoftolica convenit plurimum honorari, & opportunis adminiculis confoveri. Quocirca, dileAe in Domino fili Petre abbas, perfossam «nam patentis aflrA» amplexantes, donationem ab ilhmri viro Guilldmo Mootifpeflulani in manu noftra devotionis intuitu faftam, dc per nos monafterio tradendam Quniacenû, tibi tuifque fuccefloribus confirmamus, dc Cluniacenfi monafterio ratam ft inconvulfom perpetuo manere decernimus : ftatuentes ut in eodem loco orato* Hum ft cmmeterium conftniatur, in quo fi qued perfoo» undecumque venientes fepeliri deliberaverint, nullius prohibeantur obftaculo, nifi forte cinculo excommunicationis fuerint innoda », falvo nimirum jure, matricis ecclefi». Adjicimus etiam, ut fi quM fratribus in eodem loco Deo fervientiba* cooceffione ~ " !t»ne i aliis juftis mo* _ » datum fuerit, tam tibi, quam ipfis fratribus partientibus vel foturis, firma ft mriolabilia ferventur. Simili quoque modo monafterium S. Gervafii de Fos, quod quidem aliquando prioratus Cluniacenfiscmnobii extitit, nunc autem in abbatiam per quorumdam infolentiam eft translatum, in prioratus flatum & ordinem revocetur, dc perpetuis temporibus cum omnibus fuis pertinendis rub ejufdem monafterii ditione ac difpofitiooe confiftar. Ut autem foetum Cluniacenfe coenobium femper de bono in melius fufcipiat incrementum, monafterium SS. Domitiani ft Ragneberti fob jure ft difpofitiooe tua, ft fiicccfforum tuorum, perpetuo manere fimeimus, quemadmodum a veDerabili fratre noftro Petro Lugdunenfi archiepi* fcopo, apoftolkse fedis legato nofeitur inftitutum, ft fuo fcripto atque figillo firmatum. Nulli ergo hominum fas fit idem Quniacenfe ccenobium fuper hac noftra conceflione ac confirmatione temerario aufii perturbare, aut ejuspoffcffiones auferre, vel ablatas retinere, minuere: fed omnia integra conferventur eorum, pto quarum fuftentatiOoe ac gubernatione concefla funt, ufibus omnimodis profutura. Sj/tfua fane in poftepum ecclefiaftica fscularifre pertona hanc eo-u ftr® conftitutionis paginam fciens, &c.

Ego Innocentias catholic® ecclefi» epifcopus, fiibfcripfi.

Ego Gregorius diac. card. SS. Sergii de Bac* chi, lubfcripfi.

Ego Geraldus reesb. card. tit. S. crucis in Hiorufalem, fuofcripfi.

Ego Tcudcvvuius S. Rufin» epife. fubfcripfi.

Ego Anfelmus presb. card. tit. S. Laurentii in Lucina, fiibfcripfi.

Ego Littifredus presb. card. tit. Veftiiue, fubfcripfi.

Ego Lucas presb. card. tit. S. Stephani, fubfcripfi

Ego Martinus presb. card. tit. S. Stephani, fiibfcripfi.

Datum Laterani per manum Aimerici S. R. E- diaconi card, ft cancellarii iv. Kal. Maji IndiA. ii. Dominic® Ineam.ann. Ncxxxvra Pontificatus domni Innocentii pap» II. anno x.

XXXVIII. AD EUNDEM.

Compofitiq inter Ctaniacum & S. BenediAum fiiper Padum.

JUrerearias *tpifceftts ftrvtu ftmnat Dti, diitHit JUiit MAII tf ttuvautà Ci**, fehtttm & /blicMH btttdi&inKiH.*

TEnientibus ad spoftol. fedemdileAis filiis, V S. Monacho veftro, ac H. monafterii S. BeuediAi fuper Padum, procuratoribus: idem S. propofiiic coram nobis, quod cum mootAerium memoratum a felici* recordationis G. papapnadeceffore noftro, Hugooi pnedeceffori tuo, fili abbas, & fucceffloribus *ejus* fueritdudum commit fum; ut in ejus gubernatione atquecuftodia pote, ftatem haberent & ftudium procurationis impenderent, ac obeunte abbate ipfins loci, eorum diligentia provideret, ut in loco regiminis juxta B. BenediAi regulam pertona fubrogaretur idonea, & quicquid in monafterio ad augmentum & obfervantiam rnonaftic® religionis inftitui vel emendari etiam oportet, eorum Temper difpofitione ac magiflerio impleretur, prout in felicis memorias Lucii & Clementis prrdeceflorum noftrorum authenticis afleniit contineri : abbas dc fratres mooafterii fupradiAi debitam tibi, fili abbas, & ecdefic tue obedientiam dc reverentiam fubtrahentes, fiiper prrmiffis & aliis injuriofi tibi dc graves exiftunt, dc a tua, & ecclefie tu® fubjeAionc, *fe* ac monafterium fuum fubftrahere molientes, iidem quoque fratres abbatem fibi eligere non formidant, abfque tua, & fratrum tuorum cotmiventia dc coufenfu. Procurator vero monafterii S. BenediAi proposait ex adverto, quod cum monafterium ipfum ad jus dc proprie* tatem ecdefir Romane pertineat, dc per privilegia pontificum Romanorum fuerit ab antiquo libertate donatum, tibi, *vel ecclefi» tu»* iubcflc, vel refpondere in aliquo minime tenebatur, quinimmo ad fratres loci tam difpofitio, quam abbatis eicftio pertinebat; adjiciens, quod etfi jus aliquod prediAorum privilegiorum intuitu Qun. ecclefi® competierit, illud penitus eft abforptum, cum haârâus neglexerit uti eis, & moaafterium fiipradi&um lotqgiffimo tempore ple°* fuerit libertate gsvifum. Propofuit infuper idem moaafterium fiiper capitulis praenotatis per bon» memori» Eugenii pap® pnedeceflbris noftri fententiam abfolutum. Com ergo fuper his ft quibuidam aliis, procuratores ipfi non defluerent altercari, ft^er venerabiles fratres noftros I. Sabin, ft N. Tnfculan. epifcopos de mandato noftro foerit de amicabifi compofitione traAatum: nobis mediantibus, demum inter procuratores nos tajufnodi compofitio intervenit: ut cum in monafterio fope difto fuerit abbatis eleôio celebranda, fratres, ejufdem loci abfque requifirione veftra perfonam idoneam fibi eligant in abbatem: qui fi concotditer eteftus extiterit, munus benediaiemis accipiat, & libere adminiftret, nulla fuper his a vobis licentia expetita *i* ita videlicet quod is, qui foerit iu abbatem eleAus, intra fpatium primi anni unum vel duos fratres cum fuis littera ad vos dirigat, in quibus tibi, fili abbas, ft fucceflôrfous tu», fuper obfervantia monaftki ordinis r obedientiam repromittat, ft tunc Cluniae, abbas vel per fe, vel per alium, ad monafterium memoratum cedat, ab abbate *ipfius* foci corporalem fuper ordinis obfervantia obedientiam recepturus : vel

nant

tranfinifias fibi litteras, fr maluerit, in teflimo A mum obedient:· fibi protni/ûe refervet. Qiod A abbatis eleftio fuerit in difcordia celebrata , peu dirimendo hujufmodi diflenfionis articulo, ad fedem apoftolkam recurratis. Item abbas & monachi fupradifti loci de quadi iennio in quadriennium aliquem ex confratribus fuis ad capitulum Quniac. tranfinittant , nui audiat & recipiat , Ju· ibidem fuamt fuper oofervancia ordinis conituta . Praeterea quolibet quadriennio Quniac. abbas duos ex fratribus fuis minat ad vifitandum monafterium fepe diftum , quibus decenter ac benigne receptis , âb eodem monafterio moderata procuratio tribuatur · & ipfi, abbatis ejufdem loci confilio requifito, corrigant fi quid in ipfo monafterio circa monacho· & convôfos , aliaf- B que wribnas, corrigendum invenerint, &ftatuant quod circa eos fuerit ftatuendum . Si vero aliquid corrigendum in abbate invenerint, ad Romanam pontificem illud referant .' & ficut ipfe mandaverit, in ejus correftiooe procedant. Cum autem Quniac. abbas ad monafterium fepefatum accefterit, abbas ejufdem loci ei, tanquam priori abbati, cedar in choro, capitulo, & in men. fa . Abbas vero Cluniae, in membris corrigens quod fuerit corrigendum, fi quid forte in abbatis perfona correctione dignum invenerit , id ad aures Romani pontif. proferre procuret, ut juxta beneplacitum ejus m Chrifto negotia procedant . Prcterea Cluniae, abbas ad monafterium jam diâum accedens , viginci quinque equitatu- C ris, 8c triginta perfonis : fratres vero cum illuc caufa vifitationis accefferint, quatuor equitaturis, & fine perfonis tantummodo fint contenti . Ut igitur in perpetuum compofitio fupraferipta, de procuratorum afienfu fada, inviolabiliter obiervetur , nos eam autoritate apoftolica confirmamus ; ftaruenta ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam ncftrc confirmationis infringere , vel ei aufu temerario contraire . Si quis autem hoc attentare prsfumpferie , indignationem omnipotentis Dei , & beatorum Petri & Pauli apoftolorum ejus, fe noverit incuriurum . Datum Viterbii iv. Idus Julii , pontificatus no-^ ftri anno xu.

Km tU<·

XXXIX. AD EUMDEM.

Confirmatio aliquot ecclefiarum in diœcefi Trecenfi.

Jmetcentiut epifceptt firvm fervorum Dei, dile&h filiii Petra Meti, & reneteitis Clmieceitfiitu, feinter & tpofialhem keiudiStomm.*

QUc vobis , & fratribus vcftris , ab epifeopis, dc ecclefiarum Dei reâortbus, religionis tntuitu rationabiliter data eflfe cognofcimus, tanquam noftra volumus obfervare , &: autocrate fedis apoftolicc , in qua Domino praefidente refidemus , ut perpetuis obferventnr temporibus communire. Conceffioncm igitur ecclefiarum fan- & Remigü videlicet de Plajotro, dc Borbona , de Lintis, & de Lintellie, & de S. Silveftro, a venerabili fratre noftro Attone Trecenfi epifeopo veftro monafterio & vobis faftam, firmamus, & pnefentis feripti munimine roboramus. Si quis autem huic noftr· confirmationi fciens temerario aufu contraire tentaverit, indignationem omnipotenris Dei, dt beatorum Pietrf & Pauli apo fotorum ejus, fe noveiit incuriurum.

Datum Laterani, xvu. Kal. Augufti

XL. AD EUNDEM. *

Confirmatio alterius donationis.

Juncto-»/ tpifnftu fervKs ftmmet Dei , diMKs ŋ» Chrifte filât, Patre & aaMacfe/ Cb»· in ftrfrtMHi.

EX apoftolicc fedis adminiftratione , que extraordinaria funt, volumus corrigere ; & qu· ordinata, ad meliorem ftatum deducere ; dc ut in fue bonitatis firinitate permaneant, vigore ecciefiaftico roborare. Eapropter, dilefte in *Domino* fili, donationem a Girino & fratribus, de loco qui dicitur Prins, cum fuis pertinendis , Remis in palatio venerabilis fraxri» noftri Rainaldi archiepifcopi nobis faâam, vobis concedimus, donamus, & tradimus, ac per pnefentis feriori paginam confirmamus . Nulli ago omnino hominum fas fit praefatum locum temere perturbare , aut ejus pofTelfiones auferre , vel ablatae retinere, minuere, vel aliquibus vexationibus fatigare: fed omnia dominio & pofleffioni Quniac. monafterii perpetuo integra conferventur. Si quis autem huic noftre conftitntiooi temerario aufu contraire tentaverit, &c. Datum Remis n.Kal. Novembris.

XLI. AD EUNDEM.

Spi«*U,i> I

Ex variis periculis ereptus, votivas orationes expofeit.

huttctnlint ^ifctptu fervtu ftrvontm Deit d»U8ii filiit·, Petre Meti, tr fretrihu CbeùeKt^Üeu, feUtem & tptfttlictm ienediftienene.

P*Retexit nor Dtru o* crovre·* «raZigMaltaw, d* r/«t. <» *« multitudine vperentita* iniqxitetctfe* . Olim namque debacchante Judaica rabie , Divine virtutis dextera de profunditate fui confilii nos & fratres noftro· ad fua refcrvatos obfequia, de Urbe fub proteftione fue mifaationis eduxit. Modo vero in faciem fu· reipcxit ecdefi· , atque nos fano· & incolumes ad fedem propriam revocavit. Dignum eft igitur, quatenus pro tantis nobis collatu a fiiperno numme beneficiis , nobifeum pariter gratulemini, & Divin· majcftati grata debitas referatis: illud omnimodis exorantes, ut caufam ecdefi·, nunc ufque in fuo patrocinio fuftentatam , magis ac magis attollat , dt bonis principiis exitus *meliores* adhibeat· Credimus enim quod preces veftrc majorem efficaciam apud Dinim obtineant, quam fccularispotentia quorumlibet armatorum . Nos autem m urbe cum carifiimo filio noftro Romanorum rege Lothario conftttuti, fuper follicitudine acfti» dio quod fuper fauftam Romanam ecclefiam geritis, devotioni veftrc multimodas gratias exhibemus ; & que od liberationem ecdefi· pertinent, Deo gratias, falubriter operamur . Data Laterani x. Kal. Junii.

XLII. AD OTHONEM LUCENSEM EPISCOPUM.

De jxremento iUcrmrt ygi *confagwtutatei* f-roiext.*

DE parentela illa , unde nos confuleie vuluiftt, pro qua etiam eft ad noftram audientiam appellatum, aliorum fratium fciipta fufeepimus,

piatus , qui ntiqne caufam ipfam diverfi» modo A
cotum id
quam ia nomiuibusperKmarum difisordafie.* poft. modum vero ia altero eorum computatores ejuf dem parente!· dicuntur cooveaifle. Cmerum in hujufinodi cafibu» fumtnopere coufideranda eft qualitas perfoaarum , qu· aliquid contra quo£. libet aftroere velint: qu· etiam jusjurandum proflare debent, quod neque gratia, neque pretio , vel timore, vel odio alkujus , hoc dicunt contra eos, de quibus agitur: fed potius, quia ere. dant ita verum efle , dc ita fe a fuis antecefIb* ribus audivifte. Jn quibus omnibus noa debet aliqua varietas vel contrariétés inveniri .

t «. M. v^-sh'h. •· Αμα.

mu. AD GUIGONEM CARTHUSIENSEM PRIOREM. B

& Hugonem Gratianopolitanum io fanftorum numerum rdatum effe monet & vitam ejus .ut couferihat, hortatur.

itMcntitu ffifaftu farvtu firvtnao Dti , iiti&t βΐύ Gtigati pritri CertMfitrf, fttitUio & apetiatm MuUlfitam.

Divinis rcfpoodentes beneficiis, cognita vita ejus, dc auditis que per B. Hugonis merita fiunt, miraculis: fiiperns majeftaus clementiam collaudavimus , & archiepifcoporum , epifeoporum , dc cardinalium , atque aliorum , qui C nobifeum aderant, communicato confilio, ipfum inter fanftw dc deftos honorari procepimus , dt diem ejus aflumprionis cum gaudio folemniter celebrari. Qiia igitur ipfius vita , quam pie duxit in corpore, dt miraculorum corafeatio, qua Deus eum facit apud homines profudere, tuas maxime dileftioni non extant incognita : autoritate B. Petri dc noftra tibi mandamus, quatenus ca , que tibi fuper hoc nota fuerint , diligenter deferibendo , pofterum memori· tradas : ut dc Deus honoretur in fanfto , dc denis legens , ac populus audiens , gratias agant Domino, atque ipfius interceffione peccatorum veniam percipere mereantur . Orantes pro nobis dileftns filios noftros Carthufienfes fratres, per te in Do-D mino fahitamus ac benedicimus. Data Pifis, x. KaL Maji.

a* LM τ£*χ. ··«»·

XLIV. AD OONRADUM SALZBURGENSEM ARCHIEPISCOPUM-

Confolatur quod a fuis multa pafibs effet. Item de quibuidam ab ipfo intctdiftts, dc de Guibcrtinis. fcopo nofle te

taMcsariar *^ifctptu ftrvtu fmnntot Dti, ontroMi frttrt CtHrtit SthMrgt^i tpfctft,* dr qpaRdM·· *UotUDitt*.*

Z*>Ravis quidem , cariffime frater , paffionis E ridetur anguftia, quam te a filiis tuis na* ti fignificafti, quos nutriendos in Domino fufcepifti . Sed quale fit paffionis premium , paftoris noftri voce mftniinaur dicentis , quod *β on* MfMMM , fasti *tritù* . Noli ergo defiftore, noli ovibus CHRISTI firifidia opportune fubcrabere, ne tapo rapienti aditus io ovileDomini relinquatur. Qpaliter pugnare debeas, Di* vine'ferietur» vocibus fufficienter infimeris. Nofins facultati» auxilium per Dei gratiam femper paratum invenies.

«. λ». ».

Pto quftufiiam ecclefiis a te interdiftis nog

Henricus dux Carinthi· poflulavit : nos autem difpofitioni tu· conunittimus . Qpd enim inde fieri debeat , tua dfleft» poterit faElentiorum fratrum deliberatione difpcoere . De lugone Brixfenfi hoc fervandum proripimus , quod dc de ceteris Gwbertini» in conciliis ftatutum eft, ut ncc promoveantur , ncc in fuis ordinibus recipiantur.

XLV. AD EUMDEM.

Ut dc caufa abbatis S Emmerammi fimoni· accufati cognofcat.

jhwcmriax *mfitptu fmnu ftrotnnt Dti, vturntMi firttn Cttrti», Stbittyp# érthitpifitptfabttuo tf* apqfafc·· fainb/roarar.

T)Oftquam fraternitati trx pro caufa Pavonis A S. Emmerammi abbatis lituras miferamus, fcripfit nobis venerabilis frater noftpr Ratisbonens epifeopus , .undem abbatem in judicio acculatum, & de fimoniaco fiagitio conviftum, ficque depofitum . Hujus etgo negotii pertraftationem folicitudini tur , vice noftra committimus : ut ad Ratisbonenfem eeclefiam per te* metipfiun accedens , diligenter inquiras, fi judicium ordinabiliter eft habitum, aut , fi alii accufatorcs , alii teftes fuerunt , fi eo prnfente » fub jurejurando, contra eum diftum *m* teftimonium ; fi contra eum feriptis aftum eft, vel, fi ipfe licentiam refpondendi dc defendendi fe imbuit ; fi accufatorum , vel teftium qualitas fatis videtur canonibus convenire. Que fi integre celebrata repereris, ficut faftum eft, judicium perfeveret : aÜoquin abbas ipfe , fecundum litterarum noftraram tenorem , fupradifto monaftetio reftituatur , dc competenti , fine retraftatione temporis, termino, coram veftra, dc fratrum noftroram prefenria canonice judicetnr.

XLVL ADEUMDEM.

De Ratisbonenfi epiicopo obedientiam Romane ecclefi· denegante.

Jhwrm/ùtr *tpifi ftrviu ftrtrtnot Dti* , Cmra* *it* S *litMt ercbitpifttft, ftktm Ô ept/M*

Clcut tua nuper adverfa cognovimus , fic 6t O profpera cognofcere optaremus. Sienimcompateris, compatimur ; fi cbngaodes , dc congaudemus. Porro de fratre noftro Ratisbonenfi epivotamus , qualiter obedientiam Roman· promiflam ecclefi· obfervaverit . Litteras enim quas per abbatem S. Emmerammi ad eum mifimus, primo parum pendit, fecundo nec accfoere voluit, dt latorem gravibus contumeliis a&rir. Qpamobremnos eum, donecfatiffaciat., ab omni epifcopali officio interdicimus , ficut in litteris, quas ad cum mifimus , legero poterit , quas nimirum et per te votamus pt·* lentari, ne aut defpiciaatur, aut caram (anteatia dam habeatur.

XLVII. AD HENRICUM RATISBONENSEM EPISCOPUM.

Ut abbatem S. Emmerammi reftituar, alioquin fe noverit interdiânm.

imocentius epifeopus fervas fervorum Dei, Henrice Ratisbanenfi epifeopo venerabili fratri, falntem & apofalicasen bencdiHicnem.

NOs ecclefiz profeâum aliquem de te fperantes, proveâionis tuz minus bona primordia toleravimus. Czterum contra fpem noftram, Romanz ecclefiz detrimentum afferre diceris, dc promiffz obedientiz debitum afpernari. Sandi fiquidem Emmerammi monafterium, quod ad Romanam ecclefiam pertinere cognofcitur, ditioni noftrz fubtranere niteris, & noftrz autoritatis litteras, quz ad te per ejufdem monafterii abbatem miflz funt, adeo contempfifti, ut eum qui fecundas litteras attulit, gravibus contumeliis affeceris. Nec illud minoris zftimes fuiflê delidi, quod ad fynodalem conventum litteris communibus evocatus, venire penitus cootempfifti. Tantum ergo apoftolicz fedis contemptum omnino taciti przterire non poflumus. Repetitas itaque ad te litteras deftinantes, hanc tibi przcepti legem przfigimus, ut infira dies xx. poftquam apices hos acceperis, tranfgrefbonem przteritam plenius corrigas, ut videlicet Pavonem abbatem przdifto monafterio integre refticuas, & ab ejus deinceps infeftatione defiftas. Alioquin ab omni epifcopali officio te noveris interdidum, donec przceptum hoc efficaciter impicas, & nobis de contemptu noftro juftitiam excquaris.

XLVIII. AD HENRICUM LEUCORUM EPISCOPUM.

Confirmat concordiam faâam inter ipfum, & Fridericum comitem Tullenfem.

Innocentius epifeopus fervns fervorum Dei, venerabili fratri Henrico Leucborum epifeopo, fucceffbribus canonice promovendis, in perpetuum.

STatuta fratrum noftrorum ficut irrationabilia debemus ccclefiafticz difciplinz moderatione corrigere, ita nihilominus convenit eorum bene gefta firmare. Qnamobrem, venerabilis frater Henrice epifeope, pacem & concordiam, quz poft multas guerras & labores atque expenfas, inter te & nobilem virum Fredericum comitem Tullenfem, in przfentia venerabilium fratrum noftrorum Altuini epifeopi fan&z Rufinz tunc apoftolicr fedis legati, Alberonis Treverenfis archiepifcopi, dc fuffraganeorum fuorum, Stephani videlicet Metenfis, Alberonis Virduœarfu, epifeoporum, necnon aliorum nobilium principum, videlicet Simonis ducis, Adeleidis^ duciffz uxoris fuz, Rainaldi Barrenfium comitis, Galteri de Cundricurte, Odonis de Melaino, & Petri de Breffejo, Rutile in Treverenfi parochia fafta eft, pnefentis feripti pagina confirmamus, futuris temporibus ratam manere decernimus. Ita fcilicet ut de hofpitalitate, feu confuetudine, quam przfatus comes Fredericus in praebenda fratrum Tullenfis ecclefiz fibi ufurpare contra juftitiam nitebatur, nihil fibi deinceps ex debito adtieat vindicare. Venimtamen fi przdiâus comes Vjfccriaci in prxbcada

A tram bis in anno cum feptem vel decem militibus tantum hofpitari voluerit, id ipfum ei miniraie negabitur, fed fratres ejufiiem loci foftinebunt, nec eum exinde molefta£unt, fi in domo fratrum hofifitium fufeipiat, fi minifterialinm-adminiftratione procurari voluerit, fi nullam exaftionem in eadem villa vel per fe, vel per alios fecerit. Czterum, fi ipfehoc tranfgredi vel violare przfiunpferit, jam didi fratres id ipfum ab eo per juftitiam exquirere' poffint. Przterea fi quando neceffe fuerit, ut idem comes a decano vel przpofito poftulaverit « in przbenda fratrum femel in anno cum feptem vel decem militibus tantum, tertium hofpitium ei dabitur. Si vero neceffitas ingruerit, & nec decanum,

B nec przpofitum ad obtinendum hofpitium haberi poterit: hofpitium ipfum per minifterialium manus accipiat, & fervitium competens, quod ei exhibitum fuerit, cum gratiarum aftione fufcipiat. Qyod fi comes aliter quam fupraferiptum eft, fecerit, & conventionem laudatam coram przfatis epifeopis atque principibus violaverit, aut exa&ionem aliquam, vel violentiam in villis fratrum fupra didorum exercuerit, fi fervitia fufferentia canonicorum antedida, & eo modo quo funt determinata, per manus minifterialium non fufeeperit.* hofpitia quz non ex debito aut juftitia, fed per fufiêrentiam fratrum accipiebat, prorfus amittat: Et hoc tamdiu ftare poterit, quamdiu ipfe amicitiam fratribus debitam

C obfervaverit. Decernimus ergo ut neque przfato comiti › neque alicui hominum liceat, te vel fuccefIbres tuos, feu Tullenfem ecclefiam, aut canonicos, taper hoc temere infeftare, aut aliquid ultra id quod przdidum eft, a te, vel ab ipfis exigere: fed potius ipfe ftatutis hofpitiis contentus exiftat, & Tullenfis ecdefia, & canonici, ab ipfius infeftatione de cztero liberi maneant, & quieti. Si quis' autem hujus noftrz confirmationis paginam fciens, contra eam venire tentaverit temere, fecundo tertiove commonitus, fi lion reatum fuum congrua fatisfaftione correxerit, poteftatis honorifque fui periculum patiatur, & a facratiffimo corpore & linguine D. N. JESU CHRISTI alienus fiat. Con-

D lervantes autem, omnipotentis Dei, & beatorum apoftolorum Petri & Pauli gratiam confequantur. Data Pifis per manum Almerici S. R. E. diaconi cardinalis & cancellarii, vii. Idus Junii, Indidione xm. Incarnationis Dominiez anno mcxxxvi. pontificatus domini Innocentii papz fecundi anno vi.

XLIX. AD ABBATEM ET MONACHOS BECCENSES.

F« Ihittli Miicel.io- p. .*»·

innocentius epifeopus fervus fervorum Dei, dileliis filiis Letardo Abbati tf monachis Becce^/is monaflerii, falutcm fy apoftolicam benedi&iomm.

QUotiens illud a nobis petitur quod rationi & honeftati convenire cognofcitur, animo nos decet libenti concedere & petentium defideriis congruum impertiri fuffragium. Ideoque venerabilis fratris noftri Rotrodi Ebroicenfis Epifcopi precibus inclinati, Ecclefiam fanftz trinitatis de Bellomonte cum omnibus quz tam ex dono Rogerii de Bellomonte & Roberti filii fin & Galeranni quoque Comitis quam aliorum Dei fidelium in przfcntiarum jufte & canonice poftidet, aut in futurum juftis modis przftante Domino poterit adipifei, quemadmodum ab eodem fratre noftro confcnfu Galeranni Comitis Melten-

ti vo-

n vobis rationabiliter concefla eft, confirmamus dc prtefentis fcripti pagina communimus . Salvis prehendis Canonicorum fuperftitum , qui ante hoc tempos in ipfii Ecdefia ordinati funt . Si quis autem hujus noftre conftitutionis fc confirmationis paginam fciens contra eam venire tentaverit, fecundo tertiore commonitus ii non reatum fuum congrua fatisfa&ione corftxerit, indignationem Dei omnipotentis fic beatorum Petri dc Pauli Apoftolorum ejus fe noverit incurfurum.

Data Lateranis vi. Kal. Martii.

L. AD EOSDEM.

Jmocentiiu epifioptu fervtu fervorum Dei, dileffh jiliit L. Abbati & fratribm Beccerft monafterii falatem tf apoftolica» ionedi&ionom.

OUper his quz de veftra religione dc honeftate ad noftram audientiam perferuntur omnipotentem Dominum collaudamus, veftncque devotioni plurimum congaudemus. Expedit igitur ut quanto periculofiora tempora inflare nofcuntur, tanto propenfius divine majeftatis clementiam imploretis, quatinus Ecclefi* fine diutinis affliâionibus fatigate pacem conferre dignetur dc fideles atque catholicos a fuis laboribus relevare. Non enim ambigimus quin Chriftus in navi dormiens veftris dc aliarum religiofarum vocibus velociter excitetur dc poft procellas ac turbines magna tranquillitas fubfequatur. Hoc autem feito-te , quoniam monafterium atque collegium veftrum affeftione paterna diligimus dc pro commiflb nobis officio in quibus neceflarium fuerit volumus confovere. Pro libro fane a veftra devotione^ nobis aanfiniffo multimodas vobis gratias referimus.

Data Pifis vis. Idus Augufti.

>< Btflia Coac.Roca-. H'.

U. AD HUGONEM ROTOMAGENSEM ARCHIEPISGOPUM.

Hortatur, ut varia coerceat flagitia.

Imocentitu ftrvtu ftrvoram Dei-, venerabili fratri Htqoni Rott archiepifcopo, falutem & poftoïuam beiutâkanem.

QUi in ecdefia Dei praefidens nomine cenfetur Epifeopi ftudeat ut aftio fua conveniat nomini, fi enim , cum poteft , alios ab errore non revocat , feipfum errare demonftrat. Coofentire namque videtur erranti qui ad refecanda ut corrigi debeant non concurrit. Confentire eft, cum qui poflet redarguere taceat vel aduletur . Sed quid prodeft alicui fuo errore non pollui , qui confenfum prrflat erranti? Sacerdos *ignoratis* legem ipfe fe arguit Sacerdotem non efle : Sacerdotis enim eft fcire legem , & ad interrogationem refpondere de lege. Si fcit, agnofeat fe non elfe cuftodem cartarum & elementorum legis, fed animarum : fervus fiquidem qui talentum a Domino fufeeptum in fudario reponit , multipliciter vapulabit . In provincia Normante, cujus fpiritualis adminiftratio tibi, cariffime frater , eft a Deo commifia, multa mala , prout accepimus, pullulant, qus in aliis locis vel omnino non fuerunt , vel funt defuctudine obumbrata. Nove fiquidem caufie nova debetur fententia, & novis morbis novam diferetus medicus adhibet medicinam: qui nimirum, fi non fenfertt emolumentum fomenti , ne tota putrefeat compago corporis , incifione vel cauterio depellantur. Pravum utique eft dc deteftabile, dc digna animadverfione pleftendum, quod in Epifcopara Rotomagenfi quidam laici jura fibi epifeopalia ufurpare; altarium oblationes auferre, ecclefiaftieos redditus occupare ; quidam etiam , quod monftruofum eft, fe Archidiaconos nominare pnefiimunt . Cum enim canones & faere leges prohibeant laicos, quantumlibet religiofos, res ecclefiafticas adminiflrare , dc officiales five oeconomos non permittant in ecdefiis conftitui nifi clericos : fi quis talia prndia , poflëfliones ecclefiafticas, vel redditus divinis rebus deftinatos, aufu facrilego detinere prefumpferit, ut fpiritus falvus fit, anathematis eft fententia feriendus, dc a corpore ac fanguine Domini feparandus. Verum nullus debet in Archidiaconum eligi, nifi prius fuèrit Diaconatus fundus officio. Quod fi quifquam laicus, aviditate rerum ecclefiafticarum, hoc fibi nomen vindicat, non debet Archidiaconus fed Archidiabolus appellari. Porro certiffimi juris eft ecdefias Dei non hereditario jure aliquem , non fecundum carnem fucceflbrem expetere, fed ad fui regimen dc officiorum fuorum difpenfationem honeftas, fapientes dereligiofas perfonas expofeere : honor namque ecclefiafticus non eft fanguinis, fed meriti. Si quis igitur przbendas, pnepofituras, capellanias, ecclefias , aut ecdefiaftica officia jure fucceffionis expoftulare prefumpferir, optatis dignitatibus careat, dc gravi poena pro tantis exceflibus percellatur. Ad certum quoque ecdefias titulum debet quis in Presbyterum ordinari: cujus perpetuo deftinatur fervitio ab ea non recedat , nifi pro communi utilitate finis Pnelatus ad alia transferat . Sacris eft canonibus obvium, dc locationi ac conduâioni rerum forenfium proximum, conduditios dc mercenarios Presbyteros, quafi leviffimos transfugas dc volatiles, ecclefiafticis fervitiis mancipari. Presbyter autem, poft aflumptam animarum curam, fi ad Synodum, ubi de fide, de moribus, dc ordine penitentte debet inftrui, vocatus non iverit, dele aliqua confuetudineexcufare contendit: quia fe paftorisdc fratrum praefentte fubtrahit, flagitiorum cumulum, quorum timore prsefentare fe judici erubefeit, ipfemetfibi inefle infinuat. Illi enim tantum confuetudines quae nec rationi , nec canonibus contradicunt, obfervari merentur . Tales igitur dc tam pnefumptores Presbyteri ecdefias adminiftratione priventur, a cujus unitate fe dividunt. Ad hzc certum eft quoniam ecdefiafticum beneficium non debet efle furtivum, dc quifquis non confentiente Epifeopo ad ordinem provehitur , ipfe fibi caufa eft probans dc manifefta ut ulterius non debeat promoveri . Admittantur igitur ad facram ordinem quibus natalium, morum, dc flatus dignitas fuffiagatur: qui enim abffiue legitimo funt matrimonio procreati, juxta leges vulgo, concepti, quibus incertus eft pater; velfpurii, id eft, , fine Patre Filii appellati: nifi permiflione imperiali fokmniter induits, ad paternam fucceflaonem non admittuntur. Qui autem paterna hereditate indignus judicatur, ne tamquam Dei minifter indebite officiis ecclefiafticis applicetur confideratione eft exaâiflima providendum. Ceterum , qui fe turpitudini dc inhoneftvite fubjecit, Deo moribus contradicens , militaturus ad caftra dominica non accedat. Illi vero qui publicis fiinâionibus funt adftri&i, curte officiis obligati-, fervitutis mole gravantur; quoniam mmv poteft daobat Dominii ftrvire , nulla ratione , dum fupradi&is gravaminibus obnoxii fuerint, in clericos ordinentur. Infeios etiam lit-

terarum fle divine legis ignaros , quafi traocos inutiles, honeftas fle ratio prohibet ordinari. Tu ergo, tuter cariflime, officium paftoris fit evanElifte diligenn - adimplens, hec loquere fic exstare, argue, obfecra, increpa, quatenus botte vite tue exemplo fic predicattoms verbo, oves tibi conuniflas , divina fuffiragante gratia, cum fru&u centefimo Domino valeas przfentare. Et quidquid fuper cantis flagttiis coercendis rui arbitrii deliberate difoetio canonice conftituerit, noa audoriutc Apoftolica ratum habebimus.

Dirum Ahifljodori vn. Kai. Augufti Mcxxxj,

Jc« .

LU. AD EUMDEM.

Confirmatio juiium fic pnediorum Ecdefis Rotomagenfis.

Itnocntitu rpifctpur firvut frrvtritm Dti> erwvaMi /rttr: Hngm RttWHtttrf ^nkupifcopctjKf· qnt fucceffaribxj ctMKÛt Jnbfittttnàu, ή ftrft· twit mtwr/Mt.*

Apoftolic* fedis confueta benignitas fic diferota fimplic'tas de plenitudine gratin fue, feecunais fuccctfibus plene honorificentiis, fl: beneficiis plurimos obligat, fle circa domefticos fit humiles filios caritatis tu* indeficientem affluentiam ubi opus luerit reprxfentat. Propenfiori igitur ratione prolpiciendum eft ut . fi quando beneficium feu obfequium ab aliquo pie oblatum fufeepimus, ur longe fuper'ores io retribuendo quam in conferendo appareamus , non tnenfura pari vel equalitate, fed ubertate copiofa refpondere curemus . Pravum eit enim fle deteftabik ingratitudinis vitium fle funditus a bonorum mentibus repellendum; ingratus Gquidem pœnam, non gratiam promeretur. Quanto autem ftudio fle infatigabili loll,citadine hac tempeftatc caufam tnatus tuae fande Romane Ecdeli* intrepidus af-

[7«»» A·

fumpfcris, fle ambitionem invaforis * Petri Leonts deteftans, ac Judaice perfidie furorem coûterons frequentibus fle ratione munitis exhortationibus Clericorum, Principum fle ceterorum corda in fide Catholica fle obedientia noftra firma ve: is, non immeroores: te , cariftitne Frater Hugo Archiepifcope , virum utique fapientem , leltgtofum. & io oeceffirite probatum , in proprium fle fpecialem B. Petri fle fande Romanae EccieGe filium fukipimus, fle intra noftne dilectionis gremium familiari dulcedine retinemus. Rationabilibus igitur tuis poftulstionibus attnfum praebentes ; Rotomagenfem Ecclefiam, cui Deo sudore przfides, cum bonis hjis Apoftolica drlenfiorz protegimus , fle qu* ipGus turis funt tibi tnifque fucceftoribus icripti noftri robore communimus, ftaiuentcs ut Roromagentis Archiepifcopus, Bajocenfi, AbrincenG, Ebroicenfi, Luxovienii, Conftantienfi, fit Sagienfi, jurcMetropolitico prarGt Epifeopis; qui nimirum ab eo cooficrationem recipiant , fit ei tamquam proprio Metropolitano humiliter pareant . Decernimus etiam ut Presbyteri in Rotoanagcnfi Parochia conftitnti ecclefiarum adminiftrationem fic curam animarum a vobis recipiant, fle ad Synodum vocati abfque contradiftiooe aliqua venire non differant : ad h»c adjicientes prohibemus , ne aliquis feicus infra prxfatum epifeopatum officium fibi Archidiaconatus affumat, neque compofiiionetn ecckGafticam fibi vindicare prasftmat; nullus quoque Archiepifcopus vel Epifcopus in Rotomagenfi Parochia abfque tno, *d fieceflonua roorum-/aflenfo audeat eoilcopalia celebrare Porro nemo de vcftrb frugibus aut animalibm decimas exigat, quandoquidem Epifeoporum eft de» cimas a fubditis fuis recipere , eafque in ufum proprias meufe, ad opus ctericontm, nccnonpro ecclefiarum «dificiis reparandis , ac pro fuften» tandis pauperibus juxta fanftiones canonicas difi penfare,

Quifquis pneterea infra Rotomagcofem Episcopatum ad paftoralitatis offteium aftumptus fuerit, epifcopalt jure vobis integre conferva to, debitam reverentiam tibi tuiique fucceftbribus abfîjue refragatione exhibeat. Porro quarcumque pofeftione» aut bona ad prnfatam Ecclefiam jufte fic canonice pertinere oofcuntur, vel io futurum liberalitate Regum, largitione Principum, oblatione fidelium , feu aliis juftis modis pr*ftante Domino poteritis adipifei ; firma vobis m perpetuum fic tllibata permaneant, in quibushzopropriis nominibus duximus exprimenda.

Oppidum videlicet quod dicitur Andelejum cum villis, fylvis, pratis, aquis, juftitiis ac libertatibus, cum portu fic navium redditibus, fic ut tam vos quam omnes fervientes domus veftr* liberum commeatum vini, frumenti fit omnium aliarum rerum, tam in aquis'quaminterfluis , tranfitibus pontium , fle portibus maris omni tempore habeatis; in Anglia in Epifeopitu Wintonienfi manerium quod dicitur Bintss - Worda, in Normania Oppidum *Gifor/* fle Willam Duient ac Daivillam, cum agris, fylvis, aquis, pratis, molendinis, fit cum omni libertate & joftitiis; prata quoque fupra Sottvillam juxta Sequanam fi'-, fit domum ibidem ad fçna confer» vanda; Rotomagi domum propriam, curiam fic hortum, ultra muros pomerium , fit manfionarios, de quibus habes cenfum At juftitiam : ea etiam quæ funt de feudo Rotomagenfis Archiepi-/copi; VikalTinum Francis, prserer illa caftella quae ad jus Regis ex antiqua confuetudine pertinent. Sacé Alba-maria cum omnibus ad eam pertinentibus, & c*ftrum Feoni, fle caftrum Allium Ambianeufi civitati proximum, quodfupra Somenam fluvium Gtum eft, vobis ficut cetera auftoritate apoftolica communimus . Terminos vero Parochiales , infra quos utique Mellendum fle Pontifara continentur, vobis firmamus, ficut a Pontifara ufque ad mare protenduntur, ficantiquis ex alia parte a Melleodo caftro non folum Sequaryi flumine , lied etiam ultra Sequanam antiquis territoriorum finibus dilcernuntur nique ad fluvium *RitMt,* fle inde per Sequanam ufque in mare I Nulli ergo hominum fas fit , prefatam Ecclefiam temere perturbare aut ejus poflefliones auferre, vel ablatas retinere, minuere, feu aliquibus moleftiis fatigare , fed omnia integra conferventur, veftris fic eorum pro quorum gubernatione fic fuftentatione concefla lunt, ufibus profutura,

LI1I. AD HENRICUM ANGLORUM REGEM.

ibid··

ÎMoetntiH/ epifctpHt firtmi firvormif Dti , cari^L mv ii Cbrijto JUit Hntrit» tlbtftn & gforwft Xig» tJ tptfioiMett itntdi/h<,ne>».

Quemadmodum perfocam tnam fincera cantate diligimus ; ha iis que ad honorem tuum fpeâare cogncfcimus & fecundum Deum poflumus, dare opcram parati fuma», Venerabili fi-

U fratri aoftro Hofoni RotomagenfiA per fcript· noftra mandavimus, ft canfilinm

•llios divtn* pietatis providentia, perfonam tuam honore, lapientia , ft divitiis decoravit ; tanto amplius eam obnoxiam fibi conftituit, fle ad fuum oblcquium arftius alligavit. Expedit igitur ut regno, five ducatu, a divin· difpofitiooe tibi comnûflô, tuo tempore pravas comiietudines amputentur . ft vitiorum radicibus refecatis, bona queque per tu® nobilitatis ftudium, Domino coopérante, plantentur. Aliter enim abbates, fl^ reuqui clerici, nec gratum Deo famulatum impenaere, nec animarum fiiaram friati poterunt pro-B videre; immo acephali, id eft, fine capirercputabumur , nifi epifeopis fuis 'ft pralatu debita fuerint humilitate iubfefti.......... Unda providendum eft a tua prudentia, ne ipfi omnino libere & fine jugo vivendo , in fuperbiam dati, animarum fuarum detrimentum incurrant, fle tibi, quod abfit, ante confpeftum fuperni judicia imputetur. Ad excellentiam vero tuam & prudentiam pertinet, ut pnediftumfratremnoftramHugooem Archiepifeopum, tantum fiquidem virum, tam diferetum , de cujus Religione fle fapientia fanfta Dei Ecdefia testatur, diligas ft booores, ft nullis moteftiis inquietari permitte·.

Datum Cremona Id. Julii.

UV. AD ABBATEM FONTINELLENSEM.

Ut - Pnelato fuo benediftionem fufeipiat, ipfique obediat.

UMau. *hMcntw tfifetftuftrvontM Dti*, XMatf J. rxadngvU, *fdettet & eftfitlkeet knûi&Hut**,

TYrannorum forium fe efle manifeftis probationibus indicat , qui tenacitatis fle ambitionis reus, fubditis praeue defiderat, fle reftoris officium negligit adimplere . Perlatum fiquidem eft ad aures noftras, unde valde miramur, quoniam -cum locum Abbatis teneas , ft fratribus D pnefis , atque bona Ecdefi* B. Wandregifiii tamquam Prelatus tuo arbitrio adminiftres, fub prxtexru cujuiiam prava confuetudinis, qux factis oraculis fle rationi refiftit, archiepifeopo tuo prcfeffionem facere contemnis i fle quod fpeftat nd Abbatem, divinum non *futeipia*facraraentum. Sacramento ergo contempto, proteâo vas vacuum es , fle nomen Abbatis caftiim geris ft inane. Quod fi homines decipere niteris, Deum utique fallere non poteris . Ideoque per Apoftolica ubi feripta mandando prxeipimus quatinus ftbenediftionem fufeipere, ft quod ftridi juris ratio poftulat, Prxlato tuo irtefragabiliter obedite noti diferas : quod fi hoc adimplere fubteriugiendo diftuteris, fententiam quam in te & obedientes E tibi Monachos prxdi&u frater nofter Hugo archicpifcopus , vir fiquidem fapiens ft diferetus, di&ante juftitia protulerit, aut etiam promulgaverit, nos, auftore Domino, ratam habebimus,

Data Arttifiodori tin. KaL Januarii,

LV. AD HUGONEM ARCHIEPISCOPUM ROTOMAGENSEM.

Ut nonnihil juris Ecclefiaftici Regi deferat exhortatur.

Jaattmtitu tfifctfut ftrvm frrvvne Dt», etrjfi.* I****·

QUemadmodum fit concedendum Regibus,At terranun Principibus, quorum potcftate ac . juttitia Dei Ecdefia & Chriftiaous populus proteguntur, prout credimus , tua Fraternitas non ignorat . Ceterum cariffimus filius nofte· Rex - - —

fuetudincm fuam , & aliorum Ducum Norma* nix, a qulbuldam abbatibus profrifionem ftcbedientiam fufcepifli . Q»od profeôo quamvis mftum fuerit, & nobis in Concilio Rhemenfi mandatum : pro cju* caritate a rigorc juftitie ali-

nim , ficut noftris auribus mtimatum eft, ft noei priricripu noftra mandavimus , quoniam fi ei detuleris, quod ad honorem & jus Rotomagenfis Ecdefie pertinet, cum plenitudine grati* fux ijnpofterum obtinebis Unde fraternitatem ruam Crogamu· atque mandamus . quatenus de Abbatibus illi* ejus voluntati confentias, ft fi quemdc abbatibus ligafti > abfotvas.

LVI. AD ARCHIEPISC. NARBONENSEM, fle Epifcopum Helenentem.

Prohibet, ne bona morienttum Epifeoporam diripiantur a Lakis.

AD aures noftras Ecdefie Gallican* querela perferente pervenit , quod nonnulli regni Francorum barones, ballivi, prrpofiti, ac eorum & aliorum nobilium ejddem regni officiales , eandem Ecclefiam contra libertatem ipfius graviter comprimentes, aliquando per fe, aliquaido ad mandatura dominorum feu maiorum fuorum, fle interdum motu proprio, res fle booaEcdefiarum , hominum carundem , fle ccdcfiafticanun perfonaram capiunt , fle interdum capi faciunt per cos qui fuas contra ipfas Ecclefiam, vel perfonas exeront a&ones , ut per adverfarios gravius infeftentur, fle capta, ut fic ab ipfisaliquid extoraueam, detinent pro fits arbitrio voluntatis. Eorum autem aliqui jus talia faciendi fibi ex eo vindicare nituntur, quod [illegible] Ecdefi* vd peribo [illegible] eorum cu[illegible] fue advocatione coafiftant, ex frequenti exercitio hujufinodi captionis fc foce in pofleffiooe jurildiAioois hujufmodi exercende per ipfos in Ecctefias vd perfona* EcdefiaAteas, homines, ft res ipferam, licet peccandi diuturnitas non jus eis, fed damnationem afferat, fle in fubverfionem privilegii ordinis dericoram, talis aftus frequentia in confuetudinem coavatefcere nequeat , aflêverant. Habebat infiiper Ecdefi* urafaue querela, quod vacantibus interdum Eccteüls feutnonafteriis regni pradifti, fi fiapar prorifioae ipioram du-

daratura difcordia oriatur, iidem Barons, &a-A lii Barones praetextu guardi® feu advocationis ad bonorum temporalium eorumdem cuftodiam diffipatores & coofiunptores deputant, non cuftodes, In enormem ecdeuaran , fit axmafterionim f®liius lefiooem. Feruntur etiam quidam eflfe bal* ivi, prspofiti , de o/ficiales eorum, qui multo carius foliro fua amant officia , fpem damnabilis lucri ponentes in fervitüs, feu cufeionibus, que ab ecclefiis, hominibus carum, dtperfenis eeclefiafticis extorquent quodammodo violenter, dum ratione guardi* feu advocationis hujufinodi, eo* rum nomine, a quffius hujulmodi emunt officia, ecclefiaftica bona capiunt, vel capi mandant aliquando eo tempore, agriculture videlicet, mefi lium, ac vindemiarum, quo eifilena majora dam- B na nofcuntur, ctfi vexationem fuam ab ipfis re. dimant, imminere. Super quibus praefata eccle. fia apoftolicum petiit remedium adhiberi. Quocirca fraternitati veftra per apoftolica feripta mandamus , quatenus praefatos Barones , ballivos , prapofitos, officiales, dc alios Narbonenfis provincia, quotiens opus fuerit, ut ab hujulmodi ecclefiarum, dc ecclefiafticarum perfonarum grava* minibus conquiefcant, attente monere , ac efficaciter inducere Audeatis: dt fi ad monita fuerint pertinaces ,ipfa faper Hs per excommuni* catnnem in perfona* dc nsterdiaum in terras eorum , appellatione remota, veritate per vos, vd per alios cognita, compdcatis. Non obftante fi ehdem a fede Apoftolica fit indultum, quod excommunicari nequeant , vd eorum terre ecdefiaftico fubjici interdiâo abiqoe fpedali fedis e. jufdem mandato plenam vd expreflam , feu de verbo ad verbum faciente de induito hujufinodi mentionem, five conftitutione de duabus diem edita in Concilio generali, aut ftatuto Concilii Lugdunenfis de aliquibus per generalem claufulam, 4>«4μт 4À/, ultra tres vd quatuor auftoritate uterarum noftrarum in judicium non trahendis. Nam cum privilegia mereantur amittere abuiorts eifdcm, ecdefiafUaa immunitatis everforibus , quominus dlfciplin® meritos patiantur aculeos, nulla volumus privilegia, vd indulgentias, feu eonftitutionis beneficia fufiragari. Quod fi non ambo iis cxfequcndis potueritis , vd nolueritis interfile , alter veftnim , non expedato reliquo, ea nihilominus exequatur.

Datum Perufii vm. KaLAugufti, Pontificatui noftri armo x.

& EPISTOLARUM INNOCENTII IL

APPENDIX,

B. M..fl Jy;,™.

AD CONRADUM SALZBURGENSEM EPISCOPUM.

Poft laudes vit® canonic®, vetat ne fratresBercherfgadonenfes inftitutum mutent.

El C«rhee LX^v "›Pf' M>f-.t ıζ.v^ 0- ›·›

Innocentius epifeopus fervus fervorum Dei, venera- frttr' (-onrJ^e Salzburger^ archiepifcopo , falutem C apoflolicam bcnediflionem.

DE dignitate , fle excellentia vite canonicorum multa nos docet divina feriptura, & multa pollemus dicere , quod vita canonicorum vita eft apoftolica, quoniam apoftoli contemptis omnibus hac vita cum Domino vixerunt ,& poft afcenfionem cum multitudine credentium, cujusD erat anima una fit cor unum , hac vita viventes , eam polleris fuo exemplo tenendam reliquerunt . Quod martyr & pontifex Urbanus ad informationem fidelium in fuis decretis memorare curavit, dicens.' *Scimus vos non ignorare qasa vita communs! baiteneu inter bonos Cbriftianot viguit, & adbuc gratin Dei viget, tf maxime inter eos , qui in farte Domine elcils funt, idefl , claricat , Jient in aflibm apoilolorum legitur : Multitudin:s credentium erat cor unum , tf anima una .* Hanc B. Auguftini regulis ordinatam S. Hieronymus fuis cpiftolis informavit . Horum itaque & aliorum muniti auftoritatibus , non minoris meriti zftimamus vitam canonicam afpirante , ac profequente Domini fpiritu obfervare, quam religionem monafticam ejufdem fpiritus peneverantia cuftodire . Unde anteceflorum noftrorum decretis ftatutum efle meminimus, ne profeflion:j canonic® quifpiam poftquam Dei vice fuper caput fibi hominem impofuerit, alicujus levitatis inllinftu , vel diftriftioris religionis obtentu de clauftro audeat fine przlati & congregationis permiflione difcedere. Quorum veftigiis inhzrcntes, quod quidam fratres in clauftro Bcrtherfgadonenü ue mutatione ordinis fui vana przfumptionc Cattentare voluerunt, apoftolica auftoritatenefiat interdicimu., praecipientes , ut quod Deo voverunt reddere , fic regulam B. Auguftini , quam profeffi funt, Domino juvante fideliter oWervare ftudeant ; in cujus obfervantia fi eos fortalfe remiflbs , flt minus ferventes repereris , monemus fraternitatem tuam , ut fecundum datam tibi a Deo filpientiam, profeftionem, & ordinem fuum fervare, & mandatis regula obedire , ficut tua intereft, diftrifte commoneas.

Data Laterani xvu. Kalend. Aprilis.

AD LOTHARIUM REGEM.

Eleâionem fuam canonicam, & illegitimam Anacleti narrat . Archiepifcopum Ravennatem mittere fe ad illum fignificat.

Innocentius epifeopus fervus fervorum Dei , dile&o JUio L. illuflri if gloriofo Romanorum regi, /ilutem tf apoflolicam btnediBiouem

QUod excellentia nobilitatis tu® ftudiofa &filcedOd»i fervens in fidelitate B. Petri femperextitit ·· i»» & devota divin® bonitatis gratia perfonam tuam honoribus decoravit, atque ad derenfionem fu® ecclefi®, & ftatum imperii reformandum ad regni faftigia fublimavit, Pnedeceflbrque nofter felicis memori® papa H. quod te per multam utilitatem credidit ecclefi® profuturam, eleftionem Ede te ab archiepifcopis., epifeopis, ac regni principibus faâam pro unitate ecclefi® & regni inviolabiliter comervanda auâoritate apoftolica confirmavit, & pro imperialis dignitatis plenitudine fufcipienda per dileftum filium noftrum G. *fan- ·<>·»<·■ âz Roman® ecclefi® presbyterum cardinalem te ad fedem apoftolicam evocavit . Quo nimirum human® conditionis exempto , quod ego dignus non fui, epifcopi & catholici cardinales me licet *invitum, A* renirentem in Romanum pontificem unanimiter elegerunt . Quibus, ut ante

Deum

CT Deunt loquar , nullo ambitionis honore , nulla omnino prsfiunptione aflènfum prsbens; fed fola tot tantorumque rdigioforam virorum , non abfqoe gravi peneufo contemnenda , compulfiis obedientia, confifus mfuper de omnipotentis Dei tnifericordia iojuodum mihi oÆcium ad honorem Del de ecclefi* Romans fufeepi. Poftmodo uero Petrus Leonis, qui paparum a kxigis retro temporibus afieâaverat, parentum violentia, fanguinis efiufione, decroftatione fandarum imaginum B. Petri cathedram occupavit , dc peregrinos, ac religiofoa quoique , *d Apoftolorum limina devotionis caufr venientes , captos de tetris carcerum fqnalorwus ac ferreis vinculis mancipatos , fame, fiti, diverfifque tormentorum generibus cruciare non definit. Sanguinem quoque B noftrum, dc eorum, qui nobifeum funt, utibundo pedore concupilccns , gladiis , veneno, ac multimodis proditionibus vit* noftrr infidiatur. Pro cujus fievitia comprimenda , dc ftatu tam ecclefi* , quam imperii in melius reformando , per prefentia feripta, dc venerabilem fratrem no-
*.CMiiMiMftnim G. * Ravennatem archiepifcopum, virum utique rcligiofum, prudentem, omniumque morum honeftate conlpicuum, excellenti* tus iterato mandamus, quatinus proxima hyeme cum archiepifcopis , ac regni principibus ad noftram przfentiam venias, imperialis dignitatis plenitudinem, coopérante Domino, fufeepturus. Sit itaque , fili Garifiime , regnum tuum adjutorium regni cteleftis, ut poft temporale regnum, quod C longsvum tibi Dominus faciat , cum ipio fine fine poflis regure ; temporibus tuis habeat ecclefia honorem fuum, dc iq rege fuo Istetur, dc in gloria tua fioreat dc glorietur. Exaltentur in diebus tuis catholici, dc opprimantur haeretici , ut regnum tuum Deus exaltet, dc inimicos tuos fub pedibus tuis humiliet. Ad hsc venerabilem fratrem noftrum prsfatum G. archiepifcopum tus gloris attentius commendamus, rogantes, ut pro fedis apoftnlics reverentia eum benigne recipias, de hooefte pertraftes. Omnipotens Dominus incolumem te, filii Garifiime, cuftodiat , de ecclefis fus curis fideliter invigilare conce-
Rick.oa, dat. Gloriofam filiam noftram R. * reginam ex noftra parte devote falutes , eamque pro fufei D pienda imperialis benediftiouis plenitudine una recum ad nos venire invitamus.

Datum trans Tiberim v. Id. Maji .

AD GERMANOS.

Gerardo cardinali legationem apoftolicam per Germaniam confirmat.

G. (Gregorio/) quondam dinconm cardinali/, mtne autem difpenente Domino Romanns eltfins P.univerfi/ archiepifcopi/ , ahbatibnr, clere , 6 alii/ fideUbn/ Deo per regnum Teutonicum eonfiitutu, falutem tf apoftolicam benediffionem.*

E T'Xïlediftîmus pater nofter felicis memoris Hb-
cccxl i. * nonus papa, vices fuas diledo filio fuo fratri noftro G. cardinali presbytero , rcligiofo fiquidem, dc prudenti viro , in Teutonico regno commifit. Noa autem , divina fuffragante clementia, ipfius inbfcrentes vcftigiis, ut opus fibi injundum, Deo duce, perficiat, B-Petri au&oritate mandavimus. Ipfiim ergo apoftolicc fedis legatum pro reverentia B. Petri dc fande Romans ecdefi* benigne fufeipite. ad hsc fraternitati veftrc mandamus , quatenus illuftri viro regi Lothario , quem clegiuis , dc de fua pru-

A dentia dc honcftate confifi , in regem afiumpfiftis, opem dc confilium unanimiter praebeatis.' dc quoniam , quod de eo 'a nobis fadum eft , a prsdecdTore noftro felici* memoris papa Honorio, & fanda Romana ecclefia confirmatum eft, mandamus vobis, quatinus ipfum imperii digni-' tatem, & honoris plenitudinem fufeepturum, ad apoftolorum limina proxima futura hyeme tranfmittatis, & ut honorifice & poteftative veniat, & pacem conftituere valeat, & ecclefiam defenfare per veftrarum perfonarum, ficut oportuerit, exhibitionem , eumdem viriliter adjuvetis.

Datum apud Palatium xu. Kalend. Martii.

AD LOTHARIUM REGEM.

Ejufdem argumenti.

G. qitendem 5. Angeli eard/nelû diecomtr , nunc Et c«a ■ **Mtr»)** *Dto difponente, in pontificem Romanum* CCCXL"- *eledhu, Guill. Pruneflintu, M. Albanerfis tf Hoftienfif, Cbttno Sabine&t , epifeopi tf catboltci, cardinale/ qui* Aomm *fient , Letbario illuftri tf gloriofo régi , tf fitndie ecclefie catholica defamiori ec fpedeli fille, feintem tf epofioltcem benediSionem.*

D He&idimus pater nofter felici* memoris papa Honorius , cum tota fanda catholica Romana ecclefia , quoniam maximum frudum C de perfona tua fperavit fande ecclefi* venturum, quod de te fadum eft audoritate apoftolica confirmavit, dc in Cunradum regni invaforem excommunicationis fententiam promulgavit. Nos autem ipfius inhsrentes veftigiis , quoniam de tus fidei firmitate dc juftitia valde confidimus , per ditediifimum fratrem noftrum Gerhardum , cardinalem presbyterum , apoftolicc fedis legatum , prudentis tus mandamus , quatinus proxima ventura hyeme ad (edem apoftolicam venias, honoris dc dignitatis plenitudinem , operante Domino, fuferpturu*. Sicut ergo cantum virum decet, ira munitus accedas, ut dc pacem ftatucre, & hoftes ecclefis, dc imperii fuflragante divina guria valeas fubjugare. Caufam Hal- D verftadenfis epifeopi prxfato fratri noftro G. committimus, zColonien■i vero archiepifcopo, pro quo rogafti, ut tibi fidelior fit , epifcopalc officium indulgemus.

Datum apud Palladium * xrr. Kal. Martii. · tuaUii·*

EJUSDEM AD QJJOSDAM ABBATES.

Laudat eorum congregationes pro ftabilienda ordinis duciplina

Anecentinr epifeoput fervet ftrvornm Dei, dikflir Aftn Mu- *filiit, H. Retiecenfi, R. Letiniecenfi ,* i. *Cajfie-* J**. ***£ *cenfi, H. S. Tbeederici, A. S. Amenât, Jo: A~* E« MS a*- *fticingenfi, 7. Letieqfi, Se. JMetffi, Pe. S.Se^* ■*«". E *pulchri Cemerecenfij, S. Luciem Beiveeenfi/ ,* J. *Rligii Heviom^fir , B. S. tbcelei de feltu, in meem in neenme De*mu tmevenientihu t tf ceterh eUetibut in eedem fperitn cougregetit, fnluUm tf eppftelicem benediffieuem.*

TT Vangeliftc inftitutioais teftatur audoritas , quod ubi duo vel tres congregati fuerint in nomine meo, ibi fit ipfe in medio eorum. Accedit quoque quod pialmifta cecinit , dicens: *Ecce fuem bonum , tf ^nem jncendttm , bebitert fretret in unum: ficut un^nenticm tn cepite , quod defeendit in barbam, barrem Aaren.* Jucundamur

itaque pro vobis in Domino , dc debita exulta-A tiooe replemur, quoniam tanquam B. Benediâi

" ■■ ·■

picota, omnipoeemi Deo magis ac magis placere contendit», (a) Placet equidem nobis, dc hoc ipfinn apoftolica auâoritate firmamus,quod videlicet finguhs annis in uno monafteriorum veftrorum celebrare conventum communiter decreviftfe. Unde etiam defiderium noftrum eft,ut uneucnram fuavirata, quod de capte» defetndit in barbam, penetralia veftri cutdis infindat, dt tam in frero conventu dicendi Λ exequendique reâa fimt, vobis tribuat facultatem. Nec dubium, quin etiam hoc ipfo eorum vos imitatores fixe monftretis , quibus fiiifle cor unum dc animamB unam in primitiva ecdefie legimus. Proinde quod veftro communi decreto de ordine monadico confervendo, de conedsooe fratrum fixundum regulam B. Benediâi & alionmi fanAoram Patrum regulas, veflra diferetio conftituct, noa, au&ore Domino, ratum habebimus . Adjicimus ut nullus fratrum veftrorum, poftfaftam in fuo monafterio profefiioacm, abfeue pndati dc aliorum fratrum licentia, ad altum locum audeat convolare , nec alicui liceat eum fufeipere vel tenere. De cetero univerfitati vcftne dd>it* iatatatioms dc apoftolicat benedi&ioois alloquium perfolventa, hortamur in Domino , fraternitatem diligite, dc caritatem mutuam inter vos ad honorem Dei irrefragabiliter confervate. Omni-C potens Dominus aftiones veftras afpirando pmveniat, dc adjuvando mifericorditer prufequatur. Arnen.

Data Pifis xv. Kalend. Decemb.

Cÿ» INNOCENTII EPISTOLA.

Ad Sabburgenfem Archiep. ne canonicam vitam profcffi ad alios ordina tranfeant.

JhMCMdM/ *ffi/tspu fircus fervoTtau Dti, vaufth* Cserada

D N

poflêmus dicere, quod vita canonicorum vita eft apoftolica, quam Apoftoli contemptis omnibus , hac in vita cum Domino vixerunt , dc poft afcoifionem cum multitudine credentium , cujus erat anima una dc cor unum, hac vira viventa cam pofteris fuo exemnlo tenendam reliquerunt; quod martyr dc pontifex Urbanus ad informationem fidelium io fuis memorare decretis curavit dicens: Scimus vos non ignorare , quomodo vita communis haâenus inter bonos chrifti anos viguit , dc adhuc gratia Dei viret, dc maxime inter cos, qui in forte Domini elecri funt, i.e. clericos, ficut in aftibus Apoftolorum legitur : multitudinis credentium erat cor unum dc anima una . Hanc beati Auguftini regulis ordinatam fanftus Theologus fuis epiftolis informavit ; horum itaque dc aliorum muniti auftoritatibus , non minoris meriti eftimamus vitam canonicam afpirante, dc profequente Domini fpiritu obfervare, quam religionem mooafticam ejufiiemfpirituperfrverantue cufiodtee . Unde anteceflbram noftrorum decretis ftatutum cfle meminimus, ne profeflsonis canonica quilquam , poftquam Dei vice fuper captu fibi homines impofucrinr , alicujus levitatis mftinftu, vd diicreuonisaut religionis obtentu de dauftro audeat fine pariati dc congregationis penxuflkme difecdcre. Qporam veftietis inhaerente, quod quidam fratres in clauftro Berthengadenfi de motatione ordinis fui vana pntfiamptione attentare voluerant , apoftolica auftoritate, ne fiat interdicimus , procimenta , ut quod Deo voverunt reddere, dcregulam beati Auguftini, quam profreÆ fimt , Domino adjuvant· fervare ftudeant. In aqua obiervantia fi eos forufia remiflbe, dc minus ferventtt repereris, noneorat ■aternitatem tuam, ut fecundum datam tibi - Deo fapientiam profeflioocm & ordinem finn lavare , & mandatu regule obedientia ficut tua intcreft , diftriâe commoneat . Datum Laterano xvir. Idua Apr. t*

PRO CANONICA XNNOCENTII ELECTIONE ASSERENDA EPISTOLÆ TRES.

EDITORIS MONITUM.

Trtt fanat" ffifttler uefitu fat i» ndict Vdtirici , aaaa. *jyt. jtf.* 346. psu/ emar *nfiitiiis* mau Aa■ urAemeaTrr *Wtrrrdtj epavtrov* , ideo dead·/ *Ne confia. Cum enim fumfmOu Ectltf*"

fM» aaa *rara cnvfttrttetCHtcilU, ajjirttxt, &ctufirmat.*

EPISTOLA CARDINALIUM ET EPISCOPORUM SJCE. AD LOTHARIUM REGEM.

L dixmut iufftrmite eleumtiu HauMMna clariffi. «- rqp, juftitiu rigsrt fidgnti, Epifafi N. tf N. ú Cerdiuulei Aaaarar canar *«tttris fratrikea fidutm & perpetuat dt htftikets fuis vifloriam.*

Ullus Chriftianorum knorat, optime Rex » quod Romana ecdefia Dei inftitutione dt multa nos docet divina feriptura, dc multa fanftorum patrum imitatione dc religiorum devotione domina fit non urbis fed orbu ; & ea confiftentc cunâa profpere confiftunt, eaque deficiente cunâa decrefcunt. & ficut altius excellit , fic ventorum ac tempeftatum tyrannidem facilius a fe repellit, & quanto rerum mundanarum turbine conauaflatur , tanto lucidius purificatur. Beata igitur memoria Papa H. migrante , & viam univerfa terra ingrediente , nos Epifeopi & Cardinales G. Cardinalem Diaconum fandi Angeli virum honeftum , moribus compofitum, Deo Deumque timentibus carum , in fummum pontificem *degimus,* in ecclefiam Lateraoenfem conftipatum catervis fidelium deduximus , dc in fede fumma pofitum no» dc infinita religioforum turba honoravimus. Pofthoc in Palatium «frendimus , de au· ex mort geri folent, complevimus , dc omnia infienia pontificalia H. Papa, Calixti Papa, Pafcnalis Papa , fiiorumque predeceflbrum ei tribuimus. His vero

(■) Hujus approbationis meminere abbates provinene Remenfis in epifl. ad Adrianam papam IV. inter epift. S. Bernardi hia verbis.· CriZr/fiaauw *ntRrt»* , fmra· dreia* aaeasan> *lumennitu ftfn friwleti» af^eiine anS—riietie tmftmeuit* ; Cr «e/ prr *eMfelieetn iemdtRitant ftejlnuate.* Hmc MabiUonioa coUjit Capitulorom generahum Ordinis S. Bencdin· oripinean ad Innocentium papam referendam eWe. Tamerfi Capitula centralia la majori monaflerie tempore Aljehci abbatis, annis fere aoo. ante btoc epift. celebrata fiiifle repario . Venuws ia capitul« foli luperiorts Majori anonefierio febditi intererant. *Mtrtntt,*

ro dic· horam lertiam rile perata, Petrus Leo· A nia hoes fexta, qua Juda Chriftnm crudfrrit ft tenebreran cahgo nsundum involvit cum fuis tumbas fratrum propinquam, feftinanter adiit, caepam rubeam indecenter induit» fi&itiaqne pontificatus infignia arripuit. Sequenti aurem dia ecdefiam beati Petri armis petiit, machinis circumdedit, icta murofque fregit, homicidiis perata ft nimia humani fimgumi* effiifiooc, fie cum improbis, Apoftolorum principis intravitjanuas. Altera amem dic armata manu ad Lataranenfem ecdefiam perrexit, fumo, igne, (anguine eam violenter invafit, Palatium confceodit, pontes confregit, fedes Pontificum contri-B vit, (aerarium beati Laurentii aperuit, qu* optima fibi vifii fimt diripuit, ad propria ie recollegit. Pofthac PaUaiuum, in quo dominus nofter Papa Innocentius cum catholica ecclefia relidebat, aggreditur. Verum equitibus ft equis plurimis amtflGs in confiifione fu* ignominh* domum turpiter receflu. Demsdationes veroecclefiarum ft precipue beati Petri tbefaurum, quem pontifices Romani ft fâcratil&mi Imperatores Deo beatoqne Petro dedicaverunt in lampadibus aureis, calicibus, tburibolis, candelabris, imaginibus, esoribus, gemmis, aliifque vafis pretiofis, nec non ft palliis ft veftius fericis auro gemmifque contextis, direftiones necnon ft pr*-diorum ecclefiaftkorum ignorationes, ft peregri-C norum expollatiooes quant» fint qui Romam vd Jerufalem properant euntes ft redeuntes utique diftamant. Qua vero alia turpia ipfe fuiqueeomflices gerant regalibus auribus non fimt refiner»* a. Sed per Dei gratiam infra paterni muri caveas jam latitat: abbates, marehiones, principes, aliique barones in auxilium catholica & apoftolic* Ecclefia properant. Orientales ft Ocddentales Ecclefia praditam invafocem pari voto parique confenfa unoque fpiritu anathemate condemnant, dominum vero Innocentium Papam a catholicis catholice letam, catholice coaiccratum, ficut univerialem patrem ft Beati Porri vicarium ampieftnntur, venerantur, faifoue nuntiis frequentant. Quod igitur fuper his ceififrodo veftra, o gloriofiilime Rex, agere debeat, regalis providentia Spiritu fenta fuccenfa provideat. Accingere igitur, ft archiepifcopis, ftepiicopis, abbatibus rdiçiofiique viris, nec non ft regni principibus (onto more in auxilium principis Apoftolorum properare ... qua-tenus Ecclefia Dei letetur, religioChriftianafu-D bfimetur, fchifmaricorum perfidia comprimatur, corona capitis tui a rege calefti benedicatur. Qp* vero hic defirnt venerabilis frater nofter G. CuherM * ft Deo dilatas Ravennatis Ecclefi» archiepifcopus viva vobis voce clarificabit, quem attentius ferenitati veftne commendamus, ft ut eum pro reverentia beati Petri ft totius Catholic*. Ecclefi* honorifice traftxtis, rogamus.

EPISTOLA GUALTERI RAVENNATENSIS
Archiepifcopi ad N. Parthenopdiranum
feu Magdcburgenfem Arcbicpiic.

Fswrasb' dsprê» *K. SmA* PtrtitttepiitOH Ee- G. /μ Aλ Rnnutit £cdf Jùt ιHmifttT, httt Mqptit, fdatm tf p*p- tm» m Chri/k iiMUearai.*

VUu fsn&iffim* paternitatis refine literisquibus me, quamquam invifum & fade i(p»-tum vifitare voluiftis, plurimum iaOunino govifi fumus ft congratulati, quem etfi longa terrarum fpetia a nabis fepartnt corporaliter, tamen, ûu· divifii coaneftit, feparata conjungit fpfritualiter vos ampteftimur, ft pro po& nomo vobis fervire parati fornos. Super quo vero unum noftram coufilium defideratis, taliter refpondemos. Decedent· SS. Roman* fedis Epifcopo beat* memori* patre noftro Honorio, ficut audivimus ft in veritate competimus, Innocentius, quemadmodum ah eterno providerat difponeut·, per deftioocn venerabilium fratnun & domino* ran noftrorum unanimiter in unum convenientium, GoiUckni Prnocftini t M. Aibancofis & Joannis Hoftienfis, D. Sabinienfis Epifcoporum, ft reliquorum Catnolicoran Cardinalium ad Santa Roman· Ecclefia regimen affiunptus eft caDoake. PoArocdum veto Petra Leonis, qui paparum along!» retro temporibus affctavenr, parentum violentia, (anguini» effiafione, deenmatiooe fantarum imaginum, iafta ft confpiratione inverecunda facie (rubeam fibi cappam affames*) univerialem matrem noftram faotam Romanam Ecdefiam turpiter ufurpare ft fimo niacc occupare contendit. Hac itaque veritate comperta, cum univerfitate totius Italia* Ecclefia pnediâum Innocentium virum fobrium, prudentem, caftum, manfiietum, humilem, omnique morumhoneftate conditum pro more ecclefi* per fapradiâos venerabiles fratres divinitus conioderatum, noftrum univerialem patrem, papam, ft apoftolicum indubitanter amrieftimur, devote colimus, ft veneramur. Prssdiftum vero Petrum, vere Leonis rugientis filium quantntemquem devoret, taoquam non eleftum, tied contra Deum ft fan&am Ecdefiam creâum, non aflümptum fed intrufum, non apoftolicum fed apoftaticum, non catholicum fed mereticum, non confecratum fed exeeratum, divina ei in omnibus ft per omnia contradicente auftoritate, condemnantes abdicamus. Vcftr* igitur fanftitatis prudentiam fupplicitcr exoramus ft vicaria duritate cooftantiam vcftr* fidei velut columnam immobilem in Domino confortamus, quatenus in fide beati Petri & in obedientia ejus vicarii dileftiffimi patris noftri Innocentii, per gratiam S. Spiritus elefti, fantaque Roman* ecclefi* dilefttone firmiter perfiftatis. Prieterea ne veftis Chrifti incoolutilis a perfidis ft infidelibus fortem mittent&ua, quod Divina avertat clementia, dividatur, ft navis Petri fluftibus marinis hinc inde coocufla periclitatur, devotiffime fugeerimus, ut dominum Lotharâm invifti&mum Romanorum regem ad urbem fine dilatione venire viriliter ft inftanter exhortari dignemini, ft tam vcftr* diceceieoa fratres ft epueopos, quam etiam reliquos veftros comprovinciales, velut alter Petrus aliquando converius. in praedita fide indubitanter confirmetis, quatenus tamperdominum regem, quam & per vos pax ecclefi* reformetur, ft Judaic* perfidi* horefis, qu* nuper in eadem ecclefia exorta eft, preftante Domino, funditus extirpetur, & contra omnia qu* fe extollunt contra unitatem ft veritatem vos tamquam murum ferreum pro domo Domini firmiter opponatis. De cetero in veftris fluiftiflimis orationibus in omnibus nos ft per omnia humiliter commendantes, obnixe rogamus, ut hoc, quod ante homines vd ab hominibus dirimor aut exiftimamur, ante Deum veftris fafiragaotBxis nobis meritis, efle quandoque mereamur. Orantem pro

E e nobis

nobis veftram (an&itatem divina pietas ad muk »onun profedum fit ad fenft* ecdefic honorem & utilitatem incolumem in longum confervere dignetur.

EPISTOLA HENRICI LUCENSIS EPISCOPI AD EUNDEM.

PntrMIi inna N. fen&x Partkneptlittax Eccl&x digne ertbirfijetf» H. Dti peti» luctufic [tronc tf rpifitpu , [pinte* cxfilii & firritnduuc.*

DE ordine eleâionis Romani pontificis, C vobis placuiflèt a viris religiofis ac me fapientioribus ut vobis notificaretur, expetere non B erat incongruum. Sed quoniam vobis , ut patri & domino meo, non fatisfacere non debeo , de multis pauca perftringam. Convenientibus cardinalibus in Ecclefia S. Andre* apoftoli ftaturam eft ab eis; ofto perfonis , duobus epifeopis , G. Prmeftino, & G Sabtoeafi, tribus Cardinalibus presbyteris P. Pifano , P. Rufo, dt Petro Leonis, tribus Cardinalibus diaconibus, Gregorio fcilicet Angeli Jonaths, Americo cancellario, deftionem Pontificis committi , ita ut fi commis teret dominum papam Honorium , qui tunc in articulo mortis pofitus erat, ab hac vita tranfire, periona quae ab eis communiter digeretur , vd a parte fanioris confilii, ab omnibus prodomino & Romano Pontifice fiifeiperetur . Pr*oe- C ftinus etiam cum atteris decrevit, ut fi quiseleftioni taliter fafte contradiceret, anathemati fubjaceret; dc fi quis alium adtemptatet digere, faftum pro infaâo haberetur, nec ipfe ulterius in ecclefi^ locum confequeretur , quod & ipfe Petrus Leonis ore proprio confirmavit, adjiciens ; non oponcre cos dubitare , quod occafione fua in ecclefia Icandalum oriretur , quoniam mallet in abyiTum fiibmergi, quam propter fe icandalum nafei. Deinceps ftatuium eft , ut deftores altera die fimul convenirent. Ceterum Petrus Leonis cum Jonathan ab eis recedens, ut corvusille vel fubmerfus vel carnium ingluvie detentus , ad fratres poftea redire contempfit, & conventicula fcorfum colligens , altare malediftionis eli- D gere fatagebat. Quod nifi dominus papa Honorius , quem credebant jam mortuum, fe ad feneftram populo oftendi&t, cum fratrum & propinquorum, ac muneribus & obfequiis condu&orum turba miniftrorum , pr*co Antichrifti , fupra quod dicitur Deus , ante tempus fe extuliffet. Itaque cum h«c talia prefenfiflênt ii, quorum corda Deus tetigerat , ecclefi* periculum expavefeentes, & tempeftatis procellas jam intumefeentes , cum Papa Honorius in VI. fr. de initio quadragefim* ad patres fuos appofitus effet, celebratis exequiis pro necdfitare loci & temporis, non tamen ex more ficut oportebat, cum A calamitatis tempeftas inflaret , de OÛO perfonis ad dedionem cleftis , Prraeftinus , Sabtnenfis , B. Rufus, A. Cancellarius, quintum Gregorium Cardinalem Diaconumfanâi Angeli, invitum & omnibus modis renitentem , cum religiofis viris epifeopis, cardinalibus presbyteris, diaconibus, fle fubdiacoaibas, in fiunmum pontificem degerunt, cum Petro Leonis, qui erat oftavus, P. Pifano fexto & Jonatha feptimo remanentibus . Quod vero compertum eft ab his, qui dolum in corde conceperunt, ut iniquitatem parerent, nam & ipfe Petrus Leonis a longis retro temporibus ad id pervenire, ut avarus St ambitiofiu, aflcftaverat, ficut multis probatur indiciis , tribus generibus munerum nunc bos , nunc illos fibi allidens, congregatis, quos potuerunt, proh dolor ! cum epiicopo Portueufi rubea cappa illum veftierunt. Quod faftum mult· fanguinis cflufiones, multe locorum urbis deftru&ioocs, terribiles fecrarum imaginum decruftationes ; heu facinus! pro ftipendio militum fuorum fibique obfcquentium, confecut* funt : quamvis Leo ejufdem Petri Leonis frater , dc alter Leo frangentis panem, cum utrique ftriderent dentibus , alter in alterum, antequam papa obii&t juraverunt coram cardinalibus, quod neuter eorum de ele&one pontificis fcandahim faceret, fed quem ecclefia eligeret, pro domino venerarentur , dc colerent. Nos autem fententiam dt confilium religioforum virorum catholicorum dt orthodoxorum, de Tnfeia, de Longobardta, dc de Ultramontanis partibus amplexantes, approbantes, & imitant» , Petrum Leonis in hoc facinore ut fehifinaticum , & quoniam fiium fchifina defendit, hereticum omnimodis abdicamus, dominum *vero* Innocentium pro patre & fiimmo pontifice tenemus, recipimus, veneramur, & colimus. Paternitatem veftram pro nobis orantem Dominus omnium confervere dignetur . Me ad fervitium veftr* fanditatis inconcuflà fide, quafi unum de famulis veftris, deprecor ut exiftimetis .

DECRETA INNOCENTII PAPÆ M.

Ex iiltu baotentii pept.

SAne de presbyteris, nui Parochias ad Monafteria pertinentes in ccdefiis, conftituuntur, pr*deceflbnim noftrorum fac. mena. Urbani, atque Calixti fententiam confirmamus, ftatuenres, ne abbates in Parochialibus Ecdefiis , quas tenent , abfque epifeoporum confilio presbyteros collocent : fed epiicopi parochi* curam cum abbatum confenfu facerdoti committant , ut ejufinodi facerdotes de plebis quidem cura epifeopis rationem reddant ; abbati vero pro rebus temporalibus ad monafterium pertinentibus debitam fubjeftionem exhibeant, & fic fua cuique jura ferventur.

ANNO CHRIST! ANNO CHRIST!

CONCILIUM ANIÇIENSE, —

In quo excommunicatus Petrus Leonis, five Anacletus antipapa, ann. Dom. Mcxxx.

C*Oncilii bttfic memoriam dtbtmcc Gttipcù Ccr-Έλια tbtfit priori1 <jni in vit» S. Hngtnic Grttin- iHpnlititni epifeopi » fi concripta :* Defunâo fair, Honorio, cum per tyrannicam & fchifmaticam rabiem, non fuis mentis, fed cognatorum dt fratrum fultus prrfidfis, Petrus Leonis adver- veftram innocentiam (*[crikit tnim ad im*. centinm II. ptpxxt*) que beate memori* Honorio fuccefliffe certiflime comperimus : morbis licet & rtate confumptus, zelo tamen domus Dei , cujus diligebat decorem « perrexit Anicium, ut eundem cum aliis

*NNO c

altis epifeopis excommunicaret fchtfinaticum Qy, profeAo excommunicatio, propter autoritatem tanti viri, contulit multum , dt profeftum catholicis, dc detrimentum fchifmaticis. Et certe tam idem Petrus, quam pater ejus, fanfto viro multas olim venerationes dc obfequia preftiterant. Sed beatus homo ia tali negotio , id efl, ubi periclitabatur juftitia , nec amicitia flefteba- tur, nec potentia tenebatur. *HeOvmt Geig>.*

ftft.Wtata· Buuncenie·» archiepifeovum de man noa poecft nifi ex conpftura hoc ooo irtomento Bixa : quod dc in ejus. provncia hoc haberetui cancilium , dt aliunde fetamus excommunicacum ab eo •c depofitum fuiffe Girardum Enaolilmenfcm epticopuaa , fuperionun pontificum in Gallia letatum, tunc autem Aoacicti antipape . five Petri *Leoni»* . Quod hoc ia concilio a vvlailno faftJm *'tfh,* prob.Þl< deri poteft ; Vide Patrlarchiu* Bitaricenla ca; Temo "· ^Wiothec· nov« mss. Labb.

ANNO CHRISTI M|·.

CONCILIUM CLAROMONTANUM

Innocentii pap· autoritate indidum, quo Anadetus antipapa & invafor fedis apoftolic* condemnatur, anno Domini mcxxx.

Niri» pctt/tfeehu Aaxe J&PMÜ0· apud Cicma·· */mv µ GeUie celebreteete effe prepttr fibififteete· rttm & pfindtfattifittM AMclttKXt , ttfatitr Ott» Frifagttfj, Uk.7. tep.* 18. *iit vtrhit:* Non multo poft Honorio mortuo graviffimum fchifma in ecclefia oritur , Innocentio canonice elefto ; filio Petri Leonis violentia amicarum fuorum qui fbrtiffimi in Urbe erant , favente fibi Rogerio Siculo , intrufo . Cui dum Innocentius reufterc noo valeret, Urbe cedit, tranfcenfifque Alpibus Gallias ingreditur , ubi in regno Gallici regis , in civitate apud Qaromontcm concilium celebrans, nuntios Lotharii Conradum Juvavenfem, Eribenum Monafterienfem, epifeopos, obvios habuit. Λvlµ » Λ»·!· *AfueltttoH faijft tefU/nr Phriint n vite heeemtii bit vertit :* Innocentius , celebrato apud Qaromontcm concilio, Petrum antipapam cum feftatoribusdamnavit. *Htc illt.*

.4Λ» bn]m Ceeeilii riiiit Behailu tam- 7. *Mifeti. p.* 74. *& bec fmt.*

gt glint.

ANao dominice incarnationis MCXXX. refidente domino Papa Innocentio cum Epifeopis & Cardinalibus, catholicis fimul & religiofis viris, ac R. Lugdunenû, W. Bituricenfi, Stephano Vietmenfi , A. Narbonenfi , B. Arelatenfi , O. Tcrraconcnfi, G. Auxitano, F. Aquenfi, P. Tarentafienfi Archicpifcopis , eorumque fuftraganeis Epifeopis, & Abbatibus quampluribus, Cluniacenfi, Dolenfi, Cafe-Dei, & aliis juris fedis apoftolic· , cum praefatis Pontificibus fubjedis , una cum Salfeburgenft Archiepifeopo, & Monafterienfi Epifeopo, ac Abbate Gorgienfi, qui pro honore dc falute Ecclefi· pro Teutonico regno occurrerant , allidente & Hu. Anicienfi Epileopo, cum innumera multitudine fapienriumdcbonorum virorum , apud Qarummontem , menfe Novembris, indidione odava, fynodus eft in nomine Domini celebrata ; in qua de fide catholica & animarum •dificatione, ac morum honeftate , malorumque pullulantium eradicatione tradatum eft , dc obedienria domino Pap· Innocentio aftanti ab univerfis eft conftantcr promiffa. Capitula vero recitata funt hcc.

Quoniam frigefeente caritate fuperabundavit iniquitas, dc in noviflimis diebus initant tempora periculoia , (funt enim homines fe i^fos amantes, cupidi, elati, fuperiM , blafphemi , parentibus inobedientes, ingrati, fceleftt, fme afiedione, fine pace, criminatores , incontinentes , immites, fine benignitate, proditores, protervi, tumidi, voluptatum amatores magis quam Dei) invocanda eft ab univerfis cum devotione gratia fandi fpiritus , ut mala pullulantia refecet , dc in fervis fuis fua dona multiplicet , ac tempora quieta confervet. Ad extirpandas igitur vitiorum pravitates, predeceflbrum ftatuta in medium funt produ&a , & novitatibus crefeentium vitiorum nova medicamina funt adhibita.

I. Statuimus ut fi quis fimoniace ordinatus fuerit , ab officio omnino cadat quod illicite ufurpavit. Vel fi quis pntbeadas, aut honorem , vel promotionem aliquam ecclefiafticam , interveniente exeerabHis ardore avaritie , per pecuniam adquifivit, honore male adquifito careat, dt nota mfamic percellatur.

II. Precipitous etiam quod tamEpifeopi quam clerici in flatu mentis, in habitu corporis, Deo & hominibus placere ftudeant , dc nec in fuponfluitate , fciffura , aut colore veftium , intueotium , quorum forma dc exemplum efle debent, offendant afpedum, fed quod eorum deceat fanftitatem.

III. Illud autem quod in facro Calcidonenfi conftituttun dt Concilio irrefragabiliter confervari praecipimus ; ut videlicet decedentium bona Epifcoporum a nullo omnino hominum diripiantur , fed ad opus fucceforis fui in libera œconomi dc clericorum permaneant poteftate. Ceffer igitur de extero illa deteftamlis dc fieva rapacitas . Si quis aurem hoc omnino attentare prxfumpferit, excommunicationi fubjaceat . Qui vero morientium Presbyterorum vel clericorum bona rapuerint, flmlll Sententic fubjiciantur.

IV. Decrevimus ut *ii* qui a fiibdiacooatu dc fupra uxores duxerint, aut concubinas habuerint, officio atque ecdefiaftico beneficio caneant. Cum enim ipfi templum Dei, vafa Domini, facrarium Spiritus fimdi debeant efle dc dici, indignumeft eos cubilibus dc immunditiis ddervire.

V. Prava autem confuetudo, prout accepimus, dc deteftabilis inolevit, quoniam monachi dc regulares Canonici poft fufceptum habitum dc profeflkxierp fadam , fpreta bonorum magiftrorum Benedict dt Auguftini 'regula , leges temporales dc medicinam gratia lucri temporalis addifcunt. Avaritie namque flammis accenfi fe patronos caufarum faciunt. Et cum pfidmodne dc hymnis vacare deberent, gloriofie vocis freti munimine allegationum Tuarum varietate juftumdc injuftum fafque nefaibue confundunt. Atteflanrur vero imperiales conftitutiones abfurdum, immo dc opprobrium efle clericis, fi peritos fe velint difeeprationum efle fbrenfium, hujufinodi temeratoribus graviter feriendis. Ipfi quoquenegleftaanimarum cura, ordinis fui propofirum nullatenus attendentes, ero deteftanda pecunia fimitatem pollicentes, humanoaem curatores fe faciunt corporum Cum-

Cumque Impudicus oculus impudici cordis fit nun- »«·»» 'H* quibus loqui etiam crubefdt hone- aas non debe? rel.gio pertraaire. Ut ergo ordo monadicus & canonicus Deo placens in fando propofito inviolabiliter confervetur, ne hoc ulterius praefumatur, auftoritate apoftolica interdicimus. Epifeopi autem, abbates, fit Priores tante enormitati confentientes, & non corrigentes, propriis honoribus fpolientur.

VI. Pnecipimns etiam ut laici qui Ecclfias tenent, aut eas Epifeopis reftituant, aut excommunicationi fubjaceanr.

VII. Innovamus autem dc pnedpimus ut nullus in Archidiaconum nifi Diaconus, nullus in Decanum vel Pnspofitum nifi Presbyter ordinetur. Archidiacooi vero, Decani, vel Pnepofiti qui infra ordina prmominatos exiftunt, fi inobedienrw ordinari contempferint, honore fufee» pto priventur,

VIII. Precipitous etiam ut Presbyteri, clerici, monachi, peregrini, dcmercatores omni tempore fint fecurt. Treguam autem ab occafu folii quarta ferta ufque ad ortum iblis in fecunda feria, & ab adventu Domini ufque ad octavas Epiphaniis, dc a quinquagefima ufque ad O&tvas Pentecoftes, ab omnibus inviolabiliter obfervari decernimus. Si quis autem treguam frangere tentaverit, poft tertiam commonitionem fi non fatisfecerit, Epifeopus fiius excommunicationis in eum fententiam quilque confirmet. Si quis autem hoc violare prafumpferit, ordinis fifi periculo fubjacebit. Et quoniam funiculus triplex difficile rumpitur, praecipimus ut Epifeopi ad totam Deum dc falutem populi habentes refpeftum, omni tepi&tate iepofita ad pacem firmiter tenendam mutuum fibi confilium dc auxilium pnebeant, neque hoc alicujus amore aut odio pnetermittant. Quod fi quis in hoc Dei opere tepidus inventus fuerit, damnum propri* dignitatis incurrat.

IX. Deteftabiles autem illas nundinas vel ferias in quibus milita ex condifto convenire folent dc ad oftentattonem virium fuarum dc audacue temerarie congrediuntur, unde mortes hominum dc animarum pericula fespe proveniunt, omnimode interdicimus. Quod fi quis eorum ibidem mortuus fuerit, quamvis ei pofcenti pcenitentis & viaticum doq negetur, pcdcfiaftica tamen careat fepultura.

X. Item placuit ut fi quis fuadente diabolo hujus facrilegii reatum incurrerit quod in clericos ve! monachos manus injecerit, anathemati fubjaceat. Quod qui fecerit, excommunicetur.

XI. Indubitatum di quoniam honores ecdefuftici fanguinis non funt, fed meriti, ftEcciefia Dei non hereditario jure aliquando nec fecundum carnem fucceflbrem expetit, fed ad fui regimen fit officiorum fuorum difpenfationes honclhs, fapientes, & rtligiofas perfonas expofeit. Eapropter auftoritate prohibemus apoftolica ne quis Ecdefias, praebendas, prspofituras capellanias, aut aliqua ecdefiaftica officia hereditario jure valeit vendicare aut expoftulare pnriiimat. Qiod fi quis improbus ftc ambitionis reus attentare prefumpferit, debita pana mulftabitur, & poftniatis carebit.

XII. Sane conjunftiooes coafangutaecrum omnino fieri prohibemus. Hujufinodi namque inceftum, qui jam fere ftimulante humatu generis inimico in ufum verius eft, iio&omm patrum ftatuta dt fecrofenfta Det deteftatur Ecdefia. Leges etiam feculi de tali contubernio natos infemes prontuuiant & ab hereditate repelhmt.

XIII. Pcffitnam fiquidem, depopslatricem, ft horrendam incendiorum malitiam auftoritateDei & beatorum Apoftobrum Petri & Pauli omnitiones cxfiiperat. Qye quantum Dei populo fit damnofe, quantumque detrimentum animabus fic corporibus inferat, nullus ignorat. Affingendum eft igitur & omnimodis laborandum ut tanta clades tantaque pernicia pro falute populi eradicetur & extirpetur. Si quis igitur poft hujus noftr* prohibitionis promulgationem malo ftudio, five pro odio: five pro vindicia, ignes appofuerit vel apponi fecerit, aut appofitoribus* conditam vel auxilium fciemer tribuerit excommunicetur. Et fi in hoc mortuus fuerit incendiarius, Chriftjanorum careat fepulnira, nec abfolvatur nifi prius damno cui intulit fecundum facultatem fuam refercito, juret fe ulterius ignem non appofiturum. Pœnitentia autem ei detur ut in Hierofolymis aut in Hifpania in fervitio Dei integrum annum permaneat. Si quis autem Archiepifeopus aut Epifeopus hoc relaxaverit, damnum reftituas, dc per unum annum ab officio epifct^ali abftineat. Sane Regibus & Principibus faciende juftitie facultatem, confultis Archiepifcopis dc Epifeopis, noa negamus.

Nota Stephani Baluzii.

Concilium iftud, in quo vir celeberrimo* & harum rerun valde peritu* Jacobus Sirmondtu pronuntiavit verifimile efle Ooidem iplos canones qui conftitnti fune in Concilio qood Innocentius II. celebravit in Bcdefta Lareraoenfi faille promulgatos, aut omnes, aut pro parte, nunc danfas ex archivo Ecclcfae Barcino* nenii», unde illud habuerat iiinftriffimus vir Petrus de Marea Archiepifeopu· Parifienli*. Admonet autem Sirmonda* mentionem illius Concilii facere Bernardum j-ie Co'Ti!?? Ter?i*: "f?- c/enaeoeettw, tem CentiMlihu & ytrebinifettit m revirir, n» emltituiM tr littrrw

ιμ /ιτιμ eraUcttioM traOei»·» , <Jr afaArxha ri4ras iMwnrtia adfaati <Λ tutivtrft r/ ^ratMttr fra- . I» tUnt fjMéo twcefa» t/I frivittpwB tlrruit, baUtttr it» éfirttit tj. q. q. Si put /m- <k»tr. Viderat igitat Bernardus decreta ifliu* Concilii Claromootenfb. eadem vidifle conflat Ptolemaeam Lucentem, cuja* hsx tant verba : iHMtmtiiu i» Clara* Maatr Cencihto» ctltbrti, ihqat ttiat» ttnflittnioMt» fecit qaod fi φû f/udente diabai» euinu v>olf»tai i» clcnctu*, tMMcbtn», vel eemerftm imccent, IfMenttaac excearituticatfaui iacarrat, aec al ea fafit-aifal· vt aifi fer curita Xoatanat» vel cai tetatalfent, eae* babe* XKJL. q. IK. Si qaie Jaadente. Viderat etiam Perm* Jacobi de Aureliano, quae in pra&ica fua referena hunc canonem, qui apud Gratianum deferipeua eft ex Innocentio tanrum abfque ulla mentione Concilii, ait conftitutionem illam faAam fuiffe ab Innocentio in Concilio Clarocnontano. Correflore* Romani, quibo* cognitum non erat iftud Concilium, addiderunt hunc canonem fumptum efla ex Concilio Lateraqenft, ubi extat, cum dicendum fuerit fumptum faiffe ex ifto Claromontano, ubi primam editut fuit, ft ex quo citatur ab aufloriboa fapra nominati*.

. Peregrinatio Hifpanica injunfla incendiariis in caV«tc ultimo hui» Concilii non erat fimptex peregrinatio reikionis ergo, uti monnimu* in addietoM ad libram o&avum de concordia facerdotii ft imperii cap. M. çnm interpretaremar conflitutiones a CalTifio Pape II. edict* in Concilio LateranenG anno mcxxu.

CON-

CONCILIUM(i)$TAMPENSE

Contra Anadetum antipapam congregatum, anno Domini Mcxxx. tempore Inn. II.

IN tec fined» , nutare fenH» Bernard», damw-Apos*tum effe Petrum* mfipqpeM *, ft Anadetum* **monito**, *centra vere approbatamfiufft tleHianem* Jmacmrii cmmkv *tf legitime ordinati , tefiatur* Finces/Mts, *Ut.* »7- *cap, 6. & Bernante attat , lit.* 1. cap. i, m *vito fettBi Bernardi . De fui bac Sugeriur* m *vite Ludovici regit* : Quo rex , ut erat pihfimus ecdefic defenfor, cito compundus, concilium archiepifeoporum, epifeoporum, abbatum dt rdigioferum virorum Stampis convocat: dc eorum confilio tam de perfona quam de ele&ione inveftigans (fit enim fiepe ut Romanorum tumultuantium quibufcumquemoleftiis,
'/ ·<iî».ı·. ecdefic eledio mimas ordinarie * fieri valeat) B dc affenfum eteftioni confilio virorum praebet, dc deinceps manutenere promittit. Cum autem dc fufccpttanis dc fervitii primitias Cluniaci per nos ci delegaSet: tanto exhilarati fufiragio, cum gratia dc benedidione domino regi per nos referentes , ad propria remifenmt. Ut autem ad fim> dum Benedidiun fiiper Ligerim defccndit, dominus rex cum regina, dc filiis ei occurrens, dc nobilem diademate firpius coronatum verticem tamquam ad fepulcrum Petri inclinans , pedibus ejus procumbit, dc catholicum aflêdum & devoti fervitii efiedum ei dc ecdefic promittit. Cujus exempto dc rex Anglic Henricus ei Carnosum occurrens, devotiOune pedibus ejus proftratus, votivam fui fuorumque dc terne fuse fufeeptionem, dc obedientic filialis promittit plenitudinem. *Hac Sugtrte it retet gtflir ufyue in aunam fequentem. Qua te futjicit, fit» loco pefiea diHuri fumut.*

Sed pia te confentientia fcripfrrint ejufdem temperii autores, ut veritat ore duorum vel trium tefiium rtj ipfe fpeHantium magi/ ac magi/ fertiuffar reteretur , adducamur in mediam . Bernante attar, fù re/ gefia/ fimbli Bernardi accurate cefcripfit, ife *te agent, bec eit* : Prcmiffi in Gallias fuerant nuntii, qui Gallicane ecdefic intimarent nqjotii veritatem, dc hortarentur epifeopos , ut in ultionem pnriumptionis accingerentur, dc damnata parte fchifinatica, fubfcriberent unitati . Necdum vero ad plenum tenor operis innotuerat epifeopis, nec privatim quifquam commodare prsfumpiit affenfum, donec colleâo Stampis generali conventu, in commune decernerent quid reciperent , quid damnarent . Neque enim Francia , exteris regionibus proclivibus ad fehifmata , aliquando tali faftione feedata eft , nec malignorum acquievit erroribus, nec fabricata eft in ecclefia idolum, nec venerata in Petri cathedra monftrum . Neque enim talibus in caufis principalia aliquando eos terruerunt edifta , aut generalibus utilitatibus privata commoda praetulerunt, nec declinantes in partem perfonis detulere, fed caufis. Convocato igitur apud Stampis concilio, abbas fanftus ClarsvalfenfisBernardus, fpecialiter ab ipfo Francorum rege & praecipuis quibufque poutificibus accerfitus, .ficut poftea fatebatur, non mediocriter pavidus & tremebundus advenit, periculum quippe & pondus negotii non ignorans . In itinere tamen confolatus eft eum Deus, oftendens ei in vifu nodis ecclefiam magnam concorditer in Dei laudibus concinentem: unde fperavit pacem fine dubio proventuram . Ubi viro ad locum ventum eft , celebrato prius jejunio, & precibus ad Deum fufis, cum de eodem verbo xradaturi rex & epifeopi cum principibus confediffent , unum omnium confilium fuit , una fententia , ut negotium Dei famulo imponeretur , & ex ore ejus tota caufa penderet . Quod ille, timens licer & tremens , monitis tamen virorum fidelium acquiefeens , fufeepit : & diligenter profecutus eledionis ordinem , eledorum merita , vitam & famam prioris eledi, aperuit os fuum , dc Spiritus fandus implevit illud. Unus ergo omnium ore locutus , fufcipicndum ab omnibus fiunmum pontificem Innocentium nominavit, dc ratum eue, omnes pariter acclamarunt. *Hac Bernerdut. Eadrm* jmoçm# *TbnbaUut in t'ita WiUtbm.*

«BM<Msea»avwscwe»iwia0!w>M)swecsem>i90S»ifiM
>> A D CONCILIUM STAMPENSE,

A outfe fcAfmatu cektratie· em» 1130.

ADDITIO.

s< M'»l soppLTo· 11 *rite-* CTc«pr>i£r *tnjrn emeilii fertnoucm betent Lat-Ecnthalicot* **O** *tens ce effert , fut in vita S. Bernardi at auitee nav tractetur^ ege vere pte aliftednaUni fum dt bec ipfe ceeali» m treHatu jfrnte fi ertbidfacem , dein epijcepi iaxemmfit epnd Mureterium Rernm bel. tom. 111.* p^.433. A/f *extern teebreti» illa perpetua mioeBwa* m *Grerdxm Engolifmenfem epifeopum , fti jfnacliti antipape psrtet ftnbu ift. be ergt ille cap.K* Nunciato in Gallis fehifinate, dum pro panibus vario favore multi multa loquuntur , fidaiilque populus ancipiti raptatur errore , primus regum princeps rex Francorum Ludovicus occurrit. Is vocatis epifcopis, & omnibus, qui prebats religionis in Gallis habebantur , convocato etiam clero·, regnique majoribus, concilium ftetuit generale, cumque fe Petro Leonis ob fuade patri obfequia fateretur obnoxium , nihil tamen fuper hoc celfitudini regis voluit arrogare; epiicopis & patribus , qui ex monaftica religione convenerant , omni tradita poteftate , ut eis & in eos omnis diffinitio conferretur, eo quod penes fanfios epifeopos ecclefix difpenfatio tota confiftit, & abbates, quos divinitatis contempla-
tio

(1) Hafes Concilii Bfecha a aolto Vaco» notata, M illud aam iadtfaa» aeufis Maji celebrati» videtur. *Pago» tdACi.* ss|Qi o. |f.

tio recreat, divina latere confilia non creditur. Cui concilio quondam (quoniam) intercire Girar<fe 1,00 P°ter,J » cum «<«« tu® deformitati» imagine conûgtutis nuncium deflinafti . Utrimque te noviflê perfonam , & cledtonis ordinem plenius exquififle , prOculdubto cum Innocentio papa ftare juftitiam, eo quod plane vir effet honeftatis egregie, & ipfius eleflio prima tempore, & a praecipuis Romane ecclefix fuerat celebrata perfonts . Porro Petrum per opulentam manum cathedram pofterius ufiirpaflê , virum adeo vita reprobatum , fic nomine, ut fiipfum etiam quxlibet eledionis forma defenderet , promoveri tamen vite qualitas, fic infamia minime fuftineret. Id tibi , fic tue largitioni * fubjeftis ratum fore ,' idque cum Lugdunenfem , turn Viennenfem eeclefiam, tum totam fere Italiam abipfius Urbis moenibus excepiflè. Aderant autem ibi venerabiles , qux Rome fuerant fub eadem tempeftate peribo® , qu® rerum feriem plane cognoverant, praefertun qu® oculata fide fingula percepiffent. Habebantur quoque fuper hoc ipfo fic aliarum, qu® non aderant, ultro delegata teftimonia, fimul fic perfuafiones perfonarum, quas fpiritum Dei habere certa fides efiet , cum tot nominum fcnfus in eamdem ferme confluerent voluntatem ; ficut enim una bonorum fides eft , fie fic fpirirus unus: malorum vero fpiritus multiplex , fic voluntas ambigua . *Huc ufque ille de Concilio hoc, tn quo pro innocentia decifum eft.*

ANNO CHRISTI

^REMENSE CONCILIUM

h qua Hugo comet Roccie^fis anathemate punitur amo circiter 1130. *celebratum.*

PAulo antequam Innocentius II. Rcmcnfe concilium celebraret , Raynaldus Remenfis archiepifeopus provinciale concilium in urbe metropoli habuit, quo dies diâa eft Hugoni comiti Roccienii, fic Levoldo vicecomiti reis illat® iniu: x in eeclefiam, feu monafterium S.Theodori».i Laudunenfis, cujus villam Triniacum (Trigni) iniquis exadionibus vexabant . Patres cognita caufa utrumque anathemate punierunt. En verba Bartholomxi epifeopi Laudunenfis in charta vulgata in tom. VI. η. XXVI. appendicis annalium Ord. S. Benedifli *: Quapropter cum Remit conventat epifeoporum ageretur ; judicio eorum uterque excommunicatur eft.* Hxc tantum de hoc Remcofi concilio ad pofteros venerunt.

CONCILIUM HERBIPOLENSE

In quo Innocentii II. eleftio confirmatur.

IN Germania Lotharius Imperator Viccburgi leu Herbipoli Concilium convocavit, de quo Chronicon Magdeburgenfe adhuc ineditum ad hunc annum habet : *Concilium XI'. Epifeoporum menfe Oftoiri a Rege Itirceburg congregatur , cui affuit Arduepifcopus Ravenna, Apoftolica fedis Legat: u^i Gregorius, qui & Innocentius , fui Petro Leoni in eleitione pravaluit, a Lothario rege , fiT omnibus congregatis, eligitur , & confirmatur .* Gualterius enim, qui Ravennatenfis Archjepifcopus erat, Ionocentii II, partes cum fuis Ravennatenfibus perpetuo fecutus eft, ut habet Rubeus lib. J. hift. Raven, qui tamen , ficuti fic Labbeus, hujus fynodi mentionem non facit.

AD CONCILIUM HER.B1POLENSEM

A *quo Innocentii elellio confirmatur anno* JIJO. *celebratum.*

ADDITIO.

A *Xnalifta Saxo Ecardi ad annum* ujo. *eadem] la. i-.ii-et ,:e hoc concilio , qua annalifta Magdebu-gerifti ad esndem annum adnotavit , cujui verba recitat cocleilor I enetus concilior, to. iz. pag.* J450. *fed cum aliquid praterea addat , qua Magdrourgrnfis amittit, ideo lotum ejus teftimonium hic referendum cenfeo.*

Concilium XVI. epifeoporum menfe oftobri a rege Wirceburh congregatur, cui adfuit archiepiteopus Kavennx, apoftolicx fedis kgatus, ubi Grcgoritu, qui fic Innocentius, qui Petro Leoni in ckctone prxvaluit a Lothario rege , fic omnibus ibi congregatis eligitur fic confirmatur. Ibi excommunicari funt Petrus Leonis , Conradus *Henries imperatoris confobrtnus , iqui regnum invafrat cor.tra Lotbgrium*) fic frater fuus Fridericus (*dux Suevorum*) cum omnibus cis faventibus.

Ad hoc pariter concilium pertinent fequentes litera, quas Udairici codex fuppeditat. Ex Codk. Ud»iric. ».

In Chrifto plurimum dilefto fratri Ottoni Bambergenfis ecdefix venerabili epifeopo frater G. Ravennatis ecclefix cardinalis , apoftolicx fedis legatus, ialutem, fic omne bonum.

Fraternitati veftrx notumeffe credimus, quod dominus nofter papa Innocentius cum literis fuis mifit nos ad regem, fic ad regni principes , qui cum amore fic honore nos recepit ; fed refponfionem fuam ad confilium principum diftulit , inter quos fraternitatem veftram primam , aut inter primos pro fervitio ecclefi® ad curiam feftinafle credimus, quippe quem inter reliquos epifeopos regni Teutonici mater noftra Romana ecclefia quadam prerogative dilexit, fic tanquam fpecialem filium creans propriis manibus benedixit.

CT xit. Rogamus, itaque itaque dile&iooem veftram, A *& in ea fide de devotione , quam matri veftnt Romane eccJefi· debetif, mandamus, ut omni occafione, & exculatione remota, quantocius ad nos veniatis, & in caufa ecclefic , tanquam fidelis catholicus nobis affiftendo, legationem do mini pape cum literis luis , una cum aliis fratribus recipiatis, & obaudiatis.

ANNO CHRISTI

CCCLIK *L. Dei gretie* AreMnarae· *rex Otttx» diU/h , jUelqxe fxo Belxebcrge^i eptfcepo* , gratiam *fxexe tf terne* bwiw .

Propter inflans, fic valde neceflarium eodefic & regni negotium Wurtzburcb gratia Spiritus fanâi traâandtun de infirmitate tua , que adventum tuum ad nos tardavit, dolemus , quo-B num prudentie tue diferetione , ac confilio ad opus ecclefie & regni poti(limum nunc indigemus. Verum quoniam virtus in infirmitate perficitur , in ea caritate, quam ecclefie , pro qua Dei gratia femper devote laborafti, debes, commonemus te & quam intime rogamus, ut fi alio vehiculo non podts, navigio faltem ad nos, de conventum venerabilium confratrum , & coepifcoporum tuorum Wirtzburch una nobifeum adventum tuum defidcrabilem ptcftolantium venire properes. Vale.

CCCL *G. Dei gretie fexAx Revnxetir eccltfet xuel/br licet indipuu* , msk *Vert efflelicx /edit legetur , è? /. Fevntixxt epijcrpxr , venerebli fretri Otto-rn Beiexbergerf epifexpe, eretiexext, & freterxext i» Cbrifa diMlûxext.*

Veftr» paternitati notificamus, quod per eratiam Dei (ofpites & alacres fumus Wurtzeburch, & ibidem indiâam curiam expcâamus. Sed cum in ptwfato locoeflémus, de eaftro Nunnberch tiniftra qutodam audivimus, unde miramur, dtfatis dolemus. Quapropter vobis rogando mandamus, ut vera nova, que audiftis, velquicquid exinde ad prefens fcire poteftis , nobis infinuare dignemi ni. Pneterea de puero noftro infirmo fupplicitcr exoramus, ut eum, quam citius poteftis, fi convaluit, ad nos mittere procuretis.

fixe feriter refert Hxfoei Ger. Seer. tMxfll p^. llp. *fepuntei Uterer ed S. Ottoxext Bebexbertexfexe deter.*

Venerabili fratri, & coepifcopoOttoni Babengerfi epifeopo, Dei gratiaqualitcumnueCooradus Salzburgenfis, Ecbertus Monafterieniis epifeopi , cum orationibus devotum, & intimum fervitium.

Convenientibus ad curiam pro deftruenda, qu* regnum evafit, calamitate etufdem regni principibus ; miramur , & fatis dolemus veftram non adeflê pnefentiam , cum in hoc negotio nemo poftet nobis effe magis neceflarius. Unde perfonam veftram nulla deberetis occafione fubtrahere ; quoniam eo magis propace , & tranquillitate ecclefic, & regni collaborare nobis dderetis . Obnixe itaque debita dile&iooe dignitatem veftram monemus & rogamus , ut remota penitus omni occafione vel excufatiooe adhuc temetis venire , fcientes omnes principes defiderare pnefentiam veftram & expedire

CS* MELPHITANUM CONCILIUM IN APULIA

Ab Aruxleto II. extipepe exxo 1130. *celebretxxe.*

COncilii Melphitani anno 1130. ab Anacleto II. antipapa celebrati mentio nulla apud veteres feriptores fupereft, fi anum excipias Romualdum Salernitanum archiepifrooum in Chronic. a Muratorio to. VII. Rer. ital. vulgato , qui tamen nihil pneter nomen memorat . Ita enim feribit de Anacleto: *A p»* (Roger10 foto licet Sicili· rege) *recepter efl, cxjxr ex&xritete Apxliexe ixtrevit, & epxd Melpbiexx ttxobxrx ce Mrxvit*: Nec plura de hoc concilio alias nemi ni comperto

^CONCILIUM APUD S. ÆGIDIUM

Ai btxecexfit II. exxo Jijo. *celebretxxe.*

DE concilio spud S. Ægidium nihil fupra nomen Icimus ; nomen vero iervavit nobis Sichardus Cremonenfis epifcopus in *chronico* vulgato a Muratorio Rer. Italic, t. 7. p. 59Ô. 11« vero ille de Innocentio II. agens : F^i/ *fcexr, epxd S. -Azgldrtexe axàUxxt cdebrxvrt. j.*

CONCILIUM JOTRENSE

Ob S. Thomam S. Viftoris Parifieofis Priorem occifum, pro juftitia congregarum, anno mcxxx. Innocentii pape II.

GUm archidiaconus Parifienfis Theobaldus illicitas exaâiones occafione archidiaconatus a presbyteris exigeret, beatus autem Thorn.prior S. Vidoris Parifiens., infignis iuftiti· amator & defenfor, magno telo eidem refifteret: pernepotes azchidiaconi ipfius vir religiofus in ubfequio caritatis, in itinere quod pietas indiceret, in o*pere* faoâo, in fanâorum comitatu, in domini-Eco die, tn finu meo, inquit StephatnuParifienfis in eptftola ad Beraardum 159. ad Inooccntium papam, & intra manus meas crudeliter ab impiis pro juftitia trucidatus eft . *Het de cexfe,* inquit Petrus Cluniacenfis abbas , *xxptr* m *hir pertibu erckiepifcoftnax , epiferpererx , eUeran·, ec xndtorxrx religioftntm tf Jepientxxt per-/<hm ceegregete fx*t: C ctecilio iehitt,* r» Ujqf-

awdi ft^iltgpt frwritntii fntentinm protelennt . An défis opprobria dura & gravia font , preci. emulrt «W, fi nptftoltcn nnSteitnt fund ni tù itm Olnm tfi-, [npflent, fi fnU mimu ft~ vrrv dftrr/MW tfi, et impii èÂitn nltiem peninn ter , & ni ssvmw imitntiom enttri dttrrrtontnr. Hxc dt alia Petrus ad Innocentium.

Ad inftatuiam Stephani Parifienfis epiicopi, per litteras quas ex notis Joannis Picarai ad e-pift. 158. fubjungo, martyrium ipfiim B.Thomx, cjufque juftam vmdiâam exponentis , Gaudefri-dus fedis apoftolies legatus hanc fynodum Jotri celebrandam indixit , eaqoe contra facrilegos martyris occifores conftituit, que inepift. Innoc. ad epifeopos Gallis qui huic concilio interfue-rant reddita deferibuntur. Epiftolarum a Stépha-ne Parifienfi feriptarum prima ifta eft. B

Sttpinnnt Dti grntin Pnrifieifii tpiftnptu F. R. B. H. nrcüprttipttrù, fnJnttm.

„ "CX auftoritate Dei Patris omnipotentis, dc „ JLu Filii, dc Spiritus fandi , dc tante Dei „ genitricis Maris, dc omnium fandorum , ex-„ communicamus , dc anathematizamus , dc a „ fante matris ecclefix liminibus fcqueftramus „ illos qui dominum Thomam priorem S. Vi-„ doris interfecerant , dc qui cum fortitudine „ interfeftoribus adfuerunt, dc eos quorum con-„ filio dc admonitione dc auxilio inrerfistes eft. „ Omnes etiam illos excommunicamus, qui in-„ rerfeftores dc interfeftorum pnefentes coadju-C „ tores in fuo hofpitio receperint , dc qui cum „ cis aliquam communionem vel participationem „ habuerint in cibo dc potu , io confluo dc lo-„ cutione (nifi forre pro eorum correptione) „ vel emptione, dc venditione, in dati dc acce-„ pti communione, in fufeeptione dc proteftio-„ ne omnes iftos excommunicamus, donec refi-„ pifeant, de ad fatisfaâionem veniant . Man-„ damus itaque vobis dc pnecipimus , quatenus „ per fingulos dia dominicos noc modo dc his „ verbis excommunicetis, ac exteros presbyteros „ excommunicare faciatis. Mandamus enim vo-„ bis, quatenus unufquifque veftrum in fuo ar-„ chipresbyteratu prohibeat, ut nullus omnino „ presbyter, nec de feculo , nec de religione ,D „ nec abbas, nec canonicus, nec monachus in-„ clufus, nec eremita, nec etiam abbas S. Vi-„ doris, hujus excommunicationis reum ad fe „ pro confeftiooe venientem fufeipiat , neque „ abfolutionem hujus culpx tribuat , aut pœni-„ tentiam injungat : quia ego de toto reatu mi-„ hi foli abfolutionem dc ptrnitentiam referva-„ vi. Hoc quoque prxeipimus , ut presbyteri , „ quando excommunicant, hanc noftram prohi-„ bitionem omnibus dicant. Valete.

Stephanus his feriptis , prr mœrore nec foli Parifienfis cxlum fufpicere valens , Qaramval-km fefe recepit , indeque Gaufrido fante Ro-mana ecclefix legato dc Carnutum epifcopo has tranfinifit. E

Gaw/nds *Dti , ventrniiü Ctrnoinfixm tpi/· ttfo tJ npnfioiicn ftdu Itpntt, Strpitnmt tvitm fretin Pnrjfitnfii tttkfie minifier inJiçuu, nxnc ntrttm miftrin Ü* efiUffionir prêta infeltx, on-ltrt ή Domine.*

„ Z^Alamitatis nova pondus, quam veftrisau-*, VU ribus, imo cordi veftro , illaturus fum, „ nefcio fi verbis aliquibus digne valeat expli-„ cari. Nuneiutn durum & grave auditu, om·*· itibus, quibus Chrifti Jefu & fante matris ec* pue nobis fub habitu & ugno rdigionis con- Cuîiw2. ftitutis: qdbus hac tanto plus omnibus gra-viora futura font , quanto foecialius ad no-ftrum gravamen, imo oppreffionem dtruinam omnium foedat noftrum unius occafus . Ma> giftnam Tbomam priorem ccrnobii S. Vite-ris, virum approbatum, omntbufque bonis a-micum fit dileftum, ac in fante ecclefix de-fenfione illum coadjutovem & propugnatorem devotiflimum & ftrenuiffimum, impiorum ma-nibus extinftum fciatis , carne quidem mor-tuum, fed, ut indubitanter credimus, viven-tem cum Chrifto. Cui enim Chriftus vere cau-fa moriendi fuit 9 in gloria omnino deeflê non poterit : quoniam & ipfe , cum ultimum in noftris manibus exhalaret fpiritum, libera vo-ce fe pro juftitia mori proteftatus eft: certif-fimum praeteritas pnefentifque juftitiafine,qua in ecdefia Chrifti contra impios pugnaverat, teftimonium relinquens, quoniam in ipfacon-fummaretur. Haec enim prima , base & niti-ma caufa fuit laboris illius . Nam *pro* ipfa juftitia tunc mecum aderat. Ego enun ipfius precipuc admonitione ficut ci femper de his cura efle folebat, rogatu & aifenfu regis, per eum quoque * ad ipfum perfuafi , ad abba-tiara montalium, qux eft Chelis , emendae-dandam & ordinandam perrexeram , aflum-ptis mecum viris rdigiofis, abbate fcilicet S. Vidons, & S. Maglorii, de fubprioreS.Mar-tini, aliifque compluribus monachis, canoni·, cis, ac clericis. Cumque pro viribus negotio perate .everterer, juxta domini Stephani ca-ftrum, quod Gomiscum dicitur, fubito ab e-jus hominibus, fcilicet nepotibusTheobaldiar-chidiaconi , infidias mihi in via prxftruenti-bus, afliilfum paflus fum. Cumque nos iner-mes , utpote d'e dominico, & pacem ferentes incederemus, fubito evaginatis gladiis irruunt fuper nos, & nec Deo, nec diei facrr, nec mihi, nec his qui mecum erant rdigiofis vi-ris, honorem dantes, inter manus noftras & innocentem trucidaverunt, mihique mortem comminati funt, nifi abfcederem a confpete eorum celeriter. Nos aurem fiducialius agen-tes, in medios gladios nos conjecimus, dc jam femivivum direque laniatum a manibuseorum abftraximus: atque undique circumdantes eum, de fua confeffione , & de ejus quam paflus fuerat inimicorum impietate dimittenda, al-locuti fumus. Tunc ille libenti animo omni-bus qui in fe peccaverant dimittetis , dc fuo-rum peccatorum intime reraiflioxjcm petens , percepta tandem communione corporis & fan-guinis Chrifti, libera voce fe coram omnibus pro juftitia mori conteftatus eft, & fic reddi-dit fp'ritum. Hinc ergo, licet noftne fpei fi-ducia certa, quantum ad ejus fpe&at falutem dc gloriam, exultandum omnino non dubitet, p^euofamque in confpete Domini mortem fan-dorum ejus fcjafrus : moeror tatnen & lutes gravis, qui-de amici orbatione , dc communi omnium noftrum confufiooe oboritur , nulla prorius confolatione in noftro animo tempe-ratur . Me enim in ipfo occifum video, & mulco magis me occifum quam ipfum : quia me in ejus morte periculis expofitum cerno , ipfum autem a periculis liberatum . Supereft igitur, ut, quia me nunc tam graviter defr-latum & contriftatum cernitis, ad me confr-iandum fimul & confiliandum venire non dif-feratis. Ego enim, quafi qui ipfam deteftan-

„dam

ruauTi » fegiene feceffi, illic vos expaftaturos,
.ó» * » ot coafilium pariter capiamus quid nefes pro
„ fante ecclefia tam intolerabili mina faden-

fum minatur, ft renier , nifi prcveoiac Do.
„ mû». Mando ergo rods, ft fuounoperp do».
„ precor , ut omni dilatione poftpoGta Qar·-
„ vallis properetis r quia pericula undique mihi

His Gaodefridus acceptis Caramvallem advolavit, mandatoque apoftoUco prscipit epifeopis dkecdcoo Retnrofis, Kotomageufis, Turoneniis,

Queues eoo venire. Illis autem ooa&is Hugo Gra-B ttanopotitanus epifeopus , Carthuficnfiumque fsmilia in hunc modum rtfcripfac.

rû csqgng*etù , Ap* GretieatftüttHk» *tttfa*
WMta/ *tfifffui , 9 jUii tjut Certhtfe&t* ftuçtnt* ftmu nmûû Clugf , 9 fà faon*

/^\Uod homines fumus, ad naturam; quod jufti, ad meritum ; quod epifoopi, vel prafiyteri, vel archidiaconi , vel aliquid hn-C jufinodi, ad ecdefiaftirom pertinet officium . In primo exiftimus: in feomdo fahramur: in tertio providendi aliis qun fabriliora font, po-
„ teftatem accipimus. Duo ergo priora ad nos,
„ tertium refertur ad proximos. Quod fi mani*
„ feftum fuerit, juxta illud ficulneas evangdies
„ exemplar, quas tamdiu expa&ata frafeim non
„ attulit , officium nos inutiliter habere fufeo-
„ prum: nulla jufta cur in eo relinquamur re-
„ manebit occafio. Qpid ergo fi non Colum in-
„ utiles ecciefie, fed etiam perniciofi, vel ver-
„ bis vel exemplis extiterimus ? Noone non Γό-
η lam dejici , fed etiam digni fumus puniri ?
n Etfi igitur B. Thome, ft ceterorum, quire-
„ center lotis in (anguine agni ftolis fuis ad ce-D*
„ leftia demigrarunt, in confpefei Domini mors
n protiofa mundana ultione non egeat.* tamen
u fi ecclefia Dei, fine qua nec publice res
„ falvas funt nec private, utilitate caneat difei-
„ plins, rogamus fupdices ft obfecramus, qua*
„ tenus armatura fidei prote&i , ft ru&itudinis
n celo fucceofi, ft fandiorum Mofis , Phinees,
n Mathathis, beatorum quoque apoftolorum Pfe-
„ tri ft Pauli adverfus Simonem, Ananiam, ft
„ Bariefu, pie ddsvicntium, maximeque ipfius
„ Domini venditores de templo cadendo pro*
„ turbantis, exemplis animati, in facrilegosho-
„ mkidas ecdefiaAici rigoris intrepide gladium
„ producatis , eoique, fi fieri poteft, cautibus
„ lacrOrum officiis privetis ft beneficiis , quate-E
„ nus omnis Ifrael audiens timeat, ft nequa*
», quam ultra quifpiam faciat fimile. Ipfi enim
„ maga quam homicida , in quorum cruentas
„ delicias, vota complenda , ft odia farianda ,
„ fanfeorum funt corpora laniata. Qti nifi tan*
„ ts nequitis non folum*fruftu caraerint, fed
„ ft peenam fenferint, omnibus apud nos juâi-
„ rie defeuforfas fimilia funt metuenda. Vate*
„ te. Orate pro nobis, ft fecris «.levatisdextris
„ fuper partem mundi, in qua fiti fanas, bo-
„ nedifeooem ft cbfecrationem profundite. Ito-
„ rum valete. Participes noa faciat Deus fenfto-
„ rum oeeram vdboram, geftorum dc gerendo-..-
m rum. Valete tertio cum reverendis prmdp&us
Z BMfefi ft Nivernenfi.

Dum h· in concilium referuntur littera, Innocentius S. Bernardi ferioris monitus, patrius firper coram decreto in nane refcripfit fatten» tiam.

*i*atw tfifipu firvu ftrotrw» Dei* , ovarraftWas *fr^trihu HmmU» Rruttf* , Affe Av-

„ Raviora delifta amarior&us gravis pœni-
„ vJ tentic ficubos purganda funt : ft quod
„ adverfus fecros ordines committitur , expedit
„ ut celeriter dignis animadverfionibus expietur.
n Qub enim loros tutus, ft cui peribas fitpne*
„ ftanda fecuritas, fi ecclefis Diti violenter de-
M rici, catkftibos obfequiis mancipati, injuriis,
„ vd captionibus, vd crociam corporis a per-
„ *ditis* hominibus affligantur? aut , quod dete
w flabilius eft, morte ft fieri fanguims efiufio-
„ ne mulâenrar? Adverfus ergo tam Deo odi-
„ bile ft tam piaculare flagitium, quod in dile-
„ âos filios noftras bons memoris Thomatn
„ priorem S. Viftoris, ft Anbembalfam fubde*
„ canum Aurelianenfan commiffiam eft, tepidi-
w tate tepofita , afliimpto vigore juftitis exur-
M gant canonç, armentur jura: ft , fi res ex-
h poftulat, novum fcelus novs fyneđi librata
„ fententia conteratur. Quod ergo a veftra di-
„ leftioos fuper hoc apod Jotrum nuper judica-
„ tum eft. apoftolica au&oritate ftatuimus efle
„ firmatum. Sed quia nimis remifla videtur efle
„ veftra fententia , addendo cenfemus , ut in
n quibufromque locis profati fanguinarii prsfen-
„ tes fuerint, divina ibi non celebrentur officia :
M ft G quis lacrilegos illos clericidas , ac c^-
n ftis collegit perturbatores, ft effiifores Domi-
„ nici fanguinu, in foculo remanentes manute-
„ nere ft^cgcfbvere tentaverit, anathematis fa>
„ teotia percdlarur . Ad hoc addentes Aatui*
„ mus, ut, quia fe nefaria parentum nequitia,
„ ft horrendo furore , clerici nec adjptfct nec
„ retinere ccdcfiafticum debent emolumentum
„ (ipfis enim non pretio, non violentia , non
n terrore, non confanguineoram truculenta ne*
„ quitia, fed fotis intervenientibus meritis, opor*
„ tet acquiri, ft acqnifitum fervari) tam re»
n bddus Notaries , quam alii qui honores fub
„ *hac* peffima forma acquifieriot vd retinue·
„ riot, falva nimirum fedis apoftolies reveren-
„ tia, eodefiafticia priventur beneficiis. Et quia
„ *fupembandat irtiquitas,* fummopere profpicien-
„ dum eft, ut dcnci de essteroo nihil humanum
„ metuant: ft ut grata tranquillitate, famulati.
„ bos valeant vacare divinis, apoftolica eis fu£
w fragia propenfins impertimur.

Haâenus varia, qun fe parricidio noftriThoms offendi b maoufcripto referipta, ft ad lucidiorem rd bteUeftum non mediocriter conducentia ddcripfefe pretium opem duxi. Porro cum Guifo ^rimaris Carthufis pnsfes advertelit m vita nugonis Gratianopolitani eum hac vita migrate anno MCXXXII. Aprilis metric, Innocentius quoque papa fuerit deftus an. MCXXX. xiii. Kal. Martii, neoeflario nofter Thomas nocatus fuit eodem anno ft quidemXi r i.Kal.Septembris , ut legi b nécrologie noftro fub his verbis: *AnhrtrferiKHt eumfri Tifett fririt btijtu tet!^, φύ frt UHtie ef nimitit*

CHRISTI jnfliti» crmielifer interfeflus, vrtMU & moriens *-*^*''' M*»*»* dsgnaat atque imitabilem fequaeibus fuis vite fornudam dereliquit. In nécrologie S. Guinaili Corbolienfis eadem legere eft. Addo, inquam, MCXXX. noftrum Tbomam occubifte rurfus apparet, quod Innocentius papa ob antipap* Anacleti potentiam fugerit in Galliam, & fub initium anni mcxxxi. Lutetiam ingreftus, mox noftrum adierit coenobium: ubi cum tidiftet in clauftco fepulturam noftri Thome, ratus locum dignitati locati non refponderc, jufftt efferri in baffticam ad dexteram fummi altatis, & adverfus facellum tum memoria crucis Chrifti iniignitum, idque vir. Idus Martii, ad quem diem recitatur rei geftje furnma in hanc fententiam: *Commemoratio domini Tbom* prioris hujus ecclefix, quand» forptu ejsts prsetepto domini papa Innocenfii de cla-nfiro translatum, & in ecclefia fepnltvtr eft.* Atavi autem tumulo fupcraddidere carmen: cujus fupericriptionem Jongiukulam continuiffe haec, teftificatur liber ftylo confcriptus: *Epitaplsucm magiftri Tbonuq prioris S, Vifloris, IT poft veri martyris, qui pro execraudit exaHionibns & excefftvss coreoptionsbus fuflism plnribnt dominorum cunu, if ad bof csmftstxtus ex parte domini Stepbani Barjfienfis epifeopi, pandem propter veritatem tf juftitiam manifeftam, diePomimco inter manxt (j braebia profati domini epifeopi ipfe S. Thomas frater nofter anepotsbus Tbeob.ildi arcbidiaconi Parifienfis nefarie d/J crudeliter occifus eft, fif excerebratus variis gladiis.* Epitaphium vero, licet rudius, hujufmodi eft,

Hic jacet egregius Thomas Prior, & poft [anguine tinflus,
Tbornas vir Jobrins, aquitatis tramite cinflus.
In pietate pater, in indicio bene reflui.
Nec jntt bic frater aonorum turbine fleacus.
Mortarium finem, inopum damns1 mijcratus;
Nec tra«iei patiens curarum presbyteratus.

Spiritui sr, calo, corpm terra fepelitur.
Hun: pie deplorat Stephaniis tunc P-rijieitfs:
Hicu ':npti> decorat Bernardis; Clarievallenfis.
Summ; pontificii jcsffis locus bxnc capit tiie.
C angelicis nos Tboma jui.gito Cbii/ie.

Mox in eodem libro fcquebatur hoc hcxaftichum;

F]1 lux «terna Thorr.et cofiata Priori,
Qui meruit martyr juris amore m.ri.
N'A'it Ber-.ardm d.<x Clancvallis id ipjum,
.Ç41 tanjani feribit martyriique modum.
Confignata brevi clauduntur membra Jcpu.cro,
Ijx tamen afla Viri claudit uterine pans.

Adnot ATio P. Antonii Pagi ad An. Ch. 1JjJ. n. 5. & icq.

D. Thom* huius caedi, & Concilii *Jotrenfis innui* v·ıı·, ledibui pftatus frdulo inquirendus. Joannes Picardes m Nor.s ad Epiftolam Diri Bernardi CLVIII. & ex eo Labbeus Tom. V. Coocil. Mauncu, in Annal. Cifterc. ac Henichenius ad diem primum menfi April'· in Comment, prsvio ad vitam S. Hugonis Epiicopi Gritianopolitani hxc anno MCXXX. contigifle p-ri.i'lum habuere. Bjlaius Tom. II. Hifi. Univerfitat. Pariiienfi* psp. Jit. *Sc* Mabillomu, in Chronolofia Bermrdma ili* ad annum MCXXXI. differunt. M bi'lcnii's tamen m Notis fufioribus ad Epiftnlam CLVIII. Divi Bernardi eadem cum anno MCXXX1II. Bironiu* vero ov* Tuarfi nti njf. conneftunt. Verum tam erd-m $. *Tbcma*, quim Concilium Jotienle ad annum MCXXXIlI. pertinere, mihi pene certa fiat ie-tcntia. Primo, qu>a *Gctfridus* Carnotenhs Epifcovu, anno tantum MGXXXIl. Legatus Scdu Apofioii- *·*» Imioceoùo JL ieu fuum e Gallia difeaffem— conflitutus fuit } oeque *cotm* prefente Summo Pontifice legato opus erat, uti luo loco oflendimus. Seeundo, quia Coociliwn Ressentis aooo MCXXXI. rempore QuadragefioMB ad fefluot Saadi Luc* ab Inooceatio 1I. ind>Ana> but, &c*des h«c, ut ftatin* videbimus, mente Auguflo pcraA*. Quitte alio Concilio opus non fuiflec. Tertio, ex citatis Petri Venerabilis verbis eanifefte liquet, tempore, quo hre accidere, Innocentium IL in Galliia non fuifle, fed in Italia; alloquio ooo *dictm* SaoAus Abbas, SMprr *i» partibus noftris,* anno CHaiSTI 1l(a

Denique in Nécrologie ViAoriano ad diem XX. menii· Augufti legitur; *^dnniver/arium Magiftri Tbomet Prioris bujus Ecclefier, qui pro defenfoue yuftiun ab inimicis juflitia crudeliter inUrfeSus, tf vivens, & marient, boneftatis CT patientia dignam, atque laudabilem fequacibus fuit* WW *formulam derelifnit, tertio decimo Xalendas Septembris*, qui dies anno MCXXX!!·l. 'nη Dominicam incidit, cartoque confiât, Thomam virum non alia die a dominicali trucidatum fuifle. Verum quidem eft, limite* annotationes frpe a pofierionbus addita* fuifle Martyrologii* ae Necrology, ipiofque Viâorino* iftam parum curafle, *cum* ab aliquot annis ejus fepulchro inicripferiot, eum anno MCXXXI. peremptum efle, licet eo anno dies XX. Augufii in feriam quartam ceciderit; fed cum eadem annotatio in Nécrologie SanAi Guinaili Corbolienlis etiam legatur. dt Sanfti *Tboma* Martyrium in nullum ex precedentibus annis competere poflit, peripicuum eft in utroque Nécrologie diei, quo contigit, affixum fuifle.

Antequam Synodua Jotrenfis congregaretur, Innocentius II. poftquam de commiflo fceiere certior faftu* eft, fcripfit R. *Kemeofi, H· Senonenf & eorum Epifeopis*. Rinaldo fcilicet oc Henrico Archiepilcopn, literal Tom. V. Spicilegii recitata*, quibus eos acriter urfit, ut parricide, illo, & huju, crimini, confcios Ç plcfterent: *J/ quid enim*, inquit, *a vobis difimutatum vel omifum fuerit, cognofcetjs id ad animarum ve/Irarum ttr oylcii fericulum perlinere. Sane quidquid /aper b 1 Prudentia veftra decreverit, B. Petn tjf noftra erit firmitate /obnixum. Sauciorum fiquidem Patrum decreta, cy novtjjima V antiqua Conciliorum ftatuta vos inftruunt, quid oporteat in buyu/modi ct/u decerni. -4d bac mandamnj, ut Corpus pr«fan boni vtri, qui coram Judice fuperno modo de /na yufliva & innocentia, irft.mcmum pe.-bibet qy jub obedientia vivens 1» ck/equto prcfrii eft interfedus Efijcopi, tn /ua E.ciefia honorifice tumuletur. Data pifis XXI. Decembris.* His liceri* accepti, corpu, Tbomz in Bslilicam locstnm ad dexteram fummi alt.iti, idque VII. Idu, Mirtii, ad quejp diem in Ecclefia Sanfti ViAori, recitatur tei geft* fumma in hanc fententiam; *Commemoratio Dom.su ~ Thema Prtens hujus Ecclefix, quando corpus ejus prx- *-r cepto Domini Papx Innocentis de clauftro translatum, IF s» Ecclefia /epultum eft.* Joanne, Picardu, citatu, qui banc annotationem exhibet, ait Innocentium II. fub initium anni MCXXXI. Lutetiam ingreilum, mox SanAı Viftorit adiifle coenobium, & praecepifle corpus Scnfii Vtri in honorificentiori, quam fuerat loco collocari. Verum Innocentius II. eo Chrifti anno menle Mirno Leodii fuit, non vero Lutetix, ut luo loco probatum eft.

Ba'cui etiam laudatu* putavit, prrdiflas liter*, ad utrumque Archiepifcopum data, quia paulo tardiore, fuerunt m exequend* fententia ad fe aa eo milia, mdeque Innocentium If. alii, hteri, ei, figmficaffe, quam moiefte tarditatem iftam, ignaviamque ferret. Ar ex pofteriorum harum literarum leRione man.feftiffime apparet ea» Pontificis fententiam non fubfecuta, efle, fed prxceffiiTe. Sed cum Rulcu, mortem *Tbomx* cum anno MCXXXI. male copulaflet, non potuit in harum pofteriorum literarum Epoch* fcnon errare, quia *Innocentius* II. toto anno MCXXXI. Pifis abfuit. Porro nulla ratio afferri potefi, qu* *Tbocardem* poft annum MCXXX1II. differri debere indicet. Quare non video morti, *Tbomce St* Concilii *Jotrenfis* Epocham smpliu, in dubium revocari poffe; eo enim anno Gotfndu* Carnotenfu Epilcopus Arofiolicat Sed'* Legatu, in Galli* erat, ut fidem facit Gauteriu, Monachus CluniacenG* in libello *de Miraculis B F7rlitus Marix*, Tom. I. Biblioth. Labbei pag. 650. relato, in quo i* AuAor dicit fe eo anco primum miraculum, quod in medium adducit, cognovifle *ab uno venerabili Gaffrido Carnotenfi Epifcopo, tr ^fpololicx Sedis Legato m cenventu nobilium per/ouurum referente*. Ex quibus tandem omnibus confequen, eft. *Hugonem* GratianopolitanunvJEpifcopum, qui cum Guigone Priori Cattufienuum ad Concilium Jotrenfe adverfu, parricida, Thorn* fcripfit, non efle Sanftum *Hugonem* anno MCXXXU. menis· Aprili demortuum, ut duatutn prioram fententutuœ a nobu coafutatatiun lefta-

âatove» aataoMrunt , fed alteram *Hugonem* Ordinis A α»Λ» αχ» Sbbo MCXXX. , vel eum anno MCXXXI.

anno CHRISTI 1.,. CartuTiam ejus m Epifcopatum fucceflorem , ut tam Biromus, quam MabiUoniaa refte viderunt.

Nxi folum Divu« Bernardus anno MCXXXUI. feripfic Epiftola· CLVHL , CLIX. , At CLX. occabooa ee* dis *Mapfirt Tbmue* Prions SanAi VtAons, fed etiam Epiftola® CLXI. occatione caedis *Archembaldi Snbdecani Aureliaxenfii,* quam utramque hoc anno patratam effe credebas Baronius , qui num. VIII. in margine eaidem citat. Veram utrumque facimus anno MC· XXXIII. commiflum nam Order cus lib. XIII. psg. >pd. ad annum MCXXXI. varia , qux divertis anmt accidere , reterens , icribit Hugonem.Decanum Aurehanenlem a temerariis hominibus in v>· pereuflum fui(Te , additque : *Tunc etiam Thomas SanSi KiH.-r-'t CanoniMii vir magna auShritatii interemptus efi , cuius inte'feiiionem Stefbanat Patifienfit Efsfceput adfiens cum ingenti merere contemplatui eP* . Erat tamen Osdericus , lices boc tempore in Normannia vixerit , dum loco Archembaldi Subdecani Aurelianenfs , habet Hugonem Decanum ; divus enim Bernardus in Epift. CLXI. ad Innocentium !L , aliique Clericum tunc occiium *A'CbembaUssm Subdecetmm* Aurelianen» fem appellant. Porro utramque cedem eodem fere tempore laAam indicat etiam Bei nardus in ea ad Innocentium II. Eoiftola : *Vox [anguinis* , inquit, *A'cbem· hatdi fuideceni Aurelianenfit invalsset. Nam ccte , pro dotor! «una Prophetas»* , languis Tanguinem tangit , & limul junAi *fiortiut clament ad vci de Francia* I *Clamat, inquam , it vociferatur uterque /anguis* , &c. Sr. *inquam, vigor EcclefiafHcns pepercerit ififti , Joanni dico* ı. interfeAon Archembaldi) « *TheoMdo Nourio* , Tbom* interieAori. Qgo ex loco obiter obfervabis , quantum hallucinate fuerint Viri doAi , qui *Thema* connexuere ; cam duobut iltis annis meate*Augûllo , quo earn coatigifle diximus , Innocentma If. fuerit in Francia , *& tamen* telle Bernardo, extra eam agebat hutua carnificina tempore. Perperam etiam Mabillrtmua in *notii* fufioribus ad Bpift. CCXLV. S. Bernardi ex laudato Orderici loco deducit Hugonem Decanum in Joanoia Aurelianenfir Epife. locum iufarogatum fuilie , A id male ab Hiftoncis Ecclefic Aurelianeniis praetermiiTumcum Ordericus eo loco non feqaendua , fed corrigendus iit. ANNO CHRISTI ·.><>.

Idem MabiHonius in brerl nota ad Kpifiolam SanAi Bernardi CLXI. ait , Bernardum contrarium ede Petro Venerabili a Baronio num. VIII. citato , in bb. 1. Epii?. XVII. , ubi dicit Petrum inbnuare Arcbembaldum de medio iubiatum ante Thomam ViAormum , his verb s : raysntsar */celeris a'Sna minifirat furoris-ist ficut poft Aurelianrajem Subdccanssm ad domimsm Thomas» Parifieufem prior tHulluc remanferat, per Jtentorum glaiui deconvertit.* At Bernardus indicat tantum fpatium, quod meer utramque esedem interceflit , breve fuifle . In Concilio Jotrenfi tam de carde Archembaldi , quam de caede Thom* Viftorini aAuro, ut docet Epiftola Innocentii fecundi : quam lupra produximus , & ex qua prius Thom* , quam Archembaldi cedes memoratur . Mabillonius in Noti*faboribut ad* Epiftolam Divi Bernardi CL. refert Epi* flolam Innocentii II. *Gaufrido Carnotenfi Mt/Ithcr Sedii Legate <T Stepbono Parificnfi Epi/coeis* datam , qua mandat, ut interfeAores Aureiianenfi Ecclefi* . quam graviter leiete, fatisfacianr. Epiftola data *Pifis VL Usu Januarii,* anni fc. prrfentis , vel faltem antecedentis , cum ex didis utrumque flagitium ab anno MCXXXUI. removeri non potfit.

ANNO CHRISTI

CONCILIUM REMENSE

ANNO CHRISTI

Innocentii pap« II. io quo pfcudopontifex Anaclctus excommunicatur, & Ludovicus junior pr®fcnte patre rex Franci» coronatur ab ipfo pontihce, anno mcxxxi

ACTA CONCILII EX VARUS AUCTORIBUS.

Hujus concilii afin periere , [ei de eo *tantum apud Bemardum abbatem Bonavollis bae habentur in vita S. Bernardi his verbis* : Perlufirata igitur Francia, */nocentius* papa.Remis convocavit concilium, in quo multis ad honorem Dei difpoiitis, regem Ludovicum vivente patre, pro Philippo fratre coronavit in regem. In omnibus his dominus papa abbatem , J. *Bernardum fcilifer*, a fe feparari non patiebatur: fed cum cardinalibus rebus publicis allidebat . Sed & privarim, quotquot habebant negotia, virum E>ei fecretius confidebant . Ipfe vero audita referebat ad curiam, dc opprelTis patrocinia exhibebat. Igitur foluto concilio, *&c. hac tantum ibi. Jnterjutl eidem concilio una cum ceteris S. Norbertus epifeopus Magdeburgenfis cujus meminit ejus vita axflor , agens de rebus i» eodem concilio geftis :*

Apud Ser.* Convocatoque Remis concilio, convenerunt undique epifeopi de diverfis nationibus: advenit & pater Norbertus: ibique illum Petrum intrufum excommunicaverunt, & eledione Innocentii approbata, eumdem Petram Leonis leoni rugienti, nifi refiptfceret, tradiderunt. Attulit autem Norbertus fecum ecclefi» fu» privilegia vetufiifiima, & fere a vermibus confumpta, quae eunda Romano munimine fecit renovari fle corrigi, apponens ea que receperat de manibus illorum, qui ea injufte & violenter rapuerant. Addidit praeterea aliud privilegium fecreto, ut, cum daretur opportunitas, Romana fultus auddritate , ordinem fuc religionis in epifcopali propagaret ecclefia . *Hafiemts ibi de rebus in jjnodo Rewnfi perailis.*

It eodem quoque Remenfi concilio , rogante Ludovico Craffo Francorum rege , idem pontifex Innocentius confecravit in Francorum regem Jxcceffjiemque patris ejus filium , Ludovicum etiam nominatum , ejufdem nominis feptimum numeratum. At de ifia novi regis confecratione Sugeriui abbas S. Dionyfii, qui eam fusffit ipfi regi femori, ita fribit : Qui ergo intimi ejus et familiares eramus, formidantes ob jugem debilitati corporis rooleitiam ejus fubitumdefe&um: confutuimus ei, quatenus filium Ludovicum, pulcherrimum puerum, regio diademate coronatum, facri liquoris undione regem fecum ad refellendum aunulorum tumultum confi rueret . Qui confiliis noflris acquicicens, Remos cum confuge & filio & regni proceribus advenit , ubi in pleno & celeberrimo , quod dominus papa Innocentius convocaverat , concilio, facri olei un&ione & coronae regni deportatione in regem fublimatum, felicem providit regno fuccefiorem. Unde multis quaft quodam praefagio videbatur ejus debere amplificari potentia , qui tot & tantorum dc tam diverforumarchicpiicoporum, epifeopórum, *Francorum,* Teutonicorum, Aquitanorum, Anglorum, Hifpanorum, fufeepitbenedidionem copioiam. Cumque pater, vivi gaudio ; defundi dolorem allevians Parilium rediret , dominus papa , foluto concilio, Autifiodoro delegit demorari. *Hac Sugerixs prafens cunila [patterns ac feribens.*

Rscrfus natem, yuod *ad idem Remenfe concilium [pefilst, extant duo fermonts apud S. Bentardum , habiti in Remenfi concilio, alter ad clericos, ad epifcvpot alter: cum lame» ad epifeopos, vel potias i» epifeopos dtiH effe reperiantxr, quorum vita baud effet corfentiens dignitati: quos S. Bernardi nomino*

-«vaÿato, êr «ter *tjttr feripta alterixs* A*,

ANNO CHRISTI

potins axfioris effe admonnit conféra roceatior. Nec C/Î fani *in alio alsfxo Remo^ji emeilio* m *prier e- retie habita dici* pÿr, ram en^kr *etc* M, *jnbonte Romane* ροηή/κο ψα *âdtraty* «« dâ0** /*/*, «M cm *ejxt petrt exordio ipffe vertu:* Grave eft quod mihi injungitur, videlicet ut doceam doâores, inftruam patres, pnriertûn cum faipramfit; Jb- *terroga patres tnut amemtiabemt mi.* Sedpr*. cipit mihi Moyfes ifte, cujus manus graves font, eut obediendum eft non folum a me, fedetiam ab omnibus: Et plufquam Moyfcs hic. Moyfif commiflà fuit una plebs Ifraelitica, ifti autem univerfa ecclefia. Et plufquam angélus hic. Cul enim angelorum diïït aliquando Deus: gatt *ligaverit fxper terrent,* créât *ligota* b m r<-B *lu*? fecundum officium dico, non fecundum meritum. Prrter Deum non eft fûnilis ei, nec in terra. Hic eft Petrus qui mifit fe in mare, cum alii difeipuli navigarem ad Jefum. Unufquifquc veftrum contentus eft navicula fua, hoc eft archiepifcopatu fuo, abbatia fua, prepofitura fua: ifte autem-^tufit ie in omnes archiepifeopatus, abbatias, (pfepofituras, *tfc.*

De cen/u^teetpere & eSit bttjei fynodiRenee»· ite Vrfpergetft in ehrenite: Anno Dom.iljo. Honorius papa fecundus obiit, cui Innocentius fecundus per eleftionem canonicam focceftit: fed propter intrufionem Petri Leonis, cui favebat inuhitudo Romanorum, fedem fuam obtinere non potuit: ideoque in Franciam fe contulit, C. ubi Concilio Remis habito cum multis epifeopis prxfatum Leonem dc fuos fautores excommunicant, ficquc in partibus Germani* ufque ad feptimum annum permanfit. Sedit autem annos tredecim, menfes feptem. *Hnc Urfj>ergei\fa preii&e iete. Reierttu Sigeterti tentinnetor eddit ee·. dem jynede non tentum bmocentii petm eleQionem epproiatem, verum etiem et enmiteu Gellie iSf Germanie cprjcapij Petri entipepe erdinetionem exettemete demetam fniffe. Et penle infire eit: Coo-* cilio Remis habito prcfenre Francorum rege Ludovico, filius ejus Ludovicus in regem comecratur a papa Innocentio, vili. Kal. Novembris; *pencil enim diet»/ exte^nem tec fynodiu celebrare· tnr, Pbilippnt regis jttxs, neper in regem inn»·* ϴ *flas, eqxi fertxsto cefie decidens y magno onminm infix ec dederit, jxxte veticiainm S. Bernardi y occijxs fatras.* Concilio Remenfi, *inqxit Dodectinat in appendice ad Mariamem,* prefedit Innocentius papa, xiv. Kal. Novemb. prefente Ludovico rege Franci*, cujus filium adhuc parvulum, regem confecravit. *Hac Dodectinxs.*

Id extern in Mdxrinieceufi ebromeo longe expli- eatixt enerretxr bis verbis t Igitur rex Ludovicus die Sabbati cum Radulpho Vermendenfium comite, qui fibi cognatus, & major regi* domus erat, multifque Francorum proceribus, concilium ingreditur, tribunal afcendit, domni pap* pedes oiculatur, juxta quem cathedra pofita fedir, pauca pro filio defunfto * peroravit, omnes ad lacrymas excitavit. „ Papa vero in regemconvertens intuitum, fic orfus eft fari: Oportet, „ inquit, te, rex optime, qui fuper nobilifiimam Francorum gentem tenes imperium, ad „ illius fiunmi regis, per quem reges regnant, „ majcftatem, mentis oculos attollere, & ejus „ voluntatem per omnia venerari. Ipfeenimgubernât omnia qui creavit omnia, dt omnium M habens feientiam, in univerfitate rerum nihil „ omnino vel facit, vel fieri permittit injufte: M quamvis multa fiant injufta. Morem habet il- „ ie pitlfimus'Dominus, o bone rex, fideles fuos

• η.Ιφρβ

„ dt profpericatfbus confolari, dc adverfitatibus „ erudire. Sicut enim in fanfta fcriptura legi- „ *mus,* qu* ejus epiftola de caelo *per* Spiritum „ Cin&um ad nos in terra pofitos direoa eft, „ *Me* percutit & medetur, dc ftagdlat omnem „ filium quem diligit. Ego, inquit, occidam, w dc *ego* vivere faciam, percudam, dc ego fa- M nabo. Ne videlicet homo, qui ad imaginem „ Dei conditus, *reatu* tranfgreflaoois ad hujus w mortalitatis tenebras devolutus eft, pro patria w diligat exilium: fed quantocius redire feftinct „ *ad* illam, de qua peregrinator in terris, cm „ leftem civitatem, lanftam Hierufalem, cujus fundamenta funt in montibus ian&s, hoc eft in apoftolis noftris: qun Turium eft, que eft mater noftra. Advene etenim fumus, dt peregrini, ficut omnes patres noftri, nec habemus hic manentem civitatem, fed futuram inquirioms. In ea cum Deo perenniter exultant, qpi carnales hic coocupifcentias virenter conculcant. Ad eam filius tuus fimplicitatisde innocenti* puer emigravit. Talium enim eft regnum cadorum. David, o Hex, qui bonis regibus exemplar virtutum fitit, dum filius illius languefccret, graviflime ploravit: poftquam vero mortuus nunciatus eft, de emere dc cilicio in quo jacebat exfurrexit, vcftes mutavit, manus lavit, ad convivium familiam convocavit. Impoffibile enim eft non fieri quod faâum eft. Et fciebat vir Deo plenus quantum peccaret, qui Divin* juftitic vel voto contrairet. Depone nunc hanc, quam tibi carnalis generavit affeftus, quam penore vultuque g*ris, animi mœftitiam. Quia qui fibi unum fecum regnaturum fufeepit, plures qui poftea regnare poflent tibi dereliquit. Debes etiam dc nos confolari, fcilieet nomines extraneos, dc a propriis fedibus expulfos, quos tu primus omnium pro amore Dei dc B. Petri, in regno tuo honorifice fofcepifti, obfequiis honorafti, beneficiis ooerafti. Reddat tibi Dominus vicem dc perpetuam mercedem, domine rex, in illa, de qua gloriofa difta funt, civitate: m qua eft vita fine morte, r- ternitas fine labe, gaudium fine fine.

Hujus orationis mirabili vehit antidoto, faucium cor regis, S. Apoftolicus delinivit. Ac protinus Turgens in pedes, oratione Dominica, ficut mos Chriftianus exigit, di&a fub fiientio, pueri defimûi animam abfolvir. Dein arehiepife. epife., abbates, per obedientiam monuit, quatinus facris atque feftivis, ficut erant in conventu, veftibus induti, die craftina, quas Dominica futura erat, fefe reprefentarent, dc confccrationi novi regis *iotereOent.*

Igitur eo die, folito clarior fol illuxit, derebus agendis fuum obfequhim ovanter prnfentare vifus eft. Papa mane fummo, de palatio pontificis egredienrcum fuis curialibus, dc archiepif. copis, epifeopis, & abbatibus, & eeclefiam B. Remigii, ubi rex cum filio hofpitatus erat, perrexit: dc cum magna devotione* atque proceffione monachorum decentiffim* fufeiptrur. Ibique Romani pontificis omnibus infignibus indutus, ac ut fibi confuetudinis eft in facris magnifque fefti viratibus, phrygio coronatus, innumera ecclefiaftici atque militaris ordinis plebifque multitudine conftipatus, ad eeclefiam matricem, qu* in honore beat* Mari* confêcrata eft, cum puero confecrando pervenit. Ante fores ecclefi*eos expeftabant, Rex, proceres ejus, archiepifcopi, quidam epifeopi, abbates, monachi, canonici, clerici, confcbolaftici, qui de diveriu Galli* dc Ger-

Germanic panibus ad concilium confluxerant. IntraQt ecclefi*m» puerum «d altareprarfentant, & oleo 9UO S. Remigius per angelicam manum fibi praetentato Clodoveum regem Francorum in Chriftianum unxerat, puerulum decem annos plus minus habentem cum ingenti tripudiodomnus papa contecravit. Fuerunt qui dicerent, nunquam in Francia fimiletn eveniiTe concilii celebrationem, & ab ipfo Romano pontifice fadam regis contecrationem. Itaque rex Ludovicus, fumpta poft lamentationem confolatione, cum conjuge, & filio, & curia, ad tra&anda regni negotia reverfus eft.

Cxterum die craftina domino pape in concilio refidenn, per quendam Magdeburgenfem archiepifcopum prsfentatc funt titters a Lothario rege Alamannorum, in quibus rurfus dc obedientia promittitur, & quod fe ad * expeditionem cum * juribus omnibus regni fui prepararet, intimatur. Similiter etiam rex Angiorum Henricus, per Hugonem archiepifcopum Rotomagenfcm, de ornatiûimas litteras mifit, & obedientiam promifit. Reges quoque, citerioris Hifpani®, fenior ' Hildefimius; & interioris, junior * Hildefimfus, miftis per epifeopos fuarum provinciarum cpiftolis papam falutant, fefefilios denunciant, auxilium contra Chriftiani nominis inimicos, & regionum illaruminvafores Movabitar, fuppliciter efflagitant. Fuerunt fiquidem & laetitiae fic admirationi ad id negotium pertinentes excellentiffimorum eremitarum Cartufientium litter®, que per quendam venerabilem abbatem de ordine Ciftellenfi delata., & in concilio per Gaufridum Camotenfem epifeopum recitat® funt. *Subjicit litteras illos, quibus pontificem hortentur viri faniliffimi ne in difficillimis temporibus animum defpondeat.*

II.

CANONES CONCILII.

Nunc primum editi ex apographo Sirmondi noftri, quod deicripfcrat ex veteri codice MS. S. Michaelis de Tumba: cum ejufdem Sirmondi ac notatione.

TITULI CANONUM.

I. *De fitnonitcis.*
II. *Vi epifeopi tJ clerici toto interiori quam exteriori iobite Deo pioccant.*
ILI. *Ne quis, morimtsum clericorum bono diripiat.*
IV. *Vt J.'tbdiMouMS exoratus vtl concubinarius efficio & beneficio careat.*
V. *Ne quis Miffas faterdotstm uxoratorum audiat.*
VI. *Ne ntmaebi aut regulares canonici leges vel medicinam lucri caufa audiant.*
VII. *Ut laici qui codifias tenent, eat epifeopis refittuant.*
VIII. *Ne quit in arcbidiaconxm vtl decanum, n#E diaconu t aut presbyter ordinetur.*
IX. *Vt unaquaque eccûfia proprium bobcat faoerdotem, non conduilitium.*
X. *Vt clerici, monaebt, peregrini, mercatores, & agricola ftmper fini fleuri.*
XI. *Quibus diebus 6* temporibus Dei treuga cufadiatxr.*
XII. *Ne milites nundinas vel ferias celebrent.*
XIII. *Ne quis in clericum vtl monachum mansu injiciat.*
XIV. *Ne quis in tes qui ad ecclefiam vel coemeterium confugerint manum mittat.*
XV. *Ne quis prabendas vel beneficio hereditario jure venditet.*
XVI. *Ne confanguimi conjungantur.*
XVII. *De incendiartu.*

ANNO CMRISTI

CANONES.

I. *De fimoniocis.*

Colc. L»t«r.

Statuimus ut fi quis fitnoniace ordinatus fuerit, ab officio cadat, quod illicite ufurpavit. Ut fi quis prxbendasaut honorem ve! promotionem aliquam ecgclcfiafticam, interveniente execrabili ardore avaritiz, per peéuniam acquifivit: honore male acquifito careat, & emptor ac venditor & interventor nota infamix percellantur.

II. *Vt epifeopi é* clerici tam interiori quam exteriori babitu Deo placere fludtant.*

Ln«r.

Prxcipimus etiam quod tam epifeopi, quam clerici, in ftatu mentis, vel habitu corporis, Deo & hominibus placere Audeant: & nec in fuperfluitate aut co. form* & exemplum efle debent, offendant af. pedum, fed quod eorum deceat fanditatem.

III. *Ne fuis, florientium clericorum bans diripiet.*

Illud etiam quod in facro Chalcedonenfi conftitutum eft concilio, irrefragabilitcr fervari praecipimus: uc videlicet decedentium bona epifcoporum, a nullo omnino hominum diripiantur, fed ad opus ecclefiæ & fuccefloris fui in libera oeconomi & clericorum permaneant potentate. Cedet igitur illa deteftàbilis de extero & fzva rapacitas. Si quis autem amodo hoc attentare przfumpferit, excommunicationi fubjaceat. Qui vero moriendum presbyterorum vel clericorum bona rapuerit, fimili fententiz fubjiciantur.

IV. *CZi fubdiaconus uxoratus vel concubinarius officio & beneficio careat.*

L«t«.

Decernimus, ut hi qui a fubdiaconatu & fupra, uxores duxerint, aut concubinas habuerint, officio atque ecclefiaftico beneficio careant. Cum enim ipfi templum Dei, vafa Domini, facrariumSpiritus fandi, debeant effe dc dici: indignum eft, eoa cubilibus & immunditiis dciervirc.

A si inobedientes ordinari contempserint, honore, suscepto priventur. Prohibemus autem, ne adolescentibus, vel infra iacroj ordines constituris, sed quiprudentia & merito vitae clarescant, przdidi concedantur honores,

V. *Ne fuis Miÿtt factrdotum uueratorum audiat.*

Ad hzc przdeceflbrum noftrorum Gregorii VII. Urbani & Pafchalis Romanorum pontificum veftigiis inhzrentes, przcipimur, ut nullus Miilas eorum audiat, quos uxores vel concubinas indubitanter habere cognoverit.

yj. 2Çr *monaebi eut regulares canonici leges aut medicinum lucri caufa dijcent,*

Prava autem confuetudo, prout acce* pimus, & dcteftabilis inolevit, quooiam monachi & regulares canonici poft acceptum habitum, & profeflionem fadam, Ipreta beatorum magiftrorum Bcnedidi cc. Auguftini regula, leges temporalçs& medicinam gratia lucri temporalis addifcunt. Avaritix namque flammis accenfi, fe patronos caufarum faciunt: & cum plalmodix & hymnis vacare deberent, gloriofz vocis confia munimine, allegationum fuarum varietate, juftum & injuftum, fafqne nefafque confundunt. Atteftantur vero imperiales conftitutiones, abfurdum, immo etiam opprobrium efle clericis, fi peritos fe velint difeeptationum elle foicnfium, Hujufmodi temeratoribus ' graviter feriendis ipfi quoque canon'c & monachi, negleda animarum cura, ordinis fui propofitum nullatenus attendentes, pro deteftanda pecunia fanitatem pollicentes, humanorum curatores Te faciunt corporum. Cumque impudicus oculus, impudici cordis fit nuncius: illa etiam de quibus loquierubefeitj honeftas, non debet religio pertradare. Ut ergo ordo monadicus & canonicus, Deo placens in fando propofito inviolabiliter conlervetur: ne hoc ulterius præfumatur, audoritate apoftolica interdicimus. Epifeopi autem, abbates, & priores, tantz enormitati confcntientes,propriis honoribus fpolientur.

VII. *Vt laid fui ecclefias tenent, eat epifi copts reftnuant.*

Przcipimus ut laici qui ecclefias tenent, aut eas epifeopis reftituant, aut excommunicationi fubjaceant.

VIII. *Ne fuit in arcb/diaconum vel decanum, nifi diaconus aut presbyter, ordinetur.*

Innovamus autem & przcipimus, ut nullus in archidiaconum vel decanum, ntfi diaconus vel presbyter, ordinetur. Archidiaconi vero, decani, & prxpofiti, qui infra ordines prznominatos exiftunt, si inobedientes ordinari contempferint, honore, fufcepto priventur. Prohibemus autem, ne adolefcentibus, vel infra iacroj ordines confliturís, fed quiprudentia & merito vitae clarefcant, przdidi concedantur honores,

IX. *Vt unafuafue cctiefie proprium babeat faccrdotem non eonduilitium.*

Placuit etiam ne conduditiis presbyteris ecclefiz committantur, & unaquzque ecdefia, cui facultas fuppetit, proprium habeat facerdotem.

X. *Vt clerici, monachi, peregrini, mercatoret, & agricola, femper fint fecuri.*

Przcipimus etiam, ut presbyteri, clerici, monachi, & mercatores, ruftici euntes &. redeuntes, &in agricultura perfiftentes, & animalia cum quibus arant, & oves, omni tempore fint fecuri.

XI. *Quibut diebus it temporibus Dei tregua cufiodiatur.*

Treguam autem aboccaiu folis iri quarta feria ufque ad ortum folis in fecunda feria, & ab Adventu Domini ufque ad odavam Epiphaniz, & a Quinquagèfima ufque ad odavas Pentecoftes, abomnibus inviolabiliter obfervari przcipimus. Si quis autem treguam frangere tentaverit, poft tertiam commonitionem fi non fatisfecerit, epifeopus fuus in eum excommunicationis fententiam didet, ik feriptam convicinis epifeopus annuntiet. Epifeoporum autem nullus excommunicatum in communionem fufeipiat, imo feripto fufccptam fententiam quilque confirmet. Si quis autem hoc violare przfumpferit, ordinis fui periculo fubjacebit. Et quoniam funiculus triplex difficile rumpitur, przcipimus ut epifeopi ad folum Deum & falutem propriam habentes refpedum, omni tepiditate fepofita, ad pacem firmiter tenendam mutuum fibi confilium & auxilium przbeant. Quod fi quis in hoc Dei opere tepidus, inventus fuerit, damnum propriz dignitatis incurrar.

XII. *Ne militet nundinat vel ferias celebrent.*

Deteftabiles autem illas nundinat vel ferias, in quibus milites excondidoconvenire folent, & ad oftentationem virium fuarum & audacir temerarie congrediuntur, unde mortes hominum & animarum pericula fzpe proveniunt, omnimodo fieri interdicimus. Quod fi quis eorum

«orum ibidem mortuu» fuerit, quemvis ci pofccnti pœoicencia & viaticum non negetur, ccclcfiaftic* tamen carcat fepultura.

XIII. *Ne quif i» clerkum aut monacbum violentai menas injiciat.*

Item placuit, uc fi quis fuadente diabolo hujus facrilegii reatum incurrerit, quod in clericum vel monachum violentas manus injecerit, anathemati fubjaceat : & nullus epifcoporum illud prxfumat abfolvcre, donec apoftolico confpeétui prjcfentctut, & ejus mandatum fuiciplat.

Xiv. *Ne quis manum mittat in eos qui ad ecclefiam aut ccetnescrium confugerint.*

Prxeipimus etiam ut in eos quiadec cleiiam vel coemeterium confugerint, nullus omnino manum mittere audeat. Quod qui fecerit, excommunicetur .

XV. *Ne quis prabendas vel benefaia bereditariq jure vendicet.*

Indubitatum eft quoniam honores ecdefiaftici (anguinis non funt - fed meriti: & ecclefia Dei non hereditario jure aliquem , non fecundum carnem fuccefforem expetit , fed ad fui regimen, & officiorum fuorum difpenfationem, honeftas, lapientes, & religiofas perfonasex pofeit. Eapropter auâoritate prohibemus apoftolica, ne quis ecclefias, praebendas, j?rxpolituras, capellanias, aut aliqua ecclcluftica officia, hereditario jure valeat vendicare , aut expoftulare prxfumat . Quod fi quis improbus &. ambitionis reus attentare prxfumpferit, debita pcenamuldabitur, & poftulatis carebir.

XVI. *Ne confenguinei conjungantur.*

Sane conjundiones confanguineorum omnino fieri prohibemus . Hujufmodi namque inceftum , qui jam fere ftimulante humani generis inimico in ufum verius eft, fandorum patrum ftetuta,& facrofanda Det deteftatur ecclefia. Leges etiam fzculi de tali contubernio natos , &. infames pronuntiant, & ab hereditate repellunt.

XVII. *De incendiariis.*

Peffimam fiquidem & depopulatricem, horrendam •incendiorum malitiam audoritate Dei, & beatorum apoftoiorum Petri & Pauli omnino deteftamur & interdicimus. Hxc etenim peftis, hxc hoftis ,,βiM», omnes alia» deprzdationet exfupcrac : quae quantum populo Dei fit damnofa, quantumque detrimentum ani* mabus & corporibus inferat, nullus ignorat. Afiurgendum eft igitur, & omnimodis laborandum, ur tanta clades,tântaque pernicies, pro falute populi eradicetur .& extirpetur. Si quis igitur poft hujus noftrz prohibitionis promulgationem , malo ftudio , five pro odio; five pro vindi&a, ignesappofucrit, vel apponi fecerit, aut appofitoribus confilium vel auxilium fcienter tribuerit, excommunicetur. Et fi mortuus fuerit incendiarius, Chriftiana careat fcpultura: nec abiolvatur, nifi pnus damno, quod intulit, fe, eundum facultatem luam rcfarcito,juret *ie* ulterius ignem non appofiturum. Pœnitentia ei detur, ut Hierofolymis , aut in Hifpania in fervitioDei perintegrum annum permaneat. * Si quis autem archiepifcopus, vel epifcopus, hoc relaxaverit, damnum reftituat, & per annum ab officio tpifcopali abftmeat. * Sane regibus & principibus , facienda: facultatem juftitix conlultis archiepifcopis & epifeopis non negamus.

Nota Jacobi Sirmondi S. J.

H.i» canones concilio Remenfi tribuit etiam collu- it.o codici» Ebroicenfi» . Iidem vero polle* in *Lttetn-* .unii concilio Innocentu ejuidem omnes iterum promulgari luere · Ac veriiimi.e eft, eoldem ipios m concilio quoque Arvernen'i , nuod anno hunc prrcedtntc idem Innocentm, apud Cl»romontem habuerat , aut omne», aut pro parre promulgato» in hoc certe Claromontenii concilio canonem de violenti» m»mbu» in clerico» non inpciendi» conditum (mile , autor eft Bernardus Guidoni» in 1.bello de concitu» . *./fano* , .inquit , Dviez.i/ mcxxx. *IndSÜMte* viu. wesfc *No-uentb.i , apud ila-ummonlem pnffideute ibidem l.tnocenlio popa 11. Cum cardin.i'ibu. Sc arcbiepiicopil & epiicopir , a.· rehvirit , (uua multitudiue /apicntum & litterato·um 'iiirera» rciebrata eft jrnodui* , in faa *dc fide catbol.ee & animor»» xdifi.aticne ac morum bonefate , CZ matorum eradicafone , tranatum efi ; & obedicatia edet» pap* Innocentu adfiami ab unrvsrfii efi gratanter pro. miffa Iit cade» quoque Synodi, ccnrefium efipirv.leg'ur» cierim , quod Datetur i» decretu .* 17. ỹ- 4. cap- Si qui» iuad-nte Conciliorum Innocentis apud Claromontem , & Remo» , meminit quoque Petru» Gumacenhi nb 1 de mirae cap., 16

Adnotatio P. Antonii Paci
ad An. Ch. 1131. n. 14. & jj

In Cone lio Remenfi Godehardus Epifcopus Hiideabeime.nfs fanRorum honoribu» donatu» fuit . Bernardin enim e'uiuem urbi» Epifcopus, qui hoc perurat ab Innocentio II. m Concilio Leodienfi. uti ad.Conc lium JLeodiente narravimus ex AuRnrc Ananymo H *Ito.* iaa canomxationi» & miraculorum S Godehard·, remnlus fuerat ab eo ad Concilium Nationale, *quod tunc temporir i» Hemeu/em civt'atem i» fefio S. Lucx indiSum fuerat,* inquit Anonymu» Ft-ftum > Lui *x.* inc.dit in lenam 1. feu in xv. K»· "'«ovemb. ted Dodechmu» Abba» ait Concilium xtv. *Kal. Ntruttub.* habitum effe , quia fcilicet poftridie felh S. Lucc feu feria fecunda de mote prima teffio co»Aa , & negotiorum traAatio inchoata Bernardus Ep. Hildetbeimenii, una cum S Noiberto Metropolitano fuo ad utbem Remeniem venit , *dum jam jynodui alifuot diet effet celebrata ,* inquit idem Anonymu» , qui paulo poft (ubdir . *Epi/coput Tvracoteenfit vir rehgioïut & Utu. ah j.icutit eruditui , quo ordine tremlotio fieri deberet , expeiutt* Erat is beatus Oideganu» Barcmoneofi» Ep. *3c iartt·* coneniis Arcbicp. non autem Michael , ut vult Hen-

a›j vo CH.<i>TI i'/<- feberut» ad diem 4. M»ii vitlrn S. Godehirdi il'u-flran$, qui EpiicOtus crac Tarracone m Regno Ari-^en z . nonzero Taragone aut Tarracone m Prmc-paru Catalaunenii leu Barcitymenii. In Cinom-auore 5. Gojebardi *ceadnnata fjnoani icnmutur* , mqiur A-ncnyæut , qui flatim reierc liter*· Innocentu il. *Cirre & ffrrle Hidcnribrinrcnfi* datai Rraair iv. *Ktlcndrt Nrurèrbru* , quibm (ignificat fe Godehardum m fandorum numerum retüline , *it* ea qinbut intelligimua ly-oodum Rcmenfem die »9- ΟΛοδπ» finitam fuifle. Pυι-ro Innocentu litter® he funt .

Jnnoccntiuf fpifeof-ut fenuu ferveram Dei dileilir fiiiet clero, & populo Hildcnetbcimcnfi falxtem Ù apoftolicam btncdttfioncm.

VEniens ad nos venerabilis frater nofter Bernardus Epifcopus vcfter in plenaria fynodo, qux Remis per Dei gratiam fuerat congregata atteftatione fratrum noftrorum Epifcoporum, &. Abbatum , & aliorum , qui fecum venerant, S. memoria: Godehardum Epifeopum vcftrum laudabiliter vixiffc in mundo, betam in vita,quam poli mortem multis miraculis, càul'caffe affeuit-UnJe nos cum irctribus noftris omnipotenti Deo graiias referentes, habijct eo;um confilio, &collaudatione, quia.eumdem in cœlis cum fandis credimus coronari, iplum inter iandos honorari przcipimus, mandantes vobis, ut & eidem beato vito foleennitatem in veftraEccleiia ftatuatis, & ad eam annualiter convenire cureris.

Data Remis iv. Kal. Novemb.

In hce Concilio «*fuerant* .J. ^*rcbiepi'ctpi* , & lij. *Spi/:epi* , *tT ^ibbatum ac Monachorum & Cleriiceram megna multileuto. litu,- Rex & Regina* , & iota *Notii tet Francis conjtuxernnt* ; inquit Ardericot l>b. ij . S p. Sq<. Bnomut n. 7. videru Bernardum , leu venus Ermidum BonacvtHi Abbuecn fer bere poft Concilium Remenle celebratum efle Leodienle, quodnam e» ij|<s prini coaftum fuerit, fub dubio reliqui ; fed vel fo-ld· Anonymus a nofiif cultui , qui boc tempore vixit , Auftorem vitz S. Bernardi ea m re hrllucinatum elle certo no» edoceret , quando alia tcftimoma deciTent.

A D CONCILIUM REMEENSE

xib Innocentio 11. Papa cekbratwn anxo 1131.

ADDITIO.

6« Mi.a S.ppl.To·. n. y.»c·. Emenfis concilii canones Sirmondus prior , & poft eum colk'àorcs omnes dederunt, nec alios unquam in eo editos vulgo eruditi fcu vulgarunt , feu vulgari poffe fufpicati funt. Id ego pariter cum illis fentiebam , donec Udalrici Bambergenfts codicem fors obtulit. Hunc ego na&us , in ipfo ftatim limine concilii huius canones offendi , quos cum editis conferens in multis ab illis diferepare comperi . Nam & canones nonnullos exhibet, quos inter vulgatos fruftra quaeras, & in iis, qut cum editis congruunt , addita funt nonnulla, qux in his defiderantur . Défunt viciflim apud iJdalricum quzdam in editis Clegenda Difcriminis hujus nonalia ratio fuppetit, nifi quod in alterutro colleda funt fub uno concilii Remenfis titulo quxdam, ab eodem pontifice in aliis conciliis, puta in Claromontanofic forte etiam in Lateranenfi II. generali definita . In ea vero '"odicumdifcrepantia quinam Remenfis concilii canones genuini cenfendi fint, qui vero aliunde adfeiti , non facile quis definiret ; quamquam exhibitos ab Udalrico genuinos Rcmenfes ea forte con/eftura perfuaferit ; quod ille codicem fuum circa illos annos, quibus concilium habitum eft abfolverit.

CONCILIUM INNOCENTII PAPÆ II.

fent exemplaria eorum p<t a Domino Innocentio, ecclgfix catholice apoftolico, decreta, & a tota Jynodo Rlxmcnfi unanimiter funt recepta.

I. TJRimum ergo ftarutum eft, ncquaD Jı emtio, aut venditio fiat doni ecclefiaftici , & qui emerit, eodem privatur quo acceperat, emtorque, & venditor, & interventor emtionis fentenlia excommunicationis damnati funt.

II. Placuit etiam domno apoftolico , & toti concilio , nc qftis audiat miffam presbyteri habentis concubinam vel uxorem .

III. Affenfu etiam omnium firmatum eft, ut clerici omnes a fubdiacono & fupra continentes fint, & qui non fuerint continentes deponantur.

IV. Acclamantibusetlamomnibus praeceptum eft , ne quis in archidiaconum vel decanum, five epifeopum, nifi qui diaconus vel presbyter eft ordinetur.

V. Sancitum eft etiam audoritate apoftolica, & totius concilii, ne admittantur ad ledionem divinitatis, nifi literati, ubi fecreta divini myftcrii pertradanda fune. Atque hzc medicina eft inventa contra morbum , qui multum invaluit . Nam inliterati ledionem divina; paginz audientes, & non intelligentes , in plateis coram mulierculis difputant , E& in errorem inducuntur , & in verba profana prorumpunt.

VI. Data eft etiam fententia, ut clerici ordinati , & ecdefiaftica beneficia poffider.tes, ubicumque five domi fuz , five in ftudio , in habitu clericali fint , & capillos tonfos, & barbam rafatn habeant , vcftes quoque rotundas . Ec boc remedium illi vitio repertum eft , quo

£5* quo divites quidam donis ecclefiafticis praelatorum fugiunt prxfentiam, ut liberius ad libitum fuum vivant, & eleemofinas pauperum in fuperfiuitatibusfuis expendant.

VII. Joflit etiam domnus apoftolicus, omnium voce confentiente, ut mortuo iacerdote, vel epifeopo, bona ejus in libera poteftatc œconomi fint, quoadufque catholicus ejus fucccfibr ex integro illa recipiat.

VIII. Confenfit quoque in hoc venerabilis omnium fratrum conventus, ut quzlibet etiam ecdefia, cujus dotes ad luftentatioQcm clericis (officiunt, proprium habeant facerdotem, nec recipiatur mercenarius & condudus.

IX. In verbo Domini didum & edidum eft, ne quis manum imponat, aut clerico, aut monach' cujuslibct ordinis. Quod qui violaverit, a divini officii participatione & omni ecclefiaftica communione longe fiat.

X. Ecdefias, ex quo confecratx fuerint, liberas & abfolutas a manu laicorum efle, difpofitum eft.

XI. Banno confirmatum eft, ruflicos habere pacem quotidie in corpore, & in rebus fuis, dum eunt, vel redeunt, vel commorantur in agricoltura, vel in aliquo opere manuum.

XII. Lex pofita eft generalis obfervandz pacis omni loco & omni tempore anui, ab advefperante feria IIli, ufque ad matutinum ferix V. · Ubi cam vero qua, in vulgari noftro pax diei nuncupatur, inviolabiliter cuftodiri decretum eft temporibus ab antiquo inftitutis. Clericis & monachis, & mulieribus pax perpetua, banni confirmatione ÇUta eft.

XIII. De conjugiis diifolvehefis cauto determinatum eft, quod poftfmanifcftam nuptiarum celebrationem nec marito, nec uxori liceat quaerere occafionem fpontaneam diftolvcndi conjugii, nec juramentum eorum recipiendum, qui \nduili familiaritate privata jurant cognationem conjugatorum. Sed fi quis fidelis pro charitate Chrifti aliquam lineam confanguinitatis przpedientem conjugium monftraverit, cxtcrifque indiciis, & teftimoniis comprobaverit, ei fidem habendam efle ceniet fedis apoftolicz vencrabilis au&oritas.

XIV. Nec vero illa occsGo recipienda eft ex decreto apoftoliese fedis & totius concilii, fi quis poftquam uxorem duxerit, fe ipfum accufabit inceftua occulte cum cognata uxoris admi(fi.

In fine damnati funt iententia excommunicationis invafores regni & ecclefix, Petrus Leonis & Conradus cum omnibus fuis fautoribus, inclinatis cereis ardentibus, ad extinguendam memoriam illorum, abarchiepiicopis, epifeopis, abbatibus totius concilii; depofti funt etiam cardinales, qui difccflcrunt ab unitate fande matris ecclefiz.

IN PHÆCEDENTES CANONES ADNOTATIONES COLLECTORIS.

CAnnn 1. eft canon I. Remenfi», fed pro illo *mh iefatnia.* Udalricus ponit *taconuuunicatienii [tntentia dam·* «Mtr *feat.* Nec abam quam excommunicationi· pcenam in eo, canone· infligunt Remenf. anni 1119. can. I. Gerundenfe anni 1078. can. a. eft etiam contra iandionem Chalcedonenfis concilii can. a.

Canon II. eft Remenûs vulgati can. V.

Canon III. eft vulgatut can. IV.

Can. IV. eft vulgatu· can. VIII. fed in vulgato nhil 'egitur de epifeopo n.fi faitem et diacono eligendo. H«c tamen de epikopo fancivit Urbanus II. in concilio Clarotnontano anno J09J. cap. *f.*

Can. V. non legitur in editi».

Can. VI. refpondet Remenfi II. fed plut aliquid explicat de veftium forma.

Can. VII. retpoodet canoni III. vulgato.

Can. VIII. refpondet ej/to IX.

Can. IX. refpondet edito *111. nam *imfe^rrt ataaum clerice* perinde hic eft ac inferre manui violentas.

Can. X. refpondet vulgato VII.

Can. XI. refpondet canoni vuigato X. & XI. fed inter eo· , qui pace perpetua donantur, muliere· pariier expreffr funt, quod in editi· ddideratur; led & vetere· *canona exprefteruut*, Audomarenfe anni *toff. can.* II*. Narbooenfe anni 1074. can. XV. Claromontanum anni 1097. can. L

Can. XII. eft m editu canon XI. fed alii» verbis exprimitur, & paulo ab editi» in eo diferepat. quod pax feu tregua Dei ufque ad fol s ortum ferie II. in edicis prafcribitur, hic vero ufque ad vefpctas feris I. Ita enim legendum in adnotatrone ibidem monui.

Can. XIII, ommno deeft in editi», fed non diftimilem fanAionem habet in concilio Londonienfi can. XVI.

Canon poftremus idem fere nihil habet cum edito XVI. fed prrcedentium, & fubfequentium conciliorum canones habet adfimiles.

EX *ADNOTAT10NOUS MEIS IN PAGEJM A. try. H.*

A Nimadvertere hic juvat canones illos XVII. quos concilio huic adferibunt duo MSS. codices, unde a SitjfX mondo, qui omnium primus illos dedit, deprompti fuerunt, omne» vel fere omnra, *ad* alterum concilium, quod illud praecellit, Claramontanum ab Innocentio anno precedent! celebratum, pertinere; id autem confiât 1. quod canon XIII. *Si quit fuadente Diabete &c.* A recantetur inter canones Ciaromontanos a Baluaio vulgatos Can. X. & Claromontano pariter afcnbitur a Bernardo Guidonis in libel, de conciliis. & aProlemso JLucenfi apud Balux, in nota ad hoc concilium, legenda in colleft. Venero-Labbeana fupra paginam 449. Secundo quod fere omnes ii canones, qui Remenfi concilio tribuuntur, totidem verbis inter Claromontanos leguntur; id vero in Omnibus canonibus, exceptis ▾. IX. XIV. animadvertas. Viciftim autem plura laneita fuiile fcinius in concilio Remenfi, qus 10 canonibus hifee, vel aliter, vel nufpiam leguntur, ut patet ex fumna canonum Remenfium, quam ex codice Udalrici funra dedimus i ficut & conflat ex epiftols *LV. Innocenta* relata io «adem colleft. col. 4»5. in qua pontifex aflerit mundatum a fe futile in concilio Remenfi, ut abbatum *ebediineuan, & fnfifi*** epifeopi fulci petent, quam fanAionem m canonibus XVII. fruflra qurra·. Cenfeo igitur canone» illos XVII. colIrAionem eft· canonum ex duplici concilio ab Innocentio in Gallus celebrato Caromontaoo & Remenfi, & torte enem LeodieuG compaAem.

i *<1 rw>lie Çub Imoftntio II pa-*
p1 *renutum, in e/atiam mahrit moHjjitrn aa-*
, ,/* *fcrjai mmach>> jvtflt Jacuti.*

Mud JN nomine Patris & Filii fit Spiritus fanât .
Mot ù>'. * Es° DorxnMits Dei gratia Aletenfis epifeo-
rn. m pus prxl'cnti fcripro notiheare curavi . qualiter majoris monafterii monachi de confuctudme pi-Kmm quam dominus Gaufredus de Dmamo eis dederat , & monachi fanfti Jacuti invalerant in pr.tientta noftra nec non & venerabilium cardinalium Willelmi Przneftini epifeopi , Joanms Cremonenfis Cardinalis presbyteri, Guidonisdiacom iiidcm cardinalis , Ulgerii Andegavenlis , Hamehni Red^nenhs epiicoporum , abbatum etiam Odonis maiori» monafterii , Mainoms S. Jacuti, Gautrcdi Ymdocineniis, Petri S. Sergii, Gualterii Trecenfis, egerint , fic ab eildein perfuris ex praecepto domini papz Innocentii ad'udujt.im fuerit . JuTione iiquidem domini Pars cum rc»c'cniia nominandi Honorii inter ptxiatus monachos de eccleliis de Dinannu concor dia fafta fuerat , de qua uoque parti Apoftoli-it l terz taftz fic datz iunt, quam tamen monachi S. Jacuti non tenebant. Leftis itaque concoidiz lucris a przfatis venerabilibus caruinaliba'. X epilcopis, Ulgcrio videlicet Andcgavenfi, «m; Kom< concordi» faft.v interfuerat , fic Ht-melmo Redone.ifi adjudicatum eft , ut monachi maioris moD.iilern coniuetudinem piicium fic omnia qu» ante concordiam hibcbant in perpetuum

A quiete polfiderent , excrptis/dum taxat hi* , que in concordiae liter» monachis S. Jacuti nqmicatnn concetTa funt, ecclefia videlicet S. Salvatoris cum cimiterio & juribus parochiaiitxis ad eam pertinentibus in parte tantum , que cedit Alano. Huic definitioni & judicio , exceptis prrfatis perlonis, interfuerunt dc clericis AlurcusTnroneniis archidiaconus, Hugo 4c Lavarzino Ccnomanenfis archidiaconus , Btlamundus Andegavenlis archidiaconus , David Aletcnfis archtdiaconus, Rivallonius archidiaconus, Tifo l^hmnetenGs archidiaconus, Gobio & Herveus S. Mauricii Turoncnfis canonici, Joannes Lugduncnfis t
" Richardus nepos Aletenfis epifeopi . De monachis Majoris monafterii TetbaPus de Columbis, Hugo Hofpitalarius , P.ainaldus de caftro Gunterii prior Garnoti , Laurentius bajulus , Guarnerius, Armarius, Berncrius Sparnonenfis prior. De aliis Fromundus prior Vindocinenfis , Rogerius ejufdem monafterii monachus. DelaicisPaganus Camerarius , Johannes Haduifte , fic alii plûtes mi'ufque ordini* , quos prz multitudine enumerare perlongum eft . Hoc etiam nobis a
C domine· Papa fic a Cardinalibus injunftum eft , ut ii monachi S. Jacuti contra przfinnum indicium pifciiim coniuetudinem invadere przfumerent, de invaforibus plenariam juftitiam faceremus.

Aftum Remis in palatio Archiepifcopi fexra feria concilii celebrati fub eximie ac reverenti t digno papa Innoccntio.

IN SEQUENTEM SERMONEM PR/EMON1TIO.

SErmo hic, quem fubdo , utrum ad hoc Remenfe Concilium pertineat, feu potius ad aliud , i» foue Dnrccianum in eadem Urbe habitum locus eflet ambigendi ; qua de re aliis judicium ici nquo Profecto huic adfuit S. Bernardus Abbas Claravallenfis , uti Sermonis titulus przfert , cumdemquc Sermonem ad S. Bernardum pcrtineie judico , quamquam noviflimi editoris operis S. Dofteris repugnant . Unica me ratio perfuadet , Epiilola fcilicct przfationis loco huic przmifta a Patre Pez m luis anecdotis evulgata. Scnpro· enim hujus ceftatur fe poft annos quindecim , ex quo recitatus fuit ab eodem S. Doftore feriptis memoria diftante tradidifte. *Ex hoc* igitur Atiftons isnchrom teftimonio evincitur non alteri quam S. Bernardo Claravallcnfi hunc ipfum Seim >nem deberi . Diiphcent editoribus Panfienlibus verba quadam ejufdem Sermonis , quz mimis conveniunt Monacho Viro Sanfto, nec decet ***Rratres*** appellafle Epifcopos , coram quibus verba faciebat Sed hzc forte verba adjecit de luo feriptor cum non bene omnia teneret verba ipfa S. Doftoris fibi torre de mente delapfa ex temporis longinquitate. Hanc igitur eandem Epiftolarn, <,uz hucufque delituit przmittendam eidem Scimoni ceniut acceptam ex eodem Patre Pczio in Cod. Diplom. part. I. pag. 337.

PR.ÆFATIO IN SERMONEM
S. Bernardi abbatis Clarevallenlis in concil. Remenfi habitum.

ρ·« T ,. p. TA Ogafti me jam fzpius , o cultor p-uperum
‹ . ι\ μ, **- Chriili devntilfime , qua-enus fermonemBer-
› d nardi abbatis Clarcvallcnfis in concilio Remcnfi
c.Hs.mc. habitum ad Epifcopos litteris commendatum tibi tranlmitterem . Quod valde mihi difficile videtur , co quod non lolum ante tot annos , verum ab heri fic nudiuftertius audita, fi non arftivs memonx recondantur , facillime oblivioni tradantur. Qundecim quippe anni tranfafti funt ex quo fynodns illa habita eft.

Sed quia deviftus tua fide. quz per diieftionein jam frequenter bonum operat? eft in me , negare nequeo quicqmd poflrlaveris ; roge te per charitaicm Chrifti, ne me ifta diftaflc fmceritati tu» prrxlas, neque commendatum tibi fermonem alieno vel invido communices : quia non verbum cx verbo, uti tunc in fermone ita prodita funt, fed feriem materiei vix tenere potui.

Θ Itaque cum conlediflet facer ille conventus , fic ut verum fatear , prz multitudine archiepifporum , epifeoporum , Abbatum , Przpolitorum fic aliorum Clericorum pene innumerabilis, ftans fiiprrmemoratus Abbas a dextris Papz venerandi Eugenii, indifto filentio fic exorfus eft .

AD CLERUM IN CONCILIO REMENSI
congregatum Sermo S. Bernard! Abbatis

GRave eft quod mihi injungitur, videlicet u; deceam doftores, inftruam Patres przfertim cum feriptum fit : ***mtemga patrer tuor annim-tial/xr.t tibi.*** Sed przcipit mihi Moyfes ifte , cujus manus graves iunt : cui obediendum eft non lolum a me fed etiam ab omnibus. Et plulqnam Mojrfrs hic: Moyficommitfa fuit una nleb·. Ifraelitica · Ifti autem unr.crfa ecclefia. Et plufquam Angelus hic. Cui enim Angelorum dixit aliquando LXus. Ç«#cr<n»av·· ***l.gat'trisfnM' terram ermt ligata*** Ù ***calit***? Secundum officium dico, non fecun-

fecundum meritum. Prêter Deum non eft fimi-lis *ei* nec m celo ned m terra . Hic eft Petrus CHRSTi ‹lu' ,n mare jeum alii difcipuli navigarent ad Jefum . Unufquifque veftrum contentus eft navicula fua , ifte autem mifit fe m omnes archiepifcopatus, abbatias, prxpoiituras. ***Hoc mare magnum & fpatiofum manibus , illic reptilia quorum non eft numerus.*** Et vobis dico , Fratres mei Epifcopi, multum exaltavit vos Deus : Pa/ ***eftit fel terra*** , ficut dicit Dominus in Evangelic · ***l'os eftis lux mardi. Ego dixi dii eftis, tjfilii excefi cmnes. derumtamen ficut homines moriemini , & ficut unus de principibus cadetu*** . Ubi **fa-**Kiens, ubi feriba, ubi conquifitor hujus frculi ? lonne ficut homines morientur ? Et nonne ficut unos dc principibus cadent ? Unde cadent vel B quo? De latere Domini in profundum inferni .

*. Fratres duo mala magna reflant : mors videlicet & judicium . Dura eft enim conditio mortis, & idcirco rarus eft qui velit mori. **Sed** qux cura mori, cum hare fit via univerfc carnis? Eja quo ibo **a** fpiritu tuo , dc quo **a** facie tua fugiam ? Cum dicat Apoflolus . ***Omnes neu repralentari oportet ante tribunal Cbrsfts , ut referat unufquijquc rationem de bis qua gejfit in corpore fuo, five bonum five malum.*** Fratres aliam fynodum pronuntio vobis , ubi Dominus Deus fedebit in judicio, & ibi omnes nos oportet reprrfentari dc ibi Deus jufte judicabit orbem terrarum. Hic includitur juftitia in marfupio, fed jufle judicabit Deus in illo judicio fit ibi omnes C nos oportet reprxfcntari (nifi forte , quod dici nefas eft, mentiatur Apoftolus) five **fit** Papa , five Cardinalis , five Archiepifcopus , five Epifcopus, five dives, five pauper, five dodus, five indodus, ut reterat unufquifque rationem de his qux geflit in (.orporc, five bonum five malum . Et fi reddenda eft ratio de his quxquifque gef**fit** in corpore luo : heu quid fiet de his qux quifquc gelfit in corpore Chrifti, quod eft ecclefia? Ecclefia Dei vobis commifla eft, Redicimini paftores ; multos autem excommunicatores . Et utinam iufticcret vobis lana ‹Sc lac : fititis enim fanguinem.

Quatuor tamen his qui pixfuct in ecclefia Dei necéflaria efle prx omnibus reor ; videlicet D ut per oftiurn intrent, ut in humilitare fe contineant, avaritiam declinent; munditiam tam coi de quam corpore fervare Audeant . Sed quid prodeft fi canonice eligantur (quod eft per ollitim intrare) fi non canonice vivant ? **Dixit** Dominus ad duodecim : ***nonne ego vos duodecim elect ? CJ unus r»f vobis diabolus eft .*** Domine Jelu cum eflet eledio illa in manu tua fi non aberes aliquem contradicentem & reclamantem tibi . Quare elegifti diabolum epifeopum ? Cur bone Jefu non elegifti bonum & juftum & fandum ficut Petrus bonus, juftus, & fandus fuit ? Vel fi elegifti diabolum , cur te jadas elegifle ? Fratres, fic facit Jefus hodie, eligens fibimultos diabolos epifeopos. **Ubi,** proh dolor, reperiemus E epifeopos qui poft adeptam dignitatem in humilitate fe contineant ? Nempe fuperbia eis occatio eft , ut ad tantam dignitatem cdfpirent , ut in ovile Chrifti impudenter irrumpant , cum tam per Pfalmiftam Dominus dicat : Ati» ***babitabit*** m ***medio domas mea qui facit fuperbiam .*** Jefus autem in medio eft, non in angulo. Unde ipfein Evangelio ; ***Ubi duo***, inquit, ***vel tres congregati fuerint in nomine meo , m medio eorum fttm*** . Et iterum : ***Jefus autem trasqfiens per mediam illorum ibat.*** Et in libro Sapientis : ***tn medio*** , inquit , ***Ecdefia aperuit*** or ***ejus.*** Et rurfus inevangeliodi-A citur. ***Stetit Jefus in medio Decipulorum ferum .*** **Vx** mihi Domine Jefu , fi tecum ero in domo tua , & non in medio Domus **tux** At ifti non'*·""*ı,'1ı fie Sunt quidem cum Jefu. fed non in medio domus ejus; quia amant & faciunt fuperbiam, parentes fuos extollentes, pauperes autem nefligentes & deprimentes. Male.vivunt ficfubjeũos m.tle vivere volunt . Et idcirco comparantur apo**ftatx** Angelo qui dixit in corde luo · poium ***fedem meam ad .Aquilonem &c-*** Quid eft diabolum ■d Aquilonem fedem velle ponere, nifi fuperbum quempiam impium fuper fuos Gmiles a charttatis calore, vel fapientix luce alienos principatum appetere, vel adeptum tenere? Talis erat Abfalon iuper filios Ifrad patri fuo rebellis ,ρτιη-cipatum appetens. Talis erat Jeroboam, qui peccavit», & peccare fecit omnes filios Ifrael in vitulis aureis . Tales fuerunt Scribe & Phartfet coqtra quos ait Dominus : ***vobis Scriba & Pbarifai φά clauditis regnum calorum ante homines : Hos enim non intratis, introeuntes*** **mb** ***finitu introire.*** *

4. Porro Epifcopi hujus temporis avaritiam quomodo declinent ? Quod enim fine miferabili gemitu dicendum noneft, Chriftiopprobria , flagella, fputa , clavos ,& lanceam , crucem,& mortem , hxc omnia in fornace avaritie conflant, & profligant in acquifitionetn turpis quxftus , & pretium univerfitatis fuis mariupiis includere feftinant ; hoc folo fane a Juda Ifcariotis differentes, quod ille horumomne emolumentum denariorum numero compenfavit: ifti voraciori ingluvie lucrorum infinitas exigunt pecunias. Hisinlatiabili defiderio inhiant, pro his ne amittant timent ; fit cum amittant, dolent. Harum in amore quiefeunt, quantum dumtaxat liberum eft eis arbitrium acervandi, vel augmentandi cura. Animarum hec cafus reputatur nec falus . Non fune profe&g matres , qui cum fint de Crucifixi patrimonio nimium incraflati, impinguati, dilatati non compatiuntur fuper contritione Jofeph. Archipresbyter circuit obedientiamfibi creditam, & ut impleat faecum fuum , tradit fanguioem juftum. Vendit nempe homicidia, adulteria, inceftuș, fornicationes , facrilegia , perjuria , fit ufque ad fummum implet manicam fuam . Fama igitur volante innotefeit Epifcopo talis quaeftus, & accerfito Archipresbytero; Da mihi , inquit , partem meam* At ille nihil dabo tibi . E contra Epifcopus; G non dederis **mihi, inquit,** partem meam, afleram tibi omnia. Fitque altercatio maxima, dc propter avaritiam **fit** difeordia. Poftea vero Arcbipresbyter revolvens fecum, quod autoritate Epiicopi fungatur poteftate ifta ; dc quod fine gratia ipfius nihil poflit ; perverte con**verts** .· Ptenitet , inquit , me , accipe partem tuam, dc infuper de mea quod beneplacitum tue-» **rit,** dc reconciliantur, dc pauperesChrifti fpolia-, ii **funt.**

j. En tempora ifta plane fteda a negotioperambulante in tenebris, quapropter **ve generatio-**ni huic a fermento Pharifieorum, quod eft hypocritis ; (i tamen hypocritis dici debet , qu» jam latere pre abundantia non valet , dc pre impudentia non quant . Et fic ferpit dodie putida tabes per omne corpus Ecclefix, quo latius eo defperatius , eoque periculofius quo inteftinius . Nam fi infurgeret apertus haereticus **mit**teretur foras dc arefeeret , fi violentus inimicus , abfeonderet fe quis forfitan ab eo . Nunc quomodo ejiciet aut abfeondet fe? Omnes amici dc **inimici,** omnes neceffarii, omnes domeftici tie nulli pacifkt , dc que fua funt quxrunt omnes.

nes. Miniftri Chrifti fimt, dc ferviunt Anticbri-A flo: honorati incedunt de bonis Domini, ctii honorem non deferunt. Inde hic eis quem quotidie videmus meretricius nitor, hiftrionicus habitus, regius apparatus. Inde aurum in frenis avnim ip fellis dc in calcaribus. Plus nitent calcaria, quam altaria. Inde menlz fplendidz dc cibis dc fcyphis. Inde commelTationes dc ebrietates. Inde cythara, dc lyra & tibia, redundantia torcularia dc promptuaria plena eruftantiaexhoc in illud. Inde dolia pigmentaria, inde referta marfupia. Hujufmodi funt dc volunt efle Ecclefiarum przpofiti, Decani, Epifcopi-dc Archiepifcopi. Nec enim hcc merito cedunt, fed negotio ifli quod perambulat in tenebris. Olim pro dr&um eft, dc nunc tempus impleftonis advenit: *Ecce in pace, axMritxdo mea amartjjiseu.* Amara prius in nece Martyrum', amarior poft in conflict hzreticorum, amariflima nunc in moribus domeflicorum. Non fugari, non exterminari poffont: ita invaluerunt, ita multiplicati funtfuper numerum.'Intel!ina dc infanabilis eft plaga Ecdéfis, dc ideo *in pace amaritado mea, amarijsma.* Sed in qua pace? Pax eft, dc non eft pax. Pax a paganis, pax ab hzrcticis, fed eon profeôo a filiis. Vox plangentis in tempore Ifrael. *Filios enutrivi & exaltavi, ipfi entem jprevernm me.* Spreverunt dc invaluerunt a turpi vita, a turpi quzftu, a turpi commercio, a negotio perambulante in tenebris. Supereft ut jam de medio fiatdsmonium meridianum adfcducendos, fi nui in Chrifto refidui funt adhuc perfiftentes in unplicitate fua: fiquidem abforbuit fluvios lapientium & torrentes potentum, dc habet fiduciam quod influat Jordanis in os ejus, ideft humiles dc fimplices qui funt in Ecclefia. Ipfe enim eft Antichriftus, qui non folum fediem, fed dc meridiem mentitur, dcextolliturfupra id quod colitur ut Deus, quem Dominus Jefus interficiet fpiritu orisfui, dc deftruet illum illuftratione adventus fui.

6. Ecce diximus quales habemus paftores in via hac qua ambulamus, non quales habere oportit. Non funt omnes amici fponfi, qui hodie ficut fponfi Ecclefishinc indeafliftere cernuntur, dc ut vulgo?ajunt eam quafi addextrarevidentur. Pauci admodum funt, qui quz fua funt non querant ex omnibus caris ejus. Diligunt munera, nec poffunt pariter diligere Chriftum, quia manus dederunt mammona:. Intuere quomodo incedunt nitidi dc ornaticircumamifti varietate, tamquam fponfa procedens dc thalamo fuo. Nonne fi" quempiam talium repente eminus procedentem âfpexeris, fponfam potius putabis quam fponfz cuftodem? Unde vero hanc illis exuberare «ftimes rerum affluentiam, veftium fplendorem, men*fa*rum luxuriam, congeriem vaforum argenteorum dc aureorum, nifi de bonis fponfz. Inter bcc eft quod illa pauper dc inops dc nuda relinquitur, facie miferanda, inculta, hifpida dc *\opter hoc non eft hoc tempore ornare fpoliare, non eft cuftodire fed pereft defendere fed exponere, non eft inftrucre fed proftituerc; non eft palcere gregem Domini, fed madare dc devorare, dicehte Domino dc illis; *devorant plebem meam xt cibxm panis.* Et netum: *qxia comederxnt Jacab,* dT *locum ejxs dtfolaverxnt.* Et ia alio Propheta: peccata populi comedent: qu^fi dicat: peccatorum pretia exigunt, & peccantibus fdllicitudincm non impendunt. Quem dabis mihi de numero Epifeoporum qui non plus invigilet iubditorum evacuandis marfupiis, quam vitiis cxtirpandis? Ubi eft qui fleftac iram? Ubi eft qui przdjcet annum placabilem Domino? Propterea rclinquamus illos, quia non funt paftorei fed traditores; imitemur illos, qui viventes in carne plantaverunt Ecclefiam ianguine fuo. Et quidem ifti fortiri funt miriifterii locum, fed'nop zelum. Succeflbrey omnes cupiunt die, fed imitatores pauci. Urinam tam vigiles reperireotur ad curam, qubm alacres currunt ad cathedram, vigilarent utique Sollicite fervantes fibi creditam Ecdefiam; tmmo vero'vigilarent pro femetipfis, nec iiuerent de fe *0]ci+--4sici meiiJ preximt met adverjxmmc appropinquaverunt tijicterunt.* Juli» omnino querimonia, nec ad nullam juttius quam ad noftram referenda rtatem; Parum eft noftris palloribus quod non fervant nos G nifi & perdant graviter; graviter quippedemerfi oblivionis iomno ad nullum Dominica commi*, nations tonitruum lexpergilcuntur; ut vel fuum i^forum· periculum expaveicant. Inde eft quod mentes parcunt luis, qui non parcunt fibi, pennon pariter & pereuntes.

7. Nunc vero dicendum, Epifcopi flt facerdotes hujus temporis caftitatis fanâimoniam, fine qua nemo videbit Deum tam in corde quam in corpore quomodo ftudent obfervare? Certe Dominus dicit in Evangelio ad Epifcopos, haud dubium in primitiva Ecclefia; *Sint lumbivejiripr*. cinHt*, caftitatem approbans non tantum fed etDiam imperans. Atteftatur etiam hanc Spiritus Sanâus in lege, qui nemini nifi mundis & praecipue a mulieribus, panes propofitionis edere linebat. Unda & Achimelech David regi de his panibus cum militibus fumere cupienti non prius concedit, quam eos mundos efle a mulieribus cognoriflet, dicente rege David: *Si* dr *mulieribus agitur,* «Madi *fxnC ab beri* 6* *nxdixftcrtim*· Jam tunc fignificante Spiritu Sanfto, neminem ad menfam Chrifti, ad iliumque panem Angelorum debere accedere, nifi purificatum mente & corpore: ne quod gratia divina fidelibus przparavit ad falutem, indigne fumentibus ad judicium fiat & ad condemnationem. Ifti autem caflitatis infigne qualiter cuftodiunt, qui traditi in reprobum fimfum faciunt que non conveniunt? Quz enim in occulto fiunt ab Epifeopis turpe eft dicere. Melius itaque arbitrorfuper hoc diflimulare, & fuperfirdere, quam aliquid, unde fcandalizentur innocentes dc inexperti dicere. Sed ego cur verecundor dicere, quod ipfi non verecundantur facere, imo quod Apoftolus non verecundatur feribere dc praedicare? Dicit autem egreSus Praedicator fic.* *MafistU ia mafcxles operantes, mercedem fxi erroris recipientes.* Fratres, fadus fum infipiens, vos me coegiftis.

CON-

ANNO cHjusrt

©<3 $€& <§g>O©i§ &€& <§g>

CONCI LIUM LEODIENSE (i)

Auâoritate Innocenti! pape inditam , quo Halberftadenfis epifeopus prilbno bonon reibiuifur, & antipapa Anadetus condemnatur anno Domini MCXXXI-

ANoo Domini 1131. *àtfuit Mu StM^fis tn Kttuctffu , fic dictu* ; conventus apud Leodium agitur , in quo.Otto Halberftadenus epifeopus ah Innocent» priftino honori reôituitur. *Otte Frifiugtnfit cep.* 18. *lib.* 7. dr Mdw J$wodr *ifiu dumtexet fcribit* : Apod Leodium Belgic urbem fynodum epifebponun convocans, regem Lotbarium ad de. fenfionem fmâ» Romann ecdefieinvitavit. jfe. dm mm *ctau Letberio, tottut* rvgfe *arebtepif» pu, epifeepet, dtecet, murebieeet, & pelerinet» mtttt cougregetoe fuiffe , edtvenicnbtmgttt illuc put. tificcut HtMficc euctptuu* , ad *tyrunik» ήοαβ. ru» tpcjMxu ftêit ctuprkuudMH* ᶅuue *fncûffiuue^fiugafit ufirmut. iuperiulir ctruut cuxiliuu petivifc, tf tupctruffc," Dtéecimu Ú Mu Urfptrgnfif vùiû fere iifint kfcrUuU.* ?

Sugcriu as *viu Luitnici Crcfi phut taurfunt LMerii iuectuk pupu ft&um itc* wdras mm , *fed eute Rcunfe Cutciliuu Ufu kit ipfitu wrht defiriht.* Vifitando itaque Gallicanam, ficut res exigebat ecdcfiam, ad partes fe transfert Lotharingorum, *ipfe falicet hûceUttu pupu.* Cui cum imperator Lotharios civitate Leodii cum magno archiepifeoporum , dc epifeoporum , & Teutonici *nffd* optimatum collegio oeleberrime occurriflct, in platea ante epifeopatem ecdefiam humillime feipium ftratorem offereni, cedes per medium ian&e procedionis ad eum fedinat, alia manu virgam ad defendendum, alia frenum albi eoui accipiens, tanquam Dominum deduce, bat . Defcendentc vero tota ftatione eum fub* brachiando deportans , celfitudioem paternitatis ejus notis & ignotis clari/icavit . /isc *Sugeriur fuMi Diutrfi Mu . Sed ftu iftu Jut fecutu in- ttr Letbuium (p JhuceUuaet ptuificem ceutu». uu tf difcudut , Btntrdtu Buurotllit Mu fic ucpuùt* : Sed velociter obnubilata cft illa ferenitas, fiquidem imperium idem rex inftitit, tempus habere *fp* reputans opportunum , epifeoporum fibi refiitui mveftituras , quas ab ejus praedccefloiv imperatore Hennco, per maximos quidem labores A multa pericula , Romana ecclefia vendicarat. Ad quod verbum expavere A exiltuere Rmnani, gravius lefe apud Leodium artnti periculum offendifle , quam declinaverint Rom-. Nec cunfiliumfuppetebat, donec murum datar enun reliitens regi, verbum malignum mira libertate redarguit, mira autoritate compefcuit. *ikeipfe.*

Htc videt redereui tundueiffimmu Petrutte dût»· ms- Cefimenfaet, de» » rretium tfitfdtm Letberii, c» pefieu tnbgfit , u^terfitt tmu epertiffitmutt ariletm de imoefiiturii, efinuut tnt nb htnecem tte pnpu » - nrwris *Leediafi Lutherie fiàffe*

Innocentius, igitur Germaniam ingreflus, a Lothario rege juxta Leodium excipitur, virg/m ei & atmulum antiquo ex more confirmans, & terram comitUT· Mathilde condonans. *IIx iffe Petru, ftt udverfu cukltcu» ptfU» JuûceUiuue mm eu» fuit* pM *fcbifuutçtrutte perte fictif uc lubanUnt. Sedíueo etiummendux effb numucitur , du» Juttfu ludium dueeutic. ttctn terre JHubilde fMtm ab hneentit uffait . Nutu diphtuu pcuificit de eu re coufiriptum Rume dutum legitur. Suggefium tuUuee , uu exu&um , de hmefitturu u Lotburie, ftedpcticrut, Ottt Fri-*

Obsir vat io P. Ant onii Pact ad Annum Ch. 1131. num. 3. & 3.

De Concilio Leodfenfi'ita fcribit Chromyripbat Maarisnenfis : *Uh' Ltiberiut Re* sClumennomm , Petriciut*

Pepete f«rra»fM *retetüefcit , & fe, tu» tv Runum it»~ ru». Â* la *fedem prefriem refiituturum letrcmeuto ftt. fudit.* Altatur tunc de canonisations SinAi Godehardi Epiconi Hilderwhcimqpfi» anno MXXXV11I. demortui , uti feculo prscedenti dixioau» , A AuAoc Anooymai teflii oculatur eorum , que aarrac In Appendice de Miraculis a Sanâo Prslule in vita patratis , quai extat In AAu San&orum Boliandianis ad diem Iv. menfis Maiï, quo colitur , cap r- ait : ta *Lnditcufcm civttctem Curie iudiSc eft, ubi lumteefiut Pu?» tum Rouuuu F.ttlefie , (F mepee terte Geltie tum Letheri» Rege tF fere uuiverfit Ept/tfit Tbeut—te régit»1 , ctuveuermu ; ut de ·oitleutie Remette Ettiede per Petrum Lctuit ptrpetrute , gui tenu Uu?«rli Pep»~* limi *Sbi wtleuter ufur?cvtt , tcrtreRereut, A guthter illud idole», in temfit Dmmm peftum . defiruerent,* D *elubteere». PeBum igitur efi , ut ed Duninitem Le* turc Hierulelem (* Dominicam nempe IV. Quadrigefim*, eue boc anno in diem XXIX. menfis Martii cadebat) *ed rrediSam tivitetem multi Cetbeliti vin , te» tu» .Af/Mict , gue» tu» Rege ttuvtuneut , A de ttmmutû fietuEttltie fertreQert». Inter guet Pre-* Hiidentaimenm) *tu» Mejtrtbut notre Ettiefie efiPent , Vident enfrtuutte* trw ,/r0 Jrf/Mitu» tu» muni Çuri» R——e ourtditur*, Pitegue Pefterit nefiri tore» *recitetur* ; A *ut per tu» in Sttiefie Dei teneutzc* f<Mtua»r . Sed tu» ttufuetu* ®* /*<«*«· * Eftlefiu in gfnerelt CcuciUt SenRtt Da i——tuure, gued tunc temint in Remeufem tivitete» «· fefit s. Luce indige» fuemt, eteeptt tmfilit, teti- i**!-. Fttlefie nopre ufgue n» prediau» Itcu» di/he** rbur, qui ceftatur fe Hifioriam Pont.ficum Leodieo. fium-defiirt*,faibereannoDominiMCCLL,cap.»7. de adventu looocencii Pan· ia urbe· Ltodtenfere tate bsbrt :------- *Demini KCXXXJ. , Grcgeriut* , ere Asm. *tenant M8n* r/ *Itt»Uu* . «at/» rMsrtete Immnt mi A .tantam» *t Frende in Letberingfe» tr—fit, S De.* •feta JF. ^tazayr/w, (tependum, Dominica 111-, uc fequentia indicant) f-· *cfi 30. Keicnd. sdprittt ,* Etatas wods. *Ibi* e Latam» *Rege sdl——mie* , A *A deemm Meuendre Letdic^* , *A dtu multh Efi'*

(») Ipifcepoe . *»* bote concilta ataere, JA feiRe trndit Chvonicem Senticum, Ms vesbto: Aw *Incom. Df»,* 11)1. m *tel. Mie* rttarennw cmwmw *ta. Rpifapenm & principe» fit* L ^i , tame ^pefielic tanwue , <T rar W*» er rata prataota. Annaies FUcrtoetaer μ. tataim admittar . ferteexfoU Geimeau. ataiteque Π> I" ·*H««Mβ vera Lttani, quo celletiat· Ttam* Ecdefi· Leodtafi letalem y<?" ··**·· M * i« «****· A refiteM». ta eom. s. empli£ coiteA. wt, monum ». w. «lito *. fubfcribuM bacordw* Alberem Msmmmh· Arcbiem cum tanibw fer* fuis OMaprovinciaUbm . Fredmiew Cotometa cmi feu. Nwtartas Ma«detaM*enfis com fas , Contaus Salssberjnfi. two feto . Alexander Leodteofa Ipfc. «eea cete* fi n» ereme , principes laite» ceecilii & lu&oritste *it* diptitate faifle nulle» dubitet. Mvtmr b pr«faK itato «reto /*mn .

ANNI CHRISTI

Tfilctf , St Abbatihue »«w Lotharingie Luam Tranf- rhcnenfihus ; munerihui honoratur ; civitai Ad Gigdnt quo fervet, fc Dominica in medio iQuadraicfinne (Quarti fcilicet) ub Eccleda San^i Martini in fubbeo monte u/eue ad Ecclefiam Stncii Lamberti fublicam & folemnem exhibuit fro>.-ponem , Mifftm celebravit; ibi Retem & Refinfm Coronavit. /Bficmati junt a quibufdam XXXIL Efifcofi & Abbates affuife , inter quoi fot unus Sa» Hat Abbas Remardui Claruvailis. Rediens Rapa a L vallem divertit, que eft Abbatia celeberrima, ubi Sttiflu* Eernardu* Abba* erat, fita inCampania provincia ad Albulam Fl. tribu* leucis a confinó Burguodie diftan*. Anfelnuu Gemblacenii* in Chron. notat Innocentium II., dum Leodii «liet, conjufatoi Prefoterot excommuoicaiic.

ANNO CHRIS n iC>

AD. LEO.DIEN$E CONCILIUM.

Λ caufa fiialber/laderfis epifeopi, aliifote ecclefi» negotiis anxa I1J1. celebratum.

ADDITIO.

E« Miofi Suppl.; T II p«n«>

DE hoc concilio ea utique pratereemda non duco 3 qua annalijia Saxo Eccardj narrat his verbis: Duminica ante mediam quadragefimam XI. Cal. aprjlis celeberrimus conventus XXXVI. epifeoporum & principum fit Leodii domno apollolico Innocentio & rege Lothario, ac regina przfentibus, ubi multa tam de ecclefiafticis, quam dc regni utilitatibus provide crdinata funt. Ibi excomm&nicati funt Petrus Leonis, Gonradus & frater fuus Fridericus cum omnibus eis faventibus. Ibi Halberftadenfis epifcopus' Otto ab Honorio papa triennio epifeoparu privatus interventu regis & principum officii fui reftitutionem promeruit

Juvat etiam ea adnotare qua: feribit Albericus in tbronico ad btenc annum iij i. Dominica in medio quadragefimz Gregorius cum curribus & rhedis ab ecclefia fanât Martini in publico monte, quali R.omz via triumphali, ufque ad Capitolium fandi Lamberti afeendit, miiTam celebrat, regem, & reginam coronat; conjugatos presbyteros excommunicat: zrtimati funt a quibufdam triginta duo epifeopi aftuiiTe, & abbates tres & quinquaginta, inter quos fuifle dignofcittfr fandus Bernardus abbas Clarevallenfis, epifcopus Otto. Papa Innocentius profedus apudLeodium Belgiz urbem fynodum epifcoporum convocans, regem Lotharium ad defenfionem fantlz Romanz ecclefiz convocavit. Qui nihil cundatus, expofito tamen prius modette in quantum regnum amore ecclefiz attenuatum, inveftituram earum, quanto fui difpendio remiferit, auxilium Romana ecclefiz promittit.

Audiendus efi & author annalium Bofoienfiurn vulgatui ab Eccardo t. 1. Corporis 1iiflor, qui hac de Leodieufi concilio feribit : Synodus apud Leodium fub papa Innocentio congregatur, ubi przfente rege Lothario, refidentibus L. epifeopis, cum innumeris diveriorum ordinum perfonis, Otto Halberftadenfis epifcopus, a papa Honorio dudum depofitus, eundis annuentibus, a papa Innocentio denuo infula epifcopali invertitur, & fedes ei redonatur ejusdem ecclefiz; rtatuituf & hoc femper memorabile, fecundum decreta canonum presbyteros parochianos cattos, & fine uxoribus efle debere; uxorati vero presbyteri mif-fam a nemine audiendam dfie. Ibi etiam Adelbertus marchio de Saxonia., gratia regis carens, deponitur, & Henricus filiusMarchionisWicberti, hadenus ab eodem Adelberto violenter expulfus, pro eo marchio conftituitur in Lufiz.

Denique ad iiluflranda ea, qun ad Ottonis Halberftadenfii epifeopi eaufam in hoc ipfo concilio difeuffam pertinent, juvat fequentes literas exUdalrici cod. num. CCCXXXIV. CCCXXXV1. CCCLXII.depromptas addere.

OTTONIS HALBESTADENSIS EPISCOPI ad Ottonem. Bambergenfein epiftola.

Px codir. Udi" «u». «UUir

O. Domino fuo venerabili fandz Babenbergenfis ecclefiz pontifici N. per Dei milericordiam Halberftadenfis ecclefiz fi quid eft, quotidianum laudabilis vitz incremeptuin.

Si rerum veftrarum ftatus profperitatefruinir, fi condigne morum & vitê compofitioni concordat, vobis, ut decet, congaudemus; fi non, condolemus, quoniam id iplum de fidelitatis veftrz excellentia fperamus, imo certum habemus Si ergo rerum noftrarum ftatum fcire.cupitis, ut amico fic maxime confidimus, cui fluituantis navis noftrz anchoram, ingruente tempeftatc infigimus; ut amico, inquam, queen poft dominum, unicum, ac certiflimum imbecillitatis noftrz fuftentaculum eflê non diffidimus, diledioni veftrz intimamus. De proxima ifta, quam noftis, expeditione, in qua ob honorem regni & ecclefiz diligentius czteris laboravimus, reverfi domi, ubi pacem & concordiam, ubi tranquillitatem & recreationem invenire debuimus, odium & difeordiam, fchifmata & inteftina bella, peccato heu noftroexigente, invenimus. Adverlarii enim noftri N. & N. ecclefiz noftrz canonici, qui & prius nobis adverfabantur, quibufdam folitz fraudis induftria collectis, inter quos N. nominatiflimus, & quafi primicerius eft, in nos infurrexcrunt, cleroque convocato lacrimabilia, & inaudità crimina, quz, Deo tefte, nunquam commifimus, in faciem nobis objecerunt, inter quz eleftionem noftram allerunt efle nrttam. Infuper quoque fit fimoniam nefeimus, i;uim N. nobis imponit, quam fe canonica auctoritate ftatuto tempore probaturum aflêi it. Nos ergo tanta tamque inaudita infamatione perculti, Moguntinz fedis archiepifeopo rem omnem aperuimus feriptis, hujufque rei confilium & auxilium quzfivimus. Qui literis ad ecclefiam noftram dire&is, omnimodis nosexcufavit, eleâionemqu^nottram jurtam & canonicam fuifle comprobans, criminatores noftros reconciliari nobis condigna fatisfaâione przcepft. Illi vero obftinationi fuz jufla archiepifeopi poftponcntes, nec non & Magdeburgenfis archiepifeopi, qui adfedandam hanc motionem regio juflu advenit, monita fpernentes, adhuc in conlpirationis fur vecordia perfiftunt. Quapropter aram mifericordiz veftrz ampleâentes, ad vos confugimus. debitumque clementiz veftrz auxilium humiliter imploramus. Quicquid igitur alii faciant, veftrum eft, ex gemino charitatis vinculo nobis afliftere, labentefque brachio virtutis veftrz fuftentare. Proin rogamus, quatinus litetas vertras ad metropolitanum dirigatis, & ut in caufa noftra diligens efle velit caufa veftri efflagitetis.

tetis Rogamus quoque, ut ubicumque conci-A Leodii. anniverfarium teloneum de foro Vitati,
lium pro hujui rei dilcuiGonc convocetur, vos per reptam traditionrm Ottonis videlicet imperatorii^Augufti felicis memori», ulquc ad noth a tempora-fine omni calumnia toium, & ad integrum tenuerat: cujus traditionis pi mle^ium figno prxdifti imperatoris munitum coraqi mc, cum Leodii tunc eflem; & coram regni principibus, archiepifcopis Ac cpilcopis quam pluribus, ceterifque primatibus publice eft recitatum. Sed erat fuper quo gravem fatis apud nos ejufdem S. Johannis ecclefix fratres querelam deponerent: ajebant enim nondum tunc tranfaûo anno.Hojehfes judicio tantum fcabmorum Leodienfium jurafic, de pellibus filveftrium animalium fe nullum in foro ifto debere teloneum, Gcque Ac tftorum gravatos praejudicio, Ac illorum fe alledos.

chIS i addfe vcl ,ds·

HONORII II. PAPÆ

Ad Ottonem Halberftadenfetr epifeopum epiftola.

a. CCCXXXVI **. Ht*triut epifoput firent fervorum Dei, venerabili fratri Ottoni Halbcr^adenfium epifeopo, falutem AX apoftolicam bcnedifUoncne.*

Gravis ad nos dc perfona tua querela pervenit. Accepimus igitur quod Halberftadenfem epifeopatum per violentiam laicalem,Ac quod B deteftabiljus eft, per Gmoniacam hrrcfim occupafti: quantum autem flagitiofi»m iftarn peftem fimoQiacs hasrefeos fanda Dei ecclefi* abhor, rear, Petrus apollolu* in principio nafcentis cedeli® manifrftat, qui Simonem Spiritum fanftnm vendere volentem cum lua pecunia condemnavit. Si ergo hujus lcelerts te reum efle cognofcis, fatius eft ut cedas, Ac delidnm ruum ptinias in hac vita per panitentiam, ouam ante oculos di. llrifti judicis judicandus appareas.

Datum B. v. Kal. Novemb.

ADALBERT! MOGUNT1NI

Ad S. Ottonem Bambergenfera epiftola.

Vi.»d<· a-sf. cCCLXII. *Dei gratia Mogxntinxt arcbiepifcapus, & apoβolκΛ fodit legathj venerabili confratri fuo O, Bobonbtrgvufi epifeopo falutem cum oratione &obff^UtUDt.*

Controverga magna inter fratrem noftrum dominum Halbcrftatenfem, Acquofdam fratres fuos regulares eft habita. Vocatis autem trifque in audientiam* quod terminare eam. & ad coneordiam eos revocare nulla ratione cum fratre noftro domino Hildenheimenfi potuimus. pluribus fratribus noftris, ad hoc nobifeum pertractandum deftinatis, fecundo in audientiam veniendi diem Ac locum ei ftatuimus. Sed quia prudentia veftra in negotio hoc nullo modo pofumus carere, rogamus vos, At rogando autorité noftra injungimus, quatinus proxima domini, ca poft afcenGonera D. nobifeum ad diffiniendam hanc difeordiam velitis adefle.

Appendicis etiam loco addendum eft diploma Lotharii regit in boc ipfo concilio approbatum, cujue onntinit qtidctr tenetur Labici editor, fed non exferibit. Pulgatum eft a P. Martene Vet. Mon. toot. 1. png. '7◊4

In nomine fan&a» Ac individuas Trinitatis Lotharius tertius divina favente clementia Romanorum rex.

tiMm V«t. 10alJp™ Notum Gt tam futuris, quam praefentibus, quod ecdefia B. Johannis, qur eft in infula

querebantur fpolio. Hanc querelam fatisclemcnter, ut digrtUm erat, fufeipientes, tam purfumptivam audaciam referire dignum duximus, Ac regni primates qui iu prrfentiarum aderant, Ac priyilegitun jàm difti imperatoris fuper hac traditione nobifeum audierant, ut fecundum teftimooium privilegii. Ac tam diuturnam ecclefi» pofleflionem fuper hac re judicium darent, commonuimus. Communicato illi inter fe confilio, fcabinorum illorum adjudicaverunt judicium, addentes, per hujufinaȻ regie traditionis tam indignum, quam injuftum pofle infirmari privilegiurn. Nos autem regiae poteftatis Utentes Centura praedicto fratribus jam didi mercati telo C neum judicio primarum noftroque edtfto Ac banno totum refticuimus, Ac ad integrum, quidquid videlicet ex coemtione animalium, vel ex omni genere tam veftium, quam feni Ac metallorum, vel ex reditu navium, vel ex omnium commetcio veitigalium, vel ex jure forali, vel exdiftrido judiciali poflit provenire, privilegio quod recitatum fuerat Gc atteftante. Et ut hacc cedefiafticac poftçflionis per nos fafta reformatio per curricula annorum inviolabilem, atque inconvulfam obtineat firmitatem, manu propria fubcerfirmavimus, Ac Ggilli noftri impreilione lignari juflimus. Nomina autem eorum qui interfuerunt, Ac judicaverunt fubnotari fecimus.

Albertus Moguntinus archiepilcopus fere cum D omnibus fuis comprovincialibus.

Fredericus Colonienfis cum fuis.
Noibcrtus Madeburgenfu cum fuis
Cunradus Salzeburgenfis cum fuis
Alexander Leodienf. epifeopus
Dux Lotharingie Walcrannua
Dux Alfatiae Simon
Comes VZithikinus
Comes NamucenGs Godefridua
Rainaldus de Monceon
Amulphus de Los
Gozinur dc Falconmont
Willcimus advocatus ipGus ville Vilati.

Aftum eft Leodii an. Incaru.Dom.MCXXXI. indift. VJIlpiciicicer.

CONCILIUM MOGUNTINUM

Cauia Brunonis ArgentinenGs epifeopi celebratum anno Domini mocxxi. tempore Jnuoccntü pap® Π.

MOguntie habitum, inquit Dodechinus, anno up. cratiente Lothario rege, przGdente Mattbco AlbancoG cum MogununenG ar-Echkpifcopo. ubi Bruno ArgentinenGs epifeopus, prsfentibmAujuftcnic.Eiftetenfe, Bainbergcme, Wineburgcofc, Spixeni'e, VTormanticnie, epifcopi*,

anno CHRISTI .m.

copia, a clero de populo foper violentia, intru- A fione, A confecratione imperitus, in manus pr- chtepifcopi & cardinalis Arg^rinenfem refigna- vit epifeopatum.

OISSAVATIO P. Antonii Pagi ad An. Gh. 1131. n. a». Mentionem hops Concilii facit etiam Trichemios In Chronico Hirfing. ad an- Cfc. ,,}i. altqulnnoeen Ho'η *£ h» Concilio Leodienfi venu Papa deda- ratos fuvrat itvruo» In Concdio Motuntino irarum pelice agnito» effe, A MattUom Albananfen» .E». Cardinalem A- S. in Germania Lesatum huic Con- cilio preiediffe. Nominat prater duoe Archiepifcopos Moguntinum & Tlevirenfem, Epifeopos octo Germa- ni® i qui eidem interfuere; inter quos S. Otto Epifc. Bambergenfis, dicitque fe aliorum multorum nomina ignorare.

ANNO CHRISTI

<S®<S& €£€&

anno CHRISTI

COLONIENSE CONCILIUM chr™ «i·.

A quo dc duobui ad frient Colcniqnftm tleBit coufo troHotn tfi, n^trihu apoflolkn fedit legati/, Latiaria rege prnfinte, Jhtno 113g. *celebratum.*

e< M<.a Suppi Toa II pg.

F*Ridtrico ColoniO\fi archiepifeopo mmo* nji. dr- *funfh, fucet,fforit eiefi/o fa/3a eft in difeordi» *' q»n caefatn prabiit cur Cohnitnfe iftnd concilium* fesferrtar, de *quo hac leguntur in chronico regioS. Pontaleonis Coionterfi apud Eccardstm in-carpor. Hsftoric. tom. 1. pag.* 919. *Jne* 113». (*Jhmalifla hic annum incipit n Hatch Dentini'}* Rex natalem Domini Coloni® celebrat, in cujus prafentia graviffim® partes fiunt utriufqne ordinis, cleri fcilicct fit populi, in eleftione domini Godefridi Santenfis Prcpofiti, praefidentibus tribus cardinalibus fande Romane ecclefi® legatis, Wilklmo fcilicct Pneneftino epifcopo, Widone qui B Innocenrio Rom® fuccefiit, de Johanne Cremonenfi epifcopo. Tandem judicio regis, & principum, & ijnorum cardinalium ad unanimitatem ecclefia perducitur, atque faniori confilio, Godefrido ceflânte, dominus Bruno pnepofitus S. Gereonis Colonienfi cathedne intronixïtur.Interim dum h®c agenda traftantur, Ekbertus Monafterienfis epifcopus, primum decanus majoris ecclefi® B. Petri Coloni®, qui huic concilio intererat, ibidem infirmatus moritur, reportatnfque ad fedem fuam tumulatur, cui Weraenis lucceffit.

&

CONCILIUM PLACENTINUM

Adverfus Anadctum pfeudopapam celebratum anno mcxxxii. fub Innocentio papa II.

* cw.

F*trus Cluniacenfis lib.* 3. *epiftolamnt* mmnurCde *hujus Concilii breviter* restans fer *verbis*:Recedens Gallia Ameemriatr, venturus Romam, tran- ^1CTU Pcr S. Ægidium, & per montem * Genins, finer Longobardi» intravit, & apud Aftam *ta*lemnitate refurre&ionis Dominic® celebrata, Placentiam venit. Ibi invocatis epifcopis, & aliis ecclefiarum praelatis, tam dc Longooardia, quam Ravennatenfi provincia, flt marchia infer»·ris partis, tertium Concilium celebravit. Xdfetc *peragenda noedtum temporis infnneptt&i effe dnhitare nento poteft. M confolidetniant eniqt titubantem ecclefiam CifoMnane, conciliant ni bmocentio papa habitum,* èX *«fe diutius immoratum oportuit. Porro hujus concilii non nifi hanc tantummodo brevem mentionem invenire potuimus.*

(9> CONCILIUM APUD LUPIANUM

J» quo ecclefia de Brcraw sawMcfe/ 5. *Tiberii Agatcr^bui datur,* amw JIJI. *wl* 1131. *celebratum.*

<o.H. Pl ..*- • Pnyo * RHianade

GOncilii, feu placiti hujus, cui interfuit Ar-D naldus archiepifcopus Narbonenfis A. S. L. cum P. * LuteVen. R. * Magalonenfi, Augerio abbate Lutevenfi, alifque, mentio fit in difcuffione teftium fafta in concilio Monfpelienfi anni 1134· ubi de diffidio hac ipfa de caufa inter monachos Cafe. Dei & Tiberienfes aftumeft. In hoc igitur ad Lupianum concilio ecclefia de Beciano m Agarenfi diœcefi monachis S. Tibc- Agatenfis diaxefis adjudicata eft, nequidquam pro jure in eam fuo monacha Cafes Dei contendentibus. Vide inferius-ad Concilium Monfpelienfe anni 1134.

FJ7SÎ.C >·♦ r »*»·

CONVENTUS EPISCOPORUM

Anno 1131. apud Theodonis villam pro reformanda pace, in quo Simon Dux Lotharingie remittit ufurpatas in S. Deodati ecdefiam pravas coofuetudines.

i.

£x *fchedit* demem dr *Riguet Prnpqfiti 3. Deodati.*

IN nomine fimâa dc individuae Trinitatis.Eço E domino AJberooe archieptfcopo reverentiffimo Dux Simon Lotharingorum fit Marchio in Trevirenfi, prefentibus quoque tribus Epifcopis celebri ctmcntn apud Thcodonis-villam coram Stephano Mctenfi, Henrico Tullenfi, dcAJberone

t

anno CHRISTI

ne Virdunenfi, mulfifque aliis regni principibus, qui caufa pacis convenerant, fubfcriptas pravas exacliones tempore meo in ecclefia S. Deodati indudas divina clementia infpirante recognovi, & aflenfu, & voluntate conjugis mez <*xcellentiftimz duciffz Adelidis ad eccleiiam przfatam veniens, eafdem cxaftiones fubfcriptas ad ccrpus B. Deodati depofui, & ibidem una cum Matthzo filio meo abjuravi, videlicet placitum palatii, ad quod nullus de hominibus S. Deodati ad przbendam fratrum pertinentibus venire cogendus eft. Fortunam, incendium, raptum, & quemdam exactionem, quz vulgo tallia dicitur, quam minifteriales mei apud *Coencaurt* aliquando exigebant. Si quis autem de hominibus S. Deodati ad przbendam fratrum de fufeeptione concambii impetitus fuerit, fecundum legem Tullenfium vel Metenfmm refpondebit. Adum eft hoc apud Theodonis-villam annp Dominiez Incarnationis 1152. Indift. x. in fede apoftolica p-zfidente Innocentio Papa II. regnante rege Augufto Romanorum fratre noftro Lothario, Alberto ejufdem ecclefi» orzpofito, abftipulatione autem & abjuratione fafta horum virorum illuftrium teftimonio. Henricus venerabilis Tullenfis Epifeopus, Hugo abbas, & Henricus archidiaconi, Jocelinus abbas Calmofienfis, Wlterus de Gondiiqort, Varenus cognomento Canis, Petrus de Bnxei, Rainerus de Brixei, Albertus de Dumei, Waitenu de Lanfracort, Albertus de Aricerevilla, & Lavarinus frater ejus, Valdricus puer, Simon, Gerardus Vofagi advocatus.

Allrtrvnh trcbicpifcopi Trevirenfis litter» it Ducit ubfolutiout in eoiem wnventu.

In nomine fanftz & individus Trinitatis, ego Albero divina favente clementia Treverorum humilis minifter & fervus apoftolicz fedis Legatus, diledis fratribus in Chrifto canonicis S. Deodati eorumque fuccefforibus in perpemum. Si providentiz paftoralis officium rationabiliter & congrue dilpenfamus, oportet nos ecclefiarum oppreftones fic moleftias propulfare, fit eas paternofolatio confovere, ut tanto interius Deo liberius ferviant, quanto in exterioribus minime perturbantur. Quocirca przfentis paginz teftimonio notum fieri volumus, fic przfcntium memoriz fic fequentium pofteritati, quod in przfentia noftra venerabilium fratrum & coepifcoporum noftrorum Stephani Metenfis, Henrici Tullenlis, Alberonis Virdunenfis, & multorum principum, qui CH*J*TI nobifeum apud Theodonis-villam pro paceretormanda convenerant, Albertus prapofitus, & alii Canonici ecclcfiz S. Deodati conquefti funt fuper duce Simone, quod ipfe vjcientas exadiones & injuftas confuetudincs temporibus luis fuper przdiAz ecclefiz fervos fie poffeffiones mduxiflet, & quzdam jura ad fe per violentiam rctorfifTct. Verum divina coopérante clememia Erzfatus Dux, aiTenfu & voluntate Adelidis nobilis DucilTx uxoris luar, omnia illa, de quibus ip eum querela fundebatur, in przfentia noftr» guerptvit, & abftipulavit. Et quia jamdudum pro ea injuria erat excommunicatus, ecclcfiz-priftinam reftitirçns libertatem, a nobis eft ibidem abfolutus. Deinde ad przdidam ecclefiam veniens ad corpus B. Deodati, violentis illis exadionibus omnino renunciavit, fic ibidem cum Matthzo filio fuo fubfcriptas pravas confuetudines damnavit, ÜC abjuravit. Iftas fcilicet, quod ad placitum palatii nullus hominum S. Deodati ad praebendam fratrum pertinentium amplius venire cogetur. Fortunam quoque, raptum, incendium & quamdam exaftionem, quz vulgo tallia dicitur, quam minifteriales ejufdem ducis apud *Coeincour*/ aliquando injufte exigebant. Si quis przterea de nominibus S. Deodati ad przbendam fratrum, pertinentibus de fufpicione conca.r.bii impetitus fuerit, fecundum legem Tuilenfiumvel Metenfmm refpondebit. Nos igitur paci & libertati ecclefie non tantum in diebus noftris, fed etiam in pofterum providentes, ut hoc firmum & inconvulfum permaneat auctoritate Dei fic noftra przcipimus & ftabilimus, & in teftimonium hujus rei przfentem paginam figilli noftri impreftione firmavimus & confignavimus. Qtioà fi aliquis poftmodum infringere, vel infirmaic tentaverit, anathematis eum vinculo donec lansfaciat aftringimus fic innodamus. Ada funt hzc anno Dominiez Incarnationis iiji. Indidione X, apoftolicz fedis przfidente domino Papa Innocentio II. regnante Romanorum imperatore Augufto Lothario II. anno ordinationis noftrz II.

Ego Albero Dei gratia Trevirorum humilis rainifter & fervus manu mea ff. Ego Godefridus przpofitus (T. Ego Folmanus decanus fl. EgoArnulphus Archidiaconus

CONVENTUS CR.EÏSSANUS

In agro Narbonenfi, ad ecclefiz S. Martini dedicationem. Anno Domini **MCXXXIJ.**

*f** Ctitlll reaacttir. Occue

Annc. *b Incarnatione Domini mcxxxii. indid. xi. epada xn. concurrente v. Non. Decembris, Romanz fedis pnefule Innocentio, regnante Ludovico, fadus eft conventus apud villam CreifTana m in territorio Narbonenfi, quz juris eft ecclefiz <£S. Jufti fic Paftoris. Conventus, inquam, epife oporum, clericorum quoque fic laicorum non minus multitudinis nobilium quam ignobilium fub poteftate domini Arnaldi Narbonz archiepifcopi, fic *fedis* apoftolicz legati, ad celebrandam ejufdem loci ecclefiz dedicationem in honorem B. Martini : cd conftituendam quoque ibidem, ad monimentum tam futurorum quam przfcntium, falvitatem. Qua, communi omnium qui adeianl confilio, inftiruta fic firmata, qui przfentes erant epifeopi locum ad eandem falvitatem circum exinde defignaverunt, fic ejus continentiam crucibus infixis terminaverunt. Quzcumque igitur perfona, quicquid infra eafdem cruces continetur, invaferit, przdatus fuerit, apt temerariis vexationibus fatigaverit ; vel ad hoc, confilium, feuauxilium fubminiftraverit, ita ut vel incolam, vel peregrinum, five omnino aliquem, in przfata falvitate Izierit, aut quicquam violenter abftraxerit, exaudoritate P. C. T. fic SS. anathematizati erunt, fit a corpore facratiflimo Dei ac Domini noftri Jefa Chrifti fedufi. Reliquum vero ejufdem villz...... eidem falvitati addicaverunt, ut infra przfatum terminum, quzcumque perfona aliquid parochianorum vel clericorum Jufti fic Paftoris invaferit, **eidem fubjaceat anathemati.**

Ego Arnaldus Nβφοηχ archiepifcopus dç apo- Edis legatus hujus pr«diâ* ûîhitatis infafores prsdato anathemate ferio .

Ego Bernardus Btterrenfis epifeopus huit conftituto promulgato fubfcripfi.

Ego Raimuodus Carcaffonenfis epifeopus fub» icriffi.

Ego Joannes Nemaufenus epifeopus fubfcripfi.

CONCILIUM PROVINCIÆ

Anno circiter Mcxxxm. coadum.

Hujus Concilii Epifeoporum frequentia celeberrimi occafioncm & aEla cognofcimus ex epiftola Bernardi Arelaterfis Prafnlis ad innocentium II. illud quippe trium provinciarum Arelatenfit, Aquenfis, dT *Ebredunenfis antiftites una convenerunt cum Magalonenfi, fummi Pontificis jufiit congregati, ad componendam difeordiam, qua dudumjam monachct inter facri mona/leni Lirinenfis Cf Epifcopum Antipolitanum vertebatur : qu* tamen omnino munfit mtaUa, judicium Epifeoporum declinante Lirinerfi abbate, qui & teftium fubreptionem, & metum Comiti, Provincia caufabatur . Rem paucis omnem hmocentto exponit Bernardus his verbis.*

SanEliffimo patri ac domino hnocentio S. R.E. fummo pontfici debita fubjeEliotùs ûbfequium.

CAufam (i) Antipolitani Epifeopi, quam nobis tradandam veftra gratia delegavit, convocatis fuffraganeis ecclefix Arelatenfis, necnon Aquenfi , 6c Ebredunenfi archiepifcopis aliiiquc noftrx legationis , & etiam Magalonenfis ecclefix aliarumqtie ecclefiarum religiofis perfonis adhibitis, die fiatnto, ficut nobis prxcepiftis, diligenter tradare curavimus. Nobis itaque utriufque partis allegationes aûdirc paratis, abas Lirinen. iis, qui ep icopum impetebat, fubreptione teftium & accufatorum metu, ctum Comitis illius terrx, caufam fisam impeditam effe propofuit. Et quia fuper hoc advenus Epifcopum conquerebatur , nobis etiam vifum fuit , quod occafiones quxreret, & quafi fabricatum eflet quod de impedimento caufz dicebat. Omnem puritatemfub juramento ab eo qurfivimus , & de Antipolitano , quod juftitia didaret , canonica audoritate faceremus, nifi abbas quod de teftibus ip epifcopum dixerat , fe ratum non habere concederet . Super hoc igitur veftr* fubiimitati feribimus, quia ficut fuffraganeis noftris, & aliis fapientibus viris viliun eft, nonnifsdilationemquxrebat, & quia caufam fuam probare non poterat , cum nos parati effemus de caufa cognofcerc, & eam quantum veftra benignitas nobis permiferat, canonice terminare, oblata ci omni fecuritate ex pane Comitis, magis ex voluntate, quam ex ratione appellavimus.

Quid caufa inter Antipolitanum antiftitem, & Lcrincnfem abbatem agitaretur, non aperit Bernardus Legatus. Illud unum jcirnxs , JHanfredum qui tum Ant'nopolitanam fedem occupabat, monachis Lirmerfibus a Saracenis jam nimium vexatis paulo infcqfiorem , ecclefias quafdam abftuhffe violenter , quas ipfis poftmodum reftitutas effe tradit Barralit in vita Guarini abbatis . Porro cum huic Concilio praeflet Bernardus Arelatcufis profui, Arelate fuiffe celebratum conjicimus.

EPISTOLA LOTHARII IMPERATORIS

In qua Innocentium II. Romam deduxiffe, 6c Petrum Leonis, ejufque Gregarios damnatos fuifle feribit.

LOtharius Dei gratia Romanorum Rex, Regibus, Archiepifcopis, Principibus, & univerfis [Xi fidelibus, ad quos_ littcrx iftx pervenerint, falutem. Majcflatis lux difpenfationt 3 confilio placuit nos Patronum & Defenforcm S. Ecclefix Rom. ftatuere. Idcoque neceffe habuimus pro ipfius liberatione propenfius laborare . Cum igitur ateins' nobis Archiepifcopis, Epiicopis, Abbatibus, Principibus, Ducibus , Comitibus , & Marchionibus regni noftri ; Epifcopos etiam , Comités, & alios Barones Italicnobiicum ducentes, bellico apparatu ftipari ad Urbemproficifceremur, Nuncios fchifmatici iliius Petri Leonis frequenter habuimus. Qui nimirum ex parte illius juftitiam praetendentes , ipû in jua ire parato non debere auaientiam denegari, nechoftilibus impugnationibus moletiari, publicis clamoribus afferebant- Diutinis ergo eorum interpellationibus provocati , ad ipfum Epiicopis & Cardinalibus, qui rum Domno Paoa Innocentio erant, fignificare coadi fumus. Ipfi vero tanquam, canonicarum fandionum , & inftitutionum Ecdefiafticarum non ignari, univerfam Dei Eeclefiam jam fuper hoc promulgaffe fententiam , Petrum Leonis ac complices fuos damnaffe afferentes, quod erat unjverfitatB non debere privatum fieri refponderunt.

Nos autem id ipfum cum patientia fupportantes, & Patrem noftrum Papam Innocentium ad Urbem cum gloria duximus, & Lateraocnfi cathedrae reftituimus , atque in monte Aventino caftrametati fuimus. Ibique Petrus Leonis aures noftras , dc Principum noftrorum , per Petrum olim Portuenfem Epifcopum , dc per alios fautores fuos praetendendo juftitiam follicitarc non deftitit . Qui etiam muniriooes , & obfides, fe nobis daturos ad fufficientiam pro fervandp judicio, & viva voce, & lireris promiferunt. Pacem igitur fine effufione fanguinis reformare io Dei Ecclefia cupientes, qux nobis tilia dixerant, Fra-

(i Aηupηl › urb» eft maritima in Provincia , cujus fodes fipifeopaii» ub *ite*queates przdonum incurias ii GritUiu civiutert, j. leuci» diflaata» translata eft.

ΓΜΐΐχτι »·»· — Fratribus, qui cum domno Pipa Innocentio e-Aburgenfi (*feriem integram epifcoponme Brandebstr-* rIQt ' P* 001 'P^0* ^Ên'^cl"*n,u* ' Ceterum, ipfi, ' *invenire mn potut , fed mm dubito gum le-* anno CHKIsrt ut P*cu amatores, de juftiüa confidentes, tam *gendxm fit, Anfelmo,*) O. Aftenfi (*ideft, Otto-ne Epifeopo Aftetf, dt γιο VgbeUut Tom. El'.)* O. Cremonenlî (*Oberto feu Uberto, dt γ»o Ugbellat* in *Epijc. Cremonenf.)* de B-Parmenfi *^ntmpo Ber-nardo, de cujus morte paulo poft verba faetemut)* G. Ipponenh *(Dacberius* fa *margine corrigit* Vi-bonenz , *id eft, Jppoais Kibomna, fed magno erra-ri ; Epifcopatut ensm iUe in Calabria filas jamdiu txtinflus fieret,* èX owmr; *Calabria Epifeopi Ana-cletifta iront . Mansfeftxm eft itaque legendum effe* Ipporienfi. *Eporedia vulgo* Yvree, *Ipporia appella-batur*, èX *ejus Epifcopus erat Guido, eut ifido, eu-jut menti» apud Ugbt'lum in Italia Start , ubi Charte de more exbibent nomen* Ipporienfi) Epif-copis, de Abbatibus, Henrico Fuldenfi, Albert». ne Noernburgenfi , dt Luneburgenfi : Proceribus Albcront de Henrico Marchionibus, Ochonc Sa-giftedo vexillifero , Herimanno , Willelmo dc Lormello, Gothone de Marchuingo, Hildebran-do ; & Tancredo de Prato Comitibus , & Al-berto de Caftello?

neenon Cen. Pet. Fraiapanis, dc Petri Latronis, de munitiones in manu noftra libere obtulerunt. Adverfa vero pars dies redimere cupiens, fub ve-lamine fraudulentarum promiflionum nos aliquan-to tempore a noftra intentione retraxit . Tan-dem quia ipfi fzpe commoniti implere quod pro-miferant, noluerunt, tanquam fallaces dc perfi-di, dt tam Divine, quam Regie majeftatis rei, cum Petro Leonis, ejufque complicibus damna-ti , dc hoftes a Principibus noftra Curie judica-ti. Videlicet Merberto Magdeburgenfi Cancella-rio noftro, & A. (*nempe Adelbenne*) BremenfiB Archiepifeopo, & P. Ofemburgenfi (*fc. Philippo Comité de Cndfenelenbogen Epifeopo Ofnabrujcifi,)* P. Adelbronnenfi (*legendum*, A. Paderbronnenfi, *fe. Bernardo Epifeopo Ptderbonerfi, qui a papa Pal-hum, uti Arcbiepifcopi, obtinuit, ut videre eft a-pud Krantaum in fua Metropoli, ubi duorum ho-rum Profilant mentionem facit,*) An. Brandene-

«S3€3 <S3 <S3@3@3 <23 @3G33

ANNO CHRISTI ... ANNO CHJUSTI

CONCILIUM PISANUM

Contra pfeudopapam Indiftum anno Domini Mcxxxiv. tempore Innocentii pape II.

Vi:H B«r. aniii.ia.». *boc ifta Bernardus abbas Bonervollit in vito* **J** *Bernardi:* Innocentius rurfus Pifas rever-titui : ibique aggregatis totius Occidentis epifeo-pis, aliifque rcligiofis viris, magne glorie fyno-dus celebratur. Adfuit per omnia ,& confiliis dc judiciis dc definitionibus omnibus S. Bernardus abbas, impendebaturque ei reverentia ab omni-bus, dc excubabant ante ejus limina facerdotes: non quod faftus, fed multitudo communem pro-hiberet acceftum : ft aliis egredientibus alii in-troibant, ita ut videretur vir humilis, dc nihil fibi de his honoribus arrogani, non effe in par-te folicitudinis, fed in plenitudine poteftatis. A-âiones concilii longum eft profequi. fumma ta-men , in excommunicatione Petri, de irregreff»-bili fautorum ejus dejeftione conftitit. Et ufque hodie haec fententia perfeverat. *Hac tantum ipfe de tam magno Concilio.*

, *Rei in btc fynodo geftas Robertκι continuator Si-geberti panciffimis verbis bifee commemorat* 'Petro, *antipapa*, ob parentelae fua fortitudinem apud S. Petrum commorante , Innocentius Roma egref-fus , in Gallias proficifeitur , dc Gallicana fibi adherente ecclefia , conciliis celebratis , primo Remis, fecundo Pilis, in papatu confirmatur,dc Petrus ab omnibus Gallic & Germanic epifeo-pis anathematizatur . *Petrus Chmiacenfir abbas, γα una cum Guufrtdo Carnutum epifeopo bute Con-cilio interfuit, de boc Synodo baud dubie id intelle-gi vult, qttod epift.* 17. *ad Jnnocentium feriptacon-frnrens ait, non longe a Ponte Tremolo Italia op-pido plurimos Gallia epifcopoi tf abbates a fynodo revertentes, captos, vulneratos, titia carcerem con-je&os effe.*

Ex geftit obbatum S. Laurentii ren urendus domi-mis Joannes Chopeavilie canomcus & vicarius Leo-dieufis m amentationibus ad cap.t']. torn. 2. *de boc fynodo ifta refert:* Anno tijj. Alexander Leodi-enùs epifcopus apud Innocentium pontificem de fimonia accufatus, ft ab ipfo femel ft fecundo ae tertio vocatus, cum venire tardaret, in coo-

cilio Pifano deponitur. Quo duro *nuncio* perce-pto, in tantam amaritudinem incidit , ut quafi vix confeftione fafta, communioneque percepta , & regulari vita *ad S. Ægidium* promiua, fpiri-tum exhalaverit

Hoc eddimut ex Landulfi chronico , a Purictllo deferipta in Ambrofiana infillce monumentis In- F' L*U»i -AF* '°' K' nocentius, *mjuit* , papa Pilis fynodum celebra-vit . in qua , Roboaldo epifeopo Aftenfi repre-fentante, Thealdus de Landriano archipiesbyrer ecdefic Mediolanenfis, Amizo della Sala archi-diaconus , Anfelmus dc Rhode levita , & alii plures ejufdem ecdefic ordinarii, ft cum primi-cerio decumani facerdotes, contra folitumdecus Mediolani & ejuf ecclefia , (*ita fibi perfunde-bant*) Innocentio pape fidelitatem juraverunt. Cremonenles vero propter hanc fidelitatem, ne-quaquam milites Mediolancnfes, quos captos ha-bebant, dimifefunt. Sed papa Innocentius depo-fitionem ft expulfionem fxpe difti Anfelmi de Pufterla *(arcbiepifcopi Mediolanenfis)* firmavit.

Observatio P. Antonii Pagi ad An. Ch. 1134· n. 1. ft feq.

Nullus Antiquorum , quem viderim , definivit tem-pu» , quo Concilium Generale Pifanum ab Innocentio II. hoc anno congregatum fuit , nneter AuAorem A-nonymum , eumque anliquitTimum Chronicorum Pife-norum , que Florentinius in Comment, de Rebu» ad Comiciffam Mathildem fpeAanrbua hb. s. pag. H7. F **afferit at>ud (e MSS. effe . Ait m m m bis legi :** *A-D MCXXXn.* **(legendum MCXXXV. juat» Pilano· qui eram vulgarem anno uno prevertunt ; praiertim cum idem Florentinius alterat id coiligr ex** *ite* **, eon lequentibus enni» m iildem Chronicis habentur) IU.** *KA. Junii Pifit efi celebratum generale Concilium per Papam Innocentium , (T altui Prolatat , ■ ■ Ceeectlio Ingilibertas de Marcbia Tufyta invefiitus efi , em no-fiea defenfus 4 Pifamt, <T a Uxenfibm ubigue efeufus , ft vrff·» apud ftceccbium in tempo Piles cum lacbry-mit fagitas a Pifanis wndicaAu efi .* **Florentinius m» Ans erat exemplar corruptum Chronici Pifani. UgbeL Im eoim Toe·. 111. Italia Same Col. Mf. IdemChrp-mcoo MS. ad Carol»® Stmusa® Florentinam perti-**

——.Lem, Ifiidit, in quo di'ertc legitur: *A. bauCàXxr. & tertio Daleadac Junii*, Ac. loco, *alite praelatae*, I git, *allot prolatae ftreaii*. *Loco, Ingilibenm*, leeit, *Ingilhertrn.* Loco, *defeulue a* Pr/matr, legit, *defenfm ef a Pifauie*, A poflea habet, *DT u Lucam1 ubgae afeufm*, 0* *apud Ticechittm ab ıpβı Lucarne amt» faucnti devtSm in campe* O *Pifamjugieue*, *lachrymafoue plurefaue ploret efmodcnt a Pifanit vindicalui oβ*. Ingik bertaa itaque Marchiottaram Tufciae obtinere non potuit; cum Urfpergenfit ad annum MCXXXV. de Henrico Bavaria Duce, genero Lotharii Imp. feribit: *Henricm* per *Tafciam exercitum duxit, fuam dp abluoperatore in Denejicia obtinuit.* Batomu» annoMCXXXill. x.um. III. refert Dtpiomt Innoctntii II., quo concedit Lothario Imp. *Allodium Comitifa Mathildi.* A per eum Henrico Bavariat Duci genero eju» fub cérti* conditionibus, quia, ut exponit Florentimu», Mathildi* Alodium non folum loci» frugiferi*; fed etiam (ocia A arcibus munitis cocnpofitum erit.

ANNO C HKISTI ıuv

Sed redeo ad Concilium Pifanum, quod *Ul. ^el.Jami*, feu die XXX. menfis Mail celebratum efle indicane litere caoornaacionia *Saa3i Htgome* Epifeopi Gratianopofitani, a Bamnio num. II. recitat*, qua dicuntur dat» *Pift X. Kalcndui Mail*, die nempe XX1L menfis Aprilis, San&orum enim canoniiationes, vel in Conciliis Generalibus, vel circa tempus, quo ea celebrabantur, frpe fiibant. Caufam celebrati Concilii bi* verbis docet Bernardus Abb»» Boncvalhs m vita SanAi Bernardi lib. s. cap. 1. *Adiunet Concilii longum eft profequi: furnma tamen* tn *excommunicatione Petri* (leu Anscleti Antipape), O *irrtgrefibili fautorum ejui dejeBione confttttit.* Ordericu* vero lib. XIII. pag. 900. beet in anno celebrati Concilii, A in expreflione loci peccet, hic tamen audiendus.- *Anno ab Incarnat. Domini MCXXXf.* (loco mcxxxiv.) Indi#. *XIl1.* (pro XII.) *Innocentiae papa maximam Synodum apud Picenum* (loco apud Pila») *tenuit*, A *de utilitatibue Eccleftafticit multum traSaVit: fed infortuniti prrepe-d.cntibui omnia pro voto complere nequivit. Huro* Aβ·(-*tomagenfti Anblip, ifjam [ummopere adjuvit,* A *tn em dem bon.>ratui prtmatum fuper multci ponliftctt /u/ccpit. Cum itaque A*oft:licx fertritutu recuratus, curai proprit prxjulatui aliqaandiu lutermtfit, & diutine in Aufonix* (idert, Itali*) *parttbut demoratu1*, *aliorum* η*-*folia folerter expedivit, quod Regt vehementer dijpl.cuit,* c. H.'nrico Angli* Regi, cut Normanma parciiar, Fuit Hugo unus ex illulbibus huj s iarrui Prrfulibus. qui 1eripfit *Opus de OJicii· A Miniftrii Ecelefta,* a Dacherio poll Opera Guux-iti de Novigento ‹ vulgatum, A alia quardam a San Marthanis in Atcbep.

Votoa.nienft»o memorata, qui tradant, «U» —»«—nitfa ufq«« «d annum McLkiv. Porro Otdaricw cita» tus vag· 9°·. toqnana d« m0cm «non MCXXXV1. geili», in etrexe p«H«*<r«t, aitque Henricum BleAum CtatiMtienfan Arrhiep. Legato» *Picenam ad Inaoceatium pspam* mthflc, cum *Ptlat* dicare deboiAet.

anno CHa.sn ,.M

Intar Innocent»·* IL * I odoakum VI. Francorum Regem aliqvod intercedebat duhaiam; indequt San» ftua Bemardu» Epiflolam CCLV. ad Ludovieum Regem sedit, nXMIHMque, ne Concilium hoc temnere Ecclefi· & Regno tam neeeflanum, ipfiulque Reg·* honori cellarum, impediiet; ^0 *calor*, , *nimiae eft. ÿjuf not glacialia corpora hircnet*, inquit B;r-114rdut. Qu.bu» cx verbi» IncelugiiBU*, verum rile quod dicitur in Chronicis Pilam*, Concilium III. Kal. Junii congregarum tuifle. Paulo port lubdu Bernardet: *Tamen fi fdl ex Apofioliite audontatii rigore procejfit, unde [c mento efte turbatam Celfitudsnis veftra Sereni, tat arbitratur..; qualiter hoc iffam revocetur, aut tsmperetur, prout oportet ad honorem veftram, ftdelei veftri fai aderarit, tofli viribus enitentur. Inter feat nos fuoque, ft gaid pofumus,* nao *d'ffimulabimas.*

in Concilio Pilano Heoricut baereticu», qui jam a tempore Pafchali» 11 EcdefiamGallicanam turbabat, eti anno MCXVI. fufe expofuitnu», damnatu» efl, ut docent Ada Epifeoporum Cenomanenfium a Mabillonio Tom. III. Analeft. recitata. Ibi enim pag. 341. podquam narratum fuit incendium, quo univerfa civint Cenomanenfi» hoc anno conflagravit, de quo infra, dicitur: *Eo tempore pfeudoeremita, de quo fcripfimat fuferiat* (A not cum illo prarnocato Cbrifli anno) *denae tn remotis portibus virui Jua hareftt capit propagere, & Eccltfiam Dei nequitia [nec attamento cor. rumpere. Aurem fuem tantum Hıβoηχ* 0* *littenr prophetaram accommodam, dogmatizatat perverfum dogma; lucd plein Chn/tianm* nec *ret-.-adarc debrt, mc erudire. ed mi/ericordta Dei, fai femper rejpicit in orationem humilium,, & non [prévit precem eorum, ille Henricut ab Arattenfi* (lefcndum, Arelatenfi) *A'Cbicp.[cofo captui ef, & Domino para lanoctntio Pipe in authentico Concilio prxfentatm, ibifue iterum conviBm*, A f»-no-*i aliter farreticui appellatae, podremacc cartere mancipatur, cui p-dquum pemtifio comcfa eft abcxaat ad aliam provinciam, nova [rila. novo cur/u, novum iter affumfit deiinfuendi, ouam protium ita turbavit, guod minime Cbhfiiani Ec. kpa.um adirent limtna fed Di vinum coKtemnemm mjterium Sacerdctitut vilutinnei,* y»r»·*mrtiai decimat, marmorum vifMionrt, & johium denegabant reverentiam.*

·$&* <$$· «c&* *$&> «ê®·

AD PISANUM CONCILIUM

Cxtira antipapem anno j j 34. *celebratum.*

ADD ITIO.

Ei M<·A s»api· iel·· p·» «>♦

INNOCENTII PAPÆ II. EPISTOLA

AD GAUFRIDUM AXCHJEPISCOPUM

Et Dolenfis ecclefix fuftraganeos epifeopos atque abbates per camdem provinciam conftitutos.

hvitat eos *ad concilium Pifnfc.*

Bi nor ıβ· i» λ·« °-|'lĬ,ur' P<|. ili.

NI Avis ecclefi», cui reâor Chriftus prrfidet, XN licet undarum propulfatione fiepius agio rcm'g*ntc tamen fxpe in ea Domino, numquam fubmergitur. De profunditate fiquidemfui confilii cceleftis nautc providentia ventos concitat, mare turbat, navem agitat, ut miniftros dormientes excitet, pigros animet, & cautos induftriores efficiat. Gloria igitur fit in akiflimi» Deo, quoniam fides veftra nunquam defecit,fed emergente m ecclefia fchifmate probati inventi eftis, A manifefte tanquam seri Chrifti difeipuli domum Domini illuftratis. Ut aurem de ftaiu ecclefi* vobifeum tutius traôare poflimu*, A levior vobis ad nos pateret acccfliu, ordinato in Durbe vicario, & difpofiiis iis, qiue fidelibus ηό-ftris opportuna efle cognovimus, cum fratribus noftris fani, Deo gratias, & incolumes Pifis moramur, & ut novis morbis nova medicamenta poflint commodius adhiberi, ordinante Domino, proxima Pentecoflen folemnitate generale ibidem concilium celebrare decrevimus: quo circa univerfirati veftrsc pnefentium auâoritate praecipimus, ut eodem termino omni occafionc lummota, veflram nobis exhibeatis prcientiam;quatenus adminiftrantc Spiritus fanai gratia, veftri freti confilio A auxilio, ea cooflituere valeamus, unde modo & in pofterum ccdefia colitetur. DileAutn autem nlium Jo. monachum capellanum noftrum fraternitati veftr· attentius commendamus, rogantes, ut pro B. Petri revtrentia, eum benigne fufeipiatis, & honefle tradetis. Datum Pifis VI. Id. Novemb.

M Pifani vero hujus concilii fefln quod attinet eo fremende judico, yta ex Faticanis monumentis dedit cardinalsr Aragontut in vito hnocentü, Rtr, ht!, to. 111. ftr.I. pag. 43 f.

Eo autem anno in majori ccclcfia Pifana convo-

*— ——nia, Guafcoma, Andis. Francia, JBurnoUa. cuton Alamannis, Bulgaria, Lorabaidiaft Tufas quartum couriltan celebravit. In quo inter c» rera ifti epifcopi qui inferta adnotantur.fiteraar depotiri, Eufiachcus, Valentin» Arauficcnfis, Penos Tcrdooenfis, Hubcnus Lucanus, Bergoraenfis, & Boianus Aretious.

* Smara ta *wrtaiiu it itf&int HAtrti btutai tftjnfi writttt cAxrrrt* am Hfcr, «w *& fifttniiitu ftfi* csoritawaawsacr^taw/ÎMm m-.arta, «f *tx VMfi cajat* pvv Jmwmrfejta—■ ftrfe antra Ataottuu t *ta tx Au ftjfMft fnt* A**O *Au fnixlft iifeiatut. fhju* fwfur *PtfAi tatA* C"*'iT' *IU* reamer, paaram ssAar «data £sitar, tata Isa, fms *ffiftrui*, *tx aiiitaiuiui ti* Pe—ir—'eo *it MS. etiiu Pjariaj*, de pee ή prr^ataaa itMtai/ *i^xriifirxi. Xt/ptxint* eatan *fin tatou ctuulti* te Cmctes *Xttntj A Jmeontit cadit» t ftti fiUittt* m f«« te *frttti-ixt catciUir ilk Satieratt ât ntifàt iaxctft kakftir cafmavtrit.*

CANONES.

/saarrsrtes Papa *11. te Tifiun Caecilia rtfilent fiatuit**

vVTSTT 1T autem ,<x cont»n«nti*> Bc Deo placens munditia in ecclefiaftids periods, & fecris ordinibus dilatetur, ftatuimns quatenus Epifcopi, Presbyteri, Diaconi, Snbdiaconi, Regulares canoni* ci, & Monachi, qui Cieram tranfgredientes propoûtum, uxores fibi copulare pneiumpferint, teperentur. Hujuimodi namque copulationem, quoniam contra ecclefiafticam regulam confiât efle cootra&am, matrimonium non efle Cinci, mus. Qui & ab invicem feparati pro cantis exceffibus condignam psnitentiam agant. Idipfcm quoque de ian&imonialibns feminis, fi (quod abfit) nubere a. pceutaverint, obiervari decrevimus.

vin. <·µ. L.rud i..

/mMcmsta Papa *11. generali Concilia Tifit rtfitkm fiatxit.*

*>» ««.i. ÇI qnir fimoniace ordinatus fuerit, ab O officio ordinis cadat quod illicite u-
•ia.w furpavit; vel · fi quis praebendam, aut honorem vel promotionem aliquam ecdefiafticam, interveniente exeerabili ardore avaritiae, per pecuniam acqifivit l honore male acqaifito careat, & emptor, ac venditor, & interventor notainferni* percellatur.

CANON VII.

R«'. «». TNnovamus autem fic prsdplmus ac
.vu'Rrw 4^ A mandamus * ut nullus in archidiaco»
•••••*-*num, vel decanum, nifi diaconus vd Presbyter ordinetur. Archidiaconi vero decani vel prcpnfiri, qui infra ordines preoocatoe exiftunt; fi fine benedidione ordinari confenferint, honore fafcepco priventur.

CANON IX

!*··*‹‹. ORohibemus autem ne adolefceotibus X vel infra iacros ordines cooftteucis; fed qui prudentia & merito vite darefcant, pr*di£i ecdefi* concedantur honores.

CANON XII.

T)R*dpimus ut (fi) quis fnadencedia* X bote hujus fecrilegii reatum incurrerit, quod ia clericum vel monachum violentas manus injecerit, anathemati fnbjaceat; fit nullus epifeoporam illam ab* folvere prefumat, nifi mortis urgente periculo, donec apoftolico confpe&ui prefentetur. }* (M

i· m «a u <m.XVLm.

CANON XIV.

T^Racclpimns etiam ut (io) eos qui ad JL ecclefiam, vel dmiceriumconfugiunt nullas omnino manus mittere audeat. Quod fi fecerit, excommunicetur. ***· Av·

Danaa frtttrm lit nttux fi&xn Uttrat S· LofiH «aarctata *Atfiria itfiAtau uutkt Cla^nanhergAb ia Axfirix, tx aAtu tutati» hafiu faaiaat iifiùnu.* Franmta *fiat vtn tx Patii ctiict Hfltauiif· ftrtt L ftg.* 316.

Ia nomine fimuna dc itaividu* Trinitatis, Lamaldns nobilis marchio orientalis, fimdasor •eoa* Nctnirjcmis·

Qponism negotiis fistularibus impediti, Deo per aw ad fumma placere nequimus, eos, quos ipfi placitoa dc maxime mundiatibus ftndiis exemptos probamus, diligere, congregare, confovere, ac modis onudhua forar* quieti providere, debemus operam dare.- hoc enim modo fit utdt pratentis nobis vitainoQtamitss, temporum tran- Beatis repofita, non dquequaque privabimur bonis.

Igitur ego Liupoldus aiarchio orientalis cum nobufifiau coojuge Agncte, euan unanimi omnium filiorum dt filiaram mearam contentione, omni quorumque mortalium fopita cootradifiio* ne, Sgefridum < Prunricum, qui tunc preten*

«nas vel tofe, vd ahi fiddee tradideram, cum Davidice devotiom ia fiapUdrate cortameita <as uuiverfa Deo, Ac ecdefia Niweburgenfi (qnam iffc in honoram fenfta Dti genitricis

ANNO CHRISTI

(onperque virginis Maria fundavi) obtuli, ut fratribus fub regula S. Aug[redacted] Chrifto fervientibus in perpetuum deferviant. In qua traditione ferael, bss, terque orantes libera data facultas eft requirendi, fi quid fui quifque juris recognofceret, in omnibus nis, que oblata funt. Sed nec vir, nec mulier, qui quid contradiceret, inveniri potuerant.

Proinde in confceratione ejufdem bafilic* domino Chunrado Salezcbureenfi archiepifcopo fit Reginmaro Patavienfi, noftro dkecefano, fic Romano Gurcenfi epifeopo, cum clero & populo, qui ea die in infinitum confluxerant, notincavi, quod locum pnediâum cum poflêflionibus fuis lanâo Petro, & beato Innocentio apoftolico ipfi obtuleram per manum Volframi nobilis viri de Pübenkirchen, quo legato in Pifenfem fynodum veniente, & coram epifeopis quinquaginta fex delegata delegante, beatus apoftolicus in liberam defenfionem pnédiâam ecclefiam fufcepir, fit omnium unanimi epifeoporum, qui aderant, banno & fubfcriptione confirmatum, *pro* libertate k>ci ejufdem nobis remifit privilegium, quod etiam coram frequentia totius populi recitari feci.

Huic rei reftificantur comites , dc quique nobiliores orientalis regionis , Ottakarus marchio Stirienfis, Dieteticus Grifanflaine, Chunradusde Pilfteine, Gcbehardus de Piugen cum fratre Adalberto, fic filio Hcrimanno, Liutoldus de Plegen, & filius ejul, Liutoldus, EgkebertusdePuteneo , Stgchardus & Gebehardus de Purchufineemjtel> Adalrammus cum fratre AdaBerto de Pergen, Octo dc Legenpach, & Hartvicu^Haidenneus quoque fratres ejus , traiteras de fanAo Andrea cum fratribus fuis, Adelramo deEpinperge , Hertnico de Rndeniche , Ernefto de Treifino, Otto & frater ejus Walthun de Machlaode , Henricus de Sunanningen , Rudolfus dePeka.

Hb itaque geftis in talem fententiam prediâi pontifices affurgunt: pofleffiones huic tradits ecclefic apoftolico privilegio communite funt. Dominos cnim nofter apcftolicus omnem invaforem & raptorem hujus fubftantic anathemate damnavit . Vos quoque pauperes Chrifti , regulam S. Auguftini aoique proprietate fequentes, quieto ad Dei laudes ete volumus. Et idcirco domini apoftolic! fententiam feâantes , dc quod cepit perficientes, omnem invaforem fic raptorem domo Dei, que eft ecclefia ejus, perpetuo anathemate feparamiis, qui de vita eorum temere quicquam, vel mutare, aut fubftantia·* ipforum invadere vel diripere pnefumpferit, a die, qua ordo illorum a generali fynodo apoftolico privilegio munitus, fic pofieffio auâoritate fummi pontificis eft defenfata. Ad confirmationem omnium, que vel diâa, vel gefta funt in hoc folemni negotio, hanc cartam proprio placuit infigniri figillo, anno ab Incarnatione Domini noftri Jefu Chrifti MCXXXIV. indiâ. XV. III. Kai. Oâob. in Chrifto feliciter aâa funt.

MONSPELIENSE CONCILIUM

A yra de Becimt S. TAtrit , Aunt 1134. *cMr*tion*

TjEcianum (Beflan) oppidum eft in dicecefi Agathenfi monafterio S. Tiberii proximum, cni proinde monafterio largitione Berengarii Agathienfis epifeopi ante annos XXXIII. ecclefia ejus oppidi ceflerat. Hanc dein ecclefiam monachi Cate Dei occupaverant; fua repetentibus Tiberienfibus monachis fynodns juftu Innocentii pape indiâ» eft, cui Guido diaconus cardinalis A. S. L. archiepifcopi tres , hîugo Rotomagenfis , Bernardus Arelatenfis, Amaldus Narbonenfis apoftolice fedis legati, epifeopi duo , abbates fit alii interfuerunt. Quid (latuerint, docent geminae illae liter*, quas ex to. VI. annalium ordinis S. Bencdiâi profero . Animadvertite tamen juvat controverfi· huic definiende convenite concilium aliud Uticae, (Uses) de quo an. 1139. •gemue.

«, t.vi A*. Oti t->«. ^**1^

HMamage^r *itrehie^fcafw,* Jédir *epefieüte Ugettu, diUÎio filit Adetten TAtriit tHifott fitctt09ribu m perpettua*.*

Religiofis fit Deo fervientibus providere , eoramque poflèffiones fic jura ecclefiaftica conferrare omnibus, qui in regimine pofiti funt, fanAoram patrum mandat auâoritas ; ea propter caufam illam fuper ecclefia dc Beciano multo tempore ventilatam, auâoritate apoftolica fufeepimus terminandam.

Confidentibus itaque nobifeum apud Montem[redacted]ara·, Aratia·, •ηήûΓîii rLw pefTulanum venerabilibus archiepifcopi B. * Arelatcofi, & A. * Natbonenfi fedis Apoftolic*Le* «ptoopfe; R·· * Agathenfi, & G. * Aranficcnfi j & P. * abbate S. Ægidti t & efitt quamplaribus religiofis peribois, tu ad diem in iupradiâo loco tibi auâoritate apoftolica pnefti[?]tutam paratus ad juftitiam ante nos vpnifti ; abbas vero Cafe Dei , qui ad eamdem diem, & eundem locum auâoritate apoftolica a nobis vocatus fuerat, nec ipfe venit, nec pro fe refpoofales mifit , nec aliquam excufationem canonicam inibi praetendit . Eo itaque fic deficiente, nos praecepto domini noftri papae Innocentii juftitiam exiequentes, quefivimus ab ecclefia Aeaihenfi, in cujus parochia fita eft ecclefia de Beciano, ut coram Deo, & nobis omnibus ibidem confidentibus, veraciter proteftarentur, vel qued jure canonico vel tuum ve! Cafie^Dei monaderium pertineret praefata ifta ecclefia de Beciano. Illi fiquidem quia vere, prout ab àntecefIbribuS acceperant , ad jus & noteflionem S. Tiberii cui monafterio Deo auttore prsfidcs , pertinere refpoaderunt. Ad haec, tu Adcmare abbas protulifti inftrumenta donationis faâ* de ecclefia de Beciano ecclefic S. Tyberii, & prcdeceflbri tuo Deodato , quod inftrumentum a Berengario bone memoriae Agathenfi epifeopo faâum, & annis Dominice incarnationis, & teftibus idoneis roboratum exiftit. Confcquenter & tu produxifti quatuor idles, viro· diile, quia ecclefia JB. iwau putuit quiere per multos armos ecclefiam de Beciano , antequam monachi de Cafit Dei intraflent in eam. (Tunc illi canonice examinati, juraverant fuper evan«lia Dei boc fe vidflfe , & boc veram cte . Prodierunt & alii quatuor teites qui dixerunt fe interfuifle placito illi quod habitum eft apud Codaanum inter monacho· S. Tyberii fic monacho*

Jy riso· Cafe Dei h> prefentia Adeberti Agathos-A *Λ· epifcopi,* prefenribus A Narboocnfi archiepi-feopo, fie L. Nemaufenfi epifeopo , dicentes fe viddfe fit audiflê quotifcm teftes idoneae ibidem juraffc , quod Bernardus Agathenfis epifeopus , qui induxerat monachoa Cafe Dei m ecclefiam de Beciano , cum aoccpi&t tcftimonia petfona-rum authenticarum ecclefi* fu« fuper donatione fafta a Berengario anteceflbre fi» Deodato ab-batt, fit monafterio £. Tyberii de ccelefia de Be. ciano , ipfe autem Bernardus coram Bertram» Narbonenfi archiepifcopo in placito de eadem caufa habito apud Cabrils, pnefentibus monachis Cafx Dei, & S. Tyberii faftum correxit, fic ad-judicavit reddi ecdefiam de Beciano monachis S, Tyberit, quod pnedifti Aldebertus Agathenfis fic p Narbonenfis & L. * Nemaufenfis audientes , fententiam reftitutionis ipfius ratam efle fictenen-dam judicaverunt: & ficut'pnefati quatuor teftes hoc fe vidifle & audiviflê proteftati funt, ita no-bis prefentibus examinati fuper evangelium Dei juraverunt, hoc ipfurn . A. Narbonenfis archie-pifcopus, fic Ertnengaldns Agathenfis archidiaco-nus, fie R. facrifta fic magifter EWcianus , qui interfuit orefato placito de Corixano, coram no-bis fc vidifle, fit audifle viva voceproteftatifunt. Hi omnes, qui hoc teftimonium nobis perhiboc-runt, eamdem de pnefata reftitutione fententiam Attcftati funt fuifle confirmatam apud Lupianum /> fupra nominaro A. Agatenfi fic A. Narbonen-fi fic P. Lutevenfi, fit R. Magalonenfiepifeopis, fic R.. tunc archidiacono, tunc epifeopo Agaten-fi, prsefentibus abbatibus de Cafa Dei, ficS.Ty-berii . His omnibus de caufis, fic infuper admo-nitione fic pneccpto Guidonis diaconi cardinalis, fic apoftolic* fedis legati, praefatus R.. Aga-thenfis te , fit ecdefiam S. Tyberii de ecclefia de Beciano reveftivit. Hanc reveftitionem , eo-dem R. epifeopo atteftante fie faftam , nos fic nobifeum fic allidentes fupra nominati archiepi-fcopi, fic apoftolic* fedis legati epifcopi fic quam^ plurcs authentici ficreligiofi viri approoamus, 4c approbatam vice apoftolica, quam fuper hoc ne-gotio gerimus , confirmamus , fit pro canonica donatione a Berengario Agathenfi epifeopo fa-fta , fic legitima profeifione fubfecuta tibi tuifque fucceflôribus, fic monafterio S. Tyberii, cui pr» fides, praefatam ecdefiam de Beciano cum deci-mis , fic omnibus jure ad eam pertinentibus, om-ni deinceps quadlrane fopita , perpetuo pofliden-dam adjudicamus. A&um eft hoc anno Verbi in-carnati MCXXXLV. apud Montempeflulaoum , univeriali papa Innocentio, *rege* Francorum Lu-dovico. Ego Hugo Rocomagetife archiepifcopur fie apoftolic* fcdu legatt*.

ammQ

Dh» ^η'Λρ"ν». .o- '■fl·* '4".

HUGONIS ARCHIEPISCOPÏ R.OTOMAGENSIS ET A. & L.

Epiftola ad laoocentium Hfem dc geftis « fc fuper ecclefia de Beciano.

Vtùvtrftli hntentit dttmat & p^tri fi» , IA®· Aara*v^oi<r *fitcrrlu* dsvaMaa ft d*fcs«* rromuri**.

■ ··<◄■ p. «·».

"DRsBcepto vcftro diem dedimus, fic locum fta-JL tuimus abbati Cafe Dei, fit abbati S. Ty-berii pro controverfia inter eoa dirimenda fuper ecclefia de Beciano·, videlicet III. nonas Novem-bris apud Montem-pcflulanum; abbas vero Cafe Dei mifit nobis nuntio·, fit litcram fuam apud Tarafchonam, ftgnifkans fc non pofle venire ed diem datam , quia habebat celebrare quadam· ~~confaeta eum fratribus fuis capitula~~, nec ad lo-cum fibi praftitutam fecure poterat venire pro Petro de Rjbalta > quem inimicari fibi dicebat . Quibus nos refeondimus, nuia nos pro obedien-tia veftra habebamus tranure per hoftes & infi-dias manifeftas, qu* nobis Adefoofas aperte per multa loca parari fecerat. Poft aliquot denique dies , veftra prote&i benedi&ione, ad Montem-peflulanum pervenimus , multis utirn» miranti, bus. Ibi nobifeum habuimus venerabiles archie* pifeopos B. Arelatcnfem, A. Narbonenfem fedis apoftolic* legatos, & fflures epifeopo* & religio-fos viros . Pnefentavit fe ante nos ad juftitiam abbas S. Tyberii ; fed abbas Cafe Dei , nec ip-Bfe venit, nec pro fe refponfalem mifit, nec ex-cufationem vel aliquam . . . praetendit. Eo ita-que fic deficiente, quxfivimus ab epifeopo Aga-tnenft, in cujus parochia fita eft ecclefia de De-ciano, ut coram Deo δε patribus ibidem confi-dentibus nobis oftenderet, ad quod , vel Cafe Dei, vel S. Tyberii monafterium pnefata ecde-fia jure canonico pertineret. Inquifiti epifeopus, & clerici ejusrefpooderunt, quia vere, prout ac-ceperant ab anteceflbribus fuis, ad jus & poflèl-fionem pertinebat S. Tyberii. Tunc inftrumenta Berengarii bone memoris Agatenfis epifcopi fa-per hxc fiifta prolata funt, & teftes prodierunt viri bone fam* & antiqui , qui examinati pro-baverunt fe♯vidifTe. quod monafterium S. Tybe-Crii pofledit ecdefiam de Beciano quiete, ficmul-tis anmis , antequam monachi de* Cafa Dei in ea veniflent. Invenimus etiam per atteftationcm domini A. Narbonenfis epifcopi, & authentico-rum teftium, quia Bernardus fucceflbr Berenga-rii Agathenfis epifcopi, qui monachos Cafe Dei in ecclefiam de Beciano mduxit, cognita verita-te faftum correxit, & ecclefiam de Beciano red-di S. Tyberio adjudicavit. Hoc A. Narbonenfis, & ante fe die data inter abbates S. Tyberii & Cafe Dei probatum fuiflê per legitimos teftes aflêniit, ibique reveftiri monachos S. Tyberii de — ecclefia de Beciano adjudicavit, quam reveftitio-^nem dominus Guido diaconus cardinalis & le-gatus apoftolic* fedis fieri praecepit. Hanc reve-ftitionem canonice fepius adjudicatam , nos & qui nobifeum erant patres, ratam habuimus, fic teneri mandavimus pro donatione canonica olim λ Berengario Agathenfi epifeopo fafta & legiti-ma pofleffiano. fubfecuta fere XXXIII. anno-rum, ut afferunt, poft inftrumentum Berengarii epifcopi , quod anno Dominic* Incarnationis , & teftibus idoneis roboratum cxiftit.

TESTIMONIA EPISCOPORUM

Magalooenfis, Agatcnfis dc Lutcrcafis,

*Dr *dtn»*

E

NOtum fit omnibus pnafentftw , fic faturis , quod ego R. Agathenfis epifeopus fui in quod * placito tunc temporis archidiaconus Bi*tertenfis, quod fuit agitatum apud Lupianum in-ter Ademariun abbatem S. Tyberii fic Stephanum Ab.Cafe Dei; fic in ipfo placito utroque abbate prsfcnte, patronifque caufaram bene munitis, utro-uique allegationibus diligenter examinatis, adhi-bitis P. 'Lutevenfi, fit R. * Magaionenfi epif-copis , fit Augerio abbate Lutevenfi , fic multi· aliis rcligiofa perfanis, ecdefiam de Beciano AL debertus Agathenfis epifeopus cum Ara. archie-pifcopo Narbonenfi A. S. L. nobis omnibus cor-Lacientibus, ecdcfi* S. Tyberii, fit A. abbati

■·*·*-- c, • P«r· *

reddi

ÇJJ» reddi adjudicavit . Vidi etiam & audivi ia pia — ——eho, quod fiait apud Nemaufum ante venerabi- γημ ^τ» *em Bemardum Arelatcnfem archiepifcopum Ro- ,,H Ti mlfl- fedis legatum , dc Petrum tunc temporia Vivaricnfem epifeopum , qmbus controvcrfiam prédite cccleiai dominus papa Innocentius mandaverat terminandam» quodque A. Sanâi Tyberii abbate juftitiam accipere parato , abbas de Cafa-Dei fententiam audire *& recipere* notait . Hoc totum teftificor ego R. Agathenfis epifeopus fic verum efle coram tc Hugooe Rotomagenfi archiepifeopo A. S. L. fle coram B. Arelatcnfi fle Ar. Naibonenfi archiepifeopi» de G. AAranficenfi epifeopo, & P.P. abbate S. Ægidii,——— & aliis aflifleoribut.

Ego EL Magalonenfis ‹ fle «eram ef- fc teftificor coram dite Archiepifeopo» & aim. A: -Γ CRUSH ,,M.

Ego P. Lutrenfis epifct Agatnenfis ccdefias apdi____„____________ ejufdem ecdefin , utsod Berengarius Agathenfis qàfcopm ccdefiam & Pétri de Bcdano & Tyberio & Deodato abbati dederat; poflea vero interfui placito , quod fuit agitatum apud Lupianum , fle ea» ficut fuperius funt fcripta» veraeffe recognofco, flt teftificor.

uri p er constitutio thukstani

ARCHIEPICOP I EBORACENSIS

Dr *d/Utii dtrietrtfiit* dr/imArwn ⋏* u34· Asfts.

TAurfiututt Dti gretM Ehr. ertticfifrifiu [ucctffo-3 ritas fuit fuiftitutudi; i» ftrfttvnt.

'ή Ei Crjk.-- › i· cu.cii. But- .** *" COlet plerumque contingere quod clerici, ficut & exteri homines, pro aliqua neceflitatevel humana fragilitate , aliquibus debitis fle delite obligati, de mundo tranieant . Confiderantcs igitur humanitatis & charitatis efleofficium utrique impedimento aliquod pnebrrelufirarium, vel remedium, ftatuimus in ecclefia beati Petri , fle perpetuo jure tenendum firmamus, quod, defun&o canonico, rediras prabendas illius ftquend *anno pro* anima ejus, fle ad, fi quid debeat, perfblvendum diftrtauantnr » totum quidem fecundum capituli confiltam fle difpofittoncm. Id quoque in ceteris ecclefiis noftris S. To. de Bcverlaco, S. Wilfridi de Rippon, S. Marie de Suthvrel , S. Ofwaldi de Gloc. pnefentium atteftatione firmum efle concedimus . Si quis vero hoc violare pnefumpferit ; judicet inde Deus fecundum juftitiam, fle bonitatem fuam. Amen.

n

DE CONCILIO SUESSIONENS1

Contra Petrum Abaelardum-

G. C. Qpa ad boc concilium attinent , jam fuprai rxpofuimus omnia , ad annum Chrifti mcxxx. obi cantai edidimus cur habitum efle circa annum illum oporteat .

Binius anno mcxxxvi. collocat , autore , ut videri vult Octon* Frifingaofi, libr. i. de geftis Friderici capite 17, At Binium ratio fefellit. Nam de Abaclardo deque illius ingenio , doArina , flt multiplici condemnatione non loquitur Otto , nifi ex occatione Giberti Porretani , cui confutando & convincendo S. Bernardus fludoeitt. Cum autem ab eodem Bernardo conviens ante fuiflet Abaelardua anno mcxl. in concilio Senonenft : eo faftnm eft , ut eius meminerit per occationem . Et vero quas narrat de Abadardo , ait ipfe ante gefta efle : & n diferte non dixiifet, fatis tamen ex ipfa ejus narratione intelligeretur : cum eo locode Cnlberti Porretani condemnatione loquatur , deque aliis quae anno mcxl vhi. contigerunt.

Ioan. Picardua S. Viftoris Parifienfis canonicus , in notu ad S. Bernardi epiftoiam cxc. hanc fynodum ad annum Domini mcxvi. flt Pafchalis U. tempora refert ·: quis, Cme , inquit, ridriu *frujUftu , eiiit euue* mcxvii. v. Ida/ *ut iuHtatt Uiulu Jbrrtufitt, tu uu fiuret fnfrfut cumuictuu B. AufuJHui* . Veram Inani fundamento nititur r mendaceique oportet iliis efle tabulae. Nam dt anno mcxix. Btllovacenu concilio pratfuifle Cononem trium provinciarum letatum ante vidimus ; & eodem anno, Colooienfi prmedtfle docet Anfelmus GemWacenfis ; (quanquam Colonienfe iflud & Frideslarieoib ab eo celebrata efle anno ncxviii. docet Uripenenfis) & anno mcxx. eundem in Mauriniacenfi coenobio hofpitandi gratia divertifle r— |fert Mauriniacenfe cbronicon . Immo bullmCailnli *It.* fubfcripfifle ann. mcxxii. docent Ciaccoaius fle Ugbelius.

Adverfari videtur dt noflre , dt Binii pariter ac P»cardi chronologie, epiftola fynodica Senonenlis concilii , confcripta anno mcxl . cui prvfixum efl nomen Guillelmi Cacalaunenlis epifeopi. Cum enim Bellovacenfis in Abaelardum fynodus poft Guillelmi huius obitum celebrata fit , ut ad ann. mcxx. ex Abaelardo *irio* retulimus ; oporteret poft annum mcxx. baottam fuifle. Sed emendandam ea parte hanc epifiolam infra monebimus.

STEPHANI ANGLIÆ R. £ G I S,

Diploma (1) de libertatibus Ecclefic Anglican* anno regni fui primo.

EGo Stephanos , Dei gratia » aflênfii cleri & populi in regem Anglic eleftus flt a domino Willehno archiepifeopo Cantuaris, flefante ccclefiae Romanas legato confecratus , fle ab Innocentio fante fed» Romane pontifice poftmodum confirmatus, refpcte flt amore Dei, fan&E ter ecclefiam liberam efiê concedo, fledebitam reverentiam illi confirmo. Nihil me in ecclefia, vel in rebus ecclefiafticis fimooitce afturam, vel permiflurum efle promitto. Ecdcfiafticarum perfonarum, flt omnium clericorum , flt rerum eoram juftitiam flt poteftatem , flt diftriburioncm bOQO-

(1) Hoc fpvftat ad Concilium Londonicnfe anni sn<. de quo infra.

bonorom KcMuSiMnn, » imm epfcoeonxa Aif<«> * <*>·*· «™> RMia» > >· «t———

AMNO CHRISTI

rite perhibeo ft confirmo. Dignitates ecdefiarum privilegiis catum confirmatas , ft confisetudines carum, antiquo tenore habitas, inviolate manere concedo ft flan». Omne ecdefiarum poffeffioocs ft tenures, quas dic illa habuerant, qua Willielmus rex avus meus fuit vivus ft mortuus, ime omnium cahmmiantium reclamatione cis liberas & abfoluias rife concedo. Si quid verode habitis aut poflcffts ante mortem rege , quibus modo careat, ecclefia deinceps repetierit.- indulgenti* dc difpenfationt me*, vel difeutiendum , vel reftituendum rriervo . Quacumque vero poft mortem regis libcralitate regum, largitionepirincipum, oblatione, vel comparatione, vd qualibet tranfinutatione fidelium colleta funt: confirmo pacem me dc juftitiam in omnibus frihirum, A. pro poffe meo confervaturum promitto . Forcftas, quas Willielmus rex avus mens, ft Willielmus fecundus avunculus meus, inftituetunt dc tenuerunt, mihi rriervo. Ceteras omnes , quas Henricus rex fuperaddidit, ecdefiisft regno quietas reddo ft concedo. Si quis amem epifeopus, vel abbas, vel ecdefiaftica perfona , ante mortem fuam rationabiliter fua diftribuérit, vd diftribuenda Aaruerit : firmum manere concedo Si vero morte poeoccupatus fuerit , pro lalute enim* ejus ecclefi*confiliofiatdiftributio. Dum vero fodes propriis fuerim paftoribus vacue : dc çuflodu dencorum, fri proborum hominum eju&fem ecdefi* committantur, donec paftor canooice fubftituatur I Omnes exa&iones , & meicheningas, & injufiitias , fife per vice-comites , vel per alios quoslibet maie induftas , funditus excupo. Bonas leges, & antiquas ft juftas confuetikiina, in murdris, & placitis, & ali» cautis obfervabo, & obfervari praecipio dt conftituo ". H*c vero omnia concedo, ft confirmo, falva regia, dc jufta dignitate mea . Teftibus W. Cantuar. Archiep., dc H. Archiep. Rothoc., dt Epife. Vinton., dc EU Epife. Satum, dc A. E. puc. Lincoln., dc N. Epdc.Elien., & E. Epife. Norrie., dc S. Epife. wirec., dc Bernardo Ewpife. S. David, & And. Epife. Eborac., dc Richar. Epife. Abrinc., dc Roberto Erif. Hereford., dc Joannne Epife. Ruvec. , dc A. Epife. Carl.,dc Cant., de A. Nepot. Regis, dc R. Com. Gkx, dt W.Com. Warenn., dcR.Com. Cefter. , dc R. Com. de Wartvick, dc R. dc Ver., & M. de Gloc., ft R. de Ctlli , ft R. Fil. Com. Conetab., de V. Mart., dc Hug. Vigod., dc Hummed dc Bohun , ft S. de Belloc. Daptfcris , dc W. de Halb., dc Eudon. Mart. Pincernis, dcR- de Ferr., dc *W.* Penr., dcS.de Silva Nefti, & W. de Alb., de Pag. fil. Jo., dc H. de fanfto Clare, dc lib. de *Lad.* Ajnid Oxoa. an. ab incarnat. Dorn. wcxxxvf. Mis regni mei primo

,,,, 0 ÇX.

CONCILIUM NORTHAMPTONIENSE

In Anglia celebratum anno Domini mocxxiu. in oftavis Pafch* tempore Innocentii pap* fecundi, & Stephani regis.

REx gribs m concilio continuator FlortntiiC Wigornienlis fummatim referens , feribit que fequuntur; *Rtx AagfarxaiSttplmuu, ia Mavis Pafat, tptcA trat* jv. *JAasAtrüts, tcaaitemtilixae Nortbaxeptaaia , aà pra/faaat Ebcracn^it ertlritpifetptu Txrfaatu , cpifctfi , aHafcr, cextittt , bârvxi* , «ririr, frifw *ftr Âa/Jutat* . Jb fus *ttiaxt teæitia* , fwrMMÜw ririfûw , *Exeatt^fi* «r· *cl<fia* J«* *fâfhrati* cara *Atfiittita At axAst fa&i prafalir Gailùlxri At ^verawa/i, artUAiaceaxt* , nwimir *Rdtrtw, paftorahcarafr^dtttr. Daaipa·* far *<Lmt*r Matia , ma JKactkmtba caiAaat Cbtaiace^fi ataaacht* , «r *firmt* , np7 *pnfiafm* , w- «mc *RMrfi altara faaOa JMna Extract* , riqf. drw *Ktltfa caiiaat aaoaatk». Qatrmi mat, falctt Wiactkmtimiit tit&u, AiaPtatatafa,* xi *KalnAaj Jmii , a watraaia prafak Siaaaat aUai tttk/ia arüaatar Vigmia.*

CONCILIUM NARBONENSE

Anno Mcxxxiv.

Bi I um *ζ^·

T} *X ftMit iUaErifai Petri At Marta Parian-* JLu *artbitpiftafi,* fri *a3a caacilii tx IUaam- (it tfafia talntlarta Atjcripfirat , iA taatmi Mt-* am/. Concilium Narbonenfe anno MCXXXIV, fub D Arnaldo archiepifcopo Narbonenfi, fedis apoftolie* kcato: in quo aftumeft dc calamitate dimcefeoa Helenenfis , cui incubabant phat» Sarraceni.

ANNO CHJU3T1 Sxc/Â'À- iiirr* M ,. Ce»< Hlfp. r'S M»·

ANNO exaisri

CONCILIUM LEGIONENSE,

Sive Comitia, celebrata era J173. anno Chrifti 113;. die ipdb S. Spiritus

Ex HHhria aUapEa^t VU. Jatptratarit Latàxfcri-'E. ptat ac axtaatc m Mfierfem *MS. Ecrira Ta· iftaaa.*

AD ftatutum diem.venit Rex, ft cum eo oaor fua Regina domina Berengaria, ftforor fua Infantifiâ domina Sanftia , ft cum eis rex Garfia PampOonenfinm : ft ficut Rex pr*. cepit , omnes conjunfti font in Legione Venit amem ft maxima turba monachorum ft clencoram, nec non ft plebe innumerabilis , ad videndmn, five ad audiendum, vd ad loquendum verbum divinum.

In prima dic Concilii omnes majores ft mi-

notes

— nores congregati font in Ecclefia fante MarmAges tmbcrfo regno £10 , ficut fuerant hi diebus ———.
ÀNNO CHRISTI cum Rege, & tratteverunt ibi qux fuggeflitde-mentis Jefu Chrifti Domini noftri , & quod «d fslutem animarum oconium fidelium mat eon-VCIliCiltiS

Secunda vero die , qua adventus S. Spiritus ad Apoftoloa celebratur , Archicpifcopi , & Epi-feopi , dc Abbates, & omnes nobiles , & ignobi-les, & omnis plebs junfti funt iterum in Eccle-fia B. Marias, fit cum rege Garfia , & cum fo-rorc Regis, divino confilio aecepto, ut vocarent Regem Imperatorem, pro eo quod rexGarfias, fic rex Saiadola Saracenorum . & Comes Ray-mundus Barchinonenfium , & Comes Adephon-lus Tolofanus , fic multi Comita fit Duces Ga-feonix fie Francise in omnibus eflënt obedientes ei : fic induto Rege cappa optima , miro opere contexta , impofuerunt fuper caput Regis coro-nam ex auro mundo fic lapidibus pretiofis , 0C miftb fceptro in manibus ejus , Rege Garfia te-nente eum ad brachium dexteram , Ac Arriano Epifeopo Legionenfe ad finiftrum una cum E-pifeopis fic Abbatibus deduxerunt eum ante alta-re S. Maris cantantes: *Te Deum laudamus* , uf-que ad finem , fic dicentes : Vivat Adephonfus Imperator. Et difta benedidionc fuper eum ce-lebraverunt Miflarn more feflivo. Deinde rever-fi funt unufquifque in tentoriis fuis. Juflit autem fieri magnum convivium in palatiis regalibus : Sed & Comites, & Principes fit Duces miniftra-bant meofis regalibus . Juflit autem dari Impe-rator magna ftipendia Epifeopis Ac Abbatibus, & omnibus facere magnas eleemofynas pauperibus indumentorum, & ciborum .

1.

Tertia vero dfe iterum Imperator , & omnes (ficut ioliti erant) in palatiis regalibus trana-verunt ea , que pertinent ad faluiem regni to-tius Hifpaaie ; deditque Imperator mora & le-«vi fui Rcgû domini Adcphoxfi r juffirque refti-tuere tmiverfis Ecclefiis omod hxrçditatcsficfa-milias, quas perdiderant fine /udicio fit /uftitia prxoepitque villas Af terras, que fuerant deftru-te in tempore bellorum, populari , & plantare vineas, & omnia arbufta. -AJjW* (J|

II.

Secundo, juflit omnibus ftrifte judicibus vitia eradicare in illis omnibus, qui contra juftitiam, & decreta Regum fit Principum , & poteftatwn & judicum invenirent. At illi alios in lignis fu-fpendenres , alios truncatis manibus aut pedi-bus relinquentes , non divitibus , vel generofis plufquam pauperibus parcentes; fed omnem fta-tutum modum oilpe deccraedtes , julic judica-verunt .

III.

Tertio , praeterea juflit nulld modo foflerre makficos , ficut Dominus pnecepit Moyfi : *Ne ftti/rii maleficae t* dt in coofpeâu omnium capti funt aliqui operarii iniqœtâtis, dt fufpaofi funt in patibulis.

IV.

Quarto , juflit Alcaidis Toletanis , & omni-bus habitatoribus totius extremi , facere exerci-tus afliduc, dt dare Saracenis infidelibus bellum per fingulos annol , fic non parcere civitatibus C fic Oppidis eorum , fed totum cvinditlre Dorai-no fic legi Chriftianx.

His peradis, foluto Concilio, abiere unufquif-que in fua cum gaudio , canentes j fic benedicen-tes Imperatorem, fic dicentes ; Benediâus tu, fic benediaum regnum patrum tuorum. Et benedi-âus Dominus excelfusqui fecit otiumficterram, mare fic omnia que in cis funt : quia vifitavit nos, .fic fecit nobifeum mitcricqrdiam, quam pro-mifit fperamibus in fe.

«iôâk t Qq T aiStëk «â&k c&fiL· t QQt

W MEDIOLANENSE CONCILIUM

Robaldus Albenfis epifeopus Mediolanenfi ecclefia, proficitur Anno XIJJ. celsbratttm.

Ii Moβ i/P»'o*Γ TΛ Eftituti opera S. Bernardi abbatis ad obfe-quium Innocentii II. Mediolanenfes de ar-chicpifcopo fibi praeficiendo agere coeperunt. Eo confilio lynodum ex Mediolanenfis ecclefix fuf-fraganeis convocarunt , in quo Robaldtu Alben-fis epifeopus, qui fic ipfe cum S. Bernardo plu-rimum in reftituendis ecclefix Mediolanenfibus laboraverat, «rchiepitcopus renunciatus fuit. Rem narrat Ludulphus junior hift. Mediol. cap. XLI. Dhis verbis : *Mediolanenfis vero ordinarii tj deem mani, quo paoa Innocentia fidelitatem juraverant, confortati de lac Mediolanerfiem converfione , fece-runt Litifredum Novarienfem, ifidonem Iparienfem, tj ollos feffraganeos ventre Mediolanum , qui m confilio (concilio) fuo fubiimaverunt RooaldumAl-teeq/êm (Albcnfem) epifcopum i« Mrdiolanenfem arcbtcpifcopum , habita fecuntate retinendi , front dicitur, Albanenfem epefcopatnm.*

^ CONCILIUM APUD ARDEAM

In quo fopita cuntrov' fia inter clericos ecclefia S. Gavini & monaehor pro quibufdam eteltfits tn Sardinia fefitis, anno 1135. *celebratum.*

Ege Aubcrtus S. Pifana ecclefia archiepifcopus, Romana fedis legatus in perpetuum.

sb icu>,»|J H*a t. 1. r· 1»»· '° ^ckfiaram negotia magnx difpeo-\^faiiooi foUichudinem quifque (peculator ftu-diote habere hortatur &c. Ideoque ante noftram prxfcntlam querela , qux fuerat tarer ecckfiam S. Gaviai , fit monafterium & Petri dc Nurcki E depofita fuit . Idcirco quod archiepifcopus P»-trus eeclefiam fanâi Georgii de Barai , At ec-defiam Sanâ* Marix de Geunor monafterio S. Benediâi Caflïnenfi fine aftenfu clericorum San-âi Gavini , fit abique confilio epifeoporum la» tenter obtulerat. Monachi praterea, cartam da-tionis a Judice faftam habentes , preditei cc-elcfiar précipitantes iufceperunt . Dnde clerici San-

San&i Gavinl adverfus monachos de occulta da«Avitiarum fuaram, Prior S. Petri de Nurki reve» tione agentes, nullo modo > fine illorum aflatfu, ratam polie fieri rationem oftendebant. Gauia Itaque uuiufque pania Calis in noftra preftn. ria examinata , comperuimus , quod monachi praefatas ecdefias injufte acquififlent. Sed ne aliqua partium gravaretur, placuit nobis concordiam xqua lanee penfiue . Qpatenus monachi Sandi Benedi&i jsm didas capellas tenerent, fiaiva tamen S. Gavini reverentia . Centum nam- que vel fervittam, quod ecdefia S. Nicolai detbatbar, vel ecdefia Sandi Gregorii de Oriaftreto fecerit ecclefi* S. Confimilc faciet capella S. Georgii de Barai. QuandoarchiepifcopusRomam iverit, vd nuntium finumibi miferitcardinalem, vel nuntium Romanum fuficeperit, adjutorium , ut pradidv capeltae , faciet de alia ecdefia S. Maris de Gemor pro pofle , & qualitate dhrirentiam S. Gavino exhibebit . Ad fynodum & ordinationem ficut mos exigit, veniet. Hoc ergo ratum & firmum efle volumus ut monachi de S. Benedjdo habeant & teneant praefatas Ecdefias , falva S. Gavini reverentia . De quibus decernimus dc noftro figillo munimus, ut nullus archiepifcopus vd S. Gavini canonicus litigare vd moleftare prefatas ecdefias audeat , donec B predidam reverentiam Monachi exhibuerint. Pa- da funt hiBc confilio & affenfu ardiicpifcoporum, & epifeoporum, atque abbatum, nec non clericorum in concilio apud Ardeam habito prefidentium, anno Dominimillefimo cenrefimotricefimo quinto, *iodiâioœ* fexta.

Ego Aubcrius Pifan* ecdefle archiepifcopus A. S- L. fieri jufli, δ fubfcripfi.

ANNO CHRISTI

ANNO CHRISTI »»*!·

1<χ·ι corrupt»», f

ANNO CHRISTI

CHRISTI

CONCILIUM LONDONIENSE

Anno Chrifti mcxxxvi. celebratum.

T. p ρ·ι'

A Ultor Anajmnt , & cutvter de pfiit S. Stepbai Refit Anffonutt λ Dnckfiâ ptfi Hifttritm Orderxi edifrtr, Ctnolittm LÔdmûtt^fi a 1136. initio celekretnm, f«ad m Comtliorxm ttmit prntemifiitm fiât hoc u:od» narret.* Omnibus Summatibus regni fide & jurejurando cum Rege confindis, edido per Angliam promulgato, fiummos Ecdefiarum dudores cum primis populi ad Concilium Londonias conlcivit . IHis quoque quafi in unam Sentinam illuc confluentibus, bcckfu'.- rumque columnis ledendi drdine difipofiris , vulgo etiam confufc A permixtim , ut fiolet, ubique fe ingerente, plura Regno & Ecclefi* profutura fuerunt , A utiliter oftetda, & falubriter pertraâata De ccdcfi* fiquidem flatu melius componendo , de ejufdem libertate multipliciusD reftauranda , fpiendide nonnulla in ipfa Regis prefentia perorarunt, afferentes in Regis Henrici Escipue temporibus Ecdefiam vacillaflc , ancilm niiflé decedam & conculcatam , plurimique dedecoris injuriis affedam. Paftores etenim ejus, fpirituales fcilicet Divini Verbi expenfores , qui Dei menfis coojundius affiftebant, placitis A legibus implicare, cuiuslibet angarie violenta exadione degravare , munufcula annuaria vice tributi ab eis exigere, oftium Ecdcfi* Simonis frequentius, quam Çetri çlave claudere vdaperire. Quod Deus acceptavit conjugii bonum perfacili occafione diifiolvere, adulterina lenocinia ficut ip* *ft* committere, ita & in aliis tolerare, terrasEcdefiarum Paftoribus defundis in proprios ufusre-E digere, altarium nonnumquam oblationes in Pre* potitorum laicoram manus contradere , vd recompenfa fibi mercede, quibus jure cedebant, injufle concedere. Si quis autem ex adverfo afeendens fe murum pro domo Ifrad vellet objicere, nefandifque hujufinodi commentis Ecclefiaftico rigore occurrere, terrore illius crotinus repreffus injuriis impeti, infccutione valida a *ft iuiiqae* comminiftris tribulari , nec ante in poflulatione qualibet querimonia exaudiri , quam . manu ejus inunda reum *fe* prefimptionis in publico proclamaret. «

Super hac igitur inverecunda Ecclefi* deptef- fione , ak eraque , ut verius dicam , Pharaonis Saflâûone , m facie Regis vehementer conquo- , obnixe eum imploraverunt, quatinus fu* Ecdefiam libertati redderet, ful earn juris compo ton efficeret , illius inftituta legibus ÙBcularium pneponi, illius Decreta nulla ratione pratvaiente pateretur remitti . His autem Rex patienter auditis, qusocumque pqftularcnt gratuito ets in* dulgens , Ecclefi* libertatem fixam & inviolabilem ede, illius Aatura rau ὃζ inconcufla , ejufque miniftros cujufcumque profeffionis eflent vel ordinis, omni reverentia honorandos elle prsrccpit, fcctfletque praeceptioni fiuc fiatis, nifi & Conciliatores perverfi , qui bonum quandoque pervertunt animum , & ipfa indigena* neccffitas , que nullam legem vel rationem admittit, ad hsoc infringenda , heut in consequentibus declarabo raus, cum impuliflent. Et illis quidem tali moDdo peroratis, io una omnium pace & concordia Concilium eft iblutum.

Rûbardiu Prier Hegxfieldeitfj i» Hifi.de Gtfiit hteriorf citeto refert , exhibet cum neôitûbeu Proletarian multorum, ψά eidem Concilie interfmrt& illeti emifftem in» *Lcndonii, id* apud Qxenfort anno fic. ab locarn. Doro. MCXXXVI. fed regni mei primo , *inanit Rex . Antejxom Rtgis Jxre*mmSmn *Ricbordxi deferibat, ait:* His & aliis modis in regno Angit* confirmatus, Epifcopos & Proceres fui regni regali Edido in unum convenire £recepit; cum quftushocgenerale concilium celeravit. Ego Stephanos Dei gratia afienfu Qcri E& populi in Regem AngUs eleÛus , & a Villelmo Cantuarienfi Archiep. & S. R. E. Legato confecratus, & ab Innocentio S. Roman* Sbdis Pontifice confirmatus, *Cat wro JmscmtMu IL Pifir itrht* w» *ponm A Aneiie djffite ettrat* aerrvr , *& PrxUti cmvtcadi fuerint , Cenetlitent tfixd namifi initie faxentit mni epetd ladaeat congreftri pttieii, C eliyut pofi Utt Oxonii e Rege JttreuttaOwt 'Mei oilmen. Onere RndnMnt do fit* . Stepoanus Rex in Pafchalibus apud VTeftmonaftenum Concilium congregavit, fidelitates exegit, Regis Henrici thefauris m nullo pepercit, in munerum largitione nimis efibfus . *Addit RednUxu i» t» Concilio Atefebuat Abhetem Salti Rbtadinotifiât Caomcù ekBnm fiafft Bfifcofxm Laedonitnfem prêter confenfnm billet.*

- I — aw Parsw Zaadaw^r, è7 Mas *Concilia*, fan** Areligio in reno Angite , dc tmlnm mandatum — I —
«?, * iJ *&' · Γ** MCXXXV11].*
ait, Azolam ah Innocentia II. ad fita Ahhatia* ahire fi&t*. Erat* Anfeimus *napes S.AnfclmiAr-chiep. Caatnarupfit , at pradit Dt*eb*tft ad anne* MCXXX11I. De afitt Legatio* Angtica f*loco tgtaaar. Parra Ric»èuXqii JvaantmCoo*cilium *perpera* appellat* ; *caav iUad aa ctfchrafo* , apad *Oxania* qa*fnag*ta circiter ntiUiarihas a Londinio diftans, a Rrgc profata* fiurif. Baraaiat na*. XXI. ait, Jarantntn* Ulad tempore catena fiaait fati** XI. Kal. Januarii *a Raga emiffic* effe . Vera* manifest errare* ·, *ca** Stephano *ia ea dicat eleSHtmt* fita* ja* ah /aaacaatia II. confir*-Matam *fatffa . Ne<pto Mabntthnrimfit*, ex f«v *Jaramenta* illead Baraaiat accepit, hac affimat^ fed tanta* Regent* XI. Kal. Januarii *coronata** , f«f *reitins dixiffct, ele&iom* ejat ea die faite*, coronatio** vera die nativitati/ Chrifti.*

Richard citator peg.* 313. *recitat litteras h. nocnii II. ad Stephana* Anglia regt* tranfimffas,* quibus eum Apoftolica auâorirate in regno Anglin confirmavit , *nt ipfe ait , & poft eat iofùtxr* dc *Concilia* , *& Regis Jnrestante* refer! , ·pda sctrnmpte precrflit hssocentii II. EpifMe . In ea bmocentias ait:* Ipfo fublato de medio (***–pe Htarico Rege)* prout accepimus , turbata eft pacis feu juttitte in Adjutorio Regali vigebat , atque atrocitatem tanroapm iceleram comitabatur impunitas . Ne autem diutius graflando iu populum Dei debacchari po&t dira feralitas ,

anno „.'™1

ter occurrent, quemadxnodum venerabilium fra-(rura noftroram Archieptfcoporum, Epifcoporum eanxndem regionum, & amatorum S- R. E 'gloriofi Franttxum Regis , dc ilhiftria viri Comitis Thcodbaldi (JrmfaaiJftgir *fratris)* feripta teflantur , dt indxulrium virorum nobis indicavit aflêrtio, communi voco dc unanimi, affimfu tam Procerum, quam etiam populi, te m Regem eligere, dc a Ptefiilibus regni coofecrari providit. Nos cognofcentes vota tantorum virorum in per. ionam tuam, praccunte divina gratia, convenif-fe, pro fpe etiam cena dc B. Petro in ipfaconfecrationis tuae die obedientiam dc reverentiam proœififlê, dc quia de pnefati Regis proiama prope pofno gradu originem traxiflê dinofeeru, quod de te faftum eft , gratum habentes , te in ipecialem B. Petri de S. R.E. filium afle&ione paterna recipimus. *Liter* fiat fine dia & ntenfe, (f preterneiffa faert in alti** Conciliare* editione.*

£·«, r**

CONCILIUM BURGENSE

Celebratum Æra 1174. anno Chrifti 1136. regnante in Hiipania Alphooib VII. tempore Inoocentii 11, Pape.

PRn&dit in hoc Concilio Guido Cardinalis dc S. R. E. Legatus in Hiipania, aflxientjbus multis Epifcopis. In eo plura circa ordinem divini officii ftatuta fuerant , dc deliberata ad conciliandos animos Regum Navarre Aragooiat?ue , invicem pnclianttum ; ac pnrterea regis lifpante Alphonfi . Porro hic prcdi&i Concilii mentionem facit in privilegio eodem anno Burgis coocefIb die 1. Oftobris in gratiam Ecclrite Aftoricenfis: cui t fimul cum uxore fixa Bcren> ,Cguela Regina confirmat donationem quorumdam oppidorum t faftam ab ipfius matte D. Urraca regina: dcaddit, eumeflefecundum annum, f«a

dacus Archiepifcopus CompofteHanus, Petrus Epifeopus Leglonenfis, Petras Palentinus, Petrus Segovienfis , dc Berengarius Salmaticenfis , ac praeterea multi ex proceribus regni. Vide Sandovallium in Alphoolo VII. fol. *t6t.*

ijif

CONCILIUM ANTIOCHENUM

In quo incrafus Radulphus patriarcha deponitur ab Alberico Oftienfi epifcopo, S. A. L. anno Domini MCXXXVj.

StWtev *e vivit Bernardo patriarcha Antiocheno, fd fade* illa* , Latinant* primas , fn**a ea* lande occnpeverat : Radxiphxs faida*, verpetentigi*ntt* abfqne fratrum fit coepifcoponxm conicientia, *at ait Geilk*. Tpriat lth.* 14. *cap.* 10. folo pcqnxli fufiragio eleftus , dc in cathedram principis apoftolorum inthrotxiaatus , *parere Roma* pontifici recafahat, Sed *iffnt tande** m *Syria* Alherins Oflnnfis S. A. L. en* ia raucite dcpoficit, ^*d hit varhit villeinext Trriat narrat,*

Albcricus epifcopus Ofticnlis Hierofolymam adveniens , complet» orationibus dominum patriarcham dc univerfos regni pontifices ad fynodum convocans, apud Antiochiam pridie Kalendas Decembris illuc cum omni celeritate contendit .

Die igitur fta'uta affixerunt de diecefi Hierofolomitana, D. Wilfelmus patriarcha, Gaudcntius Gefarienfis archiepifcopus1, Anshelmus Bethleemita epifcopus. Affuit dc D. Fulcherius Tyrenfis archiepifcopus, fanâse Romane ccclefie multum devotus dc fidelis , in quo tota fpes legato erat confummatioms negotii. Erat autem vir magnanimus dc diferetus plurimum . Adfuit quoque cum duobus de fufiraganeisfixis, Bernardo videlicet Sidonienfe dc Balduino Betytenfe · De provincia autem Antiochena, quoniam viciniores erant, adfuerunt univerfi ; quorum varia g nimis dt ab invicem diflbna erant defideria . Nam Stepbanus Tarfenfis archiepifcopus, Gerardus Laodicenfis , Hugo Gabulenfis archiepifcopus, canonicorum contra dominudi patriarcham fovebant caufam, Fraco autem Hierapolitanus , dc Gerardus Coritienfis , Serioque Apamienfis , licet ei 'ab initio adverfarius fuiftet , converius ad eum, domino patriarche fixum man ifefte pruftabat

ftabat

I - —ftalMt praocinium. Alii in neutram panem ma- n:,c^e v>dcbar.tnr declinare.

C«i·. 1 ** erK° PΓ«6χ* » relidentibus archiepifcopis, epiicopis, abbatibus? ex more in ecclefia princiSis apoftolorum, dc pontificalibus indutis, prxfieme Domino legato dc vices domini pap* obtinente , leftus in publico mandatorum domini pap« tenor. Quo perleâo diligentius, dcplenius æto, prodierunt in publicum accufatores Arλ» . dc Lvnbertus archidiaconus: qui licet prius cum domino patriarcha conveniflêt in dolo, & beneficii fui obtinuifle reftitutionem , ta-

' Ln*, H, men converius in aôum pravum, denuofeconftituit accufatorcm. Adjunflique funt eis alii etiam complures, videntes non fatis proiperetempora domino patriarchs refpondere,

Procedentes igitur in publicum auditorium accufatores , paratos fe dicunt , fecundum juris regulas, porreûis libellis accufatoriis ad accufandum procedere, & fubjicere, fi deficiant, talionem. Erant autem capitula , fuper quibus propofucrant eum impetere , fchedulis infcripta . Quxdam de enormi dt indifeipiinato, & contra regulas fandorum patrum , ejus in patriarcharum introitu. QpKdam de ejus incontinentia dc operibus fimoniacis. His inRanter poftulantibus, ut fe pndentem exhiberet, mittuntur qui eum ad fynodum folemniter invitent, dc, ut ad objefta veniat refponfurus, moneant ; qui omnino venire refutavit . Ea itaque die nihil amplius ptoceflüm eft m verbo illo , nifi quod exhortatorios habuerunt fermooesad invicem, ficutmoris eft in talibus . Secunda iterum die, convenientes denuo, fle ex ordine refidentes , iterum citatorio ediflo dominum patriarcham folemniter vocant ; qui ficut & pndie , venire noluit . Interim Serio Apamienfis archiepifcopus, in choro pontificum fine vefte refidens nuptiali (non enim more aliorum indutus erat pontificalibus) • domino legato convenitur, quare reliquis fratribus non contonaret ; & quare ad accufandum, ficut aliquando fecerat, non procederet ? Rcfpondit : quod aliquando feci , in confulto calore & contra falutem anime mes, detranens patri meo, & more maledifti Cham, verenda patris difcoOperiens , operatus fum . Et nunc ab errore devio, rr.e, autore Deo , revocans , nec cum accufare nec judicare prsfumptuofc tentabo fed pro ejus flatu fit incolumitate , paratus fum ufque ad mortem decertare. Prxcipitur ergo exire: dt data in eum fententia excommunicationis fimul dc degradationis, five jufte , five aliter, ab omni omeio facerdotali dc pontificali depofitus eft . Tantus enim timor domini principis , in panem legati nimium proclivis , omnes invaferat, ut jam nulla contradicendi libertas alicui prrftaretur.

Incendebat eumdem principem , minus providum dc indiferetum, quidam Petrus Armenius , pnefidii civitatis cuftosr, vir malitiofus fupra modum , fixran:, quod fi patriarcham deponi con:i:ige-ct, quand?m nepotem tuum , Haÿmericum nomine (quem dominus patriarcha tn fuam per- C,U<T niciem ejufdem ecclefix decanum fecerat) poffet , per feduftum principem , in fedem illam provehere: quod dc faflum eft. Serio igitur five de faâo, five de jure depofitus, Antiochia egreffens, io fuamJ ditecrfimI'e contulit: pervenienfque ad caftrum Harenc, «gritudine prevents & curarum anx>s pondere , ledo decubuit : de converius ad parietem, dc injuriarum enormitatem non ferens , expiravit.

Tertia demum dic, iterum convenientesdcrefidentes ex ordine , tertio dirigunt , qui dominum patriarcham peremptorio citent ediflo , 6c But veniat objeftis refponlurus, moneant . Qui .utrum confcientiam veritus , an contra fe fynodum invidiofe colleftam 1ciens, dc principis violentiam timens , pro certo compertum non habemus, venire, ficut dc prius , omnino negavit. Erat autem in palatio fuo cum fuis familiaribus, multo ftrpatus equitum dc popularium comitatu . Convenerant enim ad ejus liibCdium, univerfi de civitate : qui , nifi principis timuiiTcnt potentiam , legatum , cum univerfis qui in eius depofitione convenerant, urbe cum ignominia pari erant depellere. Isi ‹ I

Videns ergo legatus, quod ad Ce venire nolebat patriarcha, de domini principis confifus patrocinio dC viribus, h palatium afccndit: ibique data in eum depolitionis fententia, annulum dc crucem compulit violenter refignare . Inde , jubente legato, principi traditus , dc vinculis miferabiliter alligatus, tanquam vir (anguinum ignominiofe traâatus , apud monafterium fandi Simeonis, juxta mare, in monte cmincnuflimolitum, carceri mancipatus eft.

Fuit autem idem dominus Radulphus (nam nos ipfi eum in noftra pueritia vidimus) vir fpecie decorus, procerus corpore, oculis aliquantulum obliquis, non tamen ad indecentem modum: litteratus mediocriter, led facundus plurirnurn dc jucundiflimi fermonis, multam habens gratiam , liberalis admodum , militarium virorum , fed dc fecunde claffis favorem non tnodicum aflecutus , promiflbrum & paftoram facile immemor , in verbo fuo varius & Inconftans , fubdolus ac nimium in omni via fua multiplex, providus & diferetus . In eo folo repertus imprudentior , ejuod adverfarios , quos übi merito fufcitaverat, in gratiam fuam redire volentes, non admiferat . Dicebatur enim , & vere fic erat , arrogans, & de fe plus equo prefumens. Unde in eum devenit cafum, quem , fi aliquantulum cireumlpeflius fe habuiffet, facile potui&t declinafle. Captus eft, catenatus, in monafterio dio detentus: tandem elapfiss, Romam profeftuscft. Ibi aliquatenus gratiam fcdis Ap. affixurus, dum redire maturaret, venenohauflo,fcelerisminiftro porrigente, nefeimus, quo, miferabiliter interiit.

CONCILIUM HIEROSOLYMITANUM

ab eodem S. A. legato celebratum , ubi aâum de fidei articulis cum Catholico Armenorum, anno MOtxxvi.

M. r. it. e‹ UbSt· feT'V

βηώκ Auliecbwi, Hùnf*·* A *Innitmunt Tyrntt* cMnwMNrar. Legatus, m- *Qùtj* depofito patriarcha , dc confiurmatis apud Antiochiam, pro quibus, venerat, negotiis, Hiexofolymam reverfus eft: ubi, uique ad fbkmnitatem paiehalem, moram faciens , habito prius confilio cum prâlatis ecclefiarum , tenia poft fimftum pafcha die , una cum domino patriarcha & epifcoporum nonnullis, templum Domini folemniter dedicavit. Affuerunt ibi dedicationi , mul-

multi tam de partibus ulttamontanis, quam dc <i'^mar,niS regionibus, magni & nobiles viri. Inter 3uoî adfuit & D. Jofcellinus junior, comes Ediftanus, qui tunc in folemnibus fandi pafch® diebus, magnifice nimis in civitate moram faciebat

Q_ia cckbritate completa, convocatia archiepilcopu, epifeopis, fic aliis ecctefiarum pntlatis, una cum domino patriarcha, concilium celebravit, in primitiva fit ccdcfiarum matre fanAa Sion, traftans ibi cum cis, de iis qu® inftar/i tempori videbantur convenire. Cui fynodo interfuit **maximus Armeniorum pontifex,** immo omnium epifeoporam **Cappadocie**, Medi® & Perfidis, fic utriilque Arment® princcps&dodor eximius, qui Catholicus dicitur. Cum hoc etiam dc fidei articulis, in quibus a nobis dXlentire videtur populus ejus, habitus eft trafiUâus· fit ex parte ejus proœiffa eft in multis correâio.

Quibus rite pera&is, prxdiflus **kgatur adAc**concnfem rediens civitatem, indo **parato navi**gio, Romam reverfus eft.

GfôG© W ®(5g»<3© GMS

ONCILIUM VALLISOLETAbIUM

i c.< r' !p.

Celebratum hortetu Alphonfi VII. Æra 1175. ideft, anno Chrifti 1137.

Hoc cencilium celebratum fuit hortatu Alphonfi VII.anno Dom. 1137. prxiideGuidone S. R. E. Cardinale & Legato. Illius me110 habetur in privilegio ejufdem Alphonfi concerto in gratiam Monafterii Vallis-paradif» inter Zi moram, fit Salmanticam, die quarta Octobris sria ıî˚5· iJeft anno ipfo J137. in quo aliis p-xtermitfis hxc leguntur: ***Faiia chart* donatio-*** (.;< Zamyr.j 4. Aon. ***Oflobrii tempore <jnoGx'do R. £. Cardinalis Concilium in i'alle-Olctt celebravit,*** C? ***ad ccltoqmam Regis Portngallia cum Imperatore venit-*** Nimirum cum Inter eos Principes **non** levia bellorum prxludia excitata fiiiflcnt, Guido ftuduit utrumque invicem conciliare. Et hoc ipfum videtur fuifle circa quod deliberandum, **atque** omnibus modis tentandum, Legatus **Val**lifoleti Concilium celebrandum curavit. Nam in eum finem potiflimum Roma mifliis fuerat. Hxc folum veftigia illius concilii invenire licuit apud Sandovalium in AJphonfo VII. fb!. 163. Privilegium autem edidit icpius in appendice tomi VII.

«t» W WW

CTSYNODUS HEREFORDIENSIS

j4nn« **J137.** ***celebrata.***

M»·ıî M|>,'"<II' r« V ı,ı ı»·> r t.

TJI'mii ***fmodi meminit epifcopus Herefordicnfis ad archidiacowm clernmijiee diactfs***

Kobcrtus Dei gratia Hereford, epifcopus archidiacono, fic omni clero Hereford, ecclefix fa lutem. Sciatis quod abbas de Caftaillons redCdit fingulis annis ad feftum S. Michaelis XIL denar, ecclefix Lcomenftrepro tertia parte declmxdeMonekesleona, unde habent corpora. Hoc autem ftatutum eft coram me in fynodo Hercford, prxfente ipfo abbate de Caft. anno Domini MCXXXVII.

ANNO CHRISTI

w-tiAreee?

Ar»nL> CHRISTI

CONCILIUM LONDONIENSE

Tempore Innocentii papx II. primum, feu Weftmonafterienfe, ab Alberico Ofticnfi epifcopo, apoflolicx fedis legato, celebratum cum XVIII. epifeopis, fit XXX. abbatibus die XIII. Dccemb. anno Domini MCXXXViii.

<j. C. Psuca d» hoc concilio verba Bmiu» tttulerat ex Florentii Vitornienfii continuatore snonytno. Not vero p'ura ex conciliorum Britannicorum Tomo 11. petita proferimus : quibas fic continentur ad verbum ea qux Bimus ex Florentii fupplemento petierat.

I.

Qjja antecesserunt synodum.

Anno Domini MCXXXViii. Albericus Oftienfis epifcopus in Angliam venit, quem Innocentius Rcmanx fedis Apoftolicus, ut legati**ni' officio** m Anglia fic Scotia fungeretur, mi-Eierat Erat autem vir ifte, natione Gallicus, proieffione monachus, obfervationc Cluniacus Hic enim primo apud Cluniacum ad converfione.n vemens, propter prudentiam ac ***religionem*** iuam luperior ibi effeftus eft. Deinde m Francia apud Panfios, in cella qux dicitur ad S. Martinum dc campis, Prioris officium ftrenue Daliquandiu explevit Poft aliquot vero annos, quia fratribus fuis valde ncceilarius erat & diledus, iterum ad fuperioratus dignitatem domum revocatus ett. txindc vero ad vergetenie ctrnobium eleftus eft, ut ei abbatis jurepreflet: deinde ad Oftienfis ecclefix prxfularum canonica electione fublatus eft. Hujus autem ecclefi® epifeopis cx fpeciali antiqui honoris prerogative conftitutum eft, ipfum Apoftolicum confecrare. Ifte igitur, ut fupradiftum eft, in Angliam vemens, litteras regibus Anglix & Scoti® fic Turftino archiepifcopo Eboracenfi (quippe tunc temporis Cantuar. Metropolis proprio paftore carebat) fic epifeopis atque abbatibus ac prslatisfandx ecclefix utriufquc regni a prscdifto papa dire-

ANNO CHKiiri

•reftas, dc autoritatt fua legationis attulit. Igitur ab his omnibus honorifice fufceptus eft, abbatem etiam Molefinenfis ccnobii, cum plurimis monachis de tranfinarinis partibus fecum adduxit: & quemdam alterum, nomine Richardum, tilths monafterii abbatem, quod dicitur ad Fontes, magne religionis & autoritatis virum, mox ut in Angliam venit, ad fe convocavit. Hos igitur egregie drioretiotiis & virtutis viros, vie & vice fu* comites ac teftes, infeparabiliter habuit: ut & illorum confilio & auxilio, que traftanda erant traclaret; ac eorum teftimonio, converfationis ejus honeftas oommen. dabihor redderetur. Ecclefias igitur epii^patuum St ctrnobia tam clericorum quam monachorum, fere per totam Angliam vifitando pertranfivit di a Ungulis lolenniter receptus eft.

Tandem vero ufque ad Dunelmum pervenit. Eodem tempore Willielmus Cunim, David Regis *Scotue* cancellarius, de lupradifto bello fugiens, captus fie incarcérarus ibidem detinebatur: quem mox de carcere eripiens, domino fuo liberum reddidit. Igitur habens fecum duos epifcopos, Robertum Herefordenfcm, fic Adthelulphum Carietenfem, & tres abbates, ac plurimos clericos per folitudinem ad Hauguftaldenfe ctrnobium pervenit. A fratribus autem loci illius folis, honorabilité; fufceptus, de damno quod in occifione hominum inorum, & in depraedatione terre fuc, ut prediximus, illis recenter acciderat, multum diligenter eos confolatus eft. De-C inde per Northymbriam & Cumberland, tv. die ante feftum S. Michaelis ad Cariei pervenit: ibique regem Scoti» cum epifeopis, abbatibus, prioribus, baronibus fu» terne repetit. Illi vero diu a Cifalpina, imo fere ab univerfa ecdefia difeordantes, exofie memori» Petro Leoni, & apoftafic ejus nimium faviife videbantur. Tunc vero Divina gratia infpirati, mandata Innocentii pape & legatum ejus, omnes unanimiter cum magna veneratione fufccperunt. Igitur triduo cum eis de fuc legationis negotiis diligenter traftavit. Et quoniam cognovit, quod Johannes Glefquenfis epifeopus curam animarum, quam habuerat, nulli commiferat, & fine licentia, ac clanculo ,'epifcopatum fuum reliquerat; & nuUa^ évidente neceflitate cogente, apud Tironammonachus efièâus eft: de illo definivit, uc regius nuntius, cum ipfius dc regis paricer literis pro eo mitteretur, & fi redire nollet, fententia fuper illum daretur, At ita faâum eft. Convenit quoque regem de reformanda pace inter eum Ac regem Anglis: At hujus rei gratia, ad ejus pedes recidit: videlicet, ut S. eccletix At fui ipfius, At fuorum mifereretur, quibus tot Ac tanta mala fecerat. Sed vix inducias impetravit, quod nullum exercitum & nullum malum excepta ot>fidione, qu» circa Carrum erat ante feftum S. Martini, in terram regis Anglic induceret. Hatc etiam apud Piftos impetravit: quod omnes puel- E las At mulieres captivas, quas habere pofîent, ante eundem terminum ad Cariei reducerent, & eas ibi liberatas redderent. Ipfi quoque & omnes alii, firmi(fime ei promiferunt quod nullo modo ecclefias violarent amplius; fit quod parvulis, & femineo fexui, & ex infirmitate At s-tate debilibus parcerent; & omnino neminem, nili refiftentem, amplius occiderent.

Rex quoque, cum Priore de Heftaldesham, qui illuc cum Legato venerat, antequam illum interpellaret de damno ipfius Ac fratrum fuorum, locutus, illud inultum planxit: Ac promifir quod totum reftitui faceret; dt infuper dc injuria, que A illis Ac eorum ecdcfic fefta fucra:, At de inferfeftiooe hominum inorum eis refrum fecere fuos cogeret. Q;tod Ac ex magna parte fecit. Nam At eorum At hominum fuorum pecunia fere tota reddita eft. His ita feftis, legatus ipfo diefeftivicatis Michaelis icde ddcedcns per S. Hcftaldeham Ac Dmelmum in Suth-Angliam rediit.- narravieque Stephano regi Anglia:, quid apud David regem Scoti* At fnos profecerat.

Legatus vero, ut prcdiâum eft, perepifeopatus ac monafteria, ad curiam regis Anglic roverfus: quendam alium legatum nomine .... qui nuperrime a domino rapa Innocentia venerat, ibidem reperit. Igitur lurftinum Eboracenfem archiepifcoptun, *At omnes epiicopos, atque abbates, ac priores canonicorum, per totam Angliam fubmoneri fecerunt, ut ad feftum S. Nicolai, in civitate Londonia, ad generale concilium convenirent. Quibus, prxhnito tempore ac loco, cum Stephano rege Anglic congregatis dc ecdcfiafticis caufis, cum illis ambo Ugaûcra&are cceperunt.

Synodi Canonis it gist a.

TITULI CANONUM.

I. *Vt pro /aeramentis, & rebus facris pretium non exigatur.*

II. *Obfervanda circe corpus Chrifti.*

HI *Vt in cmfecrationsbxs epifeoporum &bentdifiionibxi abbatum nihil exigatser: nsbil etiam m dedicationibus ecclefiarsem, prater procurationem.*

IV. *De epifeopo <jxt per alixm epifoopeem ecciefiam in diatetf fus confecrari fecit.*

V. *Vt nullus beneficium accipiat dt mana laici: am det qxid^xem pro inveftitxra per eptfcopmn accepta.*

VI. *Vt beneficia non fint hereditarie.*

VII. *De clericis f«i ab eho epifeopo, abfqne litteris fui confecrantxr.*

VIII. *De presbyteris, & incontinentibus.*

IX. *De clericis faeneratoribns.*

X. *De iis qxi clerico, vel monacho, vel fendfimoniali mantet intulerint.*

XL *De iis yn rei eccltfarxm nfnrpeverint.*

XII. *Vt nattas in pofftjjune fna oratoriam confiatxat abffxe licentia epifeopi.*

XIII. *Vt clerici arma «w ferant, nec militent.*

XIV. *Vt monachi yû ed clericatum pervenerint, a priore proptfto non devient.*

XV. *De bebttx tf hamftate fenffimotuelittm.*

XVI. *Vt de ornnibns primitiis re/fn decime dentur.*

XVII. *Vt fcbolas fees magiftri non tocmt legendas pro pretio.*

PRÆFATIO.

ANno ab Incarnatione Domini MCXXXvniZT pontificatus autem domini pap* Innocenrii fecundi, anno ix. regnante piiflimo Ailluftriflimo Stéphane rege Anglorum Henrici magni regis nepote, An.vero regni ipfius tertio, celebrata eft fynodus Lundonic, in ecdefia S. Petri apoftolorum principis, apud Wcfttnonafterium, menfe Decembris, tertia decima die ejufdem menfu: ubi, poft multarum difcufliooem esufarum, promulgata funt hcc capitula fit ab omnibus confirmata, num. xvii. Praefuit autem illi fynodo Albericus Oftienfis epifeopus & predi- âi Domini papa Innocentii in Anglrim & Scotiam legatus, cum epifeopis dricriarum provit»-

ANNO CHRisri

ciannn xt iij. fic abbatibus circiter xxx. & cum innumera cieri populi multitudine. Vacabat autem tunc tempora Caoruarienfis ecclefia, & infirmabatur Turftious Eboracenfis archiepifcopus: ViUitImum tamen ecclefia & Betti Eboracenfis decanum, cum quibufdam clericis fius illuc dirent. Sunt autem hrc capitula.

CANONES

Vt pro factamettcit, ir rebut (terit frtthna non exigatur.

Sandorum patrum canonica inflituta fequentes, auâoritate apoftolica interdicimus, ut pro cbrifmate, pro oleo, pro baptifmate, pro pcenitentia, pro vifitationc infirmorum, feu defponfacionemu. lierum, feu unâione, pro communione corporis Chrifti, pro fepultura nullum omnino precium exigatur: quod qui przfum pferit excommunicationi fubjaceat.

II. *Obfervanda circa torfat Cbfifli.*

Sancimus etiam, ut ultra o&odies corpus Chrifti non refervetur: neque ad infirmos, nifi per facerdotem, aut per diaconum, aut neceftitate inftante per quemlibet, cum fumma reverentia deferatur.

III. *Vt in confecrationibut epifeoporum dr benediilionibut abbatum mbil exigetur: nibil etiam in dcdicationibut ecclefiarum frater procurationem.*

Item apoftolica auâoritate fancimus, ut in coniccrationibus epilcoporum » vel abbatum benedidiombus, non cappa, non^ indumentum ecclefiafticum, neque quicquam ab epilcopo, vel a miniftris ejus exigatur; & in dedicationibus ecclefiarum, non tapete, non manutergium, nonbacinia, nihilque omnino przter procurationem facris canonibus inftitutam requiratur.

IV. *Dc epifeopo fui per aliam epifeopum ec' defiam in diaceji /ma conferred facit.*

Si quis epifcopus in diœcefi fua, per alium epifeopum ecclefiam confecrari fecerit: apoftolica Auâoritate prohibemus, ne quid ultra procurationem ejufdem epiicopi exigat.

V. *Vt nallut beneficium accipiat demanulaict aut det quidfuam pro itura per epifeopum accepta.*

Nullus omnino de manu laici ecdcfiam feu quzeumque ecclefiaftica bench- C Acia accipiat. Cam autem inveftituram per epifeopum aliquis acceperit, praecipimus ut fuper cvangclium juret, fe nihil propter hoc. vel per fe, vel per aliquam aliam perfoaam, dedi/Te alicui, vel promififfe: fi autem prefamptum fuerit, irrita hujufmodi donatio erit: & tam dator, quam acceptor ultioni canonicae iubjaceat. cluusri ..*.

VI. *ût beneficia Ma fiat hereditario.*

Sancimus praeterea nequis ecclefiam, (eu quaelibet beneficia ecclefiaftica, paterna fibi vendicet hereditate, aut fuccefforem fibi in eedefiafticO conftituat beneficio. Quod fi praefumptum fuerit, irritum fore decernimus, cum Pfalmifta dicentes: *Deut attat, foat illot at rotam, fai dixerant, bereditate fofideamut fan&aariaat Dti.*

VII. *De clericit ftti ai alio epifeopo, tiffac litttrit fai conferrentur.*

Clericos a non fuis epifeopis, abfque litteris proprii epifeopi ordinatos afufeeptorum officiis ordinum inhibemus, folique Romano Pontifici eorundem plenaria reftitutio refervetur, nifi religionis habitum fufeeperint.

VIII. *Dc pretbpterit & eucontittentibat.*

Sanâorum patrum veftigiis inhxrentes, presbyteros, diaconos, fubdiaconos,uxoratos aut concubinarios, ecclefiafticis officiis & beneficiis privamus.· ac nequis, eorum MiflTam audire przfumat, apoftolica auâoritate prohibemus.

IX. *De clericit fanerattribut.*

Feeneratores clericos & turpia lucra feâantes, & publica fxcularium negotia procurantes, ab officio & beneficio ecclefiaftico nihilominus removendos efte cenfemus.

X. *Dc iit fui clerico, vel monaebo, velfanfhmontali manat intulerint.*

E Si quis clericum, vel monachum, vel fandimonialem, vel quamlibet ecclefiafticam perfonam occiderit, incarceraverit, vel nefarias ei manus intulerit, nifi tertio fubmonitus fatfsfecerit, anathemate feriatur. Neque quifquam ei przter Romanum pontificem, nifi mortis urgente periculo, modum poenitentiz finalis injungat. Si aurem impoenitens mortuus fuerit, corpus ejus inhumatum remaneat.

A

CHKisTi XI» ŧ>* H* f*i eet M1/β»η» nfurfiwiat.
Mit.

Si quit eccleftarum res , mobiles vd immobiles, violenter ufarpare prxfumpferit , nifi poft canonicam vocationem emendaverit, eum excommunicari praecipimus.

XH. *Ut nttllm in fofeffiont ftte eretoriam conflituet ebfate licentia cfi/tofi.*

Apoftolica audoritate prohibemus, ne quis abique licentia epifcopi fui in poi-B feftione fua ecclefiam vel oratorium confticuat.

XIII. *Ut clerici eretenonferent ťncc militent.*

His iubjungimu· quoque audoritate Nicolai pape, dicentis: Cumdifcretififint milites Chrifti a militibus fstculi, non convenit militem ecclefi* , fxculo militare : quia per effufionem (anguinis ne. celle fit pervenire. Denique fient turpe eft lAicutn i Miflas ficerc , facramcnta corporis & fanguiois Chrifti conficere ;C ita ridiculum & inconveniens eft, clericum arma faftollere, & ad bella procedere: cum Paulus apoftolus dicat: *Hemo militent Deo imflicet t &c.*

XIV. *Ut tnonecbi fui od clcricetum fervent-rin:t a friorc profofito non devient.*

Irem adjicimus hoc decretum Innocenti» papz, dicentis Vidrico*Rotomagenfi archiepifcopo: Monachi diu morati in monafterii·, fi poftea ad clericatum pervenerint, non debent aliquatenus aprio-^ re propofito deviare . Sicut in monafteriis pofiti fuerint, ita dc in clericatus ordine degere debent; dc quod diu fervaverunt , id in alciori gradu pofiti, a* mittere non debent.

XV. *De bebitn é* boneflete JonBimonielinm.*

Prohibemus etiam apoftolica audoritate fandimoniales variis, feu grifiis , fabellinis, inarterinis, bercminis,beverinis pellibus, & annuli· aureis uti five torturam capillorum, & compofitionem capillorum facere . Hujus decreti qu* inventa fuerit violatrix, anathemati fubjaceat.

XVI. *Ut de ontntbtu frimitiit rcRa decima dentur.*

De omnibus primitiis redas decimae dari, apoftolica audoritate praxipimus : quas qui reddere nolnerit, anathematis ia eum fententia proferatur.

XVII. *Ut fcbolet fttet megtfri sm locent kIttüi fro fretin.* ".. christ›

Sancimus praeterea, ut fi magiftri fcholarum aliis fcholas fuas locaverint legendas pro precio, ecdefiafticae vindidc fubjaceant.

O.UA sunt in Synodo cista.

In hoc autem concilio traftatum eft de archiepifcopo ad Cantuarictuetn ecclefiam eligendo: qu® ut fupradidum eft, tunc proprio pallore carebat. Tandem vero noftproximamepiphaniam, h*c caufa finem habuit , cum Bcccenfis coenobii abba», nomine Theobaldus, eleftusprae-fate ecciefie archipreful, a fupradido Alberico coofecratus eft.

In eodem autem concilio depolitus eft abbas de C'oulaod, & prior S. Albani martyris, nomine Godefridus , & alter in loco ejus reftitutus : & abbatir que eft juxta Haftingas , que dicitur ad Bellum , abbas nomine Adamus eleftu* eft: quos utrofque prediftus Albericusbenedixit. Invitavit quoque omnes epifeopo*, & abbates plurimos Anglic , ad generale concilium quod dominus papa Innocentius ad medium Quaarage&nc Rome celebraturus erat.

qua extra Synodum.

Dum autem hcc cogerentur , de pace reformanda inter duos reges fepidime ac diligentilEme cum pluribus , ac maxime cum regina Anglic tra&avit. Poftquam vero ipfius reginc mentem ad hanc rem perficiendam valde efle accenfam intellexit, ipfa mediante, ac feminea calliditate atque protervitate initante , ipfiun regem crebro de eadem re interpellavit, quem primo durum, & quaf» hanc reconciliationem afpernantem invenerunt. Quippe de baronibus luis, quibus ex difcordia eorum gravia damna contigerant , follicite ei [illegible] ut nullo modo pacem cum rege *Scotiae faceret f immo* viriliter fe de illo vindicaret. Verumtamen femina vinci nefeia, quibufque potuit modis, node ac dic ftimulando non deftiüt, donec Regum............... ad fuam voluntatem. Nam avunculum fuum David regem Scoti®, fic Henricum filium ejus, atque fuum cognatum vehementer amavit: ac ideo tantopere marito fuo regi Angli* eos pacificare curavit. Pnefatus itaque legatus ubi rem eo...... Erecedere vidit, audacius regem couvenit · de,il-l meliorem fpc concepta , ac dc ceteris caufis fe introcnifit.

Anno igitur MCXXXIY. perfe&is negotiis fuis in Anglia fepedi&us legatus mox poft oftavas epiphanfe, cum fuis ad mare revenus transfretavit. Nam ad paedidum concilium domini pape tempore congruo pervenire properavit. Theobaldus quoque Gantuar. archiepifcopus, & .... Ro&nfis, βι Simeon Wigorncnfis, RogerçueCoventrenfis, Robertus Execeftrenfis . Ifti quinque evifcopi, & cum illis quatuor abbates pro omnibus epifeopis & abbatibus Angit®, ad idem concilium iverunt. Namque rex Stcphanus propter turbationem regni fui, qu* gravis tunc imminebat, plures illuc mittere noluit. Prcterea bone memori* Tuiftanus Eboracenfis archiepifcopus, fit propter concilium , A propter quadam alia privata negotia, qu* per illum facere difpones.

Kk Rt-

• | """I"..........Richanium abbatem de .... eximite f
ChkSt i v'rtul" tinim, de quo fuperiui meaûoaem feci-
,,,» mus, illum direxit. Namque ficut fulgo........ de .... fua feipfum deponere» & germanum fratrem fuum. Auoocnum nomine . Eboracenfis epifcopum, pro fe archtepifcopum Eboraci confli, tuere cogitaverat . Scd interim dum hare parabuntur, &.........ejus infcâis negotiis .... defunâns eft: & frater ipfius, fumpto antemor-
I tem fuam religiofo habitu canonicorum , apud
' ΣΣΓ Meretun, ihidem de hac vita migravit · * Vero Cantuar. Archiepifcopus , cum luo pallio , & prrdifti epifeopi & abbates , finito concilio, fic confeftis negotiis fuis , fani fle incolumes redie* runt. (Richardus Hauguftaldenfis hare omnia fupraferipta habet.)

In bcc amcilie, tefte Mattrin Parifio , ipfo ju- k»» Uo.tn W'.'nMnM.r.. ZmyIL.» bate legato, Henncus wtntonienus epifeopus , Kichardum de Batuneis, diaconum ordinavit,fle ipfa die , dum ordines celebrarentur, Tbeobaldus abbas Beccenfis in archiepifeopum Cantua- r— —-r————'1 ———-·->·- Cantuaricnfis Hierania pnsfcute. Qii abepifeopo confiecratus , cum legato Romam profeâus ζ eft, ub< a papa Inoocentto pallium fufeeptt. *1 dem brief aaeffaaar Mritthmo Parifio Htmcus Hur.- tindmiariis.*

Iridem privilegia farituarii Veflmmafter. confismantor, Kt habetur m lib. MS. nrundem.

■X OBSERVATIONI ANCL1CANA.

Muth. Paribas in ecclelia S. Pauli habitum refert hoc coccilium ; cattari in S. Perri . *ttec* eauia , quod res de quibus Paribus loquitur, fsAse fine ia fabooe "apiaret"? Jidrikw^Tdiirta re«>» Srephud)
3 Theobalêô·» taterfaifla Cantuiric archicpifcopom : 1"·» *«">' ««M1" -'«'■". ?* Mattfaw ctum Parifc conflat aum inibi eie&om fuifle archiepifcop*cu<n dum ordines celebrarentur, quod fub bœ concilii fuifle nderur: eumque protinus confecratum (ut Ro&nfis hifloria perbibet) Stephani ch*rt- 1t*bfcnpjfle.

t» AD CONCILIUM LONDINENSE

nfirnv 1138. *habitum.*

ADDITIO.

I, M..a S.ppi Toe. II H< «·< *Ç^Umtlu iMdtmvf emo>u./, ex δp*'™**0 n' II.Q* K-S *amcil. .Anglia effert Labbeus, eofque reprefen-* lit *to. L* Mg. 41 f. fw *dein pag.* 417. *ahis plane ab iii diverfas canones fub ejus tourism*, fis camilit anni* 1138. *titulo ex MS. codice collegii S. Jr. Baptifla Oxfdr<he*fis exhibet. ofn revera utroque tamnum filioge ad unum idemqm concilium pertineat* *affirmare* non *aufim ; cum trim Loadim*fia concilia duo per fmtederitt bos amtot convenerint , quorum alterum eft auri* IIJ7· «d *ex Pagio profert Kemtus Labbei editor, tf *ji/fakr per incuriam omittit ; alterum vero coivit anno* 11jS- *fieri utique potuit, ut fuam fingalacanoaum illorum colleClionem vindicent. Vtcumque res bobcat fefe, en canamt codicis Oxorie^fis.*

CON CILII LONDINENSIS CANONES.

Juxta MS. Cod. in colleg. S. Jo. Baft. Otcan.

SAndorum Patrum vefligiis inhxrentes novis moribus nova remedia procuramus. Statuimus igitur, ut fi quis potfeffiones ecclefiafticas invaferit, diripuerit, vel depopulatus fùerit, vel quoquo modo diftraxerit, anathema fit.

Si quis clerico , vel aliis ecclefiailicis perfonis manum injecerit, vel in carcerem , vel in vincula miferit , vel redemerit, anathema fit, necfolutionemmereatur (nifi mortis articulo inflante}priufquam a domino proprio folvatur. Locus vero, in quo clericus , vel alia ecclefiaftica perfona tenta fuerit, vel vinculis mancipata, & omnia circumjaceotia caftdla & rura, civitates etiam vicinae , qux capientis, vel tenentis fuerint, a divino officio ceflent, & cum lugente lugeant.

Prohibemus etiam ne facrum oleum vel fchifma contemptoribus, vel excommunicatis tradatur. Tradetur autem cum hac obfervatione archidiaconis, ut & epifeopi de ipfis fecuri fine, & archidia*coni de presbyteris , quod ipfi prxlatorum mandatis & ecclefiailicis praeceptis per omnia fine parituri.

Clerici, qui excommunicatorum conflitis & negotiis communicant, vel in domibus & familia eorum verfantur, quamlibet nobiles fuerint, tam ordinis fui , quam beneficiorum ecclefiaflicorum peri, culo fubjaceant, nifi a fummo pontifice veniam mereantur.

Prohibemus nihilominus, ne divinum officium celebretur, fcilicet nec campana pulfetur in urbe , vel in caftro, vel in Erure, fi aliquis excommunicatorumprxiens fuerit,

Statuimns etiam, ut excommunicatorum corpora infepulta maneant; qui vero ea infra coemeterium, vd in lapide, vel in ligno, vel extra, in aqua vel in domibus clericorum pofueric, a factrdote ejufdem loci excommunicetur, necnifi ab epifcopo ejufdem provinciæ folvatur, unius anni poenitentia corrigendus.

Si quis epifeoporum, vel faccrdotum ali-

aliquem vinculo anathemati* innodare· A ------ —"ric, 'i,e metu ‘‘orti* vel imminentis Christi periculi, ve! animo fraudandifatisfa&onem infra certum terminum promiferir, & ob hoc folutionem meruerit, nifi infra terminum folvat, quod promifit, morte praeventus, maneat infepulrus; fi vero fine termino hoc promifetic, & infta tres menfes non folveric, fimili poena teneatur.

Decernimus ut facerdotes, qui divina officia celebrare inhibiti, nihilominus celebraverunt, & ob hoc anathemate vinfti funt, degradentur, & bonisecclefiaflicis priventur, nifi a domino proprio B veniam confequantur. Qui verò eandem fententiam nondum pafli funt, nifi infra XL. dies refipuerint, eadem poena pleâantur.

Prohibemus omnibus presbyteris, ne capellaniam potentum fufeipiant, vel in curiis eorum adminiftrent, nifi per manum epifeopi ejufdem dicecefis ad hoc ingrediantur (aeramento adftri&i, quod epifcopalibus mandatis (femper) atque per omnia obedient, quod excommunicato* ad divina officia non admittent. Quivero contra fecerint, ab ordine pariter & beneficiis ecdefiafticis cadant. Clerici, qui ab alienis ecclefiis dominorum vel parentum fuorum, vel aliquo modo fine auftoritate epifeopi ejufdem loci reditus perceperint, pariter ipfi & fautores fui randiu anathemati fubjaceant, donec ecdefias, & omnia quz inde perceperint, in integrum fpoliatisreftituant. Sacerdotes vero qui interim per ipfos in eifdem ecclefiis âdtniniftraverint, memorata pena feriantur, & itrfuper degradentur.

Qui fciens communicaverit excommunicato', tanquam ex nomine excommunicatus habeatur. Si vero rex communicaverit, in quemcumque locum venerit, przfente excommunicato, nec divinum officium celebretur, nec campana pulletur. Quod fi capellam curiz vel facer/^otes loci celebrare przfumpferint, illico ab epifeopo ejufdem loci excommunicentur, & ab ordine cadentes ecdefiafticis beneficiis careant.

Qui ob rapinam vel invaGonem rerum ecclefiafticarum anathematis gladio percuffus ad fatisfa&ionem venerit, nec damnum refercire poterit, antequam abfolvi mereatur, facramentoadfiringatur, fe annuatim, ficut tunc ei injundlum fuerit, foluturum, donec totum perfolveric. ANNO CHRISTI

Pratcipimus ut quoties aliquis epifcoporum alii confratri, vel coepifcopo denunciaverit, fe canonicam juftitiam in pofteftionem, vel in perfonam alicujus exercuifte, poftulans, ut & ille coepifcopus eamdem juftitiam denunciet, autfaciat, illico fine dilatione obtemperet, aut periculum ordinis incurrat.

Prohibemus & modis omnibus interdicimus, omnes exadiones, & indebitas caftellorum operationes fieri. Si quis de redemptione clericorum fciens aliquid perceperit, vel obfides eorum tenuerit, vel ipfos anathema fit.

Prohibemus & modis omnibus interdicimus, ne facerdotes, diaconi, fubdiaconi, exa&ores vel przpoGti Iaicorum exiftant. Quod fi exiftere pratiumpferint, anathematis gladio percellantur, deinceps a beneficiis ecdefiafticis cadant.

Prohibemus omnibus modis facerdotibus capellanis, ne divinum officium in munitionibus & turribus celebrare przfumant, poftquam in ecclefia alia ejuf. dem loci prohibitum fuerit; quodfiprxfumpferint, ab ordine pariter & bonis ecdefiafticis cadant.

Przcipimus ut ante proximum Pafcba corpora nominatim excommunicatorum in coemeteriis fcpulta, inde exportentur, provideantque univerfi epifeopi, ut hoc fine fraude effedui mancipetur, ne for D te alia pro aliis exportentur. Deus unus eft. In quo nifi unde fuerint pafloresee. clefiz, nec poterunt fubditis juftitiam re. de exhibere. Hinc eft qubd & nos epifeopi ad invicem colligati fumus.compromittentes, quod juftitiam refte exhibebimus. Sciat itaque unufquifque, quia quod quis dicit veritati debet, & quod promittit fidei.

NOTÆ DAVIDIS VVILLINS.

IN hoc concilio chart* regis Stephani, privilegia ecclefi* VVeftmonafterienfis confirmaaa, (eoae in bibi. Cotton. Fauflina A. III- f- do· adiervatur) lublcripta fuifle dicitur e rate, retina Matilde, archiepifeopo Theobaldo tq. epifeopi*, & t. abbatibus. Cum autem fupra ex Rich. Hagnftaldenli metropoliticam fedem Cantuar. fub initium concilii vacare dixenmua, brevi codicis hujus Ac Matthe Parifit aflertionea de Theobaldi eleftione, Ac conlecratione dilcutiemus. Tempus eleftionis Theobaldi ia aichxpilcopun-. Gervalius, Dorobernenfis monachus, fub finem hujus concilii iocidifle ait apud X. feriptores coi. MOOCXLVIIf. Sa/ate pr^drAa mutti·, fir 4Miia/fee ia /«< redeeatif·*, Jtmuat friv Catas, titltft* ttu» alifluiai f» titMft a rrgt , fr^/rate fiatal CT rege, tuMtutllii prnmtw & ntfetfit .jbuli*, rltgit TbnbeUtu» Bretrajm ʌΛ rrg>w /a·.?^ Caat. ectitfi* praaitM iMate «ete Nalair. Addens, arfhrfiitapu* a /rgase d. idea Jaaaarii aaae MCXXXIX. Cantaarrar fate teefeeralaaa· Illi aiïenfum prebent Simeon Dunelm. prior Haguflaid. Birchington. in vit. archiep. Cant. Chronicoo Mailroa, 8t Radulpbua de Dictto. Hoc tempus autem cum contradetur diei Ac menti lubirriptionis chartae VVeflmonafter. utpote qua primo concilii die decembris fa&a fuifle dicitur, chartam hanc falfitatis arguere haud dubitamus. Accedit quod rex Stephanos non tigillo fuo, fed tigno Dommic* crucis chartam hanc confirmaverit, quod notorium indicium efl, fpuriam eam efle, cum chart* poft tempora Guilielmi 1. non tignis crucis, fed figilha munire ac corroborat* fuerim. Martheum Paritium quod attinet, hiftoriam regis Joannis, At Henriei 111. ab ipio concinnatam maximi facimus, in reliquis autem Ktatem ejet longe antecedentibus n**is abundare feriptores co*vi uno ore reflantur. Hallucinarus eft igitur in hujus concilii bifloria affignam ecclefiam S. Pauli London, locum concilii, qu* ordinationis Richatdi de Belmis Ac ordinum

£a» rel«br»t©r<MB fuit ; cum hoc omiws, illud nemo abut ex hiflorici* afferat. Dead· elaftum ГηίПβ . -----, Brfcenien» abbatem in archiepiicopum Cane, tempore h. e. iub finem concilii cuaAi fatentur *i* ab epifeopo Wnt< nienfi ibi conlrcratum fuifle, omne* , ut Cupra diximui , nexant. Si conjcAutz bic locos effet , Mat* ,t,eurl incuriae ablolvejemu* , eam io fcnbam ipiiui conjiciendo , qui pro *ei efi/cep»* , legere dcbuiffet t» *er· lUtfijif*"··* <<

iNNi) CHXISTI — ANNO CHIUSTI

& SYNODUS PROVINCIALIS COLONIENS1S

Sub Arnoldo anno Mcxxxvin. habita,

Solemnii decifa de prime loco inter Bonncnfemt tf Xantenfem Procter.

IN nomine fanâr, & individur Trinitatis. Arnoldus Divina clementia favente Colonicnfis Archiepifcopus . Aliter pax ecclefiz ftare non poteft nifi unufquifque frater fui prioratus locum, ordinemque agnofeat, dc eo contentus intra propriam menfuram fe contineat ; hanc igitur rationem attendentes , dc unicuique fibi debitum locum, & ordinem in Ecclefia fervarecupientes, fcire voluimus tam pnefentes, quam futuros cunâos Eçclefiz Przlatoe, dc fubditos qualiter unius diiceptationis fcrupulum ufque ad noftra tempora indifcufliim jufto judicio terminavimus. Erat nimirum inter fratres antiqua , d(interminata quztlio eo quod przpofitus S. Gereonis adverfus Bonnenfem, ôç Xantenfem Przpofitum de prioratus fui ordine , dc loco femper difeeptaret, namque ipfe fuperiorem eis locum in Choro S. Petri, dc in publicis proceflionibus, ac conventibus habere deberet ; contra illos fe fuperiorem habiturus locum una ratione affirmantibus ; ex qua duceptatione fimultates , dc odia nafeitura timuimus, nifi rem jufte terminaremus. Utriufque igitur partis petitione przdiftis przpofitis die, ac Joco prxfixo audientiam dedimus. Dato igitur utrique parti pro locutore afleruerunt venerabiles ftj'res Gerardus Bonnenfis Przpofitus eb hoc fibi locum fuperiorem deberi , quia Ecclefiz noftrz Archidiaconi eflent, dc illis Eccle- fi.> przfiderent, quibus archidiaconatus a prima conftitutione adjunâi eflent, dc quia in generali Synodo, dc ceteris conventibus publicis a latere noftro refiderent, dead traftanda, fiveinvenicqda, leu promulganda judicia poft reliquos archiduconos noftros primi client , e contra frater Bruno S. GereonisPrzpofitus dixit, quodobhoc fibi locus fuperior deberet, quia fui prxdeceflbres eum eatenus habuiftent, quod tamen reliquus clerus non fatebatur, nam etfi ipfe de fui przdeccflores aliquando fuperiorem locum occupaffent, ramen res femper in lite permanfit ; deindc cum utraque pars ad tenorem utrarumque rationum judicium expeteret , a venerabili fratre noftro Arnoldo majoris ecclefiz przpofito judicium quzfivimus, quo inducias poftulante adhuc fub judicio pendente negotio , ne quod temerarium judicium prxeipitaretur, Venerabilem Donum Tietuvinum, S. Rufinz Epifc. qui tunc Coloniz fiait ad hanc caufam accivimus dc dominumAlberonem Leodienfem Epifc. AndreamTrajeftenfem Epifc. Wemerum Monafterienfem Epifc. Udonem Ofnaburgenfem Epifc. Embriconem Wifeburgenfem Epifc., quibus rd geftz ordinem di* ximus, dequid eis de judicio videretur, interro». gavimus. Hi vero auditis ucrobique rationibus fecundum judicium & confuetudinem omnium aliarum Ecclefiarum adjudicarunt Archidiaconis fuperiorem ubique locum: judicium ergo datum hoc modo & in noftra pnefentia ac venerabilibus Epifeopis dc clero approbatum auâoritate S. Petri, dc e noftra venerabili Gerhardo Bonnenfi Przpofiro, dc eorum fucceflbribus rum Ecclefiis in Suum confirmamus, defub is ne aliqua in pofterum perfona revocet ad litem, quod femel judiciario ordine debitum accepit finem , dc ut inconcuffum judicium permaneat , przfentem paginam figillo noftro fignari dc teftes ejus rei fubternotare curavimus, quorum hze nomina funt : Albero Leodienfis Epifcopus, Andreas Trajeâenfis Epifcopus, Weroenis Monafterienfis Epifcopus, Udo Ofemburgenfis Epifcopus, Embrico Wirgebungenfis Epifcopus, Nicolaus Camerazenfis Epifcopus , Arnoldus Majoris Ecclefiz Przpofitus , Waltcrus Decanus , Gerardus Abbas S. Pantaleonis, VZilhelmus Abbas S. Martini, Rudolphus Tritienfis Abbas, Cuno Sybergenfis Abbas, Fridericus Campenfis AbbasTiebaldus S. Severini Przpofitus, Bemo S. Cuniberni Przpofitus, Beringerus S. Andrez Przpofitus , Fridericus SS. Apoftolorum Przpofitus, Wilhelmus Sanâz Marix Przpofitus, vodefridus Subdecanus, Sigeboldo Cantor, Obertus fcholafticus, dc totus S.Petri Conventus, cum reliquisEcclefiarum aliarum Prioribus, de S. Gerrone Ruberto Decano , de S. Severino Alberone Decano, de Sanctis Àpoftolis Ampldo Decano , de S. Cuniberto Voickoldo Decano , de Sanâa Maria in gradibus Voievino Decano, de S- Georgio Friderico Decano . Ada funt Coloniz anno Dominice Incarnationis millefimo centefimo trigefimooâavo indiâione prima regnante Corsedo fecundo anno Regni ejus primo. j.

*1^0· 'loOΓ «âQk

f« Mi-4

Çy KARLEOLENSE CONCILIUM IN SCOTIA

jfmto 1138. *celebratum.*

C»ir. B'.t. <» I P <<l. r. kh. H.-

COncilium hoc ab Alberico, Hoftienfi epifcopo, papae in Angliam & Scotiam legato, apud Karlel celebratum eft j ad corrigenda ca, quae in ecclefiis Scotiae , ob difeiplinz & regiminis negleüum correftione indigcbant. De eo ita loquitur Job. prior Hagu- „ ftaldenfis apud decimam feripturam pag. 264. Albericus Hoftienfis profeâus ad regem Scotrae, reverenter receptus eft a fratribus Haguftaldenfis ecclefiz, & Aldulfus epifcopus cum eo , Ante triduum autem adventus ejus ad locum illius Eadganjs, filius Cofpatrici comitis, cum fa* tel-

ANNO CHRISTI

tdlitiis fub eraperct c caflris regb Scoti®, prr-4& -d*m agens de quadam villa territorii Haguftaldenfa. Irruerunt etiam in quasdam villam fra* irum Haguftaldenfis, inierfc&fque tribus hominibus fratrum, & capta prxdaemfdemvici,prio* rem Hagnftaldenfem, quem contigit eadem node ibi addle, contumeliis dc ludibrio dehoneftavtrunt. Super injuria hac fatis compotienti animo legatus regem expc&ilavir apud Karlel, dc ad corrediooem violenti® huius animos regios miduxit. Per triduum vero ctun epifeopis & principibus regni Scotiae, qui ei ex regio praecepto ibi occurrerant, qu® corrigenda erant correxit, qu® ftatuenda erant (latuit. Aldulfumepiûo-. pom in gratiam ejufdefa regii, & in fedem fuam de Karlel recipi impetravit. Johannem Glafguenfem epifcopum, qui omiflbepifcopali officio apud Tironas monachatui fe contradiderat, exapoftoliea aufioritate revocavit. Scottos qtsoquedc Ptdos in boc fibi acquiefcentes habutt, ut infra fertum S. Martini omnem captivitatem ad Karlel reducerent, & libertati donarent, nullufque eorum ecclcfias violare, fœmineo fexui, vel pueris, vel fenibus exdem inferre ulterius prxfumeret. anno

ea· VETIC ENSIS» SEU uzetensis synodus

Js tufis iKtltfa ic Sttisa» intn' nusachf Cafa Dei & Tyberinenfis ʌ *Gnidene Cardinali J, S. L. una* 1139.

ANno 1134* Guido cardinalis A. S. L. cum B tribus archiepiicopts litem inter monachos Cafia Dei dc S. Tiberii Agatbenfis definierat fed cum nihilo fecius diffidia perfeverarent, ventum eft poft quinquennium ad concilium Uzetenfe, in quo paftionibus quibufdam utrinque firmatis lites ceflarunt. In to.VI. annalium ord.S. Benedifti append, pag. 619. nu. XXIII. leguntur ejus conventionis leges in ea fynodo confirmat®, quas hic profero.

GUIDONÏS CARDINALIS ET A. S. L.

Epiftola ad Ademanun Abbatem S. Tyberii» de ecdefia de Beciano. fx Dei, dc e

Gaido diacs'»/ *apofloiica fidis legatus & cardinalit, cartjjufso* i» Pmvmo *fratri Adcmaro ahhati Tfrtrii falatnn.*

ti ‹ vm. ^7.* n». Lo«.

TNter monafterium S. Tyberii, cui Deo auftore pn*fle dignofeeris, & monafterium Cafx Dei fuper ecclefia de Beciano controverfia eft a longis retro temporibus ventilata, unde nimirum uttumuue coenobium multas dc difficiles fatigationes fuftinuit, dc plurimum occafione tuende ju- p ftitix quafi in vacuum laboravit. Cxterum ficut a domino noftro papa Innocentio in mandatis accepimus, termino adUticenfem ecclefiam conftituto, veftras dc alterius partis allegationes diligenter audivimus, perfpeximus inftrumenta, dc teftibus, qui ab utraque parte producebantur, ©xaminatis, fecundum quod di&aret juftitia confilio fapientum dc diferetorum virorum, qui convenerant, ferre fententiam parati eramus. Cum autem placuit ei, qui multorum dc diveriorum hominum gentes unius efficit voluntatb, ut fuper hac caufa finem laboribus veftris imponeret, dc monachos S. Tyberii atque fratres Cafx Dei — ad concordiam revocaret, favorem fiipemc de* menti® imitantes pro pace inter vos dc illos, prcftante Domino, componenda cum domino Guilliehno Arelatenfi archiepifcopo, fedis apoftolice legato, cum venerabilibus viris P. * Nicen- * Agathenft, G. * Nemaufenfi, Johanne Vivarienfi, dc G. * Uticenfi epifeopis P. S. Ægidii, de Johanne S. Elidii Caramootenfis abbatibus, dijigenti efficacia laboravimus, dc aflcnfu noftro, & abbatis ac fratrum Cafie Dei, concordiam fic per Dei gratiam compofuimus, ut videlicet tu, dilefte in Domino frater A. abbas, atque fucccflores tui, dc per vos pariatum beati Tyberii monafterium ecclefiam B. Petri de Beciano cum decimis dc omnibus aliis, qux ad eam pertinere nofcuntur, libere dc quiete de extero jure habeatis, dc abbas dc monachi Calx Dei tam prxfentes, quam futuri ecclefiam B. Martini dc Valentiniacis, cum omnibus, qux ad eam ÇTtinent, qux utique juris erat monafterii S. yberfi, copceffione venerabilis viri R.. epifeopi, dc canonicorum Agathenfium, detua, ac monachorum tuorum, deinceps libere, dc quiete omnino poffideant. Per fingulos autem annos in folemnitate pentecoftes XV. folidos Malgorienfis monetx dc bonis ecclefix B. Petri de Beciano vos dc fuccefforcs veftri abbati dc monachis Cafæ Dei, ac fucceffioribus fuis. Ita tamen quod, in eadem ecclefia de Beciano monafterium Calas Dei, neque jus proprietatis, neque jus poiTcifionis deinceps habeat, nec vos ipiam ecclefiam, vel qu® ad illum pertinent, ejufdem monafterii nomine poffideatis. Si qua vero vel donafione aliquorum, qui habitum religionis, vel in vita, vel in morte, ut in monafterio Cafie Dei fub eodem habitu vivere proponerent, fufeeperunt ad ecclefiam de Beciano non pertinentia monachis Calx Dei collata funt, vel emptionis titulo altqua que non funt de jure Becianenfis ecclefix adepti fuerint, in noftrum abfque contradiâione pol&deant, in fcrragine quoque, qux viridarium dicitur, illam habeant tafcham quam emerunt a laicis, & vos terne culturam. Portio illa, quam laici morientes, quorum corpora in ecclefia de Beciano, vel in monafterio veftro fepulta funt, ibidem pro animarum fuarum falutc reliquerunt, nihilominus habearis. Hanc igitur concordiam inter vos, fit prxdiâum abbatem & monachos Cafta Dei, favente divina clementia ftabilitam ex au&oritare S. R. E. & domini noftri pap® Innocentii confirmamus, & ratam perpetuis temporibus permanere decernimus. Aâa funt hxc apud fedem Uticenfem anno Incarnationis Domini MCXXXIX. indift II. pontificatus domini Innocentii pap® II. anno X.

Ego Guido Diaconus cardinalis A. S. L.

Ego Guillehnus ArcUtcnfis ecdefi® archicpifcopus A. S. L.

• F«·· o'.ıû'ZΪΓ *Co‹rlH a. t».»><·.

ALIA

ANNO CHKisn

ALIA EJUSDEM CARDINALIS EPISTOLA

Ejufdem argumenti.

*k'enereèiiikui Ü prudnlikui viril Arck. farkotrufi trchirpifcopo, tctlrfie Ammm legeto, & R- A-gAtbcnfi epifeopo , Guide ftuAe upoftoitee fedii cardineiii diecoum Ÿ legelui, fil*teut.*

VEniens ad noftratn prrfentiam vir boni tes fiimonii AdemaruS S. Tyberii aobas, tam viva voce, quam per inftrumenta , quz attulit nobis, liquido intimavit, quia tuz follicitudinis B fiuuium , atque diferetio ; domne archiepifcope : religioforum virorum A. bonz memoriz Agathenfis, Johannis Nemaufenfis. P. Lutevenfis , & R Magalonenhs epifeoporum confilio reftitutionetn ecclefix dc Beciano B. Tyberii monafterio ad'udicaverit, quod utique dominus papa Innocentius, tam per querimoniam bonz recordationis A. abbati* contra ejufdem ccdeCz monachos fibi expofitam, quam per tuam ei pofttnodum nuntiatam , ficut ex literis ejus apparet , ratum babuiilê cognoicitur . Et nihilominus venerabili* frater R. epifeopus , antequam conjectationem fufeiperes per apoftolica tibi feripta mandavit, ut datam fuper hac caufa fententiam faceres obfervari, & monachi ad cum accederent de contemptu fatisfaduri ; hzc autem in nullo fuifte fervata , & prrfatus abbas cum fratnbus fuis valde conqueritur, & nos miramur nimium, ac dolemus. Ut ergo & domini pape mandata, & fadum a nobis judicium firmitatis vigorem, & robur obtineat , prudentiam veftram rogamus , quatenus pro B. Petri reverentia, fub cujus utique tutela praefatum monafterium, & protectione confiftit , ipfum caritatis intuitu diligaris, manuteneatis, & a pravorum hominum deffendatis incutfibus , & jufte prolatam de negotio ifto fententiam abfque dilatione faciatis mancipari effedui, & firmiter obfervari. %»

C**J'*^. ,,,,

r—C ONCILIUM LATERANENSE II

ANNO CHRISTI

generale

Sub Innocentio II. fummo Pontifice.

Hi/kria ejufdem Concilii.

>'tbhn T_jOnoiio II. Callifti fucceflort defundo, ma-C r› AA jor card naltum pars Grcgorium S. Angeli diaconum cardinalem fumtnum pontificem elegenmt, qui deinde Innocentius II. diffus eft. Nonnulli vero Petrum Leonis potentifflmi Romanorum civs filium pfcudopontificem crearunt; quem Anadetum II. appellarunt. De utroque S. Bei- ,i· ,, nardus hxc icribit ; Duo itaque, inquit, iunt, ,, de quibus contenditur, quiinam eorum redius „ videatur -papa . Quorum primo quidem fi per- ,, fonas compares, ut neutri iane vel derogate ,, v;dear vel adulari, dicam quod dici paffim re- ,, penes, & neminem arbitror diffiteri: quia si- ,, deltcet, Innocenti) noftri vita vel fama nec** xmulum timet , cum alterius nec ab amico „ tuta fit. Dctnde, ii clediones ducutias , no- ,, ftn itidem mox occurrit & promotione purior, ,, & ratione probabilior, Λ prior tempore Pot- . ro dc tempore confiat. Reliqua duo, merita ,, probant, & dignitas eligentium. Hanc enim, .. ni fallor, partem ianiorem invenies, tam epi- , fvopos, quam cardinales, diàconos, five pres- ,, bytcros , & quorum maxime inrerdl de ele- „ dione iummi pontificis, & quanti in eligendo „ juxta Jcit.i patrum luthuanr. Quid & incon- ,, fecrationc' Nonne Olbcnfem ad quem fpccu- ,, hier fpecut habemus ' Cum igitur & electus ,, dignior, & cledio ianior , & adio ordinabi „ lior teneatur · qua ifii ratione, imo qua con- ,, ternione, contra jus & t.is, & vota omnium „ bonorum invnx, & renuenti Dei ecclefix prx- .·» ,, ficcre alium , & illum deponere tentant ' Et „ alibi, de Innocentio loqutus; Merito illum , „ inquit, recipit ecclefia, cuius opinio elatior, ,, & eledio lanior inventa efi: nimirum eligen- ,, num numero vincens & merito. “ Hxc S. *bb>. Bernardus Petrus Leonis propinquorum viiibu^ **" innixus, S. Petri bafilicam cxterafque Urbis ecelciias invafit : & Innocentius pontifex una cum cardinalibus coadus ab Urbe dikciln , AmGalLjiam fe contulit : ubi a rege & ab epifeopis ut verus pontifex recipitur , Jubetur , & colitur. Gallix regent eft imitatus Hcnricus Anglix rex, ac Lotharius Romanorum imperator cledus, cum epiicopis, & optimatibus Teutonici regni . Neque in Gallia tantum aut Germania Innocentius legitimus pontifex habetur, fed etiam in Etruria feu Tulcia, Campania, aliifque prope innumeris regionibus atque provinciis, ut fertbit S. Bernardus : qui magnum Innocentio adjumentum attulit in hoc fchifmate confutando, tum apud imperatorem, tum apud reges, ob eximiam <\ dodrinrr & fanditatis opinionem, atque ideo apud eos audoritatem . Innocentius ex Gallia in Italiam reverius, Lotharii imperatoris viribus adjutus, iehifmaticos rcprciJit, & Petro Leone pleudopomihee mortuo, is, qui in ejus locum a ichifir.aticn luffedus fuerat Viftoris nomine appellatus, pontificalibus veftibus depofitis, ad pontificem fe contulit . Iis temporibus non fchiimaticorum tantum fadionibtts Dei ecclefia perturbabatur, fed haereticorum etiam novis ac diveriis dogmatibus oppugnabatur . Petrus de Bruis hac tempeftate exortus eft : adverfus quem Petrus Cluniacenfis difputans, cju< hxrefes recenfet Et pumum quidem: Negat, inquit, parvulos infia i.itclligibilem xtatem conftitutos, Chrifti b.iptiitnate poffe falvari, nec attenant fidem poflé illis prodefle , qui iua uti non polium . Deinde templorum vd ecclefiarum fabrica n fieri non debere fadas iniuper februi oportere : Ncc cfle ucccftaiia Chriftianis facra Joca ad adorandum. Tertio, cruces facras cvnfiingi prxcipi: A fuc cendi· quia fpecies illa vel inftiumenrum , quo Cfiriftus tam duc tortus, tam crudeliter occifu* efi , non adoratione, non veneratione , vel aliqua iupplicatione digna efi : fed ad itluonem to' mentotum A mortis vus omni dedecore dehoneftanda . gladiis concidenda , ignibus fuccendenda cil . Quarto , njn iolum vc.-.tatcm vorpor s & fan-

Ef»a. B.n>. Lih

ANNO CH»I»TI '•ls

fanguiais Domini quotidie & «iüdiie per facra-A mentum in ecclefia oblatum megat, fed omnino illud nihil rile, neque Deo ofiferri debere deternit. Qun.ti, *facrihcia*, oblationes, elcemofynas, & reliqua bona pro defundis fidelibus a vivis fidelibus ùâa deridet, nec ea quempiam mortuorum vel in modico porte juvare affirmat. Narrat etiam Petrus Cluniacenfis jure hunc hereticum concrematum: cum antea impius ille cruces Dominicas in uputn congeftas concremaverit. Huius Petri de Bruis impias hxrefes fecuti funt pene omnes qui poft illum fuerunt hstretici; ul merito hrreticorum parens dici podit. Quin etiam Arnaldns de Brixia illius feftatnseft errores. „ De quo hoc Orto Frifingenfisferibit: „ Is - Audio e Galliis in Italiam revertens, re- B „ ligiefum habitum, quo amplius decipere pof- „ fet, induit: omnia lacerans, omnia rodens, n nemini *parcens*: clericorum ôt epifcoporum dt- „ rogator, monachorum perfecutor, laicis tan- „ tum adulans. Dicebat enim nec clericos pro- „ prietaiem, nec epifeopos regalia, nec mona- „ chos pofteifiones habentes, aliqua rationepof- „ fe *fahari* : *cunctaque* hard principis elle, ab „ cjufquc beneficentia in ufum tantum laicorum „ cedere oportere. Pneter bare, dc facramento „ altaris, de baptifmo parvulorum, non fane „ dintur fcnhiTc. Hrc Otto. " Q>are Innocentius pontifex, tum ad hxrefes damnandas, tum ad fchifmalicos reprimendos, ac depravatos mores corrigendos, prsedcctiTbrum fandorum pontificum »»*mpla fecutus, univerfale Come indixit concilium & convocatis cx univerfis Chriftiani ctfcis pailibus patriarchis, archiepifcopis, &epifeopis, & aliarum ecclefiarum praelatis, mille circiter convenere, ut gravilfimi illius temporis feriptores teftaorur: & in Lateranenfi ecclefia illud celebrandum curavit. In quo hxrttici damnantur, & inter ceteros Ama ldus de Brixia, qui tum in U>be degebat: Petii Leonis, aliorumuue fcbifmsticorum afta refcindunlur : & ad prifl-twm ecilefiafticam difciplinam reftituendam aliqua ftetuvntur *decreto* I Inter que illud praecipuum. Quod, cum per id tempus facerdottbus & clericis honor, quem par erat, non deferretur, iefnentiam excommunicationis tulit ponti-D fex in eos qui violentas manus in clericos injecerint Prohibuit etiam militum tomeamenta, in quibus cades hominum & animarum pericula femper imminent. Que a pofterioiibus pontificibus & conciliis & inuovata & confirmata fuero.

TITULI CANONUM.

Concilii Laterancnfis Generalis.

AB InNOCLNHO PAPA II. CELEBRATI.

I. *Dt fimoniace ordinatis.*

II. *Ut pro beneficiis (j rebus omniini facrit nihil detur,*

III. *Ut excommunicates a fas epifeopis nullus recipiat.*

IV. *Ut careant btneficiis ecclefiafiicis qui admoniti officii ab epifeopis, emendari nolunt.*

V. *Nc clericorum monentium bona diripiantur.*

VI. *Ut fubdiatom uxbrati, aut concubinam, esgkio tf beneficio careant.*

VII. *Ne Miffas facerdotum uxoratorum vel concubinariorum audiat.*

VIII. *Ut fanffimoniuJai non nubant.*

IX. *Ut monachi tJ regularet canonici, leget temporales tP medumam non difeant.*

X- Ai» *laki decimas vel ectlèfiat retineante tfi.*

XI. *^uxuem pomma femper fetura effe debeant.*

XII. PmcÂmi *dubus tregua cidlodienda.* C

XIII. >» qfcwn/.

XIV. *Ne militet m nundinis tW feriis decertent.*

XV. *Ut extommuxicetur clerici percnffhr, & qui manui injecerit m eum φú ad ecclefiam vel c«xmeterium ccnfait.*

XVI. *Ut nullus beneficia hereditario jure fibi venditet.*

XVII. *Ut tonfanguinei wn conjnnguniar.*

XVIII. *De incendiariis.*

XIX. *^ epifeopo qui excormtunicatum pre mccadio abfotverit.*

XX. *Ut princspei cmfultit epifespis juftitiam faci ont.*

XXI. *De filiis prt'hterorum.*

XXII. *De falfa panitenti*.*

XXIII. *De ht qui facramenta damnant.*

XXIV. *Ne pre cbrifmate, oleo fare, & fepultura, pretium exigetur.*

XXV. *Ut beneficia de manu laica nulbts accipiat.*

XXVI. *Ut faxdtimonialci in privatis domiciliis non habitent.*

XXVII. *Ne fanDtmoniaht cum canonicit vtl monachir pfalLmt tn eodim choro.*

XXVIII. *De cleDkm Epifcoporum.*

XXIX. *Dt ballifiarus & /agittariis.*

XXX. *Ut ordinationes a fihifm<tticis faSa, irrita fint.*

CANONES.

I. *Dt fimonkct cardinatis*

Statuimus, fi quis fimoniaceordinatus fuerit, ab officio omnino cadat quod illicite uiurpavjt. ««*.'

II. *Ut pro beneficiit & rtbut omnibut focrit ntbtl detur.*

Si quis przbendam, vel prioratum, feu decanatum, aut honorem, vel promotionem aliquam ecclefiafttcam, icuquodhbee facramentum ecclefiafticum, utpotc chrifma, vel oleum fandum, coniccrationes akarium, vel ecclefiarum, interveniente exccrabtli ardore avaritir per pecuniam acquifivit: honore male acquifito careat, & emptor, aeque venditor, & interventor, nota infamtz percellantur. Et nec pro paftu, nec fab obtentu alicujus confaetudinis ante vel poft a quoquam aliquid exigatur, vel ipfe dare przfumat: quoniam fimoniacum eft: fed E libere, & abfque imminutione aliqua, coilla fibi dignitate atque beneficio perfruatur. c "

III. *Ut ctcccmmuukatot a fuit epifeopis nullus recipiet.*

A fais epifeopis excommunicator, ab aliis faicipi modis omnibus prohibemus. Qui vero excommunicato, antequam ab eo qui cum cxcommunicavetic abfolvatur, ■« c»~ **'**£

tur, fcienter communicare prxfumpferit, A P*ri fententix teneatur obnoxius.

IV. *Ut tereant beneficiis tttltfioflitit fuiod· moniti officit ob tfiftopit, emendari nolunt.*

Prxeipimus etiam quod tam epifcopi qaam defici, jn ftatu mentis, in habitu corporis, Deo & hominibus placere Audeant, & nec in fuperfluitate, fciflura, aut colore veftium, nec in tonfura, intuendum, quorum forma & exemplum efle debent, offendant afpeâum: fed potius qux eos deceat fanAitatem prx feB ferant. Quod fi moniti ab epifeopis, emendari noluerint, ecdefiafticis careant beneficiis.

V. *Nt tlcritornm moritntium bone dirifiontur.*

R.niNM autem, quod in facro Chalcedonenfi conftitutum eft concilio, irrefragabiliter confervari prxeipimus. Ut videlicet decedentium bona epifeoporum a nullo omnino hominum diripiantur, fed ad opus ecclefix & iuccefloris fui in libera crconomi & clericorum permaneant po-C teftate. Ceflet igitur de extero illa detcftabilis & fxva rapacitas. Si quis autem amodo hoc attentare prxfumpferit, excommunicationi (ubjaceat. Qui vero morientium presbyterorum vel clericrrum bona rapuerint, fimili fententix iubjiciantur.

VI. *Vt fnbdioioni uxorati out contubsneni, officio & brncffiio tortant*

Decernimus etiam ut ii, qui m ordinc fubdiaconatus, & fupra, uxores du-D xerint, aut concubinas habuerint, officio atq.ic ecclefiaftico beneficiocareanc. Cum enim ipfi templum Dei, vafa Domini, (aerarium Spiritus fanéti debeanr efle ôc dici: indignum eft cos cubilibus & immunditiis defervite.

VII. *Nt* ÇK.7 *Mffias faccrdotum uxorotcrutn v:l cniubtneriorum audiat.*

Ad hxc przdeceflorum noftrorum Gregorii VII. Urbani, & Pafehalis Romanorum pontificum veftigiis inbxrentes, prxeipimus ut nullus Miflas eorum audiat quos uxores vel concubinas habere cognoverit. Ut autem lex continenti», & Deo placens mundicia inecdefiafticis perfonis *& (acris ordinibus* dilatetur fla tuimusquatenusepifcopi, presbyteri,diaconi, fubdiaconi, regulares canonici. & monachi atque converti profeffi, quiianflum tranfgredientes propofitum, uxores Urbi copulare prarfumclerint, feparentur. Hujufmodi namque copulationem, quam contra ecclefiafticam regulam conflat efe contraâam, matrimonium non efle cenfemus. Qui etiam abinvicem feparati pro tantis exceflibus condignam poenitentiam agant.

VIII. *Ut fott&itttottioltt ma nubent.*

fdipfum quoque de fanâimonialibus feminis, fi, quod abiit, nubere attentaverint, obfervari decernimus.

IX. *vt monecbi it regularet tonenid, leges temforolcr ét mtdttintrn non difcont.*

Prava autem confuetudo, prout accepimus, & deteftabilis inolevit, quoniam monachi & regulares canonici, poft fufcepcum habitum & profeffionem fa&am, (prêta beatorum magiftrorutn Bcncdi&i & Auguftini regula, leges temporales & medicinam gratia lucri temporalis addifcunt. AvariJx namque flammis accenfi, *fe* patronos caufarum faciunt: &, cum piaimodix & hymnis vacare debeant gloriofx vocis confifi munimine, allegationum fuarum varietate, juftum & injuftum, fas nefafque confundunt. Atteftantur vero imperiales conftitutiones, abfurdum, imo & opprobrium efle clericis, fi peritos fe velint difceptationum efle forenfium. Hujufmodi temeratores graviter feriendos apoftolica audoritate decernimus. Ipfi quoque, negledla animarum cura, ordinis fuipropofitum nullatenus attendentes, pro deteftanda pecunia fanitatem pollicentes, humanorum curatores (c faciunt corporum. Cumque impudicus oculus, impudici cordis fit nuntius: illa, de quibus loqui erubefeit ho· neftas, nun debet religio pertradare. Ut ergo ordo monadicus & canonicus, Deo placens in (audio propofito inviolabiliter tonlervetur; ne hoc ulterius pratfumatur apoftolica aucftorirace interdicimus Epiicopi autem, abbates, & priores, rantx enormitati conientientea, & non corrigentes, propriis honoribus (polientur, & ab ecclefix liminibus arceantur.

X. *Nt latci drames vel tcclt'fies retinteht_r-&c.*

Decimas ecclcfiarum, quas in ufu pietatis concéda ede canonica demonftrat audlontas, a laicis poflideri apoftolica autoritate prohibemus. Sive enim ab epifeopis, vel regibus, vel quibuslibet perfonis eas acceperint, nifi ecclefix reddiderint, feiant le facrilegli crimen committere, & periculum zternx damnatioris incurrere. Prxeipimus etiam ut lai

cHUSTi ci, qui ecclefias tenent, aut eas epifco-A piareftituant, aut excommunication! fubjaceant . Innovamus autem ffc prxcipimus, ut nullus in archidiaconum vel de* canum, nifi diaconus vel presbyter, ordinetur: archidiaconi vero, decani, vel prxpofid, qui infra ordines praenominatos exiftunt, fi inobedientcs ordinaricontempferint ; honore fafcepto priventur. Prohibemus autem neadolefcentibus,vel infra facros ordines conftitutis, fed qui prudentia & merito vit· darefcunt, prssdidi concedantur honores. Precipimus etiam ne condu&itiis presbyteris eccle- B fix committantur: &. unaquaeque eccle-Ca, cui facultas fapperit , proprium habeat facerdotem.

XL *Quotam pir/oiu fimpir fiutrc cfie dtbtani.*

Praecipimus etiam ut presbyteri, c'erici, monachi , peregrini , dc mercatores, & ruftici euntes, & redeuntes, & in a* gricnltura pertinentes, & animalia cum quibus aratur, dc femina portant ad a* grum, &oves, omni tempore fecuri fint.C

XII. *QtùbfU dùbm frtjitc crfadiatttr .*

Trcguam autem ab occafu folis imv. feria ufque ad ortum folis in fecunda f«ria, & ab adventu Domini ufque ad oôavss epiphaniae , & a quinquagetima ufque ad oâavam pafchx , ab omnibus inviolabiliter obfervari precipitous . Si quis autem * treguam frangere tentaverit, poft tertiam commonitionem, ti non fatisfecerit , epifcopus iuus in eum ex-D communicationis fententiam diiict, & feriptam epifcopis vicinis annunciet. Epifcoporum autem nullus excommunicatum In communionem fufeipiat, imo feripto fufeeptam fententiam quifque confirmet. Si quis autem hoc violare praeiumpferfc, ordinis fui periculo fubjacebit. Ec quoniam funiculus triplex difficile rumpitur: prccipimus, ut epifeopi ad folum Deum ffe falutem populi habentes refpcâum , omni tepiditate fepotita, ad pacem firmiter tenendam mutuum tibi confilium & auxilium prxbeant, neque boc alicuius amore aut odio prxtermittant Quod fi quis in hoc Dei opere tepidus inventus fuerit, damnum proprix dignitatis incurrat.

XIII. *De ufurcriit.*

Pono deteftabilem & probrofam Divinis & humanis legibus per feripturam in veteri & in novo teftamento abdicatam: Iliam, inquam, infatiabilem feneratorum rapacitatem damnamus, & ab omni ecciefiaftica confolationc fcqueftramucprxcipicntes, ut nullus archiepifcopus, nullus epifcopus, vel cujuslibec ordinis abbas, feu quivis io ordine &. clero , nifi cum famma cautela , ufurarioc recipere prxfamat, fed in tota vita infames habeantur: &, nifi refipuerint, Chriftiana fcpultur* priventur.

XIV. *He miliirr i» medieia wi fitrii/ itttrttnt.*

Deteftabiles autem illas nundinas, vel ferias, in qnibus milites ex condido convenire folcnt, Acad oftenrationem virium faarum & audacix temerarie congrcdiuntur, unde mortes hominum & animarum pericula fepe proveniunt, omnino fieri interdicimus. Quod fi quis eorum ibidem mortuus fuerit, quamvis ei pofcenti poenitentia & viaticum non negetur ,ecclefiaftica tamen careat fepultura.

XV. D/ rNToniwu/csiatr *tleriti fercttfivr , fr inficail ia fui ad tttltfiam vi temtterinm confait.*

Item placuit, ut fi quis fuadenee diabolo hujus facrilegii reatum incurrit, quod in clericum vel monachum violentas ma* nus injecerit, anthematis vinculo fubjaceat: & nullas epifcoporum illum prxfamat abfolvere , nifi mortis urgente periculo; donec apoftolico confpe&ui prxlentetur , & ejus mandatum fufeipiat. Praecipimus etiam, ut in eos, qui ad cedefiam vel cxmeterium confugerint, nullus omnino manum nfittaeaudeat. Quod fi fecerit, excommunicetur.

XVI. *Ût aulini bettefittA berediiarm jure fibi wndicti .* €,f.

Indubitatum eft, quoniam honoresecccieGaftici, fanguiais non funt fed meriti ; & ecdetia Dei non hereditario jure aliquem, neque fecundum carnem, fuccefforem expe&at, fed ad fua regimina,& officiorum fuorumdifpcnfationes,honeftas lapientes, *Oc* religiofas perfonas expofeit. Propterea audoritate prohibemus apoftoplica, ne quis ecclefias, prehendas, prxpotituras, capellanias, aut aliqua ccclcfiaftica officia , hereditario *jure* valeat vendicare, aut * expoftulare praefamat. • F»rt., ‹· K Quod fi quis improbus aut ambitionis reus, attentare prxfumpfcrit: debita pena mulcabitur, & poftulat*is* carebit.

XVII. *Di tanfemgmnti* mu *wnfimianiur,*

Sane conjnn&iones confiinguineorum omnino fieri prohibemus . Hujufmodi

ANNO CURIS

namque inceftnm, qui fere, ftimulante humani generis inimico, in ufutn verfus eft, fandorum patrum inftituca, fic rη-crofanda Dei detcftatur ecdefia; leges etiam fxculi de tali contubernio natos, & infames pronuntiant, & ab hereditate repellunt.

XVIII. *Dc incendieriit.*

Peifimam fiquidem, & depopulatriccm, *fic horrendam* incendiariorum malitiam audorirate Dei, & beatorum apoftolorum Petri & Pauli omnino detuftamur, & interdicimus: hxc etenim pcftis,hxc hoftilis vafticas omnes alias deprxdationes exuperat. Qux quantum populo Dei fic damnofa, quantumque detrimentum animabus *fic* corporibus inierat, nullusignorat. Adurgendum eft igitur, *fic* omni modo laborandum, ut tanta clades, tantaque pernicies, pro falutc populi cradicetur & extirpetur. Si quis igitur poft hujus noftrx prohibitionis promulgationem malo ftudio, five pro odio, five pro vindida, ignem appofuerit, vd apponi fecerit, aut appofitoribus confilium. vd auxilium fcienter tribuerit, excommunicetur. Et fi mortuus fuerit incendiarius, Chriftianorum careat fepuitura. Ncc abfolvatur nifi prius, damno cui intulit fecundum facultatem fuam refarcito, juret fc ulterius ignem non appofiturum. Poenitentia autem ei " detur, tst Hierof0]ymjj aut jQ Hifpania in fervitio Dei per annum integrum permaneat.

XIX. Dr *epifeopo qui excommunieatum pro incendio abfolvcrit.*

Si quis autem archiepifcopus, vel epifeopus hoc relaxaverit. damnum rcfticuat, & per annum ab officio epifcopali abftineat.

XX. *Ut principes confultis epifeopis jmlitiem Jactent.*

Sane regibus & principibus facultatem ûciendx juftitix, confultis archiepifcopis & epifeopis, non negamus.

XXI. *Dc filiis presbyterorum.*

Presbyterorum filios a facri altaris minideriis removendos decernimus: nifiaut in cœ.nobiis aut in canonicis rcligiofe fuerint converfati.

XXII. *De falfa poenitentia.*

Sane quia inter extera unum eft quod fandam maxime perturbat ecdefiam, falfa videlicet poenitentia: confratres*noftros *fic* presbyteros admonemus, ne falfis poenitentiis laicorum animas decipi, & in infernum pertrahi patiantur. Falfam autem pœnitentiamefficconftat, cum fpretis pluribus, de uno fido poenitentia agitur: aut cum fic agitur de uno, ut non difcedatur ab alio. Unde feriptum eft: *Qui totem legem obfervarverit, offendit autem in une, fetius efi omnium reus*: fcilicet quantum ad vitam cternam. Sicut enim, fi peccatis effet omnibus involutus, ita fi in uno cantum maneat, xternx vitx januam non intrabit. Falia etiam fitpçnitentia, cum pçnitens ab officio velcariali vel negotiali non recedit, quod fine peccato agi nulla ratione prxvalet: aut fi odium in corde geftetur, aut fiofFenfo cuilibet non fatisfiat, aut fi offendenti offenfus non indulgeat, aut fi arma quis contra juftitiam gerat.

XXIII. Dr *bis qui fecramenta damnent*

Eos autem qui rcligiofitatis fpeciem fimulantes, Domini corporis *fic* fauguinis facramentum, baptifma puerorum, facerdotium, & exteros ecdefiafticos ordines, & legitimarum damnant fçdcra nuptiarum, tanquam hxreticos ab ecdefia Dei pellimus, & damnamus, & per poteftates exteras coerceri praecipimus. Dcfenfores quoque ipforum ejuidem damnationis vinculo innodamus.

XXIV. *Ne pro cbrifmete, oleo fuero, & fepu/tura, pretium exigetur.*

Illud quoque adjicientes prxeipimus, ut pro chrifmatis, olei iacri, & fepulturx acceptione, nullum venditionis pretium exigatur.

XXV. *Vt beneficio de manu laico nullus accipiet.*

Si quis prxpofituras, praebendas, vel alia ecclefiaftica beneficia de manu laici acceperit, indigne fufeepto careat beneficio. Juxta namque decreta fandorum patrum, laici, quamvis religiofifint, nullam tamen habent difponendi de cedefiafticis facultatibus poteftatem.

XXVI. *Ut fontiimoniales in privatis domiciHis non habitent*

Ad hxc perniciofam & dcteftabilem confuetudinem quarumdam mulierum, Sur licet neque fecundum regulam B. enedidi, neque *Baftiti,* auc Auguflini vivant, fandimoniales tamen vulgo confer! defiderant, aboleri decernimus. Cum enim

enim juxta regulam degentes in cenohiis, tam in ecclefia quam in refedtorio atque dormitorio communicer efle debeant ꜝ propria fibi xdificant receptacula, & privata domicilia, in quibus fub hofpitalitatis velamine paffim hofpites & minus religiofos, contra facros canones & bonos mores fuicipere nullatenus erubcleunt. Quia ergo omnis qui male agit odit lucem, ac per hoc ipfae abfconditx in injuftorum tabernaculo opinantur fc pofle latere oculos judicis eunda cernentis: hoc tam inboneflum detcftandutnque flagitium ne ulterius fiat, omnimodis prohibemus, & fub pcena anathematis interdicimus.

XXVII. *Nc fanfiMonittla enta canonici/vel noonaebis piallant in codeur cboro.*

Simili modo prohibemus, nefanftimonialcs fimui cum canonicis ve! monachis in ecclefia in uno choro conveniant ad pfallendum.

XXVIII. Dc *elefiionc epifeopomtn.*

Obeuntibus fane epifeopis, quoniam ultra tres menfes vacare ecclefias prohibent patrum fanéfiones fub anathemate Interdicimus, ne canonici defedeepifeopali ab cle&ione epifeoporum excludant religiofos viros, fed eorum confilio honefta & idonea perfona in epifeopumcligatur. Quod fi exclufis ejufdem religiofis clcdio fuerit celebrata.- quod abfque eorum aflenfu & convenientia fa&um fuerit, irritum habeatur & vacuum.

XXIX. *De balliflartit* ér *fogittariir.*

Artem autem illam mortiferam & Deo odtbilem balliftariorum & fagittariorum adverfus Chriftianos & catholicos exerceri de extero fub anathemate prohibemus.

XXX. *Ut ordinationet a fcbifmaticit jafla irrita fint.*

(i) Ad hsc, ordinationes fadas a Petro Leonis & aliis fchifmaticis & haereticis evacuamus, & irritas efle cenfcmus.

ACTA CONCILII

Ex chronico Mauriniacenfi

INnocenrius tamdiu Pifx demoratus eft, quoadufque Petrus apoftohex fedis dignitatem A *morte* terminante *reliquit.* Et *tunc* Romam *regrediens*, & fus & *alterius panis* favote fc acclamatione honorifice fufeeptus, & in fummi pontificis honorem gioriofe eft fublimatus. Et quod prius ex parte tenuit, ex toto poflidere perfede & integre cœpit. Qui poft illius qux inter ipfum Ac Petrum fuerat altercationis placationem, univerfaiis ecclefiz principale concilium Rornx aggregat: ut in ipfo, imminentes ecclefic neceflitates decenter ordinet & difponac.

Faôo igitur incomparabili omnium prolatorum conventu, ipfe ut erat habitus pretiofitate excellentior, ipfius etiam faciei afpeciu aliis reverentior, ut etiam doârinali litterarum fetentia eminentior: de rebus quae opportuniores vi- B debantur traftaturus, inter alios aflurgens ita exorfus eft. Ad eos, inquit, ferinonis mei iumma ex toto dirigitur, qui non femen Clianaam, fed heredes fpecialcs eftis, & filii excclfi omnes. Qui pro Divins geniturae fignis armillam continentiae, baculum rigoris & juftitiae, anulum perfeâiotus a vero Juda iufeipientes, ea per diferetionis modum in brachio, in manu, in digito geftatis, & qui u nus cum Deo fpiritus eftefti, nihil aliud fapiiis. Vos, inquam, quorum aftuta provilio fuper curam animarum invigilat: quibus ipfius authenticae nuncupationis dignitas, pro prietatem operationis inoculat. Noftis, quia Roma caput eft mundi, & quia a Romani C pontificis licentia ecclefiaftici honoris cellftudo quafi fœudalis juris confuetudine fufcipittir, & fine ejus pcrmillione legaliter non tenetur. Scitis etiam, quia ejus proprium eft, ut diffentientes pacificet, & confufa fapienter difponat & ordinet. Porro, tmpoflibile eft, ut unguentum in barbam delcendar, fi in capite non redundat. Debile namque caput totum dat debile corpus. Neque in uiu eft, ut quem libet aegrotum ille medicus curet, quem eiufdem infirmitatis cruciatus tenet Et it a Eko per malitiam pontifex fummus disjungitur, vix effici poteft, ut per eum Deo alti reconcilientur. Igitur quotiefcumoue vetetnofus hoftis contra pacem quae a Deo in terra ho- D minibus bons voluntatis datur, & adverfus canonica inftituta venenofum caput conatur attollere: toties ab illa forti muliere, qux a Salomone commendatur, zelo /uliitiat conteri debet, ne ii primo aut fecundo conflidu impune fuperaverit, perniciofius poftmodum inioleicat. Longe etenim ante nos didum eft, venena invidis pofle quidem ratione fuperati, fed difficile conquiefcerc. Qus dum fxpe auditu percepta cognovimus, nunc ea tamen ipfo enedu manifeftantcexperti fumus. Et quod fine lacrymis dicendum non eft, eo ufque fervati fumus, ut viderimus fas omne calcari, poteftate pro jure uti, patris leges folvi, negari jus viventibus, pacem civibus, Divinicul- E tus obfervantiam prxvaricari Oportuerat denique uberiori quadam deploratione & mifer rimo ejulatu przire nos funus quoddam materne folemnitatis, & velut qualdam exequtas profequi Divini myfterii intermifla obfcquia, provocante nos prxfumptuofo quorumdam in ftin&u, qui non intelligentes menfuram iuatn. „ fed

(1) *Ha Canon amplier eabibriur a Mertrae in toni.* tv. *Tbefaari Aneid. f.* H». *e» M$- $ Kruennr brute mtltua*: Si quis, fuadente Diabolo, hujus facrilegii reatum incurrerit, quod in Clericum vel monachum violentas manas injecerit, anathemati fubtaceat, 8c nulloa Epifeoporum przfumat illum ibiolvere, ti.ii monta urgente periculo, donec apoftobeo contpeAui pnaientetur, 8c ejus mandatum fufeipiat. Ad hoc otdinationes faAas &c.

ANNO CHMiSTI >»

fed ficut Nemroth quondam ccnfufionis turrem contra Dominum erigere conatuseft, fic ifti contra Deum, quia Spiritus fandus Deus eft, & adverfum Qiriftos ejus, cervicofitaris fu* profanum tumorem moliti funt attollere, & fegregati inter <e diverfitatibus errorum, quafi per diflbnantiam linguarum, ab unitate ecdefic divifi, in Spiritum fandum offenderunt: quia unitatem cum ffatrious non tenentes, caritatis gratia privati funt. Qui enim ecdefi* non diligit unitatem, non habet Dei caritatem. Verba fiquidem Auguftini reftantur, quoniam quilquis a catholica ecdefia fuerit feparatus, quantumlibet laudabiliter fe vivere *ftimet, hoc folo fcelere quod a Chrifti unitate disjundus eft, non habet vitam in fe, fed ira B Dei manet fuper eum. Eorum igitur qui tales funt improbanda temeritas, noftri livoris, imo juftc indignationis incentiva caufa extitit: qui ruptis Divin* ordinationis vinculis, facerdotalis reverenti* curam non habentes, tanti nominis auftoritatem, & fpiritualis grati* poteftatem, proftemere fit annihilare lentaverunt. Eo per fe afeendrates, quo nec canonicarum autoritas infltftutionum provexit, nec rationabilium virorumx^oluntas permifit. Igitur quia praxepta Divini: legis, fit fandorum canonum irrefragabiles fandiones, ferramenta fuerunt in pace ecclefi*, arma efle debent in tempore belli. Et qu* diu intada remanieront, in tam exitiali necdfitate feftinanter arripienda funt.

His & hujufmodi attertionibus domnus apoftolicus ceteris prclatis Divini fennonis favos impertiens, omnibus propatula ratione oftindit, quod Petrus Leonis, non aliorum attentatione, immo rapina, fe apoftoli Petri vicario fecittet «qualem. Cunftifque religiofis viris, quibus illud deteftabile fchifma diplicuerat, verbis ejus cum magna laude unanimiter acclamantibus, re„ fpondit: Unde quia inordinate perfon* inor„ dinata funt decreta, quodeumque ille ftatue„ rat, deftruimus; quofeumque exaltaverat, de„ gradamus; & quotquot confecraverat, exordi„ namus & deponimus. Et quicumqne per Gi„ rardum Engolifmenfem ad altaris officium ac„ cetterunt, apoftolica autoritate interdicimus, „ nec ipfum impleant, & in illo ordinis gradu „ perenniter demorantes, ad fuperiorem non a„ fcendant.

His didis, fingulos quos reos cognoverat propriis nominibus exprimens, eilque cum indignatione & jurgio exprobans, paftorales baculas de manibus violenter arripuit, dc pontificalia pallia, in quibus fumma dignitas confiftit, de humeris verecundofc abftraxit. Ipfos quoque anulos, in quibus ad ipfos pertinens ecdefie defponfatio exprimitur, fine refpedu mifericordix abftulit.

Gaufridus etiam Camotenfis epifeopus, ut fupra didum eft, tenus Aquitani* legatus acce-E pta domni pap* praeceptione, omnem Gallic regionem, ipfius quoque Aquitani*, ftudioie circumiens, omnia fandarum ecclefiarum altaria, qu* vel Girardus ille feditionis autor & obtentor, vel Gilo Tufculanenfis epifeopus, aut eorum complices, chrifmalis undionis benedidione in illius odiofi fchifmatu ten'pore coufecuverant, propriis mambos diffipavit, nec relinquens lapidem fuper lapidem, quem non deftrueret, fblo funditus adaequavit: A ratione diftante, alia coram loco reftxurare curavit. ANNO CHRI§TI

ALIA IN HOC CONCILIO GESTA

ex variis autoribus a Binio colleda.

DS tempore, eaxfa, afiifque concilii, & de ramera epifeoporum, qui huic concilio plenario & cecumenico interfuerunt, Vfpergenfis in chronico ifta habet qua fequxntxr; Anno Domini MCxXxix. qui eft primus Conradi regis, Innocentius papa, fada plenaria Synodo, ut quidam dicunt, fere mille epifeoporum, mediante /juadragefima totam partem Leonis, *pfeudopontificem Petrum Leonis filium intelligit t* condemnavit, cum ordinatione illius. *Eadem iifdem fere verbis Otto Frifingenfii hujus temporis fc^iptor celeberrimus refert libro 7. cap.* 33. Proxima media quadragefima fynodus maxima circiter mille epifeoporum, prefidente Rorat fummo pontifice Innocentio, celebratur. Ibique, poft multa falutifera decreta promulgata, fchiûnatici, qui parti Petri Leonis faverant, damnantur. H*c Otto Frifingenfis. *Quibus dc caufis pontifex hanc fynodum atcumenicam, cui ipfe prajedst, congregatam voluerity tntelliges ex iis qua fupra in vita Innocentii commemoravi. Quod ad diem fpeilat, in feripta chronico Beneventano hac de ejufdem conci-Qlii ctrta die.* Hoc anno prefatus apoftolicus Innocentius, oftavo (1) die intrante menfis Aprilis, Rom* fynodum celebravit. Ad cujus facri conventus priefentiam, archiepifcopi, epifeopi, & abbates innumeri convenerunt: ibique inter cetera, qu* Spiritu fando mediante ftatuta funt, vinculis excommunicationis alligavit regem Rogerium predidus apoftolicus Innocentius in prefentia omnium catholicorum virorum qui convenerunt, & omnes ejus fequaces.

*In hoc eodem magno, suemo maximo concilio Lateranenfi, inter alta delata eft accufetio adverfus Arnaldum de Brixia recentem ba*eticxm, difeipulum Petri Abaleardi. De Arnaldo five Arnoido vel Amolpho, ita varie nominatus reperitur, hac habet OOtto Frifingesfis fui temporis rerumgeftarum feriptor.* Acceffit ad hujus feditiofi facinoris argumentum, quod Amolphus quidam *Brixienûs, dc* quo fupra didum eft, fub typo religionis, &, ut evangelicis verbis utar, fub ovina pelle lupum gerens, Urbem ingreffus, ad faâionem iftam, *nempe ut revocaret antiquum fenatum, cui & funemam rerum committeret,* rudis populi animis prrmolli dogmate ad animofitatem accenfis, innumeram poft fe duxit, imrao feduxit, multitudinem. Arnaldus ifte ex Italiae civitate Brixia oriundus, ejufdemque dcclefi* clericus, ac tantum ledor ordinatus, Petrum Abaieardum olim praeceptorem habuerat: vir quidem naturae non hebetis, plus tamen verberum, produvio quam fententiarum pondere copiofus/fingularitatis amator, novitatis cupidus, cujufinodi hominum ingenia ad fabricandas hatreies fchifmatumque perturbationes funt prona. Is a ftudio e Galliis in Italiam reverter..·:, rcligiofum habitum, quo amplius decipere poflet, induit, omnia lacerans omnia rodens, nemmi parcens: clericorum ac epifeoporum derogator, monachorum perfecutor, laicis tan-

(1) Ex Ottone Friiinjenii, Uripe-genii Abbate, A Orderiro elicio. loco. *e3avo die,* letendum erte. fecundo 4ie. Scriptores enim Uudati tradunt, illud habitum. *proxima media quadrageftma,* ut Otto, vel *mediante Ouadragefima,* ut Urfperaenin t ve' *1* medio quadragefima·,* ut Ordericus; die, vero oAavo* Aprili, incidit hoc anno m (abbatum ante Dominicam de Partione, & Concilium de moie fena fecunda inchoatum dic p «cedenti, nempe fecunda Apnlu, prevus ad Deum precibus deihnato. *Pagiui ad An. Cb·* HJp. 1». '4.

ANNO CHRISTI I1|>·

-tantum adulans. Dicebat enim nec derkos proprietatem, nec epifeopos regalia, nec monachos poffefliones habentes, aliqua ratione poflê falvari: cunffaque h«c principis efle, ab e/ufque benetkentia m ufum tantum laicorum cedere oportere. Przter hzc de facramento altaris & baptifmo parvulorum non fane dicitur fenfiflè. His aliifque modis, quos longum eft enumerare, dum Brixienfem ecdefiam perturbaret, laicifque terre illius, prurientes erga clerum aures habentibus, ecclefiafticas malitiofe exponeret paginas, in magno concilio Romae fub Innocentio habito, ab epifcopo civitatis illius, virifque religiofis accufatur. Romanus ergo pontifex, ne perniciofum dogma ad plures ferperet, imponendum viro filentium decernit: ficque faûum eft. ItaB homo ille de Italia fugiens, ad tranfalpina fe contulit: ibique in oppido Allemaniz Turego, officium ductoris afliimens., perniciofum dogma aliquot diebus feminavit, ficc. *Subjicit de rebus ab eo geftitfitb Eugenio poft obitum limocentii,* cmmAs-*mam fi contulit. Porro* «m imww *Arnaldi pr*dicatioutm fuijfi Romanit, fed renovaffe finatxm, & adverfui proprnfuot Tiburtinos pralta eoepifle, inferius fico loco dicetur.*

Sed baud tngratxm erit Guntberam Ligurinum verfibut itu canentem audire, bujuc tempori/ ftriptorem eximium.

Cujus origo mali, tantzque voraginis autor
Ext'tit Arnoldus, quem Bnxia protulit ortu
Peftifero, tenui nutrivit Gallia iumptu,
Edocuitque diu: tandem natalibus oris
Redditus, aflumpta fapientis fronte, diferto
Fallebat fermone rudes, clerumque procaci
lafedans odio, monachorum accerrimus hoftis,
Plebis adulator, gaudens populatibus auris,
Pontifices, ipfumque gravi corrodere lingua
Audebat papam, ficelerataque dogmata vulgo
Diffundens, variis implebat vocibus aures.
Nil proprium cleri, & fundos dt przdia nullo
Jure Srqui monachos, nulli fifcalia jura
'ontificiun, nulli cur» popularis honorem
Abbatum, facras referens concedere leges
Omnia principibus terrenis fubdita, tantum
Committenda viris popularibus atque regenda.
Illis primitias, St quz devotio plebis
Offerat, & decimas caftos in corporis ufus,
Non ad luxuriam, five obleftamina carnis
Concedens: mollefque cibos, cultuique nitorem
Illicitofque toros, lafcivaque gaudia cleri,
Pontificum faftus abbatum denique laxos
Damnabat penitus mores, monachofque *fuper*-Eos
Veraque multa quidem, nifi tempora noftra fideles.
Refpuerent monitus falfis admixta monebat.
Et, fateor, pulcram fallendi noverat artem:
Veris falfa probans, quia tantum fall's loquendo
Fallere nemo poteft· veri fub imagine falfum
Influit, fic furtim deceptas occupat aures.
Articulos etiam fidei certumque tenorem
Non fatis exafta flolidus pietate fovebat,
Impia mellifluis admifeens toxica verbis.
Ille fuam vecors in clerum pcntificemque,
Atque alias pluies adeo commoverat urbes,
Ut jam ludibrio facer extremoque pudori
Clerus haberetur. Quod auhuc, ni fallor, in illa
Gente nocet, multumque facro detruncat honori.
Mox in concilio Rcmz damnatus ab illo
Przlulc, qui numeros vetitum contingere noftros
. Nomen ab innocua ducit laudabile vita:
Tçrritus, & *miierte* confufus imagine culpz,
Fugit ab urbe Tua, tranfalpinifque receptus,
Qua fibi vicinas Alemannia fulpicit Alpe',
Nomen ab Alpino ducens (ut fama) Lemanno,
Nobile Turegum, do&oris nomine falfo
Infedit, totamque brevi fub tempore terram
Perfidus impuri foedavit dogmatis aura
Unde venenato dudum compta fapoce,
Et nimium falfi doftrinz vatis inhzrens,
Servat adhuc vitz guftum gens illa paterne

ANNO CHRISTI

Ibidem emommunicatum effe Rogorum Sicilta regem Axacktt antipapa fautorem, refert cbronicon Beneventanum Falconis'. ex quo 0* *difiimus inchoatam effe bone finodum* v111. *Aprilis.* Hoc anno, *inquit,* praefatus apoftoiicus Innocentius, oftavo die intrante menfis Aprilis, Romz fynodum 'celebravit. *Et paulo poft;* Ibi inter estera, quz, Spirins fanfto mediante, ftatuta funt, vinculis excommunicationis alligavit regem Rogeriuin in przfentia omnium catholicorum virorum, qui convenerint, fic ejus omnes lequaccs.

In hoc pariter Concilio inter fanâos relatum fuifle S. Sturmium ex lèquenti Innocentii Papz II. epillola liquet

Bi Lu-n Spi<<l<r. Bcdri.

innocentitu, fervos fervorum Dei, diledlo filio Cinaurado, Abbati, & Monae bis Fulde/\fi> Monaflefterii falutem & Apoftolicam benediflionem.

TXIgnum valde eft, & omni laude dignifliмum, ut quos Rex Regum, & Dominus dominantium honorare dignatur, eidem ab hominibus reverentia impendatur. Nos igitur, audita vita laudabili, B. Sturmii, confeflbris, cognitis etiam ex parte miraculis, quz per ejus merita Dominus operatur, atteftationc fratrum nollrorum, qui de partibus Teutonicis advenerant, in plenaria fynodo, quz apud Lateranum eft per Dei gratiam congregata, communicato confilio Patriarcharum, Archiepilcoponun, Epilcoporum atque abbatum, eundem beatum virum inter Sanftos & eleftos honorari przceptmus. fic diem défi'politionis ejus cum gaudio loleuniter celebrari. Veftra itaque, filii chariflimi, intereft ita ejufdem confefloris obiequiis ad honorem Dei omnipotentis additos exiftere, ita matris noftrz S Romanz Ecclefiz decreta veneranda fervare, ut locus vefter tum apud Deum, quam apud homines, laudem fic gloriam mereatur, fic veftra devotio zteruz vitz przmia aflequatur. Data Laterani 13. Kalcndas Ma .

Observatio P. Antonii Pagi ad An. Ch. 1139. n. 5. fiefeq.

Rlchardui Prior Haguftaidenft* mHift. deGeftuRe-?» Stephani, poftwam de Legatione Alberici Oftιβη-ll» Epiicopi anno fupenori ab Innocentio in Angiiam miffi, locutui eft, de Concilio Laceranenfi hzc habet: *Anuo MCXXX1X. perfiSii nrgotiit fiii* 1« *Axjlie fxpe chSui Legatui, mox fofl oRruet Fpipberio cum frit ud mere reverfir tremfirtxvtt. Nem mi proOlRum Concilium Domni Pefx tempore contruo pervenire properrvit. Tbeobridui quoque Cnnlnarien/ii Aribiepilcapui, Eernulfbue Rofenpi. & Simon W· torien/.1, Rogerut Convenirenfij, Robertut Exce/lrurnfc. ijti quinque Epifiofi, CT cum illh qmeiuor Aibelei, pre omniiui Efifiofii V Abtatibue Aiglix mi idem Concilium iverunt. Namque Rex Siepbunui propter furbuttonem regni fit, qtue gravi/ tunc imminebat, plure/ illuc miscere noluit. Pr/tterea bona memori* Turjhnxi Eboracexpi Arcbiepificpu/, CT propter Concilium, Cr propter quxdam aha private negotia, qu* per illum facere difoonebat, Ricardum Abbatem de Fomibut eximi* virtutit*

W-

ANNO CHRISTI

· ** f·· iuftri·* fretmm , illnc dire- A
· v*'I> . A /r* /κ ft ip.
cwï cr, '-HRIJTI deponere . Cr gsrsMaam fratrem fuum jbsdonnm nomine Ebroitenfem Epifeopum fro je Arcbiepifcopum E-berect fub/htuere cogitaverat . Sed interim.dam b*c para-ismu' , Hr nuncins ejus infetlis negotiis Bom* defnn-rP · ÇT f'Oter ipfius [umto ante mortem fuam reh-gio 0 babila Canonicorum aoudMeretum de bat vita mi-granit, yertim Cant»aricn/ii ^trcbiepi/cofm cam [no Pal-ho , & fr*dtSi Epijcopi CT Abbates, finite Concilia CT confecfts negotiis fan , jam CT intolamet redierant.

in concüio Laceranenli quatuor praseipue agitata . Ptimum , Afta Petri Leon:· refcilTa funt , & ordini-t:one· eju» annullatar Cinone XXX. , cujus bare funt vei.ba.· Ad b*c , Ordinal inei faitat a Petro Leonil, (IT elir' CT heretic·: , evacuamus , (T irritae efle cenfcmui . Qui Canon quomodo inceltigendus lit , r, docet Chronographus Mauriniacenfis pag. jS;. A feq. qui poftquam recitavit cranoncm ab Innocentio II. in Synodo Oecumenica habitam fubdit : His & bajobmodi affertioeubae Domnae Ayofiolicus ceteris Pr*latii divin: fermcnis favoi impertient , omnibus propatula ratione ofiendit , fuod Petrat Leonil non aliorum affentatione , tmo ratine fe Apofiolt Petri Vicario feci/fet xqualtm . Cunclifiue religtofit -writ , qutbets tiled deteftab.l: fcbif-ma dilplicaerat , verbit etui tarn magna laude unanimi-ter adclamantibui répondit ; „ Unde quia inordinatae „ ptifonae inordinata funt decreta , quodcumque ille >, ftatutrat , deihuimut, quofeuenque exaltaverat, de· „ eradamus , & quotquot coniecraverat , exordmamu» „ A: drrommus. Et quicumque per Girardam Engolil-„ menfem ad altam officium acceperunt , Apoftolica " potitate interdicimus, ne iplunt impicant , fle in -, iio Ordin.s gradu perennter deniorantes ad lupe- U „ i.ore.i> non alcendant . „ H r dibits , (Ingalot , quos •eos cognoverat , profriit nommibui expriment , eiique cam indignatione ÇT jurgio exprobrant , Pofiorales bacu-l i de mambui violenter arripuit , (T Pontificalia Pal-ls . in pubui lumma dignitas roafi/ht , de bamrrit ve-re.undofe aliraxit. Ipfos quoque annuiot , in quibus ad ipfii prrimeni Ecclefi* ddpon.alit exprimitur , fine rej-p:Bu miferno'di* abfiuht.

Secundo , in hoc Cone lio LlteranenG vinCulit ex· communicationit elhgtvit Roger/um pr*dtShtt .Apofiolicut Inn centiai in prxlrntta omn um Catboli.oram virorum , aui icnvenerunt , ÈT omnet rixa feiuacet , ut inquit Falco in Chron.

Tertio . Petrei de Bruit, & ^4maldut de Bn'xij dicipulus ejus, qui errores ipfius mftaurivit & props-e»vit , dimnati iunt Crnone Concilii Lateranenfis t) XXIII. : Eoi , fui religicfitaiii fpeciem fimulantet , D.· mini Corptru CT Sangainir ,'aeramentum , BtptiGna pue-i , Sacerdotium . CT ceterot Ecclrfinfiicot ordmei , C l'£itime ehimnant foedera nuptiarum , tamquam Hx-rett.oi ab Ecclefia Det pelltmui . ÎT damnamui , cr per Pitelatei exterar coerceri prxcipimut . Detin eret quo-que ip'orum ejufdem damnatiomt vinculo 'nuodamui .

Porro cum canon ifte Lsteranen' · XXIII. idem lit cum tertio Con.-ilu Tololaiv ann> MCMX. prxlide Csilifto 11. cosfti ad ver ;u» Pctrobu ianoi apparet eoldem iterum in Concilio Otcumrntco Latera.ne.ili II. pro-fcriptoa fuifle cum Arnaidiftia . Baroniu* aono MC-XXVI. num. XtH. dt feq. refert capita hæraeon Pe-treJmfianoram a Petro Venerabili notata , 9c hujus bs> refis originem ad eum Chrifti annum refert . verum cum Concilium Tolofanum fepeentuo antea celebratum fuerit , flt errores quos memorat Petrus Venerabitis t flt Petrobufianis tribuit , lidem fint cum iis , qui in Concilio Tolofano proferipti fuerant , verolimile eft , Petrobulianos in Concilio Toiofano . flt poftea in La-teraneofi 11 Otcumenico fuifle damnatos.

Quarto , quia diutorni fchifmatis occafione collapfa erat difciplina Ecdefiaftica , flt omnium Ordinum mo-res diftoluti f Synodus haec Lateranenfis Canonibus ofto fupra viginti his malis mederi curavit, alii enim duo nonnifi hatreticorum dt fchifmaticorum damnationem refpiciunt . Inter Canones notabilis eft duodecimus , qui eft de tregua fT pace , feu de induciis a bellis pri-vatis , que ratione Clericorum omnium , peregrino-rum , mercatorum, agricolarum cum bobus aratoriis , dominarum cum locus fuis inermibus , mulierum om-nium, rerum ad Clericos , Monachoique pertinentium , flt molendinorum omm tempore induira effet ; ratione tamen ceterorum trerua tantum , ideft , inducte ali-quot dierum ab omnib\s fervande erant , flt excom-municatione mulftaban^r pacis flt tregur violatores, flt ad refarriendum damnum. Irfo cogebantur . Cum enim Ecclefia privatorum furorem fiftere non poflet , quxdam veluti repagula flt obices ad ea fufpendenda potuit : Quo tempure tregua hrc primum io ufum vo-cata , frcuhi fuperiori demonftravimus , flt ad eam hrc Ivonis Carnotenlis Epifc. verba in Epift. XC. ad Daimbertum Senoneniém Archiep. data , referenda. Treva Dei non ex communi lege fancita , pro communi tamen utilitate hominum , ea placito CT pacto civitatis ac patri* Epifcoporum (T Ecclefiarum , «i nofin , efi eu-bientute fi'mata . Unde judicia violat* pacit modifica-ri oportet /ccundum page tT definitione/ , qaat unafu*-qu* E.ctrfie conlenjut Parocbtanorum infittuil , TT per Jcripturam , vel banoium bominum tefiimonium memori* commendavit . Bella ifta privata a Sanfto Lndovico 1 rancir Rec;e vetita fuere , fed cum reviliflent , Phi-lippus IV. Ftaucir Rex <onftitutione fua Tolofr edi-ta in perpetuum ea prohibuit aono millefimo trecen-teli-no tertio .

Ordericus lib. XIII. pag. 919. Capitula in hoc Con-cilio ftatuta parum pro fuitfe declarat; ait enim: Inno* centiut Pape II. Hom* in medio f^uadiagefim* ingenr Concilium tenuit , (T multitudini Pr*iatorum fututa SanHorum Petrum inviolabiliter teneri pr*cepit . De multil regiombui exciti ad Synodum convenerant , (Jp grlimtn tempore periculo/um iter inierant ; fieque cum multii juarum dépendit! rerum Bomanu mer-ata viderant . Multa illfi Papa de prifeir codicibui pro-pa'av t , infignemaue Jacrorum Decretorum textum corn· g.'fii . Sed nimis abundans per univerfum Orbem nequi-tia terrigenarum corda contra Eeciefiafiica jcita obdura-vit , node remeantibus ad fua Magifiris .Apofiohca de-creta pajfim per regna divulgata Iunt: frd nihil, ut ma-nifcfie patet , oppreffit (JT opem defiderantibus profuerunt : quoniam a Principibus & Optimatibus regnorum Cum luljedis plebibus parvi pen a funt.

AD CONCILIUM LATERANENSE il. GENERALE

Ab Innocentu II anno 1139. celebratum.

ADDITIO.

fi M··u S-Ppl- '«'f p>g «H

AD pleniorem concilii bujm hfiorism , inter mul-ta^qu a Binio, it alia , qu* a Labbeo col-lecta Junt, juvat etiam b*c afferre ex Joonne Ipe-rio feu alto fcriptore Cbronici monaflerii S. Bertini in Belgio cap. XLI'HI. apud Mart. Anecdot. tom. III. pee.* 6jS. Vix annus tranfiit, & eccr uovus nofter Leo per Cluniacenfes in caufam evocatus, cum domno Alvifio A trebatenft epifeopo Romam tendit. Dic ftatuca fe papx confpeftui prrfenta-vit ; fed Cluniacenlis abba' nec venit , nec rei ponfalem pro fe mint. Leo tamen cum a fefto beati Martini bycmalis ulqne.ad mediam qua-dragefimam , quando generale concilium cele-brandum erat, licet cum magnis cxpenfts & ma-gno difpendio indefeffus cxpcHans . in curia fc E multoties tam in palatio , quam in fynodo ad juftitiam pratfentavit. Quo toto tempore tam af-fabilitate , quam fui fervitii liberalitate apoftoli-cam & totius curiae gratiam acquifivit. Tandem adveniente tempore concilii , Petrus abbas Clu-rvacenfls ad concilium bene venit , fed de que-rela inter illum & nos agere fuperiedit ; fed no-fter Leo fortis in praelio caufam fuamproponere non neglexit, jus utrinqueeonferirur, rationes ra-tionibus, privilegia privilegiis opponuntur,& no-ftra quidem antiquiora primum , deinde Cluniacen-ftum juniora prioribus porriguntur ; poftque ite-rum noftra fuccedunt corrediora , qtue illorum f teras annuli.^rent . Quniacenfis obtinere voluit privilegium oftentionc fola ; Leo nofter Bcrti-

ncufu

Ç^nenfis aoa folum *artit* A privilegiis, verum etiam judicio, & fententia latis dudum per PaP*m in hoc eodem cafil. Papa igitur Innocentius utrinque auditis rationibus, pnvilegiis quoque penes fe retentis, cum cardinalibu» traftans quae privilegia praeponderare debeant, perpendens noftra privilegia prevalere, ipfe cum tota curia judicium ex adis noftris informans, hanc Sythienfcm fandi Bertini ecclefiam cum fuo abbate perpetuo liberam a Cluniacenfium fubjeffione publico judicio definivit. Sed ne viri reiigiofi malo difeordi* notarentur, papa difeedentes abbates ad pacis ofenium reconciliavit.

Leo vero nofter indultum fibi privilegium a papa fuper hac fententia fecuni afferens, profpere gaudenfquc repatriavit; quod privilegiumfic incipit: Abmcmsms *tpifeeptu favat favorum Dei, dileito filio Leoni S. Bertini abbati, ejufyue fittctffaibns regulariter fubfiitnendit in perpetuum. Qut ad perpetuam etcl&arum &c. Datum Laterani anno Domini MCXXXIX.* Item attulit litteras, quibus papa mandat Theodorico comiti Flandrias, Sibili® ejus comitifiat, A baronibus per Flandriamconftitutis, judicium prxdi&um, man* dans ut hoc monafterium A abbatem ejus in hac fua juftitia manuteneant, defendereque curent. Itemque confiantes VFillelmo cafteliano, A tam majoribus, quam minoribus vilis S. Audomari; fimiles quoque Miloni, archidiaconis & toti capitulo Morinorum. Et hxc tria funt ejufdem date cum originali fententia prxdiffa. Datum Laterani anno Domini MCXXXIX.

ANNO CHRISTI MCXXXIX.

AD CONCILIUM LATERANENSE II.

Xijp.

ADDITIO.

In nomine Domini Amen. Anno Dominiez Incarnationis millefimo, centefimo, trigefimo nono, anno vero Pontificatu» domini Innocentii II. Pape X. Indiffioae x Menfis Aprilis die quarta, Ego PetrusMonafterii beati Andre®, & San&iffuni Confefforis Gregoriiin Clivo Scauri humilis Abbas prcdeceflbrum meorum venerabilium Abbatum prudentiam fequens, in Concilio Lateranenfi in Ecclefia S. Salvatoris folemniter habito, prefidente domino noftro Papa Innocentio II. donfedentibus Cardinalibus, Acum lateralibus Epifeopis, tribus quoque Patriarchis Antiocheno, Aquilienfe, (fic) atque Graduenfe, Archiepifcopis, Epifeopis, A Abbatibus in magno numero congregatis, canonicam, A legalem ferri querelam fuper Oddone, diffo Polo, qui violenter, A fecrilege caftra monafterii invaferat, A detinebit ipfum videlicet, Polum Juftinianum, A Guadanoilum, verum quod dominus Papa multis, A gravibus extraneorum, qui convenerant, impeditus erat negotiis, caufa ifta poft Concilium dilata eft. Unde non modicum follicitus, cum prediffus Oddo etiam ab Urbe fe ftudiofe fubtraheret, poftea Joannem Scriniarium illo prefente ante eundem Pontilicem prefentibus Epifeopis, A Cardinalibus, prxiente quoque Theobaldo Prxfeffo, A nobilibus Urhis, Centio, A Oddone Frajapane (MS. Frang.) Concio Guidonis cum fratribus fuis, Joanne, A Maximo A multis aliis nobilibus pridie Kal. Martii querelam folemniter innovavi. Querela igitur depolita cum Oddo pro folito a refponfo fubterfugere vellet, dominus Papa illum refpondere mandavit. A quia imparatum fe ille refpondit, in tertium diem dominus Papa dedit inducias. Nos igitur tertia die convocatis fidelibus noftri Monafterii, per Philippum advocatum jam tertio querelam exageravimus, &. mandante domino Papa per ipfum Philippum cartas noftras fecimus recitari. Cartis ergo ledis juflit illi dominus Papa, ut planius refeonderer, ille autem depofito vultu, faffus triftis, rurfns inducias petiit. Quapropter Concilio habito ufque ad Dominicam Palmarum, dominus Papa inducias dedit eo tenore, ut tunc aut fine controverfia nobifeum conveniret humiliter, vel fine dilatione legitime refponderct. Sabbato autem Palmarum ipfe Oddo Fr. ad dominum Papam mifit, per eum multis precibus rogans, ut illum dominus Papa ad rclponfionem fade querelr non cogeret; praetendens, quod proavus, & pater ejus fuper hoc coadi non fuerunt, cui dominus Papa patienter refpondit dicens, miror dominum Oddonem hxc ditere, nec fanum, & folidum fufeepifie confilium, & addens, aut veniat Romam, A prxfentet fe nobis, & noftr® curi® refpondear ad objeda, fi habeat juftitiam, A fi juftitiam non habet, cum Monafterio placita padione conveniat, ad hzeper eumdem legatum Oddoni mandavit, ut proxima fecunda fena poft Dominicam Palmarum, omni remota occafione refponfurus veniret, ille vero non fecunda feria ficut dominus Papa mandavit, fed in tertia feria venit. Cumque dominus Papa pro imminenti feftoPafchali, ficut dicebat effet follicitus, per treuganos Urbis, videlicet per Deumtegafoii, & Beneincafam, illi precepit, ut in II. feria poft offavam Pafchz vel refponfurus de *jure*, vel cum Monafterio padum faffurus veniret. Oddo juftiti® fu® confcius, nec ad illum venit, unde dominus Papa non immerito motus quarta feria ejufdem hebdomade mifit ad illum Joannem Tiniofum, & Joannem filium Beneincafe, & Benonem Janneti corripiens illum per eos, qui mandatum ei ore ad os faftun». praeterierit, & ipfius prsfentiam indigne contempferit, mandavitque ut ad quintum decimum diem refpondere paratus veniret, & amplius dilationem non faceret. Ad hunc quoque terminum Oddo venire contenwfit. Dominus autem Papa omnem illi volens auferre occafionem cum indignatione mifit ad illum *Joannem* Bulgaminum, A Oftavianum Leonis de Petroritio, ut ad alium quintum decimum diem refponfurus veniret. Timens igitur Oddo Papx indignationem ad mandatum terminum venit. Convocatis igitur ecclefix noftrz amicis, A fidelibus, Centio Frajapane, Centio Guidonis, A Maximo fratre ejus, Francone Petri Franconis, Oddone Franconis, A Guidone de Gulferano fratre ejus, Kainerio Benedidi Judicis, A multis aliis per Seniorilem Advocatum dominum Papam rogavimus, ut przfenti Oddoni faff® querel* refponderc praecipere t. Affurgens igitur Oddo circa folitas prects cœpit verfare dicens: domine Papa ego ad veftram prxfentiam libenter adveni, cariflime, non ad

hxc

'C^hxc refponfurus, pro quibus Parentes mei nullo tempore coaâi fuerunt, cui dominus Papa inconvenienter, inquit, refpondes, & omni modo pati non pofliim, ut monafterium fuam juftitiam non obtineat, multos tibi terminos, fic adhuc pjztereunti indulximus; tandem igitur vel de ture refponde, vel cum abbate moderno paâione pacifeere. Ad hxc Oddo poft multas verborum circuitionesrefponfurum fe promittens alias inducias petiit. Sed dominus Papa de extero inducias fe illi daturum omnino negavit; & prxeepit ei, ut in craftinum pleniflime refponfurus adeftet Altero auterr^die timens fupradiftus Oddo mi. fit ad dominum Papam Petrum de Antegia. fie Petrum Petri prxfeâi filium propter inducias. Muci, inquit dominus Papa, hominem fapientem pciendo replicari illicita, & velle fubterfugere quod omnino vitare non poterit; fic per illos eofd(.m mandavit, ut in alium craftinum ad caulam veniret. At ille circa vefperas ejus diei miiu 1 andonem de Valle-Montonis rogare dominum Papem, ut faltem amore illius aliquas ipft <'are: inducias. Huius igitur, fic aliorum precibus quodammodo coaâi ufque ad oâavum decimum diem conceifit inducias, eo tenore ut ad ti.um term.num iatisfaâurus, fit nullas alias inducas pemuius veniret. Ad hunc igitur oâavi deem; dici termmum, qui fuit in feftivitateS. Jov.ms Baptiflx Oddo advenit. ad cunis *nos adventum cum fidelibus noftris feftinanter convenimus, kilicet Centio Fraiapane, Maximo CentiiC Guidorus, & Guidone, & Petro fratribus fuis, Guidone de Tulferano, fic filio ejus Gulferamulo, Petro Bono, Stephano fratre ejus, Oddone Franconis, Ga'gano Judice, & Joannc Judice, fi< per Semorilem advocatum dominum Papam attentius deprecati fumus, ut Oddonem in hoc «altem termino nobis refpondere mandaret. Ad Papx itaque luiTum, ficut inconvenienter Oddo reiponuit, ficut aufum rogavimus: rogamus cariifunc Domine, ut me ad hxc refpondere non aliter cogas, quam avus, fic pater meus, fic mater mea a veftris prxdeceflbribus coaâi faérunt. Cut dominus Papa ad auferendam omnem occafionem, fapienter, fic fufficienter refpondit, nolo tt inquit in aliquo de tua juftitia, quam habes, dubitare ullatenus five de legali temporis prxicriptione, five de proprietate, aut quolibet jure confidas, quod fi te ad defendendum caufam tuam fufficientes habere perfonas diffidis, nos tibi judices, fic advocatos, judicibus, fic advocans numero Monafterii, fic fcientia pares xquitatis moderamine libentiflimc dabimus. Ad qux Oddo fic refpondit, licet mihi rem gratiffimam jubeatis, rogo tamen, ut quia contra filium regis confanguineis, fic amicis meis Marficanis lubvenire difpofui, ufque ad meum ab illis reditum inducias concedatis. Tunc dominus P'pa cun» Centio Fraiapane, fic Galgaro Judice, fic exteris curialibus habito confilio Oddoni refpondit, non credas nos ignorare, quod fugam quxras. fic fraudolentis dilationibus fubterfugere ftudeas, tamen ut omnem auferamus occafionem, ufque ad feftivitatem S. Jacobi tibi inducias damus, fic quidem tenorem, ut cum omnibus tuis rationibus ad illum terminum venias, fic de extero nullas nobis, inducias quxras. Sed nec ad hmufinodi terminum tanta conftitutione concefium, vel mittere, vel venire curavit. Venit poft hxc triduo ante feftivitatem S. Laurentii, m cujus nos adventu cum multis noftrisfidelibus, ad domini Papx prxfentiam, qui tunc in Ecdefia S. Alexii morabatur venire curavimus, Ac per Joannem Judicem rogavimus, ut nobis toties in petitiones fatigatis prxfentem Oddonem refpondete prreiperet. Aflurgeru ad hxc Oddo papx fic ait: ficut nofti cariflime domine ego a meorum confanguineorum auxilio ad prxfens revereor; unde penonas ad meam caufam tuendam invenire non potui. Rogo igitur, ut alias mihi inducias indulgere dignemini. Audiens hate dominus Papa cum multa indignatione refpondit: miramur te inquit non impudenter innumeras a nobis extorquere velle inducias; jam fere per menfem filius Degi ab illa tuorum confadguineorum obfidione recedit, ncc juftam ob id occafionem exponis; certe dum nos deludere quxris teipfum ludis, qui enim reges noftrx voluntati fubjicimus putas te cum juftitia & pro juftitia non poterimus fuperare? *Ad* hxc Oddo exterritus ait q licet fatis durum mihi fit fubire negotium, veftrx tamen fatisfaciamvoluntati. Fac igitur, inquit, domine Papa ad prxfens juftitiam; Ac ille · faciam, cum humilitate refpondit. Tandem vero pluribus Prxfeâi precibus dominus Papaconviâus ufque ad fecundam diem poft calendas feptembris inducias dedit. Ex quadam iraque calliditate Oddo triduo ante terminum alias inducias petiturus venit. Cui dominus Papa nobis prxfentibus in ecdefia S. Marix in Tranftyberim dixit, tergiverfationes, Ac fugas tuas nos ad plenum cognoictmus; verumtamen Fratris noftri Gregorii diaconi Cardinalis fandorum Sergii, & Bacchi, Ac Prxfeâi precibus a proxima fecunda fena ufque ad quintum decimum diem inducias tibi concedimus: unum vere certiflime fcias, quia fi ad hunc terminum fine omni occafione eum tuis defenforibus paratus non veneris; nos prout legis auâoritas didat Fratrem noftrum Abbatem inveftiemus; non enim pati poffumus, ut apud nos noftri monafterii juftitia pereat, fed Ac ficut jam diximus, ut tu nullatenus apud nos diffidas juftitia, numero, fic fcientia pares judicibus, Ac advocatis, qui juftitiam monafterii tuemur tibi judices, Ac advocatos tradam omni fervata xquitate. Illud quoque nihilominus fub iftorum,qui prxfentes funt tcftimonio indubitanter fcias;quia fi ad hunc terminum qualibet occafione venire diftuleris ,inveftimentum quod Abbati, AcMonafteriis,Deo propitio faciemus, potentilUmedefendemus, fed ad hunc terminum temerarius venire contempfit. Nos igitur cum dolore, Ac juftitia diflulimus proclamare ufque ad Dominicam *I_*tά-ι Jeruftlem·,* ea fiquidem prxfentibus epifeopis, cardinalibus, Ac majoribus civitatis in ecdefia S. G'ucis per Joannem judicem domino Papx tanto expreiïius proclamavimus, quanto gravius dolebamus. Ad querelam ergo noftrum dominus Papa refpondit, graviter fe dolere de fuo contemptu, Ac noftro incommodo; Ac proximo fe habiturum confilium repromifit. Proxima ergo tertia feria habito confilio cum epifeopis Ac Cardinalibus, fie prxfeâo, confulibus, Centio Frajapane, Ac Oddone nepote ejus, Ac Galganojudice; mifit ad Oddonem Thedergarium confute™, Bobonum de Bobone Romanum, Petrum de Grifaâo, Ac per eos tanquam per ultimos mandavit, ut ufque ad nonam diem Romam perveniat, vel firmaturus curiam, quod juftitiam faceret, vel cum abbate pacem faâurus. Ille aurem mplo fpiritu induratus, mittere, Ac venire contempfit. Quapropter dominus Papa confilio habito totius ccclefix in Corna Domini illum in Ecdefia S. Joannis coram multitudine qux convenerat fatemniter excommunicavit. Cumque obftinato animo prxdiâus Oddo *maltuflft* in ex-

excommunicatione manere quam ad rationem fa«ciendam venire, dominus Papa gravius indigna- ,ui Pcrcu^l,m fpirifuali fententia, convocatis Capitaneis, & magno exercitu ftatuit corrigere gladio temporali. Nimium itaque Oddo perterritus mifit ad Dominum Papam nuntios fuos videlicet Joannem domni Homodei, Guidonem, & OÙdonem Landulfi promittens per cos fe domini Papz voluntati iatisfafturum, & vel pedum, vel juftitiam noftro Monafterio fadurum. Unde Callium Juftinianum in potcftate Domini Pape dedit, & infuper fe juftitiam fafturum juravit, eo quidem tenore, quod in proximo centum libras denariorum pro pœnis in manibus ejufdem domini Pape daret, ut per hoc certificate dominum Papam, & totam Curiam quod in proximo nobis faceret juftitiam: poft hxc receptum Caftrum Juftinianum, quod Nicolaus Soccunazzo, domino Papa mandante, tenuerat, dc centum promittis libris dedit oftuaginta, & in przfentia domini Pape licet coaftus apud Lateranum venit ad caufam, & hac utraque parte caufa diligenter audita confidentibus judicibus, & A domino Papa jubente, caftra quz petebamus cum tenimentis, 5' affinibus fuis ad fidem faciendum judicibus veracitci aflignavimus. Tunc Galganus judex confilio cum advocatis habito ad quintumdecimuin diem deditAjnducias Sed quia inter dominum Papam, ac Tiburtinos controveifia emerferit, ufque ad illids controverse finem ab eodem domino Papa alie funt date induciae. Quo mortuo cum Siculi Regis filius totam Marium occupaffet, Oddo habita occafione preparandi £e contra violentiam principis ad lucceiTorem Pape Innocentii Cœleftinum quaû timidus properavit de duobus a domino Papa requirens, ut vel liceret ei finem cum filio Regis facere Ego N. Scriniarius S. R. E. pro fututa memoria fubfcripfi, eo quod ipfe pauper effet, vel pecunia pro certificattone juftitiz data redderetur ut haberet unde fe & terras fuas poftêt defendere, cum bons memoriz Gœleftinus facere nollet, habito tandem confilio pecuniam Oddoni reddidit, falvo Sacramento quod fecerat de juftitia facien-

CONCILIUM WINTONIENSE I.

pro immunitate ecclefiaftica, contra regem Stephanum, qui caftella ecclefia. inviferat, & epifeopos nonnullos carceribus mancipaverat, celebratum anno Domini **MCXXXIX. i tx. Kal.** Septembris tempore Innocentii papz fecundi.

G-ia/aw *conciiii Mtbneshtrienfii lib.* a. *bifiant tavtlIt bit verbis deferibit*: Anno Dominiez Incarnationis MCXXXIX. venenum maliiiz diu in animo Stephani regis nutritum, tandem erupit in publicum. Serebantur in Anglia rumores, jam jamque venturum e Normannia comitem Robertum cum forore Qua fpe cum multi a rege non folum animo, fed & faâodeficerent, ipfe injurias fiias multorum difpendiis farciebat. Plures etiam, pro fola fufpiciont diverfarum contra fe partium, in cura fua contra decus tegium captos, & ad redditionem cafttllorum, & ad quafcumque voluit conditiones abduxit. Erant tunc duo in Anglia epifeopi potentiffimi, Rogerius Salesberienfis, fic nepos ejus cx fratre Alexander Lincolnienfis. Alexander ad tutamen, ut dicebat, fic dignitatem epifeopii, caftellum de Neuverche conftruxerat. Rogerius, qui zdificiorum conftrudione magnanimum fe videri vellet plura apud Sciereburnam, fic apud Divifas, multum terrarum aedificiis amplexus, turritas moles erexerat. Apud Malmesberiam inipfo czmeterio ab ecclefia principali vix jadu lapidis caftellum inchoaverat. Caftellum Salesbenz, quod regii juris proprium effet, ab Henrico rege impetratum, muro cinâum, cuftodiz iiue attraxerat. His moti quidam potenteslaici, qui ie a clericis fic opum congerie fit municipiorum magnitudine fuperatum iridolcrent, czcum intra pedus vulnus alebant invidi*. Itaque conceptas querimonias regi efiiindunt, cpiicopos oblitos ordinis in caftellis aedificandis imauire, nulli dubium effe debere quin hzc ad perniciem regis fierent omnia, dum illi ftatim ut veniflet, imperatrix cum traditione caftcllorum domina, occurrerent, paternorum icilicet beneficiorum memoria indu&i. Perveniendos ergo citius, fit ad deditionem munitionum arftaodos, alioquin regem feram pœnitentiam adurum, cum in poteCftate hoftium videret, quz, fi faperet, fibi apponere potuiffet. Hzc optimates izpius. Ille quamvis eis nimio effet favore obnoxius, aliquamdiu auribus Ius blandientes, diffimulavit audire, molliens dilationis amaritudinem, vel religionis in epifeopi gratia, vel, quod magis opinor, luz detractionis Invidia. Denique illorum, quz proceres fuaferant, effectum non diftulit, cum primum volenti fic occafio ingeflit. Ea fuit hujufmodi.

Apud Oxeneford, circa visi. Kalendas Julii, fado conventu magnatum, przdifti quoque pontifices advenerunt. Invitus valde Salesberienfis Lehane expeditionem incepit. Audivi eum dicentem verba in hanc fententiam; Per dominam meam fanftam Mariam, nefeio quo pa&o, reludatur mens mea huic itineri. Hoc *icto,* quod ejus utilitatis ero in curia, cujus eft equinus pullus in pugna. Ita przfagiebat animus mala futura. Turjc quafi fortuna famulari videretur voluntati regis, concitatus eft tumultus inter homines epifeoporum fic Alant comitis Britanniz, pro vendicandis hofpitiis, eventu milcrabili, ut homines epifeopi Salesberienfis menis âÆdentcs, femefis epulis ad pugnam profilireru. Primo magledidis, mox gladiis res aàa Satellites Alani fugati, nepos ejus paulo minus occifus: viftoria non incruenta epilcopalibu» ceflit, multis fauciatis, uno etiam milite occiio. Rex occafionem aucupatus, per antiquos incentores convenirijuffit epifeopos, ut curi» fuz fatisfacerent dc hoc quod homines eorum pacem ipfius exturbaffmt, modus fatisfaâionis forer, ut claves caftellorum inorum quafi fidei vades traderent. Illos ad fatisfaciendum paratos, fed de deditione caftello nun cunâantcs, ne abirent, ardius aflervari prreepit. Itaque Rogerium epifeopum abfque vinculis, cancellarium, qui nepos, vel plufquam nepos cjufikm epifeopi elle ferebatur, compedi

CH^STI ,,tt tum duxit, ad-Divifas fcilieet caftellum, multis ^ v'* innurnc*abilibus fumptibus: non, ut prx-lui ipfe dichbat, ad ornamentum, led, ut fe rei veritas habet, ad ecclefix detrimentum aedificatum. In ipfa obfrflione caftella Salesbcriz, Scircburnir, Malmesbeuz tegi data : ipfe Divifz poft triduum redditz, cum fibi ultroneum jejunium epifeopus indixiflèt, ut hac anguftia lua animofitatem epifeopi Elyenfis, qui eas occupaverat, fiefferet. Nec epifeopus Lindecolnienfis obftinatius egit, redditione caftelli liberationem mercatus.

Hoc regis faftum m diverfas fententias folvit 'ora mulror,um. Quidam dicebant ture caftellis alienatos epifeopos videri, qui prztcr fcira canonum zdificaffent : illos evangeliftas pacis elle debere, non architeftos domorum, quz autoribus forent refugium maleficii Hxc amplioribus rationibus & fermombus agebat Hugo archicpilco* pus Rotomagi, quantum ille facundia poterat, maximus regis propugnator. Alii contra, quorum partibus allidebat Henricus Wmtonienfis epifcopus, ledis apoftolicx in Anglia legatus, fratri regis Stephani, ut aute dixi: quem nec fraterna neceftitudo, nec periculi metus a vero exorbitare cogebat. Sic porro dicebat : Si epifeopi tramitem juftitix m altquo tranfgredcteniur, non elle regis, fed canonum j idicium : fuie publico & ccclefiaftico concilio illos nulla poftedionc privari debumc: regem id non cx reditudinis zelo, fed coïaihodi fui compendio fcciffc, qui caftella non ecclefiis, ex quarum fumptibus, ôc in quarum terris conftruÂa erant, reddiderit, fed laicis, eifdcmque parum religiofis, contradiderit Ifta vir ille cum privatim, tum etiam publice coram rege affirmans, ejufdemque aures de liberatione & reftitutione pontificum appellans, omnem confumpfit operam, in nullo auditus. Quapropter vigorem canonum experiendum ratus, concilio, quod quarto Kalendas Septembris celebraturus erat Wintonix, fratrem incunftanter adeflê prxeepit.

COMCOII *wbii fabftqiur.tibm deferietr.s fub-‹ungit* : Dido die omnes fere epifeopi Anglix cum Theobaldo atehiepifeopo Cantuarienfi, qui Wilelmo luccefterat, venerunt Wintoniam : archiepifcopus CboracenGs Turflanus pro valetudine qua giavabatur, vix enim animi viribus corpus regebat, exteri vero pro guerra litteris abfentiam excufarunt. Leftum eft primo m concilio decretum Innocentii papx, quo jam a Kalendis Martii, fi bene commem.ni, partes follicitudinis fux idem apoftolicus domino epifeopo Wintonienn iiir.i legationis in Anglia iniunxerat. Exceptum id iummo favore, quod diuturnitate tempoiis temperantiam luam oftendens cpifeopus non praerupta legatum promulgaftct jaflantia Procedit deinceps in concilio fermoejufdent latialiter ad litteratos habitus, de indignatione captionis epifeoporum : quorum, Salesbeiicnfis in camera curix, Lindecolnienfis in diverforio fuo intercepti eftent ; Helyenlis exemplum finfil^ veritus, veloci profugio ad Divifas fe calamitati exemiflet. Secius miferabile regem ab incentoribus ita fuifle leduflum, ut hominibus fuis, prxfertim epifeopis, in curix fux pace manus injici juffillèt. Adjeila eflet regio detiecori crleftis injuria, ut fub obtentu culpx pontificum ecclefia poffeifionibus fuis fpoliaientur. Sibi regis conti a legem Dei excelTum tanto dolori effe : ut mallet fe multo difpendio & corporis & icrum fuatum affici, quam epifcopalem celiitudinem tanta indignitate dejici. Quin Ciiamiegem de emendatione peccati multotiens admonitum poftremo tunc concilii vocationem non abnuiffe. Proinde archiepifcopus & exteri confuterent in medium quid opus diet fa&o; fe ad executionem concilii nec pro regis amicitia, qui fibi frater erat, nec prodamnopoflctfionum, nec etiam pro capitis periculo, defuturum.

* Fon«, μ. **. H

Cum hzc ille fenfim per amplificationem exponit, rex caufz fuz non diffifiis. comites in concilium mifit, quzrenscur vocAtns effet. Refponfum eft a legato ex compendio : Non debere illum, qui fe Chrifti fidei fubjefhim meminiffet, indignari, fi a miniftris Chrifti ad fiuisfa&ionctn vocatus effet, tanti reatuseonicius, quantumnoftra fxcula nunquam vidiflênt. Gentilium quippe fzculorum opus effet, epifeopos incarceiare, & poffeffionibus fuis exuere. Dicerent ergo fratri, quod fi confilio fuo placidum commodare dignaretur aflenfum, tale ili-, Deo autore,laigirctur, cui ncc ecclefia Romana, nec curia regis Francir, nec comes Theobaldus frater amborum fapiens profefto vir & rcligiofus, ex ratione) contraire poffet, fed quod favorabiliter compilai deberent. Confulte vero (mprzfcntiarum rex faceret, fi vel rationem faâi fÿi redderet, vel canonicum judicium fubirct. Ex debito etiam oportere, ut ecclefiz faveret, cujus finuexceptus, non manu militum, iu regnum promotus fuiffet Sic cum dido comites egreflt, nec multo poft provifo refponfo reve'fi funt. Comitiabatur cos quidam Albericus de Ver, homo caularum varietatibus exercitatus. Is rdponfum regis retulit, dt quantum potuit caufam antiftitis Rogerii, epifeopus enim Alexander abierat, gravavit : modefte tamen fine ulia verborum contumelia: quamvis quidam comitum ftantes juxta, crebro loquelam ejus interrumperent, probra in epifcopum jacientes

Hzc ergo fuit fummadiâorum Alberici: Multis injuriis Rogerium epifcopum affeciffe regem Stephanum : rariflime ad curiam regis venif. fc : quin homines fui de ejus potentia przfitmentes feditiones moviffenr. Qui aim fzpe alias, tum nuper apud Oxeneford fcciftcnt irnpctutn in homines, 8ζ in ipfum nepotem comitis Alani : in homines etiam Hcrvei de Leonis, qui effet tantz nobilitatis, tanti fnpercilii, ut nunquam regi Henrico petenti animum * indullcrit in Angliam venire. Injuriam ergo regi Stephano reoundarc, pro cujus amore venit, quod ei tanta vis illata fit. Epifcopum Lincolnienfctn, cx veteri odio in Alanum, (editionis per homines fuos autorem fuiffe : epifcopum Salesberienfem inimicis regis clam favere, diffimulata interim pro tempore verlutia. Id regem ex multis indubitanter comperiffe : eoque potiflimum quod Rogerium de Mortemer cum militibus regiis, quos duditabat in fummo dc Briftowenfibus metu, nec una node idem epifeopus Mahnesberiz manere dimififf let. Omnibus die in ore, quod ftatim ut impe-£*ratrix veniffet, ille fe ad eam cum nepotibus & caftellis conferret. Rogerius itaque captus fic, non ut epifeopus, fed ut regis lerviens, qui & procurationes ejus adminiftrarct, & folidatasacciperct. Caftella non per violentiam rex eripuerit, fed epifeopi ambo gratanter reddiderint: ut calumniam de tumultu, quem in curia concitaverant, evaderent. Aliquantulum pecuniarum rex in caftellis invenerit, quz ipfius legitime eftent: quia eas tempote Hcnrici regis avunculi & antcceflbris fui ex fifei regii reditibus epifeopus Rogerius collegiflet. Eis tameu, ficut & caftellis, idem pnclul pro timote commifforum in regem libens

* Fer.e› ... · H·

ANNO CHRISTI

libenS cefferit : inde non deeffe teftes regi Ip-fum proinde velle , ut pada inter fe epifeopos rata permanerent. ,

Reclamatum eft ab epifcopo Rogerio contra fermones Alberici, quod nunquam regis Stephani miniiler fuiffet , nec ipfius folidatas accepiffet . Mine quinetiam ab animoto viro , & qui malis erubefcêret frangi , prolate · fi juftitiam de rebus fibi ablatis in illo concilio non invepiret , cam in audientia majoris cuiix querendam . Leniter legatus , ut cetera : Omnia quo dicuntur contra epifeopos , prius in concilio ecclefiaftico & accufari , & -an vera effent decuif- fet inquiri, quam in indemnes contra canenumy decreta fententiam proferri . Rex itaque faciat quod in forenfibus judiciis legitimum eft fieri , ut reveftiat epifeopos de rebus fuis. Alioquirtjure gentium diffaifati non placitabunt. Didis in hunc modum utrobique multis, caufa petitu regis in pofterum diem dilAta , nec minus in craftintun , ad adventum archiepifcopi Rothomagenfis poftridie prolungata . Is ubi venit , amnium lufpenfis animis quidnam afferret, dixit fc concedere ut caftclla epifeopi haberent, fi fejure habere debere per canones probare pollent : quod quia non poffunt, extremae improbitatis effe contra canones niti velle. Et efto , inquit , ju- ftura fit ut habeant Certe , quia fufpedum eft tempus, fecundum morem aliarum gentium optimates omnes claves munitionum fiurum debent voluntati regis contradere, qui pro omnium pace debet militare. Ita omnis controvcrfiaepifcoporum infirmabatur. Aut enim fecundum canonum fcita injuftum eft ut habeant caftella, aut, fi hoc pro indulgentia principali toleratur , ut tradant claves, neceflitati temporis debent cedere . His addidit praedictas caufidicus Albericus , fignificatum effe regi, quod minarentur inter fe pontifices , pararentque aliquos ex fuis contra eum Romam mittere. Et hoc, ait, laudat vobis rex, ne quifquam veftrurq prrfumat facere : quia u quis contra voluntatem fuam & regni dignitatem ab Anglia quoquam iret , difficilis ei forta(fis reditus enet . Ipfe quinetiam , quia fe gravari videt , ultro vos ad Romam appellat Haec poftquam rex partim quafi laudando, partim minando mandailêt, intelledum eft quo tenderet . Quapropter ita difceffum eft , ut nec ipfe cenfuram canonum pati vellet ; nec epifeopi quin confultum exererc ducerent duplici ex caufa , feu quia principem excommunicare* fine apoftolici confcientia temerarium elTet, feu quoniam audirent, quidam etiam viderent , gladios circa fe nudari. Non enim jam ludicra erant verba , fed dc vita & fanguine pene certabatur . Non omilenmt tamen legatus & archiepifcopus, quin tenorem officii fui profequeretur . Suppliciter enim pedibus regis in cubiculo aftufi oraverunt, ut mifererctur ecclefia:, miferejptur anim« & famas fur, nc pateretur fieri diflidium inter regnum & facerdotium. Ille dignanter affurgens , quamvis à fe fafti eorum amoliretur invidiam, malorum tamen prsvcntus confiliis, nullam bonarum promiflionum exhibuiffet efficaciam. k

ANNO CHRISTI

Kalendis Septembris folutum eft concilium .

Ha Malmcslwritufit. Eadtm brtvint Mattb. Partfim ad aan. **MCXXX1X.**

Eodem , inquit , anno , Wintonienfis epifeopus inter adeptrandium quofdam nobiles, coegit ad deditionem aliquorum caftrorum indignans. Cum Theobaldo archiepifcopo , & aliis epifcopis , & praelatis Anglic , concilium apud Wintonienfem celebravit , tertio Kalendas Septembris , ad quod regem fratrem fuum vocari fecit, qui comitem Albericum de Ver , in caufarum varietatibus exercitatum , mifit ad concilium , de captione didorum epifcoporum , fuper qua erat imperitus fe , fic de jure facere poffe allegantem, & fadum regis defendentem. Et licet aliter vifum effet concilio, fuper querelis in epifeopos motis, Ct verbis hinc inde propofitis, Kalendis Septembris folutum eft concilium.

«â&u ofiGü* ««Sfiu «ώiü» dSfëi., «&&» «jdGk dDQk «i£tëk «âQk «tdfiu «âQu *ÎQP* t &QI* TÿQT τβoΓ TijXjr* t ôËï*· ·»3(^ TèO<· **90Γ* η^φ* *tggl* TQgl*

^•SYNODUS FLORENTINA D1OECESANA

A Gotifrtdo Florentin» epifcopo anao J139. ***ctltkrata.***

Ei M..a b> oth.i. it·». s«. «. ' p' **'

IN nomine fandse & individuae Trinitatis. Gotifredus divina favente clementia Florentinae ecclefiae epifcopus, chariffimis ac dileftiffimis in Chrifto fratribus & filiis plebanis omnibus Florentini epifcopatus fuis contemporaneis , & eorum fucceffioribus, in perpetuum & cum mundo manfuris privilegium , fincerum & fandum privilegium, pi^ue poftulatio voluntatis ex intimis vifccribus effedu debet profequente impleri . Ac ideo ego Gotifredus, Florentinas ecclefias epifcopus, vobis in Chrifto chariffimis fratribus riebanis omnibus noftri epifcopatus, veftrifque fuccefi toribus per hujus charte privilegium id quod petiiftis a nobis in fynodo cum toto noftro clericatu relidentibus , confirmamus , & ftabilimus , & ut inviolabiliter in perpetuum maneat jure , & rationabiliter ordinantes epifcopali audeiitate praecipimus, fecundum quod a domno noftroarchidiacono, & odo Plebanis , ac noftris vicedonainis inventum & conftitutum, & confirmatum eft; videlicet, ut nec nos , nec noftri fuccefforet vos amplius aggravare valeant, vel in aliquo plus a vobis exigant, praeter quam quod ab antiquis per unumquemque conftitutum eft . Non enim volumus, ficut nec juftum eft , ad confequentiam vel ad exemplum trahi id quod pro raro accidit, & id quod ex difpenfatione inevitabili ncccffitatc coarftante aliquando, & ad momentum temporis folummodo factam eft , maxime cum .... mores confenfu utentium, comprobati legis vigoris obtineant » & confuetudinis, ufufque longcvi firmiffima habeatur audoritas . Secundum itaque quod noftri antiquiores , juris ftrenui & prcclariad memoriam ex antiqua confnetudine reducunt , ita vobis jam fupra nominatis plebanis, veftrifque fucceforibus confirmamus, & ftabiliter ordinamus , & fub anathematis vinculo conftringimus, iteoardamus tamnoipfos, fi aliquando frangere aufi fuerimus, quam omnes noftros facceffoecs , fi inviolabiliter non cuftodierint, & non obfervaverint, ne erit fas , vel licentia in aliquo tempore hoc non obfervari. Cum abfit, & ab omni iacerdote abeflê debeat, ut ftatuta fiiorum facerdotum in qualibet ecclefia .... infringere, &c. audeat.

Ego Gotifredus, Dei gratia, Florentinus epifcopus tibi pleb. T. S. Stephani in campo Pauli, tuifque lucceftbribus hoc privilegium confir-

fry fa'vo cm1111 "fu , qûem ecclefia S. Joannis tempore beat® memorix R.. epifeopi habuit , & circa vigint; .,. tertio anno.
ANNO CHRISTI »r>.
Ego Joannes facerdos, & canonicus interfui, fubfcripfi.
Ego (Jgiccio facerdos, & canonicus interfui , fubfcripfi
Ego Gualfridtts canonicus interfui fic fubfc·
Ego (Jgo judex , qui dicitur Ehafbella' interfui & fubfcripfi.
Ego Vox vicecfominus rtetcrfui, & fubfcripfi. I
Ego Rogerius judex interfui fic idem fubfc.
E^o Julius canonicus & diaconus interfui, & fubfi npli
ANNO CHRISTI
Ego Raynaldus judex interfui & fubfcripfi.
Ego Petrus vicedominui interfui, & fubfcr.
Datum Florentiae per manus Petri fanda: Florentin® ecclefix arcnidiaconi XVII. Kfl. Julii anno millefimo centefimo trigefimo nono, indidione II.

CHHISTI · 114·. 1 CHRISTI Ha··

^CONCILIUM TREVIRENSE

Ab Adalberto Trevtrtvifi ortbiepifeopo etrex Mnvn **U40.** *babitam,*

A Dalbero Trevjfenfis archiepifcopus juri fuo a Conrado tunc rege dem imperatore refitipi abb.tiam S. Maximini Trvvirenfis obtinuerat . Quod , cum eo tempore abbatis vacaret r.ionaftcrium, cledus eft monachus quidam Leodienfis ; hunc vero cum refpuerct archiepifcopus , monachi a pontifice admittendum & confecranciLn caraiutit. Ita plane & prxpofitus Confluent;nx ecclefix invito archiepifcopo admiffus & ‹'o|>hrtT'aîuî fuit · fw» y*' (prarpôftto jam cle- &o) *Romam magnir expert pergentet* , ait Gloichetius dc geftis archiepifcoporum Trcvrqenf. in Corpor. Hill. Eccardi tom. II p. zioo- Ar>at

Fcr.rac·. n'ft' io h. » ·»··

B *apoflolicat relaieront domino arcbiepifcapo fxa vofantati volat controrlaT , yaar caw domino artbitptfeopo in fynodo rtfidtnti obtnliffimt , tpft tx animi cammotiotu ipfat in trrram dtjecii, xndt optti deminum papam hmottntinm mcnfotni, ob ipfo efl vocatm ad dirm prefer iptxm ; tf cam ad diem navi veniflet, epifcopali efi officio fxjptnfxs . Hoc omnia mala venerant fimxl fnper ilnlm, tf de omibxs bit hbtravit earn Dominai ; Romam enim venient offecit , ijxod abbaf Sanili obedientiam Maximini ei promifit, tf jxramento fidelitatem ei fecit , tf eltilIionem Confixenttnorum caflavit.*

CONCILIUM GON$TANIT NO POLITANUM

Anno MCXL Menfe Majo In dextris Cathecumeniis S. Alexii, pratfidentc Leone Sryppiota Patriarcha celebratum, quo Conflamini Chryfomalr dim defundi fcripta, non modo nugarum & ineptiarum, fed hrrefis & impietatis plena, in judicium vocata, examinata , pr-jlcripta, & condemnata iunt

I< Ai"io a, (.cieo·» '°. n ·. i.

AÆEnfe Majo, Indidione tertia,prxfidenteC J.V.I fanftiiTimo noftro domino & Occumenico Patriarcha domino Leone , in dextris Catechumeniis S. Alexii, allidentibus & fandiflimis Prxfuiibus , Ancyrano, Cyziceno, Amafienfi, Melitinenfi , Laodice ifi, Cretenfi , Antiocheno Pifidix, Trajanopolitano, Philippenfi, AmaftriiDo, Mefembricnfi, & Dei amannbus Archiepifccpis Paravifienfi & Gotthienfi ; nec non altantibus & illuftribus Principibus. Cuir corporum incumbere, & male affedis corporibus medicinam facere, non eft cutulcunque, ut quidam diceret, neque volentis fimpiiciter , & tantummodo appetentis , led illius omnino proprie & potifiimum, quem medicinalis anis ratio, obftetricis inftar, ex-D cepit , & diuturna experientia nutricatione propria excoluit, & Mcdicinx fummates, veluti Lydii lapides, praevio examine, tanquam infipientem & ignavum n4n repudiantes , approbationis fymbolis condecorarunt . At animorum medicos , viteque exquifitionis magiftros , & proborum termonum Doftores ÔC Scriptores, & in nonnullis etiam dogmatum latores ; hsic eulm omnia nunc in hodierno propofito argumento convenerunt ; hos, inquam , qui tantummodo voluerint fine alicjua probatione, fed per te ipfos creatos , ut oici folet, ftatim heri, quis id fano animo feret ? *it* Rabbi , cui id libitum fuerit , vocabitur,

MHw μαΓ«v, Li/xriw»®" *rffrr.i* , β^οχαθη» τ« *άχίνοτιΓΊη άμύν Ιtotroru* χ} οιχβμπιχi χο ιβ *χαξιχρχρ xvtj»* Λιο»τφ· C* ηΓ 3»ξ<ο7ί χατιηρ>μ$υο/ **τi** α^ύΑλιζΑι, e-twtîeixζόντον ›q *itpvivmv αρχαρίων* τβ *Αγχvρχi* , **τi** Κιζ/χβ, **vi** Αμχσια , **τi** MrAtTivwv, *ri* Λαο-*Jtxflai*, τβ Κρητηi, ΤÎΑvTrt^Witç 7η« *finita* 9 **τi** Τ*ρυύβθΒΤ0λιν<*, ΤΒ *φιλίτηι ri Apàrttioçt* ΤΒ Mwnju£ftj«, *διοφιλύν άρχιηκτχiανν,* **τi** *Καiιβυζiα* , 1Ç ΤΒ Γοτθιχi , *να&αμιναν Ç ite-xortxàiv αρχόντων. Kat τί rty vνμάη» Sapcnexav &α%ολέ<<τΘαι*, xj *φαρμαχ&&v* fxt-*ycepicv* Tomp«s iχονητ <τ«μαπι, *i* **τi** τι/χόνη , *tant* τι άι», *Ül τί* CbXrS^t®* β»λ«*5 *μΐ~* ν»ν θiλη«·«/?φ- . t'xUvM I(' xdvrvc, 1Ç χuiAK,ιζ μαλ/Γ«, w ό *μίν τη Ϊαταχii ί'μαι*- ή δι *χρονιά tuvufja λαβiαα, χβiλιν ιτιθη*ησ·«Λ.* < ό τη iΛτ^χη *α^οiξαρχvv, βi λv-ila τι λi&oi* eporÇsniVw ra «jawru, qpt' χαΤΗληφώ β'« *αiόχιμον* , τ» τη* *iftxtjvton* τβτ^ •)»oo-friCp«/34«-s *σύμβολα. ιατηρχ it ψο^ιχiι* , *3<»τ»* &δ*®χαλΒi *axtiCtripiK* , <£ *χαλϋν* Aérant ι·'β>η>ηπiτi xJ *ff-vy^pa^fitt ixtrtai it* $Ç *ivχμα-rtràif όμϊ γοίρ τούτα τάνη* νζ *viti τη «poxc<> μίνχ τνiμιρον* o<o3«αν< *nuitipαμi, rii άμα μόνον 9iλήτανηρ άiοχιμάτν dvrixa,* ν^αύτοχοαρο-

rwn-

CHMSTI
••♦v

(rvrt Ji{ ri λι>νμ<ι«ν) *yarirvw* ruy^pnrwvt $ *paCflt* <λ>»θι»<πτ«ήiιΛβμπ^,* ι *SiSanaXiWf awywtpiriw -χ9iτ* 9 *S 9i-Xt» erat ytrirtrati* **w' vc** «ν,μ» φρ*»κ vuy-*Xàvai SXaf* i'τ/τφβλi , Xe'jq» ruvSHrsnuyroc Js nirv t xoMet >Ç nJv e>perv»ru» *trta^eXSft* χβIΛiδ *àStiaç* **τϊ** ^ρβτφκτ *Spa^à^t,* vaXXa μ$û «pars *wraapSm ni φβηομίψ* rtryi ζ<ζα«« *i mit Si* iÇ Twr *àrXxripri ak rsa** n>ei*ç *ηβiiλv rifi iXt^doti* αρο^ι'χονπ , àv-θραvi ; *avpif ,* wf *tixâiv,* rdr Joxamt rântC raupri if4parvm. *Sri myapit £ àprt 9 Zμ* tSfi ri rüv* »β>λ«ν «pif **ri** ^ρβφ#ο > >$ *Si-Saaw»* «Msç «uwmpaxAmuc «ûθβρμηην «ror/λ- Aovrtç, **iμβ** *Si* i$ *rit* **<φ** »·**MΛ rwr^,** i$ *aXiw Sâm àaXxrtpw φρ·vτiζvπκ, tirttp* *iwSf 'ξοφiμχ Parim Siaxefav ri* xawcsoy . *a'x« Sri* roro μvvβχvv «partXdCrMK *rii xarii ri ttpb ri χυζ/η* NixaXa'v *λχγ^μivp daa^tX^ftw* μ«vp *viγ^ρήμμMτv* τ/vat foAejrxsrGau **ri** riv C/or **iin** χβTΒλ/τovτφ* Kawrevr/yb Zx« **ri** Xes* σ«μ«λv **ΛΛMχθιμχiv.** *âit Sin.* ^ *àurii* drru-*χόηϋi* vμπχ/ακ *axxvSaXi&lûiat Sri* τβλλώi *ma τΐΰ ιμφiρβμ/iiιv suîreîi tpt^tXtav Zμ» àn~* nrov, a»» aXsyav y *JtixJrSaaPat Si* wJa *<9paç* xoXAvç **ri waûm,** ak rtro μά>A·v **Φ** *vφiXü»* Jurr^'ro» *ρvδμiζκv η* xa>Aàf αζiîβiΓiρov, *Sri 9P»rrtS% èrt* xaNiiji ri <sp«y-μβ «njratynç, 1Ç «ro ni *ntrim vχημiH» vυγγήμμ»·η9 nt afperiaat* t vwç *βîβλα* α»χ-*X/Λΐμiηi. ΛMμZ&oμη yàp aHpArirapnt, μi» fSfi* riaiu *rape* **Πι^μ** *rni μvκiζvΓ" ini* ry τν *à>tn ASkurfy'** **OMτχβθιιμό'ρ** μβvv , *tripa» Si rapa Vtap^ta npriSp*.* τρ **λφ«μό* Π«μφ«-** *Xt». tripo» St rclXtv riri* rape **rji** J»)A»$rirtuy μοτχ^vv, **ri** xse) t vt v ·ροταΓ>ιλά'vτυv,·ρ·σ·- **attira»** iîμητ, Itû ιζ *όιβλχβîοθζi* sÇâtoy ard *7i cr 7μ ri γιφοχûμη μο»ρ* μovβζβη®·. *ratf* itt(Jy riç συμφβρ»iτaηti, **ri** μ$ι> «uri qÿ|' Totpd **me V'riv,** «« *μιηγροφηi iu^pêipa βvγγρόμμβη USpapfyi,* eAsiaro *Si* **<φ** *M· rà rapa nf Wfi&Hr»/- tiç ri* /jtyl ûst uπ Juciy fxMveui **rô** --- <«pcç rwç Jzaxocriotf **ri** 5λ< ru^rerar^str at^dXasou »<u >ep à Jriaexat-λ/β *avyypaftî* C* χ;φαλβ/«v Jwpt'rss truu-**n^wrur,** xo>A« *Si* ('μχι^μ^βμ^ην Turtup , >Ç ZJf'91 x«THOTWT>ireyrfÇ, >Ç ruûajzxwç *tfyriraj-* **7t(, m** s'pf^sArtsy **μ·v·v,** iÇ xauroXoTrov «xAmc , **μβρηλφιηv,** β'ZΛα >Ç β/a'ewv *trpcQarit «ri-pita Æptfjfyj, tù* irAssy iÇJ Oiθχηατβïv, 1Ç Bφομiîλvv. ïro *γόρ* **τ"«»<** **ταριμ^υ. rin** *aapà τΰύ* iχχλχσιβτιχiû) «rtur^aror JnXaJii iÇ τ«-pdjaev *tn xuXlat* rira» **^ρΑθιvη,** *it rit. tau-ri Starlet aroxXaàirfu ris moitSaipwt ,* iù **era opdf** *nanSptfriri* **/ariiy^^** *tytp tari Xtb* **riri'** vatyric dsr^pa^nrao. **aren** *raXtr* **ejrif** «-τιμZβο dp^wc ahrdrw **$** eruepvmmv, T^Sanoyl vparxuNMv ataeXuepirem nic ortiyJ4ran *ap%tr-t» Ttplri,* 4 opera»mr» «vαιμβvηβ . **atÀd fi** *Xfytt» ÇamOim râm Xt/rtorir Sri rida m* **xrimr» xeri riu!** *xparirav rtami^sro· «χβητχ4-* vuc, wc φηv/, risay **0βττ/ζιτ0««,μχN** *Xyraori» Suu rp* «A *·ημβζ*π>* ri» rr-

s

ri'çAôc magiftralium cdpipofitionum interpres, qui-cumque voluerit , efficiatur ? dc quflnàm , dummodo motte captus nor fit, rem appro-babit p Qpanam vero ratione multi , u id permittatur, etiam ex iis, qui bene fapiunt , non abfque errore datam fibi confcribepdi fa-cultatem arripientes , non multa apparenti frumento zizania fuper feminabint ? Multi etiam ex iis, qui non ita caute rem agunt, veluti ad falutaria, ad noxia abfque confilio procurrentes, carbones ignis , ut tta dicam , vifum fibi thefaurum , offendent. Propterea nos , cum multos ad feribendun? , inftttuen-dumque alios , fua fponte , voluntate ex fefe animatos , refrenantes , tufer multorum B falutis, de fitnplicium pnecipue, quibus facul- «on eft , ab herba alibili cicutam fecer-nere, curam habentes, qupnmdam Monacho* rum adventu , qui in iacro domini Nicolai Monafterio exercentur, cdo&i, Commentaria quaedam Conftantini Chryfomali, qui olim obiit, ibidem reperiri ; qu* cum ipu percur-ritîent , non çarum feandalizatos fiufle pro-pter multas in illis corftentas nu;»as atque i* neptias , ut tradebant ; & jam multis illa communicari , tanquam omnium utiliflima , ap^ifirnaque ad vitam exquifitiorem alios ~~manuducere: rem maximas confiderationis ef-~~ mti . ab iiiis ; qui ea ponfiderant Com-mentaria, libris recuperatis; m»imque, difqui-C fitione fada, didicimus, unum efle apud Pe-trum Mbnaehum, S. Athenogeois Monafterii Prriidem; alium apud Georgram Prrfukm, cognomento Pamphilum ; dc tertium a didis Monachis, qui d· eo retulerunt, nobis adve* dum, quem fe *accepiffe* tradiderunt ab Ea-tbymio, in Gere conii Monafterio, monafti-cam vitam agente r hos tres fimui una con-ferentes , eadem & in tribus, veluti ab una exicript», invenimus; duobus vero locupletior eft, qui apud Petrum extabat; ajeo ut,que *n duobus illis continebantur , ad fupra du-çenta capita concluderentur ; namque ea ra-tione Auâori doârina per èaptta dividebatur: nos itaque multa, quas in lifts continebantur, D ec privarim confiderantes , dc coada Synodo examinantes, non tantum nugarum, ineptia-rum, dc ftultiloquiorum, fed dc compertarum hserefeon plena repetimus, & didis Enthufia-ftarum ac Bcgomslonim abfurdiora. Ut enim alia pnetereamus , quas poster Ecdefiafticos mores dc traditioner ex ventre eru&avit , dc ex infelici fua mente confinxit, dc que in opprobrium dc vituperationem omnium Chri-ftianorum confcripfit, quasque rurfum ad prin-cipatus univerfi ignommiam dc contemptum ipfe efiutiit, dicens Sarane eos cultum praa* bere, qui cuicumque Principi honorem dc ve-nerationem exhibait; nihilominus dicit, omnem Chriftianum, in infantia , uri moris E eft, baptizatum, abfque eo quod catechiza-tus fit; ut ipfe ait, baptizari illum quidum , rerer Chriftianum non efle , licet ita vocetur: dc, licet virtutes aliquas afiecutus fit, eum, non aliter ac Paganum dt Ethni-cum , aflecutum fiiifle ; nec oportere ipfum pei currere doârinai Evangelic* 1èrmooes, fed prius catechizari, dc Wuari, dc tranfelemeo-tari, hoc eft , fecedere a poteftate Satanas ; item, quiconque, licet ita nuncupentur Chri-ftiani, non nercipiunt fuam ex divino Baptif-mate tranfelanentationem, nec ad Archiera-ticum gradum pervenerunt, etfi untverfam divi-

TI

divinitus infpiratam Scripturam ex tent & inftruant, cognitione eos gâtantes, nullam inde utd.tatcm cep.ifc, mfi rurium catechizatt, tranfelementat oms participes fafti fint, fic animorum fuorumhabituum formationis, per myjfficam mediatioDCtp, fic manuum impofitionem catorum difpenfatorum magni huiufee myQerii, fic facrofandx cognitionis gnarorum. In alio item T1 feoiu telledualiter non perlent, t Deum in eo operanter^ voluntatem foam per Jcfum Chriftum, in caffirm laborat: & Chriftiano nondum catechizato, ii perniteat & confiteatur, peccata qux poll façrum Baptifma commifit, nihil prodefle vincula fic medicamenta auxiliaria, fed requiri doftrinam divinam, & initiationem, Ac fidem, nirfumque, fi Chriftianus, baptifmate ablutus, non eft ab infirmitate cotroboratus, & « propenfionc in peccatum, adeat eum, qui antea corroboratus eft per fidtm, & manuum impofitionem difpenfatorum divinae gratiae, quae ex fide datur › non ex operibus. Prxterea veros apud illum Chriftianos non fubjici legi; quemadmodum, poftquam pervenerunt ad menfuram λ tatis Chrifti, non amplius poffe efie fub lege, fed pro viribus, qux legis funt, facienda. Item, tanquam dogma, fancit, animas, poft fandum baptifmum, habitationis cogitationibus vexatas, non poflê ab illis liberari, nifi per Interpolatores fatue adnortentur, neque in Ecclefiam ingredi, neque canere, neque Chriftum compellare, neque quidpiam iftianum opus efficere; alibi etiam, neque aliquam virtutem confeftari, antequam per bonam illam immutationem immutentur, quod Deus ab eis fe avertat, iliaque odio profequatur. namque Daemonibus fimiles lant, qui fimilia peragunt, affirmantque fe per Deum peragere: inconfulte vero, ut ait, illa exciunt. Et, ot pleraque fummatim dicamus, in diverts ille Capitibus affirmat, nullum commodum Chriftianos percipite, licet ommm virtutem expleverint, & ab improbirate omni declinarint, etiamfi ifta per DeumD operentur, nifi intelleâualem fenfum divini Spiritus accipiant, naturaliter & fine dolore in illis bonum efficientis, & immobiles omnino facientis ad malum. Decernit etiam, nifi tutelam in iênfu acceperint illuminationem qui regeneaantur, ut, dum canunt^, inconcuflam atque immobilem habeant mentem, & percipiant eorum, qux canuntur, fententiam univerfam, neque pfallerceos omnino, neque orare, immo neque ut fideles in Ecclefiam ingredi, donec per eam, qux ab illo aftertur, Catechefi rurfus & initiatione unguentorumque undione tranfelementati, divini Spiritus in fcmctipfis roboris ac cfficacix fenfum perceperint. Immo eadem affirmat de toniura; eum nempe, qui tondetur, fine ulla utilitate tonderi, nifi in intelle&uali fenfu, & non in fide donatx eidem fenfibilis Spiritus gratix, & per eam tranfmutationis fle tranlelemcntationis, in pofterum neque velit

ογ r«ci-Ay«£tif àptTwxanp$i!riu,ôtfàrixôl χάτ»ρθ»ν, CHRISTI 114«. Ue,,eXi€£ ^α^λτ'η, ά^α a^hpn χατηχηθήναι, % punr«t%M»$bZai » TfTW' μ^τîu-at βιβ τη έ^υα/α τ« iaruya. te η Xiytt ταλ/y, ύσττ/ιτμαη atumày μη ruunxarr xUι tx τ2 lovτήχασι, xar \iaat riu' $ri»v4roy ypa&t ^λώττη φίριβΊ iÇ SiSaaxxair κ' riul φυαϊ- αυτχ' ytian dtapfipccttpifyioi, Hit αίφιλ»- θηααχ, afàtt ùtetratytiuauit τvχvτι £ μβρφαχπιv Φ ψιχιχβv ojuZÇl Tfyt* B μυίiχΰi Stafurmittf, χ^\θî<τι» ytipàiï nSy txtywpôreit «ιχηίμον τϊ μφαλι τότχ μυτηϊχ › W τη ιφ« yvdatvt ιχκημόνβv. Αλ' &tiipy τάλιν κιφαλχίφ nprtiSitat, ·τι fat μ ntpf <tiàaatc Htpùt aiebâttni rô/irr®* C* cuinJ ri ri θιλημα tuirS Sut I*rî Xeifi fk xtrot xor/f, ιζ Sri nS αχ«τηχητ|) Xticrarw μκανovvτι, xJ cfyμολβΓχ^ο -ni μ$ n STtw ζχτιιχμιχιχμβρττιμχm iSit όφιλ#*, iw-μα', <ft' φύρμβχβ διρβιτΑltxà, oMa? SiSayîii 9tiat x,' μιζήτHK, £ πiηχ· Και ταλη tk lay Χ^ιτζο&ό &artt&t<ç ôx cmιιαχχμιιθη ατό avarias, ›$ τη tk thù βμβρτι'αv ρβîη aopd^tk αρόπρη&iavβμβ&ivτι Sid C triStaua φ οιxordpw» τη Xer χαιiîτφ-, S τι fx «/rwc γα^ζιηι, ·χ δξ ipyuv. E'Iι St ›Ç η λ/ytiv -nit βλιι5ϊϊ τιαρ i'χβiVf Χοπανό μηιό νόμ^ ύπvχόλτβαι, ώ W φθαίσ-αι t-i ri μîT«v τη χατβ Xe/rov όλζχιαK μηχιτι SutiarSau «vαι ύπ·' »·μβ». α*M* ·î(Suvanv χ««v π« τï »βμ», φησ·ι, qjq' τι SvyμaτiΖuf τπ' μ£ ιό βyηv βχττια-μαηîi τη aattixiat λγισμοι î9îφιβζοβ\9îi; ψυ^α μό ιαύασθχι rutuv tλ4θιρα»θiαou, μό Stà ηï itiodUtcwv àtaxaλκμûpM» α'voόîu. μηπ « όχχλησιαv tiattvat. π 4^XXmv ,μηтv «pee*dL*£te-0ar, μι(π Xyrov ονβ- , μMT>*,, φ X^tav£v. α'Mαχί u η 'Iiιύ χαλάύ α*λλοζ»θiα«τ αλλα'vκΓiv. StànàrTpi^vdat mint -m , iÇ μιηiv. ιαι'μοβ*ι yàp Invitai τό mûrit xanpSivntç, χ^ όμολο^vvτη μiv Stà nr 9tèr xxnpSùv, β'λβTv Si, ύ φχχι, mûm χοι- ώ>TH. ›Ç iva furrip&pfyj τά τολλα*, rï o» Staφόρβι vφβλχiη tuùnr ατοφα/wrSet ,μη&πι Ίά Xtictavis <iφiλ(îχ9χι, Xjtr aâaar ipyàawm âptdix i£ χαχ/ay χαταv ιχχΛλιμι. x/v Stà τiv θ·όv nZmaotiriv, (î μη votpetv a!tenait ri xvdi- μχτ&* St^ovntt, φυvιχϋ n α>«3cuak cjt oùwç cvrp^ivT®- n àya^ot, ›Ç αχινήτα »<xrx>J xwbvT<J>* «ρό n χαχόν. voμβθi?*» Si iÇ iàr μη wiànv c* β·αvαîiθή«·« Stfyvnu φvîισμύ oZ ava- « άτ τύ ψα>λMv α'χλινηη tynt nv wv, ›Ç άμιηχiηηv, amtbat Λ' igq' t (ιù ψαλλβμι\«ιχία·α» Statuai, pnSi όλο vint, μηϋ τροβ-Χγητθαι, άλλοι μηi« ttrk tit ixxXnaiar 4rip%tà<ku ,*xfutàtStà τη ταρ ixtte

χατη^η<Πύi π χάλι» (? μυηβΉK» ^pZriwça'yaceqjw^diynç τη τϊ r»4'μαι9" cv αυηΖ Jtwautαi n ^cjttpytiaç eî&Wf SiÇiitm. «Mac x} ri nt αόπi a£riv, ngi ltd τη àxoxàpcttk· ntàxoxupipj^iti Aty«tv αι-)φ«λ« x^tuiriv ànxtiptaûat, iiμη dtvcfpx αZβ5ήch, < wrC* xi'rn tHî χα&ζβμ^η tuîrÿ «ι'ο&ηηχη ri χιΑμχη yà^nt, iÇ Tη Jr aùrüiaιβ^Λϊόβιο, xfi μ£ vηχτιΰvηκ, v μηχιπ η^ιλ«v, η tùrasQu βμΛρηιαv. χρό Si χ, «ara

το7i

—nrf «XX«Ni rirai**, αδι Xunxtài iu'o

· ANNO CHRISTI

χ|.ογαί, την μξύ αναμάρτητο*, 71u Jr «μ«ρ-7/tnxiui. ti ii μιβο iχ* ψ·χ4ι>' XfjTtarôt ivu αû iΐχι xpe&xnti ri nroùnt ty*'

■ÿ&rvy atpirfvv *3:α; ni u$i> fàp yctpal» aieOn-crtv, η «i'ιStitιu ζάλζν A >£ μώιαι a< o rr, vî cvâtoori φητί ,ι£ ι'χλααψ/χ, ιζατοχαλο-φν, Àjfl txty'vrty is τνX'ματφ* άπα.-TH* ai>»w ri» βαΛηζομξώ , fl μ(ιύ νο,ηπχ riiar Aiyw ru-ntt ri ββίππτμ» , xir fi Q rer àya^w μιτΐρ-yotvn τη ΐ'JU σνθχσταζομινω* »ά·/α> atpirtvt, ατοχαλύψκκ ^riac φαντΰζομ^ίω» fiait XuteiM tfS τοιηρύν iχιμόη» ôÇavarflawr. 7ò 3rye μζ· το Sriov /JarrrrpsritdasrrMitf in το axa-τηγητυ , ω curie ava^rnOluat , Terwt Αμii τάi Χειπανάi μ»^ ep^nptw farte xaTii^iio-faïc xiμυήην , iÇ αναΓο/χκοiîτηκ faint zxp rxHva firryi^m ηλι^χρyηηvi>«Ç Φ χ«ρά>ν tvtdirfvi nJ* o/χ·»o'μοιν rfle μικιχΐ Tutirnc , v μ$ »ά<πκ rnSHt avrpXràv àiranùtrxeni't»t X^χομόχî nie μο«« Saua/Litwt αναχαη/ζΗν ni wwro'vnic , μi«·^»5 »«HV τχi Βο^μη'λοη^α/ρΐ-rttit α\αμφiΣολ·ζ ^Mî^μα, w «α^' fluat ak α'πλi'; faripovrw βγι·ν βιiχτινμχi iζ i&nfwt<-rayitruf ri tauffS nXceaerov , i_.' raprxnxe* Owe »»Λματ>*. α>λα ri fl it* \^υχϋiΐ»Xu-rravdn tyw, Λ·φηοτν, fl μi ffauXt/rteriv pirùc ΰχό τη Μαο-β-αλ/ανΛ, flnz Boj-oμη· »αμ3«^ηλβ θρηο-xUaç Λ^μαη^ομ$ν·ν «Λ'ρη-ται. μ'χ ιχ Twtw at μόνον . num yap urxiprt μηροτ y£p* TΛμχλiρκ τι% fl oAw, όψααιν , ùφαβ-ματφ* xpflerflov Aμ7v domuOa zapoAfl· srttr, χMά xi μM&i«* ά>λ·ιv ntt XÎCXorc CM-αναρμ«*ω> ri raxpàf rrtypettti, >Ç mpif ›

1Ç α'φχνιαμν nXriu χαπ/ληφοπi, τη, μ^ι βiβλχi «urii, τν&î ταρατт/χα io^iuar iitnttrâ^^a, xj αναθ»ματι χάντη τά φρονiνηΐi âru χαθκ·ο-/3άMo/4u, iιo^ιζομiθάπ »αiî χοτΛ μηϊόα μ»i-τν τνλμ^ν «α ι'χτιθόα/ Ιύβηβλΐai χυτοχ«ροηνA-τυ , wffirip iβυτύ rtuit^itn ri τη iiiarxphiat ct^tuua . μήη μΐiη rap ur/vorvr όχMov^ηνοττνιον qptviipa/t àvaytyûrxtrte rùyyραμμα, μΑ φ·^άσ·«ν inty.u^iivat π rj! xa^tXtxj! txx>wift ι£ fatt-μβδiv «ρό-τρον ixtxtfiliMat vi «$>(· 7μμον. μαλιτα fjtyiftyf »ά*α>ν ri in^v^irm. Ttrim Arçriplca tirai ri Χρυα^μάλχ π^ραμ-μαπτ. xj auri 3» μό?ον ri Xpr^frm , άλλ ri HSH ηπi ά»α« £fyrxotnu yptt&xt ixtirv oîaiii-rtffft μηϋνχ μηπ lytti np αύτ^,μΑπ àreytrti-rxnr oΛλκ auri. riv yap μ^ riui xepàren n>~ peivrir χιχτημΛοντι rituv , >Ç àreytfvrxtvm , η euu«4cm tnpov îχοντιι ntùm, A} xar' auri φρο-Λπι, ei'j'XaXùemTB, aruyyrtirtii auriv, ak Wi inha&riaa/; ùιχημόβν «r'priftnrapa μ^ fxxAnr/at τανη vm» αναθiματι yivtrte , xapaii-iarOai Si xj w7t ri νoλ/raa itinrw àpyvw , tkt zap aùrûv voμ/μoκ uro^riv ri; 4'Owi« . Erri it niw Sru ref Αμ*v <·ραγ^»»τυ» rv iÇ ruvoflurik Zrairrov, tapai» at Ci~ t^Xpltvnr. Hyttr nn μοναχïΠi^α, ιζτï Παμφιλα. iiar Lk» Σ 7·ηκ ipvrtàlùat , ri η

A neque poflit peccare. Prater autem multa a-lia, illud quoque intonui', fingulos Chriftia-nos , duas habere animas , qiunrum una fit impeccabilis , alia peccatis obnStia: qu<xl fi unam habuerit animam, Chriftnnus nondum fadus eft . An non iftam jam indicaizrum hxfelcon propria funt ? namque intelieâua-lem fenfum , rurfumquc ienCkm intelleftto-nem, aut folum fenfum , ut ib aliis tradit, & illuminationem , dc revelationem , &.co-gnitionem ab eo tequiri in baptizatis; 11 mi-nus , inutile iifdem aflèrere baptifma , licet omne bonum confequi ftudeant; Enthufiafla-rum omnino hsrefis eft, qui revelationes di-vinas pravorum Drmonum fraudibus fibi in-

ANNO CHKISri

B fundi imaginantur : poft divinum porro ba-ptifma baptizatos, quod abfque catechefi, ur ipfe ait, regenerati funt , hoc eft, nos om-nes Chriftianos, etiam Magiftros ; dc Sacer-dotes, de ipfos Hierarchas , indigere rurfum ab initio catechefi , initiatione, dc trankle-mentatione, per ceremonias ab eo intrufas , dc manuum impofitionem, fapientum Difpen-fatorum myftjcs hujus gratis , quos fummis conatibus perquirendos effe tradit; raro enim inveniuntur ii , qui foli poftunt ad fe acce-dentes renovare , de divins gratis participes facere; Bigomilorum hsrefeos indubitabileeft fignum, qui, tanquam imperfeftum, noftrum Baptifma redarguunt , dc fecundum hnpor-

C tant, ^uum PæFium, quod perfeftum faciat hominem, dc divini Spiritus participem . Il-lud etiam, aut duas animas Chriftianum ha-bere , ut tradit , aut non efle Chriftianum, ipfiflimis verbis inter Maflalianorum aut Bo-gomilorum deteftands fetis dogmata reperi-tur. Non ex his itaque lolum , hzc enim , tanquam ex pleni(limo dolio , pufillum gu-ftum, aut integra , quod tradunt, tela im-bris , nobis hk recolletia funt : fed ex innu-meris aliis, qus in Commentariisdiffeminan-tur, fcriplionis putridum igneque dignum , dc omnimodam abolitionem comprehendentes , libros ipfos igne exurendos efle decernimus, dc anathemate omnes , qui ita fentiunt, fe-

D rimus; prscipimnfque in univerfum, ne quii· Eiam audeat novas do&rinas edere , fibi per : ipfum facultatem aftiunens , dc fibi ipfi magiftratus dignitatem vindicans ; neque quii-ptam novam recenrcmque feriptionem , qua-cunque illa fit, perlegat, antequam a Catho-lica Ecdefia prius judicata dc approbata, plu rimum pietatis atque utilitatis in fe contine-re decernatur. Et ante omnia, que indicata funt, dkunturqc eflê Chryfomali , nec qus tantummodo inventa funt, fed alia etiam ip-fius icripta, quscumque illa fuerint, nemini liceat penes fe habere aut perlegere. Etenim poft hoc ediftum , quicunque aliquid ex illis poflederit aut perlegerit , aut noverit alium

E ea poflidere eademque fendre , nec revelave-rit; fine ulla fpe venis , ac fi diftis herefi-bus obnoxius enet, apud univerfamEccleftarz anathemate plecUtur , tradaturqs etiam rea civiles pcrtraâantibus Principibus, ut ab illis pro legum inftitutis puniatur . His itaque a nobis hoc modo peraftis , dc celebrata Syno do decretis , in pratfentia eorum apud quos libri reperti funt, Petrum MonachumdcPam-philum opus erat dc hoc quoque interrogari ; fi iifdem illi aftenfum prsbeant , vel tan-quam errores dc impias hrrefes deteftentur dc eorum lubrica dogmata anathematizent ; qui , ni-

nihil fe tenere, nili qu- hodie in Synodo a nob" dccre" f"nt' "ÎÏ'«'.t'bui «Mnnib^P»· trio ore farta funt. *Et hcetantea penes fe* libros tenuilient, fle que in illis erant, abique examine & Inquifitione percurrentes, tanquam reda exofculati fuiflênt, veruntamen nunc, acriori inquifitione hxc *fic ipfi* leda, videntes, probeque.condemnata intelligentes, veniam pofeere fatebantur de iis, quae ipfiad hoc «vi *ignoraverant*, bona prafumptione fic amoris aneâionc virum profequentes; itaque nunc ab iifdem fecederc, atque omnibus audientibus perpetuo anathemati fic bare Commentaria fic eorum auâorcm, fic ita fentientes omnes, fubiiciunt. Nos itaque eorumamplcâentcs confeiUonem fic depolitionem, qui bus prsediâa impia Commentaria ante lanilam Synodum anathematizarunt, fie cérdialem, ut ipfi afferebant, condemnationem cum lacrymis veniam petentium, Phamphilo quidem pneferiptas pccnas, ne in pofteium fimilia teneat aut propugnet, minati fumus; Petrum vero Monachum, inutile efle judicantes aliorum dominatui praeclTe, nunc propter jam multorum confcientiam, quafi cauterio notatam, quantum in ipfo fuit, fic quam habituri funt, fitfpicioncm; praterea propter ipfius imperiti; m; quomodo enim fic alios gubernare, fic inftitucre fufficiens judicabitur, qui fimtlia ignoravit, ut ipfe ait,fic omnibus «leo p.Ken«m impicn.cm conjirereC *non* ponm? In J.ud Monalkrmm rnuundum, ut fub alto viveret duce fic pr*cceptore, flatuimus, quando fic ante noftra mediocritatrs fic totius Hierarchici certus pedesconvolvebatur.

A rarus *otvn\ovntt* etre μια sic τνψαλμικών, xj «rs/3Jv χαπηχτώκπ, xj η ·λ/^ηρ« τυη,ν αναθι- cjj^sn TwTO1C ,Mo

A""»s «xsdrnav τ*vηιv;^α«Γβματ«ταν, βλλ η x. «yonpov τ«ρ ιανvΓ «χον τuî *βιζλαί, Ç η* O «unnt αβ-ιαΛιρηπ-, *«ηΐΐΐμ·ί>^· ċbayieŭ-* «τχονπ *« χαλωί *iχovη reptSi^ovn,* άλλα vu* ό^πηηχω'προν ruent < «uint cTdvnt ôa^vaxOty- tu μ *xuX^t ûχoioχιμχιûivτv* xamvonaaynf, αι^- >»υμ(ωπ όζα<τί7v ώμoλo'^κv, »'φ* o<c *rotufrlu. μΐχ& τ** »u£ vTvoητβv *àytoieiv, cfytSf* ψ«, mJ *topyp* φιλιχ* τϊ <9«di txttvov ητ τνμ^υoι. B^ τχτβηv η άπό τiiï ηζ·π.v α*φ(Γασ0α<, «cxj *tîi* ixijxocy πάνΠ»v Jiiuixtî βόαθιμαη *nùn η m συγγράμμβτη,* xj τw <τo^>ρ«ψαμ^ov, xj τ»v ιπ» φρονvvηι χαθoτo/1χ>λ«v. *JiÇdpfyjoi* ^iv xj *ήμ£* ria Tbiuy *άμολοΠοΜτ,* <2 χαηΐθiΛv, *Si* L·! ûrownxm ?$ ιηλωθότuv «ύπβων σι^-ραμ-μάταν c*«'tîov τη *ttpôîi* etudJv α'vαθιμαπβ-μòv, X,' τώ *ιγκάpiιη* rarur, ω'ί *StatCeftatiùymty* xanr-*ywc-tv μ£ iotxpuw* τια *συγγνύμΐιυ ei'iifjfy.Qi*, nJ *μiν Γlβμφiλψ* τϋi *«vαφφραμμivαί* τοηά <πρ© τ» *prptttt mûrie τι φρviv,η* «vOiξισθ»/ *τά-παν* ι'τ«τ«λη<Γάμιθα, ηv Λ μοvαχόv Πi^ov *λ-σύμφορον £vβι* χ^vαη xarop^MV άλλων, η ατό ;j,'/jj rif i]3 «e»i, *iSn*

"V!!' σχ'vβαλμov, x, τo' uroxm. TBT" ακχανον. Tωi *γβρ ay,* >Ç *xiÆtpvfV* *hjh* Λ3α<τχ&v ι'xaroς χ ιθp ό *toiwtlw* α'^vοηααί, «; φηην, ayw/α», ι ιχΐηλov ?α> τάσι» *àft-(iuav xtnyo^rgi μη* 3α« ; c» »rifa raXfuac τβηv μovv, qjq* ύτό αρχηγόν μα>λov «Ïyat άλλov χχθ^χτια ηπυτωχα^. *ituin* xj τi ruwv μιτ^oτηη, £ xa'cnc tas άρ^κpαπχη όμυ^ύ-*ptvf «wpoixuXtvJiη* τoδωχ.

CONCILIUM SENONENSE

Contra Petrum Abaclardum celebratum in pnefentia Ludovici regis junioris anno Dom. McxL. tempore Innocentii papx II.

DE *tempore adifym bnjus concilii Barmitu* xnw *ji*40. *tfla: i^uod ad tcmpxi fpeÎJat, ipfnm* <1. *its* 3. *Rcrnardxm, ita querentcm*: Stulte mihi fiduciter nec requiem promittebam, ft quidem leonina rabies quieviflet, & pax ecclefi» redderetur, *fed ficut accidit nam infirmi*· Leonem evafimus, fed incidimus in draconem, qui non minus forfan noceat fedens in inftdits, quam ille rugiens de excello. Quamquam non jam in iufidiis, cujus virulenta lolia utinam adhuc laterent in ferinis, & non in triviis legerentur. Volant libri,fle qui oderant lucem, quoniam mali funt, impegerunt in lucem; putantes lucem tenebras. Urbibus & caftellis ingeruntur pro luce tenebra:, pro meile, vel potius m meile, venenum paftim omnibus propinatur, tranfierunt de gente in gentem, & de regno ad populum alterum. Novum cuditur populis fle gentibus evangclium, nova proponitur fides, fundamentum aliud ponitur pneter id quod pofitum eft. Dc virtutibus flt vitiis Dnon moralit^r, de facramentis ecclefi· non fideliter, de arcantf fanâc Trinitatis non fimpliciter fobric difputatur; fed cuoâa nobis in perverfum, cunâa prster folitum, fic praterquam accepimus, miniftrantur. Procedit Golias procero corpore, nobili illo fuo bellico apparatu circummunitus: antecedente quoque ejus armigero Arnaldo de Brixia. Squama fquanue conjungitur, nec fpiraculum incedit per eas. Siquidem fibilavit apis que erat in Francia api de I- E talia, fic venerunt in unum adverfus Dominum fic adverfus Chriftum ejus, ficc. *Ecte temptet, nempe poft extinilnm fcbifma Petri Lcmit, ijcttm Arnaldm ex Italia, ut axdijli, rediit in frandom ad fame magiftrxm Petram AbatUrdam, quando emptam eft agi adverfat ejafmodi bartfee recent emergente/.*

At dicamar, qaemade ipfa primo egrefftt provocaverit S. Bcrnardam ad difpatandam tn pakbco epifeoporum & abbatum conventa, ficut alter Go-

ANNO CNRIJTI

haj, nt aulifti, mfititUns agminibus Dti viventis, ra/M/ niamraw perfacilem fibi fart fuarum barefitm prwwtosftaww, *fi 'jus,* f» *colebatur ab omnibus doHfffumu* <tf«r *fenHijjimus , viilor exifte- nt* µ » *captionibus munis pbilofopbta turn a ft vincendum nullatenus dubitabat^ U^autcm bocpraftaret, adiit metropolitanum, ntmpe arcbiepifcopum Senonenfim, qui ejufmodt dijputatumcm indiceret· co colore food fi ipfe vinceretur, omnino ctdcns palinodiam rtcantarct - Turn idem archiepifcopus , at fnftum comprimeret iajaltoutis barctici , nc gioriari poffct, non inventum in Gallia qui fais propqfitionibus contradicere Je poffe confident : pollicitus eft illi congreffum quem petent , fj conventum quem caperet: Sicfut fuffraganeos ad jjnodum vocans epifeopos , de bis fcripfit ad S. Btrnardum , ut fe ad bar.cticum expugnandum pararet . Sed audi ifta ab eodem S. Bernardo in di£la epifiola ad bmocentium, cum f"^*1·* Deniqte, *inquit,* fcripfit mihi, folicitante quidem ipfo, archiepifcopus Senonenfis, diem flarueus congrcflionis, quo ille ia prxfcntia ejus & coepifcoporum fuorum deberet , fi pollet, (latuere prava dogmata fua, contra que ego mutirc aufus fuiflem. Abnui, tum quia puer fum, & ille vir bellator ab adolcfcentia : tum quia judicarem indignum, rationem fidei huma* nis committi ratiunculis agitandam, quam tam certa ac flabili veritate conflet efle fubnixam. Dicebam fufficcre feripta ejus ad accufandum cum, nec mea referre, fed epifeoporum , quorum effet mirfifteffi dc dogmatfbus judicare. Ille nihilo minus, immo amplius levavit vocem , vocavit multos, congregavit complices. Qu* dc me ad difcipulos fuos fcripfcrit dicere non curo. Diflcminavit ubique , fe mihi die flatuto apud Senanas refponfuram . Exiit fermo ad omnes, & non potuit me latere. Difljmulavi 'primum . nec enim fatis rumore populari movebar . Cedens tamen , licet vix, ita ut flerem, confilio Amicorum , qui videntes quomodo fc quafi ad fpe&tculum omnes pararent, timebant ne de noftra abfentia & icandalum populo & cornua crt fcerent adverfario ; & quia error magis confirmaretur, cum non eflet qui refponderct aut contradiceret &c. *Hac de fuo confinju ad conferendam manus cum novo batretico tandem extorto.*

B:roardiH Of ··>

Scripfit de bis interea idem Bcmarous ad epifeopos qui cauft Chrifti favertnt : quo frirent omnes , je invitum, fed mceffuate coa&um, ejufmodi fufeepijfe certamen . At quid tandem accidit ? Audiamus ea ab eo qui interfuit , vel a fide dignifiimis teftibus qui viaernnt, accepit, Gofrtdo menaeboClaravalleifi, qui ait: Adfuit dies, & ecclefia copiofa convenit , ubi a Dei famulo Petri illius Abaclardi in medium feripta prolata funt, & erroris capitula defignata. Demum illi optio data eft, aut fua efle negandi, aut errorem humiliter corrigendi, aut rcfpondendi, ft poflet, objiciendis fibi rationibus pariter de fânâorum tcftimoniis patrum . At ille nec volens refipifeere, nec valens refifterc lapientia & fpiritui qui loquebatur, ut tempus redimeret, fedem apoftolicam appellavit . Sed & poftea ab egregio illo catholic* fidei advocato, *Bernardo videlicet,* monitus , ut vel jam, fciens in perfonam fuam nihil agendum, refponderct tam libere quam fecure, audiendus tantum & ferendus in omni potientia , non fententia aliqua feriendus: hoc quoque omnimodis recufavit. Nam & confeflus eft poftea fuis , ut ajunt , quod ea hora maxima quidem ex parte memoris ejus turbata fuerit, ratio caligaverit, & interior fugerit fenfus. Nihilo minus tamen ecclefia, qus convenerat, di-

viu $ Ham caf.j

miiit hominem , mulftavit abominationem , a periona abftinens , fed dogmata prava condemnans. *Hac ioft . Sed audiamus ipfum S. Bemardum ita finientem in epifiola citata fuperius ad Innocentium:* Occurri ad locum fle diem, imparatus quidem *61 immunitu»,* nifi quod illud men\'ζ te volvebam.* *Nolite prameditari qualiter, rcfpandeatis : dabitur enim vobit in illa bora quid loquamini* : flt illud ' *Dominus mihi adjutor , non timebo quid faciat mibi bomo .* Convenerant autem prseter epifeopos flt abbates plurimi .viri religiofi, fit dc civitatibus magiftri fcnolarum , fit clerici litterati multi , flt rex prxfcns erat . Itaque io przfentiam omnium, adverfario flante , ex adverfo produfta funt quzdam capitula de libris ejus excerpta. Qu* cum ccepiiTent legi , nolens audire exivit, appellans ab electis judicibus, quod non putamus licere. Porro capitula judicio omnium examinata, inventa funt fidei advcrfar.tia, contraria veritati . Hoc pro me , nc levitate, aut certe temeritate ufus tn tanto negotio putarer. Verum tu , o fucceflôr Petri, judicabis an debeat habere refugium ad fedem Petri, qui Petri fidem impugnat. Tu, inquam , amice fponfi, providebis quomodo liberes fponfam a labiis iniquis, fit a lingua dolofa. Sed, ut paulo audacius loquar cum domino meo, attende etiam tibi ipfi, amantiflime pater, fle gratic Dei qux in te eft . Nonne cum elles parvulus in oculis tuis, ipfe te cooftituit fuper gentes flt regna ? Ad quid, nifi ut evellas flt deftruas, flt aedifices flt plantes ? Qui igitur tulit te de domo patris tui, flt unxit te unâionc mifericordix fua, attende quxfo extunc fic deinceps quanta fecit anim* tuse, quanta per te ecclefix fine , quanta in agro Dominico, crlo fle terra teftibus, tara potenter quam falubriter evulfa funt fle deftruda, quanta rurfum bene xdificata, plantata, propagata . Sufcitavit Deus furorem fchifmaticorutn in tuo tempore, ut ruo opere contererentur. Vidi ftultum firma radice , fic ftatim maladiftum eft pulcritudini ejus. *Mdi,* inquam, *vidi impium fuperexaltatum if elevatum ficut cedros Libani : & tranfivi , & ecce nat erat . Oportet autem,* ait, *burefes & fcbifmata effe, ut qui probati funt, manifcjii fiant.* Et in fchifmate quiaem jam , ut diftum eft, Dominus probavit te dc cognovk te Sed ne quid defit coron* tux, en hxrefcs turrexerunt. Itaque ad confummationenf virtutum, fle ne quid minus feciflc inveniamini a magnis epifeopis anteceflbribus vcftris, capite nobis, pater amantiflime, vulpes qux demoliuntur vineam Domini, *&c. Hac fcripfit S. Bernardus ad Innocentium .*

r*NNu fpift. >»» "

rf»i ,i ·* f<

Quippe qui , ut audivit appellantem ad apoftolicam fedem burcticum bomimm , ut ipfe pontifex, IU univerfa Romana ecclefia de bis omnibus certior redderetur, idem S. Bernardus legavit Romam ad eumdem pontificem Nicolaum monachum Ciftcrcicxfem, cujus eft plurima laus in eptflolis ad cum datis a Petro Cluniacenfi: buic inquam literas dedit ad Innocentium ipfum, itemque ad eumdem fcripfit errores ejufdem Abailardi atque confutationes. Quod, inquam, ille fedem apoftolicam a^ellaffet, &caufa ibi cogmfcenda effet: voluit de omnibuseumdempontificesu certiorem 'reddidiffe , a quo effet finientia expeHanda . Sed <7 ex perfona Remesfis arcbiepifcopi, b quorumdam aliorum epifeoporum , fcripfit alias eodem argumento litteras ad eumdem Jnnocentium papam. Scripfit Ü ad fanH Romana ecclcfia cardinalat , de eodem epiftolam fcripfit ad Guidouem dc Caflcllo , qui poftea fuit Caleftsnutpapa , antea vero fuerat in pbilofopbia ejufdem Abat-*

hs •flit

tpi»

———-lordi difcipnbtt▮ «e videlicet t eb ontiqnnm omict- '>.» ftffpcret /wrroriaiMw: yerflrngnfyM errerer efiu funi* nomoes fuerint , A«r krevtter keket in fine : Cum de Trinitate loquitur, fapit Arium; cum de gratia, fapit Pelagium ; cum de perfona Chrifti, hq>ir Neftorium &c. Scribit p*. titer ed kfonem faniltoctlqfi^ ceriaeo-Int, tJ enne de efin emimo prevo tefiificjetieMi etddueit, oddit , jom meet djumottao fiuffe km cmw opere fito torm fedif opeftolic.c IfgtUo , fed oihxc frenem rfle inquit, qnod cetrdineks d* A*-ecckfig tiertoot Je iokètiff·. difictpelefglieriere-tier . Etenim ipfe pnUice profeffiu erot in Mlin, tf ob ctlcirt nomen ejnt, compileref od nem config·. xerent difciwU litterit pbilofepbocit imbtundi.

ChEisti ▮,«, »plâ «a»,

Lgrtfom C oil» concilii bnfin Otto Frifipfotfil-lib. 1. de FrUerico cop. 48. tf 49. defcribit Ut verbii: Poft hcc dum rurfus plunbus diebus legeret, maximamque poft fe fociorum multitudinem traheret, fedente in urbe Roma Innocentio, io Francia vero Ludovico fupertoris Ludovici filio regnante , ab epifeopis abbateque Bernardo denuo ad audientiam apud Scnonas evocatur, prefentibus Ludovico rege, Theobaldoqtje palatino comite , dc aliis nobilibus, de populoque innumeris. Ubi dum de fide fiia difcutercitur, feditiooem populi timens , apoftolic» fedis prefentism appellavit . Epifcopi vero fimui & abbas, milia ad Romanam ecclefiam legatione, ac cis pro quibus impetrabatur capitulis, damnationis ejus fententiam in litteris reportaverunt ,C quarum exemplar hoc eft:

Eft tpin .,1. D. Beotrdl. Roverendifiimo dotemo tf dik&iflimo pgtri, Da protio fnmmo pontifici Innocenta , 'lamfim Re. me^fit grcbiepifcoput, Jouhnm Sncfliantnfis , Sxi-liUlmut ' CotoUtcnotfc , etivifict Jtrebnterfit, epifcopi , debite ftoejcHunii voleentorimet nbfe. fxittm.

• Cm C»i IICdtl.

Untxis occupatis ad plurima, verbum facimus breve dc prolixo negotio, pro eo maxime quod idipfum plenius ftdifiufius continetur litteris dommi Senonenfis . Petrus Abaclardus Chriflianx fidei meritum evacuare nititur, dum totum quod Deus eft, humana^ ratione arbitratus fo pofte comprehendere: afcendit ufque ad cxlos, & defcendK ufque ad abyftbs · Nihil eft quod lateat eum , uve in Eofundum infersi , five in excelfum fupra . omo eft magnus in oculis fuis, difputansdc fide contra fidem, ambuians in magnis & mirabilibus fuper fe, ferutator majeftatis, herefum fabricator. Jarndudum fecerat librum de fanda Trinitate, fed fub legato Romane ecclefie ign* examinatus eft ; quia inventa eft in eo iniquitas. Malediâus qui restdificat ruinas Jerico . Surrexit a mortuis liber ille, & cum eo multorum lucrefcs, qtuc dormierant, furrexenint, dc cppanierunr multis . Denique jam extendit palmites fuos ufque ad mare, & L ufque ad Romam propagines ejus . Hxc gloriatio. hominis illius, quod liber fiius in curia Romana habet ubt caput fuum reclinet: hinc confortatus eft error illius. Proinde cum fiducia prxdicat verbum iniquitatis ufquequaque. Propterea cum in conlpeftu eptfcoporum iuper his eum argueret abbas Clanrvallcnfis ⁄ zelo juftiti» & fidei armatus : ille nec confeflus eft, nec negavit, fed a die, a loco, & judire, quem ipfe fibi elegerat, fine lçfione,fiBe g.avamtne, ut prolongaret iniquitatem, fedem apoftolicam appellavit . Epifcopi qui propter

A „ hoc in unum convenerant, veftrc reverentiae· „ deferentes , nihil in perfonam ejus egerunt : „ fed tantummodo capitula a fandis olim pa- „ tribus condemnata , medicinali neceffitate ce „ morbus ferperet, abjudicaverunt . Quia ergo „ homo ille multitudinem trahit poft le, & po- ή Dulum qui fibi credat habet , necefle eft ut „ huic motbo celeri medicina occurratis:

ANNO CHRIST!

Sero (enim) mrdscnw pétrolier,
Cetm medn per lontgt invohurc moros.

» Procedimus nos in hoc negotio quoufque auG „ fumus Tuum, beatiftime pater, eft de c«tc- „ ro providere , ne aliqua heretics pravitatis „ macula decor ecclefix contaminetur. Ttbicom- „ nufla eft fponla Chrifti, o amice fponfi.Tu- „ um eft eamdem uni vire virginem caftam exhibere Chrifto.

G C. Non Goilletmoa CatalanaenCa . qui anno mc-«tx. obiit, led Giuiredat ; huic epiftolr inicribendui ' Erat enim CstatiuaenGs epifcopus anno nckl. quo feripn hac epillola. Unde autem nendum ? Hinc pro* cui dubio , qu<*d propria nomina primis tantum litteris fape notabantur, qood io plurimis monumentis occurrit . Librarius argo qui ndit G. fcripGt Guidelmum pro Gauficdo. Sed pergentem audiamus Ottouem.

Refcriptuin vero, *inquit,* Innocenti!, taleeft.

limoctntins epifcopus fervus fervorum Dei, venernbilibus frstfribut Henrico Scncnafi, Reinoldo Remcnfi, trebiepifcopis, eorgmqig fuffragonets, Ô cofijfimo m Cirifto filio* Acmarda *LItrn»il^ nbbntt, fiilutem tJ opoflolienm benedi&iomm.*

„ "T'Eftante apoftolo, ficut unus Deus, una „ JL fides efle dignofeitur : in qua tamquam „ immobili fundamento, prêter quam nemo a- „ liud poieft ponere, firmitas catnolice ecdefi» „ inviolata confiftit. Inde eft quod B. Petrus „ apoftolorum princeps pro eximia hujus fidei „ confeffione audire meruit : *Tu es Petrus, b* „ *fuper betnc petrnm gdfficnbo ecclefitm meum.* Petram utique firmitatem fidei, & catholicae u- „ nitatis foliditatem manifefte defignans . Hxc „ fiquidem eft inconfutilis tunica redemptoris „ notfri , fuper quam milites fortiti funt , fed „ eam dividere minime potuerunt. Contra quam „ in initio fremuerunt geotes, & populi medita- „ ti funt inania: aftiterunt reges terne, &piio- „ cipes convenerunt in unum . Verum apoftoli „ duces Dominici gregis , flt eorum fucceflbres „ apoftolici viri, ardore caritatis, & telo refti- „ tudinis fuccenfi, fidem defendere, & eam in „ cordibus populorum proprii fanguinis eftufione „ plantare non dubitaverunt . Demum ceffante „ perfecutorum rabie, imperavit ventis, ficfafta „ eft in ecdefia tranquillitas magna . Sed quia „ hoftis humani generis femper circuit, quaerens „ quem devoret, ad expugnandam finceritatem „ fidei , fraudulentam haereticorum fallaciam „ fubinduxit . Contra quas veri ecdefiarum re- „ ftores viriliter infurgentes, eorum prava dog- „ mata cum ipforum auftoribus cqndemnarunt. „ in magna namque Nicaena fynodo Arius ha> „ reticus eft damnatus. Couftantinopolitana fy- „ nodus * Manichxum haereticum debita fenten- „ tia condemnavit. In Ephefina fynodo Neftoriua condignam fui erroris condemnationem „ recepit . Œalcedoncnfis quoque fynodus Ne- „ ftortanam haerefim & Eutychianam cum Dio- „ fcoro & ejus complicibus juftiftima fententia „ confutavit. Marcianus praeterea, licet laicus, „ Chriftianidimus tamen imperator , catholicae „ fidei amore fuccenfus, predeceflori noftro fao-

„ aif-

AHNO CH KIST!

„ Aiffimo pape Joanni feribens advenus eos
„ qui facia myftcria profanare contendunt, in-
1er cetera fic loquitur, dicens : Nemo cleri-
.. eus, vel alterius cu;uslibet conditionis, dchde
., Chriftiana publice *conatur in poflcrum* traûa-
,. re. Nam injuriam facit judicioreverendifirme
„ fynodi, ft quis fcmel judicata & rede difjx>-
,, fua revolvere, & iterum diiputare contendit:
& in contemptores hujus legis , tamqium in
M facrilcgos , poena non deerit . Igitur fi quis
,, clericus erit, qui publice tra&are de religione
aufus fuerit, *a* contortio clericorum remove-
n bitur. Dolemus autem , quoniam ficut litte-
„ rarum veftrarum infpcdione, & miliis a fca-
„ termtate veftra nobis errorum capitulis cogno-
„ vimus, in novidimis diebus , quando inftanr
n periculoia tempora , magiftri Petri AbaeUrdi
„ pemitiofa do&rina , & pnedidorum hxreies, &
„ alia perverfa dogmata catholicae fidei obvian-
„ tia, pullulare coeperunt- Verum in hoc ma-
,, xime confoiamur r & omnipotenti Deo gra-
„ lias agimus, quod in partibus veftiis pro pa-
„ tribus tales filios fufeitavit, & in tempore a-
„ poftolatus noftri in ecclefia fua tam prxcla-
„ ros voluit ede paftores, qui novi haeretici ftu-
„ deant calumniis obviare , & immaculatam
„ fponfam uni viro virginem caftam exhibere
„ Chrifto. Nos itaque qui in cathedra S. Petri,
„ cui a Domino didum eft , *Et tu aliquando*
.. *converfnt corfirma fratres* imos , licet indigni ,
„ tChdere confptcunur , convnumcato
„ noltronun epifeoporum cardinalium conhlto ,
„ deftinata nobis a veftra diferetione capitula ,
„ & univerfa ipfus Petri dogmata , fandorum
„ canonum auâoritate , cum fuo auftore dam
„ navimus, cique tamquam hscretico perpetuum
„ filentium impofuimus. Univerfos quoque erro-
„ ris fui fedatores fle defenfores, a fidelium con-
„ fortio fequeftrandos, ficexcommunicationis vin-
„ culo innodatsdos elle cenfemus.

Datum Laterani xit. Kal. Augufti.

Senleatia quatit m aibaelardioH O etrnaldum de orixia Innocentius papa iniit, bde eft.

EPISTOLA INNOCENTII PAPÆ II.

Ianocsr.tiur epifcoput fervas ferventtit Dei, venerabtiibus fratribus Samfoou Remeffi , Hemico SenoMtnfi arebtepifeopis , tf csrrtjfimo rn Chriftofilio bernard» Clarnvallis abbatis, falntem tf apoflolicattt bcnediitionem.

PEr praefentia feripta fraternitati veftne mandamus, quatenus Petrum Abaelardum & Amaldum dc Brixia, perverii dogmatis fabricatores , ic catholice fidei impugnatores, in religiofis locis, ubi vobis melius vifum fuerit, feparatim faciatis includi, & libros erroris eorum , ubicumque reperti fuerint , igne com-
ri buri : Data Laterani xyu. Kalendas Augu-
„ fti. Tranfcripta ifta nolite oftenderc cuiquam,
donec ipfe littere in Parifiacenfi colloquio ,
„ quod prope eft, prxfcntatx fuerint ipfisarcht-
„ epifeopis

Pergit Olto·. Petrus damnationem fui dogmatis a Kotnana ecclefia confirmatam cognofeens, ad Cluniacenfe coenobium fe contulit, apologeticum feribens, praadidurum capitulorum partnn verba, ex toto autem fcnfiyn negans Qui fic incipit : Ne juxta Boetianum illud , prooriniis nihil afterentibus, tempus teratur, **adrtmipfatn**
„ veniendum, fle ut innocentiam meam ipfa re
„ rum veritas potius quam verborum excufet
„ prolixitas ILcc autem pauca de multis con-
„ tra cum pofira *ûifficuut* capitula

Quod Pater fit plena potentia, Filius quzdam potentia, fpiritus fanâus nulla potentia.

Quod Spiritus fanttus non fic dc fubftantia Patris.

Quod Spiritus San&us (it anima mundi.

Quod Chriftus non aiTumpfit carnem, ut nos
a tugo diaboli liberaret

Quod non peccaveninr qui Qiriftum ignoranter crucifixerunt

Ipfe vero, non multis poft diebus, coram fratribus fuis fidem fuam humiliter exponens in eodem vitam finivit efcnobio . *Hac (Otio Frifingenfis*

Obsfrvatio P. Antonii Paci ad Annum Ch. 1140. num. *6. ic 7.*

**Concilium Senoneafe , quod *in OSavit Pentecefies* celebratam fuiffe liqnct ex epiilola jp. D. B.-rnardi ad Innocentium II. Hrafcbeaiut ad diem *0. mentis Februarii illuflrans Vitam SanAi Eleutherii Epifeopi TornacenG» in Belgio pag. 10. ait , non hoc anno , *alii referunt* , fed fequenti congregatum fud-
C In cujus rei teftimonium rrfert HiRorum Reveiationem SanAi Eleutherii Henrico Canonico , TornacenG faA« , ab oculato telle (criptam , qui ait le vtiionem fuam feriptam tranfmiGffe Patribus Concilii SenonenGs *i» OSava Pentecofiei* eo anno habiti . In ea enim Hifloria revelatio illa dicitur contigifle *feria fecunda XL Kal. Mail* , ideft , die XXI. mentis Apriht , qui aeno fequenti in feriam fecundam incidit . Ita Henlcbeniut . Verum loco , XI. *Kal. Mati,* legendum X. *Kal. Mati* , qui diet hoc anno cum feria fecunda concurnt. Concilium enim Senonenfe hoc anno coaAum fuiffe teflantur non lolum plendo-Robertas de Monte in Cbron. & Vincentius Bellovacenl s , qui ieculo fequenti vixit , in Spec. Hill. part. J. cap. Ut. fed etiam Hugo AntifTiodorenGs Monachus PratrnooRratenlts , qui Chronieon luum Roberto monacho etiam SanAi Mariani AtitifliodoecnGs perneram attributum perduxit ad annum ufque MCCI11. Hugoai enim , non Rrberto illud attribuendum effe probat ex
r-Codice MS. Chtffteriu» in Appendice ad Diatribam de
17illuftri Genere SanAi Bernardi cap. ao. additque poft· modum appendicem adjecifle Rodcrrui· ufque ad annum MCCX. i inde Ancnymum que foperiunt ufque ad finem, & annum MrCXVII. Haec Hugonis AutifGodorenGs verba : *Domini MCXL. Senonii,* pr<-*jente Kegt Ludovico , Epttcoperum (,«r Abbatum , O'* Re-*ligio/erum fit Conventat contra Petra» lardum. Hit ingenio fubtihfitmut , mirabili/fue Philajopbut . fui coafiruaerat Cemobium in territorio T*icafin» ·„ Prato y·»·dam , abi lctere [ohtni fuerat, in f·· SanSimonialei finfimat Epifcopah auRorttatc congregavit , food Paracle-te» nocuiaavit, fuibut SanRimonialibui Heieifam fnondane arerem fuam Eeligiefam fermenam O Inerit tam Hebratcit fuam Latmii apprime eruditam profecit ^fbbatifiam . Qu* veret ipfiue amica magnaup et pofi morum m ajfiduit precibus fidem coafervavit .* ColieAanea hujus Chronici publicavit Nicolaus Camosatus , fed optandum effet . ut integrum Opus in publicum prodiret .**

L ViGo Hnsrtct Tornacenfs Canonici in Concilio Senonenfi **examinata fuir ; inter alia autem Henricus pa* *lam erintiait, fund Ecclefia Torneeetcfit infra* man *multum tempui* proprrau· r/rt *Epifeopum habitera , tf prifiiemtm ignitalem receptare* ut in eadem Hiftoria legitur . Qjsod revere anno MCXLV1. contigiffe videbimus ; eo entre anno Sedes Epilcopalis TortucenGs tu prifiimm Raynn refiituta fuit.**

«•AD CONCILIUM SENONENSE

ADDITIO.

vΓ«ιτ. 1 *vir ita&aif *· triiita* Barmu ad αη- A Wt HAC. 6. 7. adaWCt, m Aer Stathan cMcilia *difaffa fttifft* es, f·· per *vtfteat tfitnfafi-H affirmabat Hetriou Tenatttfit caetaiiu, it rtfiniundt Ttnutffir* arte/ *epifiepata* . /arigram *vfimem, atpate ad aOa tattiHi hnjtu [ptSoatm, bit* doodétm *fitftipi» at Htrimamt Matt* m wr-*ratiem nfiaaratittàt Matia S. Martnû Tenu-ttifij Datb. Spk.* re. /Z. pqg. pay. *edit.* mi *fol.*

Quidam, *ait,* adolcfcens canonicus beat»Marie cominc Henricus pafchali tempore feria fecunda XI. Kal. Maji vcfpertina hora , jam incumbente nota, cum foins forte per novam fa- R bricam ccdcfia ianta Marie fine aliquo timoré ° tranfirrt , fe ccce fubito voces quafeam velut cum impetu terribili advenientis magnat multitudinis audivit: torrem etiam flammeum fiipcr fe venientem vidit; ita ut particulam tunicat fu* , ac carnis fub ea de brachio juxta pugnum combufferit : ftatimque perterritus in terram cecidit, & continuo quafi m cxtafi raptus vidit quamplures ad fe venientes, fibtque coUoquentcs, quos jam defundas rife fciebat, quoique viventes cognoverat . Poftea ei vifiun cfl , quod effet in campo rofarum , fe liliorum florums totiufque dulcedinis ameroitare repleto, io quo cortfiftens, fe pr« nimia fuavitate prioris terroris horrore effugato, exhilaratus, fe vehit torus recreatusfe renovatus , vidit quatuor albb vcftibus indutos^* cum candelabris, ac thuribulis ad fe venientes: hos fequebantur tres honorabiles viri epifeopalibus indumentis decorati» baculos pontificate* hi manibus tenentes, mitras aureas etiam m capitibus portantes, 'n qutas cujufquc nomen feriptum continebatur: nam io ejus mitra, qui medius incedebat, feriptum erat, J'. *EltKterwt tpif-ttptu ;* io ejus qui ad daqteram gradiebatur. *S. epifctptti:* in ejus <mi sd finiftram ftabat, J. *^charitr tpifeepat :* eos vero fequebatur domnus Gerardus prrmvrrr vir religionis vefte facerdotali indutus , qui fidelii procurator dce- D mofinaric facta Mari* extiterat . Beatus iraque Eleutherius juveni propinquans, quafi blandiendo manipulum fuum fnper cum projecit ;<feinde librum vite fux, quem in manu fiu gcftabat, ei oftendit , fe curam fe legere pnccepit ; perlefturoqoe ab eo recipiens in fimi fiio repofuit, fe ad locum in quo prius fteterat rediit . Poftea B. Eiigius juveni appropinquans librum viis fua: ci obtulit, fejuvenis eum fibi (atisnotum efle dicens legere noluit . Santas quooie' Acharius ei in dextera fua fcripiuin oftendit: *b» attriae Deorial Jefu per tm tetertiuij refefcilter efl* . Et poft hac , ii eo ordine, quo venerunt, difccflerunt . His ergo v«Gs adolefeens de cxftafi ad fe ipfum reverfus dc terra furrexit, ft E ad patris fui domum rediens tota node kttuk» infirmus decubuit; mane fata equa benedi&a fe afpergi rogavit, Gcque recreatus particulam veftis tus combuftam , fe carnem fub ea liquefafeam oitendit , ft cx his quas viderat nonnulla retulit. Sequenti feria VI.accerfito fecretoGnillchno canonicorum decano, qui poftea abbas in ordine Clarcvaltenfi daiuit, peccata fua confef-Afus eft, acceptaque ab eo abfoluticae, fe poenl. tebiia BQJITOM , proXUM DoMINUM COCpBi DOmini fufeepit, quo percepto; miram dita! vitam B. Eleutherii, quam ante fex dies m extafim legerat, memorise revocatam conta audientibus, ac fi orationem Dominicam , curfim legere carpit t obftupefafei, rei novitate percuffi convenimus, dt multa ad inticeqfluper tam mirabili vifiooe conferre, fexonjicerc capimus. Licet enim quidam adolefcentcaE ditandi fit verfificandi peritum dicerent, banc vitam potuiffe componere, nos tamen feientis ejus non ignari, certi eramus hujufinodl ditamini nunquam eum affectum fuifle; quamquam, ctfi camcompofuufer, nullo modo tamen e>im fine libro tamcurfim memoriter fle corde tenus totam legere valuiflct. Confilio itaque cum religiofis viris habito , domino noftro Samfon: Remotum archiepifcopo, domnoque Bernardo Oatrvallenfi abbati, nec non ft aliis epifcopis atque abbatibus pro audiendis dt difeutiendis fibris magiftri Petri Abaiiardi in otavts Penteeofles cum re^e Francorum in Senonenfi urbe congematis, vifionem iftam fcripiam tranfinifimus, dc quid eis exinde agendum videatur confidimus. Illi nobis mandaverunt , ut divinat voluntatis cfietam deinceps expetaresm*. w

AOTW MIRORUM (N LIMO THIOLOCIA FITRi À1ACUUM.

Tmt m fikv tarrnTferoas, *& i» litre fit ipfcripit , Scite te ipfiatt , rtprrt mt, a BtnetdB*

delata btt fit»/.

i.Z'XUod pater fit plena potentia, Filius qwdam potentia , Spiritus Santas nulla potenna.

i. Qiod Spirin» Santas non fit de fijbtao·lia Patris, aut Filii.

3. Quod Spiritus Santas Ct anima mundi.

4. Qyod dtriftin non abfumpfit cement, nt not a j'Jfo Diaboli liberaret.

y. Quod œc Daus , & Homo neque hcc perfona que Chriftus eft , fit tenia perfeoa in

d. Quod liberam arbitrium per fe fiificit ad aliquod bonum.

7. Quod ea folummodo jxnfit Deus facere , vel dimittere, vrl eo modo tantum, vel eo tempore, jpo facit, dc non alio.

8. Qpod Dens nec debear, dcc polfit mala tmpedirc.

9- <&od non OMtnudmus culpam ex Adam, fed ponam tantum.

10. Quod non peccaverant qui Chriftum ignorantes crucifixerunt , ft quod noo culp· adferibendum eft, quicquid fit per ignorantiam.

n. Qpod in Qirifto non fuerit fpiritus timoris Domini.

IX. Qiod poteftas ligandi, atque folvendi A-A poftolis tantum data fit, non fucrefforibu».

PcOPter °*·"l mdlor» P« jor efficiatur bomn.

14. Quod ad Patrem, qui ab animo non eft, proprie, vel fpecialiter attineat operatio, non etiam lapientia, dc benignitas.

iy. Qtod etiam caftus timor exdndatnr afutura vita

id. <^od Diabolus immittat faggefiioocmperoperationem lapidum, vel herbarum.

17. Quod adventus in fine fitculi poffit attritei Patria.

iS. Quod anima Chrifti per fë non defeendit ad inferos, fed per potentiam tantum.

tp. Quod nec opus, nec voluntas, nequeconcuptfcentia, neque dckâatio, cum movet eam, peccatum fit, nec debemus velle eamextinguerc

ANNO CHÆSTI

CT REGIENSIS SYNODUS

ANNO CHRISTI

Λ caa/i périr *inter Regù/tjit eivti* èT *ctpitæoi tetipeiifMl*, *Ara»* 1x41 *λ GtuUtr» RfWunAttrf erehitpifnf bebit»*

Ai M«·I Svpl.toll. Γ·I «·· •1 Marat.

IN nomine fanâ* dc individue Trinitatis. Sicut ad paftoris. curam pertinet iupra gregem fibi commifiura impigre vigilare, dc,/ou* ad animarum falutem fpcâant ubt vigilanti Audio miniftrare; dum pro pace inter Reginos cives, dc capitaneos componenda domnas Gualterius fand* Ravennatis ecclefi* venerabilis archiepifeopus Regii eflet, dc in canonica ianâ· Mane Regicnfis ecdefie, ficut, imo proprius metropolitanus refideret, afisdentibus fibi domno Alberio ejufdem ecdefie epiicopo, Johanne quoque Ravennatis ecdefie archipresbytero cardinale dc presbytero Fantulino cardinale, atque Andrea presbytero cantore, Henrico diacyno cardinale, dc Buniolo fubdiacono cardinale, artantites etiam ejus Regine ecdefie canonicis dc capellanis, pluribus quoque de arcbipresbyteris ejuidem epifeopatus coram eo fodentibus: cœpit idem venerabilis archiepifcopus, igne caritatis divinitus accenfiis, ut erat pio ac decenti eloquio eruditus, ac mira facundia repletus, praefatis fratribus falubria oeleftis vite monita mirabiliter predicate, & diverfarum fcripturaruqa varia fecula ad morum eonformitatem, dt vite boneftatem, fraterne quoque dikftionis unitatem ac bone converfation» ordines convenientiam pr*dicando miniftrare, ac melliflua celeftium eloquiorum cclitus Spiritus fanâi rore perfidus, dulciter propinare. Tunc Achilles, ejufdem ecdefie archidiaronus, tam de officio, quam de beoeficio arehidiaconaras coram eodem archiepifropo adverfum canonicos cepit contendere. Contra quem *Ogerius* archipresbyter cum reliquis majoris ecclefi* canonicis, dc dooms Grattant· cum ceteris fratribus ecclefi· S. Prafperi de beneficiis canonicarum praebendarum, quas Bernard, quondam archidiac. & Skhelmus S. Proiperi Prepofinis, fic poftea arrhidiac. non pro beneficio ar. chidiaconatus, fed prnbendario modo detinue rant, de de aliis inferius terminandis ceperunt proclamare. Qporum adverfum fefe tam allegationibus, quam contradiâionffius hinc inde diligenter auditis, prefattu archiepifcopus, tam divinis, quam humanis legibus inftraâus, hujufinodi fententiam promulgavit. Videlicet archidiaconem de omnibus aliis rebus, unde inter eum dc canonicos dc fratres S. Proiperi controverfabatur, tacitum cfle debere, dt eofilem fratres quiete fine moleftia poffidere. De *his* vero, qu· in privilegiis venerabilium epifeoporum boamemori· Adclberti dt Sigefredi ad beneficium archidiacooatus declarantur pertinere contentum cfle. Eo tamen tenore, quod fi quando prndiâus archidiaronus aliquid earum rerum, que a pradidir arehidiaconibus aliquo titulo pdfcffis tuere veris probationibus dc argumentis tam iftftrumentorum quam etiam teftium, quibus fide fit adhibenda, probare poterit ad arcnidiaconatum pertinere; Fratres tam canonice, quam S. Proiperi nullam fibi exinde inquietudinem faciant, calumniofis intentionibus ab utraque parte remotis. Praecepit etiam, terras in ufum tugurii canonice largitas per manus archipreffiyteri dc archidiaconi debere difponi. Terram quoque manfionariorum, quam idem archidiaronus a manConariis emerat, ecclefias Sanâ* Mari* debere reditui, dc fecundum tenorem largitoris per manus archipresbyteri dc. archidiaconi debere difponi, eo tamen tenore, quod fi poflfet probari, eafdem terras venditorum fixe, nec ad manfionariam pertinere, archidiaronus eas deberet babere; alioquin cum venditoribus aget de eviâtone. Bona vero ecdefie, que nomine pheodi idcm archidiaronus dederat, revocari, & ut omnem fuam auâoritatem ardiidiacems his quibodederat auferret prccepir. Pretium vero planète, anuli, & amularum, quastrehidraronusvendiderat, ecclefi* reftitui debere judicavit: quod Cium fuit fecundum ejus confefliooem fêx li-, & quatuordecim folidi, pro quorum refti. tutione quafdam fuas poflefiiones in pignore, donec debitum folveret, dedir epiicopo. Capellam preterea Sanâi Jacobi abarchidiarooo fundatam, quam fibi proprie vendicabat, que, ut leges divine, fit humane ceofent, in bonis nullius efle, quod eft divini juris, ad epifeopi folius dccanooirorum pro vdle epifeopi diipofitiooem proprie judicavit pertinere. rrsxcpit etiam ut idem ardudiaeonos pro fiso fperiaH favitio praeter communes favitores dc equos, nulkun favitorem vd equum in canonica de communi ad fuum lingulare favitium retineret i quod fi vellet habere de fuis propriis expenfis regeret. Plebem vero fabric· m neliberationd epitropi dimifit, ut pro beneplacito fiso fiam, utram eidem archidiacono eam concedere, vel non concedere vsldam mandavit dc proprio figillo firmari procagpit-

Aâa Regii per manu· Andre· presbyteri dc cancellarii, anno Dominic· Incarnationis Millefimo centefimo quadragsfimo primo die 1- menfis Aprilis, Indiétion* IV. temporibus domni Inoocentu pap· II. fic Conradi regis anno III. pontificatus domni Gualterif vçefimo tertio.

Ego Gualterius arehfepHcopue hanc notitiam confirmans, quia manu propria non potui, fubtis «défi· febfcripû.

Ego Henricus Qimiaclenfis epifcopus manu mea fubfcripfi.

Ef° Fantulinus presbiter caidinalis fande FUvennatis ecclefi* fubfcripfi.

Buniolus fubdiaconus cardinalis fubferipfit.

A Divizo Saxenas epifcopus manu mes fub fcripfi.

Ego Benno Cefenas epifcopus manu met fiibfcr.

Ego Rambertus Faventinus epifcopus manu fubfcripfi.

CHftlSTI ,1V.

,Mt. *

<3©«© <2© a©d©@© «I©

CT VIENNENSE CONCILIUM

Pro eligendo ^a^ntinc^fi epifeopo in locum alteriui depqfiti, «ms 1141. *celebratum.*

Ibid. p. 44I. E» Mmk.A. M<i i-. III. p. >i»t. I- vita lah--. Valaitiu.

IN valentiflima Galliarum Valentia inopinata emerfit tribulatio. Placuit enim feveritati 1-poftoliae Euftachium illius fedis antiftitetn degradari, digendique paftoris liberam, quantum in fe erat, poteftatem clero delegat ac populo. Erat autem vir ille nobilitatis profapia clarus, militum millibus, quibus vel enies cinxerat, vel large fua dederat, admodum gratus; qui fi paulo attentius intemperantie fuse modum ponere potuiffet, & pemiciofis attentationibus adeo non aufcultaflêt, nulli vel pauci effet probitate fecundus. Hic pravis fualoribus fretus, minis ac terroribus eleftionem differt, fiimmi decreta pontificis, cui jam tunc inobediens efle coeperat, poteftative ceflare contendit, & annis feptem Valentinenfis ecclefia, domino papa jubente Innocentio, divino caruit *officio. At* ubi Deo Ifrael plebem fuam vifitare complacuit apud Viennam metropolim Stephanus dfchicpifcopus fuffragancos vocat, Valenti* urbis oppreflionem, & ecclefic defolationem ad mentem ejus revocando, ut pontifex ei canonice eligatur Valentino clero perfuadet & pnecipit. Tunc pari voto, communi confilio, Johannes Bonevallis abbas eligitur, velit nolit epilcopatus farcinam fubire compellitur. Talis quippe fama de eo increbuerat, ut fub ejus paftoratu Valentine ecclefix libertas recuperari non ambigeretur. Adhuc tamen, ut diximus, vir *ille* Euftachius urbi cum mancipiis & coloniis, parentum ac familiarium ope tanquam dominus prefidebat. Qui cum nollet populum nifi in manu forti dimittere, infinitus diverfarum regionum congregatur exercitus, & fub nomine ptrnitentic tyrannus ille, qui quafi in fecuri & afeia domum Dei dejecerat, depelli praecipitur. Summo igitur mane fecund* feri* pafchali in tempore, anno ab Incarnatione Domini MCXLI. Euftachius in manu potenti dt brachio excelfo fugatur ab urbe, & poft triduum cum ingenti piaufu cleri ac populi Johannes pontificali fublimatur in cathedra.

CONCILIA A GAUFRIDO

Carnotatf epifeopo, in caufa Dolenfii ecclefia ante atrnum 114a. *celebrata.*

GAufridxi Carnotnfis apoftolica fedit per -if»-D *taxium legatus, controwrfiam inter Dolenfemt & Turvnenfexe eccltfai dt jure metropolitico in ecclcfiai Britaxnia mnorit difceptantei fope difcujjit-, nec dubito φῦη in conciliis. Aii* tamen conciliorum illorum omnia interciderunt; Ixorum ufi funt bakita nomina indicari cenfeo in fubjeCfa Innocentii //.* pap« *epiftola ad archiepifcopum Txrontnfem, jiunt profero ex allii in caufa Dolenfis epifcopatxi vulgati: a Martem Anecdot. to. III. pag.* 886.

Venerabilis frater nofter Dolenfis archiepifcopus noftram prxfentiam veniens, conqueftus eft nobis in controverfia fubjeâionis, quam ab eo exigis, fc multoiiens gravatum efle. In pluribus namque locis, Salmuno videlicet, Veneto, Cenomanis, Parifiis, Tur. *ûi* Pidavis ad definitionem hujus controverfie in venerabilis fratris noftri G. Carnotenfis *epifeopi* A S. L. prarientia fe paratum fuifle afferit, dc etiam multas ob hoc expenfas fuftinuiflë conqueritur, etiam quod Aletenfi epifeopatu, quem te detinere afferit, fine ratione, & judicio Ipoliatus fit. Ne igitur Turonenfis ecclefia & Dolenfis hujufinodi attraâationibus amplius fatigentur, per pnefentia tibi feripta mandamus atque praecipimus, quod B. Luce feftivitate fequentis anni noftro te confpedui repnefentes, ecdefi* tu* juftitiam fuper hoc oftendere, & de Aletcnfi epifeopatu refpondere £aratus, ut tunc utriufque partis auditis rationiLis, eamdem controverfiam di&ante juftitia terminare poflimus.

CONCILIUM GENERALE LONDINI

Habitum (1) An. 16. regis Stephani, in inedia quadragefima, Pmfidente Theobaldo archiep. Cantuar. & Legato; cui interfuere rex Stephanus & Euftachius filius ejus.

jtl<»»4 ı

ANno xvi. (regis Steph.) Theobaldus Cantuarienfis archiepifcopus, dc apoftolic* fedis legalus, tenuit concilium generale apud Londoniam in media quadragefima, ubi rex Stephanus & filius fisus Euftachius, & Anglic proceres interfuerunt, totumque illud concilium novis appellationibus infrenduit.

CON.

(·) 14 efl, cano Chniii nji. *4 gutm annum proince hoc Concilium Ipettat, hic alieno loco politum.

«•REMENSE CONCILIUM

dni 1141.

Settttfatt Dtfprttt Arcilepifcoput Privilegio tf Poflefflioutr Cmuttetruttr S. Petri CorUti, i» Dicttf Moriueufi confirmât emo 1141.

Kl1 P'ri·· ºÎ'tmi il ρ«ι· ■■›·.

TN npmine Patris & Filii & Spiritus Sauüi . A ■ Ego Samfon miferatione Divina Remorum Archiepifcopus dilectis in Chrifto Filiis fuis S. Petri Caftieleafis Ecclefia Canonicis , eorumque foccefloribus in perpetuum.

Quia Domino largiente Pontificali Cathedra indigni prafidemus , omnibus in commune fidelibus intra noftra Diœcefis ambitum confiftentibus tanto follicite ex debito Cura Paftoralis providere necefle habemus, quanto de reddenda pro ex ratione ante diftriftum Judicem nos obligatiores eflfe cognofcimm.

Eapropter petitionibus carifllimi Confratns , B & Coepucopi noftri domini Milonis Morinenfis, & vcftris annuentes, bona veftra , qua venerabilis Comes Robertus Barbatus ficut ab omniexaftione, Vobis libera conceflit, ita & Aliu vobis Metropolitana , qua fungimur, authoritate confirmamus , adjicientes , ut quacumque legitime poflideris, feu in pofterum poffefluri eftis firma & illibata Vobis permaneant. In quibus hac propriis annotamus vocabulis.

Sex Berquarias terras duarum Praebendarum . C Curtem de Fletcrne in/iaftellatura Turnenfi .

Terram de Hotkerka cum toto fervitio , excepto equitatu eauirum extra Patriam : & Miriilier Villa minifterium fuuro tantum a Prapofito & Fratribus recipiat , fit eis folis de Mrninifterio refpondeat.

Curtem de Bifiingefela in Caftellatura Bergenfi.

Duas etiam partes decimarum novarum terrarum a tempore Comitatus pranominati Comkis D Roberti cultarum vel colendarum in Caftellatura S. Audomarenfi, Caflelenfi, Curtracenfi.

Curtem de Renteka ; Curtem ad pedem montis ÇaiTelcnfis ; quartam partem Allodii Radulfi Canonici, in terris arabilibus, in pratis, in virgulcis, & molendino; terras inStapalis, inHafbroc ; Altare de Herfinga, Altare S. Nicolai in Burgo Caflclenfi cum Hofpitali domo fub muro ad Orientem pofita.

Terram in Ofclara, terram Lamberti Prapofiti, in Caftellatura Brucburgenfi.

Concedimus infuper vobis Prapofiti liberam eleftionem, & totius fimoniacr peftis inhibemus contagionem. Nullus Parochianum veftrum abique veftra licentia recipere prafumat.

Ut autem hujus nome Conftitutionts Schedula rata , ôc inconvulfit permaneat, imaginis no ftre impreffione, & probabilium Peribnarum in* titillatione eam corroborari fecimus.

Signum Josleni Suefifooenfu Epifeopi,
S. joftredi Catalaunenfis Epifeopi,
S. Guarini Ambianenfis Epifeopi,
S. Nicolai Cameraoenfis Epifeopi,
S. AluiΛ Atrebatenüs Epifeopi,
S. Milonis Morinenfis Epifeopi,
S. Oddonis Abbatis s. Remigii,
S. Richardi Mofomenfis,
S. Silvini Abbatis S. Theodorici,
S. Albrici, S. Bafoli,
S. Nicolai, & Nicafii,
S. Urfionis Abbatis S. Dionyfu,
S. Guilielmi & Hugonis Archidiaconorum,
S. Leonis Decani,
S. Gervafit Cantoris,
S. Henrici , Gregorii, & Emonis Presbyterorum,
S. Simonis,
S. Bofonis, Diaconorum,

Si quis vero huic noftrz Conftitutioni contrsire temptaverit, divina ultioni fubjaceat , & alienus a Corpore Domini Jefu Chrifti fiat.

Aftum Remis, & recitatum in Generali Synodo anno Incarnati Verbi millefimo ccntefimo quadragefimo primo , Indiâiooe IV. regnante Ludovico Francorum Rege anno IV. Archiepifcopatus autem dominiSamfonis anno II. Drogo Cancellarius recognovit , fcripfit, dc fubcr.

a

ANNO CHRISTI CHRISTI

CONCILIUM WINTQNINSE II.

In caufa Anglicani regni celebratum anno Domini (1) mcxixi. feria II. poft oftavas Paicha, tempore Innocentii papae II.

V *Piitebmtr Mahuesinrienfit iit. s. ifloriet wtl-* E *ketjtu concihi deferiiit iit veriis :* Feria fecunda poft oftavas pafebe Conciliumarchiepifcopi Cantuaria Theobald! , & omnium epifeoporum Anglic, multosumque abbatum, !egato prafidente, Wintonia ingenti apparatu in* ceptum. Si qui defuerunt, legatis & uteris caufas cur non venifient dederunt . Cujus concilii aftio-

(s) Q}'« voit Regem Stephanum tn Anglia capram contigere , inter que Concilio» boc WincomerJe , Λ iubleauen* VVeflmooaftenenfe , narrat Malmtsboricufa cvmplunum refti» oculatus ia lib. a. hift. Novel, p. 1S7. dt leqq. qoa tamen librariorum errore cum anno 1141. canjon&a funt ; qoo4 noo animadvertens Labbeus baro doo Concilia in eumdem an. nas. ftflolic. Sed feria . aliaque temporum notat in MalmeAorienC expretis, m io errorem trabaraur, impediunt. Tradit enim Matbildtm Imperatricem, dt Rebertum Comitem Glo» ceftria apud Henricum VVintooieniee Ep. S. Sedis Letaram nuntiis ejifle , ut iptam tamquam Henrici rejis filiam , in Ecclefiam & regnum reciperet ; *XXP. KolenJ. Martii eo euttoo pria» doatiuica qnadroftfi·»*fuit ;* ideoque uno Cbrifli 1141. noo vero inGrquenti. Tum fubdit Pafcha , poft cujus oftavas boc Concilium celebratum iuÜfo J. XaL UfrriL ideoqoe anoo 1141. *E» Ptgio ad. jt». Ci.* 114s. u. I. CT /rq.

afticoi quia interfui , integram veritatem teram poAcris non negabo: egregie quippe memini, I* K» ** poft recitata fcripca aaZtoru , quibo-

Aptu» incomparabilis, iuAngfl® Norman>®quo dominam aliqunos, fic ei fidem fit manutenemcatum promittimus.

abfentiam fuam quidam tutati funt, fevocavhin panem legatus epifeopo», habuitque «asm eis arcanum confilii fui : mox abbates , poftresno archidsaconi convocati. Ex confilio mhil proceflat m publicum - volutabatur tamen per omnium ruentes fit ora, quid foret agendum.

Feria tertia hoc fere fenfu legati cucurrit oratio · Dignatione papae fe vices ejus in Anglia tenere : ideoque per ejus autoritatem clerum Angit® aJ hoc concilium congregatum . ut dc pace patri®, qu® grandi periculo naufragabatur , confuleretur in medium . Tempore regis Henrici avunculi fui , Angulare domicilium pacis inB Anglia fuiflê, ita ut per vivacitatem , animofitatem, mduftriam ejufdem pneceUentiffimi viri, non fohim indigen® , cujuicumque potenti® vd dignitatis cflent, nihil turbare auderent, fed etiam ejus exemplo finitimi quicumque reges , fit principes, in otium fit ipfi concederent, fic fubjeAos vcl invitarent, vel impellerent . Qui videlicet rex, nonnullis ante obitum annis, fili® fu® quondam imperatrici, qu® fola fibi proles ex delponfata quondam coajuge iupererat , omne regnum Angli®, fimui fit ducatum Normanni® , jurari ab omnibus epifeopis , fimulque baronibus fecerit, fucceflore mafculo ex illa, quam cx Lotharingia duxerat, uxore careret. Et invidit, inquit , atrox fortuna pneccllentiflimo avunculo meo, ut fine mafculo herede in Normanniadecederet . Itaque quia longum videbatur dominam cxpeftare, qu® moras ad veniendum in Angliam neftebat, in Normannia quippe refidebat, provifum eft paci patri®, & regnare permiflus frater meus. Enimvero quamvis ego vadem me appofuerim inter Deum & cura , quod fanftam ecclefum honoraret, flt exaltaret , flt bonas leges tnanuteneret, malas vero abrogaret: piget meminiflê, pudet narrare, qualem fe in regno exhibuerit, quomodo in praesumptores nulla juftitia exercita, quomodo pax omnis flatira ipfo pene anno abolita epifcopi capti , & ad redditionem poiTeffionum fuarum coaAi, abbati® venditte , ecclefi® thefauris depilat® , confilia pravorum audita ; bonorum vel iufpenfa vel omnino contempta . Scitis quoties eum tum per me , tum per epifeopos convenerim, concilio præfcrtim anno preterite ad hoc indido, flt nifi odium nihil acquifierim. Nec illud quemquam, qui reAe penfare velit, latet, debere me fratrem meum snortalem diligere, fed caufam Parris immortalis multo pluris facere . Itaque quia Deus judicium fixum de fratre meo exercuit, ut eum, me nefeiente, in poteftatem potentium incidere permitteret : ne regnum vacillet , fi regnante careat , omnes vos pro jure legationis me® huc convenire invitavi. Ventilata eft hefterno die cauta fecreto coram majori parte cleri Anglic, ad cujus jus poriflimum fpcftat principem eligere , fimulque ordinare. Invocata itaque primo , ut par eft , in .auxilium Divinitate , filiam pacifici regis, gloriofi regis, l>oni regis , flt noftro tem

Cumque onuses pnxfentes vcl modafte acdamafleat fenreotb», «I filentcs no® coatradixiffent, fabjecit : Loodmetdes, qui fimt quafi optimates pro magnitudine civitati» in Anglia,nuncli» noftris convenimus, & coodu&um , ut tuto veniant, mifimus, eoiqoc confido no® ultra banc diem moraturos : bona renia ufque era* fiifta neamus.

Feria quarta venerunt Londinenfes, ficin con* cilium introduAi, caufam fuamcatcnus egerant, ut dicerent milTos fe a communione quam vocant Londoniarum , non certamina fed prece» afferre, ut dominus fusu rex de captione rettar : hoc omnes barone* , qui in eorum communionem jamdudum recepti fuerant , fummo pete flagitare a domino legato, fit ab archiepifeopo, fimulque omni dero, qui praeiens erat · Relponfum eft eis a legato ubertim, fit fplendide, fit quo minus fieret quod rogabant , eadem oratio que pridie habita. Adjeftum etiam , non decere, ut Loodonienfcs, qui praecipui habebantur in Anglia, ficut proceres, illorum partes foverent qui dominum fianm in bello relinquerant, quorum confilio idem fandam ecclefiam exhonoraverat , qui pottreme non ob aliud iptis Loudouienfibus favere videbantur , nifi ut cos pecuniis emungerent.

Interea furrexit, quidam, cujus nomen, fi bene memini, Chriftianus, regime, ut audivi, clericus porrexitque chartam legato . Qua ille fub filentio lefta, voce, quantum potuit, exaltata , dixit non e(Te legitimam , nec qu® deberet an tanto prefertimque fiiblimium fit religiofanun perfonarum conventu recitari . Praeter cetera enim qu® reprehenfibilia fit notabilia erant fcripta tefteœ appofitum , qui pneterito anno , in eodem, quo tunc fedebant, capitulo, venerabiles epifeopo» maxima verborum affecerit comumelia . Ita Illo tricante , clericus legationi· fuse non defuit, fed praeclara fiducia literal legit tn audientia , quarum hcc erat fumma · Rogabar regina obnixe omnem clerum congregatum , fit nuncupatim epifeopum Wintonne fratrem domini fui, ut eumdem dominum regno re ltituerent, quem iniqui viri, qui etiam homines fuieflênt, in vincula conjeciflent . Huic fuggeftioni retulit leganu verba in eamdem fententiam, qua fit Londinenfibus. Ilii communicato confilio dixerunt , ie decretum concilii convicanets fuis relaturos , fit favorem fuum, quantumpoflent, pntftituros.

Feria quinta folutum eft concilium, excommunicatis ante multis, qui regiarum erant pat tium, nominatim WillielmoMartcllo, qui quondam pincerna regis Henrid , tunc dapifer Stephani Ifte immaniter exulceraverat legati animum, multis rebus ejus interceptis fit subreptis. Itaque multe fuit molis , Londmenfium animo permulcere pofle , ut cum hare flarim poft pal cha, ut dixi, fuerint aAitata , vix paucis ant nativitatem beati Joannis diebus' imperatricem re cipcrent.

CON-

CONCILIUM ANTIOCHENUM

Contra Radulphum patriarcham Antiochenum fub pnefidio Albcrici Oftienfis arcrchiepifeopi, A apoftolic· fedis legati celebratum anno Domini MCLXiI. tempore Innoccntii pap· IL

OCcefiuMw «Mrifa* rdrirsri 7>mm *IU.* ty. cap. ry.ifr *vrrtb* rvmraMNra/: Interea legatus quidam ecclefi· Roman· , Petrus nomine, natione Burgundio , Lugduoeofis archiepifcopus , miflus a dominoInnocentio papa, ut caufiepre-diftx debitum finem imponat, venit in Syriam, apud Accon applicans. Erat autem vir vite venerabilis , fimplex , ac timens Deum , long·-vus , A jam in fenfam vergens . Qpi ftatim , cx quo Syriam fagrefl» eft, HierofoTymamorationis gratia profectas eft: unde fub compendio digreftus, urgentibus eum prmdi&is Lamberto , A Aradpho, ut Antiochiam, uti finem impos-turas, acceleraret, Accon iterum pervenit: ubi gravi correptus egritudine , antequam procederet, veneno, ut dicitur fa potu mfaiftrato , fu-bito deficiens , fa fata conceffit. Pnsnomfaati autem patriarch· adverfarii Antiochiam properantes, omnimodo deftituri auxilio, fpequoque, quam dc adventu legati conceperant, fraftrati , vie A laborum , que per tot pertulerant tempore, nodio fatigati, per interventores, quos ad hoc reputabant idoneos, pacem fupplices poftulant, reftitutionem beneficiorum fisorum impiorant, accufationi renuntiare parati , A fidelity tem exhibere. Lambert» in archidiaconatumre-ftuuitur : Arnulphus vero nihil humanitatis inveniens , principe iterum fretus auxilio , fblita longanimitate iterum ad labores A iter accingitur: Romam , iterum opportune A importune ibus proter-ve inhftens, aras, dequo nobis fa pnsfenti fermo eft , in Syriam dirigatur. Qpi Hierofolymam, ut pntmifim» , adveniens , complet» orationibus, dominum patriarcham A univeribs regni pontifices ad frnodum convocans , apud Antiochiam pridie Kakndas Decembris cefebrandam, illuc cum omni celeritate contendit.

Dt ïöû φù tntiti» mttrfuemt
»· ttutft f^trùtrcfa gtfla f""t, : Die igitur ftatuta adfuerant de diœceu HierofoJymitana dominus Willielmo» patriarcha, Gaudentius Gaarienfis archieptfcop», Anshelmw Bethlehomita epifeopus : adfuit & dominus Fukheras Ty-renfis archiepifcopus , fanft* Roman· ecdcfi· multum devotus A fidelis, in quo , tota legato fpcs erat confummatkaus negotii: erar autem vir magnanimus, A difcrctusylunmum. Adfuit quo* que cum duobus dt fuffraganeis fuis, Bernardo videlicet Sidonicnfi, A Balduino Berytenfi . Deo provincia autem Antiochena, quoniam vicinfore» erant, adfuerant univerfi , quorum varia nimis & ab invicem diflbna erant defideria. NamSte* phan» Tarfenfis archiepifcopus, Gerardus Lao* dkenfis, Huso Gabuknfis, epifeopi, catholico·rum contra dominum patriarcham finiebant cau-tam . Franco autem Hicrapolitanus, & Gerardus Coritienfis, Serio quoque Apamienfis , licet e» ab initio adverfarius nuflet, couvert» ad cum, domino patriarch· fuum manifefte pneftabat pa-trocinium . Alii in ncutnm partem manifefte vi-debantur declinare. Die ergo pnefixa, rcfidcnti-bus arehkpifcopis, epifeopis, abbatibus , cx more , in ecclefia principe apoftolorum , A ponti-ficalibus indutis pnefidente domino legato, A vices domini pape obtinente, leftns ibi eft fa publico mandatorum domini pape tenor. Quopcr-lefto diligentius, A plenius cognito, prodierunt fa publicum eccufatores, Arnulphus fapcdiftus, A Lambert» archidiacomis : qui licet prius cum domino patriarcha oonveniflet in dolo, A beneficii fui obtinuiflêt reftitutionem : tamen conver-fus fa arcum pravum, denuo fe conftituit accu-fatorem . Adjun&ique funt cis alii etiam com-plura, videntes non fatis profpere tempora domino patriarche refpoodere. Hic etiam erat illud manifefte veram deprehendere, quod Nafo nofter proverbialiter dicendum tradidit:

Cum fueris felix, multos numerabis amicos :
Tempora fi fuerint nubila, fblus eris.

Procedentes igitur in publicum auditorium ac-cufatorcs, paratos fe dicunt, fecundum juris regulas, porre&is libellis accufatoriis, ad accufius-dum procedere; Afubire, fi deficiant, talionem, Erant autem capitula, fuper quibus proposèrent eum impetere, fchedulis faferipta . Quodam de enormi et indifeiplinato , A contra regulas fan-ftorum patrum , ejus in patriarcharum introitu : quadam de ejus incontinentia , dt operibus fimoniacis. His faftanter poftulantib» ut fepnefentem exhiberet , mittuntur qui eum ad fyno-dum folenniter invitent, & ut ad objcfta veniat refponfurus, moneant: qui omnino vcuire refu-tavit. Ea itaque die nihil amplius proccflum eft in verbo illo, nifi quod exhortatorios habuerant fermones ad invicem, ficut moris eft fatalibus. Secunda iterum die, convenientes denuo , & ex ordine refidentes, iterum citatorio edifto dominum patriarcham folenniter vocantqui , ficut A pridie , omnino venire noluit. Interim Serio DApamienfis archiepifcopus , in choro pontificum fine vcfte refidens nuptiali, non enim more aliorum indutus erat pontificalibus, a domino legato convenitur, quare reliquis fratribus non coo-fonarct: & quare ad acciuandum, ficut aliquando fecerat, non procederet . Refpondit : Qpod aliquando feci, inconfalto calore , dc contra fa-lutem anime use·, detrahens patri meo, Amore makdifti Cham verenda patris difeooperiens, operatus firm r A nunc ab errore devio , me t sutore domine , revocans , nec cum accufare , nec judicare pnefirmptuofc, tentabo; fed pro ejus ftatu & incolumitate paratus fum ufque ad mortem decertare. Pracipttur ergo exire: & data in cum lentenria excommunicationis fimnl A degradationis , five jufte , five aliter , ab omni oficio facerdotali A pontificali depofitus eft - Tantus enim timor damini principis, in partem legati nimium proclivis , omnes favafcrac , ut jam nulla contradicendi libertas alieni prnftare-tur. Incendebat eumdem principem, minus pro-vidum , A indifcretum , quidam Petrus Armoi-nui, prafidii civitatis cuftos vir malitiofus fupra modum, fperans quod fi patriarcham Aponi con-tingeret, quemdam nepotem fuum, Haymerkum no-

ANNO CHRISTI

—nomine, quem dominus patriarcha in fuam per-A ignominiofe traâatus, apud monafterium fanât niciem ejufdem ecclefiz decanum fecerat, poflet per feduâum principem in fedem illam provehere: quod & faâum eft. Serio igitur, five de fado, five de jure depofitus, Antiochia egrediens, in fuam dicecefun fe contulit: pervenieolque ad caftrum Harenc, zgritudine prrventus, ft curarum anxius pondere, ledo decubuit, & convertira od parietem, & injuris enormitatem non ferens, exfpiravit.

Tertia demum die iterum convenientes ft refidentes ex ordine, tertio dirigunt qui dominum patriarcham peremptorio citent edido, & ut veniat objedis refponfurus, moneant. Qjri utrum confcientiam veritus an contra fe fynodum invidiofe collcdam (ciens, & principis violentiam ti-B mens, pro certo compertum non habemus, venire, ficut ft prius, omnino negavit. Erat autem in palatio fuo, cum fuis familiaribus, multo ftipatus equitum & popularium comitatu: confluxerant enim ad ejus iubfidium univerfi de civitate: qui nifi principis timuiflent potentiam, legatum cum univerfis qui in ejus depofitionem convenerant, urbe cum ignominia parati erant depellere. Videns ergo legatus quod ad fe venire nolebat patriarcha, fe domini principis confins patrocinio ft viribus, in palatium afeendit, ibique data in eum depofitionis fententia, annulum & crucem compulit violenter relignarc: inde, jubente legato, principi traditus, ft vinculis milerabiliter alligatus, tamquam vir fanguinum Simeoois, juxta mare, in montejaninemiflimo fiturn, carcert mancipatus eft. Fuit autêm idem dominus Radulpbus, nam nos ipfi in noftra pueritia vidimus eum, vir fpecie decorus, procerus corpore, oculis aliquantulum obliquis, non tamen ad indecentem modum, litteratus mediocriter, fed facundus plurimum, & jucundifllmi fermonis, multam habens gratiam, liberalis ad* modum, militarium, fed & fecunde claflis, favorem non modicum aflecutus, promilTorum & paftorum facile immemor, in verbo fuo varius & inconftant, fubdolus, ac nimium in omni via fua multiplex, providus & diferetus in eo folo repertus imprudentior, quod adverfarios, quos fibi merito fufeitaverat, in gratiam fuam redire volentes, non admiferat. Dicebatur etenim, & vere fic erat, arrogans, & de fe plus aequo przfumens: unde in eum devenit cafum, quem, fi aliquantulum circumfpeâius fe habuiflèt, facile potuiflet declinare. Captus ergo, & catenatus, in monafterio diu detentus, tandem elapfus, Romam profcâus eft. Ibi aliquatenus gratiam fedis apoftolicz aflecurus, dum redire maturaret, veneno haufto, fccleris miniftro porrigente, nefcimusquo, miferabiliter interiit: in feipfo, quidquid utraque fortuna facere poterat, alter Marius, plenius expertus. *Hucttf^ue Tyrmt.*

Boronitcf dt temport incertur, dt boc & Hierofolrmitono fynodo, piaro anno 1136. *nant.* 30. *tf jetjutntibns conjungit.*

CONCILIUM WESTMONASTER1ENSE

Die odavarum S. Andrez, (1) prrfiJente Henrico Wintonienfi epifeopo fedis apoftolicz legato, ubi rex Stephanas przfens quxrimr de injuriis a populo fuo fibi illatis.

***wrlUtmu** idem **Mahmibxrierfi**.* Interea lega-C tus, *induit,* immodici animi Pontifex, qui, quod fenei propofuiflet, nonineftedum relinquere vellet, concilium pro jure legationis fuz apud Weftmonafterium dic odavarum S. Andrez coegit- Ejus concilii sdionem non ita exada fide pronuncio, ut fuperioris, quia non interfui. Auditum eft, ledas in eo litteras domini apoftolilici, quibus modefte legatum argueret, quod liberare fratrem fuum dtflimulaflet. Delidi tamen fuperioris gratiam facere, & magnopere cohorta-D ri, ut quocumque modo, vel ecclefiaftico, vel izculafi poflet, ad germani liberationem accingeretur. Regem ipfum in concilium inrroiflc, & apud fandum conventum querimoniam depofuitfc, quod homines fui & eum ceperint, ft afflictionem contumeliarum paulo minus extinxerint, qui juftitiam eis nunquam negafler. Ipfum legatum magnis eloquentiz viribus fadorum fuorum invidiam tentaflê allevia re; quod fcilicet imperatricem non voluntate, fed neceflitate recepifle: quippe cum recenti adhuc fratris fui clade (omnibus comitibus, vel fugatis « vel eventum rei fufpeda mente przftolantibus) ipfa cum fuis muros Wintoniz circumionaflet, ipfamquzcumque pepigerat ad ecclefianim jus pertinentia obftinate fregifle: quin etiam certis autoribus ad fe delatum, eam ft fuos non lolum dignitati fuz, fed & /itz ftruxifle infidias. Czterum Deum, pro lua clementia, fecus quam ipfafperaflet negotia, verriflê, ut & ipfe perniciem vitaret, ft fratrem fuum vinculis eximeret. Itaque juberefe de parte Dei & apoftolici, ut regem voluntate populi, ft aflenfu fedis apoftolicz junftum, quantis poflient viribus enixe juvarent; turbatores vero pacis, qui comitiflz Andegavenfi faverent, ad excommunicationem vocandos, praeter eam, quz Andegavorunr domina eflet.

Hrc verba ejus non dico, quod omnes clerici gratis animis exceperint: certe nullus expugnavit, omnes vel metu, vel reverentia frznarunt ora. Unus fuit laicus Imperatricis nuncius qui palam legaro interdixit, ne per fidem quam ei padus fuerat, quicquam in illo concilio ftatueret, quod ejus honori adverfum forer: fidem ab eo hanc fadam Imperatrici, ne fratrem fuum ullo auxilio juvarer nifi forte viginti ei milites, nec plures mitteret. Quod in Angliam ipfa ventilet, frequentibus epiftolis *ejus* faâum; quod regem cepiflêt, quod in captione tenuiffet, ipfo potifllmum connivente aâum. Dixit nuncius hzc, ft alia pleraque magna verborum aufteritate, nihil omnino legato blanditus. Nec vero ullo fertnonum pondere ille moveri potuit, ut iram proderet, femel incepti ut pnus dixi, non fegnis executor. Fuit ergo hic annus, cujus tragedias compendio digefli, fatalis & pene perniciofus Angliz: in quo, cum aliquo modo fibi ad libertatem rcfpirandum putaflet, rurfus in zrumnam recidit, & nifi Dei mifericordia mature occurrat, diu haerebit.

CON-

(I) Anni >141. ut fupra diximu» ad Concilium Wintonicfe.

CONCILIUM LATINIACENSE

Ab Ivone cardinale presbytero S. A. L. celebratum, Innocentio II. pontifice, & Ludovico VII. Francorum rege, anno Chrifti mcxlii

Li quo compolitr multae controvert*, & ea prxfertim, quae inter Atrebatenfcm epifeopum, & monachos Marchianenfes, orta erat

Fv I >hh<l *ORta inter Atrebatenfem epifeopum , & monachos Marchianenfes controverfia , de abbatis electume, quam bi plane fibi liberam eontendebant: eo res devenit , ut excommnnicati ab epifeopo mootaebi Romanttm adierint pontificem , a quo epifeopalio alia rrfctffa funt, mijfufque deinde in Galliot legatus, qui Mnrcbiemenfibns eleifionii liberat privilegium in concilio confirmavit . Qua cum in libris de miraculis S. Ribhudis defcripto fint , ex its id duntaxat, quod ad concilium attinet, btc reprafento .* Deinde tranfaâis admodum paucis diebus , quidam Romane fedis legatus in Franciam diredus eft, ut *faceret* judicium injuriam patientibus, & extra Alpes fummi pontificis partes explicaret . Hic apud Latiniacum concilium convocavit : ad quod epifeopi cum abbatibus, & infinito cleri numero , confluxerunt . Multa qua digna erant correâione , ibi difcufla & refeiffa funt. Dum vero oppreflus clamat, vel oppreflbr partem fuam nititur defendere, caufam inter epifcbpum & Marchianenfes monachos diu ventilatam, epifeopus, *lx.* qui ei adhaerebant, recordati funt. Et dum cardinalis presbyter quaereret quid caufz effet , quod Marchianenfes non ventilent plenam juftitiam accepturi : qui epifeopo favebant , illos tanquam refugas juftitiae , nunquam venturos refponderunt. Qui enim, inquiunt , in fpiritu mendacii Romam profefti funt, qua fiducia vel temeritate, prxfentibus iis/qui eos intus & m cute norunt, conventui fandorum fe mamfeftare prarfumerent ? Sic dum in abfentes t.ilfuatis crimen intenditur , ecce fratres idem qui Roma infpcrato redierant , ad eumdem locum accurrentes, celebri illo conventu alacriter lalutato, fe medios ingeiferunt. Ad quorum prxfentiam, eo quod nunquam venturi dicerentur, legatus qui cos Rome noverat, hilarior faûusaf-iurrexit eis, & annuens ut federent, non modicum coram omnibus honorem eis exhibere dignatus eft. Poft paululum, eo jubente, unus ex iifdem fratribus ftans in medio, quaecumque Romano pontifici innotuerant, cuufta per ordinem in auribus omnium memoriter repetere non diftulit. Ad quem legatus , Verbum , inquit , frater, quod nunc dixifti , maxime confonat illi , quod Romae locutus es : ad rem pertinens nihil additum, vel prxtermiflum eft. Nam cum prxfens ellêm, omnia hoc ordine te profecutum fatis recordor: & nunc vobis tacentibus, venerabili epifeopo, qui adverfum vos agit, refpondendi facultas tribuitur. Refpondcntibus epifeopis , qui partem illius tuebantur, Pater fan&iflime , cum confilio refponfurus qft epifeopus : Juftitia , inquit ille , fratres canflimi , petitioni veftrz refrigatur. Ifti quippe fratres advocatum non habuerunt, & abfquc confilio locuti funt : zquum eft quemcumque ftantem ex adverfo inconfultmn, & abfquc advocato refpondere. Videns itaque epifeopus, quod ad refpondendum disante juftitia inducias habere non poterat, fed deceptum, & fraternas irrogando injurias graviter peecaffc, coram omnibus confcflus eft. Nam ficut vir fapiens precavens fibi in futurum , dicebat , fc malle confundi coram illo celebri conventu, pro eo quod modum corrigentis cxccflêrat, quam ad diem diftrifti examinis cum noxa hac venire impunitum . Audiens hoc legatus , & inclinans fc ad Bernardum Clarzvallis abbatem, (erat enim propter) dulcis *fcilicet* memoria: virum : Audifti, inquit, fratris & coepifcopi noftri confeflionem pro humilitate tanti facerdotis omni laude digniifimam ? ubi ergo fuit tu* fanftitatis dtlcrctio, cum litteras tam detcftabiles , & multae amaritudinis nota rcfper/as, Romam adverfus fratres innoxios mififti ? Ad quem ille , Peccavi , inquit, & culpam humiliter confiteor, quia ignoranter feci . Crediti nunctis epifeopi, & uterque noftrum uno eodemque fpiritu deceptus eft Quibus falubnter confeflis indulta venia , epifeoporum qui convenerant procurante fapientia, alterutrum reconciliati funt ; & qui difeordes ad invicem illuc venerant, amici redierunt. Patribus tamen illis poftulantibus , ut abbati qui per epifeopum fuerat affumptus, non depofito cura paftoralis crederetur: legatus indignae petitioni nequaquam voluit adquiefcere , quia ekftionemhanc appellatio przvcnerat Immo, inquit, patres cariffimi , ceftatis omnibus recens inftitutis , juxta apoftolicam traditionem , Marchiancnfibus elcûionis libera: privilegium reftituitur : quibus etiam , fi idoneam judicaverint perfonam , abbatem quem ante appellationem elegerant, habete licebit . *Haftenm ex libra fecundo miraculorum S. Riilrudis.*

Legati vero nomen quod αλα illa non produnt , difeimus ex fupolemento Roberti de Monte ad ann. MCXLH- *fimal <7 alia qtet eodem in concilio gejla, inde colligimus.* Ridulphus, *inquit*, Viromanduorum comes(Eleonora uxore iuadimiffa, Petronillam Guillelmi X. Aquitanorum ducisl filiam Educit. Quamobrem inftante Theobaldo Campani* comite, mittitur Roman® fedis legatus Ivo, qui & Radulfum excommunicavit, & epifeopos, Laudunenfem Bartholomaeum , & Noviomenfem Simonem, & SilvaneAeafem Petrum, qui divortium illud fecerant, fulpendit.

Haec collegit Buxehnus nofier Gallofiandria lib. II. *cap.* XXI,

" C O NC ILIUM HIEROSOLYMITANUM

Sub ejufdem legati apoftolici prcfidiq contra Armeniorum in fide errores celebraturo fu> lunoccntio papa II, circa annum Domini MCXLJil.

"POUpunr *Tyrfa prad&if cepitihu de Anthc^* A ^ *» ctntilti aftù tpffet , it rthu* ra ire /j·*- *do itftti iffa tut:* Legatus igitur, depofito patriarena , & confummatis apud Antiochiam pro quibus venerat negotiis, Hicrofolymam revenus eft : ubi ufque ad folennitatem pafchalem moram faciens, habito prius confilio cum praelatis ecclefiarum, renia poft fandum paieha dic, una cum domino patriarcha, fic epifcoporum nonnullis, templum Domini foknniter dedicavit . Adfuerunt ibi dedicationis die multi tam de partibus ultramontsnts, quam de cifmarinp reponibus, magni & nobiles viri. Inter quos admit fitdominus lofcelinus junior, comes Êdeflânus,qui tunc in folennibus fandi pafche diebus magnifice cimis in civitate moram faciebat . Qpa celebritate completa convocatis archiepifcopis, epifeopit, ft xliiv ecclefiarum prslatis, una cum domino patriarcha concilium celebravit, in primitiva ft ccdefiarum matre fanda Sion , tradat» ibi cum ers de iis qua inflanti tempore videbantur convenire. Cui fynodo interfuit maximus Armeniorum pontifex, immo omnium epifcoporum Cappadocis , Medie , & Perfidis , & utriufque Armenie princeps , flt dodor eximius , qui Catholicus dicltul . Cum boc etiam de fidci articulis, in quibus a nobis diflentire videtur populus ejus, habitus eft tra&atus, ft ex pane ejus promifla eft in multis correftio. Quibus rite peraftis, prcdiâus legatus ad Afconenfcm rediens civitatem, inde parato navigio Romam reverfus eft. Clerus vero Antiochenus, ft maxime qui in depofitiooc domini Radulphi eortpiravcrant, inHindu ft fuggeftione principis , ft maxime , ut dicitur, interventu munerum, elegerunt fibi quemdam ejufdem ecclefi* fubdiaconum, Haircericum nomine, Lemovicenfem , hominem abfque litterts, non latis honefte : quem predtdus dominus **Radulphus, arbitrans eum fibi reddere obligatiorem & fideliorem amplius, in decanum ejufiiem ecdefic promoverat, fpe fruftratus. Nam ab ea dic cum ejus adverfariis dkitur coovenifle, ftin benefaftoris fui, fidelitatis immemor, confpiraffe depofitiooem. Quod autem de ejus promotione fs&urn eft , Petrus quidam , cognomine Armenius, erafdem civitatis caftdlanus, artibus filis ft multa munerum profufionc, aggreditur ! ft tam clerum quam principem aid id impolitic dicitur, eo quod ejus citt confanguineus,

CONCILIUM CONSTANTINOPOLITANUM

Anno HcxLiii. Mcnfe Augufto prscfidentc Michaele Oxira Patriarcha in Thomaite *CTrkliitium id erat Pitritrtbait*) congregatum , quo Clemens Safimorum, flt Leontius Balbift* io provincia Tyancnfi Pfcudo Epifeopi, tamquam pratter Canones ordinati, dc Bqgomilorum hcrcfis, dc impietatis rei damnati, dc dcpofhi funt.

F» Atinio c»«i··/· oIZZm6 i. c* ... c., a. j. TAEcretum fadum in dcpofitlone Pfeudo-C L/ epifcoporum , Safimarura , flt Balbiific Tyanorum , qui preter Canones ordinati, tandem Bogomili deprehcnfi funt , menfis Augufti xx. die vi. Indidionevt-pnefidente fandiftimo domino noftro , & Oecumenico Patriarcha, domino MidudeinThomaite , confidentibus magnx fanditati illius fandiffimis Pnefulibus, Ephefino, Heradccnh, Ancyrano, Nicomcdienfi, Nicmo, Gangrenfi, Antiocheno Pifidia, Hierapofitano , M<>D,, fembnenfi, Bryfcnfi, Garcnfi, Gotthienfi ; adftantibus fle fUuftribus Principibus. Ad nos hodic convenere, Imperatorio decreto, in memoriali iandiflimi Merrepolitie Tyanorum Bafilii digefto, Panfebaftus, Scbaftus, fle magnus Drungarius, Beatiffimus Epifcopus Bulgaria t fle prcclarKlimus Protoafecrcta cum noftra mediocritate ; fle fitcra per nos Synodo coaâa, judicium laturi de iis, pro quibus diAus fanAiffimus Pratful Tvanoram'. ut ipfi vconcedhur, vduti reports Anttftiti, dog acculatorio animo, duos Epifcopos , Clementem, fle Balbiffia Leontiurn, Bogomilics impietatis reva facit, tanquam oui reave ft fenriant ft doceant, ft hnjufee àetdland.

Et conventus quidem propter bee congrega-

V"* Hta^axuat *·« τ* ptytic rSv ·τ· τ« çreeicc τν Tv«w* \^^SotTmirwv, rwn Σ««7μιιν, £ rv BxAC/arv, vc vap« v>i xanorec %nfuwriitn;r, Bsj^xAa» i Crff»v «nAf^yOtrtuv, μιωΐ Λvγv φ x . *μip$?χτχ, Mvitrift ?xtuç . ΠρχΛ^χμ^ΰi τ« tyttt·ram χμ£v frnrvrv iù ·ιχvμ«v<χv ircrcwpyv «ue> Mf^amXv d» nJ θ*μ«τρ. ru*>ñé>βζ·vπ»v ri μ/- ^«Aa wri, ifpvnnn enuftttt τϊEφi'- τiHρ«λ*i«,τi A^χvρβ,τv Niχ«μ»&T ,τϊ J*''''*> τ- *«'>'·'>J- [redacted] A.r/ivu*. »Je Π.«- Avmyasrc ras Uàrt- a'«»T- /******» p· rv'.Bpucrif, τvΓ χμM', iÇ τϊΐ Terô/cç, v«£|Γβμι>v* iκΓTOH. xi» apyrenas. TtwfiAftre u$vriu ηiμτρβv χβρημ'v ββπλιvΰi ιτιλόσηκ τρ iffanirn i'yyap«y<)ri<nK , τv ùpcrrBTV αττρβτβλι'τvToβvuv BλλAÌκβ , o/π xatrer/0«yec Tf&trii , 1 piytt Δρv»β'β3>* , β μ*- χ«4μιττβ'I®* ΐrim w BvA^«cles, χj ò μ^βλο- En^cwmw^s^^TM^xarer τΰ π ήμiv μβιβ^τη1ι^χ*λλ·θι»τvξ, :Çtj τχpiiμo <rluj»- iç «fc d 7ιρ«iηττΦ* άpγiιp& i^j TtWwv xard it ητμ , vc τη« γ^ρχ apy/^", .> Aa^vorc Jbri rutit

* Kλή^^« B«A/|«™ At- ,hiev f

•if

—I «fr xatw; £ Jrjrrxarr, *pa»àrr, t ni rie m- A
B»3'λα Oprrxfàai fit wa»àc fiA Karxe-
4auï» darrtipern, <»' 4 /4* ravr'AA-
gtf tànît Stà nùm. inti Si M&àtfpit ngpnü·
e«e«biiM« tjS Tuens», μά»·v Si IÇ aiarrrc «ara-
T«parx44 n Swtnô>tt ni xid τ>
Ô»»ru» irtrxare* •yxentf'ertvc sic ζιτ»)î«* wa>
mtufxwt, pnSi iηιv'lηηivîi'lήτv ηvιμi<τ$χιlta-
twi»£#4> •i »«»» χ«ρ9î·η$ή·
nrc, (Ju xnpà nk ^3 ifpü» xand<*v Stent·
yac, StJ Yara xdAw tv/rxaxnac α'vαζ/af Srrttf
ne $ seye; euryJ P* TBvre
Mi ap« a?u iiîβμύi tipufiaitoain . ait yi* ii«l
ru vagi rutu» ·£ ιξηττζιv· , « μ<χρ· τοο alni-B
θπ τη «raiU^fuc, «M' wrwp a ra^ticw
ΣσΑ·μvv, «»JΛ? ·!«—ni ã/x'í«—— A an
Jru Jri x} at aurntyfym Ttf) τη /ουφ df
/rterni m ycapawtstf »pwn»Ot»nt, ruvifapai rr-
w(àmxpucjp pirptnXIrp tpeiwtn ψιφα&îαβι
cantura φβρφα ^*· xsAmk ixt rî «rat*
•^μ$υ» inunt itfWti-nt μη^χβλ/ηι Tuohwv xxaaa-
yi leoro/3· «yac xAq/w, x} èp^ttpia» rtwqÿaK .
h ru aurrpav t'xU'p rtwtÇrA^arntc céf tUv^S
Kvrxaieawv l4np<n ni Tuant ^pvnabÿ/àxrr
ÿfÇu, a»' tir* μ·πι, Stè n tmlive
TW rttlf ru»«τχρΓrirent» . hti «v Sn» réruv pgi
Tap atti^ xa^apo^ayn^rmv, tîtv rt ri αμ- C
•r/kXov »apa rlu) ήû irpàv xavd»»v χ^ροηπτ-
π»τ«i Irén'Çtv, ai< rï «TtoftXtxi C
•réra xaoai#* fmrüç ʼrut ûrirarfeiw, 4 Jùa, 4
το** irerwaviac . Ta Si nnpn & Naat'at
là» K, rir ùntexaitiKxnr ràc C* Arrra-
rtu.«Je, xJ ulu xJ ra 'Ii« Ca Kep&rftif
iιαφ<φ*v f'npe» «tun rare SieppiSlut ^«αμβ^ιτά»-
su» ««par/xt μ^ιπα χ«ρβ»v»Mσβ«(
fx/rxota». Τα mum tSofy xârcv rima», xJ ι--
y»awfi«t , C ait lχλvθι'vτv; rïrat, ok câxep^ t'xr-
rxerat, μχîι txtrxexixà ηΠ/μϋσθαι ·λ«κ t
•it iÇ àyMpewvîTat irI/χρu , St« n rît v*P·Λ*O
»»αι αήφ axcparrr·». rana» Stu Ira^we9ivru»,
sCa'rarei^tmaf, ifatiptà* ri «fxa -riit τύ μχ-
^oτβλi'τp Toartn «i; «rpytvpw, ru c» rà xtgr
aunvyepft ·ρ«ταΓ^«»β/4>** » f^nSri < ηλμύμ·-
»a ιτ«<μι'/·v «χβvτιî'ξiηïζ·*», xj T«ρθirftar, eyβ-
ônwrt ›Ç t9î μîη TU vtti τή ·θρυ»vμιηκ xarr*
arùrôr κηβiiβ .Jet rtu^drwf αμα ni*t
ruvinuteaTt t^rrn^ûxtu π, q# λυθάϊαι.
ExuUwua, Si i Snynü^ifrta t' ni» τη i»r-
rxevd; «ξια» ·η«αφα/ρ<^òτκ, «If rapat xavôwrc
ywper»>x3t'rnç ô, n ZereMper μ»»βχ« Κλη-
μ·ι , iÇ i Βχλβιαη A-tirrt^ awt^ipât Ta
itpvnmt μητρ·99^i'l»Tu«Mî» xueia BoxiAh- , rütEn
ηû BoyejxuXwv irnt μυτβρvηπκ auptewi.μOM
IfS rirfj, vμipp τîβότρ. Πρβχαθχμφi* râ α^/·-
Tbra xj /nfjfytoi v«τ^μipyι χυύκ M/^βπiλM dr
TJ θρμχ/ηι, rtaJtxaÇevru» fjtyi rq μφ«iλ») «t^-w-
euxp «tura in 0απΛα4i, 9*ec ·ρ·Γα?MK 'lü
YavrtBiréa S«B«râ, < μ»>«λ« ûpvyyacJa, ra
M«<een»nrra xeartBeca Ztjlera, apyaxrrxàra
BaAyxpsies xj xavdL^wcetra ·ρ·»»<βτιχρ»iηκ χρ-
e· AfWTta t· Ixrvara , rtWfJ»»«tÇ»VTu» Si qg)'
àpwruTu» Ap^nptev, n? Aymipat, Ta Kuζ/xa, râ
Nrxqpj&étf, n Ttetne, râ Ann^tutf rit Π#-

tus eft : veruntamen , cum veluti quoddam Tyanenfis prefudium fuerit, immo vero tanquam judicii prepararto , iiwuifitio de flatu conditioneque paedidorum Epifcoporum, in queflioncu allata funt , quibus nec Epifcopali eos dignitate condecoratos fuifle contendit, tanquam nullo modo ordinatos, vdnoo ex Canonum preferiptis ; idcoque Epifcopali dignitate eo· efle indignos, ut certamen ipfi poftea , cum quibus ineundum eflet, in dubium non verteretur. Dum itaque de his au·* ritur » non longo examine opus fuit , fed ut (apieni ait Salomon ; Viro laqueus funt pro· (*i< labia. Sic ft in judicium vocati, dc ftia in Epifcopatum premotione interrogati ; palam Metropolite patrocinati funt , fuf&agio h*c 'n Urt* ddul>· tuo fanctibmo Tyanorum Métropolite . Jacobo Monacho, ad Clericatum & prefularum, ut moris eft, poftea eiapio tempore in fecundam Cappadociam Tyana progreflas , ordinatos fuifle , fed ab eo , ft folo, cum nullum alium haberet , qui uns cum eo ce* lebraret I Çum itaque hac ratione hsac & ipfi confefli eiTent, nullum remanebat dubium,il* loa contra prrfcripta facrorum Canonum ordinato· fuifle ; cum Apoftolicus primus Canon verbatim praecipiat, Epifcopum ordinari ab Epifeopis, vel duobus, vel tribus; ftquartus Nicene prime , ft Antiochene Synodi decimus nonus , cec non & Carthaginienfis, aliique plurimi , hoc idem probari fanciaot , abfi|ue trium Epifcoporum prefentia neminem ordinari Epifcopum. Preterea, vifum eft omnibus nobis, & determinatum, prediAos, ut diximus , Epifeopos, neque Epifcopali fuifle dignitate cohooeftatos, propter eorundem ordinationem minime canonicam . His ita dijudicatis ac determinatis , facultas fafta fuit Metropolitano Tyanorum, tanquam Prefidi, que in propria Dioecefi nanciantur aut aodafter efficiuntur, exammandi ft corrigendi , proferendique in medium , que de illorum impietate circumferuntur , ut in Synodo fimul cum eleftis judicibus, examinentur ft terminentur.

Sententia, per quern di/udicttam eft, grifcopali dignitate antea private» , contre Ce* Lones ordinatos efle, rum Sofandronun Monachum Clementem , & Balbifie Leontium , relatione Crnftiflimi Métropolite Tyanonun, domini Bafilii, cum eflint ex fefta © xecranda Bogomilorum, menfe eodem, ft ce* dem die . Prefidente fanôtflime ft Oectnne* nico Patriarche , Domino Michacle in Tbo· maire; fimul judicantibus cum magna ianfti* rate illius , ex Imperatoria divinaque jdfione, Panfebafto, Sekafto, ft magno Dhingario, beatirtimo Panfebafto , Sebafto, ft Archiepifcopo Bulgarie , ft nobiliffimo Protoaficreta , domino Leontio leaneto; confidentibus etiam, ft fanâiflimM Antiftitibus , Ancyrano, Cyziceno, Nicomedienfi, Tyanenfi , Antiocheno Pifidic, Dyrrhaceoo, AJanrcnfi,

Me*

Sîryenn GarenA.A.nJ^, TÎ τi Αλα»/'*, τi Matt------------

Æn Gouhienfu •fftennbua etum dluftribusPrmciplbus . Divmum lelum afliuncnj fecundum felenii-m unditlimui Metropolis Tyanorum BaGlius, non toleravit in fua Dicecefi patrari, quat ipfe audiverat a pratenfa fuia Epifcopii, Leontio fit Clemente Monachis, qaos jam antea **examinatos, a** dignitate Epifcopali removimus ; & in publicum quoque non redarguere , & quomodo illi in multis circa orthodoxvn religionem inconfultc aberrant, nobis paternius non oftendere, non ut accu- lator , & qujfj jr,fc eorum impietatem in jucium vocaret ; nec quippe omnia & in noftro antea edito ediâo judicata funt & de- ' ..., ____ o. , , (conderentur, ficque clam ab illis ovile Chrifti Ixderetur . Hodie penes nos conftituit , fua Diœcefis pium Canonicum Leonem, & ab ipfo Leontio ordinatum , ut ipfe referebat, tanquam qui res eorum ad amulTim calleret, & magis quam cctcri omnes , eofdcm redarguere peflet ; ut in conventu fubftitit,unaque cum eo etiam ii, qui in jus vocabantur, Monachus nempe Clemens & Leontius, tilico icrtptum Tyanxus Canonicus deprompfit , varias eorum actiones continens , multum ptr fe ferentes lubricum , palamque démontrantes , earum auâorem non *reÔa* effe lententia, fed Bogomilice fefta revera laboure . Scriptum erat compotitum , ut ex fi-C gnis, qux in eo erant , deprehendebatur , a Clericis , & nobilibus , & habitatoribus fere omnibus Metropolis Tyanorum, has & fimiles aeliones adulatis appingens , & doftrinam ; Marito abilinendum a legitime fibi conjunctarum mulierum coniuetudinc , carne item 6 lade & vino per tres annos; quibusdecurfis , fine ullo peccato illis uti fruique omnimodis porte ; item , Neminem fœcularem falvari, licet omnis virtutis viam iniverit , nifi Monachus fiat ; qui factis initiati funt , per tepte.n dies a mutuo commercio impediri ; Tendere licere homines invitis uxoribus , ut uxores mvitis maritis; Nonnullos Chriftianos d,mortuos, infepultos, & abique cantu negltgere, & neque vivos eofdem in poenitentiam admitti, effodere proiicercque Chriftianorum reliquias, tum intra tum extra Ecclefiam rcpofitas . Peccatores effe affirmant , qui fato furfti funt, & Demoncs in deluneerum cOrperibus habitare : nullo modo permittendam elle· Ctucis adorationem , nifi inferiptum hafiat Jelus Chr.Filius Dei . Rebaptizaffe & filias Chriftianorum, dicentes, peccatores effe, qui baptizarunt ; & ordinaffe mulieres Diaconnfas, quibus ceniuetas Ecclefia petitiones facere permittunt, & fandorum Evangeliorum ledionem; eafque cum eodem Clemente Miffar lacnficium cclebraffc : fandas contriviffe imagmes De Cruce magni Archiftrategi innumera miracula faciente dicunt, ea ex Diabolica operatione fieri : anathematizaffe Deum, in quem credebant. Aeacius Epifcopus Chriftianus, h.s itidem quorum erat feriptum,orthodoxus habitus. Ad hxc rradidirte mulieres Chnftianas in manus Infidelium, eo nomine

'r£ Rtrutti, Tï Tapia», xi £ ,T* -*"T* a,M;"eT,**re^w^* CH., ET^fW ζiλ·v araX^Sti» Marr* *ixlywatv ŏ itpùmτ>- μΛ^οκολiηκ* Tcmcwv Βατ/λκ* » a* *Uuytio m & i** «ar *αότiτ ivo&α* τολμητiαeu *αυτό axvtSivm 9αpà τβχβ iιιαχóιων αυτή, nyxv, τi μοναχό* Aferrrw x} τi *μοναχό* Kλiμ^τΦ* ' S ÎÂ» «pMgfT&rsms ràs *iχκτχπιχό αξiα xa-* θ*λομ$υ, μii xJ f*c ri *ιμφανi iξιλiγξαι,* ôrws τoλλατσα *it& rlu' ορδοόοξον ivoι 9pnrxoiav vaparçalbovmt* άvοήτω *χ} ήμήν καρατήααr.* ταφ/Γ/pov *ntnut, άχώ κατήγορο ,* wT MS *αυτό B<ruu«·*' ««T «5t m»* iWrid«m|We xxnyxXnenr. ruôru *Γ«ρ nSn* >Ç *J<« τi καροyτΓοτότ^ τ«ρ* >Îμ«v *ηψMvμα-ηi ^poSiiyvoxain* xj «ρσπτûη»-rtu, αM' as. *ακiόοη χωiiφ ^ροβάτκ* n»s Xùxbs *μη iηχρύαπσθαι,* >Ç «7μ λαθρατiώ τβ X^τi *χαραυτύν λυμαήνιαθαιχοiμνiω, ώώτιον ήμων* τ>i» *αήμιρον vaptrioan τiν τή xaf aùiiv τυγχάνοντα* cactMi dCXaCnooT» Aiovnt, ri» C *καρά* tSAiw-τ/β *ynponH&b™ t* ms αι/ns »Xf^> , ws xj axtl-Cms fiJÔTtt nJ *xar' αυτό* >Ç *iiζiλïγχοiv αόη* ά>λ«τ *κλιοτ i\uovm.* ms *yvv xaptcn τό rwut-*iρAρ, *ανμααρiΓανη ii nyi* o/ x»$' *uv* η *αiτiαστ t* ο *μοταχο δηλονότι* Kλχμικ» >Ç ὁ *Μάντη tfypa-φ>*» £^υ* ο τi Τωσωι» *χανονιχά <αροχιχόμiχτ $ιαφόρχ αορα^Hi τάτων iιαλαμβαννν* τ·λii *xttt-φiράαα* τ» σ·φ«λiρν, < <ρ«npws *-χα&τώτα τον* ττnίτων *tpyàriw μηΣτiβ» τύγχαναν* φροιηiμα1®-, τ« *Si τή ?Ç5* BoΓεμηλω» θρη<τχΣ<« *αληθ«ε voaiïv. η Si iγγραφον* ην *μiτ ι'χη^μiνον t vaxtp ïφαiνiη* aro' *îμφiρομîνων αντό rtyvoγραφiάν, ταρα'η ÎÇ5 xXxt»*«»,* iÇ *αρχόντων* , χ} o/χχηρω» *άχλω τή μνiξοχόλκύ* Tvarw» , *η<αi ii T'να χνράξρ ιόι αιτiωμοόοι ηροαμαρ-*τυρiv. *$τ$αχliû 'loη ivipaç άvιχιαθαι τή* vo· *μιμαν τόττι aiwa^9otaùv ytwatxuv αιαηvία* , xp<e^n £ *ιχθύο* , x} e/\», aW *χρόναν τ&ώ'ν άτοχiιό. Si mum αχοχμμάτι-*cov «τχvπλi) *ηiότων άχόλαννην.iτiραν*, ττμιι-*St'va σώζισθαι χοτμιχάν, xiv ττiσ-αν* apiriui *Siaαράζηπιι, η μή μοναχοi* , w, tbs *ùpohoytâivmç αχυ* «arri *ήμiρων* τη αρο αM>)λ»6 *ομiλiα* «wAvhf. τ>, *âtoxfipnv àvSpaç xapàyvùμiiυ χαμιnSv* , 1Ç ^Uuafxxc *καρά* τiα *àv-Spvv $iλησιν.* τi *rivai 9ανόνη* X /πα»Bi α'τβ-◊bs, x, αψαλτui *χχταλιμπάιαν*, >Ç *μηόi* ζi/ττ *οiχκτθαι αüρù;* fis μ/πivo/αv. τi, *ό/ζανααkαψαi* » Afb|xoe XicravMV *^ιμμiνα* iξ«50π >$ <-<rwi>cv τθv iχχλχπτω/π , *αμαρτωλά moi λιyvoi τii πλΑτήτανηκ,* <£ *όoαμονα iyxaiotxôïv ηî* σαiμαστ nJ? πλΛηiviνν.τi, /iχ>î *σνΓχvp ï&αι άλλω* «)»o<Txxuf7<r0x/ *Γαυρον* , U *μή* >Ç *iniypxçli» iτιφi'ρηηιι.* lne-BS Xeiris exos τβ θ«β . τi ύζα-y«CaTT<'a-au < *xatSia* XftWwJi*, *λiγνσι ότι* α-μαρτωλοi* «β-σ *oi βχχîiiτανττ* , >ζ *yuponviwu γιχνανκα Stxxotiarxi* , >Û *iinÇirttv αύτuT* ra's

r *ixxXnTractxàî αiτήσΉ xotôirûai, τiωτÛv âΓiv; £ayyt*icn* àvàyvvatv, ^λ av^ttiispyη-σαι τηυηîi τβ Kληµιντφ*. τi, *άγια χαπiΓρiψαι Hχόνα* . ". , *xt&* τ« rcufi τi *μιγάλκ άρχiΓραττΓ» άτHροχληθη τοιiντφ* ^αυμάαια *λîγ^τν, ότι tx οiαβολιχή CJtpyùai nùm iroi£* . τη, *άνα^ιματiααι τi* Siit, Sv itt^^rcK- Αχάχι9* ixiaxon^* Xtinevôs *αυνοî τόηι , ων ΰ-χήρχi*

quod mœchar* fuiflënt. Hrc & fenilia aliaAwp^» ηι^ραφο ορθὸ|·Ξ>- γτο^ζομ^β .

CH^iSn'criP' V »μ» poftulabantur jam di&i ûepius, ut ad h«c, fi non ad omnia, refponderent. Sed cum viderent, accufacorem nimium enixemie inftar.tem, Leontius rebaptizaifc confeffus eft: idque fcciflfe, quod a Sacerdote, pro abmpertis criminibus depolito, poft depofeicoem primus Baptifmus faftus fit, quem tanquatn dubium confirmare ipfe exoratus eft. Quod faftttm maxime, Leontium non refte fentire, comprobat; tanquam qui baptifmum iterare aufus fit, fecundum exeerandam Bogomilorum religionem; & licet hoc a Leone probatur, Sacerdotem depolitum, primum illum baptifmum fecifte, non tamen omnino adio illa extra culpam B fuerit Prztcrea infepuka, & abfque cantu, reliquiflc cadavera mortuorum aileverabat Leontius; id tamen fe preftitiflë fatebatur, quod mortui illi, dum viverent, fceleribuafc impialfent, nec illi, dum ad fanam mentem hortabatur, morem gerere voluiflenr; traditTc vero Chriftianam quandam mulierem Λmerx fatebatur, quod cum fratre mariti impudens confuefceret; cum alia ratione non poffet malo videri. Ad h«c etiam ajebat, fe divinum templum cxutHiTe, quod cum non nemini, fepius adhortatus **** confeili funt. Qui porro feriptum detulerat, paratus erat etiam adduâis tcftimoniis illa comprobare. Propterea hodie convenientibus cum noftra C mediocritate Judicibus, ad hoc idem eledis, nobis omnibus peropportunum vifum eft, &a nobis decretum, ad fecuritatem legum, qui ad nos feriptum miferunt, quod nemine difcrepante a reda ratione aberrant, qux in eo continentur, & immanem improbitatem & impietatem redarguunt ita fentientium aut docentium; omnibus audientibus, conventus totius anathemati omnia *fubjiciantur*. Quod ftatim hodie coram vobis effecimus, dubiis omnibus, vcluti extraneis, verbatim anathematizatis, in quibus porro dubietatis umbra ineffe videtur, propter aliquos pretextus, ab ipfis addudos, ad propriam condemnationem abigendam cos, qui fecundum Ecclefiam catholicam non fentiunt, fed ab extra ex fe ipfis aliquid introducunt, anathematt Subjicientes, ante vero omnia & ipfos, live palam, *iive* clam, aut fentiant aut doceant prxter pia Catholicae Ecclefic dogmata &dodrinam. Capita autem, ut germana omnino & inviolata conferventur, praeceptum eft, ut t.anfcripta fubfcriptione eorum, qui ea anathematizarunt, foras item noftri Dei amantis Chartophylacis inferiptione communiantur, ficque ad loca illa mittantur.

ra'mi < r», rapeièrat γνικυια Xt>ttatis n't χὑρα ορ·φῦτα ʼJĤSw patrias. eW,« rerxura rui tS tozutm ι'γγράφ* Ιηλϊνη, ατ»7ο»τ· et ptxpetJLdivns xoMatxrc, opis rvÙm άχχλογήααθαι. χ^ιλμη opèçravm. α>λ' tittup tapai rè» xarrH^epw αφτιρά avisàfjfy>o·' * ° μ3μ Atontoc αιαβαχτιαμὀν retirai xaridm. jrAtu Jrà w rapa ttpius xadatpfdtneç txiJHAerc ty~ χλήμαπ μ£ Hu» »κη»μ radatptrir τ» xpww» βάπτιαμα rap atirS 7<λiδΙ£αι, J *4 «f άμφίββ· Aw raparirat aùnç β'χχτήθ». Ί«γμ Γαρ μΡ yttoptybe pwyi'ni rts rapedarti ni αραχθι» ·« βρθi B φρ·»ήμχπ* τϊ Atwrra ύαάγιται, «ç avaCerrtrpiv retirât ηλμή<Γβ>τ®- ran ΗιύβιΟηΑβν tü» Ββ^ομηΑΐΛ θρητχΖβπ, οτβΓi >Ç τ»η» rapi τΐ Ai'orm iroSn^SÙT^, us xadfipruhes π>Γ~ yitut ο πρΧi vi opùtw t'oatirao ζάiτιτμα, wJ' aru xatrorwo axanttriaiw 'ftjijjfym· opis Jt π x«reAzrf7r άτύφν >Ç αχ^αλ'Ιβi wxpa$ ο'μβΑοyûi lu - Atotrtot. tXt^t Jt tbi» retirai, û apMtprayomw d»£ernfr nA^nirayii;»,^ μΗ rttΟβμινuv aùrti ανμβαλ^οτι Opes Stipdur» an· Jf7y. >Ç π rapaSïvat Ji ££jf«a4u ytutaîra rtii r^ ci τὼ xp. (ita crac in manufcripto) tx> Opéraient ... Αμηρα ... άμολάγπ, tfo' μοιγ^αν C tiriv tr α'iiλφi τϊ arJpet ux' αύ'ίη πλ/Μμόlκα Tar# χοιησα», us μη Suxifjfyes «Μακ »«oxeHu' iriveiraaQat ri xaxà. οροσ^μοΑὁΓκ J» K, Ones xarraxaurar tait - άλλ* on, φηαι, retint <a«patnrat το» χορ · ♦ · · χα^νμϋλογηααι. ὀ 2/ •ροχομι'σ-χ τ» ιγγρβφον tnipes (w, X, Z/at μαρτυρία rotra rtsuraiGat. Jià rein» £ σ/μ·ρ«τ ο-iwtAdoytuv τϊ ήμά» μι^ιότητι? Je^trRw τβιτ»î rtuiàtxasuv, ite/ ήμ7ν atari Ïtàoxtttt, èiupitat› ùct opis χλ^οφο^ία» ήὺ opii ημά ruλβήτuv ii iΓγραφο 7i όμιλαγημύικ τi ipdàraρατφβ^ιαθαιλὀΓ» to tbtw ιιρινχlμΒμα, >Ç xoZAlaJ οοηρίαν π >Ç tiriCHa» χαπιβαρ» nSv ân» ψρο-O»^rwv,*) ItSarxinw,C» inriÿ met 7iruu^pir itadipart to ... ta rlu αήμιρνπ cawriov ήμῦν rtreiixafj^, ηπ άμφίβνλα χάντυ, ὼ ιπρβίβξα fWtSsavadtparirams. ιζ ιφ ·Zi Iras άμφi^αΚΐα lu ixtralarμα, Jta mat οραφάακ rap «vnS» etra^dfirai opif Ηὼ τη t'auiùv xanywirtvç axetrcCnmy ris μη χατύ τHv xx^oAzxiui iutAnrtai φρβvίηα, <λλ' iξ<*θπτi rap iajjTÛt tourifemt iradipah χαE θϋίοβα>λβ»τκ. opi ràrreo ityt àu/roc, «i φαηρα, sir» plù rtxpupptHest 4 φροφταΛΜ, 4 JrJjrÇaiC* τβρ« to Χοβη τϊi Μπόλικη l'xaAwαία & ϋγμαηι χ} iiύγραπ. W pg»fw ffS ΜφαλβΜτ xara «7χβν ità w «re^Xrrv tra'rrw rua·nyrdluai, ιÇ aj/άβλ»»·», <&ύίi μιηγραφii ύ^ραφηνβι jjfyi rapi iradtpartaenriM ®>tom, ιπγραφηναι Si tÇssÔc» 1Ç rapi 7i ripsripi Sw«nAbç χαρηφὸΑαχνi, >ζ to Hu χύρα» άwrratàfai'

..*. •»«-

CONCILIUM WINTONIENSE

wfiwz MCXL1H *ttltbratuM t» f» cttlrevtrfi* mitr TMtUtt* trtkifpifcfteu Ctwricefal O & katne k mtiutiu CmHut. treStt* fiù.*

Ex Chron. *W.* Thom. in anu.

A Nno Dominiez Incarnationis t»4J. concilio adunato apud Wintoniam przfidente Henrico ejufdem civitatis epifeopo, flt apoftolicz fedis tunc legato, confidentibus archiepifcop. Cant. Theobaldo cum fratribus flt coepifcopts Roberta London. Jocelyno Salesburiz, Alexandro Lincoln!®, Seyfredo Coyceflri®, Roberto Hereford», Rodberto Bathonicnfi, Rogero Ceftriz, Wiltelmo DunelmizHifeelinoRoteeeftri®, Simone Wigomi®, Adelulpho Karduliz, Utbredo Glamorgan!®, una cum abbatibus flt ceteris pluribus religiofis controverfia magna de przenominatis 1. s. VII. d inter Theobaldum archiepifcopum flt monachos ejufdem, flt Hugonem abbatem S. Auguftini, ejufdemque monachos jam diutius habita; quin etiam in confiftorio fummi Pontificii Innocentii II. fzpius agitatae, tandem eodem Papa jubente mihi Henrico Wintonienfi epifeopo in hac patria vices fuas agenti, fit Roberto Herefordenfi epifeopo, ipfo Arcbiepifcopo cum fuis, & abbate cum fuis eandem jumonem fingulis literis deferentibus, quia de illa caufa plenior notitia in Anglia haberi poterat, commilTa eft terminanda. Congruo igitur tempore utraque parte ad przfignatum concilium evocata, cum didicimus in privilegiis Romanorum Pontificum monafterium S. Auguftini, ut jus proprium fedis Apoftolicz munientium, nulliufque alterius ditioni fubditum, abbatem fli monachos przdifti loci neque fubjeâionem neque confisetudinem, neque reditum aliquem, feu ia magno five in minimo arcbiepifcopo flt ecdefie Sanâz'"Trinitatia folvere debere, licet fupradiftos 1« S. VII. D. *fe* jam diutius fateretur dcdiflë pro oleo fle Chrifinate nec aliter illa habe* re potuifle; quod etiam ficut antea in przfeotia domini Pape fupradiffi * lireris ejufdem tcftantibus, ita fle in noftra *Ce* probaturos pluri* mis allegationibus fle teftibus offerebant; archiepifeopum vero nullam honeftam caufam, de qua eofdem denarios habuiifet, vel exigere potuitfet coraperiflêmus; confultum duximus tam anxiam caufam, tam gravem utriufque ecclefue laborem amicabili modificatione focare fle matri ecclefiz noftrz Cantuar. cui nos epifeopi profefli fumus debitum honorem, licet ecclefiz B. Auguftini videamur gravamini refervare. Confidimus uti* que fle quodammodo coegimus abbatem fle monachos, ut darent Arcbiepifcopo flt Ecclefiz fu® poifeiTionem aliquam liberam LX. foi valentem, ?|uippe ut potenti vicino flt in multis pernecefario utpote in datione olei flr chrifmatis, in dedicandis Ecclefiis, in ordinibus faciendis, ceterifyic *negotiis, prout poftulatur; ifta* videlicet conditione, ut illa poffeflione femel accepta, fibi abinde proprium haberet, flt ecclefia S. Auguftini a przdiâorum denariorum fjlutione *ia* perpetuum foret libera, flt fecundum privilegia fua maneret in omnibus quieta.

VITA ET EPISTOLÆ
CÆLESTINI PAPÆ IL

CÆJeftious II. natione Tufcus, Guido antea vocatus, ex presbytero cardinale tituli fanâi Marci, juxta conftirutionem Innocentii prodeceflbris fui, qua populus omnino a pontificis cieâione arcebatur, primus fine ullis populi fuffragiis, tefte Onuphrio, propter civile bellum quod a Romanis fenatura reftituere fatagentibus imminebat, creatus eft pontifex, tempore Conradi imperatoris, an. Damini 1143. illo die quo Innocentius II. e vivis dcceflerat. Petrus Cluniacenfium abbas fcripfit ad eum epiftolam, apud Papirium Madonum extantem, qua continetur ipfum legitime eleftum initio pontificatus Rome omnia pacata habuifle. Wilielmum Ebcracenfis ecclefiz thefaurarium, hominem tunc temporis improbum, in fedem Eboracenfom bis intrufum, ab Innocentio damnatum flt fugarum, per furreptionem ecclefiz Eboracenfis epifcopum ordinavit £c comecravit, fle contraS. Bernardum hac de re graviter conquerentem defendit. Cum, juxta Uripergenfem menfibus quinque fic diebus tredccim, fecundum Ottonem Frifingenfem me» fibus *fere* fex, pontificatum tenuiftet, obiit anno Domini 1144. fle fepultus eft Romz in bafiitea Conftantiniana Vaticanus codex de vitis pontificum ifta habet: Hic ferit ordinationem per menfem Decembrem, in qua creavit diacones feptem, presbyteros per diverfa loca, flt epifeopos per diverfa loca...... Defiinftus eft apud ladium oftsvo Idus Manii, fle in ecclefia Lateranenfi tumulatus.

EPISTOLA I CÆLESTINI PAPÆ II. AD GLUNIACENSES

B, t «. iv iPI‹iiH".

De fui eleâione certiores facit Cluniacenfes, eorumque preces poftulat. Claromonrani epilcopi culpam tpfis condonat.

CelttpifcopMt ftwnr ftrwnmt Dti, diitflis /Uiu Pttro efieti, flT ntmachi/C lwuacmf. fjlutent tf epefleûtMfH fentdiiiitnem.

e Aritatem veftram de ftatu fanâz Roman® ecclefiz nutris veftrz folicitam cognofcentes,

ANNO CHRISTI

■es , qu· circa not aâa funt, vobis fignificare A curavimus. Notum igitur facimus diie&toni vcftr«, quod Domino noftro bone memori· papa Innocentio, VIII. Kal. Oftobris- defundo, flein Lateranenfi ecclefia cum maxima cleri ac populi Romani frequentia tumulato, cardinale» presbyteri & diaconi, una cum fratribus noftris epifcopis & fubdiaconis, ciero ac populo Romano acclamante, partim & expetente* *tertia die in* ipfa ecclefia unanimi voto dc pari confcnfu , me indignum, dt prorfus tanti officii imparem, nefeio quo Dei judicio , in Romanum pontificem concorditer elegerunt. Ego autera confideraos, infirmitatem meam ad apoftolica fedis culmen non poflê pertingere : onus boc malui declinare, ne in paftorali regimine, imparii «loni* B niftrationis aftione fuccutnberem. Sed quia contraire non eft domini difponentis arbitrio , obedienter fequutus fum, quod mifericors de me regentis manus voluerit operari. Difpofitioni itaque Divini confilii colla fubmittens ; tanto pondere preflum me rccognofco : ut non per prophetis* fpiritum , fed per experimentum dicam : Incurvatus fum & humiliatus fum ufquequaque. Tanta quippe occupationum onera deprimunt , ut ad fuperaa *vix aliquando animus* erigatur. Multis caularum fludibus quatior r & poft illa quietis otia, que ante hoc officium me recolo habuifle , tantis tumultuofie vite tempeflatibus affligor, ut refte dicam: *Peni in nltitndinene merit, & tempefies deneerfit noe.*

Unde, * fratres cariflimi, per omnipotentem Dominum rogo, ut me fub hoc paftorali» cure onere laflèfcentem orationum vcftrarum intercef- ..ÜIBI. H. fionibus adjuvetis: ut ejufdem omnipotentis Dei mifericordiam totis niGbus , dc plenis defideriis imploretis: quatinus mihi inter undas pelagi laboranti majeftatts fue dexteram porrigat, & fic naviculz (tue pneeflê concedat , ut ad «terne îuietis portum cum fufeepte navis onere , ipfo ucente, perveniam.

Nos autem Quniacenfe monafterium tanquam B- Petri proprium, more predeceflorum noftrorum diligere volumus dc fovere, dc fuam ei juftitiam confcrvare.

Quod autem Claromontenfis epifcopus prêterita B. Luce feftivirate a predeceflore noftro bone memoris papa Innocentio evocatus non venit, nec canonicam excufationem prétendit : pro veftra dileftione ad prefens aequanimiter toleramus.

Datum Laterani VIII. Idus Novembris.

ANNO CHRISTI

II. AD EOSDEM.

Confirmatio S. Vincentii Salamanticenfis in Hiipania. Cl,“·'· ®«Miau«k

Cttltfiintu epijtopni fervtu fervonuet Dé , dileiUs filiis Petro Cbnuetr^fi Moti tjnfyne frotriéu , /«fers tt opoftolkMeo ienediffionm.*

GUm ex injunâo nobis a Deo apcftolatatf officio, univerfis Catholic· ecclefi· filiis debitores exiftaœus . vobis tatnen qui fanftc Romane ecclefi· fpecialius inhered», propenfiori nos, convenit caritatis Audio imminere . Ideoque tanquam fpecialibus B. Petri flits paterna folicirudine providere volentes, *ecdefiam S.* Vincentii de Salamantica , quam frater nofter Berengarius ejufdem civitatis epifcopus , aflcnfu prioris ejufdem loci , dc cariflimi filii noftri A. regis Hifpanrr , canonice vobis conceflrt , per priefentis vobis fcripti paginam confirmamus. Si quis autem hujus aoftrc confirmationis paginam fciens, contra eam venire tentaverit, omnipotentis Dei, dc beatorum Petridc Pauli apoftolorum ejus, indignationem fe noverit incurfunun.

Datum Laterani VI. Martii.

AD TOLETANUM ARCHIEPISCOPUM. b.c.·.^

C Ut aliquot parochias reftituat A. epifcopo.

DIlcftus filius nofter G. diaconus cardinatis , dc spoftolice fedis legatus , ficut ab ipfo accepimus, fratri noftro Afturicenfi epifcopo varia pnecepit, ut parochias de Tepolis , & Caldellis venerabili fratri noftro M. Aurienfi epifcopo abfque ulla conditione reftituat . Ipfe vero non tantum mandatum ipfius eflêâui minime mancipavit : fed tn eifdem ecdefiis , ab eodem filio noftro pro contemptu dc inobedientia interdidit, Divina officia celebravit. Verum quoniam ipfum viam univerf· camis ingreflum eue accepimus : per prsfentîum tibi feripta mandamus , quod eafdem parochias , infra quadraginta dies poftqusm prefens feriptum fufeeperis, juxta mandatum ejufdem filii noftri prsrfato epifcopo integre reftitui facias . Fafta vero reftitutione, cum Afturkxnfis ecclefia per Dei gratiam paftorem catholicum obtinuerit, fi quam in eifdem ecclefiis fe confidit habere juftitiam , congruo loco, dc tempore ih tua pnefentia utriufque partis caufa audiatur, dc fine debito terminetur. Quod fi quis reftitutionem ipfam temere impedire lentaverit: interdiftum , quod pnediâus filius nofter cardinalis in eifdem ecckfiis pofuit, firmiter facias obfervari. Datum Later. IV. KaL Martii

& AD EPISTOLAS CÆLESTIN1 II.

appendix.

Ei Mut

AD GERHOUM PRÆ.POSITUM REICHERSPERGENSEM

Solatur illum, quod multa fuftineat ab adverfariis, dt ut ad fe veniat, invitat.

Cnleftimu epiftepns fereme fervorapw Dei-, £lt9o filio Gerhoo Richerifptrgt^fi prepofito, fMtem& opofioHemti ientdiAonem.

t» Gmbal pω xxiv. »·««»·

SUper tribulationibus dc anguftiis , qua» pro veritatis dt juftiti* aflertiooe dilefti filii no* ftri G. diaconi cardinali» atteftatione re fuftinere' accepimus , paterna tibi affeftione compatimur , dt in quibus fecundum Deum poffiimus, opem tibi, dc. confilium Ubenter impendimus. In quibas tanto majorem patientiam ta oportet habere, quanto certius eft , tuam mduftriam eafdempcsfccationesprodcfcnfiooe juftitie fuftinere. Scis enim,* nec novum efle nec infblitum,quod juxta apoAulum, qm volunt pie vivere in Chrifto, penecstioaem patiantur ab impiis dc diffi-

milibus, quos Dominus in Evaugclio confolatur, A ridimi filii noftri Stephani illuftris Blefenfis co-

ANNO CHRISTI

beatitudinem «ternam illis repromittens, ***Beati,*** (inquit,) ***qui' perfeeutionem patiuntur propter ju-fiitiam .*** Nos tamen pro debito officii noftri aemulis tuis obviare & ccnfura ecclefiaftica eos cohibere volumus. Unde per przfentia tibi /cripta mandamus , quatenus proxima Dominica, qua legitur: ***ego fum pafior bonus ,*** noftro te conipeftui reprzfentes, ut per te ipfum caufa plenius cognita ; quieti, & tranquillitati tuz providere, & ficut diledo filio opportune tibi fubvenire valeamus

AD ALVISUM ATREBATENSEM EPISCOP

Caulam matrimonii cujufdam ad fe advocat.

Culeflinuf epifeopus fervus fervorum Dei, venerabile fratri atlvifo .Atrcbatenfi epifeopo, falutem tf apiftolicam benediflioncm.

T Leras ® tua fraternitate tranfiniffas recepiJLa mus, & quod de confanguinitate inter camitis Alium & filiam nobilis viri Theodorici Flandrenfis comitis in eis continebatur diligenter expendimus- Verum quoniam epiicopos Galli* in juftitia & obiervatione mandatorum fedis apoftolicc tepidos invenimus, dc idem filius nofter .... comes in caufa matrimonii R. de Perona omnino inordinate & contra juftitiam ab ipfis traftatus eft , caufiim ipfam judicio fedis apoftolicc duximus relérvandam. Si vero tu ipfe , vel quislibet alius in caufa canonice procedere volueritis , proxima Dominica , qua cantatur : ***ifti font dies , tfc.*** vos confpeftui noftro przlentetis , ut in utriufque partis przfentia caufam ipfam diligenter inquirere ,& quod canonica aequitas diâavent exinde ftacuere valeamus .

Datum Laterani VIII. Idus Novemb.

T»W W wiAF wW 'ATPOMA v»

MOGUNT1NUM CONCILIUM

in caufa litis inter fratres monafierii SS. Petri, tf Pauli Erfurtenfes tf Difibodtnhergenfes Aw> 1145. ***ai Henrico Moguntino celebratum.***

ib>4. p. 4441 ***f^Oncilii hujus aBa nulla fuperfunt , prater tabulas compqfitu litis inter monachos Erfurtenfes tf Difibodenbergsnfes (Difenberg) in dscecefi Moguntsna. Tabulas bafee vulgavit Georgius Cbrifiianus Johannis in Spicilegio tabularum tf literarum veterum pag.*** Up. ***ex quo hic habent leliores .***

e« G<org. Chnit ÎB.ıT sfl< T.tui. p 1° nomine fanâr & individu* Trinitatis . Heinricus Dei gratia Moguntinenfis ecclefiz archiepifeopus, notum fieri volumus eundis Chrifti fidelibus prefentibus & futuris, quomodoSanftj Spiritus inipiratione & noftro alionunquc venerabilium , & religioforura virorum , confilio determinata fit diuturna altercatio fratrum fandorum Apoftolorum Petri & Pauli in Erphesfiirt, & fratrum de fando Difiboto fuper injufta przdii ablatione in Bifcoferode . Multis annis plures fynodos przdidorum monafteriorum abbates frequentaverunt , unique privilegia & vivos telles legitime traditionis coram pretentare fe pofie proclamaverunt : fed nec juftitiam , nec concordiam obtinere valuerunt. In generali ergo fynodo , quam apud Moguntiam habuimus in menfe martio, przdidorum cznobiorum abbates in fynodo furrexcrunt , antiquam querimoniam fuper deprzdatione locorum fibi commiflbrum replicaverunt, & juftitiam fynodi fuper hoc poftulaverunt.

Placuit igitur nobis & venerabilibus abbatibus, religiofiique przpofitis utriufque ordinis, aliilque fapientibus viris, tam ecclellafticis, quamfecula-E ribus, iit non juftitia, fed confilio duarum partium altercatio terminaretur: quod cum utrzque partes laudaftent, in id confilii totus conventos unanimiter concordavit , ut quicquid przdii dc Bifcoferode poftefions injufti noftra audoritate cogente fine pretii quantitate, zquitate fuadente , remitterent , przdidorum fratres coenobiorum inter fe caritative perpetim dividerent : fi aliquod pro redemptione dandum effet , «qualiter darent, redemptumque zqualiter poftiderentj G una congregatio aliquid cx hoc przdio reaequireret , redemptum itidem cum alia partiretur.

Ergo notum fit unicuique , nos ejufdem prédit partem, curiam videlicet a Gifelbertb,quondam vicedomino, recepifle, & eam prardiâts abbatibus aequaliter divififfe.

Item notum eifc volumus , quod cella S. Martini juxta Falcanaha & praedia ad illam pertinentia , non funt cum boc przdio dividenda , quoniam dominus Ruthardus archiepifcopus, cujus nos vicem gerimus , ante plures annos cum predium in Bifcoferode ad Erphesfurt delegaret, fuadente fratre fuo, domino videlicet Diedone, qui eam fibi fpecialiter manfionem elegerat, eandem cellam cum przdiis ad illam pertinentibus SS. apoftolorum principibus delegavit,

Et ut hcc omnia , que a nobis determinata funt, & in hac carta prznotata, rata & inconvulfa permaneant , audorirate, & figilli noftri impreflione corroboravimus , ut nulli poft hzc liceat horum aliquid permutare vel irritum facere .

Harum autem rerum telles funt
Burchardus Argcntinenfis epifeopus
Anfelmus Havelbergenfis epilcopus,
Hartmannus majoris ecclefiz decanus dc S. Stephani przpofitus.
Henricus majorirecclcfiz cuftos , & Erphcffurdienfis przpofitus.
Geriacus S. Viâoris przpofitus.
Arnoldus przpofitus & camerarius .
Goteboldus Frisiarienfis przpofitus.
Magifter Wilehelmus.
Gotzberrus cantor & przpofitus.
Adelhardus S. Severi przpofitus.

Capellam*.

Gotefridus. Conradus. Gifclbeitus.

Abbates.

Wemherus de S. Albano.
Folmarus Hirfaugienfis.

Cu-

cr

ANNO C*ifô1.TI

Cuoo S. Difeboti.
Houicus & Jacobi.

Regulam Przpofiti.

Erenfridus dc Windoele.
Antonius de Elefeftat.
Guntheras de Lupoidesberg.

Comités.

Emicho de Linungen
Concedes de Chircberch.
Damn» de Hagcnowa.

A Wigger dc frater ejus Gotefridus de Huile.
Retncras de Wcrede.
Dudo dc Ruftcnberg, urbis przfeâus. „u 1

Miniftertales.

Embricho Rinegravius.
Dudo & Meingot frater ejus
Ruthardus vicedotr.inus.
Conradus dc Gcfmare-

Aâa funt autem hxc anno dominiez incarnationis MCXL1II. Indiâione VI. regnante rege Conrado hujus nominis tertio

CONCILIUM WINTONIENSE

Jbi cntnvtrfia inter erchicpi/cofwn Cantnarienfct» & mcnachet Ctntuari, Anno* JI4J.

El 'T.lki. Coïc B'H <· l. Mil Ex Chro·

Anno Dominiez Incarnat. MCXLIII. conftJio adunato apud Wintcniam, przfidente Henrico, eiufdem civitatis epifeopo, dc apoftolicz fedis tunc legato, confidentibus archiepifcopo Cant. Theobaldo, cum fratribus dc coepifcopis Roberto London. *Jocelyno* Salcsburiz, Alexandro Lincolniz, Seyfredo Cyceftriz, Roberto Herefordiz, Rodberco Bathonicnfi, Rogero Ceftriz, Willielmo Dunclmiz, Afcelino Rofeceftriz, Simone Wigorniz, Adeluifo Karduliz, Uthredo Glainorgamiz una cum abbatibus, dc exteris pluribus religiofis, controverfia magna de prrnominatis 1. $. VII. d. inter Theobaldum archiepiicopum, dc monachos ejufdem, & Hugonem abbatem S. Auguftini ejufdemque monacbos jxm diutius habita: quin etiam in confiftorio fummi pontificis, lunocentii II. fzpiut agitata, tandem eodem papa jubente mihi Henrioo, Wintonienfi epifeopo in hac patria vices fuas agenti, dc Roberto Hercfordcnfi epifeopo, ipib archiepifcopo cum fuis, dc abbate cum *tuis* eandem juffkmem lingulis literis deferentibus, quia de illa caufa plenior notitia in Anglia haberi poterat, commifla eft terminanda. Congruo igitur tempore, utraque parte ad przfignatum concilium evocata, cum didiciffemus inprivilegiis Romanorum pontificum monafterium S. Auguftini, ut jus proprium fedis apoftolicz munientium, nulliufque alterius ditioni fubditum, aLbatem dc monachos pratdiâi loci, neque lub- B jeâioncm, neque confuemdinem, neque reditum aliquem, feu tn magno, five tn mintmo, archiepifcopo, dc ecciefie fanâa Trinitatis folvere debere, licet fupradidos 1. s. VII. d. fe jam diutius fateretur dedilTe pro oleo dc chrifmate, nec aliter illa habere potuifte, quod etiam ficut antea, in przfentia domini papx fupradiâi, literis ejufdem reflantibus, ita dc in noftra fc probaturos plurimis allegationibus dc teftibus offerebant; atehiepifeopum vero nullam honcftam cfttfam, de qua eofdem denarios habuiflèt, vel exigere potuillèt, comperiftêmus; confultum dttximus tam anxiam caufam, tam gravem utriufque ecclefiz laborem amicabili modificatione fedare, & matri ecclefix noftrz Cantuar. cui nos epifcopi profeffi fumus debitum honorem, licet ecclefiz B. Auguftini videamur gravamini reiervare. Confuluimus utique, & quodammodo coegimus abbatem dc monachos ut darent archiepifcopo dc ecclefiz fuz pofteflionem aliquam liberam LX. f. valentem, quippe ut potenti vicino, dc in multis perneccftario, utpote in datione olei, dc chrifinatis, in dedicandis ecclefiis, in ordinibus faciendis, cztcrifque negotiis, prout poftulatur; ifla videlicet conditione, ut illa poffeffione femel accepta, fibi abinde proprium habentt, dc ecclefia S. Auguftini a przdidorum denariorum folutione in perpetuum foret libera, dc fecundum ptivilegia fua maneret in omnibus quieta.

<$(> *69»489· «^9· 489· 489· ^9·

SYNODUS CONSTA NTINOPOL1TANA

Sub Michacle Patriarcha, qua anno 1143. d. Octobris Nipho Monachus leâz Bogomilicz dux, in Peribtepti monafterium amandatur, ac deinde die 3. Februarii infequenris in locum remotiorem ablegandum decernitur.

Ex Allino S· Co b Î.k Î m Orilll A O<

V1 *ytyvn', iti rj τηιο&ïμφ* · 7jJ *tii riw μοΑώ rnt JtptfiXivn, ri* l»ve* ρìλν, *ç τχμβ^ήλβ* N/φAη#* . *μΐuo* Oxru*βú* ei.* ημ»ρβ r. *iCSépr» . ΏρχΟ*dwutra τι» «ywrotx tt/afiv Jirrôt <9/ o/xa/^isxû *-ret^teip^t* MqtaxAa C» *rei* vuv<5i>αζότΐχv *'li μιγ*λη eytaruài eùrl* tu zaritiCei» ZiCafi, qjq' μτ>αλv ΔρvΓ/etia, *rj μ9χβΐμ»ηïΐî Σiβαi», ngf* αογκχιτχοηι Bκλ><-

ECEntentia lata relegationis in Monafterium Peribleptt, Bogomili, & infignis omnibus notis turpitudinis, Ntphonis, menhs Oûobris i. die fexta, Indiâione feptima. Prstfidente fanâifluno domino noftro, dc Oecumenico Patriarcha, domino Michaele in Thomaite, confidentibus magnz Sanâitati ejus Panfeba~~ûo Seb~~ afto, magno Drungario, Beatiftimo Sebafto, A Archiepifcopo Bulgarie, dc ηobiliffimo' Protoafecreta lcanaco, & fanâifli-

mis Antiüitibus , Aocyrxno , Cyuceoo, Ni-Aeiei, qf) « »«rX^r«n» ^p*wjwap»ini r? I- AMNQ

r-tïn?. comedienû, Nicxno, Tysnenû > Antiocheno

m*».TI Dyrrheceno, Aiamenfi, Msdytenfi, Meiêtnbrienfi, Byxienfi, Gsrenii, Gotthôenii: xfljftennbus fie illuftribus Principibus Non psucis neque bonis, mediocritas nottra, qua multorum iermone jsâsntur , nunciis auditis de Monacho Niphoae, qua multis eum infamis onerant , quin immo Scriptione ipfius confpc&a , ad plerofque nomine eorum, qui in Cappadocia fum , mifla, quam propriam ede dc ipie confeflus eft; fit quod univerfam Ecclefiam convitiis obruat , hareticos omnes appellans , quemadmodum pius Secreticorum Domefticus nafiHus Cyminianns; firGeorgius Secrericus Deutereuontis, & Joannes Secreti- B eus Oenochoi, ad illum a nobis mifti, retulerunt; nonnulli quoque ex Cotyai Monafterio Monachi , fic alii multi preftantes viri : conftituit femetipium fit fimui & bis ante factam congregationan ; qu® forte quidem nonnulla ex illis, qu® nos audivimus, examinailet , fic abiolutum judicium tulifitet de iis , qua. audiit, fic quamnam ille fontemiain tue» recur ; veruntamcQ cum videret ; majore diuturnioreqüe pcrquiâtionc res ipfius indigere , verebaturque , nec abfquc ratione, fi ille liber effet, fic pro beneplacito , ut fibi luberet, vagaretur, fererctque colloquia quibufeumvellet, animorum nox® multorum effet caufa, non redam fequens opinionem , ut ex iis ,C qu® audivimus , conjicimus : propterva, donec exquifitius, qu® dc illo percepimus, perquiramur atque examinentur, eum adduci in venerandum Periblepti Monafterium juffunus,' admonerique piiifimum Abbatem, Oeconomum, aliofquc Monachos , ut eum in una ex ejufdem Mooafterii cellis quiete vivere faciant, nemini ex iis, qui extra degunt, communicatitem, ab uno vero (bloque miniftro neceffarta nriniftrentur; fic nemini fas fit illius uti commercio, uti neque ex Laicis, neque ex Ecclefiafticis, immo ncc ex ipfis Monaftcrii mona- L chis ; fic etiam neque feripto aut doceat, aut ad alios mittat , aut per fe ijfum , aut per alium, fed quiete Vivat, ut fignificatum eft, fic qua poteft providentia a dido Monafterio , ut aliquid anime faluti commodum accedat illi , qui Monafterium exftruxit, curetur : illis tantummodo libris utatur , quos noftra mediocritas coocefferit, ab aliis omnino abftincat , ut tuto illi finJlis quies confervetur ; fic cum nullo colloquatur, ut didum eft. Vinculum illi ftatututn eft a nobis Synodale , ut excommunicationem incurrat , fic omnimodam a Chrifti fiddiupi ccetu feparationem , fi latenter aut ouidpiam fctipfcrit aut docere aufus fuerit . Etenim , fi, poftp hoc noftrum prxeeptum, in contemptum alicujus ex his quz decrevimus , dcpiehcnfus fuerit operari , non ultra in dubio crunt, quz adverfos ipfum intelleximus; imo abïque dubio reputabitur non reâa neque Orthodoxa fentire . lifdem pernis fobjioenrur fic ii, qui ad eundem accedcrc audebunt, aut liter&s ad ipfum mittere, aut quomodulibct cum eo colloqutu fcrcre.

mhït v, <? àfttniM ap^upiw Tΐ ΛΓχύρικ , τ· chkisti Kt^iw, tw Nuttprjriec, τι Now*, t ιΊΊwt- ··«» μ *, τι Ayna^riec rieΠ/mltec« ri Δvρρχχ<>* τϊ AAam'og, t* Mαlώι», τ9 M«ι«μ&/βκ, τ« υζ/w, rϊ TeifMffy & τ· Γ·?5/'<i>

<f|' itworiaàv a'p^ànur. Oùt ·λ/}-βi,»Γ «>«3ά «Tρ^λι'βi ή jU«re>«T'K όμvv

τ·λλ«*» vtpi % μ·v«£v N/φvιΆ* « »«λ^ Xβ· τ' βiιτi ri ïόβ·φ»>μo» iampop^n. tbtàtgj γρα çlw rim ^««-«μ^ύι <βρ·ί τύ« »·Müζ ·Ίωματ®· 7J3 Cr ατι«3βχ/ρ r»\M*r , Ιώ *- itav éïwtt Ufl\ αυτοί «îμoλφη«τ , «ç 3rt vàrao ritù (κχληηβτ όβρι'ζπ, eiptrttà «arntc βi»βχ«« λ«», «if o dCAo/Jac ΔoμiΓ/xof vtxptrtxùr Bx-vîλiM - Kυμηιχvi;, >ç Yηίργιo πχρίτικo ô iJ itunp&omç , lwarw rtκριτικό « Tΐ Orr·- *'«» «V<>« iourov vap rpiûv ρβλύσκ ifaixn »- put, y«t μiα hjm' τικ C* ri oτι/atfri μ*- ή μo/βχύv, ιζ«>Am «ritac ?J3 «^sXcyw, »«-ë>rir«n fjSfji «ûriy t$ ατ«ξ , ιζ Jiç Csïrio» τϊ itpti avM$pt»t x} τβχ« pfyvu xî îonrAJoy ί/ξιτά-vαι ήμΐΐ «xttddirw 1σβ ι£ ΛβχΛ ηλκ'βv itàywir rtpi ύτη Mμα'K, >ç oτχκ Jr®* q h φρβπiμβτ®·. ort H qjj rAnereg X} ^o?at/erip«g ï'p-Cinç itipa itôpfat η τη« 7JJ xar' avriv c£f-Tvaroc. ύφvρβη St >ç Xλφβv φ·/?α » μ4<« W ri βφτη xj ι'λ£θ«βμκ itàyw b$a >ç /5έ· Asnrr, «ρ·τ«μ/λπvη otxwAwitf, >ç ·rresp fàt* Ah , >ç en» ψυχηπκ βλάβη αίτιo fyxanrain voMo<$j κκ o'p&ô J«xï» (tnt φρηήματ& , όζ wy tip ή^vαμ^μ. rim J>i χβ<ι> ϊ^e/c a'*pifif~ ΐρα τι^i cuir? ήμΐ» «riO/yruy cpXyijf xsm' fâtnvftK, <hn&9l£at $ iJnv cr τη vffletr-μιp\τΐi rfe^&Amc μoη opartrvfytffy. vapay-Γiλ/o ii ·%ήα$αι op^m riy rtAx^/reny xaSip-yipfyj* > riy wxeri^oy, rsç λoιvv μαια^i , wrt tirât τύ» &η τη« μovή vλλio ήτυχαζM curiy àofôvïn» wc ¢'xrif τι^^ávoviα vântvap croc ii tç μότo ^txo^rw xadirrr.pnèpfaov t agi' μηM iχovηι rV àifiaf opovoμιλM « μ^ λ«7x0*y, μH φ f'xxXn!H«n»*Jy, àí^à μηY cui^J fpj d» rj* μovχ μo>β^*7τ> άλλχ μvβί 9fô γρα-φΐυ! f fiJxt xw, if xj opjf uy« iatrtf^ia , x ît tauri £3Zιπρ*» oiλλ'βo ήατ/χ/jc χαθXμ^κ » vt ifinXvrtjr. tç iζ &iιχρμή>ι o/poηiα àvi τη iχλvθ«i»η« μovή ^iêff vvτηιμκ ri αoώ/μo χτχηρo αύτη(«ξί«μ^υ·τ. Eαώoι Mpws αρ4\ ά»έγχιω«vy χιχρητει βiβλioι , ψg «» à μιτ^ιoτη χμύτv ittrifiat. ïQï ii XemSyh-Ahok «xt^txGau, Jrc jΑί/tnt xj αφoiλv αύτrι ru*»> mpno^ou tlu maurliu x«O' icwrir ηαvχίαv, xj ri μηM c*»rp>^«y«y t tif oipnnt, $iινμo au-Tji »«f ημv* t'vnrij^n Tweoiurit. art ύα»' βφ«· iρτμόv £ «xotyw'ftv eltai ηλoΐαv, tî ιαχρυβμo yïv i ypa-^ai ooi τπ«{, i ftiafa ηλμχσκ. « yàp φβvoà) μ^ τïα' niwipwf nôrUv vapay yiλiαv to tt^iTnvft rr^o'í nin intuüfvmv aap ήμ«v aA/axcpJu®* » wxct< v» tfaçtCafbi-7r«t ήμΓχ* fV oi κατ aJri ηχηχoα^υ, «ft* v XJ» ««uuTtAûs άïβμφτβoλ®* μη ôp-Ja

ΦP*». μvA· op^^ioξα. τ»7 «ûτ»" pnMyt»M^« troynu, xj oror tfxWyat ηλμHτβσυ» «i αμ-riy , i ïραφα tir/çtW*<yav7«S, tî iuiïw iwolnvon .

CwiïSl

If J Ittyntài i àpinjf^* ijfA
HVpn Ttç ifi ΒφφüΜ, ta*·'
JSL -f-.
Mvta ‹M³ ησιτιΗ; ρiut/ â*Ψ

'·»* yapurae puruf atpinitf phurf
pvoe/p «49*. iplpa >'· MoaiHvts ifiiiput.ïlp··-
χαΟφ^ηι τδ ifyMnhnt 4mmt Iloy4tv , ate-
p^ttn traita* astiv ΜιχαΑν & τ»'β λξι«<
ntnQftplnte n iy<· Αλφα » aruMlex^n-tvi
η» μφ&ρ «yroetup αντi τi μiΓαλν tntçto*·
iα'ιν npunumpAn nth A.onac ri LmmHv t
g itftnirw àpytpte vit Tutav , t* Aaaif
Jul'«, t» ûu^βv.'», τv SiXab, ri A/sar&ta,
tv KaXmaiac, tv Melvru', n^αανΜΝμβαΜ,
TV A£m&4 , tv Παρ/ac, £ ΠV Γ-τ^/«, rr
ejraptav £ itmratSv αρχήν*. Ta août ѡ
p*a%b Ν/φβηα, ·ηκη trod qppv «uaetanc

Ζηφκρφ* rua&tXa pu/tipxnu ni xa? aMt
rapt rit iptUv pi^tirant. ι« ὐ 6 fcuxfy
xs^ilpiNCt ǐ ni χαθ' wuurir ptpttfpnptef A
vtrxmr/avos , »£ ris <vnp/« <peyr<£an rfc
»cutw , vît ni» «Λ» v/juVac, >$ tram/as αλ-
Aw daeroriarm utoutte «π'χχτκ/,ιi τΰoααΰ-
n *ef ipiSv tm9iv îfytopSâttt <rn*ù»pttt tit
>Ç M|M ΜηλήψΜ ntaac , a^Asî nue «peM-
4«C, »5 v τυχάπκ fartk sot* ρύτi mttoflo·
&>-* b nr< ni τï fy&ï&t aapsr^apdrTar-
ne làyptmt, >5 imxpue it^Mmûihr^·
ptv, I$ f'niee tu^iets Méypun.
âüt a «pdAmpf P***» M peHrrç , 4
àputpti r«p<r«rrç, < ναηiλιψ? net τv μ» /p~
θ«< αλi» ope»»»» i iJtocMT t ixmXiifôx ris
rùptptr. iÇ 7va τά>λα mpi(jty>t Iran am»A
Aw iph <wei rdrv λρχ τv hpte tm pryîtot
intorte θαμα < vwruÿuMb χ*μτΰτ, «c xt-
ei rit af/ac nSv ζοβχ^νιτιiΧ^ï ntnute h·
dtrprrtn >$ τiβ dCe-i&c αΆοτξχ virsag »a-
petra^emt, ni phù £, n) Tfti τv dCXaCinirs χα-
θκ>v^φiv rite τv xaampsfmp^ π&Ητμiα. ≥ Mft'
?ατ<λζχηi μ*η , ηεφφακ ηα ιρτιηχ xj αttαρ
weffiffH 'liβ Ærtfate aXAvryw. CXJ phi afta
>Çι» witi τv ifpumin μχ^·τηλî·η Δυρ^χi* rap-
βτα^θϋηι , « «} ·'Η <wX«« <a^ic
same fTvy^aw. aA' b «vrà ti vap
αύτi λτλη^ήτΗ, >Ç tie rtrm* tvwt» ititt It·
raypin τηα ηpi τvτv »χτσ 4μα ni τη rv
p»pat wyuytipipf»> '> J* tjpp^tfith^tp npi
aw, ir* apa t%«« φρ·ηiματ0- . iχ r» yjp
τv nit totfltodfrnK «pl. putfi ^pS» rout-
lave» úi iηpMξ/K Iώ f*««»4ww τv μv^vτ·-
Xi% Tuxiwr vCre^fk a»nrf bapdfai φρ**»·
τη «p3ώ* tiatoii vint X ^wtuht dmr«
Tivrlar, vy ri rvfiip ig pfrp , d^.i £ nep.
tjÎ layparnp intorip η· ™ nap taUm» hy-
paltdbttt nt dnftù eln&ùtof$i!i t i^tapa .
tÇ Ac n càiirnv ^pn aàtrwi damparirat abi
<npipnt Αηv ïvβθiμα >0 &Λ f£ HQpai-
wvt <rrâxnw t^itv /«Tf nirur wnnàrttt pi ni
ÎJJ àp^TÎSfyr ✦pww/» » i*ypari^9O> avriv, W
«Ç m itKtet il ·*· Xlf utoprptpte
ta?» mpi ne iτρβλβ* αντv, a'On» n4rrj«
Utayvc, £ fpwwiwc, li^PtvObZv oint
up i'ηλpτip

Seatvntû* per auvsa, Moaacbum emend——
Mo» WP*?**®.*$?."*- Æsη cxccrvodialauB plane vddiâiMn ,-(
dvcrewm fuit. Meafi. Febnuni «vu. *
«de renia » Indiâtooe fepri"·* · PrseCdenre
fvn&jffimo lambo noftro & Oenuncuico
Patriarcha , dpmino Mfchaek t in dextrû
Catechumeni» (anfti Alexii ; conûdcntibui
magn* ûu* ûn&irati, marno & iîîuûtiώ
mo Proioafccreta tanino Leone Icanato ,
h. iaoâiflimia Antiftiribui , Tyanenû , Lao-
dkenû t Dyrrhacbeno , Thebano > Àmaftri*
eaii, Colooienfi, Madytenfi , Lacedxmonio,
Lcuéadicnfi, Parienû, GotthienG ; affiftenti-
bus etiam ilhiftribus Principibus Rrm Ni-
oho*1** Monachi non longum ante tetnpu*
in Synodo examinatam effe, fit propter £can-
dala m multi» per eum exorra t ne eo pro-
vifum efle a noftra mediocritate , at <(utctc
vivena, ftc tvs iuas prudenter coniideram, &
Gdutis proprie curam getem (ab aliorum
colloquio, & auocumque alio commercio ab-
ftincnrt, per id temporis a nobis digeflum a-
di&um continet .· cum licet non comprehca*
fioncs perfeftas , nihilominus aflumptiones ,
nec contemnendas contra eura conbder»do-
ne*> habuimus, tauquam cum , qui in non-
nulUs tefta dogmstx adulteraret , palamque
a nobis diterfa edoceret , k. propru ventris
fementias effutiret . Verumtamen , non ai-
, , ncque✦ lens conhdrra-
tio , aut débitât conjeftura . led compitlicn-
fio, cum non reâe fentire & docete , hcdie
nobis iuggefta eft . Et, ut alia praeterea-
mus , & quae de eo nobis nunciata funt a
Sacerdote mago* Ecclefi» Thoma , & Pan*
tichenis accolis , eum nempe circa laoôam
vivificorum myfterionun Chrilli communio-
nem nefaria quaedam, & a piorum fide alie-
na , introducere y nec non & qua a piiftimo
Phepofito Pantocratoris v»n<r»odi regiique
Monafterii entmeiata , que palam hnne eun-
dem a pielatc alienum l detnonftrant ; fic et-
iam que a fanftiffimo Mctropolita Dyrrha-
ceno relata, licet ipfe fimpliciter omnia per-
iDneget : qwc hodie ab co difta font, Λ om-
nibus audiemibtn prolara, noo fmunt nos cx
hoc die de eo in dubium venire haditare-
que, cqjufnam ipfe fit icnrentùe Namque t
cum a nobis rejeftos paulo ante in Synodo
duos Epifropoa Métropolite Tyanorum, tan-
quam aliena fentientes , ρκ» nuncupet , Λ
reâe fentientes, dc fimpliciter per boc tro-
pbenm adverfetur non Synodo foli f fed &
univerfie dogmatic* Ecclefi* ; que , ab illis
decreta , tanquam impia & nefaria , rejicit ;
tum etiam , quod in noftri oannhim praefen-
tia hodie effiitiit, dicens , Anathema Deo
Hcbrmoram: colligimus fine ulla Jucfirarione»
cum nullo modo convenire aut fentire com
orthodoxis . Quapropter cum jam fatis nobis
abundeque conflet de erronea ipfius fic impia
doftrina ac lententia , decernimus , eum in
aliquem focum relegari , ut quiete agat, &
3 nemine vifitari, ne pefti illius in alios
quoque derivetur. Qii emm hac ratione Ec>
defias palam prorfiis adverfatur & feipfum
orthodoxum exiftimat, aliter vero fentien-
tes

b τι* viey ααθ' ιτυχ/-τ»·$ inphâwttitai
·bti λϋμύν, i^i^k fsNuJç tal/tata. numyùpù 'Ipη9·^
·4 «pcfiomc, irf tem /4» ημiζη ipdikÇp, rftot T

Ⅱ■«a

tes aliter fe habere ; non lumen , fed tene-bras iis , qui ad ipfum pervenerint , élargierur , Immo , qui audebit in pofterum cum eo congredi , aut convivere , aut alio modo , five palam five clam, confuefccrc, tanquam una cum eo femiens & reputabitur & punietur

ANNO CHRISII

-lίμ$ι- ' à <wdc, αλλά rxςrας urniia'- nù eCnf χλητηζβην . αλλά si, o μνιαρ τi Xxt« tr Int xurretHa-at aùrô C» λ/p, a inuri,, à «AAa» ceo.yjnrm -αH-pw«, à >ç λβθρ«» «î ÔMCippwv eiÎnJ ·$ Xe^isSriffiTtu >ç rr/aufa^no-frer ·

ASNO ^HRIst I

(S© <S& ΦΦΦδXδB

CONCILIUM LONDONIENSE

Contra facrilegos rerum & perfonarum ecclcGafticamm violatores celebratum anno Domini MCXL1H. fub Crlcftino papa Π.

D*i hit cwtbo Rogeriu m mnabbxt bit ver-bit:* Anno gratix tnillcfimo ccntefimoquadragefimo tertio , qui trat annus oAavus regni teg's Stephani, rex Stephanos interfuit concilio Lendonιχ in media quadragefitna . Quo quia nullus honor vel clericis vel ecclefix Dei a raptoribus deferebatur, & æque capiebantur & redimebantur clerici ut laici, tenuit idem Wintonienfis epifeopus Urbis Romane legatus concilium apud Londoniam, clericis pro tempore ncceflanum : in quo fancitum eft , ne qui alicui clerico violentas manus injecerit, ab alio potlit ebfolvi, quam ab ipfo papa, & in pixlcntia ipfius . Unde clericis aliquantulum lcicmtati* vix tandem illuxit, /.'ac *Regerit.*

Dt t»iem fynodo, Anno , *inquit Muttb&tt Pj. m,* s 141. * WilHmus Wintonicnfis epifeopus, & fedis apoftolica: legatus , in media quadrsgefan» , «pud Londoniam , concilium reKc Prr" fente & epifeopis, celebravit . Nullus enim honor vel reverentia ferebatur Dei ecclefix vel ejus ordinatis a pnedonibus (celeratis , fed eque clerici & laici capiebantur , redimebantur , & in vinculis tenebamur.

• Henum

Sancitum eft ergo ibi, & generaliter conftitutum ; ne aliquis , qui ecdefiam cametcrmmque violaverit, vel *in* clerico aut viro religiofo manus injecerit violentas , ab alio quam ipfo papa £polit ebfolvi.

Statutum eft etiam, ut aratra *in* campis cum ipfis agricolis talem pacem habeant in agris , qualem haberent in cœmeterio, fi extitiflent.

Excommunicavciunt autem omnes qui contra hoc decretum venirent, candelis accenfis. Erfic miluorum rapacitas aliquantulum conquievitl

*wt ^****4l·*

SYNODUS AB ALE XANDRO

Lincolnienfi epifcopo , legato Innocenlii II. Romani pontificis celebrata , circiter anno gratix MCXLUi. id eft Stephani regis VIII

H*l'jxt fynodi nttnt;ontrn pr.fiht dt p^filUutrl^* /fng/;a *cinrr>ifnlarint, in vite fit 'radiflt A-Itiandn . bu vtrbn.* Romam bis profedus eft , *Airxandrr .fii .* annis ninyrum MCXLH. & MCXLIII. ubi ii' y.edil, ut magnam innet gratiam tam apud regem quam pontificem. Ac primaquidem profeftione legatus pontificius conftiturus eft , quo lynodun convocaret : id quod fecit, & canones nonnullos edidit ad illorum temporum vitia corrigenda apprime utiles . Tertium deinde ster au pontificem fulcepit in Galbis agentem , ubi Auguftu mente anni mcxlvii. per xftumniinmni xgritud.ncin contraxit, ex qua , domum non line mayia difficultate reverlus , mortuus eft cum fcdiflct annos xxiv. De illo Huntindonienfis hate habet carmina qux non piget dciciibere·

Splendor AleXandrinon tam *reniteicit* honore,
Quam per eum reniteicit honor, fice.

Observatio Anglicani Collectoris.

Erraffe *ridetur* in annorum numeris commentarii autor vel in h.florin Cuir nonnuili veterum . Malmriburienfis enim anno mixk. Conqucftoris , Alexandrum ponit Lmcolinenfem epifeopum , efleritqu» run cum Sutindo archiep. Cantu.r. f*Ao ad Scotos diffugio , moram ad tempus fecifle ibidem . Humindomenlis vero aperte indicat Henricum primum anno regni lui xxiii. e<dem contui'fle bunc epiicopatum . Ad Paieba , inquit , apud VViocrfler dedit rex Henrieus L epikopatum Lincolnir *Alexandro venerabili viro,* du* nepos erat Rogen Salisbonenfis epifeopi . Ro:erus autem luflmarius fuit totius Anghc. & fecundur a rege. *£1 infra* l· «»·. xxv. *rjijie»* rij>* , ex* MCXXV. Hoc etiam annts perrexerunt . inquit , Romam , VVille]mus Cantuanenfis arcbiepilcopus , *ft* Turflanus E boracetdis arcfaiepifc. flt Alexander Lincolnitnf.s epifcopus, de cajus laudabili munificentia, & ineverna·* nabili fama fic quidam dixit hero<ce !

Sphndor .Alexandri , &c.

■» App.sd •1 Mot». Hypane,·.

C ON VENTUS EPISCOPO R. APUD GERUNDAM

Pro conftitueuda nova Militia adverfus Saracenos ad defendendam Occidentalem Ecdefiam anno Chrifti 1143. s

Dlvinæ infpiratioms gratia fit ratio pietatis E Ecclefix . Eapropter ergo Raymundus Berenga monet filios Ecdei» fumma intentione rii Comes Barchinoneefis & gratia Dei regni providete faluti ammasum & libertati catholica· dominator Aragoncnfis drtutcipiritus fanûîcom

mo

motus & celeftis militiz potentis ad defènden- racenorum quintam partem vobis concedo ,

CHRtsn occidentalem Eeclefiam quz eft in Hifpa- decimum totum ex his quz parti mez perti- ,ANÏ*“

«««,. niis, ad deprimendam & debellandam & expel- neant. Quod fi cafteilum aut fortitudinem con- CHK^T

tendam gentem Maurorum, ad exaltandam lan-ds trinitatis fidem & religionem, ad exemplum militis templi Salomonis in Hicrufalem , quz orientalem defendit Eeclefiam , in fubjeâione flt obedientia illius , fecundum regulam & ejufdem militiz inftituta beate obedientiz militiam con-ftituere decrevi . Quod jamdiu iummo & bonz mentis dcfiJerio dcftderaveram, & ad hoc vene-rabilem Robenum magas exceilentiz magiftrum Hieroiolymitanz militiz & ceterorum fratrum conventum per litteras & inremuncios meos fz-pe fic diligenter invitaveram . Huic autem defi-derio meo ac petitioni prxfatus Robertus magi- B fler & omnium fratrum conventus in capitulo fratrum' militiz in Hierufalem Dei gratia ac-quieverint fic unanimiter confenferunt & per lit-teras ac fratres etufiicm templi bonz voluntatis eorum decretum atque confilium de conftirutio-nc Chnfti militiz in Hifpaniis adverfus Mauros mifericorditer renuntiaverunt . Idcirco ad exal-tandam Chrifti Eeclefiam, ad exercendum of-ficium militiz in regione Hifpaniz contra Sar-rsccnos , in remiftionem peccatorum meorum , ad honorem Dei, qui honorat honorantes fe, ad lalutem animz patris mei, qui fuit miles ac fra-ter fanâz jam diûx militiz, in cujus regula & habitu gloriofe vitam finivit , tibi Robertz prz-falx militiz venerande magifter fic fucceflo: ibus ac fratribus tuis omnibus dono atque concedofic in manu vcftra per hanc prxfentem feripturam ootentialiter trado caftrum totum quod dicitur Moncon , Mons gaudii, ut per alodium proprium ea teneatis fic habeatis ac jure perpetuo poflldea-tis vos fic cmnrs vcftri fucceflbres per fxcula cunâa cum omnibus territoriis fie pertinentes fic terminis eorum vel infra exiftentibus fic cum omni-bus ufaticis ac confuetudinibus fuis, cum omni-bus leudis fic paflaticis, cum omnibus cultis vel incultis , cum planis fic montanis , cum pratis fic pafcuis & omnibus ad przdicla caftra perti-nentibus , omnia in omn bus , ficut melius fit utilius ad honorem Dei ac iupradtdx militix voluntatem intelligi valeat , line aliquo re-tentu quem aliqua periona ibi non habeat . Eo quoque modo dono vobis caftrum quod dicitur Chalomera fic Barbaranumcum territoriis ac per-tinentes & terminis eorum fic cum omnibus ad jamdifta caftra pertinentibus , fine ullo retentu alicuius perfonx, fic honorem Lup SsnciideBel-cbit, ficut ex hoc cum prrdido Lup Sancio con-venire poteritis, fic caftrum totum quod dicitur Remolius cuir, omnibus fibi pertinentibus, quan-do divina clementia illud tradiderit in meam poteftatem, & totum quod habere debeo in ca-ftro Corbins cum Deus mihi illud dignatus fue-g rit reddere . Przdiâo etiam modo addo vobis omne decimum totius terre mez, videlicet om-nium redituum fic cenfuum meorum tam de ex-pletis quam de omnibus confuetudinibus reâis fic de jutlitiis de quibus decimum accipere volue-ritis, fit mille folidos in Hofca fic mille folidoe in Czfaraugufta quotannis. In omnibus vero ca-valcatis vel expeditionibus Hifpanix , de veftris fcilieet hominibus , quintas vobis in perpetuum dimitto & dono. Si forte aliquid de honore meo dare vel vendere vel impignorare contigerit, de-^ cimum vcflrum lalvum dc liberum vobis rema-neat De omnibus fiquidem quz Deo juvante jufte conquirers potero decimum quiete fic libe-re vobis concedo, fic de conquifitione terrzSar-

tra Mauros zdificare aut conftrucre volueritis , opem & confilium meum per omnia vobis dili-genter attribuam. Convenio iterum vobis *& do-no* in potentia cztefti & fortitudine Chrifti me ulterius pacem non faâurum cum Mauro nifi veftra confilio. Prznominata fiquidem omnia de-voto animo ac fpontanca voluntate cum omni integritate omnipotenti Deo & vobis prxdictz militiz Roberto magiftro & fratribus tam prz-**fentibus** quam fututis deno & concedo & de meo jure in veftrum ea trado poteftatem atque domi-nium, Regi Deo gratias reddens, qui vosadde-fenfionem Ecclefue fur elegit ac noftris precibuï annuere fecit Dono vobis iterum atque concc-' do quod de veftra propria cauia per totam ter-ram meam nulla leuda, nulla confuetudo, nul-lum paHaticum accipiatur. Si qua autem eccle-fiaftica fccularifve pertona prarfentem donationis feripturam in aliquo vel in roro dimovere ten-taverit, & iram omnipotentis incurrat , fic tam-diu excommunicationis vinculo innodetur donec digne de tanti reatus excelTu fatisfaciat . Quod eft aâum quinto Kalendas Decembris apud Ge-ntndam, domino Guidone fanâz Romanx Ec-clefiz Cardinali Diacono & Legaro celebrante conventum in przfentta omnium fubfcriptorum teftium anno dominicz incarnationis MCXL11I. Notum autem fit quod hxc prxiens donatio faâa fuit in manu domini Ebrardi Magiftn Gallia, Cc in manu venerabilis Petri de Rovera Magiftn Pro-vincia & cujufdatn partis Hitpaniz, & in manu fratris Ottonis fanâi Ordonii , & fratris Hugo-nis de Lezuns , ac fratris Petri de Arzocho, & fratris Berengarii dc Eguinnoles, ac fratns Ar-naldi de Sorcia. Qiod autem dc decimis fupc-nus.ftatutum eft , ita etiam firmamus ficut lu-Erius legitur, falva in omnibus donatione qux tclefiis faâa eft. S. RaymundiComes. S.Ber-nardi Czfarauguftani Epiicopi S- Dodonis Hof-cenfis Epifeopi. S. Raymundi Dei gratia Aufo-nenfis Epiicopi. S. Guillelmi Rotenin eleâi. S. Guillelmi Prrpofiu Rivipulleofu. S. Gregorii e-*-^ieâi Tarraconefis Archiepifcopi Berengarius Dei gratia Gerundenfis Eccfiz Epifeopus . Guilicl-mus Cxfarauguftanenfis Sacnfta. Petrus Rivipul-lenfis Abbas , falvo jure fanâx Mariz . S. Re-nalli magiftn Gerundenfis Ecclefix. Berengarius S. Felicis Abbas . S. Petri Barchinonenfis Epif-eopi . Petrus Sacrifia Barcinonenfis . S- Gutllel-mi Sacriftr Rotcnfis. S. Arnalii Mironis Comi-tis Paliiarenfis S. Bernardi de Comingo Comi-tis. S. Petri Comitis Bigorrz. S. Guillelmi Ray-mundi Dapiferi . S. Gauzerandi de Pinos . S. Bernardi de Bello loco . S. Bertrandi de Bello loco. S. Petri Bernardi de Bello loco. S. Ray-mundi dePod.o alto S. Guillermi deCcrvera. S. Raymundi de Torroja. S. Raymundi Berengarii de Ager. S- Bernardi Bernardi Guillermi de Lu-ciano . S. Guillelmi Raymundi de villa de Mulis. S. Berengarii de Torroja . S. Abbatis Fortunu montis Aragonum. S. Pontii clerici Barcinonen-fis feriptons Comitis Barchinonenfis , qui hoc fcripfit.

Signum Ildefonfi Regis Aragonenfis, Comitis Barcninonz fic RoiTilionis fit MarehionisProvin-cix , qui totum prxdiâum donatum quod parer meus dedit militiz templi laudo ficconfirmo, dc de his omnibus quz in prztentia habeo vel in futurum Deo annuente acquirere potuero dono fic concedo militiz templi ixmdiftr eodem mo-

'''' ctiauri ,,,, do quo pater mew Comes Barchinonenfis dedit, A^cut fuPcr'Ul fcriptum eft. Teftes funt hujusdonationis & confirmationis Pettus Cefaraqguftanus Epifcopus, & Johannes Tirafonenfis Eptfeopus & Berengarius Abbas montis Aragonum, & Petrus de Araguri, & Petrus de Craltuiafol, & Blacus Rorncus , Xemenus de Artufella Major domus, & Goncalus capcllanus , Alferixet Marchio de Hofca , & Petrus Orris , fit Exemenus Rorncus , dc Dodo de Alcala , dt ego Sanctus de Petra robea , qui hoc *icrioè* praecepto Domini Regis apud Gdaraqpsftam metue Augufti ttra mtilefima dneenteuma San&t Rapnundi Bereogarii Comitis Provincial fratris Domini Ragis- **NO ,*''T'

-HRISn CHKISTI

VITA ET EPISTOLÆ.

LUCII PAPÆ IL

Lucius, cui Gerardi nomen fuerat, patre Alberto cive Bononienfe ex Cacciantmica faroilia genitus , vir^pro manfuetudine A humilitate fua, judicio Ottonis Frifingenfis, officio facerdotali dignus, cx cardinale tituli (aoft* Crucis in Jerufalem faftus eft pontifex anno Domini MCXLIV. tempore Conradi imperatoris . Dc quo ex Vaticano codice ifta Baronius : Hic fuit cx provincia Æmtlic, patria Bononienfis, cx patre Vifeo . Hic affumptus eft a domino papa Honorio tn titulo fanftae Crucis, fit creatus Romana: ecclefi» bibliotbccarius : fuamque ecck> fiam, ficut bonus paftor, tam in «difiais quam in pofleifionibus multum ac plurimum augmentavit , & divitem de pauperrima fecit . Fabrica tutem ipfius ecclefi» a fummo ufque deorfum in melius reformata, & clauftrum cum omnibus officinis de dovo cdificavit, dc conventum ibidem canonicorum regularium , Deo autorc , conftituir. Hunc autem preciarum virum pro (cientia 8c vite fuse meritis papa Innocentius poft mortem Haimerici cancellarii arftius (ibi aftrimur, & cancellarium apoftolica fedis conftituit , atque in obitu fuo , tanquam praecipuo & digniori eccIefix membro , bona ecclefi» commifit . Hic tanquam vir prudens & fortis , habito cum ecclefic fidelibus confilio , fenatores , qui contra prohibitionem prcdcceffbris fui pap« InoocentiiCapitolium confccndere , (enatum abjurare coegit . Quas cum Rogcrio Sicili* rege belli inductas inIverit; indicat ejns epiftola quam ad Petrum Cluniacenfem (cripfit . Gravem a civibus perlecurionem paiTus, ait Frifingenfis lib. 7. cap. 31. humiles ad regem Conradum , tam fuam oppreifionem continentes , quam de inco'umitate dc profperitatc ejus Deo gratias agentes, ipfumque ad patrocinium Roman* ecclefi* invitantes, litteras mittit. Et paulo poftquamrç enatet fragmentum commemorat*eptftolc, ait: De die in diem animam jufti affligere non timuerunt . Ipfe autem quotidianis cruciatibus ac taedio vit* affeftus, infra anni fpatium pontificatus fui , diem obiit , quinto Kalendas Martii , cum feditet menfes undecim, dies veroquatuordecim . In codice Vaticano , qui inferibitur de privilegiis Roman» ecclefi*, inter res geftss Lucii, •it Baronius, de occafione obitus ejus afleritur, ipfum cum Romanos ad nova ftudia concitatos a Capitolio depellere conaretur , incerto lapidis iftu percuftum , inde *grota(Te , dc ex hac vita migrate . Hujus pontificis tempore , Alphonfus Portugalli* dux , pietatis ergo fuum ducatum conftituit Romane ecclefi» veftigalem , annuo eenfo unciarum auri quatuor . Ita Innocentius III. epiftola 100. lib. >. epiftolarum. Atque ira Romanis Roman» ecclelae rebellantibus dc adverfantibus, principes longe pofiti eandem venertntes, ilïi fefe fpocte fubjictunt . Hujus pootificis diebus , feribit Otto Frifingenfis dc geftis Friderici lib. x. cap. 17. & 28. Arnoldw, alias Amaldus, quidam religionis habitum habens,fed eum minime , ut tx doftrina ejus patuit , fervans, ex ccdefiaftici honoris invidia urbem Romam ingreditur, ac fenstoriam dignitatem equeftremque ordinem renovare ad inftar atiquornm volens, totam pene Urbem ac praecipue populum adverfus pontificem fuum concitavit, eaquedere litteras, quas idem Orto loco fupradifto refert, ad Conradum jmperatorem dederunt. Sedatores hujus Amaldi. Arnaldtft» dicuntur haretici .-quibus cxRomanis, iifque obfcurioribus, ptucidomtaxat adhscferunt , dt nominantur Romani Arnaldift®. Horum machinationibus, autore dcconfultore Arnaldo, acciderunt qux cx Ottonc Fri fingcnfi in vita Eugcnii III. narrantur infra.

B

C

D

E

EPISTOLA I. LUCII FAFA II.

AD PETRUM CLUNIACENSEM ABBATEM.

De fua sgritudine , & tregua cum rege Sidit» inita·

*Lxciiu epifeopeu fcrwetm fervormt Dei, Ite Petro Clxniaee^* aiiari, *folutcM tj (tptfiolicem bciecdiBiotuiH.*

Dilcftionis tue litteras debitas benignitate fufeepimus, dc petitiones tuas, que nobis dc fratribus noftris rationabiles vifx funt , libenter admifimus . Dc ftatu vero noftro te follicitum cognofcentes, fcire te volumus, quia omnipotens ~Dominus.fua nos gratia vifitavit , caftigans cafttfcjyir/fed morti non tradidit. Per ipfius mi(cricordiam convalefcimus , & priftinam fanitatem in brevi nos recepturos fperamus . Ad coLloqutum regis Sicili» condefcendimus : & quia ad honorem Dei & ecclefi» fu* firmam pacem cum eo facere non potuimus , inftanti tamen ipfius violentia nos cogente, treguam com eo compofuimus. Placet autem nobis, ut, ficut litteris tuis fignificafti, trcdecim de fratribus tuis , quam citius poteris ad nos tranfmittas , quia nos , Domino auxiliante, eos honefte recipere, dead honorem Dei dc Cluniacenfis ecclefi* collocare curabimus . Sanftam congregationem vtftram pro nobis orantem gratia Divina cuftodiat , dt ab omnibus peccatis abfoivat. Datum Laterani decwno Kalendas Oftobris-

II. AD

II AD REGEM CONRADUM

De fua oppreffione: & ipfum ad patrocinium ecclefi* Roman* invitai.

Zmt mj vpsfcapur *ferxMU firvona» Dti, ctrifftM» filio ConroÂo RteuMtnaH rtp , fnInfem tT htnntiffitntut.*

i. da/aciw epo'MnMi: dcc. Populus enimRo- W manus nullas infaniefue metas ponere volem , fenatoribus , quos ante infticuerat , patricium adjiciunt , atque ad hanc dignitatem Jordanem Petri Leonis filium eligentes , omnes ei tamquam principi fubjiciuntur. *Et infrt* : Deinde pontificem fuum adeunt , ac omnia regalia ejus , tam in Urbe quam extra pofita , ad jus| patricii fui rtpofcunt: eumque more antiquorum facerdotum de decimis tantum dc oblationibus fuftentari oportere dicentes , de die in diem animam juftt affligere non timuerunt.

III. AD RAIMUNDUM TOLETANUM ARCHIEPISCOPUM.

c.a.*« s. „>·. T0kt.

Confirmat primatum Toletane ecdefi*.

Larau *epijcopns ftrvm fervortnt Dei wntrMIifrt-tri RMettmioToltino trthitfifapt tjifyat f*c·trfforibeu cMOiiiet [ntfUtntnii tn prrpettw*.* C

SAcrofan&a Romana flt apoftolica ecclefia ab iplb ialvatore omnium Domino Jefu Chrifto caput dc cardo eft ecclefiarum omnium conftitu-*tt*. Non decet igitur a capite membra diffidere, fed eminenti rationi & fuperne provifioni capitis obedite. Moderatrix autem diferetio capitis, Angulorum membrorum officiofas adiones confoederans, unicuique jus dc ordinem a natura conihtutum diftiode confiervat, & quibufque nobilibus venuftatis fuc dignitatem, une invidia , fociali caritate cuftodit. Hac igitur indudi ratione , honorem nobilis dc famoi* Toletane ecclefi* , apoftolic* fedis proprie dc fpecialis fili* , volumus coofervare : ideoque, venerabilis frater D Raimunde , quem vera in Chrifto caritate diligimus , tuis rationabilibus populationibus paterna pietatis aftëâu duximus annuendum. Per prcfcntis ergo privilegii paginam apoftolica autoritate Ustuimus, ut per univerfa Hifpaniarum regna primatus obtineas dignitatem. Pallio itaque, a fede apoftolica tus caritati concefIb, in Miflarum celebrationibus uti debebis tantum in praecipuis feftivitatibus ; tribus videlicet diebus in Natali Domini, in Epiphania, Hypopanron,'Cœna Domini, Sabbato fando, tribus diebus inPafcha, in Aicenfiocx., Pentecofte, in folemnitatibus fanft* Marie, fandi quoque Michaelis, fandi Joannis Baptift*, in omnibus natalitiis apoftolorum, & eorupi martyrum, quorum pignora E in veftra ecclefia requiefeunt, fandi quoque Martini & Ildeionfi coaieflorum , fit omnium commemora uone fandorum: in confecrationibus ecclefiarum, epifcoporum, & clericorum, in annuo confecritionis tue die , & in natali , & S. Ifidori, & Leandri . Primatem te univerfi Hifpaniarum prcfules refpicient, dc ad te, fi quid inter eos exonum fuerit qweftione dignum , referent. Salva tamen in omnibus Romane ecclefic autot itate . Verum perfonam tuam propenfiori gratia retinentes , cenfemus , ut folius Romani pontificis rudicto ejus caufa , fi qua fuerit , A decidatur. Sane Toletanam ecclefiam pnefends privilegii Habilitate munimus , Complutenfcm ei parochiam cum terminis fuis, nec non dc ecdefi»« omnes , quas jure proprio antiquitus portediflê eugnofeirur, confirmantes. Epiicopales preterea fedes, quas in pnefentiarum jufte, dc quiete poflides , eidem Toletane ecclefic, ranquam metropoli, fubditas efle decernimus. Reliquas vero , que antiquis ei temporibus fubjacebant, cum Dominus omnipotens Chriftianorum reftituerit poteftati, fu* dignatione mifericordie, ad caput proprium referendas, decreti hujus autoritate lancimus. Porro illarum diœcefês civitatum , que Sarracenis invadentibus mctropolitanos proprios anuferunt, eo tenore veftre fub;icimus ditioni , B ut quoad fine propriis extiterint metropolitanis, tibi ut proprio deoeant fubjacere. Si que autem metropoles in ftatum fuerint proprium reftitute : fuo queque dkzcefis metropolitano reftituatur , ut fub proprit regimine palloris fuper Divini collatione beneficii glorictur , Si qua igitur in futurum ecdefiaftica perfona aut fecularis hanc no· ftr* conftitutionis paginam fciens, dec.

Datum Laterani per manus Baronis capellani dc feriptoris , m. Idus Maji , Indidione vii. Incarqationis Dominice anno mcxIJv. pontificatus vero domini Lucii pape II. anno s.

IV. AD ARCH (EPISCOPOS

"■*-

dc epifeopos per Hifpanias conftitutos.

De eodem argumento.

APoftolic* fedis clementia Angulis ecclefiis , dc ecdefiafticis perfonis, fuam dignitatem, dc juftitiam fervare confueverunr . Unde nos , quorum precipue intereft , ecclefiarum omnium XtKara gerere , venientem ad nos venerabilem fratreih noftrum revçrendiflimum Toletanum archiepifcopum benigne recepimus, dc infpedis predeceflorum noftrorum privilegiis, primatus dignitatem per univerfa Hifpaniarum regna , juxta eorumdem privilegiorum tenorem , ei confirmavimus Ipfum itaque cum gratia fedis apoftolic*, dc litterarum noftrarum profecutione , ad fedem propriam remittentes , univerfitati veftr* mandando prccipimus: quatinus eidem tanquam primati veftro abfque ulla contradidione canonicam obedientiam , dc debitam reverentiam exhibere curetis. Dignum namque eft, ut qui multis letatur pneefle fubditis, nullatenus erubefeat fuis fubefle prelatis. Datum Later, in. Idus Maji.

V. AD PETRUM CLUNIACENSEM ABBATEM.

F< bibl'

Privilegium Quniacenfc.

ZwrÎMj *tpifcopns frrwt ftrvornM Dei, rerijfimo tn Cbrifa fil* Petro Moti, tfitfouftK-ttQoribnt ngnltriter fnbfiitnnulij , in perpetnnm*I

REligionis monafticc modernis temporibus fpeculum, & in Galliarum partibus documentum, beati Petri Cluniacenfe monafterium , n«U It:« «A «lu. Cutti ||alp»f». ipfo fu* fundationis exordio fedi apoftolic* in jus proprium eft oblatum . Proinde patres noftri fanfte recordationis Joannes XI. Item Joannes XIX Agapitus II. Benediftus VI. Item Bcncdiftus VII. Leo VII. & IX. Gregorius VI. & VII. Alexander II. Stephanus , Viûor III. Urbanus II. Pafchalis II. Gelaftus II. Caltxtus II. Honorius II. ecckfi* Roman* pontifices , locum ipfum

fingularis dile&ionis ac libertatis pratrogativa donarunt: & univcrfa ei pertinentia, privilegiorum fuorum fanftionibus muniverunt. Statutum eft enim, ut ecclefix omnes, ctemiteria, monachi, clerici, & laici univerfi infra terminos habitantes, qui funt a rivo de Salnay, dic. fub apoftolicx tantum fedis jure ac tuitione permaneant. Neque ipfius Cluniacenfis loci presbyteri, aut etiam parochiani, ad cujuslibet, nifi Romani pontificis dc Cluniacenfis abbatis, cogantur ire fynodum vd conventum. Sane pro abbatis, monachorum, feu clericorum infra prxdidos terminos habitantium ordinatione, pro chrifmatis confeffione, pro facri olei, ecclefiarum, altarium, ά. camercriorum confecratione, Cluniacenfe monafterium quem maluerit antiftitem convocet Cluniaccnies monachos ubilibet habitantes, nulla omnino perfona prucr Romanum pontificem, delegatum qui miffus ad hoc fuerit, excommunicet aut interdicat. Sane terminos immunitatis loci vriùi, qui a przfato anrecefforc noftro Urbano papa conftituti lunt, picientis noftri decreti pagina confirmamus Ne videlicet ullus homo cuiutcumque conditionis ac potcftaiis, invifionem, praJam, aut rapinam facere, five homicidium perpetrare prxfumat infra ipforum limites terminorum. Itaque termini facri banni funt hi, &c. In abbatiis, que cum fuis abbatibus ordinationi Cluniacenfis monafterii datx funt, videlicet S. Martialis, *&c.* fine Cluniacenfis abbatis confilio abbas nullatenus eligatur. Ad hxc adjicimus, ut in omnibus prioratibus dc cellis, qux nunc fine proprio abbate, veftro regimini fubjeftx funt, nullus futuris unquam temporibus abbatem ordinare prxfumat. bed tam prioratus ipfi, & cells, quam dc extera in quibuslibet locis omnia, quibus Cluniacenfis ecclefia, Arverncnfis concilii, quod per fupradiftum Urbanum papam celebratum eft, tempore inveftitA erat, de quibus tunc nulla quxftio mota eft, tam tibi, qilatn fucceftbribus tuis, in pace femper dc quiete ferventur. Pro altaribus, dc tcclefiis, five decimis veftris, nulli epifcoporum facultas fit gravamen aliquod vobis, aut moleftias irrogare I fed ficut eorum permiftione quxdam ex parte, quxdam cx integro habuiftis, ita dc in futurum habeatis. Ecclefiarum veftrarum decimas t qux a laicis oblinentur, fi fecundum Deum eorum fubtrahere poteftati vcftnc religionis reverentia poterit, ad veftram dc pauperum gubernationem vobis liceat poffidere Decimas laborum veftronim; pro quibus tam vo' quam alios monafties religionis viros inquietare epifeopi confueverunt, illorum videlicet, quos dominicaturas appellant, qui veftro fumptu a monafteriis dc cellarum vcftrarum clientibus excoluntur, fine omniepifcoporum, dc epifcopalium miniftrorum contradidionc, deinceps quietius habeatis, qui veftra peregrinis fratribus dc pauperibus erogatis. Ecclefix omnes, qux ubilibet pofitx funt, feu capcllx veftri, dc cctmttCfia libera fint, dc omnis exaftionis im-man id prêter coniuetam epifeopi paratam, dc juftirlvm in presbyteros, qui adverfus fui ordinis dignitatem offenderint Licear quoque vobis, feu fràmbus veftris, in ccclcfiis veftris presbyteros e-ligcrt lia tamen, ut ab epifeopis, vel iplorum vicarii:, mimarum curam ablque venalitate lufcipiant. Quam fi committere illi, quod abiit, ex pravitate nolutrint: tunc presbyteri ex apoftolicx ftdis benignitate officia celebrandi licentiam confequantur: Ecclefiarum verofeu altarium confecrationcs, fi dicrcefani epifeopi. gratis noluerint exhibere, a quolibet catholico iufcipiitls

A epifeopo - **Nec cellarum veftrarûm ubilibet politarum fretres, pro** qualibet interdi&onc vel **ex**communicatione, Divinorum officiorum fuipenfionem patiantur. Sed tam monachi ipfi, quam dc famuli eorum, & qui fe monafticx profeffioni devoverunt, claufis ecclefiarum januis, non **admiffu** dicecefanis, Divinx fervitutis officia **ce**lebrent, & fepulturx debita peragant · Prxteiea quafcumque pofleffiones, quacumque bona idem monafterium m prefentiarum juftc dc canonice poftidet, aut in futurum conceflione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, feu aliis juftis modis, Deo proprio poterit adipifei, firma tibi, tuifque fuccefloribus, dc illibata permaneant. In quibus hxc propriis du-B ximus exprimenda vocabulis. In Burgundia, ccclefiam, dcc. ***Dcindt.***

Prohibemus autem ut infra parochias ad jus Cluniacenfis monafterii pertinentes, abfque Quniacenfis abbatis aftcnfu nullus ecclefiam vel capellam aedificate prxfumat, falva in omnibus **a**poftolicx fedis autoritate. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat prxfatum monafterium temere perturbare, aut ejus poffeffiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare, fed omnia integra conferventur eorum, pro quorum gubernatione dc fuftentationt conceflà funt, ufibus omnimodis profutura. Si qua igitur in futurumecclcfiaftica, fxcularifve perfona hanc noftrx conceffio-C nis paginam frictu, ***&c.***

Ego Lucius catholics ecclefix epifcopus, fubfrripfi.

Ego Tbeodevvinus fanftz Rufiinx epifcopus, fiibfcripfi.

Ego Rainerius presbyt. card. tit. fanftx Prifcx, fiibfcripfi.

Ego Thomas presbyter cardin. tit. Veftinx, fiibfcripfi.

Ego Gillebertus tit. S. Marix, fiibfcripfi.

Ego Maurus Tufculanus epifcopus, iubfcr.

Ego Petrus Albanenfis epifcopus, fiibfcripfi.

Epo Rainerius presbyt. card, tit- S. Stephani in Cœlio monte, fiibfcripfi.

D Ego Manfredus presbyt. card, fan&x Sabin®, fiibfcripfi.

Ego Aubertus presbyt. card. tir. S. Anaftafix, fiibfcripfi

Ego Hugo presbyt. card. tit. S. Laurentii in Lucina, fiibfcripfi.

Ego O&avianus diaconus card, fufcripfi

Ego Guido in Romana ecclefia altaris minifter indignus, fiibfcripfi.

Ego Gregorius diacon, cardin. fanfti Angeli, fiibfcripfi.

Ego Aftaldus diac. card. S. Euftachii, juxta templum Agapitx, fiibfcripfi.

Ego Joannes diaconus card. S. Marix novx, fiibfcripfi.

E Datum Laterani per manum Baronis ecclefix fiibdiaconi, xi>Kal. Junii r Indift. vit. Incarnat. Dominice xcxa.iv. pontificatus vero domni Lucii pape, anno i.

IM«· ## VI. AD EUNDEM.

San&i Sabe monafterinm Chmiacenfibus in perpetuum fiAjkit.

Zjkùu tfijittfeu frrmu ftrvtrtan Dti , êMiït /bt Pttrt CiMtccrf Miti, rjttfptt fitcctgiMtu rc-£nUrirtr fàftitMtiii i» ftrfttivun.

ETfi eeelefiarum omnium cura nobis ex apo> ftoliCK fedis adminiftradonc immineat.' olis tamen Jocis, qua; noftro regimini fpecialiter commifla funt, atque infra urbem fita, juris fanft* Romanae ecdefi* efle nofcuntur, propenfiorinos convenit afle&onis Audio imminere . Beati Sabe monafterium , a temporibus beatiffimi papcB Gregorii in religione & honeftate fundatum, atque magnis & ampliflirais potleflionibus ditatum fitifle dinofeitur. Nunc autem peccatis exigentibus , dc religio dapfa eft , & pravorum horninum fitpcrabundante nequitia, bona & poftefitones diftraftas funt . & ab ipfo contra juftitiam alienata. Eapropter, diJefte in Domino fili Petre abbas , quoniam Cluniacenfe monafterium , per omnipotentis Dei gratiam, tamdiu longelatcque religione praecipua floruit, debotuc opinionis odore multos afperfir: prefatum fandi Sabe monafterium cum omnibus ad ipfum pertinentibus, ad reformandam ibidem religionem, ad meliorandum etiam & difponendum , tibi , tuifque fucceiToribus in perpetuum committimus : ut in C ipfius reftitutione dc gubernatione , ftudium dc folicitudinem impendatis , dc poteftatem habeatis . Decernimus etiam, ut fuse Cluniacenfis abbatis provifione dc confilio , ibidem abbas de cetero nullatenus eligatur. Sed veftra fetnper provideat diligentia, quatenus idonea, dc huic officio digna in loco regiminis , fecundum regulam S. Benedi&i, perfona fubrogetur, dc quicquid in monafterio ad augmentum dc obfervauonem monadice religionis tnftitui, vel emendari oportuerit, vcftro lemner magifterio dc difoenfarioœ adminiftretur. Salva quidem in omnibus autoritate fedis apoftoliae, cujus juris locus ille effe dinofeitur . Si qua igitur ecdefiaftica fccularifve perfona hanc noftne conftitutionis paginam fci-D ens, dcc.

Ego Lucius catholice ecclefix epifcopus, fubfcripfi, cum decem dc odo cardinalibus.

Datum Ronur per manum Baronis S R..E fub* diaconi xiv. Kal. Februarii, Indift. viu.locarnat. Dominicae anno mcu.1V. pontificatus vero domni Lucii II. pap*, anno 1.

t» Sai<a«-t"› 10. ut.

VII. AD ABBATEM S. GERMANI AUTISSIODOR.

De controverfia cum Viteliacenfi abbate.

Incitu cfifiofeu fertnu ftrvorttnt Dti , dilcDt /iit Mtti foaflt Gcrteuuti Attiiffiod. foltumt tf apt-fltktJtt kcnediStionetit.

Dlle&us filius nofter Pontius Vizeliaccnfis abbas ad noftram prefentiam veniens . queftus eft quod in quodam nemore tibi dcjpfi communi homines fuos capi feceris , dc fervientibus comitis Nivernenfis incarccrandos tradideris. Qpoe cum a te requififlet, dc habere non poffer, pro eorum liberatione fidejuflbres dedit , dt textum evangelii tradidit: quod quia, cootrareligionem dc fraterne caritatis vinculum, faftum futile cognofeitur.- per prafentia tibi feripta mandamns, Aquatinte dilatione remota, fit textum evangelio. ram tam inordinate fafeeptum ci reftituas, & fL dejuflôres fuos abfôlvas . Poftmodum vero, fi quant adverfus ipfum te confidit habere juftitiam , in prefeatia wnrrabilis fratris noftri Godcfridi Lingon. epifcopi quod juftitia diâavcrit, obtineas. Ea quoque qua: Guiberto fervienti tuo ob mal»-volentiam ipfius, abftulifti, ci reftituas. Datum Latcran. xi. Kal. Aprilis.

VIII. AD PONTIUM ABBATEM VIZELIAG

Adverfiis interfeftores Artaldi abbatis.

cpiftttfu fertnu fervorum Dti , dtfciiit fe-lits Potito Miti yiztitMttf cjttfqttf fratrihu , folntotn 6 afefittitant btntJi&ienfn.*

PRjsdeceflbr nofter felicia recordationis-Paichalis, ficut ex feriptis illitis intelleximus, epifeopis per Galliam præcipîendo mandavit, ut interfe&ores abbatis Artaldi Vieeliac. quia dominum fuum dc presbyterum dc abbatem tam nequiter occiderunt, fecundum pœniwntis dignum modum in exiliunvdetruderent, defi obedite nollent, eos excommunicationi fubjiccrcnt . Prohibuit etiam, ut nunquam Vizeliacenfi abbati vel pnepofito alicui facultas fit cofdem homicidas in eodem monafterio ad habitandum fufeipere. Nos itaque prsceptum confirmantes ipfius fuper hoc, apoftolica autoritate prohibemus , ut nec ipfi , nec eorum heredes (nominarim Stephanus Altiffiodorenfis clericus, qui cum te, dilefte in domino fili abbas , iqjprrientia venerabilium fratrum noftrorum Godefridi Lingoaenfis epifcopi dc Bernardi Qarevallis abbatis fuper hoc in caufam traxiiTet, coram judicio , ficut accepqpus , a caufa decidit) monafterium ipfum ulterius io* quietarc pncfiunant, interdicimus . Et nc cui abbati vd onspofito cos in Viseliacenfi burgo de cetero ad habitandum fufeipere liceat , prohibemus. Datum Later, vt. Idus April.

IX. AD G. COMITEM NIVERNENSEM. Ib*dy> ·

Ut Vueliaco rtftimat quod ademit.

Jjtcittf tfifceptu ftrvtu fervormu Dti , drkÜ? in Ckrifa /Iit G. conciti Niwnttt/l , fobetem ỳ opt/tUonn kneii&ittein.

AD nobilitatem tuam pertinet venerabilia loca cum ipfis perfonis Divino famulatui mandpatis diligere dc facere , dc fuam cis juftitiam confervere. Ideoque per apoftolica feripta nobilitati tu* mandamus, atque in peccatorum tuorum remiffionem injungimus, quatinus antiquam ftratam, quam de Vocliaco diceris abftulmê dc alias divertiffe , ad prediftum locum reftituas Datum tx. Kalendas Junii.

X. AD S. BERNARDUM CLARÆVAL. ABBATEM. ISiden

Ut moneat Nivernenfem comitem ne quid prêter fas a Vfeeliaccafibus exigat.

incitu cpi/ctpw ferma firvtrian Dti, cerigunt ή Ciri/b /Ut Bmerdt CUraoallugi Metii, /M-tent tf tptfiiflictun hntUDittctt.

Dlle&oocm tuam ignorare non credimus, quod Vixeliaccnfe monafterium B- Petri

juris exiftir, dc ad ejus proprietatem kdefenfio-Afedis habeam. & nullam poteftetem alicuius ectem fpecialitrr pertinet. Nunc autem, ficut acceptais, G. Nivernenfis comes contra inftidam, dt fedis apoftolicat autoritaremadilefto filio Pontio ipfius loci abbate violenter exigit ut de qualibet querimonia in perfona fisa cum homitubus fuis in curia fisa refpondtat. Quod quidem nec ipfe abbas, nec pradeceflores fui haftenus fccifle Dofcuntur. Ideoque pet apoftolica tibi feripea mandamus, quaternis eundem comitem ex noftra parte diligenter commoneas, ut pro B Petri reverentia, cuius juris idem monafterium elle dinofcirur, ab hujufmodi rxa&iooc defiftat , aut in prefentia venerabilium fratrum noftrorum A. Hoftienfis , & I. Tufcul. epifcoporum , apoftolicc fedis legatorum , juxta tenorem fedis apoftolica B privilegiorum, quod juftitia diftaverit, ab eodem abbat^ recipiat. Quod fi hoc recipere noluerit , ipfumz monafterium tam injufte opprimi patinoa poterimus . & quod noftri intereft officii , sutore domino faciemus. Datum Later, xm. Kal. Decembris.

ALPHONSI REGIS PORTUGALL/^E

f- <i« *epiftob* ad *Lucium IJ.Pepem, qui regmem fisum Roment Ecclfjut triiuttrisem conftirait.*

LUcio П. A. Rex Portugallenfis . Claves regni coelorum beato Petro a Dominonoftro Jefii Chnfto conceflas elle cognofcens, ipfum patronum & advocatum apud Deum omnipotentem habere difpofui ; ut & in vita pnefenti opem illius fit confilium in meis opportunitatibus fentiam, dt ad praemia felicitatis sternas ipfius fuffragantibus meritis valeam pervenire . Quocirca ego Adefbnfus Dei grati* Portugallenfis Rex per manum Domini G. Diaconi Cardinalis apoftoli-esc fedis Legati Domino & Patri meo' Papae Tn Q noccntio hominium feci, & rcrram quoque meam beato Petro dt S. R. E offero fub annuo cenfu quatuor unciarum auri , ea videlicet conditione & tenore, ut omnes qui terram meam poft decefliim meum tenuerint, eundem cenfum anmtatim beato Petro folvant, & ego, tamquam proprius Miles beati Petri dt Romani Pontificis , tam in me info quam in terra mea vel in iis etiam que ad dignitatem dc honorem meat terra: ac etiam defenftoncm dc fol.itium apoftolicc clefiaftid fectdarifve dominii , nifi tantum apoftolicas fedis vel a latere ipfius mifll, unquam in terra mea recipiant . Pada oblationis & fortitudinis charta Idus Decembris atra mclxxx. Ego fupradiftus Adcfonfi» Portugalenfis Rex hanc carcam fieri iuffi , k libenti animo coram idoneis teftibus propria naam confirmo . Ego Joannes Bracarenus epifeopus confirmo Ego B Golimbrienfis epifeopus confirmo. Er rgo Petrus Porragalenfis epiicop. confirmo.

XI. AD ALPHONSUM REGEM PORTUGALLIÆ.

Luciru tpifcoftu fervtes fervorum , Dei dikfh im Chri^o fil». A. ilhtfbri PortegeU^fi Duci fAttteno tf epofiolictm

DEvotionem tuam , dilefte in Domino fili , maxime congaudemus , quod temetipfum de illis ovibus recognofcens quas Dominus nofter Jefus Chriftus Petri cuftodias commendavit, cura ad expugnationem paganorum internus , multilque negotiis fecularibus occupatus, Apoftolorum limina vifitare non poftes , per mauum dtlefti filii G. Dacoui Cardinalis tunc in partibus illis apoftolica fedis Legati praedeceflori noftro felicis recordationis Papae Innocentio hominium laudabili devotione fiteifti , dt terram tibi a Deo commiiTam beato Petro Apoftolorum principi obtulifti , atque perfonam tuam dt terram ipfam ipfius patrocinio humiliter commififti , poftmodum vero uni per litteras tuas quam per venerabilem fratrem noftrum I. Bracarcnfem Archiepiicopum nobis etiam proenififti ut tam tu quam nati edes tui de terra ipfa Quatuor uncias auri annis fingulis Romano Pontifici perfolvatis. Nos itaque, qui, licet indigni, beati' Petri loco refigere corffpicimur, tam te. quam filios tuos dc fiicceflbres veftros intra heredes ipfius Apoftolorum principis ipfe adjuvante fufeipimus , ut in ejus benediftione & proteftiooe tam animarum quam corporum maneatis, per quam abhoftium vifibilium dc invifibilium expugnatione defenfi , ad cœleftia regna pervenire largiente Domino valeatis. Datum Laterani Kalendis *Maji.*

mW? vVüsütt.· w ;

ANNO ANNO

c""?" wad epistolas LUCII II.

APPENDIX.

AD MONACHOS S. PANCRATII.

Irruas declarat chartas per quas filii patribus fuis fuceeflbres fiant in ecclcfiis.

Indus epifeopus, fervus firvoritm Dei, priori, if rtrosstcbis fenili Pancrotu folutem , if epofioliraw tencdiilijnem.

E· M«>û CUm fimus ad regimen univerfalis ecclefie , Domino difponcnte, vocati , ficut ea folvc-re debemus , que ipfius ecclefie nutriunt honeftatem'; fic ea renemnr evellere , que canonicis obviant inftitutis , k materiam diflblutionis videntur afferre · Sane relationis veftra tenore
r «·» cumperunus pravam apud vos , fub prmdeceflôrum veftrorum DVgligentia , confuerudinem introduftam . quod filii eorum , qui vcftias cccl. te Enuerunt, ut . . . patribus ab Ipfis anteceflbribus noftris confirmationem de obtinendis ecdefiis . coniecuti , fub rcprehenfibili collufione volunt ipias ecclcfias jure fucceflionis habere , & talium confirmationum obtentu aliqua penfione retenta , patres filios fibi conftittiere fucceflo res . Cum igitur ex hoc & canonicae difciplina vigor infringitur, & temporalia vobis damna proveniunt; praèdiftas concdfiones vel confirmationes taliter ab eorundem locorum priore, rei etiam ab apoftolica fede veritate tacita impetratas, irritas effe cenfemus ; pradisntium vobis auftoritate licentiam concedentes , ut in ecdefiis veftris, non obftanttbus conceifionibus, aut confirmationibus illis , liceat vobis idoneas pertonas eligere , & eleftas epifeopo pnefentare, ut animarum cura recepta de fpirituafibus ei, vobis autem dc temporalibus debeant refpondcre . Nulli

ergo

er ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre concelfionis infringere, vel ei aum temerario aufu contraire. Si quis autem hoc attentare praefumpierit, i[redacted]ignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri flt Pauli apoftoiorum ejus fe noverit incurfuium. Dat. Vellet. K. J.

CtlKiSTJ

EJUSDEM AD SALZBURGENSEM
Archiepifc. & ad Gurgenfem epifcop.

Lutiu/ epifcop/ fenm/ fervorum Dei , Vnurablli^ b*/ Fratri'.*/ Cb*o*rado Salziurge^fi Arcbiepi. fcopo, Romano Gurgenfi Epifeopo falutem tf apofiolecam benedi&i&em.*

ıd I'M. XXIV.

V Enientem ad Apoftolicam fedem dileâumfilium noftrum Gerhoum Richerifpergenfcm pratpofitum paterna benignitate fufeepimus , pro religione & honeftate fua perfonam ejus honorantes cum gratia, fedis apoftolic® ad propria remifimus . Ipfum itaque veftrat fraternitati attentius commendantes, per przfentia feripta rogamus , quatenus , ficut hactenus obtentu folius religionis & honeftatis feciftis, pro beati Petri & noftra reverentia ipfum de cztero honoretis & diligatis, fic in neccftitatibus fuis opem fibi fc confilium tribuatis.

IDEM CUM ADHUC ESSET PRESBYTER CARDINALIS.

D E abtifivis , & abominationibus , quz hoc tempore in ecclefia Dei Aunt › multa, reverende frater , in charta notafti , tc plura notare potuifti : quia peccatis noftris exigentibus multo plura fiunr in hoc periculofo tempore , quam in diebus patrum noftrorum . Quas tanto liberius, & crebrius fiunt, quanto nulli, aut pauciïï'ni hint, qui ex adverfo aicendant , & murnm pro domo Jfiacl opponendo ftent in pratlio in die Domini. Unde credimus Antichriftum vel jam venifie, vel in proximo vcctuiutn die, cujus faciem , ficui in Job legitur, praecedit egeftas. egeftas fi quidem virtutum, & virtuoforum hominum , ut eo liberius voluntatem fuam faciat, quo fere nullus eft, qui ei contradicat. Inter hoc autem, bpne frater, quid tibi agendum fit, non ignorat tua religiofitas a cunabulis facris litteris erudita . Ego autem , hoc mihi video faciendum , & utinam faciam ! & hoc tibi confulo tanquam chaiiftimo fratri , ut abominationes , quz fiunt , Domini adjutorio vitemus , & fuper his , qu faciunt , dolcamus ; quatenus vir ille veil-bus lineis dc quo in Ezechiele legitur, Tau fuper frontem noiham fignet, & non occidamur.

AD ATREBATENSEM, ET MORINENSEM EPISCOPOS.

Ut damna illata Walthero de Werconc dum Hieroloiymam profe&us erat, reparari curent.

Leecim epifcop/ ferv*/ fervor**/ Dei , venerabili fratri Alvifo Atrebatenji , b Mlone Mor.erfi epifcopi/, falutem & apoftolicant benedictionem.*

Id F.

N Obilis vir Walterius de W'crdone per nos ab Hierofolymis rediens queftus eft quod parochiani veftri , poftquam Hierofolymitanum iter incepit, terramfuam dcprzdatifunt, &plurima damna fibi intulerunt. Ideoque , quoniam Depoffeffiones & bona eorum qui devotionis intuitu Hicrofolymam proficilcuntur fub fanâz Dei ecclefi* proteftione confiftunt, per apoftolica vobis feripta mandamus, quatenus eotdem parochianus veftros dc quibus nobis conqueftus fuerat, ftudiofius moneatis, ut damna poftmodum fibi illata cum integritate reftituant ; quod fi contemptores extiterint, canonica eos cenlura coerceatis. Datum Ceperani XV. Kal. Julii.

anno C",^r

AD ATREBATENSEM, ET CAMERAC. EPISCOPOS.

Ut caufam matrimonialem cognofcant , & incuriam ea de caufa excommunicationem relaxent.

Lecti/ epifcop*/ ferv*/ fervoruibe Dei , venerabili b*/ fratrtb*/ Alvtfa Atrebetenfi , Ŭ Nicolao Ceameracepfi epifcopi/ , falutem & apoftolicam benedillionem.*

N Obilis vir Ebrardus de Britolio per nos ab Hierofolymis rediens fignificavit nobis, quod quandam fuam confanguineam , filiam videlicet Thomx de Marna, contra prohibitionem epifcopi , & ecclefix Belvacenfis ubi copulare przumpferit, qua prrlumptione & ipfe ab eouemepiicopo eft excommunicationis vinculo innodatus, & terra fua divinis officiis interdiâa Tandem vero & illam dimifit, & aliam, ficut aflerit , fibi legitimo matrimonio copulavit Ad cujus rea aftertionem in pratdeceflbi is noftri felicis memori», & noftra etiam p;rieniia, cum Hierofolymam tenderet , teftes producere paratus fuit ; quos idem pnedcvcflbr nofter in alterius partis •blentia recipere nohiit , fed cauiam tpfam veftrx difereptioni cognofcendam tc terminandam commifit . G*jus nos vefligiis inhaerentes per apoftolica feripta vobis mandamus , quatenus intra quadraginta dies pcftquam prsefentia feripta fufeeperitis, tam ipfum quam eandem muliei em, videlicet filiam Thum® , ante veftram przlentiam evocetis , & caufam iplam hinc inde ftudiofius inquiratis . Si vero consanguinitas inter ipfos per idoneos teftes probata fuerit, & ipfum contra prohibitionem epifcopi , & ecclefiz Belvacenfis eamduxifie, & propter hoc terram fuam interdictam & excommuniartam fuiflTe conftirent, ipfum ab ejufdem mulieris querimonia omnino abfolvatis, & matrimonium, quod cum altera contraxit, propter hoc de cetero nullatenus impediatis . Verum fi quis ex vobis n^eflitate qualibet emergente intereffe non poterit, alter , adlcitis kcum diferetis fic fapientibus viris, nihilominus caufam audiat fie fupradiâo modo diffiniat. Datum XVI. Kal. Julii.

CON-

*69**68**68**68**68*«βδ-Ό-Ο· -68-*68**68»*69*

CHRISTI ''· ✱ CHRISTI HO.

«* ROMANUM CONCILIUM

it quo Dolenfis ecclefia TivvMafi fubjeila declaratur, 4 Lotie 11. amo **1144.** *ftltbrotum.*

A Citata dia magae astimi contentione quaftse de jurc metropolitico in certifias mimris Urite»· ηια, poft varías Pontificum Remanerem dfiaitiouet nanqaam tamen peremptoria fenfentia dacigentes ad lotit II. tribunal tandem devolato eft. ^fitar peotifex convocatis pixrimis, qmt fcilicct Jadicit ds-J gnitet exigebat, epifeopis, fententiam, f«4M dpfimf tivam opinatas eft, protulit, TuronicC certifia fbre deinceps fabd/tas minori/ Britannia certifias pronandous. Judicium hoc, qaanqaam nallibi concilium appellatam hgo, inter concilia tamen- reponendam aaxi, quod m confenfa epifoporum, & Matam, & clericorum latam fit, & res ipfa conciliant ve-„ re taie popofeife videatur. Hee forte ipfum pariter concilii nomen gravis bajas controvefia judicio défait; id enim facile exprimant verbe ilia epiftoU Lacu inferias recitanda ad Goufridum comitem Britannia: Habito fratrum noftrorum confilio, *quod forte pofitam efl pro* concilio. *Ceteram fententiam ipfsnt Lacii tx Marient in Anecd. te. 111. pag.* 887. *hc exbibeo, additis duabus ejus literit, quibat de judicio boc fno epifeopos Britannia minoris, ẻT Britannia comitem facit certiores. Exbibet vero hoc omnia collellie aihram in caufa Dolttfis epifeopatui apud eandem Mertent t ibtd.*

fratri Ha^oni Taronenfi archiepifcopo, ejufyat faccejforibxs canonice fubftituendis in perpetuum.

QUfc judicii veritate decifa funt, literarum debent memoris commêndan, ne pravorum hominum valeant in pofterum refragatione turbari. Prsdeccflbr fiquidem nofter felicis memoris papa Innocentius controverfiam, que de prslatione Turonenfis ecclefis fic fub<eftione Dolenfis inter earum paftores jamdiu agitata eft, venerabili fratri noftro Gaufrido Carnotenfi epifcopo, tunc apoftolicz fedis iegato, cognofcendam terminandamque commifit: qus cum m e-Dijus prsfentia in pluribus locis Gallis traftata effet, fic necdum, nne debito terminata, Dolenfis archiepifcopus, nobis przfentibus, ad ejufdem prsdeceflbris noftri przfentiam venit, conquerens in dilatione ipfius caufx fe muitotiens gravatum efle, fll multas ob hocexpenfas fuftinuifle Propter quod fappliciter poftulavit, ut idem praaie-. efibr nofter e»mdeni caufam ad fuam pratleiimm rcvocirct, ft Jcbituin finem imponeret. Cujus petitioni acquiefcens, apoftolicis literis *tibi,* venerabili in Qirifto frater Hugo Turonenfisarchicpifcope, prxeipiendo mandavit, ur apoftolico te conipeihii przfentares, ecclefiz tus jufti-Efuam fuper hoc oftendere prxparatus. Quo intenm diviuo judicio viam univerfs camis ingrefto, ram tu frater archiepifcope, quam Dolentis pro. huius controveihx decifione noftro vos «.wnipcftui prxlentattis. Cum kutem de ecckfuu tus juftitia talionis, feripta, ft argumenta plu»ima pioduxifics, produftum eft tandem in medium prsdeceflbris noftri beats memoris Urbani pape privilegium, in quo manifefte continebitur, quod idem papa poft multas hujus rei in lua ˜ legatorum etiam ledis apoftolic» prsfcn-*Atia* difcuffiones & retraftationes, feriptis Romanarum pontificum, Nicolai videlicet, flt Joan* UtS, Leonis quoque IX. ft Gregorii VII. diligenter infpeâis, fle omnibus hinc inde diligenti examinatione pertraâatis, ex communi fratrum fiiorum epifeoporum, & multorum Romans Ecdefis clericorum lententia decrevit, fleferipti fui munimine roboravit, ut tam Dolenfis cpifeopus, quam ceteii deinceps Britannorum epifeopi Turooenfem ecclefiam fuam efle metropo* polim recognofcerent, & debitam ei reverentiam exhiberent, nec ullo ulterius tempore poft Roland! obitum, nui tunc Dolenfi eccl. prartidebat, ad pallii ufum Dolenfis epifcopus afpiraret. Ad hax vero Dolenfis nihil, quod ratione fubnixum foret, refpondebat, nec partem fuam alienjus Romani pontificis auâoritate tueri potuit. Communicato iraque confilio, quoniam in fede juftitie, licet indigni, difponente Domino pofiti, a via veritatis deviare nec poflumus, nec debemus; ejufdem pncdeceflbris noftri veftigiis inhaerentes, in confeiiu frarrum noftrorum Comadi Sab. Imeri Tufcul. fedis noftrs epifeoporum·, Raimundi Toletani archiepifcopi, Henrici Wintonicnfis, Ulgerii Andegaveniis, Johannis Aletcnfis, porum, Gregoru f»na« Maris Tranftiberms, Petii fanft* Potentians, Thoms fanai Vitaks, Gilbert! fandi Marci, Guidonis fanai Laurentii in Damafo presbyterorum cardinalium, Gregorii fandorum Sergii & Bacchi, Oddonis fanfti Georgii ad velum aureum, Guidonis fandorum Cofms fit Daniiani, Oftaviani fanfti Nicolai in carcere diaconorum cardinalium; Petri Cluniaccnfis, Atmcrici fandi Juliani Turonenfis, Bernetis Nucarienfis abbatum i Petri pnoris faafts Maris de Caritate; nobilium quoque Romanorum, Chcncii Fnutfentis-panem, 8c Chencii nepotis eius, Leonis Petri Leonis, fle Petri Uguitioms, multorumque aliorum tam clericorum Saam iaicorum, eamdem fententiam fedis apoolic» auâoritate, nobis a Deo. cooccfla, confirmavimus, fle tam te, quam Turonenfem ecclefiam de ipforum epifeoporum obedientia propria manu per baculum inveftivimus. Prscipieotes *juxta ejufdem fententm tenorem, ut* tam Dolenfis, quam univerfi deinceps Britannis citerioris epifeopi, Turonenfi ecdqfis, tanquam metropolii propris, fubjaceanr, *it* debitam ei obedientiam ac reverentiam humiliter exhibeant, *Hac tamen* moderatione habita, ut frater noFter Gaufridus Dolenfis epifcopus, quamdiu eidem ecclefie pnsfiierit, pallium habeat, fle Romano pontifici tantum fubjaceat; poft ipfum vero nullus Dolenfis *epifeopos ad* pallii ufum afpirare prsfumat: *fed,* ficut jam di&tuneft, luronenfem ecclefiam propriam metropolim recognofcat, *tu* reverenter ei obediar. St qua igiiui in futurum ecclefiaftica fscularifve pertona hujus noftrs diffinitionis fententiam fciens, contra eam venire temera *temanrit, fecundo, remove* commonita, fi non fatûfaâione congrua emendaverit, potcftatis horni Jour fui dignitate Pareat,

careat, ream/pie Ce divino judicio exiftere de per-pecrara iniquitate cognofcat, & a facratimmo corpore, fit fanguine Dei dc Domini Redemptoris noftxi Jcfa Ckriiti aliena fiat, atque in extremo examine diftriâz ultioni fubjaceat. Obfervantibus autem lit pax Domini noftri Jefu Chrifti, quatinm de hic frudum bone aâionis percipiant, & apud diftriâum judicem premia ctemz pacis inveniant. Amen. Amen. Amen

S. Petrus. S. Paulus.

Lucis Papa II. *Lxtu mowremmatii.*

Qfittuk ω/, Demine, mijericerdiam turn.

t Ego Lucius catholicae ecclefiz epifeopus ss.

f Ego Gonradus Sabinenfis epifeopus ss.

♦ Ego Theodevinus S. Rufina: epifeopus ss.

f Ego Albericus Hoftteufis epifeopus ss.

t Ego Imarus Tufculanus epifeopus ss.

t Ego Petrus presbyier cardinalis de titulo Paftori« ss.

t Ego Thomas Presbyter cardinalis titulo Veftinz ss.

f Ego Qilbertus presbyter cardinalis titulo S. Marci ss.

t Ego Raoerius presbyter cardinalis de titulo S. Stephani in Cœlio monte ss.

t Ego Manfredus presbyter cardinalis titulo S Savinz ss.

t Ego Aribcrtus presbyter cardinalis titulo S. Anaftafiz ss.

t Ego Gregorius diaconus cardinalis SS. Sergii & Bacchi ss.

t Ego Odavianus diaconus cardinalis S. Nicolai in carcere Tulliano ss.

t Ego Guido in Romana ecclefia altaris mi nifter indig..i;s ss.

t Ego Johannes diaconus cardinalis S. Adtiani ss.

t Ego Gregorius diaconus cardinalis S. Angeli ss.

t Ego Hugo Romans ecclefix diaconus inS. Lucia in Horphea ss.

Datum Lateranis per manum Baronis capellani & feriptoris › idibus Maji, indidione VII. Incarnationis dominie» anno MCXLIV. pontificatus vero domni Lucii II. papz anno i. Jx

VITA ET EPISTOLÆ

EUGENII PAPÆ IIL

EUgenius natione Pifanus, vir religione ac fanditate confpicuus, creatus eft pontifex anno domini MCXLV. tempore Conradi imperato„ ris. Hic, inquit Otto Frifingenfis lib. 7. cap. „ 31. in principio dignitatis fufcepne, eo quod, „ aurone Arnaldo, populus ad tradenda Urbi re„ galia, ficut anteceftores fuos, ita ipfum foti„ citare vellet, cum epifeopis& cardinalibusUr„ be cedit, ac proxima E)omtnica in monafte„ rio Farfenfi, confecrationc pontificali, ob per„ fecutionis immanitatem morem mutans, fu„ blimatur. Ad hunc papam Eugenium venera„ bili* Bernardus abbas Claiacvallenfis librum de „ confideratione fui quatuor diftinâionibus ordi„ natum confcripfit, in quo petfêâs vitz ac „ lubtthffimi ingenii perfpicuitatcm evidentiifime „ demonftravit. Nam idem apoftolicus, prius » Bernardus dictus, & primum vicedominus Pi„ fanus, ac demum in Uaravalle, omnibus mun„ danis pro Chrifto fpretis, ejufdem venerabilis „ Bernardi abb. Jifcipuluseffeâus, ac ab eo poft„ modum monjfterio beati Atiaftafii, Ciftercienfis „ ordinis, in urbe Roma abbas przlatus, fum„ mus pontifex, ut prrlibavimus, conftituitur. „ Inde poft confecrationem, furorem populi Ro„ mani declinans, ad munita loca fe tranftulit: „ poftque, Viterbium veniens, ibi per aliquod „ tempus moram fecit. At Romanus populus „ cum patricio fuo Jordane in furoiem verfus, „ przfefturz dignitatem abolentes, omn.*s pnn„ cipes ac nobiles ex civibus ad fubjeâ:onem pa„ tricis compellunt: & non folum quorumdam „ illuftrium laicorum turres, fed dt cardinalium „ ac clericorum domus fubnientes, przdam im„ menfam diripiunt. Ecdefiam etiam beati Pe„ tri, omnium ecclefiarum caput, incaftellare „ facrilege ac profaniffsme non metuunt. perc„ grinos caufa orationis advenientes adoblatio„ nem, quzftus gratia, plagis dc verberibus co„ gunt, ac quofilam cx ipus offerre nolentes in „ ipfo porticu & vcftibulo templi nefario aufu „ occidere non verentur. Qyos venerabilis pontifex, pcrcuflb prius cum quibufdam fautori„ bus fuis anathematis gladio Jordane, sdjun„ *fta* Tiburtinis Romanorum antiquis hoftibus „ militia coercuit, tandemque pacem petere co„ egit. Quam pacem c‹ enore dedit, ut patri„ ciatus dignitatem exfeftucarent, & prefeftum „ in priftinam dignitatem reciperent, fenatores „ autem ex ejus autoritate tenerent. Sicque in „ Urbem rediens, nativitatem Domini celebravit.

Ex Anglia ad Eugcmum papam recens creatum venit Alexander epifeopus Lincolnienfis, qui benigne acceptus eft ab ipfo Eugenio papa, cujus bénignités & affabilitas mirifice commendatur at, Rogero in annalibus, ubi bate habet: „ Eodem anno epifeopus Lincolnienfts Akxan„ der iterum Romam petens, fufeeptus eft ho„ norificc ab Eugenio papa novo, viro fumma „ dignitate condigno, cujus mens femper beni„ gna, cujus diteretio femper zqua, cujus fa„ cies femper non folum hilaris, fed etiam & „ jucunda. Hrc de Eugenio Rogerushujustem„ potis feriptor accuratiÆmus.

Tunc quoque temporis, cum Viterbit Eugeneus confiftcrct, Orientales cx Armenia atque Syria legationes accepit, prout ab eo qui praeiens aderat, Otrone, qui fic ea quz vidit er„ iam fideliifime fcripftt, refertur his verbis: Ea „ tempeftate legati Armeniorum epifeoporum, „ eorumque metropolitan!, quem ipfi catholi„ cum, jd eft univerfalem, propter infinitum, „ id eft amplius quam mille epifeoporum fub fe „ habentem numerum vocant, legati ab ultimo „ pene Oriente fummum pontificem Viterbii, „ laboriofum iter per annum & fex menfescom„ picnics, adeunt* eique. ex parte illiusecdefie „ fubjeftionem omnimodam eum confalutando „ offerentes, caufas vir nobis cum aliis multis „ przfontibus apud veterem aulam aperiunt, qua;

tales

„ tales erant. Inter ipfos &Gtxcos quxdam de|A „ rttu facrificii habitudo eft in quibufdam , io „ aliis vero difcrepantia: ponunt enim fermen- „ tatum panêm, ficut illi , aquam autem'vino „ non admiicent , ficut nos, dt ilii · Praeterea nativitatem Domini epiphania: continuantes , „ duas illas feftivitates unam faciunt . Pro his „ & aliis, dum inter fe diflentirent, Romanam „ ecdefiam judicem eligentes , confultum ve- ‘, ruunt, formamque Çtcrificu juxta confuetudi- „ nem ejus fibi tradi depofeunt.

„ Quos Romanus antiftes gratanter fufeipiens, „ Miffarum folemniis ac facrificii fecretis adhi- „ buit: diligenterque ea qux fiebant ibidem eos „ adnimadvertere monuit. Quod dum facerent, „ intentique facro aitari aftarent : unus ex eisB „ pontificali dignitate prxditus , ficut poftmo- „ dum in plena curia retulit, in beati Martini „ edava, quando dedicatio ecclefix beati Petri celebrari folet, fummo pontifice Divina myfte- tia agente, fplendido fulgore radium folis lu- „ per caput ejus corufeare, & in ipfo duas co- !umbasafcendentes& defeendentes vidit. Cum- „ que diligentius hac tllacque oculos cirCumfer- „ ret, nullumque aditum , per quem lux illa trant- „ funderetur , inveniret : deiticum hoc efle co- „ gnofeens , ac ad obedientiam Romans ledis „ ampl us accentus, cunft.s qux viderat aperuit. „ At venerabilis pater non fuis hoc meritis at- „ tribuens, ipfius potiusfide cxlitus hoc fibi mon- „ liratum affirmabat.· ut videlicet ecclefia , aqua'C „ ipfe mirtus luerat, facramentorum virtutem ve- „ ritatis luce perfuiam cognoiceret, ac deinceps „ quali ea reverentia & forma tradare deberet, „ addifeeret . Retulit etiam prxfatus ep icopus, „ quod in confinio Armenix quxdam gentes ef- „ lent, qux fetus fuos foetentes generarent, eof- „ que ftatim ad aquas Armeniorum lavandos „ tranfmitterent : quos cum illi baptifmatts un- „ da ingentes innatum ei ftrıorem propellerent, „ mox tamen remilfi , ad paganifmi ritum „ Ipurcitiam redibant . Quod utrum faciendum „ effet , item Romanam ecdefiam confulue- „ runt.

t)· „ Vidimus etiam ibi tunc prxtaxatum dc Sy- „ ria G.ibulenfem epilcopum, cujus prxeipue o- „ pera ad plenum Antiochia Romanx ledi fub- „ effe coepit, tam de patriarcha luo Antioche- „ no , & de principi» matre Balduini H.erofo- „ lymitani quondam regis filia, querimoniam fa- „ cientem , quam dc fpolrs Saracenis ablatis , „ jure antiquitatis, exemplo Abrahx , decimas , „ qui eas Deo, recognoicens vi&oriam, de fuis ipoliis Melchifcdcch dedit, exigentem, ac fu- „ per hoc apoftohex fedis autontatem requiretl- „ tem. Audivimus jum periculum tranfmartnX „ ecclefix poft captam Edeffam lacrymabiliter „ conquerentem, & ob hoc Alpes tranfeendere „ ad regem Romanorum 5c Francorum pro Ha- „ gitando auxilio volentem .

His auditis , Eligemus papa non curans qux E fua client, fed qux Dei effe id.-ct : non ad fui liberationem cxdii adverfus Romanos Occiden-talium Chriitianorum prmcipuin arma convei-tenda putavit ; *ied* adverlus Saracenos res Chri-ilianorum in Oriente invadentes, & pollicentes, fore movenda omni conatu, pontificia automa-te laborat, primus omnium fcnbens ad Ludos.-cum Francorum regem ; Perfacile namque iu.t ad religioium opus impellere ipfum , qui jam ve-nerat eamdem inire ad fanda loca peregrinat.o nem; de qm illa Oito Γ.ifingenfis.

a t, Ludovicus dum occulte Hicroiolvmam etui „ di defiderium haberet , *co* quod frater fuus „ Philippus eodem votoaftriftus, morte prxven- „ tus fuerat · diutius protelare nolens propofi- „ tum., quibufdam ex principibus fuis vocatis „ quid in mente volveret aperuit . Erat tunc „ temporis in Gallia cotnobii Clarxvallenfis ab- „ bas quidam , Bernardus diâus, vita & moribus „ venerabilis , religionis ordine confpicuus , fa- „ pientia littetarumque fcientia praeditus, fignis „ & miraculis clarus. Hunc principes vocandtfm, „ ab eoque quid de hac re neri oporteret, tan- „ quam a Divino oraculo , confulendum decer- „ nunt. Vocatur praefatus abbas, confiiiumque ip- „ fius fuper prxdidi expofeitur principe volun- „ tate . Ille de tam grandi negotio ex proprix „ autoritafis arbitrio refponfum dare , frivolum „ judicans.· ut ad Romani pontificis audientiam „ & examen ***deferatur***, optimum effe ***refpondit.*** „ Itaque miffa ad Eugenium legatione , totum „ illi negotium aperitur . Qui antecefforum fuo- „ rum exempla revolvens, quod videlicet Urba- „ nus hujufmodi occafione tranfmarinatn eccle- „ fiam, duafque patriarchales fedes, id eft An- „ tiochiam & Hierofulymam ab obedientia Ro- „ mahx fedis fciffas, in pacis unitatem receperit „ votis prxdidi regis, pro dilatando Chriftianx „ religionis ritu annuit , autoritate prxdicandi , „ animofque eundorum ad hoc commovendi , „ prrnominato abbati , qui apud omnes Gallic „ ac Germanic populos ut propheta vel apofto- „ lus habebatur , concerta . Unde ejus fcnptum „ tale ad regem principefque fuos direftum in- „ venitur. Hxc Otto.

Illa autem Eugenii epiftola extat infra, inter ejus Epiftola* Epift. I.

Quid autem de pontifice actum ? Utique quod Chriftus pollicitus fuerat , dicens; ***Primo parite regn:im L)ei, C Mlitiam ejus , O' bac omnia ad-jicientur vobit.*** Dum Eugenius laborat pro libe-rajtione terne fande, Deus expugnat inimicos e jus Romanos ipfos , dc quibus hxc habet idem autor : Quos venerabilis pontifex, percuflo prius cum quibufdam fautoribus tuis anathematis gla-dio Jordane , creato ab iplis patricio , ad/unda Tiburtinis Romanorum antiquis hoftibus militia D coercuit, tandemque pacem petere roegit ; adeo ut Eugenius rediens in U bem, ibi natalem diem Domini folemniter celebrarit . De cujus ad Ur-bem regreffu & ingreffu hxc idem autor infe- „ rius : At Eugenius cum Romanis hoc tempo- „ re pacem fecit, ut patriciatus dignitatem ex- „ fcffucarenr, abolerent fcilicet ; Cx prrfrdum , „ qui videlicet arbitrio pontificis eo munere fun-geretur , in priftinam dignitatem reciperent : fe-natores vero ex ejus autoritate renerent . Sicque in Urbem rediens , nativitatem Domini ibidem celebravit , incipiente anno Dominicx Incarna-tionis millefimo centefimo quadragefiino fexto.

In feripto autem ***codice*** Vaticano iia ingref-fus Eugenii in Urbem narratur; Fadum eft igi-tur Deo autore gaudium magnum in tota Urbe ex inopinato accurfu ipfius pontificii . Occurrit ei maxima frequens populi multitudo cum ra-mis ad ejus veftigia continuo accurrentes, poft pedum olcula elevabantur ad oris ofcula . Pro-cedebant figniteri eum bandis , fequebantur feri-marii, & judices. Judxi quoque non daerant tan-tx izeitix , portantes cum humeris fuis legem Mofaicam. Univerlus enim Romanus chorus pfal-lebat in unum dicens; ***Renedifim venit m no-mine L*** . Sic itaque cum magno populi gau-dio idem pontifex Lateranenle palatium cpnlcen-derc meruit. Hxc ibi.

Pa-

Parifios veniens, inquit MarthzusParis, con-fecravit Petrum quemdam Aimerici ecclefiz Roman* cancellarii nepotem in Archiepifcopum Bituricenfem, contra Ludowici regis Franci* voluntatem. Qjtod rex in injuriam lux dignitatis faihtm vehementer indignans, propofitis publice facrofanâis reliquiis, in prxfentia multorum |uravit, quod archiepifcopus prxtatus, quamdiu ipfe viveret, civitatem Bituricam non intraret. Sic per triennium regis perfona fubjacuit interdicto. In quamcumque civitatem, vicum, vel caftellum intrabat, fufpcndebatur celebratio Divinorum. Tandem, Bernardo abbate Clarzvallenfi periuadente, ad hoc eft cor regis inclinatum, ut archiepilcopum reciperet, & pro tranfgreffione perjurii Hierofolymam fe promitteret profefturum. Igitur per totam Galliam fit exadio generalis, nec fexus, vel ordo, aut dignitas, quempiam excufavit, quin auxilium regi conferret. Ad inftantiam fandi Bernardi Willelmum Eboracenfis ecclefiz invaforem, per obreptionem a Czleftino defenfum, damnavit, & relegari mandavit.

Treviros cum ododecim cardinalibus ad fynodum venientem pontificem per tres menfes propriis fumptibus Adelbertus loci illius archiepifcopus munificentiftime aluit. *Cbromcon Hirfaugienfe.* Per fandum Bemardum impetravit a Conrado imperatore & Ludovico Francorum rege, ut Chriftianis in Afia contra Alcoraniftas opem ferrent, & conti a Saracenos expeditionem fufeipiant, feque cruce fignent. Tyn«/ *l:b.* J6. *cap.* 18.

Cumque Tibur in ametnum feceflitm fe contuliffet, mortuus eft vir juftus, & religione infirnis, anno domini MCLII. menfe Julii, ut ait Matthxus Paris, circa initium imperti Fiiderici primi, cum pontificatum gelTilfet annts octo, menftbus quatuor «Sc diebus 20.

De obitu ejus illa Baronius annalium cccleiallicorum tomo 12 Odavo Idus Julius Eugenius papa diem obiit Tibure, cum fcdiffct annos octo, menfes quatuor, & dies tredecim. de quo jtla in vetere codice Romano; um pontificum Vatican* bibliothecae: Hic recuperavit Tarracinam, Setiam, Narniam, & arcem Fummonis, qux a dominio beati Petri jamdiu alienatz fuerant, Hic univir epifeoponatum Vclitrenfem cum O-Ihenti & iandz Runn*. Fecit hic ordinationes per menfem Decembrem, in quibus diacones decem, presbyteros undecim, & epifeopos fexagtnta unum creavit. Defundus eft apud Tibur dicta die odava Idus Julii, & inde per (Iratam publicam & mediam Cibem, arque in Vaticanum cum totius cleri & populi Romani frequentiifima turba, maximo luftu, communique omnium immenfa triftitia deportatus eft, & in ipfa beati Petri ecdefia coram majoti altari tumulatus eft. Hxc ibi de Eugenio papa, quem pluribus liluftratum miraculis teftatur Gofridus huius temporis feriptor in fine vit* fandi Bernardi

Porro idem Eugenius inter alia magnam inde laudem commeruit, quod munerum abftinentnlimus erat, de quo ifta prxter aflerta a fando Bernardo habet Joannes Sarisberienfis in Policratico: Ampledendz memoriz & imitandz fan&itatis fummus pontifex Eugenius, quem vidifti, nullum omnino munus hominis litigantis recipiebat, aut cui litem crederet imminere. Unde cum in adventu fuo prior quidam modicz facultatis, cujus caufam nondum audierat, ei marcham auri devotione multa inftanter offerret: Nondum, inquit, domum ingreffus es, & jam vis corrumpere dominum' Corruptionem namque vir fanâus efle dicebat quod offerebatur judici lite pendente. Hzc dc Eugenio Joannes Sarisbcnenfis.

Egregia de his memoria adhuc extat Tarracinz in arce in media turri, in/pariete mendiem verfus; his verbis.

EUGENIUS PAPA III. HOC OPUS GLORIÆ H51US MEMORIAM REPRÆSENTANS HERI JUSIIT QUI MIRA ANIMI .... ET HONESII STUDIO ÎRÆD1IUS REGALIA MULTA LONGO T8MPORE AMISSA BEATO PETRO RESTITUIT. QUORUMDAM VirjUM IN MODUM HONESTATIS REDEGIT. Nfc QUID A QUOQUAM PETERENT NtVE QUID A QUOQUAM ANTE DECISAM CAUSAM ACCIPERENT POST DECISAM OBLATUM QUID VERECUNDt EI CUM GRATIARUM ACTIONE SUSCIPERENT.

EPISTOLA I. EUGENII PAPÆ III.

AD LUDOVICUM REGEM GALLIARUM

De expeditione in terram fandam fufcipienda.

£agnuw ***eptfcopta fervur /ervorum Dti, can/fitfo filtf Ludavtco li.ufiri & ghrtcfo Frantorum regi, èT dueFlti fiim prmcipioui, G wuverfi Dti /ideiibni per Gaiiiam confiitutu, falutem & apoft»iicam benediiiientm.***

QUantum przdeceffores noftri Romani pontifices pro liberatione orientalis ecclefiz laboraverunt, antiquorum relatione didicimus, & in geilis eorum (criptum repenmus. PrzdeceiTot etenim nofter felteis memoriz papa Urbanus tanquam tuba intonuit, ôc ad ipfius deliberationem lanflz Roman* ecdefi* filios de diverfis mundi partibus follicitare curavit. Ad ipfius liquidera vocem, Ultramontain, & przcipue Francorum regni fo.uilimi & ftrenui bellatores, & illi etiam de Italia, caritatis ardore fuccenii convenerunt, ut maximo congregato exercitu, non fine magna proprii fangumis cHufione, Divino eos auxilio *camittntc*, civitatem illam, in qua Salvator nofter pro nobis paii voluit, & gloriofum ipfius fepulcrum paffionis iuz nobis memoriale dimifit, & quamplures «.lias, quas prolixitatem vitantes memorare fuperfcdcmus, a paganorum fpurcitia liberarent Quz per gratiam Dei & patrum veftrorum (ludium, qui per intervalla temporum eas defendere, & Chr.ftianum numen m partibus illis dilaiare pro viribus (luduerunt, ufque ad noftra tempora a Chriftiani» detent* funt, & ali* urbes infidelium ab ipfis vinlner expugnatz.

Nunc autem noftris & ipfius populi peccatis exigentibus, quod fine magno dolore & gemitu proferre non poffumus, Edeffa civitas, quz nodra lingua Rohais *dicitur, quz etiam, m* fertur, cum quondam in Oriente tota tena a paganis detineretur, ipfa fola fub Chriftianorum poteftate Domino (erviebat: ab inimicis crucis Chrifti capta eft, tc. multa Chriftianorum caftdla ab ipfis occupata. Ipfius quoque civitatis archiepifcopus cum clericis fuis, & multi alii Chriftiani, ibidem interfefti funt. de fanâorum reliqui* in infidelium conculcationem dat- funt & difperf*. In quo quantum ecclefiz Dei & toti Chriftianitati periculum immineat, & nos cognofcimus, & prudentiam veftram latere nen credimus. Maximum namque nobilitatis & probita-

bitatis indicium fore *eognoiciiur,* fi ea, ***qurpa-*** tn» & humiliato confcflionem fufeeperit , abirum ftrenuitas acquifivit , a vobis filiis ftrenuc defendantur . Veiumtatnen fi , quod abfit , fccus comigrrit , patrum fortitudo in filiis imminuta probatur.

Univrrfitatem itâquc veftram in Domino commonemus , rogamus , atque pratetpimus , fic in peccatorum rcmiffionem injungimus, ut qui Dei funt, fic maxime potentiores fic nobiles, viriliter accingantur, infidelium multitudini, qus fe tempus viftotise fuper nos adeptam letatur, fic occurrere , fic ecclefiam orientalem tanta patrum veftrorum, ut prodiximus, fimguinis effunooeab eorum tyrannide liberatam , ita defendere , fic multa captivorum millia confratrum noftrorum de ipforum manibus eripere ftudeatis , ut Chriftiani nominis dignitas veftro tempore ***augeatur,*** fic veftra fortitudo , quas per univerfum mundum laudatur, integra fic illibata fervetur . Sit vobis etiam in exemplum bonus illeMathathias, qui pro patent's legibus confervendis feipfum cum filiis fic parentibus fuis morti exponere, fic quidquid in mundo portidebat relinquere nullatenus dubitavit atque tandem , Divino coopérante auxilio , per multos tamen labores tam ipfe quam fua progenies de inimicis viriliter triumphavit

Nos autem veftrorum quieti fic ejufdem ecdefic deftitutioni paterna folicitudine providentes, illis , qui tam f^nffuth tamque per neceffarium opus fic laborem , devotionis intuitu fufeipere fic perficere decreverint, illam peccatorum remiftionem, quam profatusprrdeceflbr nofter papaUrbanus inftituit , autoritate nobis a Deo conceffa concedimus , fic confirmamus : atque uxores fic filios eorum , bona quoque fic poffefliones , fub fandas ecclefir , noftra etiam fic archiepifcoporum , epifcoporum , fic aliorum prolatorum ecclefix Dei protedione , manere decernimus.

Autoritate etism apoftolica prohibemus, ut de omnibus, qux , cum crucem acceperint , quiete poflederint, ulla deinceps queftio moveatur, donec de ipforum reditu vel obitu certillime cognofeatur.

Proterea, quoniam illi qui Domino militant nequaquam in veftibus pretiofis , nec cultu forme , nec canibus , vel accipitribus , vel aliis , que portendant lalciviam, debent intendere · prudentiam veftram in Domino commonemus , ut qui tam fundum opus incipere decreverint , ad hrc non intendant; fed in armis, equis, fic ex-teris , quibus infideles expugnent , totis viribus ftudium fic diligentiam adhibeant

Qyicumque vero atre promuntur alieno, fictam fandum iter puro corde inceperint, de proterito ufuras non folvant : & fi ipfi, vel alii pro eis, occafione ufurarum aftridi funt, facramente vel fide apoftolica eos autoritate abfolvimus.

Liceat eis etiam terras, five erreras poffeffiones fuss, poftquam commoniti propinqui five domini, ad quorum feudum per.inent , pecuniam commodare aut noluerint , aut non valuerint , ecclefiis, vel perfonis ecclefiafticis, vel ahtsqtto» que fidelibus libere fine ulla reclamatione imçignorare.

Peccatorum remiffionem fic abfolutioncm, juxta profati prstdeceflbris noftri inftitutiooem, omnipotentis Det fic beati Petri apofioloram principis autoritate nobis a Deo concerta , talem concedimus , ut qui tam fandum iter devote inceperit fic perfecerit , five ibidem mortuus fuerit , dc omnibus peccatis fuis , dc quibus corde confolutiooem, obtineat , fic lempitema: retributionis frudum ab omnium remuneratore percipiat I

Datum Vctralle Katendis Decembris

II. AD THEOBALDÜM CAN fUARÎENSEM ARCHIEPISCOPUM.

De controverfia inter Cantuarienfem arefiiepifeopum fit Bernirdum epifeopum S. Davidis de jure meuopolmco

Engtniv epifeopis fervus fervornm Dei, venerabili fratn fbeobaldo Cantnarienfi arebiepiftopo, fnl*. tern & apofiolicane benediElionem.

VEnerabilis frater nofter Bernardus, epifcopus fandi David , ad noftram profentiam veniens, ecclefiam fandi David olim metropolim finite aflervit voce viva , fic eandem dignitatem fibi a nobis reftitui poftulavit . Cum aurem circa petitionem iftam invigilans diu in curia noftra commoratus effet, tu, frater archiepifcope, tandem, eo praffente, ex adverfoconfurgens, in pnefentia noftra advcrfiis cum querelam depofuKili, quod debitam, tanquam pnmo metropolitano, obedientiam fubtraxiiTcc , cibique inobedieni fic rebellis exiftere, cum a prodecctlorc tuo, tanquam à metropolitano primo confecratus effet , & viva voce & feripto Cantuarienfi ecclefir profeffionem feciflêt fic in multis poftea , tanquam elii fuflraganei tibi obediffet , *& aftitiffet .' Ille vero confecrationem negare dod potuit : fed profeffionem fe fecifle , fic obedientiam cxhibuiife omnino negavit : quod tu audiens, duos feftes in medium produxifti, teftimonium perhibentes quod, ipfe, illis videntibus fic audientibus, poft confecrationem fu.<m , fic viva voce fic feripto, Cantuarienfi ecclefir profeffionem féciffet . Nos igitur auditis utnulque partis rationibus , fic diligentius inquifiris, & teftibus tuis ftudiole examinatis^ communicato fratrum noftrorum confilio, juramenta eorum recipimus, & ut ipfeepifcopus ^tibi , tanquam primo metropolitano , obedientiam, fic reverentiam exhibeat, jullitia diftante, proceptmus. Unde, quoniam fingulis ecclefiis fic ecclefiafticis perfonis tuam dignitatem fic juftitiara volumus confervare , beati Lucr feftivitate proximi fequentis anni, tibificipfi diem praefiximus, ut tunc , prrfentibus partibus , de dignitate ecclefir fandi David, & libertate fua rei veritatem cognofcamus, fic quod juftum fuerit , auto ne Domino, exinde ftatuamus.

Datum Meldis tertio Kalendas Julii.

HI. AD HILDEGARDEM ABBATISSAM.

Monet eam ut per humilitatem ftudeat donum prophetis confervare.

Miramur, o filia , ficc. ***Extat infra tn concilio Trevireafi fnl Exgenio.***

IV. AD UNIVERSUM CLERUM ROMANUM

Ut capellini promittant obedientiam redoribuc titulorum, five ecclefiarum.

Eagenini tertius itiuvetfo Romano citro.

FAllax fic invidus humani generis inimicus per Arnaldum fchifmaticum , quafi per membrum proprium , hoc effecit , ut quidam capellani

. era

lani unitatem ecclefi* , qu* feftionetn non pa-A titur, quantum in eis eft, dividentes, ipfius Arnaldi fequantur errorem: A cardinalibus atque archipresbyterh fuis obedientiam A reverentiam promittere A exhibere debitam contra dicant. Nc igitur vires dare prefati fchifinatici pravis aftionibus per fikotium de cetero videamur: per prefentia vobis feripta mandamus atque preci^imus , quatenus preefatum Anialdum, tanquam fehtfinaticum modis omnibus devitetis. Quod fi aliqui clerici, Dei A faoftc ecclefi* contemptores, ejus errorem poft prsfentium acceptionem fequi ^refumpferint : icire vos volumus , quia tam officio quam beneficio ccclefiiftico reddemus cos penitus alienos.

Datum Brixia: Idibus Julii

V. ad arghipresbyterum tituli SANCTI MARCI

Di «odea»

Super controverfia obedientia exhibendae, qu*) inter vos A capellanum de Pinea agitari di gnofeitur: ecclefi* fanûi Marci profpicere cupientes , per prefentia vobis feripta mandamus , quatenus eum diftriâius moneatis , u: fecundum antiquam A rationabilem confuetudinem, vcftr* ecclefi* obedientiam promittere nullatenus contradicat. Si vero veftris monitis fuper hoc obedire contemplent , fententiam, quam in ipfum A prefatam ecalefiam de Pinea jufte tuleritis, nos autore Deo ratam habebimus.

VI. AD CONRADUM REGEM ROMANORUM

Eum Hierofolymis reverfum , ob tribulationes ipfi de exercitui cius irrogatas , confolatur

Eugnitu tpifetpm frrvm ftrverimt Dti , tarifant tn Ckrifla fait Conrad Dtt gratta Rtmaacrum rcg» tlitfat, /ahtfnv & apjfMicnnt kaudtctiana» .

Gum in hoc mundo cuii&a mutabilitatis ordo corrumpat, ficut uec profperis elevari ,D ita nec frangi adverfis , confidentes de Divina miferatione, debemus; quia Dei & hominum mediator , admiranda diipenfationc confucvit omnem filium quem recipit adverfitaubus flagellare: ut dum ipfum per amorem ad sterna premia vocat, prefens mundus ejus animum perturbationes * quas ingerit, a & ipfo repellat , tantoque facilius ab hujus fxculi amore recedat , îuanto magis impellitur dum vocatur. Qpod in fraelitico populo, Moyfe vocante , & Pharone fignarur Moyfcs namque tunc ad vocandum miffus eft , cum Pharao duris eum operibus perurgebat , quatenus alter vocando pertraheret, alter impelleret, feviendo : ut plebs in fervitio turpiter fixa, vel provocata bonis , vel impulfa mo- E leftiis , moveretur . Hoc itaque rationis debito incitati, diferetionem tuam commonemus A exhortamur in Domino , quatenus tribulationes , quas tibi dc exercitui tuo omnipotens Dem irrogavit , patienter fupportes , A in eo fpem tuam conftituas , qui quem vult permittit affligi , dc confidentes m fe mifericorditer liberare cotduevit . Si enim patientiam dc humilitatem in adverfis perfefte tenueris, per defertum hujus vire, fob ptotcâkme column* nubis A ignô , id eft patienti* fblatio, A caritatis ardore, imrepidus perdoceris

Qpi a igitur perionam tuam vera caritate diligimus, A de te valde confidimus: fi poft tuum reditum fine delatione de his qux ad honorem *,Sn' fanâc ecclefi* A regni fpeftare nofcuntur tecura mutuis potuiflemus traftaq; colloqutis, nobis utique gr.uum fuiflet. Verum quia id nobir temporis qualitas denegavit, & de tua falute fumus loliciti : quofdam dc fratribus noftris, poft. quam *tff ad Longobardi s* "partes , auftore Domino , incolumem pcrvcnüTt accepimus , ficut per venerabiles fratres noftros Artvieuin Bremenfem archiepifcopum , A Aniclraum Hamelbi^rgenfem epifeopum tibi fignificavimus , ad tuam ferepitatem duximus deftinandosnt affectum A benevolentiam, quam erga te gerimus, B tibi exponerent, A quod dc te audire cupimus, iplbrum rdauooe nefieremus Quibus dedimus in mandatis, ut tibi tamquam carilTuxu/filionoftro, A catholico principi , atque foeciali Romane fanft* ecclefi* defimfori , iipuus ecclefi* ftatum. A noftram exponerent . Qii liquidera in Tufeiam ufque progrefli , ex quo tc ad Teutonicas partes pcrtranfilfe hoverunt, longitudinem vi* A difficultatem itineris propter eftatis intemperiem metuentes, ad noftram prefentiamredierunt . Cxterum quia ftatum tuum, A dilefti filii noftri Henrici junioris regis , quem poft difccflum tuum paterno affeâu dileximus , A itv pofterara achoncs ejus profperari in Domino preoptamus, cognofcere cupimus , cum fratres noClui propter seftatis fervorem, laborem tanti itineris perficere non valerent i per fidelem noftram Franconem latorem prefentiumA apoftolica feripta tuam excellentiam vifitantes , nobilitatem tuam monemus A exhortamur in Domino , quatenus ea qu* circa te A ipfum geruntur, A ftatum regni, per eutndem Franconem nobisftuideas intimare , A hoc tempore devotionem , quam erga matrem tuam fandam Romanam ccelefiam geris, oftendas , ut noftro refpondere affedui congrue videaris , A B. Petri apoftoiorum principis interceflionibus, cui te totum debes exponere , creatoris noftri largiorem debeas gratiam promereri.

Datum in Tufculano, vju Kal. Julii.

VII. AD EGELBERTUM EPISCOPUM A canonicos Bambergcnfis ecclefi*.

De Henrici imperatoris fanftitate , miraculis A canonisetione

vflBO *tpfcopü firvut Dti, vntrtkili fratn Egtlbtrto cfifiwa, & tiltiHt filiis ca Muitij ertl&a, fuluta» & epofUlût» kcutdi&Hatt*

Sicut per littera» A nuntie» veftros vobis mandaflê meminimus, venerabiles fratres noftros N. faofts Rnfin* epifeopum, & N. presbyterum cardinalem, pro diverfis negotiis ad partes illas dc noftro latere delegavimus , cifque viva voce injunximus, ut ad ecdefiam veftram accederent, arque de vita dt miraculis Henrici regis rei veritatem diligenter inquirerent, dc litteris fuis nobis figntficarect. Nunc autem corumdem fratrum nofirorum, dc multorum religioforum & diicrecorum virorum- atteftationc, de cafticate ipfius , è» fundatione Bambergenfis ecclefi*, dt multaram aliarum, quarumdam quoque epifcopalium icdium reparatione› A multiplici efeemofynarum largitione, de converfione regb Stephani, & totius Hungeri*, Dotaux» coopérante; per cum (a*

fta; de gloriofo etiam ipfius obitu, pluribufque miracufs poft ejus obitum ad ipfius corporis pr®- fennam divinitus ofttnfis, multa cognovimus. Inter qu® illud precipuurn & memorabile pharimum attmdentes, quod cum diadema fceotrumque impetit fufccpiflet, non imperialiter led fpiritualiter vixit. In toto etiam legitimo pofitus, quod paucorum fuifle legitur, integritatem ca«flimoni® ufque in finem vite confervavit. Qu® quidem nos omnia fimift perpendentes, atque devotionem veftram, & ecclefi® Bambergenfis, qux fanft® Roman® ecclefi® foli fubeffc dignolcitur, diligenter confiderantes, tametfi hujufir.oai petitio nifi in generalibus conciliis admitti non foleat auftoritate tamen fanft® Romane ecclefi», quae omnium conciliorum firmamentum eft, petitionibus veftris acquicfciinus, atque ejuldem memorabilis uri, cujus exaltationem requiritis, fratrum noftrorum arehiepifeoporum, &cpifeonorum, qui prelentes aderant, communicato confilio, mtr.toriam interTanftos de cetero fieri ccnfctnus, ôc anniverfarium ipfius diem foJemniter celebrari conftituimus. Veftra itaque intereft fic in fanft® Roman® ecclefi® obedientia & fidelitate perfiftcre, & ei dign® devotionis obfequi s refponderc, ut ampliori B. Petri & noftra gratia digni inveniamini.

Data ttans Tiberim fecundo Idus Martii.

VIII; AD EPISCOPOS GERMANIÆ.

Improbat translationem epifeopi Cicenfis inMagdeburgenfem archiepifcopatum translati.

Eugenius** epifcopus **fervus fervorum Dei, venerabilibus fratribus Eberardo Saltzburgenfi, Artvjco Bremen#, Ü Hilino Treveren/i,** arcbsepifcopis, **Eberardo Hambergen#, Hermanno Conflantienfi, Henrico Rattfponenfi, Ottoni Frfengenfi, Conrado Patavii*#, Danieli Pragenfi, Anfelmo Hamefourgenft, èT Burcbardo Eifletenfi, epifeopis, feintent tt apoflolteam bcnediiiionem.

Litteras, quas pro caufa Magdeburgenfis ecclefi® veftra nobis prudentia delegavit, debiia benignitate fufeepimus. In leftione aurem cognitione earum, ftupore nimio & admiratione repleti fumus; eo quod longe aliud in eis, quam vobis ex officio pontificatus immineat, peripeximus contineri. Gum enim in ecclefi® vertice fitis cx Divina providentia conftituti, ut de medio ejus qu® fuerint nociva propellere, qu® utilù debeatis attento ftudio confervare: in caufa illa, ficu: ex fuggeftione litterarum veftranim nobis innotuit, non quod expediat ecclefi® Deij quod facrorum canonum fanftioni concordet, quod exinde a celcfti aibitrio approbetur, fed quod terrenis principibus placeat, attendiftis. Et qui eorum animos a fua minus refta defleftere cebuiftis intentione, atque ubi effet via Domini demonflrarc: non perluafiftis quod reftum eft, nec ftetiftis murus pro domo Ilrad, quinimmo *ipfis,* ut ait Propheta, *parietem ^ijuantibus,vos* (quod fine grandi animi rancore vix dicimus) *linivijiis illum luto abfque paleis.* Non ita fentiebat princeps apoftolorum, qui ex fidei fu® confeffione, ut totius ecclefi® fundamentum effet, accepit '. fed comminantibus teculi filiis, & apoftolis, C prxdicaicnt in nomine Jefu mortis exterminium intentantibus, confifus de Domini virtute refpondit: *Oportet eèeJire Deo magis quam bomimt-ui.* Vcs aurem ne a terrenis videamini principibus diflentire, illi caute favorem vcftrum impenditis, cui & ®cc|efisftic® auftoritas confttturionis, fit fuperna: voluntatis examenpro certo creditur obviare.

Cum enim translationes epifcoporum fine manifcfl® utilitatis & neceffitatis indicio, Divine legis oraculum non permittat; cum ctjam multo amplior, quam in aliis cleftionibus, cleri & populi eas debeat praevenire concordia: in faciend* translatione de venerabili fratre noftro Guicmarino Cicenfi epifeopo, nihil horum eft, fed folus favor principis expeftatur: & aec infpefta ncccifiiare illius ecclefi®,, nec confiderata utilitate perfotix,.clero nolente, hnmo, ut dicitur, cx parte maxima reclamante, in Magdeburgenfi eum * dicitis ecclefia fupplantandum. Super quo, tanto ampliur admiramur, quanto perfona illa, cujus gravitatis fit arquefeienti® ab anteaftis agnovimus, ac pfoinde quantum ecclefi® illi fit utilis non penitus ignoramus. Quoniam igitur, quicumque temporaîis aure flatibus agitentur, nos in illius petr® foliditate fundati, îuz in fundamento meruit ecclefi® collocari.* cut non debemus, ita nec volumus omni vento circumferri dofttinc, aut a facrorum Canonum reftitudine impulfu aliquo deviare: per prefentia vobis feripta mandamus, quatenus caute ifti favorem ulterius non prseftctis, & apud cariffimum filium noftrum Fridericum, quem Deus hoc tempore pro fervanda libertate ecclefi® in eminentiam regni evexit, efficere vcftris exhortationibus ftudeatis, ut & ipfe a fua fuper hoc intentione defiftat, & contra Deum, contra facros canones, contra regi» dignitatis officium, eidem caute favorem ulterius non impendat; fed ecclefic Magdeburgenfi, ficut & altis ecclefiis regni a Deo fibi commifli, liberam facultatem quem voluerint fecundum Deum eligendi relinquat, & eleftionem iplam poftmodum favore fuo, ficut decet majeftatem regiam, profequatur. Nos enim fi quod de fupradifto fratre nonro facere nititur videremus ratione fulciri, nec voluntati ejus, nec poftulationi veftra duceremus aliquatenus obviandum: contra Deum autem, & facrorum canonum fanftiones nulli omnino petitioni poffumus praebere confenfum.

Datum Signia: xvi. Kal. Septemb.

IX. AD CANONICOS S. PETRI ROMÆ.

De quarta parte oblationum ipfis conccffa.

Eugnius** epifcopus **fervus fervorum Dei, dileitisfiLis Bertiardo presbytero cardinali S. Clementis, & tcclçfia B. Petri arcb.presbyteri, atque cateris efefdem ecclefia canonicis tam prafentibus quam futuris cummee fubfiituendss in perpetuum.

Beatorum Petri & Pauli tam eminens & tam gloriola focietas, ut & ambo fint deftores gentium, auftores martyrum, principes faeerdotum: ôc cum inter univerfos apoftolos peculiari quâdam prerogativa precellant, equalitatis in celo meritis dilparitarem non fentiunt. Petro ab ipfo Salvatore noftro Domino Jefu Chrifto claves regni cœlorum iunt commifle: Paulus a Deo eleâus eft, ut de multitudine gentium regnum ccelorum impleat fua predicatione. Petrus, petra eft fit fundamentum fidei, & ne ruamus in foliditate not firma fuftentst: Paulus nt* pravo hercticorum dogmate vulneremur, mortalitatis honeftate & invincibili ratione fidet nos armat. Petrus principatum teneris, e* poteftate ligat & folvit Paulus diligens paedicator, ne quid re-

pro-

prehenfibile vel ligatione dignum in nobis appa- A rear , mirabili nos exhortatione prémunit. Petrus firmamentum noftrum eft ac domus fortitudinis, dc in fide ejus plantati dc radicati fumus : Paulus vas eleftionis prrdeftiaatos a Deodc cieflos corieftis' tube fonoritate vocavit; dc pro nobis fine intermilfione orans, ne a fide dcveritate deviemus, apud Deum interveniendo nos protegit . Cum igitur ii duo maxima feminaris Dei ecclefiam illuftrantia, pari dc amicabili fplendore dc fraterno amore pnefiilgeant : equitatis dc juftiti* perfuader ratio, ut nos, qui licet indigni Chrifti vices in terris agimus, dcin ejufdem apoftolorum principis cathedra relidere confpicin»ur, domefticam B. Petri familiam patento diligamus afftftu , & pia eam proviffione in fuis B neccftitatibus adjuvemus . Hujus itaque rationis debito provocati, dilefti in Domino filii, quartam partem omnium oblationum, qu* de altari ejufdem B. Petri apoftoli, fictam de arca,quam dc omnibus minifteriis ipiius evqlefi* , pr*terquam de minifterio B. Leonis, proveniunt, vobis , ex confcnfu fratrum noftrorum epifeoporum dc cardinalium, fedis apoftolic* auâoritatecon-cedimus , dc prefentis feripti pagina confirmamus. Ita videlicet, ut femper , cum volueritis, facultatem liberam habeatis eamdem oblationem in vcftris manibus retinendi atque cuftodiendi : feu aliis quibus volueritis cum noftro atque noftrorum fucctfibrum confcnfu vendendi: falvain omnibus aliis dc retenta in noftris fucceflbrum noftrorum manibus ipfius ecclefi* libera difpofitiooe atque cuftodia.

Hoc autem ideo facere dignum duximus , ut vos die ac node ftudiofe in Dei laudibus defudantes, tam in Miftarum celebratione , qui in Matutinis fic aliis horis, pro vivorum ac defun&orum falute, attenta diligentia dc honefte decantandis ; prcdiâam B. Petri ecdefiam obfequio debito veneremini: dc Dei fideles apoftolorum limina devotiooe debita vifitantes, locum ipfum in majori devotione ac veneratione femper habeant. Decernimus ergo , ut nulli omnino hominum fas fit hujus noftre concetlionis paginam temerario aufu infringere, feu quibuslibet modis perturbare. Si qua igitur in futurum D ecclefiaftica faecuhrifve perfona id attentare pnefumpferit, fecundo tertiove commonitanifi, pr*> fumptionem fuam congrua fattsfaftione correxerit , poteftatis honoriique fui dignitate careat, reamque fe Divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat , de a fieratiftimo corpore ac fanguine Dei dc Domini Redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fiat , atque in extremo examine diftri&B ultioni fubjaceat . Cunftis autem hanc noftram conftitutionem eidem loco fcrvantibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti, quatenus de hic fruâum bon* aâtonis percipiant, de in futuram premia «terne pacis inveniant. Amen, amen , amen .

SUBSCRIPTIONES.

Ego Eugenius catholic* ecclefi* epifeopus fubfcriefi .

Ego Conradus Sabinenfis epifeopus fubfcripfi.

Ego Ymarus Tufculanus epifeopus fubfcripfi.

Ego Hugo Oftienfis epifeopus fubfcripfi.

Ego Gregorius presbyter cardinalis tituli S. Callifti fubfcripfi.

Ego Guido presb. cardinalis tituli S. Chryfogoni fubfcripfi.

Ego Hubaldus presbyter cardinali.* tituli laoft* Praxadis fubfcripfi.

Ego Manfredus presbyter cardinalis tituli fan&« Sario* fubfcripfi ..

Ego Aribertus presb. cardin. tituli fanft* Anaftafi* fubfcripfi.

Ego Hubaldus presb. card, tituli fanâ* Crucis in Jerufalcm fubfc.

Ego Guido presbyter cardinalis tituli Paftoris fubfcripfi.

Ego Aftildus presb. cardin. tituli fanâ« Prifc* lubfcripfi.

Ego Gerardus presb. card, tituli & Stephans in Cclio monte fubfc.

Ego Joannes Paparo presb. card, tituli S. Laurentii in Damafo fubfc.

Ego Joannes presbyter cardinalis tittrfi Sanâqrum Joannis tituli Pammachii fubfcrlt pfi.

Ego Centius presb. card, tituli fanâor. Laurentii in Lucina fiibic.

Ego Hcnricus presb. card, tituli fanftor. Nerei & Achillei fubfc.

Ego Oddo diaconus card. £ Georgii ad Velum aureum fubfc.

Ego Guido diac. card, fanâat Mari* in Porticu fubfc.

Ego Hyacinthus diac. card. S. Mari» inCofmedm fubfc.

Ego Joannes diac, cardia, fanâorum Sergii de Bacchi fubfc.

Ego Gerardus didt. card. £inâ*M<ri*in via Clata fubfc.

Ego Odo diac. cardin. S. Nicolai in careers Tulliano fubfc.

Ego Bernardus diaconus cardinalis fandorum Cofoue dc Damiani juxra templum Romuli fubfcripfi.

Datum Rome apud fandum Petrum per manum Bofonis fanâ* Roman* ecclefi* fcriptoris, quarto Idus Aprilis, indiâione prima, Incarnationis Dominic* anno mcliH. pontificatus vero domini Eugenii III. pap* anno nono. Locus plumbi.

X. AD ARNOLDUM ARCHIEPISOOPUM COLONIENSEM.

De jurium & privilegiorum multorum archiepifcopo & metropolitan* ecclefi* Colooienfis presbyteris canonicis ante diu concefcnun confirmatione .

Ei (trvortaH Dii, wnerdiii J artbttpifctft, tjtifyiu fucctffrr.btii chhhuc»

IN eminenti apoftolic* fedis fpecula, Divina difponente gratia, conftituti, ex injunâo nobis a Deo apoftolatus officio, *fratres noftro e*pifeopos fincera caritate diligere, dc ecclefiis eorum regimini dc gubernationi commiilis , fuam E debemus juftitiam confervere. Sicut enim in humani compage corporis naturalis ratio fingults quibufque membris ad falutem providens, fpcciaks dc proprios aâus edocet , nobilioribus vero fuam dignitatem confervet : ita in corpore ecclefi* apoftolica providentia fecundum iacrorum canonum inftitutiooes, univerfas regit ecclefias ; digniores autem dc famofiores in fui Ratus prerogative euftodit. Æquum itaque dt rationabile eft , ut fuus unicuique honor ecclefi*, dc propria jura munimine fedis apoftolic* confirmentur . Qyocirca, dilede In Chrifto frater Amolde archiepifcope, tuis juftis poftulatiombus benignum

EUGVNII PAPÆ III. EPISTOLÆ.

Sium impertientes afienfum, ad exemplar pre- A refloris noftri felicis memorix Leonis IX. papx B.Petri Colonicnfcm ecclefiam, cui'Deoàu-Aore praxfle dignofccru, fub ipfius apoftolorum principis, cujus in loco, liecr tmmenti, refidcre confoicimur, fle noftra proteftione fufeipimus, flt pTxlentis feripti privilegio comndmimm : ftaeuentes, ut quafeunfaue pofleffiones, quacumque bona , eadem ecclefia imprxfcntiarum iufta fit canonice poflidet , aut in futurum conceffion» pontificum, largitione regum vel principum^oblatione fidelium feu aliis juftis modis , Deo propitio, poterit adipifei, firma tibi tulfque lucceftortbus flt illibata permaneant. Pallii quoque ulum, flt vivifice crucis vexillum, atque naccam, infigno videlicet feftivi equi, quxprxdeccfforibusB tuis a noftris prxdcceftbribus conctfta funt, fuo tempore fueque loco ferenda, nos tam tibi quam cui* fucceflbribus confirmamus : adjicientes. ut nulli primati , nifi tantum Bomano pontifici, .debeas efle fubrefrus. Pro amplioris etiamflcfpcciallioris grati» pfxrogativa ordinationem regis infra tuam .provinciam tibi duximus concedendam . Et fi Romanus pontifex , vel apoftolic* fedis legatus, in eadem provincia concilium celebraverir, tu poft eos primum inter alios locum obtineas. Statuimus prxrerca, ut feptem idonei presbyteri cardinales in pnadifta ccdefia ordinentur, qui induti dalmaticis, flt mitris ornati, ad principalia duo altaria ejufdem ecclefia, cum totidem diaconibus fle fubdiaconibus , quibus fan-C dalierum uium concedimus, Miflarum folemnia in feftivis diebus tantummodo adminiftrent. Ut ergo hec omnia, qu* fupra diximus, plenum in pofterum r.obur obtineant , ficut in privilegiis prxdeccftorum noftrorum continentur , tam tibi quam fucceflbribus tuis ea favoris noftri auftoritate firmamus. Decernimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat prsfatam ecclefiam temere perturbare, aut ejus poffeffiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, aut aliquibus vexationibus fatigare ' fed omnia integra conferventor , eorum, pro quorum gubernatione dc fuflentatione conccfla funt, ufibus omnimodis pro futura ' falva in omnibus apoftolic* ledis auaoritate.Si qua igitur in futuram ecclcfiaftica fiecularifvcD perfona hanc noftrx confttutionis paginam contra eam tergere venire tentaverit , fecunde tertiove commonita , fi non fatisfaâione congrua emendaverit, poteftatis honorifque fui dignitate careat , rcamque fe Divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat, flta facratiffimo corpore ac langulae Dei fle Domini redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine diftriftx ultioni fubjaceat · Cunfltis autem eidem loco jufta fervantibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti: quatenus fle hic fraftum bonx aftioots percipiant , fle apud diftriftum judicem premia cterne pacis inveniant. Arnen.

Ego Eugcnius catholice ecclefix epifeopus.

Ego Ymarus Tufcuknus epifeopus.

Ego Nicnlaus Albanenfis epifeopus.

Ego Hugo Oftienfu epifeopus.

Ego Gregorius presbyter cardinalis tituli fanfti Galixti I

Ego Hubaldus presbyter cardinalis tituli f*nftsPraxedis.

Ego Manfredus presbyter cardinalis tituli fanftaTSaviox.

Ego Guido presbyter cardinal» tituli S. P* floris.

Ego Gerardus presbyter cardio. tituli S. Stepbani in monte Cxlio.

Ego Otrg diaconus tard. S. Georgii ad Velma jurdium.

Ego Rodulphus diacon, card, f*n&* Lucie in Septifoliis.

Ego Grcgorius'dûcoous cardinalis Angeli.

Ego Joannes diaconus cardinalis fanftx Marix none.

Ego Gtid[redacted]diacoous'cardinalis fanda. Mari* in porticu-

Ego Hyacinthus diaconus card, fan&t Mari* in Cofinedm.

Ego Cencius diaconus cardinalis fanâx Maria. in Akyro.

Datum Siçnix , per manus Rofonis , fanâ* Boman* ecdefi* feriptoris, vi Idus Jamurii , Indidione dedmaquinta, Incarnationis Dominice anno. 11 ji. pontificatus vero domini Eugenii ΠI. pap* anno feptimo.

XI. AD ABBATEM SUQER.IUM. leT^n «·UcAmi. °T***

Confoljitir eum de nepotis morte.

tnim tpijtoptu ftrvtu ftroanm Dei, diltift filia Sxferio Mati S. fMttm & Oftftalxaiit bentdiiliMtxt.

CCUper obitu filii noftri Joannis nepotis veftri, O quem, ficut. accepimus , pro negotiis ipfius ecclefix «d noftram mittebas pnefentiam, paterna tibi afieAione compatimur, fle ipiiusanimam Domino precibus commendamus. Caterutn dileftionem tuam ignorare non credimus, quoniam quos diligit Dominus, vifitat fle caftigat: ut per temporalia flagella , fi aequanimiter tolerentur , menue frudus beatitudinta adquiratur. Ideoque, dilefte in Domino fili , non te pnefentis vitae adverfitas frangar; non tribulatio terrena, cordis tui finceritatem corrumpat . Ad montem , unde veniet auxilium tibi, mentis tu* aciem figas, fle religionis ac honeftatis ruse propofitum, m Domino confortatus , firmiter teneas ; nec Dpropterea dimittas, quin pro ecclefix tuk opportumtatibus ad fedem apoftolicam dirigas ei ftatum tu* ncccffitatis exponas. Nos enim eandem ecclefiam fle perfonam Tracera in Domino caritate diligentes , parati fumus juftas poftulaliones veftras attendere, fit in quibus fecundum Dominum poflumus exaudire.

XII. AD EUNDEM,

Interrogat quinam epifeopi opera ipfi ferre rcculent ad regni defenfionem: locus concilii certus defignatus : de duce Lotharingie excommunicato: dc ecclefia de Buxis.

E £*jgcwMj *tpifcapu fitrwi ftrvornm Dei, tiiltüa filta Stgtrw S. Dianii Mati, faluttm tf afafielictat hnediSiarut».*

NUocium fle litteras tuas benigne fufccpimus, flt quod in eis continebatur diligenter attendimus. Qpod autem pro Parifienfi ecclefia te foliciwm efle perpendimus, gratum habemus: fle fi qua in ea perperam committuntur, pronoftri officii debito condolemus, dc ut ad viam reâitudinis revocentur., operam dare Domino auxiliar»· te curabimus. Dc epifeopis vero qui pro defenfiooc regni ubi opem ferre dc adefie reculant , ne

nc omnrt limul in cJpam inducere videamur, nobis de aliquibus nomtnatim fignificvs : ut cos. apoftoiids attâtibos corripiamus, & exhorremur, quatinus ad' confcrvandum ftatum regni promptiores exiftant, & ad ea qus rc^ni honori & utilitati expediunt, vires dt confilium fubministrent. Porro, qued loca regni tibicommiiftpro vohmtatc noiüa ad celebrandum concilium obtutifti, devotionem tuam in Domino collaudamus; Sed quoniam oollrtun firmaveramus confilium, propofitum noftrum non duximus immutandum. Pnteieu de duce.Lotharingie, quem pro aliis culpis excommunicarimus, quando locus dc tempus rukrit, juftitiam, quam aliis non negamus, tibi plenius & diligentius faciemus. Ceterum, quod fuper ecclefia de Buxis tua dilefrio poftulivit, fi temporis opportunitas dederit, in reditu noftro pnrftantc Dordino fieri poterit.

Datum Autifliodori n. Nonas Oftobri».

XIII. AD EUNDEM.

De monachis in ecdefia fanft* Genovcf» couftituendis.

Agcnittf *epifcopus fervus fervorum Dei, dileflo filio Sugerio otiati S. Dionjfii, folutae» & opefiolitem ineeidhoMHt.*

OVncii noftri nos hortatur auftoritw, ad religionem ftatuendam diligenter intendere, ftabiliram vero cxafta diligentia confervare. de eft, ficut tua novit dileftio, quod cumcariffi.no tuio noftro Ludovico illultri Francorum rege contulimus, ut in ecclefia fanft* Genove£* rdigiofos fratres ad Dei fervitium poneremus. Qpod brevitate temporis prohibente, fecundum ipfius dc noftrum propofitum, nequivimus effeftui mancipare. Verum, quia vices regias in Galbarum partibus dignofeeris exercere, & quia de tua plurimum diferetionr confidimuv per pratentia tibi feripta mandamus, quatinus }inorem Abbatis vili* in abbatem l-berum deabblurum ibi flatuete, & ofto fratres ecclefix S. Martini de Campis ejus ibeietari ftudeas deputare; ut exemplo bon* converfationis eorum, qui minus hooefte fapiunt, ad Divinum officium provocemur. Nos vero priori S. Martini de Campis per apoftolica feripta mandavimus, quatinus prxdiftum numerum fratrum, cum cibi placuerit, exhibeat, & concedat: fiiftcncationiquorum, beneficium Dccanatus & prsbcndas venerabilis fratris noftri Siivaneftenfis epifcopi, Gregorii diaconi cardinalis, & Aulif&odorcnfis thefaurarii, filiorum noftrorum, audoriute apoftolica deputamus- Ad ipforum quoque uium omnia beoefkia decedentium canonicorum aflignari volumus dt jubemus.

Datum tungonis iii. Kal. Maji.

XIV. AD CANONICOS SANCTÆ GENOVEFÆ

Ut monachos quos ad ipforum ctrnobiunî mifturus eft, honefte recipiant.

Eugeuiut efijco^i firvut fervorfm Dei. diicflù filui fuit fononicu S. GeneurJ, flutem C apqdobcam heutdsBtonem.*

QUifquk catholic* fidei veritatem, & ver» religionis cantarem habere dinofcirui : capoi omnium ecckfiarum Sanfr Koman. eccicfiam efle nos dubitat, «ed affirma:, & uam tanquam devotus filius veneratur Cu;n igitur in ea fimus velut ifi fpecufa, Deo difponcntc, conftituti; omnibus mundi ecclcfiis paterna lolicitudicu pro videre compellimur' ût in cccleti.i, qus B. Petri juris exiflunt, religionem ftatucre cupimus, & optamus. lode eft, quod in ecdefia vcftra gratam DeO vene religionis cultyrara ftatucre cupientes, dilefto filio nottro abbati S. Dionyfii per apoftolica feripta mandavimus, quatinus eam per dilectum filium noftrum priorem Abbatis vil1«, quem ibi imponi, dc fratres S. Martini de Campis, quos ejus focietati volumus deputari,in memorata pcclcfia inftituerer & plantaret. Ideoque univerfirati vcftra, per pntientta feripta mandamus: quatinus cos hooefte recipiatis, 6ι falvis praebendis vcflris nullam cis tnoleftiam aut injuriam faciatis. Quod fi facere pnelumpfcritis, fententiam, quam memoratus filius nofter abbas S. Dionyfii fuper hoc in vor promulgaverit, nos auâore Deo ratam habebimus. Cujus fufttntationi dc pr*diftorum fratrum, beneficium Dccanatus & praebendas venerabilis fratris noftri Silvaneftenfis epifcopi,gregorii diaconi cardinalis, dc Autiflâodorenfis Thefimrarii, filiorum noftrorum, aufrontate apoftolica deputamus. Ad ipforum quoque ufum omnia beneficia decedentium canonicorum aflignari volumus dc jubemus.

Datum Lingonis m. Kal. Maji

XV. AD ABBATEM STTGER.IUM.

Mutato confilio non jpm monachos ad S.Gcnovefe, mittere vult, fed canonicos regulares.

Eugeuius tpifeoptu fervus ftroorim Dei, dik&o filio Sttyrio Meti S. Diorqfii, falutrm & apoftolicum ietuitffioum.

/'XJm Dominus « flcdemptor nofter pax dc KJ veritas efle nofcatur: ad patris dextram i· fccnfirus, difcipulis fuis velut ex tcftamcnto pacem relinquens, ut eam in fe haberent, dc pr*· dicarent aliis, imperavit. Inde eft, quodaChrifto diligi, & inter difctpulos ejus creditur deputari, qui & pacem diligit, dc eaminterfuosfiibditos nititur confrrvare. Quia igitur in apoftolicc fedis fptcula a Domino conftituti, B. Petri apoftolorum Principis exiftimus fuccefibres preceptum, quod pro religione monnftica in ecclefia fimâ* Genovd» dediffe meminimus, pro bono pacis, fi regulares canonicos ejufdemecdefi* canonici falvis eo<um prxbcndis receperint, immutamus: percipientes, ut beneficia qu* monachis, fi in prsfata ecclcfia fuifleat fuicepti, duximus deputanda › canonicis ipfis per te jufroritare apoftolica deputentur Qpodti facere noiuc riot, præceptum dc monachis inibi ftatuendisinviolabiliter prttacipitnus oMcrvari

Dacum Vercellis xvt. KaL Julii.

SUGEiUI ABBATIS AD EUGENIUM PAPAM UI. EPISTOLA.

Narrat canonicos regulares in ecclefiam S. Genovef* introduAos efle: mooctque quid ad hujus operis abfolutionem fit ncccflarium ·

Cariffmc. towo tf patri uurvtrftli Dti frAtia ftorrmo pentiflei Sugento, Jqfreâii B, Divnjfti humili: minifies, Jevotos in Chriflo oralii-ts, cbtdicnta if fet^itii plfmludioem.

CUfcepris apoftolic* pnrceptfcnis venerandis ?- O picibus de muflaftic* religionis pofitiuna in

©e-

ecclefia B. Genovef* Parificnfis, tantum, tamque Deo placitum negotium tanquam editus nobis commiflum gratantiifime ampledences , eo quod fuper hoc ipfo prefentialiter land® paternitatis veftr® celfitudo , cum non nifi imperare oporteret, parvitatem noftram prius rogaverit , totis animi viribus eftedui manciperc elaboravimus. Quamvis enim occafione querulorum canomcoruqn ad vos proficifcentium , eo quod curii Romana confuevit aliquando quod turpe non eft, cum re mutare confilium, diferete diftulifenuu : nulla tamen contradicentium nobilium aut ignobilium clericorum feu laicorum oppofitione tepefeere, aut in aliquo fuper hoc ipfo rexniffius habere decreveramus. Cum fubito proxima die fere tertia aut quarta , qua defignatum abbatem fic monachos in ecdefia eadem ponere propofueramus, ecce prcfaii canonici , videlicet cantor & alii , a facie veftra redeuntes, mutaram pro bono pacis fententiam in canonicorum regularium pofitione nobis reddiderunt. Nos autem atque devote ac gratanter fecundam ac fi primam recipientes fententiam, affumptis nobifeum venerabilibus & fapientibus viris , videlicet abbate S. Germani, S. Petri Foflatenlis, S.Maglorii, S. Petri de Ferrariis, & aliis de melioribus peripnis aftiftentium vicinorum , *ad* eumdem S. Genovef* locum acceleravimus , fit in capitulo eorum, quid fuper hoc extremo , quid fuper primo capitulo, fecundum tenorem litterarum quas nobis detulerunt , profequi vellent , confulte convenimus. Qui, ut erant diverfi, dtverfa fentienres , cum aut utram aut neutram concorditer profequi nollent fententiam , multa & morofa repreheniione, quod etiam poftulata, quod etiam mifericorditer concerta refutarent, infiftebamus.* donec qui fanions eranr confilii & filii lucis, canonicos regulares fe fulcepturos pacifice promiferunt . Nos autem fuper hoc ipfo exhilarati, quoniam quidam de melioribus abbatem fibi conftitui , & canonicos S. Vidoiris pofiuiabant, communicato cum artiftentibus confilio, tum quia nullam penes nos rdigiofiorem io fuo ftatu novimus ecciefi.irn , tum quia propinÎuitate loci ad omnem eorum live interioiem ive exteriorem commodior exiftit neceifitatem ad eos divertimus, virumque venerabilem abbatem S. Victoris operibûs pietatis approbatum , modo feorfum, modo in conventu fuo , ut his opem ferret, & adjutoi Divinitatis evelleret & deftruere: , «dificaret & plantaret , in nomine Domini fuppliciter efflagitavimus . Qui ut emeritus pater, fic ejufdem loci providus procurator, cum hoc ipfum inftanter recufaret , ut priorem fuum virum venerabilem & religiofum, abbatem heri poflulure nos comperit : obortis lacrymis cum netu & anguftia cordis fenium defedumque fuum opponens, ejuidemque prioris confilium dc auxilium fi eo careret deplorans, fere per totam diem recufando, & quod nunquam fieret, deteftando , ufque ad proximam nonam detinuit . Tandem vero virtus precibus multorum , immo audoritate veftra, qua eum importune adjurabamus, tam mtftricordia quam pietate pro alieno commodo fuum fuftmens incommodum, eundem venerabilem priorem , cum duodecim fratribus viris religiofit & honeftis , nobis contradidit, quos in fefto S. ^artholomsi ad eandem eccleli4m lolemniter cum clero & populo civitatis induximus , & venerabili Meldenli epifeopo M. quem nobifeum his agendis fufeeperamus, eadem die coram altari ejufdem fand® Genovef® abbatem benedici folcmnuer , opitulantes farûnarc veftra fecimus. Finita vero ejufdem officii Miffa, clauftrum, capitulum & refedorium eis deliberavimus, dieque fequente regalium ex parte domini regis , cujus vices agimus , poteftatem contulimus, fidelitatem virorum ad eos pertinentium, dejuramenta fecuritattun eis fieri fecimus. Eapropter, pater fandilfimc, aûionem nobis commirti negotii celfitudini veftr® fummaiim lignifieare dignum duximus.* ut & vobis quodprecepiftis fadum erte placear, & quam prompta fit parvitas noilra ad obedienti® veftr® expletionem innotefeat . De cetero S. apoftolatus veftri genibus provoluti fpiritu, obnixe fupplicamus,opus hoc mamuum veftrarum manutenere & protegere , gladium S. Petri contra omnem emulorum importunitatem cominus evaginare Appellationum quoque moleftias , quibus quietem eorum jugiter indjfcrete perturbarent , -mifericordircr fi placet prohibere , eandem ecdefiam Deo innodatam , tanquam novam plantam, donec perfecte radicata fuerit, crebra propagatione extendere. Quibus omnibus maximum poterit pntftariuftragium, fi, quemadmodum incoeptumeft, in eadem ecdefia plenitudinem officit fecundum obfervatiooem ordinis fui ufque ad Unum jota fic unum apicerrf confervari feceritis: nedirtbnantia olficii, legendi & cantandi diverfitas, infeandalum regularium fic inegularium emergat ' ne oftiorum apertio die ac node hac occafione fratres conturbet: ne per eofdem ®muloc aliqua in famia ip eos fubrepat : ut quiete ibidem omni potenti Deo ad laudem fic honorem S. apofto latus veftri & perfon® veftr® fempiternam renu merationem , dignum Deo famulatum exhibere valeant - Quid namque de paternitate veftra fperarem ? Ego ipfe peccator ex hoc veftro opere aliquid mifericordi® Dei me lucraturum confido . Eft & aliud quod paternitati veftr® volumus capitulum innotefeere : ut ficut primum mandaftis, falvis eorum tantum pr®bendis, pr®pofitur® & terrarum cuftodia canonicis regularibus remaneant. Quoniam ft exterioribus remanier int, omnia dilapidabunt fit fibi fubripient, & ad defedum vidualium, ut vel fic ordo periclitetur, forfitan crudeliter elaborabunt. Aliud quoque eft , quo in hoc ptincipio labor s fui filii veftri potiftimum indigent . Quemdam Rodulphutn ®mulantem fic derogantem eorum religioni mucrone B. Perri, ut convertatur , feriendo compefcatis , fic ne impunitate ejus aliorum emergat contumacia , ejus ftultittam reprimatis Conterat Dominus omnipotens omnem hoftem fub pedibus veftris . Nos autem fervitio veftro paratos, fic ecdefiam noftram, fed fic carirtunum filium veftrum Ludovicum regem Francorum, in opere Dei tam laboriofe negociantem, fandisorationibus veftris commeraiamus· rogantes, ut fi quid certum de eo audiftis, nobis infinuetis.Valeat in ®:ernum fanditas veftra , arnantiifimc pater fic Domine

XVI AD EUNDEM.

Refpondet ad precedentem **Sugerii** epiftolam.

Ensuivi f'rv"t ftrwrtan Dtl, Jiltiij filio Sugcrtj ebbeii .1. Dianii, faluim Ü tfnjUiktm btntàiÜimnn

Quoniam ad religioforum fpedat officium, ut religionem diligant fic defendant , fic eam diligenti ftndeant foliicitudinc propagare: diferetionem tuam in I>omino commendantes, pater

nat caritatis debito congaudemus, dc tibi gratias; referimus, quod in ecclefia fanâz Genovefz per tuum ftudium & laborem Deo grata religio ftatuta cfle dinofeitur, & per Dei gratiam confervatur. Verum, quia devotionis affirdus in bonis filiis, paternis exhortationibus ampliatur: diledionem tuam commonemus & exhortamur in Domino, quatinus fratribus przfatz ecclefiz, ficut bene cœpifti, diligenter afliftas · ut omnipotens Deus, qui bonz voluntatis eft auâor,' & r infpeâionis infpeftor, perfonam tuam in przienti placitis fibi bonis adornet, & eam in futuro, cum fandis, zternis gaudiis faciat congaudere, & nos folicttudincm tuam condignis gratiarum adionibus profequamur. Prarterea diledio tua omnimodis efficere ftudeat, ut thefaurus & in-B ftrumenta \ipfius ecclefiz, quz adhuc per tzeulares canonicos detinentur, abbati & fratribus in eadem ecclefia commorantibus aflâgnetur.

XVII. AD AUTISSIODORENSEM, & Suelîionenfem epifeopos, & abbatem Stigerium.

De eledione epifeopi Atrcbatenfis.

Eugenios epifeopus fervus fervorum Dti, venerabilibus fratribus H. Autifliodorenfi, G- Suejftonenfi, epifeopis, ÎT dileElo fitio fuo abbati S. Dionyfii Sagerio, Ja.'utem t? apoflolicam ber.edifiionem.

Dlledus films nofter L.Atrcbatenfis archidiaconus ad noftram przfentiam veniens, quod de filio noftro magiftro H. fadum eft longe aliter nobis & fratribus noftris expofuit, quamper Adamdcfocios ejus ipfius eccftfiæ canonicos fuerat nunciatum Significavit enim quod quidam Atrebatenfes canonici ipfum filium noftrum magiftrum H. in Atrebatenfem epifcopum contra iandorum patrum ftatuta poft appellationem, quz r.d nos eis przfentibus dc audientibus faâa eft, eiigere przfumpferunr. Ideoque per przfentia feripta vobis mandamus, quatinus utraque parte ante vefttam evocata przfentiam, allegationes hinc inde diligentius audiatis; dc fi hoc verum cfle conftiterit, eleâionem ipfam appellatione remota calfetis. Przterea quoniam, ficut ex relatione przdiâi filii noftri L. dc fociorum ejus accepimus, poft appellationem ad nos fadam funt luis redditibus fpoliati: nihilominus vobis przfentium audoritate mandamus, ut eis ablata cum integritate reftitui faciatis

Datum Pifis.

XVIII. AD DOMNUM ABBATEM SUGER.IUM.

De negotio ecclefiz S. Genovefz.

Eugenios epifeopus fervas fervorum Dti, dtlefiofilio Sugerio abbati faniti Diomfit, falutem a- poftoheam benediCtionem.

Uoniam ficut litterarum tuarum nobis infpe&a feries patefecit, nuntios dc litteras tuas ad noftram przfentiam in proximo es tranmiifurus, qui fandz Genovefz negotium nobis /plenius aperiant dc oftendant: tibi nunc per latotem przfentium non duximus refpondendum. Cum vero nuntii tui nobis ipfum negotium plenius intimâmes, noftro fe confpeâui przfentabunt: tunc quod faciendum fuerit audore Domino faciemus. Interim autem tua diledio dtligenter invigilet, ut quod jam Diu'na gratia, & tuo adjutorio, ex maxima parte perfecimus,deftrui nullatenus patiaris

XIX. AD EUNDEM.

De eodem ecclefiz S. Genovefz negotio.

Eugenios epifeopus fervus fervorum Dei, dtleflo filio Sugerio abbati S. D:on>fii, falutem & apSfta heam benedictionem.

NOtum fit diferetioni tuz, quod non ideo venerabilem fratrem noftrorum Hug.Autilfiodorenfem epifcopum tibi in denunciationem fententiz noftrz adjunximus, ut de te aliquatinus diffidere debeamus, cum przterita dc fortia fada futurz conftantiz exhibeant argumenta · fed ut fanâz Genovefz Izculares canonici in te fpecialiter invidiz caufas non habeant exercere, tibi jam diftum fratrem noftrum duximus adjungendum Tua itaque intereft, quatinus taliter in incoepto bono firmus exiftas, ut ficut religionis plantator videris, ita dc confcrvator ipfius debeas audore Domino judicari

XX. AD EUNDEM.

Ut Hugoni Vidorino expenfas ad Romanum iter largiatur · Et de negotio ecclefizS.Genovefz

Eugenios epifeopus fervm fervorum Dei, di.eCto filio Sugerio abbati, i. Dionrfii, fjlatem O apofiolieam benediihonem.

DE diledione tua plurimum confidentes, omnia quz portare confuevit caritas, imponere tibi nullatenus dubitamus. Quia ergo uilectus filius nofter Hugo canonicus S. Vicions ad nos rediturus eft: benivolcntiam tuam rogamus, quatinus ei equitaturam unam dc expenfas, quz pro ipfa dc ejus feflbre in reditu fibi lufficiant, largiaris; abbati ac fratribus fandz Genovefz ex noftra parte iniungas, ut de redditibus dccanatus, qui aftignari eildem fratribus debent, vigmDti quinque fibras Provinienfium, quas ad opus ecclefiz a cieditoribus fufcepifte dinofeitur^ eidem Hugoni reftituant. Przterea ducretioni tuz notum fieri volumus, quod pro eo ut caufz inimicitiarum fzculanum clericorum ejufdem ecclefiz contra te minuerentur, venerabilem Hugonem Autifliodorenfem epifcopum tibi adjunximus, ficut potuifti ex aliarum inipedione litterarum, quas tibi tranfmihmus, agnovifle

XXI. AD EUNDEMr

De Ludovici VII. regis Franc, reditu ex tranfmarinis regionibus.

E Eugenios epifeopus fervas fervorum Dei, dileClo filio Sugerio abbati S. Dionjfii, falutem dT apofiolieam benedtflionem.

BEnedidus Deus, qui non deferit fperantes in fe; fit de fua tnifericordia confidentes, mifericorditer confuevit liberare. Sicut enim pro certo accepimus, caritfimi filii noftri Ludovici illuftris regis Francorum poft innumeras tribulationum varietates mifertus, eum ad lucem dc tenebris revocavit, dc ad citeriores maris partes adduxit Cujus reditus, de quo paterno affeâu eramus foliciti, maximum nobis gaudium przflat.

flat, & in adverfitatibus, quas diu fuftinuimua, folatium prrbet. Tu ergo, ficut fidelis difecn. fator & prudens, negotia regni tibicommifiart-nliter Audeas percraâare. Iα proximo enim eft, ut palmam cui laboris conicquaris & premium. De cetero tui ftudii fit, ad occurfum regis cum fuis fidelibus te honorifice pr*parare. Dileftus filius nofter rex Sicilis fuis poftea litteris intimavit, fibi relatum fuifle, quod praefatus filius nofter rex Francis in regno tuo applicuiflet, & verius Siciliam tenderet, obviaturus regin® : putans eam ex partibus Barbarie illuc advenirte.

Datum Tufcuhni xviu. Kal. Septembris.

XXII. AD EUNDEM.

De' Gallici regni perturbatoribus.

Eep:o;m epifcaptu fervxi fervorxm Dei, diùilo fins Segerio abbati S. Dionxfii, falxtenotf apoftolicam beiudiiiioam.

Litteras, quas nobis mitifti, debita benignitate recepimus & fuper adverfitatibus & anguftiis, quas te pati fignificafti, paterno tibi af feftu compatimur. Et quoniam eas pro amore juftili* fic fidelitatis cariffimi filii noftri Ludovici illuftris Francorum regis, te iuftinere cognofcimus ipfas tanquam proprias reputamus. Ve. rumtamen non ignorat tua diferetio, quia omnes qui pie volunt in Chrifto vivere, & pacem diligunt, oportet a filiis hujus fieculi, fic ab his qui oderunt pacem, perfecutiones innumeres fulImere. Ipfe namque dominus nofter Jefes Chriftus, non ad gaudia mundi, fed ad partiones fic mortem pro nobis tolerandas defeendit. Ipfum itaque caput noftrum imitari debemus quia fi pro ipfo perfecntiones patimur, certi de promiffione ipfius, erimus in sterna retributione beati. Confortare igitur, carifiime fili, fic viriliter age, atque in Domino, qui tibi adjutor eft, fperans, non timeas quid tibi faciat homo. Salvator etenim nofter juxta promiftum fuum ufque in finem faeculi feos nullatenus derelinquet fit nos, juxta porrftattm nobis concedam ab ipfo opem tibi fic auxilium exhibere * curavimus Sicut enim ex litteris, quas fratribus noftris archicpifcopis fic epifcopis minimus, perpendere poteris: illos qui pacem regni perturbait, nifi refipuerint. excommunicari mandavimus: fit tant ipfis, quam comitibus, exhortando mandavimus, ut tibi fic aliis, quibus ivgni eft commiffa cuftodia, ad defenfionem ipfius viril.tcr auxiliando aftiftant Tui ergo ftudii iit, quatinus eofdem fratres archiepiicopos fic epifeopos conftituto termino in unum facias convenire: ut qu* pro utilitate regni agenda fuerint, auxiliante Domino compleantur.

Datum Tufculani, vui. Idus Julii.

XXIII. AD H. SENONENSEM ARCHIEPIS. EIUSQ.UB SUFFRAGANtOS. E

De eodem argumento.

Et^reiui epifeoptu ferves fervorem Dei, venerabilibes fratribes H. Sxeffitnenfi archiepifcopo, efitf qee fxffraganeis, falutem & apoftolicam bnediHueum.

Quanta devotione carirtimus filius nofter Ludovicus illuftris Francorum rex Hierofolymrtanum iter artumpferit, vos corporali prefenua cogtxmftis, fic maximam orbis partem nya latuit qui regnum fuum fub fanftz ecdefis ac noftra proteûtone reliquit; & tam nos, quam tos, ut illud a pravorum infertatione tueremur, fuppliciter exoravit. Accepimus aurem,quod quidam pacem regni diabolico inftindti perturbant, ipfumquc, poftpofita Dei & hominum reverentia, malittofe infeftant. non attendentes, quod idem rex pius tollens crucem fuam fccutus eft Chriftum, & relifta patria dc regno, ad loca ubi fteterunt pedes Domini, pro dcfcnfionc Chnftianz fidei feftinavit. Quod tanto gravius ferimus, quanto perfonam ejus propenfiori afieûu diligimus, ipfumque in remotis partibus devotius pro Dei Icrvitio demorari cognofcimus. Quia vero tam devoti fanftx ecclefic filii, & Chriftianirtimi principis auxilio deerte non portiunus, nec debemus: per prrfentia vobis feriptamandamus, quatinus in unum convenientes, perturbatores regni ad veftram prrfcntiam evocetis, ipfoft^ue diftride ac lolicite moneatis, ut ab infeftatione regni omnino defiftant: nullamque offenfionem hominibus domini regis inferre praefumant. Si autem veftris monitis obedire contempfcrint. tam in ipfos quam complices eorum, occafione remota, excommunicationisfententiam proferatis. Prrterea cum ab his, quibus eft cuftodia regni commifta, vel aliquo illorum fueritis moniti, tanquam pacis ac juftiti* amatores, pro fidelitate, quam eidem regno debetis, temperale eis auxilium przbeatis, eofque ad defenlionem ipfius modis omnibus adjuvetis.

Datum Tulculani, viu. Idus Julii.

XXIV. AD ABBATEM SUGER1UM.

Ut clericorum duorum excommunicatorum cautam ordine judiciaria definiat.

Eugtitim epifcopxt ferves fervorem Dei, dileilo filia Sepono Mati S. Dionjfii, falxtem & apoftah:.im benediiiimtm.

Filii noftri A. fit Her. clerici Mcldenfis ecclelir, nuper ad noftram prefcmiain venientes, quoniam fuper eo quod eis a Goslino itnponebatur jusjurandi religione firmaverunt, noftrum adimplere mandatum, cos a vinculo excommunicationis abfelvimus. Verum quia pars adverfa prxfons non aderat: in eorum caufa procedere, & certum aliquid diffinire ialva aequitate non potuimus. Ipfos itaque ad tu* diferetionis induftriam remittentes, per prxfentia feripta dileftioni tuz mandamus: quatinus utraque parte ante tuam przfentiam evocata, fi Goslintis juxta fcita canonum probare potuerit quod eis impofuit, caufam ipfam ordine judiciario diffinias. Si vero paedidus Goslinus in probatione defecerit, feptima manu fui orditus purgationem przdi&orum clericorum fufeipias: fic eos ab infamia, qu* ipfe imponebatur, fratribus conviants immunes oftendas, fir publice nuueies. Redditus vero ecclefi* qui przdido Goslino hacoccafionc ablati funt, facias ei cum integritate reftitui. Praeterea epifeopo fic canonicis Mcldenfis ecclefiz firmiter ex noftra parte praecipias, ut de ertero cum eodem Goslino pacem fic fraternam concordiam habeant. Quod ii non fecerint, fic clamor iode ad aures noftras devenait, diilimulare nqn poterimus quin eorum inobedicnliam animadverfione debita puniamus.

Datum TufcuJani, vn. Idus Novemb.

XXV. AD EUNDEM.

Ut de Gcerdotis cxcommunicati ab archidiacono cauia cognoicat: Je facerdoct* percudo* res excommunicet.

Ehgenitit epifeopus ferons ftrvorum Dti, diletlo film Sugerio ubbnti S. Dùngfii , jelutem èX upoftoltcam benediflioatm.

QUidam facerdo* R- ad noftram pratfentiam veniens, conqueftus eft quod S. Archidiaconus , quoniam denario* quos ab eo pro ecclefiu fibi tradita exigebat, ei tribuere noluit, de ecclefia cum expulit. Et quoniam fuper hoc eum ad noftram audientiam appellavit , idem archidiaconus fecit cum a parentibus fui* aufu facrilego verberari. Quia vero valde iniquumeft, ut in his, quibus in ecclefia Dei fuper alios poteftas judicandi conceditur, iniquitatis inveniatur judicium: tibi per faipta noftra mandamus, ut utroque ad tuam pneientiam evocato caufam ipfam diligenter inquiras, &juftiria comitante diffinias. Illos vero qui violentas manus in eumdem clericum injecerunt, excommunicato* publice dcnuncies, & excommunicationem tamdiu facias obfervari , donec fatisfsfturi veftro fe confpeftui repratfentent.

XXVI. AD H. ARCHIEPISCOPUM SENONENSEM.

De eodem argumento.

Eugtniut epifeopus frrvus fervorum Dti, diltlfe film nafiro urcbiepifcopo Semnetfi H., jjlxttm & opoflolicsm benedsifaouem.

QUidam facerdo» tuus Romam ad noftram prxlentiam veniens , conqueftus eft quod Stephanus archidiaconus'tuus, quoniam denarios quos ab eo pro ecdcfia fibi tradita exigebat , ei ttibuere noluit, de eadem ecclefi* eum expulerit. Et quoniam fuper hoc eum ad noftram audientiam appellavit, idem archidiaconus fecit eum a parentibus tuis auiu facrilego verberari. Quia vero valde iniquum eft, ut in his, quibus inecclefia Dei fuper alios poteftas judicandi conceditur, iniquitatis inveniatur judicium: dilefto filio noftro Sugerio abbati S. Dionyfii per feripta noftra mandamus, ut utroque ad fuamprxfemiam evocato, caufam ipfam diligenter inquirat , dc iuftitia comitante difiniat. Tu ergo eumdem archidiaconum ad ipfius abbatis vocatiunem ire , & quod inde judicaverit facias obiervarc . Poftinodum quoque eum ad vos fuper eifdem excoflibus refponiurum tranfmittas . Illos vero , qui violentas manus in eumdem clericum injecerunt, excommunicato* publice denuncies & excommunicationem tamdiu obfervari facias donec noftro fe confpedui fausfafturi reprzirntent.

XXVII. AD ABBATEM SUGERIUM.

Ecclefiaflic® alterius caufie judicem conftituit.

Ex&tniitf epifeopus ferons fervorum Dti, dileilofilio Sugtrio tbbtti S. Dionsfii, falutem &apoftohcom benedifiitoem.

PRo controverfia & difeordia, qu» inter Petrum prefentium latorem & Jozelinum Meidenfitm canonicum agitari dinofeimr , uterque noftro fe conlpedui prarfentavit . Primum quidem Jozelinus dicebat a predifto Petro injuriam & violentiam fibi fuifle illatam, & propter hoc eum ad noftram audientiam appeilaOie. Poft difceftum vero ipfius Jozelini a nobis, idem Petrus ad nos veniens, que de ipfo difta fuerant, omnino negabat. Quia igitur rei veritatem «d plenum fuper hoc cognofcrre non potuimus, catsfam ipfam diferetioni tux duximus remittendam. Per prstentia itaque feripta dileftiooi tu® mandamus, quatinus utraque parte ad tuampmfentiam evocata, eandem controverfiam diligenter audias: & fi adverfa pats jam di&umPetrum illatae violenti® reum non poterit manifefte probare, & Petrus innocentiam fuam convenienter oftenderit: ccclefiafticc eft moderationi conveniens, ut eum fua debeat innocentia liberare. Si vero impofit® culpa: immunern fe nequiverit comprobare , vel quomodo caufa proceflerit, hoc tui* nobis litteris guantocius intimabis

XXVIII. AD EUnBeM.

Ut thefaurum ecclefi® fanft® Genovcfi® pignori obligatum redimi faciat.

Etgcniut epifeopus fervus fervorum Dti, dileilo filio Sugtrio abbati S. Dionyfii , falutem & apofiolicam btsudiiliomm,

PRudentiam tuam latere non credimus, nobis plurimum efle moleftum, quod thefaurusecclefic fanet® Genovef® pignori eft obligatus . Quia vero nolumus, ut ecclefia ipfa aliqua negligentia vel contentione detrimentum exinde patiatur, aut ornamentis fuis, aliquorum nequitia vel verfutia fpolietur : per prauentia tibi feripta mandamus, quatinus ad locum ipfum accedas , f< rem diligenter inquirens , quidquid de eodem thefauro per fzculares obligatum eft, cx quo mutatio ecclefi® ad eorum pervenit notitiam , de proprio eos redimere cogas. Quod vero ante obligatum fuerat, de communi tam regularium , quam fscularium , prout quibufque competet, facias redimi : folicite attendens, ne aliquorum nequitia damnum in hoc ecclefia patiatur . Qui autem fuper hoc tibi rebellis extiterit , auftoritate noftra eum excommunicationi fubjicias.

Datum Romx apudS.Petrum, iv. Kal. Maji.

XXIX. AD EUNDEM.

De Ludovici regis confilio tranfinaribe expeditionis .

Eugenius epifeopus fervus fervorum Dei, dileftofilm Sugerio abbati S. Dionjfii , falutem & apafioücam btnediflioium.

IMmettfum pietatis opus , quod cariflimo filio noftro Ludovico illuftrt Francorum.regi Divina mifcricordia infpiravit, nos plurimum anxioreddit. Gravem namque Ghriftiaoi nominis jafturam, quam noftris temporibus ecclefia Dei fuftinuit, dc recentem adhuc effufionem *fanguinia* tantorum virorum ad memoriam revocantes, grandi timore concutimur , & mceror inconfolabilis renovatur. Ceterum devotio przdifti filii noftri & caritas divinitus infpirata, conceptum aliquantulum dolorem mitigat, &fpem nobis confolationis promittit. Sic igitur utrimque fufpenfos timor

cum fpe no· valde conturbat. Sed ne tantum opus A noftra occaGonc remaneat , prudenti* tu* per prxfentia krpta mandamus, quatinus jam difti filii noftri regis , ôc baronum atque aliorum regni iui animos diligenter ftudcas perfcrutari : fit fi ad tam arduum opus cos prompto· agnoveris , confilium & auxilium noftrum, quantum poterimus , & remiffionetn peccatorum , ficut in aliis litteris noftris continetur , fecurc promittas .· «c nos de conflantia eorum fic devotione fidet certiores effecit timore depofito vires eis fic auxilium quibus modis poterimus Divina favente mifrricordia tribuemus. Veftri autem ftudii fit, ut communicato fapientum confilio, quodnoftriauxilii ad hoc neceflarium fuerit, & qu* ecdefiafticx pc'fon* prater nominatas idonee vobis vi- B 1* fuerint, matura? nobis fignificare curetis, Datum Laterani, vti. Kalend. Maji.

XXX. AD EUNDEM,

Ü; caufam ccdefiafticam, de qua jam epitl.ij. «C 26. definiat.

Engemur ffifcoptu fartMH fervornm Dti, diledfo filio Sngeric abbati S. Dionyfii , fainttm & apoftolicam bemdiD/omm.

SAcerdos ille R. qui ad nos contra Stephanum Senonenfem archidiaeonum venerat , cum nuncio ejufdem archidiaconi nuper ad noftram prxfentiam rediit . Sed cum in caufa ipfa procedere ficut *ratio* exigit minime poflet , eum a querimonia fua ceflare praecepimus , fic praediâum archidicconum fuper objeftis fe canonico purgaturum tuo confpcûui mandavimus praefentandum. Per apoftolica itaque tibi feripta mandamus , quatenus eumdem archidiaeonum ad tuam prxlennam evoces iterum: & fi quinta manu fui ordinis fuper allatis criminibus fe poterit expurgare, iptum quoque ab impetitione prxfati prefbyteri ablolutum remittas . Datum Rome apud hnftum Petrum, vn. Kal. Julii.

XXXI. AD EUNDEM.

Ut monafterium B. Mcdardi a comite SueflSonenli prxgrsvatum adjuvet apud regem.

Eugmim tpijcopMf fervas fervorum Dei, dilecto fi'ho 5uferio Mati S. Dttnjfii , falutem tjiapoftoheam benrdiitionem. z

NOtiti* tux non extat incognitum, monafterium beati Medandi Sueflionenfis juris beati Petri exiftere, & ad defenfionem ejus, fic fan ftx Roman* ecclefix fpecialiter pertinere . Et quia idem monafterium ab Ivone comite Sueflur.cnfi, occafione pecunix , quam ab abbate ipliis loci exigit, ficut accepimus, plurimum pregravatnr , diferetioni tux per apoftolica Scripta E tc.jndo mandamur: quatinus pro reverentia beati Psi.-i zc noftra ipfuin abbatem & fratres ejus fimer hoc & alus, in quibus tuo indiguerint auxiho, juves, dc minuteness, & eorum erga regix dig.-.itatis excellentiam , cujus familiaritatis & cantilii talentum accepifle cognofceris, interceffor & adjutor exiftas, ut beati Petri & fedis ap^ftoicx majorent promerearis gratiam. Datum trans Tvbertm, v. Idus Mattii.

XXXII. AD EUNDEM.

De Orientali ecdefia : de pontificis & regis habito colloquio: de eccleua Compendieafi.

Engenim tpifeoptu ftrvnr fcrOorttm Dti, diltfh filia Sitgeno, abbati S. Dtaegfii, falntem Ü apoftolicam beâtdi&iaittm.

EX eo quod pro defeftu Orientalis ecdefi* attentam folicitudinem geris , gratum nobis eft , & ftodrum tu* devotionis in Domino collaudamus. Quoniam & cor noftrum exinde ingenti dolore turbatur , fic vehementer affligitur . Inde eft , quod petitioni tus , ÔC aliorum qui nobis fuper caufa ipfia fcripicrunt , quamvis graviflGmum nobis fuerit propter imbecillitatem pcribnc , in qua omnium voca domino favente concurrantur : aflènfum tamen denegare nequaquam potuimus : Monemus itaque dileftionem tuam , quatinus in tanto «C tam pncclaro ope* re, tanquam vir diferetu· & prudens , opem fic fludinm diligenter adhibeas . Praeterea dilationi tu* notum fieri volumus, quoniam cum filio noftro carKTuno Francorum *rege* Ludovico de ftatuenda religione in terra fibi a Deo cqpcefla colloquium viva voce habuimus, & monitis noftris benignum praebuit aflenfum . Quia ergo in Compendienfi ecdefia religionem propagari Domino auxiliante optamus, pnxfentium tibi aurorirare injungimus, ut ad hoc efficiendum , omnimoda diligentia & attento Audio elabores Tibi fiquidem & venerabili fratri noftro Noviomenfi epifeopo onus ipfum itnpofuimus. Datum Albani, xm. Kalendas Julii.

XXXIII. AD STEPHANUM REGEM ANGLORUM.

Ut Robertum Londin. epifeop. in gratiam fuam recipiat.

Eagtmm cpifctptu fervat fervorum Dti , dileih in C brtfio filio Stephana iUnftri regi atnglarum, faAden apoftolicam bnediUionent.

AD hoc fiipema providentia in ecdefia pontifices ordinavit, ut Chriftianus populus ab eis pafcua vir* reciperet, fic tam principes fxculares, quam inferioris conditionis homines , ipfis pontificibus , tanquam Chrifti vicariis, reverentiam exhiberent . Venerabilis fiquidem frater nofter Robertus London, epifeopus, tanquamvir fapiens fic honeftus, fic religionis amator, a nobilitate tua benigne traftandus eft, fic pro collars a Deo prudentia propenfius honorandus. Quia ergo, ficut in veritate comperimus, cum anime fux falute , ac fui ordinis periculo , fidelitate qu* ab eo requiritur, aftringt non poceft : volumus, fic ex paterno tibi affirftu conftilimus, quatenus prxdiftum fratrem noftrum luper hoc nullatenus inquietes, immo pro beati Petri fic noftra reverentia, eum in amorem fit gratiam tuam recipias. Cum autem illud juramentum prrftare non poffit, fufficiat diferetioni tu* , ut fimplici fit veraci verbo promittat , quod Ixfionem tibi vel terr* tu* non inferat . Vale. Datum Meldis, vi. KaL Julii.

XXXIV. AD MATH FL DEM ANGL.OR.UM REGINAM.

Ut virum fuum ad dile&ionem prxfati epifeopi hortetur.

SAlomone atteftante, didicimus, quod mulier fapiens xdificat domum : infipisas autem, conftrudam deftruet manibus. Gaudemus pro te, & devotionis ftudium in domino collaudamus : quoniam ficut religioforum relatione accepimus, timorem *Dei* prx oculis habens, operibus pietatis intendis, *& performs* ecclefiafticas & diligis fic honoras. Ut ergo de bono in melius infptrante Domino proficere valeas, nobilitatem tuam in B Domino rogimus, fic rogando monemus fic exhortamur in Domino: quatenus bonis initiis exitus meliores injungas, & venerabilem fratrem noilrum Robertum London, epifeopum, pro illius reverentia, qui cum olim dtves effet, pro nobis pauper heri voluit, attentius diligas & honores. Apud virum tuum, & dileAum filium noftrum Stephanum, infignem regem Anglorum efficere ftudeas, ut monitis, hortatu, & confilio tuo, ipfum in benignitatem & dtkâionem fuam iuleipiat, & pro beati Petri & noftra reverentia propentius habeat commendatum. Et quia, ficut veritate tefte attendimus, eum fine falutis *& fui* ordinis periculo, praefato filio noftro aftringi non pofle *i* volumus & paterno fibi & tibi affedu con- C tulimus, ut vobis lulficiat, veraci Ac fimplici verbo promiflionetn ab eo fufeipere, quod lxfionem vel detrimentum ei, vel terrae fux non inferat. Datum ut fupra.

XXXV. AD GUILLELMUM Nivernenlem comitem.

•tjl«, a ali. •■·« M····Ut Viaeliacenfes monachos dc burgenfes, pro facienda feu recipienda juftitia, viicliaco exire non compellat.

Eugeniet epifcopus fervus fervorxm Dei, Di.eft*ofiiio *Guillelmo Mvermtf comiti, fdutem ij opofalicope ieneiSionem. D

VEnerabilia loca, & religiofie perfonx, qux fuam ia Dei obfequio intentionem fixerunt, nullis debent gravaminibus conçut i, nullis mol11.is agitari. Accepimus autem, unde valde miramur, quod diiedos filios noftros, Pontium abbatem* fic fratres Viaeliaeenfis monafterii, atque >(forum burgenfes, contra privilegiorum apoftolicx ledis ftatuta, pro facienda teu recipienda jullitia extra Viteltacum exire compellas. Quod tanto gravius ferimus, quanto monafterium iplum ad fedem apoftolicam fpecialius pertinet, fic ad ejus defenfionem fit. patrocinium proprie fpe- _ ttare videtur. Te ergo indignum eft, fic ab in- e ‹l ultria catholicorum principum penitus alienum, ut facrofandx R. ecclefix ftatuta temere ab aliquo diffolvantur, cujus privilegia divinitus radicata evelli nullatenus poffunc. Per pnefentia feripta nobilitati tux mandamus, quatinus de extero, neque abbatem, neque monachos prxdiâi monafterii, five ipforum burgenfes, pro fiipradidis caufis extraVireliacumegredi cogas. Qpod fi monitis fic mandatis noftris obedire neglexeris.- aiftimulare non poterimus, quin B- Petri injuriam pro -noftri officii debito vindicemus.

XXXVI. AD EUNDEM.

Ut ceffet ab in&ftatiooe Vireliacenfium.

Ettgenim epifeo/ms ftrvm fervorum Dei, diiefih filio nobile viro Gttillelmo Mverneetf comiti, fellitem iS epofiolicom bemdichonem·

QUanta devotione pater tuus apoftolicx fedi Temper adhrferit, fic qux ad eam pertinere noverat, quam ftudiofe dilexerit, fic fovere ac nianutenere curaverit, notitiam tuam latere non debet. Propterca B. Petrus eum, dum vixit, honoravit, provexit, dcampliavit terris, atque circa finem hujus labentis vite in confortio fandorum virorum fufeeprum, celeratis ei regni crieftis janius, cum' fanetis agminibus in cterno palatio feliciter, ficut credimus, collocavit. Prxdeceffores etiam noftri ipfum affedione debita dilexerunt, ÔC in fuis necc&tatibus efficaciter adjuverunt. Nos quoque temporibus noftris perfonam fic domum tuam, ficut fpecialem B. Petri familiam, paterna benignitate dileximus, honoravimus: fic femper idipfum facere, dudoreDro, prreptamus, fi tu parentum veftigiis inhxrendo, matrem tuam fandam Romanam ecclefiam devotione amaveris, fit qux ad eam pertinent fovere ac manutere curaveris. Miramur autem qnod, ficut ex cooqueflione dileâi filii noftri Pontii Vizeliacenfis abbatis didicimus, antiquam libertatem ipfius monafterii, quod utique ad proprium jus B. Petri ab ipfo fundationis exordio y&ubitanter nofeitur pertinere, conaris infringere, fic novas confuetudines ac indebitas cxadiones eidem filio noftro abbati moliris imponere. Non confidcrans tantorum fic tam fandorum a-apoftolicorum anathematis fententiam, qux ficut in eorum privilegiis declaratur, in perturbatores ejufdem cwnobii promulgataeffe dinofeitur.Quia ergo locus ipie fiâb B. Petri tutela fic noftra de-, fenfione fpecialiter confiftcre cernitur, & diminuiionetn libertatis, feu immunitatis ipfiuspati nec poffumus, nec debemus ·· per prxfentia feripta nobilitati tux mandamus, quatinusipfum monafterium in fua libertate dimittas, fic ab infcftatiooe paedidi filii noftri Pontii ejufdem loci abbatis, pro R. Petri fic noftra reverentia, omn no abftineas. Quod fi ab impeti none tua ceffare nolueris, nos quantum equitatis jus exigit, tibi oderimus, fic in prxfentia diledi filii noftri I. apoftolicx fedis legati, qui per partes illas prxftaote Domino eft in proximo rediturus, memoratum filium noftrum Pontium abbatem iuper caufa ipfa tecum ftaread juftitiam volumus: vel fi forte idem kg»tus nimium, quod minime credimus, reditum fuum diftulerit, in confpedu venerabilium fratrum noftrorum S. * Remenfi*. archiepifcopi, G. * Lingonenfis epifeopi, atque · ꝗ.iiiImi csritfimi filii noftri B. * ClarxvaUcnln abbatis -, ' ·«·«<» idem negotium difeuti volumus, fic mediante juftitia ddnnin. Si vero neque hoc facere, neque ab infeftatiooe ipfius abbatis, fic fratrum inibi domino militantium, ceffare volueris ·· tolerare non poterimus, quin B. Petri patrimonium tueamur, fic ab indebita oppreÆone tua prefatum monafterium tam per nos quam per *bdüco* ccdefix liberemus.

EUGENII PAPÆ III. EPISTOLÆ.

XXXVII. AD LUDOVICUM Francorum regem.

De eodem argumento.

Fugenuu epfcopeu ferwu fervorem Dei , cnriffeeno in Chriflo filio Lttiovieo illttfiri Froncoreoee regi, faletietet & apoftolicam ieneeb^ionent.

SUmmum in regibus bonum eft juftitiam colere , Dei ecclefia* in fuo jure devotione debita cuftodire atque diligere, & in fiibjeâosnon linere quod poteftatis elt fieri, fed quod cquuin eft , cuftodiri. Monafterium Vizeliaccnfe quam proprie, quam fpecialiter a fu* fundationis exordio ad apoftolicam fedem pertineat , & quanta cura in fu* libertatis & immunitati* integritate a Romanis pontificibus , five regibus , & aliis principibus, eidem loco induite, ufque ad tempo!a noftra per ftudium de exaâam diligentiam prxdeceflbrum noftrorum , & parentum tuorum cuftoditum fit.· ejufdem loci ftatus incolumis evidenter oftendit, & tam vicini quam longe pofiti recognofeunt. Nunc autem nobilis vir G. * Nivernenfium comes a veftigii* parentum fuorum declinans, libertatem ipfius conatur infringere , & novas confuetudines atque indebitas exaftione* diledo filio noftro Pontio ejufdem loci abbati molitur imponere , non attendens anathematis fententiam qu* in perturbatores , feu infcftatores ejufdem coenobii , a tot dc tam fanâis pontificibus Romanis, ficut in eorum privilegiis decKratur, promulgata effe dinofeitur. Quia ergo locus ipfe, juri* B. Petri , & fub ejus tutela & noftra defenfione indubitanter confiftere cernitur, atque diminutionem ipfius juftiti* pati non poffumus, *nec* debemus : per apoftolica feripta nobilitati tu* mandamus , quatinus prcdiâum comitem ab inquietatione ipfius monafterii defiftere facias, & in fua libertate dimittere. Qyod fi ab impétitione fua ceflare nolnerit, nos quantum equitatis jus exigit ei offerimus, & in prxfentia uilefti filii noftri I. apoftolic* fedis legati , qui per parte* illas pnzftante Domino eft in proximo rediturus, memoratum filium noftrum Pontium abbatem fuper caufa ipfa ftare ad juftitiam volumus. Vel fi forte idem legatus nimium, quod minime credimus , reditum fuum diftulerit : in confpeâu venerabilium fratrum noftrorum S. * R-crnenG* archiepifcopi, G. * Lingonenfis epifeopi, atque cariifiini filii noftri B. * Clarxvallenfis abbatis , idem in negotium difeuti volumus , & mediante juftitia diffiniri. Si vero antediûus comes , neque hoc facere, neque ab infeftatione ipfius abbati»& fratrum inibi Deo militantium ceffare , noluerit : nobis neceflitas imminebit , ut beati Petri patrimonium tueamur, &. ab indebita oppreflione ipfius comitis , antefatum monafterium tam per nos , quam per fideles ecclefi* liberemus. Ideoque, qnoniam per excellentiorem ac devotiorem ecclefi* fidelem ac defenforem non poflumus : tu« induftric ftudium rogando attentius incitamus, ut ipfum comitem a tanta prefumptione firmiter revoces, & omnino prohibeas.

XXXVIII. AD EUNDEM

De eodem argumento.

Fugentur epifcopit ferveu fervorem Dei , cariffmo m Chrtjio filio Letdovico illnfIri Frencornm regi, feintent tf opoflolicofn lenede&ionetn.

PRo finceri amori* & paterne affeftionis prorogativa quam litteris & viva voce tibi frequenter oftendimu*, fi aliquando fuper aliquibus caufis ftrenuitatem tuam nos rogare contingat , noftr.it, inuno B. Petri preces in nobis debes attentius exaudire . Sed cum pro vexatione, quam Nivemenfium come* VIzeliacenfi monafterio contra Deum & omnem juftitiam prsfumptione tyrannica inferre dinofeitur, nobilitati tu* fcripferimus : poftmodum vehementius & atrocius quam antea ipfum monafterium opprefiit , afflixit , dc cum perfidis burgenfibus ipbus loci non deftitit impugnare, & proprium alodium & patrimonium ejufdem apoftolorum principis, licet in vanum , conatur auferre . Quare autem hoc contigerit , five quia juxta mandatum noftrum prcdiâum comitem a tanta prefumptione nolueris , five neglexeris cohibere, five idem comes commonitionem & poteftatis tu* dominium parvi penderit, ignoramus. Et quoniam tam Immoderatam nequitiam diflimulare impunitam non poflumus , nec debemus : nobilitati tu* per iterata feripta mandamus, atque attentius exoramus , quatinus antedidum comitem diftriâe commoneas , ut damna qu* memorato monafterio inrulifle dinofeitur, in integrum emendet, & locum ipfumin pace ac libertate fiia dimittat. Quod fi aliquam in eodem monafterio juftitiam fe habere confidit , no* quod juflum fuerit , ei faciemus poftmodum exhibere. Si vero in fua pertinacia induratus , hoc effedui mancipare contempferit : no* in perfonam ejus ac burgenfium de Vizeliaeo, excommunicationis fententiam fine appellationis remedio proferri praecepimus , & in tota terra ipfiu» praeter baptifterium puerorum, &morientium poenitentias, omnia Divina officia prohiberi . Quocirca prefentium autoritate mandamus, ut ex tunc ab eo tanquam ab excommunicato abftioeas : & burgenies ipfos ab omnibus feriis regni tui fub baono mopenitus prohibens, a quibufeumque inveniri potuerint , capi, & rebus fuis fpoliari , ficut perjuros & ecclefi» turbatores , juftiti* zelo praecipias.

XXXIX. AD EUNDEM.

PEr alia feripta nobilitati tuse mandavimus , quatinus Nivemenfem comitem ab infeftatione vizeliaccnfis ecclefi* , quae ad jus B. Petri fpecialiter pertinet , attentius cohiberes . Et ecce , quod line grandi mentis affliûione non dicimus , nefeimus an eum exinde magnificentia tua convenire neglexerit, an ipfe noluerit juflioni tu* parere. Poil quam nos propter hoc tibi noftra feripta tranfmifimus , idem comes durius eft eandem ecclefiam infecutus : & nunc per fe, r.unc per eos qui fub ejus ditione confiftunt , fratres inibi ad Dei fervitium commorantes dc terrere minis , & fatigare injuriis non defiftic . Sane omni noftra commonitione ceflante , tam illi , quam universfis ecclefiis , qu* in terra tibi a Deo commiflii confiftunt , deberes efle prefidio , &. a pravorum incurfibus, maxime autem eorum qui tuis praeceptionibus acquielcunt , eas ftudiefius defenfare. Nunc autem petitionibus & precibus noftris adhibitis , ecclefiam ipfam non videmus ab ejus inquietationibus liberatam Quocirca magnificentiam tuam apoftolicis litteris & precibus ammonemus: quatinus, ficu: de noftra dilediene confidis , ita eundem comitem ab infeftationc Vizeliaccnfis ecclefi* ac bonorum ejus diftrifte cohibeas , & homines fuos eum facias attentius commonere . Porro fi aliquid fibi ad. verfus ipfam ecclefiam, aut re* ejus credit jufte competere ; nos, ad quos provifio & regimen ecclefie

clefi* ejufdem fpecialiter pertinet , fi poftulave-A iit, equitate media per nos aut delegato» judices curabimus exhibere.

XL. AD HUGONEM ALTISSIODOREN.

& Godefridum Lingonen. epifeopos, de Bernardtun CUnevaU. abbatem.

De eodem argumento.

Ej^cniiu epifnptu ferma fervent» Dei, veneroiilibet firetviitu Herni Altiffioderenfi. AT G. Lmt***f. epifcopis, 0* cttrijfiteo fili· B. CUretvsdletfi M*tit fidtdem&epoftolttem bemdtâiomm.*

APoftolic* fedis amminiftratio, cui, licet im-B tneriti, defervimôs , facit nos univerfis ecclefiis debitore: & quemadmodum de earum pace Ac tranquillitate gaudemus, ita fi qui eas indebitis moleftiis Ac fatigationibus inquietant, paterno affréta dolemus ; At eis tam per nos ipfos , quam per fratres noftros benigne providere foliciti fumus. Accepimus autem, quod venerabile monafterium fané» Mari* de Vizeliaco filius nofter W. Nivernenfium comes contra juftitiam Ac antiquam confuetudinetn gravare contendat* cum dileftos filios noftros routtum abbatem Ac fratres ipfius loci , atque eorum burgenfes , extra villam Vizeliac. pro faciendis feu recipiendis juftitiis contra privilegiorum apoftolice fedis ftatuta *exire* conftringat. Quia ergomo-C nafterium ipfum , beati Petri juris eft , Ac fub fande Romane ecclefia patrocinio Ac defenfione confidit; in fua ei juftitia nec poflumus deeflê, nec debemus. Ideoque per prufentia feripta vobis mandamus , quatenus eundem comitem ex noftra parte diftridius commonere curetis, ut de crtero neque abbatem, neque monachos, neque burgenfes pro hujufinodi caufis pracdi&any'vtllam egredi cogat . Qpod fi facere attentaverit, diffimulare non poterimus, quin B. Petri injuriam diftridius ulciscamur.

XLI. AD ODONEM BUR.GUNDIÆ DUCEM.

De eodem argumento.

Eegeelet epifeoper fervet fervoret Dei, diltfto in Cbrifto filio eebili vin Odmi Bttrgendi* deci, feintent & epofalittm bemdietiatum.*

A D induftriam catholicorum principum fpeftare dignolcitur venerabilia Ac Deo dicata loca affrftione debita fovere, dc a pravorum hominum incurfibus defenfare . Vizeliacenfe monafterium beat* Mari* Magdalen* quam proprie, quam fpecialirer ad jus beati Petri pertineat, Ac quod a fu* fundationis exordio fub apoftolics fedis tutela commiffum fit, tara vicini quam longe pofit: recognofcunt. Ideoque de tua nobilitare plurimum confidentes , idem monafterium , Ac qu* ad ipfum pertinent , ftrenuitati tu* duximus attentius commendandum : per pnefentia icripta rogantes, quatinus locum ipfum devotionis intuitu diligas, protegas , Ac ab eorum infeftationibus, qui antiquam ejus libertatem nituntur infringere vel turbare, pro beati Petri Acnoftra reverentia minuteness Ac defendas . Idem feribimus Archimbaldo de Butbono , & comiti Theobaldo.

XLII. AD G. LINGONENSEM EpiSÇOPUM.

Ut Nivcrneniem comitem, nifi refipuerit, excommunicet.

*Ettgetmu epifeopeu fervtu fervorem Dei, l'eturMi feretri G. * leeguûenfi eptfeopo, fedntrm dj* ·pofiobtom betudi&ioeem.* · God<

SÆvitiam Ac tyrannidem , quam Nivemenfis comes in Vizeliacenfe monaflerium , Dei timore poftpofito, exercere nen veretur, tanto tibi plus notam effe credimus , quanto ei vicinior D efle dinofeeris. Quia ergo idem coenobium aprima fui fundatione proprium alodium ac patrimonium beati Petri efle dinofeitur: ipfius deftruftionem pati non poffumus , nec debemus . Et quia de religionis tua» prudentia valde confidimus , per pniêntia tibi feripta mandamus, quatinus pnedi&um comitem diftriâe fine longa dilatione convenias , ut damna quae ipfi monafterio intulit, in integrum reftituat , & locum ipfum in fua pace ac libertate dimittat . Quod fi infra triginta dies poft tuam commonitionem adimplere neglexerit : ad locum unde ad ipfius comitis notitiam pervenire poflit accedas , & congregatis reiigiofis dc prudentibus viris , acccnfis candelis in ecclefia, & perfonam ejus, atque perfidorum burgenfium de Vizeliaco autoritate noftra excommunicationis fententiam abfque appellationis remedio proferas: & in tota terra ejus, praeter baptifmum parvulorum , & poenitentiam morientium, omnia Divina officia prohibeas celebrari. Adjicientes, ut fententiam ipfam venerabilibus fratribus noftris archiepifcopis P*. Bituricenfi, fit H*. Senonenfi, Ac G*. Nivernenfi, & Hcnr. Eduenfi, & Henn Trecenfi, Ac A*. Ahiifiod. epifcopis , per tuas litteras ex parte noftra firmiter obfervandam denuncies I Nos fiquidem per alia eis feripta mandavimus, ut eandemfententiam poft tuam denuntiationem per fuas parochias inviolabiliter faciant obfervari . Litteras vero quas prrdiftis fratribus noftris Eduenfi, NiDvemenfi , Ac Autiflkxforcnfi mifimus , per tuos eis nuncios fadas pnefêntari. ·. p«t o J , a l»» o

XLIII. AD HUGONEM SENONENSEM

archiep. G*. Lingon. T*. Parifiacenfem Ac Hem*. Trecenfem epifeopos. ' O·4«*»4 ' Th"eb*t'5

Ut burgenfes Vizeliacenfes habeantur excommunicari .

Ettgenitu epifeoptts fer,1u ferventm , Dei venerabilibus feretribes noferif Heg. Senonenfi ertbicpifeopOf G. ZJeganienfi, T Peri/iac. & Hnr.Trtcerfi i epifeopit , feintem dT epoftolicam bentdiSionem.

E IMmoderatam prrfurrqtionem Ac intolerabilem contumaciam peifidorum burgenfium de Vizeliaco, qui violata fidelitate Ac juramento quod abbati Ac dominico fuo fecerant, eum de monafterio fuo aufu nefario ejicere, Ac locum ipfum . quod utique ab exordio lu* fundationis proprium beati Petri alodium effe dinofeitur ac patrimonium , nobis licet in vanum auferre conatur , fraternitatis veilr* notitiam latere non credimus. Ne igitur tam* pnefumptionis audacia impunita remaneat , Ac in pejus indifciplioatio perniciofa prorumpat : per prtdentia vobis feripta mandamus ,

mus, quatentisprxdiûosburgenfes, tanquam perjuros & proditores & excommunicato*, in nundinis fic mercatis vcftranun parochiarum recipi omnino prohibeatis : immo a quibufeumque parochianorum veftrorum inveniri potuerint, capi, & rebus fuis fpoliari praecipiatis. Datum Rome apud S. Petrum, xiv. Kal. Januarii.

XLIV. AD ODONEM DUCEM Burgundie, & Burgundos proceres.

Ejufdem argumenti.

Eugenius epifcopus fervus fervorum Dei, dileElisfiliit nobilibus viris Odoni duci Burgundii , Henr. comiti , alrcbimb. de Borbone, G. Comiti Cabilou. R. fratri ducis, R. comiti dt Jovimaco, G. dt Donzeio R. de Rubeomostte, D. de Lnsdaco , A. de monte regali , S. Cieecomiti Senon. 6 fiiiis eius. F. atque B. G. I^icecomiti Cafirslandoms , G. de firgiaco, Odon. dt Tylo, Httgoni dt monte S. Joannis , falutem 0* apoflolicam benedi· Starem.*

IMrnoderatam prasfumptionem, & intolerabilem contumaciam perfidorum burgenfium de Vizjliaco, qui violata fidelitate & juramentoquod abbati &. domino fuo fecerant , eum de monafterio *fuo* aufu nefario ejicere & locum ipfum, uuod utique ab exordio fuse fundationis beati Petri alodium ac patrimonium efle dinofeitur, nobis, licet in vanum, auferre conantur, nobilitatis veftrz notitiam latere non credimus . Quia eigo tante pratfumptioni audaciam potentes ac nobiles viri, qui eidem apoftclorum principi devoti exiftunt , impunitam tolerare nou debent : per przfentia feripta nobilitati veftrz mandamus, quatinus prrdiftos burger,fes , donec refipuerint, & condignam fatisfaâionem humiliter exhibuerint, ab omnibus feriis terre veftrz prorfus inhibeatis: immo quofeumque de ipfis , homines veftri invenerint, tanquam perjuros & proditores & excommunicatos capi , & rebus fuis fpoliari przcipiatis I Datum apud fandum Petrum, xiv. Kal. Januarii.

XLV. AD EDUENSEM EPISCOPUM.

Arguit quod Vizeliacenfi cirncbio fit infeftus.

Eugenimi epifcopus fervus favorum Dei, venerabili fratri Eduerji epifeopo, falutem & afoftoheam bcnediSionem.

APoftolicz fedis cieme ia fingulis ecclefiis & perlonis ecdefiafticis uam dignitatem & juftitiam fervare confuevit. Unde nos , quorum praecipue intereft ecclefiarum omnium curam gerere, pro Vizeliacenfi monafterio quod B. Petri juris exiftit , & fratribus religiofis ipfius loci , oportet efle folicitos ; pro quibus , ficut credimus, tibi feripta noftra tranfmifimus, ut eofdem *fratres* juxta officium tuum, & potentiam a Deo tibi conceflam, a pravorum hominum mcuifibus defeufarcs . Quo contra gravis ad nes querela pervenit, quod hominibus & ferventibus tuismonafterium ipfum multis modis infeftare permittit. Ipfi namque, ficut accepimus, equos & boves eorum per violentiam auferunt , & homines ipiorum cum rebus fuis & trotellis , & aliis rebus capiunt, & alia plurima damna & injurias jnferunt. Dux etiam Burguudiz frater tuus, ad fimilitudinem hoftium quibus pretium indicitur, cifdem fratribus a fe cuftodiri mandavit, & homines & res eorum apprehendi & detineri /uffit. Quia igitur unicuique volumus fua jurafervari, przfenti tibi annotatione mandamus,- quatinus prediâis fratribus ablata ab hominibus tu:s facias cum integritate reftittii, & de damnis, & illatis injuriis fatisfa&ionem congruam exhiberi . Si vero aliquam juftitiam contra ipfos te habere confidis , fuper pecuniaria caufa : in przfentia venerabilis fratris noftri Hugonis Altifliodorenfis epifeopi , quod juftum fuerit , poteris obtinere . Quocirca fi ab eodem fratre noftro fueris evocatus, ejus prefentiam adeas : & quod ipfe exinde inter vos judicaverit , fufeipias firmiter & obferves. Czterum fi de ftatu monafterii controverfia agitur, volumus eam in noftra prefentia pertraâari.

XLVI. AD DUCEM BUR.GUNDIÆ.

Ejufdem argumenti.

Eugenius epifcopus fervus fervorum Dei, dilefhjilio nobili viro duci Burgundii, falutem.

QUanto Divine difpofitionis clementia majora tibi conceflit, & te amplius in fublime provexit : tanto magis ecclefias & ecclefiallicas perfonas & pauperes Chrifti debes diligere , & eos attenta iolicitudine a pravorum hominum incurfibus defenfare. Sed , ficut accepimus, unde valde dolemus , contraria operaris . Diledos fiquidem filios noftros Viseliacenfis monafterii fratres duris vexationibus inquietas, & nomines eorum cum fuis rebus capi juffifti . Eofdem quoque fratres more hoftium per tuum nuntium diffidafti. Nos fiquidem de te talia minime fperabamus. Quia igitur hzc fieri io perniciem anime nue manifefte cognofcimus , & monafterio quod beati Petri /uris exiftit deefle non poflumus, nec debemus: per prrfentia tibi feripta mandamus, quatinus prrdiâis de damnis & illatis injuriis condigne fatisfacias, & de ertero eis nulla gravamina inferas , immo tanquam ecclefia; catholier devotus filius, & juftitiz amator, eifdem fratribus , & aliis religiofis viris, & ecclcfiafticis perfonis, in fuis neceflitatibusftudeasfubvenire . Si vero contra eofdem fratres aliquam qurftionem habere confidis : in pizfentia venerabilis fratris noftri Hugonis Altifliodorenfis epifeopi , quod juftitia didaverit poteris obtinere . Cum igitur ab eo fueris evocatus , ejus przfentiam adeas: & quod ipfe inter vos judicaverit , firmiter fufeipias & obferves . Verum fi noftris mandatis obedire contempferis, manus beati Petri in te procul dubio extendetur. Datum Signix JX. Kal. Novembris.

XLVII. AD HUGONEM ALTISSIODOR. EPISCOPUM.

De eodem argumento.

Eigenius epifcopus fervus fervorum Dei, venerabili fratri Hugoni epifeopo Altijjiodorei^fi, falutem.

VEnerabili fratri noflro Eduenfi epifeopo,qui per homines fuos, Vizcliacenfis monafterii fratribus multa mala dicitur intuliflê, per feripta noftra mandavimus , quatinus ablata fibi & ho minibus fuis faciat cum integritate reftitui , ÔC con-

condignam fatisfa&ionem de damni* & illatis injuriis exhiberi. Si vero aliquam jnftitiam contra eofdem fratres fuper pecuniaria caufa fc habere confidit, eumdem fratrem quod juftum eft in tua prxfentia volumus obtinere . Per prtafentia igitur feripta diferetioni tuae mandamus , quatinus fi agere voluerit, utratnque partem congruo loco & tempore ad tuam audientiam convoces , & caufa examinata fic cognita, inter cos media aequitate diffinias.

XLVIII. AD PONTIUM
Vizeliacenfcm abbatem.

De eodem argumento .

Eugenias epifeopus fervas fervorum Dei, diltHo filio Pontio Vizeliacenfi abbati , falutem iff apofiolieam bentdi&ianem.

QUid venerabili fratri noftro Eduenfi epifeopo , & nobili viro duci Burgundi* fratri eius, pro negotio veftro per feripta noftra majuftitiam pariter faciat. Interim vero ex his qux davimus, ex tranferipto litterarum poteris aperte videre. Si ergo prcdi&us epifeopus & dux voluerint te fuper pecuniaria caufa coram venerabili fratr* noftro Hugone Altiffiodorenfi epifeopo convenire ' cum b eo fuerit evocatus, ejus prxfentiam adeas, & quod ipfe inter vos conftituerit, audias dc obferves . Ceterum fi de ftatu monafterii epifeopus Eduenfis agere voluerit :C controverfiam ipfam in noftra prxfentia volumus agitari . Datum Signi* , ix. Kalend. Novembris.

XLIX. AD ODONEM DUCEM
BUR.GUNDIÆ.

A>guit quod infeftus fit ccclcfix Vizeliacenfi.

Odaai

*Eugenius epifeopus fervns fervorum Dei, diltflo filio O *. Burgundi* duci, falutem tf apofiolieam benedi&ionem.*

CUm omnis poteftas a Domino Deo fit, terreni principes, & populi mundiani redores Θ qua ad honorem Dei (peftare cognoverint , debent propenfius operari : quo contra adverfus perfonam tuam querelam accepimus . Significatum namque nobis eft, quod ecdefiam ianctz Manx Magdalene, & ejus homines inquietas multipliciter & infeftas . Quod tanto gravius ferimus , quanto perlonsm tuam propenuort carirare diligimus, & falutem tuam debitis afteftionibusprzoptamus. Ideoquc per prxlentia tibi feripta mandamus , quatinus memoratam ecdefiam, bt ejus homines infeftare de extero non prxfumas , ne iteratus clamor adnoftras aures debeat pervenire Datum Remis, m. Nonas Aprilis.

L. AD PONTIUM VIZELIACENSEM
ABBATEM.

De controverfia qux ipfi erat cum epifeopo Eduenfi.

Eugenius epifeopus fervas fervorum Dei, dsieitofilio Pontio 1'iuliae. abbati, falutem tf apofiolieam benedictionem.

VEniens ad prxlcntiam noftram venerabilis frater nofter Henricus Eduenfis epifeopus, adverfum te in confpeftu noftro & fratrum noiftorum , przfente quoque confratre tuo quem ad nos deftinaveras, fuam querelam depofuit : quod quxdam quae in monafterio tuo ecclefia fua ufque ad *hex tempora pacifice* habuit , ei *enntra* juftitiam auferre moliris, & viva voce refpondcris, quod pro eo penitus faceres. Qua igitur ad noftrum officium potifCmum fpeftat , fratrum fcandalade medio tollere, cuiquam fuam juftitiam confervere.- per prxfentia tibi feriptamandamus, quatinus proximis oâavis B. Martini, nifi forte cum eodem fratre noftro interim concordaverij, per te iplum, vel per fufficientes rcfponfales tuos, cum munimentis monafterii tui , maxime cum inftrumento fundatoris , ad noftram prxfentiam -venias fiiper his refpondereparatus. Nihilominus B quoque follicitudini tiuc mandamus , ut in prrfentia venerabilis fratris noftri Hug. Altifliodor. epifeopi de his qux tu & homines tui ei ab hominibus fuis injufte teneris, juftitiam facias : quoniam eidem fratri noftro Eduenfi epifeopo eodem modo prxeepimus , ut ex his qux homines fui tuis hominibus abftulerunt, in ejufdem przfentia juftitiam pariter faciat. Interim vero ex his qux S (fidet nullam fibi volumus moleftiam irrogari atom Ferentini vit. Kal. Martii.

LI. AD LINGONENSEM
EPISCOPUM, &c.

De eodem argumento.

Eugenius epifeopus fervat ferveram Dei, venerabili fratri G'l Lsngonen. epifeopo , iff dileftis filiis S'.Regniac. (ff P'.Trinore, abbatibus, jαiαtem (J apofiolieam benediilsonem.

• Colr("4» • Sir.hiao • r«<>·

CAufa qux inter venerabilem fratrum noftrum Henncum Eduenfem epife. & dileftum filium noftrum Pontium Vizeliac. abb. agitur, non potuit in prsefe itia noftra judicio terminari : quoniam idem frater noller quofdam fe telles habere dicebat, qui fenio vel languore confefti, fuam nobis prxfentiam nequeunt exhibere. Quia igitur de veftra piudentia valde confidimus, & per hoc caufam ipfam nolumus fine debito defraudari ; per przfentia vobis feripta mandamus , quatinus ab alterutra partium requifiti in unum convenientes , ad locum in quo telles fuam vobis prxfentiam exhibere valeant, accedatis.- & juramento ab eis fufeepto, quicquid fuper eadem cauia teftificati fuerint, in feripturz feriem fideliter redigatis: in feriptura redaftum, ac figiilorum veliiorum impreflione fignatum , cum ad cauiam jam diftus frater nofter redire voluerit , ad noftram prxfcntiam tranfmittatis. Forma vero juramenti hxc erit.- *Ego ille juro quoniam qutequid veritatis feio fupe> caufa , qua inter Hen. Eduenfem epifeopum , tff p. Vizeliacenfem abbatem agitur , vobis aperiam : falfitatem penitus reticebo* Datum Signix, iv. Kal. Februarii.

LU. AD HENR.ICUM EDUENSEM
EPISCOPUM.

Increpat quod infeftus fit Vizeliacenfi coenobio

Eugenius epifeopus fervas fervorum Dti, vtnerabiit fratri Henrico Eduenfi epifeopo , falutem iff apofiolieam benedifhonem.

QUod apoftolica benediâionis te participem facimus, non et tuis meritis, fed de apoftolicx fedis benignitate procedit. Sicutenimpro ccr-

certo nobis a compluribus fignificatum eft., omnes moleftuc atque vexatione», quas diledo filio noftro Pontio abbati Vuehaccnfes burgenfes ipfius vili® aufu nefario pndumpferunt, per inftinûum & incitationem tuam habuerunt exordium : **& eos in tanta nequitia contra Deum, & con**tra conuniffum tibi epifcopale officium , & animae tux falutem , fovere , ac manutenere non times. Dicetis namque quod & ctfdem burgenfibus excommunicatis communicare prxfumas , & ad Divina officia eos tu ipfe admittas, atque presbyteris tuis Divina vis officia celebrari permittas atque prxeipias. Quia ergo tam gravem dc immoderatum exceflum impunitum prxtennittere nec poflumus, nec debemus : per pnefentia tibi feripta mandamus, quatinus proxima beati Lucx feftivitate tam pro terminanda controverl'ia qux inter te & prxdiûum abbatem agitatur, Îjuam pro his, ad noftram prxfentiamoccafione epofita venias, fuper contrarieratibus, quas ipfi abbati diceris intulifle, nobis fufficienter refpondere paratus. Interim vero eidem abbati nullam perturbationem feu moleftiam quibuslibet modis inferre prxfumas ; folicite cavens, ut fupradi&orum excommunicatorum, vel interdictorum nullus a te, vel a tuis presbyteris ad Divina fufeipiattir officia , fed ad quemcumque locum parochix tux aliquis devenerit, donec prarfens fuerit, nullus ibi Divina officia pnefumat celebrare. Quod fi ftatuto termino ad nos venire neglexeris, aut hxc vel alia quz ad prxdiftorum vindiftam burgenfium a nobis feu fratribus noftris ftatuta funt prxfumpfitti, vel prtcfumpferis violare : pro certo cognofeas, & caufam ipfam proceftiun didantejuftitia recepturam, & te officii tui periculum incurfurum

Datum Laterani vr. Kal. Febr.

LIU. AD EDUENSEM EPISCOPUM.

£ngr>u«r epifeopus fervus fervorum Dei , Eduenfi epiicopo , falutem & apoftolicam benediflionem.

OPcra que de perfona tua , & his qui per omnia tuis prxeeptionibus acquiefcunt , poft diicefTum tuum a nobis ad noftram audientiam pervenerunt, fidem nobis faciunt illorum verbo**rum, qux,** dum apud nos moram faceres , de **ore** ruo audivimus proceffifle : quia fcilieet male**bas** ut Viteliacenfe Monafterium omnino dcftrueretur, quam tux non debeatjuffioni parere.Diledi fiquidem filii noftri Pontii abbatis ipfiuslo-ci nuper eft ad nos tranfmifta conquzftio : quod poftquam a fede apoftolica dilcefliftt, eum&commiffam fibi eeclefiam, tam per te, quam per tuos multiplicitet aggravafti, quolcumque potes in damnum & perturbationem cius accedis . Frater etiam tuus ad fuggeftionem tuam in eeclefiam & bona ejus damnabili prxfmnptioncgralTatur . Homines fiios de more orationis caufa ire ad monafterium noit permittit, homines monafterii capit & deprzdatur: & quidam eorum qui fub ipfius ditione coniiftunt , in tant® prxhimptionis audaciam prorumpunt, ut in rptus etiam monachos violentas manas injicere non dubitaverint . Przterea Ni.ernenfem comitem ita in ejuldem ecclefix perfecutionem diceris accendifle, ut fub tantorum cfcticuffione ventorum prsrfato filio noftro & ejus fratribus vix ibi quietis locus ad Divinum remaneat famulatum. Sane quiahxc tam gravia funt, ut nec impunita* debeant, nec irrequifita dimitti : cognitionem eorum venerabili fratri noftro GodcfridoLingonenfi epifeopo duximus committendam. Prxfentium itaque tibi autorita**te prxcipimus, quatinus cum ab eo fueris evocatus, prefentiam tuam ei exhibeas, inquifitioni ejus plenam rationem de his omnibus redituras. llios autem parochianos tuos , quos in aliquem monachorum , aut clericorum ipfius monafterii violentas manus injecifie conftiterit , congregato** cœtu ecclefix, publice candelisaccenfis, excommunicates annuncies, & donec pro tanto excefiu fatisfafturi apoftolico fe confpeftui cum tuis litteris reprxfentent, per totam tuam diœcefim ficut excommunicatos facias evitari. De extero tota folicitudine prxeave , ne antefato filio noftro aut ecclefix, aut ejus fratribus, five per te, vel fummrftam perfonam, aliquam moleftiam irrogare prxfumas . Alioquin tam in perfonam 3uam eeclefiam tuam autore Domino taliter vinicabimus , ut omnibus qui audierint apene detur intelligi quam grave fit ea velle per tyrannidem occupare , qux canonico tantum debeant alicui judicio provenire.

Datum Signix xit. Kal. Julii.

HV. AD EPISCOPUM LINGONENSEM.

Ut judicet de iis qui cum excommunicatif Uiuliacrqfibus communicarunt.

EX parte diledi filii noftri Pontii Viteliac- abbatis adverius archipresbyterumde Avalone, R.. de Domiciaco, & I. de Chora presbyteros, gravem querelam accepimus , quod excommunicatis hominibus dc Vizeliaco fcienter communicare, & Divina officia celebrare aulu temerario prxfumpferunt Qpia igitur tam gravem excelfum irrequifitum & impunitum prxtermittere uon debemus: per prxlentia tibi lcripta mandamus, quatinus caufam ipfam diligenter inquiras, & fi rem ita inveneris, prxdxftum jichipresbytenimic ***aliot presbyteros*** ab officiis fuis lufpenlos ad noftram prxlentiam mittas, litteras vero quasepifeopo Eduenfi mittimus, per tuum certum & Jecurum nuncium eidem facias prxlenrari

LV. A D * CLUNIACENSEM ABBAГ.

Ut abbati l· iztliaceufi exuli Silviniacenfe coenobium concedat.

IN maximis vexationibus dc anguftiis pofito diledo filio Pontio Vizeliac. abbati, carnali germano tuo, abfque hortatu & commonitione noftra fraterna debes compati caritate, & ejus exultationem benignis folatiis & opportunis debes confoiationibus relevare . Quocirca quoniam debitum caritatis officium exigit, ut fratres noftros tanquam nos ipfos in Domino diligamus, & eorum neceffitatibus fraterno provideamus aftedu per prxfentia tibi lcripta mandamus , quatenus Silviniacenfe coenobium, quoufque ipfa exaltatio ei duraverit, etiam pro beati Petri & noftri re serentia fibi concedas.

LVI. AD SENONENSEM AR.CH1EP1SCOPUM

Lt ju licet de controverfia qua eft inter epifcopum Auretianenfem, tj abbatem Uiuliacenjem.

Diledorum filiorum noftrorum Pontii abbatis & fratrum Vizdiac. monafterii adverfus venerabilem fratrem noftram Manaftém Aurelian

epi

epiftomun querelam accepimus, quod eis cedefiam fan&i Machuti, quam przdeceflbr fuus eis donavit, & fnipti fui automate firmavit, contra juftitiam auferat, flt per violentiam detineat occuparam. Quia ergo de tuz diferetionis prudentia valde confidimus ' per prxfentia feripta fraternitati tus mandamus, quatinus congruo loco flt tempore, utraque parte ante tuam przfentiam evocata, caufa ipfa diligenter audita Recognita, juftitia eam mediante diffinias.

Datum Ferentini vri. Kal. Februarii.

Muifh* LVII; AD M*. AURELI ANENSEM EPICOPUM.

Dr eodem argicmento.

Ex conqueftione dile&orum filiorum noftrorum Pontii abbatis flt fratrum Vizel. Monafterii nupèr accepimus, quod ecclefiamS.Machuti, quam He. pnedeceflbr tuus eis donavit, & feripti fui autoritate firmavit, contra juftitiam eis abftuleris, fle per violentiam detineas occupatam. Qiia ergo monafterium ipfum, B. Petri juris exiftit, fle in fua ei deetfe juftitia nonpoflurnus, nec debemus: per przfentia tibi feripta mandamus, quatinus fi eorum querimonia veritate innititur, aut ecclefiam ipfam memorato abbati fle fratribus ejus in pace reftituas, aut in prxfentia venerabilis fratri noftri Hu. Senonenfis archiepifcopi exinde juftitiam facias.

Datum Ferentini vu. Kal. Februarii.

LVIII. AD ABBATEM DE CHORA.

De decima quam ufurpevtrat in Ktziliac. deque pecunia quam mutuam acceperat.

Veniens ad nos dileftus filius nofter Pontius Vizeliacenfis abbas, contra te nobis conqueftus eft, quod quondam decimam fle parchialia jura vilis ipfius de Prifliaco per violentiam ei abftuleris, fle injufto detineas. Queftus eft etiam quod burgenfibus ejus G. fle V. de Vizeliaco pecuniam quam tibi mutuaftc dicuntur, eis contra rationem reftituere contradicas. Qtiia igitur omnibus in fua juftitia debitores exiftimiu; per przlentia tibi feripta mandamus, qua- $«pήι"ι tmus in przfentia diledi filii noftri S*. Riniaceniis abbatis fuper his dile&o filio noftro Vizeliacenfi abbati juftitiam facias. Cum ergo ab eodem filio tooftro Riniacenfi abbate, propter hoc fueris evocatus, ejus przfentiam adeas, fle qujd exinde inter vos judicaverit, fukipias, fle obferves

Datum Signiz v. Kal. Feb.

LIX. AD ABBATEM DE REGNIACO.

Judicem eum conflitua fuper controverfia de qua epiftola fuperwr.

Controverfiam quz inter filios noftros Pontium Vizeliac. fle G. de Chora abbates fuper decima fle parrochiali jure cujufdam villæ ipfius Vizeliac. abbatis, flt. quadam pecunia, quam idem abbas de Chori a quibufdam burgenfibus G. fle V. de Vizeliaco mutuo dicitur fuicepifiè, agitari dinofeirur, diferetioni'tuas audiendam terminandamque commifimus. Perprzfentia itaque feripta tibi mandamus, quatinus congruo loco flt tempore utramque partem ante tuam przfentiam evoces, dc rationibus utrinque diligenter auditis, fle plenarie cognitis caufam ipfam juftitia mediante decidas.

Datum Signiae v. Kal. Feb.

LX. AD I. COMITISSAM NIVERNENSEM.

Increpat quod infeftet eoi qui Huliacnm pergunt.

Guillelmus Comes bonz memoriz in przfcntia venerabilis fratris noftri Hugonis Altiifiod. fle dileâi filii noftri Bernardi abbatis ClarevaL dicitur promifiife, quod mercatores fic exteros Vizeliacum ire volentes, nequeipfe, neque fu* terr* homines prohiberent. Nunc vero, fieut dileâi filii noftri Pontii Vizeliacenfis abbatis relation? accepimus, ire illuc volentes perte, fle per tuos homines prohibes fle infcftas. Ideoque nobilitati tux per prxfentia icripta mandamus, quatinus inhumanitatem hanc tacere de retero non przfumas. Quod fi facere prxfumpfcris, timendum tibi eft ne indignationem omnipotentis Dei, beat* Mariz precibus, qu* multum dilexit Dominum, confequaris.

Datum Remis m. Non. Aprilis.

LXI. AD EBERHARDUM EP1SG &c. »< M",o. t'

Ut monachos reftituat in ecclefiam Heidenheimenfem pulfis inde clericis fzcularibus.

Eugeniut epifeopus fervus fervorum Dei { venerabili fratri Ebebardo Babberge^fi epifeopo, flT dileilo filio Adam obbati de Ebracb. Jointem & apofioheam benediiltnem.

Bonz memori* Gebehardus Eiftettenfis epifeopus, amore faerx religionis accenfus, in ecclefia de Heidenheim Deo acceptum dolens non exhiberi fervitium: fummotis inde pacifice clericis fzcularibus, religiolos fratres ftatuit ordinare · ita tamen, ut clerici fcculares ibidem eo tempore commorantes, habita exinde beneficii in vita fua tenerent; eis vero decedentibus, in ufus monachorum, fine cujufquam contradiftione integre devenirent,

Nunc autem, quod fine gravi mœrorc non dicimus quoniam eo bis temporalibus rebus adempto, & ad zternitatem Domino autore vocato» nondnm fuerant regulares fratres juxta propofitum ejus addu&i; Moguntinus archiepifcopus, & Etftettenfis epifeopus clericos izculare» aufu temerario reduxerunt. Quod fadum, quanta effet animadverfione pledendum, ii juftitiz rigorem exercere vellemus, caritas veftra liquido fatis & evidenter 'agnofeit. Quoniam ergo ad noftri fpedat pontificatus officium, que male fadafuntin irritum revocare, & de veftra prudentia valde confidimus: per apoftolica vobis feripta mandamus, quatenus fuper hoc vigilanti ftudio intendatis, & expulfis inde fzcularibus, ibi acceptam Deo religionem inftituere juxta votum preferipti epifeopi. Audeatis. Ira tamen, ut ilii, quibus ipfe beneficia in vita fua reliquit, quamvis eflenc ei juftitiz rigore privandi, quia tamen erga omnes oportet benignitatis manfuetudinem exerceri, a nobis ea fibi mifericorditer fentiant indulged. Ceteri vero, quos poft inftitutionem ejufdem epifeopi conflat illuc fuifte intrufos, fine cujufquam beneficii perceptione, velut invafores exinde propellantur Si autem vobis fuper hoc obedire contempferint: ia perfonas eorum, excommunicationis; in locum vero, autocratenoftra, interdidi fen-

fententiam promulgate Prrterea latorem przfentium Iliungum, qui fuper hoc debitam attentionem adhibuit, caritati veftne attentius commendamus · rogantes ut fuis opportunitatibusnoftrum fe apud vos przfidium invenire cognofcat, & taliter defenfionem veftram pro parte noftra obtineat, ut nec eum oporteat pii laboris & ftudii pernitere, nec alios, qui cognoverunt, avotofimili debeat pravotum timor & violentia cohibere.

LXII. AD HENRICUM MOGUNTINUM archieptlcopum.

De eodem argumento

£«<«:·<· epi'copift fervni fervorum Dti, venerabili Kcr.ri.o Moexntino archiepifcopo , fain-Ctm apoftolicam bentdifliontm .

QUcd in ecclefiam Heidenhetmenfem clericos reduxifti , & noftra id petis autoritate firmari , eo plurimum miramur atque dolemus que ex injunfto tibi pontificatus otficio, te vigilantius oportet religionem plantare, fovere ac confervere , & non eradicare, difpcrdere, &diflipare Bonz memoria: Gebehardus quondam Eyftettenfis epifcopus, facrz religionis igne fuccenfus, ideo pacifice clericos inde fxculares amovit , ut acceptam Deo religionem ibi cum virtute fanfti Spiritus reformaret . Quoniam vero morte przventus, tam fanftum & laudabile votum effeftui mancipare non potuit: deberet fraternitas tua , ut id compleretur elaborafle , non quorumlibet fuggeftionibus evacuare atque infringere pnefumpfifle. Proinde quia noftra intereflTe dinofcitur , quz male fafta funt , in irritum revocare ; bona vero propofita, apoftolorum principis autoritate , provenere: ideo venerabili fratri noftroEberhardo Babbergenfi epifeopo, & dilcfto filio noftro, Adam de Ebrach dedimus in mandatis : qualiter debeant vice noftraerrata corrigere, &quod laudabiliter fuit inceptum , debitz profecutioni mandare . Per przfentia itaque feripta fraternitati tur mandamus, quatenus eis fuper hoc faftonullomodo renitaris, fed fi auxilium tuumfuper aliquo exquifierint, eis, ficut apoftoliczledisgratiam conicrvaic defideras, largiaris.

LXIIL AD CLERUM ET POPULUM TORNACENSEM.

Epifeopum poftlimimo ecclefiz Tornacenfi reftitutum , a fe confccratum mittit

Engeniix epifccpus fervar fervorum Dti , dtltflijjfi. m:< filii· citro & populo Tomacerfi, falutrm iT apoftolicam ienediblunem.

TOrnacenfis ecclefia in proprii paftoris abfentia a longis retro temporibus plurimum laboravit: &, ficut multorum rcligiofonUn & fcrctorum virorum atteftatione cognovimus, tam animarum quam corporum damna plurima flegrav:a detrimenta fuftinuit Audivimus enim multa millia hominum in eodem epifeopatu , qui epifeopum nunquam viderunt : fed quali epifeopum non habentes, abfquc illa facri chrifmaris unftione , quam fideles conti a diaboli infidias pugnaturi per manus epifccporum fufcipinr.t, de prrfenti fzeulo migraverunt. Unde nos officii noftri debito , & multorum religioforum de pai tibus veftris crebris exhortationibus provocati , & caritatis zelo fiiccenfi, tantis malis cccu'rcre Dcmino atitorc decrevimus , atque fratrum noftrorum communicato confilio , dileftum Elium noftrutn Anfelxnum abbatem S. Vmcer.tii Latiduncniis , Spiritu* fandi gratia invocata , vobis in epifeopum confecravimus. Eundem itaque cum gratia ledis apeftolicz, & litterarum noftrarum profecutione ad iedem propriam remittentes, per apoftolica feripta univerfitatem veftram rogamus , monemus , atque praecipimus, quatenus ipfum reverenter li · fcipiatis, diligatis, & honoretis, eique tanquam proprio paftori & animarum vcftraium epiicopo obedientiam ac reverentiam humiliterexhibeati' No* autem illos qui occafione epifeopatus Tornacenfis fratri noftro S *. Noviomenfi epifeopo facramento vel fidelitate feu obediertia aftnftt funt, ab eadem fidelitate & juramento vel obedientia, apoftolica autoritate ablolvimu* : &"ïit pnrfato fratri noftro Amelmo epifeopoeadera fidelitate & obedientia teneantur, praecipimus. Sr quis autem ei rebellis & inobediens efleprrfumpferit : fententiam quam idem frater nofter epifcopus in eum canonice promulgaverit, nos autore Domino ratam habebimus

Data trans Tiberim Idibus Martii.

LXIV. AD LUDOVICUM VIi. REGEM FRANCORUM.

Confecratum a fe epifeopum Tornacenfem Anfelmum commendet.

Ettgemn.' tpifcoptu fervat fervorum Dti , cartffimo tn Chrifto filio Ladovtco ilinfiri Francorum regi, falnttm & apoftolicam bemdiUicnem.

OPortet nos pro hia qui noftro regimini difponenre Domino commifli funt follicitos effe, & de ipforum falute tanquam de noftra propria cogitare : in extremo namque examine , fi circa ipforum falutem négligentes fuerimus, reddituri fumus pro ipfis Domino rationem. Tornacenfis ecclefia, ficur te ignorare non credimus , a longis retro temporibus paftore proprio caruiffe dignofeitur . Unde ficut multorum retigioforutn & difcrerorum virorum veridica relatione cognovimus, prrter alia detrimenta, multamillia hominum ablque illa facri chrifinatis unitione , quam fideles contfa diaboli infidias pugnaturi pet manus epifeoporum fulcipiunt, de przienti fzculo migraverunt: & tam his, quam ahia diverfis modis, ram animorum quam corporum, m eodem epifeopatu, propter proprii paftorisabfentiam, damna plurima provenerunt . Ideoque & nobis, & ipfis providere volentes, tantis malis occurrere Domino autore decrevimus: atque dileftum filium noftrum Anfelmum S. Vincentii Laudunenfis abbatem , Spiritus fanfti gratia invocata , in Tornacenfem epifeopum confecravimus · quod ad magnum regni tibi a Deo convmi/Ti, & coronr iuz incrementum credimus proventurum . Monemus itaque nobilitatem tuam , <Jt exhortamur in Domino , ut nullius prava fuggeftio cor tuum fuper hoc moveat ·· fed quod pro tanta neceflitate , & tot millium hominum falute faftum eft , hilari vultu , & Izto animo fufeipias, & eundem epifeopum pro B- Petri & noftra reverentia › magnitudinis-tur confilio & auxilio juvare, & manutenere ftudeas. Quicquid enim honoris & beneficii a tua libcralitacc fibi exhibitum tuerit, nobis aferibimus.

Data tians Tiberim Idib. Martri

LXV

LXV. AD MOYSEM RAVENNATEM ARCHIEPISCOPUM.

De ipfius jure fuper confirmatione eleftionis Placentini epifcopi.

K, R.wi h t

E^genius epifcopus fervus fervornm Dei, venertbili frttri Majfi R.evemtts trcbteptfcopo, ftlutem & tpoflslictm beueis&ionrm.

QUia de fraternitatis tux devotione confidimus, ftatum noftrum tibi diximus intimandum. Nos fiquidem & fratres noftri, miferatione Divina incolumes fumus; & pofteuamconcilium de provinciis Cifalpinis auftore Domino celebravimus, per apoftolicam gratiam multorum B correftis exceftibus, & in eodem concilio, qux ad honorem Dei ftatuenda fuerant, conftituimus, ad Italiam redire difponimus. Cxterum dileftioni tux nec moleftum, nec volumus effe incognitum, quod Placentinx ecclefix eleftionem, faivo jure tuo auftoritate apoftolica confirmavimus: unde jam pridem per noftra feripta te duximus pnemonendum & id ipfum, & prx- mandatis * epiftolis, quatenus in proxima B. Lucx feftivitate, ut de illa controverfia plenius cognofcamus, cum tuis monumentis & rationibus, noftro te confpeftui reprxfentes. Placentini fiquidem, ficut nobis promifere, adprxfinitum terminum venient, noftris mandatis obtemperare parati. Afferebant fiquidem, quod C quandiu Placentina fuit deftituta paftore, nullus diet qui pro eadem ecclefia ftaret in caufa. Prxterea tam ipfa, quam tota civitas, innumera incurrebant detrimenta.

Data Remis iv. Kal. Aprilis.

LXVI AD EUNDEM.

Ut clefti Placentini epifcopi, ab ipfo & fuccefforibus confecrationem accipiant.

F.ugenius epifcopus fervus fervorum Dei, ver^rtbili frutri Mojfi Rtvewutt trcbtepsfcopo, ftlutem & apo/iolsctm benedsÎitnem.

DIlefti filii noftri Placentini canonici, obeunte venerabili fratre noftro Arduino bonx memorix epifcopo, dileftum filiumnoftrum Joannem abbatem de Golumba in patrem fibi & epifcopum elegerunt: & ut ipfa eleftio firmitatem auftoritatis noftrx munimine fortiretur, cumeffemus AltilTiodori, per nuncios fuos humiliter poft'Jarunt Nos vero Ravennati ecclefix tanquam fpeciali filix noftrx fuam juftitiam confervare volentes, eorum petitienes tunc non duximus admittendas. Poftmodum vero iidem filii noftri apud Treverim noftro fe confpeftui reprxfentantes: idipfum a nobis inftantius petierunt, afferentes poffeffiones epiicopatus & bona, nifi firmaretur eleftio, devaftari nimium, & confumi, & nullam efle perfonam qux tibi fuper hoc & Ravennati ecclefix refponderet, cum multas rationes dicerent fe habere pro quibus Placentini elefti, a Ravennate archiepifcopo confecrationem at -ipere non debebant. Nos itaque neceifitatibuj Placentinx ecclefix, paternx caritatis debito, profpicere cupientes, eleftionem ipfam in omnibus, faivo jure Ravennatisecclefix, confirmavimus: & ipfi Placentinx ecclefix per apoftolica feripta mandavimus, ut proxime praeterita S. Lucx feftivitate noftro fe confpeftui prxfcntarct, tibi rcfpondcrc, & qux juftitia diftaret exc- A qui prxparati. Cum autem apud Papiam pcrvenr^mus pnrfentibus dilefto Elio noftro clefto & clericis Placentinis, tu frater archiepiicope humiliter poftuhfti, ut inftrumenta & rationes Ravennatis ecclefix attentius audiremus, &ipfis canonicum Enem imponeremus. Nos veto eas ufque ad terminum utriquc parti praffixum audite diftulimus: & tam tibi quam alteri parti dedimus in mandatis, ut memorato termino omr.i oppofitione fepofita ad noftram pixfcntiam veniretis. Cum igitur praefixo termino idem clcftus, per fe aut per refponfales qui fufficienter rationem oftenderem ad noftram venire prxfentiara contempfiffet, privilegiis prxdeceftorum noftrorum felicis memorix Gelafii, Callifti, Honorii, & Innocentii Romanorum pontificum, & fcriptis eorum & noftris diligenter infpeftis, in quibus continebantur praecepta, ut memoratus frater nofter boor memoriae Arduinus Ravennati archiepifcopo tamquam Metropolitano fuo humiliter obediret, communicato fratrum noftrorum confilio judicavimus, ut Placentinus eleftus & illi qui ei fuccedent, a te, frater archiepifcope, & fucceftoribus tuis tanquam a fuis metropolitanis confecrationem fine contradiâione fufcipiant, & eis de extero fubjeftionem, obedientiam & reverentiam tanquam proprio metropolitano abfquemoleftia difficultatis exhibeant: falva in omuibus apoftolicx fedis auftoritate. Si quis autem hujus noftne definitionis paginam fciens, &c.

Ego Eugenius catholice ecclefix epifcopus.

Ego, &c.

Dat. Pifis, per manum Guidonis diac. card. & cancellarii iv. Idus Novemb. Indift. XII. Incarnationis Dominice anno MCLX. pontificatus vero domini Eugenii papx III. anno iv.

LXVII. AD EUNDEM.

Ut Placentium epifcopum benigne habeat.

Eugenius epifcopus fervus fervorum Dei, vestertbili fratri M. Revensuti trcbsrptfcopo, ftlutem ij upoftoUrum benedidionem.

QUod venerabilis frater nofter L. Placendus epifcopus pro fedis apoftoliex obedientiaft reftitutione Ravennatis ecclefix jmmenfis periculis fit expofitus, fraternitas tuaevidenter agnofcit. Dignum eft igitur, ut in anguftiis & vexationibus fixis, quas pro ecclefia tua fuftinere difnofeitur, fraternum ei folatium debeas exhibere. deoque per przfentia tibi feripta mandamus, monemus & exhortamur in Domino, ut eidem fratri noftro in fuis neceifitatibusdebita benignitate provideas, & charitatis vifcera fibi fraterna aperias: ne tu de nimia duritia reprehendi rationabiliter D debeas, & eum ad tuamobedientiamfehumiliaffe perniteat. Datum Signix v. Kal. Augufti.

LXVIII. AD SAMSONEM REMENSEM ARCHIEPISCOPUM.

«Lc.

Objurgat quod Francorum regem, contra jus archiepilc. Bituricenfis, in Bituricenfi civitate coronare prxfumpferit: ipfique propterea ufum pallii interdicit.

Eugenius epifcopus fervus fervorum Dei, vestertbili fratri Sanfoni Remeufi arcbiepifcopo, ftlutem fj apoftolicam benedsffionem.

QUantum fanfta Romana ecclefia, [noftrique prxdeccflores felicis recordationis, videlicet In-

innocentius, Cœleftinus, dc Lucius pro paceBt-A turicenfis ecclefix, dt venerabilis fratrisnoftriPerri ejuldem ecclefix archiepifcopi laboraveniat, umverius fere mundus cognovit, dc prudentiam fuam latere non debuit. Nunc autem cum per Dei gratiam, dceorundem prxdeceflbrumnoftronun ftttdium, ad portum quietis venificc: tu qui eidem fratri tuo congratulari debueras, varia vice in ipfius injuriam dc perturbationem auiu temerario prorupifti, dc cariflimum filium noftrum Ludovicum illuftrem Francorum regem coronare in Bituricenfi civitate contra appellationem ad fedem apoftolicam prxfumpfifti: (Xiod nec tu, nec aliquis prxdeceftonun tuorum teciffe dignoicitur: fed Bituricenfes archiepifcopi, Leodtgarius videlicet, Vulgrinus, dc Albericus booxmemorix ufque ad hxc tempora quiete dc pacifice obtinuifte nofcuntur. Nec profuit eidem archiepifeopo illud ultimum miferorum refugium, fedis apoftolicx videlicet appellatio, nec hoc etiam quod S. R. E. matrem fuam dc noftram prxfen:iam devotione debita vifitaverit, dc eadem die noltro confpeftui aftiftebat: immo ad majorem B. Petri dc noftrum contemptum, Bituricenfem ecdefiam a Divinis officiis interdiftam cum Goffeno Suefltonenfi epifcopo, dc aliis ecclefix tux fuftraganeis, abbatibus quoque dt multis aliis tux provincix, aufu facrilego invafifti, dc Divina ibidem officia celebrare, dc oblationes afportare temere prxfumpfifti. Statuto etiam appellationis termino, nec ipfe venifti, nec fuffictentcs rei-C ponfales qui pro ce refponderent, ad noftram prxfentiam deftinafti. In quo quanrum oBraderis, quantumque matris tux S. R. E. dignitati derogaveris, fi follicita confideratione penfaffes, nequaquam in tantam audaciam prorupiflês. Quanto etiam a matre tua S. R. E. ampliorem confecutus es dignitatem, tanto majorem ei honorem dc reverentiam te decuit exhibere. Nec hoc etiam reticendum duximus, quod idem frater nofter Petrus archiepifcopus a prxdeceftbre noftro felicis memoric papa Innocentio ad facros ordines in Romana ecclefia promotus eft, & ab Sfo ad Bituriceufis regimen ecclefix deftinatus.

nde fcire te volumus, quia ipfius dc commiffieri fibi a Domino ecclefix injurias non alienas; fedD proprias, dt tanquam nobis ipfis illatas deputamus. Quamvis, itaque pro tanto exceffu detam manifefto contemptu graviorem in te dt complices tuos ex rigore juftitix poffemus protulifte fententiam: ex manfuetudine tamen fedis apoftolicx debitam fententiam duximus differendam. Verum tamen ne tantum exceflum diftimulare dc quafi filentio prxterire videamur: communicato fratrum noftrorum confilio ufum pallii tibi interdicimus, per apoftolica tibi feriptamandantes atque prccipientes, quatenus infra dia xl. poftquam prxfentia fcripia fufeeperis, eafdem oblationes, dc prxeipue eofdetr cereos quos in eadem ecclefia recepifti, per idoneas de honeftas g perfonis ad ecdefiam Bituricenfem cum integritate remittas, & fuper ipfum altare manifefte, ficut manifefta fuit injuria, reftitui facias. De tanto vero B. Petri dc noftro contemptu, cum complicibus tuis, videlicet G. Sueflionenfi, A. Atrebatenfi, O. Belvacenfi, T. Ambienenfi, S. Silvaneftenfi, S. Noviomenfi, dc G. Catalaunenfi, epifeopis, Bartholomeo Laudenfi thefaurario, dc Bofone Rcmenfi, qui tibi in tanta prxfumptione aftiterunt, proximis B. Martini oftavis refponfurus dc fatisiafturus apoftolico te confpedtui repnefenta.

Datum Sutrii vit. Kal. Aprilis.

LXIX. AD PETRUMJBITURICENSEM ARCHIEPISCOPUM.

De primatu in provincias Btturiccnfan, dt Burdigalenfem.

gnieu tpifeoptu ftrotu firvoran Dti, vntrMi fratri P. Bituritttf arthitpifioft tjttfyn ftneforiitu ttanitt f^fittundu, n» prrptliuM ave ntrian.*

OFficii noftri nos hortatur auftontas,proecclefiarum ftatu paternam follicituoincm gerere, & earum quieti ac paci auxiliante Domino falubriter providere. Juftum namque eft ut dignitatem ecclefix vel perfonis apoftolicx fedis liberalitate concedam, nos quoque auftore Deo firmam & inviolabilem confervemus: Tuam ergo, frater in Chrifto cariffime Petre archiepifcope, devotionem circa nos, & circa fanftam Romanam ecdefiam, cujus Alius fpecialis es,fit in qua facros ordines fufcepiifc dignofeeris, attendentes, nobilem Bituricenfem ecdefiam, cui Deo auftore prxfida, B. Petri dc noftra proteftione fiifcipimus dc pnefentis feripti privilegio communimus. Pnefentis itaque privilegii pagina confirmamus, ut fuper duas provincias viddicet fuper ipfam Bituricenfem, dc fuper Burdigalenfem, primatum obtineas, ficut haftenus obtinuiffe dignofeeris. Ditrcefes vero illas qux intra eandem provinciam Bituricenfem fitx funt, in tua tuorumque fucceftorum poteftate ac fubjeftione perfiftcre conftituimus, videlicet Claromontetucm, Lcmovicenfem, Rutenfem, Albigenfem, Cadurcenfetn, dc Mimatenfem. Et ipfarum civitatum epifeopi ipfam Bituricenfem ecclefiam matrem dc magiftram recognofcant, atque tibi tuifque fucceflbribus tanquam proprio marropolitano obedientiam ac reverentiam humiliter exhibeant. Porro tibi tuifque fucceflbribus ufum pallii confirmamus. Atque ad majorem reverentiam per fupradiâas provincias vexillum Dominicx crucis ante vos deferri concedimus, ficut etiam antiqua prxdeceftbrum veftronun confuetudo obtinuit. Prxterea quafcumque poffefliones, quxcumque bona in prsfentiarum jufte dc canonice poflides aut in futurum, dcc. Obeunte vero te nunc ejufdem ecclefix arebtepiicopo, vel tuorum quolibet fucceflbrum, nullus ibi qualibet fubreptionis cftutia feu violentia prxponarur; nifi quem prxfatx ecclefix canonici fecundum Deum & ftatuta fedis apoftolicx canonice proviuerint eligendum. Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat eandem ecdefiam vel perfonam tuam temere perturbare dcc.

LXX. AD BERNARDUM SANTONENSEM EPISCOPUM.

Ut novam ecdefiam aedificari finat.

Ettgnim tpifiqntf [mm fervortmt Dti, dilt&o fratri Bernardo Smiotut^fi epifcopo› foliten Ü <tpoftoiicam hntdiSmtn.

VEniens ad prxfentiam noftram dileftus filius nofter Petrus Cluniacenfis abbas, fuanobis infinuatione oftendit quod quia ecclefia S. Ma* rie de Rochella, que juris fui monafterii effe dignofeitur, hominum multitudinem, que inibi ad habitandum noviter venit, capere minime po› teft, aliam ecdefiam infra ejus parochiam xdifica-

Ecart defideret: (X in hoc, favoris noftri allen- fum humiliter imploravit. Quia ergo, ficut injufta pofcentibus nullus eft tribuendus effetius, fic juna petentium votis benigna debemus aflenfione concurrere; fraternitatis tuz caritati per przfentia (cripta mandando przcipimus, quatinus infra terminos parochiz przdiftz ecclefiz, memorato filio noftro abbati, novam ecclefiam zdificare przcipimus, nullo modo perturbes.

Data Signz x. Kal. Martii. Hoc autem fidum eft anno ab Incarnar. Domit^MCun.

LXXI. AD CISTERCIENSES.

Confirmatio confliturionum.

fagruar ***epifeopus fervas fervornm Dei, diltlhi filiis Gotkomo Cifiercieafi, ae interis fratribus ac monaebis tnm prafentitus juam futuris regularent vitam Ciflertitifit ordinis flatato profejfis, in perpetuum.***

SAerofanda Romana ecdefia fic in B. Petro apoftolorum principe a Domino promi(Tionem obtinnit, auod univertalis ecclefizfundamentum exifteret: « przccprum accepit, utChriftianzfidei piofeflores, in fide, religione, omnique fanftimonia confirmaret. Itaque univerfarum ecclefiarum profeftibus iblicitam fe femper exhibuit, & de inftituendo, confervendo, & provehendo in omnibus ecdefiis cultu facrz religionis fuit omni tempore ftudiofa: ut & ab ea, ficut a fonte, ad univerfos ecclefiz filios fit religio derivata, & quod ab aliis qui fpiritus primitias acceperunt religiofe ac falubriter inftitutum eft, fer eandem, immutabilem acceperit firmitatem. nde eft, ddeâi in Domino filii, quod laerae religionis veftrz opinione, tanquam odore agri pleni cui benedixit Dominus, provocati, religiofis poftulationibus veftris benignum impertimur aflênfutn, & regulares inftitutiones veftras auftoricare apoftolica confirmamus. In quibusfubcertis capitulis, quz inferius annexa funt decrevimus exprimenda

Statuiftis equidem inter vos, ne in alicujus antiftitis dicecefi ordinis veftri abbatia fundetur, donec ipfe antiftes decretum, quod inter cedefias ordinis veftri ad cuftodiam difciplinz firmatum eft, ratum fe habere promittat. Et ut in omnibus monafteriis de ordine veftro ficut in Ciftercienfi ecdefia B. Benediâi regula perpetuis temporibus obfenetur. & in leâionem ipfius nullus ordinis veftri profeifor przter fimplicem & communem intelligentiam quemlibet alium fenfum inducat, fed uniformiter & ficut quzque diffinit» nofcuntur, intdligatur ab omnibus & inviolabiliter oblervetur. Eafdemque penitus obfervantias, eumdem cantum, & eofdem libros, qui ad officium ecclefiafticum pertinent, per univerfas ecclefias veftri ordinis teneatis. Nec aliqua omnino ecdefia, vel perfona ordinis veftri, adverfus communia ipfius ordinis inftituta, privilegium a quolibet poftulare audeat, vel obtentum quomodolibet retinere.

Ordinatum eft etiam inter vos, ut omnes abbates de otdine veftro fingulis annis ad generale capitulum Giftereicnfe omni poftpofita occaGone conveniant.- illis folis exceptis, quos a labore viz infirmitas corporis retardaverit. Qui tamen idoneum nuncium delegare debebunt, per quemneceifitas remorationis illorum valent capitulo nuntiari. Et illis item exceptis, qui in remotioribus panibus habitantes, fine gravi & evidenti difficultates fe nequiverint capitulo przfentare. Qui nimirum eo termino venient qui eis in Ipfo fterit capitulo couftitutus. Prztcrea fi aliqua controverfia inter quoslibet abbates de ordine veftro emerferit, vel de aliquo illorum tam gravis culpa fuerit propalata ut fufpenfiônem vel depolitionem etiam mereatur; quicquid inde a capitulo fuerit canonice definitum, fine retractatione aliqua oblervetur. Perionam autem de aliquo ordine nulla ecclefiarum veflrarum fibi eligat in paftorem: prout nec veftri ordinis aliquam monafteriis aliis ftatuiftis ordinari polle abbatem*

Hzc nimirum, dileâifiimi filii, de multis inftitutionibus ordinis veftri excerpfimus, & propriis curavimus capitulis defignare. Quia vero lingula quz ad religionis proteftum, & animarum falutem, regulariter ordinaftis, przfcnti abbreviationi nequiverunt anneâi: nos cum his quz przfcripta funt, omnia quz continentur in charta veftra, quz appellatur caritatis, & quzeumque inter vos religionis intuitu regulariter ftatuiftis, auâoritate apoftolica roboramus; & vobis veftrifque fucceflbribus, & omnibus qui ordinem veftrum profeffi fuerint, inviolabiliter perpetuis temporibus decernimus obfervanda.

De cztero, quia propofitum firmum habetis habitationis veftrz loca extra converfationem fzcularium eligendi.* grangias veftras ficut & atria ecclefiarum a pravorum incurfu ac violentia liberas & quietas fore (latuimus, & ut nullus ibi hominem capere, fpolisre, verberare, aut rapinam exercere przfumat, in virtute Spiritus fan. ili inhibemus. Sancientes etiam, ut propter communia interdifta terrarum, nulla ecclefiarum veftrarum a Divinis compellatur officiis abftinere, fed liceat omnibus de ordine veftro, excommunicatis & interdiftis ejeâis, claufis januis, fummifta voce fratribus fuis Divina celebrare folemnia. Interdicimus item, ne aliqua omnino perfona fratres ordinis veftri audeat ad fzcularia judicia provocare: fed fi quifquam fibi adverfus cos aliquid crediderit de jure competere, fubecclefiaftici judicis examine experiendi habeat facultatem. Decernimus ergo, ut nulli aliquando liceat his quz in hac pagina ex auâoritate apoftolorum principis confirmata & conftituta funt, aufu temerario contraire, ac noftrz hujus fanftionis vigorem aliqua przfumptione infringere. Si quis autem, dcc.

Ego Eugenius catholicz ecclefiz epifc. fubfc. Ego &c.

Datum Signiz, per manum Bofonis S. R. E. feriptoris Kal. Aug. Ind. xv. Incarn. Dominiez ann. mclii. pontificatus vero D. Eugenii papz III. ann. vtit.

LXXII. AD JOANNEM TOLETANUM ARCHIEPISCOPUM.

Confirmat primatum Toletanum.

Euteniut epifeopus fervas ferveram Dti, venerabili fratri Joanni Trietano artbitpifcope, «jw/fw fur* cefieribas canonice fubfliitundis in perpetuam.

POteftatem ligandi atque abfolvendi in corio & in terra, B. Petro, ejufque fucceflbribus, auftore Domino, principaliter traditam, illisecclefia verbis.agnofcit, quibus Petrum eft idem Dominus allocutus: ***ligaverit fuper auut terram, erant ligata & in retiis, tf fmeetmtftt feiverit fuper terrant, erant friate tf m caltt.*** **Ipfi quoque & proprie firmatio,** dc alienae fidei

COO»

confirmatio ah eodem Deo paratur, cum ad eum dkitur: Jbgavr *pn t, Pttrt, at* «m deficiar *fiât» taa,* d* r« atifawuda *OMttrfiir ca^iraa» frtirti t»-* Oportet ergo nos, qui licet indigni B. Petri refidemus in loco, prout Divina nobis dementia fare ft pofle donaverit, prava corrigere, refta firmare, & in omni ecdefia fic ad aeterni arbitrium judicis difponenda difponere, ut de vultu ejus judicium noftrum prodeat, & oculi noftri videant aequitatem.

tt. Tuis itaque, dilcfte in Chrifto frater Joannes archiepifcope, juftis poftulationibus gratum impertimur aflenfum, ft predeccflixum noftrorum Honorii, Lucii, Romanorum pontificum felicis memori* veftigiis inhaerentes: per prefentis privilegii paginam fedis apoftolic* audoritate ftatuimus, ut per univerfa Hifpaniarum regna primatus obtineas dignitatem. Pallio itaque a fede apoftolica tu* caritati concedo in Miflârum celebrationibus, ut debebis tantum in prscipuisfeftivitatibus: tribus videlicet diebus in natali Domini, in Epiphania, Hypapanton *, cerna Domini, fabbato fando, tribus diebus in Pafcha, in Afcenfione, Pentecoftt; in folemnitatilxis B. Mari*, S. quoque Michaelis, & S. Joannis Bap-iftz, in omnibus nataliiiis apoftolorum, & comm martyrum quorum pignora in veftraecclefia requiefeunt; S. quoque Martini ft Idelphonfi confertorum, & omnium commemoratione fanftorum: in confecrationibus ccclefiarum, epifeoporum, & clericorum; in annuo confecrationis tu* die, & in natali etiam SS. Ifidori ft Leandri.

H»p·P»·ı·

Primatem te univerfi prefules Hifpaniarum refpicient, ft ad te, fi quid inter eosqu*ftionedignum exortum fuerit, referent: falva tamen in omnibus fedis apoftolic* auftoritate. Sane Toletanam ecclefiam prefentis privilegii ftabilitate munimus, Complutenfem ei parochiam cum terminis fuis, nec non ecclefias omnes, quas jure proprio antiquitus poflediffe cognofcitur, confirmantes: epifcopales preterea fedes, Oxomam, Seroviam, Saguntum, Palentiam, eidem Toletane ecdefic tanquam Metropoli fubditas efle decernimus. Reliquas vero, qu* antiquis temporibus ei fubjacebanr, cum Dominus omnipotens Chriftianorum reftituerit poteftati, fu* dignatione mif.Ticordi*, ad caput proprium referendas decreti hujus auftoritate fancimus. Porro illarum diœcefes *civitatum,* qu* *Sarraccnis invadentibus* mctropolitanos proprios amiferunt, eo tenore veftre fubjicimus ditioni: ut quoad fine propriis extiterint metropolitanis, tibi ut proprio debeant fubjacere. Si qu* aurem metropoles in ftatum fuerint proprium reftirutc, fuo queque dicecefis metropoiitano reflituatur: ut fub proprii regimine paftoris fuper Divini collatione beneficii glorietur. Si qua igitur in futurum ecclefiaftica fiecularifve perfona, &c.

Datum Rome apud S. Petrum per manus S. R. E. feriptoris, Id. Febr. Indift. a. Incarnat. Dominicc anno mclii. pontificatus vero domni Eugenii III. pap* anno viii.

LXXIII. AD JOANNEM BRACARENSEM ARCH1EP1SCOPUM.

tr *Tei rt ni t m pri eut aaa agnaf at.*

Praedeceflbr nofter felicis memoriae papa Lucius viva voce tibi przcepit, ut venerabili fratri noftro R.Toletano archiepifcopo, tanquam primati tuo, debitam obedientiam exhiberes: aut fi qu* contra hoc munimenta haberes, vel privilegia, preterits Refurreâione cum ipfis apoftolicotuo cooipeftui pnefentares, ft ejufdem archiepifcopi nuntits de tua juftitia refpooderes. Tu veto tanquam diffidens de juftitia, nee veuifti, nec excufationem rationabilem pnstcndifti· Quia igitur in fedc juftitia pofiti, fingulis ecclefiis ft ccdcfiafticis periods fua jura illibata fervarenos convenit: per apoftolica tibi feripta mandamus atque praecipimus, quatenus eidem archiepifcopo, tanquam primati tuo, canonicam obedientiamflt debitam reverentiam exhibeas. Quod fi infra tres menfes poft harum acceptionem litterarum adimplere cootempferis, ex tunc ab epifcopali officio

Datum Viterbii vu. Idua Maji.

LXXIV. AD A. * HISPANIARUM REGEM. - Aii»,r.

priHuthuH confirmat.

IN paftorum fpecula, difponentcDomino,conftituti, catholicos principes & reges terrarum, maxime illos, qui B. Petro, ejufque S. R. E. fideliter adhzrere nofcuntur, paterna debemus affeftione diligere, & fuam eis juftitiam *ex* injunfto nobis officio confervare. Neque enim de te» reverendiifime in Domino fili, nobis fuit quandoque voluntas, ut honorem vel dignitatem tuam, feu juftitiam regni tibi a Domino commtf-I> minuere in aliquo deberemus: precioue cum tempore anteccflorum noftrorum & noftrc iro'» te obedienrem apoftolic* fedi fiufte noverimus & devotum. Quod utique attendentes, petitiones ruas pro expeditione contra infidelium tyrannidem facienda, libenter admifimus: & ad hocipfum faciendum in pofterum cum honore Domini paterne fumus caritatis debito préparait. Dignum eft igitur de cetero, ut a querimonia tua defiftas: in eo videlicet quod a Porrugalenfium duce nos aliquid recepiflê vel ei etiam conceflifle, quorum nefeimus perfuafionibus opinatus es, unde jura regni tui debeant imminui, vel auferri, vel perpetuo injuria irrogari. Nos fiquidem amorem, & devotionem avi tui recolende memorie Adelfonfi, celeberrimi tunc temporis in Hifoaniarum partibus regis, erga Romanam ecclefiam, noftris oculis proponentes, 6c pro viftoria contra inimicos Chriftiane fidei tibi a Domino Deo Sibaoth mifericorditer preftita plurimum exul» tantes in Domino.* fpirituali tibi finccritate dilectionis aftringimur; & ad providendum regie ferenirati tue ac tuis heredibus, in quibus fecundum Dominum poflumus, propenfius animamur. Preterea, ut Bracarenfts epifeopus & ejusfuftraganei, Toletano archiepifcopo tanquam fuo primati obediant, fande a predecefloribus noftris mandatum eft' ita & nos per feripta noftra mandavimus, & volumus obfervari: qui nimirum pro eo quod eidem Toletano in hoc non obiequicur, fufpenfionis tenetur fententia irrodatus. Tua itaque inrereft fic in B. Petri obfequio & devotione perfiftere, atque ad fubjugandas barbaras nationes cum Domini auxilio laborare, ita & ecclefias & ecclefiafticas pertonas venerari dc diligere: ut in aftionibus ruis ille, per quem reges regnant, abundantius honoretur, ft mater tua S. R. L· de tanto filio & de tam catholico principe amplius gaudeat & exulter.

Ad hac nobilitati tue notum fieri volumus» quod Caurienfem epifeopum nobifeum duximus retinendum, tum quia in ecclefia, quae libi commifla eft, gravi inopia, fiait accepimus, premebatur, & officium fuum ibi exercere utiliter non

poterat: tum quia confidimus quod munificentia A tua fuis dÂzat neceflíratibos honeftius providere.

K*f· ··»·· Ad indicium autem bone voluntatis dc gratiz noftrz circa te, rofam auream, quam in lignum partionis de refurreâionû Jefu Chrifti Domini noftri, Dominica, qua cantatur *letare Jernfalem,* lingulis annis Romanus portare pontifex confuevit, ferenitati tuae per venerabilem fratrem noftrum P. Segovienfem epifeopum providimus tranfmittendam: ut ejufdem rows memoria incitatus, ea que défunt partionum Chrifti in corpore tuo complere cum Domini auxilio fatagas; flt ipfius iolatiante clementia debeas ad refurreâionis gloriam pervenire. Quia vero epifeopos dc abbates regni tui ad vocationem noftram, tanquam devotus dc humilis filius, Remenfi inrererte conci-B lio voluifti · benevolentis tue gratias exhibentes, precum tuarum confideratione devi&i, eos, qui non vqperunt, a fufpenfionis fententia relaxamus

Datum in territorio Lingonenfi v. Kal. Maji.

LXXV. AD EUNDEM.

De eodem argumento.

Sicut ex infpeftione litterarum tuarum, & verbis nuncii tui R. prrfentium latoris peahendimus: exhibitiones honoris, & gratiae fedis apoftolicz, quas ecclefiis dc perfonis regni tui, nobilitatis & manfuetudinis tuz precibus inclinati, C frequenter contulimus, ad tuam notitiam minime pervenerunt. Pro tuis fiquidem precibus, ecclefiam Compoftellanam in deferenda cruce ante metropolitanum fuum fpeciali przrogativa decoravimus: & Toletanz metropoli in recuperanda juftitia, quam luper Bracarcnfi archiepifcopohabere dicitur, non defuimus: imo ficut tota Hifpana novit ecclefia, pro caufa ipfa eundem Bracarenfem per longum tempus ab officio epifeopali fufpendimus. Novi (Time vero, cum ad noftram prxferriiara in Longobardiz partibus deveniftet, abfolutionem a nobis nullatenus potuit impetrare · donec in noftro dc fratrum noftrorum confpedu viva voce promifit, quod infra conftitutum a pobis terminum, Toletanz ecclefiz fubjc-D Itione debita humiliter obediret: quod fi non faceiet, in eadem fufpenfionis fententia, quoufque id faciat, remaneret. Cacterum, fi poftquam a nobis difceffit, juxta mandatum noftrum Toletanz obedivit ecclefiz, vel fi forte in fua rebellione perdurat, per archiepifcopum ipfius ecclefiz, cui follicitudo & cura ejufdem metropolis incumbere nofeitur, nobis debuit nunciari. Si ergo ipfe circa honorem dc dignitatem ecclefiz fibi commit!· negligens dc minus follicitus filere difpoluit: nos qui in fedis apoftolicx fpecula, difponente Domino, judicis locum, licet indigni, tenemus, propter ejus infolentiam przcones vel curfores effici non debemus. Sed recolentes perfonz tuz confuetam dulcedinem, & devotionis E jfftihim} quam avus tuusilluftris memorix A.' Hifpaniz rex, dc tu ipfe, erga communem matrem tuam fanôarn Romanam ecclefiam temporibus przdecertbrum noftrorum & noftro humiliter oftendifti: preces tuas etiam nunc libenter admittimus. Prarfato itaque Bracarenfi *juxta* petitionis tuz defiderium apoftolicas litteras mifimus: quem nimirum, nifi ufque ad proximam Dominicam in Ramis Palmarum Toletano primati ovedire curaverit, denuo ab officio epifcopali fufpendimus, donec adimpleat quod ei fzpe mandavimus. Data Lateran. xiv. Idus Januarii

LXXVI. AD BRACARENSEM ARCHIEPISCOPUM.

Eum fufpendit ab epifcopali officio, nifi Toletano archiepifcopo exhibeat obedientiam.

Quanta fit obedientiz virtus, Chrifti difeipulus non ignorat, dctotius fere facrieloquii paginz proteftantur. Cum enim ipfa condimentum aliarum virtutum efle dicatur: manifeftius claret, quia *qntf peccatum ariolandi efi repxgnare, tf velut fcelxr idololatria nolle acquefeere.* .. K>t " Super fraternitate itaque tua vix *mirar* fufficimus pariterque dolemus, quoniam fedis apoftolicz przceptis obedire contemnis; fle mandatum de exhibenda obedientia Tofetano primati, quod tibi viva voce nuper fecimus, ficut iterata querimonia ipfius ecclefiz indicat, nimis propere a corde tuo elapfum eft, dc tanquam afpis furda claufis auribus perftitilTe videris. Sed nemini debet indignum videri fuis fubefte majoribus, qui fe meminit aliis elfe przlatum. Atque utinam ea, quz ad virtutis gloriam fpeâare nofcuntur, apud tuam fraternitatem valeant reperiri. Quamvis igitur tantz przvaricationis contemptus feveriori elTet przgravandus vindifta: apoftolica tamen utentes manfuetudine, per przfentium tibi feripta mandantes przcipimus, quatenus antefato archiepifcopo, ufque ad proximam Dominicam in Ramis palmarum, obedientiam debitam fatagas humiliter exhibere: quin extunc, donec adimpleas quod libi fzpe mandavimus, denuo te ab officio epifcopali fufpendimus.

Datum Lateran. iv. Kal. Januarii.

LXXVII. AD BERNARDUM TARRACON. ARCHIEPISCOPUM.

Vt Toletanum primatem agnofcat.

Quifquis voluntatem gerit ut fibi alii fubjiciantur, ded'gnari non debet ut ipfe quoque aliis fit fubjeftus. Indignum liquidera & reprehenfibile nimis eft, ut ab hominibus contemnatur, quod ab ipfis Angelicis fpiritibus novimus obfervari Legimus etenim & credimus archangclos angelis przefle, dc veluti fubditis Divina jubere obfequia. Quapropter fuper honcftate ac religione tua vix mirari fufficimus, quod neque Toletano archiepifcopo, ficut per apoftolicam tibi fententiam mandavimus, obedientiam, quam a tua fraternitate fibi deberi expoftulat, exhibuifti · neque ftatuto tibi termino, per te, vel per tuos refponfales, fufficientcr ei vel ejus nuntiis refpondere paratus, ad praefentiam noftram venifti. Per iterata iterum fententia ' tibi mandamus, dc mandando przcipimus: quatenus aut venerabili fratri noftro Ildcfbnfo ' Toletano archiepifcopo, tanquam primati tuo, obedientiam fine moleftia de contradiâione exhibeas: aut proxima quadragefimz prima Dominica, qua cantatur, *invocavit me*, fuper hoc fufficientcr refpondere paratus, noftro te conipeâui reprzfentes. Quod fi nec obedientiam ei detuleris, nee eo termino fibi refponfurus ad nofttam prxfentiam veneris: ex tunc tibi ufum pallii penitus interdicimus

Datum Romz apud S. Petrum iu. K'.l. Julii.

LXXVIII. AD JOANNEM TOLETANUM ARCH1EPJSCOPUM.

Sigpificat iffi, fud ad Bernardan Tarraconenfetn fcripferit.

PErfonam tuam vera in Domino caritate diligimus , & commifle tibi ecclefic Toletane honorem ac dignitatem, in quantum ratio dehoneftas permittit, integre cuitodiri volumus defervari. Inde eft, quod venerabili fratri noftro Bernardo Tarraconenfi archiepifeopo, apoftolic*fedis legato, per iterata feripta mandando prscipimus: quatenus abique œoleftia de contradiâione obedientiam tibi exhibeat, vel proxima Dominica quadragefime , qua cantatur , *invocavit ne,* fuper hoc tibi refponderelufiicienterparatus,Bnoftro feconfpeftui reprefentet. Quod fi neutrum adimplere curaverit, ex tunc fibi ulum pallii omnino interdiximus. Preterca venerabili fratri noiho Ildefonfo Bracarenfi archiepifeopo, viva voce in .przfentia nuntiorum tuorum prveipimus, ut tibi tanquam fuo primati, & fucceflbribus tuis obedientiam debitam dc reverentiam deferat.

Datum Rome apud S. Petrum ni.Kal.Julii.

LXX1X. AD BERNARDUM ARCHIEPISG TARRACONENSEM.

Rterfut proripit, ut Toletano archiepifeopo pareat.

Divin* majcftatis clementiam dc fupemi cognitoris finceritatem, qui judex eft conftitutus offendit : fi pro cujuslibet gloria , vel perionarum accepttone, five humilitate , juftitiam deferat. Æquazcnim funt librammina juftiti* I Et nos in eminenti fedis apoftolic* fpecula, difponente Domino , conftituti , Chrifti legatione fungentes, majoribus dcminoribus, dc fapientibus dc infipientibus, in fuo jure debitores exiftimus. Memores fiquidem fumus, quod jam fecundo per apoftolicam tibi fententiam mandavimus, ut Toletano archiepifeopo tanquam primati tuo humilitate debita obedtres : vel, fi aliquam contra... albente ' juftitiam habere confideres, ia Pafcha heTte vel ^rrofrielentWrer proxime pneterito, perate vel per fufticientes refponfales tuos , ' " "* *
archiepifeopo ,s vel ejus nunciis, refJnderes . Tu vero neutrum ientia fuper iis refponderes . Tu vero neutrum ex iis, unde plurimum admiramur, ufque modo effectui mancipare curafti. Quia igitur a fua querimonia ecckfia Toletana non defiflit, dc nos in lua ci juftitia decftc non poflumus, nec debemus: per iterata tibi feripta mandamus, & mandando praecipimus . quatenus venerabilem fratrem noftrum Udefonfum ipfius ecclefi* archiepifcopum, primatem tuum dilatione fepoiita recognofcas , dc debitam ei obedientiam deferas: vel proxima Dominic* refurreûionis foJcmnitate, lüfticientes refponfales tuos ad prefentiam noftram, remota occafione, tranfmittas . Quod fi neglexeris , ex iudc przdiftam ecclefiam lua defraudari juftitia, parante Domino, minime patiemur.

Datum Rome apud S. Petrum v. Idas Febr.

LXXX. AD HISPANIARUM EPISCOPOS.

Ut Toletano archiep. tanquam primati obediant.

£wgrw«.r *epifeopitf ferenu fervorem Dei, venerabilibw fretrihnt epifeopir & archiepifcopir fer Mf~ fenioen conflitutit, falutem & opofUUcam beard.*

APoftolicz ledis clementia fineulis ecclefiis dc ecdefiafticis perfonis fuam fervare dignitarem dt juftitiam coofucvit. Unde nos , quorum praecipue intereft ecclefiarum omnium cutam gerere, venientem ad nos venerabilem fratrem noftrum Ildcfonfum * Toletanum archiepifcopum ·)·.»»<. benigne recepimus: dcinfpcftis pnedeeeflorumnoftrorum privilegiis, primatus dignitatem peruniverfa Hifpaniarum regna, juxta eorumdem privilegiorum tenorem , ei confirmavimus. Ipfum itaque cum gratia fedit apoftolica· & litterarum noftrarum profecutione ad fedem propriam remittentes, univerfitati veftrz pnecipiendo mandamus: quatenus eidem tanquam primati veftro abique ulla contradi&ioae canonicam obedientiam & debitam reverentiam exhibere curetis. Diguumnamque eft, ut qui multis Irtatur przefic fubditis , nuUatenus luis crubcfcat fubefle praelatis,

Datum Rome apud S. Petrum , Idibus Februarii.

LXXXI. AD RAIMUNDÜM TOLETANUM ARCHIEPISCOPUM.

Cra/idsrMr paid Bracartitfi archiepifcopnr ,ejtupritnatei fe fabjecerit : increpat quod in ejut βηα i»Wferit, emeate dnrùu habuerit.

TUnc ecclefia Dei grata laetatur tranquillitate , fi fimm cuique jus, *tc* rationis ordo fervatur. Ut ergo inter ecclefiarum pnelatos vera pax & concordia illibata fervetur :' unufquifC que fuo jure debet efle contentus , & alterius terminos invadere non conetur . Placet itaque nobis , & gratum habemus , quod verus frater nofter I. Bracarenfis archiepifcopus, ad te juxta mandatum noftrum, licet ipfum, prout accepimus, *exafperavert s*, venit.* dc te primatemfuum humiliter recognovit , atque juftis tuz ecclefic poftulationiburin hoc fatisfecit. Cererum, ficut ab eo debitum tibi honorem ac reverentiam defueras exhiberi : fic & rationis circumfpeâione compelleris cum tanquam fratrem *tc* cocpiicopum fraterna caritate traftare, diligere, & fua ei jura integra confervare. Miramur autem, quod S^niadmodum, ex ipfius congueftione nuper ac«F™*» ,crmino» Λ* contra juftitiam

fra P'ovtnctr fuz confttutam mult.» argumentis dc rationibus aflêcurat, violenta compofitione concordis , quam inter B. anteceflôrem tuum, & A. Afturicenfem epifeopum in prefentia Dominus dedit presbyteri cardinalis pro tempore apoftolic* fedis legati, faàamaftruit, contra appellationem ad apoftolicam fedem faftam, epifeopum , qui eidem eccleiue impnrfentiarum prateft, illicite ordinaveris. Nos ergo qui in fede juftiti*, licet immeriti, refidere confpicimur, omnibus ecclefiis *tc* ecclefiafticis przlatis ex debito fufeepti regiminis fua jura confervare volentes: per przfentem * tibi fententiam mandamus,pi>ftu. quatenus proxima Dominiez refurreâïonis folem- ·H» ' Enitate per te , vel per fufticientes refponfales tuos, ad noftram prsfentiam venias , pnedifto fratri noftro fiiper his refpondere fufficienter paratus . Pnetcrea quoniam eumdem fratrem noftrum in exigenda ab ipfo profeflionis obedient.a nimium cxafperalTe tua *fraternitas* dicitur . nihilominus tibi mandamus, uc cum eo , fuper hoc, facerdotali moderamine ira convenias, ne juftam contra te occationem habeat de extero murmurandi.

Datum Ferent, sm. Idus Junii.

LXXX1I.

LXXXII. AD TARRACONENSEM archiepifcopum apoftolica: fedis legarum·

Ul Tolttaneon prinottam ngnofcat.

Qualiter obedientia vel reverentia fit pnepoficis exhibenda, ex tuis quoque fubjeai* non ambigis. In qua re valde utile ac laudabile eft, fi td quod difcipline vigor imponit, nullo cogente humilitas laudanda fervavent. Noliquident, quod venerabilis frater nofter *Rodericus Toletanus archiepifcopus a tua fraterni*tate rure primatus debitam ubi reverentiam po» ftulet exhiberi; quam pradeceflbres tuos fuis de* cefloribus cxhibutfle, multis argumentorum experimentts munitus, conftanter affirmat. Sed quia ejus poftulationibus nondum acquiefccre voluifti: noviter per nuncios fuos, pro eo quod ecclefia fua in hoc, ficut aflerit, injuriam patitur, apoftolice fedis dementiam humiliter requifivit, & juftitiam fuper hoc fibi fieri a nobis cum magna inftantia poftulavit. Ceterum nos, ficut tuafraternitas meminiflé poteft, fuper hac caufa Remis te ad rationem pofuimus: & ut predifto fratri noftro Toletano archiepifcopo, fi cognofccres quod ecclefia tua confiievit illius cccleflic obedire, debitam non denegares obedientiam, tibi mandavimus. Tu vero novitatis tuc ignorantiam tunc nobis opponere voluifti: & ad ecdefiam tuam cum noftra licentia redire te fuper hoc cerrum habere coufilium promififti. Et quoniam praedibus frater nofter Toletanus a fua querimonia non dcfiftit, dt nos qui in fede juftitix, licet immeriti, refidemus, fuam ei denegare juftitiam non poffumus, nec debemus: per praefentia tibi feripta mandamus, quatenus aut eidem fratri noftro debitam, quam a te requirit, obedientiam deferas; aut proxima Dominicas returre&onis feftivitate, per te ipfum, vel per fulficieotes refponfales tuos, ad apoftolica: fedis praefentiam venias,fuperhoc, memorato fratri noftro Toletano archiepifcopo refpondere auctoritate vel ratione fufficienter paratus.

Datum Ferentini, III. Idus Maji.

LXXXIII. AD CLERUM ET POPULUM TOLETANUM.

Ut Mnaarniot Toletano arciiepifeopo partent, &in ttremoniir ai eo non dijfentiant.

INobedicntis crimen quam grave, quantaque animadverfione pleftendum, creator omnium Dominus primi hominis inobedientiam puniendo monftravit: dc genus hominum in valle lacrymarum politum experitur. Sigrfificatum bene eft, quod quidam, qui Muzarabes nuncupantur, venerabili fretri noftro archiepifcopo Toletano obedientiam denegantes, ecdeuasde manulaicorum recipiam: dc in facranxntis Miftarum, dc aliis Divinis officiis, tonfura quoque clericali deveftimentis, fuam antiquam confuetudincm fubfequenres, ab apoftolica frdediverfa fentire prafumant. Quia igitur apoftolica fedi tanta eft a domino collate poteftas, ut quam * pro fanis dogmatibus, fidelium moribus, dominico tempore *ferípfit, hodie teneatur acceptum: dc quam * illa repulit, haâenus inefficax habeatur: quanto magis qua ob reverentiam catholica fidei in facramentis Miflkrum, dc aliis Divinis officiis infti* tuifle dignofeitur, omni debent honore prrferri, dc ab omnibus prorfus reverenter affiimi? Univerfitati veftra per prafentia feripta mandamus,

quatenus eos diftriAius moneatis, ut ia ûcramentis Mifiàrum, de aliis Divinis officiis, a catholka ecclefia diffcntire de crtero non pneiumant» & memorato fratri noftro obedientiam debitam exhibentes, fi in ipfius provincia remanere voluerint, ejus monita dcpnseepta reverenter fufeipianr & obfirvent.

LXXXIV. AD S. PONCIÏ, ET CRASSENSEM ABBATES.

Ex Lakbci

Ut fervent decretum Urbani II. in concilio Qaromontano.

fqgmùcr epifeoptu fervut fervorem Dei, Jiltffi/fiHit S. Pontii, & Crafle^fi Matibar, filatem tf epoftolicam ieiudiftiorum.

GRave nimis eft fedis apoftolies mandatis dura cervice refiftere, & ejus confitturiones velle in irritum revocare. Per alia fiquidem feripta folicitudini veftrse mandavimus, ut excommunicato* venerabilis fratris noftri Petri Narbonenfis archiepifcopi nequaquam fufeiperetis, dc de fubftituendis facerdotibus in parochialibus veftris ecclefiis, quas in provincia ipfius habetis, decretum pradeceffloris noftri fanfts memoria Urbani papa: firmiter fervaretis. „ Quod nimirum „ tale eft: Sane quia monachorum quidam epif„ copis jus fuum auferre contendunt, ftatuimus „ ne in parochialibus ecclefiis quas tenent, abf„ que confilio epifcoporum presbyteros collocent: „ led epifeopi parochis curam cum abbatum con. „ fenfu facerdcui committant: ut hujufmodi fa„ cerdotcs de plebis quidem cura epifcopis refpon„ deant, abbati vero pro rebus temporalibus ad „ monafterium pertinentibus debitam fubjeâionem „ exhibeant, dc fic fua cuique jura ferventur.

Vos vero, ficut ex iterata ipfius fratris noftri conqueftione accepimus, nequei pfi usinterdiftum, neque decretum ipfiun fervare ullatenus voluiftis. Per iterata itaque vobis feripta mandamus, & mandando pnecipimus, quatinus & a confortio excommunicatorum memorati fratris noftri omnino abftincatis, & in veftris ecclefiis, quas in ejus epifeopatu habetis, abfque ipfius confenfu presbyteros minime collocetis. Alioquin nos, dc tpfbs presbyteros excommunicandi, dc ecclefias interdicendi, ei auâoritatem concedimus.

Data Romae apud S. Pet rum iv. Idus Maji.

LXXXV. AD EOSDEM.

De eodem argumento.

Ettgeniar epifoper fervar fervorem Dei, dilt&irfiiiit S. Pontii tf Craffttf Mntihts, faluttm apofiolitano ienodiEUonene.

EX conqueftiofte venerabilis fratris noftri Petri Narbooenfis archi epi f copi, dc canonicorum ecclefia fua, accepimus, quod in ecclefiis quas in ejus epifeopatu tenetis, capellanos abfque confcientta eorum ponitis, dc ab eis excommunicates in vitade in morte recipitis. Quoddc rationi contrarium, dc fanftorum pat r umdecretis omnino adverfum efícdignofcicur. Quia ergo tante prefiimptionis exceffiun diflimulare non pof f umus, nec debemus: per pndeat i n vobi sferi pt a mandamus, quatenus eorum excommunicato* de extero nullatenus recipiatis, dc de fubftituendis presbyteris in parochialibus veftris ecclefiis, quas in eodem epifeopatu habetis, pnedeccfibrisnoftri

fanil* memotie Urbani Pape ccnftitutum firmiter teneatis: ut videlicet vos ipfi presbyteros eligatis, & prrdiâo archiepifcopo pnefimtetis; quibus, fi idonei fuerint, animarum curam oommitiere debeat, ut de plebis cura ei refpondeant, vob>v vero pro rebus temporalibus debitam lubjeôionem exhibeant. Videte itaque ut hoc mandatum noftrum ita efiicere Audeatis, ne iteratus clamor exinde ad aures noftras debeat pçrvenire. Data Ferentini ni. Idus Aprilis.

LXXXVI, AD MONACHOS ARCHIEPISCOPATUS NARBONENSIS,

De eadem argumento.

Engenins epifeopus fervns fervorstm Dti, dile/Hs filiis abbatibus, psiartknt & aliis rnoambis, per epif-jpatstm ftarbonenftm canflitntis, falutem apc/lslicam benediflionem.

Quoniam quidam monachorum epifeopis jus fuum auferre contendunt, a venerabilis memor:* Urbano prxdeceflore noftro in Alvemenfi concilio ftatutum eft, ne in parochialibus ecclefiis quas tenent, abfque confilio epifeoporum, presbyteros collocent, fed epifeopi parochi* curam cum abbatum confenfu facerdoti committunt: ut hujufmodi facerdotes de plebis quidem cura epifeopis rationem reddant, abbati vero pro rebus temporalibus ad monafterium pertinentibus debitam fubjeftionem exhibeant. Quia ergo juflitix ac rationis ordo fuadet, ut qui a fuccefloribus fua defiderat mandata feu inftiruta fervari deceftbris tui voluntatem, & flatura cuftodut: per prxfentia vobis fçripta mandamus, quatenus presbyteros, quos in parochialibtis ejusecclefiis collocatis, venerabili fratri noftro Petro Narbonenfi archiepifcopo przfentetis: ut fi idonei fuerint, animarum curam, ficut ftatutum eft, ab eo fufeipiant. Nihilominus quoque vobis prxfentium auctoritate mandamus, ut oblationum & decimarum portionem, quae a populo provenit, & fecundum ftatuta canonum ad jus archiepifeopi fpeclare dignofeitur, exceptis his qu* vohs a (ede apoftolica fpecialiter de his induits funt, ei abfque contradictione aliqua perfolvatis. Prarrerea, quoniam ad aures noftras perlatum eft, quod quidam ex vobis parvulos folemniter baptizare, laicis pcenitentias & euchariftiam contra fûæ profcffionis regulam dare prxfumunt: pr*-ientium auftoritate omnimodis prohibemus, ne de extero id attentare prxfumant. Alioquin nos eidem fratri noftro archiepifcopo veftro poteflatem conceftimus, ut in hujufmodi prxfumptores, ecclefiafticx feveritatis cenfuram exerceat.

Data Rcmx,apudS. Petrum, jv. Idus Maji,

LXXXVII. AD EPISCOPOS PROVINCIAL BURDEGALENSIS.

Dc ccckfiaftica A canonica libertate.

Engeniits tpifopm fervks fervorum Dei, venerabilibus fratrfisus ! Ganfrsdo P. degalenfi arcbiepifespo, ejitfqne fafiragaiteis epifeopis, videlsest,Agesmenfl, Engoiifmerf, Sanlnanerf, PtEtaviesffi, Petragoricerfi, & ten.verfis abbatibus per eandem provinciam coKt1itttiis, tam prafentibas ytamf*. turis tn perpetuum.*

,u<a › T^Rivikgla qu* intuitu libertatis facrofancris JT ecclefiis a Romanis pontificibus, vel catholicis regibus conferuntur, nulla debent temeritate convelli, nulla temporum varietate turbari. Quemadmodum enim catholica mater ecdefia in fpirirualifius fine macula, & ruga, multimoda virtutum fragrantia & nitore ciarefcit: ita in temporalibus nulli fervituti, nulli mundante conditioni, eam convenit fubjacere. Qux cum ita fint, libertatem ab illuftribus viris, Ludovico patre «regi* recordationis, & filio ejus Ludovico, Francorum regibus, ecclefiis Burdegalenfis provinci* collatam, eorumque privilegiis roboratam, nos predecelTorum noftrorum bon*memorise, Innocentii videlicet, & Lucii, Romanorum Pontif. veftigiis inhterentes, noftri favoris aflertione firmamus, & ratam & inconvulfam futuris temporibus obfervari pnecipimus. Ut videlicet tam in Burdegalenfi fede, quam in aliis epifcopalibus ecclefiis vel abbatiis ejufdem provincе*, in epifeoporum ele&onibus vel abbatum, canonicam habeatis libertatem, abfque hominti, juramenti, feu etiam fidei per manus dat* obligationem.

Porro quod a predecefforibus noftris in generalibus eft ftatutum conciliis, res & bona univerfa Burdegalenfis archiepifcopi, Afuffraganeorum epifeoporum vel abbatum decedentium, fuccefIbrum utibus illibata fervari, pariter A inconvulfa, apoftolica aufloritate decernimus. Adjicientes etiam, ut omnes ecclefi*infrafupradiâam provinciam conftitut*, prxdia, pofTefliones, & Citniverfa ad ipfas pertinentia, fecundum privilegia, juftitias, & bonas confuetudines fuas, integra & inconvulfa poflideant: atque, ut diftum eft, in omnibus ecclefiis, earumque miniftris, & pofleflionibus veftris, canonicam habeatis in omnibus libertatem: falva fedis apoftolic* auftoritate. Nulli ergo hominum fas fit vos, vel ccclefias veftras fuper hac noftra conftitutione temere perturbare, aut aliquam vobis exinde contrariera lem inferre. Si quis autem huic noftnc conftitutioni aufu temerario contraire tentaverit, fi non reatum fuum congrue emendaverit, poteftatis honorifque fui careat dignitate, & omniKatentis Dei, & beatorum Petri & Pauli apoolorum ejus, indignationem incurrat, Aexcommunicationi fubjaceat: confervantes vero, eorundem apoftolorum benediftionem A gratiam confequantur. Arnen.

Ego Eugenius catholic* ecclefi* epifeopus fubfcripfi.

Ego Conradus Sabinenfis epifeopus fubfcripfi.

Ego Albericus Hoftienfis epifeopus fubfc.

Ego Imarus Tufculanus epifeopus fubfc.

Ego Guido presbyter cardinalis tit. S.Chryfogoni fubfc,

Ego Hubaldus presbyr. cardin. tituli S.Praxedis fubfc.

Ego Guido presb. card. SS. Laurentii & Dainafi fubfc.

Ego Jordanus presb. cardin. tituli S. Sulannç fubfc.

Ego Oddo diae, cardin. S. Gregorii ad velum aureum fubfc.

Ego Guidp diae, çard. SS. Cofinc & Damiani fubfc.

Ego Oftavianus diac, card. S. Nicolai incarcéré Tulliano fubfc.

Ego Gregorius diac. card. S. Angeli fubfc.

Datum Sutrii per manum Roberti S· R. E. prebyteri cardinalis & cancellarii, vtn.Kakn. Maji, indidione IK. Incarnationis Dominic* anno MCXLVi, pontificatus vero domini Eugenii anno n.

LXXXVIII.

LXXXvIII. AD LUDOVICUM VII. Francorum regem.

Hortatur ad bellum facrum.

Engenittt epifeopnr ferunt fervwtem Dei, ceriffimo in Cbrifta filio Lndauice, ilinftri & eloriofo Fremcornm regi, & dile&is filiit prin:ipifm, & mmiwc/it Dei fidelibtu per Golliom confiitutii, filntrm & opofiolicnm benedilionem.

QUantum prrdeccftbres noftri Romani pontifices pro liberatione Orientalis ecclefix laboraverint, antiquorum relatione didicimus, & m gtftis eorum feriptum repetimus. Prxdeceffor B etenim nofter felicis memorix papa Urbanus, tanquam tuba cxleftis intonuit, fic ad ipfius deliberationem fanâx Romans ecclefix filios dediverfis mundi partibus follicitare curavit. Ad ipfius fiquidem vocem, ultramontani, prxeipue Franeorum regni, fortiftimi fic ftrcnuiCfimi bellatores, fic illi etiam de Italia, caritatis ardore fuccenfi, convenerunt, fic maximo congregato exercitu, non fine magna proprii fanguinis effufione, Divino eos auxilio comitante, civitatem illam in qua falvator nofter pro nobis pati voluit, fic gloriofum ipfius fepulcntm pafiioais fux nobis memoriale dimifit, fic quamplures alias, quas prolixitatem vitantes, memorare fuperfedemus, a paganorum fpurcitia liberarunt. QuxC gratia Dei, fic patrum veftrorum Audio, qui per intervalla temporum eas defendere, fic Chriftianum nomen in partibus illis dilatare pro viribus ftuduerunt, ufque ad veftra tempora, aChriftianis detentx funt, fic alix urbes infidelium ab ipfis oppugnatr. Nunc autem noftris fic ipfius populi peccatis exigentibus, quod fine magno dolore, fic gemitu proferre non poflumus, EdefTa civitas, qux noftra lingua *Roie* dicitur, qux etiam, ut fertur, cum quondam in Oriente tota terra a paganis detineretur, ipfa fola fub Chriilianorum poteftate Deo ferviebat, ab inimicis crucis Chrifti capta eft, fic multa caftella Chriilianorum ab ipfis occupata. Ipfius quoque civitatis archiepifcopus cum clericis fuis, fic multi D alii Chriftiani, ibidem interfeâi funt, fic fanflorum reliquix in infidelium conculcatione datx funt fic difperfr. Ia quo quantum ecclefix Dei, fic toti Chriftianitati periculum immineat, fic nos cognofcimus, fic prudentiam veftram latere non credimus. Maximum namque nobilitatis fic probitatis indicium fore cognofeitur, fica qux patrum ftrenuitas adquifivit, a nobis filiis ltsenue defendantur. Verumtamen fi, quod abfit, fecus contigerit, patrum fortitudo in filiis iir.minuta probatur. Univerfitatem itaque veftram in Domino commonemus, rogamus atque praecipimus, fic in peccatorum remilfioncm injungimus,ut qui Dei funt, fic maxime potentiores fic nobiles, viriliter accingantur, ut infidelium multitudini qux fe tempus viâorix fuper nos adeptam lxtatur, fic occurrere fic ecclefiamOrientalem tanta patrum veftrorum, ut prxdiximus, fanguinis effufione, ab eorum tyrannide liberatam, ita detendere, fic multa captivorum millia fratrum noftrorum de impiorum manibus eripere Audeatis, ut Chriftiani nominis dignitas veilro tempore augeatur, fic veftra fortitudo qux per univerfum mundum laudatur, integra fic illibata fervetur. Sit vobis etiam in exemplum bonus ille Mathathias, qui pro paternis legibus confervendis feipfum cum filiis fic parentibus fuis morti opponere, fit quicquid in mundo poffidebat, relinquere nullatenus dubitavit: atque tandem Divino coopérante auxilio, per multos tamen labores, tam ipfe quam fua progenies, de inimicis viriliter triumphavit. Nos autem veftrx quieti, fic ecclefix ejufdem deftitutioni paterna folicitudine -providentes, illis qui tam fandum, tamque perneceflarium opus fic laborem devotionis intuitu fufeipere fic prêficere decreverint, illam peccatorum remiffionem, quam prxfatus prxdeceflôr nofter papa Urbanus inftttuit, autoritate nobis concefla concedimus fic confirmamus, atque uxores fic filios eorum, bona quoque fic poffefliones, fub fanâx ecclefix, noftra etiam, fic archiepifcoporum, epifeoporum, fic aliorum prxlatorum ecclefix Dei, prciedione manere occernimus. Autoritate etiam apoftolica prohibemus, ut de omnibus qui crucem acceperint, quiete poffederint, nulla deinceps quxftio moveatur, donec de ipforum reditu vel obitu certiiUmc cognofeatur. Prxterea quoniam illi qui Domino militant, nequaquam in veftibus pretiofis, nec cultu fornix, nec canibus, nec accipitribus, vel aliis qux portendant lafciviam, debent intendere: prudentiam veftram in Domino commonemus, ut qui tam fandum opus incipere decreverint-, ad hxc non intendant, fed in armis, equis,fic ceteris quibus infideles expugnent, totis viribus ftudium fic diligentiam fuam adhibeant. Peccatorum remiflsonem fic abfolutionem, juxta prxfati prxdecefibris noftri inftitutionem, omnipotentis Dei, fic beati Petri apoftolorum principis autoritate nobis a Deo conccÄa concedimus, ut qui tam fandum iter devote inctrpedt & perfecerit, five ibidem mortuus fuerit, de omnibus peccatis fuis, quibus corde contrito dc humiliato confeffionemfuiceperit, abfolutionem obtineat,& fempiternx redhibitionis frudum ab omnium bonorum remuneratore percipiat.

Datum Vetralle Kal. Decembris.

EUGENII PAPÆ III. EPISTOLÆ DUÆ

«.!,, Mileti. I. FU M·

Ad Abbatem & monachos Beccenfes.

Fermier epifcopttr ferunt fervorum Dei, dtleftiefiüú Ltirdo Aileli Btatnfi wfote fretnbnJ feinttm & npofloUcem kenediiiionem.

OFficii noftri nos hortatur auâoritas ut quos erga fandam Romamun Ecclefiam & nos ip'fos devotiores efle cognoi'cimus propenfius diligamus & fuam *eu juftitiam fedis* apoftolicc munimine confirmemus. Hujus rci gracia, dileâiin Domino filii, venerabilis fratris noftri Rotrodi EbroicenCs Epifeopi precibus inclinati, veftrisjuftis poftulationibus gratum impertimur alfenfum, & pofleflïonem Ecclefix fanâx trinitatis de Beliomonte cum omnibus pertinentes fuis â vencrabili fratri noftro H. Rothomagenfi Archiepifcopo canonice vobis adjudicatam auâoritare vobis apoftolica confirmamus & prrfentis feripti munime roboramus. Salvis nimirum prrbendis Canonicorum fuperftitum. Si quis autem hanc noftras confirmationis paginam fetens contra eam venire tentaverit, fecundo tertiove commonitus *ft* non fatisfaâione congrua emendaverit poteftatis bonorifque fui dignitate careat, atque indignationem Dei omnipotentis fic beatorum Pciri fic Pauli Apoftolorum ejus incurrat.

Data Viterbii ir. Idus Decemb.

Engnûot fpi/copis frrvtu frrwrum Dri, dilt&ij fi. liis Ltierdo AÛeti tj muocbit Bccctffibtu f»~ bam tf opofiobcm hmdittmm.

Z'XUando inter relfeioùs perfottas de terrenis rébus contnwerüa naicitur, ita facerdotali cftfollicitudiDe finienda ut crefcttenon poftit cx mort contentio. Quod dos intelligentes, contreverfiam que inter vos dr Robenum Priorem de Canonicos fente Fridefvidx de Oxenefordia fuper Ecclefia de Bdhmonte dc omnibus ejus pertinendis diu agitata eft hoc modo terminavimus, & hac tranfaÆooe penitus lirem decifimas. Prédites liquident Robertus & Canonici toti prorfus querelx fic juri quod fcin eadem Eccleuadc Bellomonte de pertinentiis fuis habere contendebant vobis in perpetuum renunciaverunt dt ea in manu noftra libere refutayerqm · Unde a vobis A r manum noftram fimiliter villam qux dicitur diretona cum omni decima dominii ejuCteii. ville rufticorum de ipfo tantum fundo percipiendis in fuum perpetuum dominium receperunt cum omnibus pertioentiis fuis inpafcuis & pratis, bofco dt plano, dc molendinis; falvo vobis unirer-*io* jure reliquo parochial] dt tertia garba decime rufticorum ejufdem ville, que ad Eeclefiam de Hundrefort, in cujus parochia ipfa villa eft, proprie fpeftat; ita videlicet m in ipfa villa Eccleuam vel capellam nunquam in pofterum Canonici conftxuert valeant. Quia igitur noftri officii eft ea que pro rcligioforum quiete precipuc per nos ipfos ftatuta funt in fua Habilitate firmare, eandem decifionem five competitionem ledis apoftolicx auteritate firmamus dc ab utraque parte firmiter obfervari prxcipimus.

Data Parifiis vi. Kal. Jun.

A D EPISTOLAS E U G E N I I III.

APRENDIX.

AD FRIDERICUM IMPERATOREM.

Gratulatur ei de fus eleftione, fperans eum inchoata a Conrado pro ecclefix exaltatione completurum.

fortuits *tpifeopui fervit fervontH Dti , cariffim »n Cbrifli filio Friderico, ilifiri Roffutierwn regi , fiinitm* CT *opqfiolicam bentdiftuntni.*

G> Mt.fi S-pa' to« I' p-s ♦<« k, ,.~,.∧ Fp Vf.I d Ib Cor I..»<- - S .*-. M.r

NUntiis egregis tux nobilitatis, dc literis benigne ac honefte fuiccptis, & ipforum fideli dc prudenti narratione, dc illarum ckligentiiTima infpeûione , perfonam tuam jam pridem nobis dileftam, poft decciTum patrui tui rccolendx memorir Conradi Romanorum regis, pari voto dc unanimi confenfu principum in regni faftigium promotam *effe* manifêfte cognovimus. Quod tanto uberiore exultatione fufeepimus , quanto per dilefti filii noftri O. presbyteri cardinalis narrationem, dc tuarum litterarum fufceptionemfpem certiorem de tua induftria jam antea tenebamus. Deo igitur, a quo eft omne datum optimum dc omne donum perfcâum, de corde gratias debitas perfolventu, quod de tua ftrenuitate, divina clementia difponente, tam concorditer fadum cffe cognovimus , benigno favore fedis apoftolicx approbamus. Credimus enim quod bonum a jam dido patruo tuo dc prxdeceflore firmiter nobis di ecclefix Romanr promiflum , per generofx devotionis tux ftudium , defideratum a nobis , auxiliante Domino , fortietur ctfetem. Nos fiqmdemad honorisdcexaltationis tux augmentum, p:o debito commifli nobis officii , fuperna coopérante gratia, attentius intendimus laborare . Ea propter de communicato fratrum noftrorum confilio , legatum de latere noftro ad tuam ferenit?tem cnpoiuimus in proximo deftinare , per quem intentionem dc propofitum noftrum tux glonx cifpofuimus aperire'. Interim autçm regiam dignitatem tuam attente monemus, utprolefltonis régir formam pefpicaci lumine mentis femper attendas, dc ecclefix Dei ,dtecclefiafticis perlon s promptam dc debitam juftitiam ac defenfionem infatigabiliter dc temper exhibeas: viduis , pupillis, orphanis dc univerfo populo tuo regimini iubjsfto fine tarditate pacem di jufti- B ftitiam facias, ut ipfi de tua proteûione ac defenfione pro regie dignitatis excellentia muniti, dc tibi devote obediences lactentur, & tu de ref'ia follicitudine apud homines gloriam, dc apud llum , per quem reges regnant, cum fanftis regibus vitam percipere mercaris sternam.

Datum Signix VI. Kal. Junii.

EJUSDEM AD CONRADUM IMPERATOREM.

Ejus intuitu iterum confirmat eleâionem prxpofiti Xantenfis, dc depofitionem archiepifeopi Colonienfis diftçrt.

Eigenif epifeopeu fervit fervorto Dti , cariffimo ,bt m Cbrifio filio Ceatrido illifiri Rmi- MTFO" regi, fohtton èf ipeftolicit* bauiiltmm.*

.Uantum affe&um erga perfonam tuam dc ¬ regnum tibi a Deo commiftum habeamus, plurimis experimentis tuam clementiam credimus agnovifle. In quo inflexibiliter permanentes, petitiones excellentix tux, quantum cumDeorof- C fumus , admittimus , dc cum ecclefix honellatc ~~regix tux volun~~tati gratanter prxbemus aflenfum, ficut devoti beati Petri filii dc fpecialis faute Romane ecclefix defenforis. Inde eft, quod magnitudinis tux preces in eleâione Xantenfis prxpofiti paterno recipientes aftête, tibi , tamquam cariifuno filio noftro , duximus annuendum , licet quidam poftmodum penitus diverfa ab his , qux dileftionis tux litteris fignificafti , fuggefterint. Caufa vero fratris noftri Colonienfis archiepifeopi gravis fit, quoniam longum eft enarrare, ab his, qui circa te funt, poterismanifefte cognofcere . Si enim quanta circa offi- E cium fuum per negligentiam , dc inobedientiam fuperbiendo commilcrit, magnitudinis tuxdifcretio cognovifiet , nec etiam verbum , ut credimus, pro ipfo movilTet. Unde inconcilio, quod Rhemis Deo Domino auftore celebravimus, excifionis fententiam pertuli&t, nifi regix parcentes abientix, detrimentum aliquod regno, quod— maxime nobis cavendum erat , eventurum exinde putaviflemns. Et nunc poll reditum tuum nobifeum

bucum firmiter (latueramus, ipfum fenteoda di-A gna fisis exceilibus feriendum , nifi tux legatio madefiatis ptarvcniifct . Sed precibus tuis , quantum poftumus, inclinati manum noftram inprxlentiarum ab ipfius damnatione retraximus , & ufque ad Dominicam , qua cantatur , *Ejp fttm ptftm kmuu,* inducias ci concedimus. Qua ergo excellenti* fu* preces abfque gravi fanas ecclefix, fic *difciplinx ecclefufticx lxfione in* hoc ex toto audire nequiimus . regia xqnanimiter clementia ferat, fit his qux fan&x Roman* ecclefix matri rux incumbunt, cujus omnipotens Deus te conftituit defenforem , ficutde benignitate tua fperamus , tamquam piiflimus juftitix amator , intendas. Diledum filium noftrum Henricum'juniorem regem in Domino fahitaruns.

Data Laterani tv. Kal. Decemb.

ADPRÆLATOS POLONIÆ.

Arguit eos quod letem e G. nuntio fuo interdiûi fententiam non obfcrvent, atque ut rcfipifcant eamdem fententiam confirmet.

Eκξηΐûΐ tpifnptu ftrvus fervent Dtty veaerailibtu fratriinu artiiepifeopi/ , epifeopis , & oliu eeelfatnm prolatu per P»l*uam ntfatath, /alottm tf apoftolicam bei*di£fa*em.*

Quod vos benedidionis alloquio falutamus , non ex veftris mentis fieri, fed exapoftolies fedis benignitate , credatis. Sui enim debet honoris dolore profterni, quifquis apoftolicis contemnit obedire mandatis Nos fiquidem pro officii noftri debito de veftra & populi vobis commifli falute folliciti, dileâum filium noftrumG fande Romane ecclefix diaconum cardinalem ad partes vcftras olim direximus , ut & pacem inter V/. ducem & fratres ejus auxiliante Domino reformaret , & ecdefiaftica negotia tamquam apoftolic* fedis legatus tra&aret. Qui ficut a nobis mandatum acceperat , partem qux noluit ejus monitis obedire , & eos qui ejufdem ducis terram detinent , excommunicationis vinculo innodavit, & in terra divina prohibuit offida celebrari . Vos autem , ficut accepimus , quoniam hoc eum ex mandato noftro non feeifle aflerit, fententiam ipfam minime obfervatis . Quia vero ipfe hoc noftro fecit mandato , nos tam excommunicationis quam interdidi fententiam, ficut ab ipfo data eft, ratam habemus , & ut vos eam obfervetis & faciatis fimilirer obfervari prxeipimus. Tu vero, frater archiepifeope, cui hoc ex debito rui officit potiftimum imminet, ut inexcufabiles fint , omnibus fuffraganeis tuis dc aliis ecclefiarum prxlatis denunties , & fententiam ipfam firmiter obferves & facias obfervari , (citurus , quia fi quis veftrum eamdem fententiam obfervare noluerit , beati Petri & fanftx Roman» ecclefix non effugiet ultionem

Datum Lat. x. Kal. Feb.

AD CONRADU M REGEM

Gratam habet ejus legationem , in qua res ecclefts & regni firmentur. Morbacûifis monafterii negotium commtfifle le epilcopo Laufancnfi, & de Ottone qui clerici nafum amputaverat

fagnuat *eptfceptts fervui /ervorum Dti , tarifa*» m Chriflo jilio Centrai» , ilhfftri ÎT flariofe Romanorum rt^i , fainttm & apoftolicam bntiiliomm.*

Quod per fublimes legatos matrem tuam fandam Romanam ecclefiam, ficut ex primis & fecundis litteris excellenttx tûx peteepimus , ex communi confilio principum regni tua deftinavit ferenitas vifitare , ut cum eis de ftatu 6. utilitatibus ecclefix Dei ac regni tradare & ordinare poffimus , nobis & fratribus noftris gratum eft & acceptum. Et quoniam eorumdem legatorum prxftolarcmur adventum < noftros quoque legatos jam diu, ficut credimus, ad tux nobilitatis induftriam mififfemus ; defiderium fiquidem noftrum eft , ut ea inter ecclefiam & regnum , qux a przdeceftToribus noftris, & tuis ftatuta funt , inter nos flcmajcftatem tuamita Domino auxiliante firmetur , quatenus fponfa Dei univerfalis ecclefia fno jure quiete fruatur , imperium debitum robur impediat , & ch.iftianus populus jucunda pace & grata tranquillitate laetetur. Negotium vero Morbacenfis monafterii , unde nos attentius exorare voluifti , antequam *ad nos* tux regales litterx perveniftent , venerabili fratri noftro„Laufanenfi epifiopo, de cujus utique prodentia & honeftate valde confidimus, communicato fratrum noftrorum confilio difeutiendum, fic terminandum commiferamus. Unde vifum eft nobis & fratribus noftris xquitati fore contrarium, fi in caufa ipfa, altera parteabfentc , in prxfentiaTum modis aliquibus procederemus, fed ad eundem fratrem noftrum negotium ipfum direximus, qui tamquam vir diferetus fic prudens, & in regularibus difciplinis per longum temporis fpatium eruditus , enormiletes monachorum ejufdem loci falubrirer corrigeret, & caufx ipfi canonicum finem, Deo auxiliante , imponeret. De cetero autem Ottonem illum , qui poftpolita Dei reverentia , nafum rujufdam clerici aufu nefario antpurare minime formidavit , nifi fatisfaâurus de tam gravi exceflu apoftolico confpedui fe reprxfentet , abfolvendi ab excommunicatione confilium habere nequaquam potuimus , in quem nimirum vigor regis poteftatis prius debuit acrius exarfiftë, quam ad aures noftri apoftoiatus querela tanti facinoris perveniflet

AD EUNDEM.

£ Legatos ipfius honorifice fe fufeepifle , ac ipfius votis in omnibus obfecundaftc

Dominas papa Etegenuu Romanorum rrgi u<d<·. **Caarado.**

Quanto fiepius dc incolumitatis tue ftatu fit bone voluntate , quam erga beatum Petrum ccelorum regni clavigerum , atque matrem tuam facrofanûam Romanam ecclefiam gerere diceris, pet literal & nuntios magnificentis tus inftrutmuK, tanto magis ac magis gaudium & irtitia in noftris mentibus diebus Cngulis argumen-

GF mentaUtr , cot noftrum ad amorem tuum vehe-mentius accenditur , & ad exaudiendas poftulationes tuas , in quantum cum Dco poflumus , aures benevolas commodamus. Inde eft quod venientem fratrem noftrum Arnoldum Colooienfem archiepifcopum, & dile&os Elios noftros VZibaidum Gorbejenfem abbatem , & maetftrum Henricum notarium tuum, quos ad noftram prefcnliant, tua ferenitas deftinaverat, tamquam prudentes & induftrios viros debita benignitate fufcepimus , honcfte traâavimus , dc petitionibus tuis, quas & litteris & eorum viva voce intelleximus, ficut honori Dei & regni utilitati expedire cognovimus , gratum aftenfum praebuimus . Pixdiftum namque fratrem noftrum , licet invitum & refiftentem atque lacrymarum copiam effundentem, ad pontificalis dignitatis apicem, Domino auftore , promovimus, dc venerabilibusfratr bus nofttis H. Moguntino dc A. Brumenfi archiepiicopis , prxfixos terminos veniendi ad nos prolongavimus, dc tam ipfos quam alios archiepifeopos, epifeopos , five principes regni tui ad lervitium tuum Cc expeditionem , quam ad honorem Dei dc ecclefic fux fanft· , atque exaltationem regni facere, divina favente clementia, crdinafti , per apoftolica feripta commonere ÔC an mare diligenter curavimus . Tua itaque , caniTime fili , intereft , pro dommifti tibi regni dc fjnftr Dei ecclefic honore dc exaltatione, tamquam inter alios orbischriftianos reges prccipuus & excellentior princeps, attentam curam & follicitudinem gerere, ut adventum tuum, quem ad provectum ecclefic ac regni dc falutem Qtriftiani poouli expeftamus , cum dcfiderato fmftu , prxftantc Domino, percipere valeamus.

Datum S'pnr V. Idus Januarii.

EJUSDEM AD SANSONEM R.EMENSEM AR.CHIEPISCOPUM.

Ut Theodoricum Fiandrix comitem retrahat a damnis in epifeopatum Atrebatenfem inferendis, 6c non defiftentem ipfum dc terram ejus puniat .

M* K*U*V *fervai fervorum Dei , venerati·· Sanfont Remeufi arebsepifeopo , fnlutem t apofioheam benedictionem .*

RAtio perfuadet dc fraternx debitum charitatis nos compellit omnibus & maxime fratribus noftris epifeopis benignum folaiium miniftrare. Veniens liquident ad noftram prxientiam venerabilis frater nofter GodefcalcusArrebateniis epifcopus adverfus nobilem urum Theodoricum Flandrne comitem :n auribus noftris querelam depoluit , quod homines fuos in villa qu· Mereoluin dicitur iph contra juftitiam auferat , & j^m fxpius requiiitus, a fua non velit prxfumptione deliftere. Super quo eidem comiti & Inc-g ras direximus, dc tuam fraternitatem , u: ipfum a prxdifti fratrtsnoftri inquietatione cetTare commoneas, attentius uuximus mcitare. Perpatentia itaque feripta Fraternitati rtix mandamus , quatenus, fi lupradichts comes a tc commonitus memorato fratri noftro tuos homines reddere noluerit, dc ab ipfius infeftatione deliftere, tam in perionam quam in terram feiu(dem comitis tantam ptxfumptionem attentius ftudeas vindicare. Prxterea, quoniam , ficut ex ipfius fratri noftri narratione nobis innotuit , ipium pro rui officii debito diligas & honores, gratum nobis eft , & ut de cetero pro beati Petri & noftra reverentia A caritatis aftcAu eumdem fratrem noftrum propenfius diligas quam plurimum tuam fraternitatem rogamus.

AD SANCTIMONIALES DYNIACENSES.

Significat earum reformationem Atrebatenfi epifeopo fe demandaflè.

Engenins epifcopus fervis fervorum Dti, fenfilimomalibns Dyiieeenfibets, [ilutem & apoftojlolictm benediftimsrm. ib. p

QUod vos apoftolic· benedi«Sionis\ alloquio falutamus, non ex veftris meritis fieri ∎ fed Bex apoftolic· fedis confueta benignitate credatis . Non enim de converfatione veftra nobis talia referuntur, que noftrum animum incitent ut vobis apoftolic· benediftionts gratiam conferamus i quoniam, ficut relatione quorundam audivimus , ita laxis habenis poft veftra defideria curritis , ut veftri voti memoria videatur a vobis penitus excidiflè, dc videamini retrarium abire , cum ad anteriora deberetis totis viribus anhelare. Sane charitatis igniculus, qui fomes dc nutrimentum honeftatis effe dignofeirur , peccatis exigentibus, adeo in vobis refriguit, quodmonafterium veftrum tam in fpiritualibus quam etiam in temporalibus eft plurimum imminutum Nos igitur, quoniam ftatum veftrum in melius cupiamus auxdiante Domino reformari, venerabili fratri noftro Godefcalco Atrebatenfi epifeopo , de cujus utique honeftate atque religione confidimus, quoniam in his plenius iiiftrudus efle dignofeitur, dedimus in mandatis, ut gratam Deo religionem in vobis ftudeat reformare, dc monafterium veftrum ad frugem melioris vit· reducere. Ideoque per prarfentia vobis feripta mandamus atque praecipimus , quatenus in his que ad emendationem vite veftr· de correftionem monaftic· difciplins (pedaverint , fupradifto fratri noftro humilitate/debita pareatis , dc ipfius monita dc falubria mandata benigne fufeipiatis , dc irrefragabiliter obfervetis; fcientes quia fi decepi tero falubribus monitis ipfius contcmpferitisobe^dire, nos fententiam, quam propter hoc in voa ipfe diftavcrit, auftore Deo ratam habebimus.

Datura Rome apud Sanftum Petrum nonis Februarii.

AD DÜACENSES

Ut obfequtum debitum epifeopo Atrebatenfi prxftrnt.

*Sugent*s epifcopus fervitfervorum Dti, dilellisfiliis hominiens majoribus & minoribus Dutcenfibus, falutem &\ap/toiicam benediiltonem.* Ifc. p

GUm univerfalis èçclefr· fit nobis cura commilla , oportet nos omnium lullicitudiocm gerere, & hlios ipfius, qui a femita reftitudinis desiare nofcuntur , ad nam ventatis atrenrius revocare . Venientis fiquidem ad noftram preientiam vcnerabihs fratris noftri Godefcalci Atrebateofis epifeopi narratione accepimus , quod debitam reverentiam ficut patri & epiicopo veftro ipfi exhibere non vultis , & cum aliquam culpam committitis, ab eo vocati ad ipfum venire aufu temerario reculatis ; immo cujufdam veftrx inftitutionis occafione, cum veftro debueratis capiti unanimiter adhxrcre , ipfum caput relinquitis, ⸹c ab eo frparari nitimini, fine quo nequa-

fy nequaquam vivere pottftts . Sine capite namque membra vegetari non potiant » etiamfi alkujus capitis membra eflê forte ab aliquibus videantur. Membra itaque fuo debent capiti adhaerere » a quo dc vitam recipiunt, dc fine quo vivere nuilatenus potiunt . ut autem vos doârinam (alutis a capite veftra percipere valeatis , ut etiam veftram caput de impenfa vobis do&rina poifit premium obtinere , univerfitati veftre per przlentia (cripta mandamus» dc mandando injungimus quatenus fupradiâo fratri noftro ficut patri & animarum veftrarum epifeopo debitam reverentiam dc obedientiam deferatis; & ad ipfum, cum pro corrigendis excetiibus fueritis evocati , accedere nullatenus contemnatis ; ferentes quia fi aliquis veilrum ipfi contumax & rebellis extiterit , it ib co vocatus ejus przfentiam adire contempferit, fententiam» quam idem fraternofter propter hoc diftaverit in cum , nos auâore Deo ratam & firmam habebimus.

Datum Romz apud fandum Petrum nonis Februarii .

AD CLERUM ET POPULUM ATREBATENSEM. 7

Sententiam quam epifeopi» illorum in haereticos diœcefis fus feret » fe in antoceflum probare fignificat, cui & ipfi ut pareant edicit.

Eugenius epifeopus fervus fervorum Dei, dikftis filiis clero tf populo Atrekatei\fi» falutem & apoftolicam knedi&iomm.

QUando inter prelates, atque fubjeftos quas tanta eft unio caritatis, quod dc praelati fubjeAis quz falubria funt lollicira attentione profpiciunt , dc fub'efti przlau's fe in omni obedientia dc humilitate fubmittunt , tunc ecdefia Dei procul dubio fuo curfu dirigitur dc tranquilla pace atque jucunditate Iztarur. Venientem itaque ad apoftolica. fedis clementiam venerabilem fratrem noftrum Godefcalcum epifeopum veftram debita benignitate recepimus , dc quandiu inter nos commoratus eft inter fratres dc coepifcopos ncftros ipfum przcipue pro fue honeftatis reverentia fraterna charitatc tractavimus . Et quoniam de ftatu commitiz fibi ecclefiz quzdam ad noftram audientiam pervenerant , quz nec nos nec eum in requifitione fui dc in corredione negligences efle permittunt , viva ei voce injunximus ut sd eorum emendationem dc confervandam in eadem ecdefia honeftatem dc religionem ita promptus dc diftriAus exiftat , ut dc in his ipfum fuum officium complevuTc sppareat , dc animum noftrum ulterius nulla exinde finiftra f™ perturbet . Inter cztera enim idem frater nobis fuggeflit, quod non fine grmdi gemitu noftri cordis referimus. Nuntiavit fiquidem nobis, quod adeo quorumdam pravorum in commifla fibi ecdefia malitia creverit , ut hzreticz fint pravitatis laqueo irretiti ; qui etiam non ventur cum quibufdam aliis tendiculas hzreticorum extendere, ut fur perditionis plures focioshabeant , dc fe cum multorum animis condemnent . A Sane illis ecdefiafticc feveritatis rigor eft diftriAius opponendus . Et ideo fententiam quam io eos prêdiâus frater nofter epifeopus vefter rdigioloram virorum confilio promulgaverit » nos auâore Deo ratam habebimus» & ut ipfam firmiter obfervetis vobis omnino injungimus. Quia igitur » ficut idem frater nofter a nobis & de cura commifii fibi gregis dc de imminentia fui officii fuit propenfius exhortandus » ita vos ad ipfius obedientiam & venerationem noftrarum literarum eftis admonitionibus exhortandi ; eum* dem fratrem noftrum ad Ecclefiam fuam & ad vos cum fedis apoftolicat ac Literarum noftrarum B proiecutione ducente Domino remeantem univerfitati veftrz duximus attentius commendandum , per przfentia vobis feripta mandantes , quatenus eum reverenter & honefte recipiatis dc filialem ei reverentiam & honorem jugiter exhibentes , tam de his quae fupradifta funt , quam de aliis, que in vobis fuerint corrigenda, humiliter falubribus preceptis ejus obediaris ; quatenus dc ipfe pro impenfo vobis gubernationis officio perpetue coronam glori* valeat Domino donante percipere, dc vos obedienti* merito ad gaudia ztemx felicitatis poftiris cum eo pariter C introire . Datum Ronue apud fandum Petrum nonis Februarii.

AD ARCHIEPISCOPUM ET CAPITULUM ECCLESIÆ TURONENSIS.

Reculât feribere Dolenfibus & Briocenfibus utpote excommunicatis.

Eugnius epifeopus fervus fervorum Dti, venerabili fratri noftro archiepifeopo & capitulo Turonerfis ecdefi», S. & A. B. B» MS. r. rrulc MU><l 0« [u»

D LIteras veftras debita benignitate recepimus , dc quz in eis continebantur, diligenter infpeximus. VcramtamcQÎecundum quod a nobis poftulaftis , Dolenfibusdc Briocenfibus ecdefiis nequaquam feribere potiumus ' quoniam , ficut meminimus, propter eorum inobedientiam dc contumaciam fententia excommunicationis fuit in eos a te, frater arehiepifeope , promulgata, dc in Remenfi concilio a nobis poftmodum confirmata, quam tandiu ratam manere decrevimus , donec a fua contumacia refipifeant, dc ad obedientiam Turonenfis ecclefiz convertantur

Datum Tufculani xviu. Kal. Julii-

EUGENIUS III. CONRADO VIC. ET UNIVERSO CLERO ROMANO.

PRzterea quod a vobis ftatutumeft de his qui alienam przfumunt paroeciam invadere , & aliorum parœcianos contra canonum feita redpiunt ; nihilominus autoritatis noftrz aifertione firmatur ; ut videlicet quicunque de cztcro in hujufmodi przfumptione comprobatus fuerit dandi poenitentiam, poteftatem in ecdefia Dei omnino amittat , 3c ecclefiaftico beneheio , quoufque per manus Pontificis reftituarur , fimul privetur. Data Signiz m. Nonas Oâobris. i. ,i.»< C04 Co.< D" i*t'

chS*η «i^ÿ» <^ÿ» *CS* *β9*«Qÿ» *69*

CONVENTUS BITURICENSIS

In natali Domini mcxlv, **habitus; to quo Vlreliacenfi concilio dic* ftatutus.**

ODe dr *Ditfih S. Dionjfii fntndam Mat* , à* A *Sqgtrii faecefor, i» aftrt it prefeiH»- Tw Ludovici VII. regit* m *Onentem adite* ʌ *Ckf- fictio m/iro de* CMVfwtM for *Bitttricerf Jk Ifàtart initia hfrt prim :* In natali Domini procedenti, cum idem pius rex Bituricae curiam cdebeaflirt: epiicopi» & optimatibus regni ad coronam fuam generalius folito de induftna convocati* fecretum cordis fui primitus revelavit. Tunc religiofas vir epifeopus Lingooenfi» , de Robes, quai antiquo nomine vocatur Edeflâ , depopulatione , ft opprertione Chriftianoram , & infokntia paganorum , fatis epificopaliter peroravit, & dc flebili materia fletum plurimam excitavit: monens oeanes , ut cum rege fuo ad fabvenitndum Chriftanl* regi omnium militarent . Ardebat ft lucebat in rege idus fidei, contemptu* voluptati* ft glorias temporalis *; exemptam* omni fermone pratftantius. Tamen quod ferebant , verbo epifcopua, rex exemplo , non illico meuuerunt. Statutus eft ergo dies alius Vizeliaco in Pafcha : quo tn partione Domini omnes unanimiter eoover rent ; & to refurreftione , qufims foret «litu* infpiratum, crucis gloriam exaltarent . Rex interim pervigil in incepto, Romam Eugenio pape fuper hac re nunc»· mittit. Mer itas.

Q» TURRITANUM CONCILIUM PROVINCIALE

Circa annam ujd. *hobitttm.*

GOncilii hujus non nifi nuda mentio fupereft, B ft cx recentforibus petita amid Matthci in fua Sardinia facra , ubi de Ecclefia Turritana pagina ijt. iifdemquc teftibusConcilio huicpno- fuit Atho , qui circa annum 1147. Sacris Tor* ritanis preerat, fed anno JJjtf. hoc Concilium habuit.

CHRItri ANNO CHRISTI

CONCILIUM VIZELIACUM

Pro expeditione contra Tureas, in Burgundia celebratum anno Domini mcxlvi. **tempore Eugenii pape'III.**

P *Latina Jtarau Mairto mtforiku , refert Ge- C ntbrordtu injbronicit , bone fynodnm pn etcpedieione centra Tarent congregatam efle in Bar*gvadi* pr^ide *Ettgenio pepo, o prafente Lndovico rege eam Eleanore regina , aliiffne regni principiku :* fM part *bniitam orationem* ʌ *dit» Bernardo tracer* accipiant, facram militiam proftfli.*

G C. » T»-. I» hfft fi»»c *Plura & explicatiora eodem de concilio babentxr in gtfiis * Ludovic1 VJ/. xbi pofijxem enarravit anommnt autor Ixdfum poblicam de c*pi* * Sara-cenis Eée/Ja :* R.ex , *inanit* , ut audivit inimicos crucis m tantam przfumptionem prorupiflê , ut plenus fide ft vere catholicus , corde pio com* patiens , tantam miuriam propofuit vindicare : ft ut ortenderet per effirdum quod mente conceperat, eodem annocaftro Vizeliaci magnum parlamentum congregavit , Ibi archiepifcopi , epifeopi, & abbates, ft magna pars baronum Franci» convenerunt . Nec défait ibi S. Bernardus Clar«vallis abbas , qui cum quibufdam de prelati* de affumprione cruci· praedicans, monuit ba- E rones & populum ut ad vindicandas Chrifti injurus viribus totis infurgerent : exponens eis quanta mala Chriftiani* feciflent Turei in partibus tranfmarinis. Cujus os in praedicando opitulante ianefitate non laboravit in vacuum . Nam Rex primus profilieu* cum magno devotionis ardore f'gnum fande cruci* affumpiit, ftpoft Ipfamre- R:oa Alienordis uxor fua , monentes per exemplum ut fic pradati facerent ft barones Tunc videntes regem ft reginam fi^num crucis aflumpfiflê , cum magno devotionis aflèftu ifti, quos littera nominabit crucem unanimiter aifumpfcrunt. Videlicet Alphoofus comes £ Ægidii , Thiericus comes Flandri*, Henrieus filius comitis Theobaldi Blefenfis, Guido come* Nivernencome* Drocharum Robertus frater regi* , Yvo comes Sueffionenfi* , Guilicimua comes Pontivicnfis, Guillclmus comes * Guarentia*, Arcarabau-^éut de Borbonio, Enguerrannus dc Couciaco 'C·»™*»*. Gaufrido de * Ramoaio, Hugo de Lifigniaco R<«c··· Guillclmus de Corregniaco, *~Renoudu*de Mon- * te-Argii, Ytherus de Thociaeo, * Guicberus de *Gudun» Monte-Gaii, Evrardu* de Bretholio, Droco dc Moniaco, Manafleru* * de Bugues, Anfellu* de M«»»<ns d< Trienello, Guerinu* frater eju*, Guillclmus Buticuiiriu*, Guillclmus Agilon* de Tria, ft plures alii nobiles ft magni nominis milites . De pnelatis Simon epifeopus Noviomenfis, Gedefridus epifeopus Lingonenfis, Arnulphus epifeopus Lifievenfis * Re abbatibus, Herbertus abbas*S.· L«xo»M'· Petri vivi Senocenfis; Thebba'du* abbas S. Columbe Senonenfis, & multe alie perfone nobiles quarum nomina propter confafionem cenfaimua filentio reprimenda. Eodem anno Conradus Alemannus imperator, & Fedricus dux Saxouias nepos iuus qui porte* fuit imperator, audito infortunio terrx fanda:, cruces fimiliter affumpferunt , multique Alemanni & Saxone* nobiles & potentes . Metis hmilitcr crucem affumpiit co-

mes

ANNO CHRISTI .'«« fkld.·.

mes Morientur avunculus Ludovici regis Fran- cx, multique cum eo principes & barones.

d*m aetaiaa baht bifitria * Ladaviti ajafdtm ratia ab aatara irrita aaaajaaa (ascripta, faaatfiaat abit Vtrbit.

Javal Mua addtra t*a dr aa m Mattrnaatti# rbraaiea aarvaatar Audiens, repair, rex nofter, ur erat piiffimus, miieric tranfinarinorum condoluit, & ut concepta inde pietas fruâum aliquem afferret, celfiores regni fui in Pafcha apud Vtteliacum, ut exigebat necefllitai, convocavit. Omnrique pio modulo alloquens, iblitaœque y, Francorum probitatem commemorans : Ma* „ gnum, inquit, dedecus nobis-emerget, fi ex- „ probrare cceperit Philifleus familia» David: fi „ poflidete coeperit gens dnmoniaca, que gens „ cultui Divino dedita tempore longo obtinuit: „ fi canes mortui vividam probitatem deluferinc, „ maximeque Francorum, quorum virtus etiam „ inter vincula libera fuit : quae in quantalibet „ nereflitate arftata contumeliam etiam illatam „ pati non potuit. Qus amicis in tempore op- „ ponuno adjutorium prompte tulit, intmkoc „ etiam poft mortemperfeqiu non certavit.Non „ infolefear igitur ipfa virtus, fed amicos Dei „ dc noftros, tranfrnariooa fcilicet Chriftianos, „ fubventu virtuofo relevet·' mimicos autem vi- „ les, nec etiam hominum nomine dignos gra» „ vi Derfecutioae deturbet. Eamus vin vireatis, „ reuftamus idolorum cultoribus, proficifcatnur „ ad loca, que Dei hominis pedibus calcata o- „ lim fuifle cognofcimus, in quibus etiam paf- „ fus eft, que ejus potientia fic corporali vifi- „ latione digna fuerunt. Exurget autem Deus „ nobifeum, fic diflipabuntur inimici ejus, fiefu- „ gient qui oderunt eum a facie noftra. Coofun- „ dentur, inquam, ficconvertentur retrofumom- „ nes qui oderunt Sion: fi viriliter egerit probi- „ tss noftra, fic a Deo non receflêrit confiden- „ tia noftra. Magnam jam icitote fiiper hoc mihi „ devotionem incumbere Unde fic vos obnixe de- „ precar, ut meam ftndeatis voluntatem veftro „ comitatu fic auxilio roborare. Multis igitur βo- ή ram qui convenerant corde tenus infixus eft fermo regis. Quapropter aflumptis cum ipfo rege crucibus, Hiôufalem port tempus modicum tetenderunt. Famofiores autem inter omnes qui cum rege hujus itineris anguftiam fubierunt, fuerunt hi : Alamannorum imperator Henricus, Robertus frater regis, Meldenfis comes Henricus, co- ma FUndrir Gaufridus *, Alvinus epifcopus Atrebatenfis, Giraudus epifcopus Lingonenfis, Gaucherius de Monte-Gaii, coma dewarena, Rainaldus Tomodorenfis, Manettes dc Bullis, Evrardus de Bretolio.

k|« TMo- Wrj*·».

Eadrev fWAWfiWMi arefro caatraBiiu rtfrrantiar ab Ottaaa Frtfiagn^i lib. i. r. 36· dt gtfa Frida- riti, Sagaria, Ajtaaani rantianatart, cbratuca Ta- fwwq^ Mjflre MS,

>> - - -

Od» da l^a/pla bb. i.^da Ltidawt F7/. rtgüprt-'E. ftBiaaa m Oruatna, fittiai pafi ta fax da Bitit- taratraata jaala aatt..ra ipfa rtmbt bec As» btt·. Lctamer iufcepti funt(nunciis regis adEugenium papam) betantcfque remifli, referentes omni favo litteras dulciores, regi obedientiam, armis fic vcftibus modum imponente : jugum Chrifti fuave fuicipiemibus, peccatorum omnium remiflionem, parvulifque eorum fic uxoribus patrocinium promittentes · fic quasdam alia, Jtuc fiunmi pontificis fenfte curx fic prudenti vi- a funt utilia, continenta. Optabat ipfe tam ianfto operi manum primam prsfçns imponere :

ANNO CHRISTI

fed tyrannide Romanorum praepeditus, non po>. ; Sinâo vero Qanevallenfi abbati Bernardo curam iftam delegavit. Tandem dies afluir regi optatus. Abbas etiam apoftolica autoritate dc propria fanfticate munitu*, & convocatorum mi. Xtma multitudo, loco & termino pariter aflue* rant. Sufcepit ergo rex, a fmnmo pontifice fibi mitium crucis inugne, fic proceres multi cum eo. Et quoniam in caftro locus non erat, qui taotam multitudinem capere portet : extra m campo fixa eft abbati lignea machina, ut de emi- nenti circumflantibus loqueretur. Hanc afecudit cum rege cruce ornato. Cumque cclefte organum more fuo Divini verbi rorem fudiflet, ceperunt undique conclamando, cruces, cruces ex» petere. Et cum fafciam praeparatum femi- naflêt potius, quam dediflet ; ooaftus eft vefta luas in croces teinderd dt feminare. In hoc laboravit quamdiu fuit in villa. Supcrfedeo feribere miracula, qua tum ibi acciderunt, quibus vifum eft in domino placuiflê : ne, fi pauca fcripfero, non credantur plura fuifle. vel fi multa, materiam videar omififle · Tandem tdifto quod poft annum progrederentur, omnes ad iua cum gaudio repedarunt. /fe&w Odv de Ditgla.

G- C. Amo mcxlv. coocilioaa boc a Binio tributam •ft, fit aaaaa qaiiea» ifie adbuc agebatar in Gallia, cujo* Lftoriu fit chronica founts efl : Romana* vero anoaa Mcxtvt. labebatur jam iodv a Kal. Jan. Utriui- <oe anni difcrimeo Biniu* abn animadvertit.

gjP Ad Illufti ationem hujus Concilii pertinere arbitror literas feq. ab S.Viennenfi Archiepifcopo ad AlberictunOfticnfcm datas, in quibus etiam Concilii cujiiidam Bellicenfis circa hxc tempora habiti, alias nobis ignoti, fit mentio. Huius vero Viennenfis Archiepifcopi in Gallia Chriftiana veteris editionis nihil extat ; fediflê vero oportet medium inter Guidonem Burgundum, fit Humbêttnm. Cum vero ejus Humbert! nomen extet in carta Conradi Regis ab cifdem Editoribus Gallie Chriftianc laudata, data anno 1146.refta inde conjeftura deduceretur, Archiepiicopurn Viennenfem depolitionis fententiam, five in hoc Concilio edem anno celebrato, five a Pontifice Eugenio III. retulifle. Clariora forte dabunt novi Editor» Gallic Chriftianx cum de Metropoli Viennenfi feribent.

EPISTOLA & VIENNENSIS ARGHIEPISG

ad Albericum Oftienlem epifeopum, qui de variis criminibus accuiatus ad concilium venire recufat, appellatque ad fedem apoftolicam.

Jf. Dai gratia Oftitqfi tpifiapo S. b^uaaa^fia atii^a atuufter radignm fthiiutt.

DO® Bellicenfe concilium ubi Archiepifcopus Lugdunenfis adverfum me, reverende Pater, tanta impiat·** malignatueft. addyphnm Papem humiliter veniens, noviflime obtinueram ut caufa mea ante veftram prafentiam difeuflâ fine canonico terminaretur. Sperabam enim, ut quod furor dehacchantis pnacipteaverat, veftrw difere- tionis manfuetudo ad modum fic ordinem reduceret ,. fic perfona mea ab aEmulie maHtfofe vexata apud ros vel cum jaOitit reqpiem inveniret. Sed dum fugio arma ferrea, videor mihi incidiflë in arcum sreum ; literal enim magnitudinis veftne fufrep* terribiliter me non invitante» t fed potius urgentes, ut infra quinque heb-

■« Mtn. ¥«« SuIRt m«« e- m·* »··

Xx » doma

er domadas omn: occafione fublwa extra Viennen-A nici fic legitimi examinis formam demonftfant ?

* fem provinciam inter hoftium laquebs ad remedium Lugduneofis provincir partes veniam, non judicari, ut apparet, fed iterum ctucifigi, Illic tnihi contra acçulatores meos conflictus indicitur, fic adverfus eos quos nunc penitus ignoro defonfionis jubeor arma corripere. De numerofo quoque LXX1I, teftitun populo mihi fermo non fit, quorum examinatio, licet ubkue fit difficilis, & longam multorum dierum lolemnita* rem requirat, in externis tamen finibus multo mihi difficilior exftat. Preterea in horum omnium defoftu cum canonice & evangelice abiolvi cebeam, audire, aewe *tt tatdtmmrvit, ntctgv tt C&tdtntiutho*, rurfus mihi DOVUS fit lingularis modus purgationis ingeritur, & a facris canonibus penitus alienus, ut quaeram*fcilicet religiofos & fan/tos epifeopos quorum major pars de Viennenlis ecclefi» foffiaganeis exiliar. Memento igitur, Pater, tfoohiam de religione & fanftitate omnium decernere non meum, fed illius tantum qui fotus fermatur corda dc renes, & qui folus novit qui funt ejus. Multi enim inecclefia Dei fpecie tenus tantum in veftimentis ovium veniunt, fed teftimonio ipfius jefu Chrifti reprobantur, quoniam intus nuht funt lupi rapaces. In Viennenfi quoque provincia cum non fint nifi tres epifcopi habitum religionis induti, qualiter ex tribus vel quinque ad purgationem meam alTumere valeam prorfus ignoro; & cum eorum quidam adverfum me feriptis fuis dominum Papam & ecclefiam meam ibllicitaverint, ut eos fubito partis mex defenfores & perfona mex purgatores effiaiam fupra vires humanas fore intelltgo. Ipfa etiam capitula nihil çxpreflum, nihil determinatum habentia, quid certum quid fpecialc, oculis meis oftendunt, cum paflimficindifinite dicatur de ecclefiarum venditione, deimmunditia corporis mei, de perjurio militum meorum, de fide promifia & mentita, fic falfificatione tnonetr nonne hxc omnia magis odium & fimultatem «mulorum fignificant, quamalicujus cano-

ANNO CHAUTI

cum magis ad omnia imparatus fim, non dicitur quas ecclefiis vendiderim; fic cum incontinentia corporis multiformis fit, cujus fuerim incontinentiae reus; cum etiam multos habeam milites, quos vel qualiter ad pejerandum compulerim; fic cum fxpius habitum ime culpa denota deponere liceat quando & qualiter & quem habitum depofuerim; & monetarius cum non Gm nec fuerim umquam, quando vel qualiter vel cum qui* bus monetam faifificaverim. Quod û totam vi* tam meam ab ineunte rtate confufe & indefinite fub hujulmodi purgationis difficultate concluditis,- ego quoque evangelica vos omnes alio* quor ... *Upidt** Nunc igitur velut inobediens & contemptor prxeepeorum domini Pape Vizeliacum venire refugio, quoniam fi omnia illa que prxdiximus eflfent portabilia mihi, domus tamen mea hoc tempore multipliciter affli&a ad tot dc tantos fiunptus non fufficit, nec velle penitus debeo, ut refiduum loculis comedat bruchus; omnis quippe obedientia poffibilis debet efle. dc loco & tempori congruens: pro his itaque gravaminibus vocem appellationum exhibeo, & ne quid contra me ftatuatisex parte do* mini papas liber interdico. Quod fi hxc apud vos locum non habuerint, pro certo fcio quia pugnabit per me contra vos tpfa confcientia velira, & in confpeâu aeterni judicis vos caufa mea praecipites fuiffe convincet. Mundus, etiam me tacente, clamabit, quia egrefta eft iniquitas de Babylone a fenioribus judicibus, qui videbantur regere populum, Ego vero etfi non fuero epifeopus, ero tamen matris ecdefic humilis & obediens filius, dc redeunti mihi de tenebris fic anguftus hujus mundi occidetur in domo B. Rufi titulus faginatus, ut accenfa lucerna come da* mus fimiliter dc epulemur, poft paululum per Dei miferteordiam ad xtemi Regis convivium intraturi,

CONCILIUM FULGINATENSE

A Julio Cardinali Legato celebratum anno Chrifti MCXLVI,

trwtxr fx docKmtnto conjtcretionii EccltfatV), quoa tpttd Ugbtiixm torn. 1. Iui. ftcr<t itgitur v. hunc moùitm.

Julius miferatione Divina tit. S. Marcelli ven. presbyter Card, univeifis prxfentes litteras inlpefturis, ululem in eo, qui eft vera falus, fit virtus.

ET fi fact* hi jus dedicationis praecipue my* fterium hic prxeunio magnifico extollatur, ut memoriale fuum permaneat m fxculum fxculi refontt in excelfo. Enim vero natura humana fluxibilis ficut liquor, fic liquibilis velut umbra rerum turbx deficiens, quod imaginative, & memorabilis cellula continet tranfinitterc ne quid aa poileros in futurum, & lie perit devotio, collitu, pr&mhim, laus, & . . . cum cant co non concinitur in tacrato. Itaque ne miniftri tanti operis, & in-->eritia denotetur, fic loci przpofnus de negligentia arguatur, excogitatum remedium, & faiubre aahibeatur in quantum humana fragilitas nofle fcivit, ut & mortis praeveniatur eventus, & fcindant, quod memoriam nubilat, & offulcit, videlicet, calamus feribx defignet, quod feriptura authentica lucida, & aperta in pollerum reprxlêntet. Sane cum nos in partibus Italic legation's officio fungeremur, qtue Dei funt cogitantes, & que reâa funt inquirentes, ut fidelis hic officii indagator, atque ut moris eft, auditate nobis ab Apoftolica fede commitfa, divina favente grana *la ...* ibidem quiefcentium generale Concilium in Fulginatenfi Ecclefia celebravimus. Quo fine laudabiliter tetminato, ne domus Dei congregatorum in unum in ea expers muneris videretur, quam eorum prxfentia honoravit, provida una cum infraferiptis Coepilcopis, atque Prxlatis, fic perlonis deliberatione pcnfavftnus altaria corporum BB. Feliciani Martyns, atque Pontificis, dc Fiorentit confefibris, fic B. Joannis Baptiftx *6.* Idus Martii confecrationis munere decorari, fic nt ram magnifici operis iolemnitas pateat in aperto, numerus opificum Praelatorum, comtnaque inferius deda-

declarare. Narmenfis videlicet Epifcopus, cum y. Amanus cum Archidiacono, Archipresbytero »5. "* »
C" r* TI Abbatibus, & ». Prioribus, Amelienfis cum ». Abbatibus, & ». Prioribus, Spolctanus, cum 9. Abbatibus, cum Archidiacono, & 10. Prioribus, Tudertinus cum J· Abbatibus, dc Archidiaconis, dc 8. Prioribus, Aflifien. cum 3. Abbatibus, & 5. Prioribus, Perufinus cum Archidiacono, dc Archipresbytero, 5. Abbatibus, dc 7· Prioribus, Calienfis cum uno Prepofico, cum 2. Abbatibus, dc J. Prioribus, Gubinus cum uno Prrpolito, & uno Archipresbytero, dc 3. Abbatibus, & j. Prioribus, Urbinas cum uno Praepofito, ». Archipresbyteris, di ». Abbatibus, Monsfcretranus cum uno Prrpofito, dc ». Abbetibus, Ariminenfis cum uno Archidiacono, Pnepofito, dc 3. Abbatibus, Pifaureufis, cum uno Prrpofito, ». Abbatibus, Foroiem.pronienfis cum uno Prrpjfito, Archipresbytero, dc uno Abbate, Senogallienfis cum uno Prrpofito, ». Abbatibus, 3. Archtpresbyteris, Anconitanus cum uno Archidiacono, ». Prarpofitis, 3, Abbatibus, Humanenfis cum Archidiacono, Archipresbytero, ». Abbatibus, Firmanus cum Archidiacono, Archipresbytero, Diacono, Primicerio, Manfionario, 10. Abbatibus, dc 7. Prioribus, Efculanus cum Archidiacono, Archipresbytero, 5. Prioribus, 4. Abbatibus, Æfinus cum Archidiacono, Archipresbytero, 3. Prioribus, dc 5. Abbatibus, Aufi- Pnepofi̇cis, 7. Abbatibus, Gamerincnfis, cum Anchidiac. 5. Prioribus, 8. Abbatibus. Nucerinus cum 5. Prioribus, 7. Abbatibus, Fulginenfis Eîûfcopus Benediftus cum clero, & populo univerb, ad cujus diei feftum populorum turbe, undique concurrentes, ne recederent fine laetitia corporali, & juvamine animarum, cumque eligun-tur ad onus, repelli ne debeant a mercede, dignum nobifeum unanimiter ftatuerunt, & Concilio firmavimus cum omnibus pernitentibus ad ipfius dedicationis anniverfarium annuatim venientibus fideliter, & devote, & huic loco manum poirigentibus adjutricem de injunfta eispœnitentia, unius aant .° & 40. dierum a pnefatorum omnium Praelatorum auftoritate qua fungimur Dei omnipotentis› Petri, & Pauli, & ledis Apoftolicte, ac eorum remiifionem impendimusomnium peccatorum. anno CH*'|.TI

Ad cujus rei memoriam, & ut prefens fcriptum auftoritate noftra, & omnium praediftorum robur accipiat firmitatis, figilli matricis Ecclcfie, & capituli Fulginenfis juftimus, dc fecimus munimine roborari. Datum Fulginei, anno ab Incarnatione Domini Jefu Chrifti MCXLVi. Eugenio Papa Tertio prjefidente, ejus pontificatus anno ° quinto. (a) « N«i ■·'<!«(·, ?'· II.

Ego Rayneris notarius feripfi.

CONVENTUS LAUOUNENSIS,

Pro expeditione in Terram Sandam fufcipiçnda

F« P Fiji Conventus Laudunenfis pro expeditione in Terram Sar.dam a Ludovico Galliarum rege indiitu» ante Carnotenfem conventum eruitur ex ep. 17. Petri Venerabilis lib. 6. dc epift. *tg.* ejuidem libi i Petro Venerabili a Sugerio S. Dionyhi Abbate data, in qua ait; *hdeeft* quod Ar- „ ciiiepifcopi dc Epifcopi, quinetiam dominus C„ Rex, & Regni optimates, & nos fuper hoc „ Lauduni convenimus : & ufque adeo res pro „ celftt, quod xv. dies poft odavas PafchseCar- „ noti generaliter Conventum celebrare fuper hac „ caufa dcc. & omnimodam operam adhibere di- „ fpofuimus.

CONCILIUM CARNOTENSE,

Pro expeditione in tertam fanftam fufeipienda indiftum anno Domini mcxlvi. ' fub Eugenio papa 1П.

De tempore indifii concilii fy rebas in eo gefin ex diverfir eplftolis janili Bernardi, cardinalis Baronins tomo n. annalium, anno MCXLVi. *I!a fersbit qa-e fequantnr.* D

Interea autem in Galliis fervet opus parande expeditionis in terram fandam: cujuscaufa promovende ftatuitur certa dies, ccrtufque locus concilii celebrandi. Dies indicitur tema Dominica poft Pafcha, & locus deputatur, Carnorum civitas. De his enim ita fandus Bernardus in I piftola ad Petrum abbatem Cluniacenfem, E- „ pilcopi Francix una cu.n domino rcge&prin- „ cipibus, tertia Dominica poll pafcha, apud „ Caraotum venturi funt, & de verbo hoc tra- „ daturi; ubi utinam mereamur habere prxfen- „ tiam veftram. Quia enim magnis omninoma- „ gnorum virorum confiliis hoc verbum cor.ftat „ egere: gratum profedo obfequium praedabitis E „ Deo, fi negotium ejus a vobis non duxeritis „ alienum, *&c.* Multis quidem eum *invitat:* fed hdfftum jam ab ipio omnium priorum Cluniacenfium capitulum ne ire poflet eum detinuit, ut ejus litters ad fandum Bernardum reddita do cent, in quibus haec inter alia : quem enimChri- „ ili i num, in Chrifto fuo aliquam fpem haben- „ tem, fama tam lamentabilis non moveret, „ qua, ut ex litteris etiam domini abbatis fan- „ fti Dionyfii comperi, jam pene ubique divul- „ gatum eft, *fratres Templi*, regem Hieroioly- „ mitanum, ipfam infuper Dominicam ac fal- „ vatricem crucem, in urbe Antiochena cum a- „ iiis multis obftffos : ac, nifi manus Domini m „ brachio extento cito luccurrat, omnes inbre- „ vi captivandos? Quem non moveat, ne forte „ terra illa fanda a jugo impiorum, tantis pa- „ trum laboribus, tanto Chrifticolarum faugui- » ne

(a) Seu poous anno 1. non enim adhuc pnmu' Eujenu annu» eiduretat *Mn/i.*

ANNO CHRISTI

. n ne ante non multum temporis eruta, rurfum A
„ impiis dc blafphemis fubdatur ? Quem non mo-
„ vest, fi tam falubris peccatorumpœnitentium
„ via, qus, ut dignum eft credere, innumera
„ pcrrgnnantium millia a quinquaginta jam an-
„ nis inferis abftulit, dc emo reftituit, nequam
„ Sarracenorum obice ofeftante, claudatur ? Ab-
„ fit, abfit, *tfc.*

Extant de his ipfe Sugerii abbatis fanciiDionyfii tunc datae litters ad eumdem Petrum Cluniacenfem, invitantis ipfum ad indiâum ea eaufa concilium: dc ipfius Petri ad eum ejufdem argumenti reddite litters, quibus dc fignificatur B idem concilium fuiffe generale ex omnium Gakharum provinciisepifeopisdc archiepifeopis.Convenerunt igitur undique ex Galliis Carnotum archiepifcopi, epitropi, dc abbates : aftitit dc rex una cum principibus regni. Quid aftum ibi ? Illud in primis plane mirandum, quod obftupcfaciet omnes audientes : dum videlicet ibi totius belli dux ipfe fanftus Bernardus omnium confenfu deligitur, qui principem militis agat, cui milites omnes & principes ipfi fubjicerentur. Hoc decretum in concilio conienfii omnium. Haec ne tu putes fabulam, deferibends hic funt litters fandi Bernardi ad Eugenium papam de his a-C gendis, primumque ftudium Eugenii ex feriptis ab eo litteris commendantis, eumdemque ad ulteriora hortantis, atque ad poftremum quid a-

B r«»rd. »p. ftum in Camotenfi concilio enarrantis. Sic enim
„ fe habet: Non eft leve verbum quod fonuir :
„ trifte fatis dc grave eft. Et cui trifte ? immo
„ cui non trifte ? Soli filii irz iram non fen-
„ tiunt, nec triftantur triftibus, fed iztantur dc
„ exultant in rebus peifimis. Dc cstero commu-
„ munis triftitia eft, quia communis cft caitfa.
„ Bene feciftis, juftiftimum zelum noftre Galli-
„ cansecclefizcollaudando, & corroborandoao-
„ toritate litterarum veftrarum. Non cft, dico*^
u vobis, in caufa tam generali dc tam gravi te-
n pide agendum, fed ne timide quidem. Legi
„ apud quemdam fapientem : Non eft vir fortis,
„ cui non crefcit animus in ipfa rerum difficul-
„ tate. Ego autem dico : Fideli homini magis
„ dt inter flagella fidendum. Intraverunt aquz
„ uique ad animam Chrifti, taâa eft pupilla o-
„ culi ejus. Exerendus eft nunc uterque gladius
„ in paflionc Domini : Chrifto denuo patiente,
„ ubi dc altera vice paffus eft. Per quem au- E
„ tem, nifi per vos ? Petri uterque eft, alter
„ fuo nutu, alter fuamanu, quoties necefléeft,
„ evaginandus. Et quidem de quo minus vide-
„ batur, de ipfo ad Petrum diftum eft: *Conver-*
„ *te gladiien tnttm in vaginom.* Ergo fuus erat
„ dc ille, fed non fua manu utique educendus.
„ Tempus dc opus efte exiftimo, ambos educi
„ in defenfionem Orientalis ecclefiz. Cujus lo-
„ cum tenetis, zelum negligere non debetis.
„ Quale eft hoc principatum tenere, dc mini-
„ fterium declinare ? Vox clamantis : Venio Hie-
„ rofolymam iterum crucifigi. Ad quam vocem

etfi alii tcpidi, alii & fiirdi fine, iuccefIbri
„ Petri difljfflulare non licet. Loquew & ipie.
„ *Etf ooanet fcondniù&ti fuerint, Jed non ego.* Nec c
„ terrebitur djimnis prioris exercitus, quibus mi- *MAM.* .*.
„ git refarciendis opem dabit. Numquid ideo non
„ debet facere homo quod debet, quia Deus fa-
„ cit quod vult.

„ Ego aero pro tantis malis, tamquam Chri-
M ftianus dc fidelis, meliora fperabo, dc omne
„ gaudium eftimabo, quod in varias tenratio-
„ nes incidimus. Revera panem doloris come-
„ dimus, dc potati fumus vino compun&ionis.
„ Quid diffidis, amice fponii, quafi non more
„ fuo vinum bonum fervaverit ufque adhuc be-
„ nignus dc fapiens fponfus ? Quis fcit, fi con-
„ vertatur dc ignofeat Deus, & relinquat poft
„ fe benediftionem ? Et certe fic operari, fic
„ judicare, fuoerna Divinitas folet : fcienti lo-
„ quor. Quaqoo autem magna bona mortalibus
„ provenerunt, quas non magna praevenerint ma*
„ la? Nam, ut cetera taceam, nonne illud u-
„ nicum ôc lingulare beneficium noftrz falutis
„ przceftic mors Salvatoris ? Tu ergo, amice
„ fponfi, amicum te in neceflitate probato. St
n triplici illo amore, de quo tuus interrogatus
„ eft prasdeceifor, tu quoque toto corde, tota
„ anima, tota virtute Chriftumdiligis, utopor-
„ tet, nihil refervabis, nihil diftimulabis intan-
„ to periculo fponlz ejus : fed quidquid habes
„ virium, quidquid zeli, quidquid folicitudinis,
„ quidquid autoritatis, quidquid poteftatis, im-
„ pendes. Singulare periculum lingularem exi-
» g*t operam. Fundamentum concutitur, detan-
„ quam imminenti ruinz totis cft nifibus occur-
„ rendum, dc hzc propter vos fidenter quidem,
„ fed fideliter difta. Subdit autem de nis qus gefta eifent in conventu illo Carnotenfi his verbis: De cstero verbum illud, quod jam, nifal-
„ lor, audiftis: quomodo videlicet in Carnoten-
„ fi conventu (quonam judicio fatis miror)
„ me quafi in ducem dc principem militis cie-
„ gerunt : certum fit vobis, nec confilii mei,
„ nec voluntatis me» fuiflê vel cfle, fed nec
„ poffibilitatis mez, quantum metior vires me-
„ as pervenire ufque illuc. Quis lum ego utdi-
„ fponam caftrorum acies ? ut egrediar ante fa-
„ cies armatorum ? Aut quid tam remotum a
„ profeifione mea, etiamfi vires fuppeterent, et-
„ iamfi peritia non deeflet? Sed neque hoc meum eft veftram docere fapientiam, noftis hzcomnia. Tantum obfecro per illam caritatem, qua mihi fpecialiter debitor effis, ne humanis voluntatibus exponatis : fed, ficut fingulariter vobis incumbit, Divinum confilium perquiratis, dc operam detis ut ficut fuerit voluntas in czlo, fic fiat. Hucufque ad Eugenium papam fanftus Bernardus, in fpiritu quidem ardoris eum hortando, & fpiritu hu* militatis ejus confilium rogando de his quae effent agenda.

pp.ndi

CONCILIUM TARRACONENSE

Anno MC *XL* vi.

Habitum effe Tarracone concilium anno Domini mcxlvi. in quo fedes TarraconenGs di&a cft caput totius Hilpanie citerioris, dilcimus ex fchedis Petri de Marea illuftriffimi Parif. archiepifc. qui aâa ex ecclefiz Tarraconenfis tabulario deprompfcrat.

ANNO CHRISTt

IDEM CONCILIUM

Ex Baluzio Marce Hifpanice lib. 4.

ANno ii46. poft menfem Junium celebratum eft Concilium Tarraoon* in Ecclefia S. A Theda a Bernardo ejufdem urbis Metropolitano, cum fuffraganeis ejafdem MetropoleosEpifcopia & Abbatibus , ac ceteris viris religions . lu co autem inter cetera inftitutum eft fymbolum, quod diciter confratria , cujus fe confratres ftatuerunt Eugenius P. III. fit S.Bernardus Abbas QarevaOenie. anno C"*£TI

toR1 *wWcWf'r '^Wc ^ WM1 TOFFTO^WFit o TOFFTOFF TO TOFF

Or CONCILIUM HALLENSE

Sub Chonrado Salzburgenfe Archiepifeopo in quo confirmatur fundatio Ecclefue Seccovienfis in favorem Canonicorum Ordinis S. Auguftini an. 1146. habitura.

Chmradas SaetSa Salahetrgeitfis ecclefia Architfifctftu tfc.

F'o«iich $„,>« 'H dipi.Z^Uia divina favente clementia ; (recenfct fundationem Seccovtenfem, ejtdque a fede apotlolica confirmationem): His ita tranfaftis ad Synodum noftram qua celebrabatur in fefto B. Dionyfii apud Hallam properavit (aewpr-ddrir.»-*mxf fioulator*) ordinem fus cauir omnibus palam recitavit . Huic concilio multe eminentes perfone aderant Heinricus Ratifpon. epifc. Reginbertus Patavienfis epifcopus, Otto Frifingenüs epifeopus, Romanus Gurcenfu epifcopus, dc dures Pratpofiti & Abbates de Epifcopatibus iftis. Principes quoque , Otto Palatinus (nempe de Witlfpach) Engelbertus comes Halfenfis, cognatus eitts Rapato comes, Fridericus advoc. Ratifponenfis, Hartvicus comes de Bogen. Clericorum quoque & monachorum, nec non nobilium iaicorum magna copia: Igitur auftoritate Patris & Filii & Spiritus Sanfti, necnon fanfte Synodi noftrc, ficut locum hunc fufeepimus ad regendum, êedefenfandumanathematizamus omnem perfonam ifti Ecclefut injuriam facientem &c. omniaque tradita , five adhuc conferenda banno noftro concludimus & flabilimus, atque pnefentem paginam figillo noftro infignimtu &c. Adum Hallas anno an Incarnat. Dom. millef. centef. quadragef. fexto : indiftione nona V. Kal. O&obris anno Π. Domini pape Eugenii , quadragef. primo Doth. Chunr. Salzburg. Archiepifeopi , oftavo Chunradi regis.

ANNO CHKtSTI

CONCILIUM CONSTANTINOPOLITANUM,

ANNO CHKIST1

h Palatia Blacherwuæ, »» caufa Cofma Patriarcha celebratam, arma Chrifti 1147. 4. *Fehrxarii.*

Bx hift.tiit. I· ii<·lo 'TjldtUi . INterfuerunt huic Concilio Metropoli» XXXI. pnefens erat Manuel Comnenus Imp. aftiftebant Joannes Rogerius Gefar fummique Imperii Principes, Senatores, Judices Politici. Occafto hax erat. Comes Atticus baud ita pridem creatus Patriarcha Niphooem monachum haerefis Bogolomilicx antefignanum, a tot licet Synodis damnatum, impenfe , & infano plane affeftu coluit, & adamavit, hominem in fui confortium admifit, & decreta contra illum lata injuftitix arguebat . Infolentior his faftus monachus quotidie dogmata fecurius circumvolvebat, & Hcbreorum , quem vocabat, Deum repudiabat. Monitus de his Cofmas, hominem nihilominus mordicus propugnavit, & in intimis habuit; quin & cum Imperatoris mandato ad carcerem duceretur, a fatellitibus illum abducentibus avellere nitebatur, falrem una cum eo in carcerem duci pofccbat. Plebe igitur,hanc ob caufam pene ad rabiem tumultuante, coada eft hate Synodus , qua coram Imperatore & univerfa Synodo palam afhrmavit fc Niphonem non haereticum , fed orthodoxum exiftimare. Unde mox communi fuffragio tanquam eadem cum Niphone· fentiens condemnatur, & fecundum edifto-;um tenorem dejicitur, & indignus Archieratica dignitate judicatur. Sinodale decretum Metropolitarum XXXII. Subicriptionibus roboratum Grxce, & Latine apud Allatium dc conicnfu orient., & occident. 1.2. cap. 12. n. 3. tale eft.

τη« x«^e/p'ffwi *τΐγty^yôm* r«- I?HPV KWWiTarmudAiwç K<ξτμβ τΐ Ar t/xb , όμόφρονοί «ιτοικχθόΐΟι tjJ *BoγομνλφNi-9m»* . τρίτη *vapnCKa^ivm* iÇ ecuoj^wc *'κα>94v~* τβ i'rtJoOn, »τη Γχvβ'. μiα»' xj Wixtiviw *ηT χvpv^γpvμμi'^ü.* Mku? *Q&putffa* xc' . *ήμιp** ηπφτη, bèiXTiwvoç iixalnç. Προχαφχμιη* ώ> *ti$* ιταλστ/y Π<5 Βλαχφχi» *τΐ xp&liç** >$ ΘιοΓiχτν *άγί»* ημών *ββσιλίωί* >Ç *αυηχpβηpo t* xv&m Me-mX τB Kβμη,η. Ko/e-apoî xue» Iwarm ib ™oifp«Cir«TB xioa Σπφχλ τβ Kανητίφάν», r» errate· υ»ιpπ>TB xu-eJa KwvrefTtvB *τΐ AΓγιλα,* *ιξαiiλφN** *τΐxpa-τΖγμ,* x, *iyt»* βασιλιά, *τΐ* χυά» Aλiξάι

CEntcntia depofitionis Patriarcha: confiantinopolitani, Cofmx Attici, qui una cum Bogomillo Niphone fenrire compertus eft extrada, &, ut moris eft, corroborata, editaque anno V1MDCLII. menfe, & Indidto ne Sententia: praefixis menfis Februarii xxvr. die iv, (*ideft feria*) indiâ. X. prrfidenfc in palatio Blachernarum potentiflimo & a Deo coronato, Sanfto noftro Rege , dc Imperatore domino Manuele Comncno ; afliftentibus Sinfortunat.ifuno Crfare domino Joanne Rogerio, Panyperfebeftito Steph.no Contofte^a-Sebaftoypertato domino Conftanrino Angelo , patruelibus potcntiifimi , & S. noftri Imperatoris. Domino Alexio filio Porphyrogenetr, & Cariarifle *dominx* Anna: , domino

-------do Alexio & domino Andronico, & filiijAra
aîiuSTI P°rph'r0£eneie› domine Matie & germane
n,,. ibroris ejufidem, Paniebafto Sebafto , & magno Drungario , domino Conftancino Comneno; Plenfebafto SebaAo Diceodota, & Prçfeâo , domino Joanne Paronita , magno Cx. iJluftriiTimo qiifftore, & belli Judice, domino Bafilto peculio , Judice Belli Joanne Alopa , & aliis non paucis fenatoribus , fic civilibus judicibus, fimul alTidentibus, & Eccleiiafticis Prefidibus . Si homini laqueus eft talidus, propria 1j^ia, & proprii oris Termonibus finguh capiuntur qui in Tuggeftu eft, eoque Imperia!:, atTiftentc Senatu, aftiftente etiam divina ac Sacra Synodo, & alia innumeramultitudine , de quibus ab aliis in judicium vo—B cabatur, ea ipic per Te deponens, & ita rem fe habere docens, ut qui ea retulerunt , potentillimo & Sanctiilimo , & Sanâo noftro Imperatori narraverunt, quanam ratione propn\ labiis, veluti inevitabili lege, non compedietur, jureque merito eorum Termonibus , quafi infragilibus compedibus , non adftringetur ? Tale quid & Patriarch* Reginae hujus urbium Cofm* hodie accidit. Namque, cum nonnulli SanftiiTtmi Antiftites ilh oftenTi , etiod eum confpicerent hominem paucos ante annos Synodo coafta rejeftum, tanquam alia iemientem , & a Catholica Ecclefia diverfa luggerentem, edocentemque, ut léntentix de eo m plena Synodo latae tradunt; hunc, in-C quam , Scelcftnm & Monachum ementitum Niphonem , quem tam celebrata Sacra Synodus ita condemnavit , ut nulli acceflus ad ipfum concedèretur , & a communione omnium , etiam Verbulo, & Taluntione , arceretur , Tupervacaneum enim erit dicere de conviclu illius , & oratione , alûfque quibus mutuo confuefcerc Tolemus : propter h«c itaque offenfi ut diximus , quod viderent Patri--icham , hunc hominem mordicus propugnantem, nec in colloquiis tantum ,-*& cum iplb conviventibus, Ted & innumeris aliis illi communicantem acceflerunt ad potentem, Cc Sacrum nofirum Imperatorem & pro iis ma-?i "um in modum trifles, condolentes , piif-D fiirx ill us Maieftati cunâa nunciarunt . Ut i-.que is eft veie inflammatus , & zelo ad pietatem fuccenfus , non fuftinens fimile in Ecc'eiîa offendiculum , Patriarcham ipfum, ‹ mnefque nos in r.rbc immorantes hodie coegit, ôi jam Patnarchse res in medium afferri evaminarique empta erat ; teflis veritatis Deus , cum omni animi deje&ione , & fummii-Ts ad Deum precibus a Deo coronatus nofter Imperator de eo queflionem habens, fua artiticiola atque epuiemonarchica fapientia Patriarcham interrogavit, qui fua edixit omn.a, abfque eo, quod illos redargueret . Ab ipto enim Imperar. interrogatus, qqalem cen-Teret Niphonem effe ; impudenter nimis, &E aperto capite , quod dicunt , Niphonem non lixreticum, fed orthodoxum , fe exiftimare , affirmavit . Hûc itaque rat.one hoc fecundo carue cooperto , & palam Patriarcham Synocicis decretis adverfari fupervacaneum rati, quod ipfe quoque potentiffmus , & Sanfttis nofter Imperat, qui una nobifeum fententiam

wb *ns vop^i>pv^»vnnt ά,ΚχiτχμβM vupιχ; ■'■■" A*,/η . τi χupi* ΛλiξZ» »Ç τï χupi» A»Jpowxe, christi ùûf¯rie τopφuþo^uητχ XLpiaï˜ Màpια; , >Ç αιhτuî»λφη; αuτή . τi vαvτιβιτάτv Σ»/3χγβ , χ, μ^χλβ Δpoγγαpî» xupt'x ΚωiΓαvτΛ» τi Κo· μvíuβ. τï .rort/toms ZtCarï SixatoSoTx , v# *TαPX" χupî» Ιωαιvχ 7· npwri , τïlμφάλκ »ïφα»iΓαiTβ .Koa'rop* 1(9) xptrS τ· βηλχ, χιp/* Bαgiλη» re ΠiX8λ«, T? Mfcjri τï Bηλ», IfcMty->8 τ* Αλωττα, iÇ i'r»pa› tàx oλiγov rü; συγ~χλητB, χ. Îlfr χoλζτζχων J/χχΓωι, <τuμ»«β/Γ«μi-VW αuη7{ >ζ ιχχλησζχπχω* àpγévtuv. Ei St >Ç a»Sfi ταγi; ìχupχ τα ïlfa χκ'λχ, £λ<:>oii ;óμχη; àhtrxtrvt txa;o; - «»» βiμαη; id ταΰτα ζασιλιχï, vα^îαμivικ μ^ τü; σι^χλή-7* , αvμ9αΐi?Λ$!Μ; Si >$ τη ttpxi >Ç θ««i eutoJu, o μόvov it, α»α >ζ trip* »λήθ»i πoλuά-ρiθμo , to iφ « vαp άiλvv ρτiχη , άï/Πi Si ιαuτβ χατηθiμηo;, ιζ Snai »χ«» ri αληθi σαuo-μoλoγήτα , ὼi oi αταγγκλαvττ; τύ χρχτ/Γ« >Ç άγiv τ,μûv βαπλύ τo χατ «uw* Sivryriravn , ζω fyi < αφuτX,'π, , τ»7 π χρ/λιστ rit; ci-x&tot; iμχώoθτσiται, iÇ Sii&'&f rit; τάτu* λo-γoi;, ω πση άppήχηi; πiSat; ιτi·ι<τφ;γ'χθησi-ηι· ntôn â»i xj ttpt riv πατζ/άpχiω τη St τη βασiλικό; ήβ χόλωv Κoσμά* συμβiïηκi σήμi-pov. πη; γάp itpuritw dpyttp/w β μιχpα; τvι τiiτv <rxxvSaht&CÀTt; tip oi; iupuv αΰήv dv^pùvu -œ'd t&pà τivo rtwoStxù; αποβiβλη· /jfyw, wi iπpόφpovi t >Ç ά>Λo^7p τη χαθoλ/χη Zχχλησ/α ùφη^κμ^τ» x} StSàrxovTt , χαθω nt txt τότφ χBpoβάvτκ σαuoiαω Sttfart σημείωμα, nt , τώ χαπιρα'τp Sn 'iβ7ω, 1Ç αμovχχv λiγoμ^u N/φ«vη o* < » TW8TV? η τΰviχαuτη σαuαχθ£-σχ ttpà oiχiχvipuξi σooioiφ*, ù; »q xxppôïny h-vat, <£ »iσ<* α'iτσξπλω α'χoζ*ωvη*·ι· μ»γ « λo-Γβ ψλβ , >ζ φoαpήπαζ. vffjcoov ^βp n \iynv vttpi σv.£Πβσi« π cûxr» xJ æ^nf» <l βλλ»», iφ' o7 xonuvôiv «iΛήλoïi &w$x/jfyi . ye» τoυτβ σχβvîαλi»5óττ « iΐπαμiv, oτiπip απpiξ i'ωpωv αuτi π* ntinv άvτivoiχμiiov , »£ oχ C* oμi'λiχι μόvov, iÇ χχ^' iauriv xu'JtÂ4.a-ia iv yàA~λχ >ζ μupioι; αλλoζ wyxoïvuvemt àur<S, χpηoτηλ·» θovττ τώ xpxTvtp iÇ xyiif) »ïμ<3τ βχαιλiï , (χ û b μιχpω; ivt ni; γivoμivoi; Snvovx^tïvn; τη vχι&,ιτiβü αuτό βααiKύα τi ntotùra vά'.'τu. ά-vτ,Γy^λαv. « γάv oï(&* *Φ* i^ vupo tJ cm >Ç ζηλωτή «ηo X'rt/îwav, μ» men? wxr ώ› τη fxx>r,fix oλωiα^oμ^uo rxavSaAov, àurivn τoiξiάpγiαu * i£ τii; dvSr.pnvn; πχiσo iiμi σu.iκαλiran σήμipη. >£ ή/.ξατ· ηχα π< χατ* àuriv fi; τ» μια-ov λαλ£&αi τι›d iJÇtrúζκτθχi. o τη αληθώτ θiό μi^' όση t'Sùv, ώ ïotxt , rwÇtÇr; η ψ/χη , < <P·oi àuriv ταpαχλήπ»; ΰ θiOΓiχη η'μωτ αuηχpχτμp π,v τi vαpόvη; ùrr-ro/ηTβ ^τητ/v, aynv Tony τη άoτiχvφ τό'i1 £ iirtrr-μo-iap^txô σoφiα ipvτη^ivτη t ι'χχαλι'iχζ r: χατ' α'uτiv , jC yapi; τivo χπo<ηχO c^thtyyo' τ&· . ω Γάp τ ωπ'θη tapa τ* βχσiλi»; αuτό , otiZov

σpα τvN/φ«vβ; άκu$iά?v; bHjiù >uμ.ïτi· xfj>j\», Sxtp λiγiτπi ^μηαîpiτiχoi iχ^vτ~' «v αXiΓoμχησo», αλλ' opθoioξoτ. βΠλ yiv τi χiφαλαio «TΣttob τβτβ ύζiλi^-^θi vττ , £ <vpo-«■ω ùxvTtM τi vd^tàpye rîî; συvoiiχv; Sitywruivot; àvoSnyQtvTt; · vtf^Tri'.· r.uà; xptvav~π: άμα xJ «vtJ tJ apart;? >Ç ayi? ημω; /SxtAh, «ç χ; αuτά rwStxytvpÀvu τ,μïv μ$ Â, àu-

τη

τή rSt <τv>χλήτB,π <«p? αυτî»·λο«ρανμοπîν, A ferebat, & ipfe Senatus fenferunt, de eo exaâitu inquirendum eiTe , & quomodo Syno dalia ediûa nihil faciat, fed proprio tantum arbitrio adhercaG illique obfeeundet, & quomodo hodie , omhtbus audientibus, femetipfum folum Lot/inter Sodomvs nuncupavit , omnes fimul eum condemnamus tanquam una fcntientem cum cjefto Bogomiloque Niphone, & fecundum edidorum tenorem dejicimus , & indignum Archierauca dignitate, declaramus. Hrc extrada, fc inferioribus infcriptionibus corroborata , publicata funt men fc & ind. fupraferiptis anno VIMCLII.

CilXISTi cewen rat evnitia αημΜμαη ta iitr9 ··«» ι TJ itKti· μών ^«λήμαη - aïn^rm/n id »«es«-χ«π». < Snta ripMptv tit «·«»·> aaarru» ι'νήχοο Aûr t'ainr arrtt μά«ν ώ> Σ·ιάμοκ ΰ.ΐμαη , τάνπ< ομν χατi>*»μ^υ <£ «ω?β , ,ta όμοφρο*·χπ t J α'τοβλητμ χ. 0·^«μήλ» «Ç χατ'cuire ttiira τύ σημπ^μαπι α*ό/3λην X} «ra^rav c?rat rènv τή αρ^κρατηή àfy'fK άα«φρνάμi9α. ntü-τβ »αρ«χΑλη9«ιτΛ < ύνογραφαïï ιύν xxtu&rv lηλΗμ^Μîτ «nid^x, μîωι xJ bîr-xncixO* ηΐï ^tytypaytyfiti, «τη ΓχvO'.

A/ Ceaypaf®. B

SUBSCRIPTIONES.

KwvsOrr/vo; à Απλή άρχααïη·αα τη μη-ΤραaAwc Κακτ«/**χ Kerwajw'ec ü»«^ραφ«.

Ivαπη α'ρχ««»ισχο»ο Εφίστι, $ ΕΓξβρΧ* »·-or,; Atria; ipirat ò»«>ραψα.

O ή'πλή; μή^οτολ/τη Θ««φ<λο i-pira* ΰîiγρβτφα.

O «απλή μή£οτ«λïτη Νιχβμηiπα Ismvhk ·tirai ώτι^ραψ®·

O Μχ^βτβλ/τη Χαλχη$«ν· latam,; cp/σα ' vη'γραφα· .

O Μη^·««λ/τη Tpi^ep/ec ·· ftσα ν»ι'^ρ«ψα·

O «απλή μη^οτολ/ηκ Aaoitxfaa, Βχσ/λπβ ·pirei ùiiγράφα.

' O «απλή μχ^οτβλ/'τη Map*» Θ«ο7μρ«(ipl-ff»i όηγραψα.

O Εαπλή; μιiξ·ηλiπα Λαρ/απκ Γ^ργι9* βρîσα άτ,^ρα-ψα-

O «απλή μη?ογ·λ/ηκ P·î« N/χηφββ; ·ρ<'-σα ώπΤραψα.

O Μή£β··λ/τη Ktptcrhnç Π^ο» ôptrat uriypa^a.

O «απλή μηξοχβλ/τη Apirptg Aiw èpirett οπ^ραψα.

Κνκl«η7>·; - «απλή μ^νηλινκ Χι^ικη-ΤοArwc ήξ/σα αβi^ραψα.

O «απλή àp^tninwoi Έ^ζlηi epirat ΰτι'^ρ. Λi«vv i Απλή, αρχ«β/σχοχο Παρ/β épirai ύ-

O «απλή àpxuriewfi ΚαpaC/^χ ΓρηΓορ«ο ο Γαμαλά βρίσα ΰνφρβψ* '

O «απλή αρχι«τ/σχ·»ο Γο?θ<« Kwwao'Ti->ο Spirat axi^paxlxt.

O «οπλή μη£οιτολ/τη Ηραχλπα Π/τρο --firai ùaiγραψα.

I*απη »«ραχ*ρήσ«Θi·μητρ·»·λ/π» τι$» Σαρ-Sûr βρiαα άτ«^ρα\|χτ ·

O Μητροχβλ/τη N'wat Ara» Spiral. ùaîγρ.

Β*σ/λπ« ό /vπλή μητροτολτ'πκ Taa'rawKa»-iraiwaç όρ/σα ώπΤραψα.

O Keuroptin rüi iixç Nanv«p«f Spirat ùrt-J'PaJ/a m it w πμον.

O Εαπλή μητρ«*βλi'τη Ατηβχπα rît Πζσ«-Siai Μ/χαiiλ βρισα drt^p. ,

O «απλή ι*ν«*σ«·ν·(τη nJx Να·»·λ/ηi» ««-χλησiα Ναολαο; iptrai ΰ»«χρ·

O τή àymnrm μκτρηiληκ ΤραΐανπiλΜ Λ-τιλή μητροπολίτη Νκηφόρο ορ/σαί d»/jf·

Conftantinus humilis Archiepifc. metropolis Caeiarae Cappadocia fubfcripfi

Joannes Archiep. Ephefi & Exarchus totius Afir, determinans fubfc.

Humilis Merropolita Cytici Theophilus determinans if.

Humilis Metropolita Nicomedia Joannes determinans if.

Metropdita Chalcedonis Joarrrdeterminans fubfc.

Metropolita Claudiopolis Gregorius deter- C minans it

Humilis Metropolita Laodicea Bafilius determinans ff'.

Humilis Metropolita Myrorum Theodorus determinans IT.

Humilis Metropolita LariŒe Georgius determinans AT

Humilis Metropolita Rodi Nicephorus determinans IT

Metropolita Cefaruntis Petrus determinans fubfc.

Humilis Metropolita Diftre Leo determinans ff.

D Confiantinus humilis Metropolita Chriftianupoleos determinans ff.

Humilis Archiepifcopus Byziac determinans fubfc.

Leo humilis Archiepifc. Parii determinans fubte.

Humilis Archiep. Carabizc, Gregorius Gamalas determmans ff.

Hiimilis Archiep. Gotthie Conftantinus determinans ff.

Humilis Metropolita Heracles Petrus determinans ff.

Joannes permiffione divina Metropolita Sar-Edorum determinans ff.

Metropolita Nicest Leo determinans fubfc

Bafilius humilis Metropolita Tyanorum Ctpadocir determinans ff.

Carfare* nor* Nicephorus determinans fubfer hunc Tomum

Humilis Metropolita Antiochi* PiGdi* Michael determinans ff

Humilis Epife. Ecdefi* Nicopolitarum Ni colauS determinans ff.

Sanfi* Traianopolis Metropoleoa Nicephorus determinans ff.

CHKISTI

Sanftiifim» Metropoleos Amaftridis Conftaniinwj déterminai» ff.	Ο ιυπλη /Μτρ·ν·λ/ηκ Αμαύτ^Φ' Κα»ΐ«ν-t7r^* όρίσα ύτΐρφβ-ψα.
Humilis métropolite Apamee Georgius determinans ff.	Ο ι'ut ιΑρΐ ιύτμηΜτΰί Αιβμώκ ep/tfjtf ι'χι^ψ*·
Humilis Métropolite Methymnae Georgius determinans fl.	Ο ιοηλιΐί μντρη&ρτχί Γιΰργιοί ep/ref ΰνι^ρβτψ*.
Humilis Metropolita Meflimc Joan, deter, minam fT.	Ο sutaAwc. μ»ι?ρ·ι·λ/τui Miri'w Ι««η>κ apt'· ύτίγρβψχ.
Humilis Archiepif. Arcadiupoleos Nicolaus determinans fl?	Ο ινήλικ ΰργηίηη&· AfKaSiaiè^jui Νr-χολα®* ipirrt
Georgius Humilis Archiepifcopus Cii determinans fubfcripfi.	Γη»ρ7*®* Χπλά ·ρχ«χ/β·χον®* Κία cpt'e-ats' fη^,ραψ· ·
Humilis Archicp. Cherfonis Theophanes determinans fl*.	Ο Α/ττλήί ·ρχη»ι«ο»©- Χπ/χτώ®· Θιοφβ-mc aptrate ννί>ρ«ψ«·

Pluribus haec profequitur Joan. Gnnamus Hiftor. !. i. aliam tamen Cofnue depofitionis cautam, non hxrcfim, commintfcitur Nicetas Choniata 1. a. De tempore hujus Concilii non flarim mihi-met fatisfacio. Poflit illud decretum finodicum an. Mundi V1MDCLII. id eft anno Chrifti 1144. *indiif.* X. Ubi ano. Mundi, dc Indiâio haud bene conveniunt. Indiftio enim X. incidit in an. Mundi VIMDCLV. Chrifti 1147. Cum vero anno >144. Coftnas nondum fuerit Patriarcha , mendum potius in numerum annorum Mundi irrepfdfe fufptcor.

CONVENTUS STAMPENSIS

In, quo poftrema Jerofolymitanc profeftionis capta confilia t Dominica Septuagefimae anno MCXLVII.

I2?em, far *laedetur Odo de Diogilo : Rex, in-Ctt. Et* fair, *Ladovic. omette ed circumdederunt ' me* Stampas vocat, ut pariter eligerent, quod pariter tolerarent. Qui ficut fuerunt in veniendo alactes, fic utinam eflent in eledione prudentes. Congregata enim loco & termino epifeoporum & nobilium multitudine) tam gloriola quam magna, praediftus etiam abbas, & praedicandus praeienriam fuam obtulit, & rumorem attulit, dc utroque Ictabundam reddidit concionem. Nam de Aiemania veniebat regemque, & regni proceres militias crucis Chrifti adjunxerat. In his duxerunt Ictam diem, dcquod fuperfüit, in craftinum diflulerunt . Venit dies magis leta quam profpcra. Interfuere congregatis, qui Grzcosdicerent , ficut leftione dc experientia noverant , fraudulento» , Rex autem, dc fui , qui merito nullarum gentium vires timebant, fraudes utinam timuiflènt. Sed quia non eft confilium nec prudentia contra Deum , elegerunt viam per Grnciam morituri. Sic fecunda dies terminata, non fecunda. Tunc viri nobiles, Regis Rogerii buncii, confufi abeunt, dolentium habitu domini fui fatis expreife monftrantes aflêâum, de dolis praedicentes nobis, quod poftea fumus exper- *f*fl-* Poftremo revolvit diem tertiam gratia Trinitatis: dc congregati, gratia Spiritus Sanâi invocata , quam pridie utinam fimiliter invocaflent, deinde aSando abbate fermone habito fpirituali, de regni cuftodia profequunrur. Rex autem more fuo fub timore Dei reprimens poccftatem, praelatis Ecclefie dc regni optimatibus eligendi indidit libertatem . Eunt igitur ad confilium , dc poft aliquantulam moram , cum quod erat melius elegiflent , Sancttu abbas procedens revertentes, fic ait.· Te , pater Sugeri , dc Nivernenfem Comitem monftrans. Quod valde placuit omnibus , fi soli non displacuisset. Sed fe ille 'CartoUe devoverat, quod cito poft effeftui mancipavit : .dc nec regis ,* nec omnium diutinis precibus potuit revocari. Imponitur tandem tibi foli onus amborum: Inter haec indicitur dies in Pentecoften profe&uris, dc in optatis undecunque Mettis, gloriofo dr humili principi congregatis *Horret deinde edwMjfe Engniem Papam 111. Pafcbe i» Ecdefia S. Diotejfii celebraf-ft, regi utxtUxm, peram, & benediiiionem dedifi-fe. Addit hb. ii. fociot ie regni cere Sttgerio do-tet effe , Remenfiem Arcb. & Rttdulftm Veram*»-duorum comitem.*

CONCILIUM PARISIENSE

Contra Gilibertum Pprretanum Piftaven. Epifc. anno Domini MCXLVII. tempore Eugenii pape III.

C*Anfam & olla concilii, perfionam , meret* dqgmara *Porrtteni deferibenr Otto Frifingm-fit lib.l. de geflit Friderici primi* cap. 50. & *eutllit feycentibet ifle refert qmt fe^iumtier.* Igitur Ut ad id a quo digrefla fuit, redeat oratio, praetaxati archidiaconi, adfeito fibi tantae auftoritadTEtis, dc xftimattonis viro abbate Bernardo, epifcoram Gilibertum ' via damnare attentabant , fed nec eadem caufa, nec fimilis erat materia. Ifte enim ab adoiefcçntûi magnorum virorum difciplinr fe fubjiciens, magifquc illorum ponderi, quam fuo Credens ingenia, qualis primo fuit

—V ▮' - Hilaries Piftav. poft Bernardus Carnot, ad ulti-Ada Tpinitate tres pertonas tria lingularia voca—
λνNO mUm Anfelmus fit Radulfus Laudunenfes germani fratres, non levem ab eis,. led gravem doctrinam hauferat, manu non fubito ferai* fubduâa, a fefentia hand ccnfura morum vitaeque gravitate difeordante: non jocis vel ludicris, fed ieriis rebus mentem applicarat. Hinc erat, ut tam geftu, quam voce pondus fervans, ficut in fadis, fiç in didis (c offenderet difficilem, ut nunquam puerilibus, vix autem eruditis, & exercitatis, qu* ab eo dicebantur, paterent animis. Is itaque primo ^utifiodonun, poft Parifius vocatus eft▮ Erant inter cetera qu* illi objiciebantur de divina Majeftate quatuor capitula.

Quod videlicet aflereret divinam eflchtiamnqu effe Deum. I

Quod proprietates perfonarum non\client.ipfe perton*.

Quod Theologiae peribo* in nulla praedicarentur nropofitione. ,

Quod divina natura non effet incarnata, ÔC prxter hsc alia minora, id eft.

Quod meritum humanum attenuando, nullum mereri diceret praeter Chriftum.-

Quod ecclefic Sacramenta evacuando, diceret nullum baptizari nifi falvandum, & cetera in hunc modum.

Itaque prefidente cum cardinalibus epifeopis, aliifque viris venerabilibus & eruditis in jamdida civitate Parifiisj Summo Pontifice Eugenio pr*di&us epifeop.,Gilibertus confiftorio praefentatur, de his c.pitulis refponfurus. Producuntur contra tum duo magiftri, Adam de parvo Ponte, vir fubtilis & parifienfis ecclefi* canonicus recenter faâus. Hugo de Campo fiorido, cancellarius regis: afferentibus cis, & quafi fub Sacramento pollicentibus, fe aliqua ex his de ore ^proprio ejus audiffe, non fine multoium qui aderant admiratione, viros magnos, & in ratione differendi exercitatos, pro argumento juramentum afferre.

Ibidem dum hinc inde rhulta fibi objicerentur, pluriumque impulfatiortibus ad refponfionem de re tam ineffabili cogeretur, Inter cetera dixifie traditur: Auda&er confiteor Patrem, alio effe Patrem, alio Deum, nec tamen effe hoc & hoc. Cujus didi obfcuritatem, tamquam verborum îrofanam novitatem, tam impatienter magifter offelinus Sueflionenfium epifcopus excepit, ut, juxta proverbium, medium vitando incurreret ripam. Nondum enim audoritatem illam Auguftini legerat, vel foitaflis ledam non intellexerat, qua de eodem Altiffimo loqui geftiens fecreto, inter estera dicit: „ Sic aliud eft Deo efle, a„ liod fubfifterei ficut aliud Deo efle, aliudPa„ trem elfe, vel Dominum efle. Quod enim „ eft, ad fe dicitur: Pater autem ad Filium, „ & Dominus ad fervientem creaturam. Ait ergo praedidus epifcopus: Quid eft quod dicis, efie Deum nihil eft? Erat quippe quorumdam in logica fententia, cum quis diceret, Socratemef-fe, nihil dicere. Quos praefatusepifcopus fedans, talem didi ufum haud praemeditate ad theologiam verterat. I^io verbo omnium pene auditorum ab illo in fe retorfit fpicula. Poft hoc fedato clamore, cum a circumflantibus rogaretur epifcopus Gilibertus, ut quare in theologia pertonas intantum diftingueret, aperire vellet, breviter reipondit: Quia omnis pertona eft per fe una. Et ita, non line magno multorum qui aderant ftupore, conventus ea die tolvitur.

Alia rutius die in caufam dudus, pulfatnfque de novitate di&ionis, eo quod in proli* dc fanverit, N. Rotomagenfis archiepifcopus caufam aggravavit, dicens: Deum potius debere dici unum lingulare, quam tria lingularia; non tameu fine- multorum feandalo, cum Hilarius in libro de fynodis dvat: „ Sicut duos deos dice„ re profanum, ita lingularem & folitariutn „ dicere, facrilègium eft. Et idem in eodem: „ Nihil tolitarium ex Divinis facrpmentis adfufpicionem jmdientium, & ad occafipnem blaf„ phemantium proferamus. CuJ?k9. IIt, h»i«

Epifcopus vero Pidavenfis, in praefatis didis fuis fe habuiffc fimplicem fenfum teftabatur, affirmans per lingularia non theologicas pertonas, fed ipfarum excellentiam intellexiffe, fecundum quod antonomaftice Paulum folemus vocare apoftolum, vel gloriofamDei genitricem, Virginem fingularcm: eo quod nec eft, nec fuit, nec erit talis virgo, qu* videlicet jimul fit mater & virgo. Ea rationis proportione trium perfonarum excellentiam fe confideraffe, cum tria fingularia diceret, afferebat: cum nec fit, ncc fuerit, nec futurus fit talft' Pater, qui fcilicet fit Pater dc Deus: atque in eumdem modum talis Filius,talis Spiritus fandus.

Pofi bat cap. a. fnbjmgit : Dum ita per aliquot dies, jam uepe di&us epifcopuscoramfummo pontifice *de fide* fua in civitate Parifiis difcuteretur: fentiens papa, utpote vir cautus flc religiofus, caufie difficultatem, protelandam eam Cufque ad univerfale concilium adjudicavit. Erat enim in proxima mediane quadragefime dominica apud illius Galliae metropolim Remis generale indidum concilium.

Qms fuerit Gilibertas, jteo loco, jnsbaffneja-rentihu ortns, enarrat cap. qb. bit verbis : Fuir illis- in diebus in Aquitania Gallic civitate Pidavis epifcopus Gilibertus nomine. Hic ex eadem civitate oriundus, ab adolefcentia ufquead ultimam feneftutem in diverfis Galliae locis philofophiae ftudium colens, re & nomine magtftri officium adminiftrarat, noviterque ante hoe dies ad culmen pontificale in praefata civitate fublimatus fuerat: conflictus ex ingenii fubtilis magnitudine, ac rationum acumine, multa praeter communem hominum morem dicere. Is igitur, cum quadam vice conventum de fua dicecefi clericorum magnum celebrans, ferraoni, quemforte gratia exhortandi habebat, qutedam de fide fand* Trinitatis interfereret: a duobus archidiaconis fuis Arnaldo & Calone > tanquam contre catholics nonnam ecclefic doârinam inftituens, ad fummi pontificis Romameque fedis examen, interpofita appellatione, vocatur. Sic utrique viam carpunt, Romanoque pontifici Eugenio ab Urbe in Gallias pendenti, Senis civitate Tufcix occurrunt. Quibus Romanus antiftes auditis, caufaque vir cognita, breviter reipondit, feGallias introire, ibique de hoc verbo, eo quod propter litteratorum virorum copiam ibidem manentium oppo/rtuniorem examinandi facultatem haberet, plenius velle cognofeere. Archidiacooi in Gallias redeunt, ac confulro Bernardofupramemorato abbate, eum in commodum caufie fua: adverfis epifeopum inclinant.

Hac Otio, qui pias aqao Giliberto faent, S. Bernardo nonnihil derogavit. iterstm revocavit, cenfura ecckfia (tefa Radtvico fa. ». cap. is.) *moriturus fabjecit. Kerba Radevici ifia* /«ar.-Hunc codicem, *bifariarnm*, manibus fuis oflèrre prrcepit, cumque litteris & religiofis viris tradidit, ut fi quid pro fententia magiftri *Giliberti* (ut patet in prioribus) dixiflê vifus effet, quod quempiam

piam poffet of&ndere» ad inforum arbitrium cor-A ta fandx Romancé immole univerfalis -ecclefix — - - .
christi rt8creTur ' catholicx ndei aflertorem, jux- regulam, profèffus. eft. christi

fcÿ* SYNODUS IN GJERMANIA

Pro re/onxAfcabs MnutSontm vm». 1147· ioiito.

Synodus in Germania circa hxc tempora habi-B ta eft fub Conrado archiepifc. Salzburgenfi. Meminit hujus fubjeda epiftola ab Ottone e-pile'. Frifmgenfi Eugenio III. fummo Pontiff-ci feripta, quam ex cod. Tefernfecnfi profert P. Meichelbeck Hift. Frifing. tom.I. pag. 331.

• Ou· ' *Tenerohili potri èT Domino * E. fiamno pon^fici Q, Dti grotio Fr\fingtnfii firvur cttm »!thtoftib-'tSionii mertntio devola* ftrvitinno кї fiontiH.*

IN fynodo provinciali motum eft verbum eo-ram Archiepifcopo & fuffraganeisejus , quod in regalibus Abbatiis modernx conftituxiones & confuetudines clauftralium non ferverentur. Nas ergo cum ad noftu Epifcopii ejufmodi abbates ficut alii fratres (Gc) ad fuo fermonem, fuper his quxftionem dirigeremus cum viris religiofis ad monafteritun N. abbatis & mutationes aliquas juxta eorum confuetudinçm qux hic reffrehende-batur exegimus. Qui refponderunt fe nullatenus poflê antiqua' ftatuta illius cœnobii veHhfringe-pe 'vel mutare fine magna conturbatione vel po-tius deftrudione loci pro eo , quod & Advoca-tus praviter fenee & de familia, qui minilleria-•o dicuntur, fe ufque ad mortem reniti clama-'ent. Nobis zvetcT^wm verbum motum nec levi-ter* efle dimittendum videretur, Abbati vero plu-ribus cx caufts grave vel impotiibile effet ad fa-ciendum, veftram appellavimus audientiam. Pla-cuit itaque nobis , Pater & Domine , caufam hanc ad vos translatam; qui & prudentiam ha-beatis , & an&oritatem finem imponere. Atta-men hoc veflrx fignificavimus prudentix, perfo-napn abbatis nec tunc in Synodo, nec pofteade aliquo pulfatam efle , quippe quem longo jam tempore fratrefqtie fuos, alias audivimus bonum habere honeftatis teftimonium.

ANNO CHRISTI t, OI A· ANNO CHRISTI

CONCILIUM PALEN TINUM,

Seu potius Comitia ab Alphonfo Vi}. jrek-brata apud Palcntiam xra 1 i8d. ideft snno Chrifti 1148.

ANno 114S. Concilium Palentir, feu potiusD Comitia , ab Alphonlo VII. cum Epifco-pis & proceribus regni celebrata. Imprimis con-vocati fuerunt facri Prxfules ad legendum edi-du.n Eugenii III. Papx, prxcipienfis ut fecon-ferrent ad celebrandum Rhemis in Gallia Cm-cilium generale , & examinandum ibidem qua-tuor thefes exoticas Gilbert! Porretani Epifeopi. Illarum exemplar mifit Eugenius ad Regem Al-phonfum , ut examinarentur ah EpifcopisHifpa-nix, prolato de iis judicio , ut vel per feipfus, vel interventu gravium & Jodorutn hominum , illud Rhemis aperirent . Porro aliques ex iis miflos fuiflê ad eam fynodum , conflat ex epi-ftola iv. Eugenii ad ipfum Regem , in qua ei gratias proprerea refert . Deinde plura alia ad bonum regni fpedantra decreta fuerunt in eo Concilio Palentino, cujus mentio habetur in pri-vilegiis eodem anno 1148. & feouenti conceflis Monafterio Cairexetenfi apud Vieniim prope Villam-Francam: qux allegat Sandovalius inAl-phonfo VI. fol. 196.

CONCILIUM REMENSE,

Remis in bafilica fanftx Marix ab Eugenio papa III. celebratum, media quadragefima, xt. KaL April, ubt damnatx aflertiones Giiiberti Porretani Pkftaven. Ep. & alia quxdam tradata.

9« Av*«r·- *ASSERTIONES GILIRERT1 PORRETANI PI-CT viensis episcopi.*

QUod Divina natti/a, nux Divinitas dicitur, Deus non fu , ted forma qua Deus eft , quemadmodum humanitas homo non eft , led turma qua eft horno I '

Quou cum Patet & Filius & Spititui f.indus unum efl< dicuntur, non nifi una Divinitate el-fe intelliganiur , ncc converri puflit , ur unus Deus, vel una fubilantia, vel unum aliquid,Pa-ter êe Filius & Spiritus fandus efle dicatur.

Qpod ties pcrfonx tribus unitatibus tînt tria, & diftindae proprietatibus tiibus, qux non funt ipùı perfonx, fed funt ttcs «tenue, & ab invi- Ecem a Divina fubftantia in numero differentes. Quod Divina natura non iit incarnata.

EIDE1 STMROLUM CONTRA PROCEDEN-TES ERRORES GUIZERTI.

Anno Domini millefimo centcfimo quadrage-£mo odavo fymbolum iflud fub Eugenio tertio papa in Remenfi concilio firmatum eft a patri-bus provinciarum.

„ Credimus & confitemur * fimplicem natu- * sn···*
„ ram Divinitar.s cfle Deum, nec aliquo limiu^·*"""M·
„ catholico poflc negari quin Divinitas iit Deus;
„ & Deus, Divinitas. Sieubi vero dicitur.- Do-
„ mini fapicntia iapieutem › magnitudine nia-
„ gnum

.—— „ gmun , Divinitate Deum efle, & alia hujuf-
ruaiiTi ” modi : crcdunu* 000 niii «* fàpientia, qu®
,„·- „ eft Ipfe Deus, fapientem eflè; nonnifi earns-
„ gnitudine, que eft ipfe Deus, magnum efle :
„ non nifi ta sternitate f que eft ipfi: Deus ,
„ srternum efle; non nifi ea unitate unum, que
„ eft ipfe; non nifi <a Divinitate Deum , quas
„ eft ipfe: id eft, feipfo lapientem , magnum,
„ cternum, unum Deum.

„ Cum de tribus perfonis loquimur, Pane & Filio & Spiritu fiinfto , ipfiis unum Deum , unam Divinam fubftantiam efle fatemur. Et e converto cum dc uno Deo, una Divina fubflantia loquimur : ipfom-unum Deum, unam Divinam fubftantiam efle tres pertonas confi- ,,-temur.

B

„ Credimus & confitemur folum Deum Pa* trem Filium & Spiritum fandum eternum effe, nec aliquas omnino res, five relationes , five proprietates, five fingularitates vel uritates dicantur, v î alia hujufmodi, adefleDco, que fint ab eterbo, dc non fint Deus.

„ Credimus & confitemur , ipfam Divinitatem, five fubftantiam Divinam, five naturam Divinam dicas, incarnatam efle, fed in Filio.

a,SirpM4i **TITULI CANONUM CONCILII REMENSIS.**

S. *Ne quis ei epifeopis fias excommunicates recipere prefnmet.*

C

3. *De veftitu & tonfura clericorum: item de clericit in hoc inobedientiius 6* epifeopis neglegentibus.*

3. *De Clericis uxoratis ma conctAinariis.*

4. *Ut fmeftimoniales afiidsu in claufiro permaneant.*

j. *Ne laici ecclefia negotia difponere ma terminare prafumant.*

6. *De advocatis pf fxbadvocatis exafforibxs.*

7. *Ut ectltfiafiica per,forne, & quacumque regulariter vivere propofieermst , matrimonium non com traient.*

5. Λν *laici decimas ptfUeant.*

ç. *Ne in artbtmacenxm vel decanum aliquis , t^fi diaeenus vel presbpter ordinetur.*

SO. *Ut unaquaque ecclefia proprium bobcat facer-}*

1l. *Ut ectl<fiafiica & regtAcres , fed & facxlares perfoaa m via, m agro , tf eorum animalia , Rm» tempore fint fecxra.*

U. *Ne milites tx condsffe ad μ μ Kμ т vel ferias conveniant.*

JJ. *Ne qnis »· clericum vel monachum violenter manus mittet.*

14. *Ut ml eccifias vel cgmeteria confugientes, fint jecnri.*

15. *De incendiariis.*

26. *Ne pro cbrijmate & facro oleo pretium exigo-*

37. *Ut Ordinationes ab bmreticb & fibifmaticisfit-E &at irrita babeantur.*

18. Air *quis barefiarcbas tf fequaees manuteneat.*

CANONES.

L Ne quit ab epifeopis fuit excommunicatot rccipen prafumat.

Qui ab epifeopis fuis anathematis fententia condemnantur, quoniam a communione ecclefiaftica removentur,diabolicx dignofeuntur fubjici poteftati . Non' «aim eft homo qui ligat , fed Chriftus qui hanc miniftris fuis exhibuit poteftatem. Idcoque a fuis epifeopis excommunicator ab aliis recipi , modis omnibus prohibemus. Epifeopus autem, qui fententiam promulgaverit, eâm vicinis epifcopis enuncict. Qui vero excommunicato, donec ab eo qui eum excommunicaverat , vel audloruate fedis apoftolicx, abfolyatur , fcienter communicare prxfurhpferit : eadem excommunicationis fententia ipfum teneri ccnfcmus. ANN»" £HKisn

L·

II. *De vtfiitx it tonfuro clerico^mx item de thricit i» boc inobedientibut* dr'*epifeopis totghgcnttbus.*

Prxcipimus etiam, quod tam epifeopi, quam clerici, neque in fuperfiuitate, feu inhonefta varietate colorum, autfeiffura veftium, neque in tonfura, intuentium , quorum 'forma *& exemplum elfe debent, offendant aipedtum , fed potius ita in fuis aâibus ea condemnent , ut amorem innocentix converfatione demonfirent, ficut dignitas exigit ordinis dericalis. Quod fi moniti ab epifeopis fuis infra xu · dies non obtemperaverint , ecclefiailicis beneficiis eorumdem pontifi cum au&oritate priventur. Epifeopi vero fi prxfixam poenam irrogare neglexerint : quia inferiorum culpae ad nullos magis referendas funt , quam ad defides negligentefque redoles: tamdiu ab epifcopali officio abftineant, donec pœnam a nobis conftitutam clericis fibi fubjeâis imponant ; nec etiam, nifi precedente congrua fatisfaftione, relaxent.

111. *Dt clericis uxoratis tut toncubinariis.*

Praeterea quod a patribus .noftris propenfiori cura novimus conftitutum, nos quoque prxeipimus obfervari: ut qui in ordine fubdiaconatus, aut iuprb, uxores duxerint, aut concubinas habuerint,officio atque ecclefiaftico beneficio careant.

IV. *Ut faxflimonialcs effidui i» chttftro permaneant.*

Ad majorem autem domus Dei decorem adjicientes ftatuimus, ut fan&imoniales & mulieres, qux canoni» nominantur , & irregulariter vivunt, juxta beatorum Benediâi dc Auguftini rationem, vitam fuam in melius corrigant dc emendent: fuperfiuitatem dc inhoneftatem veftium recidant : dc in dauftro fint afiidue permanentes : choro, refeâorio, dc dormitorio fint content? , de reliais prxbendis, dc aliis propriis, earum ne-

chr £t i
•'»'
neecffitatibus de communi providetur . Quod fi ufque ad proximum apoftata. ruro feftum non adimpleverint , extunc in earum ecclefiis, done» hoc noftrum mandatum adimplevetint, Divina prohibemus officia celebrari : & fi qua*ipfarum mortua fuerit, Chtiftianorum careat fepultura. Prohibemus etiam, ne in ea*rumdem collegiis aliqua qux irregulariter vidura fuerit, recipiatur.

V. *Ne laici ecclrfia negotia di/ponere axe terminare prafumant.*

mu. douÀi- CA
*
Decernimus etiam, ut laici ccclefiaftica negotia non prxfumant.& epifcopi, abbates, archidiaconi , & alii ecclefiarum prxlati de negotiis ecclefiaftids, vel de aliis qux fpiritalia efle nofcuntur, aliquorum laicorum judicio non difponant : nec propter eorum prohibitionem, ecclefiafticam dimittant juftitiam exercere.

VI. Pe *advocatis & fubadvocatis exoHortbus.* adolefcentibns ,

Auctoritate quoque apoftolica prohibernus, ut nullus advocatus, prxter jus & beneficium antiquitus confticutum , fibi aliquid accipere vel ufurpare przfumar. Sabadvocatos vero dc exadores eorum modis omnibus ab ecclefiarum infeftationibus removeri przcipimus,. Quod fi quis contra hanc fententiam a' nobis promulgatam de extero attentare prxfumpferit, Chriftianorum careat fepultura.

VII. *Vi ecclefiafiica perfona , quacumque regulariter vtvtrt propo/uerunt, matrimontum non contrahant.*

Quia vero continentia, & Deo placens munditia, in ecclcfiafticis perfonis&fanftis ordinibus dilatanda eft , fandorum patrum, & prxdeceftorw noftri papx In» nocentii veftigiis inhxrentes ftatuimus, quatenus epifcopi, presbyteri, fubdiaconi, regulares canonici , monachi atque convcrû profeffî, qui facrum tranfgredientes propolicum, uxores fibi copulare prxfumpferint , feparentur . Hujulmodi namque copulationem, quam contra ecclefiafticam rationem conflat efte contradam, matrimonium non efle cenfcmus. Qui etiam ab invicem feparati, pro tantis exceflibus condignam poenitentiam agant. Jdipfum quoque de fandimonialibus, fi, quod abfit, nubere tentaverint, obfervari prxeipimus.

VIII. *Nt M* Àrw« *pofidtmm.* AMNO CMMUTI

Divinaram tegua inanifefta eft difclplina,^& fandorum patrum decreta fanxerunt, uti decimas ecclefiatum , quas in utus pietatis concédas canonum demonftrat audoritas, laid non debeant poflidere . Nosquoque , ne id fiat, modis omnibus prohibemus; quia five ab epifeopis , five a regibus , vel quibuslibet perfonis «ceperint, nifi ecclefix reddiderint, facrilegii crimen committunt,& periculum xtcrnx damnations incurrunt.

IX. *Nt in artbidiocouum vel decanum aliquis, »ifi diaconat vel prttbgter ordinetur.*

Illud etiam duximus annedendum,ut nullus in· archidiaconnm , nifi diaconus vel presbyter, ordinetur . Archidiaconi vero, decani , vel pnepofiti, qui infra ordines praenominatos exiftunt, fi inobedientes ordinari contempferint, fuicepto honore priventur. Prohibemus etiam,ne vel infra façros ordines conftituris, fed qui prudentia & merito vitae clarefcunt, prxdidi concedantur honores

X. *Ut unaquaque ecclefia proprium babttt /acerdotem, é* ne quit pojfit eum ab ejus regimine reptlltrt.*

Praecipimus etiam, ne presbyteriscon*duâitiis ecclefix committantur : & unaquxque ecclefia , cui facultas fuppetit, proprium habeat facerdotem : nec ab ejus regimine, alicujus, nifi epifcopi, in cujus parochia fuerit, vel archidiaconi.canonico judicio depellatur. Cui de bonis ecclefix tantum beneficii prxbeatur , unde convenienter valeat fuftentari.

XI. 17/ *ecclefiafiica tf regulares, fed éttaculares perfona in vie , in agro9 & torum animalia, omni tempore fint fetura.*

Praecipimus quoque , ut presbyteri , clerici, monachi, converfi , peregrini mercatores, ruftici, euntes & redeuntes, & in agricultura exiftentes, dc animalia cum quibus arant, & oves, omni tempore fint fecurx. Si quis autem hoc noftrum ftatutum violare prxfumpferit : epifeopus in cujus parochia fuerit, omni trepiditate fepofita , canonicam de ipfo juftitiam faciat.

XII. *Ne milittt ex conditio ad nundinas vel ferias conveniant.*

Temerariam quoque militum audaciam, D« tor««v qui ad deteftabiles nundinas vel ferias'1" ex

—.......-ex condi&o folenc adofienfionetnfbarutn virium convenire, unde monet corporum & animarum fzpitui provenerunt, omni* no fieri interdicimus. Quod fi quis ibidem czfus vel mortuus fuerit› pçnitentia «i & viaticum non negetur: ecdefiaftica tamen careat fepukura.

XIII. N‹ ftit i» tlerictun vel asiuche violenter metuit mittet.

Nihilo minus, prefentis feripti ferie, ftatuta pnedecefloris noftri felicis mémorise pipe Innocenti! confirmantes, decernimus, Ut fi quis fuadente diabolo tanti facrilegii reatum incurrerit, quod in clericum, vdmonachum violentasmanus mittat, anathemati fubjaceat; & nullus epifeoporum illum przfumat abfolvere, nifi mortis urgente periculo, donec apoftolico confpedui praefentetur, &cjus mandatum fufeipiat.

XIV. Vt eJ ecclejùu vel eemeteru cenfitfientee fiat fetari.

Hac etiam confona fandorum patrum definitione fancimus, ut in eos qui ad ecclefiam, vel coemeterium confugerint, nullus manus mittere audeat. Quod qui fecerit, anathema fit.

XV. De intentiorlit.

Innovamus etiam, ut fi quis mato Audio, five pro odio, five pro vindida, ignem appofuerit, vel apponi fecerit, aut appofitoribus confilium vel auxilium fcienter tribuerit, excommunicetur. Et fi mortuus Fuerit incendiarius, Chriftianorum careat fepukura. Nec abfolvatur, nifi prius damno, cui intulit, fecundum facultatem fuam refardto, juret fe ulterius ignem non appofiturum. Poenitentia ei detur, ut in Ilierofolymis autin Hifpania in fervitio Dei per annum permaneat. Si quis vero archiepifcopus, Tel epifeopus hoc relaxaverit, damnum reftituat: & per annum ab officio pontificali abftineat. Sane regibus & principibus facultatem faciende juftitiz non negamus.

XVI. Ne pro tbrifmate ir (tero oleo pretium txi&atxr.

Przcipimus etiam, ut pro chrifmatis, Ac olei facri, & fepukurz acceptione nullum pretium exigatur.

XVn. Vt ortinotieuet ab baretieit it fibif. matkit fefla irrita hebeantur.

illud etiam, quod a przdeceffore noftro papa. Innocentio flaturum eft, innovantes, ordinationes fadas a filio Petri Leonis, & aliis fchifmaricis & haereticis, evacuamus, & irritas efle «olemus.

XVIII. Ne fai/ borcfieribtx if Jcfuecei monxttneat.

Quia, etiam apoftolica fedes qudd redum eft confuevit attenta confideratione defendere, & quod devium invenitur efle devitare: praefectis decreti au&oritate przcipimus, ut nullus omnino hominum hzrefiarchas & eorum fequaccs, qui in partibus Guafconiz, aut Provinciz, vel alibi commorantur, manuteneat vel defendat: nec aliqui* eis in terrajfua receptaculum przbeat. Si quis autem vel eos de cztero retinere, vel ad alias partes proficifcentes, eorum errori confentiens, recipere forte przftunpferit, quo iratus Detfs animas percutit, anathemate feriatur, & in terris eorum, donec condigne fatisfaciant t Divina celebrari officia interdicimus.

EJUSDEM CONCILII CANONUM

Colleftio altera audior.

Ex dxoixr MSS. ‹m» S. JUicbaelû in Periode Meris, altero S. Germani a Prelis.

SAndorum Patrum veftigiis inhaerentes, novis morbis nova remedia procuramus. Statuimus igitur fi quis poflêffiones ecdefiatttcas invaferit, diripuerit, vel depopulatus fuerit, vel quoquo modo diftraxerit, anathema fit.

II.

Clericus qui alienis ecdefiis dominorum vel parentum fuorum violentia, vel quoquo modo vetante Epifeopo ejufdem loci, redditus acceperit; pariter ipfi & fautores fui tamdiu anathemati fubjaceant, donec ecclefias & omnia ouc inde perceperint integre fpoliatis reftituant. Sacerdotes vero, qui interim per ipfos in eifdem ecdefiis miniftraverint memorata poena feriantur, & infuper degradentur.

III.

Prohibemus & modis omnibus interdicimus exa&iones, dc indebitas caftellorum operationes fieri. Si quis pro clericorum redemptione fciens aliquid perceperit, vel obfides eorum tenuerit, vd ipfos, anathema fit.

IV.

Interdicimus etiam ne facerdotes, diaconi, fubdiaconi, adores, vel praepofiti laicorum exiftant: quod fi pnefumferint, anathematis gladio percellantur, fle deinceps a beneficio ecdeuaftico cadant.

V.

Si quis clerico, vel aliis ecdefiafticis perfonis manum injecerit, vel in carcerem, vel in vincula miferit, anathema fit, nec abfolutionem mereatur, nifi monis articulo interveniente, priufquam a domino Papa abfolvatur. Locus vero in quo Clericus vel ccclefiaftica peribna attero-

ANNO CHRISTI

■tempta fuerit, & omnia caftdla, & jut- civita-lis * & villa* , qu« capientis vel retinentis foerint , a divino officio ceiTtnr , & cum lugente lugcant.

VI.

Clerici cui excommunicatorum confiliis vel negotiis communicant, vei in domibus, vel in familia eorum converfantur, quantumlibet nobiles fuerint, tam ordinis lui, quam ccdefiafticurum beneficiorum periculo fubjaceant, nifi a fummo Pontifice veniam mereantur.

VII.

Prohibemus nihilominus ne divinum officium celebretur , fed nec catnpana pudetur in urbe , vel in caftro, vel in curte ubi aliquis excommunicatur prefens fuerit.

VIII.

^ui fciens communicaverit cum excommunicato, tanquam ex nomine excommunicatur habeatur. Si vero rex communicaverit & quicumque fecum venerit, prefenteexcommunicato,nec divinum officium celebretur, nec campanapulfetur. Quod fi capeilani curie vel facerdotes loci celebrare prefumpferint, illico ab Epifcopo ejufdem loci * excommunicari, & ab ordine cadentes, ecdefiafticis beneficiis careant.

muaicoiar

IX.

Qui vero ob rapinam vel ccclefiafticarum rerum invafionem excommunicatur ad fatisfaftionem venerit, nec damnum reiarcire poterit,antequam abfolvi mereatur , facramento aftringatur, fe annuatim, ficut ei injunftum fuerit, foluturum donec totum ^trfolvcrit.

Prohibemus omnes presbyteros ne capellaniam potentium fulcipiant, vd in curiis eorum amminiftrtnt, nifi per manus epifcopi ejufdem dicecefis ad hoc ingrediantur , facramento adftrifti , quod cpifcopalibus mandatis atque preceptis per omnia obediant, & excommunicator a * Donino non admittant: qui vero contra fecerit, pariter ordine fit ecdefiafticis beneficiis careat.

XI.

Dccrevimus ut facerdotes , qui divina officia inhibiti nihilominus celebraverint, & ob id anathemate viofti funt, degradentur, & bonis ccclefiafticis priventur , nifi a domino Papa veniam confequanrur . Qui vero camdem fenrentum nondum paffi funt; nifi intra quadraginta dies refipuerinr, eadem P^ftentur.

Si quis epifcoporum, vel facerdotiun aliquem vinculo excommunicationis innodaverit .' & ille metu mortis vel imminentis periculi, vel animo fraudandi ; ' fatisfachonem *intra certum terminum* promiferit : Oc ob hoc abfolutionem meruejit.· nifi intra terminum promiffum folvat quod promifit, morte praeventus, maneat infepultus . *Si vero* fine termino hoc ipfum *promiferit, &* intra tres menles non folverit , fimili pcena tenebitur.

XIII.

x Prxeipimus , ut quoties aliquis epifcoporum confratri & cocpifcopo denunciaverit , fe canonicam juftitiam in poifeifionem vel in peribnam alicujus exercuifte ; poftulans ut ille coepilcopus eamdem. juftitiam denunciet : aut ille illico fine dilatione obtemperet, aut ordinis fui periculum incurrat.

XIV.

Interdicimus Sacerdotibus Capellanis , ne divinum officium in munitionibus & turribus celebrare prsfumant , poftquam in aliqua ecclefia Aejufdem loci prohibitum fuerit . Quod fi praefumpferint, ab ordine, fic ecdefiafticis beneficiis priventur. Chm«t'

Prohibemus , ne Gcrum chrfina vel oleum contentioribus vel excommunicatir detur Tradatur autem cum hac obiervatione archidiaconis, ut epifcopi de ipfis fecuri fint , fic archidiaconi de presbyteris, quod ipfi prclatorum mandatis ' & ecdefiafticis praeceptis parituri fint. «l.lulti ,

.Statuimus etiam ut excommunicatorum corpora infepulta maneant . Qui vero in. cimiterio , vel in ligno , vel in lapide, vel extra, vel infra, vel in domibus Çlericorum pofuerit , a fa-B cerdote illius loci excommunicetur, nec nifi ab epifcopo illius provincic folvatur , unius anni pcenitentia corrigendus . Si vero corpora nomination excommunicatorum in cimiteriis fepulta fuerint, .inde extrahantur: quod univerfi epifcopi provideant , ut hsc maxime effeftui mancipentur, ne alia pro aliis afportentur.

XVII.

Qui ab epifeopis anathematis fententia flte. *nt in editis, demtis quinto, nono,* tx. *& ij.canonibnt, fd in bis noftri1 codicibnt dffiderantnr ; in fine vero codicis Micbaelini. additor ifte .* Officium Simoniacorum & in fornicatione jacenttum fcienter nullo modo recipiatis, & in quantum pote-^ritis a faens minifterus prohibeatis.

ACTA- 'CONCILII

EX VARÏIS AUCTORIBUS COLLECTA

A ShVFRINO Binio.

Id Biuiana editione not* vocantur.

Q Uis fuerit ille baretient, quo tempore, loco ac modo condemnatns a conciti'), Otio Frifingenfis in Friderico tib. 1. cap. 54. *defenbit bit verbis:* Erat io proxima median* quadragefim* Dominica apud iftius Galli* metropolim Remis generale indiftum concilium : tam ex eo quod pretaxatus papa perfccutionem populi fui declinan-D do in Galiiis morabatur; quam ob hoc quod quidam pene laicus, hzretici honorem in vaccis populorum affe&ans , examini ecclefi* refervandus in vinculis tenebatur. Ifte in angulis Gallic, id eft, circa Brittaniam & Guafconiam , eo quod remotis ibi a corde Franci*populis, iimplicitas, vel potius (ut ita dixerim) ftulticitas, cui facile error obreper» folet, abundat : verbum pr*dicationis afiiimpferat . Eumque , tamquam Dei filium, *ie* nominans , multam poft fe rudis populi traxit multitudinem, dicens quod ipfe effet per quem omnis oratio concluditur , cum dicimus. Per eundem, &c.

<ldtm tap. 55. Igitur volvente tempore , cum E eadem mediana quadragefima adveniret, dumque a Tureis populi difperfi Jerufalem tendentes per altum navigaremus atquor : in bufilica Dei genitricis femperque virginis Mari* , Remis , ptefidente fummo pontifice Eugenio, fedit concilium. ProduAus fuit ibi, ut- fingere liceat , cum feripturis fuis prsdiftus Eon vir rufticanus, & illiteratus, nec haeretici nomine dignus: ac pro contumaci fatuitate , vel fatua contumacia fuk puniendus, Sugerio abbati fandi Dionyfii, qui regni negotia ob abfentiam regis in 'occidentali Francia, juxta illius cœnobii prçrogativam, adminiftrabat, commiffus, ab eoqi-c arft* cuftodi* man-

ANNO CHK1STI

mancipatus, vitam in brevi rinivit. Venerunt ad prxdiftuin concilium cum bulla aurea nuncii junioris Romanorum regis Henrici, tam de fublimatione fua ad imperium Romano pontifici fignificanres, quam de tribu; fratribus Poloniie, qui cjeûo quarto & feniore ducattWh intra fe différant, ac de epifeopis illius provinciae, qui fuper hoc patri ipforum juramentum prsftiteranr, querimoniam facientes. Famae quoque malum > omnibus motabilibus velocius, juxta illud;

FtUIX «mZkW,' *fM* W» «Zmu/ *Vtlociut nilum,*
Mobilitate viget, virefqete acquirit vendo.

immenfitatem Coli ex nature iu» celeritate tranfvolans, de expeditionis noftne eventu certa promens indicia, in auribus, oreve omnium ibi verfabatur.

Robertas m *appendice ad Sigebertum atfirit anno quadragfimo odtevo* pqft *& centfimum contigifle Λ papa Eugenio Remit* xt. *Kalendae Apriits concilium celebrari*: In quo, *inquit*, hereti. eus quidam de Britanniaaddu&us damnatur,qui *ic* prophetam, vel magnum quemlibet, & nomine luo alludens (Eon enim dicebatur) eum qui venturus eft judicare vivos & mortuos, & iieculum per ignem, fe effe dicebat, & de fuisquofdam quidem angelos , alios autem apoftolos faciebat , & propriis angelorum feu apoftolorum nominibus appellabat: quo plane figno & ipfum ex Manichaeorum officina prodiiffe, poflumusintelligerc ex iis que difta lunt fuo loco de Manichxis. Qui in concilio damnatus, fubcuftodia Remenfis archid^ifcopi non multo poft defunâus, vita pariter caruit dc memoria.. *Hic R«bertue*.

Autor hujut feteuii WiUiclmtes Nettbrigeifis retat eodem perditiflimo homine gefiat ad Remenfe concilium ptrdnHos fic refert: Circa idem tempus Eugenius papa Romanus ad fedis apoftolicx regimen ex vite regularis diftridione affumptus, ecclefuftice ftudio difciplioe in Gallias veniens , generale concilium inftituit Remis. In quo dum lederet cum omni frequentia epilcoporum, atque nobilium, oblatus eft ei quidam vir peftifer, qui fpiritu plenus diabolico , preftigiali aftutia tam multos feduxerat, ut fretus fequentium numero, per diverfa loca formidabilis oberraret, ecclefiis maxime monafteriilquc infeftus. Diu itaque multum debacchatus, tandem n Remenfi arcbiepifcopo captus eft , fapiemia vincente malitiam , & fando concilio exhibitus. Eudo is dicebatur, natione Brito , agnomen habens de Stella , homo illiteratus & idiota, ludificatione dzmonum ita dementatus, ut cum fermone Gallico , Eon diceretur , ad fuam perfonam pertinere crederet quod in ecclefiafticis exorcifmis dicitur, fcilicet, *Per eum qui venturtu eft judicare vivot & mortnot, & jeteuhem per ignem*. Ita plane fatuus, ut Eon, & eum, nefeiret diftinguere, fedfupramodum ftupenda caecitate crederet fe effe dominatorem & judicem vivorum & mortuorum: eratque per diabolicas preftigias tam potens ad capiendas fimplicium animas, ut tamquam ex mulcts aranearum opere irretitis , fedu&am fibi multitudinem aggregaret , quae tota illum tamquam dominum dominorum individue fequeretur. Et interdum quidem mira velocitate per diverfas provincias ferebatur, interdum vero morabatur cum fuis omnibus in locis defertis fic inviis, moxque inftigante diabolo erumpebat improvifus, ecclefiarum maxime ac monafteriorum infeftator.

Accedebant *ad* cum plerumque noti ejus fic propinqui (erat enim non infimi generis) five A ut eum familiari aulu corriperent , five ut quomodo fe circa cum res haberet cautius explorarent. Videbatur autem eflecirca eum ingensgloria, apparatus, faftufque regius; fic qui cum eo erant, folicitudinis, laborifque expertes , preciofe indui, fplendide epulari, & in fumma laetitia agere videbantur: in tantum ut plerique, qui ad corripiendum eum venerant , confpeâu e<us non vera fed phantaftica gloria corrumperentur. Fiebant enim , fed phantaftice , per dsmones , a quibus fcilicet mifera illa multitudo , non verts fic folidi», fed aeriis potius cibis in locis defertis alebatur. Nam ficut poftmodum per quofdam audivimus, qui in ejus fuerant comitatu, eoquefublato, tamquam agentes pomitentiam, per orbem B vagabantur, in promptu ejus erant, quotiefeumque volebat , panes , carnes , pifces , fic quique cibi lautiores.

Verum quod iidem cibi non folidi , fed aerii fuerint , (ubminiftrantibus invifibiliter fpiritibus aeris hujus , ad capiendas magis quam pafcendas animas, huic elucet: quod quantamcuinque cx cibis illis repletionem modico rudu exinanitam tanta mox fequebatur efuries , ut eofdem cibos illico repetere cogerentur. Quicumquc forte ad eos accedens, ex cibis eorum vel modicum guftaffet, ex participatione menfr dsmoniorum menre murata, fpurciflime multitudini con:nuo adhaerebat. Et quicumque ab 'eis aliquid in qualibet fpecic accepiffct, periculi expers non erat.

C Denique fertur quemdam militem propinquum illius peftiferi acceffule ad eum , fic fimplrciier monuiffe, ut abjurata nefanda feda illa per communionem Chriftian» gratis proprio generi redderetur. Ille hominem aftute fufpendens, oftendic ei in multiplici fpecic phantafticarum opum amplitudinem , ut blandiente vifarum,rerum illecebra caperetur. Propinquus, inquit, nofteres, fume de noftro quod fic quantum vis . Verum homo prudens , cum verba correptionis in ventum fudiftet, exivit ut abiret . Armiger vero ejus confpedum mira pulchritudinis accipitrem in propriam perniciem concupivit. Qpo petito fic accepto, dominum fuum jam abeuntem cum laetitia fequebatur. Cui ille ; Abjice cito quod por-D tas, non enim eft avis, ut videtur, fed demon fic transformatus : cujus verbi veritas poft modicum claruit. Cum enim infipiens nollet audire monentem, primo conqueftus quod accipiter ille unguibus fibi pugnum fortius ftringeret; mox ab eodem per manum in ;erem fublcvatus, deinceps non comparuit.

Sane cum peftifer ille ita debaccharetur , ut diâum eft fspius ; a principibus ad veftigandum fic perfequendum eum exercitus fruftra mittebatur : quefitus enim non inveniebatur . Tandem vero fraudatus one demonum, cum non amplius per illum debacchari finerentur : non enim nifi a fuperioribus poteftatibus jufto Dei judicio re-e laxantur; levi negotio a Remenfi archiepifcopo K comprahenfus eft ; & populus quidem ftolidus , qui Mas loquebatur, ddapfus eft. Porro difeipuli , qui ai arftiua adhmrebant, ejufque cooperatores extitettaM t eqm ipfir cawti funt.

Cum ergo ftaret m confptau concilii , interrogatus a fummo pontifice qwfnam effet , refpondit : Ego fum ille qui venturus eft judicare vivos fic mortuos, fic fccului» per ignem , Habebat autem in manu fua baculum inufifat* format , in fuperiori fcilicet bifurcum-. Interrogatus Îuid fibi vellet baculus ille; Res, inqkrfr, granis myfterii eft. Quamdiu enim, ficuc muto videtis , duobus cslum capiibus fufpicit: duasôr-

anno ch««t ANHO CHRISTI

bh partes Deus poffidet, tertiam mihi partem cedens. Porro fi eadem duo luperiora capita bacyjj fubtnittam ufque ad terram, fic inferiorem ejus partem, qur fimplex eft, erigam, ut belum tufpiciat: duabus mundi partto mihi retentis, tertiam tantummodo partem Deo relinquam. Ad hnc rifit univerfalyqodus, derifnque hominem tam profunde datum in reprobum fenfum. Juflm autem ex decreto concilii, nec portis iterum ferperet, diligenter cuftodiri, tempore exiguo fupervixit,

Dilcipuli vero ejus, quot magnis infignierat nominibus, alium fcilicet vocans Sapientiam, alium Judicium, fic in hunc modum ceteros: cum fansm doàrioam nulla ratione reciperent, potius obftinattflitne de falfis gloriarentur vocabulis; intantum, ut ille qui Judicium dicebatur, fuis detentoribus ultricem infelici fiducia comminaretur fententiam; curi» prius, fic poftea ignibus traditi, ardere potius, quam ad vitam corrigi maluerunt. Audivi a quodam venerabili viro, qui interfuit dum huc agerentur, quel audierit illum, qui Judicium dicebatur, cum ad lupplkium duceretur, crebro dicentem : Terra findere: tamquam ad oris ejus imperium terra aperienda effet, fit devoratura ficut Dathan fic Abiran boftes ejus. Tanta ris femei infixi cordibus erroris fuit. fUtou *Ntnkrire^t.*

hier elie extern, porlelet ei fmoixm ngxm cjq/às rife *fic iem etrmt :* Venerant ad pnedidum concilium cum bulla anrea nuncii junioris Romanorum regis Hcarid, tam de fablimatione fua ad impaium Romano pontifici fumificantes, quam de tribus fratribus/ducatus Polouiae, qui ejefto quarto fit feniore ducatum intra fc diviferant, ac de epifeopis illius provinciae, qui fuper hoc patri ipforum juramentum pneftiterant, querimoniam facientes. *Sei jeii de Sit fe itecilte fetrit definiteet, Utere freteneeittit.*

>Udende hec videntur nt Anfebeeo GeteeUeee^i ? In hac fynodo addiftus eft fupra diftus haereticus Eunus, fie ptefentatus pape a quodam catholico Britanniae epifeopo. Hic igitur ia audientia omnium dc fua perverfa haerefi difcuflusfit convi&is, vitam quidem fic membra, epifeopo qui eum adduxeratexpoftulante, retinuit.-fed ramen prccepto papas in cuftodia relegatus, fic ibi poft non multum temporis mortuus eft. In hac fynodo, archiepifeopi, epifeopi, fic abbates, ufque ad mille centum refediife dicuntur.

Illet eetette eptfetpot ne fele en Geüie eo profeihr erhtrere. Nem & Hifpentt inttrfntft intdhgimnt ex ejxfdem Pontificii epifalù ed Alfonftm Nifpente rtfem, fiX BemerdttetTerreeoeenfemfnperitu defcnptii.

Jefuper entent fietnti in endette frnoio contplxrtt tenenet fpeilenter ed difctplineett ecckfipiUcetn tn hfxnt prifinume rcvotendent. Senfin! Bemerdxt, fai «x illir ehptot recitet in librii de confideretis ne nd Bngminm, qnerto enno e tempore ifto ten^xtritxr epttd tpfnm pontificem, non fervori pKI»E *proximo prmedenti Rtmerfi concilio cen. >. & g. /Utnte fiuffent. tii Commet numérofont decem: & ' S'xnt^xe pnn ' confiitnti, penm ae cexfd Gxilierti qmdpeem egerttxr. Accepti ftmi ex aw- .fetr exmoplnriknr, tern l'chcnne, niten Geliicoxo e^in '''feripto :boc rmjfxm efi famem ed Gregonxm* xill. *e Jexoho Aminto epifeopo Antifiodormfi. f'nrietott! iefiionnm ppfite font in merg ne. Pofi Cemrnei foncitae «fiam efi ie errerbnj Gilifnrti, proxt fe^xitrr.*

vere *in eexfe Giliberti Porreteni pofi bm fffa fnermt, idem Otto Frtfingpnfit cep.* jd. *fc.*

.m «-.M-·, /ZT *<» ·«

Apm* » emdar *itfcriUt*: Iraq* finita fyoodo, fidntiferifque ad innovationem fcn confirmatranem antiquaram toem promulgatis decreto rum capitulis, pradendores fic vtdaioros ad caufam epifeopi GiUbcrti terminandam refervantur. Decuria mediane quadranefimn , faeriicopusPiftavinas, manente adhuc fomaao pontifice Rends, rarius ad judicium trahitur. in cubiculo, ubt urbis epifeopus cum fenioribus fedit, vocatur; *fit* ab co quid de fide fanftss Trinitatis fentiat, fubtiliter interrogatur. IUe orthodoxorum patrum, quas non in fchedniis, led i corporc librorum integras attulerat, legi faciensaotoritates, eamdem fc quam illi fidon tenere afferebat. Cumque hujufcemodi fermone, icu legendi prolixitate dies det.;oeretur, tamquam radia aifcftus Rjomanus inquit antiftes: Multa, frater. dicie, multa, & ea fortaflis orne a nobis non intelliguntur, legi facis: fed fimpliciter a te cognoicere velim, anne illam fummam efientiam, qua tres perfonas profiteris unum Deum, credas elfe Deum. Qui diutina collatione fatigamus mmni premeditate refpondit: Non. Quod difium mox ab ejus ore raptum notarius excepit. feribens in hunc modum: Epifeopus Piâavenfis fcripfit fit dixit quod Divina eflentia non eft Deus. In commentario enim fuper Boetium *de Trinitate*, ubi sutor theologica à naturalibus pncdicamenta difeernens, inter cetera pofuit, *Subfaxtie qua Dent eft*, hic appofuit *Non put Dent cfi*, id eft ut non ad fubfiftentem, fed ad fubfiftentiam referatur. Sicque in haec verba conventus ea die dimittitur. Epifeopus totum quod fuperfuit illius diei fpatium, cum nofte fequente, amicos fuos ex cardinalibus, quos habuit non paucos, circuit. In crafttao ipfo denuo coram fummo pontifice in caufa pofito recitatur feriptum: cujus ut ab eo reddatur rario expofeitur. Ipfe fe hoc non fimpliciter coocefltflc afferebat. Dicebat enim hoc nomen, Deus, quandoque in defignatione natur», quandoque indefigoatione perfome unius etiam poni. In defignatione natur», ut cum dicitur, *Dens txxt tmxr êü :* peribnr, ut cum dicitur, *Peter eft Dent* ÂïÆu ri! *Dent* ſoŋ» fic unlus tantum de tribus, ut ibi; *Accendit Deni in jxbiletione :* quod de perfooa Filii diftum eflenemo ambigit. Quare fic ajebat fe, Divinitatem elfe Deum, in alio tantum fenfu concedere, quo Deus ponitur pro natura. In eo vero abfolure concedere non audere, quo pro qualibet perfonarum hoc nomen, Deus, accommodatur. ne videlicet fi indeterminate profiteretur Divinitatem efié Deum, ideft, quamlibet perfonarum, cogeretur fine determinatione concedere quidquid de qualibet perfonarum, fic de eflentia: ficque in hanc incideret abfurditatem, ut ficut penonam Filii, ita Divinam eflemiam indeterminate incarnatam, paffam confiteretur. Ex qua abfurditate facile fenfus hereiicus, juxta Sabellium emergeret, ut eadem res diceretur fic generans, fic genita, ficeadem fcipfam genuiflê. Quod autem inter naturam fic perfonam non mathematica abftraftiooe, fed theologica confideratione, quoquo modo divideret ratio, fic ratione fic automate probare nitebatur. Racioae, ne videlicet juxta Arium, ficut perfonarum, ita fic pluralitatem admitteret eflêatiatfem: vel fecundum SabelHum, ad eflenti* fmgulariratem, Chnftianae fidei religio pluralitatem reftringeret perfonarum: hac Theodoreti contra Sabeilium utens automate: Oportet ergo defideraatem fpirituales divitias, fic volet».

trm

tem Osriftianosum dogmata vendkara , rarum non morare proprietatem : na forte aliud pro afin mèOlgeot, circa dogmatapeccet. Qii enim nartram flt perfonam idem cflc inteiligit , aut in divifionem Arii incidit , aut in confafionetn Sabcllii. Et ilia Hilarii: Difcerne igitur, o basictice , fpiritum Chrifti ab fpiritu Dei, dc excitati a mortuu fpiritum Chrifti, a fpiritu Det Chriftum a mortuis excitantis. Et qucro nunc , in Spiritu Dei utrum naturam aut rem natum fignificatam exiftimes ? Non idem eft enim natura, quod natum res eft: ficuti non idemefthomo & quod hominis eft ; nec idem ignis , dc quod ipfius ignis eft: & fecundum hoc non idem eft Deus, dc quod Dei eft. Item quod non natura, fed Filii perfonam carnem fufcepiflè credenda fit, hac autoritate Toletani concilii oftendit.* Solum Verbum caro faâum eft, & habitavit in nobis. Et cum tota cooperata fit Trinitas formationem fufeipit hominis , quoniam infeparabilia funt opera Trinitatis, folustamen accepit hominem in fingularitate perfonx, non unitate Divin* nature : id eft, id quod eft proprium Filii, non quod commune Trinitati. Quam autoritatem cum determinare vellet Claravallenfis abbas, aliqua veils que cardinalibus difplicerent protulit. Epifeopo Fiâavino dicente: Et hoc feribatur. Ad quod ille refpondit: Scribatur ftylo ferreo, ungue admantino. Moxque ad publicum progrefTus, omnes quos poterat convocavit. Ibi cum archiepifcopis, vinique religiofis dc eruditis, contra quatuor pnedida , que Piâavino epifeopo imponebantur, capitula, fidem fuam in hunc modum, ipfe cum aliis, fic alii cum ipfo expofiierunt.

Credimus fimpliciter naturam Divinitatis efle Deum: nec aliquo fenfu catholico pofte negari, quin Divinitas iit Deus, & Deus Divinitas . Si vero dicitur , fapientia lapientem , magnitudine magnum , aeternitate aeternum , unitate unum , divinitate Deum efle, & alia hujufmodi, credamus non nifi ea fapientia que eft ipfe Deus fapientem efle , i non nifi ca magnitudine qux eft iplè Deus magnum eflè , non nifi ea xternitate que eft ipfe Deus xtemum efle, non nifi ea unitate qux ipfe eft unum efle, non nifi ea Divinitate Deum que eft ipfe , id eft , feipfo fapientem, 'magnum, eternum, unum Deum.

Dum de tribus periouis, Patre & Filio dcSpi>itu fando loquimur, ipfas unum Deum, unam Divinam fubftantiam fatemur efle. Et e converfo, cum de uno Deo, una Divina fubftantialoquimur , ipfum unum Deum , unam Divinam lubftantiam efle tres pertonas profitemur.

Credimus folum Deum Patrem , dc Filium , dc Spiritum fandum, eternum efle, pec aliquas omnino res, five relationes , five proprietates , five fingularitates, vel unitates dicantur, dc hujufmodi alia, adeflê Deo, que fint ab xtemo , dc non fint Deus .

Credimus ipfam Divinitatem (five fubftan„ riam Divinam , five naturam Divinam dicas „ incarnatam, fed in Filio efle .)

Quod Gallicane ecclefie faâum tam graviter facer cardinalium ienatus accepit , ut cum magna mentis indignatione curiam intraret, ac tamquam unum corpus eflcâi; una omnes voce pontifici fuo dicerent : Scire debes , quod a nobis , per quos tanquam per cardines univerfalis ecclefue volvitur axis, ad regimen totius ecclefixpromotus, a privaro univerfalis pater eflêdus , jam deinceps te non tuum , fed noftrum potius efle oportere: nec privatas dc modernas amicitias antiquis dc communibus prxponere , fed omnium A utHirati confidere, Komanxque curise culmen ex officii tui neceffiruJine curare dc obfervare debere. Sed quid fecit abbas tuus , dc cum eo GaVlicana ecclefia ? Qua frontq, quo aufu cervicem contra Roman* fedis primatum dc apicem erexit: Hec eft enim fola qux dandit dc nemo aperit; aperit, & nemo claudit. Ipfii fola de fide catholica difeutere habens, a nullo , etiam ·Mens, in hoc lingulari honore prxjudicium pati poteft. Sed ecce Galli ifti, etiam faciem noliram contemnentes, fuper capitulis qu* his diebus nobis aflidentibus agitata funt, tamquam finitur* fenrenti* ultimam manum apponendo , nobis inconfultis fidem fuam feribere pnelumpferunt. Certe fi in Oriente, utpote Alexandria vel B Antiochia, coram omnibus patriarchis hujufmodi traâaretur negotium , nihil firma ftabilitate folidum fine noftra diffiniri valeret autoritate : quinimo, juxta antiquorum patrum inftituta vel exempla, Romano urvaretur examini terminandam. Qaomodo ergo ifti in noftra prxfentia ufurpare audent, quo<b etiam remotioribus dc majoribus nobis non licet ? Volumus igitur huic tam temerari* novitati celeriter aflurgas , ipiorum contumariam punire non differas . Qjios Romanus pontifex blando mitigans eloquio, abbate ad fe vocato, de hoc faâo, qualitateve fafti folcrter inquirit. Cui ille humiliter, dc cum reverentia refpondit, fe vel dominos epifeopos nihil de prxfatis capitulis diffiniffe : fed quia ab epifeopo G Piâavino audierat, ut fides fua feriberetur , idcirco, quia folusnollet, illorum autoritateactcftimonio fimpliciter fe quod fentiret expofuifle . Hocque tam humili quam modefto ipfius refponfo prediâa cardinalium indignatio conquievit : ita tamen, ut prxfatum feriptum , tanquam inconfulta curia prolatum , velut autoritatis pondere carens , pro fymbolo in ecclefia , quod in conciliis contra hxrefes congregatis fieri folet, non haberetur. Benediâus per omnia Deus , qui lie ecclefix fux, fponfie fux, providit, ne vel fumma membra a capite fuo diffiderent, vel tantus religiofarum dc diferetarum perfonarum numerus Gallicane ecclefix, aliquod judicii pondus a fede Romana reportans, fchifmatis non paivi occafio effet.

Hate pauca ex multis de illius concilii agenda dixifle fufficiat .' lioc tamen appofito , quod dc tribus capitulis propter pnemiflam tumultuationem nihil definiri potuit. Nec mirum: in quarto enim non multum ab aliis difeordabat epifeopus Gilibertus , cum illi profiterentur naturam incarnatam, fed in Filio : ifte perfonam Filii incarnatam, non fine fua natura. De prxdicatione perfonarum quid diffinirent , cum ejus ufum quidem, quid fcilicet proprie pnsdicari diceret , ab aliis magiftris etiam m naturalibus alienum non haberent? De proprietatibus, ao perfonx cffent, tam ob prxdidam caufam, quam ob theologicas rationes , qux hinc inde habentur, fupEpreflum eft. De primo tantum Romanus ponrfex diffintvit, ne aliqua ratio in theokxia inter naturam dc perfonam divideret.* neve Deus Divina eflêntia diceretur ex fenfu ablativi tantum, fed etiam nominativi . Unde adhuc a probatioribus ejufdem epifeopi auditoribus tenetur , ne ratio ibi difeemat in inteHigendo, fed in dicendo. Epifeopus vero prxmiflam fummi pontificis fententiam reverenter excipiens , archidiaconibus fuis in gratiam receptis , cum ordinis integritate, dt honoris plenitudine , ad propriam dicecofim remeavit.

Utrum autem prxdiâus abbas Claravallenfis

m hoc negotio ex human· infirmitatis fragflita-A At qnc tere vel judiçare noftrum non eft . QjodTenim fanfti fit fiipieota viri, corrapubili cane circumdati frequenter in talibus fallantur, fle noris fle antiquis probatur teftmooits . Nam ut de Ulo taceam , qood beatus Gregorius fanfto David , in quem Spiritus Domini direftus afteritur , ad patriam a qua a filio propuHusfuerat, revertenti , a fervo Miphibofeth cum xeniis occurrenti fiuteptum inducit, exemplo : Chriftianis temporibus beatus Epiphanias Salaminae Cypri epifcopus , tam eximite, ut mortuum quoque fufcitatet, fanftitatis , adverfus Joannem Chryfofto- B mum, cujus hodie in ecclefia viget memoria , tam acriter ab amulis induci potuit, ut cum in prapria civitate declinans , cummunicareque nolens, etiam populum fibi commiflum, quantum in ipfo fuit, contra illum concitaret. Qpod in priori noftra ex Tripartita fumptum bifaria plenius difttim eft. *Hac Otto prcdt&o Icn.*

tirMÎM ··

Dc ejefiem Gilikcrti autfcfitfc Bcrcdtu hic ifa ;
His abfolatis , introdufta eft in concilium Giliberti epifeopi Piftavenfis caufa, in qua idem Gilibertus expertus eft fandum Bernardum vehementiflimnm contradiftorem. Qpi Cum adeo perftringeret illmn , ut omnino convinceret ipfum haereticum : Eugenius papa confulens tanti epifcopi famas, Id feorfum poft dimiftum concilium Omoris Eugenius III. celebravit fuper quibufdam
„ faciendum duxit . Teftatur hsc Gofridus in
„ vita ipfius fanfti Bcmardi,cum ait: Igitur in
„ concilio, quod in urbe Remorum papa vene-
„ rabiit* Eugenius celebravit, egit cominus ad-
„ verius hunc Gilibertum , ecclefia fimfta fuo
„ tempore fingularis athleta Bernardus : primo
„ quidem totum, quod ille verborum cavillatio-
„ tribus occultare nitebatur, eliciens: deinde *ve-*
„ ro tam fuis ratiociniis , quam fanftorum te-
„ ftimoniis , biduana difputatione redarguens .
„ Confideret» fane, nonnullos ex his qui praefi-
„ debant, jam quidem animadvertentes bUfphe-
„ miam in doftrina, adhuc tamen avertentes in-
juriam a perfona, rcccnfus eft rele,»fit domefticam fibi ecclefiam feorfum convocat Galli- D canam. Communi denique confilio a patribus decem provinciarum , aliis autem epifeopis & abbatibus plurimis , diftante viro Dei , novis dogmatibus opponitur fymbolum novum . Cui
H etiam fubfcribuntur nomidxfingulorum, ut eorum videlicet omnium ficus irteprehenfibilis fides, fic irreprehenfibilis zelus ceteris innotefcat. Ita demum apoftolico judicio fle autori-
„ tate univerfalis ecclefia: error ille damnatur :
„ epifcopus Gilibertus an eidem damnationicon-
„ fentiat interrogatur. Confentiet» fle publice re-
n fetans que prius fcnpferatflt affirmaverat, in-
n dulgentiam ipfe confcquirur: maxime quod ab
H initio cautus fiiiffet ea lege eamdem ingredi
„ difeeptationem , ut promitteret fine nlla fefe E
„ obftinatione pro ecclefia fanfte arbitrio co-
refturum libere fuam opinionem. *füUmuG*·
» Abu.

Ex quibus plane illud Inducitur , eundem Gilibertum , licet heretics fenferit, haereticum non feiffe : cum pertinacia , qua: fecundam fanftum Auguftinum de civitate Dei , facit quemquam haereticum , omnino caruerit , fle hac de caufa non fuerit perna mulftatus privatione epifcopacus, quo privandus omnino luiflèt ex pnefcripto factarum legum, fi conviftus fuiffirt heretical , imiDO &. harefiareba.

a* Romanae «défi* cardinalibus advcrfat Eß-

Ad pcftrêmum hic reddenda eft epiftolaGau-,4*' Credi monachi Ciftereienfis , data ad cardinalem Afeanenfem , poft phtra annorum curricula rogantem eum, quem feiret iirafirifle eidem Remcnfi concilio, ut cunfta qu* a&tata eftènt

betet, quod flt pnsftitit, ita feribens:

EPISTOLA GAUFREDI MONACHI ad epifeopum Albanenfem.

De rebus geftis in caufa Giliberti Porretani

*Acuctiffi** petri & Jcccnc A. Dcipttic Alhccc^fi cpijccpc,* deariai pupe ««ré, *freier Gc*~ frtibu* de *Clôtcyclic mininciu*, id y«ad *eft.*

Injunxerat veftra paternitas venerabili fratri noftro, fle veftro fpeciali filio Auguftino , ut de mandato veftro mihi imponeret, vobis per e» piftolam diligenter notum fecere, qualiter in Re» menfi concilio, quod dominus papa beatae memoris Eugenius III. celebravit fuper quibufdam capitulis, in expofitione Piftavenfis epifeopi maÉiftri Gisleberti cognomento Porretani , deproenfis flt reprehenfis, traftstum : quid, & quemadmodum tandem fuerit judicatum . Unde vobis fi tardius videor obedirc, non miretur veftra feretritas: quoniam ante vigiliam feftivitatis omnium fanftorum verbum aliquod parvum vel grande fuper hoc non audivi . Eadem die ftylum fle tabulas apprehendens, ccepi feribere, quid optarem vobis, fi poflera, celerius intimare. £

Eodem igitur anno , quo prediftus pontifex t Eugenius Romane ecdcfi· cathedram ' fedens, * / non mediocrem primo ftatim auditu flagitiofis intulit metum , fle honeftis omnibus e regione fiduriam .' magnus quidam vir fle bonorum memoria dignus Arnaldus nomine, fle cognomine. Qpi loc.. non ridet, in ecclefia Piftavenfi fub predifto e- <·><«·· * pifcopo officium archidiaconale gerebat, non il- ^îiζΓ·1ίι· lius adeptus munere, fed ab ejus medeceflbre a« G.i.txr. promotus. Difficile fiquidem talis arbor fruftum ejufinodi protuliflet . Accidit autem, ut ab eo- *d.ai'*** dem archidiacono, fatis fideli pariter fle diferto, dt fuper quibufdam capitulis fidei familiariter , ut credimus, ante commonitus, nec acquiefcens,in ecclefia demum palam argueretur . Appellatum denique eft ad Romanam ecclefiam , flt coram praenominato papa eadem quatftio ventilata. Qyi in Galliasdefcenfurus, utramque partem fibiprecepit in folennitate pafchali Parifiis pnafentari . Adfuit beatiflimus pater nofter S. Bernardus cum eodem papa in eadem folennitate Parifiis , cui omne negotium Chrifti, ubicumque eum contigiflèt adefiê , tamquam omnino proprium » nemine funcr hoc ambigente, protinus incumbebat. Fafta eft inquifitio , fecundum pnediftum codicem expofitionis fuper Boetium ab eodem epif- τ«,,,, copo requifitum .' ad manus fe non habere ref- “-ııı- d'- pondit. Inventa eft tamen apud fcholares parti- P'*'**.'I cula quaedam, ubi inter cetera continebantur haec
„ verba : Si homo cui diverfa conferre ut fit ,
„ prae abundanti unius formae, utputafapientie,
„ dicitur ipfa, fecundum illud, tuquantusquan-
» tu·

tas nihil nifi fapicatfe es multo magis Deus, n^cui diverfe noa conferre * ut fit , dkinu effe faptentia (ha, bornas fiw, fecatera. Inhunc modum prodafta eft in medium hac ferlprara : & diffutabat fimias Bernardus adrerfus epifcopum, dicens grave verbumdcenorme videri, quo dicebatur, diverfe non conferre Deo ut fit,quafi conferat unum . Illam quoque fimilitudmem locutionis emphatic· procul efle a Deo : nec ficut quilibet hominem, * lapientia fua dicitur ; fed vere dc firbftantive dicam efle fepientiam fuam , eflentiam fuam , Divinitatem luam, & non quemadmodum Davus diftus eft fcclus. Negabat autem epifcopus docuiflê vd credidifle aliquando fe, vel litteris comtnendaffe , quod Divinitas non effet Deus, quod forma vel eflentia efiet in Deo, que non efeet Deus . Et amplius aliquid faciens, difcipulos fisos, epifeopum quemdam * Ebojenfem generofum tatis, Rotomagçnfem archiepifcopum poftfuturum, Rotoldum nomine , dc magiftrum Ivooem Carnotentem , telles produxit, quod illud dogma non tenuerit , nec crediderit, invitus quam,*ut fetis tunc animadvertimus, fed fuoramftimulationecompulfiis. Propter verba tamen libelli fui qu* pnemifimus, dc quia aliud alii afierebant : injunxit ei fummus pontifex , quatenus ante concilium , quod eodem anno in civitate Remorum celebrare proponebat, eumdem fibi libellum tranfinit teret ftudiofe fcrutandum, dc paratus efeet in eodem concilio ad objefta plenius refpondere.

Accidit autem , ut expofitionem illam fepe diftus dominus Eugeaius , ab epifeopo fibi direftam, venerabili cuidam abbati Pnemonftretenfi Godcfcalco de monte fanfti Elieii, qui poftmodum faftus eft Atrebatenfis epilcopu* , traderet perferurandam . Qui diligenter , ut pote vir difertus , notavit capitula , 3c ex libris fanftorum catholicorum patrum autoritates paucas manifefte contrarias fcripfit in fcbedula : quas , ad idem concilium veniens, domino pap· cum libello Pidavenfis epifeopi pnefentavit. Tulerat autem de medio Dominus anno ipfo columnam grandem ecclefic domnum Albericum Oftienfem, cum omni'reverentia memorandum: qui legatione fundus in Aquitaniam, fuper vita pariter &dodrina illius* G. tanta didicerat: ut fofe fibi aliter quam oportuerat confeius , ab ejuldem Oftienfis 'epifeopi fervenriflimo «do pre ceteris ejufdem temporis cardinalibus trepidaret. Nec defuere qui crederent, quod fi advixiflêt idem vir, Piftaven<is ille, que aufus eft confiteri, prefenteeo nullatenus prcfumpfiflet. Ventum eft addifculfionem capitulorum, que prediftus abbas Godefcalcus notaverat : fed quia ipfe nimis erat elinguis, liber ille cum fanftorum tefttmoniis ei contrariis a domino papa * traditus patri noftro fanfto Bernardo Qarcvallcnfi. Aderant viri magni nec mediocriter litterati, Gaufredus *de* Oratorio, Burdigalenfis ecdefi· archiepifcopus, cujus inPiftavenii * epifcopus fufiraganeus erat; Milo Morinenfis epifcopus, religione & fcientia fetis infignis ; Joflenus Sueflionenfis epifcopus , tam fiecutari quam litterali fcientia preditus ; Sugerius abbas fanfti Dionyfii, cui Francorum rex Ludovicos Hierafolymam proficifcens totius regni cotnmiferat adminiftratiooem. Hide alii plures, cum beato Beruardo, pradifta capitula ratombus pariter dc feriptor· fiter· tefttmoniis arguebant : nifi quod pmdiftus Gaufredus minus csneris loquebatur, de induftria parcens homini, & judicio fe refervens ; ficut humiliter eft confeffus, ôc petnitenttam egit, audiens dominos cardinales , quorum principales feviflê reo , & evidenter et iam fovifle conflabat, fuper auditis ofeeftioaibus fefe promittere judicaturo..

Ingredientibus vero nobis coufiftorium prima die, cum manorum voluminum corpora per de. pjfe^^enfe, fecdfet afferri, & nos paucas autoritates ecclefi· in fida fcbedula haberemus; occafiooe accepta calumniabantur fautores illius hominis, quod decurtata teflimonia proferemus, cum ille codices integros exhiberet, ubi poflet intelligi, quemadmodum verbis propofitis procedentia vtl iequentia adbsrereut. Prolatum tamen capitulum de ejus codice in hec verba: Cum dicitur Deus, , pertinet ad fifeftantiam, , non queft, fed qua eft. Quod dum alii atque alii clamantes, autorem arguerent, de advenus eum adhuc tergirerfantem non immerito caufanentur .' fanftus Bernardus ad epifeopum ait : Qtid nectflc eft arca hujufinodi verba diutius immorari ? non aliunde procedit fcandali hujus origo , nifi quod plùres credere vos credunt, & docere, 2uod Divina edentia vel natura, Divinitas e/us, ipientia, bonitas, magnitudo , non eft Deus , fed eft forma, qua eft Deus. Hoc fi creditis , palam dicite, aut negate. Aufuseftdicere: Forma Dei dt Divinitas, qua Deus eft , dc ipfe * non eft Deus. Ecce, ait fanftus Bernardus, tenemus quod querebamns : feribatur ifta confeffio. Prccepit fiimmus Pontifex, dc dominus Henricus Pilanus tunc Romane ecclefia: fubdiaconus, futurus poftea Qaravallenfis monachus, & exabbate fanfti Anaftafii fanftprum Nerei dc Achillei presbyter cardinalis, ad ejus mandatum porrexit dc attulit chartam , calamum , dc incauftum. Cum autem feriberet ipfem confeluonem : Et vos, ait epifcopus ad abbatem, fcribtte, quod Divinitas eft Deus. Nec concitatus ille refpondit : Scribatur , inquiens , ftylo ferreo in ungue adamantino, vel fcufpatur in filice, quod Divina eflimtia , forma, natura , Deitas , bonitas , fapientia, virtus, potentia, magnitudo, vere eft Deus.

Difputatum eft deinde fuper eodem capitulo , dc eo ufque proceffum eft , ut diceret fanftus : quod fi forma illa Deus noa eft, melior Deo eft ; cum ex ea Deus habeat efle, ipfe autem nec ab eô habear quidquam . Quod perffimum credidi memorandum propter eam fpecialiter caufam , quia difputatione completa , ecdefi· Remenfis armarium mox ingrefiiis , plores exinde tuli codices , dc in libro beati Auguftioi de Trinitate inter alia plura teftimonia, eadem pene verba , qun fanftus Bernardus objecerat, reperi in hunc „ modum : Deus magnus eft non nifi ea ma„ gnitudinc, qu* eft quod ipfe.* alioquin illa e„ rit major magnitudo, quam Deus . Carterum cum ,de primo capitulo pruna die difputaretur , ego fui qui object eidem epifeopo , audientibus univerfis , quod verba illa que modo profitebatur, eodem anno Parifiis coram domino pape , de majori pane majorum que aderant perfonarum, penitus aboegaflet, & tefles produxiflet , quod talia nunquam crediderat, nunquam docuerat. At ille multum confidens , dc amplius forfitan quam poftea voluilfet, quia negare non poterat fe negaflê: Qpidquid runedixertm, modo, ait, hoc dico. Ego vero fufptrans graviter, quod viderem coram tantis judicibus paulo minus impune tanta pnefumi .' Ergo ficut rex , inquam , veftram «fiftum dc dediftum habetis.

Et faftnm eft , ua dtfputanubus pertonn que aderant, fuper primo capitulo pntdjfto , occurreret fecundam, prêtante praddto epifeopoquod

I aliquid fit tres per-A indicare velletis. Offerimus ergoft

***'*?. fons, licet tres perfows fait unus Deus, id eft una Divinitate, fic fint unum, id eft uno. Et adverfus hoc capitulum diutius eft dJfputatwn, poftquam fagnerante fanfto Bernardo, fic domino papa praecipiente, ipfum etiam eum priore litteris eft commendatum, Cui evidens fans oppofita eft autorités Athanafii in inecverba: Supernarum virtutum carmina unum tria, fit tria unum effe confirmant. Sequenti die codices tantos attulimus ad difputationem, ut obftnpefcerent, fautores epifeopi, fit a nobis audirent, quia ecce fchcdulas non habemus. Faciebat epifeopus in libris beati Hilarii, fic de corpore canonum in quoramdam Grrcorum epiftolis,, verba minus intelligibilia, prsrfertim in tan-B ta feftinatione, fit in tanta ac tali multitudine, leftitari: nec deerant qui pro eo fc opponerent, licet parum intelligentes. Addita funt eodem die capitula duo prioribus, fit litteris pariter commendata: quod perfonales proprietates, fit «ternarum rerum multitudinem copiofam epifeopus «dem veraciter efle fine initio profiteretur.' quarum tamen nulla Deus effet, nulla a Deo.

Quartum fuit capitulum, quod natura Divina naturam non fincepit humanam, fed perfana Filii naturam noftram lufcepit, contra illud beati Gregorii: Quia venit ad nos calceata Divinitas humanitate: fic beati Auguftini in libro primo de Trinitate: Ergo quia forma Dei accepit formam fervi, utramque Deus, fic utrum-C que homo. Item ejufdem taper evangelio Joannis in traftatu LXXV. Semetipfum exinanivit, fic homo fitc. quis nifi idem ipfe Chriftus Jefus? fed hie jam funt omnia, fic Verblm in forma Dei, qu* accepit formam fervi; fie anima fie caro in forma fervi, qu* accepta eft a forma Det. Et Léo papa: Sufceptc nos illa natura, quxnec noftris fua, nec fuis noftra confumeret. Ex in- •*f* p»a de propter quam * diutius difputatum eft, fob eo tenore difceflûm eft, ut dicerent domini cardinales: Qpia ecce audivimus quxpropofitafunt, deinceps judicabimus qualiter debeant diffiniri. Qiod verbum eatenus movit corda multorum, ut fequenti die apud S. Bernardum convenirent D archiepiicopt decem, epifeoporum quoque fic abbatum', ac* mapftrarum plurima multitudo, fit quia judicium fibi foli videbantur refervaflê, quos noverant *iere* omnes errantis potius quam erroris fautores.' pro\idere oportere, cum capitulis */G illis G. * epifeopi, fuc fic fidei fymbolum mitti, ut fanent ptenius unde judicarent. Scripferunt ergo capitula totidem, quam expteffius potuere illius verbis, fuam coufefficnetn contrariam in omnibus fic per omuia proponentes; quam de communi omnium convenientia non fine multa deliberatione diftatam judicaturis faocrent exhiberi. Nec tamen verebantur, ne contrarium aliquid judicarent: icd credebant nonnullos eorum ad hoc tendere, ut fine aliqua definitione concilium falveretur: propter quod ei* dem ûriptuix, quam noviflimam vobis mitti* mus, fubfcripta faut nomina Angulorum qui aderant ardriepifcoponun, epifeoporum, abbatum, dc maetftrorum, de confenfu & convenientia univerforum.

Et eleftc funt tres perfixi*, epifeopi duo revervndillimi, Hugo Autifiodorenfis, fic Milo Moriocnfw, fic Sugerius abbas fandi Diooyfii, qui eamdem feripturam domino pape fit cardinalibus prefentarent, fic dicerent eis: Pro vcftra rcrentia iuftinuimu» minus dignos acceptione fermones, donec tandem audivimus, quod de eis

ftram coafeflkmem: ut non de parte, fed de -ŋ**®. patribus judicetis. Tenetii confeflumem bombis illius fcripeam.· convenit ut teneat* fitnoftram. Veramtamcn ille vobis fab hoc tenore tradidit fuam, ut paratus eflet corrigere, fi quid vobis aliud videretur: nos hnjufmodi conditionem penitus excludentes, fic vobis noftram offerimus, ut noveritis quod in hoc fumus, m hoc perfoverabimus, nihil penitus mutaturi. Qpibus fine cunftatione dominus papa refpondit, fit univerfis qui milerant eos renuntiare peacepit: quod ab eadem confeflsooe eorum in nullo prorfus Romana ecclefia diflentiret: fit fi ftare vifi fuerant aliqui pro periona, fed non ftabant aliquatenus pro doârina Inde fait quod in infigni palatio, cui nomen eft Thau, ecclefia univerfa coovemiens, fit interrogatus epifeopus Piâavenfis capitulis fingulis Jibere renuntiavit, ha* eadem verba focutus.* Si vos aliter creditis, fic ego; fi aliter dicitis, fit ego; fi aliter feribitis, fit ego. Ibidem dominus papa autoritate apoftolica, de attenta totius eccleu*, que convenerat, capitula tum quis auderet, nifi prius eum Romana eodéfia correxiflfet. Cumque refponderet epifeopus.· Ego corrigam ad arbitrium veftram.' Non vobis, ait, hiec cootftio committetur.

Erant fit alia, que in feholis fuis dicebatur auditoribus fuis frequenter idem epifeopus tradidilfe, licet nos difliimulaaremus. Pro multitudine tamen fchdarhun, qui teftimooium perhibebant ab eo audiviflë mukoties, hae coram omnibus feiflie 'fic difeerpte fuerunt charae, quae dicebantur ejus fententias continere. Quin igne petito ad comburendum eas, dixerunt quidam fumcere fi fcinderemnr. Qpsnam fuerint illa capitula, nec cum fare curavi, ncc adhuc fcio. De cetero fuper capitulis aliis, de qutbus mandatum veftr* dignationis accepi, diligenter confiderens: in libro gioflarum pfalterii, quas idem Gilibertus Porretanus compofuit fuper verfum, -4dar*- *rfii.* ,i. *tt faMM* /vd** »)<r, ira fcripmm inveni: Ca- „ de terra eft, fic de carne Mari* carnem » accepit Chriftus. Haec fine impietate adora- a nobis, quia nemo carnem ejusfpirirua- „ liter manducat, nifi prius adoret. Hucufque verba funt Auguftini. Qpibus continuo addidit* Gilibertus declarationem, quod eft additamentum eorum; Non illa dico adoratione, que latrie eft, que foli creatori debetur; fed illa, que dulia dignior eft. Dulia enim aidoratioeft, que etiam creatur* exhibetur.' qu* duas habet lpecies, unam qu* hominibus indifferenter, alteram qu* foli humanitati Chrifti exhibetur. In libto etiam gloflaram ejus in epiftola fim&i Pauli fuper illum locum: *Pnfitr* pwd *Dni melte- nmf.* · *Wt Mmh, tf J^it illi* aaam *tfi fiutr n»t* „ ■■*», ita eft commentatus Quibuidsm vi* » detur boc nomen datum homini, quod nulla „ ratione convenit: hoc enim donum * efle Fi- *f* m*·* „ lium Dei, hoc nomen cfle Deum, qifod non „ per falam appellationem, led per naturam „ taper omne nomen eft, quod non poft paf- n fionem fuam, fed potitu a Patre, a quo ha* „ bct omnia, cum generatur, accepit. Hoc ergo M non homini datum, nifi forte quis dicat, per „ adoptionem omne datum: fed adoptivo Deo „ non fleftitur omne genu, nec eft in gloria Dei „ Patris: nam nato ex Deo hoc competit. Di* „ cit tamen apoftohu ·. *Mit iüt* auasr», fice. „ Qpod ideo dico, quia natus accepit ut pet

n crt».

– procem manifeftaretur , quid a Patre , dum A tri ; fed minor erat prevehente qui erevit. In auso
cwatirt generaretur, accepit . Horam ergo capitulorum
-HI. nihil ... tempore andferamus, nihil penitus noveramus.

Videntur autem his contraria harcqucfequuntur in fcripturis beati Leonis pms, quorumautoritatem (acris canonibus eonfirmatam optime novit veftra difcretio, Dicit enim in fermons
J.ft. ,, Pafchali : Non fic creatura in focietatem fui ,, creatoris afiumpta eft , ut ille habitator , Ac ,, illa effet habitaculum : fed utrumque Eleus ,, de potentia fufeipientis, uterque homo dehu- ,, militare fufcepti . In utraque igitur natura i- ,, dem eft Dei Filius , Ac nihil eft alterius na- » tum, qqod non fit utriufque. Item: In nullo dividentes vifibilcm abinvifibiU. corporeum B ab incorporeo , Ac Verbum in Cnrifto hominem, Ac Chriftinn adoremus in Verbo. Infra: Utrumque fideliter credite, utrumque fideliter adorate. Ac in unitate Verbi Ac carnis non fit
(«a. Nil. » ulla divifio. Idem in fermoue de Natali: Ab illo tempore , quo verbum caro faftum eft , nec Deum illum fine hocquod homo eft, nec hominem fine hoc liceat cogitare quod Deus eft, cum nihil affumpto Divinum, nihil afflumenti deeflèt humanum . Non enim Divinis humana praejudicant, nec humana Divinis · ,, Ipfe eft caro qui Verbum . Idem ad Flavianum epifeopum .' Sententia eft Joannis apoftoli Ac evangelifts: *ftMtJtfat, tx Dtn* are ei, *& hù mithnfitu.* Quid autem eft folvereje-C fum, nifi humanam a Verbo feparare naturam ?

Augultinus in definitionibus ecclefiafticorum
g »m4 4« ,, dogmatum .' Homoufion Patri Ac homini ado-
› 4o>*· ,, ratur ab angelis, Ac omni creatura, ficut Pa* ,, ter Ac Spiritus fanftus, non homo propter ,, Deum, vel Chriftus cum De?, fed homo in ,, Deo, Ac in homine Deus. Idem de predefti- ,, natione fanftorum.· Ille homo ut a Verbo in ,, unitatem peribo» afliunptus Filius Dei unige-
a· »<■4. («a. nitus effet, unde hoc meruit ? Nam Ac ipfum dominum gloriae, io quantum homo faftuscft Dei Filius , predeftinatum didicimus in apoftok). Ptatdcftinata ifta nature humanae tan- ,, ta, tam cclfii , Ac fiunma fubveftio , ut quo ,, attolleretur altius non haberet. Hieronymus
Hltr··. ia in breviario pfalmotum fuper, *Abrete jtMI*** pnfirw «jar: Licet quidem aflumprus fit homo, & ad comparationem Dei omms creatura fcabellum pedum ejus eft .· tamen hoc ipfum fcabelltun fociatum eft Deo, Ac de fedili fuo. Videte quam rem audeam loqui : Ego ita adoro ferbellum, ficut Ac thronum. Ego non intelligo aliud (edentem , Ac aliud fcabellum : fed totum in Chrifto thronus eft . Quomodo fit, nefeio : Ac tamen credo quod fit. Sulficitmihi fcirequod feriptum eft quod credo . Fideles dicimur , non rationales.

Contra capitulum quartum , facundum quod prcfcripfimus, fentit Leo papa feribens ad Flavianum epifeopum ita : *Htt* inquit Apoftolus ,
t. *ftntite i» uadis,* Arc. ufque, ia glans Patri/. Affumpti, non affiunentis proveftio eft quod dicitur .· Aras *i&mt txnlsxt.* Idem fcientes , quod fempiterna Filii Deitas nullo apud Patrem crevit augmento, prudenter advertite, quod nec cui
7/il. ··*. 14. 14 Cw SuilMf. diftum eft, Terra «, *<7mttrrnxtilis*, eidem in Chrifto dicitur .· &dr A *itxtris nttit* . Idem ad Cnnftantinopolitanos .· Dicant adverfarii veritatis , quando omnipotens Pater , ve! fecundnm quam naturam Filium, finer univeria provexit, vel cui fubftantis cunfta (ubjecit . Deitas enim Verbi pqr in ommbus Ac confubftamialis eft Pa-

natura' hominis accepts a Patre , quod in nansra .–A- J^_-_L· ItCIM ftd LrC0~ hem Auguftum, Acâd Paiscftinos: Exaltationem, i4m mi «qua illum exaltavitDeus, Ac donavit illi nomen, ** quod eft fuper omne semen , ad eam intelligi-

,, cepit, cui quae non habuit .conferuntur. For-
H ma autem fervi in gloria Divinse poteftatis o- ,, vefta eft, nec intereft , ex qua Cnriftus fub- ,, flantia nominetur, vel adoretur. Hieronymus ,, in breviario fuper epiftolam ad Philippenfes ,, Si ita aflumptus homo humiliari dignatus eft, ,, divinitas, que fe humiliare non poteft , eum ,, qui humiliatus fuerat, merito exaltavit . Sed ,, Ac illi domitum eft nomen quod ante non ha- ,, buit .' unde refte locus hic'fecundum huma- ,, nam naturam intelligendus eft. Idem fuper , ,, *Dixit Dtemuu btnme mtt:* Iftum locum Sal- ,, vator in evangelio expofuit, dicens: *Si Cbri-* ,, Jies <j2, inquit , *filins parnti» iajpiri-* ,, *tx went rtatt Dremuett ?* huic Domino , cui ,, pracipitur ut fedeat, Deus enim non fedet , ,, aflumptione corporis fedet: huic ergo pnecipitur ,, utfedeat, qui homoeft, quiaflîimptuseft.Au- ,, guftinus contra Maximinum : *Dnuvit illi w-* ,, e», Arc. Homini donavit ifta, non Deo. Ac ,, deinde: In qua forma crucifixus eft, ipfa ex- ,, altata eft, ipfi domitum eft nomen quod eft ,, fuper omne nomen . Homini Chrifto fecundum carnem mtxtuo , refurgenti , afeeodenti ; donatur enim nomen quod eft fuper omne nomen . De oetero ut epiftola finem deinceps fortiatur, fi placuerit veftra diferedoni fuper prioribus capitulis quatuor plenius edoceri , in fermonibus beati Bernardi fuper Cantica canticorum diligentior de eifdcm difputatio continetur. Optamus Ac oramus , ut bene femper in Domino valeat veftra paternitas . Recommendamus vobis fratres noftro* de Fofla nova. De profpcritate veftra Ac ftatu ecclefi» fanân certitudinem finis vellemus audire. *Ptrgit* evre.

Vix perfcfta erat epiftola hac ab eo cui tradita fuerat ad feribendum: Ac ecce eadem hùxa voluntas Domini fuit, ut mihi occurreret quod volebam. Ab altero fiquidem fratre, priufquam mihi pncfens epiftola redderetur, fcriptura alia diu quariita jam penitus defpcranû mim echibita eft: quam eifdem capitulis ante annospene quadraginta edideram cum ipdb fymbolo, quod domino paper & Romans ecdefic ex parte decem archiepifcoporum, Ac omnium epifeoporum pene qui in illa adhuc die Remis inventi funt, cum abbatibus maximis atque plurimis , At nugiftris (chelarum, Ac fiibfcripsis nominibus fingulorum , per fuperius memoratas pertonas fuerat prafentatum. Unde fatis exultant, illam quoque feripturam adjiciens huic eptftolae, tamquam carifl»mo domino meo, vobis utramque filiali devotione tranfinitto.

Audivi etiam , quod fuper damnatione Petri Abailardi diligentia veftra defideret plenius nofte fimiliter veritatem : cujus libellos pis memoris dominus Innocentius papa fecundus, in urbe Roma * At in ecclefia B. Petri , incendio celebri concremavit, apoftolica auftoritate hsreticum illum denuntians. Nam Ac ante plures annos venerabilis quidam cardinalis Ac legatus Romans ecdefis, Cono nomine, regularis quondam canonicus ecdefic S. Nicolai de Arvalia, theologiam ejus, Sueffronc concilium celebrans, fimiliter

—lirer concremaverat, ipfuxn Petrum urefentem A··{«· · vÿ «Rterventa ggavlnm ft doAorvn haminum-,—

anno CHRISTI ,^a. MTKuctu. fit coQvtâutn de heretics praviutc coo* «wren.** uc uwxticu rbayiiarc sw demnam. Unde veAro u placuerit dcfsdcno.ocr libellum de vita S. Bernardi, ft per ejus epiitolas mitfa* ad curiam, (âtixôet. Inveni tamen in a.rav.lle libellum cujuttam abbatis nigrorum monachorum, quo errores ejufdem Petri notantur, quem ft olim me vidifie recordor : fed a multis annis, ut cuftode librorum aflerunt, fh*-fltolè quatfttus prunus quaternio non potuit inveniri . Propter quod propoiiti noftri eft in Franclum deftinare ad monafterium cujta abbas extitit qui eumdem librum compoiuit : ft fi rare potero, tranfcribi facere codicem torum, ft mittere vobis . Credo enim quod vcftras inquift» tioni fufticere debeat, utcognofcatis,qux,quemadmodum, quare fint condemnata.

Haiinas Gaufrtii tpifttle ad eptfcaftoa tardia, U» Aitaanfeaa.*

Observatio P. Antonii Pagi

ad An. Q>. 1148. . 5. ftfeq·

Caaciliaa· geatenfe hoc anno ab ao celebraram effe , trftantur Otto Fritiagenfia in Friderico lib. a. cap. JJ. Chronographus Cqtalaunenfia *Tom.* I. Bibliotb. L*bei, ft Chronographs Remenfi* ibidem ; quibus adde Chronographum Sancti Medardi Sueflionenfis Tom, IL Spicilegii fit Robertum du Monte vulgatum . Verum e.uidem eft. Buicum Tom. II. Univerfis . Patif. ptgajs. ft Gervafium in Chron. Concilium iftud cum anno fuperiori alligafle; fed fundamenta , quibus innituntor frivola , fit cx iis » qua , hoc ft pracedenti anno in medium adduximus plane everfa. Chronographus Mailrcfenfis annum a Pafchate incipient ait, anno MCXLV1I. Eogemum Papam nutguas *Caaciliaaa Kntii* tenuifie *ad* Larare Jerufalem , feu Dominica quarta Qtisdragtlima , que hoc anno in diem XII. Kalend. April, feu diem XXI. Martii incidit . Huic Chronographo contentit Chronographus Remenfi* citatus. Roberto* varo de Monte vulgatus , ft Chronographus Catalaunenfis laudatus , qui iilud XI. *Kaiead. Afrt/. collocant, a* prro.ibua non difereuant. fed aiiiD^r Λλβ λ a die dominica , qua mos erat preces Deo fundere , alii a feria fecunda infequenti, qua prima feflio fieri folita erat , illud exordiuntur. Illud Concilium , ut es literis Eugenii liqoet , non omnino generale fuit , ted Cifalpinx tantum Ecclefia , licet partim Generale appelletur . Ex die porro , eoo Concilium Remqnfe inchoatum , coi igitur illud ad erafentem annum ommno pertinere , cum fuperiori die XX11L Martii Ear *gniai* 111. Divione fuerit, ut fuo loco oflenlum.

Canones XVIII. in hoc Synodo fanciti, >in quorum ultimo dicitur · *Prafntis decreti aagaritaie fraeifiatat , at aallat aataina* boasiau* *bareftarthae , C earant feqaactt . <«t ia farühu Gafctaier , aat Pravi»· c:tr , vel altH caanraraatar , ataaateaeal, wl defendat; aec alifait airain terra faa receatafalaaa fr*bet.* Ifte Canon apud Baromum num. X. dicitur decimus Septimus , quia in exemplari Vaticano, quo ufus eft, Canones XVII. ft XV111. in unum confunduntur. Ha·e»ici illi abi non erant quam Henrieus, Eudo , live Eon. ft Apoftobci, de quibus mox.

Epifeopos Htfpaniarum Concilio Remenfi interfuiffe, docet Sandovalius in Aiphonfo VII. fbl. *O. aitque hunc Hifptniarum Imperatorem *Ctatiliaaa Paleatinaaa* com Eoucopis ft Prncenbus fuis celebrarte ara MCLXXXVI. anno fcilicet Chrifti prafiroti, ft imprimis leftum fuiffe Eugenii 111. Pape EdiAum I quo pnecilnebatur , ut fe fe in Galbas ad celebrandum Concitum Generale Remis, indiAum. ft examinandas ibidem quatuor thefes exoticas *Gilieni Ptrrctani* Epifeopi , conferrent , prolato de iis ludicio , dt vti pe* fe

iiTtr LXXIV. ad Aipbonfum HilpaaianMU Regem , lcrtpta , anno CHRISTI l\a. £b *dataa* te remaerro Uagegrad r XA *Mali , h* die XXVII. man Apnlis, ait E genius : *Ada gfb Asgf*

ÎX

raro saura*· *oajideaetiaae déviai* , m *aai veaenat a fn**ia ntamt»u.* Quate plutea Hifpan.a-I rua, Epilcepi ft Abbates ad Concitum Ramenfe venere . De prwlentia Betfcoporam Hifprate in Cuncto Remenfi legendus Rarornus num. XXXI.

GervsfxM in Chron. ad annum MCXLV1I. refert, Eugenium IU. Tbeobaldum Cantuarienfem Atcbiep. lcnptis ft noneiis cum ceteris Epifeopis Angb* ro-Archiepifcopus transfretaret. *Sed Arcbepifceptu Deaaa ategu faant Kt/nt aietaeai; ilattlt* arorr *adiit*, €Γ Mr temfero in riaSAs *fnSt trnfwtn ttrre» vi* *r-ad Bofoow» Cardinalem fcnbit, TbroUtou ad Concilium Remenfa vemt ,.crtm7 *Bfijcapu daaû* centre dfentixm mronentiAM, *eaeeptu tribu* . fix' de nrondaS· Regù vraerms, «i *aliaeaa· aifeaeiaa· eaeafamt.* Tbdobaldus foluto Concilio Cantuanam profpere pervenit *g* fed Stephan»* Rex turn Antlia celeriter exire coetit. Qpare Theobaldua in Frandam (ecertis · De aac iftius prnfulit vexatiooe loquitur Baronins num. XXXVI. pmqce numero anteriori narrat , Bugenium 111. cou» tovetliam obortam inter Theobaldum 8t Bernarduch Epifcopum fanâi Davidia ejus obedientiam refogien» tem. componere, laborafle , quod probat Baronius ex ejuideni Papa Epiftoià , data *Meldu tanta Kalndat. Jalii* , in qu ait· *B. Lac» Mrwtafr proaiad faaatu* tit anal , nb & iff* (nempe Bernardo Menevvnfi feu lanfti Davidis Epifcopo) *dicta prajbdauu , at tant pra/eatibu farUbu, dt dignnate Btclefafangi* Duvid» CT *libruete faa, ret vtriutnatagaaftaatat.* Hanc Epiftolam ad hunc etiam annum revocant Attordus nun*. X. & feq. & paffim alii. Sed non dubito , quin baliucinati fuerint , 8t quin «a aune fuperiori , ut ibi diximus, data fit, cum certo confiet , *Bageataaa* III. hoc anno die XXIX. menfis Junii , quo ea ad Theobaldum Archie». Epiftoia Meldis in Gallia fenpta , urn in Italia fuiffe. Ceteram controverts ill* inter Ecdefiam Caotuationfem & Meneveniem durabat adhuc 1be monificare innocentii III. Bemardus enim *gegnia fra^aaaa dieaa claafitfafrr·* MN , inquit Canonico* Mroevenfis coûtants» (ut enftimat VV*rtbonus in Anglia Sacra par* II· pag· <j*.) in Vita Davidis II. Epiicopi Menevenfis , Bernardus autem, ut videte eft apud Godvinum de Prefoilbus Angite , hoc anno obiit.

In Concilio Remenfi damnatus infanus burvtiens do Britannia Armorica addu&ua, bearo *iUiteratae & idiaataat Gallic·* Eon *diceret»?, ad faaa· perfnaat pertinere crederet, faad ia tcclejiafiicis raarcijaùt,* dinter , *[cilicct far* eum , qui venturus eft fodicare viros ft mortyos, fit feculam per ignem , ut iuqait VVillelmus Nsubrigenfis lib. I. cap. 19. de quo hctecico Baromus a nem. 11. ad VIII. piuribns diflerit , 4 Auftarium Gemblacenfe ad annos MCXLV1. fie MCXLVtff.

Damnatu* fit *Gilbrtiu* Perretem/ Epifeopus Piftavienfis , cujus caufa in Concito Parifienfi ad Remenfe , ut anno fuperiori iafmuavimus , remiffa fu<rar De'eà fit de Gilberro fcroota a nuni XIII. ad XXXIL plura in medium adducit , quar apud eum legenda. Auditi prsrerea nuncii junioris Germania Regis Hennei circa diflenfiooem Ducum Polonia, uti anno MCXXXIX. num. ult. videre eft .

Staturam etiam in boc Ccoe/lio , ut omnes . qui effent de Ordine Saviniacenfi . habitum Ordini* Ciflercienfis, *fine aura , accepta mandata , fenerent & cenfemarent,* ut refert Serio piirtitnua Abbas Saviniacenfi* in fua Charta recitata Tom. I. Monaftici Aulicani pag. >71. ft feq.

CONCILIUM «) TR E VIREN SE

In caofa fanda Hildegardis abbatiflfe in monte S. Ruperti celebratum anno Domini MCXLVIif. tempore Eogenii papa III.

TRitbtfauJ m cbrtuico Itirfiutgietf «m awllr-A */aw ctut^fan quiuqu»ufa»* ; His temporibus, *»it,* Eugenius papa III. Treverim venit cum ododecim cardinalibus , epifcopis , dt abbatibus multis, invitatus ab Adalberone ejufdem civitatis archiepifcopo, qui papam cum ceteris qui aderant omnibus per tres menfes in cibo ac po>u cx propriis fumptibus coptofiffime providit . Ibi papa Eugenius ecdefiam monafterii S. Mattbie apoftoii de novo reparatam pridie Kaleodas Februarii dedicavit. Synodum quoque tam epifeoparum quam cardinalium dc abbatum ibidem celebravit , ubi Henricus archiepifcopus Moguntinus, dt fandus abbas Qancvallis Bernardus ipfiB fummo pontifici mirabilia quae Deus operabatur in famula fua Hildegarde montis S. Ruperti confeflbris abbatifla, retulerunt. Quibus auditis papa attonitus, dc rem diligentius inveftigare volens , Virdunenfem epifeopum Addbertum cum aliis viris fide dignis mifit ad fandam Hildegardem: ut cum humilitate dc manfuetudine, fine ftrepitu vel curiofitate, quid rerum effet ab ipfa feifeitarentur. Qpi cum ad monafterium, in quo degebat fanda virgo, deveniffent, dc juxta commiffionem apoftolicam veritatem ab ipfa humilitef inquirerent: illa fimpliciter que de fe erant aperuit, dc legatos cum feriptis dt libris revelatis fibi divinitus dimifit. Quibus papa recognitis, volumina fanda virginis fibi tranimifla coram cardinalibus, archieptfcopis, abbatibus, dc omni clero publice recitari prreepit, dc per fe iedoris officio fundus partem non modicam legit, per que omnium mentes in ftupqrem terfie, ac voces in laudem creatoris omnium excitatas funt. Aderat ibi fandus pater Bernardus, quo mediante fumidus pontifex cum ceteris monebatur omnibus , ne tam infignem lucernam filentio tegi pareretur: fed gratiam tantam, quam Dominus fuo tempore manifeftaffet, ipfe fua audoritate confirmaret. Ad hac fiimmus pontifex benigno favore confentiens , devotam Chrifti virginem litteris fslutatoriis vifitavit , in quibus ei licentiam audoritate apoftolica proferendi dc feribeodi quacumque per Spiritum fandum cognoviflet, iloriofe conceffit: eamque, ut fine timore reveita fibi confcriberet, animavit . Cujus epiftola tenor fuit:

Eigtwar *tptfcopuj ferveu fenmruut Dei, diltHu i» Douta» filiu Hiidegmdi profatu m monte S. Ruperti, ftfatut tf aptfalicmu fattdiBioMtu.*

Miramur, o filia, dc fupra quam credipoteft miramur, quia Deus noftris temporibus jam novi miracula oftendit , cum te Spiritu fuo ita perfudit , quod diceris multa fecrera videre, intelligere , & proferre. Hoc a quibufilam veridicis perfonis ita efle percepimus, qui fe fatentur te «idiffe & audiviife. Sed quid nos dicere ad ifta valemus', qui clarem fcientie habentes , ita quod claudae dt aperire potiemus, Λ hoc prudenter facere per ftultitiam negligimus? Congratulamur autem gratiae Dei, congratulamur de diledioni tue: & boc te admonemus , ut fcias, quoniam Deus fuperbis refiftit, humilibus vero dat gratiam. Gratiam ergo, que ia te eft, per humilitatem fervi dc cuftodi: ita ut ea qua ia „ fpiritu proferenda fenferis, prudenter proferas, „ quatenus illud a Domino audias : *Diltt» ar Tf.i „ tmuu, Ü tgo iutpirbt iUud.* Quod nobis ce lo- v co illo, quem tibi ia fpiritu pravidifti, figni- „ fic-fti, hoc permifliooe dc benedidione noftri „ d* epifeopi tui fiat : ira quod ibi regulariter ,, cum fororibus tuis vivas fecundum regulam S. „ Benedidi, fub ejufdem loci claufura.

Ad base virgo Chrifti fummo pontifici litteras rtfponfales divinitus infpirata remifit.* in quibus eum de arcanis qua habebat in corde fuo admonuit, dc Divinam circa hcc voluntatem debeneplacitum Indicavit. */fec Tritktfaut.*

Abftfat Rtuumji cencili», cuut Eugtuim ptp» Tnvtrit mordetur, adtoqut mu» MCXLVIif. buc contitifft «fatur Theodorei dfaj i» vit» jauiht Hildugurdu uf»d Sttrium to.j. dit iJ.Septrmbrir. mdt Tritfafaut fac verbo tmu fert defcripfljb cM^itur.

Adde etim» food hebet Guliefatu dt S. Amore, peg. 116. Notandum etiam, quod quafdamfcriîturas feu prophetias Hildegardis prophetifla 'eutonica , ad opus propofitum pertinentes , (cujus Profdxetitia librorum quidam per B. Bernardum colledt in Qarevallenfi monafterio continentur) in ferie hujus libelli pofuimus : dt illas ideo confidentius affumpfimus, quoniam per prsedidum fandum virum Spiritum Dei habentem fuerunt colleda, ut didum eft , dt in archivo fui monafterii inter, feripturas canonicas collocata . Vidimus etiam quemdam librum de archivo eodem afliunpnun, quafiiam prophetias didas Hildegardis clarius exponentem , dt inter cetera continentem, quod tempore B. Bernardi Qanevallcnfis, Eugenio papa libros ejuftemprophetiffa canonizavit in Concilio Trevircnfi.

CON-

(I) Hoc Trevirenfo Coacilion ant« KnoeaC· ab Bogeaio III. celebratam probat Pagius ad An. Cb. sr«I.

(,S! <@©*Sg» <8©^

** AD REMENSE CONCILIUM

Ah Eugenio 111. Papa, anno **1148.** *celebratum.*

ADDIT I O.

t' *

*R*EMV.JE *Concilium oi EugtniO 111. anxo J J48. A babitum, tum 'erum decretarum gravitate, turn etiam patrum frtqqentia ctlebratifiimum habitue .* Ejut *canones apud Labbeum leguntur, quibut nonnullos adjecit P. Martene, ex eo noviffim.e labbean* colteEhosus editor 1'enetus . Mibi poft neffem jptetlegium fupereft, quod colligam, ne qaid adeo infignis utiiifq.-u cotscili. pereat . Primo* e-ge *duplex excerptum deorum canonum ejufdem dab ' i:<m parapbr.iji, quod nailus Jum tn Gerboi extfii.Mi PJthm LXIC. apud Baluxium Mijeell to. 1 0,ζ 95· & >°5· Eein adjiciam caufarum <]uar.eti.im dsfcufftoncs :n todem concilio faiffas ex codice epeftolarum Iibaldi Abbatis Corbejenfis vulgato a PP. Martene & Durand Het. Motturn. to. 11. tum & appendicis loco fubjungam hteras Henna B Romanorum* reçu *filii Conradi imperatoris ad Eu gtnium, excufante' Henricum Moguntinum Ardueliftspam, quod concilia Remenfi vocatus non tnter-*

Ex Ct' hoo tn Pf.il. EXIIS. pag. qj. Sicut nuper in concilio Remenfe , tu papa Eugeni de talibus ûnâimoni.iJibus quz io clauftro vivunt , led regulam nullam profitentur , ntandafti, ut .chriftiani etiam fepultura careant , nili vitam ftiam in congregationibus fecundum regulam B. Benediâi vel S. Auguftini emendent . & iclictis piopriis, communiter vivant.

Ii<m ii;.lem pag. io<. Prohibetur unus induab :s vel pluribus ccdcliis, inrituIari, ut ver. gr. in fede cathedrali fit canonicus, & in rure plcbjnin, vel inter plebanum & epifeopum talis medius qualis m concilio fkemenfi fermone apoft.o'ico , per te , papa Eugeni , nuper cft przfcriptus pautcr & yroferiptus, eo quod quidam fuis conduâitiis, nomen plcbani fraudulenter concedunt , & ip'i fub enilconis & fuper htuufmodi plrbenos ita le medios conftituunt , ut gregem devorent, non curent ; caftent, non p.dcant.

flennem qnd.im Corbejenfis Monachus /;<4 CTco-wiin *fratris fui Jafiione Corbtjenfem Acbatiam eri- i "terat . Sed non di.s poft multis criminibus apud I i .tn:m cardinalem A. S. L. accufatus , ac tandem .jnviflus depefitionis Jententiam retulit . Eo Juluato Corjejenfes Itib.tldum Abbatem Stabulenfem fibi prfi".em elegerunt , quem henricus depofitus n>n.n< ir.jcElandum jucepit . Rebus ita fe agentibu^ icnbit idem Ifrbai.iu' m epift. CXXXI. Regeft. ad i ern.irdum Iltidensbetnienfem ;* Venimus ad Synodum Rcmcntem , qux celebrata eft mediante quadrags fima, ubi Dominus papa paci, 5i tranquillitati CorbejenLs ecclehx providere volens , Irntentiam, quam venerabilis pater ..ofter Thomas presbyter cardinalis A. S. L. in Henricum E quondamirronafterii eiuldcm Abbatem verbo décrétât, verbo & feripto confirmavit *Extant ea de re 'jufdem Euger.it liter* ad Corbejenfe-. monachos eat* Remit noms .\prihs , quas hic exhibeo.*

Eugenia! epifeoput fervus fervorum Dei, dileElisfihs, Cerbejenfihus monachis liberis, ac mimfterialibus , faluttm 13 apoftolicam benediiiioncm. D»d>< V<t Mon II r'

QUantum fit necefiarium monafttriorum quieti profpicere, & de eorum utilitate follicite cogitare, ante.iâum officium, quod in abbatiae regimine geflimus *nos informat.* Ideoquepaci dc tranquillitati Corbejenfis Ecclefiz providentes, fententiam, quam venerabilis frater nofter bonz memori® Thomas presbyter cardinalis & apoftolicz fedis legatus, in Henricum quondam ejufdem monafteni abbatem dedit, confirmantes, ftatuimus, quod ii idem Henricus pacem monafterii Corbejenfis perturbare prxfumpkrit, & bis tertiove commonitus, non refipuerit, non lolum ibi ulterius przlationis non habeat officium, ied nec poftmodum ibi inter fubdiics maneat, prohibemus

Datum Remis nonis Aprilis.

Extat apud eundem ifibaldum ir eadem epiftsia CXXXI. Ttorna Cardinalis in eumdem Henrnum fententia in Rcmerfi ccnc.ho confirmata , quam hic exhibeo.

,, Nos communicato confilio epifeopi Patherhuraer.fis & aliorum , qu. przlentes aderant, pro inutilitate perlonx 6t confcifionc fimeniz, & U'obedientia, & ceteris, cum dc abbatia & facerdotio depoiuimij*, monachos ab obedierrtia, & omnes, qui juraverunt fibi fidelitatem, a ucbito juramenti abfolventes I Quod 1! vihs aut auditis his literis in abbatia confiilcre pertinaciter voluerit, & ecclefiam in perfonis vel bonis luis per fe vel per aliquam fubmiftam grfonam hedere molitus fuerit , a proxima omimea palmarum eum excommunicamus. C"

Addit vero idem ihbaldur dc Henrico illo depqfito m epiftnla CXVIII. In Synodo Rcincnfi , quz proxime celebrata eft, dominus Papa tam verboquam feriptis confirmat licentiam fui magiftri £)Thom. quam in prxdiâum Henric. dixerat ; fed ipfum, ut diâum eft, a gradu & ordineecclefiaftjcorum depotuir, tanquam inobedientem, immo vero aperte rcbeliem anathematis lententia perculit

Ibi pariter occurrant liter Eugenii pap* III. in q:abm concilii Rtmenfis quadam affert in hanc fenter.tiam:* In concilio quod Remis Deo Domino auâore celebravimus, excifionis fententiam pertuli(Tet, *{Arcbiep.Coloniertfis multit apud eum criminibus acaffatut*) nifi regiz parcens abientiz detrimentum aliquod regno, quod maxime nobis carendum erat, eventurum exinde puraviflemus.

ibi etiam confirmata fuit anathematis fententia in Dolenfcs fy Briocenfes reos tranfgreftionis in mandata apoftolica quibus agnofeere Turonicum Metropolitanum jubebantur. Esteras illas dedimus in apdice cpjjlelarum Eugenii.

Juvat etiatet de hoc Remerfi concilio hic ea referre , qu fcribit Glofcbertus in gcftit Arcbiepifcoporum Trevirenfium, quem audiorem vulgavit Ectardur in Corp. Hiftor. to. i. pag.* aaoj. Ad quod con-

concilium dominus Albero archiepifcopus tam Acutua magnifice pervenit, quod omnium oculos in fe & ora dc fe aperuit. In camerula autem decori fado lineo panno intrinfecus obduda, inter duos ferebatur equos, quod eundis vifu erat mirabile fenedute enim jam laborabar, longifque fradus deficiebat laboribus. In hoc ergo concilio prior in ordine eundis refidens epifcopus, relegi de primatu fedis fux plurima fecit privilegia fuper omnem Belgicam, Galliam atque Germaniam, quibus auditis Remenfis non mediocriter tutbatus eft. Unde & homines illius cum omnibus fuis turbationem facientes, aliquos ex eis vulneraverunt; quod ipfe dominus archiepifcopus Albero valde ferens indigne, minabatur in odio fe difcefiurum, & Remenlem vaftaturum epifeopatum; tandemque ad hunc finem res eft perduda, quod Remenfis cum Sueflionenfi ad nofpitium ejus pervenit, & homines, qui hanc culpam commilerant, in ejus poteftatem dedit.

AVNO CHRISTI

Denique affero ex eodem V'ibaldi regiftro numero XCIX. Henrici regis Romanorum ineras ad Pontificem, quibus excufat abfentiam archiepifcopi Mogumini a Concilio Remenfi.

Dilediflimo in Chrifto patri Eugenio fandx Roman® ecclefix fummopontifici, Henricus Dei gratia junior Romanorum rex, filius magni Cunradi incliti triumphatoris Romanornm regis, & femper augufti, filialem per omnia diledionem & debitam in Domino reverentiam.

Cariflimus pater nofter, catholic® fidei cultor, a nobis & a regno fuo difcedens, nobis hxc fuprema & memorix ardius imprefla mandata dedit, Ut perfonam veftram fummo diledionis affedu amplederemur, ut facrofandam matrem noftram Romanam ecclefiam prxeipua diligentia coleremus, & res ipfius tueri ac defenfare, ubicunque fe opportunitas offert, non negligeremus. Qux piiflima religiofi genitoris noftri monita non iurda aure, nec pigra cordis'intentione fufeipientes, ad effedum ea producere follicita devotione curavimus, fic de cetero intenti t ut creicente in nobis per divinam indulgentiam xtate fic lapientia, eunda in melius augere & complere ftudeamus. Morem regni nobis a Deo collati veftram prudentiam ignorare non credimus, in eo, videlicet, quod bloguntinus archiepifcopus, ex antiquo fux ecclefix fic dignitatis privilegio, fub abientia principis euftos regni fic procurator effe dinofeitur, qux prifeorum inftituta regum gloriofus genitor nofter, ut in ceteris fe noftram xtatem tc regni gubernationem reverendo patri noftro Henrico Moguntino archiepifcopo, omnium principuni favente conniventia, magna cum attentione commifit. Quantum vero ejufdem venerabilis archiepifcopi abfentia toti regno fic perfon® noftra incommoda fit, optime novit intelligentia veftra, cui mores Gallic Belgicx, qux fceptris noftris ex majori parte fubdita eft, & totius Germanic ignoti non funt: inde fadum eft, ut tempore iynodi veftrx, quain in Remenfi civitate divina favente clementia ad totius fandx ecclefix incrementum celebraftis, ad veftrx fanditatis prxfentiam venire idem archiepifcopus non poflet, quoniam alterius regni fines tutus ingredi non potuit 1 & noftras res, qux quanto funt per Dei mifcricordiam majores, tanto funt ad regendum difficiliores, relinquere, nobis cum confilio multorum principum renitentibus, falva fide & honeftatc fua, non valuit. Verum, quoniam frequenti vocatione veftra commonitus, ad veftrx celfitudinis prxfentiam tranfirc nunc feftinabat, nos in prxterita nativitate beatz Marix curiam Deo audore in oppido Franchenevort celebravimus, ubi congregata principum noftrorum frequentia, tam de ipfius archiepifcopi abfentia, quam de feeuro ad vos tranfitu fub prolixa deliberationis mora traftavlmus. Eum itaque ad veftrx iublinvtatis prxfentiam contra noftram & totius regni utilitatem in prxfentiarum proficifccntem, fiiuii & affeduofa commendatione profequimur, orantes intime piiflimam & in bonis expertam nobis paternitatem veftram, quatenus eum benigne fufeipiatis & honeftx petitionis noftrx inrui tu habitum, ad nos cum gaudio ipfum veftra benedidionis gratia communitum in brevi remittatis.

Affuerunt eo nonnulli ex Anglia epifcopi, qu i de re bite memorat S. 1 bornas Cantuarienjis in ciftola ad Hofonem cardinalem lib, J. epiftolar. S.Tb. epifi. CXXXW. ubi bete de praieceffve fuo Tbeobaldo refert; Rege Stcpliano hoc in eo perfeqnente, quod contra prohibitionem ejus vocatus a domino Papa Eugenio ad Concilium Remenfe venerat, exteris epifeopis domi contra obedicntiam remanentibus, exceptis tribus, qui de mandato Regis venerunt, ut aliorum abfentiam excolarent. Nec ci fummus Pontifex gratias, quas devotione meruerat, in pleno concilio reiiiliilct. Eo quod, ut verbis ejus utamur, *natando quam navigando ad Concilium venerat.*

tr CONSTITUTIO THEOBALDI ARCH1EPISCOPI CANTUARJLNSIS

repellit de Monafterio.

THeobaldus Dei gratia Cantuar. archiepifcopus, totius Angiix primas, fic apoftolic® ledis legatus, diledis fill's, Gusberto priori, & toti conventui ecclefix Chrifti Cantuar. benedictionem a Domino, & mifericordiam a Deo falutari luo. Cundorum providenti®, feu diligentium maxime pr®latorum incumbit officio, ut ex prxteritorum obedientia mlala debeant prxeavere futura. Hinc eft quod fcandala illa, qux noftris videntur contigilfe temporibus per quofdam, qui de vobis exierunt, fed cx vobis non erant, vobifeum vehementer offenfi adverfus hujufmodine tam fxpe contineant, quanta poflumus iolicitudine vobis impofterum providere ftudemus, veftris fuper hoc juftis ac rdigiofis petitionibus gratanter annuentes, qui telo juftitix & ignito monafticx religionis amore fuccenfi, hoc unanimi poilulatis ailenfu, ut ecclefix veftrx famx providentes, occafioncs, ex quibus prxdida fcandala fxpius oriuntur, qua debemus fiepoftumusaudoritate radicitus amputemus. Noftra igitur fic apoftolica, qua fungimur, audontate prxeipimus, atque in ecclefia veftra eundis tenendum temporibus, & ratum fore fub anathemate conftituimus, ut quotiefeunque quemlibet monachum de ecclefia veftra fugitivum, vel meritis fiiisejcdum, five quolibet modo relido religionis habitu ad feculum reverfum, redire tandem aliquando, & per gratiam recipi contigerit', in ultimo gradu recipiatur; ibique rota vita fua remanens ad

S" «l sitioris locum ordini; non afeendat, illos tan* rummodo pracceiTurus in ordine, qui poft rever- i*oη<τη c,us "° ecclefia fufcipientur, ut ex boc, >Ma « qui poft lapfum redierint, perpetuo degradationis iu« inruitu erubefeant flt. humilientur; & qui forte fimiliter tentari poterunt, amifla fpc A recuperandi ordinis fru', fi a vobis vti exeant-ve! ejiciamur, caveant fibi ab utroque, dc vel exire audeam, rd end mereantur. Ne quis aurem hanc cocftitutioDem noftram pnefumar infringerc, fid> anathemate prohibemus. Valete,

ANNO CHAISTt

CONCILIUM LINCOPIENSE IN SUECIA,

Id quo aftum de archiepifcopali fcde erigenda, anno Domini WCXLVUI-

Nuo·.·a--TCXptncr *Magnus Gothic* hiftori* lib.* xvttt. *cap.* a /,"-*?, J xvi 11. Énircir, *inquit*, Nicolaus ea legatio- « <l«· ne, ut apud Norvegianos archiepifcopalis fcdes H.i. e? iv. cum pienuucjtx pontificis poteftatts erigeretur. Qyxi etiam anno Chrifti NCXLViit. apud Sueones celebrato Lincopiac concilio provinciali peragere cupiens, Gothis & Sueonibus dc urbe & peiiona tanto muneri idonea concordarenequenrbus, fpe fua fruftratus abfceiCt, ordinato prius 5. Hcnnoo epifeopo Upfalenfi. Jam enim Suecia tempore Amundi filii Olavi SchotkoDung archcpiicopum ex Polonia acceperat: qui in controverfism cum Gothis & archiepifcopo Bremenf: de prrmincntia devenerar. Gothi enjm potius Btcmcnfi quam Upfalenfi archiepifcopo obedienBdum putabant.' ob quam diflénfionem archiepifcopalis dignitas in Suecia ad aliquot annos intermifla fuit. Prõinde^Nicohus, ne ca legationis fua: parte in roto fruftrarttur, paHium archiepifcopalis dignitatis apud Æfchillum Lundenfem archiepifcopum depofuifle dicitur. ut illi confer* ret quem Gothi & Sueones conformibus fuffragiis elegiflent. Sed nullus Sueonura archipraefulum haâenus inventus eft, qui fe Lundenü pontifici in accipiendis archicpiicopalibus infignibus fubmittere fuftinuerit. Et ita titularis illa dignitas, fi aliquando cooceffa fuir, in Æfchillo cxtinfta evanuit, prout infra latius deducemus, & in noftra Upfalenfi metropoli latius oftendere curavimus.

AD CONCILIUM TREVIRENSE

Anna 114S. «À *Eugenio 111. pap* celebratum.*

ADDITIO, ET CHRONOLOGICA ADNOTATIO.

»· M.·· TΛ Emenfe concilium hucufqueTrevirenfem pre- LV ceflifle fynodum vulgo eruditi arbitraban- r-« tur. Reipia tamen Trevirenfe praeivit, Remenfe mbiecutum eft. Ita nos docet, qui utrique in->e-iuit, Wibaldus Abbas Stabuknfis epiftola CXXXI. ad Bernard. Hildenesheimenfem epifeopum; icribit enim: *anno proterito fuimus Trevi-π m curu domini Pop*.* Tum poft nonnulla proleqtiitur: *Tenimus ad Synodum Remenfem bc.* Inluper Gloichcrus in geftis Archiepifcoporum Tremrenlium icribit *Dominus Papa Eugeniut a Treverif recedenj, Remis celebraturae Concilium mediante sjusdragefima pervenit.* Eodem tefte feriptore Ponnlcki anno 1147. Dominica, qua cantatur *ievavi*, Treverim pervenit; adeoque ex-i-untf anno 1147. d;e 19. Novembris. Qui eum illo eo confluxerint ad concilium, habes ex coder. Gloiciiero; ita enim *ille: Conducentibus pontificem .l dextris ^.itrone, a finiftri vero (c.jnienfi arc· ley tropo, procedentibut vero rrai.'tr epi'.opti (jtrmam*. fingi*, Tujci*, b eu omni natione h<b cetir efl. Sed nec cardinalei enumerare pi^ct, cjui cum dimino papa EugenioTrevenm venerunt tpifeopi Cardi^alu, alloericus Hoftienfii, flenricui Tufcuionui, tdumboldur presbyter de titubo Sar.Ehrum Joanr.i' b Pauli, Guido de Summa presbyter oe titulo Sonilorum Laurentii b 1'amiaui, Gfi.-ertw preibyter de titulo S. Marci, Huitp presbyter de titulo S. Laurentii de Lucina, Julius preibrter de titulo S. Marcelli, Guido presbyter de titulo SanEt* Potentian*, Odo Benetafe, Heribertw prêtbiter de titulo Senii* Anaftcffi*, Guid» Diaconut b cancellarius de titulo SanElorum Cofm* b Damiam, Offivunut diaconus de titulo S. Hicoiai is rarcere, Guido Pifanos, Guido Cr'-Cnetfr, Gregorius de titulo S. Angeli, Joomeet de titülo Sana* Mari* nov*, Jaciutur de titulo Son- Mari* in Cofmedi, Otto de titula S. Gregarii ad aetreum velum.* Paid *referam de fupervenientibus arcbiepifcopit, epifeopis, abbatibus, orchidiaconis, propifitis, ducibus, comitibus ?* Hos omnes ad Concilium confluxifle, quamquam Glofcherus non icribit, vix dubito. Quid vero in ea fynodo aâum fit pneter ea, qua: in caufa fanfte Hildegardis notat Labbeus, pauca occurrunt. Harc tamen -ibidem gefta narrat Wibaldus in epiftola CXXXXIII. ad Eugenium: *poftquam *b equitatis Vtflr* CtnfurO* (AlCOlfuS) *fundam FulJdenfis Abbas apud Treverim depqfitus fuit.* Infuper Eugenius in epiftola LXVI. inter Labbeanas icribit noluifle fc eleftum Placentinum ad id uf. que admittere ut *juftitiam Ravennati ecclefi**, (qux jus fuum in ea Placentinorum eleftione ljrfum querebatur) *confervaret;* tum addit: *poftmodum vero iident filii noftri* {Placentini) aowd *Treverim noftro fe confpeflui reprafentantes, idipfum a nebis inftantius petierunt, afferentes poflitffionei epifeopatus, b ltono nifi ftrmoretur eleflio, devaflari nimium, b ctmfumi.* His ita fc habentibus, addit pontifex, & *cum tnfuper nulla effit ^perfona, qu* ibi fuper hoc Ravennati ecclefi* refponderet, cum nullas rationes dicerent fe hebere, pro <juibut Placentini eielti a Ravennate arcbiepsfcopo confecrationem occipere non dabebant; noceffitatibiet Placentina ecclefi* paterna charitatis debito confpicere cupienter, eleûionem ipfam, in omnibus, falvo jure Ravennatis ecclefi*, confirmavimus: iffi Placentina ecclefi* per opqflolieo feripta mandavimus, ut S. Lue* feftivitate noftro fe cmfpeElni profeutarent fic.*

H AD-

■kk.____

ADDITIO AD CONCILIUM TREV!RENSE

£x *P. Hxrtkuim* Cm: *Tom.* J. pag. 361,

Decrevit Eugenius fanâimoniales Horeenfes antiqutfluni *in* urbe Treverenfi Monafterii, a Sanfta Irmina ante mille annos fundati, eludendas efle; cujus decreti mentionem facit Adrianus IV. Papa in fuis ad eas moniales litteris.

Dileâ* in domino filie. Vcftris precibus annuentes ftatuimus fitprzfentis feripti decreto fancimus, ut nulla perfona magna vel parva fecularis fic Ecclefiaftica nobis inhibeat; ne fub eadem D. Benediâi regula Domino ferviatis, fub qua tempore przdeceflbris noftri Sand* memoris Pape Eugenii fic ipfius przcepto tamquam reclufc, promififtis Domino defervire.

Recitare funt in eadem Synodo litter* Henrici junioris, Regis Romanorum, quibus tria aB Pontifice poftulat. Primo. Ut Henricum Venerabilem Moguntihenlem Archiepifcopum, nec non Archiepifcopo·, Epifeopo·, Abbates fice. de regno Patris fui ad eum tranfeuntes clementi bonitate fufeipiat. Secundo. Ut Ductfliun Polonic amitam fuam ab excommunicationis quam in ipfam promulgaverat vinculo folvat. Tertio. Ut Vibaldum Corbejenfem Abbatem in omni neceflitatc fua clementer protegat, fic prccipue in duabus Abbatiis obtinendis videlicet Kaminata, fic Wisbeke: que quia fere collapfz erant tam in religione quam in pofleflionibus, manfuetiffitnus pater nofter Conradus eas Corbejenfi monafterio & prjtfsto Abbati jure proprio contulit Îuatenus per ejus ioduftriam divinus ibidem oro reformetur, & pofleflionibus recoHe&is quz difperfie fune atque confervatis loca penitus ut ceperunt non deltruantur. Eugenius caufam Juditnz Caminatenfis Abbatiflz depofit* & caufam Ductile Polonie ad futurum Concilium Remenferemifit

Depofitionis fententiam in Henricum Corbejentem latam confirmavit Eugenius, fit monachos Corbeienfes hortatus eft ut tamquam boni fic humiles filii diligerent fic honorarent Wibaldumatque ut Paftori fu- condignam reverentiam fic obedientiam impendentes ad recuperandas fic retinendas pofletTioncs fic bona Corbejenfis Ecclefiz viriliter adfifterent.

Congregatio Fuldenfis ob turbas fub Ruggero Abbate motas a monachis aliquot expulfis querelam detulit ad Concilium Treverenfem, in quo Abbatem depofitum dicit Broverus fic cx eo Pagitis ad hunc annum.

CONVENTUS EPISCOPORUM

IN MARSORUM LATII URBE

1148. *koiitxi,*

t» 0|A«f. r'«' M. u Ir>i.To«. ' ?***'

/^OsonirlM *bxjw eufiot, rtfav in to gtfUi* ' *triples txbibtt chorte, tx er. cbtvo Morficono profrrt Ugbellini to. I.* pag. 901. <dl>. tx *f,ic doter.*

Solent multorum fada oblivifei, nifi de recenti feribantur. Inde eft, quod congruum fore duximus, quz tempore D. Bernardi Epifeopi inter Ecclefiam S. Sabine, fie S. Joannis accidere, fummatim feribere. Primo itaque anno ordinationis ejus, feria quinta in Cœna Domini, feeundum confuetudloem tam Clerici S. Joannis, quam totius Epifcopatus ad Ecclefiam S.Sabinz convenere. Cumque folemnia celebrarentur, Canonici S. Joannis hoftias ad altare facrandas,fic plebanis dominandi ambitione diftribuendas obtulere. Et quia D. Epifeopus tunc ufque ad mortem «patiebatur, id patienter toleratum fuit. Celebratis itaque folemniis, fandum Chrifma ex more per fingulas plebes, coadunatis totius Epifcopatus plebanis, Canonici S. Sabinz diftribuere coeperunt. Quod videntes Donnas Raymundus, 0c Ing. qui dicebatur Przpofitus *ttfte* tulere,ita quod primum ipG Chrifmatis diftributori Joann Berardi injurias, deinde plebanis cum injuriis, fic minis verbera intulere. Et quia de ampullis S. Joannis Chrifma non tulerant, firaâis ampullis, quod dici nefas eft, Chrifma effudere. Et ne Pafchalia exfenia Epifeopo in Ecclefia S. Sabinz patienti afferrentur, obliti fidelitate plcbanis przcipiendo fuafere, fic quia ...... D. Epifeopo mediante, nullum exinde paflfi funt. Alio anno cuidam homini de Ecclefia S. Nicolai de Nerfe, cui praeerat quidam S. Sabine Canonicus Raynaldus nomine, quas pro Chrifmate ferebar, ampullas cum capfis fuis abftulere, de quibus omnibus juftitiam facere noluere. Quamobrem **S. Sabinæ Canonici ad pedes Romanz Ecclefiz** querelas deponere difpofuere. Quod przfentientes 5. Joannis Clerici, ut prohiberent, Comiti perfuafere, fie fie ad D. Epifcopum pro juftitia accipienda femper conclamare S. Sabine fratres non ceflâbant, quorum clamores in fubfequetiti an. D. Epifeopus fedare promittebat. Advenient e igitur quinta feria, qua S. Chrifina confecratur, celebratis folemniis ex more, de ampulla S. Joannis oblitus permiflione juftitiam S- Sabine conculcans, propria manu ipfe Dominus Sandum Chrifina diftribuit, unde ranto dolore Canonici S. Sabinz repleti funt, quod ea die,nec mandatum, nec aliquod officiumpneteraltarium expoliationes in ecclefiam faâum fuit Quod videns D. epifeopus ad eorum confolationem ipfe Pafchali fefto, cum eis manfit. Id veroS. Joannis Clerici pretentientes, iniqua cogitatione modo ad Comitem, modo ad milites ibant, hinc inde per vicos, fic placeas ipfa Refurreâionis die clamantes, fic dicentes. Succurrite matri veftre Ecclefiz S. Joannis, quam Epifeopus, fit Canonici S. Sabinz dcftruere nituntur Qui audito hoc, iniquum invenere confilium ficut in fubfequenti oftenditur, callide, dokde, fic fraudulenter ad epifcopum milites mifere, qui fuaderent illi

Cÿ* illi, ut qui non venerat die Refurredionis, ft- A --eunda feria poil Kefurredioms diem *d officium ch^st! facundum veniret. Hcc autan non propter of- ,,,I. ficium, Cad ut fibi, &f;atribus fuis, proprioauâore, vituperium inferrent, agebant. Unde faftum eft, quod D. Epiicopo cunte ad Eeclefiam S- Joannis, & Qcrict — ita quod in terram a- 1km projecere, alios pugnis, Ce contumeliis verberavere, & Epifcopum Mtflam cantare, & loqui ad populum non permisere, ac eidem nullam reverentiam intulere, ficque fatlum eft, ut dum epifeopus loqui volebat, fecundum quod a Clericis commoniti erant, manibus plaudentes omnes in cum, & fratres ejus clamabant dicentes ut ita dicam, *jfrri, Jirrit* dc loqui non poffent, egrefli foras Epifeopus, fic fratres ejus in-B juriis, fic contumeliis afflicti redire nitebantur. Quid multa? pereuflô Giliberto *Ditcano*, qui Epifcopum ducebat, ab inferiori gradu fcalarum ufque ad fcamnum ante Ecclefiz januam Epifeopus violenter redudus eft, fic fic mala malis adjicientes, volentes palliare, quz commifierant, Epifeopi manus, fic os ofculati funt. Hac pace faâa poft bellum, licet nolens cum eis Epifeopus manfit, fic fic verberati, fic lapidibus obruti, qui cum Epifeopo iverant, Canonici reverfi funt. Capere poftmodum tam apud Epifcopum quam apud Comitem Canonici S. Sabinz fuper lus querelas deponere, qui id eompofuere, ut id in Dominorum Tiburtini, Furconenfis, Pitmenfis, atque Valvenfis Epifeoporum *judicio* finire-C tur. Convocatis ergo, fic coadunatis in ultima hebdomada maji epifeopis apud Eeclefiam S-Sabinz, ubi erat fic Joannes Siginienfis epifeopus, qui etufdem ecclefiz Canonicus erat, mendaciis compofitas Clerici S. Joannis coram epifeopis litteras recitavere. Quz cuml audiflent CanoniciS. Sabinz fingulis capitulis rationabiliter refponderunt. Et inter multa a rivo Argentellz ufque nd Sifaram ab epifeopo Pandulfo fibi cooceflTim efle fub excommunicationis vinculo dicebant, fic ufque ad przfens tempus videtur, in tenimento cfle afferebant, fic per fingulas plebes infra hos fines pofitas Chrifma diftribuere inverecunda fronte affirmabant. Quz omnia falfa efle hac ratio—.ne S. Sabinz Canonici comprobavere: Primum Imperatorum prreepta oftendere, in quibus non lolum ecclefia S. Joannis, fed quicquid ipfa in terris, fic vineis, fic m ier.is poflidet,antequam ipfa ecclefia fundaretur, juris etufdem ecclefiz efle manifefte continebatur. Deinde privilegia Ikomanorum pontificum tam Pandulfo Epifeopo, quam multis aliis epiicopis ad honorem B- Sabinz fafta oftendere, in quibus continebantur omnes ecclefiz fibi pertinentes, fic ipfa S. Joannis ecclefia, fic ur ecclefia S. Sabinz matrix, ut haftenus, petpetuo haberetur. Deinde omnes fere plebani, fic boni Clerici eiufdem epifeopatus hrc reflabantur.· ex qin> nati fumus non audivimus dici, quod aliqua ecclefia, vel clericus hujus epifeopatus aliquid debeat ecclefiz S. Joan-I-k nis, fic miramur, qua fronte hoc afferunt, cum nil aliud nos ipfis, quam ipfi nobis debeant; ipfi enim ut nos facramento ecclcl.z S. Sabinz tenentur. Cumque hzc, & alia multa legerentur, recitarentur, & teftarentur coram epifeopis, przceperc utrique parti, u: caufam intrarent. Quid piorius ' Clerici S. Joannis renuerunt. Tandem nabfto confilio, hoc confilium D. Marficano eÇfcopo. epifeopus Tiburtinus, Furconenfis, & alvtnfis curam omnibus fere Clericis eiufdem epicopatus, & multis laicis in hzc verba dede-* * re: ~~Dœtnînér epifeope, nôs videmus~~ quia tui clerici S. Joannis obedire renuunt, fic quia dc juftitia non confidunt propter oifenfas, quas huic ecclefiz, fic injurias, quas fratribus tuis intulere, caufiin intrare renuunt; confilium tibi damus, ut cmnia exfenia przter quz in fefto S. Sabins afferrentur, ubicumque tibi placuerit :... jurifdiftioni reddantur. Decimas fi; mortuorum oblationes ad tui utilitatem ubicunque......... per eEifcepatum coadunentur. Ampulla vero donec >. Papa Eugenius redeat, quamvis inutiles, fic extra Satxftotum rationem videamur, duz factemur. De ampulla S. Joannis duabus tantum Plebibus, S- Felicis fcilieet, fic S. Potiti; de ampulla vero S. Sabinz, ficut ratioexigit, vel manu propria, vel per quem fratrum tuorum canonicorum tibi placuerit, per totum alium epifi copatum chrifma diftribuatur. Quo audito refpondit D. Marficanus epifeopus: Quoniam fratres illi mihi non obedientes judicium veflrum fubterfugere, fic nec mihi, nec huic ecclefiz fatisfacere voluere, quod mihi confilium datis, proculdibio id agere, fic tenere me amodo Domino propitio noveritis, irrefragabiliter, fit fic coram ipus Epifeopis, fic omnibus fupradiâis, fummatim fcnptum eft. Hoc autem eft anno D48. Indift. XI. anno Pontificatus Dom.Eugenii III. P?. V. anno

£iqMM«r *tpifetptrt fervxt fervorum Dri, diltffhjluù Prepqfito, & CtnovtM retint S. Sttivr, felxtem & tpofMcam ktntdilfaunt.*

NE oblivionis obfcuritaa humanis mentibus ingeratur, quod fuper caufarum litigiis judicatum tuent, icripturc debent memortz commendari, ut per hoc habeat fecutura pofteritas, quid in futuris temporibus evidenter agnofeat. Quocirca qualiter conrroverfia, qua: inter vos, fic clericos ecclefue B. Joannis fuper confecrando oleo diutius fuerit agitata, per noftram fententiam fuerit terminata, praefenti scripti ferie precepimus annotari. Clerici fiquidem B. Joannis afferebant, quod Marficanus epifeopus deberet cis fegregatam ampullam unam dei confecrare, aftruentes, quod ampullam ipfam ex antiqua confuetudine a Marficano epifeopo percepiffcnt. Vos autem contra hzc refpondentes dicebatis, quod quamvis in eadem ecclefia fuerit fa&um, Siginulfus a Biberto Ludovico ibi intrufus, hoc frimum contra juftitiam introduxit, fic hoc SS. 'atrum inftitutis, fic venerandis Canonibus omnino dignofeitur efle contrarium. Nos igitur, quia petitionem eorum fuperftitiofam efle cognovimus, fic principium ipfum ex maxima fuperbia proceliïflê, communicato fratrum noftrorum confilio exinde indicamus, ut de czrero una tantum ampulla olei in Matrici ecclefia B. Sabinae conjiceretur, fic tam per eeclefiam B. Joannis, quam per alias, ficut juftum eft, aequaliter dividatur & ita firmum, fic inconvulfum futurist temporibus in perpetuum modis omnibus obfervetur; Si vero oleum ipfum recipere przdiâi Clerici forte noluerint, Marficanus Epifeopus eos, tanquam contemptores, atque rebelles fevera animadverfione coerceat.

Datum Feremini VIII. Idus Junii, Indift. 14. Incarnat. Dom. anno njt. Pontificatus D. noftri Eugenii Papz III. an. 7.

CON-

trCONCIL.IUM ERFOKDIENSE

A iitvntt Megnafue artbiepifcepa pre variü ttt'ufia iqptiù, **jtnt** 1149. *itltkratgnt.*

vr **TJ (Henricus) Dqjigratia** Mogumitue fedis **XX** liumiii minüief wibaldo , fpeciali amico fuo, Qxbejeuûs ecclefi* venerabili abbati, dikûiunis dt benignitatis ad omnia devotam de promptam exhibitionem.

Mm. v·ı. p' *,,'.*11 4 Fideli admonitioni dc pie devotioni veftra, Hu>rn »° profeftiooe noftra ad dominum papam nobis exhibaiftis, non folum gratias referimus , verum etiam fuo loco dc tempore condigna operis exhibitione refpondere parati fumus . Juxta autem petitionem legati veftri aftionem quorundam negotiorum, que ex praccpto domini papa: prafentibus fuflraganeis noftru Erfbrdir tra- flavimus, dc terminavimus, vobis innotefeerecu-® ramus. Primum capitulum erat de quodam ab-

•oa.s.B,» 4.o4 >·.>■,·. makt.' llc * Burgilin , qui querimoniam habebat adverfus comitem Sitooem, quod quadam bona violcntcr tuAiffet » dc pertinaciter teneret, quam, a domino papa nobis injunftam, confilio dc auxilio fratrum noftrorum utrimque Afefta pace dc concordia, terminavimus . Secundum erat de comite H. qui uxorem fuam dimiferat, dc aliam fuperduxerat. Hujus negotii talis erat adio. Dominus Hildenesheimenfis epifcopus afferebat, quod inter ipfumdcpriorem,quam pro uxore habebat, propter cognationem canonica fafta erat feparatio ; fed quod de inceftu, quem cum nepte fua commiferat , poenitentiam fufeepiffet vel peregifkt, non affirmabat. Unde fratribusnoftris decernentibus , quod ante peraftam pttnitentiam matrimonium contrahere nec poffct nec deberet. Maguntiam ad fynodum noftram io feria fecunda poft Afcenftonem Domini ad fatisfaûionem eum vocavimus . Praeterea Herevcldenfem abbatem, quia inconfulra ccckfia noftra dc abfque verbo noftro Fuldenfem fufeipiens abbatiam, ab obedientia noftra fc alienavit , fratribus noftris fanftientibus vocavimus. Poft h*c multa erant, quae fingula longum effet enumerare; fed hcc vos magis fcire conjecimus defiderare.

ÆE:ti «T SALISBURGENSIS PROVINCIÆ CONCILIA DUO anno CHRISTI

Vnnve Snlitbttrgi , alind Retiibant babitnttt, Ame 11JO.

GEmini hujus provincialis concilii nuda mentio fupercft ; illius quidem apud Chronograptmm Salsburgenfem ; hujus vero apud Crafum in chronie, dc ex utroque apud Hanfuium Germ. Sacr. to. I. pag.ajx. Ita chronographus *Anae* 1150. *finodat qamqttt epifeeperane f*b Eberhard» arthiepifeope ap»d Saltbvrgb habetor . Craitus vero ita . B. Eberbardnt S. Salxhurge^ii ectltfa arebiepifcepM i» fynod» quam Ratueant,fnf-/ragaatit /ait afidentibat , babas: eflavai vutrn Maria beata i^.'nit.*

In alterutro ex his conciliis fancita credo ca, qu* in fequenti epiftola ad Eugenium papam Otto celebris Frifingenfis epifcopus memorat,

*ISnifrMi patri-&*Jaano E.-fwante pentijki. O. Dti gratia Frifiagatfi fertm* otxv *débita fttbje* ffiatir reverentia devattaie fervitinae & orationes*

In fynodo provinciali motum eft verbum coram aichiepilcopo de fuefraganeis ejus , quod in Regalibus abbatiis moderne inftitutiones dc coniuetudines Clauftralium non fervarentur. Nos ergo cum ad noftri Epifeopi ejufmodi Abbates, ficut alii fratres ad fuos fermonem , fuper his queftionem dirigeremus cum viris religiofis ad Monafterium N. Abbatis, dc mutationes aliquas juxta eorum confuctudinem, qu* hic reprehendebatur, exegimus. Qui refponderunt, fe nullatenus poffe antiqua ftaruta illitis Coenobii vel infringere , vel mutare fine magna conturbatione vel potius deftruftione loci, pro eo, quod dc avvocatus graviter ferret, dc de familia, qui minifteriales dicuntur , fe ufque ad mortem reniti clamarent. Nobis vera cum verbum motum nec leviter effe dimittendum videretur ', abbati vero pluribus ex caufis grave vel impoflibile edet ad ^faciendum, veftram appellavimus audientiam . Placuit * itaque nobis * pater dc domine , cautam hanc ad vos translatam, qui dc prudentiam habeatis dc auftoritatem, finem imponere. Attamen hoc veftra figmficavimus prudenti*, ptrfonam abbatis ne tunc in fynodo , nec poftea de aliquo pulfatam efle , quippe quem longo jam tempore, fratrefque fuos, aliafque audivimus I fiwt

ÀNNO ANπυ I*"T' CONCILIUM LONDINENSE, ÀWNO CHKJSTI

Habitum Anno mclu

Bal«> mi- i A Nno dominice incarnationis mcli. papatus Domini Eugenii Pap* III. incipiente vu. Angiorum Rege Stephano regnante anno xvi. prafidente Tebbaldo Cantuarienfi Archiepifeopo totius Britanni* Primate dc fedis apoftolic* Legato anno xut. celebratum eft LooJomxConEalium menfe Martio, in quoftarutah*c fuerunt qu* fubter annexa funt.

CAP. Ï.

Multorum experimenta morborum novas nos cogunt medicinas querere, ut tribulationibus qu* in

cttIVsTt «■,<. invenerunt nos nimis poflimus remediis fslubri-A °hvi*r*. Sancimus igitur ut Ecclefie dc pei- fefliones ecclcfiaftice ab operationibus ficexaâionibus quas vulgo tenferias five tallagias vocant omnino liber* permaneant , nec fuper his eas aliqui da extero inquietare prcfiimant. Qtid vero conaa hoc decretum venire tentaverinr , divino in terris coram ceflântc officio, tandem, donec condigne fatisfaciant, anathematis lententia percellantur. Sane operationes Regi debitas fieri non prohibemus , Regis tamen precedente mandato.

CAP. II.

Quia vero Ecdefie per Angiiam conftituta occatione placitorum corons Regis pertinentium B attenuantur fupra modum ficdeftruuntur, noftimus eas ficut haâenus fuper eifdem placitis Baronibus refpondere. Idcoquc precipimus quatinus in hujus noftre inAitut:onistranfgreflôribaïs&teris eorum Epifeopi in quorum parochiis fuerint juftitiam fatagant eccleliaflicam exercere . Q^a in re fi Epifeopi négligentes exriterint , ab eifdem damna Ecclefia. requirantur.

CAP. IIL

Prrterea ftatuimus ut qui pro invafione feu pro rapina rei ecclefiaftice anathematis vinculo innodantur, abfolvi nullatenus mereantur donec ablata integre reftituant, vel Ecclefie que dam-C num paiTa eft fufficienter caveant quod univerfum debitum infra tempus quadrimenftre pcrfolvant. Verumtamen fi de rebus mobilibus eorum qui damna inferunt eadem refarciri non poterunt, fupportandos eos efle putamus, ut fidejufforiam prxftantes cautionem , vel ea deficiente juratoriam, ad annuae praedationis foltitionem fecundum fuas facultates Epifeopi taxatione teneantur . Si quis autem eos aliter abiolvere pre-(ttmpferir, eadem damna refarcire compellatur.

CAP. IV.

Illud quoque adjicientes decernimus, ne liceat de extero alicui evclefiafticx perfonx poft invaforis feu raptoris excommunicationem de damno Ecclefie illato ultra viccfimam partem debiti, aliquid remittere. Qui vero remiferit, fiEpifcopus eft, per iirx menfes, fi alia ecclefiafticaperfona » per annum integrum ab officio fuipendarar. ANNO CHMisn

CAP. V.

Sanâorum patrum vefligia fecuti pnecipimus «t his qui anathematis fententia condemnantur, ii per annum integram in ea pertinaciter perfeverent ; infames & deteflabiles habeantur, ut ne* que in teftimoniis neque in caufis audiantur, & in principis At poteftatc ipfos exheredare.

CAP. VI.

Prava nimis dc flatatis canonum contraria inotevit confuetudo ut in Ecdefiis Angle clerici palfim fic fine deleftu recipiantur . Quod nc de cetero fiat modis omnibus prohibemus.

CAP. VIE

Nihilominus etiam pnrfentis feripti auâoritate ftatuendum efle cenfemus ut quotiens facerdotibus innotuerit prrdam five rapinam rerum ecclefiafticarum ad loca in quibus degunt deveniflê, divina ibidem officia celebrare non prrfumant donec Epifeopi vel Archidiaconi fuper hoc mandatum luicipiant , vel ipfa rapina rtftituatur . Ceflantibus autem matricibus Ecclcfiis , capelle que intra munitiones conftruâe funt, non expeâata cefiandi juflione ab adminiftratione divinorum ceflènt . Sacerdotes vero qui hujus fanâionis contemptores extirerint, per annum integrum officio proprio carcant. Quod fi fsepius in hac re négligentes reperti fuerint , pro arbitrio Epifeopi fui majori feveritati fubjiciantur.

CAP. VIII.

Hoc quoque prefentis fanftionis pagina firmandum efle credimus, ne quis in civitate vel por-p.tu, neque in vico, neque in caftro, neque om-°ηῖηο alicubi locorum nova veâigalia, que vulgo pedagia dicuntur, inftituere vel inftitutionibus confentire audeat. Hujua aurem ftaruti temeratores, quia rem exemplo perniciofam inducunt, anathemati fubjiciendo non dubitamus.

CON CILIUM BALGENTIACENSE

Ob caufam divortii inter Ludovicum Francorum regem & Eleonoram Eliam ducis Aquitanis» anno MCLr. tub Eugenio papa III.

G. C. **Flondi concilium infcripfit Binius: cum tamen five Sugerii , five alterius, locus quem promit , Bilgentici celebratum dicat. Sic nimirum interpungendum putavit, ente** ***diem PeftheUt , floridi*** **ia ««/rvBaaxee- : quui Fiondum , locus** ***effet. Neque*** **intellexit Dominicam palmarum a Gallis Palcha Floridum vocati .**

DE boc epifeoporum conventu Sngerint eboet S. E *Dicnrfi:*, yHi *interfuit , hebet ifle :* Interea aliqui venerunt ad regem , de cognatione fui proçeniti, qui ortum & derivationem parentels fur noverant; fic dixerunt, ficut fic verum erat, quod inter fe fic Eleonoram uxorem fuam erat coniauguinitatis affinitas talis, quod inter eos de jure lex matrimonialis non poterat convenire : fic inde per juramentum probationem legitimam offerebant . Quibus rex fic refpondit : Quod contra Deum fic contra legem ecclefix eam nolebat habere, volens per omnia, ftatuta ecclefic, fie legem matrimonii inviolabiliter obfervare. Et ut iftius ici veritas poflet veracius indagari : die Martis ante feftum Pafchatis Floridi * in caftro Baugenciaci Hugonem archieptfcopum Rotomagentem , Samfonem archiepifc. Remenfcm . ...*'r' fit quartum Lanfredum Burdigalenfem, cum pluribus luis coepifcopis & baronibus Francis fecit fislemniter convenire . Ante quorum pnefentiam fteterunc illi qui genus inter regem & reginam fit probaturos obtulerant, qui etiam e/fifdem generis erant parentes & cognati* & per juramentum fuum dixerunt, quod rex fic regina fe cognatione 'ι,.,ρ,ο·· -'-"* pa-

Inno ——ne contingebant, <5c quod fecundum Deum & A legem conjugalem debebat inter eos divortium celebrari. Quo fuffiiienter probato in prcfeotia praelatorum, fuit inter cos per confenium partium matrimonium diflblutum. *Hmc St^triar*

G. *C.* Eunftcaa Sugqrii locum defcribit Beslios in hiflora comitwa PiAav. psg. 4S7. ex quoSamlonem archiepife. Remcniem addidit, cum in editione turn Pithjeina, tum Dochefnian» duo tantum nominentur *archiepiicop*, Rotoaugenlû, & Burdegaienlii. Lacunam ergo lupplevimus, fed non totam. Burdigalenfla enim archiepifcopus dicitur quanta: & tres tantum habemur. (Jr.ua eigo deeft: quod etiam indicat Bea* hrna loci kujus editio, in qua hiatui inter Remenfem & Burdesalrnlem eft rel.ftus. Sed hie quoque vulneri aliunde mederi poffiimur.· nempe ex hiftorit ejufdem Ludovici Vil. cujus hxc verba: *Proiade HxgoSe-* «ri'bçpf/rep» *ccavocavit atramene, videlicet* rrgn· *Ladrvicem*. <> re/riMM» *Alienortdem, ante frtrfentiam foam apad Baagenciacam* ▮ *Dai* CMVrarreM re *ex practpto ipfmt, dit renent ante*Tmmiwceav *de reran Palmaram: alt etiam interfaerant*, $«/·» Rc*menfit, Hugo Rotomagenfie, cajxe* Mearu wa Scar·, *Bardigalenfii, arcUepifcopi*. Igitur potter illoa tree, aderar Hugo Senonenlia.

Geftum hoc elfe anno MCLI. multi afferant, annum forte numerantes ut rum in Galliüa, ubi quadragefim* tempore anni MCX.II. annus adhuc MCLI. numerabatur. Ahi annum affignant MCLII. ut Robertas de Monte, Bernardus Guido, chromcon Turonenfe, Andegavenfe, Rocomagenfe. Neutra pars certo. Sigeflorum Ludovici VII. auror efl Sugenut; neceffe eft, rem iflam quae in iis refertur, anno MCLI. attribuere, cum ipfe anno MCLII. Idibus Januariis obierit. Si veto anno MCLII. faftum eft hoc divortium: oportet vel operis illius tutorem Sugerium non futile, vel non fuiffe totius: (ed aliquid alia manu affumtum elle.

Divortium quadratefim· tempore decretum, poft Paicha perfeAum efle difcimut ex chronico Richardi Haguiftadenfis: qui cum *in qaadragefima tfiJ Balgeateam* habitum fuiffe concilium afferat: addit, feparatos effe autoritare Chrifiianitatis poftciaufum Pafcha.

Aiienoridem deinde conjugem duxit Henricus Normannorum dux, & Andegavorum comes: ac per eam dux Aquitanorum, & comes Piftorum, qux ditiones Alienoridi hereditate obvenerant, ut pote Guillelmi IX. Aquitani* ducis filiae. Quibus Anglix regnum poilea Henricus adjunxit Ex eo reges Anglorum Normanni· & Aquitani· ducet aliquaodiu fuerant.

ANNO CHRISTI

Observatio P. Antonii Paci ad Ao. Ch. 1151. n. 3. & icq.

Nox tantum Barooius & Labbeut T. X. Concil. fed etiam no« pauci alii divortium Ludovici VII. Galiie Regis cum Bleotsora uxore huic anno aSguat; verum illud laquenti tantum aono faftum, ideoque & Concilium Balgentiacenie, in quo illud decretum, eo anno collocandum certum effedebet. Duchefmusenim Tom. IV. pap. qqt. refert ex Scriptore Anonvmo in Bibliotheca Monafterii SaoAi ViAorit Ptrtûcnit MS. affervato fragmentum, in quo de Ludovico VIL & Eleonora legitur; *Pofi maltoe laboret O triMatictutm /adoree reverfat* (fcilicet ex Oiiente) *licet* r» *ille dane filiat ft fafterfe gaxderet;* rxasm rrgni /m ®uo XXL v/ir»/·, Cr *axBoritate Eegenil rtpmUua» dimifit.* Ubi Ludovici VIL Regis anni deducuntur ab anno MCXXXI., quod ab Innocentio, dum pater adhuc viveret, coronatus fuit. Verum Robertut de Monte; qui boc divortium cum hoc anno alligare videtur, corrigendus eft juxta d>Aa, unitate fc. lingulis annis per h<c tempora addita, quia librarius unius aaoi prochronifmo peccat, *6t* cum unum tantum hujus AuAoris exemplar MS. extet, illa methodus obiervanda. Hs adde Robértum de Monte vulgatum, Gervafium Dorobernenfem m Chron. & Naneium in Chron, cujos hxc funt verba ad annum MCLII.

LxJrucw Rex FrxxcvrxM *Zelotypia /piritat inflammatae* cm» *X/ienordt aeeore fna i» ^quittaiaat vadit, taaaititaei removet, C geatet feat iade redaxit. £at daae regrederetar afted Baxgeattacam cafiram* (ubi Concilium celebratum) *jarata eoafaagainitate, axereat/aax» rtpadiat;* C^r. *daae ia terreae aativitatii fa* regredeteter, Htarieat Dax Neraeeaaia O' Ceaeet ^tadegevii ei tccarrtat eoae defpeafevit,* &r. *gtnaitqae, tfTc. Hearicaae, K'cbatdaae, O Joeaaeae poflea Reget fagine, C atfae Geafridaae Ceaetteae Britaaaix. Iteae qaetaor filtat tearaae aaa data efi axer Regi Cafiellx, aade o—te efi Blaaea Regiae Fraaci*, mater SaaSt Ladovtci Regn: altera vere Ceafiaatiaoeolitaao imperator: aomiae Alcxti; tertia, jaxae Sexoa:* Deci, aade aatai efi Otbe pofimodam Imperator Remaeai; qaarta vero Tolofano Comiti, aade aafat efi Raimaadat, cajat filiam pofimodam JdJpboafa Comet PiRaveafit frater Saxài Ladovici Regit Fraacoram accepit exorem*. Cont.nuitor Aimoini lib. 7. *Rex Ladovicat*, inquit, *daat filiae, qaet de Aliénera fafceperat, maritii defponjovit: primam Icilicet Miriam, Henrico Comiti Paiatiao Treceafi; janiorem videlicet Moli*., fratri eiao Tbeoialde Connu Blefeafi.*

er AD CONCILIUM LONDINENSE

Habitam Ameo ujt.

ADDITIO.

ruuj 11 *p«<Kiiki«bi

HOc anno Theobaldus CantuarfenGs Archie-Dpifcopus, & A. S. L. tenuit Concilium generale apud London in media quadragefxma, ubi Rex Stephanus, & filius fuus EuiUchius, & Anghs proceres interfuerunt, totumque illud concilium novis appellationibus infrenduit. In Anglia namque appellationes in ufu non erant, donec eas Henricus Vintonienfx» epifeopus, dum legatu» effet, malo fuo crudeliter intrufit; eodem namque concilio ad Romani Pontificis audientiam ter appellatus eft. Ita Waltenius Convent, in Chron. & A. Hunting, in hunc annum. Hoc vero concilium idem credo cum illo, cujus canones ex Balutio Venetus Labbei editor dedit, & colleâor Anglicanus, nefeio quo confiio, omifit.

NNO IRISTI alSft· d^&a. «tâfik «fifita efi dSQk ctQSl» anno CHRIST

VENETUM CONCILIUM

In enufa jarixm qatrxmdem ecclgfix Metrintfifis S. Maria, Awo Ilji. *habitttm.*

As-naruv· •"".'iùi. i,t '» v o

n0111·0* Dei, & Salvatoris noftri JefuChri-E fti anno Domini millcfimo cenrefimo quinquagefimo fecundo mcufis Januarii, Indiâione prima, Rivoalti.

Quia in fede equitatis pofiti fumus, ideo ea, quz juftiti· foleni cura, ac ftudio ad reftiun tramitem ducere modis, quibus poffumus, ffudere debemus, & lites atque contentiones eatenus extinguere, quod difeidia exinde ulterius non queant oriri. (Eapropter nos quidem HenricusDandulus Dei nutu Gradenfis patriarcha, dum in noftra aula relideremus, adhibitis nobis venera-

U bilibus fratribus noftris epifcopis dc maxima mul-A titudine reverendorum clericorum noftr* paris vente ante noftram priefentiam Angelus da Mo-l*nu$ Torcellenfis archidiaconus , fic S- Marie a Maurianis plebanus, fic conqueftus eft de injufti-ti*. quam pnedifta ecclefia Maurinianemufanàs Marie, fic ipfe patiebatur, fcilicet quod vicarius, fit clerici ecclefi* S. Stephani ejufdem loci fubtrahere nitebantur illam juftitiam fic reverentiam, quam ceteri vicarii, vel clerici prwdiûa: ecclefi* S. Stephani exhibere foliti erant fupradiâe plebi S. Mari*, fic ceteris plebanis, quibus eadem ccclcfia regenda commiflà cxtiterat per tempora . Hanc autem perobviatrânem nos fic noftri coo* fratres epifcopi fepe audientes , vocari fecimus coram noftra pnrientiA jam didum vicarium, dcB clericos preface ecclesii* S. Stephani ; ad quam vocationem tunc fimiliter in noftra prgfentia advenit prcfatMS Torcellanus archidiaconus dc plebanus ecclefi* S. Mari*, fic oftendit nobis unam 'breviarii chartulam teftatam fic roboratam , faôam per curiam anno Incarnationis ejufdem noftri Redemptoris millefimo quinquagefimo tertio menfis januarii indiftiooe feptima , quam feribe* re rogaverunt Martinus presbyter Stytadet , fic Dominicus Michael, atque Adam Dandulo , dc Pentani, five Jonannes Calafti, nec non fic Dominicus Dandulo, feu Lugnantu Theodoro , dc Johannes Venerio, atque relifta Martini Felix , live dc Florentius clericus filius lohannis Florenti! de Qetamis vd ordineecclefiafticο, quod ex-C titit inter fupraferiptam plebem S. Maria fic vicarium/eccleb* pnrfat* S. Stephani protomartyris Stquc vicarium ecclefi* S. Martini pontificis, feu fic ecclefia B. Erafini de litore Murianenfis, nec non dc ecclefia B. Cypriani martyris , ficut dc pntdeceflbres eorum foliti femper fuerunt facere prrdidx ecclefi* S. Mari* in facris feftivitatibus , fecundum antiquam confuetudinem . In qua continebatur, quod ipfi omnes, quorumque nomina fuperius dc fiibrus adfcrjpta ore tedificabantur dc confirmabant, quod audiverant ex ore parentum fuorum , dc ipfimet poftmodum femper facere fecundum antiquam confuetudinem. Dicebant enim, quod primus omnium debet venire vicarius ecclefi* S. Stephani , atqueD vulrius ecclefi* B. Martini ad ecdefiam beat* & prrdiftx gloriofx Virginis Mari* , in vigilia Nativitatis Domini ad vefperum, deinde ad matutinum ufque ad tertiam leâionem completam ; Eiftca in die ad miflam : inde pariter in vigilia piphanix ad vefperas fic ad matutinum ibi effe deberent, ufque dum fandificata fuerit aqua, fit in die ad miflam, ab inde initio quadragefim* ad miflam tantum . Item Dominica in ramis palmarum ad olivum feu ad miflam . Sabbato Sancio, quod eft vigilia Relurreftionis Domini , ad officium five ad miflam cum omnibus eorum clericis ; in die Ikefurre&ionis Domini ad matutinum dc ad miflam ; In fefto Afcenfionis Domini tantum ad miflam : Sabbato quod eftc> vigilia Pentecofte ad officium fic ad miflam , five ad vclperum cum omnibus eorum clericis,-in die vero ad mifl*am . In aflumptione S. Marte ad miflam A ad vefperum. Dominica prima de adventu Do nini tantum ad miflam. Et quoniam pra-di&i vic -rii veniebant ad miflam ad fupraicriptam plebem S. Mari*, ic eorum clerici, fi. militer vicarius ecclefi* S. Stephani fecundum antiquam confuetudinem ia ejus feftivitate, dc in fefto S- Stephani , dc In purificatione S. Mari* ôc odo diebus antecedentibus Annunciationem femper tranimittebant piebano S. Mari*, ampulIu de bono vino plenas in praulidis feftivkatibus dc fexto die ante prsedidas feftivitate^ ventebat dt deprecabatur ptebanum jam didum fandc Mari*, ut ibi ad vefperum in vigilia feftivitatis ejus pergeret . Veniente vero die ftatuta cum fua navi per unum de fuis ordinariis eum elevare femper tranimittebat, dc honorifice cum campanis dc aqua fanda five incenfo eum optime fufeipiebat. Vefpcro vero expleto vigilias ei dc ceteris ejus clericis, qui cum eo erant, faciobat. * Poftmodum autem cum fua navi eum cum honore ad fupraferiptam plebem S. Mari* remittehat. Vicarius ecdcfi* S. Manini fecundum antiquam confuetudinem in ejus feftivitate , idem in S. Marco dc in feftivitate S. Pauli Apoftoli, fimiliter haec omnia per ordinem femper adimplebat ficut fuperius legitur de vicario ecclefi* S. Stepham , dc nec unus vicarius nec dius ad eorum ecclefias ferutinium faciebant , nec fefta initiabant, nec vigilias fonabant, nifi in illorum feftivitatibus tantum vigilias fonabant. In dominicis diebus vel in facris feftivitatibus mifla ad eorum ecclefias ante fupraferiptam plebem femper fonarc debet I Matutinum vero dc vefperum primitus plebi S. Mari* foture debet , dc poftmodum in eorum ecclefiis , nifi tantum ia eorum feftivitatibus ; de quotidianis vero diebus nec miflam nec vefperum ante pr*didam plebem fonare non debent fecundum antiquam confuetudinem . Vicarius eccl. B. Erafini fecundum antiquam coniuetud. in pnenominatis feftivitatibus qu* fuperius leguntur femper venire debet ad miflam ad fupraferiptam ecdefiam S. Mari*,five ad officium in fabbato fanfto dc in fabbato quod eft vigilia Pcntccoftea , ficut ejus anteceflores femper fecerunt . In feftivitate S. Erafini odo diebus ante annunciatis femper mittebat pFebano fuprafcripts ecclefi* S. Mari* ampullas de bono vino repletas , dc propter ejus prgeantiam prediftus plebanus in vigilia S. Erafini ^ibat ad vefperum . dc cum tampanis dc aqua fanfta atque incenfo honorifice femper receptus erat , dc vigilias ei femper faciebat de fuis clericis. Ecclcfia vero S. Cypriani h*c omnia , qu* fuperius leguntur de ecclefia S. Brafmi femper faciebat. propterea teftificabatur jamdi&us Martinus prefbyt. Stytadei omnia qu* fuperius leguniur fe audivifle ex ore Dominici presbyteri abbatis magiftro fuo, qui habebar , quando defunftus fuit , plures annos feptuagiata, dc ipfe presbyter viderat oculis luis videlicet per fexsginta annos. Et prefatus D. Michael teftimonium perhibebat dc omnibus, mue iuperius leguntur efle per lexaginta annos. nupradidi vero Adam, Dandulo , dc Johannes Pentani, teftificabantur h*c omnia , ficut fuperius legitur , fecundum quod audiverunt ex ore parentum fuorum , dc ipfe viderat tunc per feptuaginta annos ut teftificabatur. Teflificabantur etiam Joannes Balafta, ficut dc fupraferipti telles per fepmiginta annos , dc Dominicus Dandulo fimiliter teftificabatur ; ficut fuperius legitur, ôc Lugnanus Theodorus , ficut dc ifti, ut ipfe audivit de ore matris fu* , qu* quando ex hoc fcculo migravit habebat dures anno' centum , quod prandadi vicarii prrfatum obfecnium ad fupradidam plebem S. Mari* femper faciebant} in ecclefia B. Martini in Dominicis diebus, vel in aliis feftivitatibus tantum una mifla femper cantabatur fecundum antiquam confiietudinem : fed dc omnes vicarii femper ibant ad fupraferiptam plebem S. Mari* ad miflam privatam , nifi tantum in feftivitate S. Martini & in feftivitate B. Pauli apoftol. Teftificabaim etiam

csr etiam JoeaMa Venerio, qui audivit ex ore patris fui, qui, quando obiit, habebat plures anno* otto6lDta » ^c ipfe per femenpfum vidi: dc fciebat hec, qua fuperius leguntur, de ecclefia S. Martini: dc fimiliter teftificabatur, ficut dc alii telles qui fuperius fupraferipti funt, teftificabantur, namque reliâa Martini Felix, quae fciebat ab ilio tempore quando defponfata fuit, dc tradita marito quod in pradiâa ecclefia fandi Martini in Dominicisdc in feftivis diebus cantabatur una* roifla, excepto in feftivirateS. Marrini, & in feftivitate beati Pauli apoftoli fecundum antiquam confuetudinem. Sed dc omnes vicarii ibant fetnper ad pradiâam plebem S. Mari* ad miflam privatam. Et Florentius clericus filius Joannis Florendi, teftificabatur per os Marci diaconi tantum ficut fuperius legitur, fecur*dum quod in prafatis chartulis continebatur.

hIhti llia, 1

Similiter oftendit nobis jam diâus archidiaconus fit plebanus & Marie duas promiffionis chartulas fie inftrumenta, quas fecerunt omnes vicini prefate plebis S. Marie a Murianis, clerus videlicet & populus, de majoresy mediocres, & minores, una «juanun fait faâa per cunam anno Domini millefimo iexagefimo rertio menfis Oâobris indiâione fecunda: altera fuit fa&aper curiam anno Domini milleiimo centefimo nono menfis Junii indiâione fecunda > in quibus ambabus promiflionis chartulis continebatur fic. Nos omnes vicarii S. Stephani plebis Muriani, & clerus videlicet dc populus, majores, dc mediocres, dc minores promittentes promittimus ut amodo in antea honorem dc juftitiam dc reâitudinem S. Marie noftra plebis ita obfervare, retinere, dc adimplere debeamus unanimiter, ficut antiquis temporibus predeceflbres noftri obfervaverunt, dc eam libertatem dc honorificentiam, quam illi fuprafcriptx plebi retinuerunt, nos retinere debeamus; ita ut nulli hominum ejus juftitiam .... amplitudinem minuere.... Quod fi aliquis noftrorum, qui eifdem plebis vicinus extitit, hoc, quod fupra diximus, minime obfervare inventus fuerit, aut conira honorem dc reâitudinem dt juftitiam S. Marte noftra: plebis efle prxfumpferit, nos ad defendendum iupraferiptx plebis juftitiam unum ad alium affrangere non debeamus quovis ingenio ab hoc, quod fupradi&um eft, fubicripfimus omnes, qui propriis manibus fubtus adtcripn dc aflignati efle videntur, componere promittimus omnia qux vifi fiimus habere in hoc fxculo ad honorem fupraferiots plebis. Et fi quis noftrorum in defendendo honore noftras plebis aliquam injuriam, aut damnum aliquod ab aliquo luftinuerit, nos dc unus ad alium affrangere non debeamus; fed unanimiter eam omnes defendere promittimus. Qjod fi aliquis aliquo ingenio ab hac defenfionc fe fubtraxerit, dc fuerit inter nos clare fai»um, componat id quod fupra legitur: dc hxc ianfta promiflio maneat in xternum. Etinfuper nos, quorum nomina inferius adferipta nominata funt, dc feontanea, dc bona voluntate cum noftris haeredibus, dc prolueredibus, dc polleris noftris hanc fanâam promifliûnem obfervare in perpetuum, dc per nullum quovis ingenio corrumpere, dc minuere debeamus; dc ita firmamus breviarium, quo continetur obfequium, quod omnes noftra ecclefix cum fuis clericis facere debent ad noftram plebem fecundum antiquam confuetudinem. Et quicumque corrumpere hanc fupraferiptam promiflionem voluerir, fit fub anathemate trecentorum decem de oâo Patrum, dc cum Juda traditore Domini noftri Jefu Chrifti fit damnatus^. Et nos fapra crucem t Domini noftri Jehj Chrifti fqb jurejurando ab hac die firmamus, de per quatuor cvangelia S.Johanms, dc Marci, five Luce, atque Matthxi jurejurando firmamus, dc fic Deus nos adjuvet, dc ifta fanfta Dei quatuor cvangelia ira obfervari & retinere debemus fecundum quod in promiflioau chartula continetur.

ANNO CHRIST!

Ad hxc oftendit nobis jam diâus archidiacorus, dc plebanus unam decreti chartulam faâam in curia anno Domini millefimo fcptiugefimo oâavo * menfis aprilis indiâione fexta, quam fecit Dominicus gratia Dei bonae memori* Gradenfis ecdefi* patriarcha una cum Urfone Venerabili Torccllano Epifcopo, dc ceteris eorum confratribus epifeopis, in qua continebatur, quod ipfi diligenter ventilaverant inter Petrum Edolum plebanum fuprafcriptx ecclefix S. Marix cum cunfto clero & populo ojufdem Joci infimul dc Dotnmico Mauro judice de ejufdem a Murianis de obfequio ecclefix Domini Salvatoris, quam ipfe a fundamentis xdificari fecit pro anima fua. Unde prxfatus Dominicus patriarcha praedeceflor nofter cumprrdiâo Urfone epifcopo per judicium omnium epifcoporum fuorum per ipfum feriptum ceteris notificabat, dc inter eundem Dominicum Maurum, dc plebanum S. Marix atque eundum clerum dc populum a Murianis per judicium firmiter Iludantes confirmaverunt fecundum quod perantiquam confuetudinem relatum erat eis, dc 'per fupraferiptum breviarium teftarum, dc roboratum, ante eorum prxfentiam ledum, in quo continebantur fupraferipta obfequia ecclefiarum annuatim ad fupraferiptam fuam plebem per tempora faciendi Sualem honorem, praefata plebs, & plebanus S. arix, dc ceteri fuprafcriptx ecclefix reccpciunt, dc tunc faciebant, dc fimiliter facere deberent, ita pradrâa Ecclefia, quam xdificavit prxfatus Dominicus Mauro, tale obfeq.iium facere deberet per tempora in prxdida ecclefia S. Mari* plebis a Murianis, dt plebano, qui per tempora ibi fuerit, quale faciebant ali* fupradidxecclefix. Et fi quis Vicarius jam didam ecclefiam retinuiflet, dc ipfa obfequia in fupraferipta plebe S. Marix non feciflêt, fecundum quod prxdid* aiix ecclefix faciebant fub.................. ecclcfiaftico & fub vinculo anathematis fubjaceret. Et fi plebanus fuprafcriptx ecclefix S. Marix tale obfoquiuin non habuiflêt in Vigilia Domini dc Salvatoris de fupraferipta ecclefia, quam aedificavit fupraferiptus Dominicus Mauro, quale fibi faciebant iuprafcriptx ali* ecclefix, ut fuperiusdi&um eft, tunc ipfa ecclefia claufa dc privata ab dmni officio efle debet per totum anni circulum ufque ad fequentem feftivitatem Domini dc Salvatoris, dc ipfe clericus, qui eam retinuiflet. Iftud idepi confirmavit prxfatus patriarcha prxdeceflor nofter cum praefato Urfone Torcelli epifeopo, dc ceterisJuis epifeopis, quod effet fimiliter in perpetuum in omnibus aliis ecclefiis, qux funt vel fieti debent in fupraferipto loco a Murianis. Quod fi ipfe plebanus hoc recipere noluiffet, dc clare fadum fuiflet, tunc praefata ecclefia claufa, vel privata ab officio eue non * deberet. Et fi prxfata ecdefia vicarium in tempus habuiffet, talem honorem recipere deberet a plebano S. Marix a Murianis, dc alius Vicariusfacerc noluiflèt fecundum quod in ipfa decreti chartula continebatur.

Interea praefatus Vicarius Ecclefix S. Stepbani cum fuis clericis facrofanâam Romanam appellaverunt fedem, ad qium dum utraque pars per-

AMNO CHRISTI 114·.

ocnexiflet, Dominus Apoftolicns caufam ad no·fttam pradentiam fuas lltteras fub figillo figitis,- tas nobis refit ipfit dicens , quod ipfam caufam ante ineam prciènûam revocarem ,*&..diligenter auditil & intclleâis caufis & rationibus utriufque partis canonico fini fine fubtcriugio appellationis cam tradere Ac definiri debeam. Secundum praeceptum jam difti domini Apoftolici caufam ipfar.i ante metra patientiam revocari Ac eorum confratribus, fc epifeopis meis, & diligenter auditis & intellcâis caufis Ac rationibus utriufque partis eamdem caufam canonico fini tradidimus, mandavimus, firmavimus*', Ac volumus quod praefatum breviarium , in quo fupraferipta capitula continentur , illud idem effet , fuper quod clerus, Ac ponullus a Murianis juraverint .* Et quia B jamdiftusDominicus Patriarcha, pnedeceflbr noder, per prcdiâam fui decreti chartulam judicio fuorum Epifeoporum confirmavit per fententiam, At ex judicio diximus, quod prsrfatum breviarium facramento confirmctum efle deberet. Ad harc acceflir Aurius Venerius yconomus jam diâas plebis S. Marie, atque Martius Balbi presbyteri noflri ejufdem loci, Ac fuper fanâa Quatuor Evangelic juraverunt, Ac quod prsfata breviarii charta eadem effer, fuper quam Clerus , Ac populus a Murianis juraverant , Ac quod nullam falfitatem cognofcebant in prtzdi&is chartis, quas jam Archidiaconus , Ac plebanus in fuprafcnpto placito nobis offenderat Ac oftendebat. Tanta igitur certitudinis oftenfione ante noftram , diftorum- C que epifeoporum prarientiam fafta , decrevimus atque cenfuimus, quod prediâa breviarii charta 00 ordine , ut pratdiftum eft, perpetuis temporibus firma, At ftabilis permaneret in perpetuum , fc deinceps inantea ufque in perpetuum , praefata ecclefia S. Marie, Ac prxfatus plebanus, vel fui fucceflbres, qui per tempora fuerint, de pr·-diftis honoribus , vel fubjeâionibus nullam dimlnutionem habrre debeat . Quod ut ita obfervatum Ac adimpletum fit per hujus decreti chartam , in qua propriis manibus fubfcripfimus, firmiter obfervari cenfuimus . Et quicumque huic noftri decreti pagine obviare pratfumpferit prediffx pone fubjaccat, que fuperiusdenotataeft, in praefata decreti Cartula Dominici Gradenfis D patriarche, pratdecefforit noftri, fcilicet quod tam praefata ccckfu S. Stephani, atque vicarii fc clerici ejufdem ecckiue, quam fc omnes alie ecclefi*' , qux funt, & fieri debent in prrdifto loco a Murianis, fc vicarius, fc clerici earundemecclefiarum, que fupraferipta ohfequia eodem modo,, ut fuperius denotatum eft , fecundum antiquam conflictudinein femper obfervaverunt per totum anni circulum, tam ipfe, quam fupraferiptasecclefix claufe, fc privatx tint ab omni divino officio , donec idoneam fatisfaciioncm exinde faciant tupraicripte plebi S. Marix , fc fupraferipio archidiacono , fc plcbano , fc fuis fucceflonbus plebanis , qui per tempora in fupraferipta ecciefia conftiiuii fuerint . Preterea, ficut prae- E dido Angelo oc Molino archidiacono, & pkbano jam diftx pletis S. Marix ..... in plena curia a domino noftro fanditli.no, & benigniflimo papa Eugenio interdicere conccflum eft ex lireris venerab. facrofanû* Romane ecclefix cardinalium cognovimus, ita fibi , fuifque fuoceflbribus plebanis iu perpetuum pleniflimam poteftatcm concedimus interdicere omne divinum olhciumfcbeneficium tam vicariis, quam clericis omniumeccieuarum , qux funt , vel fieri debent in prxdiAûo loco Murianis, nifi ^refate eedefin S. Marir, fc fic fibi, fuhque fucceflôribus plebanisde..... bira obfcquia, fecundum quod fupradiftum eft , exhibuerint, fc fupraferipto Angelo de Molino archidiacono , fc plcbano , fuifque fucceflôribus plebanis femper, ficut fisis plebanis obedientiam fc reverentiam adimpleverint.

ANNO CHAUT! ·U».

Ego Hcnricus Danddus Dei gratia Gradenfis patriarcha mm. ss.

Ego Johannes Pollanus Dei gratia CafteUanus epifeopus mm. ss.

·Ego Petrus Michael Dei gratia Torccllanus epifeopus mm, ss.

Ego Dominicus Minto Dei gratia Equilcnfis epifeopus mm. ss.

Ego Bonfilius Dei gratia Civitatis nov* epifeopus mm. ss.

Ego Johannes Dei gratia Caprulanus Epifeopus mm. is.

Ego Boooaldus Primicerius S. Marci mm. as.

Ego Dominicus ...... Ecdefic S. Bartholomei Vicarius mm. ss.

Ego Johannes Fallcrius Dei gratia CafteUanus Archidiaconus mm. ss.

f Ego Henricus Novigajofus ArchiprcsbyterS. CafteUane Ecdefis mm. ss.

f Ego Nicolaus Mizulo Cafteliame ecciefie primicerius mm. ss.

f Ego Michael Carofo ecclefia beat· Torcel. Joan. ^Baptlfte mm. ss.

f Ego Petrus Arpo Vicarius ecciefie S. Rjsphaelis mm. ss.

t Ego Vitalis Michael Clericus mm. ss.

f Ego Angelus Roana presbyter mm. as.

t Ego presbyter Rodulphus mm. ss.

t Ego Leoaardus fanâa Margarite plebanus mm. ss.

t Ego Marcus Fondola.... mm. ss.

t Ego Landos presbyter mm. ss.

f Ego Stephanus Natalis Subdiaconus mm.ss.

f Dominicus Venerius Diaconus, fc Notarius m. fua fcripfit.

t Ego presbyter Marcus plebanus de Litore alto mm. ·ss.

t Ego Andreas Michael presbyter mm. ss.

f Ego Johannes Mai... clericus notarius, at· que canonicus eccl. S. Mari* Muriani mm. ss.

t Ego Petrus GriKO clericus canonicus mm.ss.

t Ego presbyter Petrus , Ac Dom. patriarche cancellarius nuo. ss.

t Ego Dominicus Subdiaconus Vicarius ecclefix S. Mauritii mm. ss.

t Ego Dominicus Stytadeo diaconus & canonicus mm. ss.

f Ego Blafius presbyter & notarius mm. ss.

f Ego Martinus presbyter plebanus D. Salva» toris mm. ss.

t Ego Martinus Agnello presb. & S- Martini plebanus mm. ss.

t Ego Johannes Dondi presbyter, ecdefis S. Matthaei mm. ss.

Ego Anolus Doodi pftsb., & can. mm. ss.

t Ego Stephanus Magno Diaconus canonicus S. Marci mm. ss.

t Ego Paduarius presb. canonicus mm. ss.

t Ego Nicolaus presb. mm. ss.

f Ego Simeon Benediftus diaconus mm. ss.

f Ego Dominicus presb. & notarius prxdiâis interfui , dc de mandato j>refati D. patriarche complevi, & roboravi.

M E-

<< >> e >> << >> << >> << << >> << >> e&e^B

»1«.

«•METENS E CONCILIUM

Â Jtbeant prtriytm enrdinali S. R. E. L· nmo **up.** *cm#**.*

t» p>s <r*· **TTUius** Concilii id tantummodo fupereft, quod ***JiX*** fervavit nobis Giofcherius in hiftoriagefto- tum archiepifcopocum Trevirenfium , ubi agens *de* fanere Adalberonis Trevirenfis archiepifcopi, qui anno **ujx.** dcctflit , h*c norat · *Kentrunl ^narperto ejus oiitti fitfrapmui tjtt tpifcopi , Sit- pimuu Mtle^Ju, Hnrieut Tulh^t, Alim Virda- ntnfie,* 47 JdrdM*r *prrikyttr cardinato Rmmnut re- tune Mtti/ oueniaao ahiaticm fiftriorit Lotinrrinpia ceewntuno adunaverat tfc.*

GT CONCILIUM TREVIRENSE PROVINCIALE

JujJit Ergtnii Papa HI. cekiratitift entno **lijl.** *in quo Judicio epifeoportao & o&tf**, alio- rttntftr tccltftfticorttm virorum Muttiunt- iUÜ/trii* dux *Letiurin^in, Ramarict^fi tcclqfiu infenfies, ad teneordiem adducitur.*

IN nomine Saoâc fic individue Trinitatis, Hej-B linus Dei gratia Trevirenfis archiepifcopus , dileft* fili* Judith eadem gratia abbatifte Ro mariccufi fit fororibus ejus in —11-------

s, <«>·*»·. .liu «ffcr< Hui V<». Me. ı vit. f.J H. Querimonias tuas contra iam per tempora mulca agitatas, & tandem fe- eundum praeceptum domini pap* coram epifeo- pis & abbatibus & principibus terr* a nofcis de- finitas, utile duximus ciba & ecdefi* tu* figillo noftro, & auâoritate tam noftra quam fuftraga- neorum noftrorum diligenter munire. De diver- tis Igitur querimoniis , aflënfu communi ftatui- ftis, quod capitulum veftram liberam eleâionem^ habebit, de prepofitis & de cancellariis pneficien-v dis, & dux elcdioni illi celerem pnebebit aflen- liim, falvo jure fuo. Si autem perfona quareun- que eleda poftmodum ecdefi* inutilis fuerit, ip- ia voce capituli, qua preftiruta fuit, deponetur. Quibufdam vero prepofitis beneficia & redditus luos, unde vivere debent , quos ab ecdefia te-l nent, alicui in feodum dare non licebit, neque dux feodifarp eos coget ; immo etiam dare & accipere in fide & veritate prohibebit . Quandol autem prepolitus Vofagi & cancellarii in pote-' ftatibus placitum tenere voluerint , laudante & aflentiente advocato , diem placitandi prefigere debent. Summam autem queflus definient pne- pofitus fit cancellarii confilio & afléñfu advoca- »» ti, confilio tamen miniftri ecdefi* precedente . ~ Tallias autem , quas ipfe dux & advocati lui injufte fuper homines ecclefi* facere confueve- rant, penitus quifpiverunt. Clerici &ecdefiales, & res eorum a duce & ab advocatis , ficti ve- natoribus non inquietabuntur ; fed in nobili li- bertate , ut dignum eft , in pace remanebunt . . Servitium vero quod venatores ab ecclefialibus exigebant, ex toto dimiftum eft . Dominus au- tem dux vel miniftri fui non cogent homines ec- defi* exire extra banaum fuum ad placitandum, neque dux quempiam hominum ecclefi* abfque abbatifta placitabit. De omni autem queftu fu- per homines fumpto, in omni negotio fic in om- ni proventu ecdefia medietatem recipiet. Advo- cati vero in poteftatibus avenam non accipient, nifi paftiooe cum fidelitate renunciata , fic nifi ecdefia plenarie avenam luam ad cervifitandum piius acceperit. Subprxpofiti vero fic fubidvoca- ti, qui a duce , fic ab advocatis injufte fuftitue- bantur, a modo radicitus extirpantur. Super mun- diculos vero minifter ecclefi* fic advocatus pia- citum tenere debent , fit ecdefia totum cenfum habebit , nifi in duabus poteftatibus , videlicet Campi fic Archarum , in quibus nonnifi dimidia pars cenfus eft ecdefi* ; querftus vero ubique dimidius eft ecclefi*; idem vero de placito fabro- rum, ecdefia videlicet medietatem queftus reci- piet . Quando vero dux in quolibet caftrorum fuorum morabitur, de fuo vivet : fi vero per ter- ram tranfiens, ad quamlibet ecdefi* curiam per- nodsverir , villicus de communi qu«ftu per cu- riam cum fidelitate fumpto eum procurabit , & hoc femel in anno, & in mane recedet . Si ve- ro advocati per curias aliquando pernoftaverint, de jure fuo vivent. Qui u forte in aliquo pacem iftam infregerint, nifi ammoniti a duce infra fex feptimanas oblata reftituerint, dux terram eorum fafibit, eifque prohibebit , ne in eis aliquid ac- cipiant, donec ëcdefi* faris fecerint Infuper ex praecepto damini pape fub vinculo anathematis nexi tenebuntur , donec refipuerint , dc ecdefi* fatis fecerint . Forum vero Archarum efle con- cedimus , ita ut abfque omni dolo , & abfque multa acquifirionc , & abfque omni genere exa- dionis teneatur . De tabernis relatione fidelium difculTum eft, quod in tertio anno inXXX.dua- bus poteftatibus dux fuum vinum vendet folo obo- locarius ; quod vinum ruftici debent doducerefic infra abbatiam accipere, & in loco nominato fo- lo die expedare . Apud Girbypath medietatem veneraciarum & queftus in placitis & avenam recuperavimus . Ufuagium nemorum recognovit dux, & concedit hominibus ecdefi* , ubi anti- quitus habere folebant ex ratione fidelium . Si vero poftmodum dux terram veftram aliquibus minis aliqua exaftione, aliqua precatione, vela- licujus extorfionis genere oppreflerit, vel aliquam fupradiilarum 'paftionum, aut per fe aut per ad- vocatos fuos infregerit , quotiefeumque ecdefia reclamaverit, abfque omni retraftatione ipfecum fuis & cum terra fua vinculo anathematis ite- Erum nexus teneatur , nifi admonitus vel repre- henfus infra quadraginta dies pcenituerit dc fatif- fecerir ipfo duce in hunc modum concedente.

Ego Matthcus Dei patientia Lorharingiorum dux & tnarchio duâus poenitentia , fpe retribu- tionis *tem«, in his in quibus l*feram Roma- nicenfem ecdefiam confilio reiigioforum virorum clericorum & laicorum cum Romaricenii eccle- fia feci preferiptam compofifionem, qu* & po- fui in facratam manum domni archiepifcopi, & ch«-

CS* chartam Trererenfi & Tullentii ecclefi* indefe
ci quod huc bona fidei lervabq; fic fi «liquando,
chr ^'t i V10·! abfit per me vel per meci fuerit centra hoc faâum, nifi infra quadraginta «fies, fi admonitus fuero, fatisfaciam & ablata retlituam meo aflenfu Treverenfu & Tullenlis ecclefix m me fic in terram meam fine judicio dent anathematis fententiam. Hujus cornpofitienis telle» funt Stephanus Mathenfis Epifeopus. Henricus Tullenfis Epifeopus. Albero Vorciunenfis epilcopus. Domnus Godciridus pr*pofi:us ecckfin S. Petn, Arnulfus Alexander Bruno Trevetenfesarthidiaconi. Henricus cantor. Baldricus magiller Icholaris. Sigerius Abba* S· Maximini. Bertel-Ids abba* S Eugharii. Richardus abbasdeSprinchirback. F ltppus decanus Metenfis Roiceliinus archidiaconus. Hugo magiller fchoiaris. Rigchcrius prxpofuus S. Salvioris. Albenu* primteenu> 5X'rdunenfis. W'illelmus decanus. Ricardus a'di dijconn><-Andreas archidiaconus. Ifembalcus .■bbj-s tjorc.ieiifi* Mancgaldus abbas Santli Michaelis. Hugo Albus decanus & archidiaconus Tullentius Henncus archidiaconus. Magifler Aimo archidiaconus. Roricus archidiaconus. Cillernenfis ordinis. Rinnulfu* abbas de daufbu. Renardus abbas Morimondeufi*. Milo aubas ce Chrifta. Odo abba* belli-prati. Ricardus C"R,^TI abbas de vallibus. Romariccnfis ecdefi» telles funt, Theobaldus prepofitus. Cono cancellarius. Petrus cancellarius. Magiller WuincusSahurienfis. Theodoricus de domno Martini. Magiller Agano. Nobiles & milites. Henricus duxdeLemburgh. Henricus comes de Namur. Henricus comes de Salm. Fridericus comes de Vian. Cofitinus comes dc Facermonte. Folmarus comes de Call. Albertus comes Chiniacenfis. Conraduscomes Salvagi. Hunricus comes de Aira. De familia S. Petri. Engelbertus & Fridericus frater cius. Iiembardus fic Guillclmus frater ejus. Hermannus & Gaherus frater ejus de palatio. Theodoricus de Romonte. Unricus de Sampinn. Hi duo cum duce erant. Magiller Bovo Tullenfis archiduconus. Ronchus abbas Galmofiacenfis Durandus abbas Belli-campi. Ailum autem eft hoc anno ab Incarnatione Domini 1*5*. epaâa XII. indidione XV'. concùrrente fecundo. Data Trevetis per mantim Hellini Trevirenfis archjepifcopi XVII. Kalend. Septembris.

t?c ONCILIL'M COLON1ENSE

J»» ca^.C» *l'ertliri'i tierici Minicnju ccrnu per m-ur.tm orbati t anno* **1151.** *habitum.*

I» rn „ Z'"'Olonienfe concilium novimus indicante kU „ W lealdo abbate epift. CCCL XV. ubi „ de Vonlicvio fubdiac. Mindcnfi a iacnlegis „ quibufdam oculis orbato agens, caulam ejus, „ & quam ta de injuria in epifcopum iuum llru-.. xerat acculationcm delatam feribit ad ***Ccnci-„ hnm Coi menfe.*** In eodem pariter concilio co-„ gnitam indicat VFaluendiaconi Mindeofiscauïam, qui epifcopum illum futim Henricum „ reum fubreptx fibi ***decanit*** popofeit. Quid ve-„ ro «dum in eo concilio fit in priori caufa „ perfpicue declarat epiftola, quam de rebus e-„ jjfdem concilii Moguntinus archiepifcopus & „ primores ex clero ad Pontificem dederunt. „ Hanc ego ex codicc Wibaldi n. CCCLXII. „ hic refero, addita etiam epiftola CCCLXV. „ Wibaldi ad Arnoldum Coionienfem, ex quo relcimus gefta concilii in altera Waldeii cau->, ia, fic quid'iub.nde ab utroque Mindenfi cle-. neo artum fit. Annotamcn iequcnti in altero, „ ut arbitror, concilio Mmdenfis ille epifeopus „ cum invidiam excxcati confilio luo clerici a-,. movert a fe penitus nequiverit, epneopatu ie „ Ipunte abdic.l vit, ut ex Chronico S. Panta-„ leon.s Eccardiano tom. II. ad eundem annum 3, dilcimus.

Reverendo pa'ri ac fummo pontifici Eugenio, Arnoluus lanctx Colomeniis ecclefix humilis minder, XSf. major s ecclefix pr.rpoiitrs, A. Decanus, T. Xantcnlis prxpolitus, G. Bunnenfis prxpotitus, êc un verius praf .tx ecclefix conventus, debitam cum omm mb'câione obedientiam.

De controverfia, qux inter epifcopum Minden.em, & pauperem clericum Vortïievum nomme coram nob s ventilata fuit, admoniti A rogati ab utraqiH· patte tell..nonium dare fuper his qux vic.mus X aud:· nus, coram nob s traCflata funt, teftimonitim perhibemus. Notum igitur excellent:» majeftatis veflr® facimus, quod jam diâus pauper ad prxfentiam noftram veniens, querimoniam miferabilem & lacrymabilem coram nobis depofuit, quodeonfentu & juffuepifeopi a minifterialibus fuis exczcatus fit. Communicato itaque confilio fuper hac caufa cum fratribus noftris, vifiim fuit nobis, ut epifeopus ad audientiam noftram evocaretur, & fuper hoc verbo audiretur. Qui cum refponiurus impofitus prxfentix noftrx fe exhibuiffet, & de hoc nefando fado puifus fuiffet, confeiTus fuit, quod undecim minifteriales de domo fua egrefii, & ad Deam regreffi, hoc fcclus tam deteftabile, fe nefciente, perpetraflent. Adjecit quoque, quod cum in hos omnes tam confennentes, quam facientes, fententiam veftra:excommunicationispronuntiadet, quod tumultu populi quofdam eorum, qui in comitatu fuerant, quoniam manum le in clericum mififle negaverunt, abfolvere coaâusfit. Poll hujufmodi confeiTionem, cum purgationem innocenti* fu* nobis offerret, ccdefia tota fere redamante, non fuimus aufi eam audire, tum quia periculofum nobis vifum fuit propter hujufmodi confeflionem, tum quia talium exceffuum v.udiclam vobis foli fervaftis. In malefaâores autem omnes, tam conlentientes quam facientes, feniciitiam veftram cum omnibus fuffraganeisnoftrts, pratter Trajeâenfem, qui tunc forte abfuit, na ·*·. mulgavimui, quatenus catenis noftris firmiter teneantur, quoadufque przfenti* vcftrxfe exhibeant, & fecundum mandatum veflrum condign* fatisfaâioni fe fupponant. Veilr* igitur paternitatis intereft, ur nib tali ***teftimonio dirtorum*** atque fartorum in beneplacito diicretionis veftrx & prudenfix fuper hoc negotio judicetur.

Λ.Λk v>.\ .^*-v<z >· *^'. ·NUO CHK'SI·

c,m,'Lt ' CJ' WJBALD1 ABBATIS AD ARNOLDUM COLONIENSEM EPISTOLA. **"

K/Vfrtr.do r» Cknflo patri /u O' dfmw> .zfrnr.ja, (anEît Ce.onienfii ectitfx z.nerabut arcbiepij.opi, irater Uibaldui Det £'rttu 1.1 .juea eft n ecclefia tarbc>:cj, txiguat oratitue: tj ieVOtum icrvihum.

LÆtati fupsus in his quz difta funt nobis, & in ddmum Domini Izt antes & gratias agente? ivimus, pro eo quod gloriofum de rann>s & l.·trombus triumphum reportaftis : qui ubique locorum, ita peccatis facientibus, nunc excreverunt, ut nufta ecclefia, nullus omnino loces facer ut laicus ab illorum poffit infeflatione defendi. Quam quidem viAeriam veftrz beztitudini divina petentia in multas annas concedat. Veftrz autem celfitudini notum efle volumus, ÎiUod in tranfaâo proxime beati Jacobi Apoftoli efto Mindam, rogati' epifeopi. & petitione cleri defcendeiamt», ad compacandas & componendas diffentiones quafdam, quibus epifeopi & cleri fuerat perturbata concordia. Et hr quidem cauGe non erant criminales aut perentorii, led potius de fundis, videlicet dc molendinis, de paludibus, de compafcuis, de hatrediiat ibus & patrimoniis, pro quibus adverfum fe litigabant villici epiicopi & villici canonicorum, & quidam clerici contra quofdam laicos. Erat haec commotio paulo inflatior adverfus epifeopum, pro eo quod in concilio Colonicnli accufationem cum gravi repulfa fuftinuerat, nullo tamen, quantum perferutare potuimus, in tantum progrediente, ut illius creati verbo & accufationi, vel etiam querels Waldcri ullo patrocinii vel teftimonii modo vellet adiftere. Siquidem in eadem folemnitatis celebratione przdi&us epifeopus pubice in pulpito ecclefix denuntiavit excommunicator rite, & anathematis fententiam protulit in eos, qui clericum czcaverant, vel operam confilii vel auxilii in hoc maleficio adhibuerant. Omn bus itaque ex divino beneficio m concordiam revocatis, lentavimus etiam Waldero illi pertinaciam fuam in epifeopi vexatione diiTuadere ; fed & ipfe mulos audientibus afferuit, quod fide data effet a vobis prohibitus, ne pacem cum ipfo reformaret. Quod nos, qui nobilitatem veftram & mentis excellentiam jamdudum novimus, nequaquam ciedeie potuimus, ut luftraganeo veftro, qui metropoli devolusfemper militavit, & perionam veftram prx omnibus dllexi' & honoravit, hanc velletis inferre contumeliam, ut caufam ipfius, quam ex judicio terminate propter importunam ;u cutatorum infolentiam non potuiftis, per con.ordiam tinirr non pateremini. Nevit enim eruditio veftra, quotugs confilio, quave difciplina iidem adverfarn epifcopi judicium veftium. quod futh aganeorum & ccclcfiz veftrz teftimonio Ac affenlu erat iubmxum, recuiarc przlumpk-runt ; quo ordine quibufve inducit* datu appellaverunt, ficut ex tranferiptis eor.im libellis confiderare poterit .veftra diferetto, retentis apud nos eorum exemplaribus. Et licet, ut prxdiâum eft plane fciamus animi veftri magnitudinem in tam viles & abjeûas meditationes nequaquam decidere potuifte, ut cum jam dido Waldcro tam enormes conditiones mire dcbeietis, pro familiari tamen & intima ai^li Aione, qua imclitaiein .eftram longo ;am tempo'C diligi.r us, admonere coronam veftram non dubita".mus, u: apud dominum Mindenfcm, ôc ecclrliam ipfius ab hac furpicione gioriam vcftiam liberare non drdignemini. Auxit emm metum epifcopo hterarum veftrarum, quz domino papa feripta funt, infpeda feries, qua pro ipfius innocentia nihil age.t videntur, quas a vobis feriptas five perleûas omnino negavimus, ob hoc icilicct, quod intelligentia veftra bene notavit, hoc effe inferioris judicis officium, ut cum ab ipfo ad fuperiorem fuerit appellatum, itaftudeat achonis ordinem enarrare, ut xquirate (ervata neutri parti videatur favorem inclinatu. Quod ia literis iftis nequaquam faAum elle cognolcetis.

Ego Valderus Dei grat:a diaconus A. f...i- „ dz biiridenns ecclefiz qualifcu-.jque unoui„ eus pepam appello, ipfius '.utelr me & mea „ committens, ad quem tc Henricum Mmden„ fem epifeopum invito, pro violenta fubreprio„ ne decania mri, & pro aliis, quz habeo „ conia te refponfi;.um nonis feptembris. Ego „ Vorthevus, fubdiaconu·; appello te H. Mm„ denfem epifeopum, ad p-zlentum domini pa„ ρ.τ dc facrilcgio eo, quod tuo confi.io A pjf„ fu exofculatus fim & plagatus. Daem ftatuo „ Kal. Octobri<. Hujufmodi appellationes, im„ mn vero conlufiones, effraAis foribus epifeo„ pi, non abfque fanguinis eflîtfiorae inpavimen„ to funt projeftz, & ficut epifcopo nen prz„ fentatz, .ta nec ab ipio viiz, quas quidem „ nos a manu decani ecclefi» beat: Martini in „ Minda eadem die fufeepimus.

*|>

^UL MENSIS CONVF.NTUS,

Jn quy lex quadam etcu'ijfl'ca ·mxanitet· repugnant detre^a eft, ^·η«› jrjj habitui

Lynenfem bxne cjftvenlxm praiereundxm baud-E. Eu^er'i <r tptfi.rpft fer/9rxn> Dei, dileEl:/.· dxxi, citxt le^een cmaiacr.t jd tc- 1·o Ccrbrj/r£ .lic-jfi y jDeten. ipoftt- (.eji.i;iic«tn difctplmem foeilaniem, /ei juri tccle- licam ^enedi^imem. fiet *cn parum eppqfitam. Hjhc exprimit Eu^eniut ii fu» epijioia ad tfihaldum abbatem inter* r.i. *num. CCCLXXXIII. quam ex Mertent beter- Men. tTftt. 1J. pa£. bu: trantfero.*

^θ.Πiŧŋ pura devotione abfque dubitatio nc confidimus. eis eonfi>ntcr committimus ^quod digno cupimus .'ffcclm mancipari Inde Cft, quod charicati tuz caufam vcsxrabil s

(ra

i&* fratri noftri A. * Curienfis epifeopi attentius du- "------ xímus commendandam, quatenus tuo dcfratrum CHaisn aoft'oran epifeoporum, qui adcariCfimi filii no- »1. ftri Friderici Romanorum regis curiam convene- as«'svu. rint, confilio dc auxilio fretus, nec inhonetle verbi* vel faâo, fictif alia vice faâum eft, poffit impune traâari, vd ecclefia fua juxta pravorum defideria debita juftitia defraudari. Nec pure* tu in hac caufa, quafi in aliena diffimulandum, ficut ait Poeta › *Rei tua* mac *agitur, pinei eton prtxixexj ardat*. Simili* enim caufa jam tibi peperit, vel in proximo pariet inimicos. Illud autem, quod m curia Ulm® habita malitiofe in ecclefiarum deftruflionem noviter eft a laicis introduâum, nequaquam filentio pretereundum rAimes, quod qui pro rapinis dc incendiis ecclefiallicis bonis illati*excommunicationi fubduntur, novo judicio excommunicato* dedicant, nifi prius in laicorum judicio damnationis fententia feriantur. Quod fi forte tam tu, 3uam fratres noftri epifeopi putaveritis fuftinenum, hoc proculdubio inde proveniet, ut nulli epifeoporum in illi* panibus liceat cootra cujufLibct facinori* reum duciplinam ecclefiafticam exercere. Difciplina enim ceflante, peribit religio Chriftiana; religione ceflante, peribit dtfalus animarum. Ea propter, carilluDe fili, tam A fuper hoc quam fuper alt®, cum ad curia* con·'—"· I - venitis, qu® contra honorem Dei, contraecckfe® falutarem vigorem, contra honeflatem regni, pravorum malitia moliri videritis, viriliter « unanimiter refiftati*, ut veftro prudenti. Audio dt labore malitiam fapfcntia vincat, iniquitatem juftitia fuperet, & ecclefi® Det, dc regni ftatu* in fuo decore incolumis confervetur. Ad bare fanfeiuti tue quedam notificamus, qu® faciente Ar. ' hcretico rufticana quaedam turba abique nobilium dt majorum fdentia nuper eft in Urbe molita. Circiter enim duo millia in unum funt fecrethis conjurari, dt in proximis Kal. Novembris centum perpetuo fenatores ma- B lorum operum dt duos confules, alter quorum infra Urbem, alter extra illorum centum coofiiio reipublic® flatum difponam, immo potius rodant. Unum autem, quem volunt imperatorem dicere, creare difponunt, quem illi* centum duobus confulibu* A omni populo Romano fperant quod debeat morrifemjmperare. Quod quia contra coronam regni dt cariuimi filii noftri Friderici Romanorum regis honorem attentare pnefumtmt, eidem volumus per te fecretiu* nuntiari, ut fuper hoc maturo confilio, quid faâo opus fit, provideat fapienter. Datum Signi® XII.

Cuïlï?> v , r<l.i Ar- ζ,.,Γ,',ʼ!!** '«> o <' ^»ά°χχ. ma »t.

SYNODUS APUD KENANAM

h Hiieruia λ *Jelautu Pa^naut* Λ. X L. *ente* *iijt. lalita.*

U F»I I'· EDit® in hac fynodo conflituttones, vel fal-C tem ex illis quaedam leguntur in conftitutionibus fynodi Nov® Ville habit® ann. J 116. qua* ibi ex Wilkins referam, atque bine kdores repetant, qu® fol» de hac pnefenti fynodo kmorefeunt.

LEODIENSE CONCILIUM

A Gerardt tari. A. S. L. Aku ferte 115t. iaifeaa».

QUic.umque tandem ille fuerit Gerardus, quem ex .Lobienfi icholaftico canonicum Leodienlem, dein cardinalem S. R. E. renunciatum afferit vetuftus auâor continuationis ad hiftoriam Abbatum Letsdienfium vulgatam apud Dacherium Spieileg. rom. x. pag. 756. profedo conflat circa Eugenii five *A* driani fucciflons tempora legationem Leodienfecn egiffe I Is vero *Lndii fnuditae* D crickvm habuit, tcfte eodem continuatote. Nec plura de concilio ifto, cuju* tamen nomen haud omittendum ceofui, ne quid defiderandum in *re* conciliari relinquerem. (Jur veto anno 1151. affignarem, fecit legatio Germanica Gerardi Card, tit. S. Stephani in Ccelio monte, hoc anno gefta; qui potuit idem efle Gerardus concilii Leodienfu auftor & pr®fes.

e»®»®® sœ Αώκώβ

CONCILIUM HIBERNICUM

In canobio Mcllifontis, a Chriftiano epifeopo LiimorenfiTtotius Hiberni® legato celebratura; prefenubus epifeopis, abbatibus, regibus, ducibus, & majoribus natu Hiberni®, quorum confenfu .,v· illic archiepifcopatus coniiituuntur, fiib Eugenio III.

DE cmc?m *rx axfhre* anenyaaa, fw raawE *vtxit, fir Jamlui V'xrtxi, iwmta DeuatiLanarfjnà tftfafi Caffilteitf/.* Lona tganu* nofter aufloritate pontificia, primus cream3 eft hujus fedis archiepifcopus, anno MCXLit. Ad quem annum fic loquitur anonymus, qui turn vixit · Joannes Paparo cardinalis, ah Eugenio t Jrtiopontihee Romano miflus, cum Chriftiano e pifeopo Lifmortafi, tonus Hiberni® legato, in Hbcrniam venit. Idem Chriftianus Mell, (five Melfifbotis monafterio) concilium celebravit: cui interfuerunt epifeopi, abbates, reges, duces, fic majores natu Hiberni®; quorum confenfu archiepifeopatus conflicuti funt quatuor. Arpinacus, Dubiinienfi*, Caflêiienfis, Toamenfis. Quibus Krfucrunt eo tempore, Gelafius, Gregorius, onatus, Edanus. Joannes cardinalis benedicens clero poft Pafcha *MCLlil.* ut mihi auâor eft Joannes

ΛΛι»τî t,am lt€r 'ια€ω' R·?'11*01 «'«fus eft· Hzc ille, qui in proximis fuperioribus notat tres obii* nuifle iedem Cafleiienfem, priufquam illa pallio effer donata, vel ufus pallii in Hibernia percrebuiftêi : videlicet, Donaldus Buaheni, qui obiit' anno ml xxxxvl. Milerus o Dunan, qui obiit anne» HagulftalJenfis, five Hexamenfis, perSco- AMCXVtU. & Donatus o Corning, qui anno deceilit mcxxxvil Ab hiftoricis tamen Hibernicis (quos appingit in margine) archiepifcopi nominantur. Vide Stanihurftum in appendice cap. 20. ad Girald. Cambr. qui hoc concilium aFlattesburio refert habitum futile anno MCL11. Matth. Parii, ad MCLI.

tNNO ' H.u$TI — ANNO c"?,iT'

CONSTITUTIO WILLELMI

Archiepiicopi Eboracenfis, de arboribus & herba in coemeteriis : & ut pecunia a deceflbrum here* dibus folutz, in alios ufus non impendantur a fucceftbribus.

IN Dei nomine, Amen. Quamvis in ftatutis canonicis fit expreflum, quod laicis » de rebus ecdefiafticis & religiofis quomodolibet difponendi nulla fic penitus attritata facultas, quos obfequendi manet auftoritas, non auftoritas imperandi : multis tamen jpra ecclefiaftica latent. Alii vero ecclefiis & ecdefiafticis perfonis, Dei timore poftpofito, (proh dolor) oppido funt infefti : adeo ut jura ecclefiaftica non formident in fuz damnationis interitum aifiirpare. Nos igitur Willelmus, permiftione divina Eborum archiepifcopus, Anglic primas, qui eoclefiarum noftro regimini comtniffarum jura & immunitates ex officio noftro debite confervare tenemur pro viribus, ac tueri : de confenfu capituli noftri Eboracenfis, proinde duximus ftatuendo : Ne quis laicus arbores, feu herbam in coemeterio cuiufcumque parochis, ecclefiz, feu capcllz, in noftra dicecefi Divino cultui deputatz crefcentes, abfque reftoris licentia fpeciali, aufu temerario profternere, feu falcare, przfumat ,proftratas auferre vel amovere, feu quicquam juris in ipfis aliqualiter vendicare: cum ea, quz religiofis adhauent, religiofa efle penitus cenfeantur, juxta civiles & canonicas lanftiooes. Ecclefiarum autem reftoribus, aut vicariis, feu quibuslibet epifeopi miniftris, hujufmodi arbores in coemeterio crcfcehtes, omnino non liceat in alium ufum committere, nifi in ecclefiz fuzreparationem, & aedificationem manfi proprii ad ecclefiam pertinentis. Si qui autem hujus noftri flaturi temerarius violator extiterir, ipfum volumus, per archidiaconum loci fuper hoc congrue requifitum, legirima monitione przmifta, majoris excommunicationis fententia innodari, a qua ipfum omnino abfolvi nolumus, donec ecclefiz, cui contra przfens ftatutum lxfionem vel injuriam irrogaverit, ad arbitrium przfati archidiaconi fatisfecerit competenter:

Item quia cedentibus, vel decedentibus canonicis ecclefic noftrr Eborum, & aliarum ccdefiarum collegiatarum noftrz diccccfis, nec non reftoribus & vicariis, fucceflbres eorum confueverunt taxationem defeftuum in ornamentis, Cancellis, & domibus, ad beneficia, in quibus luccefferunt, pertinentibus, interdum ultra veram zftimationem, pro fuo libito procurare : fic quod gravius dinofeitur, omnem pecuniam, vel maiorem partem exinde redaftam, in privatos ufus convertere, nulla penitus emendatione, reparatione vel refeftione fada per eofdcm in ornamentis, cancellis, aut domibus memoratis : nos tantr iniquitatis aufui temerario, volentes competenti remedio, prout poffumus, obviare : de confenfu unanimi capituli noftri przdifti, ftatutmus: ut, fa<fta taxatione defeftuumprzdiftorum, per legaliores fic difcretiores de vicioia, qui ad hoc potuerint bono modo. tota pecunia, ex przmifta caufa levata, ad manus duarum vel trium perfonarum, in locis fingulis ad hoc fpecialitcr eleftarup^* abfque omni diminutione perveniat Quz perfoôsr didorum canonici, redoris, vel vicarii requifito confenfu, omnem pecuniam fic receptam, in reparationes & refeftiones neceffarias prius coafideratas & taxatas, abfque more difpendio convertere non omittant : ad quod, per locorum archidiaconos, legitima monitione przmifta, fi necHTe fuerit, per majoris excommunicationis fententiam compellamur

•o O ‹‹§&·«O

fj· SYNODUS ATR.EBATENSIS DiOECESANA

A Gode[calco Atrebatenfi epifeopo, Anno 1153. *babita.*

n Z^iUanquam ab afferendis dioecefanis horum temporum fynodis fic numerus ficplerunque inutilitas me fzpe retraxit. hanc tamen diœcefanam ut feriberem fuafit ratio. Quzdam enim in ea przfcripta funt quz non ita facile in fynodis vel ante vel circa hzc tempora reperiantur. Ut eft illud de redditibus ad lampades alendas per certas anni folemnes dies ad fanftorum cultum incenandas. Volupe enim id accidet Theologis, quibus novum hoc veteris ecclefiz documentum fuppetet ad probandum vetufto ecclefiz more obtinuiflê, ut lampades in ecclefiis non ad depellendas tantummodo noftis tenebras, ut contendunt neterodoxi, fed & in honorem Dei & fanftorum aidèrent Dedit vero tabulas concilii hujus Baluzitts Milcell. to. V pag. 440. ex quo huc transfero

In nomine patris & filii & fpiritus fanfti Amen Quoniam afta quibus oblivio antiquitatis aliquando irrepfit, errorem pofterisgenerare confueverunt ; idcirco ego Godefcalcus, Dei gratia, Attrebatenfis epifcopus beneficia quz Kobertus canonicus fic frater ejus Ermenfridus, quibus ambobus Pes argenteus cognomen eft, ecclefiz fanftz Dei genitricis Mariz Attrebatenfis contulerunt, literis fic memorir mandare curavi & figilli mei teflimonio rara facere. Dederunt itaque prztaxati fratres de fuo patrimonio communiter triginta folidos fic duos cu pones, alhrnsntes

a .no tes manfuras, & tempora diftinguentes, a quibus & quibus pracdiAi reditus exigendi forent & accipiendi ad hunc modum. A BernardoBcreng*r,° fuifque fucceftonbus pro fua manfura decem 0A0 folidi ; ita quod in natali Domini media pan, id eft, novem folidi, & in nativitate B. Johannis totidem cuftodi ecdefie perfolvantur. Item a Gerardo fratre Aldefridi iuifquc fucceflbribus pro fua manfura undecim folidi & dimidius in natali Domini, fle in nativitate B. Johannis totidem cuftodi ecdefie perfolvantur. Item a domino Luca archidiacono fuifoue fuceflbribus pro fua manfura in Natali Domini duodecim denarii & duo capones cuftodi ecclefix perfolvantur. Ufibus quoque ecdefie certis pramemorata beneficia deputaverunt, fcilicet quod ex eis novem lampadibus ante vultum Chrifti pendentibus lumen fubminiftretur (ubfignatis temporibus accendendum. In vigilia NativitatisChrifti ab hora nona ufque ad finem completorii fe3uentis diei lumen lampadum non deficiat, toticmque horarum fpatio in omnibus folemniratibus, quas fubfcribimus, prediâarum lampadum lumen continuandum ' fle ftatuerunt. In Circumcifione Domini, In Apparitione, in RefurreAione, in Afcenfione, in Pentecofte, in folemnitate omnium SanAorum, & in omnibus foletnr.itatibus fandx Dei genitricis Mariae, & in omnibus demum dominicis diebus. Robertus vero alter fratrum intelligens tantillos redditus tot lampadarum luminibus per tot tempora non pofle fufficere, altare de Vimi earum luminis indigentur, mc tam confirmante quam permittente, adjecit, eo v«klioet tenore, ut illis nunquam fuis temporibus luminis copia devftêr, & decimat lampadi vesfus occidentalem ecclefix panem ante turrim pendenti ex eadem copia ignis fubiuiniftretur, qui omnibus & totis nodious, fi redditus fudccertut, ecclefia: indeficiens luceat, finito completorio femper accendendus, dc mane, cum aurora finem dederit, exringuendus. Quod fi ex his beneficiis decent lampadum lumini antediAis aliquid fuperabundare contigerit, inepifcopifemper ftet difpofitione, quorum lolemnttates SanAorum in eifdem lampadibus igne accenfo decorentur. Ne quis vero in pofterum prsefumat pr«-didarum lampadum honorem vel auferre vel loca ipfarum aut horas illuminationis carum commutare, auAoritate divina interpofita prohibemus. Recitatum eft hoc feriprum in fynodo Atrebatenfi coram me fub his perfonis & teftibus, Luca archidiacono, Clarembaldo przpofito, Nicolao Decano, Anielmo cantore, Fruxnaldomagiftro, dominifque abbatibus fanAa: exiftimationis, primo domno Wcrrico abbate S. Vedafti, Gotvino abbate Aquicineńft, Hugone abbate S. Amandi, Fulconc abbate Hsfnonienfi, Hugone abbate Marcianenfi, Radulfo abbate de Monte S. Eligit, Balduino abbate de Mareolo, Simone abbate de Ailcurte, plerifque prseterea boni teftimonii viris, & canonicis fanAse Atrebatenfis ecdefie, Harmaro, Rolando, Gillelmo, Hugone, Huberto Sacerdotibus, & inferioris ordinis inultis clericis honeftx vite. AAum Atrebati anno dominice Incarnationis MCLIII. anno *V.* epifeopatus domni Godefcalchi. fe

^CONCILIUM GRADENSE

ANNO MCLII. CELEBRATUM.

Hujus Concilii unica mihi occurrit mentio ex fententia, quse in fequentibus literis indicatur.

Ctorgint plehanie S. Martini dt Mariano jurat ccdcrt ad caleflam matricem S. Marite in Dominica Palmarum., & ea amnia ohfcrvare, qua in fentenția Hcnrici patriarche Gradin#; continentur.

TN nomine Dommi Amen. Per hoc prsefens publicum inftrumcntum eundis pateat & fit notum, qualiter anno Nativitatis ejufdem 1536. indrftione nona, dic vero lunx vigefimo fecundo menfisMaji, Pontificatus autem Sandiflimi in Chrifto patris, & domini noftri domini Pauli divina providentia pape III. anno fecundo. In mei notarii publici teflutmque mfraferiptorum przfenti.i perionaliter conftitutus Ven. Vir dominus Georgius *vicanus* feu plebanus ecclefia S. Martini de Mariano Torcellanae Diocefis, & afTeruit quod his proximis diebus elapfis Reter. Dom. Alexander de Feralis ecrlefiæ collegiatac S. Maria: alias S. Dcnati de Muriano, plebanus virtute lententis & decreti lati & fanciti per fcl. memoriam Rever. Dominum Henricum Dandulum miterationc divina olim patriarcham Gradenfem in fuo Provinciali concilio, fub anno Domini millefimo centefimo quinquagefimo fecundo menfc Januarii indiAione prima, perquam fententiam five decretum Vicarius S. Martini inter cetera obligator quotannis ire ad ecclefiam fjnâx Manx prxdidz in die Dominica Palmarum ad olivum feu ad miffam fub pœna interdidi omnis divini *officit, & in* cafu contraventionis diAo domino Plebano S.Marix pleniflima attribuitur poteftas, interdicendi conrrafacientibus per annum omne divinum officium & beneficium, & prout diffufius in diAa fententia dc decreto dicitur contineri, ad quam feu quod habeatur relatio; ipfi dominus Georgio, & co quia in Dominica Palmarum proxime prxtcriu, ad ecclefiam fuam pratdiûam fanâx Martz non fuerit, officium divinum & beneficium per annum interdixit, a quo intcrdiAo, feu pronuntia interdidi ipfe dominus Georgius ad Rev. Dom. Patriarcham Venetiarum e/uique fandam ledem metropolitanam appellavit. Confiderans autem ipfe dominus Georgius lenullo jure d-ftam appellationem fuam ptofequi poffe, fibique jure merito interdidum pncdiAum factum fuiite, cum prxfatx fententi» contrafecerit, volenfque deinceps eidem, ut tenetur, obtemperare, fponte & omni meliori modo quo potuit prxfatx fuse eppellationi in totum renuntiavit & renuntiat tanquam contra juris, debitum interpofite & ab ea totaliter tecefit & a fe removit, ac cedit & fc removet, manuque taAis corporaliter feripturis ad iacrofanAa Dei evangelia jurando promiiit diAo rever. Dom. Alexandro plebano S. Mari» licet abfenti, fed mihi notario publico infraferipto ejus nomine ftipulanti, & rec pienti ac fuccefloribtis luis dciuceps quotannis faivo tamen iufto i noedi-'

dimento ultra alias obligationes, de quibus in difta fententia fic mentio, accedere in die Dominica Palmarum ad difitam ecclefiam & Mariae Olivum feu ad miftam, dc alias juxta formam dc continentiam dift* fententi*, feque hujufmodi promiffionis chartam firmiter obtervare, fic illi in aliquo non contravenire de jure vel de faâo fub pcena perjurii ac obligationi omnium fuorum bonorum prefontium fic futurorum. Super quibus omnibus dc lingulis rogavit me notarium publicum infrsfcriptum ut hoc publicum conficerem inftrumcntutn.

anno Γ,'!*'$τι

Aâum Venet is Rivoalti ad cancellum mei notarii infraferipti prefeotibus Dom. Juliano mundo Notario, & magillro Marino quondamJoannis incifore caligum teftibus, ad prsmifia habitis, vocatis fic rogatis. A

anno CHR:$TJ

VITA ET I· P I S T O L Æ ANASTASI I P A P Æ IV.

ANaftafius IV. civis Romanus, ex regione Soburra, filius Bencdifti, antea vocatus Conradus, homo veteranus, fic in confuetudine Romane curi*, tefte Frifingenfi libro a. de vita Friderici, exercitatus, ex abbate fanâi Anaftafii Velitem* diœcefis, fic cardinale epifeopo Sabino, ad fupremum ecclefi* gradum eveftus eft anno Domini MCLIII. vn. Idus Julii, tempore Friderici I. Imperatoris. *Cmtimutor Siptrrti .* Errat ergo Dodcchinus in appendice Mariani Scoti, oui Eugenio Hadrianum fucceiMt icribit. Ecclelux Lateranenfi calicem magni ponderis obtulit: amator dc nutritius pauperum, non tantum apud fanâc Mari* Rotund* templum, degantiffimas edes, dc magnificentiiGmum palatium extruxit, verum etiam tempore famis, qua tota fere Europa confliftabatur, egenis, etiam extra urbis Rome moenia degentibus, viftum largiflime fuppeditavit. Poftquam uno anno, menfibus quatuor, & diebus 24. pontificalia munera fuftinuifi fet, obiit Rome iv. Nonas Decembris, fic in Laterano fepultus fuit anno Domini MCLiv. Ejus tempore floruerunt Richardus de fando Vi&ore, Gratianus decreti compilator, Petrus Lombardus, dc Petrus Comcftor, duo infignes theologi. Sanitas Bernardus abbas annorum LXIII. obiitrx XIII. Kalend. Septembris anno Chifti mcuii.

P.TO.W.E PI S T O L A I. ANASTASII P A P Æ IV.

*·« f'»ec· D.chcin.

AD ENGEBALDUM TURONENSEM ARCHIEPI SCOPUM.

Mandat, ut G. Trcconenfem epifeopum evocet, fic ejus vitam difeutiat.

*Aatfafim tpifeofKr ftrnu ftrventut Dti, ventrtAiü frttri E. T*m. trcbitfijnpe fthtgm & tpofalicM»*

SI hooorificationi commiffi tibi pontificalis officii ea diligentia qua oporte(intenderes, fi correctioni eorum, qu* de his qui fub tua provifione infiftunt dicuntur enormia, debita folicitudine immineres: vita fic converfatio fratris no ftri G. Trecorenfis epifeopi non remanGilet ufque nunc fub tuis oculis indifcufla. De cujus utique aftibuS ad aures noftras talia pervenerunt, qu* de qualibet perfona in clericali ordine conftituta dc audire opprobrium, dc referre lamentabile videretur. Bonorum quidem ecclefi* fu*dilapidator aflerimr, & facros ordines contra decreta fan&orum patrum dicitur diftribuilTe. Pneterea ûmonic ac perjurii crimine, multiique aliis piaculis, perhibetur ufque adeo irretitus, ut, quod dicere fine nimia mentis affli&ione non pofTumus, juxta vocem prophet* faftus fit tanquam /«ki- *Htricixs* mb *rtvtrfttitr.* In quo faâo illi de commiffione horum exceCTuum, tibi vero eft de taciturnitate timendum: dum (peculator datur a Domino domui Ifrael, ita irrequifitos tantos exceflus incorreftofque dimittis, ut parietem peccatorum quem deberes evertere, linire potius juxta vocem prophcticanf videaris. Quoniam igitur Giftinere nec volumus nec debemus, ut prefati epifeopi vitia diutius remaneant indifcuua : per prefentia feriota fraternitati tu*mandamus, quatinus prudentibus aliquibus & rcligiofis viris afeitis, * aut diftum epifeopum dc clerum ecclc- fi* fu* tuo jubeas eonlpeftui praefentari; & diligenti converfationis dc aftuum illius faâa difcuffione, fi vel aliquo crimine apparuerit, vel facros ordines contra ftatuta canonum inventus fuerit celebrafle, ab officio fuofufpenfumad pnefentiam noftrPapoftolatus tranfinittas : ut nos, quod in eo fuerit puniendum, juxta conftitutionescanonicas puniamus. Volumus autem ut tam tu, quam alii epifeopi, vel abbates, quos ad difeutienda illius opera evocaveris, quidquid veritatis exinde inveneritis, perferipta veftra ftudeatisnobis plenius indicare. Sane cum tales de illo rumores, aures etiam, ut dicitur, felicis memoris pap* * E. prsdeceftoris noftri multorum proborum fuerint relatione afperfc, ille .... reftione fua ufque nunc omiferit cogitare: providendum nobis eft, ut de diffimulatione tam triftium nunciorum non videamur adiftrido judice arguendi.

· L«<.. «»· »<*'*.°-*-

" £*<»»*>

II. AD HUGONEM SENONENSEM archiepifcopum, Godefridum Lingoe. Theobaldum Parif. Henricum Trecenfem, epifeopos.

Ut Vizeliacenfin oppidanos excommunicato» habeant.

epifcMtu firvtu ftrvtrttm Dii, cwratilibtu frttriltu, Hiaeni trebicfifapo. C. LtnfM. T. Perif. & Htwtf Trttttf, epifctpir, intdiiUeiuni.

AD notitiam veftram jamdiu credimus pervenifle, quod pro immanitate crudelitatis fic barbarica tyrannide, quam perjuri dc proditores Burgenfes Viteliac. in dominum fuum, diledum filium noftrum Pontium abbatem Viteliaccnfem, fic in ipfum monafterium exercuerunt, dc adhuc non definunt exercere, a corpore Chrifti, quod eft ecdefia, quafi membra putrida, mandato fanft* recordationis Eugenii pap* fint gladio Divini

vini verbi pracifi. Quod ipfi pro nihilo reputantes, ac fi adverfus Dominum te fallaci potentia exiftimanc przvalere, adhuc in fua nequitia contumaciter, non impune tamen perdurant: putantes forfitan quod apoftolic* ledis patrocinium aliquando eidem ecclefi*fubtrahatur. Nos igitur eorum iniquitatem diûrifte perlantes, in ira tamen noftra miiericondiam continentes, manus noflras fuper eos ad praeiens non plus duximus aggravare: per preientia vobis feripta mandante.', quatinus Burgettles tanquam perjuros, proditores, fit excommunicates, in nundinis & mercalis parochiarum veftrarum recipi omnino prohibeatis. immo a quibufque parochianorum veftrorum poterunt inveniri, capi, & rebus fuis praecipiatis penitus fpoliari

111. AD ODONEM BURGUNDIÆ duct^n & Burgundi* proceres.

Anaflafiut tftfeufw fervus fervaruut Dei, dtkCfii nobilibus viri' O. duci Burgmdiu fienttc. connu, A. dt Barrant, Gtctlleiina coueitt Cabtlor.enfi, R. fratri ducti, R. comiti dt Jovtniaco, G. de Donziaco, R. de Rubcomoate, D. dt Luzian, A. dt Moale-Rttoh, S. Kicecam/ti Sinon. <7 filiis ejm G. G B. G. Kcrcorr.iii (aftrllandomi, G. dt Nrg.aro, C. dc Ttlio, Hugont dt Monte fanfti Jtennis, faluten; & apofifiicim bcntdiltionem.

AD notitiam veftram, &c iijdeni ÿttmtno writs, ljkfius fupertor,

IV AD PETRUM BITURICENSEM ARCHIKPISCOFUM.

(Jt comitem Nivernenicm, nifi reGpuetit excommunicet

Ar.afiafitts P. Biturice^fi arifiicpifcopo.

IMmanem crudelitatem & barbaricam fievitiam quam Nivernenfis comes in Viteliac. monafterium, ac fi contra Dominum, adveiius iponlam fuam iscrofandam ecclefiam, ejus potentia debeat pixvalere, adhuc exercete non definit, tua fraternitas, ut credimus, pro fuafahemmagnitudine recognolcit. Comta quam cum prseocceftor nofter fanilr recordationis Euger.tus papa .ipoftolx» fedis antidota pri-parafiet, & voluitlet eum corripere; a tanto morbo lanari noti meruit, quoniam pertranfiit in affettum coidis, « obicuratum eft infipiens cor ejus, ut, juxta virbum prophetiepm, videns non videat, & in teliigens quae Dei funt. nequaquam intelligat. N.» igitur qui Di.ina uiipeufitnte clementia memorato prxdeceflori no(!ro in fede apoftolatus kKiciiimus, quoniam prxfatum Vizeliacente moAiictium tanquam B rciri alodium cogimurdetcnjaic, & ptxdifii comitis ac omnium Chriftianorum falutem patenta caritate fitimus, atque de tux fraternitati» prudentia & hcoeftatc hducum non modicam obtinemus: per prxfentia teripea carnatis tux mandamus, quatinus remota dilatione diftrt&e commoneas., ur damna qux ipfi monafterio intulit, cum integritate refàrctat, & .locum iplum in pace ac libertate fua cunuta;. Eidem etiam comiti ex parte noftra denuncia. ne,' pro exhibenda juftitia alicui fuorun> lio uinum. abbatem Vueliacenfem ad fuam p/atientiam venire compellat; nifi prius in ejuf dem abbatis curi* cognofcatur alicui fuorumhominum juftitiam denegafle. Quod fi infra triginta dies poft tuam commonitionem, qu» fupra diximus, neglexerit adimplere: ad kxuin unde ia suribuj ipfius de facili valeat refonare, cum religiofis Cx. prudentibus viris accedat: Cx populi ctrtu in ecclefi* congregato, «ccenfis candelis, in perfonam ejus fit perfidorum Burgenfium de Vizeliaco folemniter authoritate apoftolica excommunicationis lententiam abfque omni appellationis remedio proferas: ut prêter baptiuna parvulorum & monentium poenitentiam, in omnibus terris ejufdem comitis omnia Divina officia prohibeas celebrari. Adjicientes etiam tibi mandamus, ut fententiam ipfam venerabilibus fratribus noftris Hu. Senonenfi archiepifeopo, G.Nivernenft epifeopo, G-Lingonenfi, He. Eduenfi, Henr. Trecenti, di A. Altiffiodorenfi, epifeopis, per tuas litteras «x parte noftra firmiter denuncies obiervandam. Nos liquidera per apoftolica eis fcnpta mandavimus, ut eandem fententiam poft tuam dcnunciationem per fuas parochias inviolabiliter faciant oblervari. Litteras vero quas ptzdidis fratribus noftris, Lingoncnfi, Eduenfi, Nivern. Antiffiod. epifeopis mifimus, per tuos cis nuncios facias pralentari.

V. ad ludovicum VII. Francorum regem.

Adverfus comitem Nivernenfem, Cx oppidanas Vizchavcnlcs.

Anajlufius Ludovic Regt.

QUoniam jam a retroaftis temporibus de ru* regia magnificentia nobis &. iacrofancte Romans ecdefi* bona funt plurima nunciata nobilitatem tuam, tam hi qui in apoftolatusofficio pracceflerunt, quam nos, per omnia direximus; & qui adhuc ex Divma voluntate fumus iuj-erftites, diligimus, & honorem tuum in quibus fecundum Deum polfumus, cupimus augmentai. Eapropter, cariffime in Chrifto fili, quemadmodum prxdecefTor nofler fanft* memonx Eugenius paua, ita & nos pro Vizeliacenfi monafterio aponolica tibi feripta dirigimus: mandantes & in Domino commonentes, »ut Nivernenfem comitem, qui feritate barbancafxvirc adverfus pnrfatum monafterium non defifttr, Jiftride commoneas, ut memorato monafterio damna qu* inrulifle dinofeitur, in integrum ftudeat emendare, & locum fuum in pace ac libertate fua dimittat. Si vero aliquam juihtiam in eodem monafterio fe habere confidit, fuam poftmodum mandato noftro poterit obtinere juftitiam. Quod ii in fua pertinacia induratus, h*c effectui mancipare comcmpfcrit, nos in perfonam tjus, & Burgenfhun Vizel. excommunicationis fententiam line appellationis reineiiio prxcipm-ms promulgari, & in tota terra ipfius, prstter baptifma parvulorum 3c morien-num pernitendas, omnla Divina officia penitus prohiberi. Quo circa per pexfentium latorem tibi mandamus, quatinus ex tunc ab eo tanquam excommunicato abftineas, & Burgenfes ipfos ab omnibus feriis regni tui fub banno tuo penitus prohibens, a cuibuicumque inveniri poterunt, capi, & rebus luis fpoliari, ficut perjuros & ecdefiac turbatores, juftiti* zelo praecipias. Præicrea nihilominus ihduftriz tu® mandamus, quatinus prxfatum monafterium Viwliac. pro alicujus falia fuggeftione nullatenus aggraves: immo pro B. Petri & noftri reverentia, ipfum, unquam ejuf-

ejufdem priocipis apoftolonun patrimonium, sb omni hofte ftudca^defenfsrc. Ad h«c, devotionem tuam nullatenus latere volumus, quod dilecto filio noftro Vixeliaccnfi abbati dedimus in mandatis, .ut memorato comiti in monafterio noftro nullam prorfus conceffionem facere audeat. Valete.

VI. AD EPISCOPOS GALLIÆ.

De eodem argumento.

Anafinfius** epifcopis **Gallic.

QUando peccata, in quibus culpa eft relaxare vindiciam, ab aliquibus fuggerente diabolo committuntur : tanta .eft cis imponenda correptio , ut **ipfi**, poena docente, cognefcant quam grave fuerit quod patrarunt ; & ceteros λ i millibus prxfumpfionibus ecclefiaftic* correptionis timor inhibeat. Inde fiquidem eft, quod prrdcceflor nofter beat* memori* Eugenius papa per apoftolica ***feriptn*** tibi, frater epifeope Liogonenfis mandavit: quatinus Nivernenfem comitem, fuper immanitate tyrannidis, quam in Vireliacenfi monafterio, quod utique B. Petri juri: exiftit, feritate barbarica exercuerat, ut refipiiceret diftridius commoneres Ac **fi** a tanta neÏuitia nollet defiftene, in eum & in Burgenfes izeliaci excommunicationis, & in ***terris*** ipfius comitis, interdidi fententiam promulgares. Sed ficut audivimus quibufdam occafiooibus; mandatum ipfius , unde non modicum ammiramur , nondum eft ex toto completum. Et ideo nos, qui Divina difponente clementia in officio ei apoftolatus fuccefiimus, quoniam prxfatum monafterium, tanquam fpeciale patrimonium B. Pe**tri**, cogimur defenfare, memorati prcdeceffloris npftri veftigiis inhzrcntes, venerabili fratri noftro Petro Bituricenfi archiepifcopo dedimus in mandatis: ut nifi przfatus comes ab eo commonitus, damna, qu* ipfimonafteriointulit, in integrum emendaverit , ac locum ipfum in paçe ac libertate fua dimiferit, tam ipfum comitem, uuam Burgenfes Vizeliac. qui tant* nequiti* fadores exiftunt , excommunicationi authoritate noftra fubjiciat, Ac in tota terra ejus, przter baptifma Mrvulonun Ac monentium pcenitentias, omnia Divina prohibeat qelebrari. Przl'entium **itaque** vobis authoritate mandamus, quatinus Ac fententiam ipfam, poftquam vobis ab eodem fratre dcnunciata fuerit, firmiter obfervetis, Ac per veftras parochias obfervari inviolabiliter faciatis, Datum Laterani, viii. Kal. Januarii.

VII. AD PONTIUM VIZELIACENSEM

De eodem argumento.

Anafttfiu** Pontio abbatis **Vitaliacenfi.

SUper contritione, perfecutione , atque anguftia, quam pro commifla tibi ecclefia & pro juftitia patetis , devotioni tu* paterno eficdu compatimur : & in quibus fecundum Deum poffumus , grata tibi volumus fubfidia miniftrart. Inde eft quod juxta votum & petitionem tuam, litteras noftras tajn archiepifcopi* quam epifcopis regni Francorum, & regi, comitibus, atque baronibus , quemadmodum tua devotio requirebat, ftuduitnus deftinare : quarum continentiam ex tranferiptis potens evidenter agnoicere. Si ergo,

Adilede ia Chnfto fili, tu pro domo Ifrael tnbulationibus fubjaces; debes fperare quod dabit Dominus de tribulatione ancilium, & in ipfius mifericordia confidentes de omni prriTura eripiet, Ac ad portum quietis gratia fua perducet. Age ergo, **fili**, & murum tuiiffimum te pro ecclelu tua, ficuti hadenus, ita Ac deinceps, non pigriteris opponere: immo contra eos qui fidem penitus abnegarunt, quos etiam excommunicationis vinculo prxeepimus innodari, viriliter fludeas dimicare · & donec excommunicari fuerint, fi tc fuper aliquo in jus forfitan voluerint evocare, nobis «inconfultis nullatenus eis rcfpondeas. Adjicientes etiam tibi mandamus., Ac authoritate apo

B ftolica inhibemus, ut in ecclefia noftra de Vizeliaco, qu* proprium alodium B. Petri efle dinofeitur, nullam conceflionem, nifi ex mandato noftro , comiti Nivern. facere audeas . Datum Laterani, ***mi.*** Kal. ***Januarii***

VIII. AD CANONICOS REGULARES

Lateraneolcs. Confirmat eorum Inftituta.

***Auaflafius** epifcopus **fervus fervorum Dei, dileflis filiit, Joanni priori** facrofaudlse patriarcbii bufilica falvatoris **Domini**, y*« Conftantiniana vocatur: panterque Joannis Raptifia, at Joannis evangelifia : efafaue fratribus canonicis, tam prafentibus , quam faturi', regularem vitam profejfis , in perpetuum.*

C

POteftatcm ligandi «roue folvendi tam in cœlisrquam in terra, B.Petro, ejufque fuccefforibus authore Domino principaliter traditam illis ecclefia verbis agnofeit, quibus Petrum eft idem Dominus allocutus: ***ffaodcumque ligaveris fuper terram, erit ligatum & in** ccehs* : èX ***quodcumqut folveris fuper terram, erit folutum C in coelis.*** Ipfi quoque & propriae firmitas & alien* fidei confirmatio eodem Deo authore preftatur, cum ad eujn dicitur: ***Rogavi pro te, Petre, ut i***··· ***non dejiciat fides tua*** : ÎT t* ***canverfas aliquando , confirma fratres tuos.*** Oportet igitur nos, qui licet indigne B. Petri relidemus in loco, prout Divina nobis clementia & fcire, & pofle donaverit, prava conigere ? reda firmaTe **f** Ac in ejus ecclefia flc ad arbitrium judicis difponenda difponere, ut de vultu ejus judicium noftrum prodeat, & oculi noftri videant aequitatem . Æquum eft ergo ac rationabile, ut fuus unicuique honor ecclefi* ac dignitas confervetur. Et ficut in humani corporis compage, naturalis ratio fingulis quibufeumque membris ad falutem providens , speciales & proprios adus edocet ; nobilioribus vero fuam dignitatem confervae ira in corpore ecclefi* apoftolica providentia fecundum facrorum inftitutiones canonum univerfas regit ecclefias; digniores autem & famofiores in fui ftatus praerogativa cuftodit.

Hujus itaque rationis debito, provocati, licet E omnium eccfcfiarum nobis folicitudo Accura immineat: prxdift* tamen S.Lateranenfi ecclefi*, per quam datur ut invigilare ceteris oinnibusdebcamus, que fpecialius ac familiarius ad Romani pontificis ordinationem fpedare dignofeitur , ampliori & attentiori nos convenit ftudio providere , Eapropter vobis in Domino filiis calefiam ipfam, m qua Divino mancipati eftis obfequio, ad exemplar prrdeceiToris noftri B. memori* Alexandri pap* II. apoftolic* fedis privilegio communimus. In primisfiquidem ftamentes, ut ordo canonicorum, qui fecundum Deum, & B. Auguftini regulam ibi oofcitur inftirurus ,

per-

perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter confer-A vetur.

Praeterea qtiafcumqoe poffeftiones, quaecumque bona eadem ecclefia in prafentianun juftc & canonice poffidet, aut in pofterum concelfione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, feu aliis juftia modis Deo propitio poterit adipifei, firma vobis veftrifque fiicceflbribus & illibata permaneant, in quibus hxc propriis duximus exprimenda vocabulis: mediotatem omnium oblationum principalis altaris in Integrum fine difpendio aliquo: dationem feureditum, qui Glandaticum dicitur, vel Herbaticum, ex noftris porcis & pecoribus, feu omnem fruitionem ab eodem pnedeceffore noftro ipfiecclefiz collatam. Obeunte vero re ejufdem lociB riore, vel tuorum quolibet fucctflbrum, nullus Si qualibet furreptionis aflutia feu violentia prxponatur: fed in aliqua perfona de veftro collegio, fi idonea reperta fuerit, vel de alio religiofo conventu, prius conveniant: bc poftmodum cum confilio, deliberatione, bc judicio Romani pontificis eligant. Eleffus autem, nulli, nifitantum ipfi Romano pontifici, de obedientia velfubjeffione aliqua teneatur. Liceat vobisprxtereaclericos e fieculo fugientes, vel laicos liberos, undecumque fint, nifi excommunicari, vel interdirii fint, abfque alicujus contradictione ad converfionem fulcipere. Et qui fufeepti fuerunteum communi confilio prioris bc fratrum, nulli de obedientia teneantur, nifi Rom. pontifici, & C priori ejufdem ecclefix. Et fi quid feriptum contra hoc veftrum privilegium aliquo tempore apparuerit, id irritum ducimus. Prohibemus autem, ut nulli fratrum poft fabam in eodem loco profeflionem, fine prioris fui licentia, fas fit de claufiro difccdere: difcedentem vero abfque hujufmodi litterarum cautione, nullus audeat retinere. Adhibita fuggeftionc & voluntate fratrum noftrofum cardinalium epifeoporum fancimus, ut eadem ecclefia tanquam principalis, mater & domina, omnino libera fit, & nulli penitus, nifi foli Romano pontifici, fit fubjeba atque iidem epifcopi falubri providentia, veluti cooperatores & vicarii noftri, ipfius vencrabilis bafihcx utilitatem, & honcftatem provi-D deant

Illud vero quod a memorato prxdcceflbrc noftro Alexandro ftatutum eft, maxime obfctvare przcipimus: videlicet ut vafa, feu veftes altaris, & cunfta facri myfterii ornamenta non tangantur, vel proferantur, feu reponantur, aut etiam qualefeumque oblationes defuper altari a non facratis Deo miniftris tollantur. Porro celebrantibus ibidem epifeopis facra Miflarum folemnia, in clericalibus tunicis przfcntes fitis, canium imponatis, & ex vobis presbyterum, diaconum, lubdiaconum, atque acolytum femper providere curetis. Prztcrea minus quatuor fratribus afliflentibus, Mifla m eadem ecclefia, etiam diebus privatis, minime celebretur. Diebus vero Domi-E nicis, & in fandorum feftivitatibus, quantufeumque fit, plenarius vefter adfit conventus.

Ut autem in ecclefia ipfa regularis ordinis bc difciplinz vigor inviolabiliter auxiliante Deo cuftodiatur & fervetur: unumquemque cardinalium epifeoporum qui fupt ad principalis altaris fcrvitium deputati, femcl in hebdomada de obfervantia regule cum fratribus ipfius loci capitulum tenere, & fi quid grave corrigendum fuerit, cum communi confilio prioris bc fratrum, per ipfos vice noftra emendari ftatuimus. Si qua igitur ia pofterum ecdcfiaftica, fxcularifvc perTona hanc noftrzcoofirmatioms & conftitutkxus paginam ideas, *bc.*

IX. AD FRATRES S. JOANNIS Hierosolymitani.

Eos in tutelam fufeipit, & privilegiis ornat.

api/caMs ftrvtts frrvonoH Dei, iilette filio Rjmmatà» netgifire xcneJecUi cwètttù Kertfi^ntauf, bc.

CHriftian* fidei religio hoc pie credit & veraciter confitetur, quod Dominus & Cdvator nofter Jefus Chriftus cum amnium dives effet, pro nobis eft pauper effeftus. Unde ipfe etiam fuis imitatoribus opportune confolationis pnemia repromittens: *Betti,* inquit, *ftxferer*, μ *λ. (. fwtvstM *veftrum eft reptate calorxm*. Idemque pater orphanorum, refugium pauperum, ad holpitalitatem & beneficentiam nos hortans in evangdio ait: *^ttod* mu *ex tniiuieeir netisfetifiis, mihi* χ/,μ. *ftciftis*. quique ad comprobandum tantx bonitatis excellentiam, etiam pro calice aquae frigide fe mercedem redditurum afleruit. Nos igitur, quibus ex injun&o officio imminet, his, qui longe, & his nui prope funt, paterna folicitudine providere, devotionem veftram debita benignitate complebimur, & quemadmodum poftulatur, ad exemplar iyzdeceflorum noftrorum fel. mem. Innocentii, Cxleftini, Lucii, Eugenii, Romanoruro pontificum, hofpirale, fit domum fsnbx civitatis Hierufalem, fub B.Petri tutela fufeipimus, atque perfonas five res ad eum pertinentes apoftolicx fedis privilegio communimus. Statuentes, ut quafcumque pofleflioncs, quaecumque bona ad fuftentandum peregrinorum & pauperum neceifitatem, & Hierofolymitanx ecclefix, vel aliarum ecclefiarum parochiis & civitatum territoriis, per tux providentix vigilantiam eidem xenodochio rationabiliter acquifita, feu a Îuibuslibet viris oblata, aut in futurum concefionc regum, vel principum, largiente Domino, offerri, vel aliis juftis modis acquiri contigerit, quxque a venerabilibus fratribus Hierofolymitanx fedis patriai chis legitime conceffa funt, tam tibi, quam fucceflôribus tuis, & fratribus peregrinorum curam gerentibus, quieta femper & integra confervari przcipimus.

Si qux vero loca fuerint eidem venerabili do* mui ab aliquo devotione collata, liceat vobis ibidem villas aedificare, ecclefias & cœmeteria ad opus hominum ibi morantium fabricare: ita tamen ut vicina abbatia, vel religioforum virorum collegium non exiftat, quae ab hoc valeant perturbari. Cum autem terre* date vobis quolibet jufto titulo conferentur, facultatem & licentiam habeatis ibidem oratoria conQituendi & coemeteria faciendi ad opus peregrinorum., & tantummodo fratrum qui ac noftra fuerint menta. Decernimus ergo, ut receptores veftrarum fraternitatum, five colleclarum, falvo jure dominorum fuorum, in B. Petri, bc noftra proteffione confidant, & per terras in quibus fuerint, pacem habeant. Simili modo fancimus, ut quicumque in veftra fraternitate fuerit receptus, fi forte ecclefia ad quam pertinet, a Divinis officiis fuerit prohibita, eumque mori *contigerit, eidem* fepultura ccclefiaflica non negetur, nifi cxcommunicatus, vel nominatim fiierit interdiûus. Preterea fi qui fratrum vcftrorum ad recipiendum cafdcm fraternitates & collebas a vobis mifli ad aliquam civitatem, caftellum, vel

viciun advenerint» C forte locus ille - Divinis officiis fit intcrdi&is, pro omnipotentis Dei reverentia, in eorum jucundo adventu fcmel in anno aperiantur ecdefic, & cxclufis excommunicatis, Divina ibi officia celebrentur.

Quia vero omnia relira fuftentationibus peregrinorum & pauperum debent cedere, ac per hoc nullatenus aliis ufibus ea convenit applicari. cooftituimus, ut de laboribus, quos veftris lumptibus colitis, nullus omnino clericus, vel laicus, decimas a vobis exigere prxfumat. Statuimus, ut nulli epifeopo in ecclefiis vobis fubditis, interdict, fufpenfionis, vel excommunicationis fententiam liceat promulgare. Verumtamen fi generale interdiâiun fuerit in locis illis prolatum, exdufis «communicatis 3c nominatim interdiftis, claufis januis, abfque Campanarum pulfatione, plane Divina officia celebrentur.

Ut autem ad plenitudinem falutis, & citram animarum vcftrarum nihil vobis defit, atque ecclefiaftica fteramenta & divina officia vobis & Chrifti pauperibus commodius exhibeantur: fancimus, ut liceat vobis clericos &facerdotes, habito prius tamen de eorum honcftate Cc ordinatione, quantum ad veftram fcientiam pertinet, pire litteras five teftes convenientes, teftimonio, undecumque ad vos venientes ftifcipere, & tam in principali domo veftra, quam etiam in obedientiis fibi fubditis, vobifeum habere, dumraodo, fi e vicino funt, eos a propriis epifeopis .... Iidemque nulli alii profeflioni vel ordini reneantur obnoxii. Quod fi epifeopi cofdem vobis concedere forte noluerint, nihilominus tamen anthoritate fandas Romanas ecclefi® cos fufeipiendi dc retinendi licentiam habeatis. Iidem vero clerici nulli perfonz «tra veflrum capitulum, nifi Romano pontifici, fint ïubjeâi. Laicos vero liberos ad converfationem & pauperum Chrifti fervitium abfque alicuius contradiftionc fufeipiendi, nihilominus vobis concedimus facultatem. Fratribus vero veftris fcmel in --- . atque in facro veftro collegio receptis, poft fa&am profeflionem & habitum religionis aflumptum, revertendi ad fieculum interdicimus facultatem. Nec alicui eorum fas fit, poft fa, dim profeflionem, femcl aflumptam crucem Dominicam fic habitum veftne profeflionis abjicere, vel ad alium locum, feu etiam monaftertum, majoris feu minoris religionis obtentu, invitis, five inconfultis fratribus, aut ejus, qui magifter. extiterit, licentia, tranlmigrare. Nullique ecclefiafticc tccularique perfonz ipfos fufeipiendi aut retinendi licentia patear. Confecrationes vero altarium feu bafilicarum. ordinationes clericorum, qui ad facros ordines fuerint promovendi, & cetera ecclefiaftica facramenta, a diœcefano fufeipiantur epifeopo, fi quidem catholicus fuerit, & gratiam five communionem apoftoliae fedis habuerit, & ea gratis abfque aliqua pravitate vobis voluerit exhibere. Alioquin liceat vobis catholicum, quemcumque malueritis, adire antiftirem, qui nimirum noftra fuffiiltus authoritate, que poftulantur, indulgeat. Obcunte vero tc nunc ejufdem loci provifore atque pnepofito, nullus ibi qualibet fubreptione, aftutia, feu violentia pre-ponatur, nifi quem fratres ibidem fecundum Deum elegerint. Praeterea honores omnes, five poflèfliones quas idem xenodochium ultra feu citra mare, in Afia, vel in Europa aut in nrzfenti jufte habet, vel in futurum rationabilibus modis Deo propitio poterit adipifei, vobis pro hofpitalitatis Audio enitentibus, & per vos jam dicto xenodochio, confirmamus. Nulli ergo, fice. Datum Laterm, per manum Roiandt S. R.. E. presbyteri cardinalis & cancellarii xu. Kalendas Novembris, Indift. i*. Ineam.Dominice mcliv. pontificatus domini Anaftafii iv. anno 11.

X. AD BRACAKENSEM ARCHIEPISCOPUM.

Jubet ut Archiepifcopo Toletano tanquam Primati obediat.

/""^Uanti criminis habeatur Apoftolicz fedis contemptus, ex propheticis verbis oftenditur, ubi feriptum rib *Piceatum arsolandi rt- pugnare,* £r *qu^fi fcelus idololatria nolle ccquiefcert.* Item B. Gregorius de inobedientibus & Apoftolicz fedis mandatis dura cervice refigentibus ait: *Sua ruina debet dolore profiemi quifquis Apofalscis noluerit obedire mandatis \ mc locum mter Sacerdotes habeat ; fid cicfors a fanlto minifterio fiat.* Quam frequenter, & quam diftri&e a pracdeccifore noftro fandæ memorise Papa Eugenio fueris monitus, ut Toletano Archiepifcopo tanquam Primati tuo debitam reverentiam & obedientiam exhiberes, & qualiter ei obedieris, unde etiam priufquam mandatis ipfius obtemperares pro tua inobedientia & cervicofitatc fecundo fufpenfionis fententiam incurrifti, a tua memoria non debuit excidiffc. Sed ficut venerabilis fratris noftri I. nunc Toletani archiepifcopi conquifitione accepimus, poftquam de obitu ejuidem przdeociforis noftri certus fijifti, obedientiam quam R. przdeceflbri ejufdem Archipifcopi exhibueras, fibi deferre nullatenus voluifti, non attendens, ?uod unius *morte* Apoftolicz petras *folidit if nec* rangitur, nec mutatur. Qtfocirca per przfentia tibi feripta mandamus, atque przcipimus, quatenus ad prxdiftum fratrem noftrum I. Toletanum archiepifcopum fepofita excufatione accedas, & tanquam Primati obedientiam debitam fibi exhibeas. Quod fi infra triginta dies poft harum acceptionem adimplere neglexeris, ex tunc a Pontificali officio te noveris efle fufpcnfum. Datum Later. VI. Idus Aprilis,

XI. AD HYACINTHUM CARDINALEM ET LEGATUM,

Ut CampofleBano Archiepifcopo jubeat, ut Primats Toletono obedientiam exhibent.

Z^\(Joniam fratri noftro Compoftellano mandavimus, ut vel ei tanquam Primati fuo obediat, vel fub ruo *judicio* ipfi exhibeat juflitiz complementum ; nihilominus duritati tuz mandamus, ut fi idem frater nofter ambiguitatem noluerit fubire judicii, utramque partem ante tuam prrfentiam advoces, & rationibus uniulque panis plenarie auditis & cognitis, quod equitati & rationi congruat, inde cenfeasobfervandum. Alias enim cum ficut Primati fuo iALi facias humiliter *obedit e.*

XII. AD EPISCOPOS ET ABBATES PRCX VINCEE BURDEGALENSIS

Dc ccclefiaftica libertate fervanda.

jtnafafat epifcopne fervuj fervorum Dti, vencrabibbm fratribus, Gaufride Purdegalenfi arthiepifcope, ejufynt fuffraganen tpifctpts, Agennet^/i, Engobfmeiÿf, Santmenfi, Ptfiavuifi, Petracon-. ce^/i, ύ umverfit abbatibui ρφ candem proven cum confietutu, tarn prafentibns quam Jutecru, in perpetnum.*

QUoticns aliqua ecclefiarum, conditionibus fzcularium virorum per catholicorum principuin provifionem eximitur, & grata ei conceditur libertate potiri: fande Romanae ecclefi», unariorum Chrifti fidelium matri, providendum tmmtnct attentius, ÔC agendum, quatenus quod ad honorem Dei, fic falutem ecclefiz fus fa?.um eiTe dignofeitur, taliter auâoritate apoftolica-roboretur, ut non debeat ecdefia Dei, quz libertati reddita videbatur, per aliquorum malitiam recidivis dentio con- ·ionibus aggravari. Quemadmodum enim catholica mater cedeha, tTc. ni *fupra*

Nos przdeccflbrum noftrorum fel. mem. Innocenti! videlicet, Lucii, & Eugenii, Romanorum pontificum, veftigiis inhxrentcs, noftri Gvoris atTcrtione firmamus, & ratam & inconvultam futuris temporibus obfervari pizcipimus, ut videlicit tam in Burdegalenfi fede, quam in alits cpiicopa.libus ecdefiis, vel abbatiis ejufdem provincia, in epifeoporum eleftionibus vel abbatum, canon cam habeatis libertatem, abfque hominii, juramenti, feu etiam fidei per manus datte obligatione

Porro quod a przdeceflbribus noftris in generalibus eft ftatutum conciliis, res, fle bona univerfa Burdegalenfis archiepifcopi, & fufireganeorum epifeoporum, vel abbatum dectdcntium, fucceflorum ufibus illibata fervari pariter & incom ulla, apoftolica auâoritate decernimus. Adjicientes etiam, ut omnes ecclefiz infra fupradiâam provinciam conftitutz, praedis, pofteiTiones, Â univeria ad ipfas pertinentia, fecundum privilegia, juflitias, fle bonas confuctudincs fuas, integra, fle inconvulfa poflideant; atque, ut diâum eft, in omnibus ccckfiis, carumquc mintftns, fle poflêflûonibus veftris, canonicam habeatis in omnibus libertatem, falva fedis apoftolicz auâoritate. Nulli ergo hominum fas fit vos vel ecckfias veftras fuper bac noftra conftitutione temero perturbare, aut fliquam vobis exindecontrarietatem inferre. Si quis autem huic noftrz conftituriont aufu temerario contraite tentaverit, fi non reatum fuum congrue emendaverit, poteftatis, honorifique fui careat dignitate, & omnipotentis Dei, fle beatorum Petri & Peuli apeftolorum ejus, indignationem incurrat, fle excommunicationi fubjaceat, confervantes vero » eorumdem apoftolorum bencdiâionein fle gratiam confequantur. Arnen

Ego Anaftafius catholics ecclefi® epifeopus fubfcripfi

Ego Imarus Tufculanus epifeopus flT.

Ego Cinthius Portuenfis, fle fanâz Rufin» cptfeopus ff.

Ego VT. presbyter card. tit. Caltxt. ff.

Ego Hubaldus pnesbyier card. tit. fanftz Pr»xedis (Γ.

Ego Manfrcdus presbyter cardinalis tit. fanâs Sabinz tf.

Ego Aribertus presbyter card. tit. **fanâs Ana**-Cftafz if.

Ego Julius presbyter cardinalis tir. S. Marcelli IT.

Ego Rodulphus diaconus cardinalis fanâz Luci» IT

Ego Guido diac. card, fanftc Marie Λ Porticu fl.

Ego Oddo diaconus card. S. Nicolai in carcere Tulliano ff.

Datum Laterani per manum Roland! fanftz Romanae ecclefiz presbyteri Cardinalis, fle Cancellarii vit. Kal. Maji Ind. n. Incaxn. Domin. an. 1154. pontificatus vero domini Anaftafii iv. papa, anno primo.

ANASTASII IV. EPISTOLARUM

APPENDIX.

AD WIBALDUM ABBATEM CORBEJENSEM ET STABULENSEM.

Annuli ufum ipfi ad vitam dumtaxat concedit.

epifeopus fervm fervorum Dei, diieDo f.ic Corbcjerf abbati, hlutcm & apfioitcam benededlicnem.

CEmpcr apoftolica fedes ecclefiarum przlatis, quos ampliori fibi charitate devinctos agnoiit, abundantiorem honorem impendit, & eorum honellis petitionibus faciliori concurrit affirma. Inde eft, quod antiqua devotione, quam erga ledem apoftolicam dinofeeris habuifle, inducti, fle quorumdam fratrum noftrorum prccibus inclinati, ufum anuli cr aflueta benignitate apoftolicz fedis in vita tua tibi tantum duximus indulgendum, fle in augmentum noftrz dileâionis annulum quoque tibi per dilcâum filium noftrum G. diaconum cardinalem, qui ad panes Teutonici regni pro utilitatibus ecclefiz a nobis tranfimittitin, deftinamus. Tua ergo devotio cum tanta gratiarum aftione beneficium iftud acctpiat, ita te femper exhibeas in facrofanftz matr:s tuz Romanz ecclefiz veneratione ferventem, ut fit nos hoc charitatis fic beneficentiz fignum tibi gaudeamus impenfum, & tu ad alia beneficia promerenda omni tempore debeas idoneus inveniri.

Datum Laterani VII? Idus Februarii.

CON

CONCILIUM LONDINI

Generale ab Henrico IL anno regni fui primo, id eft, Domini noftri MCLiv. tempore Quadragefimah congregatum

IN eo renovantur pax, & leges antique Anglorum, videlicet, Divi Edovardi confeiTons, a* liarque regni confuetudincs. Chartr etiam fitprivtlegia epifeoporum, quarumdam abbatiarum, & ecclefiarum, regio ftgillo confirmantur. Into has charta Guillelmi ptimi, de immunitate monafterii de Bello, at quo magna deinceps cootroverfia.

nugarolense concilium

..« fini·

A 9ïlkbno An/cttano Jbrtbiepifcopt tf A S. Ltgatt>, rirca annum **MCLJv.** *tc^ebratton*

C ***Harta Merlan.*** Anno ab Incarnatione Domini MCLIV. Ego A. 'Epifcopus Olorenfis, monachi» Quniacenfis A prior Morlancnfis,corR.r»»»a»·. **jiljo p.** · R. Lafcurrenfis Epifeopi, & Domina: Gutfcardae Vicecomitiflz Bearncnfis, & fratrum Ouniaceniium qui Mori, habitabant, confilio etiam Burgenfium & rogatu, conceffi fiericappel**lam** in hofpitali de Moilano, fuppheanto & rogante quadam nobili femina nomme Juliana, quz fe ibi devoverat, pauperibus & peregrinis dum viveret fervituram. Tali pafto, ut ipfa Cappella five oraforium femper iit fub dominio fit jure Quniacenfia Ecclciiz, ficut eft Ecclefia B Sanâz Fidis, cum omnibus oblationibus, qua: ***ibi fient*** tam pro vivit quam pro defundis. In hac autem cappella çappellanus ponetur per manus Prioris fanihe Fidis vel monachorum Cl. & ipfe tenebit elavem Ecclefiz, & omnia quz ad ~ **eam** pertinebunt. Ut autem hoc remota omni controverfia in pofterum ratum haberetur, priditus Prior Arnaldus cum Bernardo Maureilo S. Licerii Priore & cum domino Raimundo Lafcurrenft epifeopo, * Wile. Aufcitanz Ecclefiz *C.ii archiepifcopo atque Romane fedis legato hoc feriptum praefentavit, ac confirmari fecit in quodam concilio apud Nugcrol celebrato. χ.

VITA ET EPISTOLÆ

HADRIANI PAPÆ IV.

HAdrianus IV. natione Anglus, Nicolai nomine ante pontificatum appellatus, cedefiz cardinalis, Albanenfis epifcopus, in Norvegiam ab Eugenio miftus, poftquam fidem Chrifti ibi propagaflet, gentemque barbaram couvertiflet, Romam reverfus, ex apoftolo Norvegiz, vir valde benignus (verba fun: codicis Vaticani) mitis ac patiens, in Grxca & Latina lingua peritus, fetmone facundus, eloquentia politus, in cantu ecclefiaftico przcipuus, przdicator egregius, ad irafeendum tardus, ad dignofcendnm Opus velox, hilaris dator, elecmofynis largus, & in omni morum compofitione przclarus, tertio Nonas Decembris, anno Dominiez Incarnationis MCLiv. tempore Friderici imperatoris I. Anaftalio in fede pontificia fiibrogatus fuit. Hujus tempore, Arnold! hatrefiarchz, qui, ut fupra dixi, Romanorum Amoldiftarum fit fenatus auâoritare in Urbe muniebatur, fedarii, dominum Gcrardum presbyterum cardinalem tituli fanftzPt*-dentian* ad pontificem euntem ia via aggreflj ad mortem vulnerarunt. Qua de caufa civitas interdiâo fubjeâa, non prius eft abfoluta, quam Arnoldum ejufque fe&atores moenibus fit imperio Urbia eliminarent. Quod cum perftitiflent, fublata eft cenfura interdidi, ipfique cives facramentorum perceptioni reftituti fuerunt, Hzrefiarcham Amoklum ab Urbe relegatum in finibus CTufciz apud Otriculos, qui eum tanquam prophetam in terra fua omni honore colebant, per Gerardum cardinalem S. Nicolai captum, fit a vke comitibus Campanise e manibus ejus abreptum, inftantia pontificis per Fridericum adhuc regem fumpto de vicecomite uno gravi fupplicio, aliiique fugatis, pontificis jurifdiâiom reftitutum, tandem Urbis przfe&us, a papa in urbe exiftente requifitus, ligno adegit, ac rogo in pulverem redafto funere, ne a ftolida plebe corpus ejus venerationi haberetur, cinerem in Tiberim immiïit Guilldmum Siciliz regem, qui literas pontificias, ideo quod regis titulo, quem fibi ulurpabat, inferiptz non fuiftênt, fic aliquas ecclefiz terras occupafiet, anathematis vinculo innodavit. Intelligens imperatorem Fridericum multis ftipatum copiis in Italiam intrafle,eidem obviam proceffit, fic Sutrium ufque proîeâus, cum eodem conveniflent, ipfe imperator ex equo defeendens, eum debito honore profecurus eft: _qui Romam comitatus, coronam imperialemac-""cepit. Urbem Tiburtinorum qui fc imperatori dediderant, nulla interjeâa mora, quia ecclefie e(Te patrimonium intelligebat, pontifici reftttuit, ac tum in Getmaniam reverfus eft. Exinde Beneventum a primoribus regni vocatus fefe contulit, fic potirtimam partem e manibus Guillelmi recuperavit. Ibi motam trahenti imperatoriGrie-

· eorum per legatos jo. millia librarum auri ppn- tifici obtulit, addit* promiftâone, fcGuiltelmum ex Italia abadurum fuis ftipendiis , interca ii tres in Apulia urbes maritime dederentur . Eo r.uncio Guillelmus percitus, cum pontifice ami- cit ani componere per fequefttos tentavit : om- ni aque, qux occupaverat, immo multo plura fe redditurum promiiit , fi titulo regni utriufque Sicilia: infigniretur . Petitioni ejus initio ftattm pontifex detuliftct, fi cardinalium pars 'maxima illud non difluafiflet. Sed cum Guillelmus cum valido exercitu .Apuliam omnem fibi fubjcciflfer, /enitentibus cardinalibus Hadrianus indignatus , omnia nt petierat ; ex fenteutia Guillelnii per- mifit, litulofque prediâos attribuit. His ita com- potiris Hadrianus Orvictum concedit, quod Ro- manorum pontificum primus fua habitatione no- bihus reddidit. Romam reverfus, cum Friderico imperatore ob non vindicatam injuriam Londi- nenfi archiepifcopo illatam, expoftulavir per lit- teriri, ex quibus male intelledis orta eft illa in- ter Hadrianum fit Fridericum de imperio peri- culofa difeeptatio, quam Radevicus prolixe dc- feribit . Sedata eft difcordia , quando pontifex per fecundam cpiftolam declarant, fc per bene- ficii collationem nihil aliud quam imperialem coronationem eique impertitam confecrationcm intcllcxifle . Refufcitata fuit, quando recufaret pontifex confirmare, quem imperator Ravenna- tem epifcopum conftituerat. Cumque Romae a- gens civibus inquietaretur, Jkhagniam rediit: u- N poft breve temporis intervallum ex morbo iquinantix, ut feribit Guillelmus Tyrius, obiit, poftquam in eo officio pontificali quatuor annis & 10. menfibus laudabiliter fc geioifct. Ejus cor- pus ad Urbem delatum, prope fepulcrum Euge- nii conditum eft. Hxc fummatim ex codiccVa- ricano apud Baronium , Octane Frifingenfi, fit V/iJJclmo Tyrio. Dodechinus in appendice Ma- riam, Hadrianus, inquit, imperatorem pro con- fugii diflidlo excommunicare difpofuerat , fed menfe Oftobris anno mclix· morte prrventus eft I Otto Frifingenfis , qui his temporibus vixit fit fcripfit, lib. 7. cap. ult. Friderici imperatoris oftavo anno, qui cum anno Chrifti MCLIX. co» incidit, venerabilem papam obiiflê refert. Anno^ Mcix. Kalendis Septembris, ait continuator Si» gcbrrti, mortuus eft Hadrianus papa.

Radevicus de geftis Friderici imperatoris lib. 2. cap.43. Eia tempcftare, ait, Hadrianus papa in Kal. Septembris apud Anagniam diemdauut extremum, fie II. Nonas Septembris in ccdcfia B. Petri, prxfentibus ciero, fenatu , populoque Romano , honorifice tumulatus eft , regalibus r.uociis adhac ibi exiftemibus. Quare non modo non eft miraculofum, ut hzretici calumniantur, fed revera plane fabulofum , fic cx morbo fqui- nantiz , quo eum obiifte feribit Tyrius , male intcllefto, haud dubie effc&um , quod dc obitu Hadriani ex obfcuro quodam fic fchifmatico au- ftore Joanne Cremoncnfe fchifmaticorum fautor abbas Urfpergcnfis in chronico refert his verbis: Cum veniftet ad quemdam fontem , haufit de potu illius, fic continuo (utdicitur) inufcaqiue» dam 0$ ejus intravit , fic gutturi ejus adbaefit, nulloque artificio medicorum avelli potuit, quo- adufque fpiritum exhalaret, Mortem tam novam fic infolentem a (captoribus ejus temporis, quo- fnpra recenfui, commemoratam non futfic, non eft probabile, Û , quod abfit, pontifici maximo talis interitus obtigiftet. Si juxta fententiam Ha- driani pap» Fridericum Imperatorem flumine ab- forptum , cjufquc exercitum miraculofe a Deo

A extinftum fuiife, nemo feriptorum tacuit, ut m» fra in Alexandro dicemus quis credat omnes feriptores fimitem obitum Hadriani, fi contigi?» ict, tacituros fuilfe ? Non minor eft calumnia , qua uterque fcbifmaticorum fautor feribit, Ha- dnanum accepta pecunia comparatum tuiftc ut Fridericum excommunicaret : quaû vero pon fue» rit fuificiens caufa ad condemnandum lententia anathematis eum, qui légitima uxore repudiata alteram duxerat : fediqut apoftolicz femelrecon- ciliatus, eas, quas Radevictu defcripfit, injurias jteiutn in eamdem evomuerat. Illud Hadrianus reliquit pofteris admirandum exemplum , quod nec obolum quidem erogarir in fuos propinquos.* adeo ut nec matri ipfi aliquid voluerit impendii' B fe, quam cleemofynis Cancuarienfis ecclefix (tu fte Sarisberienfi, epift. 14. ad fanftum Thomam) alendam reliquit.

EPISTOLA I. HADRIANI PAPÆ IV.

AD HENRICUM IL ANGLIÆ REGEM.

Concedit privilegium ad Hiberniam oc» cupandam.

JMinilNdu epifcopti ferctu fervorcuA Dei ; carijfim Itt Cbrifio filio iUxftri Anglortan regi , feinta» tf tpofaliciu ktutâfawH .*

Laudabthter & fruûuofc de gloriofo nomine propagando in .terris, & felicitati* praemio cumulando in codis, tua magnificentia cogitat: dum ad dilatandos ecclefis terminos, ac decla- randam indoftis & rudibus populis Chriftianç fi» dei veritatem, & vitiorum plantaria de agro Do» minico extirpanda, ficut catholicus princeps,in» tendis, & ad id convenientius exequendum,con- filium apoftolica; fedis exigis & favorem. In quo fado , quanto altiori confilio & majori difcrc- tione procedis ; tanto in eo feliciorem progref- furo te, praeftante Domino, confidimus habitu» rum ; co quod ad bonum exitum femper & fi- nem foleant attingere , quz de ardore fidei fic de religionis amore principium acceperunt. Sane Hiberniam, fit omnes infulas, quibus foljuftitic Chriftus illuxit , fic qwe documenta fidei Chri» ftianz ceperunt, ad jus B. Petri, fie facrofanâ» Romanae eccleitc (quod tua fit nobilitas reco- gnofcit) non eft dubium pertinere. Unde tanto m eis libentius plantationem fidelem fic germen gratum Deo inferimus, quanto id anebis inter- no examine diftri&us profpicimus exigendum. Significato fiquidem nobis, fili in Chrifto carif- fime , te Hibernir infulam , ad fubdecdum il» him populum legibus, fic vitiorum plantaria in- de extirpanda, velle intrare, & de fingulis do» tnibus annuam unius denarii B. Petro velle fol» verer penfionem, fit jura ecclefiarum illius cerne illibata fic integra coofcrvare. Nos itaque pium fic laudabile defiderium tuum cum favore'eoo* gruo profequentes, fit petitioni tue benignum im» pendentes aiTenfum: gratum fic acceptum habe» mus , ut pro dilatandis ecclefi* terminis , pro vitiorum reftringendo decurfu , pro corrigendis moribus, fic virtutibus inferendis, pro Chnfliane religionis augmento , infulam tllam ingrediaris » fic quod ad honorem Dei fic falutem illius terne fpcftaverit, exequaris : fic illius terne populus ho- norifice te recipiat, fic ficut Dominum venere» tor : jure nimirum ecclefiaftieo illibato & inte- gro permanente, fic fulva B- Petro fic facrofan»

ftz

ft* Romae» ecclefi*, de fineuli* domibus, annua unius denarii penfione - Si ergo, quod concepifti animo, efreftu duxeris complendum: ftude gentem illam bonis moribus informare, &agas tam per te, quam per il.os quos adhibes. quos fide, verbo, fic vita idoneos efle perfpexcris, ut decoretur .ibi ecclefia, plantetur fic crefcat fidei Chriftian* religio, ficqu* ad honorem Dei, & falutem pertinent animarum, per letaliter ordinentur, ut a Deo iempitem* mercedis cumulum confequt merearis, fic in terris glorio* fum nomen valeas in fieculis obtinere.

<3- C. Referant hoc privilegium, tum MattbscufParif. ad ann. MCLV. turn Gualdus Cambreofh, Hiber» ni* expugnat* hb a. c. 6. cui fit bsc prrhxit, ad ieram geflarutn iutell'(eatiam plane ncceflana.

I Kterea quanqusM Martiis plurimum interim & detentus exercitiis Axglorum rex, fua tamen inter agendum Hibernia non immenses, cumpranotatis fpxrcitiarum litteris, m fynodo CoJJilunfi per tndxftriam quafitit, direflis ssd curiam Romanam suendis, ab Hadriano papa de ainglùs oriundo, tunc prffiderie, privilegium impetravit, ejujaem auitoritate. & agenfu, Htbemico populo tam dominandi, quam ipfum in fidei, rudimentis incultijfimum, ecciefiafisets normis & difcipUnis, juxta Anglicanat ecclqfia mores, informandi. Jn Hiberniam itaque privilegio tranfmijfo, per Nicolaum Cnallingfordenfem tunc priorem, Malmesburienfem quoque poftmodum abbatem, tam pqfitum quam depqfitum, nec non & GuiUelmum Aldelmi filium: convocata ftdtim apud Guaterfbrdiam epifeoporum fynodo, in publica audientia ejufdem privilegii, cum univerfitatis affenfu, folemnis recitatio fafta fuit per Joaxnem Sahsburienfem, poftmodum epifcopum Camotenfem, Romam ad i»oc deftinatum: per quem etiam idem papa regi annutum aureum, in inveftiturn fignum, prafentaVit. Çhu ftatim fimul cum privilegio in archivis Uintonia repqfitus fuerat.

H. AD FRIDERICUM IMPERATOREM/

De non vindicata iniuria Lundonienfi srchiepifcopo illata conqueritur.

Hadrianus epifeopus frvus fervorum Dei ,dilefio filiJ Friderico lUujîri Romanorum imperatori, faintern iS apoftoltcam benediFlionem.

—

TMperatoriac majoftarf paucis retroaftfs diebus •llrecobmus fcripfiife, illud horrendum fic execrable facinus, fic piaculare flagitium tempore noftro commiiTum, in Teutonicis partibus, ficut credimus, aliquando intentatum, excellenti* tus ad memoriam revocantes, non fine grandi admiratione ferentes, quod abfque digna feveritate vindift* ufque nunc tranfire paftus fis tam perniciofi fcelcris feritatem · Qualiter enim venerabilis frater nofter E. Luodonienfis archiepifcopis, dum a fede apoftolica remearet, a quibuidam impiis fic fceleftis, quod fine grandi animi moerore non dicimus, in partibus illis capras fuerit, fic adhuc in cuftodia teneatur: qualiter etiam in ipfa captione prsdifta, viri impietatis femen nequam, filii fcelerati, in eum fic in fuos, evaginatis gladiis, violenter exarfrrint, fic eos ablatu omnibus quam turpiter atque inhonefte traftaverint: fic tua fereniflima celfitudo cognofcit, atque ad longinquas fic remotiffimas *regiones fama* tanti fceleris jam pervenit. Ad cujus utique vehementifTimi facinoris ultionem, ficut is cui bona placere, mala vero difplicerc credimus, conAftantius exurgere debuiftif fic gladium qui tibi, ad vmdiftM* wck/kSvno*, Àradra» vrro eft ex Divina provifione cooctflus, m cervicem defievire oportuit impiorum, dc graviflime conterere prefumptores. Tu vero idipfum ira dilfiinulaflie diceri», fievitiam neglexiie : quod eofdem non eft quare pceniteat commjKITe reatum, quia impunitatem facrilegii quod gefterunt. jamjam lientiunt invenifle. Cujus quidem ditfimulatioois fiC negligent·* caufam penitus ignoramus ^quoniam nos in aliquo fercnitatis tus gloriamoflendifle, conicientis feropulus noftram animum non accufat, led perfonam tuam ficut cariftinji $c fpecialis filii noftri & principis Chnftianiftimi, quem in apoftolic* coofethonis petra
B non ambigimus per Dei gratiam ibiidatum, fmcera Temper.dileximus caritate, & debits traftavimus benignitatis afltftu. Debes enim, gloriofiflime fili, ante oculos mentis reducere, quam gratanter & quam jucunde alio anuo mater tua iacrofanfta Romana ecclefia te iufceperit, quanta cordis affeûione traftaverit, quantam tibi dignitatis plenitudinem contulerit fit honoris, & qualiter imperialis infigne corons libentiffime conferens, benigniilimo gremio fuo tu* fublimitatis apicem ftuduerit confovere : nihil prorfus efficiens quod regiae voluntati vel in minimo cognofeeret obviare. Neque tamen ptsnitet nosdefideria tus voluntatis m omnibus tmpleviiTe : fed fi majora beneficia excellentia tua dc manu no-
C ftra fufcepilfer, fi fieri poflêt, confideranres quanta ecclefi* Dei fic nobis per te incrementa pofiiat & commodi provenire, non.immerito gauderemus. Nunc autem quia tam immenfum facinus, quod in contumeliam univerfalis ecclefi* & imperti tui nofeitur etiam commiiTum, negligere ac diflimulare videris: fufpicamur utique, ac veremur, ne forte in hanc ditiimulationem & negligentiam propter hoc tuus animus fit induftus, quod fuggeftione perverfi hominis zizania feminantis adverius clcmentiftimammatrem tuam facmfanftam Romanam eeclefiam, fit nos ipfos indignationem (uuod abfit) aliquam conceperis vel rancorem. Ob hoc igitur, & ob alia omnia negotia, qus cognofcimus imminere, duos de
D melioribus fic carioribus, quos circa nos habemus, dileftos fcilieet filios noftros, Bemardum S. Clementis presbyterum, Rolandum S. Marci presbyterum cardinalem, fic cancellarium noftram, viros utique religione, prudentia fic honeftate confpicuos, ferenitati tu* dc latere noftro ad przfcns duximus deftinandos, excellentiam tuam rogantts attentius, quatenus eos tam honorifice, quam benigne recipias, honefte trades, fic ea qu* ipfi fuper hoc fic fuper aliis ad honorem Dei fie facrofanâ* Roman* ecclefi*, ad decus etiam fic exaltationem imperii pertinentia, cx parte noftra imperatori* propofuerint dignitati, ficut ab ore noftro procedant, abfque ulla h*titatione fufeipras, fic ipibrum verbis, tamquam fi
E ea contingeret nos proferre, fidem non dubites adhibere

III. AD EPISCOPOS GALLIÆ ET GERMANISE.

Petit Fridericum corrigi, fic ad reftitutionem honoris induci

QUoties aliquid in ecclefia conna honorem Dei fic ialutem fidelium attentatur : fratrum ficcoepifcoporum noftrorum, ficeorum prrcipue qui ipiritu Dei aguntur, cura debet t*xi-

ftere, ut ea, qux male gcftafunt, gratam Déo A corrcftionein debeant invenire. Hoc autem tempore (quod ibfouc nimio tnœrore non dicimus) carilbmus rjlius nofter Fridencus Romanorum imperator tale 'quid egit, quale temporibus anreceflorum fuorum 'non legimus perpetratum Cum enim nos duos de melioribus fratribus no* Aris, Bernardum tituli S. Clementis, & Rolandum cancellarium noftrum tituli S. Marci, presbyteros cardinales, ad ipfius prxfentiam mifirtcmus: ipfe, cum primum ad ejus prxfentiam pervenerunt, alacriter vifus eft eos recepiflê. Sequenti vero die, cum redirent ad eum, fic littere noftrx in ejus auribus legerentur, accepta occafione cujufdam verbi, quod ipfarum litterarum feries continebat, (infigne videlicet coronx be-B neficium tibi contulimus) in tantam animi commotionem exarfir, ut convicia, qux in nos & legatas noftros dicitur conjecifte, fic quam inhonefte ipfos a prxfentia fua recedere,! ^c de terra fua velociter exire compulerit, dc audire opprobrium, & lamentabile fit referre. Eis autem ab ipfius prxfentia excedentibus, faftoedifto, ne ahquis de regno veftro ad apoftolicam fedem accedat: per omnes fines ejuldem regni cuftodes dicitur pofuifle, qui cos, qui ad fedem apoftolicam venire voluerint, violenter debeant revocare Super quo fado licet aliquantum perturbemur: cx hoc tamen in nobis ipfis majorem conlolationem accipimus: quod ad id de veftro & principum confilio non procertit. Unde confidi-C mus eum a fui animi motu, confilio & perfuafiooe veftra facile revocandum. Quocirca, fratres, quoniam in hoc fafto non folum noftra, fed veftra fit omnium ecclefiarum res agi dignofeitur: caritatem veftram monemus & exhortamur inDomino, quatenus opponatis vos murum pro domo Domini, & prxfatum filium noftrum .«d viam redam quam citius reducere ftudeatis; .utontiftimam folicitudinem adhibentes, ut a Reinaldo cancellario fuo, & palatino comite, qui «nagnas blafpbemias in prxfatos legatos n iftrjs, fic matrem veftram facrofanfùm Romanam ecdefiam, evomere pratfumpferunt, talem fic tam evidentem fatisfadionem faciat exhiberi · ut fiait multorum aures amaritudo fermonis eorum of-D fendit, ita etiam latisfadio multos ?d viam redam debeat revocare.

Non acquiefcat idem filius nofterconfiliis iniquorum, confideret novilfima fic antiqua, fic per illam viam incedat, per quam Juftinianus fit aiii catholici imperatores incertifié nofcuntur. Exemplo fiquidem & imitatione illorum, fit honorem in terris, & felicitatem in cœlis fibi poterit cumulare Vos etiam, fi eum ad redam femitam reduxciiris: fit B. Petro apoftolorum principi gratum dependetis obfequium, fic vobis fic ecclefits veflris confervebitis libertatem. Alioquin noverit antedtftus filius nofter cx admoni- g tione veftra, noveri* ex promiflionis evangelicx veritate, quod facrofanfta Romana ecclefia fuper firmiffimara petram, Deo collocante M fundata, quantocumque ventorum turbine quatiatur, in fua firmitate, protegente Domino, in fxculum fxculi permanebit. Nec autem (ficut noftis) deceret eum tam arduam viam abfque veftro confilio attentafie. Unde credimus, quod auditis admooironibus veftris, facillime poterit ad frugem (anioris ftudii, ficut vir diferetus fic imperator catholicus, revocari

ℭ EPISCOPORUM GÈRMANIÆ *

RefcriftiM ad jddriaàtrai Papam.

Quamvis feiamus & certi fimus, quodEcc!;- c«.a;« fiam Dei fundatam fupra firmam petram ℭ neque venti neque flumina tempeftatum poifit n··. dei icere-:λnos tamen infirmiores & pufillanimes, fi quando hujufmodi .contigerint impetus concutimur, & contremifcimus. Inde nimirum graviter conturbati fumus, dcconterriti fuperhis. qvx inter veftram fanâitatcm & filium veftrum dévotiflimum Dominum noftrum Imperatorem magni mali, nifi Deus avertat, feminarium prxbitura videntur.

2. Equidem a verbis illis qux iajhtteris veftris continebantur, quas per Nuncios veftros prudentiflimos & honeftiftimos, Dominum Bernhordum & Dominum Rolandum Cancellarium, Venerabiles Presbyteros Cardinales, mififtis.commota eft univeria Refpublica Imperii noftri .-aures imperialis potentix ea patienter audire non potuerunt, neque aures Principum fuftinere: omnes ita continuerunt aures fuas, quod nos, faire gratia veftrx Sanftiflimx paternitatis, ea tueri propter finifttam ambiguitatis interpretationem, vel confenfu aliquo approbare, nec audemus, nec poflitmus, eo quod infolita & inaudita fuerunt ufque ad hxc tempora

3. Literas autem, quas nobis mififtis, debita cum reverentia fufeipientes, & ampledentes, commonuimus filium veftrum, Dominum noftrum, Imperatorem, ficut juififtis; & ab eo refponfiim, Deo gratias, accepimus tale, quale decebat catholicum Principem, in hunc modum.

friderici Imptratori] rejcriptxm ad Eyifcepot Germana·

Duo funt, quibus noftrum regi oportet Imperium, leges fan&x Imperatorum, fic ufus bonus pnedecefibrum, fic patrum noftrorum. Iftos limites Ecclefix nec volumus prxterire, nec poflumus, quidquid ab iftis difeordat non recipimus. Debitam patri noftro reverentiam libenter exhibemus: liberam Imperii noftri coronam divino tantum beneficio aferibimus: eleftionis primam vocem Moguntino Archicpifcopo, deinde quod fupereft, exterit fecundum ordinem principibus, recognofeimus: regalem unitionem Colonienfi; fupremam vero, qux Imperialis eft, fummo Pontifici; quicquid prxter hiec eft, ex abundanti eft, a malo eft. Cardinales in contemptum dileûilTimi, fic Reverendirtimi patris noftri, fic confecratoris, a finibus terrx noftrx coegimus non exire: ted cum his, fic pro his, quxficferipta fic feribeoda ferebant, in dedecus dc fcandalum Imperii noftri, ultra eos prodire pati noluimus. Introitum fic exitum Italix nec claufimus ediâo nec claudere aliquo modo volumus peregrinantibus, vel pro fuis neceffitatibus rationabiliter cum teftimooio Epifeoporum fic Prxlatorurr. fuorum Romanam fedem abeuntibus: fed illis abuiianibus, quibus omnes Ecclefix regni noftri gravatx fic atrentatx funt, & omnes pene chuftrales difciplinx emortux fic fepultx, obviare intendimus. In capite orbis Deus per Imperium exaltavit Ecdefiam: *in* capite orbis Ecclefia (non per Deum, ut credimus,) nunc demolitur imperium. A piâura cepit: ad feripturam piâura procellit: feriptura in auâoritatem prodire conatur. Non patiemur, non fuftinebimus:

mus.- co-onam anteponemus quam Imperii coro/nam, una nobifcum fic deponi conientumus. Pifttirz deleantur, fcriptur» retradentur, ut inter Regnum fic Sacerdotium aeterne inimicitiarum monumenta Aon remaneant

4. Hxc fic alia, utpote dc concordia Roger1, & Guilhdmi Siculi, & aliis in qua; io Italia fafta funt conventionibus, dc qux ad plenum profequi non audemus, ab ore Domini noftri Imperatoris audivimus.

5. Abfente autem Palatino comite, & in praeparatione expeditionis in Italiam przmiffo, a cancellario ibidem adhuc przfentc aliud non audivimus › nifi qnod humilitatis erat & pacis, prxter quod eis pro periculo vite, quod a populo imminebat, pro viribus fuis attirent, cun-Ctis, qui ibi aderant, huias rei teftimoniumperhibentibus.

6. De cztero fanftitatein veftram fuppiiciter rogamus 8c obiecramus, ut noftra: parcatis infirmitati, ut magnanimitatem filii veftri, ficut bonus Paftor, leniatis fcnptis veftrts feripta priore fuavitate mellira dulcorantibus, quatenus & Ecclefia Dei tranquilla devotione Izictur, Imperium in fur lublimitatisftatuglorietur. ipfo mediante, & adjuvante, qui mediator Dei & hominum factor eft, homo Chriftus Jefus.

IV. AD FR1DERICUM IMPERATOREM.

Hadrian*! epifcopus fervus fervorum Dei, diieflo filio Friderico &c.

EX quo uni ei fuis ecclefix curam, Deo prout ipfi placuit d .ponente, fufeepimus, ita in eundis negotiis inag- iticentiam tuam honorare curavimus, ut de die in diem animus tuus magis ac inag.s in amore noftro & veneratione fedis apoftolic» debuiiTec accendi. Unde fine grandi admiiatione non ferimus, quod cum audito ex fuggeftione quorumdam, animum tuum aliquantulum contra nos fuifle commotum, duos de melioribus'* & majeribus fratribus noftris, Rotandum fcilicet cancellarium tituli S. Marci, fic Bernardum tituli S. Clementis presbyteros cardinales, qui pro tux majeftatis honore in Romara ecclefia foliciti femper extiterant, pro voluntatis tu» cognitione ad tuam prxfentiam deftituivimus: aliter quam imperialem decuerit honorificentiam hint traftati Occafione fiquidem cululdam verbi, quod eft, beneficium, tuus animus (ficut dicitur) eft commotus: quod utique nedum tanti viri, fed nec cujuslibet minoris animum merito commoviflet Licet enim hoc nomen, quod eft, beneficium, apud quofdam in a.ia figmhcaticne, quam ex impofitione habeat, aftumatur; tunc tamen in ea fignificatione accipiendum fuerat, quam nos ipfi pofuimus, & quam cx inttitutione fua nofeitur retinere. Hoc cn.ni nomen ex bono & fado eft editum, & dicitur beneficium, apud nos, non feudum, fed bonum faftum. In qua fignificatione in univerio facrz feripturz corpore invenitur, ubi ex beneficio Dei, non tanquam ex feudo, fed velut ex benedictione fic bono facio ipfius, gubernati dicimur & nutriri. Et tua quidem magnificentia liquido recognofcit, quod nos ita benefit honorifice imperialis dignitatis infigne tuo capiti impoluimus, ut bonum faftnm valeat ab omnibus judicari. Unde quod quidam verbum hoc, fit illud fcilicet (contulimus tibi infigneimperialis coronx) a (enfu fuo nifi funt ad alium retorquere, non ex merito cat.fr, .cd de volunt.tie propria & illorum fuggeftione, qui pacem regm & ecclehz nullatenus diligunt, hoc egelunt. Per hoc enim vocabulum, contulimus, nihil aliud intelleximusnifi quod fuperius dictum eft, impoluimus. Sané quod poftmodum ferioris ccclcfiafticas a debita facrofanctx Romana; ecclefix vilitatiorfe, ut dicitur, revocare iutfifti · li ita eft, quam inconvenienter ahum fit, tua, fili in Chntto cariftime, diicretio, ut credimus, recognofcit. **Nam** li aliquid apud no> ambitu dims habebas, per nuncios fic Jtttcias turs nobs fuerat intimandum. & nos honori tuocur<villcmus ficut filii carittimi providere Nunc igi^r, quoniam ad commonitionem dilefti filii noftri Hennci Bajoariz & Saxoniz ducis, duos dc fratribus noftris, Henricum titulf fandorum Nerei & Achillei, & Hyacinthum fanâx Marix inG>imedin, diaconos cardinales, prudentes fiquidem & honeftos viros, ad tuam prxfentiam deftinavimus, celfitudinem tuam monentes & hortantes in Domino, quatenus eos hooefte & benigne recipias: & quod.ab eis ex pane noftra tux magnificentiz fuerit intimatum, a finceritate cordis noftri noverit tua excellentia ^procefTifte. Ac per hoc cum cifdem filiis noftris, mediante jim dido filio noftro duce, ita celfitudo tua ftudeat convenire, ut inter re ac matrem tuamfacrofanftam Romanam eadefiam nullius difeordiz faninarium debeat remanere

RESCRIPTUM IMPERATORIS FRIDERICI

ad hadkiamum papam

Pro confirmatione elefti Ravennenfis

Fridericus De> gratia Romanorum imperator, & femper Jk&u/lus, Hadriano Romana ecdefia ve~ neracid pontifici.

Dlicito & fideli noftro Anfelmo bone memorrx Ravennenfis ecclefix venerabili epifeupo defunfto, ne curia noftra diutius tanto care ret principe, operam dare curavimus loco ejus talem fubrogari perfonam, qux tempore ad re-farcienda ecclefix illius damna, fit ad noftrum peragenduhi iervitium apta videretur. Ante omnia autem prx oculis mentis habentes, fic aure non furda audientes, quod feriptum eft, ***Honore invicem prevenienter;*** filium ***comitis*** **Blanderatenfis**, quem vo» in clericum Romane ecclefix fit filium noftra petitione aiTumpfifc recoidati fumus, viciflim ad honorem veftrum fic iamftz Roman» ecclefix altius fublimari incendimus; in ea prarfertim ecclefia, quam poftfanftamRomanam ecclefiam, aut maximam, aut unam de m-ximis habemus.* noftrapque voluntatis propoftto, Divina favente clementia, in eleftione illius perfonz concorditer fic voluntarie univerfa Ravennas convenit ecclefia, prxfcntibus viris honeEftiflimis legato noftro fic veftro, hinc Hyacintho cardinali, inde Hermanno Ferdenfi epifcopo. Scientia autem fic moribus in perfonam pnefati electi una cum genere convenientibus, propter reverendum veftrx paternitatis teftimonium commendabilior fic acceptior eadem perfona nobis jam fa&a eft, quam utique etiam diligi a vobis fic honorari gaudemus fic volumus, ea tamen ratione fic ordine, qua patres filios fuos folentdiligere, quos fuo tempore fic manumittunt, fit domui fux providere permittunt. Et quidemdecentiflimum eft fandam Romanam ecclefiam, tanquam matrem omnium ccclcfiarum, filios,

qui

qui funt fiuflus ventris aggregare , de aggrĕcatos ad decorem domus Dei dt per domos dc familias diftribucre, quibus etiam noftrumimperium, tanquam ab utero dc gremio matris noftr* progredientibus, debeat dt velit congruum honorem impendere. Proinde altiori confiderationi veftfa perpendat diferetio, quod in hac cauta tam veilrx quam noftra majeftati dc boneftati conveniat . , , z

V. AD EUNDEM.

Refpondçt fupertori : âc Guidant Ravennati archicpifcopo confirmationem denegat.

Hadriamt ferum fervorum Dei, cariffimo inCbrifio jilia Fridento illuftri Romanorum imperatori, fjietttre & apoflolicvm henedtehonem.

QUaliter fuperni conditoris intuitu , dt Mm excellentiae tus , quam dile&i filii noftri Guidonis Blandcratenfiscomitis interventu » dikfltim filium Guidonem fubdiaconum noftrum, e-*jufdem* comitis filium, olim in familiaritatem & in noftrum confortium receperimus; qualiter etiam intuitu probitatis ejufdem, atque pro honore & utilitate facrofaoâcRemana ecclefia, tannuam fi in diaconum jam fuerit ordinatusecclefum ei fpecialiter aifignaverimus : & nos profe-
i.^- fto memoirs *,dc a fertilitatis tuc memoria non credimus excidifle . Nunc autem boneilatem ip-
X* fius confiderantes , dc profeftum fcientis , fi ei vita comes fuerit, attendentes : intelligentes etiam quanta per cum , ac per nobiles Oc potentes parentes ipfius, facrofanâc Romanst ecclcfix ad huc potuerint commoda provenire , de ad quantum dignitatis apicam in eadem Romana ecclefia ipfe valeat, vita generi concordante, confcendere, cum a fede apoftolica in fuodiaconstus ofticium fic promotus, dt ei , tanqtt.im fi jam diaconus cilct (ficut fuperius didum eft) a nobis fit £<-clefia fpecialiter aflignata; communicato fratrum noftrorum confilio, a noftro latere tam pretiofum pignus, juxta petitionem excellenti» tu*, non potuimus removere, fed ipfum opportunitate accepta , Deo authore , in Romana ecclefia ad ho noretn ejufdem ecclefi* & imperii intendimus ordinarem vel in ea, prout Divina gratia propofuerit, quandoque -d fublimiora confcendat, vel exuide ad a'icrms ecdefiaftica: faftigium dignitatis ipfum contingat, auxiliante Domino, perve-

A nirc. Convenientius **fiquidem eft, nt qui filjusdc** clericus **eft Romane ecclefi* , ab** ejus gremio —— ——' - I < .. .

fa etenim viros & **moribus &** fcientis adornatos , praditos hooeftate , dc fanguinis nobilitate proclaros, ad fe libenter evocat, dc eos aliunde confuevit admittere , non fe talibus , cum ipfo in gremio fuo habeat , facile honore fpoliare . Quia -gitur.boc decentius efle confpicimus , dc ' honorabilius exiftere aftritraipur , confidentes etiam imperatoris majeftati hoc potius d.*bere placere, dc gratum atque acceptum efle : poftulatio-
O nem tam in hac pane non duximus admittendam , credentes atque fperantes , quod cx quo noftram fuper hoc cognoveris voluntatem , tu ipfe noftram intentionem dt propofiium commendabis.

VI. A D EUNDEM.

Dc duplici injuri* fedi apoftolics per ipium illita.

C ***Hadrianm epifeoput ferunt fervormw Dei Friderica Remano imperatori falutem tf apoftolicam lenediSioaem.***

LEx Divina ficut parentes honorantibus longaevitatem promittit, ita maledicentibus patri dc matri fententiam mortis intends. Veritatis autem-voce docemur , quia ***ornnitqtafe exaltat*** ÀvwiOirw. Quapropter, dilefte in Domino fi- I li, fuper prudentia tua non mediocriter admiramur, quod beato Petro de fanâx Roman* etclcft* non quantam deberes exhibere reverentiam videris . In litteris enim ad nos miffis nomen tuum noftro praeponis : in quo infolenti* , ne
D dicam arrogantia, notam incurris. Quid dicatn de* fidelita[redacted]beato Petro & nobis a re promifla dc jurata ? quomodo eam obferves , cum ab iis qui dii funt dc filii Excelfi omnes , epifcopis videlicti, homagium requiris , fidelitatem exigis , dc manus eorum facratas manibus tuis inneâis, dc manifefte fidus nobis contrarius, cardinalibus x latere noftro direftis non folum ecclefias, fed Ac civitates regni tui claudis ? Refipifce ergo , refipifee, tibi confulimus. Quia cum a nobis confecratiooem dc coronam merueris , dum inconcefla captas , ne conccfla perdas nobilitati tuc timemus.

Cum /rywrn/// ***Epiflola interpretationem .Gratam inateniffemut in Leunclavii Opere inferipto*** **Juris Gr. Rem. pqj. 307.** ***cam dare proinde a^ttnm dutdmns.***

€SP **FrieraXn'** «μφθHβ-χ ***ri*** ir*«x ***Ρύμη*** xoeJ» **A'lprsmJ,** ***oopii*** **n»** «>*inrrv» ***άρχηтi-*** **raevov** ***©tw«Xw»«M,*** **weiav Ββ<ηλ«·vтv» A'·** **^piJluuov arti re fra&kûtf** ***тη iiruri*** **/χχλη-** ***αιχ*** **ni» βναηλιχη».**

A'Jpiandi râ/rxavef , JîXac rw Ivλ*» ©re tjJ <п· **Ccrrpr p** su·» **©KtfeXavixfM» ep^tiercx·-** **тт^ι, arxate/aà», C ανοт·λ/χη» dCAoys'a».**

E ξ **Ira** ***Itd Te βργαια ηολψio*** **te** β KwrertnMvoXHK ûprêec ***ahed тη Itpie*** ***(άγια) Flaret*** x, ***άтoтoλiκη(*** , (**i** ***ttfùtot***) «'αυηv **uxM-**

E ***Epiftola a domino afdriano papa Rema miffa ad fandiiffimum archepifcopicm Theffalmuinfem dentinum Bnfiiium aftbridtmtm, de nuenda Orientali Eccfefia cum Occidentali.***

VII. AD BASILIUM ARCHIEPISCQPUM

Thcflalonicenfem.

Pro Gracorum concordia.

Hadriatuii epifetput ferunt fervorum Dti, venerato, ete fratri Tbeffainiccnfietm archiepifcopo, fahetcmt tf apeftolecam knediâlroaem.

EX quo per invidiam hoftis antiqui Conftantinopolitana fedes a facrofanâa Romana dc I*· apoftolica (quod fine lacrymarum innundarione vix famur) ccckfia iciffam feparavit, de hominis

nis inimicus proprium malitiae vcocnpm effudit, & a matris obedentia liberi fecefIcrunt , unitaciiqae locũm binarius fiibiit : laborem multum & ũudium, qui nos jirsdeceirerunt beati Petri iuccedores, adhibuerunt, ut fchifma de medio tolleretur, & unitati ecdcfue , qui *fc.* ab ea iepararunf, redderentur . Quamobrem & nos , qui hoc tempore apoftolicr ledis curam iiiicephnus, ut Dep placet, pro omnibus ecclefiis, qu* funt intra terrarum orbem conftitut* , quamvis beati Petri vir-tutibus par nihil habeamus , minifierio tanitn fungi cogimur . Ad id credidimus attendendum , ne connumeremur (quod abfit) iis quos per prophetam Dominus reprehendit , dicens ; ***Qttod ettilim tft non introdnxiftn , qnod infirmum non fonjviftir, tf pxod ptriil non fiii***, i7 fared ***confroffxm ndn oblignfiir.***

Ideoque ad introduftionem liberorum in locum ccclefis & unitatis, inventionemque amiff* drachm* properemus : & apoftolico prrccpro incitati, in eos qui doQrmx termones aspernantur , ut periuafum habeamus , moderari , & fidelium admon tionern tempeftive intempefiive fa&am : & illius exemplo edoâi, qui erat glori* Dominus, & omnia in fixa poteflate habens inclinare tccir calos , & deicendit, acceptaque fervi forma feiplum exinanivit, ut ovis amiffa fuo gregi refiitueretur. Unde frater in Chrifto , dilcũionem tuam his literis admonemus , ut hanc rem diligenter **cura. Nam una fi^a eft**ecclefia, & una fola fanftificationis arca , in quam unumquemque fidelium e diluvio fervari oportet . Et circa unionem ejus medis omnibus hborcr,- tuaque cogitet prudentia, ut ecclefia Dei non poftit divifa confiftere , ut omnem animam viventem e pr*fcnfs diluvii procellis intra unam arcam ecclefia; congregari oporteat ad beatum Petrum omnium fidelium gubernatorem.

Traditum eft quonam modo fanât patres. Divino Spiritu illuminati, omnium ecclefiarum primatum facroianâam Romanam Ecclefiam abfolu:e obtinere jufferint, & ad ejus fententiam omnium lud'cium referri preferipierint : & ad tollc-dam de medio divibonem, ad unionem eccle**fi***, ad conjunâionem divifi parietis, propter Dei dileftionem, ptopter anime falutem, & propter fruitionem gloti*, qu* non roarccfcit , vigilanter adverte Primum apud te ipfum , deinde in aliis, quatenus Divina gratia largitur , da operam, ut grex cum ecclefia uniatur, & qui feipfos Dominicas oves confitentur , ad gregem B. Petri revertantur, qui Domini juflu eorum curam fufeepit. Nos quidem in hoc non temporariam laudem fpeâamus, non pratereuntem gloriam quærimus, qui pafcendi fulcepimus officium. Servos nos omnium Dei fervorum confitemur. Sed cum Dominumfic magiftrum noftrum, ut unum mortuum refufeitaret in corpore , profeftum fuiflè : & lacrymatum legimus ad fepulcrum, & dixifie, ***Imm txi ferar*** , judicamus ~~indignum~~, fi Domini retineamus talentum , & quos poffumus in anima rcfufcitare negligamus. Quocirca, dilcdos filios noftros BalJuinum & Balditzioninum prxfentes tabellarios ad dileftiflimum filium noftrum Emmanuelem imperatorem Conftantinopo

Αβισ ***ιχνμσι* - t\9pii 'I»*** «VOpaîra τβ *Îitcv* ?χ x<</^ ι'Ξ/^τ», x, *<rxè* τη μητρὸ Jwaχοή< ra πχνα* ***àiiwan***, ^4 «**i** ri» ***ήχν*** τη »idτηη oiviχo ***ιÎTHβτηλθî*** ΓβΑμνχὸτ·» £ eure?η οι πρβ ****μήη δiχ2o%**** τβ ***μακχρi»*** Πi$β α'Γiνκμαν, ***tvtt*** iÇ rd *ζ/σ·μα ***«Pθî*** ·* μ»τβ, *> τρ **ѵѵ** τη, »'<χλισζ'α οι e»' αιΰτη ***îιuτiά χνριςχνηi dioic- 9vσι. iiè*** χ} ήμ«7 ***ci 'I***o ***νιν tyjù τ»*** ὸτο'ολιχî ^ρὸ»β TW<ppeyrf5aîîξαμ^νβΓ, ύi r^ Θ#β ***dpt'axtt îtxTiStoSat***, πάσαι τβΓ ὸiχληπιαι ***η~ Cnd rw*** o/χβμ«τη> βτατ»'» 4 «J Π.Ζ ^βiριβ'I τ· μ««»P'* Πiτρβ ***μηδîν'Ιι ι'σχζον*** Γ^ομiv, ***ntui*** 0<α£βμιθ<χ την ***iwcottav iχηλüν. προ τμλ*** ι'οωπι' ***ήγβγομη χρησi-χρι**** μΊ<® στ*Λ/αριθμηθ«μ!{u [o tip ***μη*** ye've/»] ***iv rÿ αiριδμp ! ὸχαiiζoτ o*** Κοριὸ ***Stà τβ ιτρβφήτβ***, Atj^iv ***ή iχβλη^ηκχ^σηγχy^Ti %T^9βùiΊi(ίt*** iθ»ρ«τ^β·«'Ιi, *j ri αΐτβλβλο' ***ax tζ***ητητατν,>Ç τνσαυ0λα·3û ***wt****f$i«·μ<β·απ. TjS wt »ρὸ τΊv ***Hrct^n*** ni» rixrwv ***irpôf *îòv r I-*** χον τη; ixxAw/eti, ***tjp «fw**** τη «'τβΜομiτη ***δρσχμη o*4.<rvpfy;, n# τρ anccoXixpiporνάγματι*** σιινβθβμ^··' τ * «/"« tw T^{ δατχαλτα λστ-ων αμiλîîTB , f ***ut<rrem7v ήμσ*** Γ η«θ«v » »Ç **w** vβθiτ/αv · (***nSr*** «srraav) X\ÿé ***ρo , «^ppω» >Ç τ£ rxpaidypxrt*** Zvκ'vβ ***διδχ*** "Λ' ***γθi>η ,0 Iu*** ***χiiρ«««*** ***τη*** 5όξη , «ζ reira ôcr* ***îδip*** stertat ***, ιχληη oμvi riptvtf £*** κ«τηλ· ***£ iaurir ixiiuct, μορφήν δόλο λαβὼν, îvx τρ iita χοΐμνη*** ri acoAwAdi ***ιτρόβαηo àaoioSp . ttàtv ni, ά!(λφi c* xpttf***,*τήν ***àyxvnv*** <r· ***ità nS* αaρo'·ηη γραμμά™ ^apatrvptv***, *ve ***dxpiCvi φρovπ^*** , ten ***μ'»*** »'rt ***μό*η*** àtxAiw7er, >Ç μ/χ μόνη ή τβ ***àytacpà*** χιβîïτό , « Iu *r« ***ïxarnv*** T xtrtiîv 5« β»·) τβ χχταχλι/τμβ α*»3η»αι ' iÇ »ρ« i,ότηπια4/τη η-iτvτρότP/ χoτ/αrηi. >i*i/«λ«>-<· * <r«ru ή τη φόνητ/ , ***τά*** η i'χχληβ·/® τïΘ*iβ' ***m*** ffwuKete-Get ***δηψημîη*** ' r<ù« iricrav 4,^1α ***ζΰfanxrtlnf Ίp<χυμ;'«*** τi a«pd»w< χατβχλ^μβ 'τ<νiθπ* τη μ/àç χ/(3βτi τη Zχχλησ/'« &< στΛβ· τΐ τ^μχ)(Λρ{Μ- Πi'τρΑî, τ£ ***xnCtp***vητρ χαvτuv nJ» ***Trtorvr, vαριδόδη· tvi :'/ àyiot irxTtpfi, nt ti ΊηΛ,μχη χiφντιομiνoι***, tratffùr nJ/ iχχληπω'» rd rpainia α·»λ* την ***πρβνΊζ ayt'av PvμχiΛy*** /χχληα*/αν ***Iχιη tχι'λiuτχv*** , xj την «iτη γνώμην τα>η<»v ***τΛ κρiση ητoκύκχση àv&vtpw*** iç rrpac ri α'τiλiîvτηv ***itaiptciv tt τî μιτ****, ***irpèt*** την ivότητη τη iχχλητήχ , πρὸ τήν σiîζXζivτi i/^ημi'vβTH^β ,i/iχτA' ***ri Qtêayv· me tirai*** την τη τη ^χ^η σβvτηp/αχ,χ, Λα την ατὸλβαχτπ τη «μαραvτβ iòξη , ***typnyipK*** «P®" σ-γτ · χ} »ρ«π>v <αρα atcuzrÿ, ***μiήικτα St ttt' nu*** αλAoι ότον η θiια χαρ/ ***δüvση*** , /py«Ç» , TH'wev ***rr*** ZxxAnrrjt' ***ϊ ci*** βμβλβ- { tri if<nrenxei Vf)i τi μβ.

χapi n **Πiτpβ** ... ***φροττiία dif^xn f»*** re ***ofororm τροστβφμoiηζ. ήμü μiv*** «» Cr ***rent*** « τήν ***vρύσχβiρvτ*** «'ivξ/αv

Ziupiutifi»|v τχpiρχβμivη»$όξα» ***ιχζημμη***, o" ri ***τoιμβivoη iδiξβμi^» tx*** τβ ***iφ&χîη. δόλκζ ïμi ιτχ/τμv ηiι τiΘιi*** 3βλ«v ὸμoλo^iμiv , α'Χλ' ότι riv xt/plov xj ***iiδχσχαλoχ ήμvi3*** *v« *vα vaxpe'v aracxTw cJ t·wuxti*>Ç 3α<ρόται ayx^ucJrxouca· o rqîμ>»μαπ iq XixAvτβι, Λαζαρi ftïfo ***iξ»»'*** aéri^/o» χp/vo***μιι***, i χv ri ηλαvηv ***Sfoiforixcr iχiσγvμη***, xi ***άμαλ^σvμη*** iî iuvαμ^α Cai ψoχ/Λβτiησ-αι. «ρ< ***τî*** λo/χβ τ« αήττητη ***ήμπîρβ*** tiri; Βαλiβi'v ***£ Βχλ$ιτζióι>η9τχi*** τ«5v aaapévruv>ραμμαθ»τ α'τoχβμ/Γαi , τρo απηπχivTB?·ûόvήμiüv E'μμαvβηλ ***ταυηχράπρβΚμvΓβτηβτoλiβ αττὸτi îυλαβi αθρüiτμχη ημ φθiî***

φθivηκ,τ? β^β«ρσβ»ρ·Γΐχτα«i rwvn<,*ra«i/«7i 5«ατΛ>άιη»>τβΘΰχ,τ·μβ««ρή» t » avecaX/xJ Ρρβνν, <tmv tit *ιυλβ|Ϊηβi tiAàCttav, βλίμμαη γαpituri C* tb7î ihaïftivay~ t.al< tes rapaxAnriiç axoiarni· τ»i Si fài v>h«î J/oi nJv rtv^paçaÙ» θιλομιν ημήι èrfaieaaûai.

A litanurp, a religiofo cœtu miffos, dileftioni tut ftudiote commendamus; rogantes ut perdiieâionem Dei, beatique Petri, & fedis apoftolicx, & pietatis cultum, afpeâu gratiolo in eorum neeeflitatibus comblâtionem adhibeas. De tua valetudinc eupimus per literas tien certiores.

iKNO COMSTI — RESCRIPTvMS ARCHIEPJSCOPI — ANNO chx.stî

lornim l'afi-u yftbridmi, ad papam Romanum, dfm.rtum aldrianum (il·.) a». Cirifit Jtj;. ciruftr.

ΑΝΤΙΓΡΑΦΗ ΤΟΤ AJ1QTATOT

«p^/iir/trxeira Θτ,^αλονιχ,., xt p/β R>;nÂe«e A'^piJimJ, *pof m ιάτβσ P<ψηi xcfw A'itywtm·

ManuSuppl T 'I PH- .n Appt··»·

A'Ntylvp.f'v <r«T>ivHticeXtiv,ά>ι«ηιπποη«, xJ χχηΐίηιχμίν ιζ «ôtîc ri νψο? τί S«x·vciati tni. ri τii ntx«vw<rt«i, η τλατοi rüi xarà ·5i®> àyàtrni Z iia^irttx· νφ* ne·ctnyvpêîni eu i «jocoXix»' uorpJia, αΑλoi »λ«rmnti μάλλον τί αητλάγχνα u\ ύτοιο^τιτ ›Ç »iUiotnrtv ·ηiv t'v àtàvati τυ7 ι'χχλ»σια« Xp/ctaKbk. i'ηiy,vμiv ra την φvvv St« t\iv γραμματνν λβληιταΰ-αν ημïv Ui τιϊ wru την havorav. ηχκσαμον λχλβν»» ώ ώi το.'μινοζ, πi>λον ii άρχιηοιμινο. ùi μιν y.'p πατήρ, iÇ τβ, α«Μλλοτριώβάβ» ra Îoxbvtuî Ù«, üird τβi ηα^ιχβi rBïoXrej r«.var^fv<, n^' χη^μινο ήτυνiiαηλ#7i· ü; it ποιμητ, oZα χρο^χτο Ti*λ«vχùi•β άΓΛχαλ»>· air it αοιμινvv ποιμην την X9îμav~T/xnvffB χ, ·3»o£/?Λχηιv trrnunv Itlatrxm npx'c, sÇ τϋ> χοιμνι«v μi αμιλπv, βλλ« tarifΛvα'μ« προvoi^σθαι, ri χχχώ ΐχov ^tpairtù&tv tiriutλi;. nxivrauf·.· αναχαλαμίvv Vfo-' tauariv, «£ Utt-τρα'φημιν re apde τηv φvvηv. nàvnoi If fàv άϊλοτριχi vi «t v τηi rrs αγιότητα)ίλογιζόμίδα iauvrii, η τη« rns π«ι:μαντ:*ïi άτομαχρίvvïîτθαι τιροpρόμi^α, μχ αv ίπ ίπιγvvμiv <4i τια^ιχήν ïηv φοτην, βτ< v ηv μτ'vo ri avaxAnr/xov £λόvτα tηavtepotφημιν. χαπi γάρ riv τi Kupis λόγον, tiSfti non Γxf^'.axrirnt nJ* a^orgjw τη<φωιη'v, a»ά μάλλον id φιίξίπι atir' αυτή. τι βv Ttçoe ήμάο η παραβολή τη πλανηθΛTTj ηροβατν, άγιντi<π * iroina; τι Ii vi rixair άηoλvλυ> a; Ιραγμήi, ήμάζ γάρ »η txxfrdvm; tau'sc njr ctv'·' τόλτiΛ φαμ.^υ, «η ïηv vιότητκ η τ»ι ποιμαντικήν άττοφιόγομιν, Ινα, »? «rus o'vκιιζαμiθα- »^ηκαμiν 5i, Θίβ γάριτι, - t'iri τiïi μ.ιχαρι^ iltrp'i '■μολο^/β ασφαλώ π <? άκλι-,<i. < cv ι'χiivo ώμολο^ητi κ, ΐχήρυ^ιν, όμολογΐμiv η χ, χηρικπομιν. μη xar/ζθ'.Πi τι η5'/ πZ αγίοα τχτρχτι ccwolixv.· ζiioγμιvvv, μiρ «BpcçTt> s ii αγγιλιχο'ο £ in ητoλιχoΓi λόγοι;, ά\ρ: ›ü μ<χi xtpxiai, η ι'vτα Cvioi. ιμάθο' μζv γάρ o. %■ »'γι ταρά Tih χvpι κι Ιùv iζ)vvv βα~μ. ›› t iti»fHi> "9cS 'iririmov η7 tu' ηιαΰηι ηλμvατ. «x* yap t'yv ($nriv) n αγγιλο »pa•b fLa^^fZ.frrvr ι^7, note ό ταριλα^iΠ, ανχ'θιμα ΐiω▮ τ·Λ φοββμiνo<, τ»' ζωοποιόν X, άvαιμχχΐBv ■Suci αv vi o παραλαi«v α'«o τv Kepi* iraptlvKti ήμιν, «rue t τιτiλομιv. την μι* 1 **5ori-χηv ηκ^vότηττ., t την τ» γόμα cxtàr ικιpαvαβaiνaiπτ, oΐi St ri υπτρ^ov τii ι,'ψηληi χαριτκ ti Γητβ X, Π»i» βvτβ μα&ττύv άvαβχo ovrti ' iÇ ·ρτ·» *·5<·vπi, f\< riv τii καχv-ιτιωi, v(o vάμα φητιν, αλλά m τηi ιόφροαύvvα, χ} ovrui xxplixv i ιριζoνηι. « âi χχπ τη; πτιμiνα txfir»i r.çfw&foipiSa (3 μή ytwtn, i-ó maior x«5' ÿpùv ό χo^βpo) uv i tpeφήτη

B Egimus tuam cpiftolam, fandiiTime Papa, ftua.. 1*^.™»«. ingemi tui fublimiratem, humilitatis profunditatem *, latitudinem tut erga Deum diledionis & affeâionis, per quam non coanguftatur dpoftolicum cor tuum, quin potius vifceia dilatantur, ad fufeipiendum acquirendumque omnium ecclefiarum Chrifti*nos. Vocem tuam agnovimus per literas, alloquentem nos ad aures mentifque intima · Audivimus loquentem ut patrem, ut paftorem, vel potius * archipaftorcm. Nam quafipater, filios, qui a te abalienati videntur, lub paternos finus tuos cogis, eorumque folicitudinem habes: quafi paflor autem, ut oves errantes, revocas; quafi pallorum paflor, ptftoralem tuam & divinitus Cinfufa^. fcientiam nos doces, ne greges negligatiiw, fed totis viribus profpiciamus, ut ei, quod male habet, fedulo medeamur. Audivimus revocantem ad feipfum, & ad vocem tuam converft fumus Plane fi alienos a tua fanâirate filios nofipfos exiiimaflernus. aut longe a paltorali cura tua feparari voluiflemus, nequaquam agnoviffemus ut paternam vocem, neque ' ad pallorem receptui e mentem converti fuiflemus. Nam juxra verbum Domini, nemo unquam nofcetextraoeorum vocem, fed potius ab ea fugiet. Quid igitur ad nos errantis ovis fimilitudo, ianâitfime Papa? quid imago amiflx drachmae? Nos enim e unu tuo cxcidifle negamus, & filiorum appellationem, am paftoralcm curam non refugimus, Dut tale cenviuum nobis exprobretur. Tuto autem, ac firmiter, Dei gratia *, fletimus in beati Petri confeflione. Et quem ille confeflus eft, fic prxdicavit, confitemur & praedicamus; nihil ex fynodalibus fandorum patrum decretis innovantes, nec adjicientes evangelicis & apoftohets verbis, ad unum apicem ufque, vel jota unum. Didicimus enim a gentium praecone, quam gravis impendeat iis perna, qui talia audent. Etfi enim ego (inquit) vel angelus de cceloannun-t'averit vobis praeter id, quod accepiftts, anathema efto. Hoc metuentes, vivificam incruentam * hoftiam, ut qui accepit a domino nobis tradid.t, fic * exhibemus: Judaicam quidem hunnlitatem, fic legis umbram * fupeiadlcendenies; cum

Ro» ι«rrr. ·«■» ri!aUp<«. ·,, ^ββΓ, ι·«ρ<·i <·- ·r.mfl-fid. *dt*i<·.

φήτη Yα,μία 9pV*v O/ iipfli « «J- A
ΤΜ * ” “. KύP.*> °! Ti
Miravn μι- νζ ο/ ποιμίνι ητίβον ffiiJfU .
Ei mam σοι ημο, àyiûmn *άηρ, w«5 «ν «λ-
λ«ί ονομάζω ήμά; ί irpôSxnt
TB , ipχχμην ήφανι^^ΟΛν, η, tapie Ct τήφν
XHjLifvov ιoλνήμιpov ; μιι mtuc οιβ wtpt ^ιμΰν.
όvrt yàp Stμιλιάν οίλλον ο’δβμο ηαρβί η χπμ*-
μινον, η χυτά xot ιrpκτβιύομιν iiiάoχομα
tysf η 'ιoχvoii οι τ» μι^χλα χ, «χβΓολιχυ τη
KwyravT/vsir^Arwç $poru. «£ C» αμφοήρχ!!i
Tn7; ι'χχληση'Ιαΐιο λαλχμοοί λογο τη xtstati;
ti, o twns αμ>βί Sùnu , ê τβ κότμβ αίpvv τηv
αμαρτίαν, Xptspi› C4 τ» «»« Msrtv άρχιι-
ptiot, nïi ντο την ο^ην τνλίστ κορυφαίαν <χρβ-
τηπι, ›£ »μ7ν η?ί »ζ ήλ«» χνίχονΐκ τβ ιψιλΐ
τή Kwvr«VTiVBXeXf«i θρονί» ίιχομινοι πκ 7η ii-
ρωτώπί αυγά. * W τινα ζραχία ορoα-κόμμαη
edi μ»'‹το» παραρόίφινηι Sitsroav ημϊί,χ} πολλβ
7ππ«ηχχ(Π,τ8«α*όί χ, τΐ cuir» ηπύμαηί. a τα>-
rus ί'ξίλ^ν ί'χ 'ιίμίση , ›Ç «ί λι'θβ lirai τη ο'Jè
ètoppi^ai, xarv w αροφιαον Λβ^ον, άηρό-
σχοηον 7lu ινοτητο τϋν ί'χηληβ*/»? χχτβΓηται,
σηί liai άγιμσύνηί, $ χρκομιμήηα ùi ι*ξ ΐρανί
ÏιβχνιττΒίΓη , xj πί 5«rwTU * ouvaynv ›Ç /3sAo-
μινηί χ,ξυναμvvηί fdi tv. ήμ&ιμ$·γάρ tya^i,
›Ç €ραχίο χοιμνίαχαηιρχομί^, μινιόν μ$ι xi χ«-
τ» fayôva wv λόγον ΐχovπ , «ριτη St μττίχον-
n; iSt ôrtvv' U (r η <πί άγιόπκ μΐγι^ά ma
Tttpt ημάν ùvtvônirtv, ix £ rnùv «\άτηί τ c*-
πιûθ«ί»ιδι5ημΛχόη*v ,χ) ήμ7ν «μιΛηχο'τμν, πάν-
'iv srapa«f4&Hra. ή St' yt ‹τη πΑηο.τκ , < τΐ
7Γ«νπλ»« Xρ/Γι» π'χονα Xj ομοίωμα φίροτα χ«πί
η vivθρόνον,χαηη γηο'ιv,vi tW 7« βή, λβμ.
xpf.rr.ru, ^«τηηνται tsat tiruSû^vru trxâ^
S«Ax ^f«ARv, x. run txx^tan anoxaruryai
S αύιατμηην' ιχκ xpoi run η «-
^ιοτη ‹ι» σΐζμτνβν x, ewtpyde τiv χρατνιόηην ιζ
μιγχον Ô 3«<nAtÔvi, χ,άχρσηιπβν την tùrt(Sf<av t
*»w £ τ»)ν t'yfv άπρόομαχαν, ίÇ τιώφρονητη àvit-
Xΐρβλητον, (? C* atari nTi χαλοί χάντίΛ τϋν
a9 αιωνο ^αυμαζομίνων ονομα ότυην. « τ<3 vιo-
μάτι rîufif οτπξομΟ ίÇ t»J Sto-xoltxiS ^ιλη-
ματι oi Snhot ΐχηριτήχομζο .

cum Jeiu autem , & ejus difcipulis in iubhmij gratis palatium conicendentes, & panem comedentes , non afHidionis (ut lex ait) fed Ixtt-lix , & cor revera confirmantem . Quod fi ut pallores illi defipuimus (quod abfit, nec tantum su nu» poilu malignus) de quibus Jercmias piotlicta lamentans ait : Sacerdotes non dixerunt , Ibi eft Dominus? & qui legi adhxrcbant , nc-Lcivjprunt me : & paftorcs in me impii fuerunt » Si tales tibi videbamur fanAilfime pater , quonam pado polles nos aliter nominare , quam oves errantes, & drachmam perditam , & trultorum dierum mortuum in lepulcro jacentem ' "Verum nc eam de nobis opinionem concipias Neque enim aliud novimus fundamentum, quam quod fubilrudum eft. Eademque tecum prxdtca mus fit docemus ego, iique omnes , qui ad m,-gnam apollolicamque fedem Conftantmopoliunam pertinemus : Et unus , qui in utrilque ecclelus pertonat, fermo fidet : idemque laetificatur agnus , qui tollit peccata mundi Chnftus , inter occidentales antiftites, qui tub tuum principale culmen agunt , & nos , qui * ob oriente Iole fublimi Conllannnopolitan* fede facerdotit accepimus iplendorein ; quamvis parva quxdam Coffendicula medio interjeta nos feparanni, Λ ex uno eademque ipiriiu multos fecerint . Qux omnino tollere de medio, & velut lapides, juxta propheticum iermonem, e via projicere, unitaiemque ecclefiarum fure offendiculo couilituere, tux fandnatis ent . qux Chrifti exemplo , velut c cxlo profpiciens ' diftantia in unuçn congregare vult & poteft . Nos enim" pauci limui, & parvo gregi prxtumus , mediocrem quidem , fic ut guttam difeendi facultatem habentes, virtutis autem nequicquam participes : etiamli tus. fanilitas ‹ contrarii) perluafionc decepta , maxima quzdam dc nobis fulpicata lit, cxdilectio-Dne quarundam, qm hic peregrinati, nos allocu-L' fun' ' .^ua autc™' ,Qtc£ntas ' und"luî P« fedt Chrifti , ram kde , quam penna , Cx. viw fplcndore ? imagiDrm , & fi^inudmem referens, poterit omnino diflidio caufam prxbenria , feandala removere , & ecclefias unionem lohditaremque reftituere. Habet autem ad hocianilitas tua unanimem & adjutorem potentiftimum, & inter imperatores maximum ac fummum pietate , qui & viribus inexpugnabilis, & prudenti* excellens, & inter omnes bonos qut unquam admirationi fuerunt celeber, imus; cujus nutui & no» parebimus, & fervi Dom.voluntati obdequemur

VIII. AD WILLELMUM REGEM Sicilia

De titulo regni , aliifque privilegiis **ab** eo per vim & metum extortis.

Hadrianus epifcopus fervus fervorum Dei carifimo i Cbnjio hUo Villelmo tiinftri & gloriofo Sicilia regi, ejufyue heredibus, quos pro voluntaria ordinationefna ftatnerit in regnum, iciperpetium.*

Licet ex injunâo nobis a Deo apoftolatus officio univerfos Chrifti fideles paternas caritatis brachiis debeamus amplcifi , atque ad pa**cem eos & concordiam invitare: reges** tamen & fublirarores quafque perfona» tanto amplius dii»gere & honorare debemus, atque de bono pacis eos tanto ftodiofius commonere, quantoecclefi»Dei & fidelibus Chriftianis major inde fruifus fpiritualiter ac temporaliter dignofeitur provenire . **Conftat, canflbme in Chrifto fili Vailleime, glo** riofe Siciliae rex, te inter reges & Celfiores perfona» fieculi, eximiis operibus , potentia opibufque **clarere.* ita ut ex vigore juftitia: , quem in**

E terra fub tua ditione conllituca confervas, ex fecuritate pacis, qua omnes per eamdem continuti Ixtantur , & ex terrore quem inimicis Chriftiant nommis per opera magnifica incuilifii, ufque ad extremo» angulos fama tui nominis & gloria protendatur. Quod fiquidem nos, d^ic-l-illime in Chrifto fili W'ilklmeeximie, diligentius attendentes, & infpicientcs pariter quantae utilitates Komantt ccclcûr valeant provenire, ficeifitudo tua per firmam pacem ei & concordiam conjungatur: dum in civitate Beneventana fecuri & liberi cum fratribus noftris effemm, ad pacem tecum habendam diligenti ftudio decrevimus intendere ! Mifimus ergo ad excellentiam tuam quofdam fratrum noftrorum , fcilicet : **r ' fupra, &* propofaimus per eos noftrum de bono pacis & concordix defiderium : & invitavimus attentius , Cx monuimus excellentiam tuam ad paeçm . Et illius infirirante virtute, qui ad coelum nurus difcipulis fuis ait : *Pacem do vobis , pacemmeam relinquo vobis :* talem animum tuum invenimus , qualem filii pacis & catholici principis decuit in-

veniri. Et mediantibus prefatis filiis noftris, *&c.* A *nt fare:* in hanc formam pacis libera & bontanea voluntate noftra **devenimus** , ut **videlicet** de capitulis illis , de quibus inter nos & excellentiam mam controvert*· eft, per omnia , *iJc.* **Ut** autem qux fupra diximus tamnoftro, quam fuccefibrum noftrorum tempore perpetuam obtineant firmitatem, & nec tuis, nec tuorum haeredem temporibus, alicujus valeant przfumptione turbari: **nos ea de** communi confilio & **vo**luntate fratrum noftrorum, authoritate apoftolica confirmamus, & valitura in perpetuum praefentts feripti pagina communimus: & tam a nobis, quam **a** noftris fucceiïoribus perpetuis temporibus ftatuimus obfervanda .

Nulli ergo omnino liceat hanc paginam no-& fine conceftionis & confirmationi»infringere, vel ei aufu temeratio contraire. Si quis autem hoc attentare voluerit, omnipotentis Dei , & beato* rum Petri & Pauli apoftolorum ejus , indignationem incurrat Amen, Amen, Amen.

Datum anno Dominiez Incarnationis milleftmo centefnno quinquagefimo fexto , menie Junii quarte Indittonis.

IX. AD RECTORES ROMANÆ fraternitatis .

Amaldus hrrefiarcha , Eugemi HI. tempore , prrter alia exeeranda qux advet fus Romanam ecclefi«m prziumpierat , clericos cardinalibus C fubditos ab iis divellere laboravit. Ad ejufmodi ergo inventum diabolicum , quod invaluerat, auferendum , decernit Hadrianus papa , ut capellani promittant obedieniiam in i esoribus titulorum.

Hadrianes quartas, rtlhribns Raman*fraternitatis .

AD audientiam noftram pervenit, quod clerici S. Petri **ad** vincula in quadam capel**la** iua , eccletia videlicet fanâx Manx in Ca diatore , quia ejufdem ecclrtix populus manum obedient* jam did* ecclefi* presbytero, illi videlicet fandi Petri, exhiberi contradicit , Divina prohibuerunt officia celebrari. Quia igitur fuftinere non poflumus nec debemus , ut eccleiia fandi Petri ad vincula fuo jure debeat defraudari, per apoftolica vobis feripta mandamus, quatenus prrdiSum populum diftride commoneatis, ut **a** contradiftione illa pennus de cetero ceilcr : & quod ecdefia fandi Petri habet in ceteris fuis capellis, in ifta ei fubtrahere non przfumat.Et fi ab hujufmodi levitate ccflaverit , interdifum volumus relaxari , ut in przdiâa ecdefia fanûx Mari* officia Divina liceat celebrari . Alioquin pernam, quam in officiis patiuntur, eos decernimus fuftincre. Datum Beneventi, xv. Kal. Aprilis.

G- C- Quae iequuntur Hadriani epiflolx , a decima ad vigelimim quintam , petit* funt ex Toœoiv. hifl. Franc. Ducliefn . E

X. AD HUGONEM FRANCIÆ cancellarium.

Confirmat ipfi archidiaconatum Atrebatenfem .

Hadrianas epifeopus fervas fervorum Dei , diteflo filio Hagoni, carifimi jilti noftri Ludovici regis Francorum cancellario , Atrebatenfis ecclefi* orcbidiecoeo , falutem Ô" apofiolieam benedifliontm.

SI rationabilibus filiorum noftrorum petitioni**bus** faedi aflenfu concurrimus , fic cos fuper collaris fibi ecclefiafticis **beneficiis** noftro patrocinio communimus: officii noftri de[redacted]itam exequimur aâiooem, & ecclefiafticis utilitatibus efficaciter providemus . Tanto enim quifque de fui excuxione officii poterit fruâuofius cogitare : quanto pravorum temeritati ad fuam infeftationem omnem aditum viderit attentius interdufum . Ea propter , dilede in Domino fili Hugo, paci & quieti tuae in pofterum providere volentes , majorem archidiaconatum Atrebatenfis ecclefi* cum omnibus ad eum pèrtinentibus , **a** venerabili fratre noftro Godefrido ejus ccclcfua epifeopo rationabili tibi provifione conceflum , authoritate tibi apoftolica confirmamus, & przfentis feripti pagina communimus . Nulli ergo hominum liceat hanc paginam noftrx confirmationis infringere . vel ei aliquatenus contraire . Si quis autem id atteutare przfumpfcrit , indignationem omnipotentis Dei , dc beatorum Petri fic Pauli apoftolorum ejus, fe noverit incurfurum . Datum Laterani, xu. Kalendas Februarii .

XI. AD THEOBALDUM EPISCOPUM & canonicos Parif.

Ut Hugoni cancellario, prehendar Parifienfis redditus affigerentur , ubicumque fuerit.

Hadrianae epifeopus fcrvu< fervorum Dei, venerati>l fain Г. epifeopo, dileflie fihts C. decano , & uAtverfo capitatio Partfienfis ecclefi* , feletem* CJ *apofiolieam benedsfltonem.

GRatum & acceptum habemus , & dilectionem veftram de provifione illorum , que ad promovendas utilitatesecclefiafticas pertinent, non moutcum commendamus, quod dilecto filio noftro Hugoni canifimi filii noliri Ludovici Francorum regis cancellario , przbcndx fu* icduiius in veftra eccletia concelliftis . Unde nos conccfiencm ipfam ratam habentes, & authorit.ite **a**poftolica confirmantes , per prartentia vobis feripta mandamus, quatenus redditus iplos ei , ubicumque fuerit, faciatis imegre adignari. Ut fic D ipfê vobis & ecclefi* veftri inde temper exiftat obnoxius, & nos petitiones veftras libentius admittere debeamus. Datum Beneventi, xui.Kal. Februarii.

XII. AD HUGONEM FRANCIÆ cancellarium.

Abfolvit eum a juramento *Ct* illicita conditione qua eum Artebatenfis epifeopus obligaverat , cum archidiaconatum darer

Hadrianas epifeopas ferves fervorum Dei , dileflo filio Hngoni canffimi filii noftri Ludovici illaftris Francorum regis cameUario, falutem & apoftolitam bcmdiFhoewm I

ILlius devotionis & finceritatis intuitu , quam circa facroianftam Romanam ecdefiam & nos ipfo» a multis rttroadis temporibus nolceris habuifle, pro tur quoque honeftate & probitate perforas , majorem archidiaconatum , fratre noftro G * Atrebatenfi epifeopo ipfum prius tpondente , abfque omni conditione , fit alicujus pafti obligatione, tibi nos recolimus olim inAtrebatenfi ecdefia poftmodum contulifle Ipfe autem Atrebatenfis epifeopus contra puritatem epifcopalem , fic nimia fecundum hominem ambubulans,

α·*,ı,ı dot I

lans, impedimentum tibi volem fimer hac con. A ceflione przftare, te juramento, ficut dicitur, obligavit, quod cum fibi placeret, cancelhriam abfque contradidionts obftaculo refignares Unde quoniam tam illicitum juramentum nulla debet firmitate conflare, ab ipfius juramenti debito, authoritate fedis apoftolies te abfolvimus, & conditiona ia ejufdem archidiaconaras eollatipne contra prsceptum noftrum pofitas, irritas modis omnibus efle cenfemns. Datum Lata. v. Idus Maji.

XIII. AD THEOBALDUM PARIS. EPISCOPUM.

Ut primum peribnatum vel honorem, qui in B Parifienfe ecdefia vacabit, ei concedat.

Hadrianat tpifcapat fervat fervorum Dti, twaaabili fratri Parifierfi epifeopo, falatem apoftolicam btmdifliomm.

QUoniam de devotione & fidei finceritatc quam erga facrofanftam Romanam eccic-!um & dos ipfos habere dioofceris, plenam duciam obtinemus; fraternitatem tuam pro his qui nobis cari funt & accepti, rogare non dubitamus. Quanto autem dileftus filius nofter Hugo, cariftimi filii noftri illufiris Francorum regis cancellarius, matri tuæ facrofanâs Romanæ ecclefiz & nobis ipfis devotus fit & fidelis, quan- C t um pro ipfius honore folicitus permaneat & attentus & nos ipfi cognofcimus, & prudentiam tuam non credimus ignorare. Inde en, quod illum fraternitati tus duximus plurimum commendandum, rogantes attentius, quatenus proB.Petri, dc noftrarum reverentia litterarum, primum perionatum vel honorem qui in tua vacabit ecclefia, ei concedas: ut & ipfe noftras fibi preces fentiat ftuctuofas, & nos de noftrarum precum admiflaone gratiarum tibi debeamus exfolverc aâiones. Datum Laterani, Kal. Nov.

XIV. AD CANONICOS S- CRUCIS Aurelianenf.

Increpat quod Hugoni cancellario prehendar integriratem, cum abeffet, nonconcefferint.Jubet in pofterum faciant, & quod eft fubtraftum reftituanu

Hadrianat epifeopus fervas fervorum Dti, diltflit filiit decano, & univtrfd capitulo ecclcfia fanfla Cratit Aurtliaait, falatem & apoftolitam bcmdifltouem.

Miramur plurimum & adverium vos non poifunaus non moveri, quod cum vobis olim dederimus in mandatis, ut licet dileftus filius nofter Hugo cariftimi filii noftri Ludovici illuftris Francorum regis cancellarius, in ecdefia veftra non effet aftiduus; nihilominus tamen imegritatern prebends fus abfque contradiâione aliqua obtineret. Vqs autem non folum mandatum noftrum in hac parte non curaftis efieâui mancipare.- verum etiam, quod deterius eft, in noftrum & apoftolies fedis contemptum, cum prius integram habuiffet, poftmodum ei medietatem, ficut dicitur, fubtraxiftis. Unde nifi apoftolies fedis confueta benignitas noftrum animum mitigaret, manus B. Pari graves, in vos ufque adeo fentiretis, quod in contemptum noftrum non prsfumeretis ulterius tale aliquid attentare. Ne igitur de merito veftre malitis cogamur in vos animadveriione graviffima vindicare, univerfitari veftrs per iterata feripta praecipiendo mandamus, & mandando przcipimus, quatinus ita integram ei orzbendam, licet abies» fuerit, de detero concedatis, tanquam fi affiduus in ipia ecclefia deferviret. Quicquid vero et exinde haftenus eft fubtraftum, intra xx. dia j>oft fufeeptionem prrientium litterarum, otnni occafione & cxcufatione poftpofira, eidem ftudeatis in integrum reftituere. Datum Laterani, vu. Idus

XV. AD HUGONEM FRANCIÆ CANCELLARIUM.

Ut abbatem Compendienfem in regia gratiam reftituat.

Hadrianat epifeopus fervat fervorum Dei, dikflofilio Hugoni cancellario illnftrit regit Francorum, faluttm apoftolicam benediflionTm.

DE tua devotione atque induftria plenam fiduciam obtinentes, ad exequenda qusmajori affeftu cupimus operis executione compleri, tuam prudentiam confidentius excitamus. Sicut tua novit diferetio, Compendienfe monafterium, in quo de novo religio eft inftituta, multis turbinum procellis concutitur, & pravorum incurfionibus moleftatur. Et adeo quod, ficut nobis fuggeritur, dileftus filius nofter .... abbas ejufdem loci propter quafdam filfas fuggeftiona a cariffnni filii noftri Ludovici regis Francorum credatur gratia declinaffe. Ac per hoc induftristus przfcntium fignificatione mandamus, quatinus in gratiam fupradifti filii noftri eumdem abbatem pro poffc tuo reftituas: & gratum ei, & coramifts fibi ecclefiz, ftudeas confilium & utile miniftrare. Datum Laterani xti. Kal. Jan.

XVI. AD GODEFRIDUM EPISCOPUM ATREBATENSEM.

Idem argumentum quod duodecim».

D

Hadrianas epifeopus fervas fervorum Dti, venerabtli fratri.... Atrtbatenfi epifeopo, falatem èr apoftolicam benediflionem. ^C-><«fti-

ILlius devotionis & fineeritatis intuitu » quam dileftus filius nofter Hugo cariflimi filii noftri Ludovici illuftris Francorum regis cancellarius circa facrofanftam Romanam ecclefiam, dc nos ipfos a multis rttroaâis temporibus nofcirihr babuiffe; pro ipfius quoque hooeftate & probitate peribns: majorem archidiaconitum, te etiam ei prius fpondente, abfque omni conditione, & alicujus pafti obligatione, eidem nos recolimus olim in Atrebatenfi ecdefia poftmodum EcontuMfc. Tu vero contra puritatem epifeopalem & nimis fecundum hominem ambulans: impedimentum ei volens fuper hac conceffione prsftare, ipfum juramento, ficut dicitur, obligafti, quod, cum tibi placeret, cancellariam abfque contxadiftionis obftaculo refignaret. Unde quoniam tam illicitum juramentum nulla debet firmitate conflare, prsdiftum filium noftrum cancellarium ab ipfius juramenti debito authoritate apoftolies fedis abfolvimus; & conditiones in ejufdem archidiaconatus collatione contra proreptum noftrum pofitas, irritas modis omnibusefie cenfcmus. Fraternitati tus per apoftolica feri-

;>ta mandantes, quatenus eum de cetero ad ob- A
}èrvationem prsftiti juramenti cogere nulla ratio-
ne prsfunus. Datum Laterani, v. Idus Maji.

XVII. AD EUMDEM.

Ut Ugoni cancellario reftituat altare quod ipfi abftulcrat.

*C»<kbld· */Mrimtu ffi/tffUJ feront fervorum Dti, vemrnbili frutn..* Jtreiatnt/i tpifcopo, /i/atrm êT upofiolictm benediSiionem.*

Dileâus filius nofter Hugo caritUmi filii noftri regis Francorum cancellarius, direâa nobis infinuationemonftravit, quod altane de Ad lues a bone memori» M. przdeceffore tuo canonice fib'i concdTum, quod etiam in tempoie przlationis tuz quiete dicitur tenuiffe, fine rationabili caufa, fic nullo interveniente judicio, ci abftulifti. Unde quanto idem cancellarius amplius majori eft devotione fic fidelitate facrofanitx Romanz ecclefiz & nobis ipfis aftridus: tanto magis fua jura nos convenit attentius illibata fic integra confervare. Fraternitati tuz per apoftolica feripta praecipiendo mandamus, quatenus fi ita eft, altare ipfum, omni dilatione fic appellatione remota, memorato filio noftro rcibtuas. Datum Lateran. Kal. Novcmb.

XVIII. AD EUMDEM.

De eodem argumento.

•Ce4<fridr, *Hadrimui epifcopus fervui fervorum Dti, otnernhili frttn ' .... Atrebatenfi epifeopo, fabttem D apojlohctm hentdifiionem.*

Dileftus filius nofter Hugo, cariftimi filii noftri Ludqvici Francorum regis cancellarius, tranfmiffa nobis relatione monftravit, fe altare quoddam in Atrebatenfi epifeopatu ex dono Alvifi bon» memori» Atrebatenfis quondam epifeopi habuiffe.· fic ufque ad illud tempus, quo inveftituram majoris archidiaconatus in ecclefia tua de mandato noftro fuerat fufeepturus, afferit fe idem altare quiete ac pacifice poftedtffe. Imminente vero die, quo de ipfo archidiaconatu debebat juxta mandatum noftrum, ficut diximus, inveftiri: tu, prout nobis fuggeritur, hifi eodem altari tibi primitusreftituto, inveftituram ei facere noluifti, fic taliter ab eo ipfum altare diceris extorfiffe. Quia vero hujufmodi circumventio rationi contraria eft, fic a pontificali officio penitus aliena, fraternitati tuz per apoftolica feripta praecipiendo mandamus, fic mandando prxcipiinus: quatinus, it res ita fe habet, ipfum altare jamdi&o filio noftro Hugoni cancellario infra XL. dies poft horum fufeeptionem omni appellatione certante rertituas. Quod fi tu facere forte diftuleris, venerabili fratri noftri .... Remcnfi archiepifcopo apoftolicz fedis legato a nobis datum effe noveris in mandatis, ut ipfe hoc vice noftra non differat effeôui mancipare. Datum Laterani v. Idus Maji.

XIX. AD SAMSONEM REMENSEM AR.CHIEPISCOPUM.

De eodem argumento.

Hndnmuu tpifctftu feront fervorum Dti, veterahili fratri Samfmi Rtmenfi nrcUepifctpo apoflolκλ fedis legato, falntm tf aftfiolicaao hmtiiHiMm.

Dileâus filius nofter Hugo, cariifimt filii noftri Ludovici illuftris Francorum regis cancellarius, tranfaiiffa nobis relatione monftravit, fe altare quoddam in Atrebatenfi epifeopatu ex dono Alvifi bone memoris Acrebacenfis quondam epifeopi habuiffe: & ufaue ad illud tempus, quo invefthuram majoris archidiaconatus in Atrebatenfi ecclefia de mandato noftro fuerat fufcepturus, afferit fe idem altare quiete ac pacifice poffediffê. Imminente vero die, quo de ipfo archidiaconatu debebat juxta mandatum noftrum, ficut diximus, inveftiri, frater nofter Atrebatenfis, prout nobis fuggeritur, nifi eodem altari fibi primitus reftituto, inveftituram ei facere noluit, fic taliter ab eo ipfum altare dicitur cxtorfiffe. Quia vero hujufmodi circumventio rationi contraria eft, & a pontificali officio penitus aliena: eidem epifeopo dedimus in mandatis, ut fi res ita fe habet, ipfum altare jamdi- C do filio noftro Hugoni cancellario infra XL. dies poft harum fufeeptionem, omni appellatione ceffante, reftituat. Quod fi ipfe facere forte diftulerit, fraternitati tuc per apoftolica feripta mandamus quatenus tu ipfe vice noftra, omni appellatione fic occafione ceffante, hoc non differas effedui mancipare. Datum Laterani, v. Idus Maji.

XX. AD HUGONEM FRANCORUM CANCELLARIUM.

Gratulatur quod paci inter Francorum Anglorumque reges firmande utilem operam navaverit.

Hadrianut epifcopus feront fervorum Dti, dileito filio fingant illuftri regii Frmeorum cancellario, falutcm tf apoftolseam henediflionem.

Quod ad pacem fic concordiam inter caririimos filios noftros Ludovictun illuftrein regem Francorum, fic Henricum illuftrem regem Anglorum, pro polle tuo, ficut nobis dicitur, folicitus extitifti, fie ftudiumadhoc effêâui mancipandum, fic vigilantem operam impendifti: tanto amplius gratum fic acceptum habemus, fic animi tui prudentiam in hac parte tanto attentius commendamus, quanto magisipfis pax atque concordia Deo eft fic hominibus grata, fic tamprzfentibus quam porteris profutura · Accepimus E liquidera, fie ex dileâi filii noftri Henrici nuncii przdicli filii noftri regis Franci» relatione, fic litterarum fuarum tenore concepimus, tantam inter eos Audio fic diligentia tua unitatem per Det gratiam effe, fic vinculum caritatis, tantam ettiam pacem fic tantam interveniffe concordiam · ut nihil alteras amicitie fmdus infringere, nihil amoris firmitatem aliquatenus valeat difturbare Unde nos Iztitiam tanto majorem concipimus, fic cum Deo fic angelis ejus tanto amplius exultamus; quanto magis amicitiam ipiam utrique parti ncccflariam effe cognofcimus, fic multam exin-

exinde, utilitatem multum fraâum^confpidmns Alas . Ablata etiam eos integre reftiraere, A fr. provenire. Ea propter omnipotenti Deo T a quo bona cunfta procedunt, A in cujus manu regum corda coofiftunt , immeafas gratiarum referimus a&ioaes: qui difeordantia quondam vota, & difpares voluntates, ita perfuam mifericordiamvo* luy efle coojunAa , ut nihil jam in ipfis poifit reperiri diverfiim: fed idem velint, & idem fentire pariter videantur. Nos vero qui pacis & concordiae bonum inter omnes efle plurimum optare debemus, Divinam clementiam afliduis precibus exoramus, ut pacem firmam inter eos conservare dignetur A perpetuam unitatem . Ad hcc , jam diftum filium noftrum Henricum , litteratum quidem clericum & honeftum, quem circa negotia tua fidelem fatis efle cognofcimus ac de- B votum, dilectioni tus propenfiuscommendantes, rogamus plurimum, uteum pro B. Petri acnoftra reverentia de caro habeas cariorem , & eidem in opportunitatibus fuis ita pietatis intuito & noftro interventu provideas, quod A ipfepreces ooftras apud te fibi femiatftuftuofas, Anos exinde devotioni tue gratiarum debeamus exfolvere aftiones. Datum Laterani, 11. Non. Novembris.

XXL AD LUDOVICUM VU. FRANC REGEM.

Htdriouuf epi/copui ferons fervonv Dei, cariffima m Chrifto filio Ludovico illuftri Frmcoricm regi* ,C *fahacm & optftolicmn bcneiiHionem.*

DE religiofonun virorum prefidio, A veneratione (atrorum locorum, non oportet nos te longis termonibus ammonere . Satis enim hoc animum tuum, omni commonitione ceflante , ignis ille , quem Dominus mittere venit in terram, accendit : ita ut inter univerfos principes orbis, nullus fit , qui fuper hoc in confoeüu totius ecclefix commendabilior habeatur. Sane licet potentiae tuas perfidium ad omnes ecclelias in regno tuo conftttutas extendas . Vizeliaccnfi tamen ecclefir tanto te cupimus attentius exhibere, quanto A ad jus B. Petri fpecialius pertinet, A ex perfidia fuorum burgenuum majores*^ fuftinet moleftias A prefluras. Nec enim ignorat tua prudentia , qualiter ab aliquot annis adverlus dileftum filium noftrum Pontium Vizeliacenfem abbatem favore Nivemcnfis comitis confpirati, diripere bona ecclefir, A ipfum quoque abbatem exinde expellere pncfumpferunt . Unde A a corpore Domini, quod eft ecclefia , fieri meruerunt extortes . Nuper etiam in ipfam ecclefiam fafto impetu irrumpentes , fregerunt portas, luftraverunt officinas, effuderant vina, diripuerunt veftes monachorum , abftulerum ornamenta facrarii, A in ipibs etiam monachos A famulos domus, violentas manus aufu temerario extenderunt. Porro quoniam illorum nequiriaecclefiaftici feveritate judicii nondum potuit coerceri , cohibitionem tur manus cxpeâat : A vigore tuo indiget emendari, quod fiib equitate cenfurr canonice manfit haftenus incorreftum. Magnificentiam itaque tuam rogamus, monemus,A exhortamur in Domino, atque in peccatorum tibi remiffionem injungimus, quatenus juftitiu telo fuccenfus , A afiliftione fupradifti monafterii ac noftris exhortationibus provocatus , in manu valida Vizeliacum accedas, A burgenfesabjurare communiam quam fixerunt, A ad fidelitatem atque fubjeûionem dilefti filii noftri Pontii Vizeliacenfis abbatis tanquam Domini redire compel-

rogata damna facias refarcire : atque in illos , qui hujus nequitis caput exiftunt, tantam ultionem exerceas, ut qui eis fucccflerint, confiderationc ultionis eorum, caput contra dominum fuum erigere, ac fimilem pemdiamin fanâuariumDomini committere non attentent. Datum Sutrii , xi1. Kal. Junii.

XXII. AD EUMDEM.

Canonicos duos. Aurelianenfes ipfi porgat.

Hadrians tpifçopeu ferons fervorum Dti , coriffieeto in Chrifto filio Ludovico illuftri Frtutormeo régi, fdlutnu & tpoftoUcteu hmdiLhoueiee.

VEntentes «d apoftolicam fedem , dileâi filit noftri L. & G Aurelianenfes canonici, ta* liter fe in ea caufa, pro qua venerant , habuerunt , ut nec in verbo te * vel dilcAum filium noftrum Philippum archidiaconum fratrem tuum videantur aliquatenus oflendifle . Unde magnificentiam tuam per apoftolica feripta monemus , quatinus ii nuncii ejufdem filii noftri, aut quilibet alius; auribus tuis finiftrum aliquid intimare voluerit, fuggeftionibus ipfius nullatenus acquiefcas : fed ficut vir diferetus & Capiens , iniquas delationes, A invidiofa diâaconfutes. DatumRomas apud S. Pctrum, vu. Idus Maji.

XXIII. AD EUMDEM.

Ne facr>m expeditionem cum Anglorum rege fufeipiat in Hifpaniam, inconfultis ad illius terra: principibus.

Hadrianus epifeopus ftrvus fervorum Dei , ctrifiiteeo in Chrifto filio Ludovico illuftri Fracortote regi, falutem & apoftolicœ bcntdiHsoueen.

SAtis laudabiliter A fruftuofe deChriftiano nomine propagando in terris , A aeterne beatitudinis prxmio tibi cumulando in ccelis , tua videtur magnificentia cogitare: dum ad dilatandos terminos populi Chriftiani , ad paganorum barbariem debellandam , A ad gentes apoftatrices , A que catholice fidei refugiunt nec reci{liunt veritatem , Chriftianorum jugo A ditioni iibdendas, fimul cum cariffimo filio noftro Henrico illuftri Anglorum rege in Hifpauiam properare difponis; A ftudes aflidue (ut opus hoc felicem exitum fortiatur) exercitum A que funt itineri neceflâria congregare . Atque ad id convenientius exequendum , marris tue facrofanAx Romane ecclefue confilium exigis A favorem . Quod quidem propofitum tantum magis gratum acceptumque tenemus,'A amplius ficutcommendandum eft commendamus : quanto de fincerio- E ri caritatis radice talem intentionem A votum tam laudabile proceffiffe credimus, ac de majori ardore fidei A religionis amore propofitum A defiderium tuum principium acceperunt.

Verum cum excellentia tua A coofilii maturitate fit provida, A luce fapientie illuftrata. in ordine ipfa» fafti videtur plurimum efle feftiaa. Unde A multos attonitos reddidit, A fufpenfos: cum omne bonum quod fiso tempore A competenti ordine exercetur , aeterno conditori placitum habeatur modis omnibus A acceptum Aliter autem non poreft gratum ejus exiflere voluntati. Quod utique ut magis evidenter appareat, A ut fit quod proponimus, paulo amplius manifeftum

feftum abquid exempta gratia duximus non uti* A liter fnppooeiidum I Corpus fiquidcm Chrifti conficere» fit in ara Dominic.', hoftiam immolare , bonum, immo & ialutifenxn effe, nemo qui rede Lapit ignorat. Ceteram fi tempore fub & Boris immolatum non fiterit conftitutb, *j am* illud refervatur ad panam quod expeftabatur ad gloriam & qui extra tempus immolat conflitutum, inde fib< damna:ionem dolebit infligi, unde, fi conftituto tempore immolaflet, meritum fibi gauderet & praemium augmentiri .

Accedit ad hoc quod alienam terram intrare, nec providum videtur efle , *ou* tutum . nifi a principibus, fica populo terne prius confiUumrequiratur. Tu vero , ficut accepimus , inconfulta ecclefia , & principibus terre illius, accedere illuc B fc feftinarc difponis.· cum hoc deberes nulla ratione tentare , nifi cognita per principes terre neceflitate , & ab eis prius rifles exinde requifitus . Unde quia nos honorem & incrementum tuum tota mentis intentione diligimus , fc nihil tale te aggredi nifi rationabili caufa exigente vellemus: iublimitati tue prefeniibus litteris fiiademus , ut prius neceffitarem terre per principes illius regni infpicias fc confideres , fc tam illius ecclefiz quam principum fic populi voluntatem diligenter inquiras, fic ab eis confilium ficut decet, accipias. Quo fafto, fi fic ncceffiraiem terre videris imminere , fic ecclefie confilium fuerit , ipfi etiam terre principes tue fublimitatis auxilium poftulaverint, fic confilium dederint : C juxta poftuiationem fc confultum eorum poteris poftea in fafto ipfo procedere , fic laudabile votum tuum Divino comitante przfidio adimplere. Aliter tamen timendum effet , ne iter tuum infruftuofum exifteret, fic ne ad defideratum non pofliet exitum pervenire , Ipfi vero principes fic populus terre in tanto apparatu tuo, fi fortenecellitas non incumberet , gravarentur , fic nos ipfi leva in hoc fafto pollemus multipliciter apparere.

Debet enim ferenitatis tuz cclfitudorecolere, fc ad memoriam revocare, qualiter alio tempore, cum tam Conradus bonememorie quondam rex Romanorum, quam tu ipfe, inconfulto populo terrz, Hierofolymitanum iter minus cauteD aggreflieftis, fperarum frudum fit optatum commodum non perceperitis : fic quantum ecclefiz Dei fic univerfo fere populo Chriftiano denimentum exinde provenerit & jaftura. Sanftz quoque Romans ecclcfiz , quia vobis fuper hoc confilium praeftiterat fic favorem , in iplo fafto fuit non modicum derogatum: fic omnes adverfusipfam ex multa indignatione clamabant , dicentes eam authricem tanti periculi extitiffe.

Cum igitur base omnia nobis folicite cogitantibus occurrerent formidanda, nos admonitionem fic exhortationem apoftolicam ad populum regni tui , fecundum quod venerabilis frater nofter *

Re ·o< _t ---- Ebroicenfis epifeopus nobis ex tua parte propotuit, duximus differendam . Attendentes quo- " niam quod differtur ad tempus, penitus non aufertur. Sed tunc tandem exhortatorias fic commonitorias litteras in peccatorum remiffionem *juxta* defiderium gloriz tuz authore domino tranfmittemus: cum de confilio fc poftulatione tam principum quam populi terrz illius , ficut fuperius dictum eft, volueris iter arripere, fc conceptum in animo votum neceflitatis tempore, cum forte, modo aliqua neceflitas non immineat , diferete ac laudabiliter difpoiueris adimplere.

Litteras autem , in quibus regnum tuum fub beati Pcui fic noftra protç&one fiifecpimus, his qui regnum rpium ufque ad reditum tuum przuanerent impugnare, iramficindignationem apoItalicam proponentes . fecundum petitionem regi· dignitatis ut ad przfens duximus concedendas. Nos enim, re etiam retkcme, fic a nobis nullatenus exigente, pro illius fervore dikâio nis , quam erga tuam fiibiimitatem habemus , qufcquid bonoru fic exaltationis tibi fic regno tuo exhibere potiemus , prompto animo curaremus efficere , fic operibus adimplere . Sane diferetio tua fic noftram diffiufionem , quam rationabiliter credimus nos fecifle , provida deliberàtione confideret : atque alia , per quz ad illud iter tam feftinanter afpiras , infpiciat fic attendat . Et illud tandem tibi confilium fuper negocio ipfo eligas , juod magis de judicio rationis cognoveris eligendum. De cetero, ea quz memoratus frater nofter epifeopus ex noftra parte regi· propofuerit dignitati, velut fi ab ore noftro procederent , abfque ulla hzfitatione lufcipias , fic ipfius verbis , tanquam fi contingeret nos ea proferre, fidem non dubites adhibere. Ipfenamque injunftam fibi legationem ita prudenter fuit fit folicite exequuttis , quod omne illud a nobis Audio fuz probitatis fic dfleretionis obtinuit, quicquid per folicitam fic providam vigilantiam deberet quilibet alius obtinere. Datum Laterani , xii. Kal. Martii.

XXIV. AD PARISIENSES CANONICOS.

Ejufdem argumenti atque decima tertia.

epifceptv fervas ferverwn Dei , dikHis filiif, «feraao, catiteri, & tauvtrfo capitato Parificrf, folate tf apoflollca* Imedi&ine*.*

ECclefiafticas peribnas , quas *ftcroisnâx* Romanz ecclefiz devotiores efle cognotcimus, fic ad ejus obfequium promptiores infpicimus , oportet *dos* fpeciali quadam, praerogativa diligere : fic honorem eis debitum exhitentes , ipfaa debemus ecclefiaflicis beneficiis , prout expedire cogoofeimus, ampliare . Dileftus fiquidcm filius nofter Hugo, cariflimi filii noftri Ludovici illuftris Francorum regis cancellarius, quanro nobis fit vinculo devotionis adftriftus, & pro commodo atque honore matris fuz facrofanftr Romanz ecclcfiz, ubicumque neceflitas exigit , quam fideliter fe opponat , fic de ipfius Audeat incremento traftare .' nos ipfi ad plenum novimus , fiC difcretioDcm veftram id credimus non latere. Inde utique eft , quod dos eum fincera in Domino caritate diligentes, ipfum quibus modis cum Deo podismus intendimus honorare: fic noftri propofiti eft, eidem in opportunitatibus fuis utiliter providere. De omni itaque veftri devotione plurimum confidentes, univerfitati veftrz przcipiendo per apoftolica feripta mandamus, fic mandando przcipimus:..quatmus przpofituram , que in Parifienfi ecclefia, fic domos , quz in clauftro ejufdem ecclefi· dehinc primum vacaverint, ei, omni coujentione fic appellatione fepofita, *conceditis,* fie concédas ipfum permittatis quiete fic abfque ulla moleftia poflidere . Datum Laterani, v. Idus Maji .

VutlIM. Tm-. III. tydhfil

XXV. AD LINGONENSEM, Educnfem, Niveroenfem, Auüfliodoreniêm, epifcopo·.

Ut Nivernenfem comitem admoneant, ne fit infeftus Vizeliaco: fie, nifi pareat, excommunicent.

fledridntu epifeopetr ferwu fervorxm Dti, oewra*bilikn fretfikxt Lingpne^fi y Edxe^fi, Nivent^fi, , epifcopij , felntem & epoflolicMie kenediUionem.*

TAntum jam malitia *Nivcracniit comitis ,* quod veftra fraternitas non ignorat , ad- B verfus fpecialem fedis apoftoljcc filiam Vizdiaccecclefiam excrevit, ut culpa nimia procul dubio efle videatur, fi malitia ejus maneat impunita Porter illa fiquidem mala, que jatnpridem ei & inftigando burgenfes ad perfecutionem ejus, fic diverfis aliis modis aufu temerario irrogavit : io Villa Vizeliaca nuper milites fuos fic homines inimicorum fuorum conftituit, fic dominium pro voluntate fua in eadem villa contra jus anteceflbnim fuorum ufuroat. Burgenfes etiam contra dileftum filium noftrum Pontium Vizeliacenfcm abbatem in fua confpiratione ac perjurio fovere prxfumit. Sane felicis memorix papa Eugenius anteceflor nofter, affliftionibus fic anguftiis illius ecdefie affèôionc paterna compatiens, fie in ma-C litiam antedifti comitis fervore debito inardefcens.· a corpore Chrifti, quod eft ecclefia, Divini eum verbi facile praecidit, fic in terra ipfius Divina interdixit celebrari officia. Quoniam; igitur idem comes ita datus eft in reprobum fenfum, ita oculos mentis ab intuitu eterne damnationis avertit , ut nec flagellatus etiam a fua potuerit malitia cohiberi : per pnefentia vobis feripta praecipiendo mandamus, quatenus eumdiftriftius moneatis , quatinus cuftodes fuos de villa Vizdiaca removeat ; mala que ecdefie irrogavit, emendet, chartam compofitionis contra privilegia predecefforum noftronim , fic ecclefix libertatem, elicitam , antedifto abbati reftituat y fic burgenfibus contra eum in fua confpiratione D nullum prebeat auxilium, vel favorem, fic jurejurando promittat fe communi* ipfi nullas vires ulterius pnrbiturum. Si vero infra xxx. dies poft commonitionem veftram, que prediftafunt, adimplere contempferit ' in perfonam ejus, excommunicationis , in terram vero , interdidi fententiam renovetis, fic ab omnibus praecipiatis firmiter obfcrvari.

Datum Sutrii xit. Kal. Junii.

XX,VI. AD EPISCOPOS GALLIÆ

Adverfus oppidos Vizeliaccnfcs.

Hedriemu epifeopit Gellut. E

QUanta nequitia Vizeliacenfes homines adverfus matrem fic dominam fuam Vizeliacenfem ecclefiam coafpiraverint, fic quam afpere eam fuerint fit in ejus bona graffiti : ad notitiam fraternitatis veftre devenit , fic nos nullatenus ignoramus. Sane felicis memorix papa Eugenius anteceflor nofter, fit illorum fupethia fic ecdefi* affliftiooe permotus , eofdem facrilegos ecdefiaftiex diftridioois fcntcntia innodavit. Ipfi autem alienati fit converri retrorfum, a fua malitia minime deftiterunt ! fcd tranfierunt in affeftum cordis, & graviora jugiter adverfiim matrem fuam committere prxfiunpfcrunt. Fafti ficut illi de quibus ait propheta; *Ptrceffifii mt,* & amdotarmr, *et- jt<v trivifti, & remtemt occipere èifciplitmm.* Ut enim in predmtiarum alia que ante hec ab eis gefla funt contra Vizeliacenfcm ecclefiam, taceamus; nuper faftp impetu luftraverunc officinas ecclefue, ruperunt veftcs, effuderunt vinum, diripuerunt omnia, & in ipfos etiam monachos violentas manus extendere pratfumpierunt . Porro nos in omnibus his dolemus de miferis illis hominibus, qui in perjurii, facrilegii, rapine , ac peccatorum multorum foveam inciderunt .' dolemus etiam quod nullum veftrum aflumere juftitie clypeum , & in ejus auxilium exurgere intuemur 1 ufque adeo ut lugere valeamus , fic dicere cum propheta · *Non ef! j*» confoletxr eem ex ornnikns fbm terit eject* Quoniam igitur nos , ad quorum tutelam atque pnefidium prefata ecdefia fpecialiter refpicit, affliftiones ipfius diffunulare nec poffumus, nec debemus: per prefentia vobis feripta precipicndo mandamus , quatinus omni tepiditate ceflante burgenfes ipfos fcftinetis diftriftius ammonere, ut antedifto abbati fic ejus fratribus ablata reftituant, irrogata damna referciant, de illatis injuriis competentem fatisfaâionem exhibeant , fic ad fidelitatem fic dominium ecdefie revertantur . Si vero fine dilatione aliqua poft commonitionem veftram que praediximus adimplere contempfcrint, omnes illos qui nequitiehtsjus authores exiftunt, fic quos prxfatus abbas vobis annunciaverit, fine appdlatiunis remedio excommunicetis: fic ad quemcumque locum perepifcopatus veftros aliquis burgenuum iplorum devenerit, donec prxfens fuerit, Divina ibi prohibeatis officia celebrari, fit fi aliquem eorum mo. ri contigerit , Chriftianorum carcat fcpultura . Ne autem corporalem quoque poenam effugiant , omnibus parochianis veftris diftriâius injungatis, ut in nundinis fuis eos nequaquam admittant , cc nullam cum eis focietatem, vel in mercibus, vel in aliis rebus habere pnefumant : fcd ficut excommunicato; eos evitent, fic ubicumque invenerint, capiant, fic amore juftitie bonis fuisnon dcmaui fpvliaiu. Ui iuvil taiiem cogamur ad fubje&onem fic fidelitatem domini fui redire . Novis fiquidem morbis nova convenit antidota preparari. Datum Sutrii, xn. Kal. Junii.

XXV(I. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM. 1^«..

Commendat ipfi Vizdiacenfis cçnobii turdam.

G.C. Vide fupra ejufdvm pontificis epifl. ai. ad «umdam regem dc eodem arfnmenro .

Hedrteiutt Zmfoico ngi.

Ratum fic acceptum habemus , fic magnificentiam tuam de piarum rerum exacutione plurimum commendamus : quoniam dilefto filio noftro Pontio Vizeliacenfi abbati, ficut ejus direfta nobis relatio patefecit, amore Dei, fienoftrarum reverentia litterarum, juxta regie dignitatis officium diligenter haâenus aftitifti, fit contra fuos fic monafterii fui oerfecutorts auxilium ei fic confilium ontbuifti. Unde quoniam bonorum intentio ad falutaria opera tanto amplius dirigitur, quanto frpius inde commonetur: celfitudinem tuam per apoftolica feripta rogamus, fic m peccatorum tibi remiffionem injungimus, quatinus pro Dei amore, fit pro B. Petri fic noftra

ftra reverentia pnedidum abbatem propenfius diligat *it* honores, & ut monafterium ipfum a diledi filii noftri Nivernenfis comitis, & aliorum omnium infeftatione defendas, ut fratres inibi commorantes, pro tua & regni rui faluteadDominum debeant jugiter intercedere, fit nos regie nobilitati tuae gratias exfolvere debeamus. Et quoniam burgenfes Vrzeliacenfes, occafiooe prxfertim lapidearum domorum quas munitas habent & elevatas, adverfus antedidum filium noftrum abbatem & Vizeliacenfem ecclçfiam ita fuperbiunt, ut nec manere pro perfecutione illorum idem filius softer poilu in monafterio magnificentiam tuam rogamus, quatenus cafdemdomos ita facias dirui, ut burgenfium fuperbia retundatur, & Vizeliacenfis ecclefia occafione hac non debeat fatigari.

XXVIII. AD ABBATEM ET FRATRES VIZELIACENSES.

Abbatem arguit quod tabulam .nummulariorum cuidam concertent: jubetque ut illam ad ecclefix fux proprietatem revocet.

Hadrianus** epifeopus **fervus fervorum Dei, dileifas filiis, abbati, Ô" univerfir fratribus Fiuiiacenj. jalutcm & apojiolicam benediilionem.

Quanto monafterium veftrum ad jus B. Petri fpecialius dinofeitur pertinere, tanto ad diligendum & ampliandum ftatum ipfius attentius nos convenit laborare. Pervenit autem ad nos, dilede in domino fili abbas, te tabulam nummulariorum, contra tenorem privilegiorum apoftolicx fedis, Simoni de Silviniaco in primordio tux prxlationis, cum nondum tibi eorumdem privilegiorum tenor Jnnotuiflct, reclamantibus fratribus tuis conceffifle. Ur.de quia nec bona veftri monafterii aliqua levitate diminui, nec privilegia prxdecefforum noftrorum patimur violari: per prxfentia feripta vobis mandamus, quatenus fi ita fe res habet de tabula, illam ad manus veftras, & proprietatem ecclefix velociter revocetis, & qux ad proprietatem monafterii pertinent, donare, vendere, vel quomodolibet alienare nullatenus prxfumatis. Alioquin graviter in sos noveritis vindicandum.

Datum Beneventi, xi. Kal. Decembris.

XXIX. AD PETRUM CLUNIAC. ABBATEM.

b« bbi «h Clu·.

Balmenfem abbatiam in dicecefi fiiiuntinenfi, Cluniaco fubiicit. neque abbatiam deinceps, led pi loratum dici jubet.

Hadrianus** epifeopus **fervus fervorum Dei, dileflo filio in Cbrijlo Petro Cluntacenfi abbati, ejufate Justeforibus** canonice **fub/lituendis, in perpetuum.

Gloriofa Cc admirabilis Divtnx providentia majefijtis, ad hoc diverfos gradus &ordines in ecclefia fua conftituit: ut dum inferiores fuperioribus debitam obedientiam & reverentiam exhiberent, una fieret ex diverfitate connexio, & ordinabiiiter gereretur officiorum admintftratione fingulorum. Sicut autem filii obedientir, in finu matris ecclefix, gloriofx confolatlonis uberibus confovendi iunt: ita rebelles ficelati qui per inobedientiam fuam, quafi peccatum ariolandi flt idololatnx fcelus incurrunt, feveritatis ecclefiafticx difciplims funt ardioribus coercendi. Balmenfe itaque mvnaftciium, quod per fratres ibidem congregatos, & odore bonx opinionis, & religionis decore fplcndefcere ac florere debuerat; quia veterem hominem cum fuia afttbus (equebantur in peccatis eorum, diabolo iuadentecontabuit. Unde tam in fpiritualibus, quam in temporalibus, miferabiliter fuerat imminutum. Cum autem placuit ei qui ab xterno eunda dilpoi.it, ut tantis malis finem imponeret. & locum ipfum ad obfequium fuum mifericordifer revoçarrt; facies eorumdem fratrum implere ignominia voluit, ut per hoc nomen fuum inquirerent, & ad viam reftitudinis inviti etiam remearent. Hac itaque juftitia prxeunte, dilefte in domino fili Petre abbas, Balmcnfe monafterium, cum omnibus qux in prxfenti jufte dt canonice poflidet, aut infuturum rationabilibus modis praêftante Domino poterit adipifei, prxdeceflorum noftrorum, venerabilis memorix Eugenii, & Anaftafii, Romanorum pontificum, veftigiis inhxrentes, tibi & fuccefloribus tuis, & per vosCluniacenfi ecclefix in perpetuum confirmamus. Ea videlicet ratione, ut ordo monafticus ibi fecundum inftitutionem Cluniacenfium fratrum futuris temporibus inviolabiliter confervetur: &. pro rebellione, contumacia, & oflênfa Balmenfis monafterii, quam abbas & fratres adverfus S. Romanam eeclefiam exercuerunt, quicumque regimen in eodem loco per vos pro tempore obtinuerit, nunquam abbatis, fed prioris nomen tantummodo fortiatur.

Enumerat deinde illius poffeffiones.

XXX. AD JOANNEM TOLETANUM ARCHIEPISCOPUM.

»«i*..a.H· ■·ı« T·I«»·

Dc primatu.

Hadrianus** epifeopus **fervus fervorum Dei, v'rerabili fratri** Joanni Foletano arcbiepifcopo, **fuccefortbus** canonice **fubfiituendis, sn perpetuum.

Quantx dignitatis ficglorix Toletana ecclefia fuit ex antiquo, & tam in Hifpanis, quam in Gallicis regionibus quam famofaextiterit quam illuftris, quot etiam per eam ecclefiafticis negotiis utilitates, & incrementa pervenerint. omnibus qui fynodalium decretorum inftirutafcrutantur fatis efle credimus manifeftum Sed ex quo, peccatis populi exigentibus, Toletana civitas, qux infignis quondam, & inter Hifpaniarumurz bes magni nominishabebatur, Sarracenorum violentia capta eft: ita ibi Chriftianx religionis libertas ad nihilum eft redada, quod per multa curricula temporum, nulla illic perhibeatur paftoralis officii dignitas viguiflè. Porte vero, ficut Divine voluit miferatio majertatis, rtudio illuftris & magnifici viri *regis Udcfonfi,* & labore Chriftiani populi, Sarracenis exploits, Chriftianorum juri prxfata eft civitas reftituta. Quia vero dignum erat & confentaneum modis omuibus rationi, ut poftquam eadem civitas in amiffam rcfpirabat libertatem, ipfa £ ecclefia in ftatum reduceretur priftinx dignitatis; prcdecef- for nofter divx memorix Urbanus papa, cujus temporibus a Sarracenorum manibus civitas eft erepta. ut ibi fedes effet pontificalis inftituic, & in prxdifta ecclefia, ficut antiquitus fuerat, prxfulem ordinavit. Nos ergo, qui ei licet indigni fucceflimus; jus ipfius ecclefix in uullo minorare, fed potius augmentare volentes, ejufdem urbis ftatum, quantum ad noftras eft facultates, in ecclefiafticx dignitatis gloria Habilite, adjuvante Domino, przoptamus. Confirmamus itaque tam ubi, quam tuis fucceíloribus in perpetuum,

'Hoc sa,t *i*,. ''''''

tuum, dc per vos ecdefias Toletanas, Complu- A tenfem parochiam cum fuis terminis, fic cetera quae hodie Toletana ecdefia jufte fic canonice pofljdet. Igitur tum pro digna Toletanae ecclefie reverentia, tum fit pro reverendiflimifiliinoftri prcftantiflimi regis Ildefcnfi poftulationibus, cujus nimirum virtute ac prudentia fufiragance ledes in libertatem priftinam redade funt te, venerabilis frater, juxtaprcdeceflbrumnoftrorum fande memori* Urbanii II. Pafchalis, Callifti, Eugenii, Romanorum pontificum, inftituta, in totis Hifpaniarum regnis primatem fore prefentis privilegii audoritate fancimus. Sicut ejufdem urbis antiquitus confiât extitiflê pontifices.

Pallio lane in Miflarum folummodo celebrationibus uti debebis, praecipue, qur fubfcriptse B funt feftivitatum temporibus.- tribus diebus videlicet in natale Domini, in Epiphania, Hypopanton *, Gena Domini, Sabbato fando, tribus diebus m Pafcha, in Afcenfione, Peotecofle, tribus folemnitatibus fande Maris, fandi quoque Michaelis fic S. Joannis Bapttftae, in omnibus natalitiis apoftolorum, fic eorum martyrum quorum reliquis in veftra ecdefia requiefcunt: S. quoque Martini, fic Ildefonfi confeflbrum, fic omnium commemoratione Sindorum; in confecrationibus ecelefiarum, epifeoporum fic clericorum: in annuo confecrationis tu* die,natali etiam S. Ifidori fic Leandri

Primatem te univerfi Hifpaniarum prefules refpicient, fic ad te, fi quid inter eos qurfttoncdi-C gnum exortum fuerit, referent: falva tamen Romans ecclefi* auditoritate. Toletanam ergo ecclefiam jure perpetuo tibi, tuifque, fi Divina gratia prsftiterit, fuccefforibus, canonico tenore hujus privilegii confirmamus, una cum omnibus ecclefiis fit diœcefibus quas proprio jure nofeitur antiquitus poflcdiflè; prscipieotes de iis,qu*Sarraccnonhn ad prsfens fubjacent ditioni, ut cum eas Domino placuerit poteftati populi reftiruere Chriftiani, ad debitam ecclefi* veftr* obedientiam referantur Illarum etiam civitatum dicecefes, qu* Sarracenis invadentibus mctropoliranos proprios perdiderunt, veftr* ditioni eo tenore fubjecimus: ut quoad fine propriis extiterint métropolitains, tibi, ut proprio, debeant fubja-D cere. Si vero metropolis quzlibet in ftatumfuerit priftinum reftituta, fuo quatque diuecefis metropolitano reftitu.nur Neque tamen ideo minus tua debet ftudere fraternitas, quatenus unicuique metropoli, fu* reftituatur gloria dignitatis.

H*c fic cetera omnia qu* ad antiquam Toletane fedis dignitatem atque nobilitatem probari poterunt pertinuiflê; authoritate fic certa fedis apoftolicz conceflione, nos tibi tuifque fuccefforibus perpetuo poflidenda concedimus atque firmamus. Te, venerabilis frater, aftedione intima exhortamur, quatenus dignum te tanti honore pontificii femper exhibeas, Chriftianis ac Sarracenis fine offenfione femper efle procurans, fic ad fidem infideles convertere, domino largi- E ente, verbis ftudeas fic exemplis: fic exterius pallii dignitate, primatus prxrogativa, parcellens in oculis omnium hominum, ut interius virtutum excellentia polleas coram fupern* oculis majeftatis. Si qua igitur in pofterum ecclefiaftica fecularifve perfona hanc noftr* conftiti.tionis paginam fciens, ficc.

Datum Beneventi per manus Rolandi fand* Romane ecclefi* presbyteri, cardinalis, fic cancellarii, xiv. Kal. Marr. ladid. iv. Incarn:Domini ann mcliv pontificatus vero domini Hadriani pape iv. anno n.

XXXI. AD EUMDEM. IM<I

De eodem argumento I

ZfddnaaM/ epifcopui fenAr fervorum Dei, venerohli frotri Joanni Toletano orcbtejufcofo, feintem ÎT epofloltcem bentdifiionoon.

GUm pro negotiis eommifle tibi ecclefi* imminentibus fraternitas tua noftro lèconfpedui prefentaflêt: a fede apoftolica, quas jufta petentium vota femper confuevit admittere,fupplicíter poftulavit, anteceflorum noftrorum felicis memoris Pafchalis, Callifti, Honorii, fic Eugenii, privilegium fibi & litteras innovari: in quibus, Hifpaniarum primatem * Toletane ecclefi* nofei indugeri. Nos autem, quia te fincera in Domino caritate diligimus, fleperfonam tuam, quia inconcufla eft columna ecclefi* & firmamentum, quibufeumque modis convenit, propofuimus honorare: poftulationem tuam duximus admittendam, & defiderium tuum efieftu fuo pafli non fuimus defraudari. Unde communicato fratrum noftrorumconfilio, apoftolicxfedis audoricate ftatuimus: ut veftr* propofit* petitionis indidum debeat privilegium ftmul cum litteris innovari: & ficut ecdefia tua ex antiquo habuit in tota Hifpaniarum regione primatum, fic tu, & ecclefia Toletana oui Domino audo-re preefle dignofeeris, eundem primatum debeas fuper omnibus in perpetuum obtinere. Adjicientes, ut privilegium quod frater uofter Pelagius Compoftdlanus archiepifcopus, a pratdeccflore nollro bon* memori* Anaftafio papa (videlicet quod jure primatus non debeat tibi efle lubjedus) dicitur impetraflê, nullas habeat vires in pofterum, nec aliquod tibi debeat prsjudicium irrogare: fed privilegium jamdi&i anteceflbris noftri fande recordationis Eugenii pap* tibi fuper conceflione primatus indultum, illi modis omnibus prejudicare decernimus: prxfertim cum illud Anaftafii, neque de communi, neque de fanioris partis fratrum confilio fuiflet elicitum. Decernimus itaque ut ipfe Compoftellanusarchiepifeopus, five reliqui Hifpaniarum pontifices, tibi tanquam primati fuo, fic fucceflbribus, obedientiam de cetero, & fubjedionem jure primatus impendant; & dignitas ipfatibi, tuifque fuccefforibus, femper firma permaneat, & perpetuis temporibus illibata. Statuimus ergo, ut nulli omnino hominum liceat hanc noftre conceflionis & confirmationis paginam aufu temerario infringere, vel ei aliquatenus contraire Si quis autem hoc attentare prsfumpferit: indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri & Pauli apoftolorum ejus, fe noverit incurfurum.

Datum Beneventi, v. Idus Februarii.

XXXII. AD EUMDEM.

Ut in crimina epifeopi Pampilonenfis inquirat

AD hoc apoftolorum principis in cathedra, licet non fiiffragantibus meriris, audore Domino refidemus: ut de fingularum ftatu ecclefiarum debeamus efle foliciti, & earum pallores, quoties a via veritatis *exorbitant, ad flatum* reditudinis nos conveniat revocare. Hac itaque confideratione indudi, fraternitati tuas per apoftolicam fententiam mandamus, quatinus Pampilonenfem epifeopum, de cujus vita indita * iiniftra noftris auribus referuntur, congruo lo- idu*

eo fit tempore ante tuam pnefentiam ftudeascon vocare : vel tu ipfe ad civitatem ejus , vel ad Joca vicina, feftinanter accedas : fic tam Pampi-Iqnenfibus canonicis, quam fupra................. latore prxfentium , & ipfo epifeopo in tua prefentia conftitutis , crimina fuper quibus ipfi canonici, & homicidium............ quo idem fupra fecundum tenorem litterarum prrdecefloris noftri felicis memoric pape Eugenii , quas eidem epifeopo deftinavic , eum ' impertierunt . Depolitiones quoque teftium, remoto appellationis cbrtaculo, diligenter audias & çognofeas: cognita vero, litteris tuis nobis ftudeas indicare, fic ipforum depofitiones teftium fub figillo tuo nobis tranfinittere- ut qualiter poftea fuper ipfo tibi fit procedendum , per nos plenius inftruaris. Quod fiB ad vocationem tuam venire, & judicioftarecontempfrrit eum tam a fpiritualium, quam temporalium adminiftratione fulpendas.

*Fou.,,-- *»··«>··< H·

Datum Beneventi, xn. Kal. Martii.

XXXIII. AD BRACARENSEM ARCHIEPISCOPUM.

Ut Toletano primati pareat

SI quanta fit obedientir virtus debita vigilantia cogitares, & quantum ipfa utilitatis afferat intenta curares folicitudine circumfpiccre venerabili fratri noftro Ildefonfo " Toletano archiepifcopo debitam reverentiam ita ftuderes debitam reverentiam ficCeur.dem obedientiam exhibere, quod tux devotionis fincerítas tam in confpcâu Domini, quam inoc.ulis hominum, commendabiliter appareret. Cetorum jn hoc * judicis, & humilitatis amififle fententiam, & a juftitia; tramite deviaffe: quod ei, nelcimus quo fupercilio, ncghgis ficdefpicis obedire . Ne igitur pnefumptionis aut contumacia: ulterius arguaris , fraternitati tuae per apoftolicam fententiam mandamus, quatenus predecef. fratri noftro Toletano archiepifcopo, cni in toto Hifpaniarum regno confirmavimus apoftolica auâoritate primatum, debitam reverentiam, tanquam primati tuo, fic omnimodam lubjedionem impendas. Alioquin fufpenfionisfententiam, quam diledus fili.is nofter Hyacinthus diacon. cardin.D apoftolicx fedis legatus in te nofeitur promulgate , ratam fic firmam habemus : fic eam robur perpetux firmitatis ftatuimus obtinere. Nos enim prscdeceflbrum noftrorum felicis memorise , Eugenii, fic Anaftafii, Romanorum pontificum, veftigiis inhxrentes, fecundum fententiam memorati filii Hyacinthi cardinalis, nifi ad prxfatum ^rchiepifcopum cum omni humilitate accefleris, fic ei dc cetero curaveris obedire, ab omni pontificali officio te jubemus efle fufpenfum, fic omnes fuffragancos tuos ab obcdicatia perfonx tux abfolvimus.

t*.

ter vtderia

Datum Beneventi xtv. Kal. Februarii.

XXXIV. AD PLACENTINOS

Confirmat eleftionem Hugonis in Placent, epifc. eorumque civitatem abfolvit ab interdiâo.

Hadriamu epifeopos fervas fervorum Pti, dile&ir filiis wuverfo clero & popaio Placentino, falatem tf apoftolicam beçcdi&ionem.

CUm ecclefia Placentina, oro ftatu fuo relevando, apud fedem apoAolicaiA diutius laboraflet, fic adverfus epifeopum fuum fuper qu bufdam depofuifiet in audientia noftra querelam; Anos eum de communi fratrum confilio dlftriffe ad rationem ponere, de objedis diligenter ipfum ac folicitc ftuduunus convenire. Ille autem luo labori parcere, & quieti atque tranquillitati volens intendere, in prxfcmia noftra Placentinas abrenuntiavit rcclefuc. Nos vero participato fratrum confilio diledis filiis noftris clericis flt laicis civitatis veftrae, qui pro eodem negotio a vobis fuerant deftinati , aliquam perionam honeftam, idoneam, litteratam, & quas in nullo effet a facris canonibus refpuenda , liberam concetfimus facultatem in epifeopum eligendi , qui juxta quod de fupernx providentia majeftatis alto & fecreto confilio cis fuit cclitus infpiratum, cariflimum filium noftrum, nobilem, diferetum, idoneum, & litteratum clericum, Hugonemfcilicet filium Hugutionis, filii Petri Leonis, unanimiter convenerunt : & eum in Placeminum epifeopum elegerunt. Quem, licet inviti, & multa precum inftantia fatigati, quia eum neceflarium, & utiliflimum S. R. E. volebamus circa nos retinere, vix eis tandem conceiTunus, & eleftionem ipfam aflèptientibus fratribus noftris auâorc domino confirmavimus . Porro ejufdem dilctli filii noftri Hugonis eleftt veftri, & nobilium parentum fuorum, quorum confilio & auxilio Rom. ecclefia potifiimum fuftentatur, fic ab hoftium impugnatione defenditur, precibusfic pofiulationibus inclinati: vobis quoque fic ecclelix veftrr deferre volentes , ipfam ecclefiam in ftatum in quo tempore bona: memoria Arduini Placentini epifeupi fuiffe dignofeitur, apoftolica auâoritate reduximus. Nihilominus etiam ad preces eorumdem filiorum noftrorum, a memoratis civibus veftris jurejurando recepto, quod rapinam , pro qua terra veftra fuerat interdiâo fubjeâa, Placentini cives nullatenus commiferunt, fic in raptores illos nullam vos jurildiftionem ipiritualcm, vel temporalem conftat habere: vos, fic civitatem veftram a debito interdidi sbfolvimus , fic omnia Divina officia vobis de cetero concedimus celebrare . Amodo igitur veftra intererit , prxdidum filium noftrum Hugonem eleâum veftrum, cui veftrarum cura commifla eft animarum, ita benigne fic honefte recipere, atque magnifice honorare, ita etiam debitant in omnibus reverentiam & fubtedionem impendere ; quod & nos de tanta mifericordia fola gratia vobjs exhibita non debeat prenitere, & ipfe devotionem veftram &. ftudium in hac parte veraciter valeat commendare.

Datum Rome apud S. Petrum, v. Idus Jan.

XXXV. AD EOSDEM.

De eodem argumento.

E

Hadriasuu epifcopus fervas ferwstm Pei , dileflis filiit mivtrfij prapqfitis, arcbiprestyeris, pManii, capellasûs, & aliis eccfafiarnm prolatis Placentini epifeopo tat, falatrm tf apoftolicam benediflionem.

TRibulationes fic anguflias Placenttnx ecclefic mifericordix oculis intuentes , ejus fumus calamitatibus miferti. Et ideo cariflimum filium Hugonem, virum utique prudentem , nobilem, atque induftrium, quem diledi filii noftri nuntii veftri in Placentinum epifeopum elegerunt, vobis concedimus : fit ipfum noftris, tanquam B. Petri manibus, in epifeopum Placentinx ecdefix ftuduimus confecrarc. Ad vos itaque eumdem fratrem noftrum cum plena gratia fedis apoftoftex tran-

tranfmittentes, uarverfitati vcftr» duximus atteo-A tius commendare, per apoftolica vobis feripta mandantes, quatenus, ad perfolvendum debita, Sjuibus commifia fibi ecclefia nunc temporis nocitur aggravari, ita ei manum veftri auxilii porrigatis, ut At ipfe devotionem veftram atque munificentiam fentiens, vos femper habere valeat cariores, fic nos de veftra devotione, quam erga eum habere videremus, poflimus merito congaudere. Ad h»c nihilominus vobis mandamus, quatenus jam diftum fratrem noftrum propenfius honorantes, ficut patri Ac animarum veftrarum epifcopo, debitam ipfi Audeatis obedientiam ac reverentiam exhibere: ut fic vos videamini quod veftrum eft in omni humilitate atque patientia adimplere, fit ipfe pro veftra poflit falute ac dc-B beat efle folicitus, Ac illam vobis provifionis curam impendere, quam fpiritualis pater de bonis filiis hanere temper in animo confuevir.

Datum Rom» apud S. Petrum, iv. Nonas Martii.

XXXVI. AD HENRICUM GRADENSEM PATRIARCHAM.

Primatum ei tribuit fuper Jadeninum archiepifcopatum

Hadrianui epifeopnt jervu/ fervorum Dei, venerabili fratri Henrico Graded patriarch, ejufaue fuccefforibu/ canonici fubfliiuendit, m perpetuum.* C

NE paflim fic indiferete fibi omnes ecclefi» omnia vindicarent, confuita fatis utilifquc fanftorum patrum deliberatio fanxit, ut ali» liis prerogativa dignitatis excellerent; ficcis tam judicandi audoritate, quam poteftate corrigendi pneeftent Super omnes autem ex fuperni difpofitione confilit facrofan&a eft Romana ecclefia conftituta, ad cujus examen univerfarum ecclefiarum negotia referrentur; fic cujus ftatuta, univerfa multitudo fidelium fequeretur. Hzc nimirum ex induito a prima fundatione ecclefi» in B. Petro apoftolorum principe privilegio, ftatum omnium ecdefiarbm provida confideratione difpofuit: fit quoties expedire cognovit, alias aliis ad ampliorem curam earum habendam fta- D tuit preeminere.

Inde eft quod nos honeftatem, ac prudentiam tuam, fic devotionis finceritatem, quam ergafacrofânûam Romanam ecdefiam femper habuiflê dtgnofceris, atterentes; fic ne commifla regimini fic difpofitioni tu» Gradcnfis ecclefia, qu»de benignitate apoftolicz fedis praerogativa gaudet honoris, ex brevitate patriarcharum inferius, fic abje&ius valeat apud fimpliciores haberi: ad amîliandam dignitatem ipfius, primatum ei fuper adertinum archiepifcopatum, fic epifeopatus ipfius apoftolica audoritate concedimus, fic tam te, quam fucceflores tuos, Jadertino archiepifcopo fic epifcopis ejus, qui pro tempore fuerint, dignitate primatus przfidere (latuimus, ficconfe-E crationis munus eidem Archiepifcopo impartiri, Romano quidem pontifici traditione pallii refervata. Ut igitur h«c noftra conftitutio firma in perpetuum, Ac inconcufla permaneat · eam fcripti noftii pagina communimus, fic audoritate apoftolica confirmamus. Decernimus, utnullilunquam hominum liceat hanc paginam noftrzçonftitutionisfic confirmationis infringere, vel cimodis quibuslibet contraire: falva in omnibus apoftolic» fedis audoritate. Si quis autem, ficc.

Datum Rome apud S. Petrum, vni. Kalcn. Martii, anno m.

XXXVII. AD L. JADERTÏNUM ARCHIEPISCOPUM.

Ut Gradcnfi patriarche tanquam primati parcar

Hoirianu/ epifropus fervor fervorum Dei, veneraHit fratri L. Jadertmo archiepifcopo, ejn/<jue fuffraganci/ epfcopis, faintcm G apofloheam benediiiionem.

QUoniam facrofanfta Romana ecclefia untverfarum ecclcfiarum caput & mater eft, vel remotione obfiftente terrarum, vel multiplicitate impediente negotiorum, quarumdam ccclefurum neceflitatibus, non tam facile poteft, ut oporret, aliquando confulere: *ideo* aliarum ecclefurum, qux ampliorem curam illis impenderent, fuper eas irrititutos, & difereros tum providos viros in partem luar confuevir iolicitudinis evocare. Hujus itaque *rei nos confideratione indufti*, tum quia dignitatem Graderfis ecclefi® dignum duximus ampliare; tum quia utile vobis & temporaliter, & fpiritualiter efle proipeximus, habere prope vos, a quo & in dubiis mrgiflerium, & in neceflitatibus folatium recipere valeatis. venerabilem fratrem nolirum Henricum Gradenfem patriarcham primatem veftrum duximus ftatuendum, fic Gradenfrs ecclefi» dignitatem primatus ecclefiis veftris declaravimus de cetero przfidere Ea propter per prrfentia vobis feripta mandamus, quatenus eumdem patriarcham amodo p. imitem veftrum humiliter habeatis, fic ficuti primati veftro exhibeatis ei obedientiam, & honorem. Ad magnum quidem profe&um veftrum, annuente Domino, pertinebit, fi doArinam ejus devoto ammo receperitis, fic quod falubriter ipfe praeceperit, profecuttone operis ftuducritis adimplere.

Datum Romae apud S. Petrum, oâavo Kal. Maji, pontificatus noftri anno t.

XXXVIII. AD HENRICUM GRADENSEM»^*. PATRIARCHAM.

Patriarchalem dignitatem confirmat, fic primatum fuper Jadertinum archiepifcopatum.

Hadrianur eptfeopur fcrvui fervorum Dei, venerabili fratri Henrico Gradeq/i patriarch, ejufyus fuccefforibu/ canonice fubflituendi/, in perpetuum*

APoftolic» officium dignitatis credite nobis, & difpenfationis debitum utiliter exequi comprobamur; cum collatam unicuique eccleii® dignitatem provida folicitudine cuftodimus; At fingulis ecclefiis jura fua illibata ftudemus & integra confervare: ficut etiam nulli, ultra quam mereatur, aliquid eft a fede apoftolica favore grati» concedendum. Quarto itaque majori es prerogative fuperne refpeftu gratie fublimatus, tanto lolenius tibi eft attendendum, ut in corrigendis fubditis, plus apud te poflit ratio, .quam poteftas: atque te boni dulcem, mali vero pium fendant correâorem; perfonas diligas, & fubjeftorum vitia perfequaris: ne fi 'agere aliter forte volueris, tranfeat in crudelitatem correâio, dt perdas quos defideras emendare: ficque vulnus debeas abfeindere, ut non poffis, quod fanum eft, ulcerare; ne, fi ferrum plufquam res exigit, imprimatur, noceat, cui prodeflie feftinas; fed alterum condiatur ex altero, quod & boni habeant amando, quod caveant; fic mali metuendo.

do, quod diligant. Eapropter, venerabilis in A Chrifto frater Henrice patriarcha, tuis portulationibus grato concurrentes artênfu, Gradenfem ecclefum, cui authore Deo przeflc dignofeeris, fub B. Petri & noftra protecbone fufeipimus, fic pnefentis feripti privilegio communimus. Igitur przdecertorum noftrorum tel. mem. Pelagii, Alexandri, & Urbani II. veftigiis inhaerentes, illius przcipuz conftitutionis tenorem ferventes, quam przdeceffor nofter Leo IX. papa fanftiflimus, & fynodali judicio, & privilegii pagina confirmavit, tibi tuifque fuccefloribus canonice iubftituendis patriarchalem concedimus dignitatem, & magifterium Gradenfis ccdefix genendi in iis tamen finibus confirmamus, qui per fupntdiftcs pra-decertbres noftros eidem nofcuntur eccleftxB conftituti. Ctucem quoque ante te terendam etiam concedimus, nifi cum Roma fueris, aat in pixfentia Romani pontifie s vel comitatu. Pallium etiam fraternitati lux, plenitudinem videlicet pontificalis officii, ex apoftolicz fedis liberaliiate largimur: quo intra ecclefiam tuam ad Miflarum folcmnia celebranda uti memineris eis diebus, quibus przdeceflores tuos non ambigimus ufos fuirte; videlicet in Nativitate Domini, Epiphania, tr.bus feftivitatibus fanftz Marix, Cœna Domini,. Sabbato fando, Refurrecbone Domini,'Afcenfione, & Pentecofte, in natahtio S. Joannis Bapfiflz, & omnium apoftolorum, in feftivitatibus, quoque S. Marci, S· protomaryris Stephani, S. Laurentii, S. Martini, in fo-C lemnitate omnium Sandorum, & princ'palibus ecclefiz tuz feftivitatibus: nec non in ccdcfiarum, epifeoporum, ceterorum clericorum confecrationibus, & anniverfario conJecrations tuz diœcifis. Przterea, ne commilTa. regimini & difpofnioni tuz przfata Gradenfis ecdefia, quz de benignitate apoftolicz fedis przrogativa gaudet honoris ex brevitate Patriarchatus inferior & abjedior valeat apud fimpliciores haberi, fic ad amrliandam dignitatem ipfius, primatum ei fuper tadertinum archiepifcopatum, & epifeopatus ipfius apoftolica authoritate concedimus: fic tam te, quam fucceflbres tuos, JaJertinos archicpifcopos, fic epifeopis ejus, qui pro tempore fuerint, dignitate, primatus prxfidem ftatuimus, Dfteiia$ & ronfeerationis munus eidem archieptfcopo impertiri.· Romano quidem pontifici traditione pallii teferv. a. Siatuunus etiam, ut quzeumque bona, qujfcumque polfciTiones, quz eadem Gradenfis ecdefia jufte & canonice poflidet. aut in futurum juflis modis Deo propitio poterit adipilei, firma tibi, tuifque fucceflbribus, & illibata permaneant. Porro ecclefias rehgiofis epifeopis Giadcnfis ecclefiz oblatas, per patriarchatum tuum conftitutas, tibi, tuifque fucceflbribus libere confirmamus: ita ut nulli epifeopo liceatabfque tuo aflenfu in eis confrcrationes celebrare, aut facerdotibus in eifdem Domino fervientibus, donec III locis ipflS fuerint, Divina Officia ptO-p Jubere. Decernimus ergo, ut nulli omnino hoirinum liceat fupradiclam ecclefiam temere perturbare, aut ejus pofleffiones auferre, vel ablatas retinere, minuere, feu quibuslibet vexationibus fatigare; led illibata omnia & integra conferventur eorum, pro quorum gubernatione & fuftcnratiorc concerta funt, ufibus omnimodis profutura: ialva in cmn'bus apoftolicz fedis auctoritate. Si qua igitur in futurum ecdefiaflica fxcularif.c perfona fice.

Ego Hadrianus catholici ecclefiz epifeopus.
Ego In-arus Tufculanus epifeopus.
Ego * Cimius PortuenGs & ian&e Rufinz c-pifeopus.
Ego Guido presbyter cardio. tit. S. Chryfogoni.
Ego Ubaldus presbyt. cardin. tit. S. Praxedis.
Ego Manfredus presbyt. card. tit. S. Sab.
Ego Julius presbyt. card. tit. S Marcelli.
Ego Ubaldos presbyt. card. tit. S. Crucis ia Hieruialem.
Ego Odavianus presbyter cardin. tic. fanftz Czciltz.
Ego Joannes presbyt. card. SS. Joan. & Pauli, tit. Pammacnii.
Ego Joannes presbyter card.tit. S. Silveftri & Martini.
Ego Oddo diaconus card. S. Georgit ad Velum aureum.
Ego Guido diacon. card. S. Marie in Aquiro,
Ego Hyacinthus diacon, card, fanftz Marix in Gofmcdin.

Datum Laterani per manum Rolandi S R..E cardinalis & cancellarii, Idibus Junii, Indifr. v Incarnat. Dominice anno ncI vII. pontificatus vero domini Hadriani papae IV. anno III.

XXXIX. AD EUMDEM.

Ut Conftantioopoli & in aliis urbibus impera CP. in quibus Veneti plures habent ecclefias, epifcopos ordinalc ac confecrarc portit

Hadrianus epifeopus fervat fervorum Det, venerabili fratri Henrico Gradesyfi patriarcha, faiutem tj apoftolicam henediilionem.

INtrr omnia cceli fidera, quae ad decorem mundi, & ufus hominum, in principio faptentia Divina formavit, Solem voluit claritate luminis przeminere: cujus ortus & diem terri infunderet, & noftis tenebras propulfaret Conveniens namque fuerat, quod eo prxftantior ceterisfideribus haberetur: quo fpecialiter in ipfo formationis exordio, ut fmgulariter przertet diei, de fuperni munere conditoris accepit. Sic nimirum redemptor nofter, cum ecclefias veluti micantes In diverfa mundi climata latius propagaffet, facrofanftam Romanam ecclefiam, cujus B. Petrus apoftolorum piinceps extitit gubernator, tanquam fplendidum Solem, omnibus fupereiTe, fit lingulas ei ecclefias, utpote membra, fuo capiti ftatuit fubjacere. Quod ex illis verbis maniteflius declaratur, quibus eundem Petrum eft Dominus allocutus: *Si diligis me, pafce ovet meas.* Et alibi: *Tu es Petrus, & fuptr hanc petram adificaho ecclefiam meam.* Petra vero fupra quam legitur efle fundata, nullas fciflurat recipit, nullas patitur feftiones. Hoc idem rurfus demonftratur, cum dicitur: *Quodcum^ue ligaverit fuper terram, erit ligatum & m cadis; Cf quodcumque folveris fuper terram, erit folutum O in cexiit.* Ipfi quoque & proprie firmitas, fic fidei alienz confirmatio data eft, quando a magiftro audire meruit: *pro te rogavi, Petre, ut non deficiat fides tua, & tu aliquando converfus, confirma fratres tuos.* Iftis itaque & aliis rationibus fanda & apoftolica ecdefia, quz ccelcfti privilegio inter alias obtinet principatum, tantam ab ipfo capite domino Jcfu Chrifto przrogativam accepit: ut audoritatem habeat lingularem univerfis per orbem terrarum ecdefiis providendi, & difereta in eis confideratione flatuere, quz cognofcit flatuenda. Nobis igitur, qui licet mfufficientibus meritis vices apoftolorum principis

in (ancto ecclefia fufcepimus exequendas, provi-dendum immhnet attentius, flt agendum: ut fecundum unrufcujofque dignitatem, flt ftatum ecclefic honor ei debitus impendatur, flt cum falute populi fratribus noftris provida foiicitudine deferatur. Hac fiquidam confideratione, venerabilis in Chrifto frater Henrice patriarcha, inclinati, juft» poftnlationibus tuis gratum impertimur aflênfum : flt tam devotioni tuz, quam honori flt utilitati Gradenfis ecclefic, cui Deoauftore przefle dignofreris, deferre nolentes, tibi, & fucceflbribus tuis, auftoritate apoftolica duximus concedendum, ut in Conftantinopolitana urbe, flt in aliis civitatibus, in Conflantinopolitano dumtaxat imperio conftitutis, in quibus Veneti plures habent ecclefias, ubi videlicet eo-rum multitudo confuevit aflidue convenire, liceat vobis epifeopum ordinare, & abfque alicujus contradiftione munus ei confecrauonis impendere. Ut igitur hcc noftra conceflio perpetuis temporibus inviolabiliter obfervetur, eam auftoritatis noftrz przfidip roboramus, flt prrfcntis feripti patrocinio communimus. Statuentes, ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam noftrc cooceflionis fit confirmationis inlringere. Si quis igitur, flcc.

Ego Hadrianus catholice ecclefic epifcopus

Ego Imarus Tufculanus epifcopus.

Ego Cintius Portuenfis, fle fanft« Rufiore epifcopus.

Ego Guido presb. card. tit. S. Chryfogoni.

Ego Ubaldus presb. card. tit. S. Praxedis.

Ego Manfredus presb. card. S. Sabitue.

Ego Julius presb. card. tit. S. Marcelli.

Ego Ubaldus presb. card. tit. S. Crucis in Hicrufalem.

Ego Oftavianus presb. card. .it. S. Czciliz.

Ego Joannes presb. card. SS. Joan. & Pauli tit. Pammachii.

Ego Joannes presbyt. card. tit. SS- Sylveftri & Martini.

Ego Oddo diacon, card. S. Georgii ad Velum aureum.

Ego Guido diac. card. S. Maria: in Aquiro

Ego Hyacinthus diac. card, fanftz Marie in Coimedin.

Datum Laterani per manum Rolandi S.R.E. cardinalis -cancellarii, Idibus Junii, Indift. v. Incarnat. Dom. anno mclvii. pontificatus vero domini Hadriani papae 1V. anno III.

XL. AD VENETOS.

Gradenfem patriarcham przdiâis omatum privilegiis, ad eos remittit, flt commendat.

Hadrianus epifcopus fervus fervorum Dei, venerabilibus fratribus epifeopis, <T dileftss filiis, majeftati Ducis, univerfo populo Venetiorum Salutem tJ apoftolicam benedifiionem.

VEnerabilem fratrem noftrum Gradenfem patriarcham, ficut eum quem vera in Domino afteftione diligimus, & fincerz caritatis brachiis ampleftimur; fle honorem ei debitum impendentes, ipfum in poftulationibus fuis, tum pro fuz honeftate ac probitate penons, & pro commiflb fibi dignitatis officio, tum pro eo, quod vos, flt civitatem veftram ficut nobilem flt tamofam diligimus, etiam intendimus honorare, quibus modis fecundum Deum potuimus, curavimus exaudire. Quem ad vos, tanquam adfpeciales & devotos filios, cum apoftoltcz fedis benediftione, & noftra: gratiae plenitudine principaliter remittentes, univerfitati veftrz ipfum attentius commendamus, per apoftolica vobisferipta mandantes, quatenus eum honorifice recipiatis, honefte tradetis, & *ei tanquam* fpirittult principi, flt animarum veftrarum reftori, debitam in omnibus obedientiam flt reverentiam impendatis Ad ture diferetioni veftrz pnefentium ugtuficationc volumus innotefeat, quod frater nofter Iadrenfis epifcopus in noftra & fratrum noftrorum przfentia, memorato veftro patriarchae, ejufque fucceflbribus, obedientiam tanquam primati fuo fpontanea voluntate promifit, & nos promiflioοem ipfam in publicum fecimus redigi inftrumentum. Vos autem, ficut viri ftrenui & famofi/ad dilatandos terminos Gradenfis ecclefiz matris veftrc modis omnibus elaboretis; atque ad ejus jugumentum efficaciter ftudeatis. Nos enim temporis opportunitate accepta, eandem ecclefiam, quibus modis cum Deo poterimus, curabimus honorare: atque exaltationi flt utilitati ipfius attentius providere.

Datum Laterani, Idibus Junii annom.

XLI. AD BERENGARIUM ARCHIEPISC. ST CLJFRUM NARBONENSEM.

De non invadendis mortuorum cfifcoporum bonis.

Hadfiiarius epifcopus fervus fervorum Det, vmerabtli fratri Berengario archiepifeopo, & dile&isfiliis arcbidiaconibus, & univerfa ciero Harbanes\fi, falutem & apoftolicam benedsftiomm.

QUoniam apoftolica: fedis curam, Deo,prout ipfi placuit, difponente fufcepimus : quieti flt paci univerfarum ecclefiarum folicita nos convenit attentione profpicere, flt que pro earum tranquillitate afta viderimus, auftoritate apoftolica confirmare : ita ur quae femel ad honorem Dei, decorem domus ejus, fle falutem fidelium fuerint conftituta, nulla diuturnitate temporis in oblivionem negleftumque deveniant, nullaque machinaiione pravorum a fua valeant flabilitate moveri. Dilefta vero in Chrifto filia noftra nobilis mulier Ermengardis Narbonz domina, pravam quandam confuetudinem, quz contra Deum fle ccdefiam veftram antiquitus inoleverat, Divinz legis amore, ac tuz, frater arehiepifeope, dileftionis intuitu, abolere defiderans, adremiffionem peccatorum fuorum inftituit; ut te, vel tuorum fucceflorum quolibet obeunte, nullus princeps, nullus caftellanus, nulla omnino fzcularis perfona, epifcopalia bona invadere, diminuere, aut perntrbare przfumat; fed omtlia futuro aniiftiti inconcufla & integra conferverur. E/us itaque nos pium comprobantes aficftum, rennneiationem ejus ratam habentes: eam auctoritate apoftolica confirmamus, dc firmam, fle illibatam perpetuis temporibus decernimus permanere. Archiepifeopo itaque, quicumque pro tempore fuerit, decedente nec terne princeps, nec caftellanus aliquis, five miles, nec fzcularisfaliqua laicaque perfona, fub obtentu alicujus contueti»dinis, Narbonenfis ecclefiz bona diripere, vel direpta audeat retinere.. Si quis autem attentare przfitmpferit, flt infra XL. dies prziumptionem fuam fatisfaftione congrua non correxerit : indignationem omnipotentis Dei dc beatorum Petri fle Pauli apoftolorum ejus incurrat j dc tanquam

quam facrilegus, fidelium communione privatum A ft vinculo fe noverit excommunicationis adftrtftum λ & a nemine, fine licentia Romani pontificis aut legati ex ejus latere deftinati, poffit abfolvi.

Data Laterani, v. Idus Decembris.

s, Ubu; Apf.TaaJt.

XLII. ADLEONATEM ABBATEM Ca SAURIENSEM.

Privilegium Cafaurienfe.

Hadrianm epifeopnr, ferum fervorum Dei, dile&i/ filiit, Ltenati abbati mrnafierii S. Clementis de infide Pifcaria, ytM Cafa-aarta vacatar, tjaf que fratribus tam prnfentibns <ptam fatnrit rr-B galarem vitam proftjfu , m perpetitam.

EFfeftum jufta poftulantibus indulgere, dt vigor xquitatis, & ordoexigit rationis; prxfertim quando petentium voluntatem pietas adjuvat, & veritas non relinquit. Quocirca, dilefti in Domino filii, veftris juftis poftulationibus clementer annuimus & pnefatum monafterium, ubi corpus B. Clementis papx & martyris requiefeit, & in quo Divino mancipati eftis obloquio, ad exemplar prxdeceflbris noftri felicis memorix Leonis papx, fub beati Petri, dc noftra proteftione fufeipimus, & pnefentis feripti privilegio communimus. Statuentes &c.

Interdicimus infuper, ut nullus epifeopus ibi C fynodum celebrer ; chrifma , oleum fanftum , xonfecraiiones altarium , feu bafilicarum, ordinationes monachorum, feu clericorum, qui ad facros ordines fuerint promovendi, a quocumque malueritis , fufeipiatis epifcopo · Obeunte vero re nunc ejufdem loci'abbate, vel tuorum quolibet fuccceflbrum, nullus ibi qualibet furreptionis aflutia, feu violentia praeponatur , nifi quem fratres communi confenfu , vel fratrum pars confilii fanioris, fecundum Deum, & beati Benedifti regulam, providerint, eligendum , &c.

Ego Hadrianus catholica ecclefix epifeopus fubfcripfi.

Ego Gregorius Sabincnfis epifeopus.

Ego Hubaidus Hoftienfis epifeopus.

Ego Julius Prxneftinus epilcopus.

Ego Galtcrius Albanenfis epifeopus.

Ego Bernardus Portuenfu, & fanftx Rufinx epifeopus

Ego Hubaidus presbyter cardinalis tit. fande Crucis in Jerutalem.

Ego Octavianus presbyter cardinalis tit. fanftx Cxcilix

Ego Joannes presbyter cardinalis tituli fanftorum Joannis & Petri, tituli Pamachii

Ego Joannes presbyter cardinalis tituli fatjftorum Silveftri & Martiui.

Ego Ildebrandus presbyter cardinalis bafilicx duodecim apoftolorum.

Ego Guido presbyter cardinalis tituli Callifti E

Ego Joannes presbyter cardinalis tituli fanftx Anaftaiix

Ego Bonadies presbyter cardinalis tituli fan. ftt Chryfogoni

Ego Guillclmus presbyter cardinalis tituli S. Petri ad vincula

Ego Oddo diaconus cardinalis fanfti Georgii ad velum aureum I

Ego Jacintus diaconus cardinalis S. Marix in Cofmedin.

Ego Ardicio diaconus cardinalis fanfti Theodori.

Ego Qnthius diaconus cardinalis fanfti Hadriani.

Ego Petras diaconus cardinalis fanfti Euftachii juxta templum Agrippe.

Datum Laterani per manum Rotandi S. R.E. presbyteri cardinalis & cancellarii, n. Idus Martii, Indiftioae VI. Incarnationis Domintcx anno MCLvni. pontificatus vero domini Hadriani pap· IV. anno ▾.

XLII. AD TARRACONENSEM BT NaRAONKMSAM ARCH!EPISCOPOS.

e« a ·<»<·«. H.f.

Sub proreftione [edit Apoftolicx fufeipit Raymundum Comitem Barcinoneniem , dicionefque ejus.

Hadrtamt/ Efifcepnt jrrxnti frrvcntm Dei venera-Hlibm fratrihu Tarraeænfi Arcbiepifcopo & Narfonerf Artbiepifcepe apqftelien fedii JLegato eentmqiu faffragenuii , faltdem & ApeftoUcttet benediBionem.

DUeftum filium Raymundum illuftrem Barcinonenfem Comitem a multis retro tempo* ribus devotum plurimum ac fidelem facrofanftx Rotnanx Ecclefix extitiffe, atque ad ejus obfequium iollicitum femper exhibuiflê fe ac paratum, nos ipfi multis rerum experimentis agnovimus, & ad diferetionis veftrx notitiam credimus abfque dubio perveniflè. Unde & nos in propofito & voluntate habemus eum tanquam devoiiiTimum & fpecialem filium noftrum finccra caritate diligere & ipfum ab iniquorum impugnationibus propenfius defenfantes tn omni fuajuftitia follicire intendimus confovere . Venerabiles autem fratres noftri Pampilonenfis & Cxfarauguftanus Epifeopi nobis ex parte fua proponere iluduerunt quod treuga & pax inter eum fic Lupum Valentix Regem difeiffâ fit & penitus violata. Sane cum ipfe Comes, ficut inftanter affecit , ad edomandas barbaras gentes & efferas nationes, rabiem videlicet Sarraccnorum,quorum peftis eft pemictofiifima Chriftianis, modis omnibus auftore Domino reprimere intendat & viDriliter impugnare, quidam tamen Chriftianx profeffionis, qui eidem Comiti adverfantur, tum inimicitia , tum etiam pecunix cupiditate fedufti , fimul cum Sarracenis , ficut accepimus, eum intendunt offendere, atque inclitum ejus animum a tam laudabili propofiro retardare . Quod utique tanto magis nobis grave eft ac moleftum quanto & perfonam ejus finceriori affeftione diligimus, & faftum tam impium atque a religione Chriftianx fidei alienum perniciolum adimplentes dc pofteris prodire cognofcimus in exemplum. Ut igitur qui hoc attentare pnefumpferit, remfacrilegam & prophanam fe doleat incepiffe, fraternitati veftrx per apoftolica feripta prxeipiendo mandamus quatenus omnes Chriftianos qui prxfatum Comitem, cujus perfonam & totam terram fub B. Petri ac noftra proieftione fufcepimus, ut ab iniquorum incurfibus pro noftri officii debito defendamus, a fuo propofiro pnefumpferint impedire, & vel cum Sarracenis, vel etiam fine eis, ipfum vel terram ejus, dum in hoc propofiro fuerit, tentaverint moleftart, auftoritate noftra non differatis cenfura ecdefiaftica *coercere ft* omnes terras eorum ufque ad condignam fatisfaftionem interdicii fententix fupponatis.

Data Sutrii ix. Kal. Julii

XLIV.

^D THEOBALpUM^PARISIENSEM EPISCOPUM an.a..

Confirmat ordinationem fa&am de ecclefia S. Geoovefie.

Hadnanus epifeopus fervus fervorum Dei, venerati- li fratri Tbeobaldo Parificnfi Epifeopo falu- tem tf apoftolicam bencdiflsonem.

QUod Ecclefias beat* Genovefc pnedè&flbr nofter felicis memori* Papa Eugenius per regulares Canonicos ordinari prreepit , ficut ex litteris ejus agnovimus , non ad hoc fecit , neque id intellexit , ut tu vel fucceffores tui aliquid de jure tuo , quod in eifiiem Ecdefiis habuiffe dinofeeris, deberes amittere, aut juftitiam Ecclefix tu* auferri crederet vel minui , fed ut ipfx Ecclefi* potius ab honeftis & religiofis viris quam a lafcivis dt .enormiter converfantibus fervirentur. Nos igitur quod ipfe fuper hoc ftatuit auftoritate fedis apoftolicc confirmantes , omnia jura dc rationabiles confuetudines quas in prxdiftis Ecdefiis prxdeceflores tui haftenus habuiiTe nofcuntur , tibi tuifque fiiccefibribus fine ulla diminutione volumus confervari. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noftrx confirmationis infringere vel ei aufu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare prxfumpferit, indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri dc Pauli Apoftolorum ejus fe noverit incuriurum. Datum Ronueapud fandum Petrum xvii. Kalendas Januarii.

im»,

XLV. AD BERENGARIUM ARCHIEPISC. Narbon. Artaldum Epife. Helen, dec.

Adverfus Gaulredum Comitem Rufcinooeniem.

Hadrianus epifeopus fervus fervorum Dei, venerahiuiiti fratribus Heren^ario Narhouenfi Archiepifcopo Ù apoftolica fedis Legato, tf Artalio He- Epifeopo, IIX univerfis Baronibus per Helenenfem epifeopatxm conflitutis, faiuttm & apoftolicam iànediitioncm,

QUx a pnedeceflbribus noftris rationabiliter funt ftatuta , nullius temeritate volumus perturbari, fed inconvulfa ea mandamus dc illcla ab omnibus obiervari. Prxdeceflbr aptem nofter felicis mémorisé Papa Eugenius Comitem Ganfredum & eam quam tenet adulteram excommunicationis vinculo innodavit , pro eo videlicet quod legitima uxore dimiiTa, non eft veritus adulteram fibi matrimonio copulare . Et quia, ut nobis dicitur, pertinaciter adhuc in fua iniquitate perdurat › eandem fententiam ratam habentes, mandamus eam ab omnibus inviolabiliter obfervari, ftatuentes ut eidem Comiti nunquam fit liberum , legitima etiam uxore defun&ta, eam fibi matrimonio copulare quam non eft dubium manifefto adulterio polluiITe . Filios autem ex adultera in adulterio procreavit, qui fpurii a jure cenlentur, decernimus perpetuo paterna haereditate carere; nec eis liceat ullo tempore aliquid haereditatis ipfius Comitis.jure fuceedionts petere vel habere . Si vero ab eis hoc fuerit aliquando attentatum , excommunicationis vinculo fe noverint inn^xiandos.

C?» EPISTOLA HADRIANI PAPÆ

«d Monachos Pontidrn. Ut folvant dectmas loci cu/ufiUm.

Hadrianus epifeopus fervus fervorum Dei Dikflis A. Priori C univtrfes Monachis de Pontidcn. falutem tf apoftolicam benediSiomm.

IUTObis in eminenti fpecula difponente domino conftitutis, fi cunâarum jura Ecclcfiarum integra non debent dc illibata fervari , locum Beati Petri Apoftolorum Principis inutiliter obtinere, dc juxta commiff* nobis difpcnfationis officium negligenter agere videremur . Sic enim Ecclefia Dei, nobis eam divina providente grata gubernantibus, refte fuo curfu dirigitur, dum nos errata qiueque vigili provifione corrigere dc unicuique ftudemus jus proprium confervere . Diledus autem filius nofter Pontanolenfis Ecclefi* Canonicus adverfus nos cum quxftione depolita , fua nobis relatione monftravit vos quafdam decimationes ad ipforum jus pertinentes eit violenter auferre dc ipfos fuper eifdem decimationibus aufu temerario infeftare : qui fi Beati Benedidi regulam , juxta quam dicitis, dc monafticum habitum quem geftatis , attenta -folicitudine penfarctis, ad proximorum bona diripienda non pnefumeretis manus extendere vel qux alterius juris funt vobis ita illicite ufurpare. Ne igitur vos de cetero , aut avaritie malum , aut vitium , quod abiit, rapacitatis accufet, per Apoftolica feripta vobis pnecipiendo mandamus quatenus nullam antiquam eorum poffeffionem vel decimationem, dc eam pnefertimqux in eo loco qui Arden, nuncupatur exiftit auferre feu perturbare ulterius pnefumatis , & fi quid eis prxter folitum hoc anno de ipfis decimis negavitis , quæcumque etiam ipforum poffeffionesper violentiam detinetis, fecundum quod antiquitus prxfata Ecclefia nolcitur pofledifle , eifdem Canonicis in integrum reftitucre ornnioccafione ceflante nullatenus differatis . Nos fiquidem religiofis viris non alias decimas nifi eas , qux de novalibus provenire nofcuntur duximus indnlgendas . Si vero hujus noftri mandati aufi fueritis exiftere contemptores , dc ad fedis Apoftolicx audientiam querimonia pervenerit iterata timendum vobis erit ne fentirc pofttnodum debeatis feveritatis Ecclefiaftiae ultionem.

INN·) CHRISTI A**r>v CHRISTI

e? CONCILIUM AD MORETUM

Pro Piteliaceiffilms Monacbit adverfus comitem Niverntnfern.

„ ÇUb exitum Eugenii, vel forte (uccdforu E„ O pontificatu jam coepto concilium celebre „ ad Moretum convenit, ipfo prxfente ac judicante cum fuisepifeopisFrancorum rege. Hu„ jus hiftoria paucis exponenda eft . Guillel„ mus Nivemenfis comes damna plurima inVi„ zeliacenfes monachos intulerat , inter qux il„ iud maximum, quod clandcftinis artibus Viri xelia-

ANNO CHRISTI

βP „ eeliacenfis oppidi incolas incitaverit, ut fumptis armis a monachis, quorum dominio fubdebantur, rebellarent. Pontius ejus monafterii abbas reos illos popofcit ante Joannem Paparonem cardinalem S. R. E. qui per eos dies ex Anglicana & Hibernica legatione redux ner Gallia* tranfibat. Huic fe commendaffê Vizeliacenfium monachorum caufam fcribit Eugenius in epiftola XXV. ad Guillelmum Nivernenfem comitem, & XXXVII. ad Ludovicum Franc» regem apud Labbeum ta XII. pag. 1599· Venet. edit. Joannes una cum Iordane cardinali A. S. per Gallia* legato Oumaci agentes caufa diligenter difcufla in Vezehacenfes perduelles anathematis fententiam tulerunt. Nec tamen fic repreffi homines illi B multo fcrociu» in abbatem & monachos invedi funt, Nivernenfi comite occulte illis favente. Monachi omni alio auxilio deftituti ad Regem confugerunt, ut ejus favore protefti, ac lato anathemate Vizeliacenfes tenerent adftridos. Tunc adnitente Rege indiftum eft concilium, in quo de lato anathemate an valeret primo quidem eft aftum; dein audite Vizeliacenfium caufationes, quas Nivernenfis come* urgebat, auditx tandem & Monachorum in eundem comitem querelx; Vizeliacenfes obftri&i anathemate judicatifunt, tumjuffus Nivernenfis ut in cuftodia illos haberet, ad nutum Regis tradendos. Ita feditio ceflavit, fic pax lacefliti* Monachis rediit. Conci- C lit hujus afta acephala (quod codex mutilatus fit) exhibet author hiftorix Vizeliacenfi* in fpicilegio Dacheriano t. II pag. 531. edit, in fol. Res tota duplici ftflione, tempore fic loco diftinfti*, perada eft; quorum prior ubi convenerit ignoratur; altera ad Morerum urbem non procul a Lutetia ad Lupam fluvium coivit. De tempore nihil certi conftat, quanquam non diu ante annum 11;$· n*m "i* fit aliis nonnullis narratis Author ejus hiftorix coxvus fubdit: ***Divina bsmanationis anno quinquies undecimo vitiis quinquagtfisno quinto*** apaftolici ***Nicolai, qui nuncupatus eft Adriannr an-*** « J. êTc. ***data eft requies Kszeliacen/i ecclefia*** „ ***&c.*** I* eft annus xxyy. Ex quo inferas, ali-D „ quandiu ante eum annum concilium illud, „ convenifle. His prxmiflis afta acephala pro- „ menda funt.

....Monafterio meo cum tn tregua fit pace reverentix tux jura dilponerem ecclefix, accidit fufcipere me litem cum quodam fervo ecclefia: pro caufa pofleflionis ipfius ecclefix, quam duelli certamine adjudicavi fore determinandam. Protinus itaque ut tempus certaminis advenit, verfi in feditionem homines ifti, qui przfiofunt, me cum fratribus & pueris meis oppetierunt, fugatifque nobis & improvifis & infperatis, clauftra monafterii violaverunt, ornamentadilfipaverunt, utenfilia diverfi generis diripuerunt, fegetes ruperunt, vina fuderunt, rapinam bonorum E omnium fecerunt, fanftuaria conculcantes contaminaverunt, caedem in monachos, & famulos noftros exercuerunt, & me ad mortem petierunt, quem utique fi invenirent, in mille frufta conciderent; deinde ineruditos nos ad pratliandum obfederunt, domos fregerunt, molendina everterunt, & quidquid noftrorum prx manibus habuere, totum occupaverunt, & in contumeliam regix majeftatis fatiati funt pcenis noftris. Tandem naftus opoortunitatem, iterum apoftolico 'tibente, ut in prxfentiarum eft cernere, ad te Angulare prxfidium meum confugi: proinde

A adftans «qualitatis tuxjudicio, fanguinem meum & meorum, mortemque meam de manu iftorum requiro, & detrimenta domus mex ab ipfi* repeto, faivo per omnia veftro jure, atque apoftolico, cujus injuriam prorium remittere nec pofliun nec debeo. His di&s conticuit.

Surgens autem tyrannus, comes fcilicet Nivernenfis, caufam perfidorum profequutu*, ait: Cum conftet Vizeliaci oppidum multorum millium promifcui vulgus efle refertum, nec fint homines unius moris vel quantitatis, utpote ex multis hinc inde partibus ex majori numero adventitiis, ac diverfa ftudia ferentes, & Audio potius quam legi morem gerentes, non eft jure imputandum elèâis indigenis, & in omni lege & honeftate probatis, quidquid erroneum vulgus per excellum deliquifle comprobatur. Alioquin jus juftitienon eft juftitia, fi pari crimine juftus tc impius obligantur. Ceterum cum ubique numerofior, ac proinde fortior quodammodo fit plebs quam fenatus, quid requiritur a pauciflimis fle honeftis ac folis rei familiariscuramgerentibus, quo principis auftorita* plebejos nequit comprimere motus? Quapropter fi regio placet moderamini, denominentur ab abbate auftores federis, ut innoxiis abfolutis, juftitie cenfura in reos decernatur. Ad hcc tyranno refponfum eft Quoniam naturali & legitimo jure proprium eft civibus cuftodire & defendere atque immunem fervare ab omni periculo dominum ac principem fuum, mortem necne fpontaneam pro falute illius non abhorrere, jam non noxii, fed proditores & defertore* domini fui dicendi funt, & adjudicandi, qui eo in neceflitatis articulo conftituto, tam iolatio quam auxilio fuo eum defraudaverunt. Atque ideo a capite ipforum exigendum eft, quidquid nequiter ipfi* inftigantibus, juvantibus, & opem ferentibus, plebeja manus commifit. Tunc omnes pariter qui cum abbate ab Vizeliaco non exierunt, vel fratribus in monafterio obfefli* non fe adjunxerunt, vd auxilium non tulerunt, adjudicati funt rei proditionis, infidelitati*, facrilegii, perjurii, atque homicidii

Qt»o fafto, prolatum eft primum capitulum de fententia regis, ut abbas teftificando probaret detrimenta fua vel ecclefix, & quidquid legitime probatum fuiflet, condemnati crimine capitali totum reftituerunt. Cui capitulo hxc abbas objecit Cum palam conftet homines iftos ob immanitatem pertinacix fux a tribus apoftolicis excommunicator & anathematizatos eue, perperam mihi videtur dominium fervis, fidem perfidis, facramentum perjuris, teftificationem profanis, legem facere facrilegis. Refpondit ei Lingonenfis. (Is quippe femper & ubique Vizeliacenfi caufx adverfabatur, & cum Humberto de Zalahi archidiacono Nivernenfi mediante comite caufam proditorum Burgenfium in advocatione fua fufeeperat). Etiamfi, inquit, tantummodofententia fit promulgata, non habemus homines pro lege excommunicatorum, donec ab ecclefia generaliter denominentur, vocentur, publicentur: quod de ifti* Lftum minime fcimus. Ad quos abbas: Prxfto funt, ait dominus Senonenfis, dc dominus Panfienfis, necne dominus Trecenfis, qui juftii apoftolic! pontificis facrilegos proditores denominantes publicaverunt. Atteflantibus epifeopis hxc ita fe habere, perfuafum eft abbati facere probationem, quam nil fuo juri contrariam fore conftaret. Sed quia plane non aderant officiales ac miniftri ecclefix, per quos probatio facienda erat, dilata eft in fubfequcnti fabbato, quo pariter

riter tam pnrfcatat quam abfentaa convenirent A mes Nivernenfis, qui de fidelitate regis pesfens aped Moretum.

ANNO CHKISTt

Erat autan dies, qui cognominatur martis, id eft tertia feria. Et ut qui fuerant requifiti convenerunt, egreffi funtomnes cum regefic optimatibus fuis in nemore confite fupra Moretum. Ubi cum abbas referret fummam probationis fus dixit eam efle centenorum fexagenorum millium (olidorum, pneter detrimenta nemorum & aquarum, & pneter injuriam proditionis, & praeter fanguinem occifontm, & prrter (acrilegium inviis & violais facrofandc ecdefis. Quo audito confcii facinoris confternati animo, protinus in fugam verfi funt, nec iubftmucrunt neri pro*bationem : & nelciente rege ad complices fi coofodales fcelerum fuorum repedarunt profugi. Abbas vero juftu regis fecit probationem fuam prefente comite, & auxiliariis illius pnetitulatis. Ut autem cognovit rex perfidos abefle, & injuflos temere regiam curiam fubterfugiflê : Feliciter, ait, abbas comprobavit juftitiam fuam, proditores vero comprobaverunt perfidiamfuam: quamobrem quia exciderunt a juftitia, proferaturfententia eorum reatui congrua. loquutufque eft Remenfis*. Unum, inquit, capitulum didavimus, adhuc alia prolaturi, fi expedantes vel judicio fe dignos inveniri paterentur. Nunc autem quoniam exfortes rationis exciderunt ab omni jure juftitia, diftante regis judicio diffinimus, ut codeft, profanos illos proditores vi comôrehendat, & puniendos regi ubi jufliis fuerit adducat. €H,,κ· Res porro eorum tam mobiles quam immobiles ex integro pro reftitutione illati damni abbati tradat. Et interrogatus comes utrum diâatam ex ore regis fententiam fufctperet, fufeipio, ait. At Lingonenfis nitebatur refellere judicium.Cui RemenfisSi, inquit, injuftum tibi videtur elucubratum judicium, apud Romanam audientiam te appello, ut ibi coram fummo pontifice, & univerfali judice, fi quid habes, objeâes. Nequa-S|uam, ait Lingonenfis, appellationem iftam fucipio, nec judicium regis redarguo ; fed quod C aequitati ipfius vifum fuerit, ut dignum eft, annuo. Iterum ergo rex interrogavit comitem, utrum prolatum judicium fufeiperet de tradendis condemnatis ; qui refpondit : Si jubet dominus meus rex, fufeipio: fed peto ut Olis concedantur induciae, quas ex fiducia regis pietatis dedi eis. Refpoodens rex ait. Plane jubeo, & audoritate regia, pro fidelitate, qua mihi juratuses, Îrscipio, ut quod praefinitum eft, perficias nec de ententia quidquam omittas. De induciis autem tua intererit ; nam a me nec tibi nec illis aliqua; conceduntur, quin fequenti Dominica perficiatur quod definitum eft.

Biduo igitur habito Concilio ibidem, folutum eft collegium.

«•CONCILIUM AD BURGULIUM

De negotiis Provincia Twnmnjis circa anxam j t54. cele ^atnm.

PH »1 Z^»Irca annum 1154. celebratum fuiflfc oportet C concilium iftud ab Engelbaudo Turonenfi archiepifcopo : cui concilio una cum ceteris interfuit Hugo, qui hoc circiter anno eleâus fuit Dolenfis epifeopus. Porro cc ncilii hujus plufquam fimplici vice fit mentio a teftibus in judicium produdis jnO caufa Turonenfis ecclefia contra Dolenfes, cujus caufis ada varia vulgavit Martene Anecdot. torn. 3. Unus ergo, teftis affirmat: *poft Hxgonit em[ecratieaem [xbfanente Axgxfto vel Septembri vriiffe [edente Domine Txroninfi cnm epifcopit [mi xpxd Bxrgnlixm èr traltanti de negotiit Provincia fix ,, fxperveniffit prxdiflxm Hngonem* f Dolenfem ⟩—*—dixiffe dnrino Tumuufi : Bge* mncmmi *feci, tandem veni* «d *veftrxm*, èX «d afedfe*r/««r, *Jient & exteri epifcopi veftri*. Alter vero teftis fic afieruit : *F/di exm Bxrgulii [edentem cnm xliit fxffrxganeir & dicentem orchieptfcopo : Nihil mihi eft omrofnm quod vae vel eckfia veftra mihi prxeepent.* Tertius tandem adjecit, *andivifie fe ah ore pradiUi Hngonit, quod ibat Bxrgnlmm vocatxt x domina Txrone^fi &.* Nec plura de hoc concilio fcimus. Hcc vero omnia tunc gefta funt, cum Hugo ifte Dolenfis Roma primo rediit, ideft anno 1154. Nam Adrianus 1V. bulla fua d<ta V. non. martii anni 1153. inter eadem Dolenfia aftea legenda, fubjedioncm Dolenfis Turonenfi innovavit, dein vero litteris datis (poft eam bullam opinor) *idibxt JFehrxJ-^rii* in eadem ada infertis adeoque fequenti anno 1134. Hugonem eledum, non vero adhuc confectarum Dalenfem confirmat. Qua accepta confirmatione Hugo venit Dolum ; dein adutum Turonum archiepifcopo fuo confecrandus tum *Jiegnfto* vel *Septembris* menfe, ut teftis oculatus affirmavit apud Burgulium concilio interfuit.

«NO ANNO

.... << CONST ANTI NOPOLITANUM CONCHI UM"™

h quo allnm tft de tit, pti lxtranes interficerent, Anxo iijy. *circiter fnb Confiantino Cblixreno Patriarcha habitam.*

ib pi(. ««. g'." T~T*'Π< nJ» *ifMfvr ri' àyxnvnt vχ^ιάρχη i-* JCi x«re Kwrcerr/rv τ» Χλ/βρîώ;, *exoo-*

F «λθβ'νη» *rtmùr rpsmttrü* v râ *eyntrvrp ri* Θιΐ *μρραλρ iχχλïισiα,^ irryntrxpSpMn* «vτvχπχ ι»--

• Xnnn»;· *tXoïçfipfxtf fei* w xXwrtpeo η» *a^tn ββ91* -.j .. _> Φοπυσ·« «uΐTÙc· X' £>]Twdnvv ri xotin riv> *pctfàit* · *λoyo* e-ujuojtx^s ri o'^riAa-

E 'T'Empore fanâiffimi illius patriarcha^ domini acceffifent ad fandtRimam Dei magnam ecclefiam, Cc fe armatos tn latrones incidifie dicerent in clau^ura fiutôi Bafilii, & eos interfecifle, & vellent *icin f* quid jgendum : fynodaliter difputatum omnes qui latrones interficiunt, debeant indiftinde puniri : & dixerunt nonnulli, illum qui

ÊSP qui potuit Irtrenb InGdias effugere & hoc non fecit, fed eum dedita opera interfecit, non puniri fcCTIQdurn ««onera, fed tamquam inhomicidaxn gravi ïμ eum animadverti. Quii enim fcit (inquit) an qui in eum impetum faciebat latro, fi vixiflet, Dei providentia a latrocinio ceffafet, & Deo adhafiflet ? Utebantur autem & antiqua fuperiui fita lege, que dicit: Si non poffet tuto effugere , crimini non datur . Sin autem latro violentam manum adverfus eum , S"' ipfum interfecit, intentavit, fiet quod canone—cernit. Atqui lex quoque fuperius diffa , fic habet: Si autem qui occidit, nec latronem prolequutus eft, nec, dum latro eum perfequeretur , fe defendit, & ipfum occidit , fed propter communem utilitatem incitatus, hoc molitus eft, & ipfum interfecit : nec legitime , nec ecclefiaftice punietur. Is enim, inquiunt, pnemiis quoque dignus eft , ut qui multorum animas a morte liberaverit , dc locum , qui latronis infidiis , tanqnam quibufdam fpinis & tribulis fufibeabatur , manufecerit. Hoc quoque confirmabant ex lege, que fita eft in Ir tit. III. libri , dc decernit , eum non efle infamem, qui pro oftentanda virtute cum beftiis pugnaverit , & pro oppugnanda bellua abfque canum venatione mercedem acceperit, cum ea bellua provinciam magnopere Isderet. Synodo autem vifum eft, ut quod ad leges ecclefiz attinet, & quife defendentes,dcqui propter publicam utilitatem, deprecatione interponta, latrones interfecerunt puniantur, quemadmodum puniuntur, qui in bello occiderunt : Is autem , qui latronem interfecit, quando poterat fuumlatrocinium effugere, amplius puniatur. Tamen fe. eundum jura legitima .fuperius dida, divifionon repudiabitur. Er hzc ..quidem de laicis . Clerici enim, quomodocumque occidentes, deponuntur, nulla habita differentia hoftium, vel latronum » v cl aliquorum aliorum .

CNiWTi ,,44.

Am, àSucrixw *«*t k d φτηύτπκ iwrtpi&ett · , 4rav rnic, wc d SvvàfJ^cç rte - rlu) irt0aAliù η Xef ı ... ya ... aJX' Λ μιλιηκ osJw tfcvtixrn' *χ» «<τβ η» sower ιτιτ<μ»θ'»<πτΐΝ, «W ύ φονα'ί iri χλιον τιμΜρχθχιτιrat. rtc ><ip (<me*/v) dSn , ten • μη x<r* βύτi /vm»v Xjjnfc , hfvif &td> ιχιζήσα e'rir» τι« λ/ΓΛβi, qjM t/S Kue/Φ <*o<πχ·>λ>Φ» ; ι^ρέπ» Si ngi xaAatJ 1» x«rturpw9irr&* «w5r> νόμ» , Xi^orrt · vairny d μύ JStmtic fuydi α<Γφαλ*κ , wx ι>χβλi7· Bnw· d Si c Ayr« μ«>λο» ^pcirun χ«ρχ φφ· vAÇw x«TB τϊ φ·v«iβ·«vτ#* tuim, <^uri<rtnt -, τι · wt»4» Stttfmu. efaà μΐώ tuù a Ireλχφθκ' »«μ>·Z· d Si o φβHïiβ·» Sn ıi'βξ· τη λ/tdtk, in δMM0μ»0* ùf ixdn ώπημύνα* η, sau ιφόν&βτ riiw · «λ^α St* W χvv* βvμ» φί'ρον ιχ xepetxXrkwç ιμτλιτηβ-ι , ιζ ιφόν&πν twny, in ημίμ& in ixxXwtactxde τιμvρη- Snarnu. · tmst 9* y*p (φηη) >$ ιτά^λαη iΠce icivt ii xoXXwv ψυχώ ix ffardra poo·»* μ$υ®*» *» *ζημipv*αί w τιιβ», w drd »xàv- C 9*tcxJ Ç'rCiXerç, «Fi 1ΰ Aprs criSpate , αυμηι· γΐμOTHΓ χβηηάαζα Si tin >£ ami τv ιόμ* riχαμήν dc w et. τ/τλον rin. fltCMt, <? Stept· ζομ$H , μ1 άπμ»·3«(vù χβρiv imSd^tta Λ· Spîac &ïρημ*χηα·*ιη, x} w XaCôra μιδύ iri t/S χατατvλιμτiσαι θιφ/ον ιζvθσ xurn^nt, βλβiτην τiώιχαρχι'αv· fact Si rji ουvβ'ij» àwc , Saw χβπi rat τόμιΰ τη ÏMiληvîκ , vie άμυη· μί'ηι rdc Aureae, x} τ»i Stà n xwvw συμφί'ρο» ix ταραχλιίβηκ fwwavnmte λρΓβi , ι'xrr/μα- <θα» xaS«*s ι»iημ«vη« t) w ώ χβλι'μρ φονιόθσβσπ · η» Si φOMοτανη fada ·»βηι» τΐώ «W τχτv ληTHβ» nSùvam Stawydvy iri χλi·v iνπιμβδαι, xani pfynt τη yipgaîtxaia ή αν·»· ripa ptàdaa SraiptoK *x Λιτiμτιη · x} ττιρτβ μ5β Ttpt Aaixay* ci γάρ χλχριχο? iτai iΛτοττ Φ«ηυ«τπ< tutàaipiïmtt, μαύιμιά ιιαφορά irne TchyJtHyS λρτΰτ, » iripw rtvdi.

"JJ' -- chr ist l ··»«

0®8><2S ®©@©e® o© ®o

IUI ■c.',d4. Ag.Hr» COMil. Hup. <o. f' "*.

CONCILIUM VALLI S-O L E T A N U M

aiH·

Generale , feu Nationale , Przfide Hyacintho S R.. E. Cardinale , dc Apoft. Sedis Legato , fub Alphonfo VII. Æra 119}. anno Chrifti iljy.

Die 25. Januarii anni nyy.Sanftia Regina,E Alphonfi VII. Imperatoris foror , privilegium quoddam conceffit tnonafterio S. Petri Exlonza prope Legionem nrbem: in quo ait per illos dies Hyacinthum Cardinalem, dc Apoftolicz fedis Legatum Concilhrrn Generale celebrafiê Vallis-oieti , cujus nufquam mentio extat . *Hac de Smdovalii' fiti privilegium ipfum legit* , fim» *eidi in vita Alpbçitf VU. 1.* 208.

CON-

æ . g)<g §><a ae&e&e & Q & es «e·

CONCILIUM SUESSIONENSE

De pace firmanda, anno Domini MCLV. iv. Id. Jun. coram Ludovico VII. Franc, rego, & Remenfis ac Senon. provincia, cpifcôpis.

B« ·■»·»■ bt. fuu.

Habetur authentica hujus concilii notitie exirtffi» in litteris Ludovici regis, in bcc verbo.

EGo Ludovicus Dei gratia Francorum rex. Ad reprimendum favorem malignantium, dc compefcendum violentas praedonum manus, poftulationibus cleri, & aftenfu baronie, toti regno pacem conftituimus. Ea caufls anno incarnati verbi MCLV. jv. Idus Junii Sueffionenfi: concilium celebre adunavimus. Et aflueruut archiepifcopi, Remenfis, Senooenfis, & eorum fuffraganci. Item barones, comes Flandrenfis, Trecafinus, & Nivernenfis, dc quamplures alii, & dux Burgundiae. Ex quorum beneplacito ordinavimus a veniente Paicha ad decem annos, ut omnes ecdefic regni, & earum univerfie poflef-fioncs, & omnes agricole, armenta fimiliter & greges, & affecuritatis caminis, omnes ubique mercatores, & homines quicumque fint, quamdiu parati fuerint ad juftitiam ftan. ante eos, per quos juftitiam facere debuerint, omnes om-Anino pacem habeant & plenam fecuritatem. In pleno concilio & coram omnibus in verbo regio diximus, quod pacem hanc irrefragabilitcr teneremus; & fi qui eflent violatores ordinate pacis, de eis .·'d poffe noftrum juftitiamfaceremus. In pacem iftam juraverunt dux Burgundic, comes Flandric, comes Henricus, comes Nivernenfis, & comes Sueffioncnfis, & reliqua baronia que aderat. Et clerus fimiliter, archiepifeopi, & epifeopi, & abbates, ante reliquias, & in vi-gfu totius concilii, hanc ex parte fua pacem to-° tis viribus fe tenere promiferunt Et ut juftitia fieret de violentiis, ad poffe fuum fe adjuturos promiferunt quidem, fit m ftabilitate facrati oris edixerunt. Ut res latius audiretur, & a memoria non decideret, rei geftc ordinem, & pacis tenorem, monumentis litterarum tradi, & figilli noftri authoritate pnecepimus communiri.

æe Diorcj'' EP o d i cz

ANNO CM'I'T' li All.tl· u v. a.<n» s„M4› s· pHiSia p.

CONCILIUM CONSTANTINOPOLITANUM

ANNO CHsisrt

a d v i x $ u j Sotericum Antiochia Syria

Eledum Epifeopum, & quofilam alios afferentes divinum facrificium foli Patri & Spiritui fan&o, non etiam Verbo offerri.

NArrat Nicetas Chooiates Hift. de Manuele Comneno Joannis filio lib. 7. & in Thefauri parte nondum edita, & Joannes Cinnamus, fub hoc Emmanuele motam effe queftionem de eo, *Tu es, qui effers, & oblatus, & acceptas*, de Chrifto diâo. Et eraditis inter fe diffentientibus, cura hi affererent, foli Patri, & Spiritui facrificium oblatum fuifle, & non ipfi Verbo offerenti; namque fi id quifpiam affirmaflet, prorfus in Chrifto duasperfonasintroduceret, deunus Dei Filius in duo icinderetur, ut demensconftituebat Ncftorius. Alii ipfi quoque Filio oblationem facUm fuifle contendebant, tanquam qui in divina Triade infeparabiltter uniretur. Qui eruditionis fama tum praepollebant, primam fententiam mordicus tenebant, erantque Soterichus Panteugenus Antiochie apud Orontem Hypofephius, Eufthatius Dyrrachenus, Michael Protecdicus Theflalonicenfu, & Bafilaces Nicephoros Pauli Epiftolarum interpres · fecundam reliqui Epifeopi. Cum multa utrinque ad ftabiliendum proprium dogma, cx confirmantibus, & refutanti- E bus afferrentur, difeeptatio longo tempore protrafta eft. Tandem ut difputationi finis imponeretur, fynodus congregatur in Thomaite · prefidebant Lucas Patriarcha Conftantinopolitanus, Joannes Hierofolymitanus, Métropolite & Epifeopi, Joannes Qxnnenus prime Juftiniane, & univerfie Bulgarie, Joannes Cypri, Stephaniis Cefarve Cappadoc e, Petrus Heraclee, Stephanus Ancyre, Joannes Gzyci, Tbeophylaâus Nicomedia: , Leo Nicee, Conftantinus Chalcedonis, Joannes Side, Bafilius Theffalomcz, Conftantinus Neocefatee, Gregorius Claudianopolis, Bafilius Laodicce, Theodoras Corinthi, Georgius Athenarum, Joannes Amaftiidis, Leo Mocefli, Conftantinus Patrarum, Georgius Laride, Bafilius Nicopolis, Bafilius Naupaâi, Theodorus Philippopolis, Leo Adrianopolis, Georgius Apamee, Conftantinus Corcyre, Michael Methymne, Nicolaus Attaliz, JoannesParonaxie,Theodorus Mefembrie, Theodorus Bizye, Conflantinus Arcadiopolis, Nicetas Parii, Joannes Selybriz, Gregorius Carabyzir, Michael Lemni, Acacius Heraclis, Georgius Patarorum, Dfonyfius Hircanir, Conftantinus Dalyffenorum. Leo Argi, Joannes Demetriadis, Bafilius Arte, Attendri, fit Syoâoram. Aderantque preterea Senatorius ordo, AcCleriConftantinopolitani nrcftaotiores. Qurftione propofita Metropolita Rufliz, & alii in hunc modum locuti funt, ùt habetur expreffum in decreto Synodali dato x6. Januarii anni 6664. ab orbe condito, qui eft Chrifti II id. India. IV.

Pradi&us fnn&iffimnt Métropolite Ruffia boc rurfus m audientiam omnium proferebat, femetipfum tj ita jentire & firmiter tenere de vivifico facrifiris, nvjaa a principio, cum a Salvatore Cbrifiope-raltum eft, neque rurfus eu eo tempore ad bxne diem foli abfque principio Unigeniti Patri illud oblatum effe, σ offerri, fed & ipfi l^erbo Incarnato. Quinimo neque fpiritum Sanctum Deo addeente boc honors deftitxi, dS uno verbo ad eam, qua m Triade mfidet, tj una agnofeitur, divinitatem perfonarum conxaturalem & coatemam mrfteriorum oblationem foliam effe, fieri, qua quotidie a perfi-

—1· CHKUTi *ciente Triade perficitur. Hoc ipfum fine tdla 'iittone /""i™ » & b* pffqtt^"· certiffme a facris didictffe feripturis , Ô* fimtii una cum hoc dogmate vitam obire paratum effe . Et Ruffut quidem Metropoiita bete aperte , & fint ullo velamine palam faffus eft. Cum vero negotium requireret, ut etiam communis aliorum Prafulum fententia innotefeeret , fanliifftmut Archiepifcopus Metropolis Epbqfi primus ftatim, cum non pojfct conceptum m fi urium divinum continere , weanimiter fe tenere cum Ruffenfi intonuit , confidenter contendent , fe in eadem ipfo dogmatis confenfione commori velle . ^Æque eadem reliquus Prufulum ordo probare faffus eft, cum concordes in boc comperiffet Ij ejufdem fententia, tum quidquid ex fenatorie ordine coailum fuerat , tum quidquid aliud confideret,* dT *prxfens erat.*

Enumeratis deinde qui afienferant , Michael Theflalonicenfis interrogatur , quid de ea quaeflione fentiret. Refpondet Licet dubie ante de lea inquireret, modo non contraire, fed fequi aiorum decreta. Dyrracenus nihilominus refpondit , de rebus magnis non poffe fe ex *facili* decerneie; propterea ut alias fifcpe, ita ficnuncrogobat Patres, ut feripto fibi traderentur, de quibus dubitabatur; quzque Patres ipfi probarent , ut diligenter illis examinatis collatifque cum antiquorum Patrum fententiis , fi confona reperiffet , le ipfum a dubiis liberaret ; fi vero aliter res fe haberet , rogaffet iterum , fic addifeendo proficerer : neque enim verebatur de hoc , cum & Gregorius, cui e Theologia cognomen erat , fcripfertt: *Polo per Warn peter effe,* 07 *difcipxlut.* Cum poftmodum varia teftimonia c Patribus ad confirmandum fynodi decreta perle&t effent, affurgens , & ftans in medio , verum eft , infit , me ad fimilia dijudicanda tempus expoftulafic , fed nunc auditis prolatis teftimoniis , nullum de cetero examen requiro, & aiîênfum prtebeo, recipioque quidquid ab hac facra fynodo determinatum ed ; ideoque aperto one deprxdico , & confiteor credere , vere non foli Patri , fed etiam Filio Je fanâidîme Triadi vivificum fanguinem & corpus Chrifti Salvatoris , & primum in in Dominica palfione oblatum futile , & ex eo tempore quae fiunt quotidie myftica facrificia inter miffarum folemnia Deitati tribus hypoftafibus lubfiftenti ab iis, qui celebrant offerri . His auditis fynodus omnes in fallo ifto dogmate contumaces anathemate feriit, refipifeentes , & decretis fuis affentientes, modo pratferipto a canonibus & Patrum traditionibus in communionem admifit . Secunda deinde feffione celebrata duodecimo menfis Maji , eadem repetita funt , & Nicephorus Bafilaces fponte ad fynodum accedens , poft longum iermonem fic caulas expofitas , ob quas fimtli le dogmati addixerat , veniam petiit, decretis fynodicis aflênfus. Tantum Soterichus pertinax errori adhefit, & neque minis , neque illecebris Imperatoris adduci potuit ad fanum dogma recipiendum . Sed tandem argumentis deviftus ceffit, dc fententiam fuam feripto quoque expreffam. condemnavit. AN|*o

Cmcws *fum fncrofaxEla finodo, ftcrificium quod tume affertur, & cum ablatum ab unigenito & Verbo incarnato ,* μπκ *quoque offerri , tamquam qmd unum idemque fit. Et non ita fentienti anathema , ctfi quid ad illud convellendum feriptum reperitur , anathemati fubjicio : fubfcriptio. Sotericbub Panteu-*

His itaque cum affenfiffet Soterichus, dubitatum eft a Patribus, an ille cum effet Hypopfephius Antiochenus, poft reconciliationem promovendus effet ad thronum Antiochenum, & multis diffidentibus ad aliam diem judicium protradum eft. Et decimo tertio die ejufdem menfis Maji, feria fecunda, Imperator fiquidem cum tempus urgeret , nece&tatelque poftularent, qec non nofter Romanam ditionem invaderent, ad parandas copias alio avocatus , rem diutius differri noluit : ideoque miflis nunciis per fynodum, ab Imperatore etiam expeftatus, arceffitur, ut de fe fententiam ferendam audiar . Refponditque neque eo die, neque fiibfequente poffe ad fynodum progredi , quod in ... incidiflet aftiduam & latis moleftam; jacebat enim in leâulo, ignorarique, an in pofterum ingravefeeret . Hifque addebat ; etiamfi abfuero, quod ipfis perplacitum eft, exequatur. Cumque illi iterum atque itenun indicaretur , etiamfi non adfuiftet, ledum antea de eo decretum, iterum legendum fore. Interim cum non accelfiffet, unanimi omnium fententia decretum in ambone ledum eft , etiam iis Patribus , qui Ut res dijudicaretur, poftularant, Heracleenfi nempe, Cizyceno, Sidenfi, Theffalonicenfi, Neocatfaricnfi, Philippopolitano, Laodicenfi confentientibus, & judicium cum aliis patribusin ferecipirntibus, quibus illud, cum ad fe diceret non pertinere, Imperator commiferat, decretum fuit, Soterichum *Sacerdotii univerfi effe indignum non filum ob ea qua bodie cum multa contentione oblocutui eft , fed etiam quod blafpbemo huic dogmati , ftatim atque publicatum eft, bujut novijfimx barefit traiiatu edito patrocinatus eft , & non tantum feripto bujufcemodi impietatit dux & antçfignanxs oftenfur eft, fed etiam abfque feripto fcepiflime inter colloquendum cum multis aliis & nonnullis ex noftris nimio plus confirmabat fimilem blafpbemiam tf Cbriftianorum animos in fcandalxm inducebat .* Et fic Soterichus non folum iacris obeundis , fed throno etiam Antiocheno, ad quem erat promovendus, communi omnium calculo privatus eft.

«88^88·

SYNODUS CONSTANTINOPOLITANA

In quo decreto provifum eft rebut epifeoporum marientium fub Luce Cbrifobcrgt amo JJ}6. habita.

M >-- I. Jn.IV is M,«a Sappi.to.n. **. ^ÆEnfis Martii die X. feria Π. przfidente fan- ■·** Ûiftimo domino noftro & univerlali patriarcha , domino Luca in dextris Alexiacis cathechumentis, adfidentibus in concilio magnseipfius fanâitati facratitlimis pontificibus , Carfaricnft , Hcraclienfi , Amalienfi , Melitenz , Theffalonicenfi , Neocxfarienfi , Myrenfi , Mociffio , Cretenii , Trajanopohuno , Hicrapolitano, Æm ,

MHw' r, jjjnppC, rà *etytutvr* v.μῦv Strton upf* βΖχιβημικα τ&ξιαίρχα, ttupn Am«, d* rot(διξιοι'i Αλιξιαχοι χατηχνμ!^Μ«βκ , ru„JpaÇd>ruv tf μιγαλρ orytuoùvp cuir» itpaniniv cép^ttptui», ri Kâtre-jtpsàai, ii HpexAwti, tm Apaarâc, rS MrXnlwnç, tm Θκσαλσνῦ»?; , τi Niex^cp-a-pfMt;,

C3F* Tb Mrpwv, r« Mwxrcue, 7β Κριίπκ ,ι ----------------'τβ Τραίανοχόλ/ο t τβ Γφα<ο'λ{« , τβ Ane, CHRIS?» Τβ ûpZs-ροί, TÏj N«£iavζβ, τΐ Αβιϊϊβ, τβ Mi- "'** Ληrβ, τβ Σηλοβρι'αί, τΐ Β/(ώ» , τβ Μαρα- »«οί, τβ Παριβ, τβ Κ/β, IS A<rftf, 7β ΝΖ- χη , τi ΓοτθΖα , τβ Μαrpχ^ν», τβ Σι^~ }οφβ>λ«», <? τβ τύ» Η'ραχλί'©^ · χαρκαμιναν >$ ^ιβφΐλii·«τu» δκτχοτικΰν άργόντiύν.

Driflrx, Nazixnzeno , Abydeno, Milefio , Sely- brix, Bizy«, Maronee, Parii, Cii , Apro , Ni- cx, Gotthiz , Matrachorum, Sugdophullorum, & ... . Herculis : aditantibus & rcligioiitfunis dominicis magiftratibus.

O' πρβiτBτ·* άργητiσ>ιοπ&~ rüf μχζοχό· Xwç θκυαλιν/χη Κβ»Γαντ7>οί itpινχήδ*, ότι τη τη λαχβαη ώ» μητροτόλίω ϊιαψορα «ρα'^μaτκ, βχ ηπον Jr < τιi tJ <w0 αυτ* μη^οαβλ/τρ avnxwnr, αφνίρχαααν τινί τύν ùx αùiiv χλχριχαν. € ήριτ» βυνοiιχά <»ροχαθη· μiνη τη νιμαν μιξιάτνιη , Ίΐ άρα μiΐΛκ δι'~ χράζi&αι txt το7 βτυ χαραλόγα β τΐώ •ηιαΰτΐω χραζιν Ζξi^θiϊσι ; ηχβαΰ*, ώ <- τη αχό $<«φόρ»ν χάνο»*» <Β νομβ», αν >Ç ο λο'^Οi Χ«ΠΛΠρ« μνη»3»σ·»ΤΒ1 , W νβιαοτκ »ρ«τ- τονπ ιυθό»«τ αοροαχχόβ-αι uxôxHVTBt, XSH « τη χατ' α'υτiν ιχχλητ/α χληραο? , μ$ iξιτβ- αν άχΐiβΰ, >Ç τη αληθινοί διάγνοσιν, τοιαο- το/ »ρ*£f<π» iûρi^ηο·όμι»« όοχβ», χατυ τΐώ TU? ηιόταν νόμον χ} κανόναν τιρ/ληψ0' > iΰθυνθό~ σονηii * ο< δi κανόνι xj ο! νόμοι, οι τβ τβ το/αiτ» χράττονη π'θόνονπ , i%wiv Stwç

Sanâiflimus archieptLopus metropolis Theflatonicenfu ConAantinus indigne fe ferre clamabat, quod diverfas metropolis fux res , itidemque pertinentes ad metropçlitanum deedforem luum, clerici- quidam fibi fubditi diriputflent. Et interrogabat in fynodo , prxfidente mediocritate nollra, quid agendum effet in eos, qui tam neÎ|uiter ad enHmodi facinus exorbitaffent. Refponum eft, quod quum ex diverfts canonibus & legibus, quarum inferius in hoc feripto het mentio, talia committentes convenientibus poenis obnoxii fint; etiam Theffalonicenfu ecclcfir clerici , accurato prius examine habito , & veritate cognita , ft talibus facinoribus obnoxii reperiantur , prout ejufmodi legibus & canonibus contineatur , rei peragendi fint . Canonum vero , fic legum , quarum pernas incurrunt hujufmodi facinorum auâores, hzc eft fententia.

Κavwv οβ τi» αγiαν αιτοτολφ». Η τι χλη- 1/κόζ η λαϊκό αχό 7η αγiα όχχλησ-ια α'φi- λητβi χήρο» η iλαιβχ, α'φορ<ζ<<θα' Χ^ τΐ όχi- χιμχτον νρκιδi&α μι& β ιλαΟο.

C Canon LXXII. fanftorum apoftolorum . Si quis clericus aut laicus ex farfta ecclefia ceram abftulerit , vel oleum fegregabit , fit prater id , quod accepit, fefquiquintum adjiciat.

Τη C* Γαγγρρ αυνόικ χάνον ζ. « τι τβ ϋαρ^οφορία η ιακλησταΓiχά όδiλοιλαμβάνω, τΐ iiϊόναι »ξ« τη ιχχλησ-Ζα , χαρά γνώμΐω τβ iχιαχόχν, »i τβ ιγχιγκρισ-μiνν η τοιαΰπι, ΐζ μη γνάμχ αυτi ι'&λοι »ροπ7κν, ανα- $ιμχ Frw.

Canon VII. fynodi Gangrenfis . Si quis fruâus ecclefiafticos accipere valuerit, aut dare extra ecdefiam, prater fententiam epifeopi, vel ejus, cui talia commiffa funt, nec agere cum illius voluntate velit ; anathema fit .

Τη C# Χαλχηΐβη e-uxéJe χαν«» O. μη ί'ξZ?· vjtt χληριχν, μ^ δάναην τβ ZJ/β ιχιακόχο , i^ρτάζην TB s^iptpomt άυτύ χράγματιι, χα- •θώ νξ.ηΐ νάλαι χανόαιν^άχχγόρΑ,τηι. η τβ τβτ» ιο/βντβ , χσδvνiύiο π' τβ /i<β Οα- ν)μ^

Canon Π. fynodi Chalcedonenfis. Non liceat clerico , poft mortem epifeopi fui , res ad eum pertinento cirtpeie : quemadmodum priicis quodque canonibus ci' prohibitum . Vel qui hoc faciunt, dc gradu fuo perielitentur.

Τη O» Κω»Γαντ/»β»ολκ C* tJ Τρβλλ^» τβ χαλατ/β atwoie xavùv Λι. μη iξiΓo τiνi τύν μη^οχβλζτΛ» , ηλΛτύντβ txitrxoxis νιλνvη ùxo nv χατ αυτόν θρο»ο», τβ' aura χράγμα- '»a, η τη χατ' àunv fxxAwtai, àq>atp£<&ai η <φτπριζκθα»· α'>λ' « χαραψυλαχiiύ ιατασαν τβ χληρβ τη ί'χχληστα , η ο πλΧτηαα iτυγχα- Vl Χ^όάρο , μiγρi τη tπρβ txta-χόχν <βρο/3ο- λη * άπ<, Μ μη χληρζχβ/ & τη ύχλη«7α άγ υτ4λ«φθΊτα». τύτ/χαυτο γαρ ο μτiξοχολi- τη τϋύτΒ φυλα'ξκ α'μ^ΗΤΒ , τα χ«ροη»ηθη* αομινμ ιχιηόχφ xelmt άχοϊβ .

Canon XXXV. fynodi Conftantinopolitanx in Trullo palatii celebratx · Non liceat alicui metropolitano , quum epifcopus throno fuo fubditus moritur, ejus res atque bona, vel etiam eeclefix iptius, auferre, fibive vindicare: fed fub cius ecclefiz cleri cuftodia fint , cujus is przfes erat , qui diem obiit ; donec alius epifcopus prxhciatur ; excepto, fi nulli fint in ea ecclefia clerici lupcrftites . Tunc enim metropolitans ea non deminuta iervabit , ac ordinando epifcopo univerfa reftituet.

Βιβλιον ξ, τiτλο μι,χiφάλαιον α.θιμάτιον. O, τβ Ji «ιχβλα7β xivtirut χατύ τβ ά<«λα- μiη ί'χ nSv ttpovy μημύαν^ η iχμοτiαν ^ρημαπνν, η ο·τρi·φανη «4 iiiα οΐγρα .

Liber Bafilicorum LX. titulo XLV. capite i. thematio u. Crimen peculatus intentatur ei , qui furripit e templis , aut fepulcris, aut pecuniis publicis, vel ms in ufus fuos convertit.

Κα? χ»φν J, τβ α'ντβ τiτλο ζiβλiο. τρ Ϊι «ιχβλάτβ wrixHTw iÇ ό ί'iρα, η ιχ μ»η- μώ χρνiμαηί λαμβάνvν^ η τ» SopvficÀ Θψ.

Item cap. IIII. ejufdem tituli ficlibri. Crimine peculatus tenetur , fic qui facras , vel ex fepulcro pecunias, vel Deo dicatum quid accipit.

REMENSE CONCILIUM

Anno 1157. fui Scimfone trcbiepfcopo celebrotum.

I. *De Piphiiii.* (a)

Z^Uoniitn impuriffima Manichaeorum feâa ter- V< giverfatiooe luorica fub fpecic religionis λ- pud imperitiflimos fe occultans, fimplicium animas perditum ire molitur, & per abjeftiflimos textores, qui £rpe de loco fugiunt ad locum, nominaque commutarunt, captivas ducunt mulierculas oneratas peccatis: Nos gregi dominico, cunis curam fuicepimus, ne per illos in praecipitium eat, confidentes, Hatuimus ut quoniam inter facrilcga nefandaque, quibus non inquinare folum, verum etiam inficereecclelizm conantur, conjugium quod a Domino inftitutum fanftumque eft, ut quafi puriores mundiorcfque valeant apparere, impudenter damnant, & tamen in fugillatione mendaciftimat fimulationis fem:narum * n. confanguinearum Contubernia *effeftant &* frequentant, ut nifi commoniti acohabitatione fua ι4·$ removerint, ab epiicopo excommunicentur. Quod fi nec ita detiiterint, bona eorum publicentur. Majores vero quibus alii (educuntur, fi confefti fuerint vel conviât, carccre petpetuo, nifi gravius aliquid mihi eis fieri debere vifum fuerit, recludentur. Sequaces vero itidem confeiTi vel conviât, his exceptis Jjui ab eis fedufti correptique facile refipifeant, erro calido (irontem *& facies* (ignari pellantur. Quique eos poftmodum ubicumque locorum repererit, libere capiat. Sic enim fic eis non deerit pœnitentie locus, & ab eorum imitatione execrabili ceteri revocabuntur. Si quis vero de hac impunifima feâa infamis fuerit, & quafi innocens purgare fe voluerit, igniti ferri judicio fe purgabit. Si reus comprobatus fuerit, ut fuperius diâum eft, calido ferro lignatus pellatur; fi innocens fuerit, catholicus habeatur.

II. *De invoforiiut eccltfieflicorum rerum.*

Adverfus improborum temeritatem fic audaciam, qui perfonas five res ecclefiafticas vexare fic lacerare neque timent neque erubefeunt, follicite fuper gregem dominicum vigilantes decrevimus ut nemo quicquam ecclefiarum bona invadere vel auferre prrlumat; fed fi quis adverfus ecckfiam five monafterium aliquid fe habere jufte crediderit, ad epifeopum illius dioecefis, five ad metropolitanum querelam deferat, qui evocatis partibus, examinationeque diligenti cura prxeognita, finem legitimum imponat. Si vero epifcopus vel metropolitanus, quod abfit, negligentior fuerit, apud regiam poteftatem querela deponatur, ipfiufque mandato per eos quos oportet, juftitiam obtinere qui injuriam fe pati îueritur, mereatur; mitTaque cum eo qui cauatur, fi regi placuerit, legatione, ut per eam cognofoat quam lufle cauf? fit ventilata five terminata! Quicumque vero importunus, hoc ordine notyiervato, et fi juftam fe 'dixerit habere rationem, in perfonas five res ecclefiafticas irruere vel invadere prxfumfcrit, animadverfionc canonica feriatur.

III. *De pote.*

Clerici, monachi, converfi, peregrini, feminae, fic qui cum eis ad eos pertinentes ambulant, in perpetua pace lint. Greges, armenta, agricolae, aratra, vinearumque cultores fic mercatores femper in pace fint. Ceterum pax illa, quam treugam Dei vocant, a vefpera feri» 1 v. ufque ad mane feriae fecundae debet obfervari. Quortim vero improbitas temerare ifta protiumferit, riii commoniti emendare feftinaverint, canonica ultione ferienda * funt. Porro dominus fisus, cujus. hoc eft, conveniatur, ut eum fattsfacere vel judicium lubire compellat. Quod fi noluerit, eadem lex erit illius. Deinde regia fublimitas interpellabitur. Ipfa vero pro luo officio, quo tueri ccclcfias debet, ad emendationem cogere poterit improbos. Hac igitur ratione & praedonum manus comprimentur, fic ecclefise tranquillam fic quietam vitam agent in omni pietate fit caftitate.

IV. *De tomeomentii.*

Quicumque in hac dcteftanda diabolicaquc malitia, lethali vulnere accepto, mortuus fuerit, five a monachis five a fratribus Templi vel Hcipitalis, vel quibufeumque, ettamfi monachum vel converfum vel fratrem fecerint, ficut iauâi patres decreverunt, chriftiana *carcat* fepulrura. Nemo autem eos euntes vel redeuntem iufeipiat hofpitio, neque eis, quando capti fc rediment, auxilium impendat.

V. *De fucerdotibur.*

Quia nonnullarum ecclefiarum ve! monafteriorum vel perfonarum levitas, feu, quod deterius eft, cupiditas ecclefiis fuis mercenarios con fuevit pneficere facerdotes, eofque crebrius commutare, qui ipfi fuas operas locant, infuper aquibufdam malevolis minifterium animale vituperatur; quia facerdotibus oblatis curas committere differunt, quo ab illis aliquid extorqueant, fanâorum patrum veftigia fequentes, praecipimus, ut qui modo per totum arehiepifeopatum fine cura funt facerdotes, prsefentantibus eis ad quos foedat ufque ad inftantem feptuagefunam, ab epifeopis, fi idonei vifi fuerint, ecclefiarum curas fufeipiant. Poftquam vero vocaverint, intra dierum quadraginta fpatium alio fubftituto, eumdem epiicopo offerant, moxque ille, nifi rationabilem caufam ei objicere poterit, curam illi committat: fin autem hi quorum intereft, juxta praedidum tempus facerdotem epifeopo praefentare neglexerim, per epifeopum idoneus ftatuatur: fic enim fic populus, quod ei expedit, ftabilem habe-

(a) PipJiili five Hi, Gii tcc *ffrtt*, d Λι l'unt Hatretiri Alb jeufcj per contumeliam. *Hei nefirt Germun/U Catbarti*, >nqun Eckbertui S^b.cruujcnh» a Cargio laudatus, *Ffananu* Piphies, *Gelli* Texerant, *ttxeudi* «tproji .... t rram *fidtm Cbnfii*, rtru» *tuitum Cbrtfii*, m» *eiibi effe dicunt, nifi m curvcnutulu* /ai», f»* *bebent !■ cellarii, & tentrinu Cc.* MART£N£.

bebit facerdotem, & quid adverftxs epifcopos oblatret malevolus non habebit. Sacerdotes quoque boocfti» & claufis veftibus utantur

VI. *Dt regularibus fui tenent parochias.*

Statuimus quoque, ut fi quando arbitrati fuerint abbates ecdefiis fuis aliquem ce canonicis, qui eis fubfunt, miniftraturum, non ahter id fiat, nifi epifeopo eum przfantaverint; & fi epifeopus eum fufeipere voluerit liberum & emancipatum, abbas illum epifeopo tradat, ficque cura accepta, ulterius line licentia epifeopi cum removere a minifterio, atque revocare ad clauftrum poteftatem abba non 'habeat.

VII. *Dt fanflimotuaMiu.*

Quafdam fanûimonialium longioribus atque pretiofioribus veftibus quam expediat, monafteriis effe novimus onerofas, aliarumque, quz tales habere non poffunt, adverfpm ie invidiam excitare Porro quod longe deterius multoque periculosus *exiftit,* fingulas vel binas vel tertio in villis aut in agris novimus manfitare, dc ex eo peffimz opinioni» rumorem fzpius excitari. Statuimus ergo ut, fecundum profeffionis fu* normam, funplicibus againiique pellibus fint contents, omnefque ad clauftrum ab habitaculis indecentibus revocentur, ut intra cjauftra monaPerii, ubi vir tutx funt, earum corpora Accorda inviolata Domino conferventur. Solent quoque, quod valde reprehenfibile patet, cum praedicatoribus circumire, & in comitatu juvenum clericorum five laicorum per diverticula viarum ambulare, & ad idem hofpitium quafi itineris necefUtate divertere: quod quam mali exempli fit, neminem poteft latere. Placet ergo, ut fi quando monafteria earum vaftata fuerint vel accenfa 5 aliudve acciderit eis fupra vires, fupra quod videatur elecmofyna imploranda, id per clericos vel converfos fiat. Ipfe autem domi fedeant, memores beatam Virginem folatn repertam, quando eft ab angelo ialutata. Recordantes quoqueDinam filiam patriarche, patriarcharum fororem, dum exit videre filias regionis alicnz, vim paffam

®»®b ®®®b w®» aæ®æ®»®»®»®»®»>®0®fb®b ®œ®œ®»®»®»

O* SYNODUS INCERTI LOCI IN PROVINCIA MAGDEBURGENS1

h caufa litis inter epifeopum Ofnabxrgenfem & abbatem Corbejenfem, Anno JJJ7. ***habita.***

fjnodi bu'US alta perierunt, fupertfi tamen fjnodica archiepifcopi Magdeburgenfis Ai Adrianum /K pontificem, fuem dt rebut omnibus in caelem frnodo allii facit certiorem. Superfunt etiam liter tres, videlicet Epifeopi Mindenfit, Monaflerienfis, HiUesbeimenfis, fve in eadem frnodi produit* funt. Has vero omnes fupoeditat codex ep:/hiarn U tb^ldi Abbotit Corbejenfis Stabulenfii apud Martem Ket. Mon. to. II. pag.* 5S4. *ex fuo omnes hic recito.*

EPISTOLA SYNODICA

Wicmanni archiepifcopi Magdeburgenfis ad Hadrianum papam.

Hadriano Dei grati* fanlta Romano ecclefia fummo digne reverendo pontifici, Vicmannus Magdeburgenfis provifor bumiiu, tam voluntariam fuam dibitam obedientiam, cum orationibus ac jidels fervitto.

Ç?Uper querimonia, quam dominus Wibaldus Corbejenfis venerabilis abbas adveifus dominum Philippum epifeopum Ofenbrugenfis ecclefiz habet, pro quibufdam decimis ecclefi* Corbejenfi ab Ofenbruget.fibus injufte, ficut aflerit dominus abbas, ablatis, injunxit nobis paternitas veftra, quatinus utramque partem in przfentiam noftram evocaremus, & utriufque partis auditis allegationibus, caufis etiam hinc & inde diligenter dsfcuffis, finem debitum tant* controverts* imponeremus. Cujus rei gratia literis ad utrofque direftis locum & diem certum eis przfintvimus, nec non ad cooperandum nobis indituffionem tanti negotii fnffraganeos ecclefi* noftrz epifeopo» eodem afcivtmus. Venit dies, venimus & nos cum fratribus dc coepifcopis noftris ad locum przfinitum; dominus etiam abbas cum ecdefia fua Corbejenfi pnefentiam fuam nobis obedienter exhibuit; folus ex omnibus,qui vocati fuerant, dominus Ofenbrugenfis non affuit, duos tamen ex canonicis ecclefiz fu* Thid & Theth. nuntio» pro fe mifit. Ventum eft ad caufam, leda eft ibi feriatim Corbejcnfium querimonia, non de novo, non de nihilo, ficut dabatur intclligi, exorta; fed coram dominis ac patribus noftris Romanis pontificibus ex antiquo ventilata. Cujus ferie audita, affurrexerunt przdidi nuntii afferentes dominum epifeopum fuum pro reverentia & mandato veftro iter quidem poft nos arripuiffe, non modicum vi* fpatium de domo fua proctfiffe; fed in ipfo, quo veniebat, itinere tanta corporis invalitudine przgravatum, ut ne ultra poflet procedere, eaque neceffitate ipfum eo, unde venerat, non finelabore gravi fuiffe reverfum. Addideruntque eum reddita fibi fanitate libenter ad nos alio loco, alio tempore venturum. Quorum affertionibus, ut pronior adhiberetur fides, literas dominorum epifeoporum Hildenesheimenfis & Mindenfis, qui eundem epifeopum in domo quifque fua collegerat, pre manibus habebant, quarum eadem fuerit continentia, quam nuntiorum fonuerant verba. Quibus cum necdum ad plenum crederetur, dixerunt fe velle juramento monftrare, dominum fuum non veniffe, non ideo quia venire non voluit, fed quia venire non potuit. Dominus abbas e contra: non leviter, inquit, hoc juramentum przftabit nobis fidem tante imbecillitatis in domino Ofenbrugenfi, quia qui potuit in fua redire, nifi voluntas defuiffet, potuit & prodire. Addidit quoque dominos epifeopos, quorum licere ibi left* fuerant, de re non fatis certa minus caute teflificatos effe. Cumque in hunc modum hinc & inde difeeptarent, anteexpeftatum appellavit in hcc verba.

Ego Wibaldus, Dei gratia Corbejenfis abbas, appello dominum papam Adrianum, & provoco ad prefentiam ejus dominum Philippum Ofenbrugenfem epifeopum, refponfurum dominopapz & nobis in oftava S. Martini epifeopi, de deci-

ma-

Amationibus baptifmalium ecclefiarum in Airr/,A Freaeres, *Mepp:t, .Afcbentorp, Lonmgt , 1'ubJu,* « M^sri cum *"'. -ηι,9ΰ,< eminis , quas decimationes Corbepenii ecclefi® injufte aufert . Etiam Thid. provoco pnepofitum & magiftrum Thethdum , qui ad gravamen caute noflr® dc re incerta furare voluoc, praefcripta die in przfentia domini pap® reipoofuro*.

Audita appellatione, nihil ultra in caufaprocedere prefumfimus; fed veftro, pater venerande, judicio examinandum relinquimus.

EPISTOLA WERNERI

Epifeopi Mindenfis ad Archiepifcopum Magdeburgeniem.

Reverendo domine fanila Magethehargenfis ecclefia archiepifeopo V. per miferteordiam Dei id ejnod eii tn ecclefia Mtndenfi, affidnas orationes in Dormno, tum fideli devotionis obfequio.

APoftolic® fedi omnem reverentiam & veftrve paternitati cmne devotionis obiequium exhibere cupientes, divin® miferationi gratias referimus , quod dominus papa adeo veftram probavit experientiam, ut alta &fublimia ecclefiarum negotia ad veftr® diferetionis tranfmitteret diligentiam . Venerabilis fiquidem frater nofter Philippus Olcnbruggenfis epifcopus vettram ex mandato domini pap® aditurus przfentiam , in Min-'-' denfi loco apud nos receptus eft hofpitto; fed in iplo proceftu itineris magna nimis eum zgritudo occupavit : prius quidem ob magnitudinem inhrmitatis fuz multas pafliones fuftinuit; fed ex labore itineris eadem ipfius infirmitas ufque addefcfturn corporis eius excrevit. Eodem itaque venerabili fratre noftro ad Hildenrsheimenfcm civitatem defeendente, & nobis vias ejus comitantibus, & ulquc ad contpedum veftrum ipfum perducere volentibus , tanta nobis ipfius zgritudo innotuit , quod nullatenus procedere potuiflet , quem tam immoderata infirmitas ante & in via apprrhendillet. Veftram itaque nobis hadenus in omnibus bonis expertam benevolentiam cumomni diligentia depofeimus, quatenus ob hanc neceftitatem prznominati domini Philippi epifeopi abfentiam , intuitu noftrz devotionis bc fervitii, miiericorditer fufleratis, atque perfonas honorabiles przientium przfcntatores, legationem ipfius ad veftram prudentiam deferentes, mifcricorditer remittatis, & dilectum dominum Corbejenfem , ut ab hoc verbo deiiftat, patenae commoneati:.

EPISTOLA FRIDERICI

ANNO C',^T|

Monafterienfis epifeopi s'. Wicmannum Archtepifeopum.

Domine Ptcmamto asxbsepsfcope reverendo, Frideri. ces Menafieriarfam bnmiiu minifier , intimem fervitii & orationis affe&um .

PErtulit ad nos dominus Ofenburgenfis epifcopus gravaminis fui csufsm, & condoluimus; tum quia infirmus eft , & laborare non potefl ; tum quia Corbejenfis abbas injuriam videtur inferre. Eapropter excellentiam veftram commonitam efle cupimus & rogamus obnixius, quatenus eum, tamquam feniorem & coepitcopum manu- B teneatis, & nullam omnino ei injuriam fieri finalis . Perfpicuum eft enim, ut, fi forte , quod abfit, unus opprimatur, ad plures tam epifeopos quam archiepifcopos tantum inconveniens derivetur. Valete.

EPISTOLA BERNARDI HILDESHEIMENSIS EPISCOPI

Ad Wicmannum archiepifcopum Magdeburgenfem.

Reverendo domino Vicmanno , finiit Magetbelxrgenfis etclefie archiepifeopo , B. ' Dei gratia till-' denesheimenfis buniihs minifltr, dtvotas orationes tn Domine tf fervitium. Inito

VEncrabilis frater nofter Philippus Ofenbruggenfs epifcopus veftram ex mandato Domipape ad negotium domini Corbejenfis abbatis aditurus przfentiam , in ipfo proceflu itineris magna nimis occupatus "eft itgiitudine : prius quidem ob magnitudinem infirmitatis fu® multas & graves pafliones fuftinuit ; verum ex labore inchoati itineris eadem ipfius infirmitas vehementer augmentais fuit. Eodem itaque przfato venerabili fratre noftro jam dido itinere ad nos in civitatem noftram defccndentc, tanta nobis ipfius zgritudo innotuit, quod nullatenus proceflflê potuiflet , nifi vit® fu® confcrvationein omnimodis pollponere vellet. Veftram itaquenoois hadenus exhibitam benevolentiam cum omni diligentia depofeimus, quatinus ob hanc neceflitatem preoominati domini Philippi abfentiam intuitu noftrc petitionis & fervitii patienter fufferatis, atque perfonas honorabiles przfentium przfentatores legationem ejus ad veftram prudentiam deferentes mifcricorditer & in dilcûione remittatis. Ipfe etenim divina gratia ab imminenti periculo ereptus, ubi fibi veftra fublimitas fi^niheaverit, pro prenotato negotio abfque tergivrrfatione fe veftro confpedui prefentabit. Gratia Dei vobifeum.

arwn4.C M. H.ΨP

CONVENTUS EPISCOPORUM

APÜO CASTRUM MOREL IN ARAGON1A

Pro confirmatione privilegiorum monafterii S. Ruffi Valentinenfis provinci® Viennenfis in Galhatanno Chrifti MCLVII.

CUm eundos homines qui Chriftiano cefifentur nomine Ecclefiam Dei ranquam matrem deceat honorare , illos prxeipue quibus regendi .curam ab «terno Rege confiât efle concclam convenit facroiandis Ecclefiis ac eundis venerabilibus locis p;o Audio piovidcre, & his quz facrofimdis altaribus obfecundant, ne quando temporalium reper.untur indigentia, a divino fervitio feu contemplatione divina retrahantur, ad fuftentationem pr®fentis vit® temporalia miniftrare . Juftum namque eft nos eis, tcftante Apoftolo, noftra carnalia gratis & cum omni fa-

mis-

ANKO Cu*I$T* mulatu offerre, qui nobis gratis fit furnma devotione fpiriritualia largiuntur. Quapropter folius piet*»» *c religionis intuitu ego Raymundus Berengarii Dei gratia Barcinonenfium Comes fic Aragonenfium Princeps ac Marchio ob remedium & falutem anime meae & parentum meorum concedo, laudo, confirmo Ecclefir S. Rufii, cujus rel'gio viget femper ac viguit inceflanter, quicquid munificentia noftra vel parentum noftrorum largitione, Epifeoporum feu cuiuslibet ecclefiafticr perfonr conceftione vel gratia, fidelium oblatione, haftenus eft adepta, five nunc ea quiete potfideantur, five ab aliquo injufto & violento poffeffore recipere poterit in futurum. Ex his autem quae nunc quiete poffidet, quzdam propriis vocabulis duximUs exprimenda. Ecdefiam S. Marir de Bifulduno, Ecdefiam S. Petri de Terracia, cum omnibus qur ad eas pertinent vel pertinere debent Cum majori vero alacritate id totum quod in territorio Uerdenfis civitatis, quam ad fidem & cultum Domini noftri Jefu Chrifti, eodem Jefu bono prrftante, reduximus ad honorem omnipotentis Dei, eidem Ecclefiz S. Rufii nuper contulimus, pnefentis feripti pagina habendum, tenendum, poftidendum, abfque ullius contradiftione firmamus, *fit* hrrnuny atque illibatum omni tempore abfque ulla dimtnutione concedimus. Przterea quicquid in tota terra noftra largitione cujufcunque perfonz feu noftra in pofterum pnefata Ecclefia S. Ruffi per fe vel per przdiftas obedientias jufte feu rationabiliter falva regionis confuetudine poterit adipifei, nos id totum Deo auftore confirmamus, fit pnefenti feripto noftra: manus fubfcriptione roborato eidem Ecclefiz habendum atque inviolabiliter poftidendum modis omnibus collaudamus. Et ut evidenter fit fine omni ambiguitate loquamur, nos pnefata* obedientias, videlicet fanftz Marie de Bifulduno fic £ Petri de Tarracia fit S. Ruffi de Ilerda dide Ecclefix S. Ruffi pro certo donamus; fic fi quid a przdeceflbribus meis minus faftum gcftumve eft, nos omnino fupplentes fit pnefata omnia eidem S. Ecclefiz ex toto donantes, pnefenti feripto noftram propriam donationem corroboramus. Omnipotenti autem Deo placere fit mifericordiam confequi cupientes, prrfatam Ecdefiam S. Ruflfi ac ejus miniftros in toto regno noftro religionis intuitu honorari ac revereri mandamus, cupimus, fit optamus. Si qua vero ecclefiaftica fecularifve perfona hax quz nos przdiftz Ecclefir donamus vel habenda conceftimus auferre, fubtrahere, vel inquietare przfumpferir, nihil valeat; fed iram omnipotentis Dei incurrat, fle in extremo examine cum Juda traditore poenas fentiat in xternum Przfatam vero domum venerabilem fic ejus diftas obedientias honorantes fic noftram piam donationem ac confirmationem in omnibus collaudantes fic in nullo penitus offendentes fequatur laus fic gratia fit benediftio a nobis fic Chriflo noftro Jefu in perpetuum. Fafta charta donationis fic confirmationis in Aragone apud caftrum quod dicitur Morel Idus Martii anno ab incarnatione Domini MCLVII regnique Ludoviei junioris XXJI. ANNo CH,*]*T|

Signum Bernardi Tarraconenfis Archiepifcopi-

Signum Guillelmi Uerdenfis Epifeopi

Signum Roderiti Calagurritani Epifeopi.

Berengarius Gerundenfis Epifeopus.

Petrus Dei gratia Czfarauguftanus Epifeopus.

Signum Bernardi Urgellenhs Epifeopi.

Martinus Tiraflonenfis Epifeopus manus fuz figno roboravit.

Signum Guillelmi Barcinonenfis Epifeopi.

Signum Raymundi Comitis.

Signum Domine Regine Aragonenfis fic Comitifte Barchinonenfis.

Signum Petri de Alcala. S.March. S.Blafch. S. Raymundi de Monellis. S. Bertrandi deGerba. S. Guillelmi Ramundi. S. Guillelmi dc Montcada filii ejus. S· Ramundi de Podio alto S. Guillelmi de Caftellvell. S. Deufd. Tamarit. S. Hugonis de Cervilione. S. Poncii feribe, qui

SYNODUS C1 CESTRENSIS

In qua de immunitatibus abbattr de Bello eft aftum, fefto Pentecoftcs, fic confecutis diebus decem, ann. Dom. MCLVil

n. " Narratio totius controverfie ab ann. MCXXXIX. ac fyoodi ipfius ann. MCLVII. CX chronico MS. abbatir de Bello.

EOdem tempore (id eft poft annum Domini **Mcxxxix.** Stephani regts ann..........) venerabili viro Seiindo epifcopo foccedente in cathedram Gceftrenfem viro magnifico Hilario, qui Romane curie notitiam ac favorem plurimum obtinuerat: carpit memoratum Belli monafterium in dignitatibus fuis qubrumdamzmulatione.plurima pati molimina. Nam ab Incarnatione Domini MCXLVHI. regnante in Anglia Stephano rege piiflimo, ex clariftimo regis Willeimi ftemmate orto, anno videlicet regni XIII. ipfius :g Hilarius Ciceftrenfis epifeopus, cum jura fic dignitates ecclefiz fue undique perferutari ctepiflet, a quibufdam ei intimatum eft, ecdefiamS. Martini (que cognominatur dc Bello, eo quod ibidem Deus regi Willelmo Conquzftori Anglic, de inimicis fois viftoriam contulit) ejus ditioni fubjacere debitam fuifle. Qui cum hxc acccpiflfet, Walterum ejufdem loci abbatem fuper hoc muJtoties *eoo venit. Abbate vero refiftente, nec* D cidem affentiente: diffenfio inter eos permaxima orta eft. Modus autem diftênfionis ejufmodi c-rat Epifeopus Ciceftriz abbatem de Bello ad fynodum fuam apud Ciceftriam ire, dr omnia epifcopalia, fecundum canones, perfolverv cogebat. Hofpitari etiam in eadem abbatia, & in maneriis ejufdem auftoritatc epifcopali, fic quafi ex confuetudine, affectabat. Abbatem vero & abbatiam, hofpitando, quaeque pro libitu difponendo, fuo juri fubdere anhelabat. Hinc etiam hac utebatur auftoritare, dicendo abbatem dc Bello ~~eleaum~~ in ~~ecclefia~~ Cic~~eftrenfi cum profef~~fione canonica, benediftiooem fuam ecclefiafti-co more coafoqui debere, indeque illum libi dc fuz ecclefiz omnino fubjeftum fore. Abbas vero e contrario, non fûperbir, fed patientiae & humilitatis utens exemplis, nunc viva voce,nunc miftis Ciceftriam nunciis, libertatem & dignitatem fuse ecclefir exponebat: dicens, regem MZillelmum, quem Divina providentia adduxit in An-

———Angiiam , ut jus tibi debitum acquireret, m pro- A
MtMSTi C,IK^U I"11"' codcm ,n loco cum favore omnium
I fecum comitantium votum fecite, locum fcilicet illum Domino Chrifto dare, tam liberum,quam fibi po&t adquircre: clementiaque favente Divina , vidoriam adeptum , votumque folventem , ecclefiam ibidem in honore Dei de B. Martini conftruxite, pro falute omnium, flt maxime ibi interfectorum, ita liberam & quietam ab omni exadione iervitutis , & ab omni fubjetlione & cpprciTione atque dominatione epifeoporum, ficut eft ecclefia ChriAi Cantuaric. Hoc etiam, confilio & teftimonio Lanfranci archiepifcopi Cantuaiienfis & Stigandi Ciceftri® epifeopi , & aliorum multorum , feriptis confirmate fuis. Stigandum necnon Ciceftri® epifcopum, prafente Ga- B usberto primo ejus loci abbate, & monachis fuis, in quantum fui juris erat, hoc eodem modo literis luis corrobotate , & ex tunc ad notitiam o.rn um tranfüïe, ecclefiam S. Martini dc Bello ab omni fubjedione epifeopi Ciceftrenfis omnino liberam fuite. Hac igitur ratione abbas flagitabat obnixe, quatenus libertatem , quam eccle-f:a prxdicia tantorum virorum audoritate hadenus videbatur potedite, inviolabili illibatoque jure , renere licitum foret. Prcful vero his minime acquiefcit : fed interminatur , quod nifi fynodum peteret, interdidum , poft unius anni curriculum in iynodo Iolemni, audoritate canonica, vinculo illum anathematis conftnngeret. Favebat autem ei tunc paftor Romanae ecclefix Eugenius, C necnon & venerabilis Theobaldus Cantuarix archicpifcopus, & multi alii; quorum fretus auctotitate , abbatem & ecclefiam de Bello , fibi & lux ecJefix fubjugare fperabat.

Quodam igitur prxdidi Stephani piiifimi principis tempore , fynodum apud CiceftriartJ adire abbas lubmonitus, nec veniens, interdidus eftab epifeopo I co tamen tenore , quod fi infra xl. dieium fpatium fatisfadurus non veniret, ab officio fuo fufpenius ceffaret . Quod abbas audiens, curiam apud S- Albanum Adiit prxproperc, atque ' regix intulit aulx . Rex igitur accerfito clericorum fuorum quodam, Roberto de Cornuvilla nomine, mifit ad epifcopum, mandans ac prrcipiens , quatenus ecclefiam S. Martini de Bello , ficut dominicam regis capellam , & regiam coronam, ab omni exadione & oppretfiione liberam & quietam ChriAo domino pacifice fineret defervite. Terminum etiam prxfixit, quatenus die odavarum S. Andre® , ipie & abbas Londomam venirent , ut ibi ditenfioni eorum«iem coram fe, epifeopis & Baronibus fuis prxientibus, finem imponeret. Die conftittrs uterque adfuit fed epifeopus nonnullis ibidem detentus negotiis , coram rege die eadem venire duhilit. Ledis igitur coram rege chartis, & munitionibus de hac eadem re , a rege V/illelmo magno fubfcriptis, rex altiori ufus confilio, prxcepit ecclefiam S. Martini de Bello ab omni fubtedione & exadione Ciceftrenfis epifeopi, fe- E cundum regis Vf'ibelmi & aliorum regum prrdeceiTorum fuorum chartas, liberam omninoexiftere. In craftinum licentia a rege abbas accepta, domum rediit : rege eidem pronunciante,fe ecclefix de Beilo ficut dommicx fux-capellx & coronx regix, in omnibus jufta defenfione protectionem fote.

Haud longo poftmodum tempore, anno videlicet Incarnationis Dominic® MCLIV. vni. Kal. Novcmbr. eodem piifiimo rege Stephano ex hac luce fubtracto, epilcopus, tempus, ut fibi videretur, opportunum nadus, quo fuam ad libitum profequeretur caufam , predidum abbatem, Ciceftriam ire fummonitum, nec venientem, infy- Г„^Ì<т- nodo iolemni excomxnunicavit. Quod quidam de ,Ijr< Hierofolymitanis fratribus, fcilicet de Templo , ibidem exiftens, cum accepitet, Londoniam fieflinanter tetenditubi tunc temporis abbas predicts, praecepto venerabilis Cantuarienfts archiepifcopi Theobaldi, cum quodam fratre fuo ex nobilibus Anglie , Richardo de Luci nomine, adventum Henrici Normannorum ducis, regis futuri , expe&ans morabatur : atque hoc ejufdem Richardi auribus pandit. Quo audito Richardus cum praedicto abbate fratre fuo locutus, hacc ut erant, archiepifcopo referre non diAulit. Communicato itaque confilio, miftt idem venerabilis pater quemdam ex clericis fuis, Salomonem nomine , ad epifcopum · mandans ei quod abbate fecum detento, domini fui futuri Henrici ducis Londonias expeâabat adventum- Unde mandando volebat , quatenus fententiam , quam fuper abbatem pofuerat , relaxaret , donec in unum convenirent- Antilles vero Ciceftrenfis , domini fui legati annuens voluntati, fententiam relaxavit .

Anno Incarnationis Dominice MCLIv. vili. Kalend. Novemb. pulfuno rege Stephano ex hac luce fubtrado, & in ecclefia quam ipfe in honorem S. Salvatoris mundi, a fundamentis conftuxerat, apud Feversham tumulato , adventus Henrici Normannorum ducis regis futuri expedabatur. Quo audito, apud VFeftmonafteriutn anno Incarnationis Dominic® eodem , & xIv. Kalend. Januarii , in regem Henricus elevatus, & ab venerabili 7'heobaldo Cantuarienfi archiepifcopo, & totius Anglix primate, necnon &apoftolicx fedis legato, ibidem coronatus, totius Anglix primoribus ad eum confluentibus, jufto confilio eorum omnia difponeba:. Ecdefiis etiam potetfiones Sc dignitates ab anteceftbribus fuis concedas , fua auâontate confirmavit : & infequenti quadragefima congregavit generale Concilium anud Londoniam , & renovavit pacem, leges , & confuetudines per Angiiam ab antiquis temporibus conftitutas. Ibi quoque nonnulli ex epifeopis & abbatibus , chartas & privilegia ec- D clefiarum fuarum , prxfentis regis feripto & figillo confirmaverunt . Inter quos pnediclus abbas de Beilo, regis VZilleimi& aliorum regum en artis & feriptis per ordinem oftenfis , ut inferipto & figillo ejufdem principis confirmarentur, obtinuit . Quod epifeopus Ciceftrenfis cum accepitet, citato gradu archiepifcopum adiit : eique abbatem de Bello, chartas contra dignitates Cantuarienfis ecclefix, &iitx etiamecclefix, Ciceftrer.-fis fcilicet , petedite , & ut in prxfentis regis figillo'confirmarentur obtinuite, intimavit. Obfecrare igitur ut hoc communi prohiberent fententia, ne alii per Angiiam abbates, quafiquoddam privilegium hoc contra epifeopos fiios fibi vendicarent : fi prxdiftus abbas contra alios prxvaluifle videretur. His archiepifcopus auditis,nimiumque credulus effetius , affirmavit fe unquam iis fuum praebere atenfum, quo aliquo hxc pro voto abbatis fine terminari potuitent . Faâum eft autem in craftinum, rege fic archiepifcopo in unum convenientibus , archiepifcopus fttper his fermonem intulit, dicens regem pati non debere Canruarienfem ecclefiam , matrem videlicet totius Anglix, b. per quam idem rex diadema-te infignitus fuiflet , necnon & Ciceftrix ecclefiam , ejufdem videlicet fuffragrneam , libertates & dignitates ab antiquis temporibus poflêftas , pio cccicfi- de Bello, non tant® authoiitatis & di-

— ▮— CHR-STI ,,,, dignitatis, annullari, (acceperat namque abbatcm 'llius loc' chartas contra dignitates fic libertates ecclefiarum prxdiftarum poffedifiê) flagitare itaque ut haec regali omnino annullaret auftoritate: aut charta abbatis regio careret Tigillo, donec fuo correfta confilio , ecclefix Cantusrix, necnon fic Ciceftrix, jus fuum nonamififfe gaulèrent.

Rex igitur tanti viri , utpote fui patris fpiritualis , fic a quo diademate regali haud longe ante fuerat infignitus , annuens voluntati, cancellario accito regio, prohibui? chartam abbatis dc Bello regali Tigillo confirmari. Quid multa? per vulgi ora difperfa abbatis auribus hxc propere fama intulit. Redeunte itaque luce, abbas curiam adiit : fed rege venatum eunte, nil die B cadem proficiens , ad hofpitium fuum reverfus eft. Sequenti luce fummo mane , abbas iterum Weftmonafterium petiit : ibique coram altari, quo rex Miffam erat auditurus, opperiens multis mente modis volvebat, quid fuper hac refafturus effet. Adveniente Rege ut Miflam audiret , poft Miflx introitum, abbas regem conveniens: Domine, inquit, veftra praeceperat excellentia, chartam ecclefix noftrx figiflo regio confirmari : fed qua de caufa repulfam paffà fit, icnoro. Jubeat igitur clementia veftra , ut verbum regium fixo ftet gradu , nec pro cujufdam invidia peffundari videatur . Accito itaque cancellario, prxeepit Rex ut charta abbatis, figilli fui confirmaretur impreftionc . Nec dum verba C compleverat : & ecce epifcopus feftinato gradu , illud ut erat mente fufpicatus, occurrens, regem tali affatur alloquio; Dominerai, meminiffe decet clementiam veftram , unde nudius tertius Cantuarix archiepifcopus & ego , querimoniam coram vobis depofuimus , de abbate fcilicet de Bello, qui contra dignitates noftrarum ecclefiarum, chartas quxrit : ut qux haftenus jure canonico videntur poffediffe , ejus calliditate prxvalente , lugeant fc amififfe . Prohibeat itaque regia dignitas veftra , ut hoc nullatenus aliqua confirmetur auftoritate, ne alii hujus exemplo, contra epifeopos fuos infurgere videantur . Rex vero prxeepit chartam abbatis regio confirmari figillo, & deinde epifcopum & abbatem, fimul- D que cancellarium, coram archiepifcopo convenire: leftaque charta abbatis, illis audientibus, fi qua corrigenda effent , eorum confilio corrigerentur : ficque in pace cum charta fua abbas domum rediret. Quod fi fententia difeordante difceffiflènt, charta abbatis in capella regis a cancellario cuftodiretur, donec fententia regis,quid inde fieret dtfcernerer. Pcrcantato itaque miffr canone ufque ad Pax Domini; epifcopus, ut moris eft, pace a facerdote accepta, regi detulit , & deinde abbati, multis plurimum mirantibus porrexit.

Epifcopo igitur & abbate, fimulque cancellario, multifque aliis, coram archiepifcopo apud _ Lametham convenientibus, feftaque charta ma- E gni Willielmi regis , exemplo cujus omnes alix chartx regum fequentium confirmat» funt : ubi ventum eft ad quoddam verbum quod in eadem continetur charta; Quod ecclefia fcilicet de Bello , libera fit omnino ab omni fubjeftione epifcoporum, ficut ecclefia Chrifti Cantuarix : clamor tindique attollitur , quibufdam afferentibus hoc contra canonum inftituta extitiffe; aliis dicentibus, hoc contra dignitates Cantuarienfis ecclefix fuiffe ; nonnullis nimium clamantibus, hoc verbum peremptorium effe: multis etiam hoc aliter objurgando interpretantibus. Hinc indecon*

Afufa perftrepebat fententia. Charta periefta.cum neminem prxdeccfforum lucrum epifcoporum , prxfatus Ciceftrix epifcopus Hilarius, inlubicriptis ejufdem charte inveniret teftibus : precellentiffimam hujus verbi dignitatem, facrorumcanonum in perpetuum auftoritate damnandam , fic prxfentium fimul judicum confirmatione cenfuit delendam. Hujus fententiam concors etiam archiepifcopi conclamatio profecuta eft Abbate vero quamvis rationabiliter refiftente, non tamen illorum nuievit commotio . Cancellarius autem audiens illos inter fe difcrepantes, retulit chartam abbatis , inde difcedens in capellam regis: eamque ibi fervandam juxta regis prxceptum tradidit . Abbas vero, amicorum iuorum ufus confilio, ad propria reverfus eft, nil de Dei defperans auxilio . Epifcopus ictus fic hilaris effe&us eft : fperabac enim abbatem ecdefiamque de Bello , charte fuse omnino confirmatione privari. Verum, ut fcriptura tcftatur , homo proponit , fed Deus difponit. II)f\

Eodem itaque anno in tempore Pafchali, quidam ex Angliz nobilibus, Hugo dc Mortuo mari cognomine , vir pollens viribus , fed multo maxime ingenio validus, praedives opibus, militari negotio ftrenuus , regem utpote adolefcentem ejufque induftriam indignationi habens, caftris fuis munitis , ejufdem impertis fe (jiaquc fummitti refutabat. Ea veropoftquam regienunciata funr, congregata militum multitudine non modica, ipfum Hugonem in quodam caftro fuo, Bregge nomine, obfcdit, valloque fic caftris undique circumdedit , omnemque illi egrediendi fpem..............* mutato interclufit . Abbas autem tempus, ut fibi fic amicis fuis vifum eft, opportunum naftus, regem ibi adiit, fic ut in tali decet negotio, muneribus fuis honoravit, atque fuper charta fua eidem fermoncm intulit I Acceptoque a rege refponfo fuper hoc optimo , ad qualdam terras fuas juxta regionem illam fitas, ad tempus perendinaturus recelfit . Haud multo poftmodum tempore, rex ipfum Hugonem ad deditionem coegit : mandans per Angliam univerfam, archiepifcopos , epifeopos, fic abbatum plurimos, comites, fic barones univerfos, tv die przcedente feftum S. Benedifti xftivi temporis ibidem convenire . Quibus congregatis pax inter regem fic Hugonem fafta eft . Tertia *die* poft îiacem faciam affuit fic abbas . Confilio igitur ratris fui Richardi dc Luci fic aliorum amicorum fuorum, abbas regem in craftinum adiit , atque fuper charta fua illum interpellatus eft Rex cum quibufdam fecreci fui conlciis confilio communicato, Deo favente, coadjuvantibus etiam terreni confilii patronis, comite fcilicet Cornubix Reginaldo , fic Richardo de Hume regis tribuno , qui cum Richardo de Luci fic abbate Waltero amicitis foedere conjunfti erant , reddidit chartam prxdiftam abbati, letantibus omnibus abbatis fic ecdefie de Bello amicis, inimicis vero undique confiifis. *Forte,·.,

Sed nec ita finita eft. querela inter epifcopum fic abbatem : quin epifcopus perftitit exigere ab abbate obedientiam

In fequenti nativitatis Domini fefto , tenuit idem excellentiffimus rex concilium fuum apud Weftmonafterium : fie difpofitis omnibus fuis, propter quxdam negotia fua tranfnavtgavit in Normanniam Poft Pafcha citato gradu Rex ad mare properans, navemque afeendens, flante auftro fecundo, in portu Hamtonix appulit : indique verius Lundoniam iter arripuit-

Anno igitur ab Incarnat. Domin. MClvtt. anno

no fcilicet ni. regni prediâi regis junioris , ma- A cancellarius epifeopum Gceftrenfem refpiciens
lhrîsti l»n' a nepetis » menfe fecundo ex quo de tranimarinis partibus, ubi anno precedente tranfierat, idem rex repatriavit, & quo exercitum duxit in William, die Pentecoften, quem tunc die fefti S. Dunftani, anni revolutio in orbem celebrandum reduxerat; idem memorandus princeps apud S. Bdmundum diademate infignitus regali , multis ibidem convenientibus , archiepifcopo fcilicet Cantuarienfi, epifeopis, abbatibus, comitibus, baronibus, & populi multitudine, diem ut decebat feftive tranfegit : Inter ho» Hilarius Ciceftrenfis epifeopus, & Walterus abbas de Bello, pro controverfia przdifta libertatum fic dignitatum ecclefiarum fuarum, diu inter illos jam habita, ftidanda, ab eodem magnifico principe , dato eis ibidem die peremptorio, convocati funt; Qpia vero Rex aliis ibidem occupatus negotiis , illorum tunc determinare nequivit, terminum eis apud Çolccceftriarn prxfixir, quia illuc a S. Edmundo recedens, venturus erat. DieJe^is omnes ibidem fic etiam numero plures advenmfit. Incraftinum, die fcilicet Veneris, abbas cum^JUchardo dcLuci fratre fuo regem adiit, juffufquc a rege, capitulum monachorum ibidem Deo fervientium feceflic, expeftans *clus* adventum. Rex Mifla audita adeft · jubet abbatem chartas ecclefi» fu» palam proferre. Legit Thomas cancellarius chartam Willielmi magni ; legit etiam aliam ejufdem regis Willielmi chartam luper negotio abbatis propriam; aliorum etiam regum, Willelmi fcilicet C junioris, & Henrici regis chartam. Quibus perlcftis, cancellarius abbatem jntuens : Domine , inquit , abbas, epifeopus Ciceftri» ratione , ut multis videtur , contra vos utitur permaxima ; objiciens vos in ecclefia Ciceftrenfi profeflionem feciiTe. Abbas vero fe nil contra dignitatem fic libertatem ecclefix fux egifle teftatur. Rex autem cancellarium refpiciens: Profeifio, ait, non eft contra dignitates ecclefiarum. Non enim qui profetfionem faciunt, nifi quod debent, promittunt. Itaque Richardo de Luci fic Rotberto Legaceftrenfi ftimulantibus, affirmavit fe nullo modo his animum fuum prxbere, quo prxdida ecclefia libertates & dignitates fuas, fuis temporibus sidcretur perdidiffe. fe cum epifeopo locuturum , & omnia in pace difpofiturum. Sic igitur refurgens, ad alia negotia fua tetendit perficienda.

Die itaque Martis poll ociavam Pentecoftes, Rex mane capitulum monachorum intravit, comitantibus fecum archicpilcopis , Theobaldo Cantuarienfi, Rogero EboracenG ; epiicopis etiam Richardo London. Rotberto Exonienh, Rotberto Licol. Abbatibus Silveftro ecclefia: S. Auguliini C.mtuarienfts, Gaufrido Hclmenli, Thoma cancellario regis; comitibus etiam Roberto Legaceflr. Patricio Saresb. Baronibus etiam nonnullis, Henrico de Elfexia , Reginaldode Warenna, Rtchardo de Luci, Warino filio Geroldi, aliifque nonnull s, populique infuper multitudine non modica. Adfunt etiam \ epifeopus Cicellrenfis Hilarius, abbafque Bellenfis Waltems . Ventilato igitur negotio ibidem quod inter venerabilem Thcobaldum Crmtuar. archiepifcopum, & S;lveflrum ecclefix S. Auguliini, qux lita eil extra muros civitatis Cantuarix, abbatem, erat, de proieiTtone fcilicet ejufdem abbatis ecclefix Chrifli Cantuar. facienda.· reticentibus omnibus, Richardus de Luci alloquitur Regem pro abbate dc Bello fratre fuo. Quo rurfum tradente chartam regis Willelmi magni domino regi, juflus eft quidam clericus ab eodem rege in auditum omnium eam'perlegere. Quo facto, Thomas regis

dixit: Domine epifeope, audivit caritas veftra, qu» hic coram domino rege, omnibus audientibus afta funt. Nunc igitur fi quid contra haec veftrx placuerit prudenti» refpondere , licitum eft: ad vos enim, ut nobis videtur, refpicit parabola hcc. *vvo M|y*

Tunc epifeopus furgens, ita exorfus eft. Non Audio fane, ut multorum moris efte dinofeitur, K orbem vagandi, fed amore & honore veftri, mine mi rex, hujufce nefeius oppofitionis, in his regni veftri partibus, cum aliis prxfentibus conveni. Quocirca fi vobis & abbati, aliifque hic vobis coram pofitis, dulci placeret affeftu, falvis juribus, & dignitatibus noftrz Cicceftrenfis, & ecclefi» de Bello, pacis compofitionem inter me fic prediitum abbatem vobis mediantibus fieri, foret pofBfibile. Etenim huc tali ordind adveni. Quod fi hoc veftro non iniedifle animo cognoverim: ingruente neceffitate, pro me fic pro ecclefia Gceftrenfi mihi commina , ut hujuunodi inprxmuDitus oppofitionis fic ignarus, fatisfaciam . Renuentibus quibufdam pacis fieri compofitionem , dicentibus etiam itm illam diu inter illos habitam, fine digno debere concludi , nec in poftemrum promulgari: epifeopus voce elevata, reticentibus omnibus, dixit : Quia pax compofittonis inter nos, vobis impedientibus, fieri non poteft : ego qux ecclefi» me» Ciceftrienfis juris funt, fic rem inter nos haûenus habitam, patenti ratione domino regi omnibufque hic confiftentibus pan-. Hac itaque ufiu ratione, hoc modo incipit.

Jefus Chriftus, Domine mi rex. Et repetent Jefus Dominus nofter. Ternaque reiterans : Audite, inquit, omnes fic intelligite. Jefus Chriftus Dominus nofter binas manfiones , poteftatelque binas in hujus fxculi difpofitione conftituit : unam fcilicet fpiritualem , alteiam materialem. Spiritualis eft illa,de qua Dominus nofterJefusChriftus in primo pallorenoftro, Petro fcilicet apoftolo, omnibus difcipulis fuir eorumque fuccelfforibus pronunciavit : ***Tu es Petrus, & fuper banc petram adifieabo ecclefiam meam.*** Unde, ut caritas veftra novit, ab ejufdem temporis novitate , in ecclefia Dei mos inolevit, quatenus paftores ecclefix fanftae, ejufdem beati apoftolorum principis Petri vicarii exiftentes, ecclefix Dei fanftx , digna gubernatione prxfiderent Hinc nobis ecclefiz Dei przfentibus in illis beatis apoftolis , a Domino Jefu Chrifto diftum eft: ***Qui vos audit, me audit.*** Hinc etiam ecclefia Romana , ejufdem apoftolorum principis apoftolatu infignita , tantam tamque magnificam per totius mundi latitudinem obtinuit principatus dignitatem, ut nullus epifeopus, nulla perfona ecclefiaftica, abfque e;us judicio vel permiffione a fede ecclefiaftica deponi pofiit. Ad hxc rex protenfis manibus ; Verifinnum eft, ait, epifeopum non pofle deponi: fed ita manibus pulfus protenfis, poterit expelli- Arridentibus univerfis, epifeopus iterum fic cœp t. Sicut jam dixi, iterum jam dico : hoc modo flatum ecdcfix ab antiquis temporibus conftitutum fuilTe Neque ulli perfonz laicali, immo etiam nec regi cuiquam, ecclefiis quibufquc dignitates vel libertates ecclefiafticas dare licet, vel ab iifdem attributas eiidem, nifi ejufdem patris ler.niifione , vel confirmatione, ratas fore non pofle, a jure Romano ecclefiaftica probat authoritas. Tunc rex iratus, commotus: Tu pro pap» authoritate ab hominibus concerta , contra dignitatum regalium authorirates mihi a Deo concertas, calliditate arguta niti prxeogitas I Unde tibi fide fic facramento mihi aftrido prxeipio ,

qua-

.. 1 —**quatenns de** verbis pnefumptoriis, coronae dt di- CHMSTi Kn'tat' re8'* contrariis, equitati reftitudinis fub- ,,n. jaceas. Prefimtes verb, archiepifcopos fcilicet & epifeopos, ut de te juftitiam mihi reftitudinis impendent, falvo jure regi® coron® mihi a fumma majeftate conceflie, obfecro. Agis enim, ut patet, contra dignitates regales: ataue liberta* tes, ab antiquitatis jure mihi conceflas, a ma* jeftate regali demere elaboras. Murmure itaque in populo contra epifcopum concitato, vix fedart potuit. Tunc cancellarius. A cordis veilris excidiflè memoria, preiul venerande......tis enim in dominum noftram regem, cui fidei facramentum nulli dubium **eft.** Unde prudentiae **veftre** providendum eft. Epifeopus videns fe ab omni* bus, majeftate regia otfenfa, circumventum : tandem murmure tedato, orationem fuam hoc modo profequitur: Domine mi, fi quid cx ore ineo veftra regali intempeftivum majeftati conflat fore prolatum: dominum coeli veftramque regalem teftor dignitatem: nil me contra vqs, vel contra **veftre** dignitatis excellentiam, ver* Afuta calliditate protulifle . Ego enim veftram omnimodis praeoptavi paternitatem, extuli excellentiam, magnificavi dignitatem: vos ut dominum, precordiali affeftu femper dilexi canflimum. Nihil igitur in me mali, veftra, rogo, regalis celfitudo fufpicetur, neque hoc fuggerenti cuiquam facile credat. Nihil a veftra poteftate minui cupio, quam femper dilexi, fit pro viribus meis magnificavi. Ad honorem igitur dedecus veftr® celiitudinis omnia protuli. Ad hec rex ; Procul hic honor, inquit, atque decus hoc a nobis dc a noftris amoveatur : hxcque profanationis propulfentur abolitione, quibus ca, qusc anteceflbrum meorum regum authoritate, dc hereditario jure, Dei coopérante gratia , mihi conceffa funt, blandis, atque fallacibus, ut omnibus patet, annuilari cupis fermonibus . Tunc epifeopus : Omnia, domine mi, que hic vobis audientibus, ameftudiofe prolata funt, pace vcftraomniumque hic, ut propofueram, confiftentium, me ratus fum perorafle. Quia vero a me incepta non placent, omiflis iis, rem propofitam paucis expediamus. ^NO chuisti ****.

CONVENTUS EPISCOPORUM ARULENS1S

Pro dedicatione ejufdem Ecdefie Anno Chrifti 1157

uxApptM. hUÎ?"*" im*U Cicut ex latere Ad® fafta eft Eva, ita ex latere in cruce monentis fabricata exivit mater Ecclefia , in qua unda baptifmatis abluuntur dc cordis contritione delentur delifta. Ad quam confecrandam in honore Dei dc ejus genitricis anno dominice incarnationis XCLVii. eraMCXCT. Indidione v. illuftrante Spiritu fanfto, ego Berengarius Dei difpofitioneNarbooenfis Archiepifcopus, atque Artallus Helenenfium Epifeopus , dc Berengarius Gerandenfium Epifcopus, fic Petrus Aufoncnfium Epifeopus , C Guillelmus Barchlnonenfium Epifeopus, unanimes in villa que Arule nuncupatur convenimus, domne Raymundo venerabili exiftente ejufdem loci Abbate, fic aliis quamplurimis pradentiflimis & fapientiffimis viris opem dc auxilium ad hoc tribuentibus, videlicet BertrandoCapcllano, dc Bernardo de Curtfavino cum matre fua Blanca, dc Guillehno de Caftronovo Vicecomite cum matre fua Maaut, dc Bernardo de Pulchro loco cum uxore fua Ahalgardi, dc Calcia vetula cum uxore fuo Elbrardi, fic filio fuo Bertrandot, fic Petro de Corneliano, dc Berengario deCerfeto, dc Petro de Reinerio. Quam videlicet prediftam Eeclefiam reaedificaverunc, dc reftauraverunt bo**ne** memori® Udalgarius Elenenfis Ecclefix Epifcopus dc prefens domnus gratia Dei ArtallusHclenenfis Epifeopus, ad cujus diœcefim praenominata pertinet Ecclefia, necnon fic Gosbcrtus Vicecomcs de Caftronovo cum matre fua Ermeflendi fic cum multis parochianis totius Hclenenfis epifeopatus, inftantia urgenti fit labore domni reverentiffimi prenominati Raimundi Arulenfis cœnobii Abbatis. Unde ego Berengarius Srxnominatus Romane Ecdefie Legatus atque larhonenfis Archiepifcopus dc omnes praenominati Pontifices hanc dotem noftre conititutionis prxdift® Ecclefi® fecimus, manibufque propriis iabfignare curavimus, ftatuentes fub divini judicii obteftapone fic anathematis interdiftione ut nullus Rideat hoc violare quod noftra auftoritas ad ftabilimentum hujus domus Dei voluit confirmare. Igitur ficut venerabilium Romanorum Pontificum quepncdifto ùfta fune coenobio con- ftihent privilegia, fic ficut Regum Francorum idemonftrat auftoritas , dc quemadmodum dotes oftendunr que a noftris anteceflbribus ei firmate funt perretroafta tempora, fic illi confirmamus & perenniter omnia fua ftabilimus, videlicet cunfta que quorumlibet fidelium dono votive acpocentialiter ufque hodie jufte acquifivir, vel quolibet modo ufque in fieculi finem canonice acquifierit Concedimus etiam fic confirmamus Abbatibus fic monachis ipGur. loci libertatem fuaplacita diftringendi fic judicandi in omnibus exceftibus fic malefaftis que fafta fuerint infra terminos honoris prxdidi coenobii fine licentia & blandimento ullius perfonw, ita quod ulla perfon* non audeat ibi dijudicare vel aliquam exaftionem vel injuriam aut damnum fine licentia Abbatis vel monachorum inferre etiam in teloneo ipfius mercati. Quicutnque vero adjutor fic delenior roftrr confticutionis extiterit, ex parce Dei omnipotentis dc **Beate** virginis Marie fienoj-jftra benedicimus eum fit abfolvimus perenniter. Si quis autem fuadente diabolo hoc infringere tentaverit, auftoritate Dei omnipotentis dc Apoftolorum Petri dc Pauli vinculo anathematis eum innodamus, donec canonice prxdifteEcclefix fic ejus monachis fatisfaciat . Iterum interdicimus omnibus clericis fic laicis quod a Balneis ufque ad collum de Steva nullus audeat conventus congregare neque aliquos caufa negotii coadunare nifi pro negotiis fic utilitatibus predifti cœnobii Iterum concedimus fic confirmamus huic EccleE fix libertatem auftoritate privilegii fcilieet Sergii Romane fedis Pontificis, in qûo continentur, ut quifque pcEiiittns ibi veniens pro facinoribus fuis fegregatus a liminibus Ecclefue, licentia fit ei, quandiu ibi fteterit, eandem Ecclefiam ingredi fic divinum officium audire. Prxcipimus etiam nos omnes predifti Pontifices fic auftoritate Dei dc noftra interdicimus, ne infra immunitatis figna antiquitus huic venerabili loco coUata dc a nobis confirmata, hoc eft, a collo de Steva ufque ad crucem petr® ercftz ufque ad fummitatem de Pivas aliquis homo aliquem ulla ratione vel caufa perfequi vel infidiari vel v;m ei infer-

—~ —inierre vel in aliquo calumniari vel injuriari five CHRISTI de^onei*are MKfcM 'vel prxfumat, fed haec figna immunitatis fint omnibus fugientibus inimicos fuos firmiffimum tutamen confugii & pacis, quandiu intra pnefixa manferint immunitatis fi. gna. Si quis vero hujus noftr® immunitatis au» fu temerario violator vel interrupter extiterit, nili farisfaciens juxta legem panituent, in primitus iram Dei omnipotentis ejufque genitricis ac omnium fandorum incurrar» & deinceps auctoritate Dei & noftra & Apoftolorum Petri & Pauli vinculo anathematis fubjaceat. In craftinum autem Narbonenfis predidus Archiepifcopus confecravit altare S. Johannis » Helenenfis Fpiic. altare S. Petri Apoftoji, Gerundenfis Epifcopus altare S. Michaelis. AufonenfisEpifcopusB altare S. Tiburtii, Barchinonenfis Epifcopus altare S. Gabrielis, intromittentes multarum copiam reliquiarum. Faftum eft hoc decretum tertio Idus Odobris, regnante Ludovico Rege in Francia. Ego Berengarius Dei gratia Narbonenfis Archiepifcopus apoftolicx fedis Legatus fubfcripfi. Attallus Helenenfis Epifcopus. Berengarius Dei gratia Gerundenfis Ecclefix Epifcopus. S. Guillcrmi Barchinonenfis Epifeopi. PetrusAufo» neufs Epifcopus fubfcripfi. S. Bernardi de Molleto Elenenfis Archidiaconi. S. Petri SacriftxS. Pauli Narbonenfis. Ego ImbertusSacrifiaS.Pauli. S. Petri de Mataplana Helenenfis Sacrifl®. S. Petri de MaUeolis Praecentoris Elenenfis. S. Bertrandi capellani de Arufij. Raymundus Abbas de Arulis. Guillelmus S-Fclicis Abbas. Guillelmus Gerundenfis fedis Praecentor. Ego Pontius Abbas & Narbonenfis 'Archidiaconus. S. Bemardi Abbatis S. Tiberii. S. Oftenfii Abbatis S. Michaelis de Cuxano. Berengarius eleâus de S. Martino Canigonis. Berengarius Abbas fandi Michaelis Fluviani S. Petri Abbatis S. Genefii. S. Berengarii Abbatis S. Petri Rodenfis. Ego Rogerius Narbonenfis Archidiaconus. S. Bennundi Elenenfis Canonici. S. Guillelmi Vicecomitis de Caftro novo. S. ArtaJli de Millars. S. Bernardi de Curtfavino. S. Guiüelmi fratris ejus. S. Bernardi de Pulchro loco. S. Calci® vetule. S. Bertrandi filii ejus. S. Raymundi de Serra longa. S. Petri de Comiliano. S. Berengarii de Ccrfeto. S. Petri de *Semcrio*. *S.* GuiUelmi de Apiano. S. Ermengaudi de Villarafa. S. Gausberti de Avalrjno. S. Guitardi Comitis colit. S. Bernardi de Paciano. S. Ermengardis Narbonenfis Vicecomitiflx. S. Ermengaudi de Locata. S. Bernardi Patri de Ripa S. Berengarii de Cofcio. S. Amaldi de Mollcc capellam' S. Johannis capeliani de Curtfavino. S. Berengarii de Cucufag. S- Bernardi de Albaniano Petrus Prxcentor fcriplit rogatus dic & anno quo fup

£2.

dA..":." SF NORTHAMPTONIENSE IN ANGLIA CONCILIUM

1». ♭ I»!

Pre ctgoidp *abbate $, Astguflim Cantuarûc ad obfequium, a Theobaldo Cantuarinfli circa annum J1J7· celebratum.*

SUb initium regni regis Henrici II. Theobaldus fynodum Northampton® coegit, in qua Sylvefirum, abbatem S. Auguftini Cant, ad obedientiam compulit Gervafius fta: *Egerat hit Sylvefter favore R. Stephani tt fratris fui Henrici Itintanienfis epifeopi, ut praciperet Eugmius papa pradiHum abbatem in ecclefia fua fine profeflione benedici, eo quod feciffet eam Roma tributariam. Tbeobaldus temporis intervallo, regnante gloriofoR. Henrico de mandato Adrians P. apud Nortbamptoniam in prafentia regis tJ epifcoporum Asalia compulit eum ad fubjedionem } ut ibidem debitam faceret profefiontm.*

ANNO chr IÏt I

OTTONIS FRISINGENSIS CONSTITUTIONUM C''T I

***Pro canonicis fuis confirmatio ab A. S. LL. afferta, Anno* 1158.**

ib>d. p. t»e.

In nomine fandx & Individu® Trinitatis.

Otto, Dei gratia, brifingenfis ecclefia (epifcopus) in Cbrifto fratribus, Alberto prapsfito tJ univerfis fanda Dei genitricis Maria ejufdem ecclefia canonicis eorumque fucceffloribus canonice fubftitutis tn perpetuum.

«>:. p. »),.>» F.

Divina nos adiiortante commonitione omnibus hominibus atfedum debemus chantatis, affectum vero fpecialius his qui filii domeftici funt, aut quibus ad arftiorem curam per epifcopalem folicitudinem deputati fumus. Ea propter, reverendi fratres, noftrx faluti veftrifque utilitatibus pio debito noftro jugiter invigilantes, temporalium vobis, quantum valemus. necetlitudinum curas minuere curamus, ut fpiritualibus difciplinis, & honeftioribus ftudiis diligentius operam intendatis. Confultis igitur venerabilibus dominis Henrico & Hyacinto, Roman® ecclefi® cardinalibus & legatis, qui hoc tempore in regno Teutonico legatione fungebantur, fle eorum adhibita au&oritate antiquas fle rationabiles ecclefix veftr® confuetudines, qux, ut dicitur, legem imitantur, volumus a fraternitate veftra (fervari) videlicet modum pfallendi in choro » reverentiam in capitulo, dormiendi in dormitorio omnibus, exceptis infirmis fle his perfonis qux fpeciali jure exemptionem defendere poliunt, contemptores regulari difeiplin® fubjaceant. Pueros & adolefcentes, qui pro «tatis lubrico ftatu ad malum lafciviamque proni funt, fcholaftic® difeiplin® fubeflê volumus, donec ad ordinem fubdiaconatus congruo tempore promoveantur, nec occafionem foras eos evagari ante hoc tempus concedimus. Saoe de ftipendiis, qux ad communem prxbendam pertinent, five in mancipiis, five in aliis redditibus illud ftatuimus, ut ubicumque ad lingulares cujufpiam ufus conccfta funt, fi vacare inceperint, nemini beneficientur, fed ad communem fratrum utilitatem deputentur, nec forte ad tria vel quatuor mancipia quo-

tidianis ufibus neceflaria; pro bono tamen pacis ea, quae in prirfentiarum ab aliquo illorum de *ns canoincc confefli font, fuis poflêflbribus quiete habere concedimus : de his autem przdiis, quz ad oblationem pertinent, vel in futurum largitione cujufpiam ecclefiafticz (zcularifvc perfonz pertinebant, decernimus, ut hi qui ea jufte tenent, teneant, fic quz ex his vacare ceperint, paflim, non quibuslibet beneficientur, fed his qui a fubdiaconatu, fic fic idonei fic probatx fidet fuerint; fic qui dimidium poffeflionis ejuldem beneficii pro fervitio primitus inflituto lingulis annis fratribus in memoriam defundorum ex inde perfolvere voluerint · Salva eorum juftitia, qui cognitionis ordine fibi in aliquo praedio poterit defendere ex delegato jurifdiàionem. Sancimus etiam atque przfentis feripti pagina confirmamus vobis univerfa bona, quz haftenus venerabilium fic catholicorum anteceflbrum noftrorum vobis donatione concefla iunt, vel legalitcr commutatione provenerunt, in decimis, areis, cultis arvis fic incultis, quz tfel vos, vel cuilibet fucceflbrum ufibus poflediftis, vel ia pofterum canonice acquifituri eflis, ea vobis diminuere vel in eis aliquo modo vos infeftare przfumat, fed omnia rata integra, illibataque permaneant veftris, ac veftrorum lucceflbnun idoneis ufibus jurgiter profutura. Przterea quz vobis nos liberalitate concedimus, videlicet dotem ecclefiz, quz eft in przdio decani Adalbert! apud Eberbach, dc beneficium Gebhardt presbyteri, quod decima una apud Tanne, & beneficium Agonis diaconi apud Hafilbach cum mancipiis, fic beneficium Albuonis przpofiti Mosburgenfis, quod eft decima apud Afpach, fic beneficium unum ad MittenValde, fic Eich, fic ecclefiam Zxftltngen fic aliis, ficut eas in przfentiarum habet diledus frater nofter Albertus, przpofitus majoris ecclefiz, ecclefiam apud Haga cum fuis ecclefiis, omnibufque earum pertinentiis, dotibus, fic decimis, ceterifque utilitatibus vobis contradimus, ftatuentes, ut ad ufum przbendz veftrz, quam novam oblationem vocatis, cedant, fic omnia vobis quieta fic inconvulfa permaneant Sane fic quz in przfenti ad eandem collationem collata funt, fic in futurum cujufcunque liberalitate conferentur, cuiquam beneficiari omnino prohibemus, fic przpofitorum ab iifdem poffeflionibus dominium & ordinationem renovari volumus · Sed ficut in fratrum difpofitione per officialem canonicum, quem ipfi (latuerint, fideliter adminiftranda ad hoc fraternitati veftrz honefto modo omnibus providentes, areas noflras in monte hoc, quz vel hodierna die in poflefllone veftra funt, vel ab his adhuc laicis vel nobilibus feu minifterialibus, quibus in feodum per veftrum (ludium bona illorum voluntate redimentur, vobis contradimus; ita videlicet, ut quicunque veftrum domum fuam canonico fuo vel dederit, vel in teftamento dimiferit, idem fine contradiftione alicujus poflideatfic aream, excepta ad portatn occidentalem turri, videlicet eam, quam habent filii Ottonis Palatini comitis, fic quz eft comitisGerhardideChrelingen, fic quz eft Rudolphi de Parfperch, fic ad portam oriental-m, ea quam habet Burchardus advocatus Mosburgenfis. quafi ob tuitionem civitatis de jure laicorum exui volumus. Solis autem canonicis inter fe fic non ad ceteros clericos, five laicos, przfatam donationem facere concedimus Quod fi quis canonicorum inteftatus abierit, in poteftate przpofiti fic fratrum fit concedere domum fit aream ejus, cui fratrum illtus placuerit. Si qua ergo perfona hanc noftram traditionem hujufque noftri feripti paginam fciena temerare vel infringere przfumpferit, nifi commonita refipuerit, ream fe coram divina majeftate cognofcat. Confervantes autem, in prrfenti pacem fic in futuro fruftum fempiternz retributionis inveniant. Signum domini Ottonis Frifingenf. epifeopi.

Data per manum Rhannini notarii. Aftum Dominiez Incarnationis anno MCLVIII. Ind. VI. anno autem domini Ottonis Frifingenf. ecclefiz apifeopi XIX. regnante iereniffimo imperatore Friderieo, anno regni ejus VII. imperii vero IV. in Chrifto feliciter Amen.

SYNODUS gualterfordiæ

In Hibernia habita circa annum Domini MCLWir.

Ex Girardi Cambrenis Hiberni* expugnara, cap. rf-

His itaque completis; convocato apud Ard-Dregno, machiam totius Hiberniae clero, & fuper advenarum in infulam adventu traâato diutius & deliberato, tandem communis omnium in hoc lententia refedit: propter peccata fcilicet populi lui, eoque praecipue, quod Anglos olim tam a mercatoribus, quam praedonibus atque piratis, emere paflim, & in (ervitutem redigere confueverant, Divine cenfura vindiftz hoc eis incommodum accidifle, ut ipfi quoque ab eadem gente in fervitutem vice reciproca jam redigantur. **Anglorum namque populus adhuc integro eorum communi gentis vitio, liberos fuos venale exponere, & priufquam inopiam ullam aùt inediam fuftinerent, filios proprios & cognatos in Hiberniam vendére confueverant. Unde & probabiliter credi poteft, ficut venditores olim, ita fic emptores, tam enormi delifto mga fervitutis jam meruifle. Decretum eft itaque prrdifto concilio, fic cum univerfitatis confenfu publice flaturum, ut Angli ubique ner infulam fervitutis vinculo mancipati» in prininam revocentur libertatem.**

SYNODUS ROSCOMANIENSIS

In Conafia (alias Conacia) Hibernia provincia, ab Edano primo Tuancnfi archiepifcopo › convocata, ann. Domini MCtvut.

<IT. T '.U· a'| Î',,7 TJ^ fynodus in oppido Rofcomaniz coafta. JftI quod a S. Conano itidem decedente anno Domim 544. nomen accepit, multa bonadecreta edidit, ut annales Conaciz, quod in vita i-l^ftius Edani (cognomento o Hoifin) huc citat Wareus, teftantur : fed an ufpiam extiterint e-juidem canones, non indicavit.

CONVENTUS REMENSIS,

In quo agitata controvcrfia inter epifeopum Laudunenfem & abbatem.

B Ar tbolomuut tj Gualterus Laudunenfet epifeopi, aliquot ecdefia /ua pradia Pramonftratenfibm donaverant . Gualteri fucceffor, Gualterui 11. eadem ut reftituerentur inftitit. Ccmpofita e/i tandem cor.troverfia id agente Ludovico rege, ut cor.flat ex Gu.iiteri Laudxnerfis & Hadriam IV. *htterii in Bieiiotbeca Pramonflratenfi deferiptis ; ex quibas & anno* MCLVill. *id conttgtffe difcimui.*

f{fe autem banc litem in Remenfi conventu agitatam , inteliigimui ex una Bavtbolomai epiftola, g a abdicato Laudxnenfi tpifeopatu, Ciftercienfem m jamiham privatui fe receperat, h cum aisdiftet accufari fe dtfflpati ecclçfiaftici patrimonii, bts felittern purgat.

Epiftola Bartholomxi in Fufniaco ad conventum Remenfem.

Venerando fibique femper amabili , domino Samfoni Remerfi archiepifcopo, & fub ejus prufentia c:ngregato fanilo conventui , frater Bartboiomaut tn fufniaco pauper Monachus, mifericordiam tj veritatem ciligerc.

VErecundix rr.cx filentium imperat hujus fandi conventus folemnitas: led frontem aperit & ftimulat ad loquendum in palam imminens famx mex periculum. Neque cnimdiflimulare poflum quod multorum vulgavit opinio , quod etiam ufque ad aures domini papz volavit . Eptfcopales redditus me derraxiiTe rumor eft, cui rumori plus |ufto credit Laudunenfis epifeopus . Meum ergo eft fuper his fateri quod verum eft : intueri autem quod juftum eft, & tueri, veftrum erit . Laudunenfis fedes triftis erat , & mcerens , cum illuc primum ingreflus fum, utpote attrita (editionibus, & ignibus concremata. Ipfx quoque res majoris ecclefiz affliAr erant, & tenues redditus. Si illi porrexi manum ut refurgeret, novit Deus, noverunt & ecclefix filii Verumtamen nihil eis contuli quod ad redditus pertineret epifeopi prxter porcos , quos vulgo verres vocant, quos menficepifcopali perform folvebant ccdefix . Hos, inquam, ad prxbendam canonicorum concefli, quoniam illos nec fine pudore exigere, nec habere fine mpleftia poteram . Prxterea quinque duntaxat abbatias in noftra ditrceli teperi rebus pariter ac religione dilapfas. In his, Deo multiplicante mifericordiam fuam , & numero & merito ctevit fandorum numerus, & fmgulatitcr eft pofleifio Bdilatata. Novem infuper novr religionis monafteria patfitn in eadem ditrceli funt fundata. Hodie earum in perfonis numerus, numerum pene excedit.· horum religio , religionis eft fpeculum horum tam multa pofleflio eft, ut tam multis abunde iuificiat. Si manum beneficii me porrexifie negavero antiquis ecclefiis ut refurgerent,novellis ut confurgerent, mentiar. Profui lane fere ecclefiis omnibus , fed nec quantum volui, nec quantum debui . Sane Calliftus papa domnum Norbertnm, cujus memoria in benedictione eft, fidei noftiz commifit , ut ei locum traderem, cjufque votis aflifterem. Terram igitur ad epifeopum pertinentem illi contuli, qux vix tamen duobus fufficeret aratris. Hujus pars VerctCniaco eft pofita , alia pars apud Anili, qux tamen multis jam annis fterilis & inconfulca jacebat. De his itaque, qux ad epifcopales pertinebant redditus, nihil amplius me recolo detraxiffe . Noftro tamen favore ac confenfuquidamecclefiis contulerunt terras, quas a nobis habebant in beneficio : cenfus tamen terrarum & vinagia nulli*penitus condonavi . E>c cetero fi quid illi fedt per nos acceflit commodi aut honoris, nolo ante humanum procedit judicium : fi quid vero ut homo deliqui, in confpedu hominum confundi non refugio. Caufam itaque noftram vobis tanquam judicibus allegare, tanquam teftibus intimare volui: in quibus calumniatorem non timeo, verum dicens. Liceat tamen & mihi aliquid audere apud vos , liceat aliquid humanum loqui . Nihilne fedi noftrx titulorum accellit & glorix , cum tot & tantas parturivit ccclefias? cum fibi multiplicaverit tot fynodales pertonas » Cum ergo, ut audio, dominus Laudunenfisluts vifceribus bellum parat, cur tentât quod forte ei promovere non liceat? Si filios, Dei congregavi , fi fufeepi juftum in nomine jufti , nemo mihi luccenfeat: videat alius ne congregata difpcrdat. Confervet vos omnipotens pariter adhonorem fui nominis, & per vos ecclefix fuçreligionem & fanftitatem corroboret.

Pacificatores fuiffe Ludovicxm regem & Samfonem arbi-pifcopum ; adbibitos vero in confilium , ^nfcuipbum Suejftonenfem epifeopum, & Balaricum Aoe lomenfem , multofam altat Palatino militut, difeimm tum ex inftrumento ipfo compofitioms, tum ex littedi Gualteri Laudxnenfit epifeopi ad Hadrianum p.i;am. Çaz omnia exbibet Biblistbeca Prxmonft)· it.-nfit, eap. XIV. vite B. Hugonit abbatu , qui d. *Norberto fucceffit.*

ηB8*> <*> «i> «O O O <€> O

VITA ET EPISTOLÆ
ALEXANDRI PAPÆ'IIL

ALexander tertius Rolandus nominatu* , patria Senentis, legatione ad Fridericum Imper. ob non vindicatam injuriam Lond nenfi epicupo illatam tundus, ex cardinale presbytero tituli S. Marcia viginti trHis cardinalibus<quorum nomina recenientur m epiftola ad Fridericum Imp. quam recitat Radevicus lib. 2. cap. 53.) electus eft pontifex anno Domini 1150. tempore Friderici Imper. Contra eum m fchifmate a tribus duntaxat cardinalibus ele&us eft Octavianus qu dam, natione Romanus, cardinalis presbyter, Victor tertius deinceps appellatus. Impcratoi qui tunc Cremonam obfidione premebat, ab utr.iqucB parte per litteras, quz recitantur apud Radevicmn lib. 2. hac de re certior fadus, uirumque Papiam ventre juflit , eorum ditlidia componenda ibidem promittens. Cui ordinationi cum Alexander parere nollet, indignatus Fridcncus, m partes Vidoris fadus eft inclinatior. Alexander autem tali accepto refponfo in Franciam abiit , ubi concilio in Claromonte habito Fridericum & Vidorem exeommunicavit . Interim Friuericus Mediolannm tertio expugnatum diru t & tolo aequavit , tria Magorum corpora Reinoldo Colonicnfi archiepiicopo donavit : qui & eadem Coloniam tranftulit, ut videre eft in epiftola ejufdem ex antiquilTimo manuferipto codice Sigebergenfis monafteni accepta, quam hic fubungo.·

Rainoldut Dti gratia fanfl* Colonienfii ecclefi* ele- , £r *Jt.i.ijt* jrcA»C4n.e..'j>.«· , ***dileflifiim:*** ‹ an *Cbriflo film & amicti , H. nta;oris eccufi* C0-Icnieri/it pretoefito , PbCipp) decano , cnnf}i^.<e pnoribui , & univer .) c.co , omnibufiue* **ia** *bene-ficialt› minijiertahbu) beati Petri ac mil* Colonienfi, ecc'.'fi* , univerfijque bierpenjCw a.m* urbit Cotem* , j.Cutem (J affeCluojum jb/e^uium, cum intim* aiitSlionu pienituiuu.*

„ T Ntmuamus dileditTimz veftrz univerfitati p „ A quod ex . . . ardenrnrimi noftri dehdern „ felix jam per Dei gratiam adepti fumus initium . Benigna enim domim noftri ferenilTimi „ imperatoris Friderici accepta licentia , cum „ gratia , ac dilectionis ejus plenitudine ab ipfo „ gaudenter dimifli, & egreum ac tantis donis, „ quorum nulla in terrenis elTe poteft rftimatu, excellenter fumus iionorati . Inter cetera „ enim Itberalitatis fuz beneficia , quz in no» „ afduentuTime contulit, nunc tria nobis munera donavit pretiofulima : videlicet corpora infignia beatiftimorum ttium Magorum ac Regum, qui primiriz gent.um, in typum ac prz-E fagium futurr ex gentibus ecclefiz, jacenti adhuc Cnrifto in ptzfepi munera pretiofa obtulerunt. Quorum videlicet nobiliftima corpora, „ omnique veneratione digniflima , Mediolani in „ eccieiia beati Euftorgii confcflbris atque pontificis folemniter ac glcriofe fuere recondita . „ Infuper etiam Deo przduce ad vos perferimus „ corpora fanftiftimorum martvrum Nabor o & u Felicis , ut iiizft mabili \ mc .'mparahi.i hoc M thefauro luper aurum "trnem pie lapidem pretioium diligendo facratnTima ecdefia cnitatque Colomenhs feliciriime ditetur acperpetitaliter decoretur . Nes liquidons , quia tuipeua „ eft via per mimicos .scftos ac noftros , iter „ noftrum p<r Burgun.:iam ac Gall.as utque ad „ vos dnpotuimus, przientemqu'nunc um a Ve:·cellenfi ci..:atc 11.Idus lun.i przm Linus ca die „ vertus Taurinum ôc verius Alpes montis (bmin, cum pizo.cts lactatnhmis ac vencrab libus „ tchquus celerrime piocedir.tes. Idcoquc tmeeinfimam veftram dilectionem int.me r. annis „ & <.\>.n monemus in Domino , quatenus adsondignam tantorum munerum lulceptioncm ea „ qua notiis, ic qua de vobis confidimus, de.otione actolennitate przparemint. Dominuml>eum „ quvque aftectuotiilime pro ti.xjis ime intermitbone dcprecemur, ut wna cum ipfis adhonorem ac gloriam nominis tui , & ad ^qietiuni „ omnium veftrum ac totius patr z falutem , „ falvos , incolumes & il'xlos nos idv d.gne „ tur remittere .

Eadem confirmantur ex quodam infl-umet ti donationis per Philippum archtepikorum Re noldt fucccflorem capitulo faciat, qu.'d ex ar,fn vo metropolis ecclefiz CoLmcniis fideliter ; me dclcriptum hic lubjungo ;

In nemine fanSI & indit tint Tr.nitat. .... ('o.'mienfi. arcmepic* **0x1** */an.ftz ecc.en* Jiiiii pri'entirm & '.<:*rn m perpetuum*

EA quz propter falutem animarum dev tarum fancte incc.lelias conteruntur , q i.in„ to maioremaDeo expedant remunerat...r.em , „ tanto magis eft dignum ut juftx cvnr.im.·:ıon s titmum robur acc.piant . Ex relatu plu„ r um intelleximus, quod nofter antrccil·'.·· ; z „ recordation s Remoldus archiepifcopus , elcrmoi».nas , quz ad iancia Regum ectpota >Tferuntur , ficut & ipfos Reges , majori ccclefiz in Colonia contulerit . laudabili conhderatione nwus , ut ubi lanct.ihmi Reges cotporaluer quieicerent , & tn maiori haberentur „ veneiatione , ibi de oblation bus eorum iufta „ & benigna coniolatio ad canonicosperveniret „ Nos fadum prznominati aichiep. commendamus, & habemus ratum , ôt tua poilumus ÔC „ debemus confirmamus authoritate. Ne veroin „ pofterum hoc quod juite factum etl m.itari „ queat , idipium , qu>d nos v.dcbamus habere „ m oblationibus Regum , eoum multis i.iper „ altare beati Petri ecclefiz maiori dedimus „ l'attibus ejufdem concedentes ioe'am potsilatem ordinandi de ipfis eleemoiyn s ad fnpplementum przbendarum fuarum , prout potertmus diligentius & melius. Port f demie n d nationem a nobis fadam , ficut juftum tu t , „ (aerum noftrum banno confirmamus ut *t j i s „ in pofterum aufu temerario m contrarium n- „ veretur, bann i IcUuet obligatum cfie , ix lubfeftum maledicto excommunicationis |u limus „ etiam hanc ihartain confirrbi , & noftro munui ligftio, ut ex f-l pti mipechone , ea quz „ ju-

mile funt fada , & fi.lehter expteifa , ad po-
„ Itercrum not'uiam t;anfinittrrentur
„ Ada lunt hzc anno Dominiez Incarnaro-
„ ms mCI XXXIx Telles itlcnim nint iili .
„ major przpofitus & archidiaconus . Adolphus
„ decanus major & archidiaconus. Ce.

l'ranciæ regem monuit Impctatoi , ut ad concil.uin per le indidum ventre dignaretur , fecumque Alexandrum adduceret. Quod cum Alexander iterum facere recuiaret , Fridericu'm magis *c trans ira inflammatum in fe commovit Pronide Viclorem m Italiam mox iubiecuturus przmitt t , coque Lucar defundo , Guidonem Creinenlem antipapam fucceiTorem fubftituit . Alexander omnium confenfu Romam vocatus , ab omnibus tumma cum laetitia recipitur. B

Eodem tempore CifalpinzGalliz populi in Imperatorem arma corripiunt : qui proinde in Italiam denuo revertitur. Dumque hzc agerentur, là >nft.intinopoh tenus imperator omnem opem & . u\ . i per legatos obtulit pontifici, fi imperium ann s luperionbus divifum viciffim unire dignaiciur . In Anglia pro immunitate ecclefiz marts rn coronam fubiit Thomas Cantuaricnfis epikop-.is. Regem Angliz de occifo martyre innotente diffamatum legati Angliz pontificem convenientes a necc fandi martyris immunem efle allegarunt. Poft mutam inquifitionem ad exiremnm his conditionibus, regem abfolvit , ut is a pontifice & fucccflbribus ejus titulum regni agnojieret . Sandum vero Thomam , evidentiffimis C mit aculis clariffimum , in numerum fandorum retulit.

Cumque Pontifex in dies gravius ab Imperatore vexaretur & inquietaretur, Venerias fecontuit : ibique Imperatorem, ad oicula pedum pontir.iiorum fe demittentem , nullius arrogantioris c.idi fadique alperioris interventu , citra capil:s imperatorii pedibus protriti conculcationem , l quam humillimo pontifici injuriofe affingunt huetici) in gratiam, pacem & unionem eccle-fix recepit . Eum honorem quem Couftantinus Magnus ille imperator , longe potentior & fandior , Slveftro Chrifti vicario exhibuit, quemque alii Francorum & Anglorum reges huic aliif- p. ve pontificibus detulerunt (nimirum ut pontifici ʋ ab officio ftratoris eflient) Fiidericus imperator merito pontifici optimo exhibuit : adeoque non immerito pontifex eumdem exemploanteccflbium tuorum acceptavit. Ut vero caput imperatoris ad pedes iuos demifli obn iverit , fimulque dixerit , S ,*per a-idem & bajiivcum ambulabis , &c.* ficut ah humtlitare pontificis, ita ab omni fide plane etl a.ienum : ut ex iis , quz infra in concilio Venetico dicam , planum het . Puft pacem initum , Venetialque multis pro ilegiis donatas,Ponite ‹ R-.mam veniens magno omnium gaudio iukcatus fint . Cun que aoumenicum Lateranenie c. iK.iium pro fch imatib. s extitpandis , Saracenis nnpucnand s , motibui jue ecdelix reforman-j? dis, celebraflc: : ob;:t anno Domini iiSj. cum ~ ledi a;oti.'liez anms vigtnti ‹bi uno atquediebtis novemdecim prziutflet.

EPISTOLA I. ALEXANDRI PAPÆ 111.

ADGER.ARDUM EPISCOPUM ET Can?o Nicos Bononlenses.

De legitima fui eledtone.

silexunder epifeopur fervus fervorum Dei venerabi. ii fratri Gerardo epifcopo , & diieflu filiic canonicis Ronofueqfis ecclefia, & legis doiionbxs , catertfque magiftris Bononia commorantibus , falutom if apoftolicam bencdifiionem.

ÆTerna & incommutabilis providentia conditoris fandam & immaculatam ecdefiam a (uz fundationis exordio ea ratione voluit & ordine gubernari, ut unus ei paftor & inftitutor exifteret, cui univerfi ecclefiarum przlati abfque repugnantia fubjaoerent, & membra tamquam fuo capiti cohzrentia , ei fe mirabili quadam unitate conjungerent, 5c ah ipfo nullatenus diffiderent . Qui vero apeftohs inis pro eorum fidei firmitate promifit , dicens *£cce ego vobijeum fum* *Mani.* i«. *omnibus diebus ufque atfioqnfummationem Jaculi :* ille procul dubio ecdefiam luam, cujus ipfi apoftoli magifterium afliimpferunt , fua promiffione fraudari nullo modo patietur , fed eam in fuo ftatu & ordine , licet ad inftar naviculz Petti fluduare aliquando videatur , perpetuo faciet permanere. Unde & quamvis hoc tempore tres falfi fratres, qui a nobis quidem exierunt, fed non fuerunt de nobis , transfigurantes fe in angelos lucis, cum fint fatanz, inconlutilem Chrifti tunicam, quam utique ipfe quidem ex perlonaPlalmographi a leonibus petit &. a framea erui , fic de manu canis orat ac poftulat liberari, fcindere & laniare laborent.· Chriftus tamen author & caput ecclefiz, eam velut unicam tponlam fuam provida gubernatione tuetur , & navem egregii piicatoris, licet fzpiusquatiatur a Hudibus, non permittit naufragium fuftinere.

Porro cum antecellor nofter boni memoriz Hadrianus papa Kalendis Septembris Anagnix debitum natuiz folvifler, & de terris ad ccekim , de imis migraflet Domino vocante ad luperna: eo Romam addudo, & 11. Non is Septembris in ecclefia beati Petri, przfentibus fere omnibus fratubus, fatis honefte, ficut moris eft, tumulato, coeperunt fratres & nos cum eis ùcundum ecclefiz confuetudinem de fubftituendo pontifice in eadem ecclefia ftudtofius cogitare : & tribus diebus de ipfa eledione traitantes , tandem in perfonam noftram infufficientem huic oneri, &tantz dignitatis faftigto minimine congruentem,omnes, quotquot fuerunt, tribus tantum exceptis , Odiviano icilicet , Joanne de fando Martino , & Guidonc Cremenil , Deo refte , quia mendacium non fingimus, fed meram , ficut eft , loquimur veritatem, concorditer atque unanimiter convenerunt, .necnon aflentiente clero ac populo in Romanum pontificem elegerunt.

Dio vero Joannes & Guido, quos praenotavimus, tertium Odavtanum nominantes , ad eius eleitioncm pertinaciter intendebant. Unde & ipfe Octavianus in tantam audaciam iniantamque proitipit, quod mantum , quo m>s reiudantes & renitentes , quia noftram infufficientiam videbamus, juxta morem ecclefiz, Odo ptior diaconorum induerat , tanquam arreptihus a collo noftro propriis manibus violenter cxcuilit , & fecum

<um inter rumultuofos fiemitus aiportavit . Ce-A titinn cum quidam de fenatoncus tantum iaci- »)u> mipeviflcnt, unusex cis ipintu Dti.nu lucre-jus, mantum ipfum dt manu eripuit fzvientit. Ipie vero ad quemdam capellanum fuum , qui ad hoc inftruftus vcneiat paratus , illico Hammer» oculos fremebundus inriexit : damans & innuens , fie ut mantum , quem fraudulenter fecum portaverat, fcftinanter afferrej . Quo utique fmc mora delato , idem Octavianus abftrado piko , & capite inclinato , cunilis fratribus aut loco inde aut voluntate remotis , mantum per manus ejufdem capellam & cujufdam clerici fui ambitiolus alTiimpfir & ipfe idem, quia non erat alius, in hoc opere capellano fid clerico cxtint coadjutor. Verum ex Divino credimus judi-B cto contigifle , quod ea pars manu quz tegere anteriora debuerat, multis videntibus & ridentibus, poftenora tegebat . Et cum ipfe idem hoc emendare ftudiofius voluiflet, quia capitium manti extra fc raptus non poterat invenire , collo fimbrias circumduxit, ut faltem mantus ipfe appenfus ei quodammodo videretur . Sicquc factum eft, ut ficut tortat mentis erat , & intentionis obliquat, ita cx tranfverfo & obhquomantum fuerit in teftimonium fuz damnationis indutus . Quo facio porte ecclefiz , quz firmatz tuerent, referantur; & armatorum cunei, quos, ficut cx re apparuit , pecuniz largitione conduxerat , evaginatis gladiis cum immenfo ftrepitu cucurrerunt : & peftis illa mortifera, quia cardi-C nales cpiicopos non habebat , armatorum caterva militum vallabatur.

Fratres vero facinus tam immenfum dt a fzeulis non auditum cx infperato videntes & formi midantes, ne a conduâitiis mijitibus trucidarentur , fefc tn munitionem ecclefiz nobifeum pariter receperunt. Ibiquc novem diebus continuis, ne exinde libere exiremus, fecit nos quorumdam fenatorum aflcnfu, quos pecunia oblata corruperat , die nociuque armata manu cum omni diligentia cuftodirj . Sane populo inceflânter & jugiter acclamante, dc in fenarores pro tanta impietate multa immanitate fremente, dc cuftodia fuimus illius munitionis erepti : fed in ardiori dc tutiori loco apud Tranftiberim nos iidcm fena-D tores, recepta inde pecunia, pofuerunt .

Cumque moram ibidem ferme per triduum feciflemus , univerfo populo tantam proditionem atque malitiam de cetero nullatenus fuftinente : fenarores cum nobilibus & populo venientes, nos dc *fratres noftros per* urbem magnifice & honorifice cum immenfis laudibus & przconiis , Campanis etiam in tranfitu noftro pultantibus , conduxerunt . Et fic tandem a violentia perfequentis erepti , dc noftrz redditi libertati , fequenu die Dominico venerabilibus fratribus noftris Gregorio Sabmenfi, Hubaldo Ofticnfi , Bernardo , Waithero , Julio , epifeopis , cardinalibus quoque, abbatibus, prioribus, judicibus, advocatis, lerimariis, primicerio, dt fchola cantorum , no-E bilibus etiam, dc quadam parte dc populo Urbis, apud Nympham non longe ab Urbe infimul congregatis , munus confecrationis accepimus : dc , ficut in Romana ecclefia moris eft, ibidem pontificali regno magnifice fuimus ac folenaiter coronati .

Ceterum przdidua Odavianus cum pro confecratione, immo exeeratione fua, dum dc in Urbe effet , dc poftquam latenter Utbem exivit , multos epifeopos convocaflet : nullum prorfus , pizter unum, Ferentinatem videlicetepifeopum, habere potuit pro fua temeritate dc vcfaniacon-firnar.Ja Quoidam tamen epifeonos imperialibus m nis , quoidam violentia laicali , quoidam vero pecuniis dc blanditus all.ccre voluit, led nihil, Domino impediente, profecit. Unde ntc adhuc invennc poteft , licet omnibus medis enitatur, qui^ei manus exeerationis imponat , & ic tamz faciat prziumptioni dc impietatis anthorem. Verum memorati Joannes dc Guido, czcitatis tenebris obvoluti , quoniam fcnpjum eft , *Peccator cum venerit tn profundum malorum, tontrmnrt ,* nec fic a fua ptzfumptione damnabili lefipiicunt fed eûmdem Octavianum, quem fibi in ftatuam erexerunt, obftinata perfidia venerantur.· dc eum, relicta unuaie ecclefiz , przfumunt ufque adhuc tanquam idolum au: fimula criun adorare Ipie aurem Antichrifti tempora przfigurans, ufque adeo ercétus eft fupra fc ut etiam in templo Dei federit , offendens fc tanquam fit Deus: & multi abominationem defolationis flantem in loco fando , non fine multa lacrymarum cffulione , corporeis oculis inlpexerunt . r-.», <l »

Sane nos infirmitatem noftram , dc virtutum indigentiam cognofcentes, noftrum in Dominum jaftamus cogitatum: fperantes, dc de Chrifti mifericordi? plenius confidentes, quod ecclefiam fandam fuam, pro qua ipfe idem in fubftantia noftrz mortalitatis apparuit , ut eam fibi non habentem rugam au; maculam exhiberet , optati*, facie: in tranquillitate Iztari , dc procellarum omnium inundatione ledata, nihil erit quod jamei poflit obfiftere, ubt unicus ejus fponfus voluerit nubilofa quzque & noxia propulfare . Nunc igitur quia nos dc noftrorum meritorum qualitate diffidimus , dc de honeftatc dc religione veftra plenam habemus fiduciam , veftris & unjvcrfalis ecclefiz precibus infirmitatem noftram petimus adjuvari: caritatem veftram per apoftolica feripta rogantes dc commonentes attentius , ut, ficut viri catholici, vos pro domo Domini muros inexpugnabiles opponatis, dc in devotione ac fidelitate matris veftrz facrofanftz Roman» ecclcfiz immobiliter pertinentes, ab ejus unitate nullatenus recedatis. Quod fi przfatus vir impietatis , ad partes veftras aliqua dlmnationis fuz feripta tranfmiferit: ea, ficut refpuenda funt , refpuatis, dc tanquam vana ac facrilega qontemnere dc abjicere ftudeatis.

Noverit infuper diferetio veftra , quod nos fupra nominatum Oftavianum , apoftaticum dcfchifmaticum , in oftavo die a confecratiooc noftra (tunc enim terminum ei refipifeendi, dc>d unitatem matris ecclefiz redeundi przfiximus) lanquam inobedientein dc contumacem, dc illos qui ci manus przfumerent, non dicimusconfecrationis , fed exeerationis imponere, de communi fratrum noftrorum epifcoporum dc cardinalium voluntate atque confilio, accenfis candelis, dc coetu clericorum in ecclefia congregato , vinculo anathematis dc excommunicationis aftrinximus, dc eos cum fuo authore diabolo condemnavimus.

II. AD ARNULPHUM LEXOVIENSEM EPISCOPUM.

De rebus in conciliabulo Papienfi geftis

jlkxaiultr tpiftopui ftryati fervorum Dtt, &c.

Lteras a tua nobis prudentia deftinatas tanto hilariori mente , *&c. Extat infra in α&ύ cencilubnlt Papttnfis , anno* 11do.

III. AD CLERUM ANGLIÆ.

Dc canonizations S. Eduardi regis Anglir.

Alexander epijcoput fervus fervorum Dei, venerabilibus archiepifcopis, epifeopis, & dilefiis filiis abbatibus, ptionbu., & alus ecclefiarum pralatis per jlnpllim conflitutis- ifalutem & apofiolicam beneditfiinem. u

IUius devotionis conftantiam & fidei firmitatem, quam circa manem veftram facrofandam Romanam ecclefiam exhibetis, diligentius attendentes, in id propofitum'voluntatis adducimur, ut vos ficut carifiimos fratres & fpeciales ecclefix filios firecra caritate in Domino diligamus, piopenfius honoremus. & poftulariones veilras, quantum cum Deo poflumus, libenti animo admittamus. Inde utique fuit, quod fuper petitiorte^, quam de Eduardo gloriofo quondam re. e Anglorum canonizando, & in fandorum catalogo adicribendo, tam cariftunus in Chrifto filius nofter Hcnricus illuftris Anglorum rex, quam vos ipfi nobis inftantius porrexiftis, folicitam cum fratribus noftris deliberationem habente», libro miraculorum infpedo, qux, durYi in carne menait viveret, & poftquam de prxfenti fxculo eft aftumptus, omnipotens Dominus per fuam milericordiam declaravit.· vilis etiam litteris antecefloiis noftri pix memorix Innocentii papz, veflris quoque teftimoniis inde receptis; quamvis negotium arduum & iublime non frequenter foleat nili in iolennibus conciliis de more c< ncedi; de communi tamen fratrum noftrorum confilio, juxta votum & d^kderium prxdidi filii noftri regis ac velli um, Corpup ipfius confefioris ita glorificandum ceniuimus, & debitis prxcorms adorandum in terris, ficut eumdem confclTorem Dominus per fuam gratiam glorificxvtt in ccelis. Unde videlicet inter fandosconfcllores de cetero numeretur, quod hoc ipium apud Deum lignis meruit ac viituribus cbtmcre Quia igitur decet honeft*tis veftrx prudentiam eum pie colere, & toto ftudio venerari, quem authoritate apoftolica venerandum veftra poftulavit devotio, & co'endum; univetiit.t.m veftram per apoftolica Icnpta monemus ix exhortamur in Domino, cuatenus euin. ita deincrpvftudeatis debins obtequi s honoiare, ut ipfius intercefliombus apud dillridum -.idiccm meream.m veniam obtinere, & gloriolmn m xie.na beatitudine premium invenire. Datum Anagnix feptimo Idus Februarii.

IV AD THOMAM CANTUARIENSEM ARCHIEPISCOPUM.

Jur.i & privilegia eus confirmat.

Alexander papa Thoma Cantuanenfi archtepijcopo.

PRidecefiorum noftrorum felicis memorix Pafchalis & Eugenri Romanorum ponuheum veftigiis inhxrentes, tam tibi, quam tms legitimis fucceftoribus, Cantuarieniis ecclefix primatum ita plene concedimus, ficut a Lanfrancoêc Antelmo aliifque iniorum prxdecefloribus confiat tuiiTe pofteflum. Quidquid etiam dignitatis live poteftatis eidem fandx Cantuatienfi ecclefix per. tinere drgnofcnur, prxicm.s feripti pagina contu.nairus, ficui a temporibus beati Auguftiniprx- ***Adeceffores*** tuos habuiffc apoftolicz fedis authoritatc confiât.

V. AD EUMDEM.

Contra regis perfecutîonem inchoatam illum confirmat: & fimul admonet, ne cjutd contrarium 'libertati eccleliafticz regi indulgeat."

-Alexander papa Thoma Canfkarienfi arcitjêptfeopo.

Litteras, quas qobti, tua fraternitas deftinavit, Sx ea quz nBncius tuus viva voce propofuit, attenta diligentia audivimus, & graves anxietates &. amaritudines, quibus animus tuus aflidue affligitur, plenius attendimus. Unde his au4krs~€c-cogn;tis, fpiritus nofter commotuseft, λ valde turbatus: quibus cordi eft libenter tn tuis profperitaübus deledari. & in adverfis, tanquam fratri carilfimo, plurimum condolere. Tu ergo, ficut vir conftans & prudens, recolens fzpe quod dicitur: ***Ibant apojloli gaudentes a confpeftu concilii, quoniam digni fafli funt pro nomine Jefu contumeliam pati:*** hujufmodi anguftias in patientia toleres, & non plulquam oporteat, tuus fpiritus anxictur, fcd dignam in teipfo confolationem recipias, ut & nos tecum pariter in eo confolemur, qm te ad corroborationem catholicae & Chriftianæ veritatis huc neccifitatis articu- Jq reiervavit, & cujus beneplacitum eft eorum qux minus licite commififti maculas abftergere, iX per varias affudiones punire, ne videantur in ditlrido examine pun enda refervari. De cetero non tibt grave iit, nec (ficut ex litteris, quas clerico tuo mihlli, accepimus) ulla ratione meuculoium, quod es ad fedem apoftolicam appellatus: quia gratum nobis eft, ÎC acceptum, & volumus, ut fi rilt qui te appellaverunt forte ve-, nerint, tu per te ipium, fi tibt vifum fuerit, appellationem ipfam, omni dubietate & dilatione poftpolita, profequaris: nec unquam authoritate Romanz ecclefiz aliquis poilit conftantiz tuz timorem incutere, feu dubietatem.· quia nos jura & dignitates ecclefix tibi commiftz, quantum falva juftitia & ratione poterimus, ftudioiius tibi curab mus, authore Deo, confervarc, ficut illi quem in fado ecclefix conflantem repetimus & fortifiimuni propugnatorem.

Ad hxc fraternitati tuz prxeipiendo mandamus, quatenus te in Cantuarienfem ecclefiam recipias, & paucis quidem retentis admodum necefiariis, ad minus quam poteris per terram illam diicurras. Illud autem fpecialiter fuggerimus tuz providentix, ut nullius timoris vtl adverfitatis obtentu, qux tibi potfit accidere, juri & dignitati ecclefiz tuz abrenunciare cogaris. Data Scnonis feptimo Kal. Novembris.

EPIST. THOMÆ ARCHIEPISCOPI CANTUARIENSIS.

AD ALEXANDRUM PAPAM.

Refpondet fuperiori.

Lîterx confolationis, quas veftra nobis dignata eft paternitas delimare, magnum quidem med'ocriter anxiato afferre poflent remedium: aut fi faltem noftra circa unum aliquid figeretur anguftia, ipem nonnullam jclpirandi poftemusex e>s concipere. At quoniam de die in diem malitia tnvalclcit, multiplicantur injutix non nofitz,

ftrz, fed Chrifti: immo quia Chrifti, eo magis A noftrz: fuccedentibus fibi invicem moreftuduum procellis, folum nobis videmus imminere naufragium; nec aliu^pnfilium fuperefle , nifi utChriflum quafi dormientem in navi pro vnibus noftris excitantes, dicamus: ***Domine falva not.* perimus .*** Et hoc fane aptiorem malignandi naAa eft iniquitas occafionem , quod ftatum fanAz Rpmanz ecclefix infirmiorem confpicit. Ut vere liqueat quod quidquid in caput , five bonum , five malum, live dulce, five amarum defluit, per barbam defeendens , nec oram veftimenti relinquit inta&am.· eripitur Jefu Chrifto quod fanguine fuo tomparavit , in ipfam ejus lortem poieftas fzculans manum extendit, adeo ut nec fan-Aorum patrum fandtones, nec ftatuta canonum, B quorum apud nos etiam nomen exofum eft, nec clericis quidem 'patrocinari valeant modo , qui ab hac jurifdidione , fpeciali privilegio luerunt exempti. Et quoniam enarrare vel periequi leripto qux^patimur longum effet & txdiofum , ad veftram mittimus paternitatem magiftrum Henricum fidelem & familiarem veflrum & noftrutp, in cujus ore pofuimus fingula feriatim , prout vidit , & audivit , vobis exponenda . Et fi placet, credite, tanquam fi nos loquentes audiretis viva voce. Hoc tamen fciatis , quoniam fi fieri poliet , multo libentius vos in perfona vifitaremus noftra quam in alia. Loquimur vobis ficut patri & domino, & quod dicimus, fummo filen^tio petimus occultari . Nihil enim nobis tutumC eft , cum omnia fere referantur ad regem qux nobis in conclavi vel in aure dicuntur . Vz nobis qui in hzc fervati fumus tempora , quorum diebus acceflerunt hzc mala, qui in priori ftatu tanta potiti fumus libertate , quam modo dura & pemma fervitute recompenfiimus . Fugiflcmus faltem, ne in direptionem patrimonium crucifixi dari videremus , fed quo , nifi ad eum qui noftrum refugium & virtus eft , ignoramus . De Wallenfibus & Oeno, qui fe in principem nominat, domine provideatis, quia dominus rex fuper hoc maxime motus eft, & indignatur . Cariflime pater & domine bene valete.

Mtn*.

VI. AD THOMAM CANTUARIENSEM & reliquos Angliz epifeopos.

Eos monet nc quid regi indulgeant 'contra libertatem ecclefialiuam.

AD hoc pontificalis officii onus fufeepifle noicimini, ut committas vobis ecclefias fic ad honorem Dei, & fubditorum protectum atque falutem regatis, quod carumdem ecclefiarum libertas per vos nullatenus minuatur , fed in fuo ftatu per ftudium veftrum & per operam confervetur. Inde liquident eft, quod fraternitati veftrz per apoftolica feripta prreipiendo mandamus,& in virtute obedientiz injungimus , quatenus , fi illuftris Anglorum rex quidquam a vobis aliquo E tempore requifierit , quod contra ecclefiafticam libertatem exiftat , hoc ei facere nullatenus attentetis . Nec vos in aliquo , & maxime contra Romanam ecclefiam , obligetis aut novz promiflionis feu juramenti formam inducere przfumatis , przter id quod epifeopi fuis regibus facere confueverunt . Si autem jam dido regi fuper hujufmodi vos in aliquo adftridos cognofcitis , quod promififtis nullatenus obfervetfs , fed hoc potius revocare curetis, &dc promittioneillicita Deo ftudeatis & ecclefiz reconciliari.

VII. AD THOMAM CANTUARIENSEM ARCHIEPISCOPUM

Eum a juramento de conluetudinibus Anglicanis de quibus intra in Clatendonenfi com iltv , imniUnitati ecclefiaflicz repugnantibus, obiervandis abfolvit

.Alexander epifeoput fervut fervortfm Dei, Ô7.

AO aures noftras fraternitas tua noverit efle perlatum,' ***&c. Extat in àfhi*** (. ***l.irendonsnfi concilii anno*** MVLXIV.

vin. ad Uumdem.

De munere legationis apoftolicz , C.mtuarienfi concedi folito, Eboracenfi ep'ifcopo ad inftantiam regis fine przjudicio Cantuaiientis concedo .

.Alexander epifeopus fertju.i fervorum Dei , dileflo fratri Tborna Cantuarienfi anbiepijcopo falutem & apo/lohcam benediilionem .

ETfi pro animi tui prudentia & fidei finceritate perfonam tuam uberiori dulcedine caritatis & flag: autiori defiderio velimus feniber diligere , & honori & exaltationi tuz ficut »an'limi fratris noft i ardentiori animo alpirare : nos tamen & teiplum, qui magna ›ylumna esecdefisa., cautius convenit temporum qualitatem attendere , & provida diipenlationis moderatione motum principis deiinire . Novit fiquidem mduftria tua, cui Divina difpcnfatio magnx piudcntiz & gratiz donum indulfit , quoniam·* ferventem dilpofitionem circa regni fui gubernationem cariflImus in Chi ifto filius nofter Henricus illuftris rex Angloium defendat , & eamdem velit dilpofitionem , ut firmior habeatur , & habeat majorem favorem, authoritate Romanz ecclefiz roborari . Unde cum ohm per venerab lem fratrem Lexovienfem epifcopum, & dilectum filium noftrum Pidavenfem archidiaconum , a nobis & D fratribus noftiis inftantius poftulaflêt legationem totius Angliz Eboracenfi archiepifcopo indulgeri, & tam tibi quam univerfis epifeopis mandari rogaflet , ut antiquas regni fui confuetudines & dignitates coniervaretis , nobis ejus petitiones prztet fuum arbitrium moderantibus, ftatimpoft reditum nunciorum luorum , vix audito quod a nobis reportaverant, dilectos filios noftres Gaufredum archidiaconum fuum , & magiftrum Joannem, ad noftram przfentiam deftinavit, &per eos quod prius petierat , & amariora , a nobis inftantittnne poftulavir. Et ut fua defiderio faciliorem animum przberemus , fraternitatis tuz , przdiâi epifeopi Eboracenfis ad nos litteras impetravit .

Quod enim de antiquis confuetudinibus & dignitatibus confervandis prius mandari rogaverat, nuper, ficut tu & alii obfervare promiferatis, ea cum multa inftantia petiit authoritate apoftolicz fedis fibi & fuis poderis confirmari! Sed nos petitionem iftam nequaquam admifimus verumtamen, ne ad nimiam amaritudinem & vehementiorem animi turbationem eum circa nos & teipfum provocaremus , ne etiam id confiderationе tui putaretur quomodolibet impediri, nos tibi & nobis (ne forte in majorem calorem iracundiz adverfus te exardefeeret) confultius providere volentes, & penfantes tempora pericolofa, leg*-

Lgattonis litteras praefato archiepifcopo concedendas eidem regi concelhmus. Quoniam vero votis principum condefcendcndum eft, & lux contemperandum voluntati: prudentiam tuam monemus, contulimus, & omnimodis exhortainu^, quatenus ficut vir provides dt diferetus neceflitatem temporis Retiens', & qux inde tibi^fic ecclefix tux poflint provenire perverfa, fideli meditatione attendens, praenominato regi in omnibus dc per omnia, falva honeftate ecclefaaftici ordinis, deferre fatagas, & ejus·, tibi gratiam'fit amorem mceffanter recuperare intendas: ne fecus faciendo, eum contra te & nofmetipfos conturbes, & if, qui non eodem fpiritu ambulant, tibi & nobis valeant propter hoc infultare. Nos enim, data nobis opportunitate, de honore & augmento tuo cum eodem 'rege diligenter ac folicite conferemus: fic circa confervanda jura fic dignitates ccclcfix tux neceflariam diligentiam adhibebimus fic cautelam, quam convenit adhibere Datum Scnonis si i. Nonas Martii.

IX. AD EUMDEM.

Eum anguftiis preffum confolatur.

Alexander fervai fervorum Dei, dilefto fratri Tbl·· me C.intxarter\fi arcbiegifcopo, falutem b epoftoheam benediilionem.

QUoniam dies mali iunt, & multa funt pro qu.i.litatc temporis toleranda, diicrctionem tuam rog.<mus, monemus, contulimus, & fidemus, ut in omnibus tuis & ecclclix agendis tc cautum, providum & circumfpcdum exhibeeas, & nihil propere vel prxcipitanter, fed mature & graviter, facias, ad gratiam &. benevolentiam illuftrts regis Anglorum recuperandam, quantum falva Ubertate ccclelix & honeftate officii tui fieri potent, & enitaris modis omnibus C< labores, ut ulquc ad proximum pafcha eumdem regem fuftincas; ita quod nihil in eum vel terram ipfius ufque ad prxkriptum tempus rtudeas exercere. Tunc enim Dominus dabi: ternpora meliora, fic tam tu quam nos tuiius poterimus in taflo ipfo procedere.

X. AD HENRICUM REGEM ANGLIÆ

De immunitate ecdefiaftica non violanda: fic clericis ad tribunal ixcularc non trahendis

Alexander epifogm fervm fervortun Dei, Henrico lilnjiri Anglorum regi, falutem b apojloltcem benediChonem.

ETfi circa nos & matrem tuam ecdefiam facrofandam filialis in tc devotio aliquatenus videatur tepuiffe: paternum tamen affedum circa te, vel regnum tux gubernationi commiffum, nullo tempore defcruimtis. Tua ergo ferenitas, quod amici verbera potiora, quam inimici ofcula exiftanr, diligenter advertens, confideret ftudiofius fit attendat, quod ficut clerici a viris Ixcularibus vira fic habitu diftinguuntur: ira fit judicia clericorum a laicorum judiciis diverfa potius comprobantur. Quare fi eo ordine, quem non decet pervertas, fic quxJefuChrifti iunttux poteftati ufurpans, uov..s leges ad ecclcfiarum oppreffionem fit Chrifti pauperum pro tuo beneplacito condas, confuenidincs etiam, quas avitas vocas, inducas.- tu ipfe procul dubio io extremo examine, quod effugere non poteris, modo eoo- A fimili judicaberis, & eadem menfura, qua menius fueris, remetietur (ibi. Verum ne commonitiones noftrx auribus excellende tux txdiofievcl afperx videantur, feriptum recollige: *QtioHfilium* Tm·· qmm feter diligit, corrigit pro certo cognofcens, quod quanto perfonam tuam ardentiori caritate in Domino, diligimus, dc finceriffim* tux devo» tionis infignia nobis & ecclefir Dei multipliciter & magnifice olim exhibita ad memoriam fzpius & ftudiofius revocamus; tanto hzc cognitioni tux, fpiritualem tibi & xternam falutem votivis cordis affê&ibus exoptantes, libentius intimamus.

Si enim tc in aliquo judicium futurum deterret, aut pnemiorum in sterna requie corona deledat; veritatem, qux Deus eft, & juftitiam colere, B jus fuum unicuique tribuere, negotia ecclefiaftica, dc prxferiim criminalia, qux de lefionc fidei vel' juramenti emergunt, caufas fuper rebus, poffeffionibus ecdefiarum, pcrlonis ecclefiailicis tra&anda relinquere, regnum & facerdotium non confunddre, non adeo ferenitatem tuam deceret, quam etiam expediret. Si autem univerfa, qus in ufus tuos per hujufmodi angarias de bonisecclefiafticis convertuntur, in refeâionem pauperum, vel aliis pietatis operibus expenderes: obfequium non magis Deo gratum efficeres, quam fi altari quolibet difeooperto, aliud cooperires. aut fi Petrum crucifigeres, ut Paulum a mortis periculo liberares. Recolere fiquidem debes, & prx oculis ad hujus rei exemplum habere, qualiter rex C Saul, quia devido Amalcc, praedam contra Divinum praeceptum refervare volebat, cum feadexcufationem fui, hxc ad facrificandum refervare proponeret, a Domino fuerit reprobatus, & alius, eo vivo, in honorem fic dignitatem regiam fubrogatus. Quem utique peccata populi regem effecerant. eum a gubernatione regni propria commiffa deftituerunt. Quomodo etiam rex Orias, dum thurificare voluit, & facerdos fibi officium uiurpare, lepra, digna Dei ultione, percuffus tuiffct, tux faluti congruit ad animum revocare. r».

Si vero fucceflus tuos, viribus & poteft.iti tux, & non Deo adferibas, intentionem quoque & animum tuum abecclefiafticorum virorum &ecclefiarum oppreffionc non retrahas: ille procul dubio, D quia aliis tc prxfecit, fic magnum in orbe principem ad fidelium fuorum gubernationem, non ad depreffionem conftituit, talenta tibi cummifla gravi a te cum ufura requirere. Et ficut dc Roboam filio Salomonis legitur, qui prodelido patris eft a regno ejeftus commiffum paternum in hxredes transfundet. Tu ergo pravis cujuslibct fuggeftionibus non acquiefcas, nec iis qui femper malafufurrant aurem inclines: fed qux tuam falutem expediant diligenter audias, fic ita ad honorem Dei fic ecclefix lux tranquillitatemfic pacem, ad quod folummodo es regni gubernationem adeptus, idem regere, fic fecundum quod Dominus tibi adminiftravit, Audeas utiliter gubernare, ur ille, per quem reges regnant, fic cui lervirc regnare eft, E tibi fic hxredibus tuis regnum temporale confer vet, fic poft illud tribuat fine fine manfurum-

XI. AD THOMAM ARCHIEP1SCOPUM Cantuarienfcm.

Significat eum non teneri damnationi conciliabuli apud Norihamtonam celebrati.

Alexene^r pepe Tborne C'en/eerienfi Archiepifcopo I

QUod minor majorem judicare non poffit, ***be. Extat infra m edit dtEli concihalmii*** 0A** **MCLXIV.**

XII.

XII. AD GILIBERTUM EPISCOPUM LON-A

' DONI ENSEM.

Mandat illi ut pergat Henricum Anglix regem monere ad devotionem Romane 'ecclefia exhibendam , ejufque jura tuendum , dç Thomam Caqtuarienfem in favorem & gratiam recipiendum .

Alexander epifeopet fervet fervorum Dei, venerabili fratri Giliberto Londonienfi epifeopo, fodetem & apoftolicam bentditfionem,

QUod circa ea, quae tux injunximus fraternitati, efficax ftudium ôç diligentiam impen- B difti , fic cariflimum in Chrifto filium noftrum Henricum illuftrem regem Anglic, fuper incremento & exaltatione ecclefic, ac noftra, fideliter folicitare ac .commonere curafti, gratum omnimodis fic acceptum habemus, fic tibi exinde gratias uberrimas exolventes, folicitudinis tu® prudentiam magnificis fuper hoc laudibus in Domino commendamus . Quoniam vero eumdem regem , tanquam filium cariflimum , & inclituqfc principem, ardiori cariratediligimus: idcircoper te, & per venerabiles fratres noftros, Rotomagenfem archiepifcopum, & Herefordenfem epifeopum, nec non per cariflimam filiam noftram in Chrifto illuftrem quondam Romanorum imperatricem, matrem ejus, fxpe acfxpeipfumfo-C licitandum duximus, fit ad ecclefic devotionem multimodis provocandum. Gaudemus autem, & cxultamus in Domino fuper ea devotione ejufdem regis, quam tuis litteris nobis fignificafti

Ceterum, quoniam eum volumus devotum efle ecclefic Dei, & nobis, ficut ab ipfo principio, confuevit exiftete; rogamus fraternitatem tuam, monemus, atque mandamus, quatenus ipfum fcilicet ac diligenter fepe & fiepius per te & alios commoneas, horteris modis omnibus , dc inducas , ut ad ejufdem ecclefic honorem pariter & exaltationem folito modo intendat , & caufam ipfius ftrenue foveat, & manuteneat, atque defendat ecclefia* vero, & ecclefiafticas perfona* diligat y & honoret, & eorum jura confervet . D Venerabilem quoque fratrem noftrum Cantuarienfem archiepifcopum in amorem dc gratiam fuam reducat. Nos enim, fi eam, nuam incœpit, B. Petro dc nobis reverentiam exnibuerit dc honorem: eum ferventi affedione diligimus, dead honorem dc exaltationem ipfius, dcconfervationem regni fibi commifli , modis omnibus, prout decuerit, intendemus. Malumus enim ipfum in patientia dc manfuetudine vincere, quam eum aliquo modo gravare , quamdiu id Vpoterimus fuflinere. Datum in Gradu Mercurii, xi. Kal. Septembris.

XIII. AD EUMDEM.

De Cantuarienfi ecclefia.

Alexander epifeopet fervet fervorem Dei, venerabili fratri Gilberto Londonien^ epifeopo, faletem 0* a oftolieam benediflioetem.

A Memoria tua non eredimus excidiffe, qualiter canflimus in Chrifto filius vefter Henricus illuftris rex Anglorum multa a nobis olim precum inflantia requifivit , ut ab Herefordenfi ecclefia, cui prxemmebas, de te in Londonienfem ecclefiam translationem fieri pateremur. Ut autem fu® petitioni noftrum impertiremur aflenfum , neceflitatem imminentem pariten & utilitatem -proponebat; afferens quoJ civitas illa quafi' regia fedes exifteret, dc quia te religionis dc dicretionis virtute crederet praeeminere , confilio tuo, fuper his qnae faluti animarum expedirent, dc ad regni augmentum pariter dc confervationem fpeftarent, eemporaliter dc fpiritualiter uti volebat, dc ideo magis proximpm tc defiderabat habere. Unde attendentes quAp utiliter prudentia dc religio tua faluti ejufircm .regni dc regis pofl'et confulere, dc quanta inde valeat commoditas provenire , libenter fuis precibus acquievimus , dc te conceflimus in Londonienfi ecclefia promoveri. Unde quanto benignius ejus beneplacitum dc voluntatem complevimus, dc tux pariter exaltationi intendimus dc honori, tanto probitas tua circa incrementum dc confervationem ecclefie amplius deberet eniti, dc attentius circa hoc laborare, ut frudum, quem idem rex nobis propofuit, denos fperamus, exhibitione operisdc ipfa rerum experientia côgnofcamus . Quomodo autem rex prediftus a devotione ecclcfix animum avertit, dc eam in multis ficut appellationibus dc vifitationibus veftris, communicando etiam excommunicatis nominatim dc fchifinaticis, dc confjrderando fe eis, dc in eo etiam quod venerabilem fratrem noftrum Thomam Cantuarienfem archiepifcopum de regno fuo exire coegit, quafi perfequi dc impugnare videtur, te non cedimus ignorare. Quapropter folicitudinem tuam rogamus, monemus, atque mandamus, quatenus adjuncto tibi venerabili fratri noftro R. Herefordenfi epifeopo, eumdem regem folicite commoneas , dc ftudiofa exhortatione inducas, ut huius propofito prorius relifto, in eo quod exceflit, ficut dignum eft, fatisfaciar, a pravis aftibusomnino defiftat, creatorem fuum puro corde diligat , matrem fuam Romanam ecclefiam folita veneratione rtfpiciat , nec eam vifitare volentibus inhibeat, appellationes ad eam faâas nullo modo impediat, dc prxdidum noftrumThomam Cantuarienfem archiepifcopum ad fedem fuam benignius revocans dc reducens , in B. Petri dc noftra reverentia hrmus immobilifque confiftat , de ad opera mifericordix ac pietatis intendat:ut ille, per quem reges regnant, temporale fibiregnum confervet in terris, dc fempitemum largiatur in ccelis. Et nifi ifta maturius correxerit, timendum fibi erit, ne dc Deus ei pro his omnibus graviter irafeatur, dc in eum dc in fuos debeat gravius vindicare: dc nos ipfi id non poterimus diutius in patientia fuftinere . Nec ifta pro nobis, quantum pro eo proponimus , cujus gloriam dc honorem totis aflêâibus exoptamus.

XIV. AD THOMAM ARCHIEPISCOPUM CANTUARIENSEM.

Munus apoftolic® legationis ei injungit. 9»

L.

Alexander fervet fervorem Dti, dileQofratri Tborna archiepifcopo Cantearierf, faletem Ùapoftobeam benedtfflenem.

SAcrofanfta Romana ecclefia digniores perfonas, dc eas maxime, quashoneftate ,prudentia , dc litteratura , dc eminentia virtutum prxfulgere cognofcit, ampliori confuevit caritate ampleâi, gloria dc honore praevenire Attendentes itaque devotionis dc fidei conftantiam, qua pro ecclefia Dei ficut columna immobilis perftitifti, honcftatis, de littérature, acdiferetionis prudentiam,

tiam, qua preeminere dignofeeris, nihilo minus confiderantes, dignum duximus perfonam tuam, tantarum virtutum infignibus decoratam, quodam fpeeiali privilegio A fingulari prxrogativa diligere & honorare, tueque utilitati lolita benignitate profptcere, & attentiori folicitudine providere. Inde eft, quod nos tibi legationem totius Anglic, excepto epifeopatu Eboracenfi, benigno favore concedimus, ut ibi vicenoftracorrigas qu® inveneris corrigenda: & ad honorem Dei & .iacrofand® Roman® ecclefi® & falutem animarum flatuas, edifices, & plantes, qu® fta. tuenda fuerint & plantanda. Quapropter *pnonc.* mus fraternitatem tuam, atque mandamus,quatenus eunda cum providentia & diferetione, feeundum quod Deus tibi adminifthaverit, agas, vitia extirpes, & virtutes in vinea Domini ftudeas complantare.

Datum Anagnic feptimo Idus Odobris,

EPISTOLA
THOMÆ ARCHIjEPISCOPI
CANTU ARIENSIS
AD LONDONIENSEM OMNESQUE SIBI SUBDITOS ANGLIA EPISCOPOS.

Audoritate apoftolica confuetudines Anglicanas damnat.

Thomas Dei gratia Cantuarierfis eccIffit minifier hnmiiu venerabilibus fratribus fuis Londonienfi, ceterijaue tetius Cantia provincia epifeopis, fic tranjire per bona temporalia, nt non amittant <-terna.

F'Ratres mei dilediflimi, quare non confurgitis mihi adverfus malignantes' Ut quid non ftatim mecum adverius operantes iniquitatem An ignoratis, quoniam ***dijfipabit Dominus offa eorum qui hominibus placent ' Confundentur, quoniam 'Dcmmus Jprevit eos.*** Satis novit diferetio veftra, quoniam error cui non reftftitur approbatur; & veritas, cum minime defenditur, opprimitur: videturque, tefte Gregorio, confentire erranti,qui ad relecanda quz corrigi debent non occurrit. Ince eft quod dominum regem Angliz fatis fupeique tuftinuimus: nec ullum ex eo iuftinentix noftrx aflecuta eft ecclefia Dei compendium. Periculofum & intolerabile de cetero nobis vifum eft, tantos illius officialiumque fuorum circa ecclefiam Dei & ecclefiafticas pertonas exceflus ut hadenus impunitos relinquere, prxfertimcum lxpiifiine nunciis & litteris, modiique aliis, prout decuit, ftuduerimtis eum a perverto propoiitoluo reiocaie. Ei quoniam vix ab eo auditi iiimus, nullatenus tamen exauditi : ici iptum illud, in quo illx non ceniuetudines, led pravitates potius, quibus perturbatur & contunditur Anglicana ecclefia, continentur, ipiiufque icripti audoritatem, invocata Spiritus S. gratia, publice condemnavimus, & caflavimus; uruverfos etiam oMcrvatores, exadores, coniiliarios, adjutores, feu defenfores earum excommunicavimus; omnefque vos epiteopos a promitfione, qua contra conftitutionem ecclefiafticam ad earum obfervationem tenebamini, audoritate Dei & noftra abfolvimus.

Quis enim dubitat iacerdotes Chrifti, regum & principum, & omnium fidelium patres &magiftros cenfert ' Nonne miterabilis infanix efle cognoicttur, ii filius patrem, ddcipulus magiftrum fibi cohetur fubjugare, & iniquis obligationibus illum poteftati fu® fub/icere, a quo credit fe non folum in terra, fed & in cœlis ligari pofle & folvi? Proinde ne in hujus fenienti® commitTum incidatis, audoritatem ipfius icripti, ipfumque feriptum cum pravitatibus qux in eo contihentur, irritum duximus &caflavimus, prxfertim in his.

r.. Quod non appelletur ad fedem apoflolicam fuper aliqua caufa, nifi licentia regis.

». Quod non'liceat archiepifcopo vel epifeopo exire de regno, A venire ad vocationem domini pap® fine licentia domini regis.

3. Quod non liceat epifeopo excommunicare aliquem, qui teneat de rege in capite, fine IL Bcentia regis, vel terram ipfius, vel officialium fuorum, fub interdido ponere.

4. Quod non liceat epifeopo coercere aliquem de perjurio vel fide Ixfa.

5. Qucxl· clerici teneantur adfxcularia judicia.

6. Quod laici, five rex, five alii, tradent eaufas de ecclefiis, vel decimis, & alia in hunc modum.

Drnunciavimus etiam excommunicatum, &ex nomine excommunicavimus Joannem de Oxeneford, qui in hzrefim damnatam incidit, prcftando juramentum fchifmaticis, quo fchifma jam fere emortuum in Alemannia revixit, communicando illi nominatiflimo fchifmatico Reginaldo Coloni® archiepifcopo. Et quia contra manda-C tum domini pap® & noftrum decanatum Saresberienfis ecclefi® fibi ufurpavit, quod quidem fadum tum juri contrarium, tum ecclefi® Dei exemplo perniciofum, penitus caflfcvimus, & reddidimus irritum : prxeipientes epifeopo Saresberienfi & capitulo in virtute obedientix, & in periculo ordinis fui, ne de cetero vifis litteris noftris, ex eo fado eum decanum habeant.

Similiter Richardum de ' Ibelis denunciavimus excommunicatum, fit excommunicavimus, ex eo quod in eanidem hzrefim damnatam incideiit, communicando cum Reginaldo Colonienfi fchifmatico, machinando etiam & fabricando omnia mala cum fchifmaticis ***& Teutonicis*** illis in perniciem Dei & ecclefi», &przferrim ecclcfi® Roman®, ex padis contradis inter dominum regem & ipfos. * tacc.ftre, [illegible]

Excommunicavimus etiam Richardum de Luci, & Jocelinum * de Baillis, qui pravitatum illarum audores & fabricatores extiterunt : Ranulphum etiam de Broc, qui bona ecclefiz Cantuarienfis, qu® alimenta de jure funt pauperum, occupavit & detinet, hominefque notlros tam ecclefiafticos quam laicos cepit, & in captione renet. Hugonem quoque dé S.Claro, AThomam filium Bernardi, qui ejufdem quoque ecclefi® C-tntuarienfis bona & pofleifiones abfque noftra conm^entia occupaverunt, & tenent : omnefque etiam qui de cetero in poiTetfiones & bona ecciel ιχ Cantuarienfis contra voluntatem noflram confenlum manus violentas extendent, eadem excommunicationis fententia innoda* imus. *H^Utrtu. H·*

XV. AD THOMAM ARCHIEPISCOPUM CANTUARIENSEM.

Sententiam contra Anglicanas confuetudines & earum defenfores latam confirmat.

Alexander fervat fervorum Dei, diletfo fratri Cantuarierfi archiepifcopo, falutem ij appflolicam bcntdiflionem.

EX litteris tuis jampridem & certa multorum relatione cognovimus, quod tu injocelinum

Sa-

Saresberienfem epifcopum , quoniam tibi inobe-dicns fuit, interdifti fententiam protulifti . Ipte vcro licet fuper hoc àd noftram audientiam ap-pellaflct, & Dominicam, qua cantatur,Egojüm paftor bonus, proxime tunc venturam, appella-tioni fux terminum ptefixiflet : eodem iitante nec venit, nec ad nos aliquem pro fe reiponfa-lem tranfmifit. Quocirca dos eem in contuma* cia & rebellione nia contfa ce fovere nolentes , fententiam quam in eum propter hoc tuleris , auftore Domino, ratam & firmem habebimus, & totam caufam e;us tux di(cretionis arbitrio duximus relinquendam ; quod inde canonice fe-ceris, ratum , ceflante appellationis obftaculo, habituri.

XVL AD EUMDEM.

De confuetudinibus Anglicanis a fe confirmari petitis.

Alexander epifecpia Canttearierf arcbiepifcopo, falsa-tem tf apoftolicam benedifitor-em.

NOvit induftria tua, quam ferventem difpo. fitionem circa regni fui gubernationem ca-riilinaus in Chrifto filius nofter Henricus , illuflris rex Anglorum impendat , & eatndem , ut firmior habeatur , vult auftoritate Romane ec-clefix roborari, petens ut antiquas regni fui con-fuemdioes, & dignitates confervemus illxfas. I-tem ci-.n legationis officium totius Anglic poftu-lafiet inftantius Eboracenfi arcbiepifcopo indul-ged, penfantes tempora periculofa, legationis li-teral praefato arcbiepifcopo concedendas eidem regi concedimus licet antequam inclinaremur ad confenfum , nuncii ejus nobis in verbo veri-tatis promiferunt, & fuper hoc juramentum ob-tulerunt , quod nunquam fine voluntate veftra litters Eboracenfi arcbiepifcopo redderentur,

XVII. AD OMNES EPISCOPOS ANGLIÆ.

Ejufdem argumenti.

Akxanaer fervus fervorum Dei ormibus epifeopis Anglia, falutem & apoflolicam benedithonem.

QUamquam ex injunfto nobis officio, deuni-verforum jure in fua integritate fervando, curam tenemur dc folicitudinem gerere, ad illorum juftitias , qui in parte folicitudinis nobis commiftx a Domino funt vocati ' in quanto gra-du fublimiori exiftunt , tanto frequentius retor-quere debemus, &fuper his majoremdiligentiam & curam propenfiorem habere . Hac bquidem confideratione indufti, fraternitati veftrx per a-poftolica feripta praecipiendo mandamus, &invi obedientix injungimus, quatenus fuper his, qux ud ecclefix Cantuarienfis jura , dignitates, aut etiam libertates fpcftare nofcuntur, vos fine con-ficientia & aflenfu venerabilis fratris noftri Tho-mx ejufdem ecclefix archiepifcopi intromittere nullatenus prxfiunatis, nec occafione appellatio-nis , quam contra eum ad nos feciftis , id ali-quatenus attentetis. Quod fi aliquis veftrumcon-tra hoc prxeeptum noftrum quolibet aufu venire prxfumpferit ; ita in eo exceffum iftum Audebi-mus, Domino auftore, graviter *vindicare*, qnod pcena docente cognofcet, quam perkulofum fue-rit apoftolicis contraire prxeeptis·

Datum Laterani, quinto Kal. Februarii.

XVIII. AD THOMAM CANTUARIENSEM ARCH1EPISCOPUM

De legatione in Angliam miiTi

Alexander eptfcopvs fervuf fervorum Dei , dileflo fratri Tborna Cantuav;er\ji arcbteptjccpo , falu-tem & apoftoheam benedictionem^.

QUod perfonam tuam literis noftris non f«. pius vifitamus, inde provenire cognoicas, quod per nuncios tuos ea qux non duximus (cri-ptis committere, cognitioni tux viva voce cura-vimus trequent/us intimare. Nunc autem ad rux difcrctionis notitiam volumus pervenire , quod nos pacem tuam votivis cordis affedtbus exop-tantes, dileftos filios noftros, Willelmum tituli S- Petri ad vincula presbyterum , Oddonem S. Nicolai in carcere Tulliano diaconum , cardina-les, ad cariflimum in Chrifto filium noftium il-luftrem Anglorum regem, ut legatione in ten* fua cifmarina fungantur, tranfmifimus.; & Ipe-cialiter, ut inter te & eumdem regem concor-diam & pacem reforment, & coopérante Domi-no amicabilem faciant compofitioncm I Undo quoniam nos pacem tuam & ecclefix omnimode unam reputamus , nec magis , nifi quia ipfam majorem ecclefix univerfali collaturam credimus utilitatem, optamus fraternitatem ruam per a-poftolica feripta rogamus , monemus , confidi-mus , & mandamus, quatenus , quam periculo-fus prxfentjs temporis flatus exiftat, & quantum ecclefia tibi comrhifla prxfentia & confilio tuo indigeat , confideres diligentius & attendas, ad pacem & concordiam inter te & memoratum re-gem fundandam , quantumcumque falva tua & ' ecclefix honcftate fieri poflit, animum & volun-tatem tuam inclines.

Et fi tibi in his non omnia fecundum bene-placitum tuum luccedant ' ad perfensdiffimules, qux corrigenda fuerint , ad ftatum priibnum , proceflii temporis, audore Domino, reducturus. Nec pro verbo , quod nos in? Chrifto cariflimo filio noftro illuftri Francorum regi fecundum pe-titionem tuam fignificavimus, te a pace & con-coruix bono quoquo modo retardes, aut ab his animum ôc voluntatem tuam avertas: dummodo in conventione ruam & ecclefix, ficut diximus, honcftatem valeas confcrvare Quoniam multa poteris in pofterum paulatim habita diferetione avellere, qux fi modo exprimeres, viderentura-liquid magni continere . Verum in jam didas cardinales potes omnino confidere, nec de me-morato Willelmo oportet te quomodolibet du-bitare : quoniam nos ei, ut ad pacem tuam vi-ribus totis idtenderet, firmiter & diftinfte injun-ximus : & ipfe tantum nobis promifit, quod nos inde nullatenus dubitamus.

De cetero fraternitatem tuam rogamus, atque monemus, ut diiedum filium nobilem virum co-mitem Flandrenfem ex parte noftra diligenter convenias, & inftantius exhorteris, ut noftra & ecclefix neceflirate infpefta , *nobis in aliquo li-*beraliter ftudeat fubvemre. Non enim credimus quod acceptiorem Deo eleemofynam poflit face-re , quam fi nobis ad prrfens ad tuendam ec-clefix libertatem dignx fubvcctionis folauum fa-tigat ejehibere.

XIX. AD HENRICUM REGEM ANGLIÆ

Ejufdem «jgumenti.

/f.'cKaader epifcopus fervut fervorum Det , dileflo fili» Henrico illuftri Argiorum regi, falutem & apoftolicam benedtitioncm.

MAgnificentiz tux petitionibus gratanter admittis, & voluntati tuz in omnibus,quantum cum Deo & juftitia poiTumus , fatisfacere cupientes, & tibi , & honori tuo deferre; dileâos filios noftros, Willelmum tituli S. Petri ad Vincula presbyterum , & Oddonem S. Nicolai in carcere Tulliano diaconum, cardinales, viros B fiquidem literatos, diferetos pariter, fichoneftos, & magnum in ecclefia Dei locum habentes, Ac cibi & regno tuo devotos , quos nos inter alios fratres noftros caros admodum acceptofque tenemus, cum plenitudine poteftatis, caulas, quas ttb; in aliis literis exprefiimus, Ac alias quas expedii e viderint , cognofcendi , in terram tuam cHmarinam excellentis tuz legatos duximus delimandos : quibus vices noftras in omnibus ita plene commifimus exequendas , ficut illis, vel alus apoftolicx fedis legatis , ecclefia Romana committere confuevit . Eapropter ferenitatem tuam per apoftolicaferipta rogamus,monemus,& exhortamur in Domino , quatenus ipfos , ficut tantos viros & apoftolicx fedis legatos, honori- C fice fic benigne recipias, fiemanfuete, prout congruit regio honori, pertraûes, ut antiquam devotionem tuam in filiis fuis fanfta Romana cc- clefia recognofcat : fic excellentiz tuz ac toti terrx tuz gubernationi commiflx , incrementum inde non modicum valeat, coopérante Domino, provenire. Ea vero, qux fublimitati tuz expar- te noftra proponent , ita graviter admittas, fic prompto animo acquiefcas , quod Dominus in his fic ecclefia fua dignis przveniatur honoribus, fic tu ipfe , ac univerfa terra tuz gubernationi commitTa, fmftum inde multiplicem, fic a Deo prxmium , fic coram hominibus laudem fic gloriam, fufeipere valeas . Hoc vero tranferiptum nulli mortalium reveles, nifi foli magiftro Gun-D terio, quia fidem meam fuper hoc magiftro Galtero ita ftriâc , ut voluit , dedi.

XX. AD LUDOVICUM VII. REGEM FRANCORUM.

De legatione per Franciam Thomz areniepifeopo Cantuarienfi commilla .

Alexander epifcopus fervut fervorum Dot, cariffimo in Cbrifto filio ludovteo illuftri francorum regi, falutem & apoftolicam benedifltonem .

INter cetera magmficentix tuz fic devotionis infignia , illud fpecialiter animum noftrum E vehementer accendit : quod venerabilem fratrem noftrum Thomam archiepifcopum Cantuarienfem , virum fiquidem religiofum, diferetum pariter fic honeftum, fic nobis Ac univerfz ecclefiz Dei carum omnimodis fic acceptum, fic tot fic tantis honoribus przvenifti, fic ei tam ampla Ac tam magnifica humanitatis beneficia regia munificentia dignatus es largius erogare . Super quo utique ferenitati tuz quantas fic quas poflumus gratias exhibemus , fic clementiam tuam exinde immenfis in Domino laudibus commendamus : id ficut Deo , cui hzc potius in perfona illius A fecifti, gravjfljmum , ita nobis acceptum putantes , tanquam ii hoc perfonz nothe fpecialiter impendifles . Et quoniam ejufdem archiepifcopi pacem totis cordis affedibus exoptamus : dikftos filios noftros Willelmum tituli S. Petri ad vincula, Ac Oddonem & Nicolai in carcere Tulliano diaconum, cardinales, ad carittimum inChrifto filium noftrum Henricum illuftrem Anglorum negem duximus deftinandos : ut inter eumdem regem fic prrfatum archiepifcopum , ad utriufque honorem pariter, fie. perieâam concordiam Ac pacem , Domino coopérante, reforment : & in ipfius regis terra tranfmarina caufas emergentes audiant Ac cognofcanr, Ac ibidem apoftolicx fedis legatione fungamur.

Ea propter magnificentiam tuam per apoftolica feripta rogando monemus, & exhortamur in Domino, ouatenus pro ecclefiz Dei reverentia , & honore B. Petri, Ac noftro, apud jam diâum regem Ac archiepifcopum partes tuas efficaciter interponas, fic ftudiofius elabores , quod ad honorem Dei & ecclefiz, ficfui etiam commodum Ac augmentum, amicabiliter inter fe fic pacifice conveniant : *fic* ad hoc animos fic voluntates fuas, falva ipfius archiepifcopi Ac ecclefiz honeftate , omnimodis inclinent . Quod fi per ftudium jam diftorum cardinalium, Ac laborem Ac operam tuam, pax inter eos fic concordia poterit reformari: ecclefia, qux tuo poft Deum eft fpecialiter adjutorio fiilta , non modicum inde fufeipiet incrementum : Ac tu ab omnipotente Deo in illa felici retributione juftorum fpeciale propter hoc przmium obtinebis. Si autem (quod Deus avertat) convenire nonpoffint, dummodo regiz voluntati federet Ac beneplacito tuo, nobis per omnem modum complaceret, & gratuin valde exifterct Ac acceptum, quod, fi abfquegravi fcandalo perfonarum regni tui fieri pollet, nos prznominatum archiepifcopum fpecialis honoris przrogativa inter ceteros donaremus , Ac fibi vices noftras committeremus in illis pattibus exequendas. Unde ferenitatem tuam quanta poffumus prece rogamus, ut fi pacem, falva honcftate fua, At ecclefiz, quod omnimodis optaremus, habere non poffit : nobis fuper his voluntatem tuam fub omni celeritate Audeas intimare . El hoc interim habeas omnino fecretum .

XXI. AD WILLELMUM ET ODDONEM LEGATOS.

Ut pro bono ecclefiz reges Francorum &. Anglix concordentur, fic in Anglia de ftatu regni fic ecclefiz fine fcitu Thomz Cantuarienfis nihil agant.

Alexander epifcopus fervus fervorum Dei , dileclit film UtUelmo S. Petri ad vincula presbytero, & Oddoni S. Kholai in carcere Tulliano diacono , cardinalibus , apoftolica fedis legatis, falutem & apoftolicam benedifhonem.

QU-mta univerfz Dei ecclefiz , & przfertim Komanz fit Orientali , detrimenta Ac incommoda ex difeordia Ac dittenfione, qux inter caritTimos in Chrifto filios noftros illuftres Francouini Ac Anglorum reges per humani generis contigit inimicum, potuerint evenire,n. iiiam decet diicretionem advertere , Ac tanto diligentius ad ea extinguenda intendere, quanto exinde majora (quod *Deus* avertat) pericula formidamus. Quocirca diicretionem veftram per apoftolica feripta monemus, mandamus, atque prxeipi-

pimus quatenus ad pacem inter eos *& coocor** A diam reformandam modis omnibus per vos & per alios religiofoc & diferetos viros uutufque **regni intendere Audeatis , dc ad hoc tota dili-**gentia & totis viribus laboretis.- vobis omnimodis prçcaventes, ne ad petitionem vel favorem unius aliquid ftatuati* , unde alter fcandalitari debear, aut quoquomodo turbari. Ad hcc vobis diftriftius prohibemus, ne uterque veftrum , vel alter, regnum Anglorum intrare, vel de negotiis ejufdem regni traftare, & prefertim deconfeçrationtbus epifcoporum aliquid unquam efltcere vel ordinare prefumat, nifi prius venerabilis frater nofter Thomas Cantuarienfis archiepifcopus jam dido Anglorum regi ex integro reconcilietur. Quod per ftudium & operam veftram ,B operante Domino , ad efleftum pofle perduci confidimus, ôc omnino fperamus. Sicut enim ex literis multorum difererorum virorum accepimus: nihil eft, unde prefatus Francorum rex, & tota terra ipfius amplius commota fuerit veLturbata, quam ex iis quae Joannes Saresberienfis "decanus a nobis rediens in panibus illis dicitur diflcminaite.

Datum Beneventi xj. Kal. Septembris.

XXII. AD EOSDEM.

Significat nihil jurium ademptum efle Thom* Catnuarienft archiepifeopo

Alexander epifcopus fervut fervorum Dei , dilcilis filiif Villelmo S. Petri ad vincula presbytero Odic::i S. Aicolai m carcere Tulliana diacono , cardinalibut, fj apoftolica fedis legatis , falutem ú apoftolicam benediilionem.

POft difcefliim veftrum graves ad nos rumores fuerunt perlati, dileâum fcilicet filium noftrum Joanncm Saresbericnfem decanum publice propefuifle, quod cum epifeopos, fle alias perforas ecclefiafticas, fle fcculares de regno Anglorum , a jurifdiftione fle poteftate venerabilis fratris noftri Thorn* Cantuarienfis archiepifeopi exemerimus , juxta beneplacitum fle voluntatem •I «JC, M re8*s Anglorum , ad ejus * difpofitionem pari- D ter & condemnationem intenderemus, flt vos pro hac re fpecialiter mittere deberemus Aliud quoque nobis infinuatum eft, quod Joannes Cumin de Oxeneford omnia refcripta litterarum noftrarum, quas a nobis obtinuit, Guidoni Cremenfi antipape monftravit, fir ipfi fecreta noftra detexit Unde idem archiepifcopus erubefeentia fic dolore confunditur , fle cariflimus in Chrifto filius nofter Ludovicus illuftris rex Franci*, fle principes ejus, non parum funt de e/ufinodi rumoribus conturbati , fle vehementius commoti . Licet autem a pluribus nobis proponatur , fle Juodammodo credibile videatur, quod prxdiftus ohannes pro honore fic exaltatione prcdidi archiepifeopi fic ecclefi* fur, fle pro libertate ec- E clefi* , tantum fle ita fideliter laboraverit , quod Audio fic folicitudine fua , pofiquam ad propria rediit , viros ecclefiafticos , qui regia captione detinebantur, ab ergaftulo carceris fecerit liberari : fic etiam idem Joanna per litteras fuas nobis fignificaverit, regem publice cum multis dixifle , *fe velle clericis* fu* terr* illam libertatem, **quam habebant tempore Heorici avi fui ,** fervare : quia tamen hujufmodi fama ufque adeo crevit, quod in partibus illis opinionem noftram fmiftra faciat cftimatione corrodi, diferetionem veftram monemus , arque **mandamus ,** quatenus, continuo litteras veflras prvuiftum archiepifcopum confolari cureris , & omnem ab animo ejus amaritudinem dt fufptcionem tollentes, eum cum praedido rege in primis reconciliare, & plenam inter eos pacem componere omnimodis intendatis , dc quanta poteritis ad hoc folicitudine dc diligentia elaboretis : ita quod fibi fit ecclefic fu* antiqua jura fit libertates integre flt illibate fervetis Nec in terra ipfius regis aliquid quod magnum fit faciatis, flt in regnum e;us fi vos intrare velleris , nulla ratione intretis, nifi archiepifcopus fibi primitus integre reconcilietur. Quia fuper his nobis flt vobis detraheretur plurimum, fle communis vox omnium honeftatem veftram finiftris detraftionibus laceraret. De Joanne vero Cumin fi ita elfe inveneritis, diftridam juftitiam faciatis, ita quod alii debeant a fimilibus deterreri . Volumus autem , ut in omnibus aftibus flt operationibus veftris circumfpede flt mature & provide vos habeatis: ita quod adverfus vos nulla poflit detractionis materia fubrogari , fle devotio utriufque regni per 'ludium fle converfationem veftram circa nos flt ecclefiam debeat inccflanter augeri,flt vobis exinde perpetua valeat laus fle gloria comparari .

Datum Laterani, Nonis Maji.

XXIII. AD THOMAM ARCHIEP1SCOPUM CANTUARIENSEM.

Regem humilitate vinci confulit

Alexander epifcopus fervus fervorum Dei, dileflo fratri Tborna Cantuarieufiarchiepifeopo, falutem tf apoftolicam benediftionem.

ETfi adverfitatum fic laborum anguftic tibi acrius incumbere fle invalefeere videantur : plurima tamen fanftorum patrum tibi exempla proponas, <,ui ficut tu multas iclo juftiti* calamitates fle anguftias parts , immaredeibilem coronam & celefte regnum meruerunt feliciter adipifei Quapropter rogamus prudentiam tuam , atque monemus , quatenus femper illud pr* oculis habens : ***Beati*** , fcilicet, ***<jui perfeeutionem patiuntur propter juftitiam :*** tuum nullis adverfis animum frangas, nec ulla tribulatione deponas, fed cum fortitudinis fic conflanti* virtute confirma . Ubi vero juftitiam fic libertatem ecclefi* deperire tognoveris, cum rege Anglorum in depreflionem fic diminutiooem ecclefiaflic*dignitatis pacem reformare nullo modo labores . Verumtamen, quantum falvo honore officii tui fic libertate ecclefi* "fieri poterit, teipfum humilias, fic ad gratiam fic amorem fuum recuperandum modis omnibus enitaris. Neque plus jufto de eo timeas, neque majores quam oporteat, fecuritates requiras : quia, ficut credimus , cx quo fc tibi reconciliaverit, minime te offenderet, necaquoquam pateretur oftendi. Nos enim, ficut tibi uepe viva voce ac litteris propofuimus , tc tanquam cariflimum fincera caritate dilicerc volumus, fic ad confiervatioaan honoris, libertatis, **& dignitatis tu* augmentum , quantum Divina gratia concedent, afpirare.**

XXIV. AD WILLELMUM ET ODDONEM LEGATOS.

Ut eos qui propter defenfionem rtnun ecclefie per Cantuarienfèm excommunicari fuerant ad fatûfaâionem debitam przftandam compellant ; quod û renuerint , eos iterum excommunicent .

Alexander epifeopxs fervus ferwnote Dei , dsleilis fiiin lhllebm S. Petrs ed vincteU presbytero, fiT Ûddom S, fiicolei in cerem TxUiesto diecono , eerdineiibxs, tT epoflolicn fedis legetis , feintent it epo/loiscent bencdtflianem .

CUggeftum eft nobis , quod quidam eorum, quos venerabilis frater nofter Thomas archiepifeopus Cantuarienfis excommunicationi fubjecerat , ecclcfiz fus nec non & clericorum ejus bona & pottettiones detinere, & iifdem incubare prziumunt . Unde quoniam indignum eft , ut bonis & poflctiionibus illis detentis , a vinculo debeant , quo tenentur , abfolvi : diferetioni veftrr per apoftolica feripta mandamus, quatenus, fi jam, ficut audivimus, per aliquos funt abloluti , ipfis ex parte noftra virtute juramenti firmiter in'ungatis , quod prsefumptas pottettiones & bona perionis fic ecdefiis , de quarum jure exiftunt , incontinenti relinquant , nec eas tenere , aut fe in his de cetero intromittere , qualibet occafionc prefumant Quod fi ad veftrum przceptum non fecerint, vos eos omni dilatione & appellatione ceflante in priorem excommunicatione fententiam , ufque ad faiisfadioncm plenariam , reducatis. Si vero a vobis fuerint abfoluti, id nihilo minus, ficut przdiximus, efficiatis.

XXV. AD THOMAM AR.CHEPISCOPÜM CANI UARIENSEM.

Significat fe Gratianum fic Vivianum ablegafle ad regem , petituros ne jura ecclefiz violet , fic cum eodem Thoma reconcilietur.

Altmneder epifeopus fervm fervortens Dei , dilefîO fretri Γlomet L entnsrienfi arehiepifeope , feintent it apcfie-K-em bencdtflionent.

ILluftris regis Aegiorum nuncios fic litteras accepimus . Et yum a nobis per eofdem nuncios quaedam magna fic difficilia poftulalTet , fic fuper iis obtinendis apud nos nuncii ejus vehementer fic fortiter inftitiflent , animum noftrum ad voluntatem fuam nequaquam Heitere potuerunt . Sed ne poflent habere ullam materiam fic occafionem de noftra duritia conquerendi, quod fibi nollemus in al.quo deferre : iequentes veftiÎjia fic exempla przdeceflbrum noftrorum , quos anctos e(Te non dubitamus , przdidum regem cum omni benignitate, modeftia , fic meniuetudine, a fuo revocare propofito, fic ejus mitigare animum, fic emollire difpofuimus duritiam . Inde utique fuit , quod nos (ficui de confilio fic deliberatione fratrum noftrorum procellit) diledos filios noftros Gratianum fubdiaconum , fic notarium noftrum , virum honefttun fic litteratum , quem ob memoriam iandz recordationis patris & prrdecefloris noftri Eugenii papz , fic intuitu fincerilTimr fidei fic obfequii fui , carum omnimodis acceptumque tenemus , fic magiftrum Vivianum , quem ob antiquam familiaritatem , prudentiam, fic litteraturam ejus, finccro cordis a&âu diligimus , ad przfati regis prrfenriam duximus deftinandos . Per Quos , & per litteras noftras, ipfum cum omni ftudio Ac folicirudinc diftriftius quam poflumus commonemus , ut tibi pacem dc gratiam fuam reftiruens , te ad ecclefiam tuam honorifice revocet, & tam tibi, quam eidem ecclefiz , antiqua jura , & libertates , & honores integre & illibate confervet , fic te & tua cum omni pacefictranquillitateeflepermittat.

Quapropter rogamus fraternitatem tuam atque monemus, quatenus malitiam fic anguftiam temporis diligenter confiderans, fic attendens , quomodo majores noftri tempora redemerunt propter dierum malitiam , ad recuperandam gratiam fic amorem fupradifti regis, omnibus modis quan-
B tum falvo ordine fic officio tuo fieri poteft, elabores , fic ejus fatagas animum mitigare , illam patientiam, manfuetudtnem, fic benignitatem oftendens, quod a nullo merito poflit dici per te remanfitte, quo minus gratiam fic bonam voluntatem illius plenius deberçs adipifei . Rogamus przterea prudentiam tuam , monemus , confulimus , fic volumus , ut ufque ad difceflum nunciorum noftrorum nec in regem , nec in perfonas regni, aut regnum, aliquam fententiam proferas: dc fi forte, quod non credimus, jam protulifti , ipfam ufque ad remplis illud fufpendas . Hoc autem ideo dicimus , ut illi omnem conquerendi occafionem fit materiam tollamus , fic ejus duritiam tali modo vincamus . Si enim fe-
C cus, quod abfir , contigerit: nos tibi authoritatem tuam fubrrahere nullatenus volumus , fed potius confervare , fic auxilium fic confilium noftrum diligenter conferre . Cetera vero in ore nunciorum noftrorum pofuimus , quorum didis fidem incun&anter adhibeas , fic eorum confiliis fic exhortationibus acquiefcas.

XXVI. AD HENRICUM REGEM ANGLIÆ.

Fiufdem argumenti.

Alexonder epifeopxr fervnt fervornm Dei , dilello filio Henrico tilnftri Anglornm regt , felntem tt npofiolscem benedifiionent.

MAgnificentiz tuz litteras , quas nobis per diledos filios noftras , primo Reginaldum Saresberienfem ; fic deinde Randulphum Lavenfem archidiaconos , viros providos fic diferetos , fic in committo fibi negotio ftudiofos atque folicitos , tranfinififti , paterna benignitate fufeepimus , fic earum continentiam diligenter curavimus fic ftudiofe audire . Cum autem excellentis tuz petitiones nobis tam ex ferie litteratam ,
E quam ex nunciorum tuorum viva voce , plenius innotuiflenr, fic nos cum fratribus noftris exinde diutius deliberattemus : non fuit nobis vifurn quod aliquam earum, juxta quod rogafti, cum honeftate noftra & ecclefiz poflirmus effedui mancipare. Verumtamen , ut fublimrtati tuz in omnibus , quantum cum honore Dei fic ecclefiz fieri poterit , deferamus ; fic ne nos potius ex voluntate, quam de neceflitate credas aliqua ratione fecifle : diledos filios noftros Gratianum fubdiaconum , fic notarium noftrum , fic magiftrum Vivianum, viros quidem providos fic diferetos, fic nobis ac toti ecclefiz caros pariter fic acceptos , ad regiz celfitudinis przfcntiam deftinavimus : per quos magnificentiz tuz voluntatem fic animum noftrum, fic talia, quz ad honorem, fic exaltationem tuam fpedabunt, fic quz ferenitati tuz merito placere debebunt, plenius fignificamus

Quod

Quod autem (ficut **ex** magnificenti® tu® lit-teris intelleximus) in tantum voluntatem tuam & animum tuum, circa negotium venerabilis fratris noftri ThoaueCantuarienfis archiepifcopt indinafti, quod eum ob reverentiam ecclefi® fic noftram, permitteres ad propria remeare, fic ecclcfiam in pace tenere dummodo quod tibi debet impendere velit: gratum admodum acceptumque tenemus, fic Divine clementi®, qu® h®c cordi tuo procul dubio infpiravit, quantas pof-fumus laudes fic gratias exhibemus: ferenitatem tuam attente rogantes, fic tibi in deliftorurft tuorum veniam injungentes, quod Deo potius quam homini in przfcripto negotio deferas, fic ad hoc folummodo Divin® pietatis refpeftu animum tuum inclines. Super eo vero, quod magnificentiae tu® B de nobis, fit noftrz voluntatis mutatione, fignificatum fuifle dicebas: non oportet diferetamprudentiam tuam omni fpiritui credere, cum multi detradores, fit corrobores exiftant, quorum didis quibuslibet non eft fides adhibenda aliquatenus Nos autem voluntatem fic defiderium habemus, perfonam tuam, ficut Cariflimi in Chrifto filii noftri, toto cordis afledu diligere, nec eam in aliquo (nifi forte, quod Deus avertat, nos ad hoc tu ipfe compelleres) volumus aggravare. Dat. Beneventi prid. Kal. Maji.

FRAGMENTUM EPISTOLÆ XXVII. ALEXANDRI PAPÆ III.

AD EUMDEM.

Minahtr illi cenfuram eccltfiafticam, nifi a facriitgiis abfiineat.

ET quidem, fi ea, que monentes in fpiritu manfuetudinis, fic cum omni humilitate prxdiximus, effeciui, ficut debes, mancipare curaveris; fic tuae procul dubio gloriae & faluti confutes, fic Deo ac nobis gratum facies omnimodis fic acceptum. Alioquin, quantumcumque te ficut filium cariffimum fic Chriftianiflimum principem diligere, fic tuae magnitudini deferre velimus; manus B. Petri fic noftras a tuo non poterimus gravamine continere. Et plus Deum, quam ho-D mines, ficut dignum eft, metuentes; ecclefi® jura parirer fic honorem, concefta nobis divinitus poteftate integre curabimus atque inviolabiliter confervare. Datum Beneventi, feptimo Idus Oftobris.

XXVIII. DECRETALIS AD OMNES EPISCOPOS ANGLIÆ.

Contra inveftituras a laids ufurpetas.

AD audientiam noftram, communi fama referente, fic multorum etiam relatione pervenit, quod poft inftantem turbationem, qu® inter cariflimum in Chrifto filium noftrum Hen-E ricum illuftrem Anglorum regem, fic venerabilem fratrem noftrum Thomam Cantuarienfem archiepifcopum, exigentibus peccatis, emerfit quatdam prava confuetudo fic in illis partibus inolevit, fcilicet, quod laici ecdefias fic ecclefiaftica beneficia foleant paffim in regno Anglorum quibus vellent conferre, fic authoritate fua clericos inveftire. Unde quoniam id fandorum patrum inftitutiontbus adeo cognofcitur contradicere, ut danti fic accipienti de manu laica fit anathema, fit hoc in ecclefiaftic® libertatis perniciem non eft dubium graviter redundare: nos univerfas * donationes, a laicis de ecclefiis quibuslibet hujus turbationis temporequibufcumque f[illegible]da, authoritate beati Peut, ac noftra omnino cadamus, fic irritas efle decernimus

Quapropter univerfitati veftr® per apoftolica feripta pracipiendo mandamus, fic in virtute obedienti® injungimus, quatenus univerfos illos, qui ecdefias, przbendas, vel alia ecclefiaftica beneficia, ubicumque in Anglia de manu laica, maxime hujus turbationis tempore, fufeeperunt, diligentius moneatis, fie iniiintius exhortari curetis, quod ecdefias ipfas, praebendas, vel beneficia, cum frudibus inde perceptis in manus veftras, omni contradidione fic appellatione ceflante, refignent, fic eis, ad quorum ordinationem jure ecclefiaftico fpedant, difponendas relinquant Quod fi ad commonitionemnoftraminfraquadraginta dies poft harum fufeeptionem non fecerint; vos eos authoritate noftra, fublato appellationis remedio, cujuslibet timore, gratia, ficprohibitione poftpofitis, excommunicationis fententia feriatis, fic ab omnibus faciatis per parochias veftras ficut excommunicatos vitari: donec ecdefias prxferiptas fic alia beneficia ecclefiaftica libera refignaverint illis, ad quorum * donationem fic ordinationem fpe&ant, fic in pace dimiferint, fic de frudibus inde perceptis dignam ecclefi® exhibuerint fatisfadionem. Si autem in his exequendis négligentes fueritis aut remifli, nos omnes illos, qui ecdefias, vel cetera beneficia ecclcfiaC ftica, preter aflenfum epifeoporum, ad quos eorum donatio fpedat, de manu laica, quo fuperius didum eft, accepiflê nofcuntur: nifi praeceptis noftris infra terminum przfcriptum paruerint, excommunicationis fententiz, authoritate qua fungimur, decernimus fubjacere: fic eos, ficut a nobis excommunicatos, predpimus ab omnibus evitari. Data Beneventi decimoquatto Kalendas Junii.

· coti·· ““‘

XXIX. AD HENRICUM REGEM ANGLIÆ

Duritiem exprobrat, fic minatur cenfuram, nifi Thomam recipiendo pareat

Alexander epifeopus fervus fervorum Dei, dilefle filio Henrico illuftri Anglorum regt falutem & apoftoluam benediilimem.

QUam paterne fic quam benigne regiam fsepius excellentiam convenerimus, & per litteras fit nuncios frequentius exhortati fuerimus, ut venerabilem fratrem noftrum Thomam Cantuarienfem archiepifcopum tibi reconciliare deberes, fic fibi ac fuis ecdefias cum ceteris ablatis reftituere, fublimitatis tu® prudentia nequaquam ignorat: cum id toti fere Chriftianitari publicum ac manifcftum exiftat. Unde quoniam in hoc hucufque proficere minime potuimus, nec animi tui motum blandis fic lenibus emollire: triftes fic dolentes efficimur. D nos fpe ac fiducia noftra fruftrari dolemus; przfertim cum te, ficut cariffimum filium, fincerius in Domino diligamus: cui in hoc grave periculum imminere videmus. Et quoniam feriptum eft; *Clama, ne ifti. ,t cefles: quafi tuba exalta vocent tuam, & annuncia populo meo [celera eorum:* & alibi: *Nifi annuntiaveru impio impietatem [nam, fangxmem ipfius de manu tua requiram*; & alias per Salomonem *pi- glti, ,» ger homo de ftercore boum lapidari* jubetur: duritiam tuam, ficut haftenus, contra juftitiam fic falutem noftram non duximus ulterius lupportandam · nec prariato archiepifcopo os dc cetero ali-

qua

qua ratione claudemus, quin officii rui debitum libere profequaiur, dc »uim dc ccclefts fus injurum eccldiaftics feveritatis gladio uleifeatur. Qus auteur in litteris iftis tam de his, quam de aliis minus continentur, dileffi filii noftri prior de monte Dei, dc frater Bernardus deCorilo, viri fiquidem plus Deum quam homines reverentes, ferenitati tuz latius viva voce proponent. Quorum admonitioni ille, cui fcrvire regnare eft, dc in cujus manu corda regum coufiftunt, animum dc voluntatem tuam ibclinet I ut potius flerti velis, quam contra Deum dc falutem tuam in tante obftinationis propofiro diutius permanere. Quod fi nos in illis nec fic audire volueris ea que tibi ex parte noftra propotuerint, procul dubio venturam poteris Divinam ultionem in proximo timere.

XXX. AD HENRICUM REGEM ANGLIÆ

Ut authoritas archiepifcopi Cantuarienfis fufpenfa effet, quoufque a rege pacem confecutus effet.

Alexander epifeoput fervxt fervorum Dei illuftri Anglorum regi Henrico falutem & apoftolicam iencdiiiionem.

Magnificentiz tue nuncios, fcilicet dileftos filios noftros Joannem Cumin, dc Radulphum de Temewrde, nobis dc ecclefiz Dei devotos, & regie fublimitati, ficut credimus, per omnia fi^eliftimos, dc litteras, quas excellentia tua nobis per eofdem tranfmific, tanto benigniori mente fufeepimus, dc tanto eos majori gratia prevenimus dc honefe, quanto plenius fcivimus ipfos a magnifico principe, dc rege Chiftianiflimo fitifte tranfmiffos: cui utique omnem, quam cum Deo poffumus, gloriam cupimus dc nonorem, dc ad cujus incrementum modis omnibus, quibus honefte poterimus, nos dc fratres noftri, ac tota ecclefia, quanto devotiffimz finceritatis tue afleffum in majori fumus neccffitate experti, tanto ardentius intendimus afpirare. Non enim tuz devotionis infignia, nobis tempore tam opportuno exhibita, a noftra in pofterum memoria ulla poterit ratione divelli, vel in confpeffu ecclefiz aliqua defuetudine inumbrari. Petitiones quoque tuas, quas nobis per jam diffos nuncios tuos mififti, in quibus cum Deo dc honeftate noftra potuimus, ficut iidem magnificentiz tuz nuncii viva voce plenius enarrabunt, curavimus execution· mandare I Perfonas fiquidem de latere noftro, juxta quod rogafti, licet nobis graviffrmum ac difficillimum hoc tempore maxime videarur aliquos a nobis emittere, cum fratrum noftrorum, dc eorumprrfcrtim quos tu defideras, przfentia dc confilio opus habeamus: illius tamen recolendz dc magnifica. devotionis tue, ut diximus, non immemores exiftentes, ad fublimitatis tuz przfentiam duximus deftinandas cum plenitudine poteftatis, ecclefiafticas caufas, quz inter te dc venerabilem fratrem noftrum archiepifcopum Canruarienfem hinc inde vertuntur, dc illam qqe *inter eumdem* archiepifcopum dc epifeopum regni tui fuper appellatione ad nos farta movetur, necnon alias caufas terrz, quas noverint expedire, cognofcendi judicabdique, &, prout fibi Dominus adminiftraverit, canonice terminandi. Eidem quoque archiepifcopo, ne te aut tuos, feu regnum gubernationi tuz commiffum, donec caufz illz debitum fortiantur effertum, in aliquo gravare, vel turbare, aut inquietare attentet, omnimodis inbibemus: verum fi przfatus archiepifcopus in te aut regnum tuum, vel perfonas regni, interim aliquam fententiam tulerit, nue eam irritam effe, dc non ce tenere cenfemus. Ad indicationem autem hu/us rei, & argumentum noflrz voluntatis, litteras przfentes, fi articulus ingruerit necelfitatis, oftendas. Alioquin ferenitatem tuam rogamus, dt attentius commonemus, ut litteras ipfas, aut earum tenorem, a nullo fari permittas, fed eas habeas omnino fecretas. Illos autem familiares, dc confiliarios tuos, quos jam diffus archiepifcopus lententis excommunicationis fubjecit, perlons de latere noftro tranfmiffie, Domino authore, abfolvent. Si aurem aliquis illorum interim metu mortis laboraverit, przftito fecundum ecclefiz confuetudinem jurametuo, quod noAro, ft convaluerit, debeat parere mandato, ipfum ab aliquo epifcopo, vel refigiofo & difereto viro, abfolvi concedimus.

XXXI. AD THOMAM ARCHIEPISCOPUM CANTUARIENSEM.

Sufpenfionem fuz commiffonis apoftolicz revocat.

Alexander epifeopetf fervut fervorum Dei, dile&o fratri Tbomet Cantuarienfi arcbiepifcopo, /alutem & dile&ionem apoftolicam.

AD diferetionis tuz notitiam credimus pervenifle, qualiter illuftris rex Angloium Henricus nobis nuncios fuos direxit, dc quam dura 8c afpera, dc quz noftrum animum plurimum affligebant, per eos a nobis petierit, terribiles minas prztendens, nifi voluntati ejus condefcenderemus. Nos vero, quia nondum perfecutio ecclefiz ceffavir, nec temporis ferenitas adhuc nobis, ficut expediret, arrifit: impetum dc motum animi fui, etfi non exaudivimus petitiones fuas, mitigare curavimus, dc temperare, illo timore perculfi, ne ad impediendam dedifturbandam pacem ecclefiz fe (prout olim fecit) tyranno dc flagitiofo inimico ecclefiz, Friderico videlicet imperatori, aliquo fizdere focietatis adjungeret, vel materiam haberet ab ecclefia dc noftra devotione recedendi. Inde eft, quod nos temporis malitiam attendentes, de communi fratrum noftrorum confilio, fraternitati tuz, fub certa quafi fpe dc fiducia quod te in gratiam luam recipiat, dc Cantuarienfem ecdefiam in tua libera difpqfitione dimittat, per apoftolica feripta mandavimus, ut nec in ipium, nec in pertonas regni, aut in regnum, interdirti, feu excommunicationis, vel lufpenfionis fententiam debeas promulgare nifi alias noftras litteras reciperes, in quibus, fi idem rex nollet tibi gratiam fuam reddere, facultatem habeas in eum dc iuos officium tuum exercendi. Quapropter, quia tibi tanquam fratri cariffuno, dc ecclefiz tuz proprium honorem dc libertatem cupimus omnibus modis confervare, nifi, quod fperamus, dc ei propofuimus, ufque ad initium proximz quadragefimz effertui mancipaverit, fed in fua fuerit obftinatione induratus, tibi extunc authoritatem tuam reftituiqrus, ut tam in perfonis, quam etiam in regnum, dc in ipfum regem, fi tibi dc ecclefiz tuz congruere dc expedire cognoveris, facultatem liberam habeas debitum officit tui, ceffante omni appellationis obftaculo, exercendi, gravitate ac maturitate pontificali adhibita, quam convenit adhiberi.

XXXII. AD SOLDANUM ICONII.

Ipfum baptizari cupientem in tide infruit.'

Alexmder ferum fervorum Dei Saldano Iconii , veritatem agnojcere , & agnitam cn/iodire.

EX litteris tuis , & nunciorum tuorum fiddfi relatione cognovimus, quod in votis habeas ad Chriftum converti: cumouc jam receperis, ut audivimus, Pentateuchum Moyfi, prophetiam I-fai* , & Jeremie, Pauli etiam epiftolas , atque Joannis evangelium & Matthau, poftulastibimitti virum aliquem orthodoxum, per quem in lege Chrifti quafi vice noftra plenius * inftruaris. Nos autem petitioni tu* plurimum Domino commendabili, grato * concurrentes affenfu, tales cxcellentientix tuas procurabimus deftinare, qui apud te jn dodrina fana, & falutaribus monitis, "vices apoftolic* authoritatis fuppleant: quorum etiam mores & merita ab honeftate & munditia eruditionis evangelic* non difeordent. Quoniam ver0 no^rar ^e' ' feriem & tenorem litteris tibi fupplicas aperiri: nos tuis congratulantes defideriis, illam fub quodam compendio, & quafi digito tenus, intimamus. Illud igitur pie credas, fit fideliter teneas, quod unus eft Deus , fic tamen ut in aflignatione Deitatis fic unitas in fubflantia , & trinitas in perfonis . Eft enim Deus Pater, Deus Filius, & Deus Spiritus fandus: fed Pater, & Filius, & Spiritus fandus, unum funt. Eft autem ea diferetio in perimis, ut nec Parer fit Filius, nec Filius fit Spiritus fandus, nec Spiritus fandus fit Pater, aut Filius . Res quidem difficilis eft intelie&u, & aciem rationis humane tranfeendit, fed tanto elegantius habet * fidei meritum , quanto difficilior eft ad credendum. Porro licet nihil invenire poffimus, quod expreflam habeat unitatis, quae in Deo eft, fiefumm*Trinitatis imaginem, œc verba etiam inveniamus, quibus poffitmus de furnma illa eflêntia digna loqui : quod po(Turnus tamen faciemus , & quafi balbutientes, per verba rebus accommodata traniitonis rem tibi ineffabilem aperiemus . Paulus apoftolus dicit , quia invifibilia Dei per ea quae fada funt intriieda confpiciuntur , fempiterna quoque virtus ejus & Divinitas.. Vide ergo, mentem hominis, corpuique folare confidera : &. videbis qualitercumque, licet tenuiter, fic quafi oculo connivent i, quamdam fimilitudinem Trinitatis . Eft in mente hominis intclligentia, memoria, fic voluntas. Mentem autem vocamus memoriam, mentem dicimus intefligentiam , mentem di-imus voluntatem : memoria , intelligentia fic voluntas funt una mens, fed nec memoria eft intelligentia vel voluntas. In eodem corpore folis radium video, fentio calorem, fic agnofeo fplendorem: h*c tria unius eflêntix funt; nullum tamen eorumeft alterum. Sic eft in illa ineffabilific incircumfcriptibili gloria Deitatis : eft Filius a Patre, fic Spiritus fandus ab utroque. CumquePater, fit Filius, fic Spiritus fandus , ejufdem fubflantic, ejufdem potenti* fic glori* fint : non funt tamen tres dii , fed in tribus perfonis funt una fubftantia , fic unius potenti*, fic in una fubftantia tres perfonx. Haec fidei noftne profeffio, non tantum a Chrifto fic ejus fequacibus traxit exordium, fed a Moyfe fic patriarchis atque prophetis fuum habuit fundamentum . In libro Moyfi Divin* eflênti* unitas declaratur , ubi dicitur · *afudi Ifrael, Domitui! Dem tuus unus eft.* Et iterum.* *Ego fum Domimu Dem tuus , eduxi te de terra ,Ænpti , m* erunt tibi dii alieni prater me* . Pluralitatem vero perfonarum ibi patenter infinuM, ubi dicit *: Faciamus hominem ad imaginem* èT *fimifttudinem noftram.* Cum enim Verbum fit Filius Dei, ficut Joannes , cujus evangelium recipis, proteflatur, dicens: jh *principio erat Verbum, tI Verbum erat apud Deum , & Dim erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum : omnia per ipfum faite funt, b fine ipfo faHum eft nihil.* Vides quod ad Filium fic Spiritum fandum, Patris fermodirigatur, cumhxcduo pluraliter dicat : *Faciamur*, fic *Noftram*. Per Verbum enim fic Spiritum fandum Dominus Deus operatus cftuniverfa . Sicut David propheta commemorat · *Verbo Domini catli firmati funt, & Spiritu oris ejm omnis virtus eorum* . Idem etiam propheta myfterium Trinitatis eleganter infinuat, ubi ter hoc nomen, Deus, in eodem verficulo repetit, fic inculcat dicens: *Benedicat nos Deus, Dem nofter, benedicat nos Dem,* ÎT *metuant eum omnes fixes terra* . Praenominatus Joannes in epiftola fua canonica dicit.- *Tresfunt, qui teftimonium dant in cale, Pater, Verbum , & Spiritus fandius ; & bi tres unum funt. Ifaias et*tiam propheta, quem recipis , fe audiffe teftatur Séraphin clamarftia , *SanHus , fandius, fandius , Dominus Dem fabaotb.* Quare tertio replicat, *Sait, dim,* nifi *in* Domino Deo exercituum Trinitatem infinuet perfonarum ? Eft itaque in fumma ac beatiftima Trinitate Pater qui rilium genuit, Filius qui genitus a Patre, Spiritus fandus, qui progredirur ab utroque. Nec in illa genitura vel proceffione damnum refedionis vel imminutionis paffa eft in Patre vel Filio Divina fubftantia . Sicut enim lumen a lumine fumitur fine imminutione luminis a quo fumitur . fic xqualis a Patre Filius, fit utrique coxqualis procedit ab utroque Spiritus fandus. Modum tamen genitur* aut proceffionis hujus humana ratio non attingit . Unde cum Ifai* de Filii generatione conftaret, modum tamen generationis inenarrabilem eflefciens: *Generationem, inquit, ejus, quis enarrabit?* David propheta in perfona Filii de hac generatione fic loquitur: *Dominus dixit ad me, Filius mem es tu, ego hodie genui te.* Filius etiam David Salomon, **quem Deus fclentia & intelledu mirabiliter illuftravit**, in perfona Chrifti, *qui eft,* ficut Paulus dicit, *Dei virtus ii Deifapientia,* in libro Sapientiae (fi tamen eum recipis) ita dicit: *Domiam poffedit me in initio viarum fuarum , antequam quidquam faceret : necdum erant abyffi, & ego concepta eram. Quando praparabat coelos, aderam. Quando appendebat fundamenta terra, cum eo eram cundla difponens.* Apoftolus etiam Paulus Spiritui fando, immo toti Trinitati, teftimonium perhibet , dicens: *Mifit Deus Spiritum Filii fui in cordo noftra* . Et alibi · *Si Spiritus ejus, qui Jefum fufeitavit, habitat in vobis , vivificabit mortalia corpora veftra propter inhabitantem Spiritum ejus in vobis.* Si Chrifti teftimonium de unitateeflênti* fic perfonarum Trinitate defideras, ipfe in evangelio dicit · *Ego & Pater unum fumus* . Chriftus etiam difeipulis fuis dicit: *Jtt, baptizate omnes in nomine Patris Ù Filii & Spiritusfandti.* Cumigitur homo perdidiifet propter inobedientiam paradifum, fic infernales miierias perpetuo merutflêt, miffiis eft a Patre Filius; dignumque fuitutmitterctur Filius, fic non Pater. Cum enim a nullo effet Pater, fic Filius ab aliquo; erat convenientius ut haberet in tempore matrem, quiabeterno habuerat Patrem Cum enim feriptum effet in Pfalmo David : *Non eft qui redimat, neque qui falvum faciat: non eft quifaciat bottom, non eftuf,que ad unum :* non eft qui det placationem pro ani-

anima fua, nedum pro aliena: miflus eft a Deo Patre Filius, ut homo pro homine moreretur, & pro homine captivo tributum mortis tanquam homo exolveret, eunraue unquam Deus colcfti poteftate redimeret. Ejus adventum defideraverant patriarch*, prxdixcrant prophet* atque illinc dilationem impatientius fuftinentes querela Continua dicebant; paranda *veniet? qxndo videbimutp Da Doeeeim mercedem fnflinentibiu te, xt propbeta t*i fidelet inveniantxr, Utinam*, dicit lixias, *Domine difrxmperes eteiot, & veniret*. Et David: *Domine inclina calet tnet, & dtfcende*. Sed &, tefte Ifaia, angeli pacis prx dilationenoftrx falutis amare flebant. Idem vero Ifaias deChrifti nativitate manifeftius loquens; *Ecce*, inquit, *virgo concipitt, & pariet filiam; tf vocabitxr notnen ejxs Emtnanxel*. Otun autem Maria de Jeftè originem traxerit, idem propheta nativitatem Marise, & per Mariam Chrifti, atque plenitudinem gratis fpiritualis in Chrifto, manifefte declarat, dicens; *Egredietur virgj de radice Jeffe, tf flotde radice ejxt afeendet; & reqxiefcet fxper exneSpirinim Domini, fpiriixi fapientia tt inteUeflxt, fpiritui cotfilii iff fortitndinii, fpirituf /cientia tfpietatit, tf replebit em» ipiritm Domini*. Natus eft itaque Filius Dei de virgine incorrupta, ficut plahnatus eft primus Adam de terra virgine & inviolata, Spiritu fanfto in ea operante, noftrxque falutis negotium ineffabiliter procurante. Abylfus enim infcru tabihs eft Incarnationis Dominice facramenttun. Plurima tamen antiquis patribus acciderunt, in quibus hujus nativitatis figura prxceffit. Quod enim vellus Gedeonis rore cœli complutum eft, cum area circumquaque arida remaneict, ros Spiritus fandi defignatur in Virgine, qux ad hoc propter humilitatem fuam fpecialiter ft fingulariter eft a Domino prxeleéia, Cui Pfalmifta concordat, dicens: *Defcendet fient phevia in vellas*. Quod Moyfi ignis in rubo apparuit, & non eft rubus corruptus igne, virginitatis integritas in Maria monftratur. Quod virgis aliarum tribuum remanentibus ficcis, virga Aaron, de cujus ftirpe beatiffima traxit originem, fronduit, & floruit, flos in virga Jeflê, quem vatkinaverat Ifalas, partum fciiicet incorrupt» virginis indicavit. Cum inimici Dei effemus, per adventum Chrifti reconciliati fumus, ficut propheta prodixerat: *Et pax*, ifl|uit, *erit in terra, cxm venerit*: ideoque angeli in ipfius nativitate gloriofx pacis canticum cecinerunt: *Gloria inexcefit Deo, Ü in terra pax hominibus bona volwiaiis*^ Nova etiam ftella Magis apparuit, atqne hiftoriarum teftimonio Romx fons olei de terra fluxit in Tiberim. Templum etiam olim Romx conditum, quod idola non ruiturum praedixerant, donec Virgo pareret, eadem nocte funditus corruit. Probatica quoque pifciua, qux Hicrofolymis erat, ad adventum angeli moveri, & imitates conferre tunc ccepit. Vehementi®me nobis nocuit vetus Adam, fed plus profuit novus. Amplius nobis contulit hujus humilitas, quam fuperbia iftius abfiulcrit. Nam, Paulo apoftolotefte, *Non fient tUbihtm, ita Ü donxm*: damni enim xftimationem beneficii magnitudo tranfeendit. Quem prius habuimus terribilem dominum dijudicem, nunc habemus humilem fratrum & proximum. Chriftus itaque curium noftrx mortalitatis tranfigens, in fame, dc fiti, in laflitudine & dolore, & in univerfis miferiis hujus vitx, demum traditus a diicipulo j & tanquam vile mancipium venditus, flagellatus, confpucus, fpinis coronatus, illufus, clavis affixus ftipiti, & morte turpiflima condemnatus, qu* non rapuit fol-

vit, & fpcate morti ü offerens, omnia in bumilitate futimut, ficut Ifaias aliquando predixit. *Λ bamilitate*, inquit, *jmlicixm ejmfxblatxm* ... ad arcvGawaa cWlar *efi, & fient avis ceram tondente ft fic* M* apmur *ot fnxm*. Qu ergo puerulus a jufto Simeone femel oblatus fuerat in templo, in vefpera legis & fine ceremoniarum pro redemptione noftra in cruce manus fiias levavit ad Patrem, juxta illud Davidicum: *Elevatio maxxxm meanem facrtficixm ve/* prrfrM*. Si creatus, quem Adam perfuperbiam ligni deleftatione contraxerat mortis amaritudine per humilitatem Chrifti fublatus eft, fufoque fanguine fine culpa omnium culparum chirographa funt deleta. Alium fiquidem redemptionis modum poterat Dominus procuraflê: fed nullus fu* benignitati noftrxque falutl congruentloroccurrebat. Cum enim homo juxta lux prxvaricationis exigentiam captus a diabolo teneretur, poftulabat juftitia, ut non eriperetur per violentum; fed qui per fuperbiam lapfus eft, fua, fi pofln; fed quia fua non poterat, aliena faltem humilitate refurgeret. Ita Chriftus innocens, quem agnus pafchalis in lege fignaverat, fe pro nobis hoftiam obtulit falutarem. Cumque lex Moyfi capram vel ovem conftiiuiffet pretium ad redemptionem hominis a peccato, Chriftus, per quem gratia & veritas fafta eft, attendens umbratiles legis ceremonias non fulficere ad falutem, hominifque xftimationem pluris faciens, quam ovis, hirci, aut vituli; faaguinem&mortem fuam pro noftra falute obtulit, & fic femei in fanfta furamus & verus pontifex introivit *tema redemptione inventa. Aperuit itaque librum, & folvit fignacula ejus leo de tribu Juda, & quod hofti* legales non potuerunt, gladium amovit verfatilem, & paradift, qui omnibus antiquis claufus fuerat, referavit ingreffiim: Sic enim olim in morte fummi pontificis folet his, qui ad civitates refugii confugerant, fccurus ad propria reditur indulged. Olim confueverat homo caufari, & dicere; Cur exigit a me Dominus amplius, quam a ceteris creaturis? Quid pro me fecit? Quid pro me laboravit? Dixit, & factus fum: ficut jumenta, & arbores, & cetera univerfa, fic fuse potentis nutu, loloque juffionis arbitrio, me creavit. Sed. jam obfiruftum eft os loquendum iniqua. Nam homini diflimulare non licet, quanta pro eo Dominus fecerit, qui ut fervum redimeret, proprio Filio non pepercit. Porro in redemptione hominis laborem & dolorem invenit, quia famem, fitim, fatigationem, infidias, opprobria, flagella, coronam fpineam, clavos & lanceam, ignominiam crucis, Ac mortis anguftiam pro noftra impietate, Ac pro fua pietate, pro noftraneccflitatc, Ac pro fua humilitate fuftinuit: *Nomu ergo Deo fxbjeila erit anima mea? Nome oemûa effit mea dicent: Domine quit fimilit tibi*? ut non ceflet de cetero ab ore & corde meo gratiarum aftio & voxlaudis? Quomodo potuit lapientia Det mccum mifericordius agere, aut me ad ipiutn diligendum dulcius âc efficacius invitare?

Pnceterea jufiorum animae, que quantum ad prxrogatiyam originis, non inultum actelcftium fpirituum dignitate degenerant, omnes ad infert» defeendebantdecebatque, ut Deus quandoque memor fu* imaginis effet, atque juxta fuorum prxeonia propbetarum de animabus eledis jafturam cafus angelici repararet. Sic in hac noftrx falutis difpenfatione ditedio Chrifti nobis medullitus intimata eft, qui cum in lege Moyti nobis dilcftionem Dei, Ac proximi dederit in man-

mandatis, eamdam in fchola evangelic* difcinlinc frequentius fit fortius verbis , dc tandem exhibi-
5», tion· operis inculcavit . Meprerev mav carira/m ma feîfcr, mm* «r aarâaaav /«» pour pre amris *fait*, Dadic itaque materiam diligrôdi fe, qui 'in fuis dik&ocubus nos praevenit: nec aliud a nobis exigit, nifi ut ipfum diligamus ex corde. Sane inhumanus eft, & crudelis, qui mifcricordiap ejus non recolit , qui Dominum tam clementem ex affeûu non diligit, qui fe pro eo, fi opus eft , mortis periculo defiderabiliter non exponit. Chriftus autem mortuus & fepultus ter-
• .* »1«» fja die refurgens a mortuis , ficut dilcipulis vivendo pnedixerat , eifdem poftea frequenter apTaruit, & cum ipfis loquens & comedens, oftent vulneribus manuum, pedum, ac lateris, cor»
Γ/·. d>bus quorumdam , qui adhuc hxfitabant in fide, ofteofione vulnerum vulnus dubitationis amovit. adraginta itaque diebus cum eis vifibili-
• «t *·* converfâtus, * eildem comitantibus, venit in
u.üu, montem Oliveti, & videntibus illis elevatus eft, ftt afccndit ad Patrem : ubi eum efle in Patris dextera credimus, atque ia communi refurreâione ipfum vivorum & mortuorum judicem expeâatnus. Ut igitur Dominus nofter Jefus Chriftus voluit fic debuit ad horam mori , quia homo; potuit & debuit poft mortem refurgere : ut qui hominem funeraverat diabolus, ab nomine fuperaretur, & fuperatus confunderetur . Erubefcant infideles & praevaricatores, qui inordinate in haec prorumpunt deliramenta. Si Chrifti» Deus fuit, quomodo potuit mori ? fi homo , quomodo returgere? Fuit nempe Deus dt homo: quia homo debuit mori; quia Deus, notuit refurgere. Utile quoque nobis fuit, quod fub iniquo judice fponte mori dignabatur , valuit & voluit refurgendo mortem funerare. Et ficut diabolus per fuos miniftros in Dominum fuum manus aufu temerario injecit violentas: ita jufte ac judicialiter dominium & tyrannidem, quam in hominem exercuerat , amifit in ademum I & hoc modo competenti , qui hominem vicerat , ab homine vincebatur , & qui in ligno fuperaverat , m ligno fciikct Crucis potenter & prudenter fuperatus fuit a Deo fit nomine Chrifto Jefu : ut quafi frater ab'homine amaretur , fic quafi Deus timeretur. Ceterum Dcccflarium fuit ut ille idem, qui nos creavit, dc nos recrearet: qui nos fecit, redimendo reficeret , ac perditos repararet: ne unum Deum tanquam creatorem obligaremur adorare , fic alium redemptorem venerari teneremur , fic ita duobus dominis famulari. Et quod Filius, non Pater, non Spiritus fanftus incarnaretur, necefle fuit fic conveniens.- quia Filio affimilari prsfumpfit homo, fcilicet Adam , afpirans dc volens icire bonum fic malum, ut Deus. Videbatur igitur Filius efle in caufa , ficut fan-*Stitts* Abel invidi* Cain , dc fic monts ipfius. Dixit igitur Filius nofter quafi Jonas, cum ait:
W<h a·. *Ego [mt fa pttca/i, projicite* a* *m aurt* . Non futficit exile facrificium fic holocauftum ad tanti feeler» , quod patraverat homo , expiationem. *Sett* ore*, *ego ifJe venio, fait t» captif tiirifcriptw» eji de me, at facettât voûtttatene* fare» : ecce adfum immolandus. Iterum, fi tantum negotium » fcilicet hominis redemptio, angelo committeretur , non effet tutum : quia in Lucifero fuperbia angelum reddidit infamem de fufpeâum : fi homini , non foret fimiiiter fecurum , cum primum hominem , fcilicet Adam , inebedientia culpabilem merito condemnavit. Angelus tnfufltciens , homo deficiens: unus imbellis , alter imbecillis. Convenienter igitur procuratum eft , ut homo hommern adjutus nunmis adminiculo a diaboli faucibus liberaret: ne tam arduum, tam nobile commercium vacillaret , immo potius irrefragabilius finem profperum foniretur: fic ordo angelicus , qui per laptum Luciferi & fisorum complicum fuerat mutilatus , feliciter rcftauraretur.

Magna igitur , & omni laude digniflima fuit mater & virgo Maria beatiffima , qua; tantum Dei fic hominis mundo edidit mediatorem , dc noftrum parere meruit faivatorem : qu* inter omnes, quas mundus habuit, mulieres, nec ori» main, nec fimilem meruit , nec fequentem habere. Concepit nempe fine pudore , peperit fine dolore, & hinc migravit fine corruptione, juxta verbum angeli, immoDei per angelum, ut plena , non fcmiplcna grati* efle probaretur : & Deus Filius ejus antiquum, quod pridem docuit, mandatum fideliter adimpleret, videlicet patrem & matrem honore praevenire : & ne caro Chrifti virginea, qu* de carne matris virginis aflumpia fuerat , a tota difereparet.

A prediftis igitur Chriftian* fidei capitibus venerabile furgit in celfa culmina fundamentum. Hcc eft catholice religionis fcala , per quam homini datur afeendere ad cterns patriam claritatis . Si ergo habes in defiderio de tenebris prodire in lucem, amplefti faluberrimam Chrifti legem.* Chriftian* converfattonis primitiasbaptifmali lavacro necefle eft confecran: quatenus depofn, jn aqUB regenerationis, peccati vetuftate, jn novam anime innocentiam & vit* infantiam renafearis , ut illius glori* caleftis particeps efficiaris, quam auris non audivit, nec oculys vi» dit, nec in cor hominis afccndit : tam copiofa , ut non poflit annullari: magna , ut non poflit comprehendi : multa , ut non poifit numerari ; pretiofa , ut non pofitt «ftimari : diuturna , ut non poifit terminari : quam repromifit Deus di» ligentibus fe, & fua fequentibus veftigia pedcten» tim. Vale, & vive: & vivat in te Qtriftus.

XXXIII. AD ROGERIUM ARCHIEPLSCOP. EBORACENSEM.

Inhibet Uli nc coronet filium regis, cum id debeatur Cantuarienfi.

Alexander fervas fervoruxe Dti , tfc.

Quoniam ad audientiam noftram multorum jampridem relatione pervenit, quod coronatio regum Anglic & inunâio ad Cantuarienfem archiepifcopum de antiqua ecclefic fiucconfuetudine & dignitate pertineat c fraternitati veftr* prefentibus litteris autboritatc apoftolica diftriftius inhibemus , ut fi illuftris rex Anglorum filium fuum, dum venerabilis frater nofter Thomas Cantuarienfis archiepifcopus io exilio fuerit, coronari voluerit , & in regem inungi , nullus veftrum ei manum imponere pnefumat exinde aliquatenus intromittere audeat . Quod fi quis veftrum attentare prcfumpferit , id in periculum officii & ordinis fui noverit procul dubio graviter redundare. In his vero appellationis remedium volumus denegari, flt omnem malignandi occafioncm excludi. Datum apud Cifuinaritim quarto Kalendas Martii.

XXXIV. AD EUMDEM.

Propter coronationem Hcnrici, a Divinis fufpenditur, fire.

Alexander ferons fervorum Deit (ft.

CUm filium finira rex refler coronari voluc-rir: contempto Thoma Cantuaricnfi archie, pticopo , ad cujus officium de antiquo jure di-gnofeitur pertinere , per manum tuam , frater archiepifcope in aliena provincia diadema regni ei fecit imponi. In coronatione vero illius, nulla ex more dc confervanda ecclefi® libertate cautk> juratoria eft pneftita , ncc , ficut ajunt , a vobis exsftafed potius juramento aflêritur confirmatum , ut regni confuetudines iniquae, fub quibus dignitas periclitatur ccclefiae, illibate debeant omni tempore confervari. In quo etfi multum pnenominati regis vehementia nos conturbat , amplius tamen de veftra & aliorum coepifcoporum veftrorum poftumus infirmitate moveri, qui quod dolentes dicimus , fa&i ficut arietes non habentes cornua, abiiftis abfque fortitudine ante faciem fubfequentis . Et fi forte hoc licere tibi, frater archiepifcope , in propria potuiffet provincia , quomodo tamen in aliena fic illius prscipue qui exulare pro juftitia & folus exire voluit, & dare gloriam Deo, tibi licuerit, nec de ratione poftumus , nec de fandorum patrum conllitutionibus invenire. Unde fit poft tam iniquas confuetudines jurame.ito firmatas , non adjeciftis fumere fcutum fidei › ut ft^retis pro domo Domini in dic praelii ? Nc autem, fi diutius tacuerimus , una vobifeum in dic judicii damnationis fententia involvamur : authoritate facrolandx Romana: ecclefix , cui audore Deo mimliramus, ab omni vos officio epifeopalis fufpcndimus dignitatis.

XXXV. ADGILBERTUM EPISCOPUM LONDONIBNSEM.

Alexander fervas ftruorxm Det, &c.

QUx caufa venerabilem fratrem noftrum Thornam Cantuarienfcm archiepifcopum , & fedis apoftolica: legatum, a fua fede exularecompulerit , non oportet pratfentibus annotare : quoniam & vo5 prsrtentialiter afpexiftis , & id per totam fere occidentalem ecclefiam fama celebris divulgavit . Cum nutem pix memoria: Theodbaldus Cantuarienfis archiepifcopus , pracdcceftor hujus archiepifcopi, Anglorum regi coronamimpofuerir, jc per hoc Cantuarienfis ccclefia quafi poflIffionem hujus dignitatis habuerit: vos nunc novi regis coronationi , archiepiicopo non pr®monito, in ejus provincia ininifterium praebere , litteris apoftolicis id prohibentibus , prxfumpfiftis : & qui revelare ejus exilium qualibulcumque folatiis debuiftis , aggravaftis potius caufam ejus, & fuper dolorem vulnerum ejus, quod racerentes dicimus, addidiftis. In quo faâo, fi contra perfonas veftras , non quantum culpa exigit , moveamur , pertranfire tamen hoc fub filentio non debemus , ne forte , quod Dominus avertat , ât nos & vos fententia: Divinae feveritatis addicat , fi ea qux in ecdefiis omnium perperam afta funt neglexerimus vindicare. Noveaiii itaque vos tamdiu ab epifcopali officio commifla nobis a Deo authoritate fufpenfos ; donec ad fedem apoftolicam de tanto exccftu fatisfaâuri accedatis : nifi pmfato «rchiepucopo ita fatisfacere curaveritis , ut pecnam iftam ipife tudicet relaxandam.

XXXVI. AD WILIELMUM EPISCOPUM Senonenfem apoftolies fedis legatum.

Purgat calumniam illam, qua dicebatur fuo mandato Londonienfem epifeopum abfolutum efle.

Alexander epifeopis ferons fervorum Dei, dikthfilio erilielmo epifeopo Senmerf, apoftolica fedis legaro, faixtem & apoftolicam bomdiifiouem.

Litteras quas nobis fuper negotio venerabilis fratris noftri Cantuarienfis archiepifcopi devotio tua tranfinifit , gratanter admifimus, dc eas diligenter curavimus ac ftudiofe audire. Verum quoniam Londonienfis epifeopus ad nos nequaquam acceffit, nihil de caufa fua ftaruimus. Sed fi ad nos vtniflet, nos jam dido archicpifcopo , Cantuarienfi videlicet , quantum falva confcicntia noftra fieri poflet, fuam juftitiamAuderemus confervare. Qualiter autem in caufa ifta procedimus, ei jam ex parte, ncc non & cariffono in Chrifto filio noftro Ludovico illuftri Francorum regi, ficut tibi viva voce injunximus, fatis credimus innotuiffe . Nos enim nihil inde poft difceftum tuum mutavimus, nec in pofterum duxitnus immutandum , licet praefatus Anglorum rex non exinde per confulcs Lombardis , qui una cum nuncio coram nobis prsfentes erant , necnon dt per nuncios carftfimi in Chrifto filii noftri Manuelis illuftris Conftantinopohtant imperatoris , inftantitlime folicitaret, ut ei tempus deberemus aliquantulum prolongare . Et quoniam ipfius archiepifcopi caufam , noftram fic ecclefi» reputamus: fraternitati tuæ per apoftolica feripta mandamus , quatenus venerabiles fratres noftros Rotomagenfem archicpifcopum fic Nivcrnenfem epifeopum fuper diligentia ac feftinanti exccutione precepti noftri ftudiofe commoneas, & viva voce vel litteris,, fi utrumque non poteris præfcntem habere , iftantius exhorrens . Quod fi adhuc io negotio illo nullatenus procéderont. tu ipfos ex parte noftra durius increpes, fit gravius redarguere non omittas . Si autem eos in praelibati regis terram, fententiam interdifti juxta praeceptum noftrum proferre contigerit : tu eam per ejufdem regis terram, quam in tua provincia habere dignofeitur, oinri cxcufatione fit appellatione remota , firmam fit inconcuftam obterves, fic ab omnibus facias, quantum in te eft , irrefragabiliter obfervari.

XXXVII. AD THOMAM ARCHIEPISCOP. Cantuarienfcm.

Alteram calumniam, qua dicebatur mandato pontificis filium regis ab Eboracenfi archiepifeopo coronatum effe diluit.

.Alexander feront fervorum Dei dsltliofilio, dSfc.

Virtutis fic fidei conflantiam fit fortitudinis animum , quem pro libertate ecclefi® tu® confervanda induiflè cognofceris , ftudiofius attendentes ; tibi tanquam fratri eariffimo , fuper his qu® ad confervationem & augmentum ecclefiæ tu® fpe&are nofcuntur, libenti animo confilium fic auxilium impendimus : fit contra eos, qui jura fic dignitatem ejufdem ecclefi® minuere vel

vel perturbare nituntur, apoftolicx tuitionis prx- fidium diligenti ftudio volumus miniftrare. Audivimus autem dc certa relatione competimus, quod Eboraeenfis archiepifcopus, contra prohibitionem & interdiftum noftrum, Henrico filio illuftris Anglorum regis in provincia tua coronam impofuit. Quia vero ex hoc juri & dignitati ecclefix tu® immoderate atteris & enormiter defo{fatum; nos in hac parte tam tibi quam ecclefiae providere volentes, authoritate apoftolica ftatuimus, ut faftum praedicti archiepifcopi vobis nulla ratione praejudicium pottit in pofterum generare, quo minus jus coronationis dc inunftionis regum Anglic poflèflionaliter habeatis, ficut anteceffores tut & eadem ecdefia a quadraginta annis retro habuifle nofcuntur.

XXXVIII AD ROGERUM EBORACENSEM archiepifcopum, & Hugonem Dunclmenfem epifeopum I

De pnedifta coronatione.

Alexander epifcopus fervus fervorum Dti, evnertrbtltbus fratribus Rogero Eboracenfi archiepifcopo, iT Hugoeù Dunclmenfi epifeopo, falutem & apoftolicam benediiliauem.

Licet commendabiles & gratia nobis in plurimis exiftatis, & fincer® vos complebamur brachiis *curitatis:* propter hoc tamen non debemus onvttere, quin ea qux perpetrata & incor reda generant mortem, & requiramus in vobis, At zelo reftitudinis corrigamus; dicente Domino per prophetam: *Si loquenti me ad impium: Morti morieris, sm aimu^ciavcris ei, ncqte locutui fueris: ipfe quidem in peccato fuo morietur, fanguinem autem ejus de manu tua requiram.* Dcpreflio fiquidçm Anglican» ecclefix, & diminutio libertatis illius, qux per, regem veftrum, five proprio motu, live potius, aliis fuggerentibus, fafta dignofeitur, plurimum jampridem animum noftrum afflixit, & non modicum nobis folicitudinis & doloris ingettit Cum enim oportuerit eum dc corrigendis- his, qux ab antecelToribus fuis male committit fuerant, cogitare: ipfe poiius ,■ t». ricationibus praevaricationes adjiciens, tam iniqua conftituta fub regix *dignitatis obtentu &* pofuit & firmavit, fub quibus & libertas perit ecclefix, & apoftolicorumvirorum ftatuta, quantum in eo eft, fuo robore vacuantur Nec credidit debere fufficere, ii fub eo Divinx leges in rçgno Anglix filentium & vacationem fufeiperent, nifi peccatum tranfmitteret ad hæredes, & longo tempore faceret fuum regnum fine ephod & fine fuperhumerali federe. Inde fuit quod illas iniquas ufurpationes, abfque ulla exceptione, veftro & aliorum fratrum & coepifcoporum veftrorum juramento fecerit firmare, &pleftendum judicaverit ut hoftem, quicumque vellet ab iniquis illis conftitutionibus dittentire. Indicat hoc venerabilis fratris noftri Thomx Cantuarienfis archiepifcopi exilium, dcmonftrat & hoc clericorum & confanguineorum ejus, illorum etiam qui adhuc pendentes ab uberibus matris vagiebant in cunis, miferanda proferiptio. Et metus mortis incutitur J fi ad hoc cujufquam animus erigatur, ut contra ftatuta illa Divinis velit legibus obedire. Nos ipfi, quorum judicio praevaricationes illae corrigende fuerant aut plcftenda, ad confirmationem illarum fub occafione temporis impacati multa fuimus inftantia provocati, & laboratum eft cxaftione nonmod.ca, ut ulurjMtioru'bus illis, cum nondum nobis exprettx fuiflent, authoritatis conferremus apoftolicx con. firmattonem; & hoc quidem a principio.

Proceffu vero temporis, cxulante pro debito paftoralis officio jam dido archiepifcopo, ficconluctum Roman* ecclefi® iubfidium ab officio noftro fepius requirente, mifimus ad jam diftum regem de melioribus & majoribus fratribus noftris.- mifimus & alias ccdcfiafticas perfonas, 8c putavimus quod duritia ejus in noftra humilitate & manfueradine frangeretur, & fieret quod Salomon dicit: ***Patientia knittur princeps, & lingua mollis frangit iram***. Ipfe vero fufterentiam noftram multiplici legatorum arte deludens, ufque adeo contra monita noftra videtur animum obduratte, ut nec contra praenominatum archiepifcopum deferveat, nec dc perverfis ftr rutis illis quidquam minui patiatur: immo & ipfam Gtntuaricnfem ecclefiam plurimo detrimento peifeifionum litarum afficiat, & in ipfo eam ecdefiaftico miniftetio antiqua fpoliet dignitate. Nuper enim, ium filium fuum coronari voluerit, contempto eodem archiepifcopo, ad cujus hoc officium de antiquo jure dicitur pertinere: per manum tuam, frater archiepifcope, ci in aliena provincia diadema regni fecit imponi. In coronatione autem illius nulla cx more de confervanda ccdefue libertate cautio eft prxftita, vel, ficut ajunt, exafta: fed juramento potius atteritur confirmatum, ut regni confuctudines, quas avitas dicunt, fub quibus dignitas periclitatur ecclefix, illibatas debeat omni tempore confervarc In quo etfi muitum praenominati regis nos vehementia conturbat, «mplius tamen de veftra & aliorum coepifcoporum veftrorum poiTumus infirmitate moveri: qui, quod dolentes dicimus, fafti ficut arietes non habentes cornua, ab iftis abfque fortitudine ante faciem fublequentis. Etfi enim hoc tibi licere forte, frater archiepifcope, in propria provincia potuiilct quomodo tamen hoc in provincia aliena, & illius prxeipue qui exularc pro juftitia & fere folus exire voluit, & dare gloriam Deo, tibi licuit, nec dc ratione poffemus, nec de fandorum patrum conftitutionibus invenire.

Quod fi ad excufationem tantx prxvaricationis quiiquam objiciat, in aliis quoque regnis gravia plurima & enormia perpetrari; in veritate poiTumus refpondere, quod nullum adhuc regnum in ramum Divmx legis contemptum invenimus corruiffe, ut fcriptjs & juramentis epifcoporum tam manifeftas enormitates fecerit communiri. Nifi quiiquam illud impudenter alleget, quod fchifinatici poftmodum a fidelium communione prxcifi inaudita & damnabili fuptrbia commiferunt. Unde quia juxta verbum prophetx: *A vobis judicium egreffum eft perverfem:* in vobis faftum eft perverfum. Quid ultra omnes alias provincias in ufurpationibus fuis, & poft tam iniquas confuetudines juramento firmatas, non adjeciftis refumere fcutum fidei, ut ftaretis oro domo Domini in die praelii, fcd proftraviftis corpus veftrum in terram, ut per vos fieret via tranfeunti 7 Et ne, fi diutius tacuerimus, una vobifeum in dic judicii damnationis fententia involvamur: authoritate facrof.inftx Roman®, cui, authore Domino, miniftramus, ecclefix, ab omni officiocpifcopalis vos fufpendimus dignitatis: fperantes quod fub difeiplina (altem, & paterno verbere conftituti, redire tandem ad cor, & de tuenda debeatis ecclefia libertate fatagere. Si vero nec fic zelum cpl-

epifcopali! officii rcfumpferitis , nos adhuc, audore Domino , quod nobis imminet faciemus . Vos videte , ne illud vobis dicatur , quod cuidam diftum per prophetam dicitur : *Quia tu fcientium repulsfli, reposai»» fe, ne facerdotio fungant mibi.* Nos enim, quia locum illius tenere , Deo, prout ipfi placuit , difponente , confpicimur qui a prtedicatione verbi Dei nec verberibus poterat nec vinculis coerceri ; non debemus fub ambigua .expedatione pacis creditam nobis Divini verbi pecuniam in fudario reponere, & alligatam cam.tamdiu confervare, donec paulatim lucrandi hora occurrat, Ac creditor veniens, de reddenda acerbe nos conveniat ratione.

XXXIX. AD SENONENSEM ET ROTHOMAGENSEM EPISCOPOS.

Ut efficiant fub perna cenfurarum compleri pacem quam rex Anglix verbis promifit.

Alexander frvus frvorum Dti, venerabilibus fratribus Senonenfi èT Rotbomagenfi epifeopis, faintern Ü apoflolicam bine hfllonem .

i

FRatemitati veftrx per apoftolica feripta praecipiendo mandamus, & in virtute obedientix ptxcpimus, quatenus infra viginti dies poft harum hiiceptionem eumdem regem cx parte, noftra diligente: conveniatis, commonere propenfius & exhortari curetis, ut pacem, quam cum eodem arcbiepifcopo verbo tenus fecit , exeeutione opeiis compleat. Nihil minus etiamctdem fuggeratis , ut poftmodum .'.blata omnia reftituat, damna data refarciat , pravas & evecrabiles confuctudines omnino pricidat. Si autem intra triginta dies poft commoniiionem veftram , pacem quam ftatuit, & promifit , confummare noluerit ; in rota terra ejus cilmarina , omnia Divina, prxter baptifmata parvulorum , & pornitentias morientium , remoto appellationis obftaculo, prohibeatis officia celebrari : & fententiam ipfam ufque ad condignam fatisfaftiomm faciatis inviolabiliter obfetvari. Quod fi alter veilrum , aliqua neceffitate obftante, hujus *rei* executions non potuerit mtereffc , (quod tamen nolkmus, nec expediret) alter non minus id quod dichim eft exequatur.

Datum Anagnc vu. Idus Odobris.

XL. AD THOMAM CANTUARIENSEM AKCH1EP1SCOPUM.

De cenfura in rtgem ferenda , nifi plenam pacem cum reft;tuttonc pofTcflionum prarftet.

Alexander Jctfu' frvorum Dei, dii. fle fratri Tbomx Cantaai;~fi architpi'c;;o, Ja.utcm AT dileÎlic^m apojhhc..m.

A Nxietatc cc-.dis Je amaritudine premimur , *- cum anguftijs, onera, & era^amina, qux ?ele jufti1ll.x , & pro libertate ecclefix ntanuienenoa , aqno ammo \ invida fintitudine tolelatt' , ad memoriam noftram reduc mus . & fedula med tatione cogitarrus. Verumtamen quod in te virtutis pertediunem adimpleres, non potu >tr frangi in adverlis , nec a tux conftantix propUito removeri ; tuam fuper hoc commendamus .lumiraiidam virtutem , & tibi fuper tanta patient ia in Domino congaudemus . Ceterum, qvcniam d.lcdvm in Cl.tifto filium noftrum Ucuncvm rUi.ftrcm Anglorum regem diutius in . patientia & benignitate expedivimus, & blandis & dulcibus verbis, interdum duris & afperjs, ut ad feipium rediret, *(tepe* monuimus; fi pacem , quam tccura fecit, exeeutione operis non adimpleverit, & tibi ac tuis & ecclefix tu« poffcllioncs & honores ablatos non reftituerit, tibi plenam audoritatem concedimus in pertonas , & loca, quae ad tuam legationem pertinent, excepia pertona regis , uxoris quoque, Λ filiorum iuorum, ecdefiafticam juftitiam, fecundum officii tui debitum ', nullius obftante appellationis obftaculo , exercendi : prudentia tamen & circumfpcdione adhibita , quam modeftia faccrdotaiis requirat.

Datum Signir tertio Idus Odobris.

XLI. AD HENRICUM ANGLIÆ. REGEM.

Ejufdem argumenti.

Alexander epifeopus fervus fervorum Dei , dileih fino Henrico iliuflri Anglorum regi , falutem t? apoflolicam benedifhonim.

f^Ognito ex litteris venerabilis fratris noftri vJ.fhomz Cantuarienfis archiepilcopi , quod ei , omni turbatione & rancore depufito , gratiam & amorem tuum reftituifies ! tanto laetitiam & gaudium concepimus, quanto id Deo gratum & magis acceptum exiftere, & tibi amplius honorificum , & tux confideramns fruftuofum laluti. Tanta enim eumdem archiepifcopum religione, prudentia, Achoneftare, Ac fidei virtute præeminere cognofcimus, quod ipfum tibi A(regno tuo fidelem Ac devotum exiftere , honori Ac incremento tuo pro viribus Ac pofle ammofe intendere, At pro augmento gloriar & exaltationis tux hdchter & foheite vigilare, non dubitamus. Ceterum, quoniam non remittitur peccatum , nifi reftituatur ablatum, Ac licet idem archiepifcopus pro patientia ac dileftiooe, quam erga te habet, hoc facere fubticefcat; nos tamen, qui falutem tuam fummopere cupimus, id minime reticere debemus ; n<c tuam decet magnificentiam, quem Dominus ita magnum Ac potentem conii ituit , 'jura Ac bona Cantuarienfis ecclefix retinere: regix ferenitatis clementiam rogando monemus, & exhortamur attentius , quatenus exemplo Zaechxi, de quo legitur in evangelio: *Domine, ecce dimidium bonorum meorum do pauperibu< : & fi ahqitem defraudavi, reddo quadruplum :* prxdidoarchiepifcopo , Ac ecclefix lux ablata reftiiucrc, damna & detrimenta, qux illis intulifti, in brevi ftudeas emendare , ut in eo quod deliquifti Deum fic poflis placare, Ac nos tibi tantam offenlam digne indulgcre poflimus, & idem archiepifcopus ad obfequium , Ac devotionem tuam, ad augmentum honoris rui, & hxredum tuorum, debeat prompiiflimus inveniri. Volentibus autem inter te Ac ipfum pacem reformari, benigno favore acquiefcas. Quos vero hu/us difTenfionis noveris haden.is tuifte incentores , de cetero non exaudias. Nihilo minus Ac filium tuum fuper articulo juramenti, quod prxtermifit, defervando jure & libertate Cantuarienfis ecclefix , fecundum quod reges Ac principes Angiix fccifTe nofcuntur, eidem arcbiepifcopo Ac ecclefix fur condigne fajisfacere moneas , Ac horteris, Ac quod prxtcrmiflum eft facias adimplere. Ordinationes quoque ecclefiarum, Ac alia , qux ad viros ecclefiafticos pertinent, prxdifto arcbiepifcopo, Ac Ius vu is ecclefiafticis, tam tu, quam filius tuus, libctc & pacifice relinquatis: ut fic agendo hofliarn

fliam laudis Domino digne immolare poftins, & vobis regnum comparare aeternum.

XLII AD BITUR.ICENSEM AR.CHIEPISC. ET NIVERNENSEM EFISCOPCM .

Ut ipfi Londonienfem & Saresberienfcm epifcopos a Tiioma excommunicatos abfolvant.

Alexander epifcopttt ftrvxt fervorum Dd, vcner. btbbxi frotnbk! orcbitpifcopo, & f\t- epifeopo , fobetem & apoftobtom benrdidtioxom.*

quondam Cantuarienfis archiepifcopus, de mandato noftro in Londonieniem & Sarcsberienfem epifeopum excommunicationis fententiam pro* mulgavit : quam utique nos ratam habentes & firmam , eam audoritate apoftolica curavimus confirmare. Quia vero prxdifti epifcopi fenio flt debilitate corporis confcfti, flt alter morbo laborans, ad prefentiam noftram venire non poffunt , vobis, de quorum prudentia flt honenate confidimus, abfolutionem eorum, pro qua nuncii Henrici regis Anglir fit eorumdem epifeoporum apud nos vehementius inftirerunt, duximus committendam . Ideoque fraternitati veftri per apoftolica feripta mandamus , quatenus infra menfem, poftquam iidem nuncti ad propria redierint , fit de adventu legatorum noftrorum , quos ad partes illas pro cognofcenda atrocitate illius facinoris fit fceleris, quod perpetratura eft, & reconciliatione regis, difpofuimus tranfmittere, quod tranfalpinaverint vobis non innotuerit: eos publice, recepto juramento fecundum morem ecclefix, quod noftro debeant aftare mandato, ab excommunicationis vinculo abfolvatis, fententia fufpenftonis ob eam caufam, qua fuerant ultimo in excommunicationem dedufti, in fuo robore permanente . Si autem vobis confti terit, quod Saresberienfis epifeopus morbo laborans ad vos venire non poflit , illuc in propria perfona , quod nobis placeret, accedatis : aut fi accedere non poteritis , perfonas idoneas , de quibus nos fit vos confidere valeamus, tranfmittaus, qux illum , recepto juramento publice in confpeftu ecclefix , quod noftro debeat parere mandato, abfolvant. Si autem huic rei, frater archiepifcopc , interefie non poteris : tu, feater epifeope, ipfe cum Pontiniacenfi abbate qux difta funt diligentius excquaris.

Datx Tuiculani oftavc Kalendas Maji.

XLIII. AD MONACHOS CANTUARJENSIS ECCLESIÆ

De canonizatione S. Thomx Cantuarienfis.

Alexonder eptfcopxj ftrvxi fervorum Det , Jtiiii prion G monocbii Cantitinvtfr tccleiet, fa.xtern G apoftobexm eenediitioxem .

GAudendum eft univerfitati fidelium de mirabilibus illius fanfti fic reverendi viri Tbomx archiepifcopi veftri . Sed vos exinde tanto amplori gaudio fic exultatione debetis repleri , quanto ipiius miracula oculata hdc fxpius intuemini, fic ejus fanftiiTiroo corpore ecclefia veftra fpecialiu» meruit illuftrari. Nos autem confiderata gloria mentorum ejus , quibus m vita fua magnanimiter ciarun , flt de miraculis ejus non folurn communi fic celebri fama , fed & dilectorum filiorum noftrorum Alberti, tituli S. Laurentii in Lucina , fic Theodmi tituli fanâi Vitalis , presbyterorum cardinalium apoftolic* ledis legatorum , & aliarum plurium perfonarum tcftimonio, certitudinem plenam habentes: pt«fatum arehiepifeopum in capite jejunii , multitudine clericorum fic laicorum prxlenie in ecclefia, deliberato cum fratribus noftris confilio, folemniter canontzavimus : cumque decrevimus fandorum martyrum collegio annumerandum vobis & univerfitati fidelium de Angi a apoftoiica audoritate mandantes, ut natalem ejus diem, uo vitam fuam gloriofa pafhone finivit, annis ingulis cum debita veneratione celebretis. Quoniam igitur dignum eft, & vobis plurimum expedit, ut fanftum corpus erus cum ea, qua dc cer, reverentia & honore condatur: difcrcnoni veftri apoftolica auftoritate martdamus, quatenus corpus ejus devote & reverenter, fafta foiemni proccflione , aliquo folemni dic, congregato clero fic populo, in altari honorifice recondatis: aut ipfum in aliqua decenti capfa ponentes , prout convenit , elevetis m altum : fic patrocinium ejus pro ialute fidelium fic pace univcrfalis ecclefix fatagatis apud Dominum veftris piis orationibus impetrare. Valete.

Datum Signia:, quarto Idus Martii.

XLIV. AD OMNES FIDELFS.

Dt cononnjitiooet cjxfdem .

REdolet Anglia fragrantia fic virtute fignorum, qux per merita illius fanfti fic venerandi viri Tnomx quondam Cantuarienfis archi epifcopi omnipotens Deus operatur , fic univerfa ubique litatur fidelium Chriftiana religio pro eo quod ille , qui eft mirabilis fic glonotus in fanftis , fandum tuum poft mortem clanficavit , cujus vita laudabilis , multa fulfit glo ria meritorum, fit tandem martyrio confumma ta eft certaminis gloriofi Quamvis autem dc fanftitate ipfius dubitare non poftit, qui eius fic laudabilem converfationem attendit , fic gloriofam confiderat paflionem ; voluit tamen redemptor atque falvator nofter , ejus fanftttatis mlignia magnificis radiare miraculi: : ut qui pro Chrifto infuperabilis s irrutis conflantia ncceffita tes fic pericuia pertulit , lui laboris fic certaminis in xterna beatitudinc cognofcatur ab omnibus percepiflc triumphum. Nos vero auditis m numeris fic magnis miraculis , qux fugiter per fanfti illius viri merita fieri univerfitas narrat fidelium , fic fuper his non fine magno gaudio per dileftos fratres noftros Albertum tituli fandi Laurentii in Lucina , fic Theodinum tituli fanfti Vitalis , presbyteros cardinales, atque apoftohex fedis legatos , qui eadem miracula t.-.nto pcrfpicacius didicerunt , quanto amplius funr Joco vicini , prxeiptre certiores eftefti , fic plurium aliarum perfonarum teftimonio fidem , ficut debuimus , adhibentes, prxdiftum atehiepifeopum folemniter in ecclefia , magno ibidem clericorum fic laicorum collegio prifente , in capite jcninu , deliberato fratrum noftrorum confilio canoniaavimus , iplumquc decrevimus fanftonim catalogo adferibendum . Univetfitatem itaque veftram monemus , fic au ftoritaie qua fungimur diftrifte praecipimus , ut natalem predict! gloriofi martyris diem paiboris fux folemniter annis finguhs celebretis , fic apud ipfum votivis orationibus fatagrtts

veniam promereri: ut qui pro Chrifto in flkaexilium , fic in morte virtute conftantiz paffkxus martyrium pertulit , fidelium jugi fupplicatione pullatus, pro nobis apud Dominum intercedat Datum Sigmx, quarto Idus Martii.

XLV. XLVI. & XLVH. AD PETRUM Cailinatcm, ad Cantuarienfem, & ad Eboracenlem epifeopos.

De rebus Venetiis geftis.

Extant infra in atfis concilii Penetici.

XLVI1I. AD INDORUM REGEM , QJJEM Wulgo Preto-Joannem vocant.

Commendat illi Philippum fidei prcdicatorem.

Alexander epifcopus ferunt fervorum Dei , earijjimo in Cbriflo filio illuflri & magnifico Indorum regi, facerdotum fanEtiffimo, falutem apoftolicam ben<dtElionem.

Apoftolica fedes , cui licet immeriti prxfidcmus , omnium in Chrifto credentium caput eft & magiftra, Domino atieftantc , qui ait beato Petro, cui licet indigni iucceflimus: ***Tuet Petrni fuper banc petram udificabo ecclefiam meam.*** Hanc fi quidem pe:ram Chriftus rife voluit in ecclefiz fundamentum, quam prxdicit nullis vcntorum turbinibus nullifqut tempeftatibus quatiendam. Et ideo non immerito beatus Petrus , fuper quem fundavit ecclefiam , ligandi aique iblvendi fpecialitcr & prreipue inter apoftolos alios meruit acciperepoteltatem. Cui diânm eftcDonuno ; ***Tibi dabo claves regni calorum : & porta inferi non pretvalebunt adverfus eam. Et quodeumqui ligaverit fuper terram, erit ligatum C in calif, G quodeumque folverit fuper terram , erit folutum ë in calit .*** Audiveramus utique jampridem, referentibus multis, & in fama communi, quomodo cum fis Chrtftianum nomen profeflus, piis velis operibus indeftnenter intendere, & circa ea tuum animum geras quae Deo grata funt & accepta . Sed & dileûus filius magifter Philippus medicus & familiaris nofter , qui de inrentione pia & propofito tuo cum magnis & honorabilibus viris regni tui fe in partibus illis verbum habuifte proponar, ficut vir providus & diferetus, circumfpedus fic prudens, conftanter nobis & folicite retulit , fe manifeftius ab his audiile, qüod tuae voluntatis fit & propofiti , erudiri catholica & apoftolica difciplina. & ad hoc ferventer intendas, ut tu, fic terra tuz fublimitati commifla , nihil unquam videamini in fide veftra tenere , quod a doCinna fedis apoftolicae diffentiat modo quolibet vel difeordet. Super quo fane tibi , ficut cariflimo filio , plurimum congaudemus, & ei , a quo omne donum procedit, imiucnfas gratiarum exolvimus adiones : vota votis, & preces precibus adjungentes, ut quiddedit rbi nomen Chriftianitatis (uicipcre , menti tuz per fuam ineffabilem pietateminfpiret, quodennino velis fapere , quz fuper omnibus articulis fidei tenere debet religio Chriftiana Non enim vere poteft de Chriftiana prof.-flionc fperare falutem, qui eidem profeilioni verbo & opere non concordat ' quia non (ufficit cuilibet nomineChriftiano cenfcri, qui de fc tentit aliud, quam catholica & apoftolica habeat difciplina, juxta illud quod Dominus in evangelio dicit : ***Non omnn oui dicit miii, Dsmme, Domine , intrabit tn regnum cabrumt fed. qui facit voluntatem Patrii ivo , qui in calit efl.***

Illud autem nihilo minus ad commendationem tuz virtutis accedit: quod, ficut prudens magifter Philippus fe a tuis afferit audifle , ferventi defiderio cuperes in Urbe habere ecclefiam , & Hierofolymitanum altare aliquod , ubi viri prudentes de regno tuo manere portent , & apoftolica plenius mftrui diiciplina : per quos poftmodum tu & homines regni tui doôrinam ipfam reciperent & tenerent. Nos autem, qui licet infufficientibus meritis in beati Petri cathedra pofiti, jtutta apoftolum lapientibus fic infipientibus, divitibus flt pauperibus , nos recognofcimus debitores, de falute tua fle tuorum omnimodam iolicitudinem gerimus.* fle vos ab his articulis , in quibus erratis a Chriftiana flt catholica fide , prompto animo, prout tenemur cx fufeepti minifteno regiminis, volumus revocare . Cum ipfe Dominus beato Petro, quem omnium apoHolorum principem fecit, dixit: ***Et tu aiiquar.do canverfut confirma fratres tuos*** . Licet autem grave nimis videatur fic laboriofum exifterc , ad przfentiam tuam, inter tot labores, fle varia itineris & locorum diferimina, fle inter longas fle ignotas oras , quemlibet a noftro latere deftinare : confiderato tamen officii noftri debito , & tuo propofito fle intentione penlata , prxfatum Philippum medicum fle familiarem noftrum, virum utique diferetum , circumfpcâum fle providum , ad tuam magnitudinem mittimus : de Jefu Chrifti milcricordia confidentes , quod fi volueris in eo propofito fle intentione pcrfiftere , qu^m te , infpirante Domino, intelligimus concepiffe ; dc articulis Chriftianz fidei , *in* quibus ru fle tui a nobis difeordare videmini , in proximo per Det miiericotdiam eruditus nihil prorfus timere poteris , quod de errore ruam vd tuorum falurem przpediat , vel in vobis nomen Chriftianitatis oflufcet.

Rogamus itaque excellentiam regiam , monemus & hortamur in Domino, quatenus eumdem Philippum pro reverentia beati Petri &. noftra , ficut virum honeftum, diferetum, fic providum, fic a noftro latere deftinatum, debita benignitate recipias, & reverenter ac devote pertraftes . Et ti tuz voluntatis eft fic propofiti , ficut omnino decet effe , ut erudiaris Apoftolica difciplina fuper his quz idem Philippus ex noftra tibi parte proponet : ipfum diligenter audias , fic exaudias, fic perfonas honeftas , fic litteras tuo figillo figillatas, quibus propofitum fic voluntatem tuam portimus plene cognofcere, ad nos cum ipfo tranfmittas. Quia quanto fublimior fic major haberis, fic minus de divitiis fic potentia tua videris inflatus.* tanto libentius tam de conccflione ecclefiz in Urbe , quam etiam de conferendis altaribus in ecclefia beati Petri , fic Pauli , fic Jerofolymis in ecclefia fepulcri Domini, fictn alia quæ jufte quzfieris, tuas curabimus petitiones admittere , & efficacius exaudire; utpote qui defidcrium tuum fqper hoc , quod mulra commendatione dignum extitit, modis omnibus, quibus feeundum Deum poiTumus, volumus piomoverc, & num & tuorum animas defidetamus domino lucrifacere. Data Venetiae in Rivoalco, quinte Kalendas O&obris.

XLIX.

XLIX. AD HUGONEM.

De prcdido libro ad fe tnïflb gratias ag.it.- eiquc cocvcrfiooctn imperatoris Conftaniino-politani commendat.

Alexander epifcvptst fervu' fervorum Dti, dileifo filio magiftro Hugtmi, ftluttm ij apo-ftolicam bencdiilior.em.

COgnuentes laborem plurimum, quem furti-nuifti in componendo librum, quem nobis per dileâum Elium noftrum magiftrum Caccia-redum mififti: attendentes quoque fruflum, quem exinde fperamus ecclcfix Dei proventurum: li- B brum ipium grata & bru manu recepimus, dc dc.otr folteitudint & libcralitati tuse uberrimas propter hoc gratiarum referimus aâiones, de-fiderium, & voluntatem habentes, te, quem haflenus relatione noftrorum, qui a partibus Conflantinopolis revertebantur, carum habeba-mus, dc cetero ferventius diligendi, fic mul-to cariorem habendi, & finccrtus amplexandi. Rogamus autem prudentiam tuam, folicitequc monemus, ut ficut pro Deo & pro devotione ecclefi» prseicriprum librum compofuifti. ita quo-nue carirtimum in Chrifto filium noftrum illu-ftrem & gloriofum Conftantinopolitanum impe-ratorem ad devotionem & reverentiam facrofan-ftx Romane ccckfix exhibendam, & ad unita-tem ipfius diligentius provoces, monitis & ex-hortatione inducas, ut, fiait efle debet, unum fiat ovile, & pallor unus. Data Ttojx, Idibus Novembris.

L. AD OMNES EPISCOPOS.

Eos ad concilium gcncale Lateranenfc convocat.

Alexander epifeopus fervas fervorum Dti, iJc.

QUoniam in agro Domini, *&c. Extat in con-cilio Latiranenfi fnurili, anno* MCLXXIX·

LI. AD WILLELMUM ARGHJEPISQD SENONENSEM.

Cootra Petrum Lombardum, dicentem, Chriftvm, ut eft hemo, non efle aliquid.

CUm in noftra olim eflès prxfentia, *&c. Ex-eat in adJsj concilii Laterancilis generales, anno* MCLXXIX.

LII. AD PHILIPPUM COLONIENSEM ARCHIEPISCOPUM.

Colonienfis ecclcfix jura ac privilegia confirmantur.

Alexander epifeopus fervas fervorum Des, venera-bili fratri Philippo, Colanun/i wcbitpifcopo, ejuf-que facceffortbus canoeute fsebfistutndis, m perpe-tuam memoriam.

Efi teneamur omnibus fratribus fic coepifco-pis noftris ex adminiftratione fufeepti regi-minis apoftoltcum patrocinium exhibere; his ta-men fpecialiter adeflie compellimur, qui fivut di-înitate, ita preeminent fic virtute: cum noflrx jll.citudinis debeat & circumfpeâionis cxiftcre, ut umverios juxta qualitates perionarum A mc-rita refpicerc videamur. Eapropter, venerabilis tc Chrifto frater archiepiicopc, prudentiam & de-votionem tuam diligentius attendentes β J&c tuis petitionibus noftrum facile prxbentes cflcnlum, Colonicnfcm ecdefiam, cut Deo authors pru-cf. fc dignofeeris, fub beati Petri & noftra pio.e-flioni /ulciptmus, & ptxlentis feripti privilegio communimus: flatuentes, ut quafcuinque poftcf-iiones, quxctimque bona, eederu eccletia i nprx-fentiarmn jnfte & canr-nice poflidet, aut in fu-turum conceflione pontificum, largitione regum vel principum, oblatione fidelium, feu aiiis juftis modis, praiftante Domino poterit adipilci, firma tibi tuifque fuccefloribus & illibata permaneant. Prxterea tua, frater archiepifcope, prudentia & devotione pentat a, confirmamus tibi ea, qu» in privilegiis patrum & prxdeceflbrum noftrorum habentur: videlicet crucem & pallium, fuo tem-pore iuoque lo< ι ferendum. Infigne quoque fc-ftivi equi, quod a quibuidam vulgo naccuin vo-catur. Concedimus eium, & apoftolica auihoti-tate ftattiimus, ut majus «Itare ecclefi» tute uni Ct vero Deo, i:i memoriam beatx Marite virgi-nk, & alterum in memoriam Lcati Petri apo-ftolorum principis dedicatum, reverenter mini-flrando procurent irptem canonici Cardinales pref-byteri, inuuti dalrnaticis & mitris ornatis quibus etiam, cum totidem diaconibus &futdiacouibus, ad hoc minifterium piuJentcr cleâis, ut utantur fsndalibus, indulgemus, ficut a panibus & prx-dcccflcribus ncftris id prxdiflx ecclcfix concef-fum eft per authentica prf.'iiegia, & hadei.us obfervatum. Infuper ctinn auftiOritatem & bo-notem, quem ecckfia tua haflenus iiabuifle di-gnofeitur, apoftolici favoris patrocinio confirma-mus, videlicet ut, fi quando fynodus infra tuam dicecefim a Romano pontifice, aut a legato ab ejus latere deftinato, fuerit congregata, priorem locum poft ipfum Colonienfis archiepifcopus in fynodo teneat, & in proferenda facrorum cano-num authoritate prior exiftat; ita tanten, ut, ficut eft prior in hac probabili dignitate, ita et-iam prior polleat honeflate viti, & grati* me-ritorum: fic cujus annuntiaverit verba, imitetur exempia. Coniecrationern quoque regum infra li-mites tux dicerefis firndam, prxfentis icripti au-thoritate cenfimus: fir uteleèfio archicpiflopife-cundum ftafuta canot.um a filiis prrfcriptx ec-clefix celebretur, per hu/us feripti paginam du-ximus ftatuendum. Ad hxc monafleria, ecdefias Colonix pofitas, & omnia facra loca, infra & circa urbem Colonia., ad jurifeiftionem Coloni-enfis ecclefise pertinentia: monetam prsediüx ci-vitatis, tclomum, forum, & omne jus civile, fub poteftate tua & fucceflbrum tuorum: abba-tias pet diverts loca, villas, vicos, & caftella, cum omnibus eorum perrinenttis, fervis videli-cet, ancillis, terris cultu & incultis,aquis, prn-tis, campis, filvis, forcilis: nec non etiam co-mitia in Wcftphalia, qux vulgariter Gograrho-phe dicuntur, Aalodia, Dulberg, Hachen, Mar-chan, WaiTcmberg. ficu: hac omnia rationabi-liter poifides, tibi tuuqjc fuccefloribus authori-tate apoftolica confirmsinus. Illud quoque ftalui-mus, ut, ficut nullus archiepilcoporum tuorum eft tibi fuhjeâus, ita etiam tu fub nullo prima-te dclieas efle falva tamen nobis in te, finit m ceteris archicpftcopis, fubjeftione, qux apoftoli-cx authontati debetur. Decernimus ergo, ut nul-li omnino hominum liceat prefaram ecdefiam «•meri perturbare, aut ejus poflefliones auferre, nec ablatas retinere, minuere, aut aliquibus ve-juaouibto tatigarc: fed omniaintegr l confcrven-tur

eorum, pro quorum gubernatione ac fuftentatio- A ne concerta lunt, ufibus omnimodis profutura : falva in omnibus apoftolicx fedis autnoritate Si qua igitur ccclcfiaftica fxcularifve perfona hanc noftrx conftitutionis paginam feiens, contraeam temere venire tentaverit: fecundo tertiove commonita, nifi fatisfa&ione congr* id emendaverit , poteftatis houorifquc fui dignitate careat , reamque fe Divino judicio cxiftcrc de perpetrata iniquitate cognofcat , & a facratirtimo corpore ac fanguine Dei ac Domini redemptoris noftri Jefu Chrifti aliena fiat, atque in extremo examine Divin® ultioni fubjaccat , Cunftis autem eidem ecclefi® jufta ferventibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti : quatenus & hic fruftum bonx aftionis percipiant , & apud diftridum judi- B cem praemia xtern® pacis inveniant. Arnen.

Locus failli,

Ego Joannes presbyter card, fanftorum Joannis & Pauli tituli Pammachii.

Ego Bofo presbyter cardinalis fandae Pudcntianz tituli paftoris.

Ego Petrus presbyter cardin. tituli fande Sufannx

Ego Alexander catholic® ecclefi® epifeopus.

Ego Hubaidus Oftienfis epifeopus.

Ego Hyacinthus diaconus cardinalis fan&c Marite in Cofrredin.

Ego Arditio diaconus cardinalis fanfti Thco- C dori.

Ego Cynthius diaconus cardinalis fanfti Hadriani.

Ego Hugo diaconus cardinalis S. Angeli

Datum Laterani per manum Alberti , far.ftx Roman® ecclefix presbyteri cardinalis & cancellarii, xjit. Kal. Julii, Indiftione undecima , Incarnationis Dominicx anno millcfimo centclimo feptuagefimo nono, pontificatus vero domini Alexandri papx HI. anno decimo nono.

UII. AD CLERICOS ALEXANDRINÆ ECCLESIÆ.

Dc novo epifcopo ipfis concerto vel aliunde D translato.

yftrxxndrr *epifeopus fervus fervorum* ***Dti,*** *dilcDis clericis Alexandrin* ecclefi*, falutem Ü apoftolicam bcnediiliontm.*

DE novitate & ncccftitate procedit , quod prxfcntc nuncio Mediolanenfis ecclefix , nulla procedente cleftione , authoritate nollra vobis & ecclefix vcftrx eleftum providimus . Et ideo, ne poflit cx hoc vobis vel fuccelToribus veftris praiudicium fieri, authoritate vobis apoftolica duximus providendum Eapropter , dilefti in Domino filii, prxfenti feripto ftatuimus , ut ex hoc vobis non prxiudicetur in pofterum , quo R minus, obeunte eledo qui nunc eft , & fuorum quolibet fucceftorum, vos & fuccefTores veftri dc epifeopis veftris eleftionem liberam habentis , ficut canonici ecclefiarum cathedralium , qu® Mediolanenfi ecclefi® fubjacent , habere nofcuntur Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noftr® conftitutionis infringere , vel ei aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attentare prxfumpferit , indignement omnipotentis Dei , & beatorum Petri & Pauli apoftolorum ejus, fe noverit incurfurum. Datum Anagmx , >11. Kalcndas Februarii.

Ego Octo notarius facri palatii authenticum hujus inftrumenti vidi, dc ut in illo reperi , ita in hoc fcripfi, nihil sddent, aut minuens, poeter pun&um , litteram, & fyllabam , ***&c.***

Ego Petrus, qui dicor Ferrarius, notarius facri palatii authenticum inftrumenti vidi , & legi , & fubfcripfi, êXc.

LIV. AD EOSDEM.

Ejufdem argumenti.

.Alexander epifeopus ***fervit! fervorum Dti, dileSiifiliit Oy eleiio, &*** *canonicis* ***Alexandrin**** *ecclefi* t* ***falutem &*** *apoftolicam benediDianem.*

CIngruam officii noftri aftionem exequen. cum f. ca qu® ad ornatum & decorem domus Domini laudabili providentia ftatuuntur , per nos incrementum accipiunt , & apoftolicx tuitionis prxfidio in fux firmitatis robore convalefcunt . Eapropter, dilefti in Domino filii , veftris juftis pcftulationibus benignius annuentes, canonicam, quam ibi, elefte, in ecclefia fanfti Petri dc aflenfu cleri & populi ftatuifti, preteftionis noftr® munimine roborantes : & clcdionem , quam dc perfonis idoneis ad digmtates ecclefix tenendas feciftis , dileftis filiis noftris magiftro Hugoni przpofituram , magiftro Cataldo archiprebyteratum , magiftro P. cantoriam , provida deliberatione concedentes, ratam habemus . Etiam fingulis paedidis dignitates authoritate apoftolica confirmamus . Prxterea ecclefias ufibus veftris , filii canonici , deputatas , fcilicet fanft* Maris de Gamundio, fanfti Dalmatii dc Maringo, fanfti Michaelis de Soteriis, fandi StephanideBergolio, fanftx Trinitatis de Wilia , fanfti Andre® de Rovcrteo, & fanfti Auguftini de Foro, vobis nihilo minus duximus pnefentibus littcri? confirmandas : ftatuentes , ut nulli omnino homini liceat hanc paginam noftr® confirmationis infringere. Si quis autem hoc attentare przfumpferit, indignationem omnipotentis Dei, & beatoium Petri & Pauli apoftolorum ejus, ***fe noverit*** incurfurum. Datum Tufculani decimo quinto Kalendas Augufti.

Ego Otto notarius facri palatii authenticum hujus bull® domini Alexandri pape bullatum vidi , & legi, & ficut in illo reperi , ita in hoc fcripfi, nihil addens, vel minuens, aut mutans, prxter punftum , litteram, & fyllabam.

Ejus Vermus notarius facri palatii authenticum hujus bull® vidi, & legi, & lubfcripfi, ***&c.***

LV. AD EPISCOPOS SCOTIÆ.

Confirmat fententiam legati apoftolici , qua ille Joannem legitime eleaum confirmavit, & Hugonem a rege in epifeopatum laudi Andre® intrnfum depofuit.

Alexander *epifeopus* ***fervm fervorum Det , venerabilius fratribus, tmiverfis epifeopis,*** Ô" ***dileitis filiit****)* ***abbatibus, & aliit ecclefiarumpralatir, per Scotiam con/iitutis , priori ,*** *canonicis* ***, clero if*** *popud* ***fanili Andre*, falutem &*** *apoftolicam benediDionem.*

GOmperto nobis, quod jampridem venerabilis frater nofter Joannes , nunc epifeopus fanfti Andrex, canonice fuiifet eleftus, & poft eleftioucm fuam Hugo, appellatione interpofita, in ecclefia illa per potentiam laicalem inirufus, confecta-

Sêcraii aufu temerario przfumpfiflet : eledionem ipfius apoftolica auftoritate caftantes , diieftum filium noftram Akxium fubdiaconum noftram , fedis apoftolicz legatum , de eiediooe przfati Joannis cogniturum, ad partes veftras direximus. Qui cum mature falis , ficut per multorum teftimooia nobis innotuit, & canonice proceffiflet, cleâionem ipfius canonicam comperiens , poft multiplices inducias, in quibus regi» magnitudini detulit , auftoritate apoftolica confirmavit : **praecipiens omnibus, qui ad ecclefiam S. Andrez** pertinerent, ex parte noftra, ut ipfijoanni ficut eleâo obedientiam & reverentiam exhiberent . **Unde, cnm nullus propter metum regium in ma**nifefto obedire auderet : idem legatus non regnum , ficut de jure poterat , fed epifeopatum, B interdiâo fubjecit.

Cum igitur tam ecclefiaftici quam fzculares principes caritCmo in Chrifto filio noftroWillelmo illuftri Scotorum rege diftridius adjurati fuiffent de rcâo confilio dando, firmiter promittente ipfo rege quod eorum confilio fiaret : refponderunt omnes tanquam unus , uc przfati Joannis confecrationem, coram legato noftro & quatuor epifeopis, quinto zgrotante, fed feripto confentiente, celebratam, ulterius **non** turbaret,**fed** Îermitteret eum in **pace** in **fua fede** confecrari. ndc eft, quod univerfitati veftra per apoftolica feripta mandamus, **atque** fub officii & beneficii pœna praecipimus, quatenus fpiritum fortitudinis induentes, ipfum epifcopum, infra oâo diespoftC lurum fuiceptionem litterarum , honorifice, appellatione poftpofita, ad fedem fuam reducatis, & pro fervanda ecclefiaftica juftitia prudenter fic viriliter labpretis , fic ad placandum motum regium adhibeatis operam diligentem : atque przfiito epifeopo omnem exhibeatis reverentiam, fic honorem, quem ipfius przdeceftoribus impendiftis. Quod fi rex aliud voluerit, aut etiam confilio pravorum inclinatus fuerit, Deo fie fanâz Rom. ecclefiz magis oportet obedire quam hominibus Alioquin fententiam, quam venerabilis frater nofter Hugo Dunelmenfis epifeopus in contumaces fic rebelles **tulerit**, nos audore Deo ratam habebimus, fic prœcipiemus firmiter obfervari.

LVI. AD EPISCOPOS SCOTIÆ.

Hugonis in epifeopatum S. Andre» inrnift **ex**communicationem confirmat.

Alexander epifeoput fervnt fervorum Dei, venerabtlibut fratribus iS dileitis film, ectlefiar'im prtelattt per Scotiam conjlitutij. falutem & apofioiitam benedifiionem.

RElatum eft nobis , quod cum Hugo , qui ecclefiam S. Andre» de Scotia invaferat , capellam epilcopalem, baculum & annutum , cetera, quz irrationabiliter afportaverat, illicite detineret : eum frequentius admonitum , refipifcere contemnentem , dileâus filius nofter Alexius fubdiaconus nofter, apoftolicz fedis legatus, coram vobis , fic clero multo , fic populo, nifi infra quindecim dies ablata vel afportata redderet , vel congrue fatisfaceret, vinculo excommunicationis, apoftolica auctoritate fretus , aftrin***xit*** I Ipfe tamen in arroganti» malo perdurans , In nullo przfati legati monitis acquievit . Nos itaque fententiam de auâoritate noftra prolatam, ratam habentes, univerfitati veftrz per apoftolica feripta mandamus atque ptzcipimus , quatenus przfatum Hugonem , Dei gratia freti, fic A omni timore poftpolito , publice, nullius appellatione obftante, vinculo denuncieiis excommunicationis aftriftum, fic ficut excommunicatum attentius evitetis : donec quz de fupradiftis rebus abftulit, vrl acftimationem, fratri noftro Joannt epifeopo S. Andrez , fic ecclefiz fuz reftituat, fic dc aliis quz dcftruxit fatisfadionem exhibeat congruentem.

LVII. AD WILLELMUM REGEM SC0T1Æ.

Mandat ei, ut Joannem legitime cleftumficconfirmatum S. Andre» epifcopum, patiatur luo officio quiete iungi, alioquin regnum interdiâo, regem excommunicatione pleâcndum.

.Alexander epifeoput fervitt fervorum Dei, B intimo illn/iri Scotorum regi, falutem tj apojioiicam benedtiitonem .

PRo pace tua & libertate folicite nos meminimus bbora(Te. iperantes quod ex huc in devotione fedis apoftolicz melius firmareris , & crefceres, & libentius ferveres eccleliafticam libertatem. Ceterum attendentes circa faâum venerabilis fratris noftri Joannis epifeopi S. Andre» de Scotia, quod nolueris ufque modo inclinari: contrarium fpei, quam de fervore devotioni* te giz habebamus, cogimur zftimare. Volentes tamen experiri adhuc fi patientia noftra ad pœnitentiam regium motum adducat, magnitudinem tuam per apoftolica feripta monemus attentius, & mandamus, quatenus memorato epifeopo, infra viginti dies poft harum fuiceptionem litterarum, pacem & lecuritatem largiaris : ita quod non oporteat eum de indignatione regia dubitare. Alioquin noveris , nos venerabili fratri noftro Kogero Eboracenfi archiepifcopo apoftolicz fedis legato in Scotiz mandafie, ut regnum tuum , nullius appellatione obftante , fubiiciac interdiâo , excommunicationis fententiam in perfonam tuam , fi defiftere nolueris , prolaturus . Pro certo quoque teneas , quo fi in tua duxeris violentia perdurandum , ficut laboraviDmus ut regnum tuum libertatem haberet , fic dabimus {ludium ut in priifinam fubjeâionem revertatur

LVII1. AD CAS1MIRUM DUGEM POLONIÆ.

Nonnullas conflitutiones clica bona ecclefi» editas confimiat

Alexander eptfcoput fervnt fervorum Det , dileflo filio nobili vero Cafimiro duci Polonitt , j.liniem tJ opnflohcam benedifhonem.

EX parte tuz maguitudinis relatum eft nobis, quod de confilio archiepifcopi, fit rpifcoporum Polcniz, fic principum terrz, qualdam abuiiones , fic folitas injurias, ab ecdefiis ficperfonis ecclefiafticis amputafti : conllituens ne bona decedentium epifeoporum amplius confifcarentur . Conftitutum eft etiam , ut fi quifpiam m **res** defun&i epifeopi manus conjecerit, vinculo anathematis teneatur . Ne przfumat ullus raptorum defundo epifeopo fuccedcre , donec abiblutionis beneficium aAequatur, ablatis rcftitutis, vel ablatorum congrua zftimatione przmilia. Confuetudinem autem , quz a principi**bus** terrz fervebatur, videlicet , ut quocumque per-

pergerent pompatice . invadentes horrea paupe-nun çstacuarenc , ÕC C inter abfentes aliquid negotioli quandoque contigeret, impii fatellites discurrentes, raptos quofcumque caballos vel enervarent in curfu, vel omnino deftruerent, de ecclefiaflicorum & fircularinm virorum confilio emendafti . Unde quoniam conftitutionem tuam juftarn pariter & honeftam authoritate noftra poftulas confirmari : nos juftis poftulationibus annuentes , conftitutionem prxfcriptam , ficut in icripto authentico fuper hoc faâo habetur , authoritate apoftolica confirmamus , & prxfentis feripti patrocinio communimus , fub interminatione anathematis prohibentes, ne quis eam violare aliqua ratione pradiunat . Nulli ergo omnino homini liceat hanc paginam noftne confirmationis infringere , vel ei aufu temerario contraire . Si quis autem hoc attentare praefumpicrit , indignationem omnipotentis Dei , & beatorum Petri & Pauli apoftolorum , fe noverit incurfurum . Datum Tufculani , V. Kalcndas Aprilis .

LIX. AD OMNES PRINCIPES

Hortatur eos ad fubfidium terrx fanftx.

Alexander epifiopxt fervorxM Dti , dihdlii filiif nobilibxr tiirir duciana & principibxt, camthbiu, baronibxf , univtrfii Dei fidelibxf , ad yn#/ Utter ifl* pervenerint , falxtem Ü npcjhUc.tm benedifiionetn,*

O»Γ noftrum & omnium fratrum noftrorum finiftri rumores , qui de Hierofolymitanis partibus ad nos communi tranfeuntium relatione pervenerunt , nimio dolore conturbant : cum vix unquam aliquis, qui Chriftiano nomine cenfeatur , fine lacrymis fic fufpiriis audire valeat , qux de ftatu illius terrx miferabili recitantur Eli fiquidem infidelium, quod dolentes dicimus, incurfione contrita, & ulquc adeo fortium virorum potentia, dc. proborum virorum confilio viduita · quod nifi a Chriftianis regibus fic principibus orbis celerem & potentem fuccurfum habuerit, defolationem ejus, quod abfit , in ignominiam Dei, & in contemptum fideiChriftianar de proximo formidamus. Non eft enim rex, qui terram illam regere poflit , cum ille , videlicet Balduinus , qui regni gubernacula poftidet , ita fit graviter, ficut nc-fle vos credimus, jufto Dei judicio flagellatus : ut vix ad tolerandos fufticiat continuos fui corporis cruciatus Quam gravem fiquidem jaâuram , dc quam miferabilem cafum in perfonis & rebus , illa terra , pro qua patres genitores noftri fanguinem proprium enunderunt, in confliftu quem olim cum gentibus habuit , peccatis exigentibus fit perpeffa, nec nos fine multa cordis commotione recolimus , nec aliqui zelantes legem Domini potiunt tantam ftragem fidelium patienti animo tolerare : prxfertim cum illa gens pefilma paganorum ex incommodis fic periculis , qux genti Chriftianorum intulerunt , tantam audaciam fumpfifle dicantur , ut fe jaâent impudenter , terram illam , quod avertat Dominus, invafuros.

Moveat itaque vos zelus Domini , nec religio Chriftiana fuper tanta, qux illi terrx imminet, contritione dormitet.· led univerfa loca illa , qux falvator fic redemptor nofter corporali prxfentia dedicavit, viriliter tueamini · fit contemnite gentes qux abjiciunt Dominum, ficCbriftianum nomen de terris abolere nituntur . Non eft utique Chnftianus , qui prxfcriptx terrx calamitatibus non movetur , nec accingitur ad ipfam ab infidelium incurfibus defendendam , quam occupare laborant , & fuis , quod abfit , ipurcitiis profanare . Hi autem , qui ex vobis fortes funt , & bellis exercendis idonei, non minus fcuto fidei , & lorica juftitie , quam materialibus armis induti , tam pium , quam neceflarium opus , ac laborem hujus peregrinationis allumant , & loca illa , in quibus redemptor humani generis pro nobis nafei voluit , & mortem fubiit temporalem , potenti virtute defendant , ne temporibus noftris fuftineat in illis partibus Chriftianiratis detrimentum . Cum enim Chriftus pro falute noftra opprobria multa , & demum crucis patibulum fuftinuerit, ut nos offerret Deo, mortificato; quidem carne, * juftificatos autem fpiritu : expedit admodum faluti fidelium , ut pro ipfo corpora noftra periculis & laboribus exponamus, ne pretium fanguinis , quem pro nobis effudit , videamur obliti . Animadvertite igitur diledi in Chrifto filii , & videte quam probrofum , & quam mcerore dignum exifteret Chriftianis , fi adverfus habitatores terrx illius inimici crucis Chrifti denuo prxvalerent : ficut eos prxvalituros non modicum formidamus , nifi de diverfis partibusChrillianorum auxilium habitatoribus ipfis cum feflinatione fuccurrat.

* vivifica-

Ne igitur Chriftianitas gentilitati fuccumbat , totis nifibus prxvidetc: quia melius eft fuperventuro malo ante tempus occurrere , quam remedium poft caufam quzrcre vulneratam: illis autem , qui pro Chrifto hujus vix laborem affumpferint , illam indulgentiam peccatorum , quam patres & prxdeceflbres noftri Urbanus & Eugenius Romani pontifices ftatuerunt , apoftolica authoritare concedimus , & confirmamus. Uxores quoquo, & filios eorum, & bona, & poflcffiones fuas , fub beati Petri fic 'noftra , nec non fic archiepifcoporum, fic epifcoporum, ficaliorum prxlatonim ecclefix, decernimus proteâionemanere: prohibentes attentiqs , ne adverfus eos dc his , qux pacifice poflidenf , aliqua poft fufeeptam crucetn quxftio moveatur, donec redeant, vel de ipfoium obitu certiflimecognofcatur. Liceat autem cis terras, feupofleftionesalias, poftquam propinqui , aut etiam domini fui , (ad quorum feudum pertinent) pecuniam ipfis mutuare aut noluerint , aut non potuerint , cccleflis, vel ecdefiafticis viris , aut aliis fidelibus libere , fic fine ulla reclamatione, pro expenfis hujus itineris titulo pignoris obligare . Prrterea , quicumque de viris bellicofis , fic ad illius terrx defenfionem idoneis, illa fanda loca fervore devotionis adierint, fic ibi 'duobus annis contra Saracenos pro Chriftiani nominis defenfione pugnaverint : dc Jefu Chrifti pietate , fic de beatorum Petri fic Pauli apoftolorum authoritate confifi , eis omnium fuorum, de quibus corde contrito , fic humiliato confeiTionem fufeeperint, abfolutionem facimus deliftorum : nifi forte aliena bona rapuerint , vel ufuras extorferint , aut commiierint furti, qux omnia debent in integrum emendari . Si vero non eft in facultatibus delinquentium, unde valeant-emendari, nihilo minus confequentur veniam , prout diximus , de commiffis . Hi autem , qui illic per annnm , ficut diximus, moram habuerint , de medietate fibi injunftx pœnitentix indulgentiam fic remiflionem fuorum obtineant peccatornm . Omnibus autem fepulchrum Domini pro inftanti neceftitate vifitare volentibus , five in itinere moriantur , five ad iftum locum perveniant , laborem itineris

ria ad poenitentiam , & obedientiam , & remif-A fionem omnium peccatorum injungimus, ut de vitae praetentis ergaftulo ad illam beatitudinem , Domino largiente , perveniant , quum nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis afeendit, quam reoromifit Dominus diligentibus fe . Datum Tufculani decimo feptimo Kalendas Februarii.

LX. AD OMNES PRÆLATOS.

E/ufdem argumenti.

Alexander\pifcopus fervus fervorum Dei , venera- D *bilibus fratribus , arcbiepsfcopis ÎT epifeopis , 6" dsleftis filiis abbatibus, & aliis ecclefiarum pralatis , ad quos littera ifta pervenerint , falutem (7 apoftolicam benedtftianem.*

CUM Orientalis terra per impreifcones infidelium fic incurfus fortium virorum potentia fit & proborum virorum confilio deftituta, multo timore percutitur , fic ad implorandam fubventionem ndelium dileâos filios noftros , milites Templi, letoras przfentium, viros utique religiofos, fic Deum timentes , archiepifcopi , ^epi-c fcopi , fic alii principes terrz ad partes veftras mittere decreverunt . Nos autem quos illius terne calamitas gravi dolore conturbat , exemplo patrum fic przdeceflbrum noftrorum de ipfius corrfervatione loliciti , Chriftianos reges , fic principes orbis ad defenfionem locorum illorum , in quibus deterunt pedes Domini, falubribus monitis exhortamur : fic ficut patres fic przdeceflbres noftri Urbanus & Eugenius pontifices Romani ftatuerunt , ita fic nos remiflionem fic indulgentiam peccatorum ftatuimus univerfis , qui pro Chrifto laborem Hierofolymitanum aflumpfctint, fic contra Saracenos fideli curaverint devotione D certare . Monemus itaque univerfiratem veftram attentius , fic mandamus , quatenus fratres , qui ad hoc miffi funt, benigno recipiatis affedu, fic per eos Orientalis terre ftatu fic neceifitate comperta , principes, comites , fic alios fideles Chrifti parochianos veftros , crebris fic folicitis exhortationibus laboretis inducere , ut terram illam , fro cujus liberatione patres fic genitores eorum anguinem proprium effuderunt, adeant feftinanter , fic contra inimicos crucis Chrifti potentia fit virtute decertent. Litteras autem , quas propter hoc generaliter mittimus , univerfis faciatis £ ecdefiis publice legi , fit exponatis carum tenorem , fic remiflionem peccatorum , quam facimus illis qui tam pium fic neceffarium opus affumpferint, nuncietis : fic ita omnes ad exequendum quod fuggerimus moneatis , quod per folicitudinem fic exhortationem veftram terra illa fellinanter fidelium fentiat auxilium fic juvamen; fic vos propter hoc ab omnipotenti Deo mercedem poflitis confequi fempiternam . Datum'Tufculani, decimo fexto Januarii

LXI. AD RICHARDUM CANTUARIENSEM

Archiepil'copum, & ad fuffraganeos ejus.

De pace inter fe & Fridericum imperatorem inita.

Alexander epifeopus fervus fervorum Dei , venerabilib.it fratribus Ricbardo Cantuarierfi archiepifcopo ij fufir.sganeis tjur , & dileflis filiis abbatibut fpecialiter ad Romanam ecclefiam pertinentibus in arcbiepifcopatu Cantuirienfi conflitatis, falutem & apoftolicam betudifliomm,

IMmenfas laudes fic gratias agimus ômriipotenti Deo , qui licet navem Petri diu permififfet procellola maris tcmpeftate quaflari , nunc tandem imperavit ventis fic mari , fic fafta eft tranquillitas magna: ita ut pacatis maris ia:vientis fludibus , praedifta navis ad portum quietis reducia fit fic falutis. Sane cariflimus in Chrifto filius nofter Fridericus illuftris Romanorum imperator , proximo przterito die , Dominica ante feftum beati Jacobi , cum principibus ecckfiafticis fic fzcularibus Teutonici regni , cum multa devotione venit Venetiam ad przlèntiam noftram : fic ibi coram innumera multitudine virorum ac mulierum altis vocibus refonantium laudem Altiflimo , nobis ficut fummo pontifici omnem reverentiam fic honorem exhibuit, fic in fello beati Jacubi nebis ad preces ejus beati Marci ecclefiam adeuntibus pro celebrandis MilTarum lolemniis, obviam venit: fic finita Milia , quam a nobis licet indignis reverenter audivit, nobis omnem honorem exhibuit, quem przdeceflbrcs ejus noftris confueverunt anteccflbribus exhibere . In Kalendis vero inftantis mentis Augufti prrfatus imperator , ubi erat numerofa hominum multitudo , in anima fua *jurare fecit :* fic prine pes fui , quos przfentes habebat , tam ecclefiaftici quam fzculares, prxftito jutamento firmaverunt, Î[uod pacem ecclefiz perpetuo , fic pacem carifimi in Chrifto filii noftri Willelmi illuftris Sicilia regis ufque ad quindecim annos fic treugam Longobardorum a prxdidis Kalendis Augufti ufque ad fex annos , ficut pax fic treuga ipfa difpofita cft, fie traflata, ÔC in feriptis redada, ilIzfam debeat fic illibatam fervare . Sicut autem idem imperator nos in catholicum papam fic fpirituakm patrem recepit, ita eum in catholicum imperatorem, fic uxorem ejus in catholicam imperatricem, fic filium ipforum in catholicum regem recepimus . Agite itaque gratias creatori noftro , qui fponfam fuam facrofandam ecclefiam fua miferatione rcfpexit , fic ei poft multas perfeeutiones, quibus graviter prefla eft fic attrita , per fuam gratiam plenam pacem reddidit fic quietem . Data Veneti» in Rivoalto , odavo Idus Augufti.

LXII. AD ROGERUM EBORACENSEM

archiepifcopum, fic Hugonem Dunelmenfem epifeopum.

Ejufdem argumenti.

Alexander fervus fervorum Dei, venerabilibus fratribus Rogero Eboracenfi arcbiepifcopo , apoftolica fedis legato, # Hugmi Dusulmesfi epifeopo , faluiem O apoftolicam benediflionem.

EXigunt gratiflimæ devotionis obfequia , quz nobis fic ccclcfiœ ram devote quam lau* dabili-

Habiliter exhibuifle nofeimini , ut felices fuccef A tas ccclefue vobis , fictu fpecialibtu & devotis ecclefiz fihis ipirituahbus, defenbamus : cum dignum fit, & conveniens, fie honeftum, ut quos ita habuimus in noftra devotione firmos & flabiles , de profpentate noftra 6c ipfius ecclefue reddamus hilares & gaudentes. Agite itaque una nobiicum gratias omnipotenti Deo, qui habitat in altifiimis, & humilia refpicit de fupernis , de cujus munere venit, ut fponfa taa facrolanda ecclefia diu & graviter proclloiis fluftibus ·& validiftima tempeftate quaflata , nunc tandem portum falutis attigerit , dc pacatis *iz*vientibus procellis, debita & defiderata tranquillitate Isttetur . Sane duodecimo Kalen. inflantis menfis Augtifti , de mandato cariiftmi in Chri- B fto filii noftri Friderici illuftris Romanorum imperatoris , filius marchionis Alberti vir nobilis magnus & potens, & camerarius ipfius imperatous, przfentibus principibus ecdefiafticis & etiam fæcularibus Teutonici regni, publice in anima eius in pratentia noftra coram innumerofa hominum multitudine prxftiterunt, taftis facrof.inftis evangeliis, juramentum; quod poftquam idem imperator veniiet Venctias , omni quzftione & contradictione fopita , pacem ecclefiz tient per fratres noftros 6c principes fuos difpo/ita eft & traftata, & pacem cacithmi in Chrifto filii noftri Willclmi illuftris Sicili* regis, ufque ad quindecim annos, 6c treugam Longobardorum ufque ad fex anno*, in anima fua, & C etiam a principibus luis faceret, ficut in feripto pacis & treugz continetur, juramento firmari. Et piincipes Teutonici regni , fcilicet venerabiles fratres noftri, Magdeburgentis, Colontenfis , & Chriflianus diftus Moguntinus, archiepifcopi, & quidam alii in anima fua pro fe jurare fecerunt. Nono vero Kalendas Augufti prxfatus impel ator , ficut traftatum fuerat & difpofitum , venit ad ecclefiam B. Nicolai , qu* per unum miliare diftat a Vcnetiis: & ibi tam ipfe quam archiepifcopi, epifeopi , & alii principes Teuto* ci regni, abrenunciantes fchilmatici, per fratres noftros epitropos & cardinales de mandato noftro , przientibus quibuldam aliis, abfolutionis beneficium meruerunt . Deinde venerunt Vene- D tias , & ibi ante ecclefiam beati Marci przdidus imperator , innumera multitudine virorum 0< mulierum przfentc , alta voce reddente gratias & laudes Altiflimo, nobis ficut fummo pontifici obediemiam & reverentiam humiliter & reverenter exhibuit: & recepto a nobis pacis oiculo nos devote dextravit, & cum reverentia, qua necuit , 6c devotione ufque ad altare in ecclefiam introduxit . Sequente vero die in fefto B. Jacobi ab eodem imperatore rogati **ad** prrdiiftain ecclefiam S. Marci folemnia celebraturi Miflarum accedimus , & nobis illuc venientibus przfatus imperator extra ecclefiam obviam venit , & dextro latere noftro devote fufeepto , nos in ecclefiam introduxit. Et peraftis Mifla- L rum folemniis nos ufque ad ipfius ecclefiz portam dextravit, & cum afeenderemus palcfridum noftrum ibi paratum , ftapham tenuit , & omnem honorem & reverentiam nobis exhibuit , quam przdeceflbres ejus noftris coniueverunt antece'lbribus exhibere « Erit itaque folicittidinis >eftrz nobis & ecclefiz in profperis fucceflibus c-ngaudere, & efleftum pacis aliis devotis ecclefix filiis aperire : ut hi, quos zelus domus Domini tangi:, de pacis munere divinitus dato in Domino gaudeant & exultent.

Data Veneti* in Rivoalto vu. Kal. Angufti,

LXI11. AD ROGERUM WIGORNIENSEM EPISCOPUM

Pro eleâo ecclefiz S- Auguftini Cantuarienfij,

Alexander epifeopm ferw fervorum Dti, venera~ bili fratri Rogero Vitornieqfi epifeopo , falrtettt & apoftolicam benedt&iontm.

G**Um** venerabili fratri noftro Richardo **Can**tuarïenfi archiepifcopo, apoftolicz fedis legato , olim dederimus in mandatis, ut dilefto filio noftro cleito fandi Auguftini in monafterio fuo, quod ad juriididionem Romanae ecclefiæ nullo mediante pertinet , munus benedidionis non differret aliquatenus impertiri , ex eo quod archiepifcopus hoc exeuui recufavit; dc jure potuiiTemus eidem eledo benedictionem ipfam per nos , vel etiam per alium , qni nobis non ita de facili contradiceret, exhiberet . .Volentes autem in eo adhuc obedientiz virtutem plenius experiri, poft longam difeeptationem , quam idem archiepifcopus in przfentia noftra per nuncios fuos contra ipfum ele&um fupet controverfia benedidioms habuit , quas de communi fratrum noftrorum confilio per definitivam fententiam ita decifa eft ; quod Cantuarienfis archiepiteopus ipfum & fucceffores fuos in monafterio fanfti Auguftini abfque exaftione , obedientix contradictione poftpohta, benedicat, ex contacta & abundanti fedis apoftolic* benignitate eumdem eleftum pro munere benediftionis ad memoratum archiepifcopum duximus remittendum . Attendentes igitur labores & expenfas quas idem monafterium fuper hoc jam Jbngo tempore fuftinv.it , fraternitati tuae per apoftolica feripta praecipiendo mandamus, & in virtute obedientiz injungimus, quatenus, fi memoratus archiepifcopus infra terminum noftris literis conftitutum, eumdem elcftutn , ficut a nobis definitum eft, benedicere diftulerit , tu noftra fretus autoritate, omni excufatione, contradictione! fic appellatione ceffante, quam citius taper hoc fueris* requifitus , id efficere non moreris nuuu decreto noftro, vel alterius, quo pizeeptum fit appellationi deferendum , impediente : nullis etiam literis obftantibus a nobis impetratis vel impetrandis, nulla exceptione, quo minus vel tardius mandatum noftrum adimpleas , refiftente.

Data Laterani xv. Kal. Maji,

A

ALEXANDRI PAPÆ III.

EPISTOLARUM.

appendix Prima.

CONTINENS LVI. AD PETRUM abbatem S. Remigii

£T *ALIOS,*

Editas a R. P. Jac. Sirmondo S. J. poft Petri abbatis Cellenlis epiftolas.

I. AD BARTHOLOMÆUM BELVACENS. epifeopum, & Petrum abbatem S. Remigii.

Ut monafteriurtr dc Flaiaco reforment.

Alexander epifeopis fervus fervorum Dei, venerahili fratri Bartbolomxo Belvacenfi epifeopo, & dileflo filio Petro abbati S. Remigii Remtiffis, falutem & apoftolicam benediflionem,

PErlatum eft ad audientiam poftram, quod monafterium de Flaiaco occafione abbatis, qui ibidem canonice dicitur non fuifle eleftus, ita fit in fpiritualibus & temporalibus diminutum: G quod ubi forma religionis efle confuevit, ficut dicitur, & exemplum, ibi nulla fere honeftatis, vel religionis videantur veftigia remanfifle. Afleritur enim, quod poftquam idem abbas per aliquot* monachos clauftrales& idiotas, perionisiniciis & ignaris, qux extrinfeca gerebant negotia, minus canonice ipfius monafterii fuit adminiftratlonem adeptus; non in confcrvanda religione, vel rn ampliandis bonis ecclefix, fed in diftrahendrs his, qux a prxdecefloribus fuis ibidem repetit confervata, ftudium & folicitudinem non erubuit adhibere. Quoniam igitur providendum nobis eft, & iolicitc vigilandum, neprxfcriptum monafterium in deterius illabatur, fi ei nonfuerit celeri provifioneconfultum: diferetioni veftrx per apoftolica feripta praecipiendo mandamus, quatinus infra XXX. dies poft harum fucceflionem, ad locum ipfum pariter accedentes, vel abbatem & monachos ante vos in alio loco congruo convocantes, de ftatu monafterii diligentius inquiratis: & qualiter in fpiritualibus & temporalibus valeat reformari, ipfis modum & formam prxfigatis. Si vero verifimile fit, quod per abbatem commode reftaurari non poflit, eum ab admjniflrationc. appellatione poftpofita, removentes, aliam perfonam idoneam & rdigiofam, fi in monafterio ipio inventa fuerit, aut dc alio religiofo loco, eidem monafterio; cum confilio religioforum virorum, in abbatem provideatis, g per cujus ftudium & diligentiam fpes fit idem monafterium polle in fpiritualibus & temporalibus reformari; fi praefari monachi ad commonitionem veftram in perionam qualem diximus non poterunt venire.

Datum Tufculani iv. Non. Maji.

Nota Jacobi Sirmondi S. J.

Monafterium de Flaiaco) S. Geeemtri de **Flaviaco. S>c enim hodie nominant, nartim a loco, partit» a primo eius conditore. Monafterium Flaviacum appellat Nicolaus I. in epifloia ad Odonem epifeopum Bellovacorum, in quorum finibus ficum eft. Hujui porro ioci monachus fuit Radullus Flaviacenfia, qui feri·** pfn in Leviticum.

II. AD PETRUM ABBATEM S. REMIGII *Ct* Fulconem Remenfis ecclefix canonicum.

Ut de ufurarii caufa cognofcant.

Alexander epifeopus fervus fervorum Dei, dileflre filiis Petro abbati S. Remigii Remenfis, magtftro Fnlconi, Remenfis ecclefi·» canonico, falutem & apoftolicam benediflionem.

AD audientiam noftram pervenit, quod Jo; SueifjonenGs terram pupillorum, quorum Th. civis Remenfis gerit tutelam, pignori detinet obligatam: unde fortem fuam & tanturdem B dicitur percepifte. Quoniam igitur ufurarum crimen, & quodlibet fuperabundantix genus / univerfis Chriftianz profeftionis viris eft omnimodis abhorrenduni. diferetioni veftrx per apoftolica feripta mandamus, quatinus fi prxfatum Jo.fortem fuam de prxfcripta terra, &tantumdem ultra prxter expenfas reccpiiTe conftiterit, ipfum eandem terram memoratis pupillis & tutori eorum, omni occafione & appellatione cdfante, reftituerc fit in paci dimittere, auftoritatenoftra diftnftecogatis. Quod fi ipfum fortem fuam aut amplius exinde non fufceptffc noveritis: eundem, forte fua recepta pupillis terram, dilatione & appellatione poftpofita, reddere conftringatis: & hoc infra XL. dies poft harum fuiceptionem diligentius exfequamini.

III. AD PETRUM ABBATEM S. REMIGII.

Ut de pupillorum quorundam caufa cognofcat.

Alexander epifeopus fervus fervorum Dei, dilefli filio Petro abbati S. Remigii Remcnjf, falutem (J apoftolicam benediflionem.

REcepta conqucftione T. civis Remenfis, quod God. quondam Sueflionenfis, pupillis, quos idem T. habet in cuftodia, domum, qux ipfis hxreditario dicitur jure competere, detineret: diferetioni tuae nos mandaflè recolimus, uteumdem G. ad reftituendam prxdiftts pupillis domum detentam, vel coram venerabile fratre noftro NoviomenG epifeopo juftitiam exhibendam, moneres, & diftridius coerceres. Sed codem G. prout dicitur, antequam ad te litterx noftra·, perveniftent, fublato de medio, cum uxorem ejus.commonuiftes, ut alterum horum exfequeretur; refpondit non ad fe caufam filiorum pertinere, & quod filii propter minorem agere non poflent tetatem. Unde quoniam ex dilatione & expetattone ifta, multa poifunt prxdidis pupillis juris fui detrimenta & incommoda provenire, & noftra intereft utriufque pupillis fecundum com mifl'um nobis officium providere: diferetioni tnx per apoftolica icripta prxeipiendo mandamus, quatinus prxdidam mulierem infra xl. dies poil harum fufeeptionem moneas, & diftride compellas, ut tutori ptxdidorum pupillorum pro pueris fuis, quorum habet tutelam, in pcxfeutia tua fuper jam diela domo refpondeat, vel procuratorem, qui pro eis debeat refpondere, conftituat: aut ipfis eandem domum libere & quiete dimittat. Tu vero, G experiri voluerit. utraque parte ante te convocata caufam audias, & eam juftitia mediante, appellatione remota, decidas.

AD

A

IV AD PETRUM ABBATEM

S. Remigii, & Fulconcm Decanum Remeniem.

Ut caufam abbatum duorum decidat.

rllexander epifcopus fervets ferveram Dei, diieihs fi.ti< Petro abbati S. Rernigh, tJ Falconi decano Remenfi, falutem & apoftolicam bemdiiticmm

CAufam mue inter abbatem S. Urbani, & abbatem Dervenfem, fuper ecdefia fandi DeiKlerii, & quibufdam aiiis nofeitur agitari, vobis, de quorum prudentia & honeftate confidimus, committimus audiendam, & fine debito terminandam. Ideoque experientis veftrse per apoftolica feripta mandamus, quatinus, cum exinde requifiti fueritis, m unum pariter convenientes, utramque partem ante veftram pnefentiam convocetis.· & rationibus hinc inde diligenter auditis ix cognitis, eamdem caufam, fublato appellationis remedio, mediante juftitia decidatis.

Datum Tufculani *v.* Kal. Martii.

Nota Jac Sirmondi S. J.

-z/K*·. S. *Γriant*) Ejufdem eft ordinli coenobium, cujus Dervcnic, xcqoe in ccdetn Catalaunorumdiceccli: ieJ m oppido Joiufvills, live, ut vocati poftea cccp.t, Jumvillx. Ecdefic vero S. Dolidem ea eft, qua: rx'0 i^nobi i «.') · trtftut oppido nomen impofuit; ac lutii eft monafterii Dctvenhi.

V AD PETRUM ABBATEM sancti Remigii.

Ut qui terram hominis Hicrofolymam profefti tnvaferat, eam reftituere compellatur.

.■f.rvjjdrr cpilcopu: fervus firvorum Dei, dileilsfi/Iij Petro arbati 0. Remigii, falutem & apofloricaeB bencàittijnem.

RElatum eft nobis, quod poftquam O fanât Theodorici Remenfis civis Dominicam crucem fjicepit Hicrofohmam profedurus. Gerardus de Roicto quandam terram ejus violenter invafit, & eam adhuc detinet occupatam. Nos autem uxoris przdidi O. lacrymabili poftulatione devifb, & orficii noftri debito, quo univerfos, qui in Dei fervitio commorantur, & eorum bona attentiori ftudio defenfare tenemur, propenfius inclinati · diferetioni tui per apoftolica feripta praecipiendo mandamus, quatinus, fi res ita fc habet, memoratum Gcrardum ftudioie moneas, & autboutate noftra fubexcommunicatione compellas, quod pr.rtaxatam terram uxori przfati O. omni contradictione & appellatione remota, cum frudibus inde perceptis reftiruat, & in pace dimittat. Deinde vero, fi praenominatus Gerardus quicquam juris in eadem terra credit fibi competere, cum fupradiâo O. poftquam de partibus Hierofolymitams redierit, coram te ordme judiciario experiatur.

Dotum Tufculani m. Kal. Aprilis.

VI. AD PETRUM ABBATEM.

$. Remigii, & Fulconem Decanum Remeniem.

Ut caufam audiant, que eft inter abbatem Omnium Sanctorum, & canonicos S. Trinitatis.

Alexander epifcopus fervus fervorum Dei, dilectis finis Petro abbati S. Remigii, Ü Falconi Decano Remenfi, falutem & apoftolicam benedi&imcm.

CAufam, qua: inter abbatem ecclefn omnium Sandorum de infula Catalaunenfi, & canonicos fan&c Trinitatis, fuper quodam coemeterio vertitur, experientis veftra· audtendamcommittimus, & fine -debito terminandam. Ideoque diferetioni veftrz per apoftolica feripta przcipiendo mandamus, quatinus, cum exinde fueritisrtquifiti, utramque partem ante veftram prafentiam convocetis, & rationibus hinc inde plenius auditi & cognitis, eamdem caufam infra xi dies poft harurh fufeeptionem fine debito terminetis. Nihilominus etiam caufam que inter ipfos cofdem fuper quibufdam terris vicedomini *nofeitur* agitari, ftudtofius audiatis, & eam mediante juftitia decidere ftudeatis.

Datum Tufcul. Kal. Maji.

Nota Jac. Sirmondi S. J.

C *Canon. S- Tri».*) Horum collegium in *ipfa eft* civitate Cxtaliuncnii, ια qua dt Intui* Omnium Saniorum morafterium efle monuimus, *ad Pari Cejlenfir eptji.* xiv. *Itb. viti.*

VII. AD PETRUM ABBATEM SANCTI remigii.

Ur przbendam Uberto quidam tribuat.

Alexander epifcopus firmes fervorum Dei, dileflo fiho abbati S. Remigii Rtmerfit, falutem iS apoftolicam bnudsflioneist.

Viris litteratis atque devotis tanto propenfiori ftudio providere tenemur, &· luis commoditatious diligentius intendere, quanto ex eorum provifione facris Dei ecclefiis ftreundior poteft fruJus & militas provenire. Inde eft, quod nos litteraturam diledi filii noftri magiftri Uberti, & devotionem quam circa te gerit, tludiolms attendentes, ipium caritati tuz loiicnc commendamus, rogantes, & rogando mandantes, quatinus pro reverentia B. Petri ac noftra, dc intuttudcvouonis & litteratura fuz, przbendam ineccleha S. Timothei, fi qua nunc vacat, vel quz primo vacaverit, ei concedas liberaliter, & allignes: na quod cx hoc finccritati tuae uberes debeamus gratias agere, &. prudentiam & devotionem tuam multipliciter propter hoc in Domino commendare. Dat. Tufc. iv. Id. Maji.

VIII. AD SILVANECTENSEM EPISCOP. & abbatem S. Mcdardi.

Ut damna monafterio fandi Remigii data, reparentur.

Alexander rpifcpptufervus (ervorum Dei, venerabili fratri Silcarcilcrfi epifeopo, & dtleFk filio abbati S. Medarii, famtem & apoftoliiam benediflionem.

EX parte dilefti filii noftri abbatis S. Remigii Remenfis auribus ^oftris innotuit, quod cum quzdarr. ancilla & quidum poflefliones indicio Re-

Remenfis ccdefix fuo fuifleot monafterio reilttu t»; quatundam litterarum ooftrarum occafionc, ficut aflerit, cxindc podea quamplurima damna iuftinuit. Qjtia igitur ea, qux judicio rationabiliter terminata nofeuntur, in recidivam contentionem revocari non debent : dilcretioni veftra: per apoftolica feripta mandamus, quatinus rei vclitatem diligenter & iuikutc invcftigetis.· &ὐ vobis conlbrent, tam diftum monaiienum dc prxicripris poflcftionibus & ancilla rationabiliter reftitutum fuifle, reftitutionem iplam rautn dc firmam permanere, & damna eidem monafterio fuper hia irrogata, omni oceafione & appellatione remota, noftra freti authoritate rcilitm faciatis.

Datum Tulcul. iv* Idus Maji.

IX. AD PETRUM ABBATEM
S. Keiuigii, & Fulcvncm decanum Remcnicm.

Ut eognolcant de caufa quorumdam, qui abepifcupo Ambianrnfi, judice conftituto a pontifice, appellaverant.

Alexander epiicopu fervat frvorttm Dee, dikfiie fimi, abbati S. Acwrign, & Fedcaeu detona A»dttnfii, falatene & afo^alx. aret imediFiiooeeee

CUm olim « parte Varini *tx* filii fui Rcinenfium civium, cauta, qux inter ipfos, bc OidcWinum fic Joanr.em Reincnie· buigcnlcs.iu per domo quadam veitirur, ad nos delata fuitfet. eandem caufam, fi bene meminerimus, venti abdi haut noftro Ambianenû epifcopo commifnnus terminandam. Nunc autem, licut cx iraiifmilTa conqucftionc prxdidi Oldcwmi *tc* Joannis ad aures r.oftras pervenit, cum ipli juxta mandatum noftrum ad eundem cpiicopum accef filTent : abeo adaudientiam noftran' appellarunt, judicem iplum ficutfufpedutn vitantes, quoniam pnedtdus Wirinus & filius ejus familiaritatem cum eodem epifcopo habere dicuntur, & alter eorum dc menfa fua efle perhibetur Quia igitur przdicbs burgenfibus per rcfponlalem fuum <d nos venientibus, altera pars nec venir, nec aliquem pro ic refpoufalem tranfmiiit. nos attendentes, qualircr judex non debeat in caufa conftitui, qui merito alterutri partium poflit effe fulpedus, caufam ipfam experientisveftrx committimus; nundinio, quatinus unique parte ante veftram prx(cistiam convocata, caufam diligentius audiatis, & cam, fi vobis conftiterit appellatum fuilfe, contradiâione fit appellatione remota, fine dcbito terminetis.

Datum Tulcul. **tx. Kal.** Aprilis.

Nota Jacobi Sirmomdi S. J.

Heaeenlo **Murp-v/ci) Utr.que crint Rvmenlet S<<i bunjvnfe» s ov.bu· diR nfii.t, qim circi eos k<X«t, c-uhui intra urbn Mtnu dccrucil um cr«t. burfcenK» ptifr. Lbus .ii butjo leu caftro S. Reman. dr',vo d.aum' B lib. v. ep, xr.** (*Pftr, Cdhnfii* ' A *mîtλ* diccc, ep, J J-

X AD EOSDEM

Litem ipfius judicandam commutii

Alexander rpifctpe>< fervx· >erx<-.renn Γη deiafl· Jieiir, atùati jantti Remisi. & Duane **Rrmrrf,** *Ja.Mltrr·* **f** *afx^eucaiK*

EX litteris, quas ptspofitus. fie c.'.pnulum Ian ὁι Sympbur.au. nobis m ierunt, ad nudicii tiam noftrtm noveritis efle pci latum, quod cum cuntrovciiia inter N. cler.vum, fit H fc E- b. eorum coadmtotcs, lupci quadam domo centua li ejufdem ccclefix, quam pncdktus clencus m cleemolynam fibi datam atlcrrbat, & prxuidt vt ■i dicebant fibi rure hereditario perimere, fail kt exorta : udem viti ad venerabilem li.mcm noftrum Henr.cum Kemcnfcm atchirpitcupum & predidus N ad noftram audientiam appellavit. Quia igitur abfentibus partibus, eidem caufc debitum non putuimu» firtcin imponere eam dilcretioni veftrx duximus committendam Inde eft, quod prudenttz vcftrat per apott. Iica (cripta mandamus, qua unus, cum exinde luculis n-qu. fiti, partes ante vcftram prsuntiar.i sotnocctis & rationibus hinc inde auditis diligencei fic cognitis, ctufam ipfam appellatione remota hnc debito terminetis.

Datum Vcrullis 11J Kal. Aug.

Nota Jacobi SirmonA S. J

S. Syiwffcoriant) Carum ctiam nurse Rtm i canon·· corum collegium. Flodourdm ht>. n ap. iv. *de* **bafiIicis quibus 'Lando irctuepdcoput divert· legavit. Jim*** *ad eafilieaeee i. iyeofbarueu* , **fvz** *vecatar ad apaftolee.*

XI. AD PETRUM ABBATEM
Sandi Remigii

Ne hommes monafterii fui prohibeat uxores duccrv dc alterius dominio,

A.cxandtr epifopm ftrveu frvertm Dr, dilefhfi lu aobati S. Romgii, fantern & apv-Holn am benedifhanm

P'Trlatum eft ad audientiam noilram, quod Robcrtum & Martinum homines monafterii tui trahis in cautam, quia dc alterius dominio uxores duxerunt Quia vero hujuimodi occalio involа fic vana videtur, nec decet le inccbitum alicui gravamen imponere. dilcretioni tui per apoftolica feripta mandamus, quatinus prêtatos homines pro cauta quam diximus nullis agites tnolcftiis, vel indebite gravate prxlumas. Vcrun tamen fi fuper hoc agere fecum volueris, inenria tua ordinc tudici.ario experiaris

Datum Tulcul. in. Idus Decembris.

XII. AD EUMDEM ET FULCONBM
decanura Rxmcnicm

Judkandam cauf-im committit

Alexandir 'pifcopui fervu! fervorem Du, dele fin film, abbati S. Herman, éT Fe.lcont dec^nn Re met^fi, fcleetem tj apifiolec^M benraifiunem.

DIlcâus filius nofter abbas S. Theodorici tr.mi milla nobis conquefnone monftravit, quod fidelendts mulier, & v,r fuu«, cnm Iuper quadam terra multipliciter inquietant. & indebitis tnolcftiis agitare prrlumunr Gimquc iuper hoc laufam intraflent, demum ad noilram audientiam appellarunt **Quia vero** cx iniunAc nobis officio univerfis Dei fidelibus debitores exiftimus. & cuique m turc fuo adede debemus : dikretioni veftrr per apoftolica firipta mandamus, quatinus prxdidam mulierem & virum ejus commoneatis, & diftrtde compellatis, ut ab inleflationc prxfati abbatis fuper prxfcripta terra omnino defiftant. & eam m pace fibi ac quiete dimittant vd li dc ;ure confidunt, tu przlcntta

veftra

veftra ordine *judiciario* experiantur. Si autem caufam intrare decreverint, partibus ante veftram przfentiam convocatis, fic rationibus hinc inde auditis fic cpgnitis, eamdem caufam, remoto appellationis obftaculo, mediante jufttia decidatis.

Datum Tufcul. u. Idus Fcbr.

XIII. AD EOSDEM.

Ut abbas, qui alterius abbatis hominem cum rebus fuis iulceperat, reftitucre compellatur.

xifr.vJnJrr *epifeoput* ***fervm fervorum Dti, diieflif /iirr, abtiati*** Λ. ***Remigii, & Fetlconi decano Re- mrn/i, faintem φ apo/loncam btnedifhontm.***

Dllefhis filius nofter Humularienfis abbas tranfmiilis nobis litteris intimavit, quod abbas Hamenfis quendam hominem fuum cum rebus fuis ad habitum regularem lufcepitt in quo prardiftus abb.is Humularienfis juftitix fuz queritur non modicum derogatum. Quia igitur **ex** commulo nobis ofhcio unicuique in jure fuo adelTe debemus; difcrctioni vellrx per apoftolica fcnp**ta** pizcipiendo mandamus, quatinus przdiftum abbatem auihoritate noftra moneatis, fic difttttle compellatis, ut pradifto abbati prznominatum hominem cum rebus tuis reftituat, vel fecum amicabiliter pacifieeque componat; aut in prztentia vcftra fufticientem exinde juftitiam, appellatione remota, exhibeat.

Datum Tufcul. xv. Kal. Januarii.

Nota Jacobi Sirmondi, S. J.

Humuluriin/ii) **Qui nunc de Humbleru», in d ctccl: Novummii. m qua** ‹fc *Hamenle i.* **Marnera.*· nrbium ordin » S. hujuft.ni.**

XIV. AD EPISCOP. AMBIANENSEM, & abbatem fandi Remigii.

Ut cognofcant de caufa presbvteri cut Tornaccnfis epiicopus eeclefiam fuam ademerat.

zf'rxand'rr *pJpa ^-nbiancnfi ,·p Sjr.fl) Remigii*

Cum olim Daniel presbyter ad prerfentiam noftram accedens, de fratre noftro Tornacenfi epiicopo gravem apud nos querelam depoiuict, arteiens quod eum idem epifeopus, quia fibi folvere noluerat quod ab eo fuerat poftulatum, officio & ecclefia tua fpoliaflet, & eam 'X'altero presbytero conceftilfct: eidem epiicopo fuper hoc litteras noftras direximus, decundum quod oftuio noftro & rationi congruere"ViXebatur. Tandem .unem epifeopus proprios nunouis fic icripta nobis direxit, fignificans qued pratdT ito Damcli p;*fi.r:pta ceJcfni non fue*it concerta, led ad probationem ufque ad annum commendata, ita quidem, ut li n<»n efset idoneus, fic ejus convcrUtiorm fic vft* cujus erte deberet, exinde amuvcietur, ut ecclefia illa libere portet honefta: pcrlon.x lor.ndi Poftremo vero cum idem Daniel, quod tabernam fiequentaret, fic quod ibi mu'.totier.. :t.i pcrnoftafkt, quod omilla dormi..unc i.qtienii dic Mifsjm celebrafset, apud epifcc.pun·. .ucui itm iuuiet, fic in purgatione quam fibi induent, dc.ccilsct; ipfum **ab** officio fulpendit, & eeclefiam in qua miniftrabat, ad repradentationem abbatis ad quem pertinet, Valtero facerdoti concedit. Quo fado, poftea ad venerabilis fratris noftri Remenfis archiepifcopi, fic deinde ad noftram audientiam appellavit. Daniel vero hzc omnia inficians,. confianter afseruit, quod a przdecdsore fuo, ad reprzfentationem przfati abbatis, przfcriptam eeclefiam **habuerit**, fic hac fola de caufa eum epifeopus officio fic beneficio fpoJiafset, quia illi noluit quod poftulaverat exhibere, fic ei pro fe fic aliis compresbyteris audader prohibuit, ne tam frequentes adverfus eos extorfiones exerceret. Adjecit mfuper, quod cum ipfum propter hoc appellafset, crimina fupraferipta poftea fibi objecit, quzprimitus non fuerant objeda: fic cum efsct paratus fe inde purgare, ci minis fic terroribus fuosturgatores iubtraxit; nec tamen fuper ctimmibus iliis ulla potuit ratione convinci. Cumque Daniel fic Vt alterus fe noftro conlpeftui przfentaflent, fic varia fic diverfa coram nobis adverfus fe allegarent; quia teftium fic rationum fufficientiainTiohhabebant, in caufa illorum non potuimus procedere, ncc eam fine congruo terminare. Quapropter de veftr* honeftatis fic diferetionis prudentia confidentes, eandem caufam prudenti* veftr* committimus audiendam, **fiefine** debito terminandam. Ideoquc per apoftolica vobis·, feripta prxeipiendo mandamus, quatinus, cum exinde requifiti fueritis, congruo loco fit tempore pariter in unum convenientes, utramque partem ante veftram pizfentiam convocetis, fic lationibus hinc inde plenius audirisficcognitis, caufam ipfain, remolo appellationis obftaculo, mediante juflitia, terminetis; ita quidem, quod fi legitime vobis conftiterit, quod fxpediftoDanieli przfcripta ecclefia non fuerit perpetuo concerta, fed ad tempus commendata, aut de vinolentia, fic quod ita in taberna pernoftaverit, quod altera die, nulla praecedente dormitione Miftam cantaflet, rationabiliter convuftus, aut in judicio, apud epifcopum videlicet, vel aichiepifcopum fuum accufatus, vel ad rationem pofitus, fine coaclionc, coram pluribus fueiit confertus, ei, nullius appellatione obftante, fuper eadem ecclefia perpetuum flentium imponatis, & ipfum a XFalteri impelitionc dcfiftere compellatis. Ceterum fi Dantcli ecclefia illa fua canonice tradita, fic poftea de aliquo crimine non fuit conviâus aur confeflus, propter quod ea dc jure debuerit fpoliari; vel fi poft appellationem, ficut aliquando allegavit, ecclefia illa fuit ipoliatus: ipfam ei faciatis refitui, fic pacifice ac quiete dimitti Poftmodum vero fi Walierus, vel alius, adverfus eum agere voluerit, caufam audiatis, fic eam appellatione remota fine debito terminetis.

Datum* Tufcul. v. Idus Septembris.

Nota Jacobi Sirmondi, S. J.

.) **Presbyter S. Joannis in Gandam tum mpnafieno S. Petri. de quo epitioia iequent·, eo temri»e 0 occefis erat Tornacen(>s; r.unc proprium habet antiflitem.**

XV.

XV. AD AMBIANENSEM EPISCOPUM, & abbatem S. Remigii.

Ut cognofcant de caufa Tomacenfis epifeopi exadionum accufati.

jHexatuler papa Ambiaacnfi epijtapo , & aUatt 3.

CUM ex infinuatione Danielis presbyteri fandi Joannis in Gandavo noftris fuiffec auribus intimatum , quod fratre noftro Tottucenfi epifeopo .ab eo & quibufdam alii» intolerabilem cxaftionehi pecuniz annis fingulis extorquente , & in confuetudinem deducente, illi eum fuppliciter Ac devote rogaflent , ut a tali exadione fe temperaret ; ipfe vehemeOtcr commotus atque turbatus , prsdidum Danielem , pro eo quod verbum propofuir, ab officio fufpendit , & alio· ad hoc terrore minarum induxit, quod quicquidftatueret de rebus eorum , pro fuo nutu acciperent: Aç quod grave eft , abbati S. Petri Gaodavenfis precepit, ut jam dido Daniele prorfus cxpulfo, altum loco fuo presbyterum ordinaret . Verum prxdidus epifeopus tranfmiflis nobis litteris intimavit , quod cum Danieli prrfcripta fuiffet ccclefia ad tempus commendata, Ac vinolentis dedims frequenter in taberna pernodaftet, ita quod nulla dormitatione precedente Miflam non timuiflct aufu temerario celebrare, Ac hoc in purgatione deficiens confeftus fuiftet , cum ab officio fufpendit : & ei ecclefiam , quam non habebat perpetuam, fed commendatam , nihilominus abftulit. Et quoniam eodem Daniele omnia hzc inficiante, communis eft, Ac quafi generalis querela omnium , quod memoratus epticopus presbyteros Ac clericos fuo» plufquam mercenarios tradat , Ac ab eis annuatim graves Ac importabiles exadiones extorquet : diferetioni veftrz per apoftolica feripta mandamus , quatenus hxc omnia diligenter At folicite inquiratis, Ac quicquid Ôcibv de inveneritis fine admixtione faliitatis , nobis meram Ac puram veritatem veftrts litteris fignificetis: ut nos habita rei certitudine confidentius & fecurius corrigere valeamus quz noverimus corrigenda. Datum Tufculant, xvt. Kal. Odobris.

XVI. AD PETRUM ABBATEM S. REMIGII, Ac Fulcviiein decanum Rcmcnfem

Ut cognofcat dc caufa Willelmi cujufdain , qui fc ufuris opprcfliim querebatur.

Alexander p.tp.t 11/. Petro abbati S. Remiç.i , & fuient aecano

EX infinuatione Willelmi latoris przfentium accepimus , quod cum a quodam cive Remcnfi pro lexaginta Ac novem folidis fegetem quz £ lexaginta etiam folidos valebat emiflet · ille non vult , fortem accipere , fed ufuras immoderatas exinde nititur exiorquere . Quia vero ficut accepimus, tuper hoc ad noftram audientiam eft appellatum : vobis de quorum prudentia & honeftate confidimus , caufam ipfam committimus audiendam : diferetioni veftrz authoritate przfentium mandantes , ut przdtdum civem inftanrer moneatis , Ac diftride compellatis , ut pretium conftitutum recipiens, eundem Vt illelmum fuper nfurarum exadione nulh ratione vexare prrfumat . Si aurem rem aliam juftam & ratior.'bikm caufam ptztendent, eum audiatis, Acappcllatione ceflante . fene debito decidatis . Datum Tufcul. xvi. Kal. Junii.

XVII. AD HENRICUM REMENSEM ARCHIEPISCOPUM.

Ut presbyterum in ecclefiam, a qua ejedus fuerat , reftituat : & cos qui tgnominioie ipium c/cccrant, excommunicato» denunciet.

Alexander 111. papa Henru» arcbtepi/cept.

GOnftitutus in przfentia noftra R. presbyter lacrymabili nobis conqueftione monthavit , quod R. & Willelmus canonici ecclcfiz S. Donatiani Brugenfts , quia inter ipfum & prrfatz ecclcf* decanum & canonicos , dc oblationibus ecckfne ejufdem presbyteri erat fuborta controverfia , in eum violentas manus injecerunt , & poft appellationem ad nos faciam , ipfum a fua ecclefia ejicientes , alium in eam intrudere non formidarunt : & Galtcrus przdidz ecclefiz S. Donatiani cantor, dcGillenus canonicus, in Dominica die , coram omni populo , vx-ftes ejus in plena procciffione lacerantes, illum de choro turpiter ejicere przfumpferunt . Quia vero tantz przfumptionis exceflum non potuimus , nec debemus impunitum relinquere , ne laici fumant inde materiam in clericos infurgendi: ftatetnna?u tux per apoftolica feripta mandamus , quatinus infra quadraginta dies rei veritatem diligenter inquiras, & ii ita t:bi effe conftitcrit, praefatos viros, qui in tantam audaciam proruperunt , publice accenfis candelis cxcominunicatos denuacies , & ficut cxcommunicatos ab omnibus cautius facias evitari, donec injuriam paftb congruo fatisfaciant, & dc canto exceftu fatisfafturi, cum litteris tuis ei veritatem continentibus , apoftolico fc conlpedui reprsefentenc. Illum aurem , qui in przdidam ecclefiam poft appellationem ad nos fadam dicitur effe intrufus , exince cefTantc appellatione amoveas , & ipfam iam d:do prvsbytero cum frudibu» inde perccptis reftitue;e non poftponas. Poftea vero fi quis adverfus prxnominatum presbyterum fuper jam d da eccktia agere voluerit , coram te ordine iudiciario experiatur , & ru caufam audias , & fine dcbiio decidas. Datum Tufcul. xi. Kal. Scpterr.b

Nota Jacobi Sirmondi , S. J.

F.-r.rji·*· *Sanlti Donatiani .)* ArcMep'kori Urrntn'i, cu;m eo delata: rcnqenc . Flodoirdu· i>b. i. <«p v. *Hint Donatianaf extuli iri[.oaui , irjoi etiam fignora mamimat m partu eptRofH Mrt>iomeg;nfii t><l 7»i µ-tenpi ffiata , -vario firnO'am memorantur Jptcndori deforata.* Brutz quippe FlandrOrum , quz hium quoque nunc habent epifcopum, ad ditcrrbtn tum pertinebant Toinacvnlem , quz adnexa erat Noviotnenfi.

XVIII. AD PETRUM ABBATEM SANCTI REMIGII.

Ut prohibeat ne oiphanus fuper hzrcditate fua turbetur : Ac caulz fit judex .

Exaudir *papa 111. Petra abbati fantli Remigii.*

EX parte Guidonis orphSrti gravem querelam recepimus , quod cum G. pater fuus in extremis laborans, ipfi domum, agros, vinea*., quicqtiid in mobilibus poflidcat , /ure hxreditatis reliquerit poffidendum , Ac in pizfcntia venerabilis fratris noftri Remcniis archiepifcopi id ipfum recognoverit : nunc N. Ac nepues m>s prz-

pradi&um orphanum in caufa trahere, dc fuper hoc indebite moleftare przfumunt. Quia igitur ex fufeepti cura regiminis, orphanorum patroni tenemur & defenfores exiftere difcretioni tus per apoftolica feripta praecipiendo mandamus, quatinus, fi tibi cooftiterit in caufa ipfa ad nos appellatum fuifle, & prodiûum N. dc nepotes ejus moneas, dc authoritate noftra diftri&e compellas, ut prodiftum orphanum fuper jam di&a baereditate moleftare defiftant, & eam ficut a patre fuo conceflam, & in pradcnria prodifti archiepifeopi conftat fuifle recognitam, in pice dc quiete ipfum poilidere permittant: aut fi quid juris in ea fe habere confidunt, coram te, iublato appellationis obftaculo, ordine judiciario cxperiantur.. Datum Tufcul. v. Idus Augufti.

XIX. AD UPSALENSEM AR.CIEPISG ET SUFFR. AG ANEOS.

Uc Simoniam, & multa in ccclefiafticam difciplinam peccata emendari curent.

Alexander papa Vpfale^fi archiepifeopo, è? univerfis [affriantis ejus, tam in Svetia, quam in Gotbia confiautis.

GOnftituti a Domino, licet infufficientibus meritis, fuper gentes & regna, ex injun&ac nobis aumiuillrationis officio debitoque compellimur aciem noftra confiderationis ad univerfum commifli gregis corpus extendere, atque omnium fidelium corda mfiitutionis apoftolica ac dodrina falutaris imbre perfundere: ut ficut in omnem terram exivit fonus apofiolorum, & in fines orbis terrae verba eorum, ita quoque nos, qui eorum cathedrx praefidemus, qui cis non in vite merito, non in operum fanditate, fed in paftorali cura & dignitate fuccefiimus, verbum falutis, evangelium Chriftiana atque catholice veritatis annuncicmus his qui longe, & his qui prope, nomen apofiolicum non inane, neque nudum & in fola vocc gerente, fed in executione officii & veritate operis, in quantum nobis Deus dederit, adimplentes.

Audivimus enim, & audientes non potuimus non dolere, quod apud vos, tam in Svetia videlicet, quam in Gothia, cx nimia & perverfa non libctate, fed abufione potius & inlolentia Iaicorum, confuetudo pefiima & deteftabilis inolevit: ex qua etiam multa illicita provenerunt, tc mala non folum enormia, verum etiam intolerabilia pullularunt. Ipfi enim, vobis inconfultis, ficut dicitur, aut contemptis, concedunt & conferunt ecclefias, quibus volunt: omnia fimoniace, five per pecuniam, five per privatam gratiam, vel odium agentes.

Ex hoc autem multa dicuntur tam in ipfo adu quam exemplo nociva & perniciofa contingere. Quilibet enim ÔC undecumque facerdos adveniens, licet ordinationis fua nullum habeat te(limonium, folo rnandato feu nutu etiam laicorum, Divina in falutis eorum fuxque periculum celebrare prariumit. Unde nonnunquam evenit, ut monachi fugitivi, vel homicidae, feu quibuflibet irretiri & notati fceleribus, aut in gradum facerdotii non promoti, facerdotio fungi nefaria nimis & damnabili prælumptione non metuant. Quilibet vero, vel omnino carens ecclefia, vel pauperem habens, & ambiens ditiorem, potentioribus de parochia, data vel promifla pecunia, alium non erubefeit tam impudenter quam illicite fupplanrare

Accedit ad haec, quod clerici, five ipfiadverfus laicos, five laici adverfus cm, litigantes experiri voluerint laicorum judicia fubire, dc fecundum ipforum inftituta five leges agere vel defendere fe coguntur. Nec folum inferioris ordinis clerici talibus injuriis fatigantur: verum etiam vos ipfi, fi juftitia rigorem zelo Dei iuccenfi aliquando exercetis, aliquam contra vos caufam inobedientis, gregis invidia machinante, vel ad igniti ferri examen, vel ad aliquod oque prohibitum & exeerabile judicium provocamini: nulla canonibus, qui id prohibent f feu pontificali dignitati exhibita reverentia, vel honore. Ad augmentum vero fummamque malorum, clerici paflim in eodem regno impune creduntur, quandoque etiam occiduntur. Et quidem gravia iunt ifta, nec profeflionis opera Chriftiana, fed inimici potius zizania reputanda.

Ad qua radicitus evellenda, dc de medio veftrutn penitus extirpanda, tanto acrius vos decet & oportet infurgere, quanto magis defides prclatos negligentefque refpieiunt vitia fubditorum: dc eorum culpe crimen adferibitur, quod ab his quibus prefidenr, dc pro quibus etiam reddituri funt tn extremo examine rationem, tam frequenter, quam licenter dc impune committitur: maxime cum per prophetam dicatur: *Clama, ne ceffis, ansucncia populo meo [celera eorum*: Ce alibi: *ffifi annuntiaveris iniquo iniquitatem fuam, [an&uinem ejus de manu tua requiram!* Cfr in facris canonibus, quos prudentiam veftram ignorare non expedit, icriptum legatur: Ncgligere, cum poflis, perturbare perverfos, nihil eft aliud quam fovere: nec caret fcrupulo focietatis occulta, qui manifefto facinori definit obviare. Ex eo autem, quod peccata ex nimia dc longava licentia in conluetudinem jam venerunt, cum fit, juxta quendam hiMopbutn, infelicitas confummata, dc vix videatur locus efle remedio, ubi qua fuerunt vitia, mores fiunt; dc juxta evangelium, qui mortuus fuerat in peccato, jam feeteat.* multo majori opus eft ad fufcitandum cum Domino mortuum, non fine lacrymis dc compaflione, conamine, ne defperentur, ficut quatriduanus in monumento, quibus poteft *invocato Dei nomine cum ipfius* adjutorio fubveniri.

Ut ergo etiam in *eis* glorificetur Deus, & fapientia honorificetur a filiis fuis, caritatem Moyfi pro populo Dominum obfecrantis, zelum Phinees vindicantis, contritionem David orantis, mifeiicordiam Jefu Chrifti fuper Jerufalem flentis & pro Lazaro lacrymantis, aflumite: & habentes fecundum apoftolum fcutum fidei, loricam juftiiix, & galeam fpem falutis, accingimini armatura Dei, & pugnate cum antiquo ferpente, eum de obfeflis per inhabitantia peccata corporibus expellentes, dc diripientes univerfa in quibus habet fiduciam, eos qtios domum fibi facere nititur, cum gratia caleftis auxilio, a vitiorutn fordibus emundantes, ut domus Dei templum videlicet Domini fandum quod eftis vos, dici ac fieri mereantur. Nec vos ullus terror ab officii paftoralis executione retardet, recolentes, Ce non tantum verbo, fed opere profi. tente», quod fummus & primus paftor docuifle legitur & feeifie: *bonus*, inquit, *paftor animam fuam ponit pro evibus fuis.*

Et quoniam per errorem, 6c tam Divini quam humani juris ignorantiam, apud vos inok-viflevidentur mala, qua: diximus, & a laicis tanquam licita impune hadenus ufurpata: fandorum patrum (Ututia tanquam armis utentes, ipfis inniti debebitis

tis, atque ea fit vos cum eis, his qux illicite com- A mittuntur opponere, ut ex eorum Icientia & authorltate difpereant, qux per abufionem nimiam & ignorantiam fuccreverunt. Sane laicos, ecclefias, vel ccclcfiaftica beneficia dignitatefque concedere, feu de ipfis ulla ratione difponere, fandorum Patrum ad inftar iacriivgii prohibent inftituta. Clericos tamen, qui abeis, vel per eos, dato pretio, five gratis, ecdefiam, vel inveftituram ecdefix feu ecclefiafticx digniutisacceperint, prxter ordinis fui periculum, excommunicationis etiam p®na condemnant.

>l h4. Ko·, ioi· Nam in fynodo Symmachi papx ftatutum legitur: „ Non placuit latcutn ftatuendi in ecclefia „ aliquam habere facultatem, cui fubfequendima„ net necetbtas, non authoritas imperandi. Item : B „ Laicis, quamvis religiofis, nulla de ecclcfiafticis „ dignitatibus aliquid difponendi legitur attributa

C.Ili.i.» PP. „ facultas . Item Calixtus papa.* Si quis princi„ pum, inquit, vel aliorum, difpcfitionem, feu „ donationem, five pofieftiooem ecclefiafticarum „ rerum fibi vendicaverit : ut facrilegus judicetur. „ Item Pafchaiis: Nullus laicorum , ecclefiarum

PK. „ bona occupet , vel difponat ' qui vero fecus „ egerit, juxta B. Alexandri capitulum, abeccle„ fix liminibus arceatur . Item Alexander: Per

PP. „ laicos nullo modo quilibet clericus aut presbyter „ retineat ecdefiam, neque pretio, neque gratis.

Pitch· l. PP. „ Item Pafchaiis: Si quis clericus, abbas, velmo„ nachus, par laicos ecdefiam obtinuerit : fecun„ dum apoftolorum Ss. canones, fit capitulum An- C „ tiochem concilii, excommunicationi fubjaceat ! „ Idem : Conftitutiones facrorum canonum fequeo„ tes', ftatuimus, ut quicumquc clericorum ab hac „ hora inveftiruram ecclefix, vel ecclefiafticx di„ gnitatis, de manu laici acceperit, & qui ei ma„ num impoGierit, gradus iui periculo fubjaceat, „ öc. communione privetur. „ Et in hancfententiam aiia multa canonum inftituta 5c fandorum patrum décréta conveniunt.

Ceterum ecdefias vel ecclrfi-ftica beneficia , pretii, feu cuiuicumque muneris interventu conferre, fimoniacum eft . & fimoniacam fapit procul dubio D pravitatem. Porro Simonis crimen , quam fitdeteftabile, quam horrendum , ipfa vos ejus infamis immanitas ignorare non finit Ex quo profedo tam dantem quam accipientem damnatio Simonis, quam facra aftuum apoftolorum ledio proteftatur, involvit : ad cuiuscondemnationem cum plurima , prrter apoftolorum fanftionem , iarfclorum patrum referipta manaverint · pauca credimus ex pluribusfuffeftura

S c-«. Inter qux primum fit illud B. Gregorii : Presbyter, inquit, “ fi ecdefiam per pecuniam obtinuc„ iit , non folum ecclefia privetur , fed honore „ ucerdotii fpolietur : quia altare , decimas , & E „ Spiritum fandum emere, velvendere, fimonia„ cam hxrelim effe nullus fidelium ignorat Idem „ alibi: Audivimus, dileûiffimi, quod nos audire „ oportuit, fed audiviffe profedo non libuit: quof„ dam fcilicet facrorum ordinum effe profeflores, „ qui fub munerum datione , <*d acceptione, Dei „ ecclefias , vel earum fibi facrificia ufurpant · „ quod quidem fcelus vos non jamdudum acriter „ correxiffe miramur. Jufte enim uterque corri„ piendus eft, & a fandx liminibus ecclefix fum„ movendus, & qui pro ecclefix ambitu munera „ largitur , & qui ut ecdefiam det , quicquam „ pnefiimi.t accipere. Ifte quippe donum Dei epae„ re , hic autem vendere prxfumit › Sacrilegio quo„ que hoc facinus haud difpar dixerim : cum id , „ quod fponte , & facro deliberationis arbitrio „ gratis fieri debuit, fub pecunix padionecaufa„ tur. Quare, fratres cariffimi, qux taliter fa&a „ funt curiofe refelliie, infefta prohibete, veftrif„ que jutfionibus refiftentes , digno anathematis „ vinculo percutere non dubitate. Item : Si quis „ dator, vel acceptor, Dei ecdefias , vel eccle„ fiaftica beneficia , que quidatn prebendas vocant , fub pecunie interventu , five dando eme„ rit, five accipiendo vendiderit, a Simonis non „ excluditur perditione.

Non folum autem pecunia , fed & quxlibct obfequii aut muneris fpecics, in hcjufmodi criminaliter intercedit . Unde idem beatus Gregorius · „ Bene, inquit, cum virum juftum pro pntbenda „ deferiberet, ait, beatus qui excutit manus luas „ ab omni munere. Non dixit folum a munere; „ fed ab omni munere . Quia aliud eft munus „ ab obfequio , aliud a manu , aliud a lingua „ Munus ab obfequio , eft fervirus indebite im„ penfa ', munus a manu, pecunia eft ; munus a „ lingua, favor. Qui ergo facros ordines tribuit, „ tunc ab omni munere manus excutit, quando „ in Divinis rebus, non folum pecuniam nullam, „ fed nec etiam humanam gratiam requirit . „

Quod autem facerdos , aut quilibet clericus , aliunde adveniens , vel ignotus , fine teftimonio & litteris faltem epifeopi fui , in aliena diœcefi recipi aut miniftrare non debeat, inCh.rlcedonenfi legitur concjlio definitum per hxc veiba: „ Ex- Co.nf „ traneo clerico, vel ledori, extra fuam civita„ tem , fine litteris commendatitiis proprii epi„ fcopi, nuiquam penitus liceat miniftrare . Item „ in concilio Carthaginenfi ; Clericum alienum, c.nb>t. „ nift concedente ejus epifcopo , nemo audeat „ retinere, vel promovere in ecclefia fibi credi„ ta. Item, beatus Auguflinus in fermone quo„ dam ad populum : Hortamur , inquit , Chri„ ftianitatem veftram, ut juxta fandorum cano„ num inftituta , in ecclefiis a vobis fundatis , „ aliunde veniens presbyter non fufcipiatur, nifi „ a veftro fuerit epifcopo confecratus, aut abeo „ per commendamias litreras fufcipiatur.

Ad hoc, nc clerici ad fxcularia judicia pertrahantur , & Rom. imperatorum lfges prohibent, qux tanquam canones , ubi canonibus non obviant, funt, obfervandx; & fandorum Patrum ac prxdeceflbrum noftrorum authoritas interdicit . Scribit enim beatx memorix Gelafius papa dicens ; “ Nemo unquam epifeopum, aut reliquos G«l»r PP. „ clericos, apud judicem fatcularem accufare prx„ fumat - Irem Alexander omnibus orthodoxis : PP. „ Relatum eft ad hujus fanâz. & apoftolicx fe„ dis apicem, cui furnmarumdilpofitionescaufa„ rum & omnium negotia ecclefiarum ab ipfo „ Domino tradita funt, quafi ad caput, dicente: „ *Tu es Petrus, (Ut fuper baste Petram etdificabo ecclefiam :* quod quidam xmuli , ejufque fan&x „ ecclefix infidiatores, facerdotes Dei apud pu„ blicos judices accufare prxfumant: cum magis „ apoftolus Chriftianorum caufas ad ccclefiasde„ ferre , & ibidem terminari prsecipiat Taliter „ prxvaricantcs prxvaricavcrunt in Deum fuum, „ & non obedtunt prreeptis ejus.

Ferventis vero aqux, vel candentis ferri judicium, five duellum, quod monomachia dicitur, catholica ccdefia contra quemlibet etiam, nedum contra epifeopum, non admitti'. „UndeStepha- s<«ph·· „ nus Papa V. Ferri candentis, inquit, vel aquae „ ferventis examinatione confeffionem extorqueri „ a quolibet, facri non cenfent canones : &quod „ fandorum patrum documento fancitum non eft, „ fuperftitiofa adinventione non eft prxfumen„ dum ! Item Nicolaus papa : Monomachiam m „ legem non affumimus , quam praeceptam non

fuiffc

fuiflê repetimus: quam licet iniTc quoidamfega-a mus, ficut fandum David ficGoiiam facra prodit hiftona ' nufquam tamen ut pro lege teneatur, Divina fanxit authoritas, cum hoc & ejufmodi fedantesDeum folummodo tentant videantur.

Pncterea illud adjiciendo mandamus, quatinus populum regimini fic gubernationi veftrz cotnmiffum decimas ecclefiis fideliter & devote perfoivere, ficut ab ipfo Domino nofeitur inftitutum, diligenter ac folicite moneatis} & fi neceffefuerit, fub diftridiooe anathematis compellatis.* juxta illud Malachiz prophète in perfona Damini loquentis: *Inferte, inquit, omnem decimationem in iorreum metem, nt fit cibas in domo mea.*

MoiαΛ. «·

„ Unde in concilio Maguntienfi ' Decimas Deo „ & facerdotibus Dei dandas, Abraham faâis, „ Jacob promiflis infinuat; fic omnes fanfti fa„ cerdotes commemorant. Item ex concilio Ro„ tomagenfi: Omnes decimz terrz^ five de fru„ gibus, five de pomis arborum, Domini funt, „ & illi fanftificantur. Sed quia multi inveniun„ tur decimas dare nolentes: ftatuimus, ut fceundum Domini noftri przceptum admonean„ tur fcmel, fecundo, & tertio. Qui fi non e„ mendaverint, anathemate ufque ad iatisfaftio„ nem & emendationem congruam feriantur. „

Coxit, m·· «•°. co.rii, R». loe.Sml.

Nec tamen ideo ea, quzecclefiis, immoDeo, ipfi, vel parentes eorum contuliflc nofcuntur, revocare, vel ecclcfiafticarum perfonarum difpofitioni iubtraherc volentes, erunt aliquatenus audiendi: quz fi etiam homini contuliftent, repetere non valerent. Unde Ambrofius in libro de pernitentia: „ Sunt qui opes fuas tumultuario men„ tis impulfu, non judicio perpetuo, ubiecclefiz „ contulerint, poftea revocandas putant. Quibus „ nec prima mercês grata eft, nec fecunda: quia „ nec prima judicium habuit, & fecunda habuit „ facrilegium. Item ex concilio Agathenii: Cle„ rici vel fzculares, qui obligatione^parentum, „ aut datas, autteftamentoreliftas, retinere per„ fticerint, aut id quod ipfi donaverint ecclefiis, vel „ monafterii*, crediderint auferendum: ficut fan„ ôa fynodus ftatuit, velut necatores pauperum, „ quoufquc* reddant, ab ecclefiis excludantur. „

Dios vero qui in clericos violentas manus, nifi forte fe defendentes, injiciunt, pcenamexcommunicatioois incurrere facrofanûa Romana jam pridem Gaunt, & inviolabiliter tenet ecclefia: nec a quoquam omnino, nifi a Romano Pont.tire, vel de mandato ejus, abfolvi patitur, aut permittit.

Vos itaque ipfius, quae omnium ecclefiarum caput eft & magiftra, veftigiis inhzrentes, ejus ac noftrz in fupradi&is omnibus acquiefcite fanilioni: & fecundum ea quz a fandis patribus & ptzdeceftoribus noftris inftituta przdiximus, obfervate, atque ab omnibus per epifeopatus teftros, quantum in vobis eft, faciatis firmiter & insolabiliter obfervari. Contemptores equidem, ecdefiaftica przcipimus, ufque ad condignam pœnitentium, ultione percelli. Obedientibtts auremL fit pax Domini noftri Jefu Chrifti: quatinus & hic frutfitim bonz aftionis percipiant, & in futuro prxmia zternz pacis inveniam

Dafum Tulcul. tv. Idus Septembris.

Nota Jacobi Sirmondi S. J.

Itf/.T.'c»/ *arch<ep·! iero*) 1'picilentem alii vocant, & Vpla'arn (Militem, tcjni Sveti* Gothtique mçtrOpottm. Ad hunc vero ciul'ju- fuffrag'orô» kr>ptZ item epiRola·, XXII. *d* XXIV.

XX. AD UNIVERSOS DEI FIDELES PER Daciam conflitutoc.

Ut Fulconis Eftooum epiicopi inopiam opibus fuis fublevent.

.Alexander papa 111. emiverfis Dei fiolelibier per Daciam conflitxtis.

OMnes qui pie volunt inChrifto vivere, fit ad jubar incircumfcripti luminis, & ad illam czleftem patriam, quam nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis afeendit, ubi nec fures fodiunt, nec furantur, nec tinea demolitur, pervenire defiderant diem oportet extremum, mifericordiz operibus przven ire, ficzternorum intuitu feminare in terris, quz cum multiplicato fruâu, largiente Domtno, recolligere poflint in czlis. Scriptum eft enim: *Qxi parce feminat, parce iS metet, (X qiti feminat mbenediSiOtubxs, de benediftione metet vityn atenam.* Credimus fane univerfitati vcftrz innotuifte, qualiter venerabilis frater nofter Fulco Eftonum epifcopus, inopia fic paupertate prematur, & ad convertendam gentem illam fui epifeopatus, quz Chriftianz fidei ignara eft, totis viribus elaboret, & quantam poteft folicitudinem ac diligentiam adhibere procured. Quia vero particeps mercedis efficitur, qui ei, ad tam pium & fanAum opus perficiendum, confilium & fubfidium fubrniniftrat devotionem veftram monemus & exhortamur in Domino, & in remiftioocm peccatorum vcftrorum injungimus, quatinus de bonis a Deo vobis collatis przdiûi epifcopi inopiam fublevantef, ei manum auxilii porrigatis, & caritatis folatia, Divini amoris intuitu miniftrctis: ut per haec & alia bona, quz Deo infpirame feceritis, apud Altiftimum peccatorum veftrorum veniam confequi, & ad zternz félicitatis gaudia mereamini, propitiante Domino, pervenire.

Datum Tufcul. xv. Kal. Octobris.

Nota Jacobi Sirmondi, S. J.

Flico Fflonum cfijc.) De Fulcone diftum irpius *(in notii ed cfiftoiai Petri Qctknfii)*. Eftones pepuli regno Sveti* attributi. Author cnion eft Sexo Grammaticus lib. t. Frontonem Danorum repem Erico Sveti* regis Eftiam & Finmam annuo flipendiorum jure contefsifte.

XXI. AD REGES ET PRINCIPES BOREALES.

Ut adverfus Eftones Chriftiani nominis inimicos fortiter pugnent.

.Alexander papa III. legibxr & principibnc, & aliis Cbrifli fidelibus, per regna Danornm, Norvegenfiunt, Gxctomoricm, ÉT Gotborum conflitutis.

J.XI

TAT'ON parum animus nofter affligitur, St amaritudine non modica fic dolore torquetur: cum feritatem Eftonum, & alio:um paganorum illarum partium adverfusDei fideles, ScChhftianz fidei culores, gravius infttrgere, fic immaniusdebacchati audimus, ôtCliriftian: nominis impugnare virtutem. Verumtamen laudamus & benedicimus Dominum, quod vos in fide cathohca, t< in devotione iacroianclz Romanz ecclefix, quz omnium ecclefunim caput eft, 6c magiftra a Domino conftituta fuper omnes alias ecdeftas czlcfli privilegio obtinet principatum, immobili firrqitate periiftitis, & Chriftianz religionis vinculum & unitatem fervatis. Unde quoniam expedit officio

officio noftro,-ea qux ad corroborationem fidei, A dc animarum veftrarum nofcuntur pertinere falutcm, vobis follicita exhortatione fuggerere, & **ftudiofius fuadere; univerfitatem veftram monemus** fle exhortamur in Domino, quatinus Divino cultui intendere; mifericordiam, &juftitiam, & judicium diligere ; a rapinis & iniquis operibus abftinere : devota Deo & accepta obfequia impendere ; przdidae facrofandx Romam ecck***fix,** tanquam matri & magiftrx veftrx, debitum honorem dc reverentiam exhibere,* epifeopis, facerdotibus, & aliis prxlatis vertris humiliter obedite, & eis decimas, primitias, & oblationes, & alias juftitias fuas reddere, fic ipfos tanquam panes & pallores animarum veftrarum honorare , modis omnibus ftudeatis ; fic jura eorum defende- **B** re, manu tenere propenlius, & confervare curetis.' fic armis ccleftibus prxmuniti, fic apoftolicis exhortationibus confirmati, ad defendendum Chriftianx fidei veritatem fpiritu fortitudinis accingamini : taliter in brachio forti ad propagandam Chriftiani nominis religionem intendentes, utvidoriam de -inimicis poffitisconfequi, fic coronam juftitix, qux vobis repoftta eft, patrante Domino, adipifei. Nos enim eis , qui adverfus fiepe didos paganos potenter fic magnanimiter decertaverint, de peccatis fuis de quibus confeffi fuerint fic poenitentiam acceperint, remiflionem imius anni , confift de mifericordia Dei, fic meritis apoftolorum Petri fic Pauli , concedimus : ficut his qui fepulcmm Dominicum vifitant , concedere C confucvimus . Illis autem, qui in conHidu illo decefferint, omnium fuorum , fi poenitentiam acceperint , remiftionem indulgemus peccatorum.

Datum Tufcul. 111. Idus Septembris.

XXII. AD UPSELLENSEM ARCHIEP1SG & fuflfaganeos.

De matribus , qux prolis fux procurant interitum : de inceftis, ά. alia foeda libidine: fe iis qui cum ficca fxce vini , & micis panis vino intindis, Miffam faciunt : dc matrimoniis tine iaccrdotali bencdidione fadis.

Alexander epifcopus fervus fervorum Dei, Upfellen- D ***fi. archepifcopo, & fuffragancis ejus.*** fentes

Vice beati Petri apoftolorum principis , largiente Deo & Domino noftro , qui ait , ***ipecidetorem te dedi domui Ifroei,*** fuper gentes & regna, liccl immeriti, in apoftolic» tedis fpecula confitituti, pontificalis officii debito pro univerfrs compellimur folicitudtnem gerere, & antiquo hofti, qui tanquam fxviffimus leo circuit quaerens quem devoret , paftorali providentia obviare, ne gregem Dominicum invadat , & dtverlis cum vitiorum mortibus laceret. Inde eft, quod vehementi cor noftrum doloris pullatur ftimulo, audito quod in partibus veftris in tantum libido crudelis & turpis excreverit, ut quaedam mulie- E res prolis tux procurent interitum , earumque corruptores tam horrendo fic dcteftabili facinori , non folum confentire , verum etiam perfuadere przfumant : alii inceftuola conjunûione , plerique cum jumentis abominanda fe pollutione commaculent . Qux quantum fint gravia , & creatori noftro penitus inimica, ipfa ferieris atrocitas fatis demonftrat, quam nec audientium aures fine ingenti poffunt horrore percipere.

Si enim qui j.idato in terram femine prolem ryalcbat ex uxore liifcipere, percuflus a Domino tcftamcnti veteris ferie dinofenur ; qua petna fcnendus effe monftratur, qui natum proprium non abhorret occidere, dc mavulr interire quam vivere ? Cujus utique criminis, pcena , illud etiam perfuadentes vel conlentientes involvi, beatusAugu-
„ ftinus oftendic dicens: Se periculofe decipiunt,
„ qui cxiftimanr eos tantum homicidas exiftere,
„ qui manibus hominem occidunt, & non potius
„ eos, per quorum confilium , & fraudem , fic
„ exhortationem homines extinguuntur. Namju-
„ dxi Dominum nequaquam propriis manibus in-
„ terfeceiunt, ficut Icriptum eft; ***Kohis non liceri***
„ ***interficere qucmqmm*** : Sed tamen illis mors Do-
„ mini imputatur, quia ipti cuin lingua interfe-
„ cerunt dicentes, ***Crucifige, crucifige eum.***

Inceftum vero quantum facri abhorreant canones, concilium llerdenfedemonftrat ; Cum his, Co«c>i iicd.
„ inquit , qui mceftus fe pollutione commacu-
„ lant, quamdiu in ipfo deteftandofic illicito car-
„ nis contubernio perleverant, nec fumere cibum
„ ulli Chriftianorum, ficut apoftolus jutlit, lice-
„ bit. Porro fcelus cum jumentis coeuntium quanta fit animadverfione pledendum, legislator Moyfes declaiat , cum etiam ipfa interfici animalia jubeat , qux tali contaminata Hagitio indignam refricant adi memoriam-

Quia igitur abominabilem horum exceifutim prxlumptionem fevera latis diftndione congruit infequi : prxdiûos proprix prolis necatores , & tam iplum facinus perfuadentes, quam conientientes, feu quoslibet parricidas, aut cum matre, filia, confobrina , vel nepte agentes , quam cum jumentis coeuntes, ardiori pœnitentix jugo curetis compefcere : & nifi lenio confedi, vel corporis fuerint debilitate leu egeftate oppreffi, cos ad Iedem apoftolicam compellatis venire , & beatorum apoftolorum Petri & Pauli limina vifitare , ut in fudore vultus fui , & viarum labore , luperni judicis iram evadere , & ipfius milencordiam valeant invenire.

Ad hxc qui dormiendo , non voluntate , fed calu filjos luos opprelliffe inveniuntur : triennio, fi iidem filii fuerint baptizati; li vero ablqueiacro baptifmate decefferint, quinquennio pœnitentix dilciplinis fubjaceant. Sacerdotes, quos ab his ftudiofius prxeavere convenit, officii fui perpetua excutione priventur. Verum fi qui parentum abfuerint quando eorum filii futiocantur , aut fi id fub aliena cuftodia contigerit, extra culpam erunt: li tamen eos non funofx, fed congruenti cuftodix ipfos le crediderint tradidifle.

Prxterea non fine cordis amaritudine quofdam facerdotes contra apoftolicas inftitutiones , cum licca fxce vini, vel cum micis panis vino intindis, Mulam celebrare auuivimus . &. fideles latcos bon Ghriltiano more , ablque facet dotali benedictione & Milia , matiimonium contrahere . Unde fxpe illicita contingit fieri conjugia, & inter legitimas perfonas divoitium intervenue . Sane cum omne crimen , atque omne peccatum oblatis Deo lacrificiis deleatur : quid de cetero pro delitiorum expiatione Domino dabitur, quando in ipla faci ifieii oblatione erratur ? Cum enim magifter veritatis , difcipuhs fuis iacramentum commendaret neftrx falutis : non liceam freem vini , non micas panis vino intindas accepit , fed panem & calicem, & benedicens dedit difcipulis luis. Quia igitur ferus agere, evangelic* & apoftolicx dodrinx conti arium, ficconfuctudini ecclefiaftica: penitus eft adverium : apoftolica prohibemus authoritate, ut cum ftcca fxce vini , vel cuin micis panis vino intindis,- vel alio modo quam Dominus inftiruit , nullus de cetero facrificare attentet: led fecundum foi main

fac10-

facrofanâz eccleGae Romane quam vos in omnibus imitari oportet, fohim panera , & vinum aqua mixtum in facrificio corporis & fanguinù Chrifti offeratis. A

Ceteram clandeftma, & abfque facerdotali benediftione non debere contrahi conjugia , aut nifi inter legitimas pertonas, que infra feptimutngradum nulla consanguinitatis linea conjungantur : nec contraâa, nifi canonice & confenfu epifeopi diflblvi : multorum fandorum patrum declarat authoritas Vos itaque muniti fandorum patrum Sanctionibus dc ecclefiafticis inftitutis , hec que dida funt, diligenter ferrate , dc ab aliis précipité inviolabiliter obfervari: difpenfationis moderamine utentes, ut qui in quinro vel quarto gradu conjuncti funt, cos non feparetis, fed ne am phut ralicer conjungantur, pontificaliauthoritate & ditlridtone prohibeatis. B

Datum Tufcul. v. Idus Septembris.

XXIII. AD COLON. LINGACOPENSEM EPISCOPUM.

Approbat ejus cleftionem in'locum alterius, qui fpoote abdicans, monafteriumpetierat.

Alexander papa III. Colon. Lingacoperf epifeopo.

EX difpenfatione commiftz nobis folicitudinis, & ex deb'to caritatis, viros pontificali offcio prxditos, & morum honeftate ornatos, fincera renemur caritate diligere , fic eorum vota. C quz a rationis tramite non difeordant , effdu profequente complere.· ut tanto fortius ornamenta virtutum apporte, fic honeftis infiftcre moribus ftudeant, quanto (e ab apoftolica lede majore honore cognoverint fic gratia przveniri. Relatum fiquidem eft auribus noftr is , quod diledo filio noftro Stenar , quondam Lingacopenli epifcopo clauftralem quietem epifcopali honori pre ponente , & pontificalem dignitatem in manu venerabilis fratris noftri Eskili Londeniis archiepifeopi , apoftolicz ledis legati , dc regalia coram rege fic primatibus regni libere dc Ipontanee refignante , clerus & populus ejuldem loci , dc aficnfu predidorum archiepifcopi ficregis, atque ducis terre , tc in patrem dc epifeopum luum unanimiter & concorditer elegerunt . Verum lier; ei non licuerit abfque authoritate Rom. pontificis epifcopali dignitati abrenunciarc : volentes tamen neceftitati ecclefiz tuz paterna providionc prolpicere, fic honeftati tantorum virorum deferre , id arquanimiterfupportamus, Cceledionem fic confccrationem tuam ratam dc firmam habentes, eam authoritate apoftolica confirmamus, ÜC tibi in fiibditis tuis corrigendi vina dc fuperflua refecandi plenam concedimus facultatem . Tu vero fubiedonim ulpas ranra redargutionis inflantia micquaris · quod, fic qui culpabiles lunt, fuos exccfliis corrigant celeriter fic emendent , & alii hoc videntes , ad committenda iimilia non afpirent : hac tamen consideratione przhabita , ut dute & afpere, leniter fic manfucte , fecundum natutas & qualitates perfonarum, vitia corrgas fubditorum. Decernimus ergo, ut nulli omntno heminum hanc paginam noftrz confirmationis infringere liceat , vel ei aliquatenus contraire . Si quis autem hoc attentare przfumpferit, indignationem omnipotentis Dei dc beatorum Petri fic Pauli apoftoloruni eius fe noverit incurfurum D

Datum Ttriculani, v: Idus Septembris.

Nota Jacobi Sikmondi S. J.

Lintaceprnfi.) **LiMOgenfi . Upfaienfis faffraganao Not. eft civitas Svetiat, m aoa tynoduoi caiebratia le(itat Nieolatts Ancikus cardinalis, Eugemi 1П. ligatus , anno Mcxtvm. Linjacogenfis cpifcopatut iterum mentio eprtt. xx*n.**

XXIV. AD GUILLELMÜM STRANENSEM BFISCOPUM.

Ejus ecclefiam in fua proreftionc recipit, poflef fiones confirmat.

Alexander papa 111. GnilMmo Strmunfi epifeopo.

FRatres dc coepifeopos noftros , & eos przciput qui in medio prav» nationis funt politi, & in remotis mundi partibus conftiruti , ardiori nos convenit caritate diligere : & utincommiflb fibi amplius talento proficere valeant , dc ad cultum juftitiac dc domus Dei decorem fortius accingi, eis apoftolica: fedis gratiam & favorem nos convenit impertiri. Attendentes igitur devotionis tus confiantiam, dc fidei puritatem , qua beato Petro & nobis immobili firmitate adhstrere confpiceris : te ficut venerabilem fratrem noftrum diligere & honorare, & tuis rationabilibus votis fic defideriis debita cupimus benignitate favere. Inde eft quod ecclefiam tuam fjib B. Pbtri «c noftra proleftione recipientes , ea quae in pradenttaram pacifice *ac* legitime poffedif, ficfpecialiier Neeric , ficui a rege, & melropoliunotuo, fica venerabili fratre noftro Eskilo Londenfi archicpifcopo apoftolies fedis legaro, tibi confirmata eft, 8< feripti fui munimine roborata , tibi , & per te eidem ecclefiz, authoritate apoftolica confirmamus , fic pracieniis feripti patrocinio communimus- ftatuentes, ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam noftrz confirmationis infringere , vel ei aliquatenus contraire . Si quis autem hoc attentare prrfumpferit , indignationem ommpolcntis Dei dc beatorum Petri dc rauli apoftolorum ejus, fe novent incurturum.

Datum Tufcul. vit. Idus Septembris.

NoTA Jac. SIRMONDI S. J.

Stream/) In Svetu item , fub epifeopo Upfalenfi, quem metropolitan! ejus nomine figmbeat . In notitia cpncopatuum, Scragimcniis appellatur.

XXV. AD UPSALENSEM ARCHIEPISCOP. & fuftiagancos ejus, dc Guthcrmum ducem

Ut Ftnnos qui fe Chriftianos fore fraudulenter promittebant, deinceps non juvent adverfus hottes.

Alexander papa 111. Vpfale^ artbiepifeopo , & fuffragaaeie ejtu , dT Gt-tbermo dna

GRavis admoddm & difficilis eft ad apoftolicam fedem querela perlata , quod Phinni femper imminente fibi exercitu inimicorum , fidem iervare Chriftianam promittunt , *ic* przdicatores & eruditores Chriftiana legis defiderantcr requirunt: dc recedente exercitu fidem abnegant , praedicatores contemnunt, fic graviter perfcquuntur. Unde quoniam in hoc Deo illudere, & Chriftianam religionem deridere videntur, & iliis fe duplo filios gehenna conftitucntibus , lalus&vira eorum tota in terrenis, negkftiscœleftibus. confpicilur conf>ftcrt;ncceft dignum ut eis in ad-

adverfitate Chriftianum nomen defenfionem conferat, quod in profpcritate defpicere & horrere probantur.* univerfitarem veftram monemus, atque mandamus, quatinus a fallaciis dc fraudibus eorum ita prudenter & difcrete de cetero caveatis, quod, fi ingruerit necéftitas, ad auxilium & defenfionem veftram non poftint recurrere : nifi munitiones, fi quas habent, vobis tenendas alignent, aut alias adeo fuflficientem cautionem ex-hibeant & fecuritatem, quod amodo nullatenus pedes retrahere, aut veftram prudentiam valeant circumvenire : fed Chriftianx fidei documenta cogantur tenere firmiter dc fervare, ne amplius de eorum numero videantur, de quibus didum eft: *Cottftekihtr tibi, exert benefecerit ei*. Datum Tufcul. v. Idus Septembris.

Nota /ac. Sirmondj S. J.

Gutbcr»o duci.) Sveooum. Gutbermut dicitur Saxoni Grammatico, lib. xiv. ubi de bapcifmo agit Kanuti, filii VValdcmari Danis resit. *£»od religiofa, inquitextceuioxii officiet»*, Svcombw *aucti Galbemu, fvi uepte» PVaide»ari convertie» regi Karolo deffon'a» adlxccndi cate/a legatione» attulerat, prxfentia teceueftabct.*
Phineu.) Fini, boreales Svetiaa populi › qui Finniam feu Finn.nguoa incolunt.

XXVI. AD TRUNDENSEM archiepifcopum, dc A. Stavengarenfem epifeopum.

Ut Nicolaum monachum Fulconi Eftonum apoftolo foetum mittant.

Alexander papa 111. Tretndeefi archiepifcopo, iff A. qiemdone Stoveng. epifeopo.

LEx Divina dc humana defiderat, dc debitum caritatis expofeit, ut bono dc utilitati communi debeamus intendere, dc ad revocationem dc converfionem infidelium operam omnimodam dc folicttudinem adhibere. Inde eft, quod prudentiam veftram rogamus attentius dc monemus, * venerabili fratri noftro Fulconi Eftonum epifeopo, qui ad convertendam gentem illam Divina gratia infpiratus, minifterium prxdicationis dc laborem proponit afiumerc, Nicolaum monachum, qui de gente illa, ficut accepimus, eftoriundus, virum religiofum, atque difcrerum, in focium concedatis : ut tantum bonum poffit perficere, dc gentem illam ad agnitionem veri luminis, dc ad culturam dc dodrinam Chriftianx fidei, verbo prxdicationis, auxiliante Domino revoeare, dc vobis exinde valeat xternx mercedis cumulus provenire. Datum Tufcul. v. Idus Septemb.

' Font, *ai wnaiitm.*

Nota Jac.Sirmonui S. J.

Tmndenfi arcbicpifc.) In Norvegia. Norvegir metropolim alii Trontfemum nominant: Saxo lib. x. extremo : *Corpnt ejeu*, Magni regis, *Norvegie» relatu», T'onde»t tn regiam» »on»»cntoru» arca fcpullura» peffcdtt* : Ejufdem etiam metropolis fuffraganeus efi epiicopus Stavengareniis.

XXVII. AD CLERICOS ET LAICOS Lingacopenfis epiicopatus.

Ut epifeopo fuo pareant.

Alexander papa 111. xmverfit taxe ckricit jeux» laids Lingactfeafii epifeapatus.

DEcet univerfitatem veftram, qux ad perfedioocm virtutum dc falutem pertinent animarum, toto Audio cogitare ; & ea voluntario efiedu perficere, per qux gratiam poflitis Altiffimi acquirere, dc ad rtemx felicitatis gloriam cum auxilio Divini numinis pervenire. Ceterum, quoniam fine obedientix virtute nemo Deo perfede poteft placere, aùt acceptum fervitiumreddere, per apoftolica vobis feripta prxeipiendo mandamus, dc mandando prxeipimus, quatinus venerabili fratri noftro C. epifeopo veftro, ficut bonx memorix Giloni pnedeceflori fuo fccifte nofcimini, omnimodam obedientiam dc reverentiam impendatis: dc in his qux Dei funt, dc ad veftrarum animarum fpedant falutem, monitis & dc mandatis c/us humiliter parere curetis, dc ei de juftitiis fuis integre, dc plenarie refpon-Bdcatis : ita quod apud Deum pro humilitate dc obedientia veftra peccatorum veftrorum veniam & gloriam valeatis promereri sternam. Si qui autem veftrum, ci contumaces vel rebelles extiterint : fententiam quam idem epifeopus propter hoc in eos rationabiliter tulerit, authorc Domino ratam dc firmam habebimus.

Datum Tufcul. xv. Kal. Odobris.

XXVIII. AD GUIDONEM ABBATEM fahdi Nicafii, dc M. Radulfum canonicum Remcnfem.

Ut nonnullos qui damna monafterio S. Remigii intulerant, reparare cogat.

Alexander papa 111. Gxidoni abbati S. Nicafii, ifj M. Rtdxlfo canonico Rcenttfi.

CUggeftum eft auribus noftris, quod Galcherus O de Caftellionc villam de Belloi, quxadmonafterium B. Remigii pertinet, diabolico furore accenfus deftruxit : dc duas alias villas ejufdem monafterii ita fpoliavit, quod fpolia inde abduda xl. librarum pretio xftimantur. Milo vero Malus-Vicinus, cum eidem monafterio plura damna dc injurias intulifle dicatur: nec vult inibi fatisfacere, neque quod ratio exigit exhibere. Simon autem de burgo prxdido monafterio apud Wandrecicurt damna plurima dc injurias inferre non cdfat. Prxterca Burdinusde Befanes terram, qux praenominato monafterio fuit in eleemofynam data, duobus hominibus, quibus eam abbas ejuidem loci hxrcditario jure conccflêrat, auferre laborat. Sane presbyter de Alcm. in villa prxfcripti monafterii quandam domum in damnum ejuidem ecclcfix zdificare przfumit. Ad hzc cum quidam homo fandi Remigii fe cum quadam parte hxreditatis fuz, Divini amoris dc caritatis ardore fucceqfus, hofpitali S. Mariz Remenfis ad ferviendum hofpitibus pro animx fuz remedio reddidiifet : parentes ejus a longe venientes, quamvis magnam partem bonorum fuorum cis dederit, przlibatum monaftèrium dcecdefiam Remenfem fuper jam dida eleemofyna inquietare nituntur. Unde quoniam noftra intereft jura ecdeiiarum defendere, dc eis contra malefadores fuos, apoftolicr protedionis patrocinium miniftrare : diferetioni veftrz per apoftolica feripta mandamus, quatinus ex parte noftra praedidas perfonas commoneatis, dc diftridius compellatis, ut prxdido monafterio dc damnis dc juriis allatis congrue fatisfaciant, dc ablata reftituant, dc dc cetero ab ejus dc rerum fiiarum moleftatione penitus conquiefcant, vel fub vcftrr diferetionis examine plenam exinde fibi juftitiam exhibeant

Przterea abbas fzpe didi monafterii, de thefap-

faurario Lauàmenfi, quod apud Creonam jufti-A ciam fuam imminuat, fit penitus fubtrahat ; dede Willermo mardcalco nobili» viri comitis Henrici, quod cuidam homini fuo x. libras abftulerit, & multa ei mala fecerit : & de abbate Tcnaliis , qui cum dicatur multa illi damna inferre, ci exinde coram venerabili fratre noftro Remenfi archiepifcopo noluit prout mandavimus refpondcre, gravem ad nos querimoniam tranfmifit ' Ideoque vobis pmfeutium authoritate injungimus , ut paedidos viros ad refercienda illata damna przfato abbati, & ad reftituenda ablata , & ad fatisfadionem de illatis injuriis exhibendam, vd od complementum juftiti· faciendum, auctoritate noftra monere, & diftride compellere ftudealis : & in fupradidis omnibus cum ea maturita- B te fie providentia procedatis * quod exinde difigentia & folicitudo veftra valeat non immerito commendari, & nos diferetioni veftrz confidentius negotia ecclefiaftica committere valeamus.

Datum Tufculani, ix. Kal. Martii.

XXIX. AD PETRUM ABBATEM

fit francs fandi Remigii.

Frefcengiantm remiflionem , eorum monafterio faâam ab archiepifcopo Remenfi , ratam habet.

papa /7/. *Petro Mati, & fratri^eu S. Remigii Remets.* C

Rationabiles & honeftas petitiones gravanti animo debemtu admittere, & vota qu· a rationis tramite non difeordant, profequente effedu complere. Relatum eft fiquidem auribus noftris , quod cum fingulis annis duas procurationes, unam in depolitione fandi Remigii, & alteram in translatione ipfius , Remenh archiepifcopo debeatis perfolvere , & fingulis quibufque certis numeris & menfuris diftindis, de frefeengiarum pretio nulla cftimatio fada fuiftet : venerabilis frater nofter Hernicus Remenfis archi-epifeopus moleftiam , & inquietationem , quam inde habebatis, pia confidcrationcrefpiciens, vobis fic monafterio veftro frefeengias omnino remi-D fit : ita fane quod in depofitione beati Remigii quinquaginta lolidos, Remenfis monet» , & totidem in translatione ipfius Remenfibus archiepifeopis anniMtim folvere teneamini. Quam utique remitlionem, quemadmodum a prxdido archiepifcopo fada eft, fic figilli fui munimine roborata, ut firmam fic ratam habeatis , eam authoritate apoftolica confirmamus , fic pnefentis icripti patrocinio communimus: ftatuentes ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam noftrz confirmationis infringere, vel ei aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attentare prarfumplerit, indignationem omnipotentis, fic beatorum Petri fic Pauli apoftolorum ejus , fe noverit incur- e furum.

Datum Tufcul. vm. Kal. Martii.

Nota Jacobi Sirmondi, S. J.

Frrftaqparww) Frefcinf» dicuntur . lib. iv. capital· Lxxil. quamaaam ibi etiam codice» nonnulli Friskmgas Ittunt. Vane enim icribitur hoc nomen . Quid vero ngtufccet, docuit Fr. Pitheus g'.oflsrio.

XXX. AD SILFANECTENSEM

epifeopum» & abbatem fandi Remigii,

Ne monachi fandi Remigii de Brana , fratribus fanâx Mari* de Bran* fint mokfti.

AkxMkr papa JH. epifeopo, & Moti foMi AowgM Aeamvfr.

A D audientiartk apoftolic» fedis *noveritis fail··* ÏA fc perlatum,\monacho» fandi Remigii de Brlna religiofis viris abbati flt fratribus land* Maris de Brana diftridius inhibere , ne familiam comitis & comitifl» de Brana ad aliqua audeant recipere facramenta. Unde quoniam indeceoJ gQ C)$ £ jnhoneftum aliquos indebitis fatigare moleftiis, qui in religionis habitu elegerunt Domino defervite: diferetioni veftrc per apoftolka feripta mandamus , quatinus paedidos monachos moneatis, flt authoritate noftra compellatis, ut nulla ratione contra antiquam comitis vel comitiftx familiam , vel milites caftri , aut fupervenientes, five uxores eorum, aut liberos , vel familias fuas, ad ecclefiam illorum accedere , & ibidem ecclefiaftica fufeipere facrament» prohibeant, aut in przfentia veftra quodjuftiti* didaverit exequi non poftponant. Nos enim eis dedimus in mandatis, ut coram vobis alterum paedidorum exfequantur.

Datum Tufcul. xi. Kal. Decembris.

Nota Jacobi Sirmonoi S. J.

De Brow.) Oppidum eft ad Vidui· amnem in pago SuflTionieo . Jbâ ergo coenobia φμβ commemorat » A honor comitatus.

XXXI. AD SILVANECTENSEM

epifeopum, fic abbatem fandi Remigii.

Ut fratres Corbejenfes reftituant decimam ablatam fratribus S. Marie de Brana: item ut reftituatur eidem monafterio decima vendita quondam ab abbate .

Mpe III. Silvaneita\fi epifeopo, & Mati S. Remigii Rtmenfit.

Dilefii filii noftri abbas fic fratres ecclefi· S. Marie dc Brana, tranfinifia nobis relatione monftrarunt, quod cis dileâi filii noftri abbas fic fratres Corbejenfes quandam non dubitarunt decimam contra jus equitatis auferre. Unde quoniam, ficut nobit ex voluntate Divin· providenti· ecclefiarum omnium foUidtudo , incumbit , fic quoque unicuique in fuo jure providere tenemur; fic epe inordinate aut enormiter fiunt confiderationc injundi nobis officii, compellimur ad ftatum reâitudin» revocare , diferetioni veftras per apoftolica feripta mandamus , quatinus Corbejenfem abbatem fic fratres ejus moneatis , fic diftriâe compellatis , ut eidem abbati fic fratribus przfcriptam decimam poftpofita occafione reftituant, fic in pace dimittant, vel fubveftrcdifcretionis examine plenam exinde fibi juftitiam exhibeant . Si autem caufam potius *intrare* decreverint, quam decimam reftituerc : vos in unum convenientes , utramque partem ante veftram poefentiam convocetis , fic rationibus hinc inde plenius audiis fic cognitis, eandem caufam, fublato appellationis remedio , concordi* vel mediante juftitia decidatis.

Preterea, ficut ex tranfmilTa infirmatione *ejaf-*

dem

dem abbatis dcfratnun, auribus noftris innotuit, Rodulfus quondam abbas predift* ecclefi», monachis & Leodcgarii quandam decimam vendidit, propter quod eadem cfcdefia grave dc enorme patitur detrimentum . Qiia vero contraftus ille parvus dt fimoniacus fuit, de principales perforas, vendentis fcilicet dc ementis , fi fupcrilarent, perpetua deberent depofitione damnari: nihilo minus vobis injungimus, ut eofiiem monachos monere , dc diftrifte compellere ftudeatis , quod recepto pretio illis decimam ipfam appellatione remota reflituant, dc in pace dimittant: quia non eft conveniens, aut confentaneum rationi, ut una ecclefia locupletari debeat de aliena jaftura. His vero qui tam perniciofum dedeteftabilcm contractum fecerunt talon, fi fuperfunt, pceuam infligatis , quod alii qui hoc audierint , metum habeant fimilia pnefamendi .

Datum Tufcul. ii. Kal. Decemb.

Nota Jacobi Sikmondi S.J.

Ctriejmfa ·) Nofcile imprimit eft monaflerium ad Somonam fluvium in Ambianenlium dimcefi . Antiquam Curbeÿam vocant, at diftingoatar a Saxonica, qu* multo recrnttor originem duxit a Gallica.

MawcBtr S. *LrMteni-*) Ordiaia S. Auguflini apod SuefConM.

XXXII. AD AMBIANEN. ET TORNACEN. epifeopo·, & abbatem S. Remigii.

Ut judicent dc controverfiis abbatis de Brana,dc militis cujufiiam.

*jflauMtr fepe ΠI. A*Ai&erf tf Ttntctu/i epif. cepù, & Meti S. Rrmigii Ritmerfs.*

EX tranfinifta conqueftione dileâorum filiorum noftrorum abbatis & fratrum ecclefi* de Brana, auribus noftris innotuit, quod Joannés miles de Hoftel eis quatuor modios frumenti , dc novem aven* , & quinque fextarios ad menfuram Sucflkmis, violenter abftulit, & incuria eorum duodecim modio· vini, & in vinea fua duos, accipere aufu temeritatis pnefumpfit. Prcterea quia illos vineam fuam tempore fuo vindemiate prohibuit, ipfis damnum intulit fex modiorum vini, dc eos fextarium frumenti & dimidium , quem monachi S. Nicolai de Nemore ungulis annis eis folvebant, tribus annis amittere fecit: flt in nemore fuo damnum ad limationem uc. librarum illis inferens, terram in qua duos modio· uno fextario minus feminare folebant, & terram etiam Roberta filii Widel*, dc vit. fextarios vinagiorum , que idem Robertus affenfii Berneri domini terre eis fub annuo cenfu uhius modii frumenti dederat, illicite auferre non dubitavit. Infuper quoque terram quandam, quam longo tempore po&derant , dc iumptibus quadragmtia librarum êxtirpaverant, per violentiam occupavit : dc illis multas alias moleftias, injurias, gravamina, dc perfecutioncs, dedamna irrogare non formidavit. filio abbati S. Remigii Remessfis hujus rei

Unde quoniam ex parte pnedifti Joannis nobis fuit jam pridem relatum , quod , cum ipfe dc pnefatus abbas fuper quibufdam poflefIsonibus , pratis videlicet, terris, dc vineis, m certas pariter compromififlênt perfonas, dc perfone Ille arbitrat* inter ilfoc foiflent: abbas in parte earum recepit arbitrium, dt in parte refutavit : nos utrique volentes in foo jure adede, tibi, frater Tontacenfis, mandavimus , ut prssdiftum abbatem moneres ad arbitrium illud inconcude cenendum. Quia vero nobis eft nunc intimatum, quod non aBbas, fed miles ab arbitrio refilivit : diferetioni veftra per apoftolica feripta praecipiendo mandamus, quatlnus in unum pariter convenientes, utramque partem ante veftram prarienliam convocetis , ipfos monentes propenhus, & mandantes , ut arbitrium fuper poflcOionibus illis, fuper quibus in arbitros fpontanee compromiferunt , firmiter dc inconcufle obfervent . Si autem arbitrio ftare noiuerint, dc fidejuflores cos non potuerint d· jure compellere ad ipfum fervandum: vos tam fuper iis , de quibus arbitratum eft inter eos, quam fuper aliis,, de quibus inter ipfos hinc inde quacftio vertitur , caufam fiiyt infige audire , dc eam amkabili compofitione, vel mediante juftitia , fine perfonarum acceptione terminare curetis. Ita quidem, quod quacumque memoratus Joannes eidem abbati dc fratribus per violentiam abftulit, fuper quibus non fuit arbitratum , ipfum ea reddere appellatione poftpofita compellatis. Si autem prefatus Joannes a vobis citatus , ad prefentiam veftram accedere, vel judicio veftro parere contempferit ; eum appellatione dc occafione remota excommunicationis vinculo innodetis , dc in terra in qua habitat, omnia Divina, pneter baptifma parvulorum, dc pcenitentias monentium , prohibeatis officia celebrari. Si qua tamen partium duxerit appellandum, vos rationes, dc allegationes, qu* hinc inde producentur in medium, diligenter dc folicite audientes, telles quos utraque pars produxerit, appellatione remota recipiatis , dc corumdem juratorum depofitiones fideliter confeci» here, dc nobis fub figillo veftro daufas mittere ftudeatis: terminum utrique parti congruum praefigentes quo debeant fe cum ipfi· atteflationibus apoftolico confpe&ui prefentare. Ceterum fi vo· tres huic negotio non potueritis fimul totereffe, tu frater Tornacenfis, cum altero veftrum, h*c qu* difta funt maturius exfequamini.

Datum Tufcul. n. Kal. Decemb.

XXXIII. AD ABBATEM ET FRATRES COR.B EJENSES.

Ut monafterio de Brana decimam ablatam reftituant.

JkxenJer pepe 111. Meti tf fretrihu

DIle&i filii noftri abbas dc fratres ecclefi* fanft* Mari* de Brana , tranfinifla nobis relatione monftrarunt , quod vo· eis quandam non dubitatis contra juris aequitatem auferre decimam. Unde quoniam ficut nobis ex voluntate Divin* providenti* ecclefiarum omnium folicitudo incumbit . fic qpoqiae unicuique io jure fuo providere tenemur, dc qu* inordinate aut enormiter fiunt, confideratiooe injunfti nobis officii compellimur ad ftatum re&itudinis revocare : nos venerabili fratri noftro Silvaneftenfi epifeopo, dc caufam committimus audiendam , dc appellatione remota, mediante juftitia terminandam. Ideoque per apoftolica vobis feripta mandamus, quatinus jam di&is abbati dc fratribus prefersptam decimam reftituatis, dc in pace dimittatis: vd in pnenentia prsdiftorum judicum plenam exinde juftitiam, foblato appellationis remedio , exhibeatis, eorum fuper hoc judicium fufeepturi & inviolabiliter obfervaturi.

Dacum Tufcul. u. Kal. Decemb.

A

XXXIV. AD ABBATEM S. REMIGII, & B. ARCHID1ACONUM REMENSBM.

Litem judicandam committit.

Akxender pepe 111. abbeti S. Remigii, & B. ertbtdiecem Remenfi.

CAulam , qux inter Warinum de Wimcricurt , & fotorem uxoris fux , fuper quo. dam redditu, cujus partem prxfata mulier ad jure hereditario afferit pertinere , in prxfentia. venerabilis fratris noftri Rcmenfis archiepifcopi diutius eft agitata, & ad nos per appellationem delata, experientir veftrx committimus audiendam , dc appellatione remota fine congruo ter. minandam. Ideoque difcrctioni veftrx per apoftolica feripta mandamus, quatinus, cum exinde requifiti fueritis, utramque partem ante veftram prxfentiam convocetis , & rationibus hinc inde diligenter auditis & cognitis , eandem caufam, fublato appellationis remedio, concordia, vel mediante jufttia decidatis*

Datum Tufcul. x. Kal. Novetnb.

XXXV. AD ABBATEM S. REMIGII, ET FULCONEM DECANUM REMENSUM.

Ut cjuûr abbatis Dervcnfis, & clericorum S. Nicolai Catalaunenfis, fint judices.

jflexeeder pepe Ut. abbeti 3. Remigii, & Fuleo^sspdrcaaa Remenfi.

Significaverunt nobis diledi filii noftri abbas & fratres Dervenfes , quod cum caufam, qux inter eos, & clsricos S. Nicolai Catalaunenfis, fuper ecclefia Campi Alberti vertitur, venerabili fratri noftro Remenfi arcbiepifcopo commiferimus terminandam: idem archiepifcopuscaufam ipfam magiftro R. Remenfi canonico delegavit. Cum autem in pnefentia ipfius canonici utraque pars conftituta fuiflet, prxdidi clerici, teftesminus idoneos produxerunt fuper decimis Campi Alberti , quas fibi vendicare nitebantur. Prxdidus vero abbas alios teftcs idoneos coram eodem canonico ad pnenominatos teftes reprobandos produxit, quos , ficut «(ferit , idem canonicus recipere noluit : fed caufam ipfam intendebat protrahere, & utramque partem fumpruofiscontentionibus fatigare . Unde idem abbas fe credens in hac parte gravari , ad noftram audien* tiam appellavit, & appellationi fuxproximepneteritas oftavas Purificationis B. Marie terminum prefixit. Quoniam igitur propter abfentiam partium non potuimus de caufa cognofcere , eam experientix veftr® committimus .' diicretioni veftrx mandantes, quatinus utraque parte ante ve. ftram prxfentiam convocata , eandem caufam ftudiofius audiatis , & eam infra XL. dies poft harum fufeeptionem, fublato appellationis remedio, fine debito terminetis. Si vero eadem caufa alii eft forte commifla , vos duo , vel unus veftrum cum eo , vel eis quibus commifTa eft, conveniatis . & litteris iftis, five aliis , fi qux fuper eadem caufa funt impeti atr, diligenter infpeâis, neutris litteris prajudicantibus veritati , caufam ipfam concordia vel judicio appellatione propofita, terminetis.

Datum Tufcul. ir. Nonas Aprilis.

XXXVI. AD ABBATEM S. REMIGII, ET FULCONEM DECANUM KEMBNSEM.

De pecunia ecclefiis & pauperibus teftamcnto iclida.

Æexexdtr papa 111. Meti S. Remigii t & Fnictui dscAW Remenfi-

EX parte decani .Ambianenfis, fit S. quondam nepotis I. quondam canonici Athbianenfis , auribus noftris innotuit, quod pecuniam, quam prior de Abbatis Villa mutuo accepit, idem canonicus per manum jam didi decani fic nepotis "fui ecclefiis fic pauperibus pro anime fux remedio diftribuendam reliquit. Quo defundo , cum a pnenominato priore decanus, fic S. pecuniam prxtaxatam requirerent, cam noluit reddere: fed diffugia quaerens, ad audientiam noftram appellavit , qui nec venit, nec aliquem pro fe refponfalem tranfmifit . Quia vero periculofum effet cuilibet, nedum viro religiofo , pecuniam alterius, fic illam maxime qux pro anima defundorum ecclefiis vel pauperibus prxeipitur erogari , per violentiam detinere : difcrctioni veftrx per apoftolica feripta praecipiendo mandamus, quatinus prxdiftum priorem moneatis, fie audopitate noftra diftridc compellatis , ut prxfcriptam pecuniam , centum videlicet fexaginra libras, aut C parum minus, prxfato decano fit S ecclefiis,fic pauperibus, fecundum quod prrdidus canonicus difpofuit, erogandas integre reftituat ' vel fub veftr* diferetionis examine infra duos menfes plenam fibi juftitiam , appellatione remota , exhibeat . Si autem legitime monitus , neutrum borum efficere voluerit , in cum canonicam non differatis exercere cenfuram.

Datum Tulculani, xvm. Kal. Maij.

Nota Jac. Sirmondi S. f.

Prier *ie ^tbbetir Ville.*) Ville abbatis initio diAa efi , qux pofleflio erat abbatis S. Richarü, oculo prioratus , in agro Pantivo, AmbunenH dioeceiis «d So- p. (nonam. Nunc prilcum etia<n nomen retinet, poflquam 'ad juflx amplitudinis cppujm excrevit.

XXXVII.AD ABBATEM S. REMIGII, fie B. archidiaconum reminsem.

Admoneant Sueffioncnfem epifcopum , ut fubdiaconum fibi prxfentatum mveftire de ecclefia S. Medardi ne amplius recufet·' alioquin ipfi inveftiant.

Alexander papa 111. ebbeti S. Remigii, & B. ercbtdiaceao Remenfi.

COnftitutus in pnefentia noftra O. fubdiaconus, prsefcntium lator, fuppiici nobis relatione propofuit, quod cum diledus filius nofter abbas S. Petri CatalaynenGs cum ordinandum in ecclefia S. Medardi , qux ad fuam dicitur eeclefiam pertinere, de affenfu capituli fui venerabili fratri noftro Sueifionenfi epifeopo prxfentaffet, ut eum de prxdida ecclefia inveftiret,& animaram fibi curam committeret t memoratus epifeopus ea facere recufavit : Verum , quia indecens eft fic penitus obvium rationi, ut prxnominato fubdiacono, nifi promanifefta fit rationabili caufa, plebis cura denegetur : difcrctioni veftrx per apoftolica feripta prxeipiendo mandamus, quatinus infra Xl. dies poft harum fufceptionenj,

prx

przdiâum epicopum monere, ac propenfius inducere ftudearb, ut pncdiâum fubdiaconum de ptzfcripta ecdefia inveftiat, dc animarum fibi emam commntat; aut quare id facere non debeat, coram vobis rationabilem caufam oftendat. Quod fi monitis veftrij obtemperare contempferit, vos noftra freti auâoritate fzpe diÂum fubdiaconum, omni dilatione dc appellatione ceftaote, dc przdida ecclefia inveftiatis, & animarum fibi curam committatis: ita quidem quod memorato epifeopo de plebis cura, przdiαo vero abbati de temporalibus debeat refpondere. Datum Tufculani, ni. Non. Februarii.

XXXVIII. AD ABBATEM S. REMIGII, ET fULCONBM DfaCANVM REMENSEM.

Caufam duarum mulierum judicandam committit.

jtkxMkr pepe 111. Meti S. Remigii, & Falconi Remenfi.

EX tranfmifta conqueftione pauperum domus de Vitriaco ad audientiam pervenit, quod cum R. mulier, M. mulierem pro quadam domo, quam iidem pauperes ad κ aflêrunt rationabiliter pertinere, coram archidiaconoCatalaunenfi traxiffet ia caufam, & archidiaconus pro eadem R. exinde diffinitionis fententiam tuliiiet, praefata M. ad venerabilis fratris noftri Henrici Remenfis archiepifeopi, R. vero ad noftram audientiam appellavit. Quia vero refponfali prxdidx R. veniente, altera pan nec venit, nec aliquem pro fe refponfalem tranftnifit: experientis veftrz caufam ipfam committimus audiendam, & fine debito terminandam. Ideoque diferetioni veftrz per apoftolica feripta mandamus, quatinus, cum exinde requifiti fueritis, in umun pariter convenientes, utramque partem ante veftram przfentiam convocetis: & rationibus hinc^ inde auditis & plenius cognitis, eamdem caufam, fublato appellationis remedio, mediante juftitia terminetis.

Datum Tufculani, viu. Kal. April.

XXXIX. AD ABBATEM S. REMIGII ET B.I ARCHIDIACONUM REMENSEM

Ut debita derico pecunia reftituatu''.

AlexencUr pope 111. Meti S. Reneige i, & B. arcbidiacoHo Remenfi.

QUerclam I. clerici przfentium latoris accepimus, quod I. de Hofpitio circiter v i. libras fibi contradicit exfolvere, quas in przfentia multorum ci fe debere publice recognovit, & alia plura incommoda fibi non dubitat irrogare. Unde, quia univerfis ex officii noftri debito in fuo tenemur «defle: diferetioni veftrz par apoftolica feripta przcipiendo mandamus, quatinus przdi&um I. de Hofpitio monere curetis, & auâoritate noftra diftriâe compellere, ut jam dido clerico przfcriptam pecuniam fine moleftia & diminutione reftituat, & de illatis injuriis congrue fatisfaciat, aut exinde fibi fub examine venro, fublato appellationis remedio, juftitiz non differat plenitudinem exhibere, & vqs caufam audiatis, & appellatione ceflante, fine debito terminetis.

Datum TufcuL vi. Kal. Maji.

XL. AD ABBATEM S. REMIGII, ET DECANUM REMENSEM.

Ut damna Aquicinenfi monafterio illata reparentur, & ut ibbatiffa S. Michaelis excommunicatis fepulturam non pmbeat: fi przbuit, cxtumulct.

alleximder'papa 111. obbatCS. Remigii, & deamo Remenfi.

DIleâus filius nofter A. Aquicinenfis ecclefiz abbas, tranfmiftis nobis luteris intimavit, quod monachi de Garde- inter alias oppreftiones & iniurias, quas illi, & ecclefiz fuz irreverenter dicuntur inferre, eis quandam decimam terrz Viconicnfis ad iptos rationabiliter pertinentis, injuge auferre przfumunt. AbbatiiTa vero & moniales S. Michaelis Vurlenfis quandam ecclefiam fuam, S. Martini videlicet, paroctfianis fuis (poliant, & jura ipfius illicite fibi uiurpantes, parochianos przfati abbatis pro iiiis cxcciTibus excommunicatos, & ab ecclefiz liminibus fequeftratos, ad Divina officia recipiunt, & defunilis exhibent fepulturam. Unde quoniam viris religiofis perniciofiun exiftitea committere, quzpericula pariunt animarum: diferetioni veftrz per apoftolica feripta przcipiendo mandamus, quatinus infra viginti dies poft harum fufcepfoncm, prznominatas perfonasmoneatis, &diilridccompellatis, ut przdiclo abbati & ecclefiz fuz jura fua integra & illibata dimittant, & ablata' fine moleftia & difficultate reftituant, vel in przfentia veftra fuz juftitiz plenitudinem appellatione remota exhibeant. Ad hzc quoniam ecdefiaftica facramenta cis penitus funt deneganda, qui * communione fidelium luis peccatis fiint exigentibus fcqueftrati: nihilominus przfentium auftoritate injungimus, ut przfatz abbatiiTz & monialibus S. Michaelis, fub poena ordinis & officii fui prohibeatis, ne quoslibet excommunicatos ad Divina officia vel fepulturam recipere audeant, & fi quos excommunicationis vinculo innodatos fepelierunt, eos, appellatione & occafione remota, deiumulare, & de coemeterio ejicere non poftponant. Datum Tufcul. v. Idus Novemb.

Nota Jac. Sirmondi S. J.

A. ^iauiciteenfit abba/. Alexander. AuAtrium Stgeberti a Miizo editum. ^inno MCLXX. obiit BelJetIK. tornet Hefiltoetifii, C ab .Alexandro abbate Aapicmenfi in ectie/ta S. b't'tldetraXu fefeliter. Monafterium eft ordinis S. Bened fti m diKCCli Atrcbattnii, io qua & ager Viconienfij.

XLI. AD ABBATEM S. REMIGII REMENS & priorem S. Martini de Campis.

Caufam abbatum duorum judicandam committit

Alexander pope III. abbati S. Remigii Remenfi/ tJ priori S. Martini de Campi:

EX tranfmifta conqueftione G. abbatis de Gardo ad aures noitras pervenit, quod abbas & canonici ecclefiz S. Petri de Sercnicurt monafterium fuum quadam terra injufte propter mutationem miniftrantium fpoliarunt, & ipfam illicite detinent occupatam. Quia vero inter viros rebgiofos non debet diflenfionis ferupuius remanere, aut materia jurgiorum, quos quieti coovenit fupcrnz contemplationis vacare: vobis, de quorum prudentia & honeftatc confidimus, cau-

caufam ipfam committimus audiendam, flt fine debito terminandam. Ideoque diferetioni veftre -per apoftolica feripta mandamus, quatinus,cum exinde requifiti fueritis, in unum pariter convenientes, utramque partem ante veftram przfeotiam convocetis, flt rationibus hinc inde plenius auditis & cognitis, eamdem caufam infra, duos menfes, fublato appellationis remedio, concordia, vel .mediante juftitia decidatis < Ita quidem, quod û vobis. conftiterit prediâum abbatem a' pntfcriptc terne *' * contra rationem ejeôum, ei , ipfam appel latione remota faciatis reftitui. Si vero huic rei vos ambo tnterefle non poteritis, alter non minus in eadem caufa procedat.

Datum Tufculani, tx. Kal. Decembris.

Nota Jac. Sirmondi S. J.

Afiialir dt Gerdo.) Ordinis Cillere entis in dieecefi Ambianenfi, ad quam etiam pertinet abbatia Serebicuriis, ordinis PrMBOoftratenfis .

XLH. AD PRÆPOSITÜM ET DECANUM REMENSEM.

Ut decime reftituantur clerico, cui eas pater Tuus, oliœ emptas, eleemofynz nomine dederat.

eilexndtr papa III. pntpqfito & decao Rtmtnfi.

EX tranfmifta eonqtteftione *Stephani der ici de* Roi accepimus, quod cum parer fuus quafdam decimas, quas jure hereditario pofttdebat volens peccari maculam evitare, fibi in eleemofynatn dediflet , Radulfiis traditor eas aufu temerario fibi vendicare przfumpfit. Cumque memoratus clericus przfatum R. in prsfentta venerabilis fratris noftri archiepifcopi veftri conveuiffet, ut coram eo juftttiam obtineret: compulfus eft ad noftram audientiam appellare . Verum, licet pater fuus eas de jure fibi dare non potuiffet, quia tamen rutius ut idem clericus ipfas habeat , quam ad laicum devolvantur diferetioni veftrx per apoftolica feripta prateipiendo mandamus , quatinus, fi ita eft , infra Xl. dies poft harum lulceptionem , memoratum R. moneatis dc diftride compellaris , ut perceptas decimas prznominato clerico fine diminutione reftituat, dt de percipiendis nullam fibi molefliam inferat, vel gravamen : ita tamen, quod poft decclTum prediâi clerici przfcriptz decimx ecclefiz, ad quam de jure pertinere nofcuntur, reftitui debeant, pacificeque dimitti. Quod fi monitisnoftris parere contempfcrit, ipfum ufque ad earumdem reftitutionem excommunicationis vinculo , omni appellatione remota aftringatis.

Datum Tufcul. m. Idus Junii.

XLIII. AD ABBATEM ET CAPITULUM S. REMIGII.

Ut M. clerici de aliquo beneficio ecclefiaftico provideant.

Alexander papa III. abbati 07 cautulo S. Remigii.

PAftoralis cura flt folicitudo, quam licet immeriti dilpotfente Domino gerimus, nos admonet propenfius flt hortatur, pro viris ecclefiafticis, flt prrfertim pro his qui nullum habent cc-ciefiafticum beneficium , flt funt bonz opinionis fle fame, foiicitos fempir flt ftudiofos exiftere, flt cccieflarum prelates ut eis in competentibus beneficiis provideant , propenfius invitare. Hac itaque ratione iodu&i, fit de veftra nihilominus devotione confie, pro dileûo filio noftro M. derico, latore pradeotltem, qui afterit,*fe omnino ecclefie veftre devotum, cujus mores & converfationem dileâi filii noftri fratres militis Templi , circa quoa eft converfatus, plurimum' commendant, caritati veftrc preces affrâuofas porrigimus : devotionem .veftram per apoftolica feripta rogantes attentiusmonentes , .atque mandantes , quatinus eidem, clerico, Divini amoris -jntuj(U> pf0 reverentia B. Petri ac noftra, in aliquo benencio ecclefiaftico fibi competenti, unde vitas neceflaria *in veftra* femper devotione poffit bonefte percipere , liberaliter provideatis/ ut liberatitas flt devotio veftra exinde commendabilis debeat apparerer nos quoque vobis, propter hoc uberes gratiarum aâiones exfolventes , preces & petitiones veftras, cum *fe* opportunitas obtulerit, libentius flt/dficactus admittamus.

Datum Tufculani, v. Idus Augufti.

XLIV. AD REMORUM ARCMIEPISCOP.

Ur cuique idoneo liceat fcholas regere.

Alexander papa III. Remanem arcbiepifcop».

DTleâus filius nofter abbas S. Petri de Montibus, tranfinilTa nobis relatione monftravir, quod magifter fcholarum Catalauneufis ecclefiz in terra jam didi abbatis fibi fcholarutn magifterium vendirat, flt nullum per abbatem ibi regere fcholas permittit . Unde quoniam , cum donum Dei fit fcientia litterarum , liberum debet efle cuique talentum gratis cui voluerit erogare: fraternitati tuz per apoftolica feripta mandamus , quatinus tam abbati', quam magiftro fcholarum pnccipias, ne aliquem probum & litteratum virum regere fcholas in civitate , vel fubiirbiis , ubi voluerit, aliqua ratione prohibeant , vel interdicere qualibet occafione prefumant. Non enim debet venale exponi , quod munere grati* ccrleftis acquiritur : fed gratis debet omnibus exhiberi, ut impleatur quod feriptum eft: *Cratie Mctpiflii, gratit date.* verum licet idem magifter fcholarum , illud fibi forte in civitate ipfa obtentu pravz confuetudinis vendicet : hoc in terra abbatis non poteft aliquatenus veodicare. Datum Tufculani, Idibus Julii.

Nota Jac· Sirmondi S. J.

Liberam debet efe.) Qaod de mqtiflrt, hoc loco ceniet Alvxinder III. id iptum de (cbclanbui ftatuil Alexander IV. pro Domia'canornm frbolu ia bzc verba (rnben· epitropo Partfieafi : *Infaper fiatvimtu , v» /(Meret manet , lent rthprfi dt prrltitrttm fttlntnt />-rr«tr'« Perifin petit findit i»tiuleMtt (ommarMet , fee* rttant frtalarei . Mcamfae volnenttt, lefUenibai txl pradicettMbtit tuuUendii, five Mxfiitniiei ,dt/mr-laitdh , libere vaSe.ni interefe.*

XLV. AD CLAREVALLENSEM ET S. REMIGII ABBATES.

Ut Dervenfe monafterium reformeat,

Alexander papa III. ClarevaUntfi & S. Remigii Maiihu.

CUm dileâtttn filium noftrum Derveofae abbatem fuper dilapidatione bonorum monaftcrii fui, fle diflolutionem , quam per eumdem ab*

abbatem audiveramus jampridem faftam fuifle, ad rationcra pofuiflemus : ipfe fe fuper his coram notis, dc fratribus noftris prudenter fic laudabiliter excufavit, afferens quod cum multitudo Brebeniionum partem quandam terre monafterii fui hoftiliter invafiflct, fic ad reliquam occupandam intenderet, coaftus eft debite plura contrahere-, ad terram ipfius monafterii pqflet ab illius inique gentis manibus liberare. Adjecit infuper, quod reditus ejufdem monafterii quibufdam perionis aflignavit, ut ex his eadem debita perfolvantur, & quod nec in his culpa fua gravatum fit idem monafterium, nec in aliis diflolututn. Ceterum, quoniam hxc nobis non confiant. horum Cognitionem & correftiooem experienti* veftr®, de qua plene confidimus, duximus committendam : diferetioni veftrx prefentium auftotitate mandantes, quatinus ad monafterium ipfum pariter accedentes, rei veritatem diligenter fic folicite inquiratis, fit que in abbate, vel monachis inveneritis corrigenda, auftoritate noftra, fublato appellationis remedio, adhibita gravitate fit modeftia corrigatis. Quod fi noveritis monafterio expedire', ut aliqui ex monachis ipfius loci amoveantur, eos inde auâoritate noftra, appellatione ccflante, amovere minime differatis, fic alios dc religiofis illic inftituatis: ita fuper his diligentes fic providi exiftentes < quod Audio fic diligentia veftra in meliorem Ratum jam diftum monafterium auftore Domino reformetur, fic folicitudo ac vigilantia veftra prxeonio mult* digna commendationis exiftat. Reditus veroipuus monafterii perfonis, 5iuibw pro folutione debitorum funt affignati, fi olutieni debitorum convenienter non intendunt, nec eofdcm reditus bene difpenfant, auftoritate apoftolica auferatis, fic eos perionis aliis cum confilio abbatis fic fratrum monafterii, qui magis providi fint fic difereti, afljgnare curetis:per quorum ftudium fic providentiam celerius fic convenientius eadem,debita perfolvantur. Si qui autem ex ipfis abbas fic monachi, vobis in his contumaces fuerint, vel rebelles, quo minus mandatum noftrum in hac parte adimplere pofitis: in cos auftoritate noftra, fublato appellationis remedio, canonicam fententiamproferatis: quia. nos fententiam, quam in ipibs canonice Protuleritis, auftore Domino ratam fic firmam habebimus. Datum Tufculani, v. Kal. Junii.

Nota Jac. Sirmondi S. J.

MAtitiule Rrebentionam.) Qui vel fna fpqnte, vel alien.* auipicii, conduAi, per hxc tempora incuifante· omnia populabantur, nec ecciefii», nec monafterii* parcente* : ut eft in concilio Latcrancnfi Alexandri papa, cap. xxvir.

XLVI. AD ABBATEM S. REMIGII, ET FULCONEM DECANUM REMENSEM.

Litem judicandam committit.

*Alexander pava **Bl. Mati** S. Remigii,* iT *Falconi decano Remenfi.*

GOnftitutus in prxfentia noftra Conftantius fubdiaconus lator prxfentium, fua nobis conqueftione monftravit, quod G. de Poegni quandam domum fuam fitam in villa de Poegni violenter fibi abftulit, dc injufte detinet occupatam. Unde cum uterque eflet propter hoc in prefeniia dilefti noftri R. canonici Remenfis conftitutus: pcxdjftus fubdiaconus timens fcprxgravari, ad noftram audientiam appellavit. Verum quoniam eo conveniente altera pars nec venit. nec aliquem pro fc refpoefalem tranûnifit.· caufam ipfam experientiae veftrx, de qua plene confidimus, committimus audiendam, dt fine debito terminandam. Ideoque diferetioni veftr* per apoftolica feripta precipierdo mandamus, quatinus, cum exinde requifiti fueritis, utramque partem ante veftram prxfentiam convocetis, dc rationibus hinc inde diligenter auditis fic cognitis, eamdeftr caufam infra XL. dies poft harum fufceptionem, fublato appellationis remedio, concordia vel iuftitia terminetis.

'Datum Tufcul. vi. Kal. Septemb..

XLVII. AD

Caufam judicandam committit.

Altxander papa 111.

EX tranfinifla conqueftione Euronii meminimus, nos caufam qux inter eumdem Euronium fic Rotandum vertitur, experienti* tux commififlc. Sed quia, ficut aedepimus, nondum in eadem caufa juxta tenorem mandati noftri proceflifti: prxdiâus R. falfa fuggeftione ab apoftolica fede litteras obtinuit : magifter Joannes vero prxdiâum Euronium vjnculo excommunicationis innodavit. Quoniam igitur fenrentia non poteft, ficut non debet, tenere: diferetioni tux per apoftolica feripta praecipiendo mandatpus, quatinus orxfatum Euronium noftra fretus auftoritate sbfohitum publice denuncies, fic praefatum R. de cetero non audias, neque appellationem ejus ad prxfentiam noftram ullo modo recipias, fit rei veritate a venerab. fratre noftro Catalaunenfi epifcopo diligenter inquifita, R. dc Sufannam uxorem ejus inftanter commoneas, & diftrifte compellas, ut infra vigtnti dies poft harum fufeaptionem, omni contradiftione & appellatione remota, fupradifto Euronio res dc expenfas fuas reftituant. Si autem monitis tuis obtemperare contempferint, eoa vinculo excommunicationis aftringas. Poftea fi idem R. adverfus Euronium agere voluerit, coram venerabili fratre noftro Catalaunenfi epifcopo ordine judiciario experiatur, fic ipfe caufam audiat, dc debito fine decidat. Datum Tufculani, vi. Idus Augufti.

XLVIII. AD ABBATEM S. REMIGII ET FULCONEM DECANUM REMENSEM.

Caufam judicandam committit.

Alexander papa III. abbati S. Remigii, & Falconi decano Remenfi.

EX parte cujufdam mulieris filtaftrx nobilis viri R.. militis de Vilario, noftris eft auribus intimatum, quod cum ipfa quofdam reditus, qui terragia dicuntur, G. avunculo fuo canonico Ambianenfis ecclefix, pro xxx. libris jampridem pignori obligaifet idem canonicus reditus fuos illi reftituere contradicit, licet ultra fortem fuam pleraque dedu&is expends recepifle dicatur. Quoniam igitur in laicis, nedum in clericis,deteftabile dt horrendum exiftit ufuranun crimen, utpote utriufque teftamenti pagina condemnatum: diferetioni veftrx per apoftolica feripta mandamus,. quatinus utraque parte ante veftram prxfentiam convocata, exinde rei veritatem diligenter inquiratis, dc fi ita vobis conftiterit, memoratum canonicum moneatis, dc noftra auâoritate

te diflriâe compellatis , ut przfcripros reditus fupradtche mulieri, dilatione & appellatione cef-faute, fine qualibet exaftione reftituat, Acinpace dimittat. Querelas vero alias, fi que hinc inde vertuntur, ftudiofius audiatis, & eas concordia, vel mediante judicio decidatis.

. Datum Tufculabi iv. Non. Maji.

XLIX. AD EOSDEM.

Caufam judicandam committit*

Jlexander papa 111. abbati S. Rtmigii, tf.FMoni decna Ktnttufi.

CAufam quae inter R. de Vilers, Ac Amilium militem de Beclol fuper dote uxoris przdi-ôi R. diucifus eft agitata , & ad nos fuerit delata tur per appellationem delata, experienti* veftrz, de qua plene confidimus , committimus audiendam, At fine debito terminandam. Ideoque diferetioni veftrz per apoftolica feripta mandamus, quatinus poftquam exinde requifiti fueritis , u-aramque partem ante veftram przfentiam convocetis , Ac rationibus hinc inde plenius auditis Ac cognitis' eamdem caufam , fi vobis conftiteric eam ad nos per appellationem delatam fitiffe, ablato appellationis remedio, concordia, vel mediante juftitia decidatis . Nihilominus etiam prxfentium vobis audoritate mandamus, ut alias querelas de quibus vobis adverfus fe propofuerint audiatis, Ac eas concordia, vel judicio terminetis . Si autem huic caufz ambo non potueritis interefle, alter veftrum eidem caufie , prout difhim eft, finem imponere non poftponat.

Datum Tufculani. v. Non. Maji.

L. AD EOSDEM

Caufam judicandam iis committit.

JieKinder papa 111. abbati S. Remigii , & FMorn dccano Rrmerfi.

EX litteris quas nobis venerabilis frater noftèr, Henricus Rcmcnfis archiepifcopus deftinavit, evidenter accepimus, quod Balauinus de Atgne Hierofolymam profeclurus , cuidam forari fuse vidnx Agneti nomine , quz in domo fuo manebat, tres modios frumenti , fic unum avens , de decima fua ennuatim percipiendos concerta . Mortuo vero eodem B. in peregrinatione, Girardus de Landas , qui ejus Baidutni filiam duxerat in uxorem , prsrfatr Agneti iam diftos modios frumenti & avens violenter auferre non dubitavit. Unde cum idem Gerardus ad curiam ipfius aichieptfcopi appellatus, & mulier pariter, in ejufdem archiepifcopi effent prsfentia conftituti: mulier telles legitimos & idoneos produxit, & adjudicatis fibi prelibatis quatuor modiis, de quibus codtroverfia vertebatur, ab eodem archiepifcopo in eorumdem fuit portertionem indufta. Praeterea ficut ex eifdem litteris intelleximus , praenominata Agnes aliam adverfiis eumdem Girardum quzftioncm propofiiit : videlicet, quod pranaxatus Balduinus quendam habebat filitimde non legitimo matrimonio fufeeptum : cui cum hereditatem fuam non portet conferre ,quaodam terram de pecunia fua comparavit, quam eidem filio fuo donavit. Qui cum patre fuo iter arripiens , eam ûepediâc Agneti, fi forte non rediret, habendam , & perpetuo poffidendam conceflu: quam poftmodum memoratus Girardus ilii impudenter auferre przfumpfit. Conqoefta eft infuper eadem mulier, quod fuper terra nepotis fui fibi dimiffa, indebita fibi violentia fuit illata. Super quibus cum idem Girardus Commonitus, Ac mulier, ad diem przfixam in prsfentia archiepifcopi conveniffcnt, Ac eadem mulier fuor velletJieftes producere: Girardus ad noftram audientiam appellavit . Quia vero muliere ad noftram ppefentiam veniente , altera pars nec venit, nec pro fe itfpoofalem tranfmifit : vobis de quorum prudentia Ac honeftate confidimus, cauuun ipfam committimus audiendam, Ac fine dcbito 'terminandam. Inde eft quod diferetioni veftre per apoftolica feripta mandamus , quatinus utramque partem ante veftram przfentiam convocetis, Ac rationibus hinc inde plenius auditis Ac cognitis, fuper capitulis, de quibus vobis connos appellatum fuiffc , controverfias Ac quzftiones, fublato appellationis remedio, ira ftudeatis mediante juftitia terminare, quod neutra pgrtium pro juris fui defectu debeat merita querelari, nec przlibata-cogatur ulterius ad nos exinde* laborare. t

Datum Tufculani, xvi. Kal. Decembris.

LI. AD PETRUM ABBATEM S. REMIGII, Ac Fulconcm decanum Romcnfem.

De fcholaribus Remenfibus, a presbytero injulte excommunicatis, & alias injurias partis.

.AlfKinder pipa Jll. Pttro ibbiti S, Rtntigu, tf Fnlcgni decmt RttnmA.

AUdivimus ex tranfiniffa conqueftionc quorundam fcholarium qui in Burgo S. Remigii coufiftunt, quod cum I. presbyter de Burgo S. Remigii in die Dominico coram cieticis & laicis, poftpofita modeftia clericali, choreas duceret, fcholaribus ipfis eumdem presbyterum exinde increpantibus & deridentibus, idem presbyter quorundam favore cum furare & impetu oftium Ac fencftras fcholarum aufu temerario fregit, & in quofdam ex ipfis fcholaribus violentas manus injecit , dc his injuriis non contentus, abfque confidentia venerabilis fratris noftri Henrici Remenfis archiepifcopi & officialium fuorum, in ipfos non citatos nec confertos , proxime fequenti die excommunicationis fententiam promulgavit , quam idem archiepifcopus *fecit,* prout debuit, relaxari. In quo utique iidem fcholares libertatem fuam plurimum fuiiTe laefam proponunt.* cum eam fe afferant libet rarem habere, ut nullus in eos violentas manus injicere, aur ecclefiafticam fententiam audeat promulgare, donec coram magiftro fuo velint juftitic ftare . Hinc fiquidem, & aliis injuriis pnedifti fcholares provocati, eumdem presbyterum, ficut afferunt , ad noftram pnefentiqm appellarunt: fed nec ipfe vel per alium noftro (e confpeftui minime prrfentavit. Quoniam igitur idem presbyter, in hoc, fi verum eft, multipliciter excefliffe videtur : nos exceffus ejus nolentes, ficut non debemus , incorreftos relinqui , diferetioni veftrx per apoftolica feripta praecipiendo mandamus , quatinus partibus ante veftram przfentiam convocatis, fuper Ms rei veritatem ftudiofius inquiratis : Ac fi inveneritis prxdiûum presbyterum choreas in confceâu clericorum & laicorum duxilfe, Ac pro tali caufa tantam przfatis fcholaribus injuriam intuliffe, aut ipfi ita incauteanathemati fubjeciffe , ipfum , auftoritate noftra, fublato appellationis remedio, dc tanta levitate, pr«-

prxfumptione, & audacia, dure & afperepùnis-A ris : jBc fi viobis conftiterit cum vel complice?' fuos , in aliquos prxdiâorum fcholariuth, quieffent clerici, violentas manus *i aj edf l c, i pf os, au-* âoritate apoftolica freti, omni contradiftionc & appellatione poftpofita, publice excommunicato* denuncietis, & faciatis ficut excommunicato* eautius evitari : donec paflis injuriam congrue fatisfaciant; & cum veftrarum teftimonio litterarum apoftolico fc'confpeftui reprxfentent ; & prohibeati* omnibus, ne prxfatos fcholares contra libertatem eorum in aliquo moleftare audeant vel gravare, quandiu toram magiftro fuoparatifunt juftittx ftarc.

Datum Tufeu1. vi. Idus Novemb.

UI. AD ABBATES S. REMIGII ET S. DIONYSII REMENSIS.

Caufam judicandam iis committit.

Alexander papa 111. S. Remigii ti S. Dionyfii Remetfit abbattbtu.

CAufam qux inter G. Remenfem & A. mulierem fuper quadam domo coram dilefto filio noftro B. archidiacono Remenfi diutius agitata, dc, ficut dicitur, ad nos per appellationem delata experienti* veftrx committimus audiendam, & appellatione remota, fine congruo terminandam. Ideoque diferetioni veftrx per apoftolica feripta mandamus, quatinus, cum exinde requifiti fueritis, utramque partem anteveftram prxfentiam convocetis , & fi cognoveritis caufam ipfam ad nos per appellationem fuifle delatam, rationibus hinc inde auditis, & cognitis , caxndem caufam, fublato appellationis remedio, concordia vel judicio terminetis.

Datum Tufcul. xvi. Kal. Aprilis.

LIII. AD PRESBYTEROS ET CLERICOS parochiarum ad monafterium S. Petri de Montibus pertinentium.

Ne parochianos fuos in ecclefiis fuis fepeliant ; fed in Monafterio S. Petri de Montibus fepeliantur.

Alexander papa III. presbyteris ti aliit clericis parocbialixm ecclfiarxm ad monafierixm S. Petri dt MmUibxs pertinentium.

PErvenit ad nos, quod cum habitatores parochiarum veftrarum cx antiqua confuetudinc apud monafterium S. Petri de Montibus confueverunt fepeliri, vos contra confuetudinem illam corpora defunftorum in veftris ecclefiis fepelitis. Quoniam igitur non decet vos prxfcripto monafterio quicquid juris fiibtrahcre, cui jura fua fi. cut devoti filii integra confervare debetis : per apoftolica vobis feripta prxcipiendo mandamus, 3uatinus, fi ita eft, in ecclefiis veftris neminem c habitatoribus ipfis ad fepulturam recipere prxfiunatis , nifi apud vos elegerint fepeliri : nec quemquam de cetero laicum infra muros ecclefiarum veftrarum fepelire tentetis, quia id indignum effet, & ab inftitutionc ecdefiaftica penitus alienum.

Datum Tufcul. Non. Febr.

LIV. AD W1LLELMUM SENONENSEM ; archiepilcopum, & futfragancos ejus

De canoniiatione S. Thomx Cantuar. archlepifc.

Aitxander papa 111. Tillelmo Sennetfi arcbicptfcopo, f ti fitffregarnis ejxt.

REdolet Anglia fragrantia , &c. *Extat jdpra iifdem piant verbis data ad omnes Chrtjit fidelet pag.* 906.

Datum Tufcul. iv. Non. Aprilis.

LV. AD ABBATEM S. REMIGII, ET DECANUM REMENSEM.

De controverfia monafterii Virtucnfis cum Man. presbytero.

Alexander papa 111. abbati S. Remigii, ti decano Remeifi.

DIlefti filii noftri I. fanftx Marix Virtuertfis abbatis, dc quibufdam gravaminibus ecclefix fux illatis, nuper querelas accepimus : quas tanto citius fine ^>ito volumus terminari,quanto & ecclefia majori paupertate laborat. & abbas ecclefix negotia minus poteft pro imbecillitate virium fuftincrc . Queftus eft enim, quod Man. presbyter ecclefiam de Alvcfiolo, a bons memorix B. Catalaunenfi quondam epifcopo ecclefix Virtuenfi conceflam, violenter ei prxfumpfit auferre : fic de reftitutionc conventus , ad appellationis diffugium fe dicitur contulifte: fed nec per fe, nec per alium prxfentiam fuam exhibere curavit. Ab Eur. etiam de Colonejo decimas laborum fuorum, & cenftim annuum domus fux, & a R. de Colonejo & fratribus ejus terras ad jus ejufdem ecclefix pertinentes conqueritur injufte teneri. G. prxterea de Bergeriis in molendino apud Clamangiam duodecim ,ηηonx fextarios eidem prxfumit auferre : & fxpe commonitus reddere contradicit. Unde quia plurimum de veftra diferetione confidimus, fle prxfatus abbas non parum indiget ecclefix pritfidio confoveri ; per prxfentia vobis fcrjpta mandamus, quatinus fupradiftos viros, fle partem ejufdem abbatis ante veftram prxfentiam convocetis, fle querelis ecclefix ac rationibus partium inquifitis diligenter fle cognitis, ita eis finem debitum imponatis, ut prxnominatus abbas laborare diutius pro dcfeâu juftitix non cogatur . Si autem illi aut copiam fui facere, aut judicio veftro ftare contempferint : cenfurs eos ecdefiaftica compellatis , epifcopo eorum ex parte noftra denunciantcs, ut latam in eos fententiam , ufque ad condignam fatisfaftionem, faciat obfervari. Porro , \quia fupranominatus M. presbyter appellationem fuam, ut dicitur, profequi non curavit; caufam illam, fi hoc ita conftiterit, appellatione remota terminari mandamus.

Datum Beneventi v. Idus Febr.

LVI. AD ABBATES S. REMIGII, ET S NICAS1I.

Caufam judicandam committit.

^Alexander papa III. S. Remigii ti 5. Hictfii abbatibnt.

EX tranfmifla relatione E. mulieris accepimus, quod cum G. ab ea quinquaginta quinque foli-

folidos Remenfis mom)®. inftanter exigerer, illa proponente quod marito fuo, dum citet ip patria, idem G. jam didam pecuniam condonaikt, fuper hoc ad audientiam venerabilis fratris noftri Remenfis archiepifcopi caufa fuit deduda,- a cujus examine mulier ad noftram audientiam appellavit. Qjxia vero muliere nuncium fuum deftinante, altera pars nec venit, nec aliquem pro fe refponfalem tranfmifit: experienti® veftrz, de qua plene confidimus, caufam ipfam committimus audiendam, & fine debito terminandam. Ideoque diferetioni veftr® per apoftolica feripta mandamus, quatinus cum exinde fueritis requifiti, vtris *diferetisic* honeftis vobis afeitis, utramque partem ante veftram przfentiam convocetis, & rationibus hinc inde plenius auditis & cognitis^eamdem caufam, appellatione remota, mediante juftitia decidatis. Si autem adverfarii G. legitime citati, ad przfentiam veftram venire, vel jltdicio veftro parere contempferint, cos audoritate noftra ecclefiaftica Centura compellatis.

Datum Tufculani, xiu. Kal. Junii.

APPENDIX SECUNDA

Epiftolarum Alexandri Papz III.

Ex Tomo IV. coUiSionii Duchrfaianc Fŧuk. hiftoric.

I. AD GISLEBERTUM CISTER.CIENSEM abbatem, & reliquos ejufdem ordinis.

Eorum inflatura confirmat, & privilegiis ornat

H»< rpirt ".'■ › .id.m L»iciu in' u/ifexander *epifcopus fervas fervorum Dei, diieilis CisLeberto Ciflercicrfi, tX ceteris abbatibur & monachii tam prstfentibus qieam futuris, regularem vitam ÎT injlitnta Cijiercienfis ordinif profeffii? in perpetuum.*

SAcrofanfta Romana ecclefia, ficut in B. Petro apoftolorum principe a Domino promiffionem obtinuit, quod univerfalis ccclefi® fundamentum exifteret; & praeceptum accepit ut Chriftian® fidei proteflores in fide dc religione omniqtie fandimonia confirmaret: ita pro univeifarum ecclefiarum profedibus folicitam fe temper exhibuit, & de inftituendo, confit mando, & provehendo in omnibus ecclefiis cultu facr® religionis, fuit omni tempore ftudiofa. Ita ut ab ea ficut a fonte ad univerfos ecclefiz filios fit religio derivata: dc quod ab aliis qui Spiritus primitia acceperunt, religiofe ac lalubriter inftitutum eft, per eamdem immutabilem acceperit firmitatem

Inde eft, diledi in Domino filii, quod facrz religionis veftrz opinione, tanquam agri pleni cui benedixit Dominus, provocati, religiofis precibus veftris benignum impertimur aflenfum, & regulares inftitutiones veftras auctoritate apoftoli-a confirmamus. In quibus fub certis capitulis qu® interius annexa iunt decrevimus exprimenda.

Primum quidem, ut in omnibus monafteriis veftris, ficut in Ciflercienfi ecclefia, B. Benediâi regula perpetuis temporibus obiervetur, & in ledionem ejus nullus de ordine veftro przter fimplicem & communem inteiligentiam quemlibet alium fenfum inducar: fed uniformiter, & ficut quaeque diffinita nofcuntur, intelligantur ab omnibus, & inviolabiliter obferventur, & czdcm penitus obferyanri®,* idem cantus, & iidem libri qui ad ccclefiafttcum officium pertinent, per omnes ecclefiis veftri ordinis tcneaiftnr. Nec aliqua omnino ecclefia vel pertona ordinis veftri adverius communia ipfius ordinis intlitula privilegium aliquod poftularc audeat, vel obleniunt quomodolibet retinere.

Deinde ut nulla ecclefiarum veftrarum, ei quam genuit, aliquam terrene commoditatisfeu rerum temporalium cxaâionem imponat; nil quod eam gravet, nil quod ejus fubftamiam minuat, erga eam agere dilponat' ne, dum abundarç'dc alterius paupertate cupit, avaritie malum, quod fecundum apoftoium idolorum fervtus comprobatur, evitare non poifit. Curam tamen animarum abbas matris ecclefie in ea, gratia caritatis, fibi retineat.* ut fi quando a fanâdi propofito & obfervantia fande regule declinare, quod abfit, tentaverit, per ejus folicitudinem ad reditudinem vite redire poifit.

Item ut omnes abbates ordinis veftri fingulis annis ad generale capitulum Cifterciente, poftpofira omni occafione conveniant: *illis* folis exceptis quos a labore vie infirmitas corporis retardaverit' qui tamen idoneum nuncium delegare debebunt, per quem neccflitas remorationis *comm* capitulo valeat nunciari: & illis item exceptis, qui in remotioribus partibus habitantes, fine grandi & evidenti difficultate fingulis annis fe nequiverint capitulo przfentare. Qui nimirum eo tempore veniant» quod in ipfo eis capitulo fuerit inftitutum. Quod fi aliqua conrroverfia inter aliquos abbates ordinis veftri emerferit, vel de aliquo eorum tam gravis culpa fuerit prolata› ut fufpenfionem, vel etiam depofiiionem mereatur: quidquid exinde a capitulo fuerit fecundum veftrum ordinem diffinitum, fine retractatione aliqua obfervetur. Si vero pro diverfitate fententiarum in difeordiam caufa devenerit, illud irrefragabiliter teneatur, quod abbas Cifterciente qui pro tempore fuerit, cum his qui fanioris confilii *fit magis idonei apparuerint,* judicabit.

Hoc obfecro, ut nemo eorum, ad quos fpecialiter caula rcfpcxerit, diffinitioni debeat intereflë. Si quis autem abbas pro inutilitate vel pufillanimitate fua fe viderit ab abbati® iu® ordine relaxandum, ab abbate domus illius, unde fua proceflit, humiliter poftulet relaxari. Qui tamen petitioni ejus non leviter adquiefcct, nec quicquam fua auâoritate efficiet: fed congregatis aliquantis abbatibus ordinis veftri, cum eorum confilio peraget, quod inde pariter viucrint adimplendum.

Si quis autem abbatum ordinis contemptor, vel oidinis prevaricator, aut commiflbrum fibi fratrum vitiis conlentiens apparuerit.- abbas matris ecclefiz per feipfum, vel priorem fuum,vel quomodo melius noverit expedire, eum ut corrigatur ammoneat ufque quater. Quod fi culpam fuam corrigere, vel a fufceptz provifionisofficio cedere forte noluerit: aliquanti abbates *ordini»* veftri in nomine Domini aggregentur, & communicato confilio, fi viderint opportunum, eum a regimine fubmoveanr abbati-.* ac poftmodum alter qui dignus fit, confilio & voluntate patris abbatis, ak monachis domus illius cum abbatibus, fi qui ad eam pertinent, eligatur. *Si* autem is qui deponitur, vel monachi ejus, dat® in eum lententi® contumaciter decreverint reluâandum: abbas matris ecclefiz, ceterique abbates plenam habeant poteftatem cenfitra eos diftridionis ecclefiafticz coercendi. De quibus fane fi quis reverfus ad cor, & de fua contumacia refipifeens.

ma

matris fu* mifericordiam poftulaverit humiliter, Gcut filius pecnitens recipiatur.

Qutmdiu autem aliqua cccteGarum veftrarum abbate proprio fuerit aeftituta : pater abbas de cujus domo domus illa exivit , omnem curam habeat ordinationis domus illius , donec iu ea abbas alius eligatur . Eleâus autem nulli archicpifcoporum vel epifeoporum emancipatus , vel quaii abfolutus tradatur i Sed nec poft faftam archiepifcopo vel epifeopo fuo profeifionem , occafione ejus ordinis fui conftitutiones tranfgrediatur , vel in aliquo prevaricator ejus exiftat

Praeterea , G forte abbates ordinis veftri matrem veftram Ciftercienfem ecdeGam a facnc religionis obfervantia exorbitare perfpexerint t ipfius loci abbatem per quatuoc primos abbates, de Firmitate , de Pontiniaco, de Clarevalle, Ac de Murimundo , ut corrigatur , & fubditos fuos corrigere laboret, ammoncant, & omnia qu* dcaliis abbatibus fupra diximus circa eum adimpleant . Excepto quod fi fponte cedere noluerit, nec deponere eum, nec , fi contumax apparuerit , excommunicationis fententia poterunt innodare : donec vel in generali capitulo, vel, fi illud vifum fuerit fine grandi periculo cxpe&ari non poffe , convocatis abbatibus qui de Ciftercio exierunt , Ac aliquibus etiam aliorum , virum inutilem ab officio abbatis amoveant , Ac tam ipfi quam abbates & monachi Ciftercienfcs alium idoneum abbatem ei ftudeant fubrogarc. In illum porro, qutC depofitus fuerit, & monachos ejus, fi recalcitrare prcfumpferint, fententiam feveritatis ecclefiafticx non dubitent promulgare. De quibus pofthcc fi aliquis culpam fux contumaci* recognofcens, ad aliquam quatuor paedidarum ecclefiarum fe falutis caufa contulerit : ficut domefticus recipiatur, quoad ufque ,mrout conveniens fuerit, fux reftituatur ecclcfix .^Interim autem annuus abbatum conventus non apud Ciftercium , fed ubi a quatuor prrnominatis abbatibus previfum fuerit, celebretur.

Quoniam autem Ciftercienfis ecdefia mater eft omnium veftrum, & alium patrem abbatem fuper fe non habet , ficut ad cautelam & ordinis cuftodiam ftatuiftis : per eofdem abbates annua ibi Hat vifitatio, Ac ad fuggeftionem eorum fecundum ordinem veftrum corrigatur , fi quid invenerit corrigendum . Sed At quoties Gne abbate proprio domus Ciftercienfis extiterit : ad ipfos quatuor ejus cura refpiciat, Ac tam ab eis nuam ab aliis abbatibus ad Gftercium pertinentibus , qui per dies ad minus xv. fuerint convocati , Ac a monachis Ciftercii, perfona idonea eligatur.

Liceat autem unicuique matri ecclefi* ordinis veftri tam de monachis , quam de ipfis abbatibus ecclefiarum , qu* ab ipfa proceffiflê nofcuntur, fibi quemcumque voluerit, ii tamen dignus extiterit, aflumere in abbattm. Perfonam autem de alio ordine nulla eccleGarum veftrarum fibi eligat in paftorem , ficut nec veftri ordinis aliquis in abbatem alicui alterius ordinis monafterio ordinetur.

Hsc igitur de multis inftitutionibus ordinis veftri excerpûmus , Ac propriis curavimus capitulis deftgnare. Adjicientes, ut nullus epifeoporum abbatiis vd grangiis veftris* aliqua religioforum ^rcularium habitatione, unde vobis inquictaprovenire, fupercdificaripermittat ; fed eos qui fupcrzdificare tentaverint, ne id faciant, ab epifeopis , quorum dicecefani funt , fub anathematis interminatione prohibeant. Nemo etiam proieffos veftros, monachos, vel converfos, Gnc licentia abbatum fuorum recipiat, aut fufeeptoa audeat retinere.

•For:«,ai.

Quia vero fingula que ad religionis profeftum & animarum falutem regulariter ordinaftis, przfenti abbreviation! nequiverunt anneâi.* nos cum his qux prxfcripta Hint, omnia que continentur in charta veftra , que appellatur caritatis , At quacumque inter vos religionis intuitu regulariter ftatuiftis , auâoritate apoftolica roboramus , Ac vobis vcftrifque fucceiforibus , Ac omnibus qui ordinem veftrum profefli fuerint , inviolabiliter perpetuis temporibus decernimus obferiartda.

De cetero , quia propofitum firmum habetis habitationi veftr* loca extra convdfationem fxcularium eligendi, grangias vcftras ficutecdefias pravorum incurfu ac violentia liberas ac quietas fore ftatuimus:. Ac ut nullus ibi hominem capere, fpoliare, verberare , aut rapinam exercere przfumat , in virtute fpiritus fanûi inhibemus . Sancientes etiam, ut propter communia interdifta terrarum, nulla ecclefiarum vcftrarum a Divinis compellatur officiis abflinete . Interdicimus iterum, ne aliqua omnino perfona fratres ordinis veftri audeat ad fzcularia judicia provocare: fed quifquis fibi adverfus eos aliquid crediderit dc ture competere , fub ecdefiaftici judicis examine experiendi habeat facultatem . Salva in omnibus fedis apoftolica auâoritate.

Decernimus ergo , ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam noftrz confirmationis infringere, vel przfcriptas inrtitutiones veftras aufu temerario violare. Si quis autem hoc attentare prxfumpferit, fecundo tertiove commonitus, fi non fatisfaûione congrua emendaverit, poteftatis honorifque fui dignitate careat , reun quq fe Divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat , Ac a facratiflimo corpore Ac fanguine Dei ac Domini noftri redemptoris Jefu Chrifti alienus Hat, atque in extremo examine diftrittziubjaceat ultioni Servantibus autem hzc fit pax Domini noftri Jefu Chrifti, quatinus & hic fruftum bon* aftionis percipiant, At apuddiftriftum judicem przmia ztcrn* pacis inveniant. Arnen.

II. AD BITURJCENSEM AR.CHIEPICOPUM Ac fuftraganeos, abbatcfque illorum epifeopatuum

Encyclics eft , & data a paribus ad omnes anchiepifeopos . Evocat eos ad concilium Lateranenfe.

Xirxawdrr ***epifeopus fervas fervoram Dti , venerabilsbns fratribus , Biturice*/anbiepifcopo, & fnffragantn ejnr, & dileiln fiüis aobatibeu per eorum epifcopatns conflitutis , felatem ώ apofloltcam bentdtiitonem.***

Q Uoniam in agro Domini , Acc. ***Extat infra initio Latcrarurfs concilii eadem epijlela arcbtepifcopo Pifatw & ejus faffragantu inferipta . Ex quo apparet encyclicem efft , & datant a paribus ad amnes arcbiepifcopos. Qntc feqnxntttr , wn pertinent ad encyclicem: fed ktjm ad Bitiarkenfts epiflola funt propria.***

Ad hzc , commendamus vobis attentius dileftum filium O&avianum fubdiaconum noftrum , virum utique providum, induftrium, Ac diferttum, Ac inter alios clericos fui ordinis carum nobis admodum Ac acceptum . Cui , cum Gt de rnenfa noftra, confidenter, pro fua «probitate, fide , ac prudentia, vocationis hujus folicitudinem duximus imponendam: Ac univcrGtatem veftrammonemus pro-

propcnfius, & mandamus, ut ita-ipfian benigne recipiatis , Ac honefte traftetis, quo dc devotio veftra erg· Romanam ccckfiam incunftantcr apparent, ft fe ipfum, cum nd noa Domino douante redierit, dc reverentia quam erga beatum Retrum ft nos ipfos habetis poflit grata referre.

IIL AD MAGISTRUM GIRARDUM Puellam.

Redditus fchiimatis tempore fponte remiflos reftituit.

ofbumder epifeofat fervus fervorum Dei, magtfiro Girtrdo Puelle, falutem tt epofiolitam iemiiffiemm. B

Litteratura tua ac probitas ac morum hone- .das nos monent propcnfius & hortantur , ut te ficut probum, honeftum, ft litteratum v rum, (incero diligamus caritatis aflêâu, & fpeciali prerogative amoris ft gracie foveamus . Hac igitur confideratione indufti , dc perfonam tuam fpectali volentes dileftionis noftr* privilegio decorare : tibi redditus, quos in regno Teutonico m fervore fchiimatis nullo cogente fpontanee rcnufifti, de confucta clementia ft benignitate fedis apoftolic*, interventu quoque venerabilis fratris noftri Maguntlni arehiepifeopi, reftituimus: ftatuentes, ut non obiit tibi addiminutionem vel maculam fame tuar , nec circa pro- C motionem tuam tibi przjudicium valeat in pofterum generare , quod aliquandiu redditus inter fchiimaticos nofccris tcnuillc.

Datum Laterani, Idibus Martii.

IV. AD MAGISTRUM GIRARDUM.

Ut redditus omnes ipfi tribuantur etiam abfenti, ulque ad quadriennium, fi fcholas rexerit.

^leKMder tptfami fervus fervorum Dti , dilefio filio magifiro Gtrardo^ falutem tt 'pofiebeem kemdeftiomm.

ATtcndentes litteraturam ft fcientiam tuam, ft quomodo compolitione morum & honeftate fis praeditus nihilo minus cogitantes; co- mur communi ft fpeciall debito tu» profeftibus ft incrementis intendere , & multa tibi benignitate deferre. Eapropter, dilefte in Domino nli, cum fub magifterio rao multi per Dei gratiam proficiant in fcientia litterarum: auftoritate tibi apoftolica duximus indulgendum , ut ufque ad quadriennium , fi fcholaa rexeris , redditus tui quos habes in Anglia, nullius contradiftiooe vel appellatione obftante, libere tibi , ft fine diminutionc qualibet reddantur in fcholis . Ita quidem, ut nulli fas fit tibi quicquam de illis red- ditibus diminuere, vel fubtraherc, aut circa res tuas indebitam moleftiam vel gravamen inferre. Nec cogaris infra terminum ipfum fcholas dimittere, nifi alicui ecclefi», in qua perfonatum vel magnum beneficium habeas, ea oeceffitas imminuerit , quod merito tuam fibi debeas prefen* tlam ft patrocinium exhibere.

Datum Anaguic vn. Idus Februarii.

'V. AD PETRUM CARDINALEM S. Quyfogoni apoftolic* fedxa legaram.

Conqueritur dc Parifienfi epifeopo quod archidiaconatum , contra mandatum pap· dc appellationem faftam, contulerit.

Xlncandrr *tfifafw ftmu firouv» Dei, diltfh fibo Petro falli Cfafogfa ortthitr· terdiae. b , efoflobte fait Itŷito, faittm & apofiolicom tmoditHomm.*

SI innotefeeret cariflimo in Chrifto filio noftro Ludovico illuftri Francorum regi, quam graviter de infotentia ft temeritate Parifienfis epifcopi , qui contra mandatum noftrum, ft appellationem a te fuper hoc ad noa interpofitam , archidiacooatum ecdefic fuc, non fine gravi contemptu & injuria noftra, non eft veritua pro fua voluntate conferre, fanftorum patrum inftitutionibus ft Romane ecclefi* detraftum fit dignitati .· in patientia, ficut credimus , fuflineret tantam & tam gravem prefumptionem debita feveritate puniri: nec moveretur, ficut commotus efle dicirur , fuper eo quod tam horrendum & deteftabile faftum non duximus approbandum . Verum ne latete poflit regiam magnitudinem , quam graviter in fafto ipio larfa fit fanftorum patrum auftoritas, ft dignitas apoftolic* fedis , que in appellationibus ex majori patte confiftit : volumus, ft tuae diferetionimandamus, quatinus prefatum regem adeas , fibique plene, prudenter , ft diligenter aperias, quam graviter cenfurc factorum canonum ft auftoritatiRomancée» defic fit detraftum, fuper eo quod praefatusepifeopus poft appellationem, quam de mandato noftro ad nos mterpofuifle dinofeeris, preferiptum archidiaconatum dare prcfumpfit, & quomodo ex hoc pravum ft iniquum exemplum tranfibit ad pofleros: cum fine Icfione canonice fanftionis, ft derogatione juftiti*, non poflit incorrectam relinqui, quod contra appellationem a quolibet attentatur . Hsec autem & alia diligenter proponendo, prediftum regem a propofitoft in- D ftitutione fua fuper hocftudeas folicite revocare. Sed fi ab hoc revocari non poterit, proponas ei ex parte noftra, quod fuc gratiflime devotionis intuitu faftum jpiius epifcopi , quanrumcumque grave nobis fit ft moleftum , ft fanftorum patrum inftitutioni contrarium, aequo animo fuftinemus, & epifeopo, ft nepoti dilefti filii noftri Galterii regii Camerarii offenfam iftam duximus remittendam . Nec eis occafione hujus offenf* aliquod gravamen feu moleftiam inferemus , ft 'fententiam, fi qua propter hoc in ipfos lataeft, relaxamus: ft profecutionem appellationis eis remittimus, fi quam inrerpofuiffc nofcuntur . Ceterum ne noa vel dileftus filius Grab fubdiaco- »us nofter tantam confufiooem videamur ft verecundiam fuftincre: praefato regi fusdeas, ut honori noftro ft ejufdem G. taliter in hac parte provideat, ut dignam poflimus inde confolationem recipere, ft regiam providentiam merito in Domino commendare.

Datum Anagnia rm. Idus Novemb.

VL AD EUMDEM, ET HÜGONEM
S. Angeli diaconum, cardinales.

Ut regis Francorum filia vel ducatur a filio regi» Anglorum, vel patri reftituatur.

^ilrxaadrr tpifcopnt firent ftrvtrM Dei, dilebit filiit Pttn S. CitryfipM orttijltn, ÜHugmSl ett^fii dfecMS, *tordnaUiint, opefieiit» fidit if gotu, filetn Ü i/v/Uùai bntiiOMm.*

GUm filia cariffimi in Chrifto filii noftri Ludovici illuftris Francorum regis, quamjam»^ pridem Henricus illuftris rex Anglorum filio fuo Richardo duci Aquitani» in matrimonio copulandam fufeeperat, ad annos nubiles pervenifle dicatur: idem, rex Francorum videtur graviter dc nobis conqueri, quod nobis, ficut aflerit, tolerantibus, nec ci eadem filia fua rtftituitur, nec a profato duce tradudtur, ficut traduci deberet. Qtoniam igitur idem Francorum rex ad horum alteram inftat, nos fibi nolentes m hac parte, ficut non debemus, deefle : cum indignum fit, abfooum, A abfurdum, ut filia ipfius regis tali modo debeat diutius detineri : diicretiooi veftro per apoftolica feripta proripiendo mandamus, quatinus praefatum regem Anglorum communiter A divifim ex parte noftra A veftra foiicitis monitis A hortationibus laboretis inducere, ut memoratam filiam ejufilem regis infra duos menfes a praenominato duce magnifice, ficut decet utrumque regem, traduci faciat: aut eam prcdlftoregi reftituere non poftponat. Si vero neutrum illorum ad commotionem veftram infra preferiptuni terminum fecerit: in tota provincia Cantuarieofi, fiiblato appellationis remedio omnia Divina, poster baptifma parvulorum, A pernitentia» molientium, donec horum alterum faciat, auAoritate noftra prohibeatis officia celebrari. Et fi nec fic tefipoerit, totum comitatum PiAavenfem firmili fententia fubponatis. Porro fi unus veftrum his exequendis nolueritvel non potuerit imereffe, alter veftrum ea nihilominus cxfequatur.

Datum Anagni» xti. KaL Junii.

VII. AD LUGDUNENSEM ARCHIEP1SG
S. A. L- A fuffraganeos ejus, Ac.

Petram & Chryiogoni cardinalem, legatum fuum, commendat.

XltxMJgr tpifioptu firtnu firvontn Dti, vnwrabilihu frotribns, htrdimtnfi ortbitpifiepo, spoftolit» fidit b faffrtgntM efitt, tf di. itÛù filat ni&atibitr b mivtrfi cltn b populo

GAudemus admodum, A exultamus in Domino, quod dileâo filio noftro Petro tit. S. E Chryfogoai presbytero cardinali, quem in provicia veftra, A in aliis locis legatum fedis apoftolice conftituimus, bonum, per Dei gratiam, A laudabile tcftimonium perhibetur. Honefta fiquidem A laudabilis converfittio ejus, fuaprobitas, A prudentia, de ipfo nos fixerant jam pridem concipere, quod nunc Domino coopérante plenius in operis exhibitione didicimus.* quia quanto vos ficut devotos A foedata ecdefia filios abundantiori caritate diligimus, tanto vobis perfonam magis modeftam, providam, A defertam, in legatunf duximus providendam. Licet autem dc ipfins legatione jam pridem alias litteras ad vos direximus: quia tamen eumdem cardinalem fpeciaii prerogative diligimus, A tarum acceptumque unemus, iterata vobis feriptadirigimus: mooeotes univerfitatem veftram, fit pnccipicndo mandantes, quatinus prediftum cardinalem, ficutdecet tantum virum A legatum apoftolicse Cedit, cum debito honore A reverentia curetis recipere, & ad-vocationem ejus fine contradiftiono qualibet accedentes, iefius ftatuta & monita fufcipiatis firmiter, A fervetis, fibique ficutlegato apoftolica fedis honorem dc reverentiam impendatis. Ita quod ipfe vobis & aliis poflit falubriter Domino coopérante proficere, & nos de fruAu legationis fua omnipotenti Domino debitas gratias exfolvamus.

Datum Anagnia, xtv. Kal. Decemb.

VIII. AD PETRUM CARDINALEM
S. Chryfogoni, apoftolica fedis legatum.

De pace FridcricO imperatore nondum fafta; & de filia regis Francorum, qpam vel ducere debet filius regis Anglia, vel patri reftituere.

AJtxjtndtr epifiopeti frrvrn firvtrtan Dti, Diltftfilio Pttro tit. fimttt Chryfigni prttiytero tordiuh, opoftolic fidit Ugott, feinta» Ü apoftolitue kiuiliiMlfl.*

,(Jod fignificaftis nobis publice per totum regnum Franci» predicari, nos cwnFriderico imper, pacem feciffe, A ex hoc cariifimumio Chrifto filium noftrum Ludovicum illuftrem Francorum regem in admirationem non modicam effe induAum, quia nullam per nos certitudinem inde habuit: mirati fumus quomodo ille vir potens bujufmodi fparfit rumores per orbem, per litteras fuss denotando nos ad vocationem ejus ivifiè, A pacem firmafle, cum etfi capitula hinc inde produAa fuerint, A fpes habeatur quod pax debeat reformari, nullam tamen certitudinem perficiende pacis habemus: quia jam eam regifignificaflcm, qui tantum ecclefi» contulit, A fe pariter A regnum fuum nobis, A fratribus noftris pleine expofuit. Quod quidem te volumus prcdiAo regi, utpote amatori A defienfori ecclefi», diligenter proponere, A quod ei ftatim plenius curabimus, u datum fuerit defuperquod pax reformetur, A ftudiofius infinuare.

Dc cetero, licet cariffimo in Chrifto filio noftro Henrico illuftri Anglorum regi feripta noftra direxerimus, monentes, confidentes, A hortantes eum, ut filiam fuam pnsdiAo regi fine dilatione reftituat, vel a filio fuo faciat defponfari : quia tamen prcdiâus rex Angli» aflêrit fe paratum effe ad matrimonium complendum, fi rex Franci» pa&iones fervare voluerit, quas fecum fecit : prudentiam tuam monemus A hortamur attentius, quatinus eumdem regem Franci» cum omni ftudio moneas, horteris propçnfius, A induéas, quod pnsdiAo regi Anglic petitiones illas compleat A obfervet, fi honefta funt, A ita feobligavit. quod eum dedeceat, fi eas non compleverit. Quod fi forte non potuerit ad hoc induci, regem Angli» cum omni mftantia monere fatagas, A inducere modis omnibus elabores, ut dc duobus ex diximus alterum maturius exequatur : quia tis ei fulficere debet ut regi filiam reddat, ex quo fibi interpofitas petitiones non fervat. & autem infra quadraginta dies poft commonitionem tuam, neutrum horam qu» difta fiant impleverit, ia regnum A in terram ejus, omni occafiona

ft interpellatione ccflâme, imerdifti fententiam A proferas.- ft venerabilibus fratribus noftris Can* tuaricnfi ft Bndcgalcnfi arehiepifeopis, ftHAa-venfi epifeopo, ex parte noftra pnecipias, uc eandem fententiam omni occafione ftappellatione ceffiutte obfervent, ft faciant mnolabiliter obfervari. Vohmms amem m negotium ipfum fccretum teneas, quoufque a rege Anglorumcertum accipias inde refponfitm: ft hoc ipfum regi Francis diligenrer cx pane noftra proponas; quia nec decet, nec expedit, ut ante retpoofionem regis noftrum publicetur mandatum.

Datum Ferraris n. Kal. Maji.

IX. AD LUGDUNENSEM ET BITURIccnfem archiepifcopos.

Ut Petrum S. Chryfogoni cardinalem, legatum agnofcanr.

Alexander epifcooui ferenti fervorxne Dei, ventrnbilibxs frntriieu, Lngdnntnfi npoflolien fedis tente, & Bitnrice^fi, ercbieptfcofxs, (f sortent fitffrnroneis, & nnieserfo clere cf fqufe «· cerent cpijcopntibiu tj in epifcapntn Atucieiyficonflitutis, fitlntent & npoflolicnnt benedi&iontnt,.

NOn latet, ficut credimus, veftredifcretionis prudentiam, quomodo nos plim diledum filium noftrum Petrum tit. S. Chryfogoni presbyterum cardinalem, ejus probitate & prudentia, C & honeftate penfata, in panibus ultramontanes legatum fedis apoftoliae conftituimus. Eam de ipfo fpem fiduciamque tenentes, quod per folicitudinem & providentiam ejus & vos proficietis, sudore Domino, falutaribus inftitutis, & ecclefia Dei gratum fufeipiet incrementum. Mandamus itaque univerfitati veftrae, atque prxeipimus, quatinus prxdidum cardinalem, ficut legatum apoftolicx fedis, & ficut virum providum, induftrium, ft diferctum, ft carum nobis plurimum ft acceptum, cum honore debito & reverentia curetis recipere, ft hooefte tradare, & ad vocationem ejus fine contradi&ione qualibet accedentes, fibi tam in appellationibus quam in aliis, ficut legato apoftoliae fedis, omnem reverentiam, & D obedientiam impendatis, & ejus faluberritnis monitis ft mandatis reverenter, prout convenit, pareatis. Ita quod ft ipfe nobis podit Domino coopérante proficere, ft nos dc frudu legationis fux omnipotenti Domino gratias referamus.

Datum Ferentin. 11. Idus Aprilis./

X. AD OMNES FIDELES PER. FR.ANciam conftitutos.

Ejufdem argumenti.

Alexander epifeopis ferenti fervorxnt Dei, venerabilibns frntribtti, nrcbieptfcopit, epifeopis, & dileilii filiis abbatibtts tj altis eccùfinrnnt prolatis, & nnteyerfii tone clericis axone laicis per rtpuent Francortan conflitntis, falntent & nptflolicam benediSionetn.

CUm fimus evidenter experti prudentiam, litteraturam, & honeftatem diledi filii noftri P.fit.S. Chryfogoni presbyteri cardinalis, ipfum qtte ficut virum litteratum, providum ft diferctum, fincere in Domino diligamus: tanto confidentius fibi committimus que funt per viros boneftos & providos exfcquenda, quanto de fervore luat devotionis, ft de prudentiafuapleniorem fiduciam obtinemus. Inde eft, quod not cum* dem cardinalem pro quibufdam magnis & arduis negotiis fpecialiter ft praecipue ad partes veftras duximus deftinandum, cut auAoritatcm ft facultatem indulfimus corrigendi qux corrigenda ibi invenerit, ft caufas que ad ejus audiendam perlatu fuerint, dicendi. Monemus itaque univerfitatem veftram attentu», ft precipitous, quatinuseumdem cardinalem, ficut virum litteratum, providum, & honeftum, ft a noftro latere deftinatum, qui nobis cane eft plurimum, & acceptus, eum honore debito curetis recipere, & corredionem fuam, ft ea quas provida circumfoedione ftatueric, fufeipiatis firmiter ft *fervetis.* Ita quod ipfe in vobis fervorem confuetsc devotionis mvc- B niât, & nos prudentiam ac fioceritaicm veftram dignis in Domino laudibus commendemus.

Datum Anagnin, x. Kal. Maji,

XI. AD PETRUM CARDINALEM S, Chryfogoni apoftoliae fedis legatum^

Ut abbas Quintiacenfis decimas reftituat priori dc Lanariaco, quas ipfi ademit.

Alescender epifcopus ferents ferverunt Dei, drZrife fili» Petro fenffi Chryfogoni prêtbytere enrdsnnli npofltlicn fedis kgnte, jnlntent & npoftolienne bencdi&ionent.

EX conqueftione diiedi filii noftri P. prioris de Lanariaco accepimus, quod abbas&monachi fandi Bcnedidi de Quintiaco ab co de agriculturis ft vineis fuis decimas contra juftitiam abftukrunt, ft exinde ipfum multipliciter infeftare prxfumunt. Qponiam igitur unicuique in jure fuo adefle debemus, ft ne viri rcligiofi injuftc graventur, attentiori ftudio providere: diferetioni tue per apoftolica feripta mandamus, quatinus prxfatos abbatem & monachos cum omni ftudio moneas, ft fi fuerit neccffe, diftride compellas, ut memorato priori preferiptas decimas fine moleftia ft difficultate reftituant, ft dc cetero exigere nulla ratione pnefumant; vel in praefentia tua plenam exinde juftitiam appellatione remota exhibeant,

DatumcFerentia, iv. Nonas Augufti.

XII. AD PETRUM CARDIN ALEM S. Chryfogoni, apoftoliae fedis legatum

Ut jura monafterii fandi Maglorii peculiariter protegat.

Alexonder epifcopus ferenti fervornm Dei, dileff» filio Petro tit. finiti Chryfogoni presbytero cardinnli npoflolien fedis legnte, fnlntent & npoftelicnnt benediiitonent.

ITa folicite nos ft attente rogavit cariifimus in Chrifto filius nofter Ludovicus illuftris Francorum rex pro monafterio fandi Maglorii Parifienfis: quod jura ipfius monafterii prêter commune debitum illatu volumus ft integra confervare, ft te ad hoc folicitis exhortationibus commonere. Inde eft quod diferetionem tuam monemur attentius, ft mandamus, quatinus dum in terra fueris, jura pntferipti monafterii, audori- Mte legationis qua fungeris, quantum in te eft, protegas attentius ft defendas, ft ita pneferiptum monafterium fatigas .in fuis juftitiis confovere, quod per providentiam & folicitudinem tuam idem monafterium de fui juris integritate lactetur,

tur , ftc nos exinde diferetionem & tuam non immerito commendare pol
Datum Beneventi, 111. Kal· Jan.

XIII. AD PETRUM CARDINALEM
S. Chryfogoni, apoftolicx fedis legatum.

Ne Mddcnfem eeclefiam detinere pergat,

Alesaotder epifeopis ferons fervorum Dei , dile&o felio Petro tit. S. Cbryfogoni presbytero eordinn-fi, opoflolit fedis legito, filntem & apoHo'lscim bemdiifaoem.*

QUanto majorem locum dono Divini muneris adeptus es dignitatis, tanto debes cautius & circutnfpeftius ambulare : & ita te compofitum exhibere , ut homines inveniant in te 2uid fequantur, βζ non quid debeant remordere. Lccepimus autem uuod eeclefiam Mddcnlcm adhuc detines , & redditus percipis, ita quod , ficut nuncii venerabilis fratris noftri Willelmi Senonenfis archiepifcopi, apoftolicxfedislegati, retulerunt nobis, nihil ad eum de redditibus illis pervenit.* & canonici ejufdem ecclefixeleâionem non audent libere celebrare. Unde ex hoc,quoniam famx & opinioni tux, & honeftatiecclefix' plurimum detrahitur, & nimix avaritie imputatur.- diferetionem tuam monemus , confulimus , mandamus , quatinus arcbiepifcopo & canonicis dicas, quod pro te non dimittant , quin eidem ecclefix perfonam idoneam provideant in epifcopum & paftorem . Tu vero in aâibus & operibus tuis illam circumfpeâionem & tnodeftiam ferves, quod in confpeâu Dei & in oculis horni, num exinde valeas commendabilis exiftere, & ecclefia Romana honoris & glorix recipiat incrementum, Datum Ferent, vi. Idus Septemb.

XIV. AD PETRUM CARDINALEM
S. Chryfogoni apoftolicx fedis legatum.

Ut qui eleâum Camcracenfem epifcopum occiderunt, publice excommunicat! denuncientur.

itlexemder epifeopus fervis fervontm Dei , difiArD /fis Petro tit. S. Cbryfogoni presbytero ardim-/it ifoflodiese fedis legito, ftbaem & apoflollam berndsSiomm.

NOn ime gravi dolore & amaritudine cordis audivimus illud horrendum & deteftabile facinus, quod in necem borne memorix R. quodam Cameraceofis elcâi nuper eft aufu diabolico 'oerpetratum· Unde cum tantum & tam grave nagitium non debeamus irrequifirum vel impunitum relinquere, led potius ad id judicandum nos conveniat omnem diligentiam & folicitudinem adhibere: difcrctioni turper apoftolica feripta mandamus atque prxcipimus, quatinus venerabila fratres noftros Remcnfem archieptlcopum, E dc fltfiraganeos ejûs ftudiofe commoneas*, & diligenter inducas, ut ficut eis dedimus in mandatis , illos qui praefatum eleâum tam crudeliter occiderunt, vel fecerunt occidi, & eos etiam qui *cm». j«r«- ad emn occidendum vel capiendum iverunt *,publice accenfis candelis excommunicatos denuncient, dc faciant in Angulis ecclefiis fuorum epifcopatunm denunciari : donec de tanto & tam gravi exccflu digne Deo & ecclefix fatisfaciant, cum litteris eorum apoftolico fe afpeâui reprefentent . Si veto id facere forte noluerint , vd difiulcrint ; tu convocatis epifeopis fuffraganeis Rtmenfis ecclefix, & aliis eccleftafticb petitnu, illiu· provintie, publice appellatione remota , acccnfis candelis illos quo* diximus, excommunicato! denuncies , donec ad apoftolicam fedem cum litteris tuis veniant fatislaâuri.
Datum Ferentin. vi. Idus Martii.

XV. AD PETRUM CARDINALEM
S. Chryfogoni apoftolicx fedis legatum.

Ut candelabra & cuppam argenteam Portuenfis epiicopi defundi ad fe deferat.

Alexmtder epifeopos fervus fervorum Dei , dileilo filio Petro, tit. S. Cbryfogoni presbytero cordinetis , ipoflolien fedis legtto, filnteen tJipoftoliam benedillionem.

Chn borne memorin W. quondam Portuenfis epifeopus candelabra xxiv. & cuppam argenteam xiv. marcarum, deauratam intus & extra, apud Lemovicenfem eeclefiam depofucrit : volumus & mandamus , ut per nuncium tuum providum & diferetum, a diledis filiis noftris decano, archidiacono, & canonicis ejufdem cccle- fix, vel etiam ab abbate fandi Martialis , hxc & alia , fi qua de bonis ejufdem epifeopi apud eos fune, ex parte noftra quantocius requiri factas , recepta nobis deferas , fi debueris ad nos redire.' aut fi non es ad nos quantocius rediturus, apud dUeftum filium noftrum abbatem fandi Germani Parifienfis eadem*ponere non poftponas. Nos enim eis dedimus in mandatis , ut tibi, yel certo nuncio tuo, prxfcriptamcuppam, candelabra, & alia, fi qua de bonis prxdidi epifeopi funt apud eos, non differant aftignare.
Datum Laterani vi, Kal. Aprilis,

XVI. AD PETRUM CARDINALEM
S. Chryfogoni, apoftolicx fedis legatum.

Ut regem Francorum & principes aliofque ad fumendam crucem hortetur.

Alcxsxder epifeopus feront fervorem Dei , dileflo filio Petro tit. S. Cbryfogoni presbytero cordiutii , ipoftolie fedis legito, fihstem tJ ipofiolteem benedsilsonem.*

INnotuit nobis ex litteris cariftuni in Chrifto filii noftri Manuelis ilhiftris Conftantinopolitani imperatoris , quod ipfe in manu forti Turcarum terram ingrcuus, civitates & caftra ferro & igne confumpfit , & in medio terrx foldani Iconii civitatem quandam magnam ftpopulofam conftruxit, ubi Latinos & Grecos qui eam cuftodiant, pofuit, & per civitatem ipfam magne regioni Turearum *per* Dei gratiam dominatur . Ufque adeo, quod viam fepulcri Domini vifitandi omnibus Chriftianis, tam Latinis quam Grxcis, reddidit Domino facientes fecuram . Unde quia idem imperator firmum votum fe afferit & propofitum gerere, ab impugnatione illiusucfandx gentis nullatenus abftinere, donec auftore Domino contra gentem ipfam perficiat quod incoeperat : nos volentes juxta petitionem fuam ejus pium propofitum promovere , regibus dc priuciSibus orbis, dc aliis fidelibus, exhortationis apoolicx feripta direximus , ut ad confundendam gentem illam, & exaltandum nomen fidei Chriftianx , obtentu pix devotionis fideliter & diligenter intendant. Monemus itaque diferetionem tuam attentius, dc mandamus, quatinus tam regem

regem quam principe» , cotaite», dt barones , & alios Dei fideles regni Franeoram , ad hoc idem iolicitis monitis & hortationibus labores inducere. Ita quod perfuafio tua in pperiseteftuclarcfeat, & nos prudentiam tuam & folicitudmem digna poflimu» in Dqmmo commendare. Datum Anagniae, Jv. Kal. Februarii.

XVII. AD PETRUM CARDINALEM
S. Chryfogoni, apoftolic» fedis legatum.

Dc mcrcede pro fcholanun regimine,

^Zrxaadcr *epifnptu fervet ferverent Dei , dilefIt filio Pttrt titeli fett&i Cbryfigmi prêtbytero c»r~ dineli, epeflolice fidit legete, filntem & epofiolitetn benedifhotunt.*

Licet mandaverimus ut hi qui volunt docere, nihil pro fcholis regendis ab aliquo exigant, juxta illud : *1'eni* dT *eedi*: volentes tamen honeftati & littérature magiftri Petri cancellarii Parifienfis , quantum falva honeftate poflumus , prompta benignitate deferre , quem fpeciali prerogative diligimus & volumus honorare : dilererioni tuz mandamus , quatinus habito confilio cum venerabilibus fratribus noftris Willelmo Scnonenfi archiepifeopo, apoftolic» fedislegato, dc H. Remenfi archiepifeopo, dc aliis dignis dc honeftis perfonis, fuper regimine fcholarum Parifienfium, quod tibi vifum fuerit, ira quod perfonam Ç jam didi Petri non excedat quod exinde feceris, circumfpeAa diligentia provideas atque difponas.* eam cautelam dc maturitatem adhibiturus, quod non videaris modum excedere , dt illi qui icho las rexerint non debeant immoderate gravari& Datum FerentinT, iv. KaL..Novembris.

XVIII. AD REGINAM FRANCORUM.

Advcrius Vjftortm antipapam.

*Alexender epifioput fervet ferverunt Dei , ctriffintn it Cbrifto filin B. illeftri Freneorem Regi***M**, *feintent G epoftelicent betudt&ionent.*

Quanto tibi Divina dementia dignitatis gradum contulit altiorem, quanto etiam inter altas perfonas te majori potentia & nobilitate dotavit, tanto utique fub potenti *mtauDci,* a.quo eft omne datum optimum, dc omne donum perfeftum , excellentiam tuam decet amplius humiliari , & unicam fponfam ejus facrofaoftam videlicet ecclefiam , tota mentis ate&one diligere , & toto Audio venerari , atque ad honorem & exaltationem illorum , qui ex canonica fratrum eleaione in ea Domino difponente miniArant, intendere , & ad eorum confufionem , qui eam opprimere & laniare conantur, oportet te folicitius laborare . Qualiter autem Oftavianus fchifmaticus, fimoniacus, & manifeftus invafor, poft E canonicam eleâionem noftram, & poflquam nos invitos & renitentes , de mandato ac voluntate fratrum, Odo prior diaconorum induerat, fe ipfum innuferit, atque ipfe idem manto fe propriis inanibus operuerit.* ex litteris, quas ad epifeopos, aliofque ecclefic prelatos per diverfas provincias conftitutos nos olim recolimus deftinate, ad notitiam tuam plenarie credimus pervenite . Quia igitur ecclefia Dei multis attrita laboribus, dtnon modicis anguftiata prefluri», ope dc confilio potentum dc no&lium perfonarum, a multis retro temporibus non magis quam nunc indiguit auxiliari ;

A excellentiam tuam per apoftolica feripta rogamus, monemus, *& exhortamur m Domino,* ut.iudevotlooe- matris tus iacrofanâss Romane ecciefis, ac noftra , ficut da te confidimus dc fperamus, immobili firmitate coafiftas, & fimoniaca pravitate illius fchifmatici atque apoftatici omnino reprobata, a quo videlicet epifeopi, abbates, atque alii viri religiofi, dc cundz fenr periboetam ecdefiaftica: quam fieculares, ficut a pefte mortifera fugiunt, dc ad cum nulla ratione accedunt, in petra fidei, dc ecclefiz unitate, animi rui eooftituas firmitatem , atque cariffimum.filium noftrum Ludovicum illuftrem regem Francorum virum tuum ad hoc ipfum jugi exhortatione inducere Audeas , dc modis omnibus exhortari . Nos Benim perfonam tuam , ficut carifimue filiae noflr», fincera volumus in Chrifti vifceribus caritate diligere, dc poAulatiooes tuas , quantum cum Deo poflumus, libentius exaudire. Datum Anagniae, Id. Novembris.

XIX. AD PRÆLATOS IN ANGLIA
conflitutos.

T. archiepifcopum Cantuarienfem, legatum apoftolic» fedis inftiruit.

*jSUxnder epifitpeu fervet ferverunt Dei, vetterebilibet fretribnt eptfitpit , & dtleflit filii/ ebbetibut, G eliit eetltfernnt preletit per Mem Anfiiettt entre Eierecettfittt * cv^litetit , feintent v epofiolienm benedrttonetn.* * Onp «p;.

CX injunfto nobis a Deo pontificatus officio, a · *pnttr eua att* diverfis ecclefiarum pnelatis in fibi fubditos eft concefla poteftas, quandam fpecialem.de omnibus nols oportet curam dcfolicirudinem genere, quae ad noftram fblummmodo provifionem, vel ad ejus, cui vices noftra» in his commiferimus exequendas, nofeitur praxipuepertinere. Proinde fiquidem etfi de univerfisDeiecclefiis curam dc ftudium habeamus.* quz ad noftram tamen fpeftant juftitiam, ubique przfentialiter exequi non valemus. Venerabilis ftatris noftri T. Cantuarienfis archiepifeopi prudentiam dc D difenetionem, dc circa vos dc ecclefiam Dei fince» riflimz devotionis affirftum fbiicitaconfideratiooe penfantes, quanto perfonam fuam inter ceteras, quz in partem commiflz nobisfolicirudinisaDomino funt vocatz, cariorem in omnibus dc magis expertam habuimus.* tanto pne aliis filiis fpecialis dignitatis praerogativa duximus honorandum . & ideo diferetioni» dc honeftatis fuz conftantiam attendentes , ipfum legatum fedis apoftolicz per totam Angliam , excepto epifeopatu Eboracenfi de communi confilio fratrum noftrorum ftatuimus , dc fuz prudentiz noftra» ibidem vices committimus exfequendas. Ita videlicet quod *in vicem* noftram corrigenda corrigere , dc quz ftatuenda fuerint, auftore Domino falubriter debeat ftabilire . Qioeirca univeriitati refine per apoftolica feripta percipiendo mandamus, quatb nus eidem tanquam apoftolic» fedis legato humiliter in omnibus obediatis , & ad ejus vocationem fine cootradidiooe aliqua venientes, fibi in his que ad noftrum fpeftant officium plenius refpoodeatis. Ea quoque, quae ad honorem Dei dc fidelium fisorum falutem ftatuerit, fufeipientes firmiter & ferrante» , digna ipfum reverentia , & afliduis temper ftudeatb ;hoooribus prevenire. Ut per providentiam dt curam ipfius dt obedientiam ac humiiitatem ipfam *, ecclefiz vobis commîtes tam fpiritualiter quam temporaliter de bono *ia**

melius

matin· coopérante Domino provehantur, & vo- propter hoc ad interminabile gaudium soffitis feliciter pervenire. Datum Later. Non. Manii.

XX. AD SIMONEM ARCHIDIAG Parifienfem.

Ne quid - canonicis fanâi Viâoris exigat pro tathrooizaiiooe abbatis.

Alexander epifcopat ferons ferverxm Dti, dile&o fill· Simom arcMiacaoo Parifie^t falntem & apoffolicam knediilienem,

GUm fis vir litteratus dc diferetus, te nullatenus ignorare credimus, eos graviter cxce<m· dere, dt cantorem * fuum fibi reddere offenfum, qui pro eleftione vel inthronitatione alicuius viri ecdefiaftici pecuniam exigere vel extorquere prcfiimunt: cum id ad fimoniacam pravitatem non fit dubium pertinere. Ex parte liquidentdikâorum filiorum noftrorum abbatis dc fratrum ecdefias $. Viâoris Parifienfis, ad nos eft querela perlata, quod tu ab eis centum folidos exigere non verer», eoquodpnedidum abbatem,contra antiquam d rationabilem coufuetudinem pr»-(dide ecclefia: , poft benedi&onem fufeeptam in fedem pofuifti : cum id tantum ad Priorem dc Subpriotem ejufdem ecclefi» pertinere dicatur. Quia vero inthronlzatio abbatis, vel alicujus ectefiaftici viri, libera dc gratuita effe debet, fient ÔC electio: difetetioni tuse per apoftolica feripta pracipiendo mandamus, quatinus proiuthronizatione predifti abbatis a fratribus pnedift» ecclefia nihil per te vel alios exigas, dc eis hac occafiooe nullam moleftiam inferas, vel gravamen; fed ipfo· libae orationi vacare permittas. Quod fi focus agere pnefumpferis, dc ab eorum indebiti· gravaminibus non deftiteris, no· sudore Domino eifoem in jure fuo, ficut non debemus, ulla ratione non deerimus.

P. DECANI ECCLESIÆ S. AN1ANI ad Alcxand. PP. III.

Ut in delinquentes epifeopos fit feverior.

Venerakiti patri & D. Alexandro fctmmo & nniverfeli pontifici, P. eadem gratia, & S. Romana eeciefia, ac Dtaiti regis Francoram, ecclefia B. Aniani decanat, fervitua» dtbttnm ac devotio».

QUanto labore fudaverim, ut deftrufto errore, pcrfooe regni Francorum vos in patrem dc paftorem reciperent animarum : noverunt Domini cardinales, qui corporeis hoc oculis confpexerunt. Receptus itaque multo labore cardinalium, quoniam ecclefiarum pnelati diffênfioois tempore congaudebant.* fpoliabant enim impune lubditos, dc impotentes ac pauperes nequiter aggravabant; ceperunt Domini cardinales paulatim exhortari dc commonere epifeopos, ut per viam reftitudinis incederent, dc ecclefi» Romeo» ftatuta non adeo palfim convellerent, aut tam patenter a tramite juftiti» nullatenus deviarent. Et cum hoc certe ptas jufto tenuiter agerent, quoniam forte quod fecerant eos remordebat, occabo guerr» advenit, dC octa eft guerra inter re•es, qu» facfte fodari non notent, quod non eft qui vd de pace mentionem faciat. Epifeopi guerram defideram, quoniam dc guerram Romane ecclefi» in guerre regum InteUigunt augmentari. Turbatus eft enim dominm tex, dc vaid·nimis, Adc quia novisadhafi principibus, atque juvenibus, timendum valde eft, ne ipfis animitas immutetur. Gaudenr dc exultant epiicopi, dt alii cccle. fiarum prclati. Francis, quod domini cardinales gratiam amifenint. Propter quod manus ad quilibet vilia extendere non formidant. Appellationes prattereunt ac contemnunt, dc ac fi non facrir appellatum, poft appellationem exterminant univerfa. Nimis pepercit Romana ecclefia epifeopis delinquentibus, dc ideo vilis dt contemptui nunc habetur. Refumat itaque pater, vires fuas S. Romana ccdefia, dc per femitas juftitia,incendens, redo difponat univerfa judicio. Valete.

MANUELIS IMPER. AD LUDOVICUM regem Francorum.

Alexand. papam a fe fufeipi hortatu Ludovici regis.

Manati in Ckrifio Deo fideli/ Imperator, porphyregenitas, regnator, fortis, excelfns, femper angefias, & autocrator Romeon Comntnoi, dilefiiflimo confangxineo, Û amico imperii fui, Ladcvico nMU^ne regi Francorum folates, tf canfanguinea indiffoltSiU vineolam.*

EX quo iter, quod propter fervitium Domini noftri Jefu Chrifti a vobis paaftum fuit, noftr» unanimitatis & unionis caufa extitit, ex tunc dileftionem veftram indelecam in animo noftro confervatam effe non halitatis. Quamobrem folicrtati fumus addifeerede nobilitatis veftr» profperitatibus. Quoniam autem Divine providentia placuit, tam longinquam atque vetuftam effeftam parentelam noftram dc amicitiam, per aliam propinquiorem confanguinitatem renovare, dc vehiti Juodammodo repubefeentem reddere, in eo quod e nobiliffima prole veftra imperium noftrum confortem ducere decrevit, filiam videlicet R. nobiliffimi principis Antiocheni, unius quippe ex Dbonoratiffimis imperii noftri principibus, quanrr imperiali diademate magnifice infignivimus : juftum eft deinceps nos dc feriptis, dc internunciis invicem frequentius vifirari. Quamobrem litteras nobilitatis veftr» fufeipientes, in quibus continebatur, quoniam coadunatione ecclefiarum, ceterarumque nobilium perfonarum, a vobis traftatum confirmatumque eft, quafi juftum papam fanâiffûnum Alexandrumfufeipiendum effe, quem vos utique quafi patrem fummumque pontificem fufcepiftis, dc ideo noftro imperio fcripfifti,quatenus ei concedentem honorem dc amorem, utpote tali tantoque viro, exhiberet, hoc noftrum vobis imperium referibit· Antea quidem addifeebat imperium noftrum de flatu fapienxuc fobrietatifque ipfius. Nunc vero tale de fanftitato ojufdem tcftiaaonium fufeipiens, feripto tanti viri, qualis vos eftis, tum pnedara' corona infignlri, tum fide dc veritate decorati, dc confanguinitatis propinquitate dc amicitia imperio noftro obligati: credibile dc receptibilereflimonium veftrum decernimus, dc condignam reverentiam ipfius fanftitati exhfoemus, dc orationum ejus participes fiai optamus. Si autem vobia placet diligentius de veftr» nobilitatis dt de fatuitatiejus voluntatibus pa interouncios veftro· injun* âum habentes de omnibns hujufinodi negotio pertinentibus loqui dc audire, dc operam dare his qu» locuta nierint dc confirmata noftro imperio infinuare : paratam invenient tranquillitatem noftram ad hoc peragendum. Quoniam ve> ro non pa nuncios noftros apkwn mura veftr» nobilitati porreximus,,non ob aliud hoc faftum foil,

modi negotii diipenfationi indigna videbatur. Etenim noo multo ante nuociu* imperii noftri ad veftram nobilitatem miflus fuit, poft aliquo* , auos pramiferat. Quapropter venerabili arcbiepi-KopoBeneventino hunc apicem, dc difpenfationis in eo contentorum folicitudinem committere noftrum imperium decrevit- Quatenus aut per fe ipfum aut per nuncios imperii mei illuc miflbs, fi tamen adhuc in panibus illis habentur, aut aliter, ipfum veftre nobilitati oftendat, Refcribere autem, dc renunciando mittere noftro imperio ea qux veftrx fublimitati placent, fi volueritis, non pigritemini. B

FRIDERICI IMP. AD.........ARCHIEPISG

Vocat ad concilium Bifuntinum pro eligendo Vidore antipapa.

*Fridericus Dei gr*tia Romanorum Imperator , tf femper Augtfius, dilefh fm........ arcbtcptfcopo gratiam fuam, tf omne bonum.*

INter univerfiis tumefeentes tempeftatum procellas , quibus jamdiu navicula o. Petri qualfata, dc inter prefturas diverfas, quibus fanda Dei ecclefia frequenter affiifta & tribulata eft : tandem verus ille mediator Dei dc hominum homo C Chriftus Jcfus, qui ecclefiam fuam velut unicam fponfam proprio charadere fui pretioG fanguinis infignivit dc redemit, confolationis gratiam, quam afeendens in coelum fidelibus fuis repromifit, inaniens : *Hm relinquam vos orphum? : eccc ege vobifetem fum omnibus diebus ufque ad confummatiomm foculi* , evidentibus dc manifeftis declarat indiciis. Ipfe enim ficut ftella matutina in medio nebu-1« oriens , folita pietate ecclefiam fuam ir. tribulatione refpexit, dc *furgens imperavit ventis tf mori, tf faFlo eft tranquillitas magna.*

Pro illa fi quidem controverfia, qux inter nos dc regem Francorum pro fchifmate Romana ccclefix jamdiu agitabatur, afpirante Spiritus S. gratia , qux facit habitare unanimes in domo Domini, mediantibus hinc inde legatis , tandem pari voluntate dc unanimi confenfu inter nos convenit : quod nos videlicet cum archiepifcopis, epifeopis , dc patribus orthodoxis , ac viris religiofis, baronibus, dc univerfis utriufque regni principibus , iv. Kal. Septembris ; in dic . videlicet Dccollationis S. Joannis Bqptiflx, fuper fluvium Saonam in epifeopatu Bifuntino concilium pariter generale celebraturi fumus: in quo rex Francorum diledus confanguineus nofter , cum univerfis archiepifcopis fuis, epifeopis, dc cum omnibus regni lui principibus, dc tota Gallicana ecclefia , reverendum patrem noftrum Dominum papam, ficut per facramenta , dc firmiflimas fecuritates prxordinatum eft , in apoftolicum , dej? univerfalem fandx Dei ecclefix pontificem recipiet, dc debitam reverentiam exhibebit.

Verum quia hoc negotium tam arduum, tamque falubre, dc tam neceflarium , ubi de reconciliatione fandx ecclefix dc faiute totius Chridianitatis in commune agitur, fine tuxdifcretionis, ceterorumque principum , ac Chrifti fidelium , confiimmari prxfentia nec debet, nec poteft, exoramus te , dc monemus in ea fide quam debes imperio, dc fandx Dei ecclefix, dc anima tux, quatinus omni occalione fubmota, cum fapientibus dc magis idoneis dc litteratis perfonis ttuc ru, ad concilium xohifoum pvoce&ru·. Ibi enim per gratiam Dei totum negotium Domini papx Vidoris «d floriam Dei, & pacem dc unitatem fandx ecclefie, dc omnimodum honorem imperii, honefto fine terminabitur.

FRIDERICI IMP. AD E. LUGDUNEN. archiepifcopum.

Eum ad idem concilium evocat.

Fridericus Dei gratia Romanorum Imperator , tf femper jtnguftus , dileSo' fm [illegible] venerabili Lugdann^ archiepifcopo, tf primati Gaüianm t gratiam fuam, tf omm bonum.

TMperialis noftras folicitudinis propoGtum, quo A Lugdunenfem ecclefiam & civitatem a diutinis laboribus fuis exuere , dc in antique dignitatis fux ftarum reformare decrevimus , pro tua fideli erga dos devotione in peftore noftro inceffanter vigilat ; quoad ufoueDco opitulante debitum fortiarur efledum. Unde propitiaDivinitas, qux piis omnium (confiliis interefle , dc ea promovere confucvit, congruam nobis hoc tempore opportunitatem obtulit : ut partes Burgundix , imtno ipfam civitatem Lugdun. in propria majeftatis noftra perfona quantocius adeamus , ac ruinas ejus in ftatus fui decorem coopérante Domino erigamus . Comes fiquidem Henricus Tre» cenfis cum ad curiam noftram in legationem domini fui regis Francorum ventilet , dc reverendum panem noftrum papam Vidorem humili veneratione honorafièt: ftudiofe a npbispoftulavit, quatenus ad colloquium inter nos dc eum regem habendum acceoeremns: tantumque huic verbo inftitit, quoad ufque univerforum noftrorum principum confilio colloquium indiximus , iv. Kal. Septembris ad pontem Saonx inter Divionem dc Dolum, cum archiepifcopis, abbatibus , aliifque cleri noftri prioribus illo venturi. Q*ia ergo tua diligens prudentia in eodem colloquio plurimum neceflâria eft, venerabilitati tuas ftudiofe mandando injungimus, quatenus ad idem colloqnium omnes fuffragancos tuos evoces , dc cum univerfis prioribus, abbatibus, dc cleri celebritate, omni remota occafione venias . Quia nos ibidem Divina gratia promovente, fuper ecclefix Dei reftituenda unitate, dc fuper domini papx Vidons confirmatione , finem imponemus . Interea vero confilium non fuit, ut militiam, prout didum erat tranfmitteremus : quia quxeumque funt in bellicis rebus agenda, leudiipooenda, per prrfentiam noftram convenientius adimplere curabimus. Dominus quidem papa nobtfcum aderit, dc oportebit propter defedum domorum in tentoriis habitare.

FRIDERICI IMP. AD MATTHÆUM Lotharingie; ducem.

Ejufdem argumenti.

Fridericus Dei gratia Rtmanorum imperator, tffemper augtftus , fideli fuo Mattboo duci Lotbarin. gfo, gratiam fuam tf omne bonum.

QUoniam in fchifmate, quod eft in Romana ecclefia, univerfus orbis in fe ipfum divifua eft, dc tota Chriftianitas non modica turbatione concutitur : nos tota animi compaffione fanda Dei ecclefix doloribus condolemus, totius confiai dc auxilii propenfiorem curam dc iolieirudinam

nem adWbere captantes, at codm dMfcnfiomsdi-frrimhr fiddato , ecdtfia Dei ficat ia unitate fidei, ita fiab tardus paftoris mghaine in unum ovile congregetur. Inde eft quod ex confilio principum, cum dfleto confimpHneo noftro Ludovico illuftri reae Francorum ir. Kal. Septembris, in die videlicet decollation^ S. Joanna Baptiftis, fuper fluvium Seonam concilium celebrare ftatuimus : ia quo, afptrante 'Spiritu S. qui facit unanimes habatare in domo Domini , fperamus , ut ecdefiaftic· pacis fic unitatis ftatus reformetur , fic dominus papa Viftor apoftolic* fedis gubernacula debeat obtinere.

Verum quia hoc negotium tam arduum, tamque fiilubre, fit tam ncccffarium, ubi de reconcibatione fanft* ecdefis, fic falutc totius Chriftianitatis in commune agitur , fine tue diferetionis praefentia conflammari nec debet, nec poteft : exhortantes commonemus te in ea ndc quam debes imperio, fic fanftss Dei ecdefis, fic anime tuas , quatinus omni occafione fummota apud Bifimtinran iv. die ante pmdiftum terminum familiariter more curi* nobis occurras , ad concilium nobifeum proceflunu.

VICTORIS ANTIPAPÆ AD LUDOVICUM REGEM FRANCORUM.

Ut nunciis fuis credat.

bOior epifeoput fervat fervorum Dei, cariflimo rsC Cbrifto filio Ludovico illuftri regi Francorum, falutem if apeflolicam bemdiffiomm.

DE nobilitatis ac prodenti* tue finceritate fic dileftione plenam obtinentes fiduciam , dileftos filios noftras pnefentium latores , T. noatque diferetum, fic Stephanum nobis tibiqtle fideliffimum, ad regiam majeftatem tuam tranfmittimus . Attente monentes ac rogantes quatinus pro B. Petri reverentia, ac noftrac dileftiosm intuitu, cos benigne recipias; fic que tibi ex Doftra parte dixerint , tanquam ab ore noftro prolata, firmiter fit indubitanter credas, ficquam citiffime fuper his qu* tibi dixerint, pcrcoldem, fic proprios nuncios tuos , certum nobis refponfum mittere non differas .

Datum Parme vm. Kal. Julii.

VICTORIS ANTIPAPÆ AD LUDOVICUM REGEM FRANCORUM.

Ut nuncio fi» credat.

I^iHor epifeoput fervat fervorum Dei, cariflimo in Chrifio filio Ludovico Francorum tlluftrtflimo regi, falutem & apoftolicam benediitionem.

DEus omnipotens, qui eft rex regum, &c. dominus dominantium, ideo regna dc principatus hominibus concedit, ut cum ianda eccle£a fponfi fiu, qu* hic peregrinatur in terris, aliquam injuriam patitur aut ncccffitatem, ipfi per potcftatem fibi collatam eam juvare debeant:ut rcpulfa injuria Deo fi» vacare valeat, & fecura libertate fervire. Hoc autem tanto plenius quifque tenetur agere, quanto majoris dignitatis gloria decoratus efle dinofeitur . Qpafem te inter teges, de quo femper gavifi fumus, «ternusDeus eflecit, canffime . Porro de negotio ecciefie fic noftro multa fic f*pe magnificentias tuae fcripfiffc meminimus, ad quae juvanda fit promovenda brachium invidae potentiae tuas libenter invitavimus ficobfecravimus obnixe. Dediflcfque jamdiu, ficut vere putamus, precibus noftris cfleftum , nifi pravi homines tuam reftiflimam animam a fandis confiliis averttflcnt . Sed opus eft jam. nunc, dile&iffime in domino fili, ut non omni fpiritui credas tam de negotio ecclefi* & noftro, quam etiam tuo fit regni,tui . Dc quibus eum inulta tibi dicere habeamus, nolumus per chartam & atramentum : fed ut efficacius cautiufque inter nos omnia gerantur, St. tam nobis quam tibi fideliffimum juramento aftrinximus , ficquc illi eunda tibi fideliter referenda commifimus. Ei ergo tanquam fi nobis ore ad os loquereris, univeru qu*_ fub illo juramento dixerit adjur*tus, crede. Sciturus, fic in nullo dubitans, quia omnia ficut dixerit verbo, ita Domino adjuvante opere profequente complebimus. Quod facie-' mus ft pro antiqua dikfttonc, quam tibi veram certamque femper exhibuimus , fic pro confia»guinitare, que per dileftiffimam nobis uxorem tuam inter nos, de quo valde gaudemus, nuper contrada feliciter exiftit.

Datum Crémone > 111. Id. Febr.

LUDOVIC1 REGIS FRANCORUM AD ALEXANDRUM PAPAM.

De controverfia inter epifeopum Sucftioncnf. & clericos fuos.

Saniti/fimo patri & domino A. Dei gratia fummo pontifici, Ludovicut eadem gratia Francorum rex, falutem & debitam reverentiam.

PRo negotiis regni convenimus cum baronibus noftris Sueffionis , ubi invenimus epifeopum flrum Capellanum virum honeftum , religiofum fic clericos fuos difeordes.* quia canonici dicebant quod de propriis capituli forifadis fine epifcopo poflunt ceftare a Divinis, & ipfis ccflantibus, tota villa ceftabit : fic epifeopus abnegabat. Quoniam fideles veftri fic noftri funt, eos pacificare ftudurmus talt modo, quod clerici ia faifina remanferunt de querela , fic in capitulo ftabunt de hoc ad judicium epifcopi , quando cos fubmonuerit, falvo jure utriufque partis. Ad hoc faciendum fuit nobifeum comes Henricus, & alii quam plures honorati viri Unde etiam appellationem quam fecerant dimiferunt, & de revocatione canonici fui, qui /am profcftu erat, lenitas veftra non miretur.

EJUSDEM AD EUNDEM-

Ejufdem argumenti, & iifdem pene verbis

Sonitiflimo patri tt domino Alex. Dei gratia /ammo pontifici, Ludovicut eadem gratia Franceram rex, faloteue & debitam reverentiam.

SUpcr regni negotiis cum baronibus locuturi venimus Sueffionem : ubi inter epifeopum dc capitulum invenimus difeordiam, clericis dicentibus, quod inconfulro epifeopo, etiam cum praeiens fuerit, de propriis injuriis poffimt ceflâre a Divinis, & quod tota villa fimiliter ceiTabit per cos ex antiqua confuetudine : fic epifeopus abnegabat . Quia ergo veftri fic noftri funt fideles, dignum duximus paci eorum operam dare, ficin nobis fuper querela fe mifit pars Utraque, fic illis quos nobis adjungeremus. Itaque pernoftram fententiam clerici remanferunt faifiti de querela, ita quod facerent in capitulo ante epifeopum ju-

ftitiam, fi aliquando epifeopus fuper hoc morere voluerit queftionem. Et canonici ftarent ibi. detn ad judicium ejus . Hoc ordine nos egtflc , & rem uroveniffe , pnefauibus comite Henrico & aliis honoratis viris, parernitatis vcftre noverit difcretio : & fic nobis mediantibus canonici ab appellatione faûa dcftiterum. Valete.

XXI. EPISTOLA ALEXANDRI PAPÆ III. AD HUGONSM SUSS1ON. EPJSCOFUM.

Compofitionem inter ipfum & capitulum faftam, de duabus prehendis, ratam habet .

*Alexander epifcopus fervus ftrvorxm Dti, venerabili fratri Hugoni Sueffconeif *P'f«of* » falutem B 6* apoftolicam benedi&ionem.*

GUm inter te & capitulum tuum gravis effet hac occafione controverfia fuborta , quod te iJlas duas prehendas , quas Gerbertus quondam ipfius ecdefie cantor tenebat , Capitulum non pateretur libere ordinare, afferens unam earum ad canioris officium pertinere: deconfenfu & beneplacito utriufque partis , talis inter vos compofitio interceflit, quod una earum prebendarum libere per te ordinata, alteram dilefto filio noftro R. cantori ejufdem ecdefie propter officium cantori* conceflifti in fua vita tenendam. Ea quidem conditione inferta, quod poftquam idem R. cantor effe defierit , tu vel lueceflbres rui prehendam ipfam facultatem habeatis tanquam unam de ceteris prehendis cui volueritis affignare . Quapropter compofitionem ipfam ratam habentes , eam ficut in authentico feripto exinde facto continetur, anâoritate apoftolica confirmamds, & praefentis feripti patrocinio communimus. Statuentes , ut nulli omnino hominum licear hanc paginam noftre confirmationis infringere , vel ei aliquatenus contraire . Si quis autem hoc attentare prcfumpferit, indignationem omnipotentis Det, & beatorum Petri it Pauli apoftolorum ejus , fe noverit incurfurum.

Datum Senonis, xn. Kal. Januar.

XXII. AD HUGONEM SUESSIONENSEM EPISCOPUM.

De facerdote quodam vexato ab epifcopo Parifienfi.

Alexander epifcopus fervus fervorum Dei , venerabili fratri.....Sueffioner\fi epifcopo, falutem & apoftolicam benedictionem.

EX conqueftione Odonis facerdotis latoris pr*-fentium accepimus , quod cum venerabilis frater nofter Parifiehfis epifcopus eum fuper quodam crimine conveniffet, dc ipfum officio ac beneficio privaffet, ad facultates fuas per feacminifteriales fuos durius extendit . Unde quoniam ei fepius atf nos clamanti volumus in fuo jure adeffe : fraternitati tu* per apoftolica feripta mandamus, quatinus memoratum epifcopum diligenter convenias , ut vel ablata univerfa praefato facerdoti reftituat , vel cum eo fuper his pacifice amabilitrrque componat , aut in tua praefentia eidem exhibeat juftitie complementum . EtSideo cum exinde fueris requifitus, utramque partem, ante tuam pr*fentiam convoces, & rotiapbuo hinc indç auditis diligenter fit cognitu , dmndem caufam appellatione remota ihtra viginti dies poft harum fufeeptionem juftitia mediante decidas. Datum Turonis, v, Idus Junii.

XX1IJ. AD HUGONEM SUESSIONENSEM EPISCOPUM.

Ejus devotionem commendat, & gratiam omnem pollicetur.

Alexander epifcopus fervus fervorum Dti , venerabili fratn H.. Suefianenft epifcopo, fulutem iff apoftolicam benediffionem.

UNiverfos ecdefie filios , & prccipue fratres noftros epifeopos , quos in fide catholica & devotione facrofand* Romane ecdefie fervere cognofcimlu, fincera nos in Domino convenit caritate diligere , dc ipfos tanto uberius confovere, quanto dc conflantia fidei , & bone opinionis odore abundantius redolere nofcuntur. Veniens autem ad nos dileftus filius nofter P. ecdefi* B. Aniani decanus , ficut jam fepius, ita & nunc, quod in fide catholica ferveas, <5c quod matri tu* facrofimâe Romane ecdefi* fincera devotione adhereas, nobis infinuare curavit . Quod quia & nos ipfa experientia operis Jam olim didiciflê meminimus, gratum habemus admodum & acceptum . Inde utique eft, quod fraternitatem tuam fincera in Domino caritate diligimus, & collatam tibi dignitatem a Domino , & honores confervere cupimus, & augere. Ceterum fuper his qu* idem filius nofter retulit, de hoc videlicet quod circa cariffimum in Chrifto filium noftrum , Ludoyicum illuftrem Francorum regem, habere dignofeeris, folicitudinem pariter nos habere noveris & cautelam . Nec quifquam volente Domino ad hoc nos inducere poterit, quod collata tibi dignitas feu officium per nos minui debeat vel auferri; fed potius augere volentes, confilium tibi dc auxilium in quibus honefte poterimus, libenti animo curabimus impertiri : ut & devotionis tus integritas meritum habeat, & recipiat premium quod magnis facerdotibus & juftitie cultoribus promifium eft.

Datum Bituricis, iV. Nonas Septemb.

XXIV. AD HUGONEM SUESSIONENSEM EPISCOPUM.

Ut integra ferventur jura coenobii S. Martini Sparnacenfis.

Alexander epifcopus fervus fervorum Dei, venerabili fratri Hugoni Sueflionertf epifcopo , falutem apoftolicam benedictionem.

QU* a fede apoftolica alicui indulgentur, inconvulfa debent fervari, nec illis temeritate aliqua eft obviandum . Unde quoniam que per privilegia Roman* ecdefi* abbati fic fratriEbus S. Martini Sparnacenfis nofcuntur fuiiTe conceits, volumus inviolabiliter obfervari .· per apoftolica tibi feripea mandamus , quatinus fecundum tenorem privilegiorqm, qu* a fede apoftolica funt ecdefi* prsdifti abbatis indulta, in ecclefia S. Martini de Montefelici, ad jus fit difpofitionem ejufdem abbatis fpecialiter, ficut dicitur, pertinente, uni de fratribus fuis curam animarum committas : provifurus attentius , ne contra tenorem eorum privilegiorum aliquid facere ulla ratione prsfumas.

Datum Prenefte, j i. Kal. Julii.

XXV.

XXV. AD HUGONEM SUESSIONENSEM EPISCOPUM.

S. Aniani decanum commendat.

Alexander epifcopns fervns fervorum Dei, vewra-*Mi fratri* Jftgsw *Sœffitmenfi epifcopo , fobtient ú apafUitam benedidlioeeeae.*

VEniem ad nos dileftus filius nofter magiftcr P. ecclefia B. Aniani decanus, inter cetera laudabilia que de tua prudentia nobis expofuit, quod ipfum pro B. Petri & noftra reverentia diligas fie honores ftuduit intimare . Quod tanto amplius nobis gratum efle noveris & acceptum,B quanto & ipfum ampliori afièâu caritatis diligimus: fic ut ab his, qui facrofandam Romanam ecdefiam & nos ipfos diligunt, honoretur, propenfius exoptamus . Eumdem itaque filium noftrum ad commiflâm fibi ecdefiam cum plenitudine gratiae fedis apoftoliese remittentes, fraternitati tue duximus attentius commendandum : rogantes, quatinus ipfum ita diligas fit honores, quod uberes tibi gratiarum adiones propter hoc exiblvere debeamus.

Datum apudMontempefiulanum, it.Id. Junii.

XXVI. AD HUGONEM SUESSIONENSEM EPISCOPUM.

Salcsberienfem arcjudiaconum commendat.

Alexander epifeopat fermai fervorum Dei, venerabili frettri'Hugpeù Sxèffiêtunfi epifcopo , foiajem tf apeftolicM benediihofwn.

Dlledus filius nofter Rain. Salesberienfis archidiaconus, Parifiis fe moram habiturum difpofuit: fle ibi ftudio litterarum ad prefens vacare . Quia vero pro fua probitate nobis carus eft plurimum dc acceptus, eum fraternitati tuc, de qua plenam fiduciam obtinemus , propenfius commendamus: rogantes attentius, quatinus pro reverentia B. Petri acnoftra, confiderationequoque fuc devotionis, ipfum oculo clementiori re-D fpicias, diligas, tx. honores, fibique opportunum confilhim, fi quando opus habuerit, conferas & favorem . Ita quod noftras preces fibi fentiat profuturas , & nos quoque tuc folicitudini gratias uberes dkfolvamus.

Datum Senonis, xv. Kal. Augufti.

XXVII. AD HUGONEM SUESSIONENSEM EPISCOPUM.

Ut hoipitali quodam Compendienie monafterium fruatur.

Alexander epifiopxt fervat fervorum Dei, venera- *Mi fratri Saeffionenfi epifcopo , falutem & fMieam benediitianeae.*

QUoniam de hofpftali quodam, unde csrftimum in Chrifto filium noftrum Ludovicum illuftrem Francorum regem rogaviihus, veritas nobis non liquet, cum dc incerti re certum dare confilium non poflimus . ejufilem regis magnificentiam per feripta noftra rogavimus, quatinus, fi hofpitale preferiprum ad jus Compendienfis monafterii couftiterit pertinere , predicts abbati ac fratribus ejuidem monafterii pro reverentia B. Petri ac noftra ipfum libere habeAre permittat. Si vero ad pnediftum regem fpedare dinofeitur, dummodo in hoc regia dignitas minime oflendatur, dc alteri non debeat exinde injuria irrogari: illud nihilominus memoratis abbati ac fratribus, pietatis intuitu, & noftrarum precum interventu, concedat. Inde eft quod fraternitatem tuam per apoftolica feripta rogamus plurimum, & attentius commonemus , quatinus noftrc Interventionis ob;entu , dc predidorum fratrum religionis intuitu, apud memoratum filium noftrum regem partes tuas folicitc interponas , ut preces noftrc efledum utilem confequantur : & nos devotionem tuam debeamus exinde non immerito commendare, & uberrimas gratiarum aftiones referre.

Datum Senonis, m. Idus Augufti.

XXVIII. AD HUGONEM SUESSIONENSEM EPISCOPUM.

Ut fidelem ipfi operam navet apud Francorum regem.

Alexander epifcopus fervas fervorem Dei , venera» Mi fratri .... Steeffume^fi epifcopo, falutem if apoftolicam bcnediStenom.

SIcut meminiflê poflûmus, dtlediooi tuc, quam erga facrofan&am ecdefiam devotam novimus, utpote illius qui in fidei catholice unitate femper perfeverare ftuduit, quod ad partes Francic pro negotiis fle agendis univerfalis ecclefic, atque utilitate ac pace regni difpofuerimus pertranfire, apoftolicis litteris olim infinuare decrevimus: confidentes in Dotnino, quod prudentis tuc auxilio, fle aliorum qui ecdefiamChrifti diligunt, ftatus fiicrofands Romane ecclefic, ac totius regni , poflet in melius reformari . Sane cariflimi in Chrifto filii noftri Ludovici illuftns Francorum regis veftigia laudabiliter profecutys, femper Romanam ecdefiam & perfanam noftram, atque in hoc B. Petrum , in cujus cathedra licet immeriti relidemus , precipue hoc perfecutionis tempore honorafti : fpem tuam figens in eum qui dixit apoftolis , & in eis primitive ecDcief4X *£cct & ^obifmm fem ttfyiee adconfkmma tionene foods :* nullifque tempeftaium Andibus, nullis perfuafionibus , vel blanditiis tua potuit devotio inclinari, quo minus via regia pergeres, & ambulares lemitam que ducit ad cœleftis patrie claritatem. Unde poftquam Domino ducente ad Montempeftulanum , in quo magnifice dc honorifice a dero & populo recepti fuimus, veniflemus :.venerabilem fratrem noftrum B. Portuenfcm epifeopum , fit diledum filium noftrum I. diaconum cardinalem , honeftos utique viros atque prudentes, ad eumdem caritfimum filium noftrum Ludovicum illuftrem Francorum regem pro utilitate ecclefic ac pace regni mittere diipofueramus . Poftea vero per diledum filium E noflrU(n o *. fandi Nicolai io carcere Tullia- ° W»<<* no diaconum cardinalem ad nos redeuntem, ftatum terre illius plenius agnofeentes , mutato confilio , venerabiles fratres noftros Henricum Remenfem archiepifcopum, Lingoneufem & Silvancftcnfem epifeopos, ad predidum regem duximus deftinandos. Et ideo fraternitatem tuam rogamus , monemus , & exhortamur in Domino, quatinus ipfis apud memoratum regem ita cures in negotiis noftris diligenter afliftere, quod beati Petri apoftolorum principis dc noftram , atque totius Romane ecclefic potfis ampliorem gratiam promereri . Nos enim peribium tuam

tuam exaltare, fa quantum cum Deopoflumus, & honorate intendimur, Ac habere te inter diteâor B. Petri filio jugiter cariorem. Datum apud Montempeflulanum, 11. Kat Maji.

XXIX, AD HUGONEM SUESSIONENSEM EPISCOPUM.

Efficiat, ut rex Francorum abftineat a colloquio quod cum Frid, Imp. habere difpofuit.

Jkiuntirr tpifctpMj ferent feroena» Dti , vtaer biti frttn H. Sitrffiat. rptfcept, ftûttat 6* aptftetittat btattUiho**' *.*

Idei ac devotionis tus conftantiam attenden- tes, Ac qualiter te pro unica matre tua facrofanda Romana ecclelia, contra fchifmaticam pravitatem murum inexpugnabilem oppofueris , interna confideratione penfantes: te tanquam cariiTimum fratrem noftrum fincera in domino caritate diligimus, At purae afte&ioms brachiis amplexamur; atque de ea traâanda, qu* in exaltationem noftram, Ac ecdefi* poffint commodum redundare , folicitudinem tuam fiducialiter invitamus. Credimus enim Ac fine dubitatione confidimus, quod ex illo fincer* devotionis afiêâu, quem circa ipfam univerfalem ecclefiam, Ac fpecialiter circa perfonam noftram concepifle diooiceris, multiplex nobis commodum, Ac eidemccclefi* authore domino plurimum paries incrcmentum. Inde eft quod tue fraternitatis prudentiam , cum omni fiducia per apoftolica feripta rogamus , modernus, At exhortamur in Domino, Justinus cariflimum in Chrifto filium noftrum Luovicum illuftrem Francorem regem cum omni iludeas diligentia commonere, ut in fide ac devotione , quam femper circa ecdefum Dei , fic prefertim in hoc tempore demonftravit, conflans & firmus exiftat, Ac ad exaltationem fânâc matris ecclefic', ac noftram, tanquam princeps catholicus, & rex Chriftianiflimus, vigilanter intendat. Specialiter autem fuper eo quod difpofuit cum **Frederico difto Imperatore fe colloquium habiturum**, eum diligentius ammonere nonditferas: ut quia credimus Ac timemus colloquium illud tam cccieti* Dei ac nobis ipfis , quam etiam eidem regi ac regno fuo multipliciter fieri poftedamnofqm , ab eo abftineat, Ac tale penitus propofitum derelinquat. Datum Mimatc, ix. Kal. Aug.

XXX. AD LUDOV1CUM VII. FRANCOR. REGEM.

Regum Francorum, & prefertim Ludovici, pietatem, Ac merita erga iedem apoftolicam commendat.

Jfltxendrr tfifcoftts ftrvur frrwrxm Dti, tariffia ln Chrifto filio Ladovtco illtftri Francorum rrgi, [tlitnn apo/leticMa btatitBiauat.*

Quantum illuftres Ac magnifici proavi & progenitores tui reges Francorum facrofanâ* ecclefic devoti femper & obedientes extitetint, quanta ei commoda At devotionis cbfequia exhibuerint, nos ex multis Aç magnificis utilitatibus, qu* per eos fanâc Dei ccclefi* provenerunt , manifefte cognovimus t At fratres noftri, qui diutius iunt in Romana ecclefia converfati , id ipfum plenius agnoverunt. Tu vero progenitorum tuorum laudabilis imitator exiftens , ut ita paternarum virtutum ficut & regni heredem te vcrariter exhiberes; ad coram exemplum, Gngula. rem & «micam matrem tuam facrofanâam R*. manam ecclefiam , ex quo excellentiae tu* r* gnum a Deo commffltun eft gubernandum, propenfius dilexifti, ia prcflùris Ac neceflkatibus fuiei fideliter aftitifti, & nihil unquam fait, quod a devotione Ac fubventiooe ipfius regium potu» rit animum revocare . Illo fiquidem Friderieo , qui pro fui officii debito advocatus ecclefie ac defenfor deberet exiftene, adverfus eam crudeliter fieviente; tu, ficut princeps Chriftianiflimus, eam diligis dc honoras, Ac ipfiim fincero veneraris af&âu. Que utique inomni tribulatione fua, tam apud pnedeceflbres tuos, quam apud te ipfum , Ac optat* portum quietis obtinuit, Ac r» fagium femper opportunum invenit . Gallicana quoque ecclefia inter omnes alias orbis ecdefias, queeumque ali* provenientibus fcandalis in tribulatione mutaftent *, nunquam a Catholic* ma- tris ecclefix unitate reccflit , nunquam ab ejus fubjeâione Ac reverentia fe fubtraxit : fed tanquam devotittima filia, firma femper Ac flabilis in ejua devotione permanfit. Unde ipfa marer omnium Ac magiftra Romana ecclefia progenitores tuos , Ac te ipfum inter ceteros orbis principes, Galli, cifnam quoque ecclefiam , fpeciali Ac Cingulari praerogativa dilexitz ad honorem, incrementum, Ac exaltationem veftram intendit: AC in omnibus in quibus fecundum Deum potuit , veftr* fatif. faciens voluntati, ierfonas veftra propenfius honoravir. Nullum fiquidem in toro orbe^errarum principem effe credimus , quem antcceflores noftri, AC nos ipfi ampliori afiediooe diligere teneamur , Ac cui magis a nobis fit quam tns celfitudini deferendum. Firmiter namque in cordis armario retinemus, Ac tam ex publica fama, quam ex archiepifcoporum Ac epifeoporum regni tui, A(dileâorum filiorum 'noftrorum Hcn. W- Ac Odonis cardinalium , quas pro neceffitate ecclefie , pro honore quoque Ac utilitate- regni Ac tua ad partes illas aeftinavimus, tranfmifla relatione cognovimus , qualiter ficut tu ipfe hac vice nobis propriis litteris innuifti, ad receptionem noftram, **quicquid alii facerent , regium animum ab ipfo** principio efficaciter induxifti. Et alit funt exempla ad illud idem vehementius provocari,Ac in noftra devotione fuccenfi . Unde Ac ab omnium conditore , cujus gratia tuum propofitum ita laudabiliter direxifti, premium indeficiens tua excellentia obtinebit: Ac nos ipfi, quantum gratia Divina permiferit, ferenirati tuse curabipms pro tanta devotione militer refpondere. Proinde ficut de proiperitate tua, Ac committi tibi regni , interna affeftione gaudemus: ita Ac deadverfitate, fi quando, quod Deus avertat, accideret, dolerenus plurimum , Ac vehementius gravaremur . Propofitum fiquidem , Ac promptam admodum voluntatem habemus, paci Ac quieti tuc, Ac. regni tuse gubernationi committi, libenter intendere. Super h>s autem., quae nobis propriis litteris tua excellentia indicavit, fblicite apud nos deliberabimus, Ac cum fratribus noftris tractabimus i Ac quicquid ad honorem Dei, Romaneecclefie, Ac tuum, viderimus pertinere , curabimus linenter efficere . De quibus utique per diteftum filium noftrum fratrem Guidonem Majoris-mon*. tter:i monachum, ferenitati tuas plenius autho re Deo viva voce in proximo refpondere curabimus . Ad haec venerabilem fratrem noftrum M. Aurelianenfem epifeopum , pro qno nos regia celfirudo fatis affeduofe rogavit , licet quidam finiftra de eo in noftris auribus fufurraverunt, etfi cerrum apud nos citet, quod Irfio-

nem nobis aliquam intuliflêt, amore tamen dc io-.A terventu tuo fincera volumus affeftiooe diligere, dc eum ficut cariflimum fratrem noftrum, quan» lum cum Deo poifamus, intendimus honoraro , dc in filis pofttdattonixB libentius exaudire.

Datum Anagui* xvt. KaL Fcbr.

XXXI. AD LUDOVICUM REGEM.

Cnobium Ferrarienfe ipfl commendat.

Alexander epifcafett fervet ferverem Deit carifime in Cbrift» filio L ndavice iilefiri Fremorem regi, faletem tj apofiolieam ienediÜiomm.

DEcet dementiam regi* dignitatisecdefiasdcB ecdefiafticss perfonas fincera duritate diligerc , ac eas in Jure fuo manu tenere pariter ac fovere. Inde eftquod Ferrarienfemecdefiam, que ad jus facrofanft* Romane ecclefi* fpecialiter pertinet, dc fratres inibi ad Dei fervitium commorantes , celfitudini tu* attentius commendamus: rogantes plurimum, quatinus pietatis intuitu, dc pro reverentia beati Petri ac noftra, eofiiem fratres dc ecdefiam ipfam diligas, manutencas, ac defendas, dc eorum jura a pravorum incurfibus integra eis dc illibata conferves.

Datum Janus v. Idus Fcbr,

XXXII. AD LUDOVICUM REGEM.

De foo de ecclefi* flatu.

Alexander epifcopxt fervat fervorem Dei, cariffimo m Chrifto filio Zadrovro illaftri Framorem regi, feleteirt (J efefttHc/n .

Firma fpes, dc plena fiducia, quam de tu* majeftatis excellentia in omnibus obtinemus, inducit nos modis omnibus, dehortatur, utftatum unie* matris tu* facrofanâs Roman* ecclefi* ac noftrum tanto tibi libentius exponamus, quanto celfitudinem tuam circa eam dc nos ipfo· folicitam magis exiftere nofeimus dc intentam. Ut igitur ftatus ecclefi* ferenitati tu* plenius valeat innoteicere: aliquem vel aliquos fratrum noftro-D rum cardinalium , qui nobiicum funt ; ad partes tuas in proximo difpofuimus authore domino deftinare . In prsfentiarum vero fublimitatem tuam nolumus ignorare, quod adMontempeflulanum ducente domino applicantes, a dileÜis filiis noftris comite & Ægidii , dc W. de Montepeflulano honorifice ibi fuimus dc devote fulrepti, dc tam nos, quam fratres noftri , ibidem per Dei gratiam fani dc incolumes commoramur. Ibi etiam dileâumfilium noftrum, Trincavillum, dc nobilem mulierem Herm. de Narbona, atque plures alios illius regionis barones, ad nos venientes recepimus , detain ab ipfis quam a ceteris circun^pofitis Dei fidelibus devote colimur, dc celebriter honoramur. Datum apud Mon-E tempcflulanum. xu. Kal. Maji.

XXXIII, AD REGINAM FRANCORUM.

Hortatur ut erga fedem apofiolieam devota elle pergat, dc Regis devotionem foveat.

Alexander epifcopxt fervetfervorem Dei, carifjima in Chrifto filia iUxftri Francorem reginafaletem & apofiolieam henadiSiOnrm.

Vivit in facrofancla Romana ecdefia, gloriola tuorum progenitorum memoria, qui quam devoli dc ferventes in obfequio beati Petri femper cxticcrint, beneficia pnedift* ecclefi* ab eifdcm pleniffime collate declarant. Undenos eafemper pr* oculis cordis fine aliqua oblivione tenentes, gratias omnipotenti Deo inceflânter exfolvimus , qui talem illorum nobis * refervavit heredem , de cujus magnificentia facrofenfta Romanaecdefia majora etiam beneficia preftolctur. Inde eft quod fablimitatcm tuam per apoftolica feripta rogamus, monemus, dc exhortamur in Domino , quatinus fupcrn* Divinitatis intuitu talem te circa ecdefiam Dei, dc nos ipios , ftudeas exhibere, ut eos quibus clariflimi faoguinis pofteritate fuccedis, laudabili etiam fidei dc devotionis exemplo authore Domino probabiliter imiteris . Studeas igitur dc labores, cariflimum in Chrifto filium noftrum Ludovicum iiluftrem Francorum reEm virum dc dominum tuum, ita in devotione ati Petri ac noftra fovere propenfius , dc folicite confirmare: ut illa finceritatis afieftio, quam cum circa nos dc ecdefiam Dei gerere nullatcnus dubitamus, de bono in melius parte * confortata perficiat, dc fe de. die in diem ficufconfidimus ed ulteriora perducat. Specialiter autem prudenti* tu* volumus innotefeat, quod cum venerabilem fratrem noftrum B. Portucofem epifeopum , de I. fanft* Mari* in Cofincdin diaconum cardinalem ad prediftum regem pro negotiis ecclefi* deftinare difpofuerimus, poftea ftatum terne illius ex mixtione dilefti filii noftri O.S NiCcolai in carcere Tulliani diaconi cardinalis ad nos redeuntis plenius cognofcentes , dc ei carum admodum efle percipientes : mutato confilio venerabiles fratres noftros Heuricum Remenfem archiep. Lingonenfem, dC Silvaneftenfcm epifeopos, dileftum etiam filium noftrum abbatem Grandilfilue , ad regi* dignitatis prefentiatn duximus deftinandos . Unde magnificentiam tuam modis quibus poflumus folicite commonemus , ut prediftum regem inducere ftudeas, dc propenfius exhortari, ut quod ab eis fibi fuerit ex parte noftra propofitum, credat indubitanter, dc benigne fufeipiat ; illud, ficut de eo fperamus, utili comblemento perficere non poftponat . Datum apud Montempcfihlanum, 11. Kalcnd. Maji.

XXXIV. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

De negotio ecclefi* Flaviniacenfis.

Alexander epifcefxr fervet fervorem Λ», carijfime ie Ckrifio filio Lxdruico illefiri Francorem regi, faletem & apofiolieam ienediihomm.

Littéral celfitudinis tuae tanto benigniori animo, & majori mentis alacritate fufeepimus, quotiens eas tranfmittere te contigit, & in ipfis aliquid poftulare: quanto excellentiam tuam finccriori a&ftione diligimus, dc quanto pro multa dc ampla devotione circa facroi'anâam Rom. ecclefiam'dc perfonam noftram a tua ferenitate exhibita, petitiones tuas cogimur amplius exaudire . Sanfta fiquidem & reverenda Rom. ccd. per finceriffimum tu* devotionis fervorem , in hac necc&tatc tantum emolumentum & exaltationem, tantumve eft commodum confecuta : quod tam in te, quam in omni potefteritate tua, a noftra fucccflorumquc noftrorum memoria nulla poffit oblivione deleri , & ab animo noftro nulU temporis diuturnitate convelli. Inde utique fuit, quod litteras fuper negotio Flaviniacenfis ccclcfue a tua nobis excellentia defliuatai multo gaudio dc ani-

ft animi jucunditate fufcepimns; ft preen tuas, A qu* in cififam continebantur, quantum cam Deo potuimus, curavimus exaudire. Vencrabsliius fimûdem fratribus noftris H. Befaaccnfi , ft M. Parifienfi epifeopis caufam ipfira «onamifiaN· audiendam , ft remoto appdlatiotds obftaculo fine canonico terminandam. Ea proper ferenitatem tuam rogamus ft rotamus cm foliatam t ut fi aliquis mu» minus prolata finereadem caufa fentenria oMervetur, voluerit impedire , eum omnino nroiubeas, ft ne hoc pnuumat, exconccffa tibi defuper poteftate compellas.

Datum Tarrac. m. Kal., Deccmbr.

XXXV. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

Ejufdem argumenti-

AJexanJor tfifcopat ftrvu frrvornat Dti, coqffiw *in Chrifto fifto LaJowco illtiftri* Fraacarwungr, *feintent tf afoftoûcaaa htatdiffioittat.*

Litteras quas nobis pro venerabili fratte noftro Eduenfi epifeopo tua celfitudo tranlmifit, debita benignitate iufcepimus : ft juxta earum tenorem pnediôo epifeopo ex officii noftri debito, & tu* fublimitacis obtentu, honorem ft affeftionem libenter impendimus. Caufaveroqu* inter eum ft abbatem Flaviniacenfem vertebatur, diutius fub noftro examine ventilata, cum idem C epifeopus contra ipfum abbatem telles de fpontanea abbati* abrenunciatione produxiifct abbas abrenunciationem ipiam non iponte , fed cossium fe feciffe affirmans, ft fuper hoc tefles fe producere poife a(ferens, in ipfos etiam teftes epifeopi aliquid fe habere nihilominus allegabat . Verum quia id continuo prafequi non valebat , inducias a nobis ad hoc exfequendum inftantius poftulavit. Unde quia eas fibi, ficut non debuimus, ita nec potuimus dc jure aliquatenus denogare, nolentes aliquem in jure fuo prafertim fub noftro examine, quodlibet orejudicium fuftineret hinc ad oftavas fanfti Michaelis, de communi fratrum noftrorum confilio, inducias ei duximus iqdulgendas, ut tunc ad pnefentiam noftram ita D redeat tam fuper his, quam fuper capitulis illis, qu* fibi fuerant in pratentia dile&i filii noftri VZ. fandi Petri ad vincula presbyteri cardinalis objefta fufficienter inftruftus, quod plenius de caufa cognofcere, eamque poftumus annuente Domino juftitia mediante unite . Interca vero ne caftrum Flaviniacum ipfi Flaviniacenfi ecclefi*, ft ferenirati tu*, atque pradifto epifeopo , valeat aliquatenus deperire : memoratum abbatem fecimus in pratentia noftra jurare, ficut ex feripto ipfius facramenti, quod tibi tranfinittimus , poter» intueri: ut caftrum ipfum in manibus tuis, vel certi nuncii a fe delegati refignet: libera tamen interim fibi abbati* adminiftratione tam in temporalibus quam.in fpiritualibus refervata. Cum B enim idem caftrum ad honorem ft ditionem regni tui refpicere videatur : multo dignius duximus Ipfum per regi* magnificentia gubernationem fervari, quam alicui alii cuftodicndum committi. Inde eft quod ferenitatem tuam per apoftolica feripta rogamus, monemus , ft exhortamur in Domino, quatinus prsdiftum caftrum , libera tamen abbati adminiftratione prout diximus refervata, recipere non poftponas, &ipfum ufque ad caufe terminum ita facias prsftante Domino cuftodiri, quod nec epifeopo, nec abbati, aliqua inde valeat injuria vel incommodum provenire. Noe anba efe Minn fa mandatis «t infra done in

autem h*c omnia diligentius curet regia celfitu» do complere, dileftum filium Stephanum fubdiaconum noftram; virum utique hooeftum ft lieteratum , quem carum admodum acceptumque tenemus, cum fupradifto epifeopo juxta petitionem fuam ad ruam pnefentiam duximus deftinandum: fubfimitatem tuam rogantes attentius, quatinus tam eum , quam ipfum epifeopum pro reverentia beati Petri ac noftra resta benignitate recipias, honefte traftes , ft caqù* fubiùnitati "tu* ex parte noftra fuggefferint, ha indubitanter credas, quafi ab ore noftro tu* fuerint edfitudini declarata. Datum apud Montcmpcflûlanutn, n. Non. Jun.

XXXVI. AD LUDOVICUM VII. FRANCO RUM REGEM.

De legatis quoe miflunu cft.

*AltxoaJtr tjifeopM fcrwi /*fiwsm *Dti, teriffiato m Chrifto filio Ladowco illuftri Frexctrtart rtgit falatoat afoftalitaat htatditioatiot.*

Quam promptu devotionis afleftibus Dei ecclefiam & nos ipfos fpecialiter ample&aris, J|uam finceru caritatis brachiis unicam Chrifti ponfam inter ceteros catholicos principes foveas se defendas, beneficia plurima per re nobis colleta declarant, ft regi* ferenitatis fides inviftiftima manifeftat. Non enim opus eft, nec unquam poterit ab apoftolies fedis memoria quantolibet fucceflu temporis aboleri , quomodo te ab ipfo hoftr* promotionis exordio pro domo Ifrad murum inexpugnabilem conftitueris , quomodo fluftuantem Petri naviculam fidei ancora , ft prudent» tur ranis, firmam in media vexeris tempeftate . Inde eft quod te tanquam catholicum principem, & vere Chriftianiflimum regem, fu>-Cera in Chrifti vifceribus afieftione diligimus, honori ft exaltationi tu* libenter intendimus . ft pro co[illegible]ervenda tue celfitudinis g[illegible]ia omnipotentem Dominum devotis jugiter precibus exoramus . Litteras igitur, quas per dileftos filios noftros I. abbatem S. Germani, ft B. familiarem clericum tuum, viros quidem induftrios ac diferetos, ft tuse celfitudini devotiflimos, regia nobis ferenitas deftinavit, debita benignitate recepimus: ft inde tam nos , quam fratres noftri, ingenti fumus hilaritate gavifi. Unde tam ex ipfis litteris, quam pnsdiftorum relatione , tua voluntate plenius intellefta , nos quoque voluntatem noftram per eodem tibi duximus exponendam. Uc qu id dileftus filius nofter......... abbas Grandis filvx, quem ad tuam excellentiam miferamus, quo cafu nefeimus, omiferat, per iftos valeat tuae fublimitatis auribus intimari. Paramus etiam in continenti duos de fratribus noftris, quos inter alips fratres noftros caros fatis ft acceptos habemus ', ad prxfentiam tu* celfitudinis deftinare. Per quos utique ft ftatum ecclefi*, ft voluntatem noftram, plenius tibi curabimus indicare, ft tuam verfa vice, Domino author?, fciemus, ficut illius utique principis, de quo plenifltmam ad honorem ft exaltationem ecclefi* Det fiduciam obtinemus: ut per te fcilicet ad tranquillitatis portum veniat ft falutis. Aegiam itaque clementiam pratentium fignificatione rogamus , monemus , ft exhortamur

mur ia Domino: qhaütna, cum ante coofptâum regi* majeftatis eos contigerit prafentari, ipfcs pro reverentia beati Petri ac noftra benigne tecipias, honefia traâes, dc his qu* tibi ad honorem Dei, dc tam ecclefi* quam regni tui commodum dc exaltationem, ex parte noftra proponent affenfum trabeas, dt utilem largiaris efleâum. Ita. quod inde ab «terno rege indeficientis promureraunerationem accipere, dt fedis apoftolic* gratiam perpetuo debeas tibi tuiique pofteris plenius in omnibus ampliare. Datum apud Moctcmpeflulanum, vi. Idus jidii.

XXXVII. AD LUDOVICUM VUL FRANCORUM REGEM.

De fuo & ecclefi* ftatu.

-Altxmder epifcopttt fervui fervorum Dei, curiftimo in Chrifto filio Ludovico illuftri Fremorum rtgi, feluiem tf upoftolicem hemdiihomm.

O lent meminifle poftumus, excellentis tus quam erga facrofanftam Horn. eccl. devoti(limam novimus, tanquam illius utique qui inter reliquos mundi principes in fidei catholic* unitate perfeverare praecipue ftudutt, dc Gncere; quoi ad terram dc cotnœiffiun magnificentia tu* regnum pro negotiis & agendis *untvcrfalis*ecclefia, arque pro pace regni & utilitate difpofucrimus pcrtranfire, apoftolicis litteris oiim tnfinuare ftuduimus. Spesentes & confidentes io Domino, quodprccipu* magnificent!* atque prudenti* tue confilio dc auxilio, ac altorum qui eeclefiam Dei diligunt, ftatus matris tu* facrofanftc Rom. eccl. porter in melius reformari, dt ad pacis bonum reduci, qu* funt orta difeordia perturbata. Sane predeceflbrum tuorum catholicorum regum reftigia laudabiliter profecutus, femper Rom. eccl. dc perfonam noftram, atque in hoc R Petrum, in cujus cathedra licet immeriti refidemus, pnecipue hoc perfecutkxiis tempore, bonorafti, ancoram fpei tu* immobiliter figens in eum qui dixit apoftolis, dt in eis primitive ecclefi*, Aere rgs va*hifcum fum ufym od ctmfummotiomm foculi:* nullifque tempeftatum ftuftibus, nullis perfuafiooibus vel blanditiis, tua potuit fidei finceritas inclinari, quo minos regia via rex gloriofe incederes, dc ambulares fêmttam qu* ducit ad coeleftis patri* claritatem. Unde poftquam Domino ducente ad Montempeflulanum, in quo magnifice ac honorifice a clero dc populo recepti fiurnus, ventilemus, venerabilem fratrem noftrum B. Portuenfem epifcopum, dc dilectum filium noftrum I. Diaconum cardinalem ecclefi* fand* Mari* in Cofinedin, ad tuam prefentiam mittere difpofueramus. Poftea verocxrelatione dilefti filinoftri O.S. Nicolai in carcere Tulliano diaconi cardinalis ad fedem apoftolicam redeuntis, dc ftatu terre illius plenius cognofcentesmutato confilio venerabiles fratres noftros Henricum Remenfem archiepifcopum, & Lingonenfem, dcSilvancftenfem epifeopos, ad re duximus delegandos. Rogantes, monentes, de exhortantes m Domino, quatinus eos clementer dc benigne recipias, dc his au* prudenti* regi*, una cum dilefto filio horto .... abbate Grandis filve, ex parte noftra infinuare ftuduerint, fidem adhibeas, tanquam ab ore noft.ro- difcrctioni tu* fuerint intimata: dc ea, fient de tua fublimitare confidimus, utili Audeas effeftui mancipare. De cetero, quod nobilis vir Raimundus comes £ Ægidii magnifice nobis occurrit, dt fe ac terram fuam nobis expofuu, de nos, atque in periona noftra beatum Petrum apoftolorum principem, veneratione debita ftuduit honorare.' uberes gratias fubbmitati tu* perfolvimus, dt tempore opportuno ipfi pro debito noftri officii, quantum cum Deo poterimus, Audebimus refpondere. Datum apud Montempeflulanum, 11. Kal. Maji.

XXXVIII. AD LUDOVICUM REGEM.

Conqueritur de Aurelianenfi epifeopo canonicos nonnullos injufte vexante.

Alexonder tpifcopHi fervtu fervorum Dti, cxrifftmo i» Chrifto filio Ludovico iUxftri Fremorum regi, foluiem & opoftolicum hemdiftimem.

Quam acerbe dc irrationabilis feveritatis inflantia ille frater nofter Aurelianenfis epifeopus dileftos filios noftros Letoldum, M. Capellanum, & Adam, Aurelianenfes canonicos, fuerit haâenus perfecutus: denos cx multiplicata eorum querela cognofcimus, dc regia excellentia ficut credimus non ignorat. Eos enim profua recuperanda juftitia jam cx longo tempore fiepius appellando a propriis finibus exuiare coegit, dc infos ad nos venientes, vel in noftra pnsfentia conftitutos, bonis propriis injufte prorfus & irrationabilirer fpoliavit. Cumque fuper hoc noftra f®|* icripta receperit: eis omnino fpretis atque con*temptis: neque illis juxta mandatum noftrum ablata reddere, nec juftiti* voluit plenitudinem exhibere. Cum nuncii fui, quos ad nos propter hoc aliquando deftinavit, potius ad fruftratorias dilationes poftulandas intenti, quam ad juftitiamvenerint exhibendam inftrufti. Et fic prafati canonici pro fua juftitia diutius exuiare compulfi, nos funt ex longo tempore terra manque fecuti. Unde, nifi tuae fublimiratis prece placati, ejus noluiflêmus contumaciam fedis apoftolica manfuetudine tolerare: potuimus eum atque debuimus juxta rigorem canonum fatis graviter vindicare. Haftenus igitur ejus indbedientiam tuarum precum intuitu cum omni patientia fupportanres, nuper fibi per iterata fertpta mandavimus, quod vel prædiôis canonicis univerfa ablata cum integritate reftituat, vel in proximo fefto S. Luce ad prefentiam noftram per le vel fufficienrem rcfeonfalem plenarie illis fuper *his* omnibus refpoofurus accedat. Alloquio ex tunc ncc iftorum juftitiam efle patiemur aliquatenus diminutam, nec illius contumaciam authore Domino preteribimus impunitam. Datum apud Monrempcflulanum, 11. Idus Julii.

XXXIX. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

Scribtt Fridericum imperat, ad officium rtjitfle.

Altxmder epifeopur fervut fervorum Dti, corifimo in Chrifto filio Ludovico illuftri Fremorum regi, folxtem tf epoftolicem hmediffiomm.

Dilefhim filium noftrum magiftrum I. clericum tuum, qui multo fenore devotionum & finceritate fidei circa honorem dt! exaltationem tuam exuberare videtur, cum ab excellentia tua pro verbo pacis ad nos fuerit fpecialiter deftinara, cum certo verbo pacis ad tc remittimus. Licet autem propter boc, magnum dt honorificum nuncium tuat propofiiiflcmus ferenitati traofinittere, quem icimus pc* eundis mortalibus ecclefia ac nobis in noftra pcrfecutionia tempore utfllimum dt fiuftuo-

ftuofifltoram extitiflé. cat triai»pcftDramafcri·. bimus quidquid ccdcfi·, ac nobis, psofpcritari», honoris , A glori· accidit » attendentes tamen , dc coafidcramcs devotionem ac fidem acbudabik propofitum prwdi&i clerici tui, per eam tibi tanquam filio cariffimo ^ Chriftianife. regi feli* ce» pacts fucceflinfignificaoMM. Nofcat itaque magnitudinis tus ferenitas, quod cariflimus in Chrifto filius nofter Fridericusiiluftris Romanorum imperator cum principibus fuis, quosfecum habebat, Cc ecdcfiaftktt maxime , Divina taftus inrrinfceus gratia âc cœleftû bcnediftioois imbre perfufus , vanitatis errorem prorfus depofuit » & ad obedientiam ecclefi· ac noftram, humilians fein confpeftuDei, dt in oculis hominum, humiliter & devote , ficut decuit, rediit , dc B. Petro in nobis illam reverentiam dt honorem exhibuit › quem anteccflbres ejus noftris confueverunt anteceflbribus exhibere, dc dc cetero fefirmiterdcimmobiliter exhibiturum promifit . Super quo utique , altifiimo , a quo omne bonum procedit , laudes devotiffimas agimus, dc confequrmer tibi dc regno tuo gratias multimodas reddimus : per cbjus auxilium dc potentiam, praenote ctriefti gratia , nos ad tantum dc defiderabde bonum pervenifle non dubitamus. Rogamus itaque excellentiam tuam, monemus, dc exhortamur in Domino , quatenus una cum regno tuo reverentiam dt devotionem, quam matri tue facrofanft·Roman· ecclefi· in nobis exhibuifti, de cetero firmiter dc conftanter exhibeas : dc ita honori ejus & exaltationi ferventer intendas, quod ex hoc regnum valeas adipifei ccelefte , dc tibi plenius confervere terrenum. Indubitatam fpem dc fiduciam obtinens , quod fides ac devotio nullo unquam tenapore a noftra elabi memoria poterit , quam tu dc regnum tuum ecclefi· ac nobis in tam· ncceffitatis articulo magnanimiter exhibuifiis. Immo dc cetero te & regnum tuum fru&uotius dc efficacius fovere, authore Domino dc amplexari curabimus. Dar. Venct. inRivoalto, n. Kal. Augufti.

XL. AD GUILLELMUM SENONENSEM archiepifcopum , dc ejus fuffragancos.

Ejufdem argumenti.

yUerender epifcopus fervus ftrtmrxm Dei, nmcrafe'- *hbtu fretribou G Semmefi ortbitpifcopo* , àt*faf-fro&oueis fais , if dilt&tt filiit Metibtti m Se~ provroeio cmftitutis, falutem* dT *epofloli-tern btmdUfimem.*

OΓM per auxilium, potentiam, dc favorem , cariftimi in Chrifto filii noftri Ludovici illuftris Francorum regis, dc regni tui, facrofanfte Romane ecdefic ac nobis recognofcamus gloriola dc magnifica beneficia provenifle : dignum eft, & confentaneum rationi, ut illi, dc vobis, quorum auxiliis potenter fumus in necrifitatibus noflrii adjuti, profperos dc felices pacis fucceffiis fignificemus ! indubitata veritate tenentes , quod poft Deum idem rex cum regno fuo cooperatus eft honori dc exaltationi ecdefic, & et magnum contulit incrementum. Quod quidem ficut verbo recognofcimus, ita opere dc fermone omni tempore authore domino recognofcemus. Notum fit autem folicitudini veflrar, quod cariflimus in Chrifto filius nofter Fridericus ilhiftris Romanorum imperator, per infpirationem Divine grati· depofito vanitatis errore , ad viam veritatis converti» , ad obedientiam ccdefi· dc noftram reverenter dt devota , fiatt decuit , rediit , dt B-lamB. Retro in nobis reverentiam dc devotiora· exhibuit, *fum* anteccflbres ejus noftris cosdneverant antcccflbribm exhibere. Super quo urique laudes alriffimo agimus, de coufequemer regi dc regno gratias copioias referimus, de eo quodecdefiam dt nos ipfos in tribulationibus dtperfect»· tkmibus noftris nequaquam déferait : fed ufque in finem magnifice juvit, atque defendit. Monemus itaque dileftiooem veftram di hortamur attentius, quatinus ecclefi· dt nobis in proiperitatibus congaudentes ia devotione B. Petri dc no. ftra firmiter, ficut haftenus perftitifttt , perfeveretis, dt regem ut in eodem cum regno fitope» fiftat , monere propenfius dc inducere ftudeatis . Datum in Rivo-Alto, vi. Kal. Augufti.

XLI. AD LÜDOVICÜM VIL Francorum regem.

De dtfciplina ecclefi· S. Viftoris collapfa.

jfkmmitr forma forvtntm Dti, cerifime ή» Ckiftt fafa Luimfice ilk^ri Frtmttnmt ftp, fahOtm if epefielkem fcwdiÆfeacw.

COnfiderantibus nobis eximia glori· tue pnsconia, nihil facile videtur occurrere, quod tanta commendatione dignum exiflat, detamfeeurum de fcmpiterna retributione poffit efficere, quam quod finccra devotione religionem diligere comprobaris , dt ad eam in regno tuo plantandam , juxta quod nepa convetut officio dignitatis, libenter intendis. Urinam qui fime in online facerdotum , ad inftitutionem dt confervati» nem religionis eo animo dc cura procederent, quo favor regius ad dcfenfiotw auxilium fequeretur. Credimus enim quia ita per regnum tuum totius ftatus ecclefi· fe haberet, quod dcnomen Domini honoraretur in omnibus , dc turbe fidelium populorum in via vit· duces plurimos invenirent . Nunc autem dormitantibus fecerdoribus , quos aliorum cuftodi· opertet intendere , tepelcit in multis locis fiera religio: dc, ut cujiiÙam verbis utamur,

A» melli wk, tf pmperm xercifi, VkfllcUp
Mftlix lelumt if étmmMtmr βνβχΛ.

Hoc fane in ecdefia S. Viftoris non modicum dolemus accideret que cum olim in religione floreret, ita nunc, quod trifles dicimus, in fu· profeffionis afleritur obfervantia tepuifle : ut qu· multis manum in via fahitis errantibus porrigebat , nunc auxilio alieno indigeat, dc non inveniat qui fiiNevet eam . Nec tamen ex eo perhibetur accidere, quod non fine ibi plures, qui dc notitiam religionis habeant dc amorem . Sed quibufdam tam fuo capite membris languentibus, ia eadem ecclefia fervor religionis nofcitur tepuifle . Nos autem, cum jamdudum ad dos fuper eorum te-Eiditate relatio pervenerit plurimorum, diftulimus aftenus aurem apponere, &neccflariamadhkere tam gravi valetudini medicinam expeftantes quod aliquando reducerent oculos ad fe ipfos , dc de reformanda religione ftudiofius cogitarent · Capite vero que, ad emendationem fuorum fiibditorum pertinedr negiigentius exequente , nos jam tandem execution! eorum, qu· diftaiunt, oportet intendere.· dc, fi verus ut rumor qui totiens aures noftras afperfit , quia in propria perfona non poiTumus, per alios invenire. Iu quidem ut fi vera comparuerint qu« dicuntur, per cotiicm dilatione fepofita, medicina , quam viderint œoeffariam, apponatur. Venerabilibus ergo fratribus noftris

noftris N. vices nofaas in hoc negotio pncvidiœus committendas > qui quanto pieniorem & facilioran hujus rei potuerint habere notitiam , tanto cum minori gravamine Glutis remedia providebunt. Quia vero magnificcnti* tu* ad cumulum mercedis accedat, û per iliosum infandam favore regio imminente predift* ftatus ecdefi* dirigatur.* cdfitudmem tuam monemus & exhortamur in Domino, quatenus ad exeeutioaem hujus negotii favorem tuum impendas , fit nullam patiaris conditionem apponi, quo minus ibi quas prsdifti viri ftatuenda viderint, ftatuanmr. Ne, fi fooe diutius mediana tardaverit , 4 dKfimulantibus nobis languor coeperit aggravari, fcuTus etiam doloris intercedat, & cum multa difficultate poAmodum vix redeat ad ûhiccm.

XUL AD GUILLELMUM SENONENSEM

archicpHc. A. £ L. dc S. Mcldenfem epifcdt abbatem Vallis-Secre».

Ut in £ Viftoris ceenobio collapfam difciplin,m reftituant.

Xfemndsr *(pifiifau ftrwftrvmiM, watruUl. fratriiat W. 'Stant*# ertkufifctp , apafalita ftJit Itjtaf , tf t. AMA*# tfifetfi* , 6* diMfs *JUtt Mati yallisSftrtte , ftiuitut & tum itatdi&ieucui.*

Cfabra jamdudum fuggeftio foper flatu ecclefue£ Viâoris noflrum pulfavit auditum, dc timemus nos m extremo examine feverius judicande* , fi ad inquirenda dt corrigenda quas fuggeruotur tardi Inierimus, aut remiffi , dicente feri- «a. ptura : *MMi&u p* prMitt lUiixnt faut A ua» fanftne* . Olim fane ad doftrinam fahuis , qu* de loco illo fluebat, de bon* converfationis odorem, quo eadem flagrabar ccckfia , in multis ccdefiis, dt prava inVditefa , dc afpera convertebantur in vias pianda , dc erat vere puteus aquarum viventium, de quo arentia corda multorum ad extinguendum mundanorum defideriorum «ftum, potum vite banrirent. Nunc autem, ut dicitur, dormitante paulafim cuflodia *proviforis,* dc refrigefoente in capite 'religionis amore , ad partem quoque membrorum quidam fe letalis tor-D por effodit, dc fidum efl ibi quod de quodam s/m r. dicitur per prophetam : *CtuMtrunt alitai rMr tjat, tf ipfi atfiivit* . drd dT cani *tfi# faot ia* m , *tJ ipft igaoranit.* Nec hoc tamendicimus, quod non credamus ibi dt Gpientes dcircligiofos viros plurimum inveniri, qui multis efle potiunt odor vite in vitam. Sed non eft facile cum multa quooue vi remigum dirigi navem ad portum, fi reAor qui clavum tenet, imperitus fuerit aut remiffos. iccirco ne forte contingat illi quod dc fe r/«t. ,,. ipfo lamentabatur propheta , dicens : *Aatki uni 9 prMtni ani aivtrfitfnimapptrapia^uavtruat, & φû yaitta an trnt α Uagt Attirant* : quia in propria perfona eamdem ecdcfiam vilitate non potiamus , ei vifitationis offiéium decrevimus depeodeodum : per apoftolica vobis feripta mandantes , quatinus illuc accedentes , de ftatu ejus , dc de •ftibus abbatis dt fratrum, maturitate aeddigenaia qna convenit impuratis, dtquicquid ibi cognoveritis corrigendum , vice noftra taliter corrigatis, ut dt religio ibi per ftudium veftrum ex gratia Divina reflorest, dc no» de diflbhnione sanae doau* no* teneamur in die judicii reddere rationem. Si videritis autem , quod nifi ver amotionem imius aut phsrium pesfonaram natus ecclefi» reformari non poflit: nec in hoc parcat gladius vtflev .· fed plenam a nebis auihoritatsm accipite, appellatione remota , qu* evellenda fuerint evellendi ,' dc que plantanda fuerint, domino autore plantandi. Nos enim ita per vos apud Deum volumus cxcufabiles inveniri , ut non fit qui * a nobis de fpirituali ejuidrm ecclefue detrimento in extremo examine requiratur. Si autem his cxcuuendis vos tres non poteritis intereffe, duo veftrum non minus h*c qua difa fime maturius exequantur . Datum TufeuL Kal. Febr.

Cnsril. *Contrai* Tora. XXL

XUU. AD ABBATEM ET CANONICOS S. Viftocis Parificnfis.

De eodem argumento.

athxundtr fpifiepat frrvttt ftrwraat Dti, Ailtifit jiiif Mati & tuatuicit fiaiffi l^iPhrit Porif. fa~ luttai tf eptflolitaut itat^ifiitacat.

JAmdudum ad nos de ftatu veftro pervenit, quod requiri diftriftius, dt corrigi oportebat . Nos autem , quia ecclefia veftra longo tempore per Dei gratiam religione ftoruit dc fcientia, ita ut in odore unguentorum veftroram multi concurrerint , dc in himinc veftro viderint lumen : expeftavimus haftenus , fi tandem per vofmetipfos rediretis ad vos, dc de medio veftri, diflenfionis dc fcandali materiam toUereds . Ceterum quia in expeâatione noftra non tara correftionem q aliquam fubfequi , quam infirmitatem veftram aggravari, confpicimus .' dignum duximus ad ecclefiam veftram perfonas aftquas deftinarc, venerabiles fcilicet fratres noftro». W. Senonenfem archiepifcopum , apoftolic* fedis legatum , dc S. Mddenfem epifeopum , dc dikftum filium N. abbatem Vallis Secrete: qui quomodo fc habeat flatus vefler inquirant : dc qu* corrigenda cognoverim , appellatione remota corrigant dc emendent. Quocirca per apoftolica vobis feripta prccipiendo mandamus , quatinus expofitis «s cum ad vos venerint, qu* neeeflitas dt emendatio veftra pofirit exponi , qu* roter vos ipfi , vel duo eorum , aut de reformanda ordinis di. fciplina, aut de perfonis, fi res exegerit , amovendis , fatuendun efle cognoverim , fiifcipiatls humiliter, dc firmiter obfervetis. Datum Tufcul. Kal. Febr.

XLIV. AD CAPITULUM S. SATYRJ.

Uc retinentes fim difciplrn*.

tpifteput frroui ftnunut Dti , diMKs *filiu tacituli faafH Satyri , falattut* apq/ltfir** *haaiitHtatat.*

EOS , qui reliftis vanitatibus dc mundanis illecebris , in arâiori vita devoverint Domino famulari , fiunma cura dc diligenti* oportet vigilare jugiter , dc intendere, qualiter affumptac religionis habitus moribus dc vite concordet, dc propofitum fuum firmum dc imtrobile confervetur : ne fuper arenam , fed potius (uper firmam petram Domini videantur fimdaflê . Inde eft, quod caritatem veftram monemus, mau damus , atque precipitous , quatinus dilefto filio noftro abbati veftro omnimodam obedientiam dc reverentiam devote dc humiliter impendentes, drea cultum religionis dc hooeftatis, dc canonici ordinis obfervantiam , ficut olhn * bo- 's.™ <-.-, n* memori* Radulfi quondam abbatis veftri ferventer dc unanimiter intendatis : dc confuetudines illas probatas , qu* in diebus ejufdem abbatis fahibri dc rationabili providentia in mo-

nafa-

nafterio veftro inftimt® fuerint perirer & fcr>A*uni roto flt defidtrk» in abbatem : tante îndc rat* , pneferrim in carnalis cius abftfaentia e»· tra clauftrum, Gem in dauftro, nuUatenns vio» laro tentetts. *Si,qui* antea wftnun eoam eafdem inâkuriüacs temero venire lentaverit *i ut* que ad fatfafiftionem congruam, cum eidem fententi® fubjacero decernimus, quam prediftus abbas in eorumdem tranfgreflbres rationabiliccrnofdtor ftaraifle. Ad hacc , authoritate robis pr»> fontium firmiter inhibemus , quod in capitulo nullus veftram pro eviranda dilciplina ia vocem appellationis prorumpet : fit fi pro tali caufa duxerit appellandum , appellationem ipfam nullius momenti efle cenfemus , quo minus fecundum veftri ordinis inftituta regulari difeiplinx fubdatur. Darum Beneventi.

XLV. AD CANONICOS S. VICI. PARIS.

Reftitutam difeiplinam gratulatur : fic deftioaem abbatis, in locum ejus qui fponte abdkarat, confirmat.

Jltxsmdtr itptftepiu fervus ftrvoruM Dti , éütffû fihû cshuhkü tcclffa S. Vittoris Parif. faluttue & uftfiulitaut btutds&ioutm.

Quanto ecdefia veftra majori haftenus religione floruit , flt ampliori refulfit gloria meritorum .' tanto , audita reformatione ipfius , tetati fumus amplius fit gavifi , flt de ipfius C commodo fit prafièâu exhilarati . Audivimus *fane ,* quod venerabilibus fratribus noftris Binuiccnii & Senonenfi archiepifcopi» coopérantibus, flt ad hoc inxta mandati noftri tenorem toto Audio laborantibus, ecdefia veftra in ftatum fit gradum fit priftinum reformata . Et Era. quondam abbate veftro frootanee in pnefentia dileftoram noftrorum A. tit. S. Laurentii in Lucina , flt T. tit. S. Vitalis , presbyterorum cardinalium , apoftolic® fedis legatorum , ammini* ftratione cedente , cujus culpa flatus ejus fuerat in parte non modica deformatus , perfonam idoneam, honeftam, flt litteratam x in abbatem veftrum communiter elegifti» , flt providere vobis curaftis unanimiter in peftorem . Nos vero ,D quibus convenit rationabilibus votis atque ftatutis gratuitum proflare favorem, fle incrementa defiderare virtutum , eleftioncm veftram , fle abrenunciatioocm illius , de communi fratrum noftrorum confilio ratam, flt firmam habemus , flt confirmamus . Univcrfitatem veftram monente» atque mandantes , quatinus abbati veftro , quem elegiftis , debitam reverentiam flt obedientiam impendatis , fle ita vos ftbi devotos flt humiles exhibere curetis , quod per obedientiam veftram, flt providentiam illius , ordo religionis, flt honeflatis in ecclefia veftra refloreat, flt plenius valeat auxiliante Domino confervari. Datum Tufculani, tu. Idus Aprilis.

XLVI. AD G. ABBATEM S. VICTORIS.

De eodem argumento.

Abaaadrr ftrisus Jtrwrxut Dti , diMb jtit G. Muti Jm&i Ksfloris, faiuttm &

Intellefto flt cognito, quod cum Emifio quondam abbate ecclefia;, cui prxefle dtnofceris , libera flt fpontanea voluntate adminiftraiioni ce dente, fratres ipfius ecdefia tc fibi elegiflentcom- magis teramur atqac gaudemus, quatitodeipfius ecctefiat enriariooe dolabamus amplius, & pro *9jmt* ftatu majori anxietate fic foucitudme angebamur . Unde quia decet te folkite attendere , quanta religioni» fle benefiatis ecdefia, ad quam es domino providente vocatus, hafienusextiterit, Ic quomodo ibi rigor ngularis difriplinse venerit '. diferetfanan tuam monemus, atque mandamus , quatenus injunftss tibi amminiftratioai prudenter flt conftanter intendas, flt ita cotnmiffiim tibi officium ad honorem Det & aedificationem tuam , dc eorum qui tibi commendati funt, cum auxilio cœlcfti» gratte efficaciter dt diligenter exerceas , quod ibi per prudentiam flt folicitudinem B tuam religionis ordo femper redoreat, flt de die in diem magis ac magis fufeipiat incrementum. Nos enim te flt eamdem ecclefiam diligere volumus flt fovere, flt vobis, cum fuerit opportunum , apoftolic* defenfionis patrocinium minmrarc. Datum Tufculani, in. Id. April.

XLVII ADLUDOVICÜM VU.

Ftancoram rogem.

Ne Prioris Cerei. iter in Angliam diu differatur.

Jlexmdtr tfifiofue fervus fervorum Dti, curjfitHO in Cbrtfta fiUo Ludovico iUufai Froneonan rtgit falutem b qofioikm ktntdiSienm.*

Omus, qu- iM dileftum noftrum Priorem hofpitalis doapud Cerei- fita eft, ad noftram nuper profentiam vocaverimus, eum in Angliam pro quibufdam ecdefi® negotiis tranfiniffori, preces a tua fuNimitatc directes accepimus, ut et ad hoc inducias praeberemus. Quia vero grave nobis cognofcimos flt damnofum, fi hoc ejus iter diutius di&ratur ; rogamus attentius ferenitattm tuam , quatenus eidem Priori ad aggrediendum quod fibi injunximus iter licentiam largiaris , Datum Senate, v. Idus Novembris.

XLVIII. AD LUDOVICÜM VII.

Francorum regem.

Ut P. miles qui Hicrofolymam ire optabat, poffeffiooes fuss vendere peffit fine confenfu conjugis.

Abxadtr epijcoftu fervus firoorunt Dti, cerifiun m Girifto fiUo Lsuiovico iUuflri Frtncontm regi fjuttm tf uftfioiitMH btittdiffiteeiii.

Illos tuam decet magnificentiam pia prottftione defendero pariter dt fovere, qui tollentes era- ' cem, fanftaflt venerabilia loca,qusDominus corporali pnefentia illuftravit, vifitaredifponunt, flr ibi contra inimicos crucisChtifti domini militare. Veniens autem ad noftri apoftolatus pnefentiam P. E mQes lator profemium, votum fuum nobis proposait , flt fe velle Hierofolrmam ire conftanter aflernit. Veram quia uxore fua circa eum fe turpiter flt inhonefle habente, flt fe ob perpetrati ferieris culpam abeoahfentqnte, ifte patetnam hssroditatem fice ipfius coaniventla nec vendere poreft, nec pignori obligare ' difpofitum iter nullatenus valet adimplere. Sed quoniam uror torum maritalem, ficut dicitur, per adulaerium cotnmaculavit, dummodo ifte velit continenter vivere , ad eam non coriror uRa ratione redire: fierenitatem tuam per apoftolica feripta rogamus, fltexhortamut in Domino, quatinus, fi ita eft, Divini amoris intuitu

totuita liberum ei facias, ut ipsi possessiones vendere eut vohierit licitum fit, vel pignori ob-ligare.* dc his quibus vendiderit, feu pignori obligaverit, nullam patiaris fiiper boc injuriam vd raotefflam indebite irrogari.

Datum Turonis, x.Kal. Januar.

y iY AD LUDOVICUM VII. FRANCOR. ELEGEM.

Ut R. ücenloti poflrifiones faaa roftituantur ab iajnfto poflefibre.

^ffouwdvr *epijafnt firent firvnntt* Dei*, Mrÿbsa *in Orjfla filit LtAvicn iUnflri Fmtanun* ng», *fitbatm Ft aptfltlicnm imii&ona*»*

'CXpofeft tue celfirodhiis pia devotio, hisfem-JZi per intendere, que ad commodum indigentium clericorum non eft eft dubium pertinere. Pervenit autem ufeue ad na, quod Joannes Barii. EL. facerdori domum quandam & vineas, quas jure hereditario polfidebat, aufu temerario abftulit, dt eas fibi reddere contradicit A Unde magnificentiam tuam rogamus, & tanquam in Chrifto cariflimum ecclefia filium attentius exhortamur, quatinus, fi ita eft, ita faciat tue difcrecioois fiibiimicas prefato facerdoti in preftntia tua, vel alterna de quo plenarie poftis confidere, juftitiam plenitudinem exhiberi, ut idem facerdos fuum se gaudeat fuiffe plenarie con-C fecutum. Datum Senani, xvj. KaL Aprilis.

L. AD SUESSIONENSEM EPISCOPUM.

Ut A.qui monafterium reliquerat, poft iterHierofalymitanum in illud recipiatur.

AhxtneUr tpifiepat firent ftrvantnt Dti, venerekiù fratn .... bntffitne^i & mMMcaxv tasadidhrâfl·.

LAtoris prefentium A. a Hierofolymis redeuntis nobis nuper relatio patefecit, quod timore V. abbatis fui perterritus Dorbacenfe monafterium, in quo monadicum habitum fe-ri: fuiceptâe, irregulariter dereliquit. Poftea veab abbate luo licentia, ficut dicitur, impe* trata, terram quam Dominus corporaliter vifita--*it, intuitu devotionis petivit, &per nos rediens, apoftolica fedis imploravit auxilium. Ideoque fraternitati tu· per apoftolica feripta mandamus, quatinus abbatem jamdiâi monaAcrii diligenter rommoneas dt inftanter, ut memoratum A. diciplina fecundum regulam B. Benediâi dc cor». fisetudinem ordinis ejufdem monafterii fervata, sn monafterium fuum recipiat, dc paterna Hlum caritate pcrtraâet.

Datum Anagni·, vji. Kal. Maji.

U. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUME REGEM.

Ut cœnobii CaftrMortis bona diffipari A auferri ab excommunicato Priore prohibeat.

vdZraaadrr *rfijhptu ftrau fireanen Dàt terifin* ô» Chrifla fiita Lttiavien ilinfiri Frentone* rtgi, (ehim & katiiOiiHt.*

QUia de regie fisbUtuitaris faduftria exiftimatio femper talis procedit, ut fupeme contemplationis amore circa eonfervadonem ad-- ... feduiam operam dt curam proberis impendere: piam folicitudinem tuam commendamus ia Domino, qui te volumus dedefideramus femper circa pia opera exercitari, & ficut regem Cbriftiann&mum ia omnibus ruis bonis aôlbus profperari. Inde eft, quod ad tusi magnitudinis notitiam volumus pervenire, nos ex tenore litterarum venerabilium fratrum noftrorum .... Turonenfis archiepifcopi, dt .... Andegavenfis epifeopi, de dileâi nlii noftri ——.. abbatis Majoris monafterii evidentius acceptât, quia ...... Prior Caftrifbrtis, dc alii focii ejus in aceufatione dileâi filii noftri .... Burgulieufis abbatis viri quidem religiofi dc Deum timentis, penitus defecerunt, & omnino funt mendaces re-B perti, dc propterea excommunicationis vinculo innodati. Ceterum quia prndiâus Prior bona ecclefi· ipfius loci difiipare prefumit, dc illicit· fnvafione auferre: celfitudinem tuam per apofto-]ica ferina rogamus, monemus, & exhortamur in Domino: quatinus pietatis intuitu, dc pro reverentia B. Petri ae noftra, res dc jura Burgulienfis ecclefi· protegas, manuteneas, dc conferves, dc prefatum Priorem nulla ratione foveas, fed ipfum tanquam excommunicatum attentius evites. Dominum quoque Caftrifbrtis, qui res ecclefi· S. Chriftophori fua violentia dicitur invafifle, ad ablata omnia eidem ecclefie reftituenda, dc ne deinceps talia contra praefatam ecclefiatn attentare prsrfumat, vel fcpe diâum Priorem fovere, commifla tibi defuper poteftace compellas.

Datum *Seooais*, vm. Idus Decemb.

LIL AD LUDOVICUM VIL FRANCORUM ELEGEM.

ELegb congreftutn & confilium optat.

^firxandM* *epifeapns ferent .firearm* Dei, cxriffim» in Chrifta JUie LnUvitn illnfiri Frannrxm regt, fohan* 6* epeflolicet* b&di&int*.*

REdiens ad nos dileâus filius P. fubdiaconus nofter diligenti nobis narratione propofuit, aftic-quomodo fubltmitatis roe dementia turifice eum decenter fufcepit, & omnem illi honorem dt gratiam, quam magnificum dc Chriftia- .. -r. decujr, ob pci dcnoftri reverentiam exhibere curavit: qualiter etiam ea, que regi· magrafietntie ex parte noftra propofuit, cum omni manfuetudine dc diligentia, tu· finceriffime benignitatis afteâio exaudivit. Diicâum autem filium noftrum nobilem virum Hugonem baronem tuum, per quem nobis excellentia tua refpondit, debita benignitate fufeepimus, dt ejus verbis promptam diligentiam adhibentes, confilium tuum gratum omnimodis dc acceptum habemus. Verumtamen in hoc circa nos dt ecclefiam Dei admirande tus devotionis finceritas comparait, qui ob reverentiam Dei, dc honorem B. Petri, ac noftrum, uni da clericis noftris tantam gratiam exhibuiftis. Inde fiquidem eft, quod nos tam finer his, quam fuper aliis, nobis & noftns multipliciter a celfitudinc tua coUatis, omnimodas finceritati tus gratiarum referimus aâiones.* magnificent!· tu« pmfcntium fignificatiooe notum fieri cupientes, quod quam citrus cum opportunitate *fiert pallett* pro femiam tuam vellemus dc confilium fuper his, qtuk nobis fignificafli, libenter habere

Datum Senanis, Idibus Januarii.

LUI. AD LUDOVICUM VIL FRANCOR. REGEM.

Qua vîâus ratione uti debeat quavis fexta feria.

jefexaadsr *tpi/ceput firm fervor#» Dû, co.iffimo ia Cbnjio filia Ludovico illufiri Froacorum tegi, faluttm & opoftilieam UmdiiHtutm,* ,

DEfiderium & affeftum tuum, nuetncirca obfcquium fupemi conditoria, ob tuorum pecCAtorum veniam obtinendam regia magnificentia habere dioofcitur , gratum admodum & acce> itum habemus , & cum digniffim® in Domino audibus commendamus . Accepimus autem ex literis tuis, regia celfitudinl per alia feripta doo fuite exprdFum, utrum in quarantenis fexta feris illam relaxationem , quam in fexta feria aliorum temporum tibi fecimus , debeas obfervare. Unde nos eandem relaxationem taliter duximus dilitnguendam fcilicet ut in quadragefima , qua dicitur B. Martini, ufque ad adventum Domini , in fexta ferla uno ferculo pifeium, ft vino temperate fumpto utaris. In adventu vero ft in majori quadragefima confiatam abftinentiam femper fexta ferta obfervabis. Si aurem debilitas corporis non poterit abfque gravi detrimento illam abftinentiam fuftinere : volumus, ft per apoftolica feripta magnificent!® tu® pracipimus, ut in his ficut in aliis temporibus, fexta feria uno ferculo pifeium, ft vino modice fumpto utaris, Confullmus etiam ferenitati tux , ft fuademus , ut fecundum confilium dilecti filii noftri ..... capellam tui , eleemofynas tuas temporibus ipfis debeas augere . Noverit autem regia lublimitas , quadragefimam ab oftavis omnium fandorum, & non antea, inchoari.

Datum Senonis, xjij. Kal. Septemb,

UV, AD THEUBALDUM

Ut abbatem *tg* ccenobium Boncvallis protegat.

^fleKjnder epifeaput fcrvur fervorum Dti , diltFto filio mbiU viro Thvtboldo , falutem Û apoftolicam bnedidliomm,*

Ω Eliglofa loca , & honeftas perfonis, tanto £\. nobilitatem tuam convenit ardiori caritate diligere , quanto eas noveris ferventiori Audio religiofis converfationis fcrvitio conditoris infiftere, & ad ipfius gratiam promerendam ex bonis operibus infudare. Pro ecclefia itaque Bonxvallis, & diledo filio noftro Waltero, quem fratres ejufdem loci , alio renunciante oneri prxdidx ecclefix , in abbatem fuum unanimiter & concorditer elegei ont, & pro eifdetn fratribus, nobilitatem tuam rogamus attentius, quatinus pfo reverentia B. Petri ac noftra , ecdefiam ipfam & prxnominatum abbatem & fratres diligas, manuteneas, ft a pravorum impetu eoidem protegas viriliter & defendas . Ita quod ab omnlpotenti Domino merearis exinde praemium aternx retributionis percipere, & gratiam apoftolic* fedis omni tempore obtinere.

Datum Bituricis, in. Kal. Maji.

LV. AD LUDOVICÛ^ VIL FRANCORUM REGEM.

In vaftatores ecclefi® Brivatenfis.

Altxonder tpifnput ftrvut fervorum .Dti, corijjutto i» Cbrifio filio Ludomco ilh^ri Frmeorum njgi *falutem & apeflcdicam bemdidiiomm.*

AD tu® fublimltatis nodtiatp accepimus pervenite, quomodo comites Alvcrnix, aevi, cecomes de Polenniaco, villam Brivarenfem, qu® tua ete dinofeitur, irreverenter aggtctB , ipiam Brivatenfem ecdefiam, qua ad jus B. Petri ac noftrum fpecialiter pertinet ac tutelam, depopuUri non ceftant: ft domum decani nequiter obfidentes, eam macfiibis quoad poffunt expugnant. Unde nos tantam audaciam relinquere non volentes aliquatenus incorrefbun , juxta officii noftri debitum, tam eos quam prxpofitum & abbatem Brivatenfem, qui cos induxerunt, pernoftras fatagimus litteras ab hujus iniquitatis auiu damnabili revocare . In propofito & voluntate habentes , ut nifi fecundum noftra monita refipuerint, quantum ad officium noftrum pertinet, tanx in eos, quam in terras eorum graviter vindicemus. Unde magnificentiam tuam rogamus , monemus, ft exhortamur in Domino, quatinus tu ipfe ad id corrigendum utiliter accingaris ; ft nifi refipuerint , ad vindicandum lu cos ftudeas omnimodis ft labores.

Datum Parif. xiu. Kal. Aprilis.

LVI. AD LUDOVICUM VII. FRANCOR. REGEM.

Monafterium S. Maximini ipfi commendat.

Afexaadrr *epifeopus frrvtte fervorum Dti , coriffimo m Cbrtflo filio Ludovico illufiri Frmearum regi, falutem & apoflolicam berudifUomm.*

LAudabilir propofitum pietatis, quod circa fanftam Dei ecclefiam tam in capite quam in membri» regia ferenitas exhibet , attendentes , monafterium.B. Maximini, ac abbatem ac fratres Divinis ibidem obfequiis mancipatos, folici. te (dim tux commendavimus majeftati , rogantes, ut idem monafterium coniulta pietate diligeres , ft ab iniquorum incurfu regi® magnificent!® munimine defenfares . Qtrod utique beno haftenus , juxta beneplacitum Dei, preces , ao monita, noftra , te adimplete feientes , gratum id admodum acceptumque tenemus, ftcelfirudin! tuse gratias exinde uberrimas exhibemus* firmam fpem fiduciamque tenentes, quod tibi exinde & honor augebitur terrena*, glori® ac poreftatis in terris , ft ab «terno remuneratore juftorum immarceftibilts palma conferetur in cœlis . Verum quia, ficut accepimus, ft auribus noftris infonuit, quidam Aurelianenfis civis , Theobalbus fcilicet Morini, prxfatum monafterium pecuniae indebite repetitione fatigat, O. de Beftifi, & M. Vidua monafterium ipfum'nimis repentina debitorum exaftione moleftant: fublimitatem tuam iterato rogamus , ft exhortamur in Domino, quatinus ejufdem monafterii paupertates atque miferias (blita benignitate refpicias.- ft fecundum quod de juftitia fuerit , prrdi&um indebita pecunia petitorem regia compellas auftoritate defiftere, ft eos qui iubitx repetitioni debitorum infiftunt, quantum cum bona voluntate

fieri

fieri poterit, opportunitatem facia· idonei tem- A poris cxpeâare. Ut inde a Deo premium, dc a nobis debeas aAtones recipere gratiarum.

Datum Senonis, vj. Kal. Decemb.

LV1I. AD LUDOVICUM VIL FRANCOR. REGEM.

De eleâione ecclefi· Camotenfis.

*AHf**ebr epifcopet fervet fervorem Dei, ecriffimo m Cbnfto filio Ludovico iUeftre Framorum régi, falutem tJ apoftolicam hemdiifiomm.*

Dile&i filii noftri tam canus, de arch te canonicorum Camotenfis ecclefiæ, pariter prsfentia cooftituti, nobis plerurie expo fuerunt, quam incaute & inconfulte in faite e-Jeûionis ipfius ecclefi· proceflerunt. Uudc nos lie adverfitatibus ejufdem ecciefie compatientes, & ooinioni corum , que hac occafione plurimum eft denigrata, integritatem fuam recuperare optantes, ipfos ad pacis & concotdix bonum cum omni diligentia fumus bonati: eofque monuimus, ut unanimiter in unum conveniant, & ecclefi* fux falubriter ftudeant providere : dc ad hoc utiliter confummandum ufque ad proximas oâavas epiphani· eia terminum duximus indulgcndum . Quapropter tegi· ferenitatis induftriam per apoftolica feripta rogamus, monemus , de exhorta- C mur attentius, quatinus memoratos canonicos viva voce ac litteris fuper hoc ipfo folicite dc ftudiofius exhorreris ; dc ad id efficiendum regium eis favorem A auxilium efficaciter fubminiftres t ut prxfata ecclefia te fibi patrocinante optata conlolatione fruatur , de v^ali valeat provifionc gaudere. Datum *Seooait, vni.* Idus Oéteb.

LVIH. AD LUDOVICUM VII. FRAN'COR. REGEM.

De Hofpttali Compendienfi.

XZrsModrr epifeopttr fervef fervorem Dei, carifimo in Chrifto filio Ludovico illeftri Francorum regi falutem tf apoftolicam benedilionem.

Cignita olim tuccejfitudinis, voluntate, quod de hoipitali illo apud Compendium copftituto, unde feremtatem tuam nos fiepius rogafle meminimus , per viros religiofos veritatem diligentius inreftigari volebas , utrum ad Compendienie monafterium pertineret : id venerabilibus fratribus noftris ---- Noviomenfi, & .... Silvaucâcafi epifeopis, de quorum honeftatedcprudentia nullatenus dubitamus , nec excellentiam tuam credimus in aliquo dubitare , commifimus inquirendum. Qui utique ad locum ipfum pariter accedentes, ficut ex litteris illorum, quas regi· fublimitati tranfinittimus, potes evidenter agoofcere, veritatem inquirere ftuduerunt; dc fio- E ut eaedem litter· continent, invenerunt. Indefiquidem eft quod magnificentiam tuam per apoitolica feripta rogamus, monemus , dc exhortamur in Domino, quatenus earumdem litterarum tenore diligenter infpefto, ficut expedire cognoveris, dc tu· fuerit beneplacitum voluntati, ita de memorato bofpitali effictas , dc difponas : ut de terreno regno ad ceelefte tranfinigrans, abitio bonorum omnium remuneratore «tern· felicitatis premium valeas Obtinere, dc nos ipfi ferenirsti tux gratias debeamus propter hoc uberrimas exhibere. Datum Scnonis, n. Idus O&ob.

LIX. AD LUDOVICUM VII. FRANCOR. REGEM.

Interdiâum a Remenfi archiepifcopo latum relaxari a pontifice rex petierat . Pontifex non oMnino recufat, fed honeftius putat ab archiepifeopo ipfo relaxari.

Alexieder epifeopis fn otts fervorum Dei, cartfima in Chrifto filio Ludovico illeeftri Francorum regi, falutem & opoflpiteam benediiliomm.

Excellentis tus litteris debita benignitate fu> fceptis, preces, quas per eas regia celfitudo nobis porrexit, clemenier admittimus: utpote B quam femper dc voluntate habemus, preces tuas libenter admittere, tcque in illis, quantumcumque cum Deo poflumus, exaudire. Illud tamen honeftius fuper eo negotio vffum efle cognofeas, ut venerabili fratri noftro H. Remenfi archiepifcopo deprecatorias litteras, ficut ex refcripto earum videre poteris, mitteremus; rogantes ut interventu noftro, dc tui honoris obtentu, interdi&um illud, relaxet, donec caufa illa in curia ejus, vel etiam ...... Belvacefifis epifcopi, finem debitum fortiatur . Quod fi ipfe idem interdictam relaxare noluerit, dc id non multum grave fibi fore nobis refponderit ; nos in eodem negotio juxta preces tus folichudinis procedemus. Aliter enim minus honeftum eflet, ut fententiam a tanto viro canonice promulgatam tine ejus confcientia facile folveremus. Si vero ufque non adeo de ipfo fratre noftro confidis, dc negotium ipfum plurimum in animo tuo fedet: poteris iterum nobis tuam voluntatem referibere , dc nos defiderium tuum curabimus audore Domino efficaciter adimplere. Datum Parii, vu. Idus Martii.

LX. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

Hofpitalc Compendicnfc , ejufdem urbis abbati· attribuit.

Alexander epifeoput fervet fervorem Dei, cariffimo in Chrifto filio Ludovico illeftri Francorum regi, falutem & apoftolicam benedi&ionem .

>,a <· ha- >*· ·H'·0*·

Illam finceriflimam regiz ferenitatis afle&ionem quam circa ecclcfias Dei multimodis habere dignoiccris, magnificis io Domino laudibus commendamus: votivis cordis aAedibus exoptantes , ut ipfa immaculata Dei fponfa viro fuo Chrifto te valeat in «terna beatitudinc praefentare, quam in terris innumeris devotionis indiciis, ficut rex catholicus, dcChriftianiflimusprinceps, nofceris ferventius honoraffe . Ex *inurit* autem excellenti· tu· nuper accepimus , quod negotium illius hofpitalis Compendicnfis , unde fiepius regi· cclfitudini fcripfimus , noftro arbitrio reliquifti, dc quod exinde ftatueremus magnitudinem tuam ratum dc firmum habere, lineris afleverafti. Unde quoniam prxfcriptum hofpitalc receptioni pauperum perpetuo deputatum , ficut ex feripto 'venerabilium fratrum noftrorum B. Noviomenfis, dc .... Silvanedenfis epifeoporum, quibus hoc inquirendum commifimus, nobis innotuit, fepius Compendienfis ecclefi·canonicos procuratores habebat ; nos attendentes quod monafteria «Sc alia religiofa loca hofpiralcs domos ad receptiones pauperum habere folebant, d$ de regia clementia , qu«, ficut diximus , ec-

ecdefiam Dei diligere ft ampliare cecinerit, ft di(politionem ipfius noftro remuir arbitrio, aiorimutn confidentes, ipfum hofpitale Gosnpeirficn fi monafterio apoftolici fcripti mtinimine dmdmus confirmandum, Ita quidem quod ufibuspamperam deputatum, ad difpoCtiosvanft curamdileftonun filiorum noftrorum .... abbatis ft fra* tram ejuidem loci debeat in perpetuum fine omni inquietudine pertinere. Quocirca feremtatem tuam per apoftolica feripta rogamus, monemus, ft exhortamur in Domino, quatinus pietatis intuitu, ft pro reverentia B> Petri ac noftra,me* morato monafterio idem hofpitale tu· pariter fo* blimiiarts feripto confirmai nec ipfis crindo valeat aliqua h> potieram qunftlo fuboriri. Si voro quHibet eoidem fuper hoc moleftsre vel pen· turbare pntfutnpfcrit, tu eos a prefumprionen·* juftnodi poteftatc regia non differas coercere: ut «tremo felicitati» praemium propter hoe coofem merearis, ft nos ipfi magnificantis ran eopfoti exinde gratias referamus.

Datum Senoiu», xtn. Kal. Novcrabr.

LXI. AD HUGONEM SUESSIONENSEM EPISCOPUM.

In anguftiis maximis potitus fubfidtan aliquod pecunus pofeit.

jlltxméer ffifioftu firvtu firvonmt Dri, w mm* *M fratri H. Smjfitfttafi tjàfafo falxio* & oftfabtet* bmtdi&làatat,*

ILla devotionis tntrgrita» ft aflc&kt caritatis, quam circa facrofan&am Romanam cccleftam ft perfonara noftram credimus tc habere, nonmodicam nobis fiduciam prxftat, ut in neceffitati. bus noftri» confilium a te debeamus ft auxilium poftulare, ft imminentia nobis negotia tibi fiducialiter aperire. Qualiter autém ille tyrannus ft vehemens perforator eccltfji», Frcdcricus videlicet, univerialem omnium matrem facrofanftam Rom. ecd. perfoquatur, eamque fine caufa opprimat ft infeftet. ad diferetiouu tu* notitiam non ambigimus perveniffe. (Jti utique tanquam lco rapiens ft rugiens, potitus ininftdii», aditus via- rum ita per fatellites barbarice feritaris obftruxit: quod illi jam non valeant ufque ad nos tranfire, a quibus Rom. ecd. in neceflitatibusfui»opportuna recipere fldfragia confuevit. Unde cum eadem Romana ecclefia multis opprtffionibus anguftata fit his temporibus ft affiifta, ft magnis atque innumeris prae debitis aggravata.* ad ejus onera fupportanda, ft ad ncccflitates quas patitur revelandas, tanto ftudiofius exurgere uoportct; ft efficacius laborare, quanto amplius eadem mater ecclefia de tua jcvotraoc ft fidei tinceritate confidit· In tanto itaque neceffitatis articulo conftiruti, de prierait» quidem fubventkmetibi gratias exfolventes, caritatem tuam rogamus plurimum monemus, & exhortamur attentius, ut ad mentem revocans, quot ft quanta gravamina ft anguftias Romana ecclefia pro fua ft omnium ecclcfiarum libertate tuenda boc tempore patiatur, confiderans etiam quid membra capiti debeant, ad fubventiooem eoclefiu, ft adfolvenda debita, quibus premitur, manum adhuc tiberalitatis extendas, ft nobis tu· confolatjoais auxilium in tanto articulo, fi abfque gravi Mctrimcn* to «edefie tu· fieri poterit, largiaris. Beneficia fiquidem ft obfequia qu· in necvflitate pneftantur, coofueverunt femper recipientibus exiftera gratiora. Abbates quoque ft alras ecclcfiarum pr®. latos in tuo epifeopatu eonftitntos ad hoc idem eum csnri dil^eaaia exhorreris. In quocumque autem tc nobis oondgcrit {obvenire, flInd dilofto filio noftro....latori assrientium te volumus aflignare, ft nobis id ipfum litteris tuis fignifraas. Datum Anagnia» xtn. Kal. Martii.

LXII, AD HUGONEM SUESSIONENSEM EPISCOPUM.

JtltKaaJer afifitfv firent ftrotn» Dû, wtra- Uti &

A Hanguidis uxorcjus, parochiani tui, qualdam terra» & vincas ipfius epocopiper viokntlam de* linere pnefumunt, fie cas corn fhrihbus inde percepti» eidem epifcopo reddere contradkuni. Cumqoe prefitus epifcopus fitpius eo» propter boc fubmonuiffet, ut m curia fiia fibi juftiti· plenitudinem exhiberent, ipfi tamen id facere noluerunt. Unde quoniam eidem epifcopo in jure fuo nulla ratione decffe poflumus, vd debemus, fraternitati R* per apoftolica feripta mandamus, quatinus, fi cognoveris memoraram GLftHauguidcm Cuxotvm ejus debere in curia fua pnsfato epifcopo finer hoc rsfpoodere, ipfos ad plenam juftitiam in prafentia ejuidem epifeopi fuper hoccxMbendam, moneas inftanter, ft diftriâe compellas. Aiiocpdn eos in pnsfcnria venerabilis B. Belvaccnfis epifeopi fuficienter fuper hoc firpedifto epifcopo tiafpondere coerceas, ft appeflariooe remota juftitns plenitudinem exhibere .· fi vero id facere forte contcmpferint, cos ecdefiaftica ccnfnra percellas.

Datum Senonis, vm. Idus OAobris.

LXIII. AD LÜDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

Ut pauperem «pendam protegat.

*^lleaeaJtr tfifiaftu ftrvtu firvamatDti, tarifa** i» Cbrift» filia haiaoaa ilbtfiri Fraacarv* regi, folato» & afafiolicM* hoadiOioatai.*

GOnfuevit femper egregie dementia pietatis oppreflorum ft pauperum tniforeri, ft circa eorum miforiam pro aficftu animi commoveri.· fcions feriptum efle: *Bootiu γά àtttÜïgit fitftr ttmaat* t7 *jxuptrei**. Ea igitur confidcrationo induai, ft bujus pauperis M. pnefentium latoris lacrytnabili prece denfti, qui moleftiaa ft injurias fuper poffeflionibus mis a quibufdam hornibus tuls oorentioribus fe queritur fuftinere: regiam excellentiam ft confuetam pietatem tuam rogamus attentius, quatixuis pro amore Dei, ft obtentu juftiti·, ft noftro interventu, eum ab adverfariis fuis, a quibus fe opprimi alferit ft gravari, ita regia orote&iooe defendas, ft immanem ab coram facias kefione, quod ab eo, qui cum dives effet, ad liberandum nos noftram rabiit paupertatem, sternum indo debeas pn». mium expeAare.

Datum Turonis, xiv. Kal. Februarii.

Λ

LXIV. AD LUDOVICUM VU. FRANCORUMREGEM.

Adami ft Gregori) fratrum caufiun commendat.

XXr«aadrr *tfijoftu ftrotu fervorton Dti, ctrrifiooo µ Cbrifio fileo Lxdowo illtrfiri Frooconoortgi·^ folattm tf ofoftolkom itoodiaioout.*

r

TVEcet regiam excellentiam his diligenti cura JLx inimiirrc, per qu· in regno tuo fidsregbe defenfionia munimine cxiftemes fiiam valeant joftitiam firmiter obtinere . Quocirca ferenitatem tuam rogamus attentius, quatinus $ que inter A*·»" ft Gregorium fratrem fiaan fiiper quadam domo vertitur, qu· ad tuum dominium, 'bcut dicitur, fpedat, diMcuter audias, vclsih, nui neutri pérti debeat efle fufpeâus, juxtt tu· oignationis arbitrium caufarn ipfam audiendam» ft fine debito terminandam committas.

Datum Senonis, iv. Idus Novembris.

LXV. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

Mittit nuncio· cum *moodotu,* de ib «ju» *ex*imper*tore CP. acrepit.

Altxoodtr epifeopis ftrvu ftrotntm Dti, torifiooo bi Ckrifto filio Lxdovico iUxftri Froacorimt rtgi, fohtittu tf opoftolicom bcxcdiaioHtM.

DUm in mente revolvimus, ft ad memoriam revocamus, qualiter caufa Dei, ft amore juftitia, ob reverentiam quoque beati Petri apoftolorum priodus, caufem ecclefi· tanquam propriam aflumgfifti, ft eam , ficut rex catholicus ft princeps Chriftianiflimus, in augmentum & exaltationem infius pr· aliis orbis principibus promovifti: in hanc intentionem ft animi voluntatem adducimur , ut in quafibet caufa ejufifem ecclefi* qu· alicujus momenti fit, abfque ferenitati· tu· confilio ft auxilio, cum id habere valemus, nullatenus procedamus. Credentes, immo & certa veritate tenentes. te non fecus quam nos ipfos, vd quemlibet fratrum noftrorum, folius fuperni conditoris obtentu , ad honorem ft incrementum ecclefi· folicitum ac ferventem exiftere, atque ad exaltationem ipfius intento Audio laborare. Inde eft yiod receptis nuper litteris a nuociis cariffimi filii noftri .... illuftris Gonftantinopolicaoi imperatoris, qui ad & /Egidium applicuerunt, quas utique regi· ferenitati duximus .ranfmiuendas : in quibas fiquidem continetur , ouod ex parte e/ufdem imperatoris quedsm dieu accommoda, ft ad utilitatem refpicientia, nobis tantum & ecclefi· tua deferunt proponenda : diiedos filios P-CapeUanum, ft fratrem H. eleetnofynarium noftrum, excellenti· tue fiddes admodum ac devocas, regt· *cclfitudini deftioamus,* per quos quadam fiiper eodem negotio, que non duximus litteris committenda , tue ferenitati proponimus, & fuper quibus tuum confilium expedimus: rogantes attentius, quatinus eos regia pietate fufctpiens, beuigne audias, ft confilium tum, fiiper his qua tibi propofueriot, per eofdem litteris tuis aperias. Aliquos etiam a latere tuo cum prad&is filiis noftris ad memoratos imperatoris nuncios, qui fecurum cis per terram tuamufeue ad tuam ft noftram prefentiam debeant praftarc ducatum, noftro interventu tranfmittas .

Dacum apud Dolenfe mona Urium, Id. Julii.

LXVI. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

De caufe^cpdcopi Carnei accnfis, cui inducias adhuc iodulget.

AUxoodev tpifctpu fervosfervonoo Dti rorifixio i» Chrifto filio Ludovico illotftri Frvuorion rtgi, folxtexo oftftolxotH btxtdiiboxtwt.

VEniens ad nos diledus filius nofter... abbas S. Vincentii Silvaoeâenfis, cum celfitudinis _ tur litteris, apud nos diligenter inftiiit , Camccacenfi epilcopo, quem contra honoremccBdefi· & falutem ipfius, & utinam nonveftram, diutius expedivimus, adhuc inductas praberemus. Ipfe vero, ûçut credimus, (ftutiuamrci verita* adirer le haberet), non de nereflirate aliqua, fed ut errorem fuum fub clementi· iuc, & venerabilis firatrb noftri Henrici Remenfis arduepifeopi prorcdiooc valeat obumbrare, hujufmodi per vos occafiones prétendit. Nos autem, non pecuniam, fed animam fuam quarentes , ft tue fereniutb obtentu , & confideratiooe jam didi fratris noftri, precibus, ac petiuonihuf, nificontra Deum manifefte veniremus, annuere volentes , eundem epiicopum ufque ad fecundam dominicam proxime quadragefim· adhuc duximus expedandum. Ita quidem quod nifi illum, aut nimCcium, vel litteras ejus de reyerfione ipfius&certa promiffione inpnrfcripto termino receperimus, eundem ex tunc omm dilatione remota,· publice excommunicabimus, ft a cotyore Chrifti, quod eftecdefia, fequeftrsbimus. Qpocircamagnificentiam tuam prefentium lignifieitione rogamus , ne tua fublimiras aliquibus precibus nos amplius fiiper faâo ifto conveniat . Rogimm criam excellentiam tuam, ut ficut per dikdum filium noftrum ---- abbatem S. Germani te rogavimus ita efficias. Credimus enim quod hoc ad honorem tuum denuo fpedabit.

Datum Senonis, vi. KaL Fcbr.

LXVII. AD LUDOVICUM VIL FRANCORUM REGEM.

Floriacenfe monafterium ipfi commendat.

Altoeodcr tpifeofor ftrvor ftrvertntt Dti, corifFutto io Chrifto fibo Lttimco iUxftri Froxcorvo rtgi, falxtexe tf ofoftobctxt intdiattnttH.

DUeftum filium noftrum.... abbatem S. Be» nedifti fuper Ligerim cum tue magnificentias litteris ad nos venientem qua debuimus animi benignitate recepimus, ft obtentu precum tuarum, quibus, quamumcumque cum Deo poffiimus, promptam femper volumus diligentiam adbibere , fueque religionis & honeftatts intuitu , ipfum a&ftuofins honorare curavimus, ft in fids peuikmibus efficaciter exaudire. Eum itaque cum plenitudine amoris & grati· noftne ad propria redeuntem, regie ferenitati propenfius commendamus.' per apoftolica feripta monente·, rogantes, ft exhortantes in Domino, quatinus amore Divine miferationis, ft pro reterentia B. Petri fit idem monafterium, dementi femper benignitate rtfpicias, diligas, manuteneas, ft honore·: ft tam eos, quam jura ipfius monafterii, a pravorum incurfione, regia proteftione defendas. Ita quod

quod ab omnipotenti Domino praemium aeternas A beatitudmts exinde recipias , de nos regi· majeftati copiofas debeamus patias exhibere.

Datum Bituricis, vsi. Idus Augufti.

LXIX. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

De fecreto quodam, quod imperatoris CP. truncius pape dc regi communicandam habet.

Alexander epifctpeu ferma fervonan Dti, carifim» in Cbrifte file· Lndovico illxfiri Francornm regi9 feintent tt apoftolicant bentdiSitnem.

Sicut per fervicnrem tuum, dt etiam per litte- B ras noftras, nuper regie celfitudini denotavimus, alter nuntiorum cariffimi in Chrifto filii noftri illuftriCooftantioopolitani imperatoris, qui nunc ad partes noftras accedit, nos dc re vellet habere pnefentes, ut illud fecretUm verbum communiter nobis proponeret, ficut ex mandato ejufdem imperatoris fe aflerit accepiflè. Unde dc voluntatis ipfius erat , ut te fimul nobifeum apud Bituricas inveniret. Nos vero confidcrantes, quod honori tux cclfitudinis expedirer : confilium noftrum fuper hoc tam per nuncium tuum quam per litteras noftras regie magnificentix expofuimus : proponentes honorificentius efle, quod prtufquam nos conveniremus in unum, pnentustmperatoris nuncius ad prxfentiam tuae fublimitatis C accederet: ne, fi forte ad nos hac occafione venires, ei occurrere quodammodo videreris . Ex quo vero ipfe ad te venerit, fi confilii tui fit , ut nos fimul tecum debeamus fuper hoc habere iertnonem ; in unum poterimus , ubi tibi vifum fuerit, convenire. Nos igitur cupientes in omnibus que cum Deo poftumus tux majeftati deferre : volumus , ut priufquam ad nos jam diftus nuncius veniat, ad praefeoriam regie ferenitatis accedat. Unde excellentiam tuam per apoftolica feripta rogamus attentius, quatinus eum ad tuam prxfentiam venientem hooefte recipias , dc confueta benignitate pertraftes : dc verba qux tux propofuerit majeflati , ea qua debes deliberatione confidens dc attendas. Si autem vifum tibi fae- D rit, aliquid nobiseflefignificandum: poteris,cum tibi placuerit, indicare.

Datum Bituricis vin. Kal. Septembris.

LXX. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

Commendat ipfi archidiaconum Bituricenfem ,· de rebus Germanicis bene fperare jubet.

Alexander epifcopni fervite fervorem Dei, ceriffimo in Cbnfto filio Ludovico illxfin Francorum regi t falntem & apoftolicam lenedefiionem.

Dileftum filium noftrum C. archidiaconnm Bituriccnfetn clericum tuum , quem nobifeum , de regia ferenitate confifi, huc uiqtte retinuimus, ad te duximus remittendam, dc ipfum excellentis tua attentius commendantes, magnificentiam tuam per apoftolica feripta rogamus atque monemus, quatinus pro reverentia B. Petri ac noftra, dc illius derotionis ac fidelitatis obtentu , quam circa regiam ceifitudinem multipliciter gerit , diligere, ac manu tenere intendas, dc in fua juftitia de confueta clementia confovere. Ad hoc, quoniam te ficut cariflimum & fpecialem ecclefix filium, dc catholicum principem , ac regem A Chriftianiflimum, de ftara ecdefias & noftro fi>licitum dc ftudiofum ex[redacted]tere minim[redacted] dubitamus, dc de nods illis, quas de Alemannia nuper venerunt, mceftitiam aliquam coocepifie : magnitudinem tuam rogamus, atque monemus , quatinus a Domino confortatus , fperes plenius & confidas , quod ea que ille periecutor ecclefie, qui cum ipfa fimulatam femper pacem quefivit, adverfus illam, dc in detrimentum ejus provenire credit , in fui ipfius verecundiam dc esubcfccntiam procul dubio redundabunt. Sicut enim pro certo accepimus, de dileâus filius nofter Maguntinuseleftus fcrenitati tue poterit plenius intimare : de tota terra fua nonnifi tres abfolutum juramentum pneftare potuit coercere. Alii fiquidem multi fi- B ne ipfius licentia difccflerunt , dc illi , qui cum conditione jurarunt, jam funt a conditione appofita ab[redacted]uti . Cetera prcnocninatus archidiaconus fublimitati tuas viva voce latius explicabit.

Datum apud Anicium, 11. Kal. Julii.

LXXI. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

Ut Thorax Cantuarienfi archiepifcopo èxuli det aliquem epifeopatum > aut abbatiam, fi vacaverint.

Alexander epifcopttt fervtu frrvcm Dti, carijfimo i» Cbrift· fili· Lxdovico illaftri Francorum regt feintent Ù aptftolicam ktnedi&itntm.*

Qualiter venerabilis in Chrifto frater nofter Thomas Cantuarienfis archiepifcopus , pro tuenda ecclefic libertate dc devotione noftra a fede propria decreverit potius exulare , quam in detrimentum noftrum dc jafturam ecclefic ullatenus confcntire : ad quas etiam neceflitates ipfum cum aliis prudentibus dc difcretis viris, qui eum etiam in adverfitate tam laudabiliter quam fideliter imitantur, fi, quod Deus avertat, diu perfecutio duraverit, oporteat devenire : tua fatis excellentia recognofcit. Unde, licet regiam magnitudinem ad opera pietatis ita noverimus femper efle intentam, ut etiam ceflantibus noftris preci- D bus, his qui pro Deo dcjuftitia dc unitatecatholica perfecuttonem fuftinent, fola pietate monitus auxilium conferas[redacted]/folamen, quod etiam in ipfo fratre noftro jam maxime experti fumus: tamen regiam magnitudinem folicitis in Domino precibus exoramus , monemus, & exhortamur attentius , quatinus obtentu Divinx pietatis, dc pro reverentia B. Petri ac noftra; confiderato etiam, quod reddita nobis fibi a Deo pace, plurimum obfequii dc honoris per eum tux poterit excellentix provenire: fi quem epifeopatum aut abbatiam in regno tuo interim vacare contigerit, fibi adfuftentationem fui dc fuoram, donec pax de creto nobis defiderata donetur, regia liberalitas faciat affignari. Ex hoc enim dc Deum te credimus in- E dubitanter habere debere propitium, dc nos ipfoa in hoc tibi firifkeddes oopoxios.

Datum apud Mbotetp^rifulanum , viii. Idus Augufti.

LXX1I.

LXXIL AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

De P< Bituricefi archiepiicopo.

jfltMnder tpifcoptu forent forvorun Dti» carifimo m Confia filio Ladawo illaftri Franconm regi, falatem if apefiolicam itntdi&itnem.

Litteras fuhlimitatis tuc debita benignitate fiifcepimns, ficut Chriftianrffimi regia, & illius principis, qocm tota in Domino caritate diligimus, & cujus tonori & commodis, in omnibus qu* cum Deo poftumus, afpirami*. Unde, licet de fuperabundanti fuerit, quod pro venerabili fra-B tre noftro P. Bituricenfi archiepiicopo preces nobis felicitas ponexifti, cum nos cum, felo benefiatis fer ac probitatis intuitu r aflcftione finceriffima diligamus, & commodis ejus dc commif-f* fibi ecdefie libenter providere, velimus : ipfas tamen tu* celfitudtnia preces clementer admifimus. Voluntatem & propofitum afliimentes, circa eundem archieoiicopum, tam interventu tuo, quam fer ficut diximus probitatis obtentu , utilem in nobis providentiam gerere , & juftitiam fium tam in caufa quam modo habet, quam in aliis omnibus, integram fibi authore Domino confervere . Dileftum quoque filium noftrum magiftrum R. beati Germani decanum , quem tua nobis ferenitas commendavit, benigne recepimus : C atque a nobis interventu tuo efficaciter obtinuit, quod rationabiliter poftulavit.

Datum Senonis 11. Non. Februarii.

LXXIII. AD LUDOVICUM VIL FRANCORUM REGEM.

Nunctum mittit cum mandatis.

aflrxamfer epifoopeu forent fervonm Dti, carifiiam lit Chrifto filio LmAowo iilnftri Francorum regi, falatem & apoftolicam hentiiUionam.

Dileftum filium fratrem F. familiarem noftrum ad regiam cdfitudinem deftinamus , per™ quem excellenti* tu* quaedam viva voce proponimus, qu* non duximus litterarum fidei commendare. Inde cft quod ferenitatem tuam per apoftolica feripta rogamus, monemus, & exhortamur in Domino, quatinus qu* tibi ex pane noftra proponet , diligenter audias : dc ea, quantumcumque cum honore tuo, ac regnitucgubernationi commiffi fieri poterit, effeftui ftudeas mancipare, dc quid inde facere difpofueris, nobis per eumdem, ficut magnificentias tuz vifum fuerit, fignifices .

Datum Senonis, n. KaL Januarii.

LXXIV. AD LUDOVICUM VII. FRANCODRUM REGEM.

Gratias agit , quod in excipiendo nuncio imperatoris CP. fignificavit quanti pontificem faceret.

afiexatnier epifooptu forvtu forvontm DeiT tariffimo in Chrifto filio Ludovico ilhftri Francorum regi, falnitat tf aptftohcam hnediDiomm.

ILla derotiffimn excellentia tu* finceritas , dc finceriffim* devotio, in omnibusquzfacrofanâ* Rom. ecck pertinent, tantum femper fervorem interne affeftiocis oftendit: ut venu ejus filius, verus proteftor, & quodammodo ejus bajulus cxificrevidearis. Itanuod nullus iu orbeprinccpa exiftat, cui adeo, ficutcelfitudini tuc,proferens dt exaltatio ejufdem eccl. his temporibus aferibatur. Unde nos omnipotenti Domino, cujus intuitu dc amore ad h*c facienda regium animum induxifti, gratiarum non ceflamus aftiones cxfelvere, dc ejus clementiam afltduis interceffionibus exorare : ut qui te ita dignum folatium , dc necefTarium valde refugium unice fponfz fucinluec tempora refervavit, ipfe te fibi longo tempore confervet incolumem, dc ita regnare tibi concedat in terris, ut poft terrenum hoc, indeficiens regnum confequaris in ccelis. Accepimus fiquidem, & veraciter intelleximus tam ex tuarum litterarum tenore, quam ex relatione dilefti filii noftri B-nuncii tui, quod audito a nunciis cariffimi filii noftri illuftris Cooftantinopolitani imperatoris , de honore dc reverentia ab eodem imperatore nobis dc fanfts Rom. eccl. exhibenda, tam tu, quam barones tui, qui confilio interfuerant , intuitu ha« bite circa nos devotionis, faetitiam non modicam concepiftis: judicantes, eos de cetero fuper aliis îu* attulerant negotiis audiendos : nec alias juicaftis eorum verba a confecta dementia tu* manfuetudinis audienda. Super quo regi* ferenitati uberrjmas gratiarum aftiones, ficut dignum eft, exfolventes, dc excellentiam tuam in hoc , ficut dc in omnibus aliis qu* ad honorem ecclefi* pertinent, plurimum in Domino commendantes, rogamus aflidue, nt ille mifericon dc miferator Dominus tibi in sterna juftorum retnuneratione retribuat, cujus obtentu dc gratia tam benignum dc tam clementem animum circa nos dc ecclefiam aftumpfifti . De cetero node volumus excellentiam tuam, quod nos , pr*diftis punciis juxta confilium fratrum noftrorum formato refponfo. dc eis propofito : quicquid ipfis a nobis refponfum fuerit, tibi ficut fereniffimo principi, dc ei de quo non aliam quam de nobis ipfis vel fratribus fiduciam obtinemus , litteris noftris curabimus plenius intimare.

Datum Senonis xvn. Kal. Novembris.

LXXV. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

Priorem S. Medardi fibi a rege commendatum, viciffim regi commendat.

Alexander epifeopus fervus fervorum Dti, cariffimo in Chrifto filio Ludovico illuftri Francorum regi, falutem Ü apoftolicam bnediilionem .

GUm ad officium noftium fpecialiter pertinere nofcatur, perfonis religiofas, dc przfertim magiftros ecclefiarum, prompta caritate diligere, dc eis in omnibus utiliter providere: gaudiogaudemus, dc gratum admodum acccptumque tenemus, quod ita ad hoc tuam quoque mentem «eleftis ignis fervor accendit, ut nos ipfos ad id tuis ftudeas precibus prudenter inducere , dc noftram aliquando felkitudinem prçvenire. Preces itaque, îuas per dileftum filium noftrum R. priorem S. dedardi regia celfitudo nobis porrexit , benigne fofcepimus: voluntatem dc propofitum aflumentes, eum, pro quo rogafti, ferventiori caritate, tam ex officii noftri debito, quam tuarum precum obtentu , diligere, dc ei quantum cum Deo poterimus utiliter providere . Rogamus autem ferenitatem tuam, quatinus, ficut eum nobis commendare curafti, ita dc tu eum habeas commendatum : fibique, fi opus fuerit, tutamen & przfidium conferas opportunum. Datum Senonis, rui. IdusNovemb.

LXXVL AD LUDOVICUM VIL Francorum regem.

Ur vinâum, qui inooceos eft, dimitti M*at & abfalvi.

ailextneitr tpifioftu ftrveu jôrvorttni Dei, Ctrifin m Chrifto filio Luiovoco iiheftri Freacorteoe rtgi, folnitno tf apaftoUcatn htntdiSeonteet.*

Q Uorandam eft nobis relatione fuggeftum, quod cum Itcrius mile* de Makmido Senonis perveniflet, ft inimicum fuum, quem ibi reperit, nudato gladio fitiflet aggrcflus, bargenfes eiufdem civitati* tifubito reftiterunt : ft, cum ille fiqpflêt, quendam foetum ejus, Gaufndum fcilicet militem de Molinoos, qui, ficut accepimus, nihil m hoc deliquerat, remoratum paullifper in eadem civitate ceperunt, cumque detinent, ft pro te dimittere non prstfumunt. Miles autem qui a pnediâo Iterio ita fuerat impetitus hoftilirer, aflerit omnimodis ft afinnat, quod nullatenus eum ifte qui captus habetur oftrodcrat, ft hunc prodiâum (ocium fuum cum non pntfcivetat, ficut aflerit: ft fe jurare promittit, aliquatenus ofienfuram. Unde quoniam indignum cfle videtur, ut hic, cui etiam ab eo qui injuriam pertulit, ft etiam a pnepofito tuo innocentias tcftimooium perhibetur, poena non merita puniatur: rogamus ferenitatem tuam, ft exhortamur ia Domino, quatinus eundem G. fecundum confoetaui regi· clementi· pietatem, qu·ficut nocentes potenter deprimere › ita eriam innoxio· indemnes confuevit illsfofque fenrare, liberum facias abfolutumque dimitti. Nifi aliquid commififle probabitur, quod regi· fuerit contrarium nujeftati.

Datum Senoois, xvit. KaL Novemb.

LXXm. AD LUDOVICUM VII. FRANGOR. REGEM.

De Nicolao quodam qui pontifici conqucftus eft de canonicis Turonenfibus.

Aletutnitr tfifeofeu ftrveu frrvonan Dti, ctriflueoo folnttm b tfoftolxo bmt^onene.*

Q Uod Nicolaus Turonenfis, homo regie majeftatis, pro co quod F. ecdefie B. Martini Turonenfis canonicus contra compoficiooem, que de mandato pie recordationi* patris & prédeceftbri* noftri Eugenii pape intereo* faâa fuerat, ft preftito corporali facramento firmata, violentiam fibi enormem intulerat, ad fedem apoftolicam tanquam ad lingulare prefidium accellit : non eo intuitu hoc fircir, quod crederet magnificentiam regie fublimitati* oftendere, fed ut de pace fibi temere violata, apud R.om. eccl. cujus authoritate faâa fuerat, & religione juramenti munita, plenam juftitiamobtineret. Sic enimfacrorum canonum isnxit autboritas, ft imperatores, qui antcceftbres tui fuerunt, ft reges Francorum, in fuis inftitutionibus hoc ipfum fanxeruut, quod hi quibus a clericis injuria irrogatur, eos apud ecdefiafticos judices debeant folumtnodo convenire. Idipfum prrfcrtim fuper his quorum injuria infralacroaordines peragitur,dcconfuetudine regni tui ufque ad haec tempora accepimus obfervatum. lude utique fuit, quod prsdiâus Nicolaus non credens excellentiam tuscelfitudini* minuere, nec juri vel confuctudiniregni tui in aliquo obviare per violatione pacis favore apoftoliae fedis firmate, nobisfuamquerimoniam pmfcntavit. Nos vero non attendentes hoc addiminutionem honoris ft exaltationis tu· ulla ratione accedere, nec credentes dignitati ftmagnificcnci· ruc in aliquo derogare, qui volumus temper honorem ft gloriam exaltationis ru« augere multipliciter, ft ardentidefiderio confervere: caufam ipfam venerabili fratri noftro .... Cenomanenfi epiicopo, viro religtofb, provido, ftdilcreto, ft illius ecdefie canonico, commifimus terminandam. Qui utique quantum ratio diâabar, in eadem caufa procedit, ft eam fine debito terminavit. Et ideo ficut per alia *feripta, ita prse*fentibus litteris fêreniflimam clementiam tuam attente rogamus: quatinus, folita pietate, que pauperes ft minus .potent» in eorum confuevit juftitiis mifericonliter confovere, prediâum N. refpicias, ft ~~eum non patiaris gravamen~~ indebitum fuftinere. Datum Senonis, Idibus Auguftî.

LXXVIII. AD LUDOVICUM VIL Francorum regem.

De quibufiiam, que tum ecdefie tum regni utilitas mutari expofek in Galliis.

JltiuBuUr epifeopos ftrveu feroontnt Dti, corifiuo sa Chrifto filio LmJovko ilbtftri Francorente regi, foltUene tf ofoftoUctM hntdi&iootm.

Z*\Uedam gravia, ft admodum difficilia cedeVC fic Dei ac nobis, & tibi etiam & regno, nifi meliori fuerint murata confilio, ft qu», fi provide attendamur, ft ftudiofius caveamur, ft iœ melius immutentur, utilia plurimum & accepta tam ecdefie quam nobis, & ad honorem tuum ft regni pertinentia, perdileâutn filiumP. fubdiaconum ooftnun excellent ie\tue duximus Intimanda : per apoftolica feripta rogantes regiam terenitatem, atque monentes, quatinus eis per ipfum auditis plenius ft coguitis, ea meliori ftudeas confilio commutare, ft falubriter precavcre. Ita quod ad honorem Dei ft ecdefie, ft utilitatem regni ft tuam debeant redundare.

Datum Senonis, v. Non. Odobris.

DLXXIX. AD LUDOVICUM VII. FRANGORUM REGEM.

Ut nundinas confliruar apud Ferrariam faanoiverfario die coofecrationis abbati*.

AlrxonJer tpifcoMr fcrvnj ftTvontne Dri, eerjfa in Chrifto filio Lniovico illnftri Fronconne rep t folnieot Ù ofoflolkone hennUSionm.*

Q Uanto gloriam & exaltationem tui magnifici nominis ampliari temper Ac dilatari optamus: tanto ea, unde gratiam omnipotentis Domini confequi valeas, & falutem anime promereri, regie lerenitati duximus libentius fiœ^erenda. Unde fufeeptis precibus diteâorum nitorum noftrorum abbatis ft fratrum Ferrarienfis monafterii, cui, a tua magnificentia aflèâuoüus rogati, munus coaletrationi* dependimus : per eodem monafterio regiam ferenitatem rogamus attentius, quatinus pro reverentia beati Petri ac noftra, fi ad honeftacem ipfonun fratrum, ft ad meliorationem ipfius monafterii hoc videri* pertinere, in anniverfario die coofecratiuni* ejus nundinas ibi coortirua*. Qiibus conftitutis t principibus, baronibus, ft ceteri* de regno ttlo, authoritate regia prohibeas, ut his qui ad nundinas ipfa* gratia promerende remifliorus, quam ibi annuatim conftituixnus t vel intuitu

negotiandi «cccflcriat, fi quh injuriam, feu vio- A lentum, vti damnum aliquod inferre pntfumat,

Novembri».

LXXX. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

Commendat ipfi ccenobium Compendicnfe.

Alexander tpifeapuf fervuc fervorum Dti, carifimo in Chrifto fileo Ludovico iUuftri Francorum regi, falutem tf apoftolicam hmed ffioOem.

ILle afieAus, quem circa regiam magnificentiam afBucntiori gerimus caritate, inducit nos pro- B penfius & hortatur, ea tu* ferenitati fuggerere, qu* ad honorem Dei, A falutem anime tu*, A etiam confervationem regni, nofeimus potiflimum pertinere. Cum enim opus pietatis fit, A •terna felicitatis gloria dignum, fanAas Dei ecclefia», A religiofas perfona» diligere, A oie proteAionis munimine confovere: illas ecdefias tus celfitndini convenit propenfiori cura Adiligcntia rcfpketc, A eorum tura dementiori bonitate tueri, qu* ab ipfa fundatione fui a tua magnificentia A glorioforum patrum tuorum, non modica beneficia percepere. Inde eft quod Compendienfe monafterium, A abbatem ac fratres Divinis ibidem obfequiis mancipatos, tanto attentius tu* magnitudini commendamus: quanto idemmona- C flerium ad jus B. Petri fpecialius refpicit A tutelam, A regi* tuitioni ampliori nofeitur provifione commmum: per apoftolica feripta rogantes, monentes, A exhortantes in Domino, atque in peccatorum rcmiflionem tibi injungentes, quatinus obtentu Divins miferationis, A ob veniam deliAorum tuorum, prxdiAum monafterium, A ibidem Deo fervientes, diligas, manuteneas, A honores: atque jdrafuacontra pravorum infidias proteAione folita tuearis. Specialiter tamen tuam dementiam rogamus, ut hofpitalcmdomumqu* ad jus ipfius monafterii pertinet, a dilcAis filiis noftris — abbate A fratribus ejufdem lori non permittas ulla ratione turbari, vd aliquatenus impediri, quo minus illius hofpitalis, qu* ipfi D ecclefi-, ficut tua diferetio novit, utilis eft admodum A ncceflaria, liberam adminiftrationem poflint habere. Ita quod praunium stern* retributionis inde recipias, A ipfi fratres, inclinefublimitaris tu* favore temporaliter freti, ferventius poflint religioni aflumpts infiftere, A ipfum nx-nafterium tam fpirirualibusquam temporalibus incrementis Domino auxiliante augere.

Datum iv. Idus Septembris.

LXXXI. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

De nuncio imperatoris CP. qui fecretum habet pontifici dc regi fimul prxfentibus aperiendum.

Alexander tpifeoput fervas fervorum Dti, carifiimo m Chrifto felio Ludovico iiluftri Francorum rtgi, falutem & apoftolicam htuediffioutm.

GUm cx multis aliis fuper devotiflima finceritate a te nobis exhibita regiam excellentiam poffimus fic velimus multipliciter commendare tn hoc etiam quod nuper ad petitionem noftram £O prcftanda fecuritate nunciis cariOGmi filii no- i* .... illuftris Conftantinopolitani imperatoris proprium nunrium deftinsfti, celfitudincm regi* majeftatfe non immerito commendamus » & copiolas exinde magnificentia tu* gratiarum aftiones exfolvimus. Noverit autem excellentia tua, quod altero nuntiorum illorum, urgente invaleradine, apud S. Ægidium remorante, «lter ad pnefentiam noftram accedit. Qyia vero quoddam verbum fecretum nobis & tibi tantum habet proponere, ficut cx litteris nobis olim ab eifdem nunciis deftinatis, quas tibi cranfinifimus, agnofecre potuifti: voluntati» illius eft, fi tu* placitum fuerit majeftati, quod in aliquo loco prxfeutes fimus, ut verbum illud a pntdiAo nuncio pariter audiamus. Sane pnediAus uuncius tuus ribi ptenlus illius voluntatem exponet. Nos vero licet pnefentiam tuam, tam pro hoc, quam pro aliis negotii», libenter habere vellemus: tamen tuum erit cum familiaribus dc confiliartis ruis deliberare, qualiter fuper hoc tibi fit procedendum, A quid in hoc faAo honori dc excellenti* rus debeat convenire; A fecundum quod honori tuo noveris expedire, procedes. Quicquid autem fuper hoc provideris faciendum, tam nobis, quam ptxfato nuncio, litteris tuis ftudeas celeriter indicare. Datum Bituricis xin. Kal. Septemb.

LXXXII. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

De comite Arverni* quem abfolvit, cum id regi non ingratum putaret. Nihil enim fe fafturum unquam, quod ipfi difpliccrc poflit.

Altxander epifeopur fervuf fervorum Dti, tariffimo in Chrifto felio Ludovico illuftri Francorum Ttgi, falutem tt apoftolicam henedidtiontm.

DUm adhuc Parifiis pratfentes eflemus, firmiter nos fublimitati tu* propofuifle recolimus, quod nihil unquam vellemus feienter efficere, quod contra honorem deberet regi* celiitudinis provenire. Unde licet nuper comitem Alvemi* in noftra prxfentia pofitum abfblverimus I eam tamen fuper hoc cautelam habuimus, ut bene crederemus nos noftro A tuo pariter honori confulcre, & etiam Brivatenfi ecclefi* utiliter providere. Non enim prius meruit a nobis abfolvi, quam taAis fâcrofanâis evangeliis corporale preftiterit facramcntum, quod taro fuper reftituenda filia viro fuo, quam etiam fuper corrigenda injuria ecclefi* Brivatenfi illata; noftrum dcberet fufeipere firmiter & fervare mandatum. Unde continuo fibi fub illius facramenti diftriAione mandavimus, ut filiam fuam viro, cui eam abftulerat, redderet: fic univerfa boua Brivatenfis ecclefi*, qu* vel ad eum vel ad homines ejus devoverant, refignarct. Accedit ad h*c, quod prefatus comes non ner fe principaliter pr*diAam Brrvatenfem ecdefiam aggreflum fuifle, fed in fubfidium nepotis fui ferviffe dicebat: quem E nos nec adhuc abfolvimus, nec etiam deinceps, antequam plenarie fatisfariat, eum vel ejus complices abfolvemus. In ea enim ficut diximus, voluntate, in eo fumus propofiro folidati, ut fuper his, qu* gravia tibi cognofcimus, te inconfulto nullatenus procedamus. Quod fi aliquando infrienter contra id aliquid faceremus; non pigebit nos congrua in melius diferetione reducere, qu* tanto principi noverimus difplicere. Datum Turonis sv. Idus Junii.

LXXXUT. AD LUDOVICUM VII. Francoram regem.

Cafltum Flaviniacum ab Odone Burgundix ducd reddendum, vel regi, vel epifeopo Eduenfi.

jdkxandre *tpifcopou fervus fervorum Dei, carifimo m Cbrifto filio hiduvico illuftri Francorum regi falutem tf apoftolicam benediClionem.*

Litteras excellenti· tue tanto jucundiori dc benigniori mente fufeepimus, fic earum tenorem cognovimus: quanto eas de puriori confiai tia fic fervrntiori animi devotione liquidius inteleximus procefQffe . Nos enim illa memoriali &B collaudanda regi* ferenitatis firma dc plena deto-* tionc, qua facrofanfta Romana ecclefia de die ia diem grande augmentum fufcipit dc uberrimum, diligentius confiderata, promptum animtun fic ferventem voluntatem ludamus, te ficut regem catholicum , fic principem ChriftianifTimum , toto Cord's afleftu diligere /'-dt honori fic exaltationi tue, fic regni tui , affeftatis proceffibus quotidie aipirare , fic tuis petitionibus falva confcientia commodum complementum libentius impertiri . Unde ad regiam poftulationem tuam, nobilem virum Odonem Burgundix ducem attente rogavimus , atque mandavimus , ut caftrum Flaviniarum , quod illicite ufurpavit, fic detinet per violentiam occupatum, tue celfitudini, vel.........E- C duenfi epifeopo refignet : alioquin fententiam, quam idem epifcopus in eum fic terram fuam propter hoc canonice promulgaverit, ratam habebimus , fie ipfam a venerabilibus fratribus .... Lingonenfi fic .... Cabilonenfi, epifeopis, mandavimus ratam haberi, fic irrefragabiliter obfervari‹ Datum apud Dolum, x. Kal. Oftobr.

LXXXIIL AD LUDOVICUM VII. Francorum regem‹

Gratias agit de conflantia nuam pre fe tulit in colloquio cum Friderico Imp. Admonet egiffe fe apud regem Anglorum, ut regni fui vires omnes offerret regi Francorum.

^Maadre *epifcopus fervus fervorum Dei, cariftimQ m Cbrifto filio Ludovico illuftri Francorum regi falutem tf apoftolicam bciudiLlionem.*

Audivimus per venerabiles fratres noftros archiepifcopos fic epifcopus , qui tecum illi colloquio, quod cum rredcrico dido imperatore continueras , interfuerunt , quantas molctlias fic gravamina in colloquio illo fuftinUcris. Cognito etiam poft difceflum eorum , inventa iniquitate fic dolofitate praedidi F. fic confiliariorum ejus , qui nitebantur fidei tuae ferenitatem modis omnibus depravare , quantam mentis conftantiam, & fpiritum fortitudinis indueris j quod malueris*^ dc decreveris te murum ferreum , fic przfidium inexpugnabile pro domo Domini opponere , fic ufque ad efliifioncm fariguinis decertare , quam ab unitate cccclefix recedere", fic tanta: malitias confentire: omnipotenti Domino, qui te per ineffabilem gratiam fuam tam fortem , tam invi- il.im pro immaculata fponfe fua , fanda videlicet ecclefia , quam prefiofiflimo fanguinc fuo redimi voluit fic honqrari, contra pravorum confilia inftituit defenforem.· fic tibi ipfi, qui fpreta omni mundana potentia iolum Drum attendifti « quantafcumque pofiumus fic debemus gratiarum exfolvimusaftioncs:omnfpotentaiDesni devota cordis meditatione dc fedufis predboscxorames, m te de renom tuum conferret fic protegat per tempera kmeiora , dc de inimicis tuis & ecdefic viftoriam ubi conferat & triumphum. Et ideo ad gloriam tui nominis ampliandam , dc ad vigorem fortitudinis inferendum t cariffimo in Chrifto filio noftro Henrico illuftri Anglorum regi per venerabiles fratres noftros .... Eho* raceman archiepifcopum , —.... Ebroicenfcm, dc .... Lexovienfem, epifeopos , fit alios inditos nuncios fuos , attente fuggerere ftuduimus , fic ejus animum modis omnibus inducere fic exhortari ,· ut tibi tanquam domino fuo vires dc auxilium predict , dc regie ferenitati ftudeat in omnibus dc per omnia defervite . Ipfe vero noftris exhortationibus letatus plurimum fit gavifus, fic ex prudentia animi quid tibi debeat ftudiofius attendens, dileftum filium noftrum nobilem virum R. de fanfto Valerico, dc alios ftrenuos fic caros nuncios , ad tuam excellentiam deftinavit, per quos fc fic terram fuam, fictotas vires quas habet, ad honorem dc fidelitatem, dc exaltationem regni tui expofuit . Et ut hxc de preftando vires dc auxilium tue induftrie proponeremus, nobis mandavit : dc fi opus effet , pro his omnibus confidentius nos fidejuflbres tibi conftitueremus . Nos vero devotionem fit puritatem ipfius, qua circa te dc nos ipfos fervere dinofeitur, diligentius attendentes , dt defiderantes plurimum tam per eum, quam per alios magnificos viros tuam potentiam augeri, dc in omnibus ampliari : volentes quoque tam per nos t quam per alios devotos ecclefir filios tibi tanquam cariffimo filio noftro vires dc auxilium efficaciter miniftrare , fic tam temporaliter quam feiritualiter vim dt opem tibi conferte ! pro eo, fi neccflc fuerit, eum tota fiducia nos fidejuflbres conftituimus . Unde rogamus excellentiflimam ferenitatem ruam, dc propenfius exhortamur t quatinus prxdiftos nuncios , ficut decet tam ifiduftrium dc prudentem regem, inditi benignitate recipias , dc in omnibus ftudeas honorare , atquè prxdifto regi pro tantr affeftionis dc fidelitatis oblatione magnificas gratias exhibere , dc inclitum animum tuum pro his erga eum prompta benevolentia mitigare. Nos enim prxfatum regem , quem in proxima tertia feria ad noftram pnefentiam expeftamus , ficut femper fecimus, ad honorem dc fidelitatem tuam , dc profeftum regni tui inducere curabimus , dc modis omnibus exhortari ‹ Hxc itaque per dileftum filium P. Capcllanum & fubdiaconum noftrum przfentium latorem , tux celfitudini plenius duximus intimanda ·

Datum apud Dolum, xv. KaL· Oftobr.

LXXXIV. AD LUDOVICUM V1L Francorum regem.

Mittit Portuenfem epifeopum cum mandatis.

*Alexander epifcopus fervus fervorum Dei, carifftmO *in Cbrifto filio Ludovico illuftri Francorum regi, falutem tf apoftolicam benediflionem.*

Exuberans circa nos dc ecclefiam Dei regix devotionis dc finceritatis affeftio , in ea fiducia mentem noftram conflituit , ut de te , tanquam unico poft Deum ecclefixdefenfore, omni dubitatione poftpofita confidamus: de tua magnificentia firmiffime prxfumentes, quod nunquam matri tux ecclefix Romanx aliqua velis occafione deficere , qui przcipuus inter ûrbis principes , tanquam

tanquam juftitie reftor & veritatis amator, ejus cotptfti caufam viriliter adjuvare. Unde in negoiiis ipfius & noftris, tanto fiducialius ad tegis prudentiae confilium auxiliumque *naurimo» :* quanto expreffius tuae devotionis fideique conftantiam, noftr* mentis oculis quafi coram pofitam intuemur. Hujus igitur certitudine fecuritatis indufti, venerabilem fratrem noftrum B. Portuenfem cpiicopum, virum utique induftrium & diicrctum, pro eccicfias negotiis ad regiam prxfentiam duximus deftinandum: eligentes potius voluntatem noflram ad re referendam illi committere, quam eam excellenti* tu* prrfentibus litteris intimare. Quocirca fiiblimitatem tuam per apoftolica feripta rogamus, monemus, & exhortamur in DosninOj quitinus fratrem noftrum quem ® carum inter ceteros acceptumque tenemus, lenigne recipias; ita fibi in his qu* regi* raajeftati ex noftra paneproponet, efficacem prebiturus «dcnfiun, quod fpes noftra, qu* de tua poft Deum, finit diximus, fublimitate dependet, utilem in his fbrtistur cfiêâum, & plenius fumat in aliis incrementum. Si enim ea qu* ab eo tux fuerint propofita majeftati, efficaciter fuerint Domino volente completa: canto magis id nobis gratum erit in omnibus fic acceptum, quanto ex his mater tua facrcfitnfta Romana ecclefia majoris accipiet pacis & profperitatis augmentum.

Datum Turonis, iv. Nonas Novembris.

LXXXV. AD *LUDOVICUM vu.* FRANCORUM REGEM. f

Admonet de celebratione concilii, aliaquxdam.

■^kxemdtr epifcopus fervus fervorum Dti, cariffimo in Cbrifto filio Ludovico illuftri Francorum regi, falutem & apoftolicam bemdsShotum.

Dilcftos filios noftros, Barbadorum, A militem qui cum eo venit, ad pnefentiam noftram a tua celfitudinc deftinatos, debira curavimus benignitate recipere, eifque fuper his qu* nobis ex tua parte propoiuerunt fufficienter ftuduimus ad finguia refpondcre. Quare autem fi*per his Jitteras ferenitari tu* non traofmiferimus, prsediûi magnificenti* tux nuncii viva tibi voce poterunt intimare. Praeterea licet per venerabilem fratrem noftrum Mauritium Parifienfem epifcopum tam de celebratione concilii, quam de noftro ad partes illas adventu, tibi 'nos fignificafle credamus: dubitantes tamen, ne forte ad notitiam tuam nondum plenarie ipfius epifcopi relatione pervenerit, illud eifdem injunximus tux ferenitatis auribus referendum. Quod ergo iefi exinde tu* fublimitati retulerint, de propofito noftro procedere minime poteris dubitare.

Datum Turonis, vi. Idus Deccmb.

LXXXVI. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM. t

De cancellario Friderici imp. cujus mandato operarii in Galli* ccnfinio -jam operari ceperant.

iptfcopm fervus fervorum D.i, carfare »i» Cirrifa fifa Ludovico tlluflri Francorum rcgi, faiutem tf apofaitcam hemhiltoaern ›

Dum multitudinem beneficiorum, quae facro fanft* Roman* ccckfi* ac nobis ipfis regi- ferenitas femper, & in hoc prxeipue tuibationis tempore, placida mente exhibuit, attenta meditatione penfamus: dum confideramus etiam, quam libéralités & quam devote te pariter *et* regnum tuum ad obfequium beati Petri & beneplacitum noftrum expoiuifti: fi honorem, incrementum, dc exaltutiouem tuam, & ipfius regni non totis affcâibus diligeremus, & tibi tanquam Chriftianiflimo regi & catholico principi non finderemus in omnibus, quantum cum Deo & juftitia poflumus, ferventi animofitate deferre.' fit Deum, cujos intuitu caufam ecdefi* fufccpifli magnanimiter defendendam, graviter timeremus ostendere, & a noftri quoque officii debito videremur penitus declinare. Litteris itaque cclfituditris tu* quanta decuit hilaritate animi & mentit jucunditate fiifccptis,* ficilliusdevotionis fervore, quem profeâum cccleiue ac noftrum 'intima tui pectoris gerunt, plenius nobis ex ipiarum litterarum ferie declarato: regis fuper hoc fublimitati devotiores compellimur gratias agere, fic tuis commodis & incrementis ferventius afpirare. Prxfertim cum litteras noftras, ficut nuncii noftri & clericorum tuorum relatione didicimus, devotione promptifiima recrpifle. Unde pnefentium fignificatione tua celfitudo cognofcat, quod nos a quodam abbate, qui de partibus Burgundi* venit, fatis evidentem certitudinem obtinuimus, quod cum ab R. quondam cancellario F. difti imperatoris complures operarii jam fuiflent condufti, & de ipfius mandato in confinio regni tui, ficut dicitur, operari cœpiflènt, dileftus fuh*s uOfier nobilis vir ....comes Forenfis animofitatem & fortitudinem induens, eofdem operarios audafter de loco ejecit, flt eis & aliis qui h*c attentarent acriter comminatus, eorum mentibus non minimum terrorem incuffic. Verum quoniam prediftus cancellarius nequaquam α fua malitia d<fiftens, pecuniam multam reliquit, ut quod prave intendit, ad efictan perducat: tua intereft, habito Confilio baronum, & prudentum virorum regni tui, faftum ipfum r ne ultra procedat, prorfus deftruere, & iniquorum malignitatem penitus impedire. Nos enim prompti admodum & parati fuper hoc confilium & auxilium impendere. Lugdunenfi clefto dedimus firmiter in mandatis, ut huic rei nulla ratione affentiat, fed eam quantum^poterit fatagat dftlurbare^

Datum Senonis, VII. Kal. Augufti.

LXXXVII. AD LUDOVICUM VIL FRANCORUM REGEM.

Willelmum, cleâum Csrnorenfem epifcopum reÎ'i commendat: hortatur, ut fit confiant indcendenda cccicfix caufa adverfus Fridcricum imperatorem.

Akxanitr epifcopus fervus fervorum Dti, canfimo in Chrifa filio Ludovico illuflri Frumorurn regtj falutcm & apoftolicam kntdicilioatm.

Dilcâum filium noilrum W *. Carnotenfcm ekfium ad noftram prxfentiam venientem, *<** tum magnificentias tuae obtentu, tum totius fangutnis lui refpeftu, & fu* honcilatis ac probitatis intuitu, paterna benignitate fufcepimus: & ipfum, dum apud nos fuit, prout decuit, honefte ac benigne tra&antes, in fuis petitionibus prompto animo curavimus exaudire. Eum itaque cum amoris noftri fit grati* plenitudine ad propriateinitteutes, licet de fuperabundanti quodammodo videatur, regiae excellenti* propenfius commendantes: fereaitatem tuam per apoftolica feripta rogamus, monemus, & exhortamur attentius,

tins, craatiaûs ipfisn pro reverentia beati Petri ac noftra, dc fuc nobilitaris *tc* devotioni intuitu, diligere, manutenere propenfius, dc honorre intendas , dc in juftiti· fi*a dc commiflc fibi ecclefic confovere .' ut ipfi: idem circa regiam magnificentiam devotior omni tempore dc fidelior debeat apparere, dc nos quoque eccellentiz tuc teneamur propter hoc gratiarum aftiones uberrimas exhibere. Rogamus ad hcc celfitudinem tuam , dc in Domino commonemus , quatinus caufam ecclefic, quam velut propriam fufcepifti tuendam, manutenere fatagas, dc viriliter detentare , dc ad exaltationem dc incrementum ecclefie, ficut haftcnus magnanimiter feciflë dinofceris} ftudium dc operam conftanter impendas, dc ad hoc, ficut rex Chriftianiflimus dc magnificus
B prtnceps, modis omnibus elabores. Nec tc F.didi imperatoris mandata ulla ratione commoveant, vel qualibet occafione perturbent. Confidas enim in Domino , dc io potentia virtutis ejus , quod ecclefic fiia in proximo pacem dc tranquillitatem reftituet, dc tam tu , quam ceteri ccclcfiz fideles, immenlz jucunditatis laetitia periruetnini.

Datum apud Moctempcflulanum , xiv. Katend. Sepremb.

LXXXVIII. AD LUDOVICUM VIL FRANCORUM REGEM.

De coenobio S- Maximini reformando.

Alexander rpifctpnt fnvtu ftrvorxm Dti, tarifant in Cbriftt filio Ludovic» iUxftri Francorum r«g», *falutem & apafttlicam ktntdiLhtncm* -

AB excelleutis ferenitatis nue memoria non credimus excidiffe, quam devota precum inflantia tua nos clementia curavit inducere, ut illud prodigiofum facinus, quod monachi ecclefi* S. Maximini de abbate fuo, inftigante diabolo, perpetrarunt, ultione dignifluna punire, dc idem ecclefia ftuderemusde perfona idonea utiliter providere. Unde nos precibus regiae pxtatis , dc ex noftri officii debito, tantum cxceffum, prout vidimus expedire, folicite punientes, eos, quoshujuimodi fcclus tetigerat, per varia dc diverfamo-
D naftefia retrudi fecimus , dc mandavimus firmius cuftodiri. Et de regia demum bonitate confifi , viros idoneos admodum dc religiofos dc honefta & religiofa domo affumpfimus, dc eos in pnefata ecclefia ad religionem ibi authore Domino reformandam inftituere curavimus. Quos fiquidem ita credimus utiles dc convenientes, quod ipfam ecclefiam, fi regia pietas dignata fuerit ipfosfovere, dc a pravorum incurfu defendere, tamfpiritualibus quam temporalibus incrementis ampliabunt , dc ad majora concedente Domino promoverint. Inde di quod regiam ferenttatem rogamus, monemus, dc exhortamur in Domino, atque in peccatorum remiffionem tibi injungimus: quatinus fupernx providentis obtentu, dc pro re-
E verentia B. Petri, dc pro anime tuz falute, fupradiftam ecclefiam, dt fratres inibi ad Dei fervitium conftitutos, dementiori oculo refpicias , dc a moleftii» dc injuriis, quas illi monachi fugitivi per propinquos dc fautores fuos eis infligunt, ipfam ecclefiam viriliter liberare intendas. Specialiter tamen Hcr. de Cingiaco , dc Rob. Bcrigefum , qui eofdem fratres variis gravaminibus ÔC vexationibus pulfant, potenter capi faciat, dead, eadem loca retrufos acrius cuftodiri : ita quod de cetero nihil valeant per fe vel fautores fuoscontra eandem ecclefiam machinari. Poftulamus Ct-

Aiam eelfitudincm tum, ut illos burgenfes tuos, quibus poflefliones fiçpe diâc ecdeficfuntpignorl obliga», diftriâe compellas ab cxafticoc ufo> rarum omninodefiftere, de thaâu* percepto*, vd faltem percipiendo* , deduftis inde expenfis, in fortem ulterio* computare. Licet enim juxta in» ftitutiones fandorum patrum omni* ufura & fi*· perabundantia exigi omnimodis prohibeantur : remiflGu* tamen hi punientur, qui minushujufmo* di lucris intendunt.

Datum Bituricis, Kal. Septembris.

LXXXIX- AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

B Dc monachis Trenorcienfibus per diverfa monaAeria dividendis , dc quinque vd quatuor ibi relinquendi* : ut interim debita folvantur.

afltxonder tfifctpxi ftrvtu ferverunt Dti, tarifant in Cbrifio filio Ludovic» iUtfari Frtnctmtt ngi falutem & apoftolicam knedi&iomm.

GUm dile&os filius nofter — Trenorcienfis abbas pro alkviatione ecdefic fuse, que multis oneribus* coartatur, ad regia: fublimiratis clementiam poftulaturus confilium accefliflet : inde tandem przfentiam noftram adiit, afferens tecum apoftolic» fedis favore fuper faâo ipfo velle procedere , dc noftri beneplaciti confilio acquiefcere.
C In quo fiquidem, dc tn omnibus aliis , inditam regis devotionis virtutem diligentius attendentes, dc eam devotiifimis in domino laudibus commendantes, ficut fsepe jam fecimus , fuper augmento dc confervatione przferiptz ecclefiz cum fratribus noftris ftudiofe ac folicite deliberare curavimus: dc ad ejus onera dc debita relevanda nulla via certior nobis apparuit, quam ut fratres per diverfa monafteria dividantur, dc quinque vel quatuor ibidemreliâts, indebitorum folutionemreditus cedant. Unde regiam pietatem rogamus , monemus, & exhortamur in Domino, atque in peccatorum veniam tibi ^injungimus ; quatinus foperni conditoris intuitu , dc pro remedio anime tux, fratres prznominatr ecclefic per regni tui monafteria facias recipi, dc ad tempus *ei* sncccffaria provideri. Et quoniam ita nobis vifumeft, & abbas confenfit , ut duo dc fratribus & duo burgenfes difereti & fideles viri ad hoc aflumantur, juramento aftriâi quod fideliter define fraude debeant redditus ipfos colligere, dc in debitorum folutionem expendere ; nihilominus folicitamus excellentiam tuam, ut ecclefiam ipfam, dc burgum, dc omnia bona fua, fub regia cuftodia dc prott&ione fufeipias, dc nuncios tuos propter hoc fpccialiter ad locum ipfum tranfinittas. Nos enim, quantum ad officium noftrum fpe&at, dc prxfatam ecclefiam dc res ad eam pertinentes , fimul cum burgo ejus, fub noftra tuitione fufeipiemus , dc noftrum cum tuis nunciis , fi opus fuerit, illuc deftinare Audebimus : coram quibus hzc , quz fupra diâa funt, debeant commodius ordinari. Ne autem prefentes redditus poflintad manus plurium devenire : fuggerimus magnificentia tuae, ut hzc fub maturitate execution! mandare intendat, ita quod a Deo exinde premium poflis in aeterna retributione juftorum recipere dc gloriam fempitemam feliciter adipifei, dc monafterium a debitorum onere fic valeat juvante Do* mino liberari.

Datum Seoonis, viti. Idus Augufti.

XC

M £

XG AD LUDOVICUM VIL FRANGOR. REGEM.

De acceptis docis Vclfonis Htteris.

riBhtMdsr *epifiajeu fervue fervonm Dei, carigimo i» CMfho filée lêAevico illuftri Francorum régi, fabtttm & aftftoiicam hemdi&omm.*

Define fûtes noAer Villelmus Morimundcnfis monachus pndêatiuin lator, quctnolim pro ecclefi· négocia in regnum Teutonicum muko labare ac periculo deftinavimus. ad nos per Dei graûam fanas incolumifquereverius, tam nonis auam exceUeotoTtu* litteras dikdi filii noftri B nobius viri ducis VFelfonis fiddtffime reportavit. Unde noue eum ad tuae fublimitatis prsfimtiam cum eüdcm litterisdefttuantes, rogamus, mone* I mus, R exhortamur in Domino , quatinus eum fic litteras ipfi» ero reverentia beati Petri aeno* ftra , & priedifii ducis obtentu, regia benignitate recipias, dc in eo quod ex relatione ipfius juxta earumdem litterarum tenorem cognoveris, feinA tfeh eundum quod videris expedire procedas . * Doknfe monafterium, v. Kal. Augufti.

XŒ AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

Ut paci inter duos concilianda: ftudeat.

Alexander epifeoput fervar fervorum Dei, cariflimo ni *Chrifto fiho Ludovico ilbJiri Francorum regi, falutem & apoftolicam htnetLStonem.*

Quoniam regias pietatis clementiam his cognofeimus qu* Deo beneplacita funt, & profe&um parium animatum, tota mentis afieftione intendere; idcirco magnificentiam tuam ad ea quas ad concordi* dc pacis bonum pertineant, cum omni fiducia decrevimus invitare. Dilefius fiquidem filius nofter Simon canonicus Senooenfit nobis viva voce propofuir, quod A. dc O. de Bri, cum P. de Glati gravem guerram dc difeordiam habeant, dc nifi regia fublimitas inter eos mediatrix exti terit, ad pacis reconciliationem fuum non poftiint animum mitigare. Unde quoniam tanto tuta cftimatur fubditorum cooditio, quanto amplius fub equitate regnantis, defiderabilis pax dc tranquillitas cuftoditur : celfitudinem tuam per apoftolica feripta rogamus, monemus, dc exhortamur in Domino, quatinus pietatis intuitu, dc pro reverentia B. Petri ac noftra, ad pacem dc concordiam inter fupradiftos viros reformandam félicite ac diligenter labores , dc ad hoc partes tuas efficaciter interponas.

Datum Senoois, v. Nonas Martias.

XCII. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM. E

R Aniani cantorem merito fuifle officio ac beneficio fuo ab apoftolica fede privatum.

Alexander epifeoput fervus fervorum Dei, cariflimo m Cbrtfto filio Ludovico illuftri Francorum regi, falutem & apoftolicam bemdiCfamm.

Pervenit ad audientiam noftram, magnificentia: tus fuifle fuggeftum, quod nulla ratione freti , fed de propria voluntate ac motu animi, diieftum filium noAnuo R. quondam ecclefix R A Aniani cantorem , officioac beneficio cantor» privavimus. Unde regia volumus magnitudo indubitata veritate cognafcst , quod de rigore juftitix, dc deconfilioomnium fratrumnoftrorum, qui profanes erant, denonde aliqi» impetu animi , eundem R. ab honore illo· depofaimus. Grca quem pietatis dc miferteordix manfuetudine moti, fibi praebendam dc prrpofituram in eadem B. Aniani ecclefia dimifimus, & fama, integritatem fibi coafèrvavimus. Quapropter regiam ferenitatem rogamus, quatinus pro honore illo ei rcftituendo nos tuis precibus nulla ratione folicitcs, hec aliorum fuper hoc preces exaudias.

Datum apud Qarummontem, vn. Kal. Julii.

XCin. AD LUDOVICUM VII. FRANGO* RUM REGEM.

Mittit ad eum imperatoris CP. litteras.

Alexander epifeopeu fervar fervorum Dti, carigmto m Chrifto filio Lndoenco illuftri Francorum regi, falutem & upoftolicam henediffiomm.

A Memoria noftra non excidit » qualiter olim ad fuggeftionem noftram dc fratrum noftrorum, cariflimo in Chrifto filio noftro illuftri Conftantinopolitano imperatori, tus fublimitatis litteras deftinafti: quas inique ille, ficut ex litteris, quas venerabili fratri noftro Henrico Beneventa- Cno archiepifcopo deftinavit, agnovimus , debita benignitate fuicepit, dc per nuncium ejufdem uchiepifcopi, quoniam difficile fibi proprium nuncium ita fubito deftinare, litteras fuas tu* ferenitati trafmictit. Nos autem litteras ipfas per eundem archiepifeopi nuncium latore prxfentium tus celfitudini deflinamus.

Datum Scnonts, viu. Kal. Fcbr.

CXIV. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

Ut regi Sicilite fuadeat £e adverfus hoftes fuos pnemunire dc Tropejenfem epileopum ipfi commendet.

Alexander epifeopus fervus fervorum Dei, certftmo in Chrifto filio Ludovico illuftri Francorum regi, falutem & apoftolicam henedtffiouem.

Quoniam regnum Sicilis ad jus & proprietetem B. Petri fpecialiter fpeftat , dc -oos convenit de ftatu dc confervatione ipfius folicitos dc ftudiofos exiftere.' regis ferenitatis induftriam poftulamus , quatinus confiltum dc viduitatem tuam cariflimo in Chrifto filio noftro Willelmo illuftri Sicili* regi litteris tuis prudenter aperias: eum attentius ammonens de exhortant , ut quia inimici ejus fe préparant, dc totam intentionem fuam ad hoc dirigunt quod poflint terram illius intrare, dc ipfiun crebris vexationibus fatigare, taliter fe dc terram fuam ptwmuniat, dc fibi ftudeat praecavere, quod machinationes atque infidi* inimicorum non valeant eum lsdere, vel in aliquo jafturam feu detrimentum inferre. De cetero venerabilem patrem noftrum ....Tropejenfem epifeopum, qui adepifeopatumfuumin terra ejufdem regis exiftentem defiderat remeare, regis fcrenitati attentius commendamus, per apoftolica feripta rogantes, quatinus eum pro reverentia B. Petri dc noftra benigne recipias , dc ipfum litteris deprecatoriis ita afTeftuofe prxfato regi commendes , quod ex commendatione tua idem epifco

fcopus habeatur, & magis acceptus, & nos ex* A inde celfitodini tuz gratias extohere debeamus.
Datum Senonb, jv. Idus Odobris.

XCV. AD LUDOVICUM VII. FRANGOR. REGEM.

Ut ecclefiam S. Genovefz nova exadionegravari per buticularium fuum non finat.

epifeopxt fervat fervorum Dei, earifom tn Chrifto ftiio Ludovico iJxft' i Framoricm regi, falutem & apoftolicam henediitionem.

Dllcdus filius noder........abbas fandr Genosefz, qui ficut noviis pallor & diligens procutator, circa ecclefiz fur commoda fatagit ummniodis & intendit, tranfmilTa nobis infinuat one monftravit , quod diledus filius nofter G. nobilis vir , buticulaiius tuus , fub obtentu cu iuldam confuetudinis , quam in omnibus fe atlerit abbatiis regalibus obtinere, quadam ab co exigit, qux przdidus abbas ab ecclefia illa deberi nullatenus reccgnofcir. L'nJe quoniam celfiiudinis tuz ferenitas confuevit ecclefiarum libertates lilzfas & integras conierare clementiam tuam per apoftolica leripta rogamus, monemus , & exhortamur in Domino , quatinus, fi ita eft , eandem eccleiiam nova & indebita exadione gravari non linas, & prrdidum buticulariuin tuum ab hac intentione revoces omnimodis & reducas.
Datum Senonis, xiv. Kal. Januar.

XCVI. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

Ut archidiaconatus Camotenfis clerico cuidam luo concedatur.

^liexander epifcoput fervar fervorum Dei , carTffiuto rn C hrtfto filto 1 udovico hiuftri Francorum regi, falutem & apoftoheam hrnediDionem.

CUm in proxima fecunda ferta quz przteriit q fimul Parifiis loqueremur, verbum feremtati tuz nes meminimus propofuifte , quod cuidam clerico noftro viro honefto & litterato, fc omnibus bonis fuis pro fidelitate noftra & devotione ecclefiz ipoliato, quemdam archidiaconatum Carnoterlem conceceiemus. Unde & tu nobis, ft bene mermn-mus, retpondifti, quod conftlrum luper hoc haberes. S«d nec nos a te poftea fuper hoc rei pontum quzfivimus, nec tu deinceps aliquid nob s exinde refpondiftt. Eapropter ptxlenna fer pta celfitudmi tegiz delimamus, ietemrtitein tuam , ficut viva voce nos tectilc meminimus , ita etiam hoiiim figniheatione rogantas attentius, fic monentes , quatenus, ficut de tuz finceriliimz devotionis circa nos 5 j- ecclcfiam Dei puritate confidimus, nobis per latorem przfemium ita efficaciter fhidcas refpondere , quod nos magnificent iz regiz uberi imas exinde gratias exfohamus, fic ipfe idem Sublimitati tue propter hoc fidelis omni tempore fic devotus exiftere teneatur.
Datum apud S. Bcnedidum fuper Liverim , vu. Kal. Mail

XCVII. AD LUDOVICUM VII. FRANCOR. REGEM.

Ad cum mittit Mddenfcm epifcopum cum mandatis . Monet Si Biiuncas proficifei .

Alexander eoifcopuj fervur fervorem Dei, c.triffimo in Chrifto\filio Ludovico tliuftrt / rancorum regi, faintem^ij hemdifltondm. ;

QUoniam non femper juxta defiderium noftrum tuz fublimitatis habere przfcntiam poftumus, ut tibi viva voce quz volumus exponamus: necetfariutn eft, ut aliquando voluntati* 'noftrz tenorem per aliquem fratrum noftrorum regiz celfitudini curemus exprimere , fic tuum fuper eo relponfum per certum nuncium vel litteras expcJare . Ad praTcns autem , quoniam nullum de fratribus noftris cardinalibus a nobis potuimus ablque difficultate dimittere per venerabilem fratrem Meldenfem epifcopum, fic diledum filium noftrum P. S. Aniani Aurelianenfis decanum, quzdam tibi decrevimus intimare, quz fic audire diligenter te volumus , fic fuper Ius per eundem decanum regiz ferenitatis refponfiim panier fic confilium exoptamus. Adhzc excellentix tux volumus innotefeat , quod nii> aliqua neceftaria caufa confilium nos mutare compellat , difpoluimus in proximo Bituricas Domino volente tranfire, fic ibi aliquanto tempore permanere. Unde magnificentiam tuam per apoftolica frripta rogamus , monemus fic exhortamur in Domino : quatinus homines illius loci diligenter admoneas , ut liberum acceflum univerhs, qui illuc cum neceflariis voluerint venire, concedant, fic nobis fic cunz noftrz debitam reverentiam fic honorem impendant.
Datum Turonis, ui. Idus Junii.

XCVII. AD LUDOVICUM VII. FRANCOR. REGZM.

Idem argumentum quod epiftolz lxxxi».

Alexander epifcoput fervat fervorum Dei, cariffims m Chrifto filio Ludovico tll.iftri Francorum regi, jaiutem & apoftolicam henediDimem.

AFfedutn fic compaflionem , nuam circa incrementum & relevationem debitorum Trenorcienfis ecclcfiz tua rnclita magnificentia gerit, ex litteris regiz ieiemt^tis nobis tranimitfia compernius:.fic quod tnginta fratribus ipfius loci te proiniiifti neceilana liberaliter provtfurum, gratum admodum fic acceptum habemus, fic regix nujeftati exinde uberes gratiarum referimus adiones. Placuiilct autem nobis fi nuncium tua prudentia tiantmifitlêt , qui pariter eflet cum nuncio noftro ad pariatum monafterium accef-furus . Vcnimtamen nos fecundum quod regia excellentia nobis figniheavit , in fado ipfo diligenter procedere Domino adjuvante curabimus , & attentam providentiam adhibere.
Datum Senonis, iv. Kal. Septemb.

XÇV1IL AD LUDOVICUM VII. FRANCOR REGEM.

Ut regi Sicilis baronem Siculum reconciliet.

*Alex4*ier epifcopm ftrvm fervorum Dti, cjrijim» in Cbrifto filio Ludovico iliu/tri FrAncorum r/gi, fjdnttm & tpoftolictm Lenedîllionem.*

AD noftri oÆcii folicitudinem fpedat, oppreflis & neccflitatem patientibusopem conferre, & apud eos pro ipfis intervenire, in quibus pietatis opera fic mifericordiz vilcera cognoicimus abundare. Ad regiae autemferenitaiis notitiam pervenire optamus, quod diledus filius nofter nobilis vir Florius de Cameborta unus de majoribus Calabri» baronibus habebatur, cariflisni in Chrifto filii noftri W. illuftris regis Siciliae iram & indignationem incurrit, & de tota terra ipfius, ficut dicitur, coa&us eft cxulare. Hac fiquidem occafione fufccpta, quod cum nobis per religiofam & honeflam peilonam fzpe fuiflet fuggeftum, quod quidam de terra fua eidem regi praepararent infidias, fic adverfus eum molirentur proditionis peccatum committere,nos venerabili fratri noftro .... Capuano archicpifcopo, quem magis inter alios regi devotum & fidelem cognofcebamus, fecundo feripta noftra direximus, ut prxfatum regem fuper hoc pr»muniret fic redderet cautiorem. Cumque id fibi per iam diâum F. nepotem fuum fignificaifer, ille' non credens quod ex parte noftra hoc diceret, fed ut homines fuos faceret ipfi fufpeflos.· eum de 'terra coegit recedere, & ad partes Hierofolymitanas tranfire. Verum quia nos imus celfitudinem tuam circa opera mifericordiz intentam exiftere, & oppretfos in fuis tribulationibus pietate lolita & clementia confovere: pro lupradiûo F. excellenti» tux preces affeduolas porrigimus, rogantes, monentes, & exhortantes attentius, quatinus cum nullus rex vel princeps fit, cui prxdidum regem maiorem quam tibi reverentiam & devotionem exhibere credamus: pietatis intuitu, & pro reverentia B· Petri ac noflra, eidem regi litteras tux magnificent:» dirigas, in quibus eum ftudeas multa attentione rogare, quod ei tui interventionis & amoris obtentu, iram fic indignationem remittat, & eum in gratiam fuam reducens, fibi terram reftnuat, fic ibi tam cum quam uxorem & filios patiatur libere permanere. Nihilominus etiam illuftn Conftantinopolit. Imp. preees porrigas, & roges attente, quod fzpedidum F. circa fe habeat, fic donec in terra fua poifit efle fecure, ipfi pro tuo amore benefacere ac lubvenire intendat. Ideo autem rogamus, ut Imperatori etiam litteras pro eo deprecatorias dirigas, quod fi forte, quod non credimus, preces nofttas fic tuas przfatus tex non exaudierit, ifte ad eundem imperatorem poifit habere recurfum, fic tuis precibus optata apud eum beneficia invenire. Dat.Senonis, xiv. Kal Mart.

XC1X. AD LUDOVICUM VII. FRANCOR. REGEM.

De pace inter Brivatenfis ccdefi» perfonas reconcilianda.

Alexonbr tpifcopm fervm fervorum Dti, teriflimo in Cbrifto filio Ludovico illujlrt Francorum regi, fiiutem èT apoftoheom bonedtflionem.

Dlledi filii noftri .... prxpofitus, ... decanus, fic ..... abbas, fic aiix quidam per-

ion» Brivatenfis ecclefia nos accedentes, m noftra funt prrlcntia conftituti. Sed nos cum velimus inter eos pacem fic concordiam reformare, videtur nobis, fic quafi certitudinem obtinemus, quod nulla id ratione poflumua efficere, nifi ita de domo decani & alus dilponatur, ficut nos tux celfitudini propofuimus, & tu ipfe, prout bene recolimus, conceftiftt. Verum quoniam R. fer/iens tuus nobis propofuit, quod tuum fuper h c ccniilium immutaveris, fic nos neque m hoc neque in alus tuam volumus lèreniratem offendere: regiam excellentiam rogamus attentiui, atque contulimus, ut a primo confilio, quod tibi fuper hcc propoluimus, & quod tibi ipfi placuit, non recedas. Alioquin fic thefaurus ecclefia dilapidabitur & conlumetur, fic ecclefia ipfa fere in nihilum redigeiur, fic tandem nos fic tc fera pemitenua pernitebit Quicquid igitur fuper hoc relcribas.

Datum Senoms, x. Kal. Novernb.

C. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

Ut fratribus S. Marix de porta Leoms ablata reftitui faciat.

Alexander epifeopur fervus fervirum Dei, toridima in C brijb ji,;j Luiovico ihuiiri Fraudorum rrgr, fiùutem (j Apoftolicam beneaiflionem.

GOnqueiti nobis funt dilecti fiM n »ftri pi.or fic fratres S. Manæ de porta S. Leon e, quod dileâus filius nofter nobilis ur Petrus frater tuus quondam eorum hominem cepit, cui equum fic 0Λ0 boves abftulit, fic hominem ipfinn dimittere, vel ablata fibi reddere contradicit. Unde quoniam noftra intereft curam fic iolicuudinem gerere, ne fan&r Dei ecclefiz potemum virorum impetu aliquod debeant incommodum fuftinere: fublimitatcm tuam per apoftolica icripta rogamur, fic exhortamur in domino, quatinus amore juftuiz, fic pro reverentia B. Petri ac noftra, ic hominem illum dimitti, fic ..blat.r ei facias cum integritate rcfl.iui.

D'.uim Scnonis, xv. Kal. Novernb.

Cl. AD LUDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

Monachis S. Maximini per diverfa monafteria divitis, aims ibidem vuz probatiorisfubftiiwt, quos regi commçndat.

Alexander epifeopm ferum fervorum Dti, canflimo m C brifto fiho Ludovico iliujiri Francorum regi, falutem (J apofloiicam bcnediflmtm.

Apoftolicz amminiftrationis cura omnibus iacris locis providere compellimur: fic przieriim eis, quibus intendere nos tuz lublimitatis excellentia exhortatur. Hujua igitur confideràtionis intuitu provocati, monachos S. Maxi.nini, quos vitz turpioris converfatio, fic fui abbatis interemptio infamabant, per diverfa monafteria divifimtts, fic ad petitionem tuam inftituere ibidem alios Domino audore curavimus, quo» tuz iublimitaii duximus commendandos: rogantes attentius, quatmus pro reverentia B. Petri ac noftra, ecs mar.uteneas, diligas, fic honores, fic eos in juftitia tua foveas, protegas fic defendas, fic A. przpofitum de Mecho, fic mairem ejus fic fororem diftride compellas, ut frumentum,

Fum, & âlia plura, qux apud eos Henricus ejuf- A dem mcnafterii monachus dcpofuii, ei reftituant, aut in pijticntia tua juftitia^ complementum ex Jubeant,

Dat. apud Dolcnfem monafterium, v. Id.Julii.

CII. AD LÜDOVICUM VII. FRANCORUM REGEM.

Ut Compendienfc monafterium protegat.

,r.\'rx4nd«»· epifeopm fervns fervorχη Dei, carijfmo ie Cbrijio filio Ludovico iliufiri Francoram re$i, jamtem (p apefioiiiam beneo.Slunem,

QUod tam fiducialiter fublimitati tux facras B ecclefias commendamus , ex illa noveris confideratione procedere, qua te circa ea nux funt ferventius cognofçirr.us infudarc . Inde eft quod Coinpendienfc monafterium, & dileilos filus noftros A. abbatem & fratres Divinis oblequiis ex inftitutione patris & prxdeceflbris noftri lanclx recordationis Eugenii papx, aflênfu& voluntate tua , ficut Chriftianiilimi regis, & religionem amantis & defendentis, fa<fta, inibi mancipatos, elementix tux duximus commendandos; pei apoftolica feripta regiam majeftatcm rogantes, monentes, & exhortantes in Domino, quatinus eos pro reverentia B. Petri ac noftra, & lux religioni» ohtentu, diligas , manuteneas, & honores , lnec aliquorum injuriis eos infeftari C permittas ; led ita in julhtiis tuis foveas jugiter & deferdas^xjuod ipfi preces noftras fibi femiant protuifte , & tu ab omnipotenti Deo ac nobis ipfis gratias debeas multiplices expeftare.

Datum Turonis, vui. Idus Novcmb.

CUI. AD LÜDOVICUM VII. FRANCOR. REGEM.

Ermingardem dc Narbona ipfi commendat-

.Alexander epifcopxj fervxt fervorem Da, cariffimo in Cbrijlo filio Lxdovico tlinftri Francorum regi, *falutem & apoflolicam benediflionem.*

AD regiae fiiblimitatis notitiam credimus pervenifte , quomodo nos, cum in partibus ilis eflemus, dilecta in Chrifto filia noftra nobilis mulier Er. dc Narbona multimodis honorare & iervire curavit , & devotionem quam circa nos & ecckfiam laudabiliter gerit, multiplici rerum crfeftu ftuduit comprobare. Unde tam nos quam iutics noftri eam ficut catiflimam & ipccialetn ecclefix filiam fincera volumus caritate diligere, & m his qux cum Deo & juftitiapoiTumus, fuis pe· munibus noftrum animum inclinare . Eam itaque, quam tibi devotillimam & fidelem omnino credimus, regix feremtati attentius commendamus: per apoftolica feripta rogantes plurimum, quatinus pro reverentia B. Petri ac noftra , intuitu fidelitatis 0c probitatis ipfius , cam ficut proptiam fidelem tuam diligas, manuteneas, & honores, dc rationabiles preces fua* folita benignitate admiras, ha quod nos exinde celfiiudini tux ubemmas gratias referamus , & ipfa de desuta devotior, & dc fideli fidelior tibi valeat omni tempore permanere.

Datum Senonis 111. Nonas Aprilis.

CIV. AD LÜDOVICUM VH. FRANCORUM REGEM.

Ut de canf» tjuam Cenomancnfis epifcopus auâoritatç apoftolica · judicavit , aliter rex non ftatuat

7-

sflexander epifcopxt fervxe fervorxm Dei, cariffimo in Cbriflo filio Lxdovtco illxfirit Francorum regi' falxtem iy apoflolicam benediFhonem.

FRanbus ecclefix S. Martini canonicus , & Nicolaus burgenfis, ad noftram prxfcntiam venientes , varias adverfus fe querelas propoiuerunt. Conquerebatur etenim jam didus burgenfis , quod idem F. tnulias injurias fibi & gravamina intuliflet : & competitionem, qux de man. dato pix recordationis patris dc prxdcceflbris noftri Eugcnii papx olim fada fuerat, & coiporali facramento prxftito firmata , aufu temerario violalTet. Cum autem nos querelam ejufdem N. fuper damnis dans, venerabili fratri noftro ..... Cenoinanenfi epifcopo, viro religiofo, provido, & difcreto, & ejufdem ecclefix canonico, commiferimus fine debito terminandam : ipfe tanquam diligens inquifitor juftitix, cognitis rationibus utriulque, fententiam pronunciavit : licet nondum fit cxfecutioni mandata. Verum, quoniam regix iublimitatis clementia utrique tertiam diem poft Kal. Augufti atfignavit, qua fe debeant tuo confpeâm prxfentare ; nos Icrenitati tux in omnibus , in quibus cum Deo & juftitia poffumus , cupienti animo volentes femper deferre, cos ad tuam pratfentiam deftinajnus ; rogantes attentius, quatinus pro eo quod prxdiâus N. audoritate apoftolicx fedis fuum voluit negotium definiri. non xgre ferat ferenitas tua , non habeat ulla ratione moleftum , ncc faûum epifeopi in irritum aliquomodo contendat , neque ift« hac occafione jm fentiat juris defedum. Cum enim aliis caufam ipfam nolentes committere, eamprxfato commiferimus finiendam, pro eo quod vir litteratus eft, & honorem illius ecclefix non tanquam extraneus, fed ficut proprius canonicus e- D jus, toto defiderio diligit : in contemptum ejus plurimum redundaret, fi id quod audoritate noftra fretus rationabiliter diffinivit , tua excellentia in irritum revocaret. De cetero, fi fuper injuriis illatis pacifice & amabiliter inter eos compofueris. nobis gratum facies & acceptum.

Datum Senonis Kal. Augufti.

CV. AD ILLUSTREM HIBERNOR. REGEM

De concilio ibi convocando.

Illxflri Hibernorum regi.

T lueris fublimitati* tur debita benignitate fufceptis, fidem & devotionem, quam te ficut catholicum principem , & Chriftianiftimum regem , circa B. Petrum & nps ipfos firmiter exhibere cognovimus, gratam admodum acceptamque tenemus, tuamque iuper hoccelfitudinemdignis in Domino laudibus commendamus: uberrimas ferenitati tur gratias exfolventes, quod dileâum filium O. fubdiaconum noftrum olim ad partes illas pro vocatione corcilli deftir.atum regia curafti benignitate recipere, dc, ficut te duplum decuit, propenfius honorare. Unde nosconfidcratione tux fidei ac " puritatis ioduâi, Inea ·>».. fumus voluntate ac propofito ftabiliti, ut juftas >·»·. H.

P®·

A

petitior tuas dementer velimus femper admittere, &. in his qux cum Deo poterimus, honori & gloriae tuas celfitudinis sfpirarc. Ad prriens autem excellenti* tue volumus innotefeat, quod diledum filium noftrum abbatem Mellifontis, quem tua nobi» ferenitas commendavit, benigne recepimus, & eum in juftis petitionibus fuis efficaciter curavimus exaudire. Rogamus itaque magnificentiam tuam, & exhortamur in Domino, quatinus in unitate catholica & devotione matris tus facrofanâx Roman* ecclcfix ac nollra firmus & immobilis perfeveres, ut inde fic prxxnium pofiis xterox retributionis accipere, ficgratiam apoftolicx fedis ac noftram pleniorem cmm tempore debeas obtinere.

AURELIANENSIUM CANONICORUM AD ALkXANDRUM PAPAM.

De epifeopo fuo conqueruntur-

Amantiffimo m Cbrtfto patri & domino Alexandro Dti gratta fummo pontifici, Axrelianenfes canonici debitam reverentiam cum fincera ooedientia.

COmmunis pater, quem conftituit Dominus fuper familiam fuam, quem fecit principem populi fui rex regum fic dominus dominantium ait provideat fubditis in milericordia, fic miferatiombus, a gravamine filiorum non debet intuitum paternr pietatis amittere. Servorum injuria redundat in dominum: nec patrem diligit qui perfequitur filios. Apoftolatus veftri nos fic icrvos fic filios conftituit fumma Divinitas, fit inter labores fic prefturas fub umbra alarum veftrarum vivimus inter gentes, & ab uberibus confolationis veftrx refoveri defideramus, fie refiti. Et ficut onus grave gravarr funt fuper nos Aurelianenfis epifeopi manus, nec eft refpirandi locus, nifi computrefcat jugum a facie olei, fic defede mifericordix fcintilla veritatis çxurgat, tjux infultantis inimici confumat infamam in fpiritu judicii, ficfpiritu ardoris. Odit perfonam veftram, caufr veftrx infultat, legatos veftros perfequitur, fuper fideles veftros frendet dentibus fic tabefeit: minis, damnis, injuriis, quos poteft afficit per*-* fe; quos non poteft, pretio conduda poteftate ducit in exterminium. Et in omnibus his non averfus furor ejus, led adhuc manus ejus extenta, nec fuum credit ad viftoriam pervenifte judicium, nifi una patrem cum filiis complicet in ruina. Superbia eft qux trahit cum fic malitia, nec fumptus habet ad perficiendum, quia poteitatis favorem non habet, nifi quantum muneribus aut pollicitationibusadquitivit: fic facile tranfit gratia, quam non aftedus, fed munera peperrunt. Appellavimus ad prxientiam veftram, nec prodeft nobis apoftolicx fedis reverentia. Omnia difponit ad libitum: fic fi quos patitur fux voluntati adverfarios, indignatur fic maledicit quam male: licere fibi exiftimans quicquid libet, nec officium pontificis exercens, fed tyranni: diftribuit hçnores immeritis, ab ecdefia removet innocentes. Prxbendas dimidiat contra morem, qui dies fic a&us fuos dimidiare debuerat, fic mala prxterita recogitare in 'amaritudine animat fux.* quorum rriftis infania totam fere Galliam infecit, dc factem devenuftavit ecclefix. Jam enim Ac per e un & proptereum famola illa nobilis Aurelianenfis ccclefia: honeftatis fedes, fcientix domicilium, juftitix locus, atrium difcipline, fafta eft fpelunca latronum, dc infra Simonis Petri retia non cohaerens, Simonem Magum ulnis ***ambitionis*** amplcftitur, fic a tramite veritatis per vanitatis tniniftrumpublice in contrarium retrocedit, fic efficitur tanquam panis tubcinericius qui non reverfatur Provide at igitur, beatiiTtme pater, laboranti ecclcfix veftra mgnatio, provideat fic nobis, qui pio appellatione ad vos fada, qui pro hdelrtate vobis fic veftris exhibita, damnum iuftinemus fic exilium: fic fic oculis providentis veftrx judicuyn prapsret 'ad ruinam, ηκ poteftas impii minuatur, qui fedis apoftolicx poteftatem quantum in feeft minuere non veretur, fic apoftolatus veftri diipofitiontbus obviare. Formido venerando inimicaeft propofito, fic dubia tempora juftitix certitudinem evacuare non debent. Sed agendum eft modis omnibus ut fanihficetur gladius Petri in bcftia tam crudeli. Evaginetur in zelo mucro Domini, qui veritate limatus eft ut fulgeat: judicio exacutus, ut viâimas «dat. Si meretur fterilitas abjici, quomodo in agro Dei noxii germinis fubliftit iniqua plantatio? Aperte funt cataradx coeli, ut credimus, fie de cœleftibus ftillat indignatio: fic apoftolicx manus fortitudinem induantur, ur denudetur 'iniquitatis fundamentum ufque ad collum, fic finem iniquitas fortiatur, quem in die fux promotionis fermo Divinus ei pronoftica fignificatione propofuir. Aperto enim ficut moris eft fuper eum evangeliorum libro, fermo qui primus occurrit, fic erat: ***Adolefcens autem rencla findone, nudus profugit ab eis.*** *m.,,* Memini ego Letoldus cum effTem apud vos quiddam dixifle ridicule, quod ad rem pertinet, fic finem bona confunmationis expcftat pro veftrx minifterio poteftatis, quod tale eft: Vir bone, Rollande, vir prudens, vir venerande, ... m.inde, fceltis hoc ulcifccre grande. Provideat ita. que veftra pict/s, fit mandate prxeipiendo Aurelianenfi epiicopo, ut quicquid poft appellationem nobis abftulit, fine diminutione reftituat · cum parati fimus in prxfentia quoruml bet legatorum veilrorum, aut veftra, ipfi debitam & plenariam juftitiam exhibere.

CVI. AD ABBATES S. GERMANI ET S VICTORIS, &c.

Inquirant de abbatt S. Genovefx, qui canonicum unum atperius traclaiTc dicebatur

Alexander epifeopus fervus fertOrum Dti, dileflis finis S. Germani & S. ("iftoris abbatihui, priori quoque ac fubprsori ecclefi* S. 1'iDons, G O-dom quondam S. Genoveja abbati, falutem & apofloUcum btnediiftanem.

Significatum nobis eft., quod cum Guillerroua S. Gcnovefx canonicus ad prxfentiam noftram abfque abbatis fic capituli fui licentia acceftiftet, eumdem ad prxdiftum abbatem, ut io capitulo de hujufmodi tranfgreflione humiliter fatisfaceret, a nobis tranfmiflum, ita vehementer & inhonefte traftavit, quod ipfum univerfis veftibus exuens & acriter verberans, feptem diebus in terra cum canibus cibum fumere fecit. Quoniam vero dc viro tam honefto ac religiofo aliquid finiftrum. non debemus facile credere: nos de veftra honeftate plenius confidentes, hoc veftrx diferetiom committimus exequendum: mandantes ut rem ipfam diligentiifime inquiratis, fic hujus rei veritatem veftris litteris nobis fideliter intimetis.

Data Senonis xv. Kal. Septcmb.

CVII. AD DECANUM ET CAPITULUM PAR1SIENSE.

Uc invcftiant Philippum epifeopi Mcldenfn nepotem

Alexander epifeopur fervui fervorum Dti , diieElic jiltn Decano & capitulo ^Portfienfi , jalutem & apojhhcam benediibonem.

QUantum venerabili fratri noftro Meldenfi in precibus & petitionibus fuis teneamur deferre, fervor devotionis, ôc integritas fidei, quam c.ica nos & ecclefiam , ficut verus juftitiz ruitor, & praeipuum membrum ipfius ecclefiz gerit , certis indiciis demonflrat . Quapropter nos labores graves, & inulta diferimina viarum, quz jam diftus epifeopus in veniendo ad nos pro incremento t< exaltatione ecclefias nofcitur pertuliHe, diligentius attendentes: nihil ei ad przfens, quod pro aliquo fraAtvn noftrorum faceremus , duximus denegare. Inde fiquidem eft, quod nos precibus cariihmi in Chrifto filii noftri illuftris Francorum regis, reginas quoque, & aliarum magnarum perfoiwrura indufti, nec non & profati eptfcopi laboribus, ficut duximus, & finceriilinrx devotionis intuitu inclinati: pro dilecto filio noftro Philippo ejufdem epilcopi nepote, concanonico veftro, univerfitatem veftram per apoftolica kripta monemus, mandamus atque przcipimus, quatinus, remoto appellationis obftaculo, inveftiatis, & eam fibi opportunitate fulcepta concedere & aftignarc curetis . Ita quod nos exinde atfedioni veftrz debeamus gratias uberes agere , epiicopus przfatus ad honorem & incremcntum debeat ptopter hoc ferventius anhei.iic.j' Datum Beneventi, xiii kal. Augi/fti.

CVIII. AD LUDOVICUM VII. FRANCOS.. REGEM.

Rofam auream ad ipfum mittit.

Alexander epi/copu< ferv.v frrvirum !'<: , 'cariflimo m (. briflo lua^fico i..uftr: Erancjrum reg.e Jalutem tj apoftolicam oenedifhcnem .

ROm anorum pontificum iniiitutione nofcitur picceftilTe, quod media quad ageiima , ea Dominica qua cantatur e *Iiicrujaiem,* confueverunt iph florem aureum, non gratia tempo ralrs elationis , propriis manibus annua femper revolutione gcftare : ea utique in facto huiufinodi defignantes , qua: tam ad decorem ecclefiz , quam ad fidelium nofcitur inft.udionem fpedare . Unde & cum nos eorumdem anteceftorum noftrorum vefligia fublequentes , finulem florem co die, ;n quo conftitutum eft . nuper in manibus gcftaremus: non invenimus cui tam digne , ficut excellentia: tuz florem buiufmodi deberemus ofteire , quem devotione circa ecclefiam Dei, \ nos ipfos , & dignitatis honore cognoIcunus przeminere. Quia veeo floris hujus fignificantiam tuam celfiiudineri) credimus tanto libentius noftra velle expolitione cognokere,quanto te conftat corde & opere, Divinis ‹ blequiis, & piis aftibus ferventius inhxrere: prudentia regiz ferenitatis agnofeat, quod Hos ifle Chriftum regem exprimit , ac defignat , qui de fe ipfo loquitur dicens : *Ego flor campi , & hiium convallium .* Aurum namque regem non immerito dicitur denotare, cum ad hoc dchgnanJum a Magis figuraliter oblatum *fuerit* falvatori : ut per hoc rex regum , & dominus dominantium monftraretur. Rubor autem quo aurumVoloratum eit,& fuftuium , partionem fignificat redemptoris, de quo utique feriptum legitur : *Quii eft tfle, <jui U- venit dc Edoni, tinitii veftibut dc tiofra?* Et iterum. *Qua>c rubrum eft indumentum tuum, tXvcftimenta tua fioft calcantium in torculari p* Odor autem hujus floris , refurreitionis ejus gloriam préfigurât , ut ficut ipfe primogenitus mergorum ex multis fratribus, & refurgens a mqpuis, jam non polTir mortis vinculis *detineri :* qua & mortem noftram, moriendo deftruxit , & vyarn refurgendo in immortalitatis gloriam reparavit San^ hujufmodi anfraftusôc climata onjnium fcelerum foeditate concreta , tantus odor Dominiez relurre&ionis afperfix , ut nulla pars orbis alienam fe ab odore ifto fentiat, vel expertem : fed omnes fe gaudeanf odôre hoc fuavillimo fpirituales hequitias in cœleftibus jam vicifte. Porro, fic ad ipfius Chrifti relurreftfonem figuraliter denotandam fandae illae mulieres ad fepulcrum aromata detulerunt, fuavitate *redolentium unguentorum* gloriam przlignantes : quz utique terrorem inferis, cœlis gaudium, terris intulit fanditatem . Hzc funt , fili in Chrifto cariifime , quz in. flore ifto noveris figurari : ut tanto acceptior apud te & gratior habeatur, quanto eum trifaria expolitione iigniheari, afleduofius diligere, &. fincerius colere didicifti Petimus autem & totis affectibus exoptamus, ut ille flos aureus, qui omnes reges & principes antecedit, imo per quem reges regnant, & prudentes deferibunt juftitiam, terrenum tibi regnum diuturno tempore fua ineffabili pietate confervet , & aeternum in illa felici retributione juftorum milcricorditer largiatur.

Nota Gabr. Cossartii S. J.

Quem hic florem appellat Alexander , refa aurea vocari loiet . Ritum autem ferenda- a Pontihce Rom. rofse aurez inter laera mytleria , domin.ca quarta quadrageliroae , ac deinde alicui principi donandae m n.onumentum benevolentiae , contignatum quoque habe» lupra , epift. LXXIV. Eugenii JIL ad Alphonfum Ipamae regem: in qua id fieri ait Eugeniua *in fiinum fa lenii & rejurreSionit Cbrifii.* Item in excerptis ex vira Alexandri papz III. apud Baronium ad annum MCLXXVII. num. XVI1L Et hdl. Vezehac. lib. IV.

CIX. AD PRESBYTEROS ET CLERICOS per Angliam ÔC cilinarinam terram regis Anglorum conftitutos.

Ut rex Anglorum filiis fuis ipforum uxores reftituat.

Alexander epifeopur fervui fervorum Dei , venerabihbui frairibui arcbiepijcopit, epifeopit , Ù dileEtii film fun abbatibu< , Ù ahii ecclefiarum pralatn , Ô" univer/o clero per Angliam iU Cif marinam terram illujlris regii Anglorum conflitutir, falutem ij> apojiolicam benediitionem .

NOn eft vobis, ficutarbitramur, incognitum, qualiter Henricus illuftris Anglorum rex pro ducordia, quz inter ipfum & filios fuos peccatis exigentibus eft fuborta , uxores eorum, filias videlicet cariffimi in Chrifto filii Ludovici illuftris regis Francorum detineat : pro quibus fibi reftituendis idem rex Francorum & filii 'przdifti regis Anglorum generi fui, preces nobis folicitas porrexerunt . Nos itaque ftudiofius attendentes jufttun & honeftum exifterc, ut vin fuas uxores

repetere debeant; & precibus ejufdem regisFran-A eorum & generorum fuorurri, non folum in his que exomeii debito tenemur efficere, fed etiam in omnibus que a julluia non difcordant, voleates prompto animo acquielcerc: prxfa tum regem Anglic ftudiofe fatis & attente monuimus, cique dedimus in mandatis, ut ad comfoonitionemvenerabilium fratrum noftrorum Tarentafienfis archiepifcopi, Claremontenfis epifeopi, dt diledi filii Cartufienfis Prioris, vel loco ejus, Prioris de Monte-Dei, fi ipie aderte non poterit, vel duorum ex bis, fi tres non potuerint interfile, filiis fuis uxores infra XL. dies poft litterarum noftrarum fufeeptionem reftituere non poftponat. Si vero eas infra przfcriptum terminum viris fuis non reftitucrit: apoftolica audoritate preci-B pimus, ut tota provincia, *infra quam* detinentur & ad quam transferentur, quandiu ibi fuerint, donec viris fuis reftituantur, ab omnibus Divinis officiis, prxter baptiima parvulorum, & poenitentiam monentium, certet. Inde eft quod univerfitati veftre pen apoftolica feripta prxeipiendo mandamus, & mandando przcipimus, quatenus eundem regem Anglorum ad eas reftituendas folicitis monitis & exhortationibus inducatis.* proponentes ei, quod non minus fibi expedit eas reftituere, quam viris fuis ipfas recipere. Et fi juxta commonitionem & mandatum noftrum filiis fuis uxores eorum infra terminum conftitutum non reftituerit, ex tunc in quacumque provinciarum veftrarum detinentur, vel ad quas tranf-C ferentur, donec ibi fuerint, nulla Divina officia, prxter baptiima parvulorum, & pcenitentias moriendum, celebretis, vel permittatis cb aliis celebrari. Omni fuper his contradidione & appellatione certante. Scituri pro certo, quia fi 3ui contra interdidum noftrum, quod non cre- imus, venire tentaverint, fur temeritatis tranfgrertîonis pœnam debitam audore Domino reportabunt.

CIX. AD ABBATEM CASTRI LANDONIS.

Ut canonici S. Victoris quiete portideant in ecclefia S. Salvatoris, qux prius poiliderant.

Alexander epifctpai fervn> fervorum Dei, dibflo filio abbati de Cajiro Landonit.

INjundi nobis officii audoritas nos hortatur, univerfis Dei fidelibus, & prxfertim viris religiofis, in juftitia fua diligenter intendere, & eis qux fua funt, illibata penitus & integra confrrvare. Unde diledioni tux per apoftolica feripta mandamus, quatinus annualia qux diledi filii noftri abbas £< fratres S. Victoris Parifienfis in ecclefia S. Salvatyiis jam ex longo tempore jufte & canonice poftêdirtê nofcuntur, quiete permittas & pacifice polfidere, donec cum eis fuper his componas: vel fi de juftitia tua confidis, in prxfentia eledi ab utraque parte judicis, vel et-E iam iu auditorio noftro, legitima cum eis examinatione contendas.

>*AZ

ALEXANDRI PAPÆ III. aortas EPISTOLARUM

>T»r»r?Kt-rxtv -t' t? » t·

APPEN'OIX TERTIA.

EX VARIIS COLLECTA.

I. AD SALISBURGENSEM EPISCOPUM ET suffraganeos.

Ut flet pro ecclefia adverfus. Fridericum Imp.fic Vidorcm antipapam..

Alexander eptfcopm fervat fervorum wu^yerurabilibar fratribu balzbitrj>e>ifi arcbieptJA/po t ejaf-1'e ftffraganeit, fahttem Ü apoftobeam benedi-ihone/n·

PRo illis tribulation-bus & prerturts, quas nutet noftra lacrofanda Romana ecclefia patitur a filiis Sathansa, tanto majorem credimus vos dolorem ac mœllitiam cuncepiflê, quanto confiat vos inter alias perfonas eccleliafticas ferventiorem & devotiorem, & reverentiorem exhibere. Qualiter autem Fridcricus Romanus Imperator circa eandem Romanam ecclefiam in prxfenti fe habeat, & olim habuerit, & qualem erga eam animum gerat, qui utique 'fpecialis ejus advocatus deberet & defenfor exiftere: muhisrerum indiciis, a longis retro temporibus, ad diferetionis vcftrx notitiam non ambigimus pervenirtê. A tempore fiquidem bonx memorix aritectflbris noftri Hadriani papx, & ab exordio dignitatis fux, carpit fandam ecclefiam Romanam, tanquam tyrannus opprimere, & non mediocriter infcftare: archiepifcopo! & epicopos a lede apoftolica redeuntes in ignominiam & detrintentum ecclefix plerumque capt turpiter & inh^nefte praecepit, eoique fecit careens cuftodix mancipari. Nos quoque in minori quondam officio conftitutos, qui cum venerabili fratre noftroBer-D nardo, nunc Portuenfi epifeopo, ad eum fuimus delegati, qualiter apud Bduntium ipfe tradavit, & * quam digne receperit, non opus eft nos in prxfenti rrferre: quia credimus vos id ipfum plenarie cognovirtê. Vivente etiam prxdido antecertbre noftro Hadriano, patrimonium B. Petri violenter invafit, & eandem Romanam ecclefiam nifus eft modis omnibus conculcare: ita quod a pluribus dicebatur, & fama quafi communis habebatur, quoniam eo luperftite, Odavianum, qui femper fuit domefticus ecclefix inimicus,ordinare apoftolicum, quinimo apoftaticum, fi opportunitatem acciperer, intendebat.

Quia vero, illo vivente, omnipotens Deus non permifit eum tantam malitiam exercere: poft mortem ejus opportunitate fufeepta przdidum Odavianum (clufinaticum, fimoniacum, & manifeftirtimum invaforem (qui oim tribus tantum malnix fur complicibus, ficut totus pene mundus agnovit, poft canonicam & unanimem eledionerfOloftram, mantum arripuit, & ita feipfum damnabili prxfumptione intrufit) in tanta iniquitate modis omnibus manu tenuit: & quidquid ille fecit folo favore, potentia, At audoritate ipfius & nunciorum fuortim, qui in urbe prsefentes exttterant, eum * fuirte abfque ambiguttate tenemus.

Unde ad confirmationem ipfius, imo ut omnem

4k

uem videretur in ecckfia Dei auftoritatem ha-À bete · arcbiepiicopos & epifeopos atque alios ecclefiariun przlatos , apud Papiam contra facro-* rum inftituta canonum convocavit. Ille autem, fictit homo qui nec in Deo, nec in juftitiacon-fidebat , in ipfius imperatoris przfentia , velut pro certo accepimus , infignia pontificatus abje-cit : ficut & in noftro & fratrum noftrorum af-pcftu , dum Rom* nos olim teneret inclutos , fuam malitiam rccognofcens , facêre voluit, ea 3uidem conditione iervata , ut nos ci poft mo* um reddere deberemus . Sed cum nbs ea reci-pere fub hac conditione nollemus , ipfe in fua per.inacia & damnabili przfumptione permanfit.

Ceterum ut przJiftus imperator eeclefiam Dei fus videretur fubjugare dc fubponere ditioni, fit B c:in in fupremain redigere fdrvitutem : memora-to apoftatuo, ficut nobis difturn eft, pontifica-lia iniigma reddidit , & eum dc papatu, quod eft a ixculis inauditum , per annulum , prout dicitur, inveftivit: quofdam & epifeopos , aliis diicretioribus dc honeftioribus occulte de illo conciliabulo fugientibus , ei reverentiam exhibe-re laicaii violentia, & tyrannica oppredionc co-egit. Sic enim reges dc principes diverfarum par-tium fibi intenderet tum fpirituali tum materia-li gladio fiibjugare.- fi in hac parte, quod abfir, ejus nefandifiimum propofitum przvaleret. Prz-videat itaque veftrz diferetionis prudentia, qua-liter fponla Chrifti per illam inconfutilcm ejus tunicam figurata , quz nec dividi poterat, necC receperat leftionem , a tanta ignominia,. & in-audito opprobrio liberetur : dc ne peftis illa in~l exemplum pofteris transfundatur, diligenter effi-cere ftudeatis,dc omnibus modis laborare. In devotione quoque marris veftr* ac fidelitate fa-crofanftx Romans ecclefiz, ficut viri catholici, & in fide ferventes, immobiliter'perfiftatis: pro-viiuri attentius, ne blanditi* cujuslibet aut ter-rores, ab unitate ecclefiz animos veftros , quod abfit, debeant aliquatenus demovere.

Sane nos ipfius imperatoris imonmfam iniqui-tatem , & tantam perfidiam attendentes , com-municato fratrum noftrorum epifeoporum dccar-dinalium, dc aliorum religioforum confilio, tam iptum Fridericum , non jam imperatoris offi-D cium, fed quz tyranni funt, exercentem,quam prxdiftum Oftavianum fchifmaticum , dc Otto-nem comitem Palatinum , atque omnes princi-pales fautores eorum , in caena Domini, ccetu clericorum, & multorum virorum nobilium, in ecclefia congregato, accenfis candelis publice ex-communicavimus , dc tradidimus hujufmodi Sa-thanz in interitum carnis , ut fpiritus eorum falvi lint in die Domini. Dc communi fratrum noftrorum contiiio atque voluntate , vos omnes fpecialiter & communiter univerfos a fidelitate, quam ei feciftis , & ab omni debito imperii, ex^. parte Dei omnipotentis , & beatorum apoftolo--rum Petri & Pauli, auftoritate apoftolica abfol-vimus: ita quod in nullo ei de cetero teneamini E obedue , fed potius in remiiTionem vobis injun-gimus deliftorum , ut contra cos, quos ipfe per tyrannidem fuam fibi fubjugare , opprimere, & vatlaic voluerit , nullum ei confilium vel auxi-lium rruniftretis

Data Anagmz 11. Non. Apulis.

II. AD HENRICUM GRADENSEM Patriarcham, dc epifeopos Marehiz.

Significat fe Komt optime exceptum cfle , iba-qUc Pefctificium munus exercere. Horiatur, ut ' fint confiantes adverfus fchilmaticos.

Alexander epicopae fervar fervorum Dei, venera-bilibus fratribus , Heturico Graaeqfi Patriarcha , eiufyue fuffraganeit, Paduano , Perone^fi, Tarvi-fano , Fcrrartenfi, P'icentino, & xuiverfir epifeo-pis, abbatibus, alitfyxe ecclefiarum prolatis per Marcbtam conftitutis, falutem dJ *apoftolicam be-nedifUouem .*

Licet aliquando B. Petri navicula quatiatur* Huftibus, hcet hzretici & fchilmatici cede* fiam Dei opprimere moliantur : exurgit tamen Divina potentia, dc in eleftis fuis mirabiliter es-péra tur, caque per *fuam gratiam tranquilla ef-ficiuntur , ac» ferena, quz fuerunt hafténus pro* cellofa. Noverit fiquidem diferetionis veftrz pru-dentia, nos Divina prxeunte gratia vm. Idus Junii urbem tenuiftê, & a clero dc populo Ro-mano apud eeclefiam S. Mariz novz cum pfal·-mis, hymnis, dc laudibus, folemniterde cum om-ni honorificentia fuifle receptos · ibique ecclefia-ftic* veritatis adverfariis omnino confutatis, ad honorem I>ri, de B. Pçtri apoftolorum principis, commiifum nobis officium exercemus Sequenti quoque die Dominico poft ingreftiim noftrum , przfentibus fratribus noftris, dedero ac populo, m Lateranenfi ecclefia congregato, in omni quiete £c pace ibidem Miflarum folemnia celebravimus.

Quia igitur de veftrz devotionis conflantia, dc fidei puritate , plenam admodum fiduciam obti-nemus: caritatem veftram per apoftolica feripta rogamus, monemus, dc exhortamur in Domino, quatenus, ficut bene dc laudabiliter incœpiftts , in fidelitate dc devotione faciofanftz Romanz ecclefix matris veftrz firmi atque immobiles per-fiftatis, dc alios ad hoc idem modis omnibus in-ducatis. Confidimus fiquidem dc iperamus in Do-mino , quod auftor dc caput fchifmatis, omnef-que fcftatores ipfius, ita ad nifiihimfint redafti, dc penitus conculcati: ut nihil fit de cetero, in quo vel modicum valeant rripirare. DataRoms apud S. Mariam Novam xviu. Kal. Junii.

III. AD EBERARDUM SALISBURG. AR-CHIEPISCOTUM.

Significat profperum ftatum ecclefiz , ac fuum: hortatur ut conftanter fit ecclefue fidelis, Itn-peratoremque reducere conetur.

Alexander epifeopus fervus fervorum Dei , vexero-bili fratri Eberbardo SaLiburgenfi arcbiepifcopo , falutem & apoftolicam benediElioxem.

AD hzrefes & ichifmata rcfccanda , viri ca-tholici & in fide ferventes viriliter debent aflurgere. & illorum pnefumptioni fe murum & antemurale pro juftitia & libertate ecclefiz de-fendenda potenter opponere , qui facrolanftam eeclefiam, per inconlutilem Chrifti tunicamqu* nullam recipit feftionem , in evangelio figuratam, laniare conantur. Sic enim & grana a paleisfo-parantur , dequi probati funt, manifefti fiunt,ut valeant dicere cum apoftolo: neque angelus,ne-que arcfcangdus, neque anguftia vel fames pote-rit nos a caritate ullatenus feparare. Gaudio au* tem

. tem gaudemus ia Domino, & omnipotentK-Deo gratiarum referimus titiones, quod, ficut ex plurium relatione accepimus, & lator prsfenriuma tua fraternitate, ficut ^ftirit , ad fedem apoftolicam deftinatus, fua nobis relatione monftravit ; in unitate catholica· ac devotione 0. Pétrifieooftra, firmus fic flabilis permanfifti , fic ad hono* rem matris tua; facroûâ&c Homans ecclefir afeirare diipofitus, & minas principis, qui ecdenam & dos ipfos fine caufa perfequitur , & ipfius libertatem nititur penitus annullare, tanquam vtr catholicus & fervens in fidé, non ufque adeo timuifti, ut a fidelitate Romane ecclefi® ac noftra, poftes aliquatenus dimoveri, dicens cum B. Petro : magis Deo, qnam hominibus obedire oportet.

Pro tant® itaque devotionis fervore, fic fincer® fidei puritate, prudentiam tuam plurimum tu Domino commendamus, fic quas debemus, fiepoffumus, gratiarum tibi referimusaftiones: propofitum fic voluntatem habentes perfonam tuam finccra in vifcetibua caritate diligett, fic quibus modis expedire viderimus, largiente Domino honorare, ac tibi pro merito refpondere.

Ceterum quoniam luce clarius eft manifeftum, qualiter Oâavianus fchifmaticus , hxreticus , fic manifeftos invafor, cum tribus malitis fu® complicibus fe ipfum intruferit, fic per fimoniam notoriam , fie laicalem vioknticm , papâtura nifi fuerit opprimere ; qualiter etiam Fridericus , potius tyrannus emam imperator dicendus, in conciliabulo ppud rapiam multo labore collcfto, ftatuam Nabuchodonoforis erigere, fie crcâumabominationis idolum prxfumplerit adorare ; fic qualiter viri catholici a facie ipfius Oftaviani, tah2uam A confpeftu draconis aufugerint ; te non nximus diutius longa verborutn fc- rie detinendum, cum clementia faciat Divina illorum dies in vanitate defeciffe, fic accepta iniquitate ipfos videamus fuiffe deceptos. Orientalis namque ecclefia in concilio Nazareth prxfente illuftii Jerofolymorum rege follenniter celebrato : Francorum, Anglorum, Hiipaniarum, fic tota occidentalis ecclefia, cum regibus, archiepifcopis , epifeopis, fic roto ciero, fic populo fuo , prxdiftura fchifmaticum ejufquc principales fautores perpetuo anathemate damnarunt.* nofque in patrem fpiritualem fic fummurn pontificem , ficut cx communi fama fic tranferiptis litteris , quas tibi per latorem przfentium deftinamus , poteris evidenter cognofeere, unanimiterfic magnifice receperunt , omnem nobis obedientiam fic reverentiam verbo fic opere humiliter offerentes . Ou® omnia noftris tibi litteris tanto libentius aperimus, quanto de unitate ac profeftu ecclefi® lctitiam te credimus concipere ampliorem ; de ipfius adverfitate tanto magis dolere , quanto in medio ejus firmior Columna effe digndr iceris.

Qjjoniam ergo de religione, honeftate, &prodentia tua, ficut de illo, qui fchifmatica vel heretica pravitate nequaquam potuit contaminari , fed in petra catholic® unitatis firmiter eft folidatus, plenitfimam fiduciam obtinemus: perapoftolica feripta fraternitatem tuam rogamus,monemus, fic exhortamur in Domino , quatenus , ficut bene fic laudabiliter, prout accepimus, inchoafti , in devotione ac fidelitate facrofanâx* Roman® ecclefi® ac noftra, immobili confiantia perfeveres, ad honorem, augmentum, fic exaltationem ipfius fic noftram, pura mente , fic viribus totis afpirans , ut nullius mine vel terrores ab obfequio B. Petri fic noftro te valeant aliqtaa- Atcnus reiardarc. Suffraganeo» quoque,'fic vicinas epifeopos, aliafque. perfonas tam ccclcfiaflicas , quam feculjrcs, ad oUequium & devotionem ecdtfix & noftram, frequenti admonitione , aefo licita vigilantia ftudeas'revocare , fit in ca propenfius foltdare: animum quoque jam difti principis diligenter mitigare procures, & ut ad finum matris ecclefix, fic viam redeat veritatis, attentins eum moneas & exhorteris. In quo tamfpiritualc, quam corporale commodum poterit adi» pifci. Prctcrea flatum ecclefi® tux , ac Tcftonici regni animos quoque & voluntates hcAvinum ejufdem regni, propriis litteris tua nobis de-' votio non differat indicare . Super his autem fic' aliis qu® nobis *& ecclefix* cognoveris expedire , B. taliter te præbcas folicitum dc ftudiofum , qqpd gratiam fedis apoftolicx fic noftram debeas omni tempore uberrimam obtinere.

Datum Ronoæ, xiit. Kal Fetr.

IV. AD EUMDEM.

Ejufdem argumenti.

Alexander tpifeopui f<rva> favorum Dti, vtntrabih fratri Ebtrkardo eccltfia arcbitpifeopo ftfxtem & apoftolicam bincdifiionrm.

ANte fta vita fic religiofa converfatio tua , illa quoque devotionis fmceritas , fic integritas fidei, quam io hoc tempore procellofo fic turbido, circa matrem tuamfacrofanftainRomanam ecdefiam, fic fpccialiter circa perfonam noftram , haftcnus habuiffc dignofccris, pleniffimam nobis parant fiduciam , quod ad honorem , incrementum. fic exaltationem ecclefix, modis omnibus intendere debeas, fic tota folicitudinc laborare . Quanto enim majorem in ecclefia locum obtines dignitatis, fic quanto fiipemx providentia majeftatis, fublimioretn te in cdificio fuo columnam inftituit : tanto tc robuftius munimentum ad defenfionem fponfie in hxc fxctdartfervavit, ut tanquam turris David eum propugnaculis fuis contra Damafcum rcfpiccres , fic adverfus fchifmatteam pravitatem, murum te inexpugnabilem ftabilitas. Quod utique haftenus omni formidine fic feduftionc poftpotita , ita laudabiliter cognofcimus tc feciffe, ut vere propugnator fic defenfor ecclefi® comproberis , fic fchiimatici durum in te malleum fe doleant inveniffe.

Nunc autem quoniam, ficut accepimus , pro fafto ccdefi® ab Imperatore vocatus, in proximo debes ad prxientiam ejus accedere , difertionera tuam per apoftolica feripta rogamus , monemus fic exhortamur in Domino : quatenus eundem imperatorem horteris modis omnibus & inducas, ut ad cor rediens , anime fu® falubriter confulat, atque ad unitatem catholic® eccfefi® revertatur . Proponas etiam ei diligenter fic fuadeas, ut beneficiorum Dei non exhibeat fe in- E patum, fed quanto eum refpeftu Divin® grati® ampliori faftigio fublimavit : tanto unicam fponfam Chrifti , quam ipfe proprio fanguine abluit & redemit, propenfiori diligat caritate , & fincerioci veneretur afleftu. Aliter enim nifi ei prius reconciliatus fuerit, falvari non poteft ; & fi ab illa fchifinatica noo recdferit pravitate , & ad finum matris ecclefix non redierit, etiamfi profperari in hoc fcculo videatur, xtemi pcenam fupplicii evadere non poterit in futuro. Qpod autem juxta evangelicam veritatem ei proderit , fi fic univerfum mundum lucretur; anims vero fux detrimentum patiatur? Et fi omnibus pnefentis vitz

tz divitiis fic delifts-abundant, nihil ei omnino £reficerent, fi a Chrifti corpore quod .eft ecdea, fic ab ejus communione przcifus, in gehennam fulphuream ÔC fedes tartareas truderetur ; Ubi nox perpetua fuie die, fupplicium fine fine, dolor ablque remedio , & inertinguibilis cruciatus. Quod fi omnipotens Deus ei per fuam ineffabilem gratiam infpiravcrit , quod ad fi» num matris vellet ecclefiz tota intentione redire; nihil temporale nobia contingere poffet in fzculo, quod acceptius fic gratius haberemus; fic ipfum, ficut tantumfic tam fublimcm principem, finccra curaremus in Domino caritate diligere , fic modis omnibus honorate . Nos enim ex toto verbum ptophetz imitari volentes, qui ait; Aec *memor era nominum eorum per labia mea:* hoc pro-B .pofitum, fic. hanc omnino gerimus voluntatem ; quod fi converti voluerit, fic catholicz ecclefix jnhzrcre, quicquid nobis Izlionis, impugnationis, fic gravaminis irrogatum, ita oblivioni trademus, tanquam fi nos fic ecclefiam Dei in nullo penitus oftendiffet.

Datum Januz, xvii. Kal, Aprilis,

V. AD O........... VERONENSEM EPISCOPUM.

'Significat ecclefiz flatum i hortatur ut nonnullos e fua diœcefi fchifinaticis faventes coerceat.

Alexander epifeopur fervur fervorum Dei, venerabili fratri O. 1'trenerifi epifeopo , falutem & appfMcam benediiiionem,

DEvotionem, quam circa facrofanflam Romanam ecclefiam, fic nos ipios exhibes , attendentes , eam gratam admodum acceptamque tenemus, ipfamque in Domino laudibus dignifimis commendamus . Unde flatum ejufdem ecclefiz ac noftrum tanto libentius fraternitati tuz aperimus, quanto tuz puritatis affeftionem circa eum (elicitam magis & intentam exiftere , nullatenus dubitamus.

Noverit ergo tuz diferetionis prudentia, quod tam nos , quam fratres noftri , apud Montem-D peftulanum, per Dei gratiam, fani fic incolumes commoramur, fic ab archiepifcopis fic epifeopis , regibus fic principibus , fic univerfa Occidentali ecclefia tam per (e quam per alios, fic tuos nuncios, honoramus propenfius fic devotiftime veneramur. Specialiter autem fratrem noftrum Senonenfem, Turonenlem, Aquenfem, fic Narbonenfem archiepifeopos, dc quibus unum fcilicet Narbonenfem, inibi confecravimus : & Autifiodorenfem , Mac'.ovienfem , Nivernenlêm, Morinenfem, Magalonenfem , fic Toloni epiicopos rcceniuimus : cum quibus in die Aiceniionis Dominiez, publice excommunicationis fententiam in Oftavianum fchifmaticum , atque in omnes fuos complices promulgavimus: fic dileftos filios noftros, Henrieum fic Willelmum fanâz Romanz ecclcfiz cardinales , apoftolicz fedis legatos, cum Ebroicenfi fic Bajovenfi epifeopis , nunciis videlicet illuftris regis Francorum *, fic Bituricenfem ac Rcmenfem archiepifeopos expeclamus : firmam fpem, fiduciamque tenentes , quod fummz Divinitatis clementia, pacem fic tranquillitatem ecclefiz fux celeriter indulgebit

Qyocirca fraternitatem tuam per apoftolica feripta rogamus , monemus , fic exhortamur in Domino: quatenus te ipfum, fic alios quospotetia ecclcfiz filios , ita in devotione B. Petri ac A noftra fludeas confortare, quod tuz afleftionis finccritas, ex ipfo rerum exitu dqbeat omni tempore commendari. Noveris auteni ad audientiam noftram perveniffe, quod archipresbyter tuus de Minerva fic alii plures de epiicopatutuo, excommunicatis illius fcnifmatici Oâaviani communicare prrfumunt, fit eis contra dilcâos filios noftros Brixinenfem, fic nobilem virum T. comitem de Garba confilium fic auxilium totis viribus fumminiftrant. Quod utique quam fit indignum, fica tramite rationis extraneum, tanto tua difcretic plenius novit, quanto ecclefiafticis fic fzcularibus difciplicis eruditus magis *noicerit &* inftrudus . Unde fraternitati tuz per przfentia feripta mandamus , quatenus tim przdiftum archipresbyterum, quam alios per tuam dicecefim couftitutos; quos hujus iniquitatis reos efte perceperis , commoneas diligentius , atque compellas, ut penitus de cetero ab h»c malignitate defiftant. Qtod fi in ea obftinata mente permanere przfumpfcrint , tu eos conceffa tibi authoritate coerceas . Data apud Montempeffulanum, xvj. Kal. Junii.

VL AD SA L ISBÜR.G ENSEM ARCH IEPISCOPUM.

Gratulatur quod conftanter fit fidelis ecclefiz : hortatur ut ad fe veniat; fic, fi fit locus imperatorem ad faniorem mentem reducat.

C *.Alexander epifeopm ftrvur fervorum Dei, venerabili fratri Salzburgenfi archiepifcopo, falutem tf apqfiolicam benedrihonem.*

QUod cariftimam fraternitatem tuam fzpius, ficut vellemus, tum infidelitate terrz,tum nunciorum importunitate impedientibus , noftrz benedictionis alloquio non vifitamus : graviifime dolemus , fic plurimum interturbamur. Dum enim ferventem in hoc tribulationis articulo, devotionis tuz conftantiam, diligentius attendimus;dum fortem animi tui prudentiam, qua inimicos Dei fic ecclefiz potenter confutas atque confundis, fic amatores lucis blandis oblefihtionibus fic cauta dulcedine in unitate fic fide catholica confortas fic regis , fedula meditatione revolvimus : dum confideramus eiiam , quanto robore fic feveritate, (prêta omni mundana potentia , folam veritatem attendens, Imperatorific pravitatisfuzfautoribus viriliter refilbs: in tantam animi *affeûionem* progredimur, ut in te folo tam temporaliter, quam fpiritualiter , partem noftrz confolationis conftituamus, fic perfonam tuam, ficut inclitum fic fpeciale membrum ecclefiz , tota caritate in Chrifti vifceribus amplexemur . Quicumque enim in partibus illis fane fapiens nobis adhaeret, fic in ecclefiz unitate confiftit , tuo clarilfimo ftudio , fic vigilantia , id fine dubio fa&im efte conipicimus , fie in maniféfta veritate tenemus. Unde omnipotenti Domino, qui te per ineffabilem gratiam fuaA tam invidum nec vincendum , contra filios tenebrarum pro ecclefia fua conftituit defenforem, & tibi ipfi quem fzvientis maris tempcftas, & comminatio circum frementium ventorum, nulla ratione a B. Petri fic noftra reverentia potuerunt avellere , gratias quarv tas poftumus fic debemus exfolvimus: omnipotentem Deum puio corde ficfedulis vocibus exorantes , ut te ad honorem fuum fic ecclefix defendat fic protegat per tempora longiora.

Rogamus autem fraternitatem tuam , monemus, fic exhortamur in Domino , atque in pectorum remiftjonem tibi injungimus · quatenus ia devo

devotione B. Petri dc noftra, firmus dc immobt. lis perfeveres, d< quofcumqye potes, folertia tua ad idem inducas, dc modis omnibus exhorteris. Przterea quoniam in adventu tuo nofter animus plurimum refultat, dc perfonam tuam in agendis ecclefiz neceflariam habemus: diferetionem tuam folicite commonemus, quatenus noftro te confpeéhii reprzfentes, ut de pace dc confervatione ecclefiz, tuz dilcretionis confilium habeamus. Nos enim perfonam tuam, quam «ardenti defiderio exfpeâamus, gaudenti animo recipiemus, dc curabimus multis modis honorare. Quod fi forte contingeret, unde doleremus, quod ad noftram przfentiam non polles accedere: aliquem clericorum tuorum nobit tranfinittas, confilio cujus, in agendis .ecclefiz vice tua commodius perfruamur. Interea, fi videris tempus acceptatione dignum, ad imperatorem Fridericum accedas, dc ipfum ad unitatem ecclefiz, dc devorionem noftram revocare modis omnibus elabores: dc eidem, fi ad nos pura mente redire voluerit, ex parte noftra liberius proponas, quod nos juxta confilium tuum, omnia quz contra ecclefiam Dei dc nos ipfos egit, ei remittere, dc ficut potentidimum principem ftudebimus honorare.

apud * Dol- Oâob.

e, bit··, p·!..!.

VII. AD DECANUM ET CAPITULUM CABILONENSE.

Ut perfonas regendis ecclefiis idoneas, quas Cabilonenfis epifcopus reculaverit, epilcopo Eduenfi praefentare poflint.

Alexander epifcopus fervus fervorum Dei, dileitis filiis Galtero decano, & capitulo Cabilone^fi, falutem & apoftolicam benedictionem.

Significaftis nobis quod venerabilis frater nofter Engilbertus Cabilonenfis epifcopus, perfonas idoneas cum a vobis ad veftras ecclèfias przfentantur, recipere pro fua voluntate recufat. Veftrz igitur indemnitati impofterum providere volentes, przfentium anâoritate ftatuimus, quatenus, fi przfatus epifcopus poft trinam commonitionem perfonis idoneis ad przfentationem veftram, vel maioris partis, per congrua intervalla temporum fadam, curam animarum in ecclefiis quz ad vos pertinere nofcuntur, committere forte noluerit, liceat vobis illas venerabili fratri noftro Eduenfi epifeopo przfentare, qui nullius temeraria contradiftionc obftante, eiidem animatur.. curam apoftolica auftoritate committat.

Datum Vitcrbii, iv. Kal. Julii.

VIII. AD EOSDEM.

Quod Cabilonenfes clericos excommunicare non poteft fuus epifcopus, nec fiifpendere, nili prius id capitulo fignificarit

Alexander epifcopus fervus fervorum Dei, dileilii filiis derasu & capitulo Cabilontrfi, falutem & apoftolicam benedidftonem.

A'Xüotiens a nobis petitur, quod rationi non obviat, & confonat honeftati, animo nos decet libenti concedere, dc petentium defideriis facilem impertiri favorem. Eapropter auüoritate vobis przfentium indulgemus, ut Cabilonenfis epifcopus nullum clericum Cabilonenfis ecclefiz interdicere, excommunicare,, fine manifeft* A dc rationabili caufa vel fufpendere valeat, dc nifi prius per eumdem aurnuncitun fuum capitulo fuerit nunciatum. Maxime qttamdiu qui convenitur, fub examine veftro fatisfacere voluerit de objeûis.

Datum Vitcrbii, »11. Kal. Julii.

IX. AD ARCHIEPISCOPUM REMENSEM s.$r«„ o. tT SUFFRAGANEOS B1US. «·»«' T...

Enarrat quomodo a Romanis П4 exceptus.

Alexander epifcopus fervus fervorum Dti, venerakiltbuc fratribus Henrico Remeryfi archiepifeopo, aiufipta fuffraganeis, falutem & apoftolicam benediDionem.

A Noftra vel fucceiTorum noftrorum memori* nullo tempore elabetur, quomodo vos in devotione B. Petri & noftra confiante^, & temper, fit firmiter perfiftere, & nobis non modicum honoris & reverentite curaveritis, & larga obfequia exhibere. Unde nos id pre oculis femper habentes, firmum propofitum & promptam gerimus voluntatem, vos ficut honorabiles fratres, & immobiles columnas ecclefia:, arftiori caritate diligere, & ad honorem dc profedum veftrum, & ecclefiarum vcftrarum, ferventiori defiderio afpirare. Quia vero vos profperitaribus ecclefiz congaudere, & plurimum congratulari cognoiicimus: przfentium fignificatione fraternitas veftra cognofcat, quod nos diverfa nuris pericula, dc graves hoftium dc iniquorum incurfus, Divina potentia dc apoftolorum meritis evadentes, tandem ad portum falutis pervenimus, &a fenatoribus populoque Romano devotitfime invitati, nono Kal. Decemb. Urbem intravimus in omni pace dc tranquillitate fuicepti, & illam nobis, dc fratribus noftris reverentiam, honorem dc devotionem przdidi ienatores, nobiles civitatis, clerus populufque Romanus exhibuerunt, qua. nulla major alicui anteceflorum nuftrornm, ficut omnia ora teftantur, aliquando exhibita futile probatur Unde & credimus, & demifericordia Dei fperamus, quod in proximo ecclefia Dei plena pace dc profperitate gaudebit. Rogamus autem fraternitatem veftram, monemus tc exhortamur in Domino, quatenus ficut devotiiTnn. viri, ad augmentum & exaltationem ecclefizlolita devotione intendatis, & .alios in B. Petri dc noftra reverentia, exemplo veftro ftudeatis propenfius folidare

Data Laterani, vin. Kal. Decerob.

X. AD GUILLELMUM COMITEM NIVERNENSEM ET IDAM MATREM.

Ut a vexatione Vizeliacenfis monafterii abftineant.

Alexander epifcopus fervus fervorum Dei, dilefto filio nobili viro Guillelmo comiti Kivemenfi, (j Ida matri ejus, falutem & aroft'iscam beneaiflianem.

Quanto monafterium Vizcliaceniê ad jus B. Petri, & difpofitionem noftram, nofeitur fpecialius pertinere: tanto erus incrementis dc commodis ftudio frequentiori intendimus, dc ad pacem jpfius, & bonorum confervationem, magis foliciti permanemui. Inde quidem eft quod de pace dc utilitate ejufdem monafterii ftudiofi omnimodis exiftentes, dileftum filium noftrum

fub-

fubdiacooem Petrum ad nobilitatem veftram tranf- A mittimus, magnitudinem veftram per apoftolica feripta rogantes, monentes, & exhortantes in Domino, quatinus ad pacem dc utilitatem praefertptac ecclefie, & rerum fuarum confervationem & defcnfionem, pro reverentia B. Petri, ac noftra, modis omnibus intendatis, dc jamdiûura fubdiaconem noftrum in hoc audire & etiam exaudire curetis, & circum adjacentes nobiles & potentes barones veftros a przfcripti monafterii moleftiis & injuriis penitus compefeatis. Ita quoque noftris in hac *parte* precibus & admonitionibus acquiefcatis, ut nos preces ac petitiones veftras debeamus efficacius exaudire, & cis fffeftum utilem indulgere, & ad honorem veftrum omni tempore ferventius afpirare. B

Datum Senonis, viii. Idus Septemb

XI. AD SENONENSEM ARCHIEPISCOP.

Ejufdem argumenti.

Alexander epifeopnr fervus fervorum Dei, venerabili fratri Hugoni Stnonenfinm archiepifcopo, fainter» ℔ apoftoiic.rm benedtBioncm.

AD tu* fraternitatis notitiam perveniffe credimus, quomodo vir nobilis comes Nivernenfis, & mater fua, in Vizcliacenfc. monafterium manus fuas amplius foltro aggravarunt, de Dei ac beats Mari* Magdalene, cujus corpus^ in eodem monafterio requiefeit, timore dc reverentia omnino poftpolita, equitaturas, boves,afmos, & pecora, tam monafterii quam exteriorum obedientiarum, per fervientes fuos rapere, & exinde abducere minime formidarunt. Abbati quoque ejus loci jam diffus comes minas dcinfidias circumponit, ita quod de monafterio fine proprii corporis periculo dt timore exire non audeat. Unde quoniam monafterium illud ad jus dc proprietatem B. Petri ac noftram nofciturfpecialner pertinere, & non modicum membrum ecclcliz Roman* exiftir: fraternitati tu* per apoftolica feripta mandamus, quatinus, ficut gratiam B. Petri ac noftram caram habes, memoratum comitem, dc matrem fuam, fub velocita- C te cum omni diligentia ftudeas'convenire, ÔC attentius exhortari, quod praenominato abbati & fratribus ablata omnia ceffante dilatione reftituant; de damnis & injuriis illatis congruam fatisfaffionem exhibeant, & ab eorum moleftauouc ac gravamine indebito ulterius omnino quicfcant Alioquin infra xx. dies poft commonitionem tuam, per totam terram eorum, omnia Divina officia, przter baptifma parvulorum, & pcenitentias moriendum, penitus imerdicas, &, ii nec fic refipuerint, in perfonas illorum excommunicationis fententiam non differas promulîare. Venerabilibus fratribus noftris, Eduenfi, .ingonenfi, Autifiodorenfi, dc Nivernenfi epifeopis per icripia rua fignificans, & firmiter eiidem D ex parte nom* injungent, ut fententiam a te in iupradiffi comitis vel matris fu* terram aut perfonas eorum prolatam, ufque ad dignam fatisfationem inviolabiliter ftudeant obfervare. Nos enim ipfis per feripta noftra mandamus, ut ex quo fuper hoc litteras tuas receperint, id fideli* ter ftudeant adimplere.

XU. AD HENRICUM EDUENSEM,

Galeerium Lingonenfem, Atanum Autifiodorenfem, & BernarJum Nivernenfem epifeopos.

Ejufdem argumenti.

silexeender eptfcoptet fervtu fervorum Dei, ολμτμ-bilibnt fratribut Henrico £dne>ifi, Galterio Lingoneufi, Λιαηο -^ntfiodoreufi, ℔ Bemardo Aiveme^fi, epifeopis, fainter» ℔ apoftolicam benediBweem.

AD veftr* fraternitatis notitiam, ℔' *ut fupea ufyne ad bete verbo:* Ecclefic Romans exiftit. Venerabili fratri noftro Senonenfi archiepifeopo dedimus in mandatis, ut memoratum comitem, dc matrem fuam fub velocitate, cum omni diligentia ftudeat convenire, dc attentius exhortari, quod prznominaco abbati dc fratribus ablata omnia ceffante dilatione reftituant, de damnis dc injuriis illatis congruam fatisfaffionem exhibeant, dc ab eorum moleftatione dc gravamine indebito ulterius omnino quiefeant: alioquin per totam terram eorum omnia Divina officia, preter baptifina parvulorum, dc pceniten- tias moriendum, penitus interdicat: dc fi necfic refipuerint, in perfonas illorum excommunieationis fententiam non differat promulgare; vobis per fua feripta fignificans, dc firmiter ex parte noftra injungens, ut fententiam ab eodem in fuiradtffi comitis Vel mam's fus terram, aut pérforas eorum prolatam, ufque ad dignam fatisfaftioncm inviolabiliter obfervare curetis Ideoque fraternitati veftr* per apoftolica feripta mandamus, quatinus cum ejus fuper hoc litteras receperitis, quod ab eo exmde ftatutum fuerit, ûcut gratiam B. Petri ac noftram caram habetis, firmiter teneatis, & per veftras parochias factatis inviolabiliter obfervari · alioquin nos in noftri tranfgreffbrem mandati id auftore Domino durius corrigemus.

Datum apud Qarum-Montem, Non. Junii

XIII. AD LUDOVICUM VII. FRANCOR. REGEM.

Rog»t regem ut comitem Nivemenfem coerceat.

.Alexander epifcopus fervits ftrvonm Dei, egrifiutto in Cbrifto filio Leedovico illufiri Francorum regi, falnhut ℔ gpoftalscam btnediBianem.

AD regi* ferenitatis notitiam credimus perveniife, quomodo nobilis vir comes Ntvem. & mater fua in Vireliacenfe monafterium manua fuas amplius foiito aggravarunt, & *Dei ac* beata: Man* Magdalen*, cujus corpus in eodem monafterio requiefcit, timore & reverentia omnino poftponra, equitaturas, boves, afinos, dc pecora, tam monafterii, quam exteriorum obodientiarum, per ietvientes fuos rapere, & exinde abducere minime formidarunt. Abbati quoque ejufdem loci jamdiâus comes minas dc infidus circumponit: ila quod de monafterio fine proprii corporis periculo dc timore exire non audet. Publicam etiam dc antiquam ftratam non foium infringit, led viatores per quoddam caftrum fuutrt rranfire compellit: dc occafione ifta quofdam burgenfes a nundinis redeuntes cepit. Unde, quoniam monafterium illud ad jus dc proprietatem Romans ecclefic, &regic cclfitudinir proteffionem, fpeffare dinofeitur: ierenriatem tuam

tuamper âpoftolica^fcripta rogamus, monemus, & exhortamur in Domino, quatinus Divini amoris obtentu, & pro reverentia B. Petri, ac **noftra**, memoratum comitem & matrem fuam inftanter commoneas, & diligentius Audeas convenire, & etiam, fi neceftê fuerit, poteftatc regia coercere, ut pnenominato abbati & fratribus ablata omnia fine dilatione reftituant, de damnis & injuriis congruam fatisfaftionem exhibeant, & ab eorum rr.oleftatione ac gravamine indebito ulterius omnino l)uiefcant Ita quod ab omnipotenti Domino indeficiens propter hoc premium feliciter valeat adipiicr, dc nos elementi® turuberrimas exinde gratias exolvere teneamur. Nos enim praefatum comitem & matrem fuam per noftras litteras monuimus, ut errata corrigere Audeant, & a talibus de cetero penitus conquicfcant.

Datum apud Clarum-Montcm, Non. Junii,

XIV. AD GUILLELMUM ABBATEM ET PKATItKS VIZELUCSNUS.

De fuperiotibus litteris a fe feriptis certiores fscir.

JllfMtmdfr tpifcopM [ervxe [ervorum Dei, dilt&b tliu Gtuiltltno affari é' frotribxr i-izxiitKtnfibru, fiixtcm & apofaliCM* bcnedifiiawn.

^Ufeeptis litteris vcftris, ac diligenter pcrfpeftis O tribulationibus Ac anguftiis vcftris, quas earum continentia exprimebat, patern* mentis affeftu interius condoluimus, ficut qui monafterium veftrum, proprium patrimonium B- Petri efle cognofcimus, At vos ficut fpeciales Ac devotos ecclefi® filios certiori in Domino caritate diligimus, Ac vcftris profeftibus prompto animo alpiramus. Inde fiquidem fu't, quod cariftimo in Chrifto filio noftro Ludovico illuftri Francorum regi, venerabilibus quoque fratribus noftris Hugoni Scnonenfidm archiepifcopo, Educnfi, Lingonenfi, Autifiodorcnli Ac Nivemenft epifeopis, nobili etiam viro comiti Nivcrncnfi Ac comit;ite snatri ejus, pro negotio veftro feripta nuftra dirigimus, ficut ex eorum tranferiptis vobis cvulentius innotefeet. Vos aurem ad h«c corrigenda ftudium Ac operam adhibeatis, Ac per clauftri ac religionis obfervantiam jugiter orationi vacantes, clametis in caelum, ut omnipotens Dominus his malis cito finem imponat, Ac vobis pacem Ac optatam tranquillitatem concedat.

Datum apud Qarum-Montem, Non. Junii.

AD HUGONEM RUTENENSEM EPISCOPUM.,

Laudat quod in tota dicrcefi pacem perpetuam, nullo dierum aut perfooarum diferiminc, conftituerit.

^Hexonder epifeopus [ervtu fervorum Dei, venerobüi fratri Hugmt Rntene^fi epifeopo, [Mutem & epoflolicam benedi&tonem.

/^Uoties ea qu® ad pacem pertinent poftulantur a fede apoftolica confirmari: tanto fuEr his benigniorem aftenfum nos convenit adhiEre, quanto ex bono pacis plura commoda Ac gratiora fingulis proveniunt incrementa. Ex quodam fiquidem referipto a tua nobis fraternitate tranfmiflo, ad audientiam noftram pervenit, quod tu habito concilio abbatum, prarpofitorum, & archidiacooorum tuorum. Ac baronum terr®, cum nobili viro Hugooe fratre tuo eomiie Kuten®, hiijuftnodi pacem de conccrdiam ftattnfti Quod omnes res mobiles Ac immobiles, & omîtes homines tam clerici quam laici, in omni tempore fint fub ea pace fecuii. Nec ulli liceat fitter armatos milites, Ac clientes, quaelibet «ma ferre: nili milites, enies folummodo j Ac clientes, finçulos baculos ferant: qui pacis, ficut ceteri, debent fecuntate gaudere. Et pneter eos, qui hanc pacem, ficut ftatuta eft, noluerint firmare, & inviolabiliter obfervare, ficut de his qui publice perjtuanr, vel fidem mentiuntur pro nunifefto debito, feu pro cognita fidejuflior.c, de rebus eorum pignorandis licentia non denegetur.- vobis tamen exceptis. Ad cjufmodi veropacis & fecuritatis fuftentationcra & defenfionem, ftatuttim eft ut abbates, archidiaconi, archiprelbyteri, monachi, canonici, priores, & omnes clerici, qui proprias ecclefias regunt, milites quoque, & mercatores, atque burgenfes, qui facultatibus abundaverintf & omnes étions homines tam clerici quam laid, qui habuerint par boum, feu aliorum animalium, cum quibus arare poftint, five amplius habuerint, vel qui habuerint fummarium, equum fcilicet vel equam, mulum vel mulam, quae ad portanda onera locent, duodecim denarios Rutenenles, five alios tantumdem valentes donent I Cum vero habuerint ovile ovium, dent pro eo fex denariosefuidem monet®, vel alios «équivalentes · Totidem autem dabunt qui habent unum bovem tantum, vel aliud animal cum quo vehant arare, five afinum, quem poftint locare. Clientes vero, & artifices, fcilicet fabri, fartores, pcllicarii, δχ omnes operarii, eut fex, vel odo, feu duodecim denarios, fecundum fuorum capcllanorutn arbitrium dabunt. Verum fi pater cumfilii$,leu fratres, five confanguinei fuerint, qui nondum funt invicem feparati, nec funt res eorum divite.- unus pro omnibus dabit: alioqui lolvat unufquifque pro fe · Commune autem iftud per fingulas parochias debet reddi, cum fetipto umus parochianorum, quem capellanus cum confilio fui archipresbyteri & voluntate fuorum parochianorum degerit. Et in die ftatuta ab ipfo pirochjano, £ cum eodem feripto, ad Rutenenfem ecclefiam deferatur. Quifquis autem :es fuas amiferit, poftquem commune ficut przdirium eft folverit, in integrum reftituatur: fi tamen certam perfonam qu® res fibi ablatas habeat, vel locum ubi funt, poterit detnonftrare; fin autem, minime. Si vero inimicos, villas, vel oppida depraedari vel diruere forte contigerit, res quidem mobiles emendabuntur de communi: fed damna rerum immobilium non reftituentur, nifi quantum a malefaûoribus poterit recuperari. Clerici vero qui proprias ecclefias non habent, nifi par boum habuerint, non cogantur dare, fi nolint: fed non dato communi, fi forte res fuas perdiderunt, eis nequaquam emandabuntur. Additum eft in predicia pace, ut capellani écclefiarum, Ac omnes laici, a quatuordecim annis At fupra, pacem & commune firmare debeant, Ac obfervare. Qui vero in hoc obedire contempferiot, debent ab ecclefi* liminibus coerceri, Ac ab omni pace fieri alieni. Ecclefi® quoque parochiarum, in quibus violatores pacis habitaverint, a Divinis vacent officiis, donec ipfi ad emendationem venire cogantur. Quam liquidera pacis inftitutionem, quemadmodum a vobis faâa eft, Ac referipto authentico roborata, firmam Ac ratam habemus, Ac eam *tuàoritate* apoftolica confirmamus, Ac prafrutium

tiuni fcripio ccrmtiunimtis ' ftaruemes ut nulli A otnnino ljornmum liceat hanc paginam noftrs coohrmationif infringere, vel ei aliquatenus*coa*trariare · Si quis auietn hoc attentare prartumpierk, ind'^nattonem omnipotentis Dei, & beaturum Petri & Pauli, fe noverit incurlurum.

Datum Verulis, fecundo Idus Maji , pontificatus noftri anno fecundo,

XVI. AD ARNULPHUM LEXOVIENSEM EPISCOPUM.

De cMciiiaculo Papienfi multa rtif!.

Litteras a tua nobis prudentia; &c. *Extat /n cmctbabttlo Pspierf.* B

XVII. AD ANGLOS.

S. Eduardus Anglic rex in fandorum numerum adferiptus,

/dienander epifcopus fervus fervorum Dei, venerabiiibm fratribus artbiepifcopis , epifeopis, ac ditiis finis abbatibus , prioribus, abifote ecckfiarnm pralatis per Angliam cnftstxtis , faintcui ape>ti>icat» benedstiimesu.

ILlius devotionis conftantiam, & fidei firmitatem, quam circa matrem facrofandam Romanam ecclefiam exhibetis, diligentius attendentes; in id propofitum voluntatis adducimur, ut vos ficut cariilimos fratres, & ipeciales ecclefix filios fincera caritate in Domino diligamus, propenfius honoremus , & poftulationes veftras , quantum cum Deo poiTumus, libenti animo admittamus.

Inde utique fuit, quod fuper petitione, quam ce Evuardo gloriofo quondam rege Anglorum , canonizando , & in fanuorum catalogo aferibendo, tam canffimus in Chrifto filius nofter Henncus, illullris Anglorum rex , quam vos ipfi , nobis inftantius porrexiftis, follcitam cum fratribus ncftris deliberationem habentes, libro miraculorum tnlpedo, qua: , dum in came mortali viveret, fic poftqnam de prxfenti Izculo eft aflumptus, omnipotens Dominus per fuam mifericoidiam declaravit; vifi* etiam litteris antecefioris noiln pix record. Innoc. papx. veftris quoque tcftimoniis inde receptis: qiumvis negotium tam arduum fic fublime , non fjtquenter foleat nifi in iolemmbus conciliis dc inore concedi,de communi tamen fratrum noftrorum confilio, juxta votum fic defiderium prxdidi filii noftri regis, ac veftrum , coipus ipfius confeflbris ita glorifiesηὼun cenfuimus, & debitis przconiis adorandum m ttrrs, ficut eundem ccntcflorem Dominus per fuam gratiam glorificavit in cœlis Unde \iutncct inter fandos confeftbres de cetero numeretur , qui hoc ipium apud Deum fignis meruit ac virtutibus obtinere.

Quia igitur decet honcilatis veftrx prudentiam, cum pe coiere, & toto iludio venerari , quem auctoritate apoftolica venerandum, veftra poftula.n devotio , & colenuum ; univerfitatem veftram per apoftofea Ictipta monemus, ficexhortamur in Domino , quatenus cum ita deincepa fiudeatis debitis obicquiis honorare, ut ipfius interceftionibus apud diftriftum judicem mercamini veniam obtinere, fic gloi iofum in arerna bcatitudinc p<xmium invenire.

Datum Anagnix vn. Idus Februarii

XVIII. AD FRANCOS.

5· Bernardus Clarevall. abbas ia fanâonttn numerum relatus.

Alexander epifcopus fervus fervorum Dei , venera^ bilibus fratribus unrverfis arebiepifcopis , epifeopis , iZ dile&is filiis Motibus, 'alitfote eetbfiarusn prolatu, in regno Francia conftitutis , fnlutem tt apoftolicam benedtEiionem.

^Ontigir olim dum eflêmus Parifiis conditu, ti, ur magni quidam, ac venerabiles viri, de canonizando fandx record. Betnardo, quondam Clarevallcnfi abbate, facerent mentionem .· optantes utique, fic piis nobis precibus feggerentes, ut in concilio ejuod de proximo erat Turoni celebrandum , digno huic fic lat^Ubili voto celerem daremus eftedum . Cuinque nos eidem negotio, favorabili fatis intenderemus aftedu,fupervemt multitudo Ac frequentia petitorum, qui in divertis provinciis rem fimilem poftulabanc . Unde cum videremus non pofiè congruenter omnibus latis fieri: ftatutum fuir, pro fcandalodevitando, etiam in hoc differri. Nuper autem ex jnftantia fic devotione Clarevallis fratrum, fic a-1iarum fublimium perfonarum , eifdem apud nos precibus innovaris, reduximus ad memoriam noftram , ejufdem beati viri fandam fic venerabiClem vitam, qualiter ipfe fingularis gratixprerogative fuffultus, non folum in fe ipfo, fanditate ac religione prefulferit, fed etiam in univerfa ecclefia Dei, fidei fic dodrinx lumine radiarir . Frudum vero quem in domo Domini, fic verbo operatus eft fic exemplo , nullus fere terminus fandx Chriftianitaris ignorat: cum uique ad exteras quoque fic barbaras nationes , finds religionis inftituta tranfmifcrit , atque monafteriorum fundationem extenderit, Ac infinitam multitudinem peccatorum per vix fxcularis latitudinem incedentem, ad fpiritualis vireredıtudinem revocant. Specialiter autem facrofandam Romanam ecclefiam , cui audore Deo prefidemus, ita quondam fub gravie perfecutionis turbine laboDrantem, tam vitx merito, quam datx libi caelitus fapientix ftudio fuftentavit , ut digne quidem fic nobis, fic omnibus ejufdem ecclefixfiliis, in memoria habendus fit, fic devotione perpetua venerandus. In aftiidionc vero corporis fui, ufque adeo fibi mundum , feque mundo reddidit crucifixum, ut confidamus martyrum quoque eum merita obtinere fandorum, quem confeflionisordine, fic parfunonta vitx , tam longum confiât duxifle martyrium.

Quibus omnibus pia confideratione penfatis, fic in concilio fratrum noftrorum expefitii, conf.fi de miferlcordia Dei, cui perfeveranter fic fideliter militavit , necnon fic de beatorum Petri fic Pauli apoftolorum, fic ejufdem beatiifimi conLfeftbris meritis prefumentes, eum apoftolicx fedis auctoritate catalogo fandorum aferibi mandavimus , fic commemorationis fux feftum decrevimus amodo publice celebrandum.

Vos ergo qui fic e/ufdenj fedis apoftolicz inftituta fufeipere , fic Deum in fandis fuis confurviftis gloriofius honorare , fic memoriam fandi hujus celebretis in terris , ut precibus ejus fic meri: s, digna premia recipiatis in coelis.

Dacum Anagnix, XV. Kal. Febr.

XIX.

XIX. AD GUILLELMüM ET ODDONEM cardinale* fedis apoftolic® kgatos.

De pace inter Franci* & Anglic reges inftauranda, de Thoma Cantuarienfi archiepifeopo in fedem fuam reftituendo.

.Alexander tpifcopttt fervue ftrvorum Dti , dile&it filiu villtlmo fan&i Pttri ad vimnla prtfbpttrot & Oddoni S. Nicolai in carcere Tulliano diacono cardinali , apoftolica ftdit legatie , falutem & apoftoheam ifiuditfionem.

Q*Uanta* univerf* Dei ecclefi* , & prefertim «otnan* & Orientali , detrimenta dc in* commoda ex difeordia & diflênfione , qu* inter ratiffimos in Chrifto filios noftros itiuftres Francorum & Anglorum reges , per humani generis contigit inimicum, poterunt evenire, noftram decet diferetionem advertere, quanto exinde majora, quod Deus avertat, pericula formidamus.

Quocirca diferetionem veftram per apoftolica feripta, monemus , mandamus , atque pnecipimus , quatenus ad pacem inter cos & concordiam reformandam modis omnibus per vos & per alios religiofos & diferetos viros utriufque regni intercedere ftudeatis , & ad hoc tota diligentia dc totis viribus laboretis. Modis omnimodis prrcaventes , ne ad petitionem vel favorem unius aliquid ftatuatis, undealter fcandaliuri debeat aut quoquo modo turbari.

Ad hcc, vobis diftriffius prohibemus, ne uterque veftrum, vel alter, regnum Anglorum intrare , vel de negotiis ejufdem regni traâare , & prrfertim de confecrationibusepifcoporum aliquid unquam efficere, vel ordinare prefomat, nifi prius venerabilis fraternofter Thomas Cantuarieniis archicpilcopus jam dido Anglorum regi ex integro reconcilietur. Quod per ftudium, & operam veftram, operante Domino, ad efieâum poffeperduci , confidimus & omnino fperamus . Sicut cmm ex litteris multorum diferetorum virorum accepimus, nihil eft, unde przfatus Francorum rex, & tota terra ipfius, amplius commota fuerit vel turbata, quam ex iis qu*Joannes Saresbenenfis decanus, a nobis rediens, in partibustUu dicitur diffeminaffe.

Datum Beneventi, 11. Kal. Septcmb.

XX. AD MAGISTRUM MJLITLt S. Jacobi in Hifpania, ejufque fratres.

Approbat illorum inftitutum.

Alexander tpifcapue fervue fervorum Dti , diltflis filtii Petro Eerdtnando, magtftrg miletia S.Jacobi, ejufyxe jratnbut clericu, & laine , /4*1 prafentibu< , yxa® futuri/ , communem vitam profeffu, ia perpetuam rei memorum.

BEnediftus Deus in donis fuis , & fandus in omnibusoperibusfuts, qui ecdefiam foam nova femper prole fecundat, & ficut pro patribus fili» in ea facit exurgere , fic a generatione in generationem notitiam nominis fui, & lucem fidei Chriftian* difiundit . Ut ficut ante ortum Solis, ftellc fefc ad occafum in firmamento fequuntur, ita inecclefiafticis gradibus, generationes juftorum, antequam veniat dies Domini magnus & horribilis , dc tenebras noftras veri Solis fplendor illuminet, per tempora fibi foccedant . Et ficut multi fiepe per caudam draconis dejiciuntur in tetram , ita per adoptionem fpiritu* îquotidiana fiat reparatio perditorum, & de proundo inferni ad querenda multi carleftia erigantur: δ(ita corpora teneantur in terris , ut tanquam cives fanftorum, Ac domeftici Dei , cogitatione ac defiderio convertentur in cœlis.

Hoc fane temporibus noftris , in partibus Hifpaniarum , dc Divino taftum munere gratulamur ; ubi n >biles quidam viri peccatorum vinculis, irretiti, & miferatione illius qui vocat ea qu* non font, tamquam ea qu* funt, foperna giatia funr afftati & taâi , fuper multis tranigreffionibus fois, dolore cordis intrinfecus, ficprzteritorum agentes pœnitentiam peccatorum , non folum poffeffiones terrenas , fed & corpora fua dare in extrema quaeque pericula pro Domino decreverunt . Et ad exemplum Domini nofti i Jefo Chrifti , qui ait : Non veni facere voluntatem meam, fed ejus, qui rnifit me patris : in habitu, & converfatione religionis , fub unius magiftri ftatuerunt obedientia commorari. Eo utique moderamine propofitum fuum & ordinem temperantes, ut quia univerfa turba fidelium in conjugatos & continentes diftinguitur , & Dominus Jefos Chriftus non folum pro viris , fed & pro feminis quoque, de ftrmina nafeivoluit, &cum hominibus converfari : habeantur in ipfo ordine, îui ccrlibem ducant vitam , & concilium beati 'auli fequantur, qui dicit : ***Dt virgmibu/ autem praceptum Domini non bjbeo, confilium autem do .*** CSint'etiam qui jux-ra inditutionem Dominicam ad procreandam îobolem , fic incontinenti* precipitium evitandum, conjugibus luis utantur , fic una cum eis ad incolatum foperne patri* de convalle lacrymarum , & terrena tranfire peregrinatione nitantur, & lacrymis diluant & operibus pietatis reatus. Quibus fupra fundamentum fuum , quod Chriftus eft, pro cura carnis fic affeâibus liberorum , ligna , iœnum , ftipulam *dificare contingit, cum aliis expeditiores & continentes , xdificent aurum , argentum , & lapides pretiofosr & ifti tamen & illi militent uni regi, & fuper unum fondamentum cœleftem unam *dificent manfionem, promitlione Pfalmiftc in Domino roborati, qui minora quoque membra ecclefi* confortat, & dicit: ***hnptrftflum meum vIderunt oculi tui, & in libro tuo amne/ feruentur.***

In.horum autem fidelium Chrifti collegio, tu dilede in Domino fili Petre Fcrdinandc, per voluntatem Dei magifterium fuper alios, & providentiam folcepifti. Qui cum quibufdam fratrum tuorum ad preientiam noftram accedens , cum humilitate qua decuit, a fede apoftolica requififti, ut vos, tanquam peculiares filios in defenfionem noftram, & locum in quo caput ordinis tactum fuerit, in jus & proprietatemiacrofan&a Koman* ecclefi*, recipere deberemus.

Unde nos devotionem veftram & bonum ia Domino defiderium attendentes, de communi fratrum noftrorum confilio, in fpeciales & proprios Efacrofancbc Roman* ecclefi* filios recipimus : ordinem veftrum authoritate apoftolica confirmantes, prefentis feripti privilegio communimus.

Statuentes , ut quafcumque poffeffiones , quaeque bona in pnefentiarum jufte & legitime pofideti, aut in pofterum conceflione pontificum, largitione regum, vel principum, oblatione fidelium , leu aliis juftis modis patrante Domino poteritis adipifei , firma & vobis & veftris foccefonbus, fle illibata permaneant . In quibus h*c propriis duximus exprimenda vocabulis . ***Enumtrat aliquot torum poffefiomt.***

Pergit: **Sancimus praeterea ne occaGona antique**

«pus detentionis, five feripture, quilquam vobis poflit auferre , que ultra„ memoriam hominum fub Sarraccnorum detenta funt poteftate , fit de munificentia principum , feu veftro ftudk» Λ labore , aut jam obtenta funt, aut in futurum , auxiliante Domino, poteritis obtinere , Cum enim unica fit vobis intentio , fit Angularis cura femper emineat pro defenfione Qtriftiani nominis decertare, nou folum res, fed pertonasipfas pro tuitione fratrum iocunâanter exponere: plurimum poflèt hoc pium opus fit laudabile ftudium impediri, fi labores, fi(ftipendia veftra, quas in communi proficiunt , proripiantur ab aliis ; fic otiofi, ac dafides, atque in laboribus fuis , non qu* JefuChrifti, fed qu* fua funt requirentes , emolumenta illa perciperent, qu* pro tantis laboribus, vobis, βζ pauperum Chrifti ufibus funt provifa, dicente apoftolor Qui non laborat, non manducet.

Inter ea fane, qua profefljonis vcftr» in ordine ftatutum eft obfervari ; primum eft, ut fub unius magiftri obedientia in omni humilitate atque concordia fine proprio vivent debeatis, illorum fidelium exemplum habentes, qui ad fidem Chriftianam apoftolorum praedicatione converti, vendebant omnia fic ponebant pretium ad pedes illorum , dividebaturque Angulis , prout cuique opus erat , neque aliquis illorum qui pofliderat , fuum efle dicebat , fed erant eis omnis communia,

Ad fufeipiendam quoque prolem , qux in timore Domini nutriretur, fic infirmitatis human* remedium juxta inftitutionem Domini, fic indulgentiam apoftoli, qui ait: *Bonum efl homini mnlièrent* km *tangere , propter fornicetimem entent tenn̨ĭiptiſqne ntcorem ƒnam babeat , eî fimiliter mnliev vienne fanet;* qui continere nequiverit, conjugium fortiatur, & fervet inviolatam fidem uxori, & uxor viro, ne tori conjugalis continentia violctur. Si autem viri praemortui fuerint, & relictae uxores qute ordinem fuiceperunt , nubere voluerint; denuncietur hoc magiftro , five commendatori , ut cum illius licentia cui mulier ipfa vult nubat, tantum in Domino. Quod etiam de viris inrelligitur obfervandum : una etenim utrique lege tenentur.

Statuimus quoque ut nullus fratrum , five fororum, poft fufeeptionem ordinis veftri & promiflam obedientiam, vel redire adfeculum, vel ad alium ordinem, fine magiftri licentia , audeat fe transferre : cum fint in ordine veftro loca ftatuta , * ut quifque diftriftus valeat converfari . Difcedentcm vero nullus audeat retinere, fed ad ordinem fuum per cenfuram ccclcfiaftkam , qui dilceflerit * cogatur.

(jt autem in ordine veftro cum majori omnia deliberatione tradentur: ftatutum eft inter vos , ut locus aliquis ordinetur , in quo per fingulos annos in folcmnitate omnium fandorum , generale capitulum teneatur , & fit ibi clericorum conventus , & Prior , qui illorum , & aliorum clericorum qui de ordine veftro fuerint , curam poflit habere, ac fratrum , cum necefle fuerit , provideat animabus. Sint autem tredecim in ordine fratres, qui magiftro, cum opus fuerit, irT confilio, & dilpofitione domus afliftant , & eligendi magiftri curam habeant competentem . Prior fiquidem clericorum, cum magifter migraverit dc hac luce, de domo & ordine folicitudinem gerat. Cui ficut magiftro ordinisobedlentes exiftant, donec per providentiam tredecim predifrorum fratrum magiftri eleftio celebretur. Is, cumtranfitus magiftri fuerit auditus & cognitus, tredecim illos fratres fine dfladooe'allqua ctavoealbit; fit fi [redacted]quam eorum, infirmitate vel[redacted]ia cauia, infra quinquaginta dies adefle nequiverit, cum aliorum confilio qui pnsfenies fuerint , allum abfentis loço conftkuet, ut magiftri eledio ex aliquorum abfentia minime differatur. Ilii vero tredecim fratres, fi magifter, qui pro tempore fuerit, perniciofus aut inutilis apparuerit, cum confilio Priori* clericorum, fic fanioris partis capituli, majoribusdomuscorrrgendi, aut etiam amovendi eum, habeant poteftatem. Et, fi inter eum & capitulum emerferint queftiones , debitum eis finem imponenti ne per aliena judicia , vel dilabatur ordo, vel temporalisfubftantia diflipetur. In nullam autem ex hoc fratres Illi fuperbiam eleventur, fed magiftro fuo devoti fic obedientes exiftant. Et fi quis eorum ex hac vita tranfierit, vel pro culpa, feu alia quacumque fuerit occafione mutandus: magiftercum confilioreliquorum majoris partis, alium loco ejus fubftituat . In capitulo aptem, quod diximus annis lingulis celebrandum , tredecim ifti fratres dc commendatores domorum, nifi evidens & magna eos neceflitas detinuerit, ad ftatutum locum incunflanter accurrant, dc communiter traâent , que ad profèâum ordinis, animarumque falutem, & fuftentationem corporum fuerint ftatuenda . Ubi precipue ad defenfionem Chrlftianorum intendere moneantur, & dlftriâc precipiatur, utinSarracenos, non mundane laudis amore, non defiderio fanguinis effundendi , non terrenarum rerum cupiditate, bellum traftent ; fed id tantum in pugna fua lntendant , ut vel Chriftianos ab eorum tueantur iocurfu , vel ipfos ad culturam po.Tint Chriftianac fidei provocare.

Eligantur & tunc vifitatores idonei , qui domos fratrum per anni circulum fideliter vifitent, & qur ibi digna correftionc invenerint, aut ipfi corrigant, *aut ad generale capitulum ipfi deferant corrigenda.

Clerici pnsterea veftri ordinis per villas fit oppida fimul maneant, fic Priori, qui fuper eo fuerit ordinatus, obedientes exiftant . Et filios fratrum qui eis a magiftro fuerint commifli , inftruant fcientia litterarum. Et fratribus, tam in vita, quam in morte fpiritualia fubmioiftrent . Induentur autem fuperpelliciis , & conventum '& clauftrum fub Priore fuo tenebunt , fic humiliter facient quod ab ipfo illis fecundum Deum fuerit imperatum. Ubi fratres quoque, de quibus magiftro vifum fuerit, convertentur, fic non fint otiofi, fed vacent orationi, fic aliis operibus pietatis. Clericis vero dé laboribus, fic aliis bonis a Deo prseftitis , decime reddantur a fratribus , unde libros fic congrua faciant ecclcfiarum ornamenta, fic in neceflitatibus corporum convenienter fibi provideant. Et fi aliquid fiiperfuerit, fecundum providentiam magiftri, in ufus pauperum erogetur.

Ut autem concordia caritafque inter vos fervetur , & a peccato detraâionis fic murmurationis cunftl debeant abftinere ; qui commendator in quolibet loco fuerit conftitutus, pro facultate domus, in fanitate, fit egritudine, quodeumque opus fuerit, eum ea folicitudine ac benevolentia fubminiftret, ut neque in fubftantia parcitatem, neque in verbo amariti&ioem gerere videatur.

Sit vobis praecipua cura hoipitum, fit indigentium : & neceflaria illis pro facultate domus liberaliter conferantur.

Exhibeatur prcknis ccclefiarum honor fic reverentia. Subminiftretur Chrifti fidelibus canonicis, monachis, tcmplariis, hofpitalariis , aliifque in fan-

fanda religionis obfervantia politis, confiliumdt A auxilium: quorumlibet dt indigentia, ii facultas fuerit, fubleverur : ut Deus in veftris glorifice* tor operibus, dt alii qu viderint , humilitatis ,. dc caritatis veftra provocentur odore.

Ad hac adjiciendum decernimus , ut fi locus aliquis in quo epifeopus effe debeat, in veftram venerit poteftatem , iit ibi epifeopus , qui cum ecdefiis dt clero fuo, defignatos fibi redditus dc polTefliones, dc ipiritualia jura percipient . Reliǐua vero cedant in ufus veftros, dc in veftra dipofitione, fine cujufquam contradidione, perfiftanr. Profeâo in parochialibus ecdefiis quas habetis, nolumus epifeopos fuo jure fraudari . Si autem in locis defertis , aut in ipfis terris Sarraccnorum de novo ecclefias conftruxeritrs : ecclefac illae plena gaudeant libertate, nec aliqua per epifeopos decimarum , aut alterius rei exaâione graventur. Liceatque vobis, per clericos veftros idoneos , eafdem ecclefias, cum fuis pedibus gubernare, neque interdiâo per epifeopos , vel excommunicationi fubdantur: fed fas iit vobis, tam in majori ecdefia, qua caput fuerit ordinis, quam fn illis aliis, excommunicatis dc interdidis exclufis, Divina femper officia celebrare.

Praterea, ne humanis vexationibus & calumniis , a delenfione Chriftianorum retrahi valeatis: apoftolica authoritate decernimus , ne perfonas veftras prater legatum apoftolica fedis a latere Romam pontificis deflinatum , interdicere quifquam, dc excommunicare prafumat . Q.;od etiam de familiis defervientibus veftris (latuimus, qui ftipendia veftra percipiunt , donec juftitiam parati fint exhibere. Niu fort- talis fuerit culpa , ex qua ipfo fado ecdefialiicam cenfuram incurrant.

Chriima vero, & oleum fandum, confecrationes altarium, feu bafilicarmu, ordinationes clericorum veilronim . qui ad facros ordines fuerint promovendi, a dieccefano fufcipictis epifeopo , fi quidem catholicus fuerit, dc gratiam atque communionem apoftolica fedis habuerit , dc ea gratis & abfque ulla pravitate vobis debeat exhibere. Alioquin liceat vobis quem malueritis anriftitem adire, qui noftra fultus authoritate , quod poftulatur indulgeat.

Liceat praterea vobis in locis veftris, ubi quatuor fratres, velpluresfuerint, oratoriaconftruere, in quibus fratres, dc familia veftra tautum; dc Divinum andire officium, dc Chriftianampoffint habere fepulturam . Ita enim volumus neceftirati veftra confutare, ut non debeant ex hoc adjacentes'ecdefia injuriam fuftioere .

Cum autem generale interdi&um terra fuerit, liceat vobis, claufis januis, exclufis excommunicatis dc interdidis, non pulfatis cam'panis , fiipprefla voce Divina officia celebrare.

Nihilo minus prafenti decreto fancimus, ut fi quis in aliquem veftrum, fratrem videlicet vel iororem, violentas manus injecerit, excommunica- E tionis fententia fit adftriâus . Et illud idem pro tutela veftra , tam in fententia quam in poena lervetur , quod fub felicis memoria papa Innocentio pradeceftbre noftro , de tuitione clericorum generali concilio nofcitur inftitutum.

Decernimus ergo ut nulli hominum liceat,jura vel potfeffiooes veftras temere perturbare, aut bona veftra auferre, vel ablata retinere, minuere , feu quibuslibet vexationibus fatigare : fed illibata omnia dt integra conferventur, eorum , pro quorum gubernatione & fuftenratione cooctfla innt, ufibus omnimodis profutura : laiva fedis apoftolica authoritate.

Ad indicium autem hujusafede apoftolicapercepts liberaliratis, decem Malachinos nobis noftrtlque fuccefloribus annis lingulis perfolveiij.

Si igftur fecularis ecciefiafticave perfona hanc noftr· conftirutionis paginam fciens , contra venire teotavertt, fecundo, tertiovemonita, nifi praiumptionem fuam digna ûtisfaâiooe revocaverit , potertatis, honoriique fui dignitate careat, reamque fe Divino judicio cxiftere de perpetrata iniquitate cognofcat , & a facratifluno corpore , ac fanguine Dei dc domini noftri redemptoris Jefu Chrifti aliena fit, atque in extremo examine diftriâae ultioni fubjaceat.

Cunâis aurem vobis veftra jura fervantibus , fit pax Domini noftri Jefu Chrifti , quatenus & frudum bona adionis percipiant, & apud diftridum judicem praemia aeternae pacis inveniant. Arnen .

Hχι tUMi Domine demeure miki.

Ego Alexander catholicae ecclefi* epifeopus.

Ego Gualterus Galuam epifeopus.

Ego Joannes presbyter cardinalis SS. Joannis d(Pauli tit. Pammachii.

Ego Joannes presbyt. cardinalis , tit. Laurentii in Lucina.

Ego Baflo presbyt. cardinalis S. Pudentiana , tit. paftoris.

Ego Manfredus presbyt. cardinalis, tit. fanâs ČGKilùa.

Ego Petrus presbyt. cardin. tit. S. Sabins.

Ego Hyacinthus diacon, cardin. S. Maris in Coimedin.

Ego Corditio diacon. card. S. Theodori.

Ego Cynthius diac. card. S. Hadriani.

Ego Vitellus diacoo. cardin. SS. Sergii , dt Bacchi.

Ego Laborans diacon, cardin. fanfts Maris in Porticu.

Ego Ramerius diac. card, fandi Gregorii ad Velabrum.

Ego Vivianus diacon, card. S. Nicolai in carcere Tulliano.

O Datum Ferentini per manum Gratiani fenâa ^Romans ecdefia fubdiaconi , dc notarii , tertio nonas Julii, Indidione oâava, Incarnationis Dominies, anno mclxxv. pontificatus vero D. Alexandri paps III. anno fexto decimo.

XXI. AD ONÜFRIÜM ABBATEM fanât Salvatoris MelTanenfis, Ordinis fandi Bafilii.

Ejus itiftitutum approbat.

AUxender epifnpu ftrvni fervornm Dti , Omijrio Arckimendrit fimUi Selvetorii Meffenetft , tjxfytt fratribus tem prefmtikits* putat *fnSnris ,*

APoftolicae fedis, cui, quamquam immeriti , providente Domino pnefidemus , authoritate, debttoque noftri officii compellimur, viros religiofos fincera caritate diligere: dc ne cuiuslibet temeritatis incurfus , aut eos a fuo propo» fito revocet, aut robor, quod ab&r, facna religionis infringat , apoftolico ipfoa praefidio communire.

Eapropter precibus cariffimi in Chrifto filii noftri Guillelmi illuftris Siciliae regis, benignius inclinati, dc veftris poftularionibus favore gratuito annuentes, praefatum monafterium , in quo Divino eftis obftquio mancipati, fub B. Pttrideno*

ftra protedioM fufeipimus , & pnefentia feripd privilegio communimus.

In pi imis fiquidem ftatuentes, ut ordomonaflicus qui fecundum Deum , & beati Bafilii regulam , nux in eodem .monafterio antiquitus inftituta ede dignofeitur, perpetuis ibidem temporibus inviolabiliter obfervetur.

Prsterea quafeumque poflêfllones, quxeumque bona, quafeumque obedientias, & abbatias, rex Rugerius recol. mem. eidem monafterio per privilegium fuum, bulla aurea communitum, concedit , omnem quoque honorem , dignitatem , confuetudines, & quidquid aliud vobis veftrifque fucceflbribus contulit, *ficut* in privilegio fuoplenius continetur, firma vobis veftrifquefucceflloribus, & illibata permaneant

In quibus hxc propriis duximus exprimenda vocabulis. *Eorum pofteffiones enumerat.*

In fupradidis fi quidem monafteriis omnibus, debes tu fili Archimandrite ac tui poft te fucceflbres, abbates inftituere , confilio & confcnfu qui in eis fuerint monachorum I Et fi quis abbatum indignus fuerit abbatia cui prxeft , tu illum & tui fucceflbres & jufte & canonice amovere debetis, & alium fubftituere in loco ejus , quem dignum prxvideritis, juxta Dei timorem & regulam monafterii veftri . Liceat quoque vobis in fupradidis omnibus monafteriis & obedientiis examinare & judicare abbates, monachos, &laicos eorum, tam dc fpiritualibus , quam temporalibus , & cauias eorum jufte & canonice definire . Ipfi vero tibi tuifque fucceflbribus debent obedientiam & reverentiam debitam exhibere , tanquam patri & archimandrite eorum , & juftitias vobis exfolvere conftitutas.

Ad hxc , quafeumque poflefliones , quxeumque bona, tam dcpifcationibus, olivetis, nemoribus, molendinis, terris, vineis, cannetis, & pomariis, quam de hominibus, * quibufeumque aliis , idem monafterium in prxfentiarum ibi jufte & canonice poflidet, aut tn futurum conceffione pontificum , largitione regum vel principum ; oblatione fidelium , feu aliis modis prxftante Domino poterit adipifei , ipfa vobis , & ipfi monafterio authoritate apoftolica confirmamus. Eo tenore quod Meflanenfi archiepifcopo, & fucceflbribus ejus, tam tu fili Archimandrita, quam fucceflbres tui, viginti folidos, centum lib»as cerx , viginti incenfi, & totidem cados olei, pro cenfu annuatim folvere debeatis . Sane novalium veftrorum qux propriis manibus autfumtibus colitis, five de quibufeumque aliis proventibus veftris , vel de nutrimentis animalium veftrorum , nullus a vobis vel ab hominibus veftris decimas exigere, vel extorquere prxfumat.

* Fort. , H.

Liceat quoque vobis clericos, vel laicos, liberos & abfolutos, e fxculo fugientes , ad monaftetium veftrum recipere , & eos abfque contradictione aliqua retinere . Prohibemus infuper uc nulli fratrum veftrorum poft fadam in monafterio veftro profeflionem, fas fit dc eodem loco , nili ardioris religionis obtentu , abfque Archimandritx fui licentia difcedere. Difcedentem vero abfque communium litterarum cautione nullus audeat retinere.

Prohibemus etiam , ut nullus ipfum monaflerium interdicere audeat, vel monafteria autobedientias eius , feu homines eorum . Libertates quoque & immunitates antiquas , & rationabiles confuetudines monafteriis veftris concédas, fithadenus obfervatas, ratas habemus, & eas perpetuis temporibus illibatas remanere cenfemus.

Obeuntc vero te nunc ejufdem loci archimahA drita, vel tuorum quolibet fueceflbram , nullus jbi ^uaiibet fubrcptionis aftutia , feu violentia preponatur: nifi quem fratres monafterii communi confenfu, vel frarrum major pars confilii fanioris , fecundum Dei timorem , dc monafterii regulam, de fe ipfis providerint eligendum.

Decernimus ergo ut nulli omnino hominum liceat, prxfatum monafterium temere perturbare, aut ejus poflefliones auferre, vel ablatas retinere, minuere, feu quibuslibet vexationibus fatigare, fed illibata omnia & integra conferventur : eorum , pro quorum gubernatione &.fubftentatione concefla funt, ufibus omnimodis profutura . Salva fedis apoftolicx authoritate &Meffanenfis archiepifcopi, ficut fupradidum eft, anil nuo cenfu.

Si qua igitur in futurum ecclefiaftica fecularifve perfona , prrfentis conftitutionis paginam fciens , contra temere venire tentaverit : fecundo tertiove commonita , nifi prrfumptionem fuam digna fatisfadione correxerit , poteftatis honorifque fui dignitate careat, reamque fe Divino judicio exiftere dc perpetrata iniquitate cognofeat , & a fieratillimo corpore & fanguino Dei , ac Domini redemptoris noftri Jefu Chrifti , aliena fit , atque in extremo examine diftridx ultioni fubjaceat . Cundis autem eidem loco fua jura fervantibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti , quatenus dc hic frudum bone adionis percipiant , & apud diftridum judicem C prxmia xtemx pacis inveniant . Amen, Amen Amen.

Datum Anagnix per manum Gratiani fande Romanx ecckfix fubdiaconi & notarii, XIV. Kalendss Novembris , Indidione ix. Incarnationis Dominies mclxxv. pontificatus vero D. Alexandri paps III. anno xvil.

XXII. AD GUIDONEM PRIOREM Carthufis ejufquc fratres.

Eorum inftitutum approbat.

Alexander epifcopus fertius fervorum Dei , dileihs filiis Guidoni Priori Cartbufiu, ejujque fratribus D *tam prtfentibus quam futuns , tn perpetuum , falutem & apoftolicam benediflionem.*

GUm vos per Dei gratiam multa promeicatis gloria meritorum, & vitam folitariam eligentes , Divine contemplationi ardius intendatis ; bonus odor religionis vcftrx ad id nos inducit, ut communi & fpecialidebito, quieti veft debeamus intendere , & jura veftra fummo confervare

Eapropter, diledi in Domino, veftris juftis ftulationibus clementer annuimus, veftramque & alias domos ordinis veftri, & cum omnibus bonis , pafcuis , poflefiionibus , quas in prxfentiarum /ufte & canonice poflidetis, aut in futurum E juftis modis, prxftante Domino poteritis adipifei, fub beati Petri, fic noftra protedionefufeipimus, & prxfentis feripti privilegio communimus , & terminos, quos rationabiliter flatuiftis, vobis, & domibus veftris authoritate apoftolica confirmamus.

Ad hxc authoritate apoftolica ardius interdicimus , & fub interminatione anathematis prohibemus, ne quis infra terminos veflros, veldomorum veftrarum , hominem capere, furtumfeu rapinam committere, vel homicidium facere audeat , aut homines ad domos veftras venientes , vel ab cis redeuntes, quomodolibet conturbare , ut

ut ob reverentiam Dei , dc locoram vcftrorami infra hoe terminat , non folum rot, & fratres veftri , fed etiam alii , plenam pacem habeant & quietem . Adjicientes quoque ftatuimut , ut infra dimidiam leucam r a terminis poffeflionum, nuat habetis, nulli religiolo liceat, quodlibet «dificium confliituere, vel poflêflionesacquirere.

Decernimus *ergo* ut nulli omnino hominum liceat, vot fuper pofteflionibus vel pafcuisveftris temere perturbare, aut fuper his vobis moleftiam vel gravamen inferre , vel eas ablatas retinere , minuere, feu quibuslibet vexationibus flagitare . Sed illibata omnia, & integra conferventur, eorum , pro quorum gubernatione & fuftentatione cooceua iunt, ufis omnimodis profutura : falva fedis apoftolica authoritate.

Si qua igitur in futurum ecclefiaftica fecularifve periona , hanc noftr* confliturionis paginam fciens, contra eam temere venire tentavexit: fecundo tertieve commonita , nifi prefumptionem fuam digna fatisfaflione correxerit, poteftatis honorifque fui dignitate careat, reamque fe Divino judicio exiftere de perpetrata iniquitate cognofcat, & a facratiflimo corpore fit fanSine Dei , & Domini redemptoris noftri Jefu trifti aliena fiat, atque in extremo examine diftriâz ultioni fubjaceat.

Farit, ri- H. Cuodis autem * eodem loco fua jura ferventibus fit pax Domini noftri Jefu Chrifti, quatenus & hic frudum bonz afrionts percipiant , dc apud diftriâum judicem premia «ternae pacis inveniant. Arnen.

Ego Alexander catholic* ecclefiz epifeopus fubfcripfi.

Ego Hubaldua Hoftienfis epifeopus fubfcripfi.

Ego Joannes SS. Joannis dc Pauli presb. card. fubfcripfi.

Ego Albertus presb. card. tit. S. Laurentii in Lucina fubfcripfi.

Ego Ruer, presb. cardin. S. Petri ad vincula fubfcripfi.

Ego Bofo presbyt. cardin. fanâz Pudentianz fubfcripfi .

Ego Joannes presb. card. tit. fanâi Marci fubfcripfi. .

Ego Theodinus presb. card. tit. S. Vitalisfubfcripfi .

Ego Petrus presb. card. tit. S. Sufannz fubfcripfi .

Egu Hyacinthus S. Mariz in Cofinedin diaconus card, fubfcripfi.

Ego Cynthius diaconus fanâi Hadriani fubfcripfi .

Ego Hugo card. diac. S. Euftachii juxta templum Agrippz fubfcripfi.

Ego Laborans diac. card. S. Mariz in Porticu lubfcripfi.

Datum Agnaniz per manum Gratiani fanâz Romans ecclefiz fubdiaconi dc notarii , quarto Nonas Septembris, Indidione nona, Incarnationis Dominic* anno MCUtvi. pontificatus vero D. Alexandri pap* III. anno xvn.

XXIII. AD P. CARDINALEM S. A. L. IN GALLIA.

Dc mercede eorum qui fcholas regunt.

Alexander epifeepter fervat fervarttm Dei , dileit» fili» P.....tit. fiutfli Cbryfogoni presb)tero cardinali, apoftolica fedis Ugato, fabatm tf apoftoltcam ktitdiffieatait.

Licet mandaverimus , ut hi qui volunt docere, nihil pro fchol» regendis ab aliquoexigant , juxta illud, Fnu *& audi:* volentes tamen noneflati de littérature M. Petri cancellarii Parifienfis, quantum felva honeftate polfumus, prompta benignitate deferre, quem fpeciaii prerogative diligimus, & volumus honorare , difcrctioni tuz mandamus, quatinus habito confiliocum venerabilibus fratribus noftris, Willdmo Senoocnfi arcbiepifcopo, apoftolica: fedis legato, & H. Remenfi arcbiepifcopo , dc aliis dignis & honeftis perfonis, fuper regimine fcholarumParifienfium, quod tibi vifum fuerit , ita quod perlonsm jam didi Petri non excedat quod exinde feceris, circumfpefla diligentia provideas atque difponas , eam cautelam & maturitatem adhibiturus, quod non videaris modum excedere , & illi qui fcholas rexerint, non debeant immoderate gravari.

Datum Ferent, tv. Kalend. Novemb.

XXIV. AD DECANUM ET CAPITULUM PARISIENSE-

Confirmat ecclefix Parifienfis pofteftiones.

Item dc praebenda S. Genovefz in ecclefia Parifienfi.

Alexander epifctpxs fervas fervorxm Dei , dibitis filiis B. détaxa & capetnlo Parifienfis ecclefia, fslutem Ü apcflolscant bentdiilionem.

Quanto fervorem devotionis veftrz laudabilius fumus &t efficacius in multis experti ; tanto libentius jura dc libertates ecclefiz veftrz confervare volumus dc tueri , dc veftris juftis poftulationibus benignius condcfccndere: ut de finccritate devotionis , quam erga nos , dc Romanam eeclefiam geritis , gratiam noftram uberius fentiatis . Eapropter , diie&i in Domino filii , officii noftri debito provocati , dc petitionibus veftris dementer induâi , libertates , dc antiquas dc rationabiles confuetudincs ecclefiz veftrz , a tempore fandae recordationis patris dc przdeceflbris noftri Eugenii papz , ufque ad noftra tempora obfervatas , ratas habemus dc firmas , eafque authoritate apoftolica confirmantes , perpetuam in pofterum decernimus habere firmitatem . Ad hzc cum quodam monafteria dc ecclefue przbendas habeant in ecclefia veftra , de dileâo filio noftro magiftro Mainerio przbenda lanftz Genovefz conceffa fit .' veriti ne paulatim lubrependo in detrimentum pnedi&orum monafleriorum dc ecclefiarum , dc in gravamen veftrum , hujufmodi confuetudo inolcat in ecclefia veftra , poflulaftis a nobis ut fuper hoc juri veftro , dc indemnitati eorumdem monafteriorum dc ecclefiarum , paftorali deberemus foltcitudine praxavere. Inde eft quod pnefenti feripto ardius inhibemus , ne de aliqua przbendarum , quas przfcripta monafleria vd ecclefiz habent in * ecclefia veftra, quam-

quamlibet perfonam canonical* cogamini . NuUi A ergo omnino hominum liceat hanc paginam noflrz confirmationis & conftitutionis infringere , vel etiam aliquatenus contraire . Si quis autem hoc attentare pmiumpfcric , indignationem omnipotentis Dei, & beatorum Petri dt Pauli apo* ftolorum ejus, fe noverit incuriurum.

Datum Ferentini v. Kal. Novembris.

XXV. AD DECANUM ET CAPITULUM PARISIENSEM.

De ftipendio canonicorum.

Alexander epifeopus fervus fervorum Dei , dilexi/ filiis decano & capitulo Partfienfis tcclcfio, " falutem (j apo/lolicam bexediilionem.

Tüftitia poftulat, dc ratio perfuadet, uthisube-J rius debeamus gratiam impendere, & fuisjuftis poftulationibus benignius noftrum impertiri favorem, qui circa nos dc Romanam ecclefiam multa nofcuntur devotione fervere , dc noftram excquuntur facilius voluntatem . Inde eft quod cum vos ad preces noftras diiedo filio noftro Roberto de Beelet vicario B. Petri Foflatenfis fuper illas odo libras, quas in ecclefia veftrapoeter ftationes dc minutos redditus folebat annuatim percipere , fex libras annis fingulis liberaliter addideritis; nos providere volentes, ne vobis — in damnum vel przjudicium convertatur, quod'0 ob reverentiam noftram prompta devotione fcciftis, apoftolica authoritate ftatuimus, ut occatione additionis quam feciftis memorato Roberto , aut diiedo filio noftro. magiftro Macario , cui praebenda fandz Genovefz concefla eft, nort poteftis a prsdcriptis ecdefiis quomodolibet molcftari, quominus poft eorumdem Roberti dc Maincrii deceflum , in eundem ftatnm exdem prz bendz redeant , in quo ante additionem faftam fuifle nofcuntur . Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noftrz conftitutionis infringere , vel ei aliquatenus contraire . Si quis autem hoc attentare prxfumpferit , indignationem omnipotentis Dei , dc beatorum Petri dc Pauli O apoftolorum ejus, fe noverit incurfurum.

Datum Ferentini v. Idus Novemb.

XXVI. AD EPISCOPUM ANAGNIENSEM Et capitulum ejufdem ecclefiz.

Ut eorum domeftici fint a tributis dc omnibus oneribus liberi.

Alexander epifeopus fervus fervorum Dei , venerabili- fratri epifeopo IS dileilis filiis capitulo Anagnia., falutem iS apofiolicam benediilionem.

o- 'x int. fa·'· 4 X Æ Erit is veftrz devotionis inducimur , ut vos 2VL favore benevolo prolequamur , dc *in his* E quz digne cupitis, habeamus providentizftudium efficace. Sane eleda coram nobis veftra petitio continebat , quod poteftas, concilium , populus civitatis Anagn. familiares , dc fervientes veftros ad folvendum, contribuendum cum aliis civibus Anagn. in datiis , colledis , angariis , dc parangariis , expends , dc aliis oneribus fupradidz civitatis, propria temeritate compellunt inveftrum prziqdicium, dc gravamen. Quare humiliter petebatis a nobis, ut providere luper hoc paterna folicitudine curaremus. Nos itaque veftris m hac parte plvaminibus oefurrere cupientes , ut familiares, fic. fervientes veftri, commcnfales dumtâxit , in datiis , & alite prrmiflû , iblvere dc contribuere minime tenentur , nec ad ea compelli valeant , fine ipeciali mandato fedis apoftolicz faciente plenam & expreflâm de prrirntibus mentionem, vobis authoriureapoflolicaindulgemus.

Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam noftrz conceflionis infringere, velaufutemerario contraire. Si quis autem hoc attentare przfiimpferit, indignationem omnipotentis Dei , & beatorum Petri dc Pauli apoftolorum ejus, fe noverit incuriurum.

Datum Anagn. Id. Junii , pontificatus noftri anno quinto.

Ejufdem pontificis epi/ioias aliquot vide infra m concihabulis Clarendaneufi 6 Northbamptonieffi* 4M. MCLXIV. *& in concilio Veneto anno* MCLXXVH.

APPENDIX QUARTA.

EPISTOLARUM

A LEXANDRI PAPÆ III.

I. AD NARBONENSEM ARCHIEPISCOP. fic Helcnenfem Epifcopum.

Confirmat fententiam interdidi audoritate fedis Apoftolicc latam adverfus Abbatem Canigonenlem.

Alexander epifeopus fervus fervorum Dei, venerabilibus fratribus Eiarbonerf Archiepifcopo £/rneiffi Epifeopofalutem & apofiolicam bencdi&ionem.

R Elatum eft auribus noftris quod cum Abbas Canigonenfis Craffenfi monafterio nollet fubede, vel Abbati ejufdem monafterii obedientiam exhibere quam fui anteceflbres ejus anteceflbribus exhibuerunt, in eum dc mandato noftro interdidi fententiam protuliftis. Unde quoniam ea quz de audoritate ledis apoftolicz ftatuuntur rata nos convenit, dc firma haberb, fraternitati veftrz per apoftolica kripta przcipiendo mandamus dc mandando przcipimus, quatinus fi res ita fc habet, przfcriptam fententiam, quam nos ratam dtfirmam habemus, ficut a vobis rationabiliter lata eft, occatione dc appellatione ceffante faciatis firmiter & inviolabiliter obiervari ; dc fi necficprzdtdus Abbas refipuerit, manus veftras fuper eum amplius aggravetis: quia nos ratum volumus dc firmum haberi quod in ipfum duxeritis canonice ftatuendum. Si autem ambo his exequendis interfile non poteritis, alter adhibitis libi viris prudentibus ea nihilominus exequatur. *t** app«.4. Mj›‹· H«- iP"·P - ıi'

Datum Anagniz Kal. Martii.

II. AD ARCHIEPISCOPUM TOLETÀN.

Ne jure Primatus utatur in provincia Tarraconenfi.

Alexander epifeopus fervus fervorum Dei , venerabili fratri Toletanenfi Archiepifcopo, folutem IS apofioltcam benedilhoium.

F Ratemitatis tuz prudentiam credimus non latere, quomodo Tarraconenfis Ecclefia, Archiepifcopo ipfius dc medio Domino vocante fublato, paftoris fit nuper folatio deftituta : quz quoniam potius eft fovenda quam in aliquo ad przfens turbanda, fraternitati tuz per apoftolica feripta mandamm, quatenus in tota Tarraconenfi Ibid.n p-

pro-

provincia nec io ordinandis Ecclefiis nec in ele- A ftionibus vacantium Ecclefiarum faciendis auftoritatem tuam nullatenus interponas , nec etiam ibi aliqua primati· jura attentes aliquatenus exercere donec caufa qu· inter Ecclefiam tuam fic illam vertitur ad noftrum auditorium deferatur fic auxiliante Domino fine congruo terminetur.

Datum apud Dolenie monafterium vu. Kal. Augufti.

III. AD CANONICOS PAMPILONENSES.

De epifeopo eligendo intra fpatium duorum menfium.

Alexander epifcopxi fervat fervant Dti , dilefli/B filii/ Canoxiat Pampilonrnfibnt falute* tf apofloliea* bencdiD***.*

jbMui. SAcroianftis Ecclefiis quanto cx dcfeftupaftoris graviora folent aliquando detrimenta fic pericula generari, tanto hi qui grata ex eis beneficia affidue confeqtmntur ad luccurrendum ipfis in pallloris folatio ftudiofius debent fatagere fic totis a&dibus laborare. Inde eft quod per iterata feripta univerfirati veftne prccipiendo mandamus , quatenus infra duos mentes poft harum fufeeptionem in aliquam perfonam idoneam boneftam fit litteratam pariter convenientes, eam vobis in pallorem fit Epifeopum veftrum unanimiter eligatis, eleftam vero Tarraconenfi Ecclefi· , poft-C quam fuerit ibi Archiepifcopus auxiliante Domino fiibftitutus , ficut moris eft , humiliter prefentare curetis , ita quod eadem Ecclefia optatum fe gaudeat in proximo folatium naftoris recipere, ■ per. ipfius prudentiam tam feiritualirer quam temporaliter jucunditate fuaviuuna refpixare. Datum ut fupra.

IV. AD GUINARDUM COMITEM RUSCINONENSEM.

Confirmat ejus hereditatem adverfus Gaufredum Cornitem Rufcinonenfem , 4111 adulteram pertinaciter retinebat, legitima uxore dimifla .

Alexander epifeopu ftrvxi ftrvwx Dti , dile&o filio nobili vtro G. Comiti dt Roffilione, folate* Ü apoftolica* btmdi&ione*.*

r. e « r & illuftres perfonx quanto fc beato --A· Petro fit nobis majori devotione fubjiciunt, ranto eas Romana Ecclefia ardiori confuevit caritate diligere fit in juftitiis fit honoribus fuis propenfius confovere . Eaproter tuc devotionis obtentu, fic dilc&i filii nobilis viri Trencavel avunculi tui precibus inclinati, terram que tc hereditario jure contingit , nulla tibi ouaeftione ab adultera ve! ejus filio fada, tibi auttoritate apoftolica confirmamus fit potientis feripti patrocinio communimus , ftatuentes ut nulli unquam E viro vel fcemixut liceat tibi paternam hereditatem contra juftitiam auferre vel illicite perturbare. Si quis autem hoc temere Attentare ora> fiimpferit , indignationem omnipotentis Dei fic beatorum Petri fic Pauli Apoftolorum ejus fe noverit incurfurum . Datum apud Moatempefliil·· num xiv. KaL Septembris. '

V. AD NARBONENSEM , BARCINONEN fao, Heicnenfem , fie Gerundcnfcm Epifeopos

De eadem re.

Alexander epifeopxi firrtxu fervent Dit , Vexerakiltbxs fratnbxs Potuio Narhotxnfi # fing. Tarraco*nfi Arebiepifeopit, Htlexerfi qt*q* èJ" G* natdft^i Epijcopii, falxttm D apoftolica* henedt&ioncm.*

CUggcftum nobis eft fic certa quafi relatione O monftratum, quod pater nobilis viri G. Comitis de Roftiliooe, legitima uxore dimitfa, fibi aliam per adulterium copulavit. Unde tam ipfe quam ejus adultera anathematis meruerunt vinculis innodari, fic, ficut<redimus, antecedor nofter bone memori· Eugenius Papa prohibuit,ne filii qui ex adultera fiifciperentur , in paternam fuccederent hereditatem. Ceterum quoniam fecundum legum ftatuta filius eft quem legitim· nupti· demonftrant , nec filios fed fpurius dicitur qui dc adulterio nafcitur, fraternitati veftne per apoftolica feripta mandamus, quatinus nc illi jute fecceftionis vel adultera aliquid de fupraferipta hereditate ratione donationis propter nuptias fibi vindicent , drftriftius prohibeatis , &. hoc fieri nullatenus permittatis, fic fi quis eidem G. fuper hoc injuriam vel moleftiam inferre prefumpierit, cum ad vos inde querela pervenerit , debitam de eo fit plenam juftitiam faciatis.

Datum apud Montcmpeifulanum XIV. Kalend. Septembris.

VI. AD EPISCOPUM AUSONENSEM , ejttfque Capitulum

Monet ut ecclefiam de Granoylers, quam iojufte detinebant, monafterio Rivipullenfi reftituant.

*Alexander cpifcop*t ftrvxt fervant* Dei , venerabile fratri Epifeopo & dilefiis filii/ capitulo Aiefoxe^fi folne* & apoftolica* be*di&ionr* .*

D

AD aures noftras ex conqueftione Abbatis & Aw,,d fratrum Rivipollenfis monafterii novernis .d perveniffe, quod cum Ecclefia de Granoylcrsad H,,a eos pe«tineat, vos eam contra juftitiam detinetis. Unde quia pnediâo monafterio io fuo nolumus nec debemus jure decile, diferetioni veftrc per apoftolica feripta prccioiendo mandamus , quatinus prediâo Abbati fic fratribus pneferiptam Ecclefiam fine difficultate reddatis pacifice pofll- dendam, aut ipfis exinde coram venerabili fratre noftro Tarraconenfi Archiepifeopo juftiti® non differatis plenitudinem exhibere , quod ipfe inde ftatuerit tufeepturi fic inviolabiliter fervaturi.

Datum Anagnis fecundo Kal, Julii.

VII. AD VICENSEM EPISCOPUM,

Ecdefiam S. Stephani' vi occuparam ac detentam, monachis Rivipullenfibus, infra 40, dies reftttuerc jubet.

*Alexander epifeoptu fervttt fervor** Dei , mm bili fratri l'icenfi Epijcopo , fialxtc* & apoftolica* bënedidfione*.*

QUotiens Ecclefiarum pariati qtiicquam efficiunt in quo debitum officii fui videntur excede p ·*·

Xxx a re

te , aut quod jutis eft aliorum contra juâiti«m A occupant , offtcio noftna ioUicitudinis imminet cos àb hujufmodi pnefumpttooe coUata nobis an* doritate cotnpcfcere & jura fua fingulis confervare. Sane ex tranimi(Ta oonqueftione diledorum filiorum noftrorum Abbatis dc fratrum Ecclefi· Rivipollenfis accepimus quod Ecdefiam S· Stephani ad jus corum fpedantem cis injufte abftulifti & pct violentiam detioes occupatam. Ideoque fraternitati tua: per apoftolica feripta precipiendo mandamus, quatenus praelibatis Abbati & fratribus prxfcriptam Ecdefiam infra quadraginta dies poft harum fufeeptionem , contradidione , & appellatione cedante , reftiuias , vel in ptjefentia venerabilium fratrum noftrorum Ofcenfis fic Barchinonenfis Epifeoporum , fublato ap-B pellationis remedio, juttirie complementum exhibeas. Dacum Anagni· xc. Kal. Augufti.

VIII. AD OSCENSEM ET BARCHINONENSEM EPISCOPOS.

Jubet ut Epifropum Vicenfem moneant ac inducant ad reftitutionem Ecclefia: S. Stephani, quam vi occupaverat.

Alexander epifeopas fervas ferveram Dei, venerabi.tbut fratribas Ofcerfi O Bercbmonerfi Epifeopis falutem & appftoheam bencdiflioncm.

Ib>d<œ. EX cranfinifia nobis conqueftione diledorum C filiorum noftrorum Abbatis fic fratrum Ecclefi· Rivipullenfis accepimus quod venerabilis frater nofter Vicenfis Epifeopus Ecdefiam fandi Stephani ad jus eorum fpedantem eis injufft abflulit fic per violentiam detinet occupatam . Ideoque fraternitati veftrx per apoftolica feripta praecipiendo mandamus, quatinus przfarum Epifcopum moneatisficinducatis , fic, fi opus fuerit, fublato appellationis remedio diftridiuS compellatis ut pntlibatis Abbati,fic fratribus prxfcriptam Ecdefiam infra quadraginta dies poft harum fufceptionem, contradidione fic appellatione ceflantc, reftituat, vd in pnefentis veftra, remota appellatione, juftiti· complementum exhibeat.

Datum Anagnie xi. Kal. Augufti.

IX. AD PETRUM ABBATEM ET MONAchos Vallis-Laure·.

Pro eodem Monafterio.

Alexander epifeopus fervar fervorum Dei , dileiKs filus Pitro Aobati Ü fratribas Pallis laxrcetfalutem & apoftolicam bencdiIliorum.

EX litteris dikfti filii noftri Gftercienfis Abbatis & nuncii veftri relatione didicimus quod cum anguftia & importunit's loci veftria locum alium vos compellerent migrare, venerabais frater nofter Barcinonenfis Epifeopus in fi-E ne fui epifeopatus fundum quendam vobis amort divinitatis indulfit, ubi tabernacula veftra figere deberetis . Hoc cum facere cœpiffctis , venerabilis frater nofter Tarraconenfis Archicpifcopus audoritatem fuam oppolùit, eundem locum ad fuam aflerensdiœcefim pertinere . Unde nos, quia contradictio eius a veftro propofito vos retinet , fit in loco veftro incommoditates plurimas fuftincfce compellit , utrique illorum per feripta noftra mandamus, quatenus ufque ad feftum Aifumptionis huic quzftioni concordia vel mdicio finem imponant , ut vos fub ejus obftacuk) non debeatis ulterius coucefli beneficii utilitate defraudari. Si ergo negotium illud uique ir illum terminum non fuerit terminatum , ex tunc inhabitandi locum fine przjudicio partium auctoritate noftra licentiam habeatis.

Datum Beneventi lecundo Idus Aprilis.

X. AD EOSDEM.

De eadem re.

Alexander epifeopas fervat fervorum Dei , dileilis filiis Abbati tf fratribus 1'auis laarra folatem & apoftolicam benedifiiomm.

QUoniam fuper jure parrochiali loci in quo Im>» monafterium veftrum inccepiftis inter venerabiles fratres noftros TarraconcnfenV Archiepifcopum apoftolicc fedis Legatum & Barchinonenfem Epifcopum qtueftio eft exorta, per apoftolies vobis feripta mandamus, quatenus neutri illorum jure parrochiali obedientiam vel reverentiam exhibeatis donec determinatum fuerit ad quem illorum prxfcriptus locus debeat de jure fpedarc. Datum Beneventi tv. Idus Septembris.

XI. AD OMNES ARCHIEPISCOP. Epifeopos, Abbates, Priores, & ceteros Praelatos Hifpanic.

Pro Monafterio RJvipultenfi.

Alexander epifeopus fervas fervoram Dei , venerobibbai fratribas touxxrfis Arcbiepifcopit , Epifeopis , diUihs filiis Abbatibus , Prioribus , & aliis Ecclefiarum prolatis ad quot littera ifta pervenerint, falutem & apoftolicam benedi&wnem .

DIfcretionis veftrz prudentiam non credimus tbi4«· p. ignorare, qualiter recolend· memori· In- «n·· nocentius Papa ^nedeceflor nofter in Concilio Lateranenfi genetali decreto fane ivit, ut quicumque in clericum , monachum , vel convertunt cujufcunque religionis violentas manus injiceret , excommunicationis fententi· fubjaceret , ita qui-Ddem quod non nifi a Romano Pontifice vel de mandato ipfius abfolutionis potiet beneficium promereri . Hac fiquidem confideratione indudi , fic ex officii noftri debito nihilominus inclinati , univeifitan veftr· per apoftolica feripta mandamus atque pnecipimus , quatinus fi quis parochianorum veftrarum in aliquem monachum Rivipullenfem clericum five converfum ejufdem loci violentas manus injecerit, vos eum omni contradictione fic appellatione remota excommunicatum publice nuncictis , fic ficut exconrtnunicatum prccipiatis eum ab omnibus evitari , donec injuriam paflô congrue fatisfecerit fic ad fedem apoftolicam cum veftris litteris vtnisi tisfadurus . Quod autem dc illis qui in monachum , clericum , vel converfum Aivipullenfem manus injecerit fuperius diximus , fic intelligi volumus , ut omnes qui eos , pertonas eorum capiendo, vulnerando , aut res quas fecum habent auferendo dehoneftavcrint, ficut excommunicat· ab omnibus evitentur, donec ablata reftituant , injuriam paflb congrue fatisfaciant , fic ad fedem apoftolicam fatiriaduri accedant . Ad hoc , Rivipullenfis monafterii fratres ftudiofa nobis narratione monftrarunt quod ipfi in montanis fit locis aridis habitantes , vidualia in monafterid jam dido nonnifi aliunde non fine gravi labore illuc per multa terrarum fpatia deferant

-______ u.

ηµк. Unde frequenter contingit d fi bcftm illorum cibaria deferentes ab alit, makfaâo-rBus capiantur, ipfi tam famis quam fitis inedia crucíantur. Qndrca neu eorum indemnitati volentes utiliter providere, fraternitati veftr» per apoftolica feripta mandamus, atque, praeripimus, quatinus univerfis parrochiani» veftris ex pane De* fic noftra fub interminatione anathemalis diftriftius inhibeatis, quod Leftist tragini pneferipti monafterii cum hominibus aut fervitutibus fuis nulla ratione invadant, nec aliquam cis injuriam vd mokftiam audeant îrrogaré I Prohibeatis etiam & publice interdicatis ut nullus aliquem ad forum ipfius venientem aut ejus boni five quemlibet infra cjufdeœ monafterii ambitum coniiftentem capere aut inquietare atteo- B tet, vd aliquam fibi violentiam vel injuriam inferat. Si quis aurem contra prohibitionemnoftram in hoc venire prrfumpfent, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri & Pauli ac noftram fi- noverit incuriurum.

Datum Beneventi vm. Idus Decemb.

HENRICI AR.CH1EPISCOPI REMENSIS EPISTOLA AD AUXANDKOM III. P-

Ia Caufa Drogonis Cancellarii Noviomenfis.

RrwmJa rw Cbrife patri tf Ikatia» Alexandra, Dti gratia ftcarma Ptatifid Hmricttt Rnatrta ÜβV arcbitpifeaptu falxttaa & reverentia»!. C

■> B·).(ĵ Milc.It· .. U b »1® Nullus eft homini juftior dolor quam beneficii fui perdere diligentiam; nec debitoris animum gravior poteft incurfsre moleftia quam cum pro gratiz merito titulus reportetur oflen fr. Miror, & mirari fatis non lulficit animus intus, quid occationis intervenit, quid accedit meriti mei, quid operis intercedit, ut Moyfi minus fentiam graves, & afieftum patris non ?pialem merui reprzfentet eflê&us. Quod enim overe defidero veftra decolorat audoritas; & quibus de rigore juftitiz adverfor, veftra benevolentia fublevat in profcûum. Audiunt inimici mei & veftri opus veftrum & rancorem meum; fic lztantur quoniam vos feciftis. Non eft atfe- D âus filialis, apud animum parris occultare quod doleat, fed de planta triftttiz frudum quzrere gaudiorum. Duo feciftis opera quz miror, nec minus vicem veftram quam meam doleo taillis. Inutilitatem, ne dicam gravius, Atrcbatenfis illius promovetis in publicum: in quo fit Ecclefia illa turbatur, confunditur juftitiz rigor, Ecclcfiz przdia diflipantur. Noviomcnfis EcclefizCancellarium, virum, ut credo, honcftatis & relu gionis amatorem, & meum familiarem, non citatum, non auditum, non convidum canonice, nec 'de propria confefliooe reum, a gradu fuo, ficut accepi, removere intenditis; cui plurimum apud vos S. Pontificis meritum & coniiitutio debuit fuffragari, qui tantum in eo fidei fpeique repofuit, ut ei cum perfonatu curam animarum fine ferupulo confcicntir .commendaret. In quo ftupor apprehendit omnes, fit aures tinniunt audientium, cum tam diverfa meritorum reportent ftipendia inutilitas auxilium & religio dejedionem. Eft aliud prrterea quo gravius uritur & urgetur animus metu, quod oon fereno vultu feripta mea recipitis, nec apud vos finem fortiuntur acceptum. De regularibus autem Oeneis cum teneat communis ufus Ecclefic ut Archidiaconi vices agant in epifeopitibus, vel parroduaks curas obtineant, dc przdido fratre noAftro Novxxuen'i Cancellario non fine gravi cordis ferupulo fuftineo, quod cum fic arbiti ii veftri fententia debeat pnodamnarc; maxime cum pre ces meas pro eo fiifccperitis, d commendatio nem dignam gratia finie gratia remitti non meruerim. Hoc pneterea vobis adnuncio, quicquid alii dixerint, quod in ejus promotkmc & communis confenfus Canonicorum affuit, & nullam audivi foouiflc crotradi&onem.

XII. AD HENRICUM ARCHIEPISCOPUM REMENSEM.

Superioribus litteris refpondet·

Aitxaadtr rpifctpw fervuj ftrvano Dti, bdi fratri Hrarict Rtatt^i ortbitpifcap», falattm tf aptflolkeat beatdtàiaa a.*

CUm fignificaflès nobis quod nec litteras nec nuncios tnoc benigniori oculo *rcfpicenmui, nec* preces tuas fuper negotio Atrcbatenfis Epifeopi vellemus admittere, fatis mirati fumus qua de caufa turbatio ifta in animo tuo provenerit, & quibus argumentis gratiam & diteftionem noftram circa tc refriguifte conjicere potuifti. Non enim ita memores iumus magnifice devotionis fit utififlimi obfequii quod nobis fit Ecclefiz Romane in necdlitatis articulo prompto animo impendifti, ut non reficut cariflimum fratremnoftrum fit firmiflimam columnam Ecclefiz finceriflimo diligamus caritatis af&âu, dc tam nuncios quam litteras tuas liberali femper animo videamus, & gratanter pro te velimus efficere quicquid cum Deo & juftitia & boncftatc noftra poflimus & pro aliquo fi atrum noftrorum cifemus fafturi: nec recolimus nos unquam tuis precibus obviaffe, quas falva forma juftitiz & honeftatc noftra potuimus exaudire. Immo plerunque przter officii noftri debitum tuz curavimus fraternitati deferre & fatisfacere voluntati. Quapropter hzc in animum tuum non descendant: fed omnem hu jufmodi follicitudinem & anxietatem deponas Et fi quando petitionibus tuis non ad votum annuimus, noo voluntati noftrz, fed potius meritis negotiorum aferibas. Dcfiderium namque, fient diximus, & voluntatem habemus ea quz cordi funt tibi, gratanti animo exequi & votis tuis, ia quibus expedit, benignum femper & promptum favorem pnebere. Tu vero, ficut vir diferetus & prudens, in omnibus agendis tuis caute & provide ambules, fuflraganeos Ecritfic tuz benigne & manfuete pertraftes, & de Ecclefiis B. Petri propriis, qtsc in tua provincia couftitutr fune, oon tanquam de tuis difpooas, fed eas in fua libertate relinquas. De cetero laper negotio ditate in Chrifti filip noftne nobilis mulieris Conftanitr fororis tuz uxoris Comitis To. lofencnfis venerabilibus fratribus noftris Sueflioneofi, Ambianenfi, & Laudunenfi Epifeopis coofiderationc fraternitatis tuz efficaciter fcnpfunus prout novimus expedire· Verum quia, ficut accepimus, in inftnunento dotalitit fui teftcs cooferipti funt, ipfos au&oritate noftra & tua moneas & inducas ut amore juflitir teftimonium perhibeant veritati. Sicut enim periculofam eft iniquum falfumve proferre, tta quoque bonum eft veritati teftimonium perhibere. Ad hzc, dile&un filium Doihum magiftrum Paganum tibi devotum admodum & fidelem providenti» tuz propenfius commendamus, *rogantes ut ei* benefacias & habeas multtplidrcr conunendanun, quem *fût* pro lbo negotio unto tempore apud

MC

dm moram *fedtfe.* Negotium enim proqtso cum nufifti cito finis & compcndiofe cstpcdivimus.

Datum Beneventi v»· KaL Septcmb.

XIII. AD ROTRODUM ROTOMAGENSEM ARCHIEPISCOPUM.

Excommunicato· a fuffraganets ante abfolutio* nem non audiendos.

Aletusseàer epifeopus fervus fimmn Dei, warrakili frutn Oatrodo Rotoesm^affi urtfiiepi/eopo, /a-utfm <Tc.

t< «<fH. iT«'ΛΛβ* z^XUoniam qurfitum eft a nobis ex parte tua, ^< utrum liceat tibi eo·, qui ab epifeopis fuf-B fraganeis tuis funt excotnmiaucatiooc nodati, ft audientiam tuam appellant, abfolvere, antequam tuo ftent judicio; inquifuiooi tus prnfentibusliteris duximus rcfpondeodum, quod ii poft appellationem in cos eft excommunicationis fententia promulgata, abiohitione non indigent, cum lententia poft appellationem lata neminem poflit ligare Si vero ante appellationem excommunicari funt, ante ingreflum caufie, recepto ab *iis juramento*, fecundum Ecclefi* conluetudinem debes eos abfolvere, nifi epifeopo a quo excommunicat! funt, in hac pane deferre volucris,ft cos ad ipfum abfolvendo· mittere. Cum autem a te, vel ab ipfo fuerint abfoluti, caufam audite debes, ft fine debito terminare, quia nec ex-C communicari ante abiohitionem tuam in caufa funt audiendi, nec caufa ad eos, a quibus appcilarum eft, debet remitti.

Datum apud Tufculum y. Idus Oftob.

XIV. AD DECANUM ET CAPITULUM Ecclesia Parisïnsis.

De Refidcntia Canonicorum forinfecorum.

Aleuauier epifeopus fervus fervorum Dei, dileftis filus B. Decmo V cepetulo Purifie^fi, falutem & apofiolscum heuediiliauem.

tui··. 4>i«î- < > 'n CA qua t'd incrementum Ecclefiarum ft venuftatis fpeftant decorem, juxta officii noftri debitum ftudiofius profequi volumus, ft iis promptam curam ft diligentiam adhibere optamus, qux ad vcftrum ft Ecdefis vcflr* ccgnofetmus pertinere profedum. Ex Httcris autem quas nobis devetio veftra aanfmifit, evidenter accepimus quod quia quidam vcftrum alienis infiftcntes negotia, raro Ecclefix veftrx fui pnefentiam exhibebant, & ceteri eandem licentiam abfentandi *ie* velint habere, communi confilio illos Canonicorum vcftrorum forinfecos ordinales qui per medietatem anni in Ecclefi* veftrr fervitio aflidui non fuerint: ita tamen quod circa quatuor marcas argenti de praebenda fua annuatim recipiant, eis exceptis qui in fervitionoftro vel Regis Francorum permanferint, & hoc fub anathematis interpofitione firmaftis. Unde nos paci, quieti, ft utilitati veftrsc, ficut diximus, paterna mediatione providere volentes, prxfcriptam inftitutioneni, ficut a majori ft fahiori parte Capituli fafts eft, ratam & firmam habemus, ft ne quorumlibet valeat pnefumptiobe mutari, eam auftoritate apoftolica confirmamus & prxfrntis feripti patrocinio communimus) ftatuentes ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam noftr* confirmationis infringere vel ei aliquatenus contraire. Si quis autem hoc atteo-A *tare fnefumpicnt. indignationem* omnipotentia Dei & beatorum Petri ft Pauli Apoftolorum ejus fe noverit incurfuran.

Datum Tufculani st- Idus Deccmb

XV. UNIVERSIS EPISCOPIS PROVINCIÆ. ROTQMa GENSIS.

Nc illo· abfolvant, quo· Rototnagcnfis Ecclefi* capitulum ligaverit.

AkscmUer epifeopus fervus fervorum Dei, veuerobilsbusfrotriius temverfis epfcopu per Jiotomugeufem pnvimium coe^hteitss, falutem op^olicum houedsfhomm.

GUm ecclefia Rotomagenfis mater fit & ma- ** ",Λ· ' giftra omnium ecclefiarum, qux veftro *rt-c*"* ****" gimitu funt comtntiT*, dccct vos ipfam modis omnibus in his qu* ad Dominum funt, venerari, ft juftitiam ejus, quantum in vobiseft, tueri diligenter & fovere, ut cam comprobemini fincere diligere, qu* veftro debet funragio, ft humili fubjeftione gaudere. Ex parte fiquidem diledorum filiorum noftrorum Decani & Canonicorum ejufdem ecckfi* accepimus, quod cum ipfi aliquos de parochianis fuis pro eorum exceflibus excommunicationi fubjiciunt, aut eoiutn terram intetdifto fupponunt, illi in quorum perfona* vel terras excommunicationis aut interdidi lententia promulgatur, in Epifcopatus veftros quandoque fc transferunt, ft fic fententiam plerumque obfervare contemnunt: ft quia tanquam cxcommunicati non evitantur, in fua diutius iniquitate perfiftunt. Quia igitur ecclcfiaftic* animadverfionis fententia, qu* in malefactores aliquos pro fuis exceflibus promulgatur, ufque ad dignam farisfaftionem débet inviolabiliter obfervari. Fraternitati veftr* per apoftolica feripta prxeipitodo mandamus, & mandando prccipimus, quatenus fi quando Ecclefia Rotosnagenfia in aliquos malefaftores patochianos fuos fenteriam excommunicationis protulerit, vel eorum terram interdifto fubjeccrit, receptis literis capituli ejufdem Ecclefi*, ipfo· excommunicato·, & D terram eorum interdicto fuppofitam, etiamfi in veftris Epilcopatibus terram habuerint, publice denuntietis, ft ufque ad dignam fatisfaâioncm eofdem prxeipiatis ab omnibus cautius evitari.

Datum Anagni* io. Kal. Maji.

XVI. AD SUFFRAGANEOS ECCLESIÆ TARRACONENSIS.

Dolet de cede Hugonis Archiepifcopi Tairacon, illofquc monet, & hortatur, ut quamprimum alium eligant.

AUxnÀsr epifeopus fervus fervorum Dei, vcwrubiliLus fratribut epifeopis fuffregeouis Tarrucou. ecciofiu, falutem & upoflolscum ienedsffmtem.

AUdi.a morte bon* memori* Hugonis quon- ■« App«'d· dam Archiepifcopi veftri, vehementi fumus commotione turbati, & exinde tam vobis quam Ecclefi* Tarraconenfi paterna mentis affeftione compatimur, ficut qui providentiam ft regimen ejus Ecdefic Dei fru&uofam novimus & utilem extitifle. Quod autem cariflunus in Chrifto filius nofter illuftris Aragooenfis Rex iniquos ft (celeratos illos qui pnmtum Archiepifcopum necidederunt dc regno fuo ejecerit, gratum nobis eft ft acceptum, ft exinde regiam providentiam,

praxt commendanda eft, in Domino commend»- A mus- Unde quia mater illorum federatorum filiis ima favorem dicitur dt confilium in tanto facinore prxftnMlê dt foiflê tam atrox dc immane flagicium machinata , fi res ita fe habet, cam •d difiriftam refigionem uanfire cogatis; aut fi vobis io hoc forte acquicfocre noluerit , apud cumdera Regem certetis, quatenus flt cum viro, filiis, dt ncoodbus, fi quoa habet, de regni fui finibus expellatur . Ceterum quia de palloris abfentia dt animarum Mricula dc damna rerum temporalium non eft dubium Ecclefiis provenire, fraternitati veftra: per apoftolica feripta mandamus,-quatenus de conftitutione Archiepifcopi veftri diligenter dt ftudiofe cum capitulo fupradiftx Ecdefie traftetis, dc ad eandem Ecclefiam B convenientes una cum eodem capitulo in perfonam idoneam honeftam dt litteratam dt tanto officio congruam unanimiter dc concorditer convenire curetis, dc eam vobis in magiftrum eligere , dc ipfam in competenti termino apoftolico confpeftui pnefentetis , ut de eleftione ipta plenius certiorari poflimus . Sceleratos autem illopublice accenfis candelis excommunicatos denuncietis, dt in locis provincis veftrx ad que devenerint , quandiu ibi prrfentes fuerint , divina prohibeatis officia celebrari.

Datum Tufculani xjji. Kal. Julii.

XVII. AD VILLELMUM ARCHIEPISCOP. TARRACONENSEM ET SOTFRACANBOS EIUS.

Ut moneat Regem Aragonum, ne Robertum , Îui in necem Hugonis Archiep.Tarracon.conpiraverat, in regno fuo habitare permittat.

A/rxxsdrr epifeomu feront fervornm Dei , venerabitibnr fratribnt tTillelmo Tarreronerfi artbitpifcopo apoftolic fedit Legato O' faffraganeit ejnt , faintem & apoftolicam benedtiîtonem.*

Ibiitm. OFficio noftro congruit fcelera dc enormitates fceieratorum corrigere dc delinquentium culpas debita animadverfione punire , ne aliis impunitate facinoris relinquatur audacia delinquendi . Sane quam graviter ÔC enormiter deli-D querint qui necem bonx memorix Hngpnisquondam Tarraconenfis archiepifcopi machinati funt fraternitatis veftrx prudentiam non debet latere. Accepimus autem quod Robertus in mortem prxdifti archiepifcopi inftigante diabolo confpiravit, dc in cum quod conceperat virus iniquitatis effodit . Quoniam igitur tam iniquum dc crudele facinus non poflumus nec debemus impunitum relinquere, fraternitati veftrx per apoftolicaferipta prxeipiendo mandamus dc mandando prxeipimus, quatenus canflimum in Chrifto filium illuftrem Aragoncnfium Regem ex parte noftra dc veftra moneatis dc inducere modis omnibus laboretis ut prxdiftum Robertum in regno fuo nuila ratione recipiat, nec ibi velit aliquA ratione E retinere, nec ei exhibeat aliquam gratiam vel favorem . Si autem monitis veftris acquiefeere forte noluerit, in regno ejus omni occafione dc appellatione remota divina, prxterhaptifmaparvulorum dc poenitentias monentium, prohibeatis officia celebrari, dc in ipfum Regem omni timore' dc favore poftpofito excommunicationis fententiam promulgetis, dt fententiam ipfam ulque ad dignam fausfaéhonem faciatis irrefragabiiiter obfervari.

Datum Anagnix vn. Idus Junii.

XVIII. AD ILDEPHONSUM REGEM ARAGONLÆ.

De eadem rt>

Alexander eoifeopeu ferons fervornm Dti , dilello filio /Uejonfo tllnfiri regi Aragmnm, falntemti afoftolicam benediBiomm-

CUm feriptum, fit » *Honor regit jndicinm diti-fitt* honori tuo plurimum expedit dc faluti juftitiam diligere dc eam unicuique fecundum dignitatem a Deo tibt coUatam iervare, quia felix eft gloria regnantis, cum tuta eft conditio fubditorum . Sane quam graviter dc enormiter deliquerint qui necem bonx memorix Hugonis quondam Tarraconenfis archiepifcopi machinati iunr, regi* celfitudinis prudentiam non debet latere . Accepimus autem quod Robertus in mortem pnedifti archiepifcopi inftigante diabolo coofpiravit , dc in cum quod conceperat virus iniquitatis efiuidic. Unde quia tam immane facinus graviflima debet ultione puniri, ne aliis prxfterur audacia, delinquendi fi ejus exceflua remanferit impunitus, regiam celfitudinem monemus attentius dt mandamus , quatenus prxdiftum Robertum in regno tuo nulla ratione recipias nec ibi velis aliquatenus retineri, ut fic faltemfuum corrigat dc emendet excefliim . Si autem mooi-Ctis noftris non duxeris acquiefccndum, venerabili fratri noftro Tarraconenfi archiepifcopo apoftolicx fedis Legato dc foffiaganeis ejus dedimus *ia mandatis* ut regnum tuum interdicant dc in te etiam auftoritate noftra fententiam excommunicationis promulgent.

Datum Anagnix v. Idus Junii.

XIX. AD EUMDEM REGEM.

Gratias illi agit, quod Robertum e regno expulerit; hortatur, ut totam ejus progeniem excludat ab eodem regno» eorumque bona fifco de addicat.

Alexander epifeopnt feront fervornm Dei, cariffimo in Cbrifto filio Ildefonfo illuftri Aragonum regi, faintem Û apoftolicam benediiliomm.

CUggefto nobis quod armis juftitie prxcinftus. IbiO >>o. C/ in Robertum & Bcrcngarium; matrem quoque dt heredes ipforum, atrocitatem facinoris dc fieviflimum fcelus quod in morte pix memorix Tarraconenfis Archiepifcopi fuerat inftigante diabolo perpetratum atrociter vindicafti , dc eos a regno tuo regio edifto proferibi fecifti , gratum gerimus dc acceptum, dc inde regtx magnitudinis providentiam magnificentiis in Domino laudibus commendamus . Et quia tam fuit eorum deteftabile facinus quod perpetua inde meruerunt damnatione puniri et toto vitx fux tempore ad expiationem tanti delifti in fletu deberent de pernitentia efle, regix ferenitatis induftriam monemus , hortamur attentius, dc mandamus ut prxdiftoe maleficos dc eorum matrem a toto regno dc terra tua cum fua progenie in perpetuum excludens, cos nullius unquam fuggeftione deinceps in terra tua recipias , dt Ecclefix Tarraconenfi medietatem poflêflîonuffi qux funt Tarraconx vel in territorio ejus fecundum tenorem conventionis qux inter cam dc Raimundum bonx .nemorix quondam patrem tuum fafta eft libere dc fine moleftationc reftiruas dc in pace habere permit-

mittas, ita quod eadem Ecclefia, qu* de moc- te Archiepifcopi fili tantum deplorat damnum illatum, in ea fe parte Lntiat allevian, fic tu non videaris contra patris rui pa&um venire aut eandem Ecdefiam jure fuo defraudare·* quod tibi effet admodum periculorum. Si aurem prelates proditores in terra tua aliquitu» ditionis receperint, cis bona fua penitus auferas, dc timorem incutiens perfonarum, poenam aliam addas. Ceterum fi furdis auribus, quod non credimus, monita noftra pertranfieris, rwnutn tuumpexcipimus interdici. Et fi nec fic fuerit noftris monitis paritum, peribnx quoque tux nequaquam parcemus. Datum Tufculam vn. Kal. * Februarii.

XX. AD TARRACONENSEM ARCHIEP. Apoftolica Sedis Legatum.

Statuit, ut Ecclefic Dertufenfis & llerdenfis, recens a Maurorum fervitute liberare, fubfint Tanaconenfi tanquam Metropolitano·

dlexander epifeepeu frrvtu fervona Dei, venerabili fratri Tarracnu^ji Artbiepifctpo apoftolica fedis Legato, falattm Ô* apoftoiicas* bnediUionnn.*

ibM.m INducit nos & hortatur commiflx nobis dignitatis auftoritas fratribus & coepifcopis noftris gratix noftrx plenitudinem exhibere, & infuper his qux legitime poftident apoftolici favoris & patrocinii fubfidium miniftrare, ut tanto circa devotionem beati Petri ac noftram teneamur ferventiores exiftere, quanto fe ampliori praerogativa cognoverint confoveri. Inde eft quod nos tuis poftulationibus benigne annuentes, honorem illum quem Raimundus quondam Comes Barcioonenfis in Herds & Dertula tibi, quando captx fuerunt, concedit, ficut ipfum pacifice habere dinofceris, devotioni tux audoritate apoftolica confirmamus fle prxfentis fcripti patrocinio communimus, ftatuenies ut nulli omnino hominum liceat hanc paginam noftrx confirmationis infringere vel ei aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attentare przfumpfcrit, indignationem omnipotentis Dei & beatorum Petri fic Pauli Apoftolorum ejus fe noverit incurfurum.

Datum Anagnix xvt. Kal. Julii.

XXL AD ROTRODUM ROTOMAGENSEM ARCH IEPISCOPUM.

Illum primo confolarur, deinde hortatur ad fortitudinem.

jiltxaader epifcopxs fervas fervorwn Dei, venerabili fratri Rotrodo R<stomageitf Arcbiepifcopa folate dr apoftolica* benedifUoex*.*

8< C0.-K1L R.-1·«. fit. t. ETfi periculofa fint tempora, fic partes tuas varii bellorum eventus affligant, propter hoc tamen non te decet immoderate dolere, aut animurn tuum ufque in amaritudinem dejicere, ut videaris virtutis fic fortitudinis oblivifei. Sed quanto major tibi, & terrx adverfitas imminet, fic turbatio; tanto fortius debes circa tribulationes ipfas infurgere, fic majoris robur fortitudinis, fic virtutis induere, quia prudentis viri conflantia in adverfitace probatur. Quamvis autem dc fcandalo regum fic terre doleas, ficut merito potes dolere, non tainen tibi expedit tc tanto dolore affici, vel mcerore confundi, quod pufillanimitatt tua poflit adferibi. quia potens eft Dominus facere poft tempeftatem aapquillum, dc dare poft

A tribulationem quietem. Super eo vero te multrpliciter commendamus, quod tantam circa nos, & Romanam ecdefiam, devotionem exhibes, ut non poliis eflë négligeas, vel remiflus in hisqux fpeâant ad commodum, fic profeftum ejufdem ecclefi·, led omnimodis honori & exaltationi ipfius ecclefix, ficut vir nobilis, prudens, & fapieus ferventer intendis. Inde eft ut quanto plus tuam perfonam diligimus, tanto in his qux ad tuum fpcftant officium, magis te follicitum reddimus, Fraternitatem tuam monentes & diftri&e prxeipientes, quatenus omiflô illo dolore nimio, & amaritudine cordis, qua te pro turbatione terrx, audimus affligi, officium commiflx tibi follicitudinis prudenter gerere fatagas; dc fi B quando fe opportunitas exhibet, reformationem pacis inter Reges diligenter intendas, & exceflus Epifcoporum, Decanorum, Archidiacooonun, Abbatum, & aliorum tam Clericorum, quam Lareorum, qui tux gubernationi funt commitfi, ftudiofius folito, pontificali feveritate corrigas, dc emendes: nec ita pietatem matris fequarts, quod videaris poftponere feveritatem Magiftri. Commendamus fiquidem manfuetudinem fic patientiam tuam, ficut fe nobis merito commendabilem reddit. Sed non te debes ita manfuetum fit benignum tuis fubditis exhibere, quod tua patientia fic benignitate poflint abuti, aut de nimia manfuctudine tua fumant audaciam illicita committendi. quia tum licentius iilici-C ta committuntur, cum dc fua impunitate fe delinquentes confpiciunt effe fecuri Canonicos autem tux majoris Ecclefix, fic eos praecipue, qui in ea alicujus dignitatis officium gerunt, ficque notabiles inveniuntur, cum ea qua convenit diligentia, a luis exceflibus, collait tibi authoritate compefcas, fic cos ad virtutem, fic honeftatem propenfius incites, fic informes: ut ficut in tua provincia dignitate preeminent, ita morum polleant honeftate, dc aliis bene vivendi formam prebeant fic exemplum. Illos vero qui ad audientiam tux metropolitan· fedis.appcllant, cum fe in proteâiooem tuam, per remedium appellationis recipiunt, non repellas; fed potius omnes ad te venientes, patienter, dc «quammi-D ter audias, dc injufte gravatis, pro cui officii debito, patrocinium exhibeas, dc favorem, fic eos in juftitia fua, paftorali foUicitudine foveas, dc fic te omnibus patrem exhibeas, ut non cantum efle Pater videaris, fed Archiepifcopus dc Magifter. De cetero Fraternitati tux praecipimus, quatenus fi aliquis laicus de Provincia tua, voluntate propria, vel de mandato fxcularis poteftatis in Clericum nondum ab Ecclefia damna* tum v'o'enras manus infecerit, aut ipfum in vincula dejecerit, vel in carcere eum detinuerit, cum gratia fic amore poftpofitis, contradiâione quoque fic appellatione remota, publiceacceofiscandelis excommunicatum denuncies, vel denunciare façias, fic ficut excommunicatum vitari. Si E vero Clericus aliquis pro fuis culpis a miniftenalibus Prelatorum Ecclefix captus fuerit; non patiaris eum cuftodix public· mancipari, aut in carcerem laicorum retrudi, fed potius in domo tua, vel alterius ecclefiafticx perfoire, ejus cuftodix locum facias congruum provideri, ubi fecundum qualitatem dc quantitatem déliât debeat cuftodiri. Ea vero qux ad jus Ecclefix tux fpeâare nofcuntur, omni favore dt timore poffpofito ftnenoe fatagas dc legitime sevocare, ita quod exinde follicitudo dc providentia tua debeat non immerito commendari, dc ecclefia tibi commifla de taciturnitate tua nulhim valeat prxjudkium

dictum fuftinere · Illud autem ardius tibi duxi-mus injungendum, ut occafione pnefcripne coo-tcntioris, que inter Reges verfatur, aut ali* de cauia , curas non pneiumas paftorafe defer·» , quia juxta verbum Domini ; non Paftor, fed mercenarius exiftere comprobatur, qui advenien-te lupo, commifli fibi grègis euftodiam deferit, ipiumque morfibus lupinis exponit . Si quis au-tan Epifeopus tue jurifdidionis ad aliam eccle-fiam propria auâoritate tranficrit, aut bonaEc-elefue, vel alicujus monafterii, laicali auâortta-te prxfumpfcrit ufibus propriis applicare , cum •u&oritatc noftra , Λ tui, » fuo propofito di-ftrifttone ecclefiaftica revoces , & ad reftitutio-neœ alienatorum cogere non poftponas , aut priorem ecdefiam ab ejus obedientia prorius ab-folvas. Super his autem, ficut vir & prudens & lapiens, lollicitus dc ftudiofus exiftas, & ita pru-dôiter m omnibus tuum gei as officium , quod clero, & populo tibi credito , preeiit* valeas dc prodefle, β(ecdefia cui prœcs, dc cura & regi-mine tuo, in fpiritualibus & temporalibus, coo-pérante Domino , grata lufcipiac incrementa Prrterca de tuae fincenc dileûionis fervore pro-cedit , quod nos tibi licentiam \ auâoritatetn concedimus illos a lue temeritatis audacia com-pcicendi, qui dignitati Romans etcleG« contrai-re prefumunt: indeque quod nos in omnibus , qu& cum Deo pofliimus, volentes tibi ficut ca-

A nffimo fratri noiho deferre, au&oritate Aj fica indulgemu» , ut fi quando aliquis fuffraga-neorum tuorum contra appellationem ad no-ftram vel tuam audientiam iaftam venire prae-fiunpfcrit , liceat tibi cxceffum fuum noftra &. tua auftoritate paftorali follicitudine coercere. Adhuc quia quefnum eft a nobis ex parte tua, utrum liceat tibi Pallium tuum alii Metropo-litano commodare, fi contingat ipfum fine Pal-lio fuo , ad ecdefiam tibi committam in aliqua prxeipua folemnitate venire, & in eadem ecde-fia Millarum folemnia celebrare : licet exinde non recolamus nos expreflum Canonem vidifle , fuper hoc inquifitioni tu» taliter rcfpondemur, quod non videtur efle conveniens , ut Pallium B tuum alii commodes, cum Pallium tuum perfo-nant non tranfeat, fed quifquatn cum co debeat, ficut tua novit diferetio , fepeliri . Suffraganeis autem alicujus metropolitan! poft confirmatio-nem eleftioois fuse, ad mandatum irfiusMetro-politani, etiamfi Pallium non receperit, licitum eft cleftum aliquem coofecrare, qui ad ejus ju-rifdiftionem pertineat: & Metropolitano egritu-dinc laborante, vel alias prepedito, poft fufee-p<tonem Pallii , & etiam ante, fi ejus eft ele-dio confirmata, fuffiraganei fui ad mandatum ip-fius pofliimt elefto munus confecrationis conferre.

Datum Anagnûe *V.* Idus Maji.

C3» EPISTOLARI) M ALEXANDRI PAPA III.

A P p e n r 1 x

A D N O T Λ T JO COLLECTORIS.

M».n to it "H· ıu E Piftol. Alex. III. colleftionem ampliffimam uibiu anftt.m app. dedit Labb. quibus per L.bbc: editorem Venetum alterius appendicis ac-veflio fada eft. Tam longe tamen abeft ut om-'nium pontificis illius epiftolarum codex integer fitppctat erudiris . ut literarum ejufdem Pontifi-cis portio major in "tria adhuc difperfa volumi-na uiffiperur. PP. Martene & Durand in altero Veterum ·Monumentorum volumine plenum regi-ftrum epiftolarum Pontii. hujus pro Rctnenfi pro-vincia exhibuerunt, in quo litenc quingenes cir-citer continentur ; quibus eas adjungas quas viri illi dodittimi ir. primo Ar^cdotorum volumine, eafque item qi:as in primo Monumentorum vul-garunt P. Chrift:anus Lupo in colledtone epi-ftJarum in cauta S. Thomx Cantu,>rienfis non-nullas Alexandri III. literas affert , fruftra in Labbeo querendas. Adde quas offert V'illrinsin conciliis Magnae Britannis, quas Ughellius, quas Ludcxpig in Reliquiis , Lunigius in Spicilegio , quas Pczius in codice diplomatico, Hanfizius in ôermania fiscra, Guicheontus in ilia bibliothe-ca , ex quibus omnibus aliifque ii quis m unum corpus pontifici; iwjus epiftolas colligendas fn-fceperit, is profecto volumen nec fanc modicum impleturus effet. Tanta rerum copia me deter-mit nc id modo lufciperem, quod torte emditis non difpliceret , confilium, totam huc illueque diipcrfam mefiem in unum velut horreum coc-g'cçiûdi. Id me longius a prtoenti fcopoabftra-heret, quare eam utilem cogitationem >n aliud trmpus & locum remitto. Erit forraflê. vita co-mite , quando id aggrediar . Nunc eas tantum epiftolas tcleftas dabo , que ad rem pnefentem fpcftant propius ; epiftolas nempe canonicas A

C dogmaticas, quibus geminas adjungam e M. S. codice Lucenu depromptas.

HENRICO ARCHIEPISCOPO REMENSI

Pro quodam milite , qui peccaris exigentibus in torneamento deceflit.

Ahtumder rpifitfns frrviu ftrotnan Dti , veacra-bili fratri He»rict, falutem Ô tftfttlicem htntdiSitMm.*

T lteras tuas debita benignitate fufeepimus, in ^Ls quibus pro quodam milite , qui peccatis e-Xigentibus in torneamento deceflit , ut fepultu-ram ei ecclcfiafticam tndulgeromus, te precibus venerabilis fratris noftri Camuarienfis archtepif-copi motum , nos attente rogafle cognovimus. Verum licet in omnibus , quantumcumque cum Deo puftumus, tam tibi , quam ei velimus de-ferre , dt petitiones veftris libentius exaudire : quia laivcn a regibus, principibus, A baronibus ierrat propier eumdem caufam fiepius afieftuofe rogati, nullum bujuftnodi precibus aflênfumprae-buimus, ne prava illa confuetudo ex hoc incre-£ mentum pollet fufeipere , ne grave tibi fit vel moleftum, quod preces nus in hoc pnetermifi-mus inexauditas.

Data Bituricis x. Kal. Septcmb.

EIDEM

De quodam fubdiaccoodLaudunenG, qui tuorem duxerat, At de lite Laudunenfis epifeopi adverius capellanos Laudum.

jffonmdrr *epifeopus frrvtu fervomm Dei, vemrabili fratri Henrico Remetffi arcbieflfcopo ,fahotem tf apoftolicam bcncdiBtoeeem.*

Hrt. p. »>». CUggeftum cft nobis quod R. Belm. Laudaonenfts ecclefiz canonicus, cum fit infubdiaconatus ordine conftitutus, quamdam fibi conatus eft matrimonio copulare, & eidem, ficutvir uxori publice cohabitare przfumit. Unde quo-I niam antiquis fandorum patrum fanftionibus & " Sok i···*, in concilio quod in * Lateranenfi ecdefia ulti- 11. VI. mo fticrat celebratum, cautum habebatur, quod hujufmodi matrimonia minime contrahantur, & fi contraâa fuerint, penitus irritentur ; venera- ' c*ii«*o|l.bili fratri noftro G. * Laudunenfi epifeopo dedimus in mandatis, quatinus , fi res ita fe babeP, memoratum R. Ac cam , quam fibi nifus eft matrimonio copulare, non difrerat omnimodis feparare, nec eos ulterius cohabitare aliqua ratione permittat. Quod fi fibi in his acquiefccre noluerint , ipfos vinculo excommunicationis aftringat. Dc cetero ad aures noftras, quod gravius effe dinofeitur , noveris perveniffe, quod idem epifeopus capellanos Laudunenfes coegerit, C noftris & przdeceiloris fui feriptis authenticis quz habebant omnimodis abrenuntiare, ficeos in manu fua libere refignare , nec non & juramento firmare, quod nunquam fuper his de cetero querelam moverent. Unde quoniam hoc in noftrum pronus contemptum, & ecclefiz Romanae injuriam nofcitur penitus redundare, eidem perferipta noftra praecipiendo mandavimus , & in virrute obedientiz injunximus, quatinus memorata feripta, fi ea recepit, capellanis fopradi&is omni occafione & excufatione ccÆmtc reftituat , eofdem a juramento abfolvat, &de canto fatisfâûurus exceftu , omni occafione fic excufatione ceftantc , per fe ipfum vel per iufficientem rcfponfalem apoftolico fe confpeâui reprzfentet Et ideo per apoftolica feripta tuz difcrctioni mandamus, quatinus, fi hzc quz praediâa funt dfeâui mancipare noluerit, tu eum ad hzc exeÏuenda diftrifte compellas , fic fi hzc ita effe iveneris, ipfum occafione, excufatione, fic appellatione remota, ab officio pontificali fufpendas, fic facias ab omnibus pro fufpenfo teneri, donec prxfcriptis capellanis feripta fua reftituat, Ac de tam gravi latisfaâurus exceftu per *ie* vel per dignum fic fufficientem refponfalem ad apoftolicam fedem accedat. Ad hzc prznominatoa capellanos a juramento abfblvas , fic praefatum R. ab ea quam fibi nifus eft matrimonio copulare disjungas · *Prêtera* tibi injungimus, ut fi idem epifeopus vel alii, latori przfontium, quoniam ad nos acceflk, indignationem aut aliquod detrimentum propter hoc infligere voluerint, tu ipfum quantum in te eft, protegas , manu teneas fic defendas , fic nullam fibi *injuriam vel* gravamen inferri permittas.

Data Lateranis u. Kal. Junii.

EIDEM

Ut compellat & Urfmari, fie Antonienfes canonico dimittere omnes fornicaria* . Eps vero qui infra ordinem fubdiaconatus font & habent conjuges, adhaerere conjugibus. Illos autem qui in co font dc fupra, adhaerere ecclefii* & dimittere uxores.

Alexander epifeopus fervus ftrvontm Dei , venerabili fratri Henrico Remcfefi arcbiepifcopo, falutem (J apoftolicam benedsihonem.

PErvenic ad nos quod S. Urfmari Ac Antoni- ibia.p.,, enfes canonici, qui przhtioni Lobienfis ccclefiz fubefle nofcuntur , enormiter fic diftblute viventes, fornicarias in propriis domiciliis tenere przfomunt, Ac quidam eorum , ficut audivimus , matrimonia contraxerunt. Unde quoniam hoc SS. Patrum inftitutionibus nofcitur omnimodis obviare , ut hi qui aliis exemplum boni przbere deberent, male vivendo pravis operibus ad illicita provocent ; diferetioni tuz per apoftolica feripta praecipiendo mandamus, quatinus univerfos, qui fornicarias tenere nofcuntur , aut beneficiis ecclefiafticis cedere , aut eas prorfus dimittere dtftriâius compellas. Eos vero qui infra ordines fobdiaconatus exiftunt Ac conjuges habent, uxoribus adhaerere, fic ecclefiafticis beocfidis penitus carere facias . Si autem ad fobdiaconatum vel majorem ordinem font promoti ;& aliquam fibi contubernio aufi funt copulare, tu ipfos ab hujufmodi copula prorfus difccdere, & in eccleGis fuis omnipotenti Domino fideliter defervire, omni cum diftriftioae cogas . De cetero Lambertum clericum S. Urfmari canonicum , qui dileâum filium noftrum I. Lobienfis ecclefiz abbatem injufte fatigans ad noftram appellavit audientiam.........

O. ABBATI URSICAMPI, ET F. DECANO REMENSI.

Pro Alermo Belvacenfi, ne foparent eum ab uxore, nifi frater ejus B. a fua feparctur confuge.

Alexander epifeopus fervus fervontm Dei , dileiiis ib>4 p <··. *filiis * O. Ablati Urjicantpi , & F. decano Re-* ' <*·« *meiffi, falutem Ù apoftolicam benediHioacm.*

AD audientiam noftram noveritis cfte perlatum, quod quidam, B. nomine, incivilité BelvacenG legitimum dicitur matrimonium contraxiffe, fic circa decennium cum uxore fua in omni tranquillitate manfifTe. Cum autem Alermus, pranominati B. frater, uxoris fratris fui confobrinam fibi matrimonio copulaflct, quidam, ficut nobis proponitur , adolescentes , ad'quos E haereditas fponfac illius proximo loco fpeâare videtur , patribus fic majoribus- fuis reticentibus , junioris fratris Alermt matrimonium impedire nituntur , de matrimonio tamen fratris primogeniti, quod per omnia junioris matrimonio fimillimum eft , modis omnibus reticentes. Quia vero fuborjri videtur fatis manifefta fufpicio , quod adolefcentes , reticentibus majoribus , junioris fratris tantummodo matrimonium impetant, Ac diftociare nitantur ; *prtefertimcumû charitatis* zelo ducerentur , diftolutioni matrimonii fratris primogeniti, fi prout dicitur, Gmili modo in-

innixum eft, primo debuiflent inniti, diferetioni veftrse pcf apoftolica feripta mandamus, quatinus rct veritatem diligentiua ioveftigetis, & nifi alie tales perfone apparuerint, que ipfum matrimonium velint & legitime poflint impetere, prrdiâos adolefcentes, cum non amore juftirie, fed ardore potius avaritie & odii livore, reticentibus majoribus, videantur movere queftionem, ad accufattonem ejufdem matrimonii nullatenus recipiatis; fed matrimonium ipfum in fuo flatu faciatis manere, nifi forte communis fama loci habeat, quod inter eos aliqua fit parentela. Ceterum fi alie graves perfone & mature apparuerint, quibus fides fit adhibenda, vos caulam audiatis, & eam, remoto appellationis obftaculo, fine canonico terminetis, eafdem perfonas monentes propenfius & hortantes, ut ficut ratio videtur exigere, primum fratris A primogeniti, deinde junioris matrimonium impetant fie acculent. Verum fi communis fama loci non habeat quod aliqua inter cos parentela cxiftat, nec albe perfonte, quales diximus, apparuerint, que idem matrimonium legitime impetere velint vel poflint, Alermum & uxorem ejus fine qweftione aliqua infimul manere noftra auâoritate faciatis. Praeterea, fi tanta funt uxores fratrum ficipfi fratres inter fe confanguinitate conjunâi, quod nihil penitus fit in uno matrimonio, quod non fit in altero, nullos audiatis, nifi utrumque matrimonium voluerint impetere, cum hoc non amore juftitise, fed o dio, non bono zelo facere videntur: quoniam tolerabilius eft eflê conjunâos contra hominum ftatuta, quam quod Deus conjunxit fepararc.

Data Beneventi III. Kal. Junii.

NOTA COLLECTORIS IN HANC EPISTOLAM.

ID eff, in re adeo ambi|ua cum alterutrum veniat in diferimen five vuod cognati inter fc copulentur, fiw quod initum pm conjugium duiolvatur, prsflat illud pot>ut permittatur quod a le-β tantummodo canonica vetitum eû; quam boc pofttemum, quod Deus ipfe, ne fime, prohibuit. MANSI.

PHILIPPO ABBATI PRÆMONSTRATENSI, &c.

Pro pace Pratmonftratenfis ecclefix.

Aitxeader epifanet fircws *fervorem Dei, PUlippo Premonfirete^fi, ceteris eUeiibet Premonfiratem in Dei nomine coepcgetis.*

"pErvcuit ad nos quod occafione quorundam, X que inter vos noviter ftatuiftis, non paucorum converforum veftrorum animi fune turbari, ufque adeo, ut plures eorum facilius convertantur ad fieculum, quam ad recipienda ftatuta illa valeant inclinari. Unde quoniam penfandum eft majoribus dc cavendum, ne gregem dominicum auâoritate difpergant, quem lenitate convenit & charitate forvare; univerfitari veftrx confulimus fic monemus, quatenus turbationem ordinis, quanto poteftis ftudio, evitantes, univerfas npvitates, de quibus inter vos aliqua fciffura pofljt emergere, in tempus aliud dinêratis. Continete vos intra terminos patrum veftrorum, D fic videte ne dum vos ad nova flt dubia defideratis extendere, que certa tenetis fic fenfiftis utilia, cum plurimo difpendio amittatis. Non negamus fic vobis fie omnibus, nui divins fe fubjiciunt ferviruti, ad majora temper efle nitendum, fic eos cum B. Apoftolo pofterionim oblite; in anteriora fe debere indefmenter extendere. Sed fic omnia tempus habent. Eft tempus mittendi lapides fic tempus colligendi. DI tempus feminandi fic tempus metendi. Et de facili autem omnis labor amittitur, fi non temporis opportunitas obfervatur. Sane quantum in rcligiofis conventibus malum difeordix fit vitandum, malumus vos alieno exemplo quam experimento proprio edoceri. Videtis enim quiaficut E pervat tes crevere concordia, ita maximat per difeordiam funt dilapfie. Melius eft autem vebturis malis ante tempus occurrere, quam poftquam venerint pro querendis remediis laborare, Salomone dicente: *Sopient videns melem declinet,* parvadi *treefeemes fxftinmre difpmdie.* Virate igitur ex noftro confilio ufque ad pacem ecclefia, donec plenius coabbates veftri ex omni Crte conveniant, omnes, que fciffuram poflent :ere, novitates, dc parvulos veftros, quos tamquam gallina pullos tuos fub alis charitatis cuftodire ac fovere debetis, paterna pietate fervate. Cum autem pacem ecclefix fue reddiderit, & plenius undique abbates veftri convenerint, utilius & firmius tunc poteritis quod falubrefuerit ftabilire. Nam fi quid roboris conftitutionibus veftris ex vobis forte defuerit, ex apoflolicc fedis auâoritate poterit miniftrari. Interim vero C tenete quod ccepiftis, fic ita veteribus ac firmatis ab apoftolica fede ftatutis infiftite, ut fub majoris anfteritatis obtentu pax ordinis non poffit amplius perturbari.

HENRICO REMENSI ARCHIEPISCOPO ET G TORNACENS1 EPISCOPO.

Ut pravam confuctudinem tollant in Parrochia Dudaileleafi.

Alexander epifeomu *feront fervorem Dri,* wtwrr*bilibus fratribus Hmrito Remetf mthitpifcopo,* èr * G. *Tomacc^fi epifeopo, fabetem* tf *eppfiolitem benedifliomm.* Ibib. p-t,,. Cfi··»··

R Datum eft auribus noftris ex tranfmifta conqueftione parrochianorum Dudaflêlenfis ecclefie, quod cum alicui eorum *a* circatoribus decimarum objeâum fuerit, quod integras decimas non exfolverit, dc poft tertiam Dominicam non exhibuerit, quod dc decimis dicitur efle fubtraâum: tandem proxime fcquenti feria poft tertiam dominicam eum oportebit juramento firmare, quod integre decimas perfolvifIêt, nifi forte fupplere voluerit quod de decimis dicitur fubtraxifle. Si vero in prxftando facramento manu, vultu, vel oculis, feu aliqua parte trepidavit,* ita quod trepidatio poflit notari; vel fi unus vel plures digiti manus defuerint, qui non fint politi fuper reliquias fine trepidatione qualibet, cogitur de prava A iniqua confuerodine duos folidos & decimam in duplum folvere, quam dicitur fubtraxifle. Qjtx utique confuetudo prava eft penitus & detcftabilis, & tam divino quam humano juri contraria, nec nifi de fiiperabundantis cupiditatis radice nofeitur proceflifle, cum magis fint commendandi, qui cum tremore, quam illi qui ad facras reliquias irreverenter, ut non dicamus impudenter, accedunt. Quoniam igitur pravse confuetudines funt penitus extirpand*, nec debent locum inter in * d*

clerico* Vd laicce invente, fraternitati tue per apoftolica feripta mandamus , quatinus, fi res it.i fc habet , tam horrendam dc dcieftabilem confuctudincin au&oritate noftra & veftra evellatis & penitus extirpetis . & cx eo quod prefiando juramc.uo trepidaverunt, qui juramentum facere compelluntur, aut quod rotam manum fuper reliquias non pofueruot, ipfos non fiiftineatis de cetero aliqua pena multari. Si qui vero fuerint , qui propter hoc poenam aliquam irrogaverint, ipfos a tanta pnefumtione, fublato appellationi* remedio, cenfiira ecclefiaftica compefcatis; prohibentes attentius decima* a laicis exigi, vel eas ipfi* exfolvi, aut eis de fubtrafiionc decimarum cxcufationem vel juramentum quodlibet exhiberi.

Data Tufculi III- nonas Martii.

EIDEM

Refpondct ad diverfa, de quibus eum confulucrat.

jtlexanJer epifeopis fervus fervono» Dti , çvwrsbili fratri noftro Henrico Renter^ arcbiepifcopo , falutem & apoftolicam btntdi&ioMm.

>b<' p n. /^Um facrofanâa Romana ecclefia caput & magiftra omnium ecclefiarum fit « difponente Deo, conftituta, & ad eam confultationes & qvæftioncs de diverfis mundi partibus merito referantur, quod cam fupet variis jurisquasftionibus confulucris, gratulamur, & prudentiam tuam non immerito commendamus . Inde eft quod fraternitati tua: /criptis praefentibus dignum duximus refpondere . Si fruftratori* dilationis caula vel etiam oecefTario ante fententiam vel poftea fuerat appellatum; hujufmodi appellantibus annus indulged folet ; aut fi urgens & evidens necelfitas comparucrit , indulgetur biennium , nifi ferte judex a quo appellatum fuerit, fecundum locorum & provinciarum diftantiam & quantitatem temporis, precibus tempus fuerit moderatus, intra quod fi is qui appellavit, caufam appellationis non fuerit proiecutus , tenebit fenteotia. Si poft fententiam appellaverit, 4t βe caufa fua excidite videtur , nec amplius fuper eodem negotio audietur appellans ; fi vero abfque omni gravamine & ante litis ingreflum fuorit appellatum , hujufmodi audietur appellans , quoniam facri canones paflim appellare permittunt. Si tamen ante fententiam appellavit, cogetur illius ftare judicio , a quo nofeitur appellate ; fi autem in agro vel alia* ante catifc ingreflum fuerit appellatum , non folent dici hia* jufmodi appellationes , fed in jus vocationes . Praeterea u raptor fit, vel alias violentus do* tentor alienae rei, qui appellat , hujufinodi appellatio fada ia judicio apud ecclefiaftica* perfonas folet audiri, nifi forte tnanifeftus raptor, vel fornicator exifUt, ficut ille quem abfentem & non requlfitum Apoftolus «communlcavit . Ad hsec fi in una caufa aliquis appellaverit, fft pendente appellatione aliquod crimen committat, vel prius commifite dicatur, Vd modo etiam accuietur, vel conveniatur de dia re , dc qua non fit appellatum, nec illa confingat judicem a quo in alio quoque negotio appellavit, poteft , fi voluerit tamquam iufpcftum Vitare . Alioquin debebit ftare judicio ipfius la quo appellatam «t , maxime fi judex finis ordinarius exiftit. Item, fi duobus coram judice litigantibus , alter ad noftram , alter ad fui judicat atv dientiam fuper eodem negotio appellaverit, & ille qui ad fuum judicem appellavit , ad diem appellationis Veniens ad eum te appeiletepfoponat, eo tacito quod adveriariu* ad audteotiam Romam' pontifia* appeUaflct ; fi legitimo citatus neque venerit, nec aliquem miferit refpOofalem, aut etiam alias parere contemnit, & in eum excommunicationis fententiam tulerit, tenebit utique excommunicationi* fententia pro contumacia, nifi cognovit judex eum ad audientiam Romani pontificis appellate. Denique quod in fine qurftioaam tuarum queri* , fi a civili judice ante judicium vel poft ad noftram 'audientiam fuerit appellatum, an hujufmodi appellatio teneat : tenet quidem in his , qui noftrsc funt temporali B jorifdiftionr fubjcfti : in aliis Vero, fi de confuctudinc ecdefiat teneat , fecundum juri* rigorem tenere non credimus.

Datum Tufculi XI. Kal. Aprilis.

MELDENSI EPISCOPO

Ut nulli parochia!ii ecclefia concedatur, qui non refidcat.

Alexander tpifcopxt fervus fervorxm Dei , onera- bili fratri MeUc^fi epifeopo faledem fy apoftolicam bcnediUiontm. I» <hui.no v«t.

Sicut ad officium noftrum pertinet qu« incongru* funt prohibere ; ita nobis potiffimum convenit que reâa funt ftabilire, & Habilita apoftolic* firmitatis prefidio roborare . Hac itaque ratione induâi, auftoritate daximus apoftolica prohibendum , ne in epifeopatu tuo alicui liceat eeclefiam parochialem tenere , nifi ei in perfona Voluerit ptopria defervite, falva mifericordia circa eos qui infirmitatis vel alia caufa canonica impediente, fuam non potueritprrfcntiam exhibere.

Datum Lateranis . .. Kal. Aprilis.

EJUSDEM AD MONACHOS S. GEORGII LUCENSES.

Ut eeclefiam quam per pecuniam acquifierant refignent.

Alexander epifeopis fervns fervortem Dei , dile&ia filiis prapofito & monaebis S. Gaorgii LucasO , falxtem Ü apoftolicam bencdi&iaetem.

AD aures noftra* pervenit quod cum ecclefia f< S. Matthaei de fofla Natali, quam contra·.;»™«<i»- ftatuta it decreta fandorum Patrum quadraginta fi* t-»*»»*·· libri* emeratis , & per violentiam & favorem confulum Lucan* civitatis longo tempore tenueratis , ad commonitionem canonicorum Lucana ecclefi* in capitulo 6ea per presbyterum, « qui ibidem moratur, fimpliciter, fili prepofite , E refutate* , tandem cleftus Lucanus eam jamdifio presbytero fub obedientiam tuam regendam & gubernandam commifit , & in hanc partem non eam quam decuit gravitatem & maturitatem fervavit. Unde quooian^ non eft vobis tutum , fed omnino periculofam « ccdcfiam quam per pecuniam adquifiviftû, amplio* detinere, expediret vobis de tali adqnifiuone poenitentiam aget* , dc digne Deo per congrue fatirfaftioob opera reconciliari, cum hujufinodi contrafius iniquus fuerit & fimoniacam fapiat pravitatem ; univerfitatem veftram monemus , mandamus , atque precipimus , quatenus ficut falutem fit fo-

fit famam veftram diligitis, prz!ibatam cedefam penitus derelinquatis, oc vos dc ipfa vel bon» ejus ulterius intromittat» , quia hoc in grave damnum & jafturam, occ non etiam perculum ordinis & religionis veftra poffet pro* culdubio redundare . Nos quoque dc fimoni* vitio acriter cogeremur punire-. Datum Anagnia HI. Idus Aprilis.

EJUSDEM AD «EOSDEM

De eodem argumento.

•Afarendcr epifeopus fervus fervtnem Dei, DileSit JUüf Jt. prtpufito, tf stxeverju semnathis S.Géorgie fahatm, tf apefefeam IcoMSumoi.

TNtdicfto dc cognito quod B. quondam praepo> ficus refter contra ordinem, honeftatem & in anima fua periculum ecclefiam S. Matthau de foffa Natalis ab abbate Montis viridis XL. libras olei emilfe, & infuper commercium fuggerente diabolo contraxi(fe, nos contraftum iplum, ficut a bona memoria anteceflbre noftro Adriano papa in irritum revocatum fuerat, irritum revocantes, per apoftolica vos feripta pracipiendo mandavimus ut eandemecclefiam cum omnibus bonis fuis omni occafione & excufatione ceflante dimitteretis, & in ea tc» intermittere de cetero nullatenus przfumeren . Vos vero, fiait accepimus, prslibatam ecclefiam................. gerimus omnimodo & mokftum in animarum veftrarum periculum prrfumitis detinere, & przceptis divinis in hac parte *noo* veremini con traire. Unde noa, nifi confueta dementia apoftolic* fedis motum animi temperaret, ita in vol dure vindicaremus, quod pena docente loiretis quam pcriculofan Ut apoftolicis contraire praeceptis ; ne autem iuobedieatiam & contumaciam veftram dura cogamur animadverfionc punire.... vobis per feripta przfentia mandamus & mandando praecipimus, quatenus *infra* quindecim dies poft harum fufeeptionem prarlibatain ecclefiam cum omnibus bonis fuprafcriptis, occaGone & appellatione poftpofita, dimittatis, & de ipfa vos intromittere ulterius non przfumatrt. Quod fi in prefumptione & inobedientia veftra forte dnxiitisperfiftendum, nos dileâi» filiis noftris defto & canonicis Lucanis per feri£a noftra mandamus, ut ecclefiam ipfam auuitate noftra intrantes, cam vobis auferre nulla ratione poftponant. Et fi fuper hoc cis violentiam intuleritis, in ecclefia veftra divina prohibeant officia celebrari. Datum Ferentini viti. Kal. Aprilis.

®*ALEXANDRI PAPÆ III.

AD ARCHIEP!SCOPUM REMRKSEM

Pro damnatione cujuûiam propofitionis.

°- PWt c*ik<. * "***

AhxsoAtr efifeoptes ferons fervorum Dei venerabim frctri ViUelme Remenfi Archiepifcopo apofeliet fedis legato falutem tf apofelicam benedi&ionem.*

CUm Chriftus perièâus Deus perfect» fit homo, mirum eft qua temeritate quifquam audet dicere, q^md Chriftus non fit aliquid, fecundum quod eft homo. Ne autem tanta poflit in ecclefia Dei dici abufio fuboriri vel error induci, fraternitati tus per apoftqjica feripta mandamus, quatenus convocatis Magiftris Parifienfium & Remenfium & aliarum clrcumpofitarum civitatum, auftoritate noftra fub anathemate interdicas, ne quis de cetero dicere audèat, Chriftutn non *effe* aliquid, fecundum quod homo : quia, ficut verus Deus, ita venu eft homo ex anima rationali & humana came fubfiftcns. Datum xil. Kal. Maji.

«frt yve r»K'W r»-^ w» trv'»

»* JOANNIS DOMINICI MANSI

PRÆMONITIO IN SEQUENTEM COLLECTIONEM DECE.ETOE.UM ALEXANDRI III.

Binius csterique poft illum Conciliorum collcftores opere pretium duxerunt inter Concilia locum etiam fuum dare decretis Romanorum Pontificum, quotquot colligere potuerunt cx decreto Gratiani aliifque ad id temporis evulgatis. Id ego confilium amplificandum duxi infertis illis quz eorum diligentiam fugerunt. Quamquam fateor, fupinior aliquando exttti in dandis decretis Gratiani, cujus eft omnium in manibus compilatio. Huc co venimus ut de Gratiano ne cogitandum quidem fit, cum Alexander 111. Gratiano aliifque vetuftis compilatoribus multo rceentior extiterit. Prona: quidem effent decretales Gregorii IX. in quibus multa ex Alexandro III. delibata funt, fed illa diligentius ab aliis colligentur. Sunt pariter & alia ejufdem Alexandri obvia in Colleftione Decretali qu* appendicis loco ad Concilium Lateranenfe Oecumenicum fub Alexandro III. datur ; fed hac decreta in hac noftra colleâiooe leâoribus occurrunt. Superfunt alia multa quz nec leguntur in corpore juris Canonici, nec in appendice ad Concilium Lareranenfe, cacor offert Colleftio I. & II. inter vulgatas ab Antonio Auguftino, celebri Tarraconenfi Epifeopo ; rixe vero utpote non its nota, feligenda atque hic danda fufeepi. Æqui bonique faciant Eruditi iiωκ meum laborem, quem ego primus it> eorum gratiam fufeepi.

COL-

•a

COLLECTIO !.

yAZrxaadrr JJ/. *Figer. tpftepo.*

TAignum eft, fic omni rationi confentancum, -Lz ut eos, qui m fervit10 tuo fideliter & eooftanter laborant, ampliori affeâionc diligas, & circa eorum promotionem operam adhibeas efficacem. Lator autem pnefentium Val. Sicut ex literis tuis accepimus, apud noa pro negotiis G- bi injunâis fideliter inftiiit, & ad ea promovenda pro viribus fuis *diligenter, fit devote laboravit. Inde eft quod nos peniata fidelitate, quam-erga tc gerit, ipfum tuc prudenti* duximus commendandum f. r. per A. f. pr. m. qua. B et pro reverentia beati Petri, & obtentu fidelitatis fuz aliquam dc ecclefiis ad tuam dicecfim fpeôantibus, G qua vacat, vd cum primo vacavetit, unde potlit vitx fuz fiiftentationcm fufticientcf fic honefte percipere: cum luetis confirma tus, concedas; ita quod cibi debeat qmni tempore devotior exiftcre.

Addµη

Httgxu Stuonen/. ardutfift.

Quanta importunitate, & precum inftamia «rncraMis liarer nofter hactenus AltiGodorcn. epueupm a puntificaii kdlicitudinc ixpc a nobis petiit exonerari, & quomodo nos nulla ratione potuimus induci, ut <;u< petitioni, & voluntati C alfentiremus ad fraternitatis tua' notitiam credimus pervem.Tc. Unde licet rpfc ficut horno reltgiofus, ex humilitate pariter, & ex debilitate mentis & oorjoris, commiff* fibi forte admimftrationi fpontjnea voluntate abrenuntiavit; quia tamen, nifi e;us abrenuntiabo a Romano pontifice primitus approbetur, uec ab adminiftrationc illius fuerit abfelutus, nec ipfe a regimine credito fibi fuepft exoneratus, tibi nullo modo licuit abfque çônfcicntia. & mandato noftro, ejus abrenuntiationem recipere, nec capitulum Altifiodorcn. de deâione traâare potuit, aut ad nominationem al.'cûjus procedere. Quapropter, fi velimus rigorem canonum, & fandorum patrum auctoritates, & ftatuta fervare; D & te poilumus dure lecundum meritum fa&i redarguere, & mos de tant* przfumptionis audacia graviter & dillride punire, & quia in hoc nec tccundum ordinem rectum, nec lecundum formam canonum prcceftiim eft, dedio eorum ratione iacii, nullas debet vitts habere. Ceterum quoniam tibi omne facium, fic cauflam ecclefiz tuam propnam rcputafti, in multis debitores exiftimtis. fit honori, & exaltationi tux, in quibus cum Deo dc juftitia poilumus, fic cupimus, fi< tenemur deferre. Ideo non ponentes leges in pofterum, fed finulia fieri prohibentes de cetero, cx d:fpcnfationis apoftolic* moderatione, & non ratior.e fafti providenti* tux przcipimus, ut dikdurn filium noftrum VT. fratrem tuum quem inter alios fratres noftros refpcâu dilectionis probitatis tux caritlimum reputamus, 6c propter providentiam, fic dilcretioncm ejus przkriptam ecclefiam, fpiritualia fic temporalia incrementa conlecuturum, incunftanter allumas, fi< ipfum tempore opportuno in presbyterum ordines, & demum in epifeopum fludcas, auxiliante gratia Spinous fandi, confecrarc.

Idim.

Si autem lis infra certum terminum prasei- A piatur decidi; noo poterit negotium ultra przhxum diem; nifi dc communi coofenfu partium prorogari. Verum fi judex delegatus aliter fecerit & fines mandati cxeeflcrit, ejus jurtidtâioucm non eft dubiam expiraie.

Une Rettmtgn. artUyifapo.

Qucfinun eft a nobis cx parte tua, utrum liceat -tibi, effe qui ab epifeopis fuffragancistuis iunt excommunicatione innodati, & ad audientiam tuam appellant, abfolvere, antequam tuo ftent judicio. Inquifitioni rue prel'entibus literis duximus reponendum, quod fi poft appellationem in eos fit excommunicatio promulgata, abfolutionc non indigent, cum fcntenria poft appellationem lata neminem excommunicare pofGt. St vero ante appellationem excommunicari funt, ante ingreflum cauftz, recepto ab cis facramcnto fecundum ecclefi* confuetudincm debes ipfos abfolvere, nifi epifeopo a quo excommunicari funt, in hac pane deferre volucris, fic eos ad ipfum abfolvendos remittere. Cum autem, vel ab epifeopo fuerint abfoluti, caufam audire, & fine debito terminare poteris, quia nec excommunicati ante abfolutionem fuam in caufta funt audiendi, nec ad eos, a quibus appellatum eft debent remitti,

Utm.

Nos in eminenti, & infra. Quia vero inimicitia, vel conrrarietate aliquis parochtanus a judicio Ditzccfani epifeopi eximatur, quia nos confidere voluifti, d. t. duximus refpondendum; quod non folum pro inimicitia, fed & pro mamfefta caufla fufpicionis, poteft fui epifeopi judicium evitare, fic ad judicem fuperiorem reci.rrere. Cum nullus a fufpçâo judice debeat judicari.

Uil coefuiilmi Ptfna.*

Relatum eft auribus noftris, quod vos de decimis, & negotiis, que judicium ecclefiallicum requirunt non veremini judicare, fit de his non fuie veftrz detrimento falutis, vos intromittere non dubitatis, minus rede quam deceat, cogitantes, quomodo ex hoc, fic creatorem veftrum offenditis, fic manifefte Ssn&orum Patrum inftitutionibus contrahitis. Quoniam igitur, quz λ quolibet rege vel principe non fuftineremus, a vobis nolumus, ficut nec debemus, aliquatenus fuftinere, cum przfertim exinde judicium poifitis formidare divinum, fit honeftatem ccdefiafticam conculcetis. Dilcretioncm veftram monemus m. atque p. qua. de decimis, vel dc ecdefiafticis negotiis dc cetero vos intromittere, nullatenus przlumatis, fed ea vener. fratri noftro epifeopo veftro, fit aliis perfonis ecdefiafticis tra&anda, &. judicanda fine traditione qualibet relinquatis.

Idtm tpiftopt Papin\fi.

Cum A. dc Plano, fit G. dc Betolio fice, fic infra. Ideoque tuz per A. f. p. m. qua. cum exinde requifitus fuerit, utramque partem anta tuam przfentiam convoces, fic rationibus bine inde plenius auditis, fic cognitis; eandem caufam fecundum atteftationcs, quas dileftus f. nofter P. titulo S. Sufannz presbyter cardinalis figillo fuo munivit, fic aliorum tciliura, fi quiudenci pro-

prodtifti fuerint, fi atteftationes ipfs non funtA publicata, infra xxx. dica poft harum fufeeptionem litterarum re. ap. ob. concordia, vel /uftitia mediante decidas.

Tdles quta Radul. clericus clericos ut lakos vobis nominaverit, moneatis, ft fi opus fuerit, auftoritate ap. compellatis ad prohibendum leftin»nium veritati.

Nem Aaaden. *epifcopo.*

Si Stephanum contra comptaitionem fidei interpofittoni firmatam venifle continent, nifimartifeftamrationem poterit allegare, ipium a praefata **ecclefia, & beneficiis** eius **ap.cef. non differas fpoiiare, & eam** ***W.*** **cum integritate refigo».**

'Uem Ddmerf epifcopo.

Ex quorumdam relatione audivimus, quod cum aliqui viri ecclefiaftici de provincia veftra pro juftitia fua profequenda, literal commiftotus a nobis impetrent, adverfarii eorum, ut mandatum noftrum eludant, antequam liters noftne ad jodicem perveniant , vel literis a judicibus perceptis, priuiquam illi ab cis citentur, in vocem appellationis prorumpunt, aut commutationem facientes, aliquos in poflciTioncm eorum , de quibus controvcrfis vertuntur, malitiofe inducunt, quoniam hujufmodi calliditates, fit verfutix fuis non debent in aliquo fraudatoribus fuffragari; & nos conna prxdiftas calliditates & venutias pafterali follicitudine volumus providere.- d. u. per A. f. m. qua. fi adverfarii ejus , inter quos & ipfum fuper ecclefia controverfia eft agitata , pro mandato noftro evacuando, fupradifto modo appellaverint, aut de pofteftione qualibet commutationem fecerint, vel malitiofe le abfentaverint, & cos qui in ptzdiftx ecclefix pofleftioce ingrefti fuerint, ap. cef. cogatis, lub examine veftro, juris aequitati parere.

Idem eidem.

Appellationi autem, fi qua fub aliquo cafu ab alterutra pattium fuerit interpoiita , nifi appelletur ab ipfo, cui caufa fit remota appellatione commifla , debita devotione eft deferendum .

Idem Cant, archiepifcopo, **i?** *ejrn fuffregmeic.*

Relatum eft auribus noftris, quod cum fint quidam in provincia veftra, qui uxotibus fuis propria auftoritate relidis, concubinis adhxrerc non dubitant, erronem fuum ac temeritatem fuam per obftaculum appellationis tueri, ac fovere nituntur Quoniam igitur officio noftrx Iollicitudin:s imminet providendum, ne appellationis obtentu , in fua malitia perfeverent · f. W. per Ap. f. p. m. qua. C mamfcftum fir aliquos dc provincia veftra uxores tuas , fine rationabili caufa dimififte , & adhafilTe aliis, fi commoniti uxores luas concubinis abjeftis non receperint , pro appellatione, fi quam ad fuum errorem fovendum interpofuerint, non prxtermittatis , quin cos ad abjiciendas concubinas, & ad recipiendas uxores fuas, A maritali affe" vne traftaodas , per excommunicationis fententiam compellans.

Idem imtveifi ftefrofraieii Carit. ArcHepifi.

Significavit nobis venerabilis frater nofter Cant. Archiepifcopus, quod fi quando vos appellaris ad przicntiam noftram, vel arcbid. vcftri fuperaliquo certo negotio; epifeopatus, & archidiacotutus veftros fub protechooe apoftolica ponitis, & appellatis ad annum, & interim nec de no**vis exceffsbus veftris . five de** (ubjeftorum veftrorum deliftis permittitis ipfum cognofcere, led omnem juftitiam ei lufpenditu, fit prorfus eva**cuatis** . Quoniam igitur providendum eft, **ne ap**pellationis obtentu, aut manftefta dclifta remaneant impunita , aut iubdm veftri de fuorum exceftuum impunitate letentur : f.uper f.m. qua. St vos epifcopi veftroa epifeopatus, aut arcludiaconi fuos archidtaconatus apoftolicae protectioni fubjiciunr, ft ad audientiam noftram appellant: propter hoc, memoratum archiepifcopum nullatenus impedire temptetis, quo minus *dc* caufa, vel dc exceflibus fubditor. veftror. cognofcete valeat , & juxta meritorum qualitatem, cos debita animadverfiooe punire, aut etiam exceiTus veftros, fi qui mantfefti lunt, & notorii, his dumtaxat exceptis, fuper quibus appellatio eft mterpofita, poftit digne corrigere. & quod tnjuftc aftumeft, ad reftitudinis tramitem revocare.

Idem Crapoieno epifcopo.

Quxfivifti ab apoflolatu noftro: cum fiiblato appellationis remedio litterarum. ficut in iftiponitur, fi rotam literarum feriern comprehendat , nec ne ? Inquifitiom tux refpoodemus , quoties fic (oblatio appellationis ponitur , non nifi ea , qux praedifta lunt, compleftitur, ad ea vero, que in fine litterarum ponuntur, minime extenditur, nifi forte ipfa appellationis lublatio reiteretur.

I dem **fiarae.** *epi f copo.*

Super eo vero, quod **a** nobis quaerendum duxit t. diferetio, utrum videlicet per incidentem ^quxftionem, ***fuper*** quam fuerit appellatum, **to**ta principalis caufa , qux commifta eft judici appellatione poftpofita terminanda, debeat indecifa relinqui. Inquifitioni t. duximus refpondendum, quod fi quxftio incidens talis fuerit, quod fine ea principalis caufa non poÆt Terminari , per inierpofitum ap. obflaculum, totius caulit cognitio debet de jure differri, donec fuperior judex, ad quem fuper jam difta quxftione appellatum eft, aliter de tota caufa difponat

Idem Cent. Archiepifcopo.

Significaverunt nobis dilecti' filii noftri prior , & canonici fandx Frid. quod cum fuper caufa, qux inter eos, ft canonicos de Ofeneja de ecclefia S. Marie Magdalenx vertitur, de mandato noftro coram venerabilibus fratribus noftus Exon. & Ciftrenfi epifeopis tractaretur ; ad audientiam noftram appellalient, iidem epifcopicanomeos de Ofeneja in pofletlioncm ecclefix ipfius, caul's rei fervandx judicaverunt induci, & poftmodum iidem epiicopi literas commiftionis noftrx, quas fuper c.iufa ipia receperant , diligentius mtuenrcs, & udentes appcUationem alterutri partium in eifdcm literis inhibitain non fuifte Exon, atehid. mandaverunt, ut omnia m eodem flatu Ictvaret, m cuo umpere iattx appel-

Çy pellationis fuiftfe dignofeuntur. Interim vero ea-A nonici de Olcneja in przfcriptam ecdefiam irruerunt, & ibi manere volentes a miniftris S. Frid» reiefli fueiunt. Deinde autem canonici de Ofcneja ad Laudo». & Vigor. epifeopos fileras noftras impeti averum continentes, quod fi • pofletiione ipfius ecclefiz fuifleDi violenter ejeΛι, eis poftcftio redderetur; & fic cum pars utraque propter hoc eorum le confpcâui przlentaflet. praefatus prior S. Fiidz, ouoiuam liter» ante terminum appellationi przfixum, ficut ajebat, per fubreptionem fuerunt impetrata, ad noftram iterum audientiam appellavit. Sed Laudon. epifeopus ap. non deferens, canonicos de Ofencja in poffeibonem ejus ecclefiz fecit induci. Inde eft, quod *f. ti p.* A. f. p. m. qua- B tenus, five cx literis noftra commilitonis praedictis Exon. & Qftrenfi epifeopis faftis, five ex aiTertione ipforum epifeoporum, aut etiam alius tibi legitime conftiterir, in przdiâis literis ap. inhibitam non fuifle; quidquid poft ejus appellationem ab ei idem epifeopis ad nos intcipoiiram, in catila ipfa innovatum eft, vel mutatum, in eum flatum facias ap. cef. reduci, m quo tempore *Mtx* appellationis nofeitur extitifte, non obftantibus literis noftns ad Laudon. & Wigoi. epifeopos pofterius direftis, fi ante tcuninumap. prztixum, aut etiam in terminum fucum tacita impetratz veritate. Non n. a pofleflione fuerunt ejedi violenter, fi volentes pofleflionem intrare, funt in continenti rejefti; cum liceat omnibus C vim rn continenti vi repellere, & ab aliotum violentia jura fua tueri; deinde vero utraque parte ante te convocata, caufamdiligentius audias, & eam fublato ap. remedio ftudeas terminare.

idem Cantnar. arcbiepif-opo.

Nos in eminenti fpecula ecclefia, licet immei it i. diiponentc Iformno conftituti fratrum, & cocpilcopoium noftrorum tenemur conlultare, rcfpondcre, & quod a nobis in quzftione propofitavifumfiserit, aperire. Inde eft quod prud. tuz literis przfentibus rcfpondemus; quod caulla altquibus fublato ap.re. delegata, fi alter ju-D dicum conjudici, aut alii vices luas commiferit, a fecundo delegato judice poterit appellari, quia delegatus non potet it ap. peftpofita delegare, caufta vero per appellationem ad primos delegatos, aut ad eum, qui delegavit, fecundum appellantis aibitrrum, refeietur.

Idem Eborac. arcbtepifcopo I

In eminenti ipecula ecclefiz licet immeriti diiponcnte Domino conftituti, intendere debemus coniultationibus finguiorum: & prout nobis Dominus revelaverit, propofita dcnodaie. Confuluifti autem, fi caufa appellatione re commiffa altera partium ante citationem, vel poft an-E te fententiam, vel poft ad fedem apoftolicam appellaverit, an appellationi Iit in his articulis deferendum. Prxtcrea fi cui caufa fuerit ap.re. commifla, & alter adverfariorum appellaflet, quia delegatus [udex non vult probationes fuper fuggeftiene falfi admittere, qua cauiatur litteras impetratas, an in hoc cafu appellatio tene.u, quxtivifti Dubitas autem, fi duobus fuerit caufa ap. re. commifla, & alter fuo conjtidici vices luas commiferit, an ille lolu» poflit procedere ap. re. vel ab eo liceat appellare. Cium in fine luctarum non f.t appofitum, ut fi uterque nequiverit intereffe, unat procedat. Prinus igitur qucftkmi taliter refpoodemus, quod caufa ap. re. commifla appellationi deferri non debet, five ante citationem, five poft, five ante fenienciam, five poftea fuerit appellatum, nifi appellans prius, quam citaretur, iter arripiufletad fedem apoftolicam veniendi. Quod autem quzfifti, fi aliquis appellaverit, quia delegatus judex audire fuper falfi fuggeflione probationes reculât, an ap. teneat, hoc tuam volumus difcretioncm tenere, quod ineo cafu debet ap.deferri. Ab uno vero judicum ap. remota incaufa procedi non poteft, nifi hoc fpecialiter in commiflionis lireris exprimatur. De cetero noveris, quod fi fententiam a nobis latam prscepenmus per aliquem execution·' mandandam, & fraus intervenerit, non eft facultas exeeutori dc toto negotio cognofcendi, fed referri quzftiones, quz inciderent, ad Sedem apoftolicam oportebit.

Idem Centner, erehiepifeopo.

Cum in Cannurienfi provincia, ubi legationis officio fungeris, quod tibi conunifinr.us, multi clerici fint, qui in domibus fornicarias habere dicantur mirabile fatis gerimus, quod eos in fixircitia vitiorum manere permittis, qui ad refecanda vitia, & praeparandas virtutes diligens omnimodo, & follicitus efle deberes. Unde f-tper A. f. p. m. qua fi qui clerici provinciz tuz concubinas, vel fornicarias habent, cos conftanter admoneas, & fi opusfttcrit, ecclefiaftica diftriâione compellat; ut fornicarias, & concubinas a fe dilatione & ap. poft. prorfus amoveant, & eas vel alias nequaquam ulterius admifliiri, fi qui autem eorum ita fuerint pertinaces, quod noluerint, in hac parte tuis mandatis parere, ipfas ab ccclcfiis, quas habent ap. re. non differas fpoliare.

Jdem.

De cetcro, quia Stephanus détiens dc Wallcnton in archidiaconatum przdidi archidtacotii adulteram, & commatrem in domo fua dicitur detinere: fi hoc publicum eft, & manifeftum, & tam gravem acccflum, animadverfione debita, nullius contradididionis, vel ap. ob. corrigas.

JJtnt Btyor. epifcopo.

Ex parte prioris, & fratrum de Van. nobis innotuit, quod C. presbyter, qui habet vicariam in ccdefia ipforum de Eftona publice concubinam tenet, ac ficut Jaicus quilibet tabernas frequentare non erubefeit,· fed quia indecens, & rationi contrarium eft; ut ii, qui altario ferviunt, feminarum complexibus maculentur, aut per tabernas difeurrant, cum cos fobrios, &caftos efwo^rteat: t- t. per A. f. p. m. qua rei veritate diligence'mquifita, & cognita: ii cum talem inveneris, qualis deferibitur, ipfum ab eadem ecclefia di. & ap. cef. amoveas.

Idem Ilgor, epifcopo.

Inter cetera iollicitudini tuz convenit ftudiofe, ac diligenter attendere, ut tales in ecclcfiis tuz gubernationi commiflis miniftros ordines,' przponas, qui & domum Domini feiant de-l center difponerc, & populo Dei prxefle poifintT & prodclTc· Pervenit autem ad audientiam noftram,

ftram, quod quidam in tua diœcefi commorentur, qui fc ecclefiafticx orofettionis *tik* fingentes, cum tamen ecdefiaftica beneficia habeant, matrimonia contrahant, & adepta beneficia nihilominus obtinere contendunt. Alii autem, licet filii facerdotum exiftant, patribus fuis, quafi hereditario jure fuccedunt, & in his poftmodum inftituti, ad facros ordines, etiam minus, licite promoventur. Quod quia indignum eft, & facrorum canonum inflitutionibus nofeitur penitus obviare: f. t. per A. f. m. qua. illos, qui infra fubdiaconatum matrimonia contraxerunt, fuis ab uxoribus ifulla ratione permittas divertere, nifi de communi conicniu illi ad religionem tranfire voluerint, & ibi in Dei fers itio jugiter commorari. Si autem cum uxoribus vixerint, ecdefiaftica beneficia, que ad illos tantum, qui aftidue in fervitio Dei perfiftunt, Ipedare nofcuntur, non dqbcnt ullatenus obtinere. Illi vero qui in fubdiaconatu, vel fupra ad matrimonium convolaverint, mulieres poilunt fiedebent in/itas, 6ı renitentes relinquere, nec hujufmodi conjundio, matrimonium, led contubernium eft potius nuncupandum.

Idem Helien. ebidiaegno.

Cum fatis fit abfurdum, & fandorum patrum inftitutionibus alienum, ut archidiaconi auftoritaie propria debeant cuilibet curam ecclcfiarum committere; xgre nimis ferimus, quod tu fine mandato epifeopi tui perfonis curam animarum committis. Quoniam igitur obtentu ahcujusconfuetudinis, non debes fandorum patrum inftitutiones tranfgredi, & quod ad tuum non fpeftat officium, venditare, ideo mandamus, ut nemini de cetero fine licentia, & mandato epifeopi rui, curam animarum committere prxfumas.

Idem.

De poiTcflîonibus autem laicis fub modico cenfu concedis, noverit tua fraternitas; quod fiecclefia Ixfa eft, & manifefle appareat detrimentum, cum epifcopo deteriorem ipfius ecclefix conditionem facere non licuerit, & ecclefia jure minorum femper debeat illxfa fervari, qux in damnum ipfius data confinent, ad juS ipfius convenit, propiictatemque redire, providendum eft tamen, ne fi forte colonus pottèfiiones illas expenfis, ac labore fuo reddiderit meliores, fumptibus quos bono animo fecit, debeat defraudari.

Idcm Atre. -Uen. epijcopo.

Plena nobis innotuit ex tuarum continentia literurum, quod cum hoftia quxdam facrata m arcasyijuidam mulieris parochianx tux conciufa fuiflet, virtute Domini facientie, pars fere media in corpus Chrifti mamfefte converfa eft, ita ut caro videretur. Cum vero hoftia ipfa a parochial) ecclefia, quam f- tux ecclefix canonicus poiUdet; a te, & a canonicis ecclefix tux, ad ecclefiam ipfam translata fit, idem canonicus oblationes, qux obtentu illius corporisChrifti eidem ecclefix proveniunt; inftanter -quirit, quas in reparatione ecclefix fideliter, ficut atteris, erogafti. Licet autem eidem canonico petas fuper hoc filentiutn imponi, fit nos libenter in eo, quod fecundum Deum poiTumus, pctitiones tuas velimus attendere, & admittere petitioni tux fuper hoc non poiTumus exhibere favorem: fed venerabilibus fratribus noftris A ban. & Silvan, epifcopis, quibus caufam ipfam commifimus, dedimus in mandatis; ut prxfatum canonicum commoneant a petitione ipfarum oblationum defiftere, ut eas in reparatione prxfcnptx ecclefix erogari permittat. Si .vero ad hoc induci, non poterit, eidem cauffx debitum finem imponant, credimus enim firmiter, <5(l peramus, quod fub examine epifcoporum eadem caufa eftedum fit debitum fortitura.

Idem dsleilis filus wùverfis mtnacbt' per Canttsar, prsfinciam .onji;tx!is.

Cum deceat nos commodis & profeclibus ecclefiarum ferventer intendere, nobis fummopere congruere dignofeitur, ut carum ordinationibus tanto ftudiofius intendamus, & ne inordinate remaneant, stgilen. cuiam, & follicitudinera adhibeamus. Inde eft, quod univetiitati veftrx per A. f. p. m. ut ecclefiis in quibws reprxfcntationcm habetis, cum vacaverint, ci.rcefanis epifcopis clericos idoneos prxlentetis, qui illis de fpiritualibus, votis autem dc temporalibus debeant rcfpondere.

Idem Decano, êX pracentori, & capitule l'el.en.

Ex diligenti relatione magiftri F. accepimus, quod cum bonX memorix R. quondam epifcopus vefter, de attentu & voluntate ' veftra ipium in canonicum ecclefix vcftrx rccepiftet, allignans ei XL. iolidos fub annua penfione nomine przbendx percipiendos, qttonfque prxbenda vacaret m eadem ecclefia, ad quam ipium inthulavit, cum eum ad diaconatus ordinem promoverit, przdifto epifcopo de medio iublato, & redditib. epifeopat. ad filcum devolutis; cum quaedam prxbenda m jam dicta ecclefia vacarer, caritfimus inChrifto filius nofter H. illuftris rex Anglorum, cum clerico luo contulit, cui etiam aliam pifttnQdum in eadem ecclefia vacantem cum archidiaconatu, ad quem dicitur pertinere, concedit, quas inllmul non debet habere, cum θπoIIi fit licitum in una, & eadem ecclefia duas prxbendas obtinere. Quo facto idem Thomas frudum prxbendx fibi prioris taliter collatx Stéphane fratri fuo de regia automate confifus conterre prxfumpfit. Quia igitur nuereft noftra, qux in ecclefiis Dei ita inordinata fuerint, ftudiofius emendare d. V. per A. f. m. qua. fi prxlibatus F. a commemorato epifcopo dc affenfu, & voluntate veftra m canonicum ecclefix fuerit attumptus, ita quod cum prxbenda vacaret, fibi deberet ibidem attignari. Prxbendam illam mm frudibus, quas przdiftus Thomas Stephana fratri fuo poft fufeeptum archidiaconatum cum prxbenda dicitur contuliffe, memorato F. omni oc. & ap. re. audoritate notira quam citius attignetis, & eam fibi faciatis in pace & quiete dimitti, quia pro non dato habetur, quod ab illo datur, qui non poteft de jure donare.

Idem Andrenfi epifcopo.

Ad aures noftras pervenit, quod Robertus fit W. dc Crotona jus patronatus ecclefix ejufdem loci, ab eo ad quem prxfentatiofpeftabat, quibus decedentibus R. filius W. jam didi exempio patris jus patronatus ecclefix emere non dobitavit; & canonicis dc Stodeleja tantas moleftias intulit, perfccutiones & gravamina, quod me-

gy> metu & dolo illius feducti , juri fuo penitus renuntiaverunt. (fade, quoniam cum jus patronatus nexum fu fpirituab : nemini licitum eft vendere illad: d. r. per A. f. m. qua utraque parte ante te convocata , rei veritatem diligentius inquiras, & fi ita efle inveneris, pr&didoR.faner patronatu ecclefiz oc. & ap. re. perpetuum Utentium imponas , & przdi&s canonicis jus quod ibi habebant, fi prior eorum metu capitis, quod idem R. fe abfciffumm, fide , ut fertur , firmaverit , eidem renuntiaverit : integre facias reftitui , non obftantibus literis noftris , fi qua funt tacita veritate impetrate.

Ut» illuftri ηχi Anglorur.*

Magnificentia tua literas, quas pro R. milite fuper jure patronatus ecclefia dcBligurd apoflolatui noftro ferenitas regia deftinavit, ca qua decuit benignitate recepimus , promptum animum , plenamque voluntatem habentes , excellentia tua preces, iu quibus cum Deo , & honefte poterimus exaudire. Verum, quoniam fanAorum patrum ftatutis contrarium videtur , fi clericos ab ecclefiis, quas canonice funt adepti , luris patronatus obtentu fnftineremus amoveri ; falva conlcientia , praenominato militi non potuimus noftrum in parte illa impartiri favorem; cum ex hoc ei, fi de jure debet habere, praejudicium in pofterum non generetur.

Ut».

Super eo vero, quod clerici, & religiofia, ficut aderis, pertona litterarum intuitu, quas habent a laicis. fibi jus in^ecclefiis vindicant hoc tibi volumus innotefeere , quod ubi epifcopalis auAoritas non accefTerit , per literas illas non poftunr ecctefias obtinere.

Ut» Cornot. tpifapo.

De cetero noveris , quod cum aliquis ad extraordinarium judicem litteris impetratis cum adverfario fuo componit ; poti modum in ecclefia dc qua agitui, jus aliquod habituros ; fi compoiitio non eft juri contraria, non eft ab lociepifeopo aliquatenus reprobanda , fed cenfus abfque epilcopali audoritate, & ecclefiz fub hoc , cui pnreft, praetextu non eft imponendus, & fi fuerit iolutus, vitam ejus qui folverit, non excedit

Ut» Born, orcbirpijcopo.

Veniens ad nos P. civis tuus in audientia noilra propoluit ; quod cum ipfe mulierem quamdam nomine F. juraflet, defponfaffct, cognovifſet , quzdam mulier B. nomine ipfum impetiit coram te, & quod fc eam jinaflct duâurum in uxorem, in przfentia tua duobus teftibus declaravit; adjecit etiam idem P. quod mater parata eft fidem facere, quod przfata B. dc facro fonte levavit & ideo etiam fi nullam aliam juraffet, vel defponfaffet, mulierem illam dc ratione habere non poteft ; licet autem idem vir fe afferat a tua audientia appellalfe : quia tamen ad tuam pnefentiam redire defiderat, caufam ipfam experientia tuz committimus przfentium audoritate przcipiendo mandantes , quatenus prxfenlibos partibus veritate inquifita , fi tibi conftiterit , quod praefatus vir mulierem E. delponiafict , & cognoviflet , & quod prxfatam B. tantum juraverit, ab impetitione ejufdem B. injun-

A a fibi psnitentia dc fidei violatione coatrad.dK ap. ct£ pronus abfolvas, & cum jam diâa E. pacifice manere permittas , aut fi coram te legitime probarum fuerit, quod mater ejufdem viri pnefatam B. de facro fonte fiifcepcrit, & fuper hoc perpetuum filentttun imponas. Quod fi manifeftum & notorium effet , ipfum eam uxorem duxifle, ab ejus confartio, fi ita effet, deberet feparari.

Ucni Drcm, tf cmanicis Lmwictnf.

Cum inftitiffet apud nos Herbertus przfcntium ieâor parochianus vcftcr, ut de ordine fubdiaconatus, ad quem recipiendum nimisenormi-
B ter, & inordinate fe ingefferat, cum eo miicricorditcr ageremus; & non potuiffet ficut non debuerat , in hac parte proficere , tandem a nobis licentiam poftulavit , ut poifit fibi in matrimonium aliquam legitime copulare. Nos itaqueftudiofius attendentes , quod prsdiéhis ordo , cum nullam fibi dignitatem attulerit , vel honorem , matrimonium ejus non impedit : d. v. per. A. S. p. m. qua. fi matrimonium legitime duxerit contrahendum, nullus veftrum eum a contraAu matrimonii , przdiAi ordinis obtentu prohibere pizfumat, nec Gbi propter hoc moleftiam inferat, vel gravamen.

Ut» Spult^fi tpifeopt.

C

Super eo vero , quod afferis quofdam vira» tuz jurifdiAionis m facris ordinibus conftitutos matrimonia coorraxiflê; hoc tuz prudentiz re1ponderous, quod fi qui in diaconatu, ut fupra matrimonia contraxerunt , cogendi funt uxores dimittere, & vivere continenter , ita quod poft peraftam pcenitentiam ex difpenfatione poffint in fuis ordinibus mmiftrarc. Si vero fubdiaconi contraxerint matrimonia , eos dummodo ante hoc tales fuerint, quod timendum fit ne una pro pluribus abutantur; diflimularc poteris cum fuis mulieribus remanere ; quod tolerandum eft malum, ut pejora vitentur.

D

Ut» Ctnaucij Mutin.

DileAus filius nofter Ægidius canonicus vefter apud 1edero apoftolicaro conftitutus a nobis ex parte veftra requifivit, fi proles fufeepta ex fecundis nuptiis in quarto gradu poflit ad confortium cognationis prioris viri tranfire. Ideoque vobis fignificatione przfcntium reipondemus , quod foboles ex fecundis nuptiis fulcepta, confortio cognationis prioris viri in przlcripto gradu conjungi de jure non poteft.

Ut» L. Papitn. tltUo.

Ad hzc quoniam confaetudo eft, ut dicitur ,
E ecdefic Papien. ut fi de propinquitate illorum , qui funt matrimonio copulandi , mentio aliqua hat, presbyteri per ecclefias publice dicant , ut qui novit aliquid, *infra* terminum , qui przfigitur exeat , & dicat : tua duxit difcrctio requirendum , an illi debeant, qui pofterius ad accufationem veniunt , vd tcftificationem admitti . Tuz itaque prudentix literis przfentibus innotefcat ; quod fi fufpicione carent, pofterius venientes ab accufatione, vel teftificarione repelli non debent. Ceterum fi commoniti a presbyteris tacent , & poftmodum accufare, vd teftificari voluerint, tamquam fufpeûi merito repellentur.

Ut»

Uem enUtfifctf & tyu fugr^mie.

Cma clerici veftr» jurifiliftionis, ficut accepimus, decentibus ecclefiarum perfonis pacifcuntnr, ipfis ecclefiis majores folitis folvere ^nfiones, ut facilius eafdem ecdefias poffint adipifei; nos quidem ad tam detcftabile vitium extirpandum, attentam volumus curam, dc follicitudinem adhibere. Inde eft quod f. t. per A. f. p. m.qua. Clericis omnibus veftris, ne id attemptare pra> futnant, publice fub diftriâa pernitentia prohibeatis, & fiquidem contra prohibitionem veftram * se.p.a. pol. eos ecclefiis taliter adeptis, quam citius fpolietis, & alias pro tant» praiumptionis B exceflu feveritate ecclefiaftica puniatis. Ad hoe quia funt clerici quidam, qui cum religiofis viris collufione faâa citra autoritatem didi epifeopi ecdefias, quas tenent, cis eonftituunt confisales, ut poft decefliim eorum eaedem ecdefi» per reprefentationem eorundem religioforum virorum ad filios, vel nepotes clericorum ipforum poffunt transferri; pnefentium auâoritate vobis praecipimus, ut fi qui clericorum veftroram inventi fuerint facere talia, cos a pneferiptis ecclefiis fub ap. re. non differatis, auâoritate apoftolica removere, ne de fraude, vel dolo videamur commodum reportare.

• fin» pr> iurpUru, polpoüti.

Um.

De Brabanxonibus etiam & Arragonenfibus, Navarris, Vafculis dc Gotarellis, qui tantam in chriftianos exercent immanitatem, ut non ccdefiis, non monafteriis deferant, non viduis, pupillis, non pueris aut fenibus nec cuilibet parcant aetati, aut ferai, fed * morte paganorum omnia perdunt & vaftant. S*militer conftituimus, ut ipfi, qui eos tenuerint, vel conduxerint, vel foverint per regiones in quibus taliter debacchantur, in dominicis & folemnibus per ccclcfias excommunicati publice nuntientur, & eadem omnino fententia, & petna cum prxdiâis hereticis habeantur aftriâi, nec ad communionem recipiantur ecclefia, nifi focictate illa D }>cftifera, & hxrefi abjuratis. Relaxatos autem è noverint a debito fidelitatis & hominii, ac totius obfequii, donec in tanta iniquitate permanferint, quicumque illis aliquo patio tenentur adnexi. Principibus autem cunâifque fidelibus in remiflionem injungimus peccatorum, quod tantis cladibus viriliter fe opponant, & conti a eos armis tueantur populumChriftianum. Confifcentut quoque bona eorum, & liberum fit principibushujulmodi peftilentes homines fubjicere fervituti. Qui autem in vera pernitentia ibi dcceflerint, & peccatorum indulgentiam, & frudum mercedis zterna. non dubitent fe habituros; nos etiam de mifericordia Dei, & beatorum apoftolorum Petri & Pauli auâoritate confifi, fidelibus chri-E ftianis, qui contra eos arma fufeeperint; & ad epifeoporum five aliorum prolatorum confilium, ad eos certaverint expugnandos, biennium deinjunâa pernitentia relaxamus, aut fi longiorem moram ibi habuerint, epifeoporum diferetioni, quibus hujus rei cura fuerit tnjunâa, committimus, ut ad eorum arbitrium fecundum modum laboris, major eis indulgentia tribuatur. Illos autem, qui admonitioni epifeoporum in hujufmedi parere contempferint, a perceptione corporis & fanguinis Domini noftri Jefu Chrifti fieri alienos. Interim autem eos, qui ardore fidei ad A expugnandum eos laborem, Ipfum afltxmpfierint, ficut eos, qui fepulcrum Domini vifitant, fiA ecdefi» defenfione recipimus, & ab univerfis i» quietationibus tam in rebus quam in perfonis ftatuimus manere fecuros. Si vero quifquam interim eos moleftare prxfumpferit per epifeopum loci excommunicationis fententia feriatur, fletamdiu fententia ab omnibus fervetur, donec dc ablata reddantur, & de illatis damnis congrue fatis fiant. Epifeopi vero five presbyteri, qui talibus forte non reftiterint, officii fui privatione multentur, donec mdcricordiam fedis apoftolic* obtineant.

Idem Mtti de Netu

Si forte poft converfionem fuam in aliquem de fratribus fuis aliquis violenter manus injecerit, licitum fit tibi, eos ab excommunicationis fententia abfolvere.

Idem detm & etfiittb.

Quia requïfiftis a nobis, utrum'ad eleftionem faciendam procedere debeatis, proponentes, quod eam fine aifenfu regio facere non audetis; fi aliter fieri non poifit ad H. dileâum filium n. in Chrifto regem Anglia; accedentes, ftudiofius infinuetis B. quondam epifeopum veftrum perpetuo efle depofitum, & ejufdem regis impetrato Caflcnfuinperfonam honeftam, litteratam, & idoneam unanimiter conveniatis, & eam in paftorem & epifeopum eligatis, ut ejus providentia, & gubernatione ecclcfix, tam in fpiritualibus quam in temporalibus grata valeant in ecdefi· incrementa merito provenire,

COLLECTIO IL

jikxexder HL

Veniens ad pnefentiam noftram G. clericus de Nobil. lator pnefentium fua nobis cotiîueftione monftravit, quod cum ecclefiam de 'rag. quam canonice adeptus fuerat, aliquandiu pacihce poflediflet, ea poftmodum per Philippum militem de Columbis abfque ordine judiciario violenter eft fpoliatus, quam monachi dc fando Frimundo minus licite detinent occupatam. Super qua re cum prodiâus G. a praefatis monachis coram Hcreforden. epifeopo, & priore R.i-valcn. de mandato apoftolico traheretur in caufam, prxdidus G.dolofe circumventus praadiâam ecclefiam pecunic interventu abjuravit, quoniam igitur hujufmodi tranfadiones illicit» fpeciem obtinent fimoniar: dif. v. per A. f. m. qua. inquifita diligentius veritate, fi vobis *ita efle conftiterit*, prcdiâum G. * ab illicito juramento abfolventes, memoratam ecclefiam cum frudibus inde perceptis, amoto quolibet illicito detentore contra & ap. ccf. fibi reftitui faciatis

·« pradwta i···»··»··

Um.

Significantibus nobis viris religiofis fratribus Ciftrenfis ordinis accepimus, quod cum eorum famuli & mercenarii in quibufdam diebus, quos alii folemnes habent, laborant: Archid. decani, presbyteri de quorum parochiis funt, eis fententiam excommunicationis propter hoc intentare pnefumunt. Quoniam igitur fuper hoc non debent tanta perna multari f. t. per A. f. m. qua. omnibus archidiaconis decanis presbyteris veftr»

jurifdidionis ardius prohibere curetis, ne in fa-cernulos vel mercenarios paedidorum fratrum, pro eo quod ipfi, fic idem fratres diebus illis laborant, quos alii folemnes habeat, vel excommunicationis vel interdidi fententiam ferre przfumanr. Si vero contra prohibitionem veftram venerint, fic fententiam eorum ap. se. denuntietis irritam, fc inanem, fic ipfos pro trangreftionc npn differatis ecclefiaftica feveritate punire.

Idetn aflben. epifeopo.

Prior fic monachi filvz majoras fuam ad nosR querimoniam tranfmiierunt de O. qui paludesfic" ftagna, quz prxdeceftores ejus contulerant, ab eiidem fratribus per violentiam abftulit, quz cum ab co repeterent, idem O. ad proximum purificationis iéftum prxterkum appellavit. Ideoque f. t. mandamus, qua- caufam audias, fic ap.re. debito fine decidas. Si vero idem O. vel uxor eus, aut hzredcs ejus, fi quos habet, fi idem O. protectus «I^Hierofolymam, ad przfentiam tuam accedere\. vel judicio tuo parere contempferint, przdidos" fratres in eorum pofteflionem, de quibus quzftio vertitur, ap. re. inducas. Si autem nuntius przdidorum fratrum diem przvenit appellationis, nolumus, per iftas literas alteri pani przjudicari, vel nullum obtinere vigorem.

JJem F. Decano èT magiftro R. canonico Remenfitmi.

Cum caufam, quz vertitur inter P. civem Remenlcm, & infra. Si vobis conftiterit quod liter!, quas przdidus P. nobis portavit, & nos tub iigillo noOro vobis tranfmiiimus, de conkient.ia Ambian. cpiteopi non tuilTent compofitz, qux omnino videntur fufpedz, pro eo quod in ciidcm vitium grammaticx artis continetur; in expeniis, quas idem presbyter ad nos veniendo fecit, izpc diftum P. condemnetis.

Idem abbati Ltyeeflriee,

-3 Dilefti filii noftri abbas fic fratres monafterii* Ebmlh tranfmifla nobis infinuatione monftravelunt, quod cum A. clericus luper ecdefia de Aktor. quz ad prxdiclum monafterium dicitur, perimere eis quzftionem moviflet, tacita veritate, non contra eos, fed contra quendam vicarium, quem in eadem ecclelia conftituerant, ad ve. f. n. epifeopum Wigorn. litteras impetravit; cum autem idem epifeopus przdidum vicarium nna cum eodem A. ante fuam prxfentiam convocaflet, vicarius ipfe, ac prior przdifti monafterii, qui cafu ad partes illas acceifeiat, memorato epifeopo dixerunt, quod idem vicarius fuper przdifta ecclelia conveniendus non erat; cum eam non'fuo, fed abbatis nomine poflideret. Quia ipfe exinde, abfente abbate, fic ignorante, rciponderenullatenus tenebatur- Unde ad noftram appellavit prxientiam, fed prxdidus episcopus, quoi vix credere poftumus, appellationi non deferens, abbate abfente & ignorante, fic ad refpondenduni non citato, ecclefiam ipfam przdicto * V. adiudic.ivit in quo fafto prxdidus abbas fic fratres afferunt fe gravatos efle. Quia vero follicitudini noftrx incumbit viris ecclefiafticis, fit przcipue religioni deditis, fic honeftati, fua jura integra iervare, fit id quod inter alios fit, abis non- przjudicare, nec nocere debet, dif. v. per A. f. m. qua. partibus ante przfenliam veftram convocatis, fi vobis conftiterit ita

Adlê, pnedido abbati fic fratribus paedidam ecdefiam cum frudibus: jam perceptis, amoto eo, qui in eadem ecdefia intrufus eft, noftra freti auâoritate, fic oc. fic ap. cdTante rcftitui faciatis, reftitutione autem fada, fi de proprietate forte agere voluerint, caufam audiatis, de eam fub ap. re. terminetis. U4,

lient Eborac. archiepifcopo tI Exonienf. abbati de Herefart,

Quoniam quidam pridem canonicus de Prigilev. in noftra przfentia conftitutus adverfus priorem fuum incontinenrix vitium, & quod ejus eleftio canonica non fuerit, in audientia * proponeret caufam · praeit u. f. n. epifeopo de P. & dii. f. abbati de Fontibus cognofcendam commifimua, & terminandam ficc. & iriirt. Horum omnium experienti® veftrz cognitionem committimus fic pet A.f. m. vobis prxeipientes, quatenus poft harum fufeeptionem litterarum, utramque partem ante przfentiam veftram convocetis, aut ad locum ilium, pariter accedentes, qualiter fupradidi judices in eadem caufa proceflèrunt, fic veritatem inquirere ftudeatis, fic fi vobis conftiterit eos a przdiçdis fratribus juramentum, quod praediximus * · r««ptr. fufeepifle, fit antequam eos audirent, fupra didum abfolvifte, vos fupradido Wio expenfas, quas ad nos veniendo, fic a nobis redeundo fecifle dignofeitur, integre de fupradida ecdefia reftitui faciatis, nihilominus caufam ipfam fuper his omnibus", qux fupradiximus, audientes per fratres juratos, veritate plenius cognita, quod juftum vobis vifum fuerit, exinde contradid. fic ap. cef. judicetis. Verum fi przdidos judices inveneritis juramentum przfcriptum a przfatisfratribus recepiflê, fic poft eorumdem juratorum depofitiones pizfatum priorem abfolvifte, nolumus hoc fufeitari, fed abiolutionem ejus ratam, fic firmam habentes, prædiftum W. vel aliquem eorum, qui tunc flabant contra priorem, fuper ilr lis vel aliis capitulis nullatenus audiatis. Si vero in aliquem eorumdem fratrum, poftquam eos Dprzdidus VT. protedioni Rom. ecd. ac noftrx fuppofuit, fic ad noftram audientiam appellavit, aliquam fententiam eund. priorem conftiterit protulifle, eam decernatis auâoritate apoftolica non tenere, nifi idem prior, ficut przfati judices fignificaverunt, ab eis abfolutus quemquam ipforum alicui fententiz pro corredione fubjecerit.

Idem Conventm. epifeopo, tI priori Je Tbevilla.

Caufam, quz vertitur inter * P. clericum fic · e R. presbyterum fuper ecclefiz fandx * Mildebur- ' H·'/» ex de Millefan. fic abbati de * Vefan, fic tibi · fili prior de * Cfiimille commilimm audiendam, · ct.it E &. fine debito terminandam eo tenore, ficut meminimus, ut fi vobis conftiterit przdidum clericum a przdifta ecdefia per manum * laicam fuitfe violenter ejcftum, fic presbyterum prznominatum in eadem fuifle intrufum, amoto intrufoeidem clerico ecdefia ipfa cum frudibus inde perceptis reftitueretur. Cum autem Ait raque partium ante prxfentiam veftram conftituta fuiiTer, prxdiftus clericus, ficut ex literis veftris percepimus, inftitutionem fuam canonicam, fic violentam per manum laicam ejeftionem, fic padis adverfx intrufionem multorum tam laicorum, quem clericorum juramento prxftito * probavit · e contra prz- · re.„, diftus presbyter dicebat fe in eadem ecclelia fuiffe inftitmum canonice adjiciens, quod jam eidus

Cÿ*dus clericus films enct facerdotis ejus, qui in ea-A dem ecclefi* proximo miniftravit, unde eam fibi adjudicavimus exiftimantes cum proxime patri fuo fuccefiiife ; cum indignum fit , fic laeris canonibus obvium › ut filius patri luccedat in ecdcfiaftico beneficio , in quo pater proximo no icitur miniftraiTe . Poft latam vero fententiam eodem clerico inftantiiu nobis fupplicante, quamvis fententia contra eum tacita veritate lata feifi fer : nos tamen dc 'folita fedis ap. clementia miiericorditer agentes; dif. v. per A. f· m.qua.rei veritatem diligentius inquiratis » dc fi vobis conilitterit aliquam perionam medio tempore memoratam ecclefiam. ut pnelibatum cft, tenuiffe, fiç & eumdem clericum fuam pcflfeflionem, fic violemam per manum laicamjjeftionem.fic panis B advcri* intrufionem probaflê, fibî omni oc. & •p. cçf. eccleflam ipfam cum fruftbt» indc perceptis eidem reftituat».

JdflW.

Super eo quod a nobis tua frater. requifivit , utrum appellationi, quam quis metu litterarum, quas ab adveriario fiaoafede noftra audierit impetratas , interpofuit , omnino fit deferendum ; fic an nulle panes fint judicis, ad quem peradverfarium ejus, qui appellavit, tales liter®*fuerunt a nobis impetrat® . Tue refpopdemus diferetioni, tali nullatenus fore deferendum appellationi , eam namque fruftratoric dilationis caufa , verifimilc eft interpofitam fuifle.

Jfew.

O Conftitutus in pncfimtla noftra * G clericus multimoda nobis conqucftione monftravit ,· quod cum dimidias unius anni decimas fic oblationes aitUbijt ptrfoaa . ecclefi* de Blefebia, * de perfona ipfius emiflfet W. Trufeboth patronus jam diâ* ecclefi* , ei pradiâas decimas, fic oblatione abftulit, fic ipfam ecclefiam G. fratri fuo fubcraxit, fic cuidam G. eidem capellano regis cooctflit , qui eam in manibus canonicorum de * Torneton commifit . Unde licet non videatur honeftum , decimas, fic oblationes vendete, quia tamen non prohibitum eft , nec illicitum eft redditus decimarum , fic oblationum, qu® uno anno proveniunt, emere : per A. f. m. qua. fi res ita fe habet, detentores ipfarum decimarum , fic oblationum commoneatis, fic auâoritate noftra contradidione , fic ap. cef. eccltfiaftica diftriâione cogatis , ut G. clerico decimas ipfas fic oblationes poftpofita occafione reftituant, fic de illatis injuriis condignam fatisfaftionem exhibeant.

Iient.

Ad audientiam apoftolatus noftri pervenit , › a<«* <■ quod ' cum V. de Cedon. A. R. G. clericis fruâus redditum fuorum de primo anno poft obitum ejus , quos in ecdefia de Laced, habuit ficut inftitutio, fic confuetudo tam illius , quam • p!·'1·μ aliarum * parochialium ecclefiarum Anglicarum ut fcilicet poft obitum * canonici pro. • diâusvo* ximi fequentis anni redditus decedens poffit *. attribuere , in teftamento reliquit. Quia quidem haec fic alia qu® in teftamento ipfius continebantur, diœcefanus epifeopus ante obitum ipflus rata habuit.* f. t. per A. f. m. qua. fi res ita fe habeat, detentorem reddituum conftanter admoneas , fic· ap. cef. diftriâione ccclefiaftica compellas; ut paedidis clericis fruâus reddituum fecundum difpofitioncm Refundi non differat aflugnaxe.

Zdw* *Ebwtt. enHtfifctp.*

Ad audientiam apoftolatus noftri pervenit . quod quidam diaconus G. nomine volens in prelbyterum ordinari, archidiaconum fuum adit, dc tunica nepoti archidiaconi collate, ut ejus negotium promoveret, fic cft in presbyterum, ut creditur, ejus interventu, ficauxhio ordinatus. Tempore vero procedente, cum eum conficientia fua fuper hujuunodi ordinatione accufaret, communicato virorum prudentum confilio ad religionem fratrum bofpital» * Hicrofolym. tranfiit, in qua « quidem religione, ficut afferis, decennio ptrmanfit, fiç nunc ardioris rcligjpnis obtentu abrarum confortio feparari, & in loco defiderat folitario per dignos pcenitenti* fruâus dclidorum veniam obtinere , tecrete facerdotale officium exequendi licentia mifericorditer * obfervata. Ceterum cum · okuui» in privilegiis hospitalis manifeftius prohibetur , poft faftam in eadem domo profeffionem difeedere, etiam ardioris religionis obtentu; illius voto aflenfum nequivimus impertiri . Faciat igitur apud prediftos nofpitalarios, fine exeeutione facerdotalis officii dignos pœnirenti* fruâus fciens, î|uod quaelibet occulta loca fine gratia- animas alvare non poliunt. Qpid enim paradifo jucundius? Quid coelo fecurius^ fic tamen ex paradifo homo, fic angelus de coelo cccidiflc peccando minime dubitatur.

Utut Rtntt^fi tnbitpifctpt.

A4 audientiam noftram noveris perventtfe , Jjuod cum nobilis vir comes Qarimontis crucem umpfilfet Hicrofolymam profeâurus, cam pro fua voluntate depofuit, non attendras, quantum in violatione ipfius voti proprie fsluti detrahat fic honori. Verum quoniam tanto magis quifque fraudati voti auget iniquitatem, quanto minarem habuit vovendi necçffitatem f. t. per A. f. m. qua. fi verum cft, quod aflieritur, prefatum comitem ad votum fuum implendum, vel ad commutandum in meliuş , fi rationabilis caufa non impedit , per excommunicationis fententiam ap. re. compellas. Qianto enim majoris nominis eft idem comes, tanto plures exemplo fuo corrumperet, fi a voto recedere fineretur.

Jient.

Diledus frater nr. f. tranfmifta nobis infinuatione monftravit , quod cum illuftris rex Scotic patrimonium fuum detinuiflêt, ficoccuparet, quibus voluit , fic prout voluit , ecclefias , quarum gerebat patronatum , eo inconfulto conceffit . Quoniam igitur ex injunâi officii debito tenemur unicuique jura fua integra, nolentes , quod prefatus I. fub tali occafione jus patronatus amiU tat: f. v. p. A. f. m.qtu. Si diligenter inquifita veritate, tibi ita effis conftiterit, ioftitutos *uaiver*fos amoveas; fic fi idonee, peribo* ab eo, qui habet jus patronatus, fic prxfentandi perfonas ipfius adpnefatas ecclefias fuerint prsfentat®, perfonas ipfas de confilio, fie affitnfu perlatorum * tuorum * 4<<a quorum intereft , pratferipeis ecdefiis nullius ap. ob. inveftias, neque ipfas citra formam juris exinde - quoquam gravari permittas.

Utm.

Si hofpitale in aliquo loco abfque oratorio feceritis, liberum erit vobis abfque conficientia epifcopi,

(JP fcupi, in cujus parochia fuerit, ipfam domum A conftruere. Quod fi oratorium ibidem facere voluerítis, id abfiiue licentia epifeopi non faciatis › juftitia in omnibus fervata,

Idem.

Confululit nos tua fraternitas quid faciendum fit de iis, qui cum aliqua dc caufa in epifeopa» tu fuo non poflunt nuptialem beoediâionem aer cipere ad alios epifeopatus furtive fe tranferunt, conjugia ibidem ciandaftina contrahentes. Ad quod taliter refpondemus, quod fi talis fuerit culpa i qu* non permittat eos fimul manere, funt ad invicem dividendi. Si vero aliqua fuerit, qu* contraftum matrimonium non diflblvat, B pro tranfgreflione tali pcenitentia poteft eis indici, conjugium vero ex tali caufa non debet diflblvi.

Jdem,

Super eo, quod celfitudo tua a nobis requirit, an ille qui prius cognovit matrem, five furorem illius, quam poftea duxit in uxorem, teneatur eidem carnale debitum reddere, fc an exigere poflit ab ea. Quod etiam dandum confi-
,4 *" î*utn fi! e'» Su' (hoc facinus * profitetur * que
I probare non poflit, nec ille velit ullatenus continere. Tu* prudenti* duximus refpondendum, ut uxorem cum viro labores inducere, ut continentiam infimul obfervent, fi autem ad hoc in-C
?·»<.* duci * non poliunt, dc vir debitum folvat, «Sc de commiifo pœnitentiam agat, in hoc vero cafu cum quts poll contradum matrim. uxoris fu* matrem vel foroiem cognofcit, id ipmrn, quod in priori obfervetur.

Idem.

Ad aures &c. & infra. Fraternitati tus per apoftolica feripta mandamus, quatenus fi coram ecclefi* tu* canonicis probatum eft, quod confobrinus latoris prsfentium ejufdem uxorem, dcante & poft contradura matrimonium carnaiiter cognovit cum illud luerit m.itrimonium * accipiendi aliam li!>erain tr imas facultatem, mliD cum predicia mul.cre poti faftum cognitum incftum probetur coæmiiiflc.

* ·,■'·>>.. Cr /*Jrw * Herrjirde». trekidiacoHO.*

Ad noftram * noveris audientiam perveniflë, unde fi verum «.ft, plurimum admiramur, & adverfus * vos jure movemur; quod in ecciefiis veftra juriidrflione conftitutis vicarios, nifi ab eis extorta pecunia nulla ratione minifft are * permittis, & perfonas ecclefiarum, quali fervos, &cen-
< fuarios fingulis annis indebitis exadionibus grarare · premitis, extorquendo ab eispecuniam,
'M·"' & procurationes * eas dtverfis nominibus, aliquando auxilium epifeopi, interdum ejufdemepi-E lcopi, & veftrasconiuetudines nuncupantes ,quas fi vobis forte reddere contendunt; vos eafdem perfonas & ecclefiarum vicarios aboflicio fufpenduis, & in eorum ecclefiis divina prohibetis of-
J ficia celebrari, & inter cetera * denarium chrifmatis * pro voluntate veftra ab eis in veftr* falutis periculum extorquere przfumitis hujufmodi exadtonem; ut * eam liberius videamini exigere, quandoque confuetudinem epifcopalem, quandoque tynodalia, quandoque pafchalcs denuiios appellantes. Et infra. Quia vero non deceict vos clericos iti viliter, & inhonefte traftarc: dii. v. per A. f, m. qua. ab eu pro ___ T ___ ftico exercendo five pro vicariis aflignandis, feu pro chrifinate nullatenus exigatis pecuniam, & cos indebitis exaâionibus, aut procurationibus de cetero gravare, vel perfonas eorum, aut ecclefias fine manifefta ratione, fic rationabili cauia nullatenus interdiôo fubponere pnefumatis fice. Alioquin fi ad nos exinde iterata querela pervenerit, fi(C.

Uem HemeiJ erckiepifcep.

Pervenit ad nos, quod cum in ecclefia * Lamen. & ecclefia Tomacen. ad fuftentationem ejus, qui fcholas regit, beneficium olim* deputatum fuiflet, ficut per otnncs fere alias ccclqfias majores Gallicanas, dt fuifle quondam, dt in quibufdam adhuc efle dinofeitur, ab aliquantis retro temporibus clerici ecclefiarum ipfarum avaritia depravati idem beneficium in communem ufum redigere przfumpferunt, qua de re ftatim doftrina ceflavit, dum doâoribus ftipendium eft fubtraâum. Nos autem in concil. Lateran. nuper auâoritate domini celebrato, ac tota ecclefia qu* convenerat, approbante ftatuimus, ut per omnes ecdefias cathédrales ad fubfidium magiftri, qui fcholas regat przbenda una debeat deputari: Quo * circa ne in vanum decreta, qu* reâa funt, * fieri videantur, fi * per noftram, & epifcoporum inftantiam non fuerint obfervata, tuz fraternitati m. qua. ad ecdefias fupradiftas * accedens, fic ad opus magiftri, qui fcholas regat, aliquod reftituas beneficium,quod ad illud opus deputatum fuit antiquitus aut aliud façias de novo ap. re. deputari, ut competentibus ftipendiis doftori provifis, pauperes, qui parentum opibus non juvantur, per mifericcrdiam ecclefiz doftrinam fibi Iztentur adefle, & divites, qui ecclefiafticis poflunt utilitatibus defervire, ab ecclefia pro ftudio litterarum longe fieri non cogantur.

· i*· **. *··· *«jh·»» * --"· . Sr.» «

*Idem * Aktrrirn. tpifcop^.*

·»·. «1 e*l *"'··".

Ad audientiam noftram noveris pervenifle, quod cum accefliflet quidam ad Jocum deputatum torneamentis caufa requirendi debita fua a quibufdam militibus, quos * eo venturos putabat, accidit quod violenter & inconfiderate ab equo, in quo fedebat, fuper cum cadente compreflus & mortuus eft, fed prius dominicum corEus fufeepit, & facri olei undionc pcruaftuseft. Inde pro eo quod in torneamento mortem accepit,* ei fepultura fidelium prohibetur: nos vero attendentes, quod his tanruin ficutcredimus, ecclefiaftica fepultura interdici, qui ad torneamentum animo id faciendi tantum accedentes, ibidem decedunt.' fraternitati t. m. qua. fi tibi conftiterit quod prxfatuS 1. ad przdiftum tprncamentum non animo ludendi, fed animp recipiendi credita perveniflet, licet ibi fortuitocafu obierit, corpus ejus difpenfative facias * ecclefiafticz tradi iepulturz, maxime fi dominicum cofpus fufceperit, & facri olei fuerit unftione perunftus. * tu

Idem.

De muliere quz, ut nobis fignificafti, cupiens viri fui ampliorem amorem fibi acquirere; fufcepto corpore Chrifti, & inore retento, cum viro ofculum porrexerat, fic ipfum * trajicere, cum voluit, non potuit, fed poftea verfum eft in carnem, cum tangeret juxta * molares, fic caro fuecre-

crev»t, & adhuc eft in ore. Fraternitati tur n n P°iyumas dare cobium, nifi quod eam inducas, fic compellas, ut tanra percon- dignam pœnitentiam, & bona opera faragat ex- Apiarcdelifta. Nempqcredimus quod fi vere *con-' trita fuerit, & pœnitentiam egerit condignam, & tu pro ipfa ad Deum oraveris, corpus Do- trini trajicere poterit divina gratia fufiragante.

IN DECRETA SEQ.UENTIA

JOANNIS DOMINICI MANSI

P K. Æ M O N I T I O.

C^alfu accidit ut MSS. Cad. Biblioth. RR. Canomear. Majoris Eccl. Lucerfis evolventi mibi , 'folia quadam m membrana deferipta occurrerent ; flatimque intellexi portionem effe veteris ^cgmpilattonis Decretalis , jwaw fufpiytus fum fub Innocentio 111. collefiam , cum (lenones Pontificum poft eundem Innocentium nullos exhibeat, bene vero non paucos ejufd'm Innocentii , LT· Pontificum precedentiiftn, exordio faflo ab Alexandro 111. Principio quidem fufpicabar unam aliquam effe cx Compilationibus ab .Antonio Auguftino evulgati‹ ; fed faPta collatione repart multos quidem m ca reprafentpri Canones in illis, maxime in II. comprehen/os , non t.irnen omnes ; qutn & aliquando canones tilt utrinque legendi latius m hac excurrunt, qssam in illa. Sape pariter canones q..idam recurrunt in v. Decretalium jam vulgati, fed hic tituli Uterorum, unde C ollefior illos deprompfit, afferuntur , qui fere femper in Decretalibus omittuntur ; fic-ut is idem canones magis refefli funt m excuffts, qui hic dantur. Anonymus hic nofter fiepe indicat librum Regiftri epifto.arum illiu Pontificis, cujus fanfliones refert; ex quo intelligimusilli aditum patutffe ad faticanos Coa-.ces. tx hi arbitror conflare quanta fit fidei Compilatio ifta, quan.am lurem Decreti, Canonicis fit allatura. Dr.cndum tamen eft , Codicem unde but extraxi , mendofum effe maxime tn tituli\ , <5 quod etiam plus reiert acepbalum, & forte etiam in fine mancum, Animadverfior.e etiam dignum duco priora quidem Joiiatn Juos diftinflos titulos Canones exhibere, pofteriora vero confufe illos'dare , quamvis in margine , eadem , qua cetera, manu, fignaxtur interdum tituli, fub quibus redigendi fint. Porro Compilationem totam prout illam reperi, per bos poftremos annos evulgavit in tertio volumine Mijcellaneorum Baluzii, qua cum appendice veterum monumentorum Luca recufa funt.*

ALEXANDER III.

Ctp. S! a«i> ‹1. IMpuiia. Si quis fane puerum tunc merferit dicendo : *in nomine Patris, & Filii, & Spiritus fandi : fi* non dixerit, *ego te baptizo,* talis immerfio non poteft dici baptifmus.

Item Epifeopo Agatbeufi, Lib. XII. Regiflri.

ra in «»· Dc muliere illa, qux, ut nobis fignificafti , cupiens viri fui ampliorem amorem fibi acquire- re , fufeepto corpore Chrifti, fic in ore retento, eidem viro cum eo ofculum porrexit, fic ipfum trajicere non potuit. Sed poftea verfurn eft in carnem cum tangeret juxta dentes molares, fic caro fuccreverit, fic adhuc eft in ore ejus, Fraternitati Tux non poflumus dare confilium, nifi quod eam moneas, fic compellas, ut tantum per dignam poenitentiam , fic bona opera fatagat quod poflit expiare dcli&um. Credere quippe debemus, quod fi vere contrita fuerit, fic pcenam condignam egerit, fic fuper ipfa ad Dominum oraverit, corpus trajicere poterit, divina gratia fufiragante

Alexander III. figornieifi & Convcntrenf Eptf.

Ex literis, quos nobis veftra Fraternitas de- C.·. «« /<- ftinavit, evidenter accepimus , quod cumcau- <«t k'n SUSB 'nter œa8'^rum A. de Hide, fie R. de ho/" a«b« alta Ripa fuper capella de Camb. 'vertitur, de mandato noftro fufeepifletis terminandam , fic vr'.'j noftras in communi audientia litteras perlegi fe- ar'.o (cifleris, praedidus R. fieri fibi copiam poftulavjt, quod qUjs jjtteriS jliaJ feripturis arput falfitatis, quod in fafti narratione funtab fatx ubi feriptum eft fuper parochia (nos infpicientes litteras veftras) quod propter abrafionem non poffeot Judicari faux, nec etiam fufpeâc

B haberi, przfertim cum privilegia in poffeflior.)-bus abradantur, & lirerae in nat ratione de û<ito non errant , fic *(fic)* poliunt incunctanter abradi .

De filiis Presbyterorum ordinandi, , vel non.

.Alexander III. Cantuum nfi Arcliepijcopo.

Ad extirpandas, *& infra.* Intereft quod Fra- C«F *ut* ternitati tux (per Apoftolicx Sedis prxeeptum C mandamus) quod fi filii Clericorum Provincix °c tux, in quibus Patres eorum tanquam perfonx, vel vicarii nulla periona intermedia miniftrant, cos, five geniti fuerint in Sacerdotio, five non, ab ecclefiis ipfis con. fic ap.effe non differas amovere. (Si vero aliqui fint filii Clericorum , qui Ecclefias, quas Patres eorum tenuerunt , perfonis aliis mediis funt adepti, eos, dummodo idonei fint, in illis poteris fuftinere ; ita quod fi unus plures Ecclefias, quas Pater ejus tenuerat, poffi- £jdet, quarum una poflit fibi fufficere , ipfum una, quam maluerit, facias effe contentum, dummodo tales non fint, a quarum una reliqux pendere nofcantur.)

De corpore vitiatis Ordinandis vel non.

Alexander III. Epifeopo Melderf.

Dileftx in Chrifto filix noftra: Prioriffx, fic Conventus de Celonantia a Sede Apoftolica quxfierunt , fi juvenis quidam converfus eorum ge- E nitalibus deftitutus in presbyerum poflit de per- mifikme Canonum ordinari. Nos itaque volentes in hac caufa dftriffionem Canonum 'obfervari, mandamus, quod inquiras diligentius veiitatem, fi ab hoftibus feftus fuerit, vel a medicis, aut nefeiens carnis vitio reluâari ipfe fibi manum injecerit ; priores enim aemittttnt Cano-

nones, fialias idonei fint ; tertium vciut homi-A
I -** cidam ftatuunt puniendum.

Dt officia, potcfatc judici/ Delegati.
Alextinier HI. Cemt^rtciffi ArchiepefcofO.

Cam *te* confidente polluta doceri utrum ad te pertineat fententiam quam in caufia judices a nobis intra provinciam delegati protulerunt, confirmare, licet de caufis ipfa mi in tua pndentia fit trstatum; confutationi tua; pratentibus litteris rtfppndemus, quod fententiam ipfam non teneris, nifi volueris confirmare, fi id tibi cx tuo officii debito noveris imminere ut fi adman* datum illorum judicum fententia non poflit exequutioni mandari, eis preftes auxilium, & favorem; & ipfam fi noveris etiam rationabiliter latam, poteris confirmare.

C«p-Cua>, Item fi fuper caufis qu® tibi ex noftra dele- '«^•'••'«••gatione committuntur ' a perfonis Ecciefiafticis uni aut pluribus, ut litigantium interim pateas laboribus, & expenfis cognitionem ipfius caufc A tcftium examinationem .fententia tibi fervata committis, appellatio fuerit interpofita , hujufmodi appellationis intuitu caufam ipfam indefinitam relinquere non-teneris.

Alexander III. (Ehoraceiffi Archiepifcopo).

Ad aures noftras, (te fignificante) pervenit ,
4' quod interdum cum tibi vel altis caufa committitur fub appellationis remedio, alteri partium ut examen declinare valeat judicisdelegati, qu®ftiones incidentes opponit, & licet in principali caufa non fit appellationis remedium refcivatum, in appellationis tamen vocem prorumpit , appellationi fuse terminum non praefigens, ficque partem aliam fine profecunonc appellationis facit numere fufpenfam, poftulabas igitur tibi , fit aliis judicibus ubi caufie fententi» fine .appellationis remedio committitur , incidentes quoque fine debito appellatione poftpofita terminare. Crtcrum (cumincidentesqtueftiones farpius prrjudiciaks non immerito judicentur,) petitioni tu» in hac parte non duximus annuendum. Sed ne que partium diutius fruftratoriis judiciis affligantur, appellanti ad profequutionem terminus praefigatur congruus, intra quem fi appellationem non fuerit profequutus, extunc (tam fuper incidentibus, quam fuper principali caufa) flare judicio delegati judicis, (appellatione poftpofita), compellatur, (ita quod nec uni commune remedium iubtrahatur, nec alter, poffit fruftratoriis dilationibus fatigari).

De fponfalib/u, & uutrmtonii/.

Alexander III. Bxrdegalen/ Archiepifcopo. Pore cap. conjicient.

ℱ'ζΐ'εόΓ i> (suit- at Ucbaai ,U' *Super eo* vero, quod juvenem quendam afliris puellam quandam nondum nubilem fide interpofita jurafle, qu» nunc fata nubilis iterum repetit, fit ille excipit, dicens, fe non debere illam ducere pro eo quod poftquam puellam illam defponfaverat , camaliter propinquam ejus cognovit; inquifitioni tu» duximus refpondendum, quod fi maniteflum eft, fit id fama loci habet, cum defponfatio tantum fui: de futuro, idem juvenis ab impetitionc (poteft), fic debet abfolvi.

Dr *Cenfn&iuiutato t if Affinitate.*

Aleenmder IU.

Ad .jures noftras pervenifle cognofcat, quod cum quidam vir Parochianus tuus mulierem quamdam publice duxrflct in uxorem, coram dileâis filiis noftris ecclefi» canonicis eft probatum quod prsdttam mulierem confobrinus ejufdem vivante , dt poft matrimonium cognoviflèt. Verum quoniam pnsfatus vir ad alia vota poftulat transire, Fraternitati tu» per Apoftolicum feriptum pretens mandamus, quatenus *fi res* ita fe habet, memorato viro, cum iftud nullum fuerit matrimonium, accipiendi aliam in uxorem liberam in Chrifto tribuas facultatem nifi cum praedita muliere poftquam eam cum fuo confobrino peccaffe cognovit, commififlê comprobetur inceftum.

Do Frigidi/, & molcf. & mepolentiat coexntibxs.

Alexander IU. i» Xegifiro Vigiliciffi Epifeopo.

Confultationi tue, qua nos confuluifti utrum firmine daufe, impotentes mifceri maribus matrimonium pofltnt contrahere, & fi contraxerint debeant reteindi, taliter refpondemus, quod licet incredibile videatur, quod aliquis cum talibus matrimonium contrahat; (fic quamvis expreffum canonem non habemus ,) facrofan&a mater Romana Ecclefia coofuevit in confimilibus judicare , ut qu» non poflunt haberi tauquam uxores, habeantur tanquam fororec. (Verum tamen talibus aliquando confuevit artificio humano fuccurri, ut valeant apte debitum reddere , & recipere).

J *Do SimetM.*

Aletetender III. (Gregorio Tridentmo Epifeopo).

Veniens ad nos Fr. presbyter (fimplici nobis aflertione) propofuit, quod Abbas, fit Frater fanûi R.. noluerunt eum in Monachum recipere quoufque vel pro Monachatu xxx. lib**as dano convenît . Conventione autem fata ftatim fequenti die monafticum habitum induerunt, & demum monachi Capituli xxx. fol. Abbas vero xl. & familia xit. pro paftu afferentes hoc effe de confuetudine monafterii poftulaverunt. Quoniam ergo (rei veritas nobis non conflat, &) faftum hujufmodi perniciofum videtur, (Fraternitati tux per Apoftolicum feriptum) mandamus, quatenus (rei veritatem diligenter inquiras, fic) fi ita inveneris efle, Abbatem, fic Monachos ad reftituendam pecuniam praefato F. tam indigne acceptam inftanter admoneas, fic cum omni diftriâione compellas, fic Abbatem, fic majores perfonas monafterii pro tante pravitatis exceflu ab officio (iacerdotali) fufpendas, (fic nobis rei veritatem fignificet). Prxdifto F. ut in alio Monafterio in habitu monaftico ftudeat Domino defervite .

De Simenia.

Alexander UI. (Exontettf Epifeopo·)

Ex tu» Fraternitatis litteris, fic confcflione *facerdotis*, pnefentinm *latori/, accepimus* quod cum cum ad facerdoti ordinem non aliter vo luiifet ejus Archidiaconus pratientarc, v. folidos, eidem

Cÿ* eidem Archidiâcono folvit, fic fic poftea per ordinem ipfum per eutn pratfentatus accepit. Unde (fuper eo, de quo noftram confilium poftu-lafti), tibi duximus 'refpoodendum, ut ü hoc non eft publicum, fed Accretum, eumdem facerdotem fecreto convenias, monens eum, fine ulla tamen coaftione, propenfius inducens ut ordinem alicujus Religionis aflumat, fic perpetuo ab officio, ejuodilliciteacquifivit, abftineat. (Si vero ad Religionis ordinem oblervandum inducere forte non poteris, ftudeas ei ad fubftentationem fuam aliquod ecclcfiafticum beneficium conftituere ad hoc, ut a facerdotio debeas in perpetuum abftinere;) alioquin non erit tutum. Cum fecutus exceflus ipfum invitum ab eodem officio cohibere fed tantum fecretam ptrnam leeundum quod tibi vifum fuerit, injungere non poftponas.

Dt Füiit Presbyltri.

Akxixàtr Cantnarie^fi Arckitpifcefe.

c.p >a»wt». r*-4** j». t.*c t.t«h Sindis Dei ecclefiis Audio totius foiliritudinj, debemu» intendere; te etiam decet ad hoc curam vigilem exhibere, ne circa miniiterium fufceptt regiminis videamur minus diligenter exiftere, fi vitium in Ecclefiis, vel Ecclefiafticis viris permittimus pullulare; hinc eft quod) Fraternitati flue (per Apoftolicum feriptum) mandamus quatenus, fi quod filii Clericorum Provincise nue teneant. Ecclefia», in quibus Patres coram, tanquamperform, vd Vicarii nulla perfona media miniltrarunt, eos five geniti fuerint in facerdotio, five non, ab Ecclefiis propriis (contra, fic appellatione cdTante) non differas amovere. (Si vero aliqui funt filii clericorum, Î|UÎ Ecclefia», quas Patres eorum tenuerant, peronis aliis mediis funt adepti, eos, dummodo tint idonei, in ipfis poteris fubftinere. Itaque fi unus plures Ecclefia», quas pater ejus tenuerat, poflidet, quarum una ubi poflit fufficere, ipfum una quam maluerit facias efle contentum, dummodo tales nonfint, quarum una a reliqua pendere nofcatur.

Ahxaxdrr JJI.

Licet univerfis Chrifti fidelibus ex commifli nobis officii debito vobis fice. debeamus provifione deeflê, attentius, tamen Ecdefiafticos *viros* a pravorum moleftiis malignantium v:gili cura defcnfare debemus, ad quorum regimen fpccialius fumus, licet infumcientibus meritis, Dei providentia deputati. Perlatum eft autem ad audientiam noftram, quod viri in civitate veftra commorantes ad tantam devenerint fuperbiam, & elationem, ut fi quando inter cos, & quemlibet clericum, feu inter vos, & ipfos caufa emerferit, ad lxcularem judicem trahunt, & coram quocunque judice vobifeum litigant per funplicem chartam abfque tcftibus ptr unum qualemcunque chnftianum, five Judeum, contra omnem juftitiam, flt rationem caufam fuamprobare intendunt, & adverfum fe magnorum, & probatorum virorum non recipiunt teftimonium. Quia vero non eft licitum alicui Chriftiano, multo minus Crucis Chrifti inimico, ut fcilicet Ecciefiaftico» viros ad fiecuiarem curiam trahant, & caufx fua: unius tantum, & legitimo teftimooio fidem imponant; Dominationi veftrs per Apoftolicum feriptum mandamus, quatenus fi inter vos, & quofeunque Chriftiauos, fi caufa emerferit, ne pro iiliu? provocatione *ad ùt*cularem curiam, ut ibi dc negotiis traftetis, aut judicem unum attendere pnèüimans; fie lielux exigit juftitia, fic acquiratis ratio poftulat in qualibet caufa Chriftiani, fic maxime clerici nonuifi teftimonium duorum vel trium virorum, qui tint probate vice, fic fidelis couverfationis non admittatis, juxta illud Dominicum: *m trt ditor , wi trito* ttftim* Jiat vtrhtm :* quia licet quxdam tint caule, que plures quam duos exigant teftes, nulla eft tamen, que unius tantum tcftimonio quamvis legitimo terminetur rationabiliter.

Ad hec vobis prefentium auâoritate mandamus, atque praecipimus, ut omnibusChriftianis, qui funt in jurildlâtooe veftra penitus interdicatis, fic fi neceffe fuerit Ecdefiaftica diftriftiooc compellas, ne ipfi Judeorumfervitio aflidue pro aliqua mercede fe exponant; quin fic obftetricibus, fic mulieribus eorum prohibere curetis, ne irdontes Judaeorum in domibus eorum nutrire prafumant, quia Judcoram mores, fic noftri in nullo concordatu, fic ipfi de fafto ob frequentem converfistionem, fic afliduam familiaritatem (inftigante humani generis inimico) ad fuam fuperÛitionem, fic perfidiam fimpliciiun animos inducunt,

Praeterea parochianis veftri» ufuram accipere (omnibus modis) inhibeatis, (quod ufurarum crimen utriufquc teftamenti pagina deteilatur). Quod fi monitis veftris parere contempferint, fi clerici funt, eos ab officio tuo, fic beneficio fi*fpcnfos (cum litteris rei ufuram continentibus ad prefentiam noftram mittere non differatis!) Si laici fuerint ulque ad dignam latisfaâioncm ipfos excommunicationis vinculo aftringstis.

Utm k'itttrienfi Artbiepifcopo.

Confuluit nos tua Fraternitas, utium fit appellationibus deferendum a (chariflimo filio noftro in Chrifto L. illuftri) Francorum Rege pro Judaeis interpofitis, ut mancipia detineant (utrum iublÛnere debeas quod de novo conftruant Synagogas ubi eas nullatenus habuerunt. Scriptimus itaque memorato Regi, ut a defenfione Judaeorum in hac parte definat; & iniuper etiam per alias ipfum fecimus admoneri, fic credimus, quod noftris monitis acquiefeat, quia non eft tutum, ut quod a Saudis Patribus, fic nuper in Concilio flaturum eft, negligent iusfervaretur; unde (non convenit, ut pro hujufmodi appellationibus) Judaeos etiam de novo conftituere Synagogas ubi eas non habuerunt pati non debes. Verum fi antique corruerint, vel ruinas minantor, ut rezdificent potes xquanimitcr tolerare, non autem ut eas exaltent, aut ampliores, aut pretiofiores faciant quam antea fuifle nofcuntur: quod utique pro magno debent habere, quod in fuis obfervantu», fic veteribus Synagogis tolerantur.

Jtm.

Super eo quod foljicirudo tua a nobis qtuefivit utrum fit ille qui prius cognovit matrem, feu fotorem ejus, quam poftea duxit in uxorem teneatur eidem camak debitum reddere, & exigere poflit ab ea. Qiiod etiam Confilium dandum fit ei qui hoc certius confitetur cum probari nna poflit, nec ille velit ullatenus contine*re; tue prodentis duximus refpoodendum, quod attentius eft monendum, ut uxorem laboret induco-

ducere ad continentiam obfervandam, ut G ili.-: A continere voluerit, continentia fund obfervetui. *Si autem ad hoc* induci non pcceit, & debitum, reddat, & de commiflô pcenitentiam agar. lu hoc vero cafu cum aliquis, poft contradam matrimonium uxoris fus matrem vel fotorem cognofeit idipfum quod in priori obfervetur.

De Divortiit. hem Exooexmt Epifcopo (fic)

Litteris tu· Fraternitatis receptis ex tenore illarum obbis innotuit f quod cum P. Parochianus tuus ab A. muliere, quam in uxorem acceperat tuo vellet judicio feparari aftiones matrimonii produxerunt teftcs firmiter afferentes, quod poftquam przdiâo viro contraxerat matrimonium B confinguineum viri, folum cum fola, nudum cum nuda in eodem leftulo jacentem, ea ut, credebatur, intentione, ut eam agnofccrec carnaliter videretur; fed fit in locis fecreris, ficlatebrofis ad hoc commodis, fic eleftis tam hominibus, quam locis fzpefzpius contigiffe dixerunt publica quz fama confentir, quod poft contradum matrimonium fc mifcuerunr ab invicem, quod in przfentia tam publice, ut afleris, funt confefli quamvis id fe ante contraftum matrimonium feciflie negarent. Dicitur quoque de muliere przdifta, quod dc marito fefe fimulans conceflifle alienum partum jam baptitatum, ut fertur, fe mentita eft peoeriffe, & rebaptitare faciens virum fuum deccpic< Procedente vero C tempore cum fama empti alieni partus fraudem detegeret, petentibus eis, a quibus emerferatocculte reftituit. Poftea veneficum poculum, ficalias vite infidius viro paraffe eadem mulier perhibetur: quia ergo tua nos fraternitas duxit confidendos, fi ad iolvendum matrimonium jamdidz probationes fufficiant, przfentium tibi fignificatione injungimus, quod cum ex confcflione tum ex violenta fuipicione certz fornicationis przfertim fi de partu, & machinatione mortis, ut didum eft probari valet, non immerito poteft fententiz divortii promulgari, ira quod ut vir licentiam habeat ea mortua ducendi aliam; mulier vero fine fpe conjugi manear.

Item 1'omicenfi Epifcopo.

Rediens ad nos W. lator przfentium fimplici nobis infinuatione monftravir, quod in domo fua mulierem quandam recepit, quz filium, & filiam habuit, & cui fidem coram pluribus przftitit, quod eam duceret in uxorem. Interim autem cum de quadam Civitate ad propria remearet, apud domum vicini fui pernoâavit, cujus filia node illa, quod metus caufa fecum concubuit, & cum pater eos infimul in ledo invenifset, fummo mane eim invitam defponfarc coepit. Quod nuper in przfentia noftra conftitutus nos conlulutt cui potius adhzrcre deberet; quia Vero nequaquam nobis innotuit, utrum poft fidem przftitam primam cognoverit, Fraternitati tux per Apoflolicum feriptum mandamus, quatenus rei veritatem diligenter inquiras, & fi inveneris quod primam, poft fidem przftitam, cognovit, ipfum cum ea facias remanere. Quodfi poft datam fidem eam non cognovit, fecundz nifi metu coadus, qui poffe: in quemlibet conflantem cadere, eam defponfavcrit, tamquam uxori factas adhzrcre.

De Appeliotiooihtr. /dnw Cantturie^fi epifcopo.

Cum te confulentc fite. fr *infra.* Item fi fuper caufa, quz tibi ex noftra delegation-* ρηΛ mittitur a perfonis Ecciefisfticis uni vel pluribus, quibus ut parcas laboribus, fic expenfis cognitionem caufc, & tcftium examinationem, irruentia tibi **refervata**, committis, .ippeilati.» fuerit interpofita, hoc appellationis intuitu, ciufam ipfam indefinitam relinquere non teneris.

Idem ÇCottimo Epifcopo.)

Meminimus (jam pridem tibi przcipiendo mandaffe, ut diled· fili· noftrx C. Abbatiflz (Monafterii S. Zacariz), cujus eleftionem confirmavimus munu; benedictionis impendere; fed quia H. pro altera parte ad noftram przfentiam acceflit, (te exinde ad audientiam noftram appellavit,) proponens quod eam accufaret de Simonia, mandatum noftrum diftulifticfteâui.mancipare. Qyia vero 'non decet te in hac parte appellationi ejufdem H. deferre, (cum non liceat Clericis contra laicos, aut Monachos teftimonium ferre,) cum idem H. fuerit memorat* G mamfeftus inimicus, & contra eam teftimonium tulerit, (nos fi bene meminimus, eandem Abbatiflam benedici mandavimus appellatione remota fraternitati tux per Apoftolicuni feriptum) mandamus, quatenus cum inde fiieris requifitus przfat® Abbatiflz contra, & appellatione ceflante, munus befiedi&onis non differas impertiri.

ALEXANDER. III.

Fxlcdni Deemo, & Mo. R. Canonico Remerf.

Cum caufam, qu* inter P. civem Rhemenfem, & **A.** Presbyterum fuper quadam domo diutius **eft agftata**. Venerabilibus Fratribus noftris Abianenii, & Silvanenfi Epifcopis commififfemus fine debito terminandam poft commifllonem ipfius caufc przdidus Presbyter ad noftram przfentiam acceflit, afferens, quod non fuir il* Olis duobus ita commiffa, quod fi uterque judicio intereflê non poflet, alter in negotio procederet, & fpatium quadraginta dierum, intra quod prcceptum fuerat caufam decidi jam efle clapfum, Silvam tamen inconfiilto Abianenfi in caufa ipfa proceflit, & contra eam fententiam tulit. Cumque vobis in mandatis dediflêmus, ut fi ita effet fententiam revocaretis, fic caufamex integro audientes decideretis, memoratus P. cum litteris przdidorutn Epifcoporum ad nos veniens, a nobis obtinuit, quod fententiam Excommunicationis, quam praefati Epifeopi in eundem Presbyterum, ficut eorundem litterz continebant, protulerant, nihil tale iufpicantes ratam habuimus, & firmam, & eam praecipimus inviolabiliEter obfervari. Tandem autem cum caufa ipfa deberet difeuti, & pradifto P. afferente, quod Presbyter non effet audiendus donec ab excommunicatione abfolveretur, & illo refpondente, quod a nobis fuerat abfolutus, & ab eo requifitum fiuffet, fi fue abfolurionis literal recepiffer, fe afferent non habere; verum duos produxit Presbyteros, qui dixerunt' fe intcrfiiiffe ubi eum feceramus abfolvi, & hzc juramento parati erant monftrarc. Unde venerabilis Frater H.Rhemenfis Archiepifcopus, eyi mandavimus, ut fententiam daret, obfervari huic rei fuperfedir, fit Presbyter divina celebravit, donec pixfatus P. a

cu-

cr curia noftra reverius litteras noftras detulit, in A. quibus Archicpiicopo injungebamus , ut fententiara prxlcriptam faceret teneri. Nunc autem utroque ad prxfcnuam noftram accedente Presbyter conftanter afferuit , quod Silvan, fecundum mandati noftri. renonem ime Abiancofi non poratfle negotium diffinire. Adverfariis ejus vero afferebat , quor.iam Silvan. de affcnfu Abianenli negotium terminaffet. NdTigitur ex affertiooe/ diledt filii G. tenentes quod eum -abfolviffet^ ctam remittimus abfolutum , idecquc diteGioni tuæ mandamus quatenus cum ex mandato requifiti fueritis utramque partem ante prxfentiam veftram convocet» , quodli ambo interefle non poflent , alter nihilominus excquerctur , aut fi terminus quadraginta dierum de...... nec decon-B feinfu partium poftea fuerit prodttiftus, fententiam ipfam revocetis , & caufam ex integro audientes , eam concordia, vel juftitia mediante , fine perfonarum acceptione, vel gratia diffiniatis, fi vobis conftiterit, quod litters quas pnediâus P. portavit, & nos vobis fub figillo noftro tranfmifimus de conficientia Avianenfi non fuiffent compofits, qux-omnino videntur fufpeftx, pro eo quod in eifdem vitium eft grammatics artis continetur in expenfas, quas idem Presbyter ad nos veniendo fecit, fxpe didum P. contemnens. Ceterum fi ita fuit memoratis Epifeopis caufa commifla , quodli uterque interefle non poflit, alter , in ea procedet , &c terminus; quadraginta dierum non erat elapfus , aut affenlu partium C fuerit produftus, fententiam prxdidi Silvan, aut Abiancnf» confirmais, ncc cuudcm P.inexpenfis aliquatenus condemnetis.

Dt EmmniiMtt Ectl^fia. /ttcipif ... Tktoh. fui AltKmàn 111- (fic)

fft «p. X,. Quoniam novis fiupervenientibus morbis novis expedit invenire medicinas, Efclefiaftrcx libertati confidere , & iubditorum Htilirati providere curantes, ftatuimus, ut Capcllani Caftrorum,& qui eorum vices miniftrant hujufmodiSacramcnto adftringantur, ex quo fuerit cognitum eis aliquid Ecclefix, vel Gmiterii, vel Ecclefiailier pofleflionis in Caftrum venifle , vel caftrenfium D violentia ablatum fuifle , conveniant Dominum Caftri, five illum qui primus ab eo dominatum tenet, cujus poteftate, & confilio res dirigi poffit, & fi eorum commonitione prxdiâa non reddiderit, fi affuerint, vel fi non affuerint de integra reftitutione, intra odo dies , & fecurum non fecerit, cx tunc ab omni Ecclefiaftico ccffabit officio, excepto Baptifmo, & Confeffionc, & timore mortis, Communione. Quod in omnibus eomm propriis terris prxeipimus obfervari , nec non & in illis, in quibus exercet integram dominationem· Permittimus tamen fetnel in hebdomada in proxima villa caufa conficiendi Corpus Domini, ut Mifla celebretur claufis Oftiis , omnibus exciufis praeter miniftros Altaris . Quod-E fi praediâi Gtftrenfes poft datam in eos fententiam incorrigibiles per quadraginta dies extiterint, Cipellani ab eorum officio excedant, non amplius cum eis commoraturi, quandiu fubanathematis vinculo teneantur . Sub hac lege feriÏtores claudamus, qoodfi Capellani vel quilibet Ifficiales Clerici ex fiais poffeffiocibus funt advocatis fervitii creditores ultra tres menfes cum eis commorandi licentiam nou adhibemus. Quod f· gratia commorationis eis conceditur , convefiendi tamen, & cohabitandi interdicimus participationem . Qjti vero ultra-pnrfixwn terminum cum eis commorari prxfumlerit Ordine fuo Ecclefiaftico carcat Beneficio . Et ne «forte J-prxda in dolo committatur, & Clericos caftronim excufet ignorantia , egredi debent obviam prxdx audituri , & jTollic£tc inquifitu^i fi que res ibi fuerint Ecclefiafticx', vel earum reclamatores . Si quis autem Clericus ob hujufmodi receflum propter juftitiam a*Domino fuo rerum fuarum damnum pertulerit, ipfe Dominus nifi per integram omnium reftitutionem merebitur abfolvi . St quælibet vifa duos vel plures advocatos habuerit, in quorum aliquem lententia fit lata , non carebunt nifi qui ejus fubfunt dominio . Qpodfi Ecclefix fux advocationis fuerit fuis ^adem & fibi interdira , licet alterius advocationis corpora fepelliri ; Mifla tamen non celebretur. Si mutandis autem caftronim Vicariis vel clericis, ftatuiinus, ut Archidiacooo fignificetur ne aliquis loco ejus fubftituafur, donec eodem adftringatur juramento. Mercatoribus autem, Sc ceteris hominibus Civitatum , & burgorum , nc aliquem nomine excommunicatum hoipitio fufeipiant, nec m venditione, vel emptione, five aliqtia participent accommodatione . Qui vero tranfgreflbres extiterint a Sacerdote ' parochiano per tres dies vocentur, tribus autem aliis diebus expeftentur ad correptionem; feptima autem dic fi incorrigibilcs apparuerint, anathematis fententiam fubitup ; nec ab Epifcopo, ' nec ab Archidiacono fe noverint abfolvendos. Si vero a Domino, aliquove potente ad hofpitandum excommunicaiym hofpiti vijn efle illatam cognitum fuerit, hofpes reus non habeatur, fed ejus, qui violentiam intulit, terra ftifpendatur. Cujus lufpenfionis reftitutio Pontificis erit arbitrio refervanda. In villis vero , vel Urbibus, vel Caftellis, qua fub dominio funt, in quibus conftabularii ad tempus ftatuuntur, fi ipfum ftabularium contigerit anathematis fententiam fubiifle , ipfo in villa pntfente, loco illo divina vacent; & officia, quo recedente eadem die reverfuro alii Divinum officium non admittent , fuis domeflicis omuibus a Chriftianitate fufpenfis . De Cimiterirs | & Ecclefiis, feu aftibus quibuslibet, & pofleflonibus cenfarias pro fidei fur clerici fponfionem interponant. Quod fi prtefumferint ordinis fui, & beneficii periculum incurrent . Qui vero Ecdefiam, vel cimiterium combuflerit , vel ordinatis manus violentas impofuerit anathematis fententia feriatur, nec ab aliquo quam a Domino Papa confequatur abfolutionem , nifi mortis interveniente articulo difpenfatio meritb fubveniat, data tamen pro poffc fatisfaciendi fccuritate fi convaluerit pro abfolutione Pontificem aditurum. Si quis autem excommunicatum nomine fufeeperit hofpitio, vel ei pecuniam fcienter accommodaverit, quia noftri funt contemptores mandati prohibemus ne Chriftianus , vel Chriftiana eis ferviat, donec inde fatisfecerint. Praecipimus etiam , quod Decani fidem adftringaht quatenus fi eis cognitum fuerit aliquem de Ecclefiafticis juris hxc decreta non refervare Epifcopo fi affuerit , vel Archidiacono renuntient . Prohibemus etiam ne Abbates , vel Monachi , vd Priores, vel Abbatiflx, vel Prioriflx de poffefionibus Ecclefiailicis cenfarias donent ; Clericis autem, & laicis prohibemus ne quis fcienter predam Ecclefix emat , vel praedam Gmiterii, five cujuslibet Ecclefiafticx pofleflionis, & qui prxfumfertt, anathematis fententia feriatur.

ANNO CHSISTI

SYNODOS AMOGUNTiNA

) I ÏΛ ·

conisa Simon fam,

Aliaque Cleri vitia ab Arnoldo Archiepifcopo celebrata.

DE ea Dodechinus ad Ann. Chr. 1159. haec habet: *JUverfeni Epifcopi Mogwetiénfis pefl ft/imi S. Remigii Sjeotban eneeetj ntmen, et exturbarent, mgreffi ; fcd Comitibas ane fins ad erme alacriter ceevo/antibni turpiter recedere ceatii fint.* Anonymes vero in libello de cede Arnoldi Archiepifcopi ad $. jo. fic fit : *Tentpeu intminebat, fno conentxni: Epifeoporam fidifua/aifeibram, Abbatme i/cwv, clcriyce per divcffaMi-Kgmtinam.fpedatiert} Conventas veteri mere etyce irfitato agendas erit ; tptod genar valgo finodam evocare folent . Quart fer litteras eos convocabat Pafaaam Morantia convenifint ynspfa etiam perrexit, «r afiam de bit confidtdret , qua cam ad pablicam tranqxillitatciH , tam rei Ecclcfiaflice emendatianem, ec falatem pertinerent.* Fufius deinde deferibit Adverfariorum Archiepifcopi tumultum j at de fynodi geftia omnino filet.

CONCILIA BULUM PAPIENSE

""i"

A FM1DERICO IMMXATORE,

Adeoque illegitima.auftoritate, indiftum, meritoque ab Alexandro declinatum & reprobatum,quo Viftori III. antipape fchiimatico contra Alexandrum LII. legitime & canonice eleftum, pontificatus Roman* ecdefi* adjudicatur, anno Dom. MC1X initio pontificatus Alexandri pap*

AÇ* *jaeve enibritete for Conciliatalamfae-nt congregatam, Redevient de refits friderici imperatoris lib. 4. cap. 68. bit vertit deferibit:*

Tempus erat quo concilium Papi* indiftum celebrandum fuerat, idque de univerfis regni partibus, videlicet cifalpinis & tranfalpinis, in unum collefti archiepifcopi, ft epifcopi, aliique ecclefiarum przlati pendula expeftatione operiebantur. Tum Auguftus, commonens omnes jejuniorum & orationum fubfidiis ecdefi* catholice caufam Deo commendare , cum facerdotibus & omni populo auxilium Divinum fida fandorum interceffione pofcebat . Deinde convocato in unum concilio, cum refediiTet. ait ad epifeopos : Quamvis noverim officio ac dignitate imperii penes nos efle poteftatem congregandorum conciliorum , przfertim in tantis ecdefi* periculis : (hoc enim & Conftantinus, & Theodofius, nec non Juftinianus, feu recentioris memori* Carolus magnus, & Otto Imperatores fecifIê memorantur) auftoritatem tamen diffiniendi hujus maximi & fummi negotii veftr* prudenti* veftreque potcftati committo . Deus enim conftituit vos facerdotes, & poteftatem vobis dedit de nobis quoque judicandi . Et quia in his '.qu* ad Deum funt, non eft noftrum de vobis judicare, tales vos & taliter in hac caufa hortamur habere, tanquam folius Dei de vobis expectantes judicium.

Cum h*c dixiifet, ipfe fe concilio fubtraxit , examen totum ecclefiz & ecdefiafticis , qu* ibi innumerabiles erant, committens perfonis.Erant autem circiter quinquaginta archiepifcopi & epifcopi abbatum & przpofitorum non erat pv* multitudine zftimatio . Legati quoque diverfarum terrarum aderant , fpondentes quidquid a fynodo decretum foret indubitanter a fins recipiendum.

Refidentibus itaque epifeopis & clero univerfo, feptem diebus caufa ventilataeft, taodemquedomino Oftaviano, qui cum praeiens adveniflêt, & haberet qui pariem fuam defenderent, cedit litis viftoria, ft pro ipfo concilium dedit fententiam, coodemnap Rolando & reprobato , qui citatus legitime concijio fe prefentare contumaciter abnuifle dicebatur . Saeptus autem leftorem admonitum eflè cùpimus, ut in hoc fafto ad difquirendam rerum veritatem non noftra diftaconfulat, fed litteris & (criptis , quz ad manus no ftras venerunt, 6c huic operi inferendasvifiefunt, Innitatur, fuo fervans arbitrio , quando de hac controverfia, & litis decifione, conciliique judicio, fiifficicnter (ibi fides fafta videatur.

ÂfU CvecUiebnii idnte Redevient Verbe tentu rfcitet cef. TI. bit verbis.

ACTA CONCILII PAPIENSIS.

DOminus Oftavianus, & nemo alius, Rom* in ecclefia B. Petri , petitione populi ft confonfu, ac defiderio cleri, a cardinalibus manto indutus eft folemniter , & przfente cancellario, & non contradicente, in cathedra B. Flétri collocatus eft, At a cardinalibus & ciero Romano *Te Dent» lendenuu* folemniter ei cantatum eft, nomen ci Viftor impofitum eft. Ibi multitudo cleri & populi Ronutni venit ad pedes ejus. Tunc fcriniarius fecundum antiquam Romanorum confuetudinem afeendens in altum voce magna clamavit ad populum dicens : Audire cives Romani, & ccetus reipublic*. Secunda feria patet nofter Hadrianus mortuus eft , & proximo fequenti fabbato dominus Oftavianus cardinalis S. Caecili* in Romanum pontificem eleftus & immantatps eft, & io cathedra B. Petri collocatus eft, & papa Viâor eft nominatus. Placet vobis ? Refpondit magna voce clerus & populus: Placet. Secunda & tertia vice interrogatus populus fi placeret, clara voce refpondit: Placet.Deinde cum bandis & aliis papalibus infignibus dominus papa cum laudibus in palatium deduftus eft.

His itaque rite peraâis , capitulum B. Petri' ftatim venit ad pedes cjufikm pap* Viûoris, & obedivit, ac debitam et reverentiam exhibuit clerus

ANNO CHRISTI

— ·~ - rus & populna, multitudo magna fimiliter obe-A dierunt.

rnaisTL · Sequenti vero die proxima redores cleri Roübani accedentes ad dominum cancellarium, Ac ad cardinales qui cum eo erant, voluerunt cognofccre fi immantatus effet, ficut quidam dicebant Ac non invenerunt eum immantatum, neque aliqua fpecie dignitatis variatiim: & habito cum eo Ac cardinalibus fuis colloquio, cognoverunt ab ore ejus Ac fuorum, quod nunquam fuerit immantatus, Ac quod'hoc ei fallo imponebatur. Quo audito Ac cognito redores ad pedes domini pape Viâoris venerunt, Ac obedientiam & reverentiam exhibuerunt. De omnibus fupradiâis capitulis teftes fuerunt,.Petrus Chriftianus decanus bafilkas B. Petri, Ac omnes fratres ejus, Ac duo reftores cleri RomaniBlafiusfcilicetprès-B byter, & Manerius presbyter, Ac feptem · archipresbyteri Romana urbis, Ac quatuor alii tam diacones, quam fubdiacooes."

Deinde prior Latcranenfis Ac fui canonici obedierunt.

Clerici de patriarchis S. Maria Majoris obedierunt.

Abbas de patriarchis S. Pauli per fuos obedivit, Ac in fignum obedientia de bonis ecclefia fua Oli mifit.

Abbas dc patriarchis S. Laurentii cum fuis monachis obedivit.

Abbas Cirengii obedivit.

Abbas S. Silveftri cum fuis monachis obedivit.

Abbas S. Alexii in monte Aventino cum fuis C monachis obedivit.

Abbas S. Blafii cum fuis monachis obedivit.

Conventus S. Saba obedivit.

Conventus S. Maria in Capitolio obedivit.

Conventus monachorum,fanftorum Cofma & Damiani obedivit.

Abbas S. Valentini obedivit.

Magifter fratrum templi Hierofolymitani in monte Aventino cum fuis fratribus obedivit.

Cardinalia S. Marcelli obedivit.

Clerici de '«card. SS. apoftolorum obediverunt.

Clerici de card. S. Petri ad vincula obediverunt.

Clerici de cardinalia S. Silveftri obediverunt.

Clerici de cardinalia S. Sixti obediverunt.

Clerici de cardinalia S. Sabinae obediverunt

Clerici de cardinalia S. Sibilinae * obediverunt

Cardinalis S. Cyriaci apud thermas Diocletiani obedivit.

Clerici de cardinalia & Maria, trans Tiberim obediverunt.

Clerici de cardinalia S. Maris in Porticu obediverant·

Clerici de cardinalia S. Nicolai in carcere obediverant.

Monafterium S. Agaths obedivit.

Archipresbyter S. Apollinaris obedivit.

*Try^Mit. Archipresbyter S. Tryphi * obedivit.

Archipresbyrer S. Bartholomsi obedivit.

Ecclefia S. Gelfi obedivit.

Ecclefia S. Maris in Monafterio obedivit

Ecclefia S. Maris in Pallaria obedivit.

Ecclefia Su Salvatoris de Curte obedivit.

Archipresbyter S. Vincentii cum fuis obedivit.

Archipresbyter S. Catharine cum fuis obedivit.

Archipresbyrer S.Thoms deParione obedivit.

Archipresbyter S. Anaftafis cum fuis obedivit.

Archipresbyrer S. Salvatoris de Campo cum Atis obedivit.

Archipresbyter S. Maris m monte Celfo cum filis obedivit.

Et multe alie ecclefiz dc monafteria obedierant, ~~quas vix enumerare~~ valemus.

Poft promotionem domini Vidons, canonici B. Pern miferunt ad" Rotandum cancellarium canonicos fuos, qui viderent an effet immantatus, ficut quidam credebant, aut aliquo modo promotus. Unde bis midi ioqurfiiores, bis retulerunt cum non effe immantatum, nec aliqua promotionis fpecie variatum. Sequenti vero die, ut omnis dubitatio toUenetur. miferunt canonici quofdam de fuis, ut menfse cardinalium, qui intererant, intereflent, & viderent fifalteminmpnfa locum digniorem folito obtineret aut etiam benedicendo menfam primus effet, vel aliquo modo inter cardinales loco, vel dignitate, feu vefte dignior haberetur. In quibus omnibus nullo modo fenferunt eum promotum, vel mutatum. Atque in hunc modum perferatati funt canonici ftatum cancellarii per fingulos continuos ofto dies.

Baffo & Joannes de Romano dicunt. Poftquam cancellarius, fedente, domino Viftore in cathedra, in munitionem fe recepit, Joannes Phizutus clericus, & Joannes de Buccalat^ laicus, voluerunt immantare cancellarium Qui cum injuria repulit eos, dicens: De me bon facietis ridiculum.* ibi eft papa: ire ad eum, & obedite ei.

Presbyter Blafius Ac presbyter Manerius, redores Romani, dicunt *fe tifen* tribus aliis reftoribus cleri fequenti die poft promotionem domini Viâoris accetliflê ad cancellarium, & ad omnes cardinales qui cum eo erant: & nbn viderunt eum immantatum, nec aliquo modo promotum: & antequam difcefliifeot, audierunt duabus vicibus ab ore cancellarii, <juod nec erat, hcc fuit immantatus. In przfentia etiam ioforum reâorum, qui ibi exunt, reftificarus eft Otto cardinalis de Carcere Tulliano, quod dominus Oâavianus nullam violentiam vel injuriam intulit cancellario.

Irem dixit Otto: Pro nihilo adferibitur hoc domino cancellario, quia nullus ei mantum abllulit, quia nuntjuam habuit His omnibus ita peraftis & cognitu, redores ifti iverunt ad dominum Viftorem, & obedientiam ei fecerunt, & praeceperunt clero ut ei obediret: quod At faâumeft.

D Presbyter Barro dc presbyter Joannes, capellani de cardinalia cancellarii, dixerunt fe fequenti die poft promotionem domini Viâoris ad cancellarium acceflific, de dixiflê ad eum fic: Audientes vos efle immantatum, gaudebamus, dc nunc quia aliter videmus, dolemus. Qui dixit eis: Pro me nolite gaudere vel doierc, quia ego nec fui, nec fum immantatus: ite dc obedite ei quem videtis immantatum. Haec verba taliter ab ore cancellarii procefliffe commifit presbyter Barro, & presbyter Joannes, qutbufdam ex noftris clericis przfentibus, ut jurarent in animabus eorum ita verum efle.

Clerici de cardinalia S. Chryfogoni dixerunt fe fequenti die poft promotionem domini Viâo-E ris acceflifle ad cardinalem fuum, qui erat cum cancellario, dc interrogaffe eum dicentes: Omnes clerici vadunt ad pedes dominipaps, quid faciemus dc nos? Qui refpondit.' Ite ad eum, ficut alii.

Multi ex noftris dicunt vidifle cancellarium ii. die ab Urbe exifle fine manto, fine ftola, fine albo equo, dc fine omni habitus * munitione, cum pellibus nigro pallio coopertis, Aecum nigro almutio ufque ad Ciftemam.

Joannes de Romano dicit audivifle Joannem Neapolitanum, dcBonamdiem, Acquoldam alios cardinales, dictates apud Cifternam: Quoniam medo fumus fine paftore, & fine capite, faciamus no-

~ ...immaacaveniat cum, A fero totum orbem refperferant veritas poflit ob~ cwaan * cantaverant ai A Arem tedeaam apud Ci- nubilari » vel aeftra*finceritas trahi in coqtra- ANNO CKKBTI rittm: quanto brevius potemus,' fcriem totius rei dt WoMerafünns ' fine aliqua falfitqtis commixtiooc, mera* verita- dicum & audivi Hadtiainu dixit te, vobis fignificarc digmuri duximus Luce cla- Oâaviam», in-z rius coouat quod papa Hadriano adhuc vivente quit, quem ego mifi m Longobardiam, vult ex- Rotandus eancellarius, dt quidam cardinales, non communicare Mediotanenfes : fed ego mandavi attendentes ilfod Dominicum. Sit[tmo wfitr , Jt·*». Mcdfotanenfihus, ut non curent de co, fed for- «Æ, ure, ημ ; confeiraticne faâa cum Wil-titer fe habeant, tam ipfiquam Brixienfes, con- telmo Siculo , prius ab eis excommunicato , dc tra Imperatorem: dc ego cum eis difpofui,quod cum ceteris honibus imperii , Mediolanenfibua , Imperator propter eorum impedimenta non po- Brixienfibus, Placentinis , nc forte per mortem tent Romam venire. Item etiam cum cardina- pape Hadriam tam iniqua fadio evandeeret * libus ita difpofiti, quod Oftavianus non erit pa- juramenti vinculo invicem fefe conftrinxerant ; pa poft mortem meam. ut defimâo papa nullus alius èi fubftitueretur ,

(ximundus dc Wolferaminus dicunt fe audivif- Baifi qui^in eadem conipirationc cum eis conve-lo ab ore epifeopi Sahinenfis, quod libenter redi- nftet. Hac de caufa duodecima die poft eleftio-net ad domnum Viâorem : fed ita adjuratione nem domini Viftoris papat^, ro fedenic in fede eft aftri&w, quod fine perjurio non poteft.

Epifeopus Aletrinus in prxfentia domini Gui-donis Cremenfis. cardinalis , & Giniuodi, dc Jo-stmis Cajetam , dc aliorum multorum , dixit : Non potem ad dominum Viâorem venire, quia talem fecuritatem feci cancellario, & filis apud Anagniam , quod non potem ad eos venire iif-aue ad Kalendas: poft Kalendas autem veniam . interim tamen habeo eum pro domino dc pa-(tore meo . Itaque Retendis tranfaftis, cum ii> firmitate teneretur , mifit domino Viteri obo-dicotiara per clericum quemdam, quem habemus pmfeutem.

beati Petri, jam didi concuratores egredi ab Ur-be ad cifternam Neronis , derelinquentes venam aquarum viventium , fe contulerunt , & idoluxn fibi Rotandum cancellarium erexerunt : dicentes hunc effe Simonem Petrum , qui apoftolicz di-gnitatis apicem tam nefaria invafione attingere pnefumebat. Qpod bxc confpirafio fafta fuerit, dc ille jam dites Rotandus per eam hoc modo intraverit, non eft fiâitium , fed religiofis viris ab illo qui facit manifefta confilia cordium,mi-rabiliter eft declaratum. Dum haec Rome age-rentur, dc nos quid fupdr tanto fehifinate agen-Cdum effet , viros religiofos, archiepifcopo* vide-

De omnibus fispradiftis capitulis teftimonium pertubocrunt prxdifti reftores cleri Romani , dc, aorta. feptem archipresbyteri fiwra memorati, dc a-Jii multi honefti de religion clerici Romani , & Petrus Urbis prxfeftus , dc Stephanos de The-baldo , dc Stephanus Northmannus , dc Joannes de fanâo Stephano, dc Joannes Qajetaous , dc Wolferaminus de Gidocica, dc Gimundus dedo-mo Petri Leonis , dc multi alii illuftres Ro-mani dc nobilitent , qui omnibus his interfue-runt, dc omnia viderant, dc traftavcrunt.

licet dc epifeopos confultaremus, fupervenerant, quafi mitti a Deo, Tantntafinus archiepifcopus, abbas Qarcvalicnfis , abbas Morimundenfis , dc âlii abbates mumero decem , poftulantes pacem Mediolanenfibus : qui recepto a nobis verbo, dum Mediolanum pro inveftiganda eorum voluntate redirent, acceperunt ab eis tale reiponfum : Do* mini parrel, non tenemur aftriâi juramento do-mino pape & cardinalibus, quod non debeamus redire ad gratiam Imperatoris fine eorum volun-tate , & ipfi econtra fine noftra voluntate nul-

tiudittr FridtricMJ ttrfrmtverit Vi-nmfit Mtbrtnig^writ , iiem Rtubviau fuijinfit bit vtrbit ; Confirmato dc recepto ta-lirer m papatu Viftore , defertur ad principem facerdotalis concilii fententia . Qya venerabili-ter fufeepta dc approbata , Viter ad ecclefiam vocatur , dt magna folemnitate , dt frequentia cleri ac populi fufeipitur, ipfiquc ut fummo pon-tifici dc univeriali papx acclamatur. Divus quo-que imperator competam ei reverentiam , ficut Conftantinus beato Silveftro , humiliter pro fo-ribus ecclefie exhibuit: dc manu ejus accepta uf-que id fedem deduxit, dc inthronizavit. De re-liquis qux ibidem ada funt, exemplaria littera-rum fubootata confute.

P«*m facere poliunt. Refponderunt eis ab-bates. Vos de cetero non^tencmmi domino pa-px , quia mortuus eft , & illi ftatim fubjunxe-D runt .' Sr mortuus eft papa , nos ideo non fumus abfobti . quia nihilo minus tenemur cardinali-bus , ftc ipfi tenentur nobis. Hcc prxdifti paucs abbates in refponfis a Mediolanenhbus reftificati funt coram multis religiofis viris . Prêter haec , multa experimenta fate confpirationis per litte» ras in via deprehenfas accepimus , ficut nuncius ifte plenius vidit & audivit. Sane ex confilio ortho-doxorum, ficut alia vice meminimus vobis man-<*****, generalem conventum religioforum Papie indiximus, ad quem ambos qui fe dixerunt Ro-manos pontifices, non ad judicium fieculare, fi-cut ora mendacium aftraunt, fed ad examen ec-clefiz, per duos venerabiles epifeopos , Verdeo-fero videlicet dc Pragenfem, convocavimus. Al-E ter vero , eo quod puriorem haberet coofeien-tiam, dominus Viftor videlicet, judicio ecclefia ultro fe obtulit.- altero videlicet Rolando contu-maciter renitente , dc dicente , quia , cum ipfe omnes deberet judicare , ipfe a nullo vellet judi-cari . Habito itaque venerabili concilio , in quo patriarcha Aquilejenfis, dc multi archiepifcopi dc epifeopi religiofi conveneram, per oâo continuos dies maxima gravitate diligenriffima examina-tione, femora on>ui laica ptsfona, traftatumeft, quis ex duobus fummi pontificatus apicem dc ju-re deberet obtinere . Poft longam itaque deiibe-rationem, quia illa net'anditena eoofpiratioDee & ec-

EPISTOLA IMPERATORIS.

De Viftoris eleftione.

friirrittu Dti irttit RetKantrtm iHtptrtior , fartptr , àtitHijJÎM» /w E!>tr»rdo vent-rtbiÜ grtbiepifetpe, dr fnffrigmeis ejm, Alberta Fri/n^e^fi epifcopt. Htrtnuutno Brt-tttne'tfi , tf Romane Gurte^i , totique pnvincitt Selixbmjÿo^ « gratiem fntrn dr ronv bonttm.

SI facro confilio Papiz mterfitiffetis , omnia quz ibidem vel in Romana ecclefia fafta funt oculata fide cognofceere' potetis . Ne autem ab his qui pravi* delationibus dc mendaciis jam

—I – – Ac ecclefi* admodum odibilis , manifeftbindiciis
CHRim 1,00 i°1ωη probata, verum in facie totius eccle-
,>«' fi* coram pofit* revelata eft* Ac in domino Vidore nihil reprehcnfibile inventum eft, nifiquod pauciores numero cardinales omnino a confpiratione illa-extorres, cum pro bono pacis interregnum Ac facerdotrum conciliando elegerunt , Ac invocata fandi Spiritus gratia, eccicfia Dei Rolandum cancellarium confpiratorem & fchifmati♦um , difcordias Ac litei , fic perjuria bona elle evangelizantcm condemnavit , Ac dominum ViAorem papam in patrem fpiritualem Ac univerfalem pontificem confirmavit . Quem nos ecclefia duce fêcuti approbamus, & univerfalis ccclefic patrem & redorem, coopérante Divina clementia, fore dcnunciamus Hoc itaque faâum B Divints eflultum, pnefidiis, & in apoftolica ftabilitate fupra petram, Chriftum videlicet, hrmiter fundatum, a veftra beatitudine, pro pace totius ecclefi* Ac falute imperii approbari , Ac ab omni ecclefia veftr* ianâitati commiffa teneri Ac conferveri rogamus, Ac praeoptamus.

Data Papie xv. Kal. Martii.

EPISTOLA PRÆSIDENTIUM
Concilio Htncipde direfta.

QUia fedis apoftolic* turbatio , Chriftianorum animos admodum fauciavit, nos, qui ad refecanda fchifinata. Ac pacem ecclefi* reformandam , Papie fuimus congregati , qualitatem C caufie, modumque negotii ,.Ac facri concilii difpenfationem , univenitati veftr* plenarie duximus intimandum: quatenus, per feripta pnefentia mera veritate monftrata , auditorum animi falfitatem, quam forte conceperant, vehementer expellant, Ac amodo per feripta fchifinatica non feducantur. Cum igitur orthodoxorum Papis congregatorum univerfitas in nomine Domini confediflet, caufa per feptem dies continuo·, omni remoto fcculari judicio, legitime Ac canonice agitata, ac diligenter infpeda, fufficienter Accanocc in confpeftu concilii per telles idoneos eft comprobatum , dominum papam Vidorem , Ac nullum alium , in bafilica beati Petri a faniori parte cardinalium, petitione populi , Ac confen- D fiu ac defiderio cleri fuilfe eledum , Ac folemniter immantatum: quod prariente, Ac non contradicente Rolando quondam cancellario, in cathedra beati Petri fuit collocatus, Ac quod ibi ei & cardinalibus Ac clero Romano *Tt Dturn Undttmtu* gloriofe decantatum , & inde ad palatium cum nandis Ac aliis papalibus infignibua eft deduftus: Ac clerus Ac populus fecundum , confuetudinem interrogatus per feriniarium , fi placeret , tribus vicibus clara voce refpondit : Placet. Probatum eft etiam quod Rolandus 12. die poft domini Vidoris promotionem ab Urbe egreffus apud Cifternam , in qua Nero imperator quondam ab Urbe profugus latitavit , primo eft immantatus . Probatum eft quod in fecundo die E poft promotionem domini Vidoris, Rolandus interrogatus a reftoribus Ac clero Romano, ac ciericis de fua cardinalia , fi domino Vidori effiet obediendum , exptefle confeiius eft fe nunquam fiitffie immantatum, Ac exprefte dixit : Ite, Ac obedite ei, quem immantatum cfse videtis . Super his capitulis fuerunt telles , Ac fub ftola tadis facrofandis evaogeliis juraverunt , dominus Petrus Chriftianus decanus bafilica. beati Petri , Ac in pertona fua, Ac omnium,f>atrum tuorum. Juraverunt etiam venerabiles archipresbyteri, Ac redores cleri Romani , Blafius Ac Manentis pref- A byteri , Joannes presbyter gentilis , Aimerardus archipeesbyter, Berardus presbyter , Joannes archipresbyter, Benedidus diaconus, magifter Ptolemacus archipresbyter, magifterGerardus, AcNicolaus. Ac alii honefti clerici Romani. Praeterea Petrus illuftris Urbis prsfedus, StephanusdcTebaldo , Stephanus Northmannus , Gimuodur de domo Petri Leonis , Joannes de Stephano , Ac & nobiles Romani , qui ad vocationem icrenifiimi imperatoris venerant, in confpeftu concilii fuper jam didis capitulis, ex maxima parte teftimonium fimiliter perhibuerunt , Ac jurare voluerunt . Sed nos quia religioforum presbyterorum multorum teftimonium fumciensAc abundantiffimum habebamus , duximus laicis in B bac parte parcendum. Deinde venerabilesepifeopi Hermannus Verdenfis, Daniel Pragcnfis , & Otto palatinus comes , Ac magifter Heribertus prepontus, quos dominus imperator ex confilio 22. epifeoporum, Ac Ciftercienfis Ac Clarrvallenfis abbatum, aliorumque religioforum tunc prelentium , Romam delegabat , ut partes ante concilii pnefentiam Papiam evocarent , in coofpeftu concilii teftimonium perhibuerunt. , quod Rolandum cancellarium , Ac partem ejus trinis ediftis per intervalla peremptorie Ac folemniter ad prxfentiam ecclefi* Papias congregandx, remoto omni fieculari judicio, vocaverunt, Ac quod Rolandus cancellarius Ac fui cardinales viva voce Ac ore proprio judicium vel examen aliquod C ecclefi* fe nolle recipere manifefte dixerunt. Vidimus etiam feripta Henrici Pifani cardinalis tituli fandorum Nerei Ac Achillei ad dominum imperatorem direda, in quibus exprefse continebatur, quod nullum vellent eccIefiie fubirc judicium vel examen. Super h*c omnia idem Henricus , Ac Otto cardinalis fandi Nicolai de carcere Tulliano, qui tempore concilii, Ac ante , apud Januam morabantur , Ac Joannes Anagninus cardinalis, Ac Joannes Piouitus, * fande Romane ecclcfix fubdiaconi , qui tunc apud Placentiam erant per odo dies, a concilio toto funt expedati, Ac per litteras Ac per nuncios concilii funt vocati, Ac contempferunt ventre . Ex bis igitur omnibus fufficienter inftrudi, Ac veritate hinc io- D de plenarie declarata , placuit reverendo concilio, ut cledio domini Vidoris, qui tanquam agnus manfuetus Ac innocens venerat, ecdefiasjudicium humiliter fufeepturus, approbaretur Ac coofirmaretur, Ac eledio Rotandi penitus caflatetur . Et fadum eft ita . Eledione itaque domini Vidoris, remoto omni fasculari judicio, fandi Spiritus gratia invocata , confirmata , atque recepta , Chriftianifiimus imperator poft omnes epifeopos, Ac poft omnem clerum , ultimus confilio Ac petitione concilii eledionem domini Vidons recepit, Ac approbavit : Ac pofteum omnes principes, Ac innumerabilis hominum multitudo, qux praeiens erat , tribus vicibus interrogata fi eis placerer, refpondit cum gaudio magna voce: E Placet. Sequenti* die proxima, id eft prima lexta feria quadragefime, dominus Vidor cumproceffione ab ecclciia fandi Salvatoris extra civiratem, in qua fuerat *ejus* hofpitium, ad catholicam eccleIivm gloriole dedudus eft . Ibi religiofitfimus imperator ante januas ecclefi* eum ufeepit, Ac dependenti de equo ftrepam humiliter tenuit , Ac apprehenfum per manum ufque ad altare conduxit , Ac pedes ejus eft ofculatus : Ac nos omnes patriarch* , arehiepifeopi , cpiicopi, Ac abbates, Ac omnes principes cum univerfa multitudine qux prxfens erat, pedes apoftolicos fumus ofculati. Proxima autem die fequenti, id eft

cil fabbato , habito generali concilio , dominus A
chkl stl PaPa ' & no* cum 'lio ' dolandum cancellarium
>>«*7 * fehifmaticum , & ejus principales fautores , accenfis candelis anathematizavimus , & *trtdidimus* turn fatanx in interitum carhis , ut fpiritus falvus fit in die Domini . Illud etiam direrctionis veftra; prudentiam volumus non latere , manifeftc elle deprehenfum , quod Rolandus cancellarius, & ejus fenuaces quidam cardinales , vivente adhuc papa Hadriano conjuraverunt. Fuit autem tenor conjurationis , quod fi eis viventibus papam Hadrianum mori contingeret, cardinalem unum de illis eligerent , qui in eadem conjuratione effet aftridus. Dc Cetero ex parte Dei omnipotentis , & beatorum apoftolorum Petri & Pauli , & omnium ianftorum , & virorum orthodoxorum , qui divino intuitu ad relcindenda fchiiinata convenerunt, univerfiratem veftram humiliter imploramus , & monemus in Chrifto , ut ea qua: ecdefia Dei Papix congregata ad honorem Creatoris & fponlx iux matris vcftiæ U crofanftx Romanx ecclelix tranquillitatem , & ad falutem amnium Chriftianoruin fideliter ordinavit, vos, omni dubio & ambiguitate remota, irrdragabiliter rata & hrma teneatis: orantes , ut redemptor nofter Chriilus Jeius umverfalem pontificem & papam noftrum Victorem , de cujus tanftitate & religione omnino confidimus , per tempora longa confervet, & prxftet ei omnimodam tranquillitatem & pacem · ita quod per eum Deus omnipotens honoretur , & ecclelia Romana , omniique Chriftiana religio, gratum Domino accipiat incrementum . Ut autem omnis affio plenius legentibus elucefcar, dignum duximus ut omnium noftrum confenfus & nomina lublcribantur

Ego Peregrinus Aquilejenfis patriarcha cum meis fuffraganeis interfui & confenfi

Ego Amaldus archiepiicopus Moguntinus cum quatuordecim iuffraganeis interfui fic confenfi

Ego Artuicus Bremenfis archiepifcopus cum fuffraganeis meis interfui & confenfi

Ego Hellinus * Treverenfis archiepifcopus cum meis fuffraganeis confenfi

Ego Reinaldus Colonienfis archiepifcopus cum meis fuffraganeis confenfi.

Ego Wickmannus Magdeburgenfisarchiepifeopus cum meis fuffraganeis confenfi.

Bifuntinus archiepifcopus per legatum fic epifcopum Bafileenfem confenfit

Arelatenfis archiepifcopus confenfit

Lugdunenfis archiepifcopus cum fuis fuffraganeis confenfit

Viennenfis archiepifcopus cum fuis fuffraganeis confenfit.

gpp

Henricus rex Anglorum per litteras , & legatos fuos confenfit.

Rex Hungarorum per litteras & legatos fuos confenfit.

Rex Bohemorum confenfit.

Rex Danorum confenfit.

Guido eleâus Ravennas confenfit.

• v.rie Λ;,-. Epifeopus * Firmlnus confenfit

Epifeopus Ferentinus confenfit

Mantuanus confenfit.

Bergomenfis confenfit

Faventinus confenfit,

Abbatum vero dc archipresb) terorum multitudo innumerabilis multorum regnorum interfuit & confenfit.

Longobardorum inxftimabilis multitudo interfuit fic **confenfit**

Univerfi fere principes Romani imperii, tam Teutonici , quam Italici , tam in Urbe , quam extra Urbem, interfuerunt, fic affenlum cum ingenti defiderio praebuerunt. ,,t#.

EPISTOLA BAMBERGENSIS EPISCOPI.

de eadem re.

Revereudiflimo patri & domino Ebcr.irdo Saltzbur* gtnfit ecclefi* arcbiepifcopo Eberardui Bambergenfit gratia Dei, fi quid eft , tam devotum fuam debitum cum oratione fervitium.

B /■Onvenientibus in unum Papix epifeopis circiter quinquaginta , diuque ventilata quxftioitc papatus , cum'dilatio primo pene omnibus complacuiffet , uique ad majorem rei notitiam , & 41iud generalius concilium , prxvaluit tandem pars domini Viâoris juftificata ab altera parte multis modis : quia conjuratio contra imperium , faâum illud prxcefferat : quia domini Viâoris unmantaxio prior , illa pofterior , quo folo Innocentius Anacleto prxvaluit , cuna Anacletus plures & maximx fcientix & authoritatis haberet elefeores. Deinde quod ad hoftes imperii pars illa fe cranftulerit , obligata Siculo , Mcdiolanenfibus , Brixienfibus , Placentinis per facramentum , quod fanx dodrinx adverfaCri videtur ; fic eum fubditos *a juramentis* fidelitatis debirx abfolvat , fic fervite imperatori prohibeat quofeumque, fic fic difccftioni viam préparer , quod peffimum eft, ficut opere ipfo clarefeit , fic feriptis undique per Italiam diredis tam civitatibus quam epifeopis. His malis principiis finem deteriorem promittentibus, perpetuam videlicet difeordiam inter regnum fic facerdotium, dc difceffionem ab invicem , dum pars illa cum omni fecuritate conduâus nec venire voluiffet , nec etiam procuratores pro fe mittere ad fubeundum judicium , & excipiendam fententiam : dominum Viâorem recepimus , fpe pacis fic concordix inter regnum fic faccrdotium Longo tamen examine prxmiflb , de tempore fic ordine eleâionisfux, dc his qui ejus eledionicon- fenferunt primitus, dc poftmodum retro abierunt, cardinales numero novem , teftificante fuper his omnibus capitulo B. Petri fic clero Romano , icriptis fic viva voce nunciorum fiib jurejurando. Nuncius regis Francorum promifit pro eo, neutrum fe recepturum , uique dum nuncios Imper, recipiat. Nuncius regis Anglorum idem velle fic idem nolle promifit, tam in his quam in aliis . Arelatenfis, Viennenfis, Lugdunenfis>Biluntinus, per litteras fic per nuncios confenferunt . Solus Treverenfis dc regno noftro fupereft iff parte illa de numero archiepifeoporum qui non confeiJferit : ejus tamen funraganei omnes confenferunt. Uique ad vos folum^pcrventum cft . Angelus magni confili dirigat vos fecundum beneplacitum' fuum, fic cuftodiat vos in omnibus viis veftris « Prxtcr hxc prxpofitus multa manifeftabit vobis, qux non licet ad prxfens homini loqui . Congaudete mihi, qui dimiflionem accepi, fie ad propria redeo.

EPI-

ANNO CHRISTI

EPISTOLA CANONICORUM
ianéti Petii Rons.

P*o parte Victori».

gftriçfiflirm domino fuo friderico Rj maroram imperatori, 'emper au^ufio, & sjcnersaiiiu' patrilius in Ccrqu nomme convregati< patret qui Rome funt, hafiiua finiti Petri principe apofloiorum canonici, ang!i nr.i^ni corjilu prajcntiam, 07 Spinlm fjnili cmjoîantem gftttftnt.

PAires iandiftimi, quos Deus elegit ad confolationcm meurentmm, & delinquentium corregionem, ficut ait apoftolus, ***Corripite quietos, conjolamini pufillanimes***; intendite precibus nothis, & ad dolorem nothum leniendum, consolationis manum extendite. Tanta eft enim, tam diflufa mœroris noftri materia: ut unde debeamus exordium tumere, difficulter poffimus invenire. Verum quia materia doloris eft & moeroris, a ludu & moerore ordiri decrevimus. Attendite ergo & videte, ii eft dolor ficut dolor nofter, cum videamus matrem noftram Romanam ecclefiam, quondam fulgentem, a filiis fuis, immo alienis, quia mentiti funtei, quos enutrivit & exaltavit, ipfi autem fpreverunt cam, contumelioie evifeeratam, & membris ex parte mutilatam, in cœno jacentem, contumeliam jafturamque fuam nec fentientem. Unde cum Jcre mta, plorante fuz Jerufalcm deftraftioncm, plorantes dicimus: Aa»***crediderunt regts terra, & univerfi balntatores oriis: quoniam ingrederetur kafiis, & numK^s per portât Jerusalem***. Vere Jerulalem erat mater noftra Romana ecclefia, qux eundis ad fe venientibus & quxrentibuspacem dabat Nunc autem, dc dolentes dicimus, ut olim illa: Peccatum peccavit noftra Jerufakm, propterea inftsbilis fafta eft. Nec immerito propter peccata propbetarum ejus, & iniquitates facerdotum ejus, enaverunt oeci in plateis, facies Domini divifit cos. Et vere: ***Cultris enim Domini fuper facientes mula, ut perdat de terra memoriam eorum***. Unde plurimo rubore difiundimur. Vere peccatum peccavit hoc tempore noftra Jerufalcm, invidia odio, & iniquitatibus multis, qux, quia per omnia longum eft enarrare, adoftendendamRomanam cledionem, Ci caulam difeordix declarandam, propofitum convertemus.

Domino igitur papa Hadriano felicis memorx, prima vigilia, Kalendis Septembris, viam uni veux carnis ingrelfo, convenit illico maxima multitudo, cum quibus fic feuatores adfuerunt, quorum confilio corpus Romam delatum eft. Inter cardinales vero contentione crefcentc, convenit tandem inter eos ut Romam redirent, fic concordem eleftionem facerent de aliquo cardinalium. Quod fi non portent, quxrerent extraneam pertonanti. Quod fi nec fic portent convenire, ab cledione quiefeerent, donec invenirent idoneum virum, quem concorditer eligere deberent. Et hoc unanimiter ab omnibus confirmatum <ft Poft hoc autem ftattm Romam redierunt. DpminusOftavianus, fic quidam alii accef ferunt ad obfequium defundi. Quidam vero alii prxmilcrunc authorem federum Bofonem primogenitum Satans, uc monitionem B. Petri ocoaparet, cujus cuftodes fidelitatem ei juraverant, domino papa Hadriano viventcur-cumqae poftea iübfequentes, eamdem munitionem conicendcrunt. Dominus Odavianus fic dominus Rolandu» cancellarius ad dotnos noftras venerunt, fic quidam alii' Vocati autem ifti ab illis qui munitionem o.dcrvabant, refponderunt fe nunquam alcenluros in munitionem, Bolonem verentes: ne ficut eis relatum lucrat, a juiatis Bofbniscaperentur. Et dbminus cancellarius, vadam, inquit, N eos ad vo» defeendere faciam. Ivit cum eo diaco nus dc carcere Tulliano videlicet, nec redierunt; fic lie per biduum de loco ubi electionem facerent, convenire nequiverunt.

Tandem die labbati dciceudentibus tllbdemunitione, alccnderunt omnes poft altare beati Petri, fic cœperunt dc eleftione nada.e. Cumque convenire non pollent, dixerunt ifti qui concordiam flt pacem ecclefix deliderabant: Date nobis cleftionem, fic eligemus i:nuin dc vobis; aut habeatis ves eleftionem, & eligite quem vultis de nobis unum: fic noluerunt. Surrcxit tandem velut iratus Otto, diaconus faniti Geor;ii, & Adebaldtts Cralfus, caidinalis fanftuiuin apoftolorum, fic Joannes Neapolitanus. fic. accepto manto voluerunt immantarc dominum Rolanduin cancellarium. Sed («more ficmelimi pure cardinaliim cx parte Dei omnipotentis, fix beatorum principum apollolorum Petri fic Pauli, atque totius ecclefix authoritate, prohil>enie, non potuerunt. Fafta autem hac prohibitione, iterum eum immantarc attentaverunt, nec potuerunt, & cancellarium cum manto nullo modo tetigerunt: per eos tamen non fteiit quin immantarc:ur. Ceterum clerus Romanus, qu? in ecdefia beati Petri pro eleftione iummi pontificis ***convenerant***, audito clamore cucurrernnr, circumdantes dom.num Ottonc.n, qui erat cum cardinalibus juxta altare beati Petri, fic clamaverunt omnes dicentes. Dominum Oftaviar t..n eligite, per quem luium ecdefia pacem poteft habere. Tunc petitione populi Romani fic dc ftionc totius cleri confentienie, fic dcliderante univerfo capitulo bafii.es beati Petri, domina» Odavianus cardinalis j fanioii parte cardinalium eleftus eft, fic manto indutus, ac in fede best» Ptiri pofitus, ablqne omni contradictore, can tantibus omnibus ***Te Deum Ludamus*** in jubilo. Deinde, ficut mos eft, domini cardinales, & clerus Romanus totus, qui pratfens erat, & qui poftea confinxerat, popuiique Romani pars maxima, pedes eius oiculati funt. Quod videns dominu» Rolar.dus cancellarius, fic qui ei, ficut dicebatur, juramento erant aftridi, nec clamaverunt, nec aliquo modo contradixerunt: icd inclinato capite redeuntes, munitionemquafi<pe lua fruftrati conicendcrunt. Tunc domiru cardinales, clerus, judices, fenniarii, ienatores, populufque Romanus, dominum eleftum, fignis fic bandis prxcedeiuibus, ad palatium ufque cum jucunditate perduxerunt, Romanomore clamantes: ***Papa Pittore, janto Pietro io elegee***. In craftinum autem quidam dc clero Romano afccndcrunc inanitionem, fic oiculati. manu domini cancellarii, cœperunt «um & qui cum eo erant, rogare, ut paci ecclefix provideret. Quidam* autem de diaconis cunx refpondit eis velui indignans: Heri pedes domini Odaviani, qui fratrem fuum dominum cancellarium exuit manto, fic fe induit, eftis ofculati, fic modo.venitis ad nos Et dominus cancellarius: Noli, ait, domimine cardinalis, dicere quod verum non eft; dominus Odavianus nunquam exuit me manto, quia nunquam indutus fui.

Sicque per totam hebdomadam illam domino cancellario fic fuis in ecclefia beati Petri morantibus, nono die defeendentes trans Tiberim, eo dia & altero commorantes, undecim exierunt fic per-

anno T' ' *' i'dC pu venerant ad ciftenum Neronis, in qua la- A tuit Nero fugiet» Romanos infequentes . Jufte c'^ertuun adjerunt , quia dereliquerunt fontem «qu* vine, dc foderunt fibi ciAernu diilipatas , qu* continere non valent aquas . Et ibi die altero , qui duodecimus erat ab elc&iooe domini Videaris, induerunt cancellarium ftolam & pallium erroris, in deftru&ionemdc confufioncmecciefoe, ibique primum cantabant *Tt Dettm U»itutuu.* Quis veftrum, o faodiftimi patres, audivit talia? Quantum in eis eft, biceps hodie fada eft Romana ecclefia. Nunc tacendum nobis eft, ut dominus Otto palatinus comes , & dominus Guido comes de Blanderara , & dominus Heribçrtus prxpofituS, viriprudentiifimi, imperatori- majeftatis legati, vicem recipiant referendi, quid B in domino cancellario & fois repererint . Qpi cum nota retulerint domini epifeopi, dc domini imperatoris legati : quid hinc inde humilitatis dc veritatis cognoverint, plenius poterunt enodare. In Urbe quoque cum Romanus clerus ad ecdefiam B.Petri, ipfispnefentibus, conveniret! quid de fado ifto perfenferintj quoniam prefentes efle credimus, referant ipfi t dc ad hoc comprobandum duos de fratribus noftris Petrum Chrifttanum ecclefix noftrx decanum , dc Petrum Guidonis camerarium fande Romane ecclefi* fubdiaconum, fanditati veftrx tranfmittimus, ut de his omnibus veritatis teftimonium etiam viva voce perhibeant . In ccena Domini cftis , in qua redemptionis human* (aeramenta peregit. DuosC gladios apoftoli fe habere profefli font , quos dc vos habetis : quid in cis , di per cos agere debeatis , nullus veftrum ignorat . Ibi diâum eft a Chrifto , Sarir *cfi* . Et nos qui Chrifti veftigia iequj debemus, vobis dominis noftrisdicimus huic o|>cri finem facientes , Satis eft . Omnipotentis lapientia Patris , qui novit dc poteft unire vota dc voluntates omnium, doceat vos omnes , dc uniat ad confufioncm Babylonicam deftruendam , dc fimoniam de ecclefia propellendam , dt pacem toti mundo defiderabilem in integrum reformandam.

Hoc eodem fnmmotim , non citra favorem & fiuàiam , ni filet, fcbijmaticornm imperatorum fantor nbber Vrfpergenfis in chronico hic verbis enor- D ***rat*** **:** Tunc imperator Fridericus, tali turbatione comperta, Roman* civitati condoluit: dc qualiter tubvenirepoflet, excogitavit. Tandem dcconfilto bonorum virorum utrofque eledos ad fe venire (latuit apud Papiam, non ut eos judicaret, aut caufam ledis apoftolic*, fed ut a prudentibus viris additeeret, cui eledo potius obedircdeberet . Quo Odavianus, qui dc Vidor, cum fuis fautoribus adventavit ; Rolandus vero, qui fit Alexander , frequenter admonitus , accedere contempfit. Tunc coram imperatore , fic patriarcha Aqwlejcnfi, fic epifcopo Cremonenfi , fic aliis quampturibus epifcopis, dc ecclcfiarum prxlatis , caufa Odaviani difcuftaeft: fic adhibitis teftibus, qui pràfentes fuerunt, probatum eft, quod ficut fu- E pra deferiptum eft, faâa eft utraque cledio. De jure quoque fatis adjedum eft, ut reprobataeledione Rolandi, Odavianus verus przful Romane ecclefix judicaretur . Tunc patriarcha Aquilejenfis, alii quoque epifeopi, dc ecclcfiarum pr» lati, ad pedes ejus fe proftraverunt . Imperator quoque idipfum fecit, ut ab eo indulgentiam acciperent , fic fibi obedientiam facerent. Quem exinde Imperator deftinavit in Alemanniam , ut cun&i ei obedientiam facerent : quod de fadum eft : nam Reinaidus Colonienfis archiepifcopus cum devote recepit : Moguutienfis quoque fie Magdeburgcnfis ipfi Viftori papsc fe fubdidere cum fois (uffraganeis. Menfitquc Roma cum fois confpiratoribus in confufione, ut adimpleretur quod didum eft per prophetam : **P»** ***informant in*** mw , *n^icnUntnr :* fic tertium diâum adimpleretur : ***Servat tans Utebitur. tUc illo.*** ,<to. v/«L »·*

EPISTOLA ALEXANDRI PAPÆ III.

AD ARNULPHUM LEXOVIENSEM EPISCOPUM.

Refcrt de boc conciliabulo qu* prx pudore fchifonatici filentio prztcrierunt.

Altntuder epifeepnt fervnt fervorum Dei **,** ©«wrf· ***bili fratri Unudpbo Ltxtvicnji*** *epifcopo* ***, falnteui & epoftoiicem benedtiionem.***

Litteras a tua nobis prudentia deftinatas tau to hilariori mente fufeepimus , quanto de uberiori pinguedine caritatis , dc ampliori fervore devotionis eas novimus proce(fifle . Qpas dc nos ipfi attente latis ac diligenter infpeximus t de ut concept» diledionis integritas, dc probate fidei certitudo, in tenebris non lateret , fed fieret ignorantibus mantfefta , eas in fratrum noftrorum auditorio publice fecimus recitari . Ipfis profedo de devotifumi continebant puritatem animi, nec minus luculentam profondi peâoris eloquentiam redolebant . Novimus autem , dc im~ memores non exiftimus, qualiter , ficut dc ipfa tua feripta plenarie continebant , dive ac revt> rend* memori» Innocentio papx anteceflori noftro fchifmaticus ilk , qui dc generofitate naturis, rerum copia terrenarum ; prudentia fxcularl, fic gratia labiorum, mira xftimatione reddebatur infignis, nefaria temeritate fuccrevir , dc innocentem noxius, fortis debilem , armatus inermem , fchifmaticus catholicum impugnabat . Cererum ad quem finem res ipfa, Deo miferante, pervenerit, devoti fic fideles ecclefic filii per gloriam meritorum, mali vero per fopplicioruin gravamina cognoverunt. Quid etiam de aliis fimilia prefumentibus antea iepenumero contigiffet, tu tam fœcundc , quam eleganter , in illis e:fdcm litteris expreflifti. Temporibufque noftris optimus Deus voluir hzrefes * fulcitare , ur qui « f·»»» probati font manifefti ftant , dc ur per noftram/"'*'·H fic aliorum catholicorum (ludium fic laborem , grani» a paleis in area domini fegregatis, fchifmata fic herefes conterantur . Credimus fiquidem , fic de gratia Divina confidimus , quod in proximo fedatis findibus procellarum, fic ventorum turbine propulfato , dies nobis lerenus fic fulgidus arridebit , fic calcatis inimicis ecclefix tranquilla in portu Petri navicula refidebit.

Perfolvimus autem gratias omnium conditori, laudum prxeonia referentes , quod magnificum illum dc ferenillimum orbis principem Henricum regem Anglorum audivimus firmum dc flabilem in catholic* unirare ecclefix permanere, fic quod per fuam pnefertim indu&ionem idem in findo propofito animum folidavit. Rogavit fane ut it* vigil femper citea eumfic folicitus perfeveres, ne per frequentes vexationes Imperatoris fic nunciorum fuorum, a devotioneecclefixficnoftra,quod abfit, velit modo quolibet declinare . Volumus quidem te apud eumdem regem, dc epifeopos, atque adjacentes perfonas, quafi quemdam apoftolum dc nuncium veritatis illis partibus experiri '.

Cir-

«NNO CHHISTI

Circumpofitos quoque dc vicinos epifeopos , dc tam ccdefiafticas, quam fzeuiares perfossas, nobiles prxeipue ac potentes, ad hoc ipfum efficaci ftudio dc omni diligentia exhortent . Nos enim perfonam tuam quam finccra caritate in Domino diligamus, atque ad honorem dcexaltationem tuam quam prompto animo defideremus intendere , per illum dile&onis fervorem , quem circa te & ante promotionem poftram habuimus, diferetionis tuz prudentiam non credimus ignorare.

Przterea qualiter Fridericus Romanorum imperator , avorum fuorum fceleratiftima veftigia fubfecutus, circa facrofanftam eeclefiam Romanam io prarfenti fc habeat dc olim habuerit, dc qualem circa eam animum gerat , qui utique fpecialis ejus patronus deberet dc defenfor exiftcie, multis rerum indiciis a longis retro temporibus ad notitiam tuam non ambigimus pervenifle . A tempore fiquidem antecefloris noftri pix recordationis Hadriani papz, dc ab exordio dignitatis fux, ccepit fandam Romanam ecclefiam tanquam tyrannus opprimere , dc non mediocriter infeftare . Archiepifcopos namque fic epifcopos a fede apoftolica redeuntes , in ignominiam fic detrimentum ecclefix plerumque capi turpiter fic inhonefte prreepit , cofque fecit carceris cuftodir mancipari. * Non quoque in minori officio conftitutos , qui cum venerabili fratre noftro B. nunc Portuenfi epifeopo ad eum fuimus delegati , qualiter apud Bifuntium ipfeC tradaverit, dc quam indigne receperit, non opus eft nos in pnefentia referre , quia credimus tc idipfum plenarie cognovitfe . * Veniente etiam praedi&o anteceftbrc noftro , patrimonium beati Petri violenter invafit , fic eamdem Romanam eeclefiam nifus eft modis omnibus conculcare ita quod a pluribus dicebatur , dc quafi fama communis habebar, quoniam eq fnperftite Odavianum, qui femper fuit domefticus eccleftz inimicus, ordinare apoftolicum, immoapoftaticum, fi opportunitatem acciperet, intendebat.

•т. No·

* Vi,,tu

Quia vero illo vivente omnipotens Deus non permifit eum conceptam vefaniam exercere,poft mortem ejus opportunitate concepta, przdidum Odaviarum fchifmaticum, fimomacum , de manifeftitfimum invaforem, qui cum tribus tantum malitiz fuz complicibus, ficut totus pene mundus agnovit , poft canonicam dc unanimem cleûionem noftram mantum arripuit, ficitafedamnabili prrfumptione intrufit, in tanta iniquitate modis omnibus manutenuit, dc quidquid die fc-cit, folo favore, potentia fic authoritate ipfius, dc nunciorum, qui in Urbe przfentes exliteranr, cum freifie abfque ambiguitate tenemus . (Jnde ad confirmationem ipfius, immo ut omnem videretur In ecclefia Dei authoritatem habere, archiepifcopos , epifeopos, dc alios ecclefiarum praelatos, apud Papiam , contra factorum inftituta canonum, prout ei placuit, convocavit. Ille autetn , ficut homo, qni nec in Deo , nec in jiftitia confidebat, in ipfius imperatoris pnefentia per aliquot dies, velut pro certo accepimus, infignia pontificatus abjecit, ficut etiam in noftro dt fratrum noftrorum confpeftu , dum Rome olim nos teneret induibs, fuam malinam recognofeens, facere voluit ea quidem conditione fervata, ut nos ei poftmodum reddere deberemus . Cumque noj ea recipere fub hac conditione nollemus, ipfe rn fita pertinacia dc damnabili prrfumptione permanfit.

Ceterum ut przdi&us imperator eeclefiam Dei fitz videretur fubjugare fit fupponcre ditioni , fit eam in fupremam redigere fervitutem.' memorato apoftaîico , ficut diftum eft, pontificalia infignia reddidit, & cum dc papatu , quod eft a freulis inauditum, per aanulum, prout dicitur inveftivit . Quofiiam etiam epifeopos , aliis diteretioribus fit hooeftioribus occulte dc illo conciliabulo fugientibus, reverentiam exhibere laicali violentia & tyrannica oppreftionc coegit . Sic enim reges & principes diverfarum parttum fibi intendit tum fpirituali , tum materiali gladio iubfugafe , ft in hac parte , quod abfit, nefandiilimurn ejus propofitum przvaleret. Ad hzc juxta prudentue tua. confilium , Rothomagenfi. archicpifcopo ejufquc fuffraganeis, fic aliis per Northmanniam conftitutis, exhortationis litteras dcftinamus . De cetero , memoratum Fridcricum Imperatorem, pro eo quod Odsvianuntfchtfmaticum recepit, fie ci pertinaciter adhaererepra-fismit, cum eodem O&aviano, fic cum aliis principalibus fautoribus fuis , nos de conuiluni fratrum noftrorum confilio , in Ccena Domini publice ac folemnixr excommunicalîc cognokas.

Datum Anagnia, Kal. Aprilis.

His acceptis Arnulpbus ab Alexandro litteris, ut partts credita fibi legationis impleret, ad arcbiepifeopos tf epifeopos Gallia, de bis qua gtfta efJent in conciliobulo Papierfi, htteras dedit: quas ab plenam rerum gefltrum fignificationem bic deferibendas Optra pretium duximus . Si: enim fe babent.

*AD ARCHIEPISCOPOS ET EPISCOPOS * Auglie.*

Quanta tempeftate laboret ecclefia, atque in quanto videatur periculoconftituta, vcftra , Sos hic dolor tangit, prudentia non ignorat filii quidem Babylonis prolpiciunt fie exultant , qui quafi certum aufpicantes de procellarum quantitate naufragium , ad diripiendas farcinas fiç ipfa navigii tabulata concurrunt. Nobis autem fecuritatem przftat Divina promiflio , qua portas inferi adverfus cum praevalere non finit , fed vexationis injurias viftoriz certitudo cotr.pcnfat. Neque enim dcfpcrationi locus eft , ubi caufam reditudo commendat , fic virtutem patientir firmat interim confcicntia veritatis . Caufz fiquidem noftra nec ignota veritas , ncc inccita juftitia.- fed res luce clarior, fit gravitatis nube negotium purgat, fic omni judicium abfolvit errore.

Si enim periona pcribnz compareiur, noftram perfeftio fcientiz fic omnium virtutum format integritas : quod non magis noftra , quam adverfaris quoque partis tcftimonio confirmatur . Alteri vero fi nobilitas generis , fic quzfita ob hoc ipfum potentium gratia fubtrahatur , non erit unde ad majeftatis apoftolicx faftigium audeat afpirare . Sed fie fi faâa eleâionum invicem conferantur , electionem noftram omni ordine , omni folemnitate , omni denique ratione fubnixam , alteram plenam impudentia confiât , fic omni rationis adminiculo deftitutam . Numquid enim unius epifeopi t ipfiufque quem noftis, fic duorum cardinalium, totiecclefixprejudicabit r.uthoritas, dt reprobatFuniverfirate catholica, intra quaternitatis hujus anguftias coarfeata credetur? Numquid confecrationiriteacfolemniter per cam cujus intereft multitudinem celebrata , ea qux poftmodum per paucas ipfafquemendicatis manus contraâa eft, poterit pervalere ? Numquid impudentiam con^efti fibi propriis manibus indumenti minax redemptorum fa-

tclhrum violentia confecrabit ? Certum fiquidem A quam fub umbra pietatis exercens, ecckfiafticum——— -Invsll ~ ecclefiam beati Petri , cum ibi congregavit fxculari potcftate conventum : ut prz- çh'lÎst j

* ,,fl celebranda foret cleftio, armatorum copia cotnplevifle, ut quod dc mentis luis , fic fandorum patrum gratia non fperabat , ftridis m cervices refiftentium gladiis ufurparet.

Denique confenfu omnium in perfonam fanfiiflimi patris Alexandri firmato, dum ipfa laudabili verecundia renuitficexcufat, impofitumque fibi manibus fere omnium pluviale repellit, diflimulare ulterius ambitio non potuit vel difterre : fed eftufa temeritate, nullo adhuc cardinalium , ficut dicitur , profequente , cucurrit ad cathedram, ca nimirum fiducia , quod invitis armatis non poffet ab inermibus amoveri. Pari quoque palatium ieflinatione confcendit, ut primus utramque ca-B thedram videretur infedifle , & quem jure non poterat , falcem de feflinacione iortirerur alcenfum quo przdidi nes eum dc tota univerfitate fccuti funt . Alii gladiis difeurrentibus territi , cum electe fuo in munitionem proximam ccncefferunt, ubi eos adverfarius ille novem diebus obfeffos gladiis tenuit fic inclûtes , exiguam ficut poterant alimoniam toto illo tempore mendicantes. Unde etiam fibi mentiendi caufam componit iniquitas, aflerens, Odavianum , priufquam alter eligeretur, per novem dies apoftolatus cathedram telitarium infedifle: quafi ille ab initio , licet renuerit, non teiflet electes, uniufque violenta poffeffio fandificarc injuP.itiam , & ambitionis audaciam valeat expiare.

Porro illi de carcerc beneficio fenatus cduffi, ad locum , quo apoftolica infignia fervabantur , Domino miferante, perdudi funt : ut eleûio manciparetur cffcctei, & eleffus gratiam confccutioni$ per manum Oftieafis epifeopi, ad quem hoc jure fpcciali pertinebat , acciperet . Denique cardinales fit cpilcopi , qui per d verfas provincias legationis fungebantur ofticio , ad eum pari devotione convcrfi ten: : totique,jam ecclefix Dei indubitat® tranquillitatis ferenitas arrideret, nifi homo ille ad prarparatum Imperatoris auxilium transfugiflet. Verum ille glori® fu®, fic non Dei fedulus xmulator , defiderii complendi, quodde proavorum exemplo conceperat , occafionem l®-tabundus accepit · Nollis enim przdecefforcs ejus ad lubftigandain ditioni *fux* Romanam ecclefiam a longis retro temporibus afpirafle , ipfofque adverfus cam femper vel fufeitafle vel fovifle Ichifmaticos , quo magis jure ejus, cui ipfi miniftenum debent , affectatum portent imperium exercere, eamque ad luam converto ordine non dtfponere fed evertere voluntatem . Bene tamen, quoniam quiiquis ad hanc dc confidentia poteftatis illius prorupit audaciam , inruinam fibi fadus eft , ceteris in exemplum , quo confufa deinceps ceffaret elatio , fic fua ecclcfiz Dei dignitas & reverentia fervaretur . Ceterum hic blanda fchifmatici defperantis humiliatione fcdudus eft , dum ille perfonam fuam arbitrio ejus exponit fic caufam : neque fe quidquam fore, nifi dc fola ipfiusvoluntate, prtlumit. Unde fic ad pedes ejus ipfa dicitur apoftolatus infignia refignaffe , porteaque de manu ipfius inveftituram acccpiffe per annulum : uc veteri fcilicet quzftione compofita, regnum plane de facerdotio, de fpiritualihus temporalia, de ecciefiafticis viderentur fecularta triumphafle . Indignum facinus , omnibufque fzculis dcteftanda malitia, ordinationem fcilicet Divinam qualibet temeritate convertere, fic redemptam languine Chrifti perimere libertatem.

Prs^idus Unqua prmeeps, negotium iuumtan-fumptionem ichilmatici illius proprio roboraret affenfu, & quos poffet ad obedientiam illius tyrannies poteftatis terroribus inclinaret : ea fiquidem intentione , * ut utriuique gladii virtute comminuta prifltnam reformet imperii majeftatem, ut utriuique invicem coopérante potentia, omnia regna proprix fubjiciat ditioni. Porro illi, quos fchifmatico conciliaverat neceflitas, aut voluntas, falftatis & blaiphcmi® fymbolumconfctipferunt : ut quod de veritate non poflunt , faltem conqvifit® multitudinis fuffragio przvalcre credantur . Quod feriptum, fi forte contigerit ad lapienti® veftrx ventre confpectem , multa plenum faifitate credatis: licet etiam, fi abfolutam contineret in omnibus veritatem, nihil, quod ibi diipofitum fit, aliquem de fure lortitetur effeftum . Neque enim arbitrium dici poteft , ad quod voluntaiia partium compromiffio nos aftringit : ncc judicialis fententia, qux nec ab ordinaria jurildidione, nec a delegata , procedit . Sed & caufam communem privata authoriiate decidere, qua arrogantia przfumpferunt , nobifque tanquam inferioribus imponere magiflratum, quos Divina bonitas pares ordine, & etiam fpedabiles conftituit dignitate ? Sed neque caute dici debet, ubi inter confentientes nullum potuit efle litigium .· neque fine contradictione quzftio vel formari potuit, vel abfolvi. H.

C Ad hzc , fi quod de Oftaviano faitem eft , ab initio forte non valuit, ex poft faite ifloitnn nullo jure valuit confirmari : cum ipfe jam ab eo , qui poterat , condemnationis fententiam , debitique poenam anathematis cxcepiflet . Scio fapientiam veftram validioribus argumentis potioribufque rationibus abundare, ut Papienfe illud conciliabiilum nullius reputetis extitiffe momenti, * a vobis etiam minus intclligentiam fimplicitas valeat edoceri . Benediâus autem pater mifericordiarum fic Deus totius confolationis , qui ecclefi® Gallican® folitam mifericordiam benignus impendit : ut eam femper fic agnitione veritatis illuftret, fic pedes ejus a juftiti® tramite nullatenus aberrare permittat. Sicut enim omnes, quos ad oppreflionem Roman® ecclefix rebida Teutonici furoris provexit invidia , virtus Altiffimi mamfefta dejecit : fic omnibus , quos devotio Gallicana fufeepit, vidoriam femper contulit fic triumphum. Cumque multis conftet, ceteras regiones abundaffc portentis : fola Gallia monftra non habuit, fed finceritate fidei, dodrin® veritate , virtutum quoque titulis , fic plurima operum exhibitione piztulfit. Unde nunc quoque pertenarum penitus qualitate difcufla, fadifque eledionum plenius exploratis, in perfonam landiflimi patris Alexandri, de vere catholici fic fereniffimi regis fui beneplacito convenerunt , litterafque ejus fic nuncios paffim fic fufcipiuntfic honorant . Sed quia inter ipfum fic principem noftrum , Deo volente , noviter eft reformata concordia : placuit ob gratiam ipfius ad momentum differre publicand® fufecptionis ediûum , donec ifte nofter ecclefiam regni fui confuluiftc poffet, *& quod mente* concepit , affenfus veftri conniventia confirmaffet. Neque enim prudentiam regalis excellentiae decuit, aliquid fuper tanto negotio inconfulra veftra fapientia definire: ne gloriam fuam alteri dedifle videretur , & reverentiam veftram minoris quam debuit cftimaflë . **Que** tamen fuper hoc ipfius **ab** initio voluntas extiterit, multis declaravit indiciis, & expreflit: quouuun patris **Alexandri** nuncios & litteris cum reve-

ANNO CHKtSTI

reverentia femper excepit & grati* , oullumque A *ie* ahum fufcepturum, adhibita fatpe coram omnibus **affevcratiooe,** prcdixit.

Porro litteras Offaviani oblatas renuit manu régis , velut immundum aliquid fordidumque , confngere: fed in contemptum ejus, lignez tabellx , quam ipfe de pulvere fuflulit , manibus offerentis impontas , ipfe flarim coram nuncio poft dorfum fuum quam fublimius potuit, rifu multitudinis quz aderat profequente projecit. Ex his igitur manifeftum eft, voluntatem ejus in favorem domini Alexandri fine omni ambiguitate firmatam : mfumque, veftrum magis ob reverentiam quzfifte confilium , quam pro abfolvenda qualibet fuper hoc negotio quzftione. Solent c-nim principes dominique terrarum majora qua-B dam fempet mora fufpendere, ut dilatione crefcat auftoriras, & major Iztitia defideria protraffa confummet. Super quo plane cum in idem favor principis veritalque concurrant, manifefte vobis viam refponfionis gratia Divine bonitatis flflignat . Oportet tamen vos propter aliquos, J[ui inter vos funt , folicite providere , qui fe chifmatico illi dicunt cognatione conjunffos.· ne malignitas forte praevaleat, & eam, quzcxDeo eft , fupplamet carnis affeffio caritatem . Sed cum univerfitas veftra Convenerit , nolite quorumlibet expedare fententias, nec eorum timeatis oftcnlam , fed conceptum ftatim in virtute fpiritus ufiirpatc fermonem : ne difiimulatio ve*fira* prav'tati przftct audaciam, veftroque filen-C tio blafphemiarum primitiz convalefcant. Tcmpeftivius igitur telus juftitic per os veftrum de libertate confcientizflcconfidentia veritatis erumpat: ut quafi quodam fpirituali tonitruo terrea-rur iniquitas, & prxparata ad fubverfionem *fidci* fallacia fu■cetur . Dominus mentes veftra» in bonum fua pietate dirigat dc confir.net : uc ecclefiz ejus Audio veftro reformetur integrity, fle quz vos tantis ultro beneficiis & honore pervenit , gratos in opportunitate fentiat & fideles. ,,4e '

ttucufque Anulpbut ad Galliarum epifeopos, c-grrgiam wm operam pro catholico antiftite ad. verfum fcbifmaticum invaforem.

Inter alia/ Galliarum epifeopos , qui clcliioucm Alexandri pontificii provexerunt , & protexerunt, fuit pracipuut Billelmut arcbienifcopui Sennerfit , ad quem ifia Petrus Rlcjerfis: Vos enim eftis, in cujus confilio & auxilio potiilimum fuz falutis ancoram navicula B. Petri, conftituit, cum intor fchifmaticz perfecutionis flu&us periculofius xftuaret. Vobis contulit Deus in pueritia fuper fenes intelligere : & ad futuram naturz ■anitiem maturiore morum fenio pervenire. Fluxosadolcfcentiz motus in vobis ratio magiP.ra cohibuit , ut omni Jafciviz libertate prxeifa , nec forma, nec nobilitas, nec opum exuberantia, nec poteftas, nec cetera , quibus pudicitia expugnatur , propofitum interverterent callitatis, fed modcfta in omnibus converfatio plus angeli quam hominis exhiberet: Ceteras virtutes, quibus miraculofe fulgetis , fub filentio pratterimus .' nec enim noftra praeconia mendicatis, cujus honcftatem & prudentiam fama celebris latiilime promulgavit.

Hac de Billelmo Petrus , cujus tcftificatione con-Cjîat, de Senonerfi translatum ad Remenftm ecclcfiam, ubi pro S. Tboma Cantuancrfi epifeopo ftrenue egit. Tale/ erant qui pro Alexandro adverfus fcbifmaticos iniere certamen.

Ç^ADCONCILIABULUM PAFIENSE

A Friderm Imperatore indultum, qua Piiloris III. antipap* elcilio confirmatur, Aλλo ııóo. celebratum

ADDITIO.

Pχ MI.Λ Suppi. <oii. r»I· »·>·

»» /^Ooeiliabuli Papicnfis afta varia, & plura „ eo fpeâantia monumenta apud Labbeum M & nuperum ejus editorem Venetum fuppetunt. ,, His tamen non fpernendum additamentum ex „ variis, quz huc illuc corrafis documentis, mo„ do exhibeo . In primis ergo hujus hiftoriam „ do fufiorem, quam de rebus in hoc concilio „ eeftis tulit Otto Morcna rerum Laudenfium „ niftoricus cosvus , non qualis eft in vitiato „ codice ab Ofio Mediolanenfi feriptore vulga„ to ; fed qualem e MSS. Ambrohanis codici„ bus emaculatis produxit Mutatorius Rer. Ital. „ to. VI. p.iojj. Diu ambigens hrfitavi, num „ prolixam hanc narrationem exhiberem , cum „ tota vel fere tota decerpta fit ex epiftola fy„ nodica conciliabuli hujus , prout integriorem „ quam fit in Labbco, hic referam. Ut tandem „ darem fuafit ratio , quod fi non aliter, fal„ tem valeret ad adftruendam veram leffionem „ in iis quz varie in variis codicibus leguntur I „ Cum vero pauca referat feriptor ifte fupra ea, H quz ex epiftola cxcerpfit, nihil ultra meretur „ fidei fupra id quod epiftdz fehifinaticorum „ debetur.

„ Brevem aliam ejufdem concilii hiftoriam adM jeci ex anooymo Bavaro coatvo, cujus chroni„ con, a Stevartio vulgatum, Bafaagius in no„ **viflima** leffionum **Gatufiaruruni** editione tom.) „ III. par. II. pag. 160. reproduxit.

„ Jungitur hiice fynodica epifcoporum fchif„ maticorum (intégra, cum nonnifi mutilam vel „ hinc inde detruncatam ex Goldafto Conftit. „ Imperial, t. I. pag. 173. Labbeus exhibuerit . „ Hanc vero ex Martcne Anecdot. tom. 1. pag. „ **447.** rcprzfento.

„ Ultimo tandem loco, ne quid aflis conct„ liabuli hujus defit, recito literas Friderici im„ peratoris in gratiam monaft. VPiridebergenfis „ in Bavaria hoc ipfo in concilio datas, vulga„ tafque a Pcxio in Cod Diplom. par. I. pag „ 416.

Hifloria Concilii ex Ottone Atorena .

TMperator deinde cum omni fuo exercitu Pa1 piam perrexit. Sed ea tempeftate magna difcordia erat inter papam Vifforem, qui prius vocabatur Offavianus, flcRaynaldum cancellarium, qui in eleffionc fua vocatus faerat Alexander tertius, qui fimiliter ad papatus honorem levatus erat; ob quam diifenfionem Imperator **olim** mandaverat fuos legatos, fcilicet comite®OnoDem Palatinum , & comitem Guidooem de Blanderate, ac .... ad Offavianum, atque Alexandrum , rogans eos, ut illi ufque ad primum caput jejunii * Papiam venirent fua» rationes alie- · f(4

garari coram archiepifcopis, epifeopis, abbati-bus, aliifque religiofis & coram ipib Imperatore Roman» ecclefie advocato, ibique per Dei virtutem tam deteftabilis diflcnfto limitaretur. Mandaverat etiam archiepifcopis, epifeopis, atque abbatibus de Alamaoia, & de Burgondia, atque de Longobardia, de Tufcia quoque, & de Apulia, ac de Romania, ac de aliis fuirribus Imperii, patriarch* quoque bl. de Aquilea, ut in praedifto capite jejunii Papiat forent audituri difcordiam inter Oâavianum, nunc papam Viftorem vocatum, fic Raynaldum, papam Alexandrum vocatum, & ut audiris utriufque rationibus, quis juftius ac rationabilius debeat efle apoftolicus dijudicarent, dicens: efle potius in veritate cognofcere, quis ipforum magis foret esthollcui, atque jure in apoftolica dignitate dignior exifteret, quam fic pnevarieantes, & quis eorum in veritate deberer efle papa ignorantes, & cum unus tantum apoftolicus elle debeat in toto orbe, duos tenentes, animas fuas propter talem dlfcordiam amitterent. Oâaviantts vero legatos audiens Imperatoris, eofque magno gaudio fucipiens, A' prrdicla: diflènfionis delîderans audire fententiam fanftorum virorum, ad prefixum terminum fe venturum legatis promifit. Rynaldus autem eifdern legatis renuntiavit fc minime venturum ad talem confliftum, dicens: fe a nemine debete judicari, cum ipfe omnes alios judicare debeat; & fic refpondit ac fi jam cflet in concordia, & fine aliqua diflenfione ad apoftolicatus honorem fublimatus. Oftavianus vero ad terminum ftarutum veniens, & patriarcha Aquilegi* multique archiepifcopi, epifcopi ac abbates, aliique quam plures religion viri, pro quibus Imperator mifeut, Papia: omnes congr'gati funt. (a) Cum igitur orthodoxorum Papi* congregatorum univcrfitas in nomine Domini conicdnTet, caufa fedis apoftolic» per aliquot dies continuos, remoto omni fzculari judicio, legitime & canonice agitata, & diligenter infperta, fufficicnrer & canonice in confpcftu concilii per teftes idoneos eft probatum, Domnum papam Viftorem, & nullum alium in bafilica B. Petri, a faniori parte cardinalium petitione populi Romani, & confcnfu, & defiderio Dei fuifle inmitriatum, & quod prsefentc, dc non contradiccnte, Rolando quondam cancellario incaihedraB. Petri fuerit collocatus, & quod ibi ci a cardinalibus & clero Romano, *Tt Dttrm Ltndnrnnt,* glotiofe eft decantatum, & inde ad palatium cum bandis & aliis papalibus infigniis eft deduftus. Probatum eft & quod eo tempore, quo eleftio Rome celebrabatur, erant in Urbe tantummodo XXI. (b) Cardinales. Cardinalis autem S Petri ad vincula erat Anagniae infirmus, qui confenfum & voluntatem fuam aperuit domno cardinali S. Martini, & domno Guidoni Cremenfi, ex quibus omnibus (c) cardinalibus cum domnus Viftor tunc Oftavianus & Rolandus fegregati fuiffent, remanlerunt tantum viginci eleftores, quorum novem fanioris confilii, & nulla conjuratione ftedati, quorum prima vox erat in eleftioDe, domnum Viftorem una cum capitulo B^Petri, petitione populi, confenfu & defiderio cleri annuente, ordine fenatoram, & nobilium Romanorum domnum Viftorem elegerunt; & clerusCc populus fecundum coniuetudioem interrogatus per ferinianUm, β placeret, tribus vicibus clara voce reipondit: *Pbcet.* Probatum eft etiam, quod Rolandus, XII. die poft domni Viâoris promotionem (d) ab Urbe egreflus apud Cifternam, prope terram Siculi, in loco non celebri, primo eft inmantatus; probatum eft quoque, quod in fecundo die poft promotionem domni Viftoria Rotandus interrogatus' a reftoribus cleri Romani, & a clericis ne lua cardinalia, ft domno Vido*ri effet obediendum, expreflê confeffuseft fe nunquam fuifle inmantatum, âc expreflê dixerit *ite* (e) *& ebedite ei queue inueentntnne effe videtit.* Super his capitulis fuerunt teftes *, & lub ftola facrofanAis taftis Evangeliis juraverunt: dominus Petrus Ranus (f) decanus baliltae S. Petri, cmv *detebur fretribnt fuit* (g) & in perfona fua & totius capituli B. Petri, *cnjnt etinni litem nd* p/r- ... *[illegible]* ; (h) fuprajuraverunt (i) *etiaiet bonefitffifei refletet, & prelati cleri Ro*~ nmw, fwr WWM4 *viderunt, treflavernnt, & ferrent nitre efle inter urcbipretbyteroj, & nhor clertctr.* Preterea Petrus iiluftris *vir bit* (k)pr£> feftus, & alii quam plures Romani nobiles in confpcftu *concilii fuper jam* diftis capitulis omnes fimilitrr teftimonium perhibuerunt, & jurare voluerunt. Sed quia pnêdiftorum teftimonium fufficiens concilio viliun fuit, a facramento excufati funt. Deinde venerabilesepifcopi Hermannus Verdenfis, & Daniel Pragenfic dc Boemia, & Otto Palatinus comes, quos dominus Imperator ex confilio XXII. epifeoporum, & multoramaliorum religiofortxm tunc prxlcntium Rotnam delegaverat, ut partes ante concilii prrfentiam Paplam evocarent, in confpcftu concilii teftimonium perhibuerunt, quod Rotandum cancellarium & ejus partem, trinis ediftis per ipfa intervalla perhemptorie & folemniter ad przfentiam ecclefi* tunc Papir congregande vocaverunt; quod Rolandus & fui cardinales viva voce & manifefte dixerunt judicium vel examen aliquod ecclefi* fe nolle recipere. His *igitur*, dc aliis quam phiribua rationibus auditis, quas longum foret enarrare, communicaro confdio prodidi patriarchae, & noVem archiepifeoporura,& XXXVIII. (l) epifeoporum, & multitudine magna abbatum, qui omnes aderant concilio domInum Viftorem laudaVerant, flceleftionem Rolandi caflaVerunt: poft quos omnes chriftianiflirous Imperator eleftionem domini Viâoris comprobaret, dc poft eum omnes ejus principes, fcilicet dux Henricus de Saxonia, dux Bertaldus de Zaringia, dux Federicus de Rottenburgo (m) comes Palatinus de Reno fuper' Imperatoris, comes Palatinus de Saxonia, comes Palatinus dc Bavarea, dc alii quam plures marchiones, dc comites tam Longobardi quam Teutonici eleftioDem domini Viftoris firmaverunt-

His ita perpetratis dedit licentiam dulciflimus Imperator, quo dulcior nullus fuit a longis retro temporibus, duci Henrico de Saxonia, & dud Bertaldo, & etiam fere omnibus archiepifcopis, epifc., abbatibus, qui fecum erant in exercitu, & cum militibus fuis, ad fuas patrias remeandi, cum omnibus fuis equitibus; quibus omnibus recedentibus, remanfit Imperator Papi» cum doce Federico, regis quondam Conradi filio, fle cum Corrado comite Palatino dc Rheno fratre fuo, dt cum Ottooe Palatino comite, dc aliis qttibufdam Principibus.

ANNO CWKISTI

eicet-Mt.

H.

(a) Hrc A (equenria excerpet (uni ex epirt. (b) 1» epift. Jcfitur xxtt. fed ibi irquentia non lejuntur. (c) hjrc A fequentit funt rn epifl. In epifl. *tertie die.* (c) epi». *ite.* (f) epift. rhnjfitv-/. (t) défunt hxc m epifl. (h) defun' >n epifl. (>) Multum hrc variant ab epifl. (ij In *tp.R Ontt,* (h io cp:fi. recenientur xxxrx. -ex his io DoonoUis (lippietur epift.

I *Htfarvi tjafdeoi cntcilii ett ancajao· Stevartii.*

CRema capta, dcftrafta, & concremata eft · Quo faào imperator ftatitn venit Papiam cum epifeopis & principibus qui congregati ei ani. Et inde nonis tebrurrii curiae dc. colloquii initium habetur. Per fex dies in hoc demorantur ; & fuit diflenfio inter ipfos .' quibufdam hunc , quSxifdam illum confirmare volentibus . lenia itaque idus Februarii; quia nec Alexander papa venerat , ncc legati ejus, nec aliquis pro pane ejus firmiter ftabar, Imperator omnes epifeopos convocans in hunc eos conienfum deduxit , ut omnes Viftorem papam fiifcipercnt, & ftatimtequenti die idem IV. Kal. Febr. ab ipfo Imperatore & epifeopis fufeipitur , dc inthronizatur in monafterio S. Siri, Imperatore frenum equi, dc fiivam feli- illius tenente, A eum de equo fufcipiente , dc ad altare cum patriarcha Aquilejenfi inter manus eum deducente. Alexander autem cum omnibus cardinalibus fuis in Franciam deveniens ibi morabatur.

EPISTOLA EPISCOPORUM SCHISMATICORUM

In Conciliabulo Papienfi congregatorum dc cleftiooe Viftoris IV. antipape.

fees. Dti greti» Afttiltgicitfa patritreb», Artbiep. MAgnnttntu, R. Colonicnfir, F. Mcgdtbnrgtrfi, dT H- Brtmtufii crcbttpifc. & mivtrfi tpife. ÌJ" abbotft tf viri religiq/i in cmtil. Papia congre geti, ngtbaj, »rcbiep. epife. ebb.itibxs , dnciont, coatitibtu, atarchtotubns t? otnniini Chrifti fide* libat, ad quot littera ifta perveniunt , f»inteta (f or»tionc> in Cbrific.*

QUia fedis apoftolic* turbatio Chriftianorum animos admodum fauciavit , nos qui ad rdecanda fchifmata Papie fuimus congregati, qualitatem caufe modumque negotii dcfacri concilii ftatutum univerfitati veftra: plenarie duximus intimandum; nuatenus per feripta pnefentia mera veritate monftrata , auditorum animi fal- D firatem, quam forte conceperunt, vehementer Sellant , dt amodo per feripta fchifmata non neantur . Cum igitur orthodoxorum Papiae congregatorum univerfitas confediffer, caufa per (eptem continuos dies, remoto omni feculari judicio , kgitime & canonice agitata, ac diligenter infpefta , fufticienur dc canonice in confpeftu concilii perTeftcs idoneos eft comprobatum, nimirum papam Viftorem dc nullum alium in bafilica B. F^tri a fanion parte cardinalium , petitione populi, confenfu dc defiderio cleri Romani fuifle eleftum, dc fbfenmiter inmantatum ; dc quia prxfente dc non contradicente Rolando, quemdam cancellario, in cathedra B. Pern fuerit collocatus, dc quod ei a cardinalibus dc ciero Romano *Te Dnaa htttdcnatr*, àFc. gloriofeeft decantatum, dc inde ad palatium cum bandisde diis papalibus infignibus eft eduftus.

n.r.M ha< Probatum quod eo tempore quo eleftio Rome *£***■? celebrabatur, erant in uxbe tantummodo XXII. "*"* bcatdir.?les, ex quibus cum dominus Viftor tunc Ottavienu» & Rollandus fecregati feiflent , remanferant tantuicmodo XX. ekftores , cx quibus novem fanioris confilit, dc nulla coojuratioAne fœderati, quorum ypx pyma erat in cleftio ac una cum capitulo B. Petri, petitione populi, confenfu dc defiderio cleri, annuente ordine fe- L „<2 natorum dc nobilioribus Romanis, dominum elegerunt Viftorcra . Et clerus dc popuhu fecundiun confuetudinem interrogatus per ferini arium, fi placeret ; tribus vicibus clara voci nfpondcrunt. Placet.

Probatum eft etiam quod Rollandus poft domini Vidoris promotionem *tertio die* ab Urbe e-i«<! p<» greffes apud cifternam in finibus terra, Sicilii in /"*; ,ft loco non celebri primo eft mmantatus.

Probatum eft quod in fecunda dic poft promotionem domini Viftoris , Rollandus interrogatus a reftoribus cleri Romani dc a clericis de B fua cardinalitatc, fi domino Viftori effet obediendum, exprrflc confeflus eft fe numquam feiffe inmantatum, dc exprefTe dixit: *it» (a) obedite ci, fatae inamtatuae ege vidttir* - Super his capitulis fuerunt teftcs , dc fub ftole taftis facrolanftis cvangeliis juraverunt dominusPetrusChriftianus decanus bafilictt S. Petri cum duobus Tratribus fuis in perfon? fua dc totius capituli B. Petri, (b) ubi corpus ipfius Apoftolorum principis requiefeit , que eft mater noftra, dc caput omnium ccdefiaram : cujus etiam plenum teftimocium habebamus ; fimiliter juraverant religiofi dc honeftiilimi redores & prsclati cleri Romana. urbis, qui omnia viderunt & traftaverunt , quorum nomina funt hac: dominus (c) Balilius C archipresbyter, dominus Maimus archipresbyter, J. archipresbyter , Aimerardus arch presbyter , Bernardus archipresbyter ; item J. archipresbyter, Gentilis presbyter , Tholomeus archipresbyter , Bencdiftus decanus, magifterGerardus, Nicolaus dc alii religiofi, & honefli clerici Romani. Prxtcrea P. illuftris Urbis prefeftus , Srephanus de Tebaldo , Stephanus Normannus , Guimundus filius Petri Leonis, J. de Stcphano, & alii principes & nobiles Romani, qui ad vocationem fereniflirni Imperatoris venerant, in confpcftu concilii fuper jam diftis capitulis omnes pariter teftimonium perhibuerunt , ÒC jurare voluerunt . Sed nos quta religioforum archipresbyterorum multorum, dc capituli B. Petri teftimonium fuf. fidens habebamus dc abundantiffimura, duximus laicis in hac parte parcendum . Deinde venerabiles epifcopi Her. Verdenfis, Daniel Pragenfis, O. Palatinus comes ,· dc Hcrbertus prepofitus , quos dominus imperator ex confilio duodecim (d) epifcoporum dc multorum religioforum abbatum olioruraque religioforum tunc prrfentium Romam delegaverat, ut partes ante concilii pracfentiam Papiam revocarent, teftimonium perhibuerant , quod R. cancellarium dc partem ejus ternis ediftis per intervalla temporum peremtorie dc folemniter ad prefentiam ecclefix Papiae tunc congregandas, remoto omni ficculari judicio , vocaverunt , dc quod R. dc fui cardinales viva voce dt ore proprio judicium vel examen C aliquod ecclefia: fi. nolle recipere manifefte dixerant. (e) Oftenfum eft quod iidem legati R. fuifque fcquacibus fecuriifimum conduftum, fub fide facramenti in eundo ad concilium dc redeundo prxftare voluerant. Ad majoris quoque fecuritatis plenitudinem dominus papa Viftor aroes dt caftella dt fratres ac nepotes fuos obfides cis obtulit, fi in facie ecclefie fecum in judicio fiftere voluifient. Rollandus vero, qui antehujufmodi vocationem per litteras dc per legatos fuos judi-

(«) Lab. *Ite* · (f) Defort fv^ucturia spui Lab. fe) Viritac tare apud Lab U) Lrb. *s* *.
fe) Défunt fofMM. apo4 Lab.

fcy» judicium multotiens poftulaverat, has omnesvo-A cationes dc fecuritatis promifliona contumaciter cn*au2ri & h»P«he<ootemp<it. Pncxerea conjurationem in- ri ter hxc dc fuos loquaces cardinales cum Mediolanenfibus dc Siculo nefandiffime perpetratam ,& per ipfos confutatores , dc per litteras Rollandi Mediolancnfibus direAas, dc aliis manififtiflimis argumentis deprehendimus dt cognovimus. Cujus conjurationis tenor dc continentia talis erat, ut nunquam alta fine altero cum Romano imperio pacem tenerer ; dt fi interim papam Adrianum mori oumigerit, unum de tilia cardinalibus, dc non alium in papam eligerent, qui eadem conjuratione teneretur . Per feripta etiam Rollandi fuo figillo bullata , dc in orbe tranfmiffa, dt in confpcAu concilii recitata, menda-B cia manifeftiffima dc dcteftabilia deprehendimus in 'tnec verba : „ Teftamur Deum , quem nul- „ lum latet fecretum, quod non mendacium fin- „ gimus, fed meram, ficut eft, loquimur veri- „ tarera , quia duo tantum elegerunt Oftavia- „ num Johannes S. Martini & G.Cremcnfucar- „ dinakx, ceteri vero in noftram perfonam con- „ venerunt . " In hi» itaque verbis venerabile concilium non folum mendacia manifeftiflime deprehendit, fed etiam dcteftabile perjurium recognovit . Brxter eos namque cardinales quos dominum Victorem elcgiflc Rollandus afleruit, habuimus in facie concilii eleftorem fle confectatorem domini papa Victoris domnum V. Venufcii fcilicet epilcopum omnium cardinaliiun priorem C & antiquiorem, cujus erat prima vox inclrftione pontificis. Habuimus dc prxfentem domnum W. cardinalem S. Petri ad Vincula, quem advocati domni pap® Viftor.s in prxfentia omnium domnum Viftorem fe eltgiife affirmaverunt, dc ipfe W. in medio conctii: hoc audivit «3c non negavit I Nam domnus C. cardinulis S. Adriani infirmitati detentus per cyrographum nobis voluntatem fuam expofuit, dc per nuncium jurare pnecepit domnum Viftorem fe eicgifte, & ei obedifie, dc eum dc uon alium in dominum & papam velle fe habere. Magifter Ro. cardinalis fanftx Maria: in Via lata, ficut pro certo cognovimus, eum elegit, dc ei obtdivit. Propter quod etiam , dunt ad concilium tenderet, a fautori-D bus Rollandi Pifis csptus eft, decrudeliÆmcverberatus , dc in carcerem trufus. G· Sabinienfis epilcopus, dc Archiepifc. cardinalis & alii multi obcdicrunt domino Viâoris qui, ut accepimus, varia fpc pecuniarum icdufti, poftea abierunt retrorfum . Prcterea nos antiquorum veftigia dc Romans ecclefi® confuctudinem imitantes, librum dc vita dc ordinatione Romanorum pontificum fuper fimilibus caufia in medio concilio fecimus recitari, ubi manifeftinime comperimus, Sjod in hujufmodi negotiis, illum femperfanda atuit Ecclefia prxferendum , qui petitione populi, confenfu dc defiderio cieri, a cardinalibus prior eft in cathedra B. Petri collocatus. Illud etiam quod dc Anaclcto dc domino InnocentioE noftris temporibus accidiffe recolimus , ad mesnoriam concilii nihilominus eft revocatum , quod lket una dc eadem dic ambo immantati fuiflent, ifk potius eft ab ecciefia approbatus , cujus imsnantatio aliqua diei parte pracccfTit . A fxcuio non eft auditum , quod poft unius immantationem dic tra&a, alius poftea fuerit immantatus. Rollrodus autem non una tantum, fed undecima tranfaâa die poft immantationem domini VI-

Aorisfuitfaunantatus. Prxtcrea (a) vidimus feripta Heo. Pifani cardinalis ad dominum imperatorem direfta, in quibus exprefiè continebatur quod nullum vellent cedrii· fubire judicium & examen . Super hxc omnia (b) Hen. & O. cardinalem & Nicolai io carcerem trufit, qui tempore concilii , & ante amid Januas morabantur. Et J. Anagninus » & P. Pitutus , qui a RoUando tranfmifls tunc apud Placentiam morabantur, per oâo continuos dia a toto coocilio funrexpeâati, & per literas & nuncios concilii funt vocati, dtcontempfcrunt venire. Ex his (c) igitur nobis fufficienter inftruâis , & veritate hinc inde plenarie declarata , placuit reverendo concilio', ut eleâio domini Vjftoris , qui tamquam manfoetus dt innocens ecclefix judicium venerat fucepturus, approbaretur dc confirmaretur.* dc ele-Aio Rollandi penitus cafTaretur . Et faftum eft ita . Eleftione itaque domini ViAoris , remoto omni fxculari judicio, Sanfti Spiritus gratia invocata , confirmata dc recepta, chriftianiifimus impascor nofter poft omnes epifeopos, dc poft omnem clerum ultimus cx concilio dc petitione concilii rieftionem domini Viftoris recepit & approbavit, dc poft eum omnes principa ejus , dc innumerabilis hominum multiludo, quae prarfens erat, interrogata tribus vicibus, fi ei placeret , refpondit cum gaudio : Placet. Sequenti die proxima, ideft prima fexta feria quadragefinue, dominus Viftor cum proccftioue ab ecclefia S. Salvatoris extra civitatem , in qua fuerat hofpitatus, ad cathedrakm ecdefiam gioriofe deduftus cft : Ibi religiofiftunus imperator ante januas ecclefia: cum Lufccpit, dc defeendenti de equo ftrepam humilita tenuit . dc appreheafum per manum ufque ad altare conduxit, dc pedes ejus eft ofculatus, dc nos omnes, patriarcha, archiepifcopi , epifeopi dc abbates , dc omnes principes cum univerfa multitudine , que pnelens erat, peda apoflolicos ofculati fumus . Proxima autem die fcquenri, ideft fâbbato, habito generali concilio, domnus papa dc nos cum illo Rollandum olim cancellarium, nunc fchifmaticum, dc principales ejus fautores, accenfis candelis anathematizavimus, (x tradidimus eum iatante in intentum carnis, ut fpiritus falvus fit in die domini. Dt cetero ex parte Det omnipotentis dc beatorum apoftolorum Petri & Pauli dc omnium fiinftorum, dc virorum orthodoxorum , qui divino intuitu ad refecanda fchifmata convenerunt, uni. verfitatem veftram in'ploramus, dc monemu* jn Chrifto, ut ea qux ecclefia Papie congregata ad honorem Creatoris & fponfie tux «1atris veftr® fanftx Roman® ecclefix tranquillitatem deadfalutem omnium Chriftianorum fideliter ordinavit, vos omni dubio dc ambiguitate remota, irrefragabilitcr ratum firmumque teneatis , orantes ut redemptor nofter Jefuc-Chriftns univerfalem pontificem dc papam Viftorem, de cujus fanditatede religione omnimodo confidimus, per tempora longa confervet, dc pneftetei omnimodam tranquillitatem flt pacem : ira quod per eum Dominus honoretur, & ecclefia Romana , & omnis religio gratum Domino accipiat incrementum . Ut autem omnis a&io plenius elucefcat, dignum duximus, ut omnium confenfus noftrum denomina fubfcribantur.

Ego Peregrinus Aquilejenfis patriarcha, cum fratribus fuffraganeis interfui dc coufeofi.

Ego Arnoldus Moguntinuf.

Ego

(«.) Hare de fequeot i funt «pad Lab. U) Hare roaltum variant ab eairo Lab. (r) Hsc * cum Lab. concotdant.

Christi

Ego Reinoldus Colonienfis,
Ego Wimannus Magdcburgenfis,
Ardw'CUi Bremcnfis arehiepifeopi interfuimus dc cum omnibus fuffragancû noons confenfimus,
Beluimus Trevirenfis archiepifcopus,
Ehrarebu SaJzistr&nfis architpsfnpna (,) *Arelareniis* archiepifcopus,
Vienne archiepifcopus,
G. eleftusRavennas, *omnes per legatu* (b)fuo$ & literas fuas conceiTcrunt,
Rex Hungarorum,
Rex Danorum,
Rex Bohemiz per *legatos fxos & literas fuas* concefferunt . (c)
Archiepifcopets & Dux Polonia per legatos & literas fuas confenfermt (d).
Epifeopus Ripenfis,
Epifeopus Augufiidunenfis,
Epifeopus Tridentinus,
Epifeopus Paduanus,
Epifc. Fledrcnfis, E. Telgufinus, E. Mantuanus, Faventinus, Verogenfis, Pergamenus, Imotenfis, Musteus, Laudenfis, Firmanus, Ferrntinus, Terdonenfis, Aqnenfis, Aftenfa,Taurinus, Vercellenfis, Iporcnfi», Cumanus, Novarienfis, Germonenfis, Gcbcntinus, Tullcnfis, Virduncnfis, Bafileenfis, Argentinus, Warmacenfis,Trajedenfis, Verdenfis, Abelenburgenfis, Pragenlis, Ratisbonenfis, Patavienfis. Item Auguftenfis, Bambcrgenlis, Melfitanus. Hi omnes interfile* runt & confenferunt. Efi autem numerus archiepifcoporum & *epi f eopor um* qui przfrntes fuerunt, & qui literis fuis confenium fuum praebuerunt centum quinquaginta tres. Abbatum vero & archidiaconorum & przpofitorum multorum regnorum ineftimabilis multitudo interfuit, & B cum defiderio confenfit. Interfuit etiam Dux Saxoniz & Bavariz, dux Wlfo, dux Zaringiz, dux Suevorum, comes Palatinus de Rheno, Palatinus de Saxonia, de Bavvaria, & alii marchiooes & comites, quorum nomina ignoramus.

CHRISTI

IN HANC SYNODICAM JO. DOM MANSI CENSURA.

T? Piflola.· hujus feriptione* a veteratore quodam fchifmanco interpolatione plurima vitiarat effe non dubito; Nam Ocio Merena, co*vus author, nonniG archiepifcopo* novet», epifeopo* vero ottu & triginta interfuiffe condio & fubfcnpfiffe reflatur, idque didicifle ilium e< ipfa concilii lynodica, quam excerpit. fati» conilae. Nec fane archiepifcopo» plure*, paremque fere epifeoporum numerum exhibet (ynodica illa ex Goldaflo a Labbeo hic recitata. Cur ergo arehiepifeopi una cum epifeopi* centum quinquaginta tres hic iupputantur? Prcterea S. Ebcrbardu» Saltburgenli» epifcopn* hic cum ceteri* ViAorem agnofeit 3c admittir, cunffat viro illum concilio nequaquam mterfuiffe, quem proinde ut abfentem de rebu» in eo jefbi Fndericut imperator literis, fui» Papt* dati» XV. Kal. Mtii, ideft ftatim ab abfulutiune iynodi certioiem facit. Nec Poit definitionem concilii ille unquam perfuadéri Ie permilit, ut Alexandro abjeao Viftotem admitteret. extant enim Alexandri ad illum Λ luffraganeo* eiu* liter» dat» Anagni», poft bimeftre a concilio Panienfi, quibu» eo» hortatur non quidem ut refipiûant, fed ut in eccldz obtequio pcrlevercnt. Bx quibus infera», nunquam ilJum fchifmati adh«fiffe.

FRIDERICÜS PRIMUS IMPERATOR

Qaalam iona Monafterio Findèergetffi in Bavaria coiiata confirmat.

IN nomine fandz & individuae Trinitatis Fridericus divina favente clementia Romanorum imperator auguftus. Sicut facra divz memoris Principum corufcar audoritas, equitatis primz poft cultum Dei gradus proximus eft, venerabilibus locis & eorum miniftris reverentiam exhibere. Hoc intuitu, rogatu quoque & interventu dilcdi & fidelis noftri ^berhardi, Babenbergenfis Epifeopi, cuidam ecclefiz fuz ditionis, Wmdebergz, in epifeopatu Ratifponenfi perpetuz Virginis fic ordine fratrum Pncmonftratenfium, io fuis neceftitatibus imperiali remedio fubvenire curavimus, quzdam bona imperialia, quz patruus nofter Hemricus, ill.uftris dux Auftriz, fic ab ipfo vafalli ejus in beneficio noifidebant, confenfu eorum illi ecclefiz conferentes, eiique viciflim, prout ratio pofcebat, congruenter commutationis jure bona prrfarz cxclcuz refti tuentes ordine iubnotato.

Praenominatus equidem patruus nofter refignavit nobis curtem Frukefdorf, quam Engclfcalcus de Berendorf habebat in trudo, fic duos manfos cohaerentes monti Windherg ad plagam occidentalem, quos Theodoricus dc Adelgereshach ab ipfo duce, fecundario autem ejus nomine Adalbert»* fic Gofpoldus fratres de Novedorf feodaliter tenuerùnt, ipfis confentientibus fic collaudantibus. Nos verp in idipfum pro more citantes fic conftitucntes advocatum nobis Fridertcum Palatinum comitem de Vitelinefpach, per manus tjus tradidimus Pertholdo comiti dc Bogcn, patrono fic advocato fupra nominatae ecclefiz curtem, fic manfos przlibatos in proprietatem ecclefiz tranftulimus: ab Inio autem Babenbergenfi Eberhardo fic Advocato Pertholdo recepimus imperio per manum Friderici Palatini comitis bona hzc: manium unum Afcha, fic unum Wincere, fic unum Muchental pro curte Frukefdorf, pro manfis autem duobus unum manium Regenolteftorf, fic unum Odrukesbuhele, & unum Radebuhelc, ac fic zftimatione hinc inde habita pro confenfu partium fic D permutatione completa concedimus in beneficium duci, quz de bonis ecclefiz receperamus. Przdidam autem ecdefiam cum his, quae ordine permutationis in fortem ei obvenerunt, in noftram tuitionem recipientes, una cum aliis bonis fuis jufte &. legitime acquifitis vel adquirendis, prreipimus, ut nullus in perfonis aut rebus luis eam moleftare prrfumat. Quod fi quis autu temerario contra hanc imperialis noftri edicU paginam ire przfumpfcrft, Dei omni- E potentis fic noftram indignationem incurrat, fic centum libras auri optimi componat, medietatem camerat noftrc, fic medietatem pro fua offenfa praedidz ecclefiz.

Ad perpetuam atitem hujus rei certitudinem fic sudori tatem hanc ipfam paginam figilli noftri impreflione fic tcftium, qui przdidc commutationi interfuerunt. inferiptione communiri praecepimus, quorum nomina hzc funt: Fridericus dux, filius Cuonradi regis, Atto Palatinus comes de Witelineipach fic frater eju* Fri-

fa) Dreft apud Lib. *(i)* Variant hax ab edito Lab. (c) Hzc *pontet* variant Lab.
(d) Dviint in Lab. & iequent. pauca funt apad illum.

£SP Fridericus, Henricus prarfixhis urbû Ratilpoae. Liutoldus comes dc Blejcn, Marevardus deGe- Adelbertus dcTruhentingcn, Hcrmannus de Ifeldçn, Regengerus de Erichefpxch.

Signum Domini Friderici Romanorum imperatoris inpâiilimi.

Ego Reinaldus Colonienfis ecdefi» cleâus, & Itali» archicancellanus recognovi.

Datum in curia Papis, ubi confirmatus eft Vidor Papa, IJ. Febr. Indift. VIII. an. Dominicae Incarnationis MCLX. regnante Friderico Romanorum Imperatore gloriouflimo, anno regni ejus VIII. Imperii veroV.

Res quoque conciltabuli bujut Papierffis auget diploma Friderici J. imperatoris ex boc concilia datum, & inc translatum ex Muratorio antiquit. mtd. avi ta. 1'1. pag. 25r.

In nomine lanâ* & individu* Trinitatis. Fridericus, divina favente dementia, Romanorum imperator auguftus. Si in facratis omnipotenti Deo locis, a quibuslibet ddolatis, augmentum recuperationis, feu confirmationis pio favore largimur, id nobis, & ad imperii noftri ftabilimentum credimus profuturum. Quapropter omnium fanftas Dei ecclefi», noftrurumque fidelium, potientium fcilicet ac futurorum noverit univerfitas, quod Gartendonius fanâ» Mantuanx fedis epifeopus, noftram adiit clementiam, poftulans, ut pro Dei amore ad confirmationem &c. Confirmamus quoque fupradiftx ecdefiaCaftrum Novum, & Campitellum, atque Scorziariolum cum omnibus eorum pertinentes intus & foris, fic Guftellum, & Curtem dcBurbartio, & plebem fartfti Martini, quae Gubernula vocatur, ficut in inftrumcnto comitiflsc Mathilda- Mantuanx ecclefi» collate continetur, fclva peromnia imperiali juftitia. Verum etiam confirmamus eidem ecdefia:, fr.lvo jure noftro, omne theloncutn, ripas, & riraticum &c. Nil ab cis quifqtiam publicus minifter exigat, ut fecurins nc diligentius caufas fuas perficere portînt, five per pugnam, five per legale judicium Stabilimus etiam, ut de omnibus rvbus ipfius ecdefi», ficut de noftris dominicatis, per vicinos inquilino fiat fic, uc omnes fu* res redeant in jus fic dominium fandae ecclefi». Precipimusquoque, ut nullus dux &c. quatenus idem Garfendonius prarful, ejufque fucceflbrcs htee omnia fupradifta ad utilitatem fu» ecclefi» abfque alicujus impedimento, & contradiâionis moleftia perpetualiter valeant polfidere, falva per omnia imperiali «uftitia. Ceterum confirmamus praediti* ecclefi» eam proprietatem duorum caftrorum, qu» uno nomine vocantur, fcilicet Caftrum Walttrii, qux comes abbas contulit jam diâx ecclcfix, cum omnibus pertinenti» eorumdem caftrorum intus & foris. Prxterea confirms mus ecclefi» Mantuan* omnia thdonea ejufdem epifeopatus, qu* fimt iuper Padum, falva noftra imperiali juftiti.r. Quia vero fiipradiâa ecdefia propter negligentiam & inopiam magiftratus, bonorum tuorum diminutionem & confumptionem a multis pafla eft, ftatuentes eidem concedimus, ut in requirendis perditis bonis, aliqua pexferiptio temporis ei non noceat Quicumque autem hujus noftri privilegii feu precepii violator, vd tranigreffor effe prtefumpierit, fcist fe compofituruin ami optimi lφî$ centum, difnidium fifco imperiali, & dimidium ecclefi» Mantuane, ejufque epifeopo Garfendonio, fuifque fucceftbribus. Quod ut verius credatur, & diligentius ab omnibus obfervetur, prefentem inde paginam conferibi fecimus, fil auâoritatis nofi-imuntmine fub imperiali Tigillo eam infigniri & corroborari juflimus.

Signum domini Friderici Romanorum imperatoris ioviàiftuni.

Ego Rainaldus Colonienfis archiepiicopus & Italici regni archicaocvllarius recognovi.

Aâa iunt hrc anno Dominies Incarnationis MCLX. Indictione VIII. regnante domno Friderico Romanorum imperatore vidorioiiflimo, auno regi ejus VIII. imperii vero V. feliciter. Arnen

Data in generali concilio Papienfi poft <lcftruftionem Crena», dc poft confinnaaonem domni Viâoris papa» IX. Kal. Martii-

FRIDERICI L IMPERAT. AUGUSTI.

Epiftola ad Epifeopos tranfinontanos qui cos vocat ad Concilium Papienfe

Fridtncus Dei gratia Romanorum Imperator tf femper Auguftut, Fkrmae.no Brixitrji Epifeopo falutem & omne bonum.

I./'AUod in partione fua Cbriftus duobus gladiis contentus fuit, hoc in Romcna Ecdefia & in Imperio credimus mirabili providentia declarable, cum p;r hxc duo rerum capita & principia totus mundus tam in Divinis quam in humanis ordinetur. Cumque unus Deus, unus P.tpa, unus Imperator fufteiat, fit una ecdefia Dei die debeat; quod fine dolore dicere non partiimus duos Apoftolicos in Rom. Eccl. habere videmur. Defundo itaque Adriano Papa cal. Septembris, Cardinales, qui columna immobiles effe videbantur, quibus fanda & nnivcrfalis hrmitlimc inmteietur Ecclciia non que Dei fimt, fed fua quxrentes, & unitatem Ecdefia: fcindtn tes, duos Pontifices elegerunt, & ambos coniccravcrunt. Pro tanta namque, & tam perniciu fa Ecclefi» jaftura rota nimirum Italica Ecdcfia conturbatur, & dirtenfiones, fchifmate orto, in capite jam in inferiora membra defiuxiftcnr, fit totum Ecclefi* corpus defcedaflent, nifi nos confilio, & auxilio Religioforum virorum, qui Spiritu Dei aguntur, tam impudic» iniquitati juftitta: rigorem oppofuiitemus.

1. Ne itaque in tante diferiminc diicordi» univerfalis Ecdefia periclitari portit, Romanum Imperium, quod ad remedium tam pcrniciofi morbi divina clementia providit, univerfonim faluti debet folicite providere, & nc tanta mala in Ecdefia Dei prxemineant, futuris cafibus foierter obviare.

3. *Coadunatis* itaque in unum omnibus Epifeopis, tam Italicis, quam Teutonicis, cererifque Principibus, ac viris religiofis, qui zelum Dei, (it Ecclefi» habere videbantur, quod faâo opus dfet diligenter inveftigamus ex Decretis Romanorum Pontificum, & ftarutis Ecdefi» veraciter accipientes, quod exorto fchifmate in Romana Ecdefia ex duorum Apoftolicorum diflenfionc, ambos vocare, & fecundum fententiam, & confilium Orthodoxorum litem decidere deberemus

4. Ex confilio tuque omnium, qui aderant, Epifeoporum, ccterorumque Principum curiam fokmncin, A gener*km conventum omnium Ecclefiaflicorum virorum in Oftava Epiphani* Papix cdebiandara indiximus; ad quam ambos, qui fe dicunt Romanos Pontifices vocabimus, omnefque Epifeopos Imperii noftri, & aliorum Regnorum, in Franci» videlicet, Angli», Hitpani»

fpaniat, atque Hangarie, ut eorum io prxten-A tia noftra jufto declaretur examine, quis iliorum reB,men univerfalis Ecclefi* de jure debeat obtncre.

5· Q_iia vero ad unitatem Ecclefix reformandam fapientia admodum nobis neceffitria eft, ut ca nequaquam carere valeamus, dilectionem tuam attentillime rogamus, & rogando commonemus, quatenus pro fidelitate Ecclefic, fic Imperii ad praedidam curiam omni occafione remota venias, ut in adventu tuo unicas, & pax & tranquillitas Ecdefias reformetur. Interim autem prxdiâc fcifiiirx in neutram partem aflenfum tuum decliner, nec tamquam juilarn, & rationabilem aliquatenus recipiat.

Data Cremr x. Kal. Novernb.

FRIDERICI I. IMPERATORIS AUGUSTI

Epiftola ad * Antipapam, & Cardinales Romanos, qua eos vocat ad Concilium Papienfe.

Eridericut Dei gratia Romanorum Imperator, & femper Augujtuf, Rolando Caruttiarto, cetcrifjM Cardtnaiibm: qu> e:<m elegerint Romanum Pontificem, faiutem, & orme bonum.

1./"XUoniam Divina pneordinante dementia Romani Imperii gubernacula fulcepimus, oportet ut in omnibus viis noftris ipfius legem cuftodiamus, cujus munere, Cujus voluntate, dignitatis noftr» apicem adepti fumus.

x. In hoc itaque facratiftimo propofito corftituti, cum omnibusecclefiis in Imp. noftro conftitutis debeamus patrocinari, ficrotanite Romans Eccie fix tanto propenfius debemus providere, quanto ipfius cura, & dcfcnfio a Divina providentia creduntur·nobis commiflx fpecialius.

3. Ea propter difeordia, qux in fubftituendum Romanum Pontificem inter vos fubortacft, plurimum dolemus, timentes ne occafione hujus ichifmatis Ecclefia Chrifti Sanguine redempta debeat dilacerari, prxfertimcum roter ecclefix foris titubare videatur, quoniam unitas ipfius fciffura domeftica interius dilaniatur.

4. Ut autem huic pefti competens, dc Deo gratum exhibeamas remedium, reïigioforum virorum confilio generalem curiam, Sc conventum in O&tva Epiphanis, Papis indiximus celebrandam, ad quam evocavimus totius Imperii noftri, dc aliorum Regnorum fcilicet Anglix, Francis, Hungarix, Dacis Archiepilcopos, Epifeopos, Abbates, & viros rcligiofos, ac Deum timentes, quatenus remoto omni fxculari judicio hoc tam magnum Ecclefis negotium Ecdefiafticarum tantum perfonarum fententia ita fopiatur, Ut & Deo debitus exinde honor deferatur, Ÿ Ecclefia Romana fua integritate, & jufitia not pollit a quoquam privari, vel ftatus urbis, qua caput Imperii noftri eft inquietari.

5. Proinde eruditioni veftra mandamus, & ex parte Dei omnipotentis, & totius Ecclefis Catholics praecipimus, ut ad eandem curiali, five conventum veniatis Ecclefialbcaruin petto, naram fententiam audituri, & recepturi. Teftis enim nobis eft Deus, quia in hac curia nec axnorc, nec odio alicujus periens quidquam aliud quxrimus quam honorem Dei, & Ecclefix fus unitatem.

6. Quod fi ad tam celebrem Ecclefis Comentum examinationis caufa venire voiticims car,ilimi Principes noftri, & Ecclefis Catholics Kctmannus Vcrdeniis, Daniel Pragenfis, Patre» be Epifeopi venerabiles, quos de Palatio noftro ad vos tranfinifimus una cum Comite Palatino confangumeo noftro, a!ufque legatis nofti is fecurum vobis condu&um prxftabunt.

7. Si vero juftitiam Dei, & Ecclefix m tam folcmni conventu recipere volueritis, videat Deus, & judicet. Nos autem, ipfius favente gratia, qui dat falutem Regibus, juftitiam Dei, que nullum magis, quam Imperatorem Romanum decet, prolequemur.

RESCRIPTA IMPERATORIS

ex Comitiis Papicnfibus.

Eridericut Dti gratia Romanorum Imperator, Ù Jcmper Augijtut dsleilijfimo fuo Eberbardo venerabiti Saltx,bxrgenfi Archiepijtopo, & fuffragancit tjas Alberto Erifingertf Epijcopo, Artmanno Brixnte^fi, é? Romano Gurge>\fi toti<jot Provincia Saltxburgcrfi gratiam jiam, tI omne bonum.

i. OI facro Concilio Papis interiuiftetis, omnia, qus ibidem gefta, vel in Romana Ecclefia facta iunt oculata fide cognofccre puffetis. Ne autem ab his, qui pravis delegationibus, & mendaciis jam fere totum Orbem refperferunt, veritas pcftit obnubilari, ve! veftra finccritas.trahi in contrarium, quanto brevius poliumus feriem totius rei, fine aliqua ialfitatis commixtione, mera veritate vobis iigmficare dignum duximus.

2. I.ucc clarius conftar, quod Papa Adriano adhuc vivente Roland.Cancellarius,ftc quidam Cardinale? non attendentes illud Dominicum; *fit ferma vefter, eft eft, non non;* conipira none facta cum Willelmo Siculo prius ab eis excommunicato, cum ceteris hoftibus Imperii, Medio'.'.nenfibus, Brixienfibus, Placentinis, ne forte per mortem Papx Adriant tam iniqua fadio evanefeeret, juramenti vinculo invicem té ic confr nxerunt, ut defundo Papa nullus alius ei fubftitueretur, tjifi qui in eadem confpiratione cum eis convenif-fet. Hac de caufa duodecimo die poft electionem Domini Papx eo fedente in Sede beati Petri jam didi conlpiratores egreifi ab Urbe ad Ciftemam Neroms derelinquentes .«uni aquarum viventium, te contulerunt, & idolum tibi Rolandutn Cancellarium erexerunt dicentes t hunc efic Simonem Petrum, qui Apoftolicx dignitatis apicem tam nefaria invafione attingere prxlumeb.it. Quod hxc conlpiratio fuerit, & ille jam didus Kolandus per eam hoc modo intraverit, non eft fiftitium, fed religiofis viris ab illo, qui facit manilefta confilia cordium mirabiliter eft declaratum.

3. Dum hxc Romx agerentur, & nos, quid fup:r tanto *fchiimaic agendum effet, viros reh*giolos Archiepiicopos videlicet, & epifeopos confultaremus, fupervenerunt quafi mifii a Deo Taranufinus Archiepifiopus, Abbas Claravallenfis, Abbas Morenuindenfis, & alii Abi'ares nu•ncro decem, poftulantes pacem Mediolancnfi-L is. Qui, recepto a nobis verbo, dum Mcdtolaium pro mvtftiganda eorum voluntate rediret t, acceperunt ab eis tale rcfponium · domin', patres nos tenemur, afiridi juramento, dom.io Papx, & Ordinal·!»», quod non debeami» red:-.. ad grv arn Imperatoris fine eorum voluoid c, & ipfi e contra fine noftra voluntate nullam pacem facere poisunt. Refpondc.unt eu Abbates ' vos dc cetero non tenemi-

C®* ni domino Pap*, qu.· mortuus eft. E: illi 01- tim iubjunxerunr . Si mo.-ttius eft Papa, nos id- co nor' ,umui 'bfcluii ; quia nihilominus tenc- tour Cardinalibus & ipft tenentur nobis. Hart przdxti Paties Abbates tn rdponfis a Mediola- ccnfitsus teftificati funk coram multis rcligiofis viris prxter bzc , multa experimenta fafta con- fpiritionis per litteras in eia deprchenfas acce- pimus, ficut fie nunçius tftc plenius vidit, «x au divit.

4 Sane ex Conf.lio Orthodoxorum ficut alia vice meminimus son s mandatTe generalim con- ventum rcligioforum Papiz indiximus ad quem ambes, qm te dixerunt Romanos Pontifices, non ad judicium teculare, ficut ora mendacium ad- ftruunt, ted ad examen Ecclefix per duos vene- rabiles Epiicopis Verdenlem videlicet , & Pra- gtnfem convocavimus . Alter vero quod purio- rem habeiet contcieutiam dominus Vifture Vi deliret judicio Ecclefia.* ultro fe obtulit ; altero videlicet Rolando contumaciter & rendent? , & dicente, quia cum ipfe omnes deberet judicare ipfe e nullo vellet judicari.

5. Habito venerabili Concilio , in quo Patri- archa Aquileirnfs , & multi Archiepifcopi , & Epifeopi religiofi Convenerant, per odo continuos dies maxima gravitate , diligentiifimt exanima- tione , lemofa omni laica pertona , (reflatum eft , quis ex duobus Summi Pontificatus apicem *dc* jure deberet obtinere.

6. Poft longam *i* aque deliberationem , quia illa nefandiiTdua conipiiatio , Deo fic Ecclefiz admodum odtbiiis, maiufeftis indiciis non folum probata, verum in facie totius Ecclefiz coram polite revelata eft *: fit in* domino Viftore nihil reprehrntibiie inventum eft, nifi quod pauciores numero Cardinales omnino a conlpiratione illa exortes cum pro bor.o pacis inter Regnum &'Sa- ceidotum concilianao elegerunt : fic invocata *S.* Spiritus gratia, tccleiia Dii Rolandum Cancel- larium conlpiratorcm , fic fchtfmaticum diicor- dias, fic lites, fic perjuria bona efte evangdizan- tem , condemnavit , fic dominum Viftorem Pa- pam in Patrem ipiritalem, fic univerfalem Pon- tificem confirmavit . Quem nos Ecclefiz ducem fequuti spptobamus, fic univerialis Ecclefiz Pa- trem, & teftoren , coopérante Divina clemen- tia, ie·? denunciamuc

7. Hoc itaque faftum Divinis fuftultum prz- fidiis, fic in'Apoftolica Habilitate lupra petram, CJiniium videlicet firmiter fundatum a veftra Beatitudine, pro pace totius Ecclefiz , fic falu- le Impeni approbari, fic ab omni Ecclefia veftrz fanftitati commiila teneri , fic conicrvare roga- mus , praic.pt amus.

Data Papiz xv. Kal. Martii.

·£> «0 «esi· ·$&>

WFR1SACENSE CONCILIUM

Zn ^*0 de aqu.ti,'att homsni' afumpti r Ÿerh 1'ci cum P-tre quxfli-i ventilata, λ S. Eberardo ha.itiurgcnfi arcbsep.fcof-o anno 1160. ceUbrai.t<n .

Vj Erhous prapof'us Reichcnfpetgenfis quzftio nem diu multum pc agitevri.it d- *Gloria Irmr.nt· »n De»fn cftunpt: & in Drum noti* , ron tendens, ***bornint-n Drum odorandam fummu. venc ritiffiii adoretisru , una cr.m fur. & in fua divi nitale.*** Arduum ici vtiu.η nonimll'sfic hziefi Eu tychianz conlentaneum ; quare adverfatios mul- tos nidus eft, cum quibus plus vice fimplid di- fpulationem tnftituit. Ejus quzftionis caufa con- cilium hoc Fnficenfe convenit, cui interfuetunt fandus Eberhardus 1. Salisburgcnfis archiepiico pus, Romanus Gurgentis epifcopus, Hugo Prz- pofitus majoris ecclefiz j Godefridus abbas Ad- montenfis, Romanus Gurgenfu prçpoiitus , Hc- flilo abbas Ofciacenfis, Piclgrinus abbas S. Pauli, Wernherus przpofitus Seccovienfis, Chuno prz- pofitus Suboncnfis , Magifter Adalbertus de Of- ionec, Hademarus archiprcsbyter Frifacenfis ple- banus, Eagerramus S. Mariz archidiaconus Zo- litnfis, Letakerus archiprcsbyter deVifach. Quid vero aftum ibi fit de ea quzftione, commemo- rat Gcrhous in libro *dt gloria banart Filii b·· tmnir* cap XVII. his verbis . ***Qddam*** inquit , *prudens apnd frmetipjdm b ia oajir fuis magnus in capitulo Frijaci iarnto protulit maledifla i» eos ^tù a fide fua, quam ibidem recitaverat , etiftenti· rent, altiui eidemtnfena loquens magitfeto- laftice ijM.im ecclefiafiiie peroravit, fhàbns protem port fotis refponfum eft a duobni fratribut noftru, ψá illit aderant . ttam'iqttod Jefum Cbriftum pro- ftffus eft ex duabus , in duabut naturis esaften- tem , Deo Patri aqualem fecundum diviuitatem, & minorem Patre fecundum humanitatem , poteft ap- proberi, utpote fune di&um tf catholica fidei con- ftnum. Sed quod bomtr,i affumpto negat omnspoten-* C'/ief» i? *caftra divinitatis bona potiena (qui- but Patri fuo Deo feffus «quatis , jam fedrt & q.e-cft-it, couregnat in dexlrra spfiut Dei Patrii) emw cmfonat Padi Simofatrni* è? *Neft?rll fimnl- Pboftni b^refibna in Ephpfino conati· damna- tu.* Huc ufque Hanfirius Germ, lacrz t. II. pag. *16).* qui optime notat Capituli nomine hic lyno- dum, vocabulo ca zrate familiari, defignari.

Eberhardum I. archiepifcopum an. *it6i.* Frifaci conventum Przlatorum , haud dubie in caufa fchifmatis, elapfo anno exorti, eclebraf- fe, ex diplomate per eundem Antiftitem cceno- bitis Richerfpergenfibus in caftro Strasburg Ca- **rinthiz..indid. IX. Oftavo idus Septembris dato patet, vi cujus quaedam decimz confirmantur fs- mulque negotium iftud Frifaci adumdicitur, le- ftibus fic collaudatoribus Przlays , itemque toto capitulo, cujus in audientia caufa propolita fuit. Nominantur autem fequentes : Romanus epifeo- pus Gure. Hccil abbas OrtiacenCs, Ptlgrinus ab- bas S Pauli , Wernhcrus prrpofitus Seccovien- fis , Chuno pnapofitus Subunenfic , magifter A- dalbettu» dt Hovetri , Hadernar archipresbyter Frtfac. Ottaker archiprcsbyter de Vifiah fice. Huic diplomati etfi epocha Ind. Dominiez non fitad- jefta » annus tamen ttfii. quo currebat indid. IX. attribuendus eft, aut certe annus fubfcquena li6t. fi verum eft, prout Pagius ad an. ufio. 3&rit , Germanos indiΛtonem rira veteri a di- 25. Septembris inchoafie . Quod vero ad annos przcedentes revocari non poflit , ex Abbatibus Offiaccnfi fil S. Pauli confiât, qui anno elefti dicuntur in catalogi· per Metgercos vul- gans .**

CON-

CONCILIUM NAZARENUM

In quo Alexandri pontificatus ab Orientalibus ecclefiis agnofeitur an Dom. (i) mclx.

GUillelmus *Tjriut facra hiftoriaUb.xri ii. cap.* **XXI».** Per cofdem, *inquit,* dies quidam Joannes vir admodum litteratus, Romanae ecclefix presbyter cardinalia, tituli fandorum Joannis fic Pauli, miffus a domino Alexandro papa ad partes Orientales legatus, apud Biblium , cum quibufdam Januenfium applicavit. Volens igitur impetrata licentia, tanquam legatus tn regnum introire, przfcntavit domini regis fic altorum regni principum , tam ecclefiafticorum quam fxculariura mentes , ijuidnam de ejus ingreflu fenti rent. Divifus enim erat , ut pnediximus , occafione fchifmatis oborti pene orbis univerfus: aliis domino Alexandro papx, aliis parti oppofttx faventibus . [Jnde poil multam deliberationem , mandatum eft ei ex parte , ut fubfifteret , nec in regnum prrtumeret ingredi , quoufque cum prxlatis ecclefiarum fic regni principibus pleniore deliberatione, ei de communi confilio mandaretur , quid eum facere oportet. Interim convocatis ajxid Nazareth , tam domino patriarcha , quam reliquis ecclefiarum praelatis , de principibo. quoque nonnullis cum domino rege aftiftentibus, coeperunt deliberare, quid in tanta ambiguitate faâo effet expedientius. Omnes enimOrientts pontifices , de utroque pairiarchatu , in neutram partem manifefte declinaverant : in occulto tamen, aliis huic, aliis illi tuum favorem prxftantibus. Faâum eft autem, ficut in talibus folet contingere , quod diflemientibus ab invicem, fit votis eorum in plura diftinâis, alii dicerent, quod dominus Alexander fic ejus legatus fufeiperetur , utpote caufam fovens potiorem : Îiuorum piinceps erat dominus Petrus, prxdeceior nofter, Tyrenfis archiepifcopus . Alii e converfo, domini Victoris caufam przferentes , fic eum femper regno amicum fit tutorem fuilfe afferentes , legatum nullomodo recipiendum efle cenfebant . Rex autem mediam viam quamdam fequens, cum fuis principibus fic ecclefiarum quibuidam praelatis, timens ne epifeopi inter fe dividerentur fic fcinderetur ecclefia , perfuadebat neutram partium recipiendam efle: legato vero, fi tanquam peregrinus, orationis gratia , abfque mfigmkis legationis, ad loca fanâa vellet accedere , dandam efte licentiam , fic concedendam efle libertatem , mor.up in regno faciendi ufque ad primum tranfitum, ex tunc ei redeundum effe . Allegabat etiam & diâorum fuorum caufam fubjungebat fic rationem, dicens: Schifmarecens eft , nec dum orbi innotuit uter eorum caufam foveat potiorem: periculofum autem efle , in re dubia partem fibi ex lententia deligere , fie de re incerta diffinitivam prxeipitare lenteattam . Praeterea nec legato opus efle in regno, qui eccleftas fic monafterii gravet impenfts , cxtorfionibus attenuet . Hac erae domini regis fententia , qux licet utilior videretur , tamen prxvaluit eorum fententia , qui legatum efle recipiendum afferebant.

NAZARENI CONCILII

fynodka epiftola ad Alexandrum papam.

Domino if patrt fuo digne reverende allexandro Dei gratia Romana iS apoftolica ecclefia univerfals papa afmulricus fanfla Refurrefiionis ecclefia minifler humilif cum omnibus fuffragan'i> fuis , tam dtbitum, quam devotum , totius obedientia famulatum. *<ŕ'V< MOαα

SAnâz & *athohcx & eleâx cleftionis* vcftrx epiftolam, quanta debuimus veneratione, fufcepimus : & die prxfixa , convocatis etiam in unum omnibus venerabilibus fratribus & filiis noftris, qui omnes ex voluntario quidem & libenti animo vel alluerunt, vel litteras cxecutorias *, afienfum tamen fuum prxfercntes & dcnunciantes mifcrunt. Eam ut diximus epiftolam inpr*-fentia omnium, Tyrcnfis, & Nazareni , & reliquorum fratrum & filiorum noftrorum , legimus diligenter & relegimus. Audita vero contumaci fic temeraria pervcrfnate , fic pcrvcrfa temeritate, Oâaviani fcilicet fic pfeudofratrum fuorum I. fic 'G*, pertimuimus. & quia ab unitate lanâx matris ecclefix receflerant, doluimus. Attamen intelleda poftmodum venerabilium fratrum & dominorum noftrorum epifeoporum , fic ceterorum cardinalium concordi & fana unanimi voluntate, cognito etiam aflentientis cleri fic acclamantis populi aflenfu fic defiderio fupe; eledione fic confecratione veftra tam fanda fic canonica , Erefpiravimus, fic gaudio magnogavifi fumus. Ceterum ipfam eandem facrolanflam fic ordinariam eleftionem fic confecrationcm veftram, quotquot fumus, laudavimus, approbavimus, communiter fic concorditer approbamus : fic excommunicatis fchifmaticis, Oftaviano, I. fic G. cum fuis fautoribus, quantum in nobis eft, vos in dominum temporalem, fic patrem fpiritualcm elegimus unanimiter, fic voluntarie recepimus.

' Cm. <x u.,,,, G^doo,,.

CON-

1 Cum Alexander 111 die tantum *o. Septembris conlecratut fuerit dc poûca JoannemCard. tit. SS. Jo.& Pauli Letatum ad partes Orientales tn:ient, Concilions Nazarenum noanib anno rroi. edebtaxi potuit . *Pv gius ad Λι>. Cbr. njq.* ». ai.

CONCILIUM OXONIENSE

E» t ·. u. *^.*.°***

Habitum anno Domini MCLX. contra Waldenfium five Publicanorum dogma t Gerardo quodam Teutone in Angliam induâum.

Ex Guiltelaii Ncubrifefii lib. >1. cap. xin.

Iſdem diebus erronei quidam venerunt ia An- A gliam, ex eorum , ut creditur genere , quos vulgo Publicanos vocant . Hi nimirum oHm ex Gafconia incerto authore habente» originem, regionibus plurimis virus fus perfidis infuderunt . Quippe in latifiimis Galli- , Hifpani®, Italis , Gcrmanisque provinciis , tam multi hac pefte infedi efle dicuntur .' ut fecundum prophetam , multiplicati efle fuper nusnensn arens videantur . Denique cum a prsfulibus ecclcfiarum , fic principibus provinciarum in eos remiftms agitur, egrediuntur de caves fuis vulpes nequiflims, (c pretenta fpecie pietatis, fcducendo fimplices, vineam Domini Sabaoth tanto gravius, quantoli-B bertus, demoliuntur . Cum autem adverfus cos igne Dei fidelium relus fucccndirur , in fuis foveis delitefcunt, minufquc funt noxii : fed tamen occultum fpargendo virus nocere non definunt . Homines rufticani Ac idiots , arcus ideo ad rationem hebetes, pefte vero illa itmei haufta ita imbuti, ut ad oFAnem rigeant difciplinam , undc^rarilfimc contingit , eorum aliquem, cum e fuis latebris proditi extrahuntur , ad pietatem converti. Sane ab hac & ab aliis pellibus here-G ticis immunis femper extitit Anglia , cum in aliis mundi partibus tot pullulaverint hxrefes. Et quidem hsc infula, cum propter incolentes Britones , Britannia diceretur, Pelagium in Oriente hxrefiarcham futurum cx fe mifit, ejufque in fe proceffii temporis errorem admifit .· ad cujus peremptionem Gallicane ecclefix pia provifiofcmei Ac iterum beatiiTtraum direxit Germanum . At ubi hanc infulam cxpulfis Britonibus natio poliedit Anglorum , ut non jam Britannia fed Θ Anglia diceretur : nullius unquam cx ea peftis hsreticx virus ebullivit ; fed nec in eam aliundc , ufque ad tetnpora regis Henrici , fecundi , tanquam propagandum Ac dilatandum introivit . Tunc quoque Deo propitio, pefti , qus jam irrepferat , ita eft obviatum , ut dc cetero hanc infulam ingredi vererentur . Erant autem tam viti, quam ftrminx paulo amplius quam triginta , qui diflimulato errore , quafi pacifice hanc ingredi funt, propagande peftis gratia, duccquodam Gerardo : in quem omnes tanquam prsce-E ptorem ac principem rcfpiciebant . Nam iblus erat aliquantulum litteratus: ceteri vero fine Utteris , Ac idiots , homines plane impoliti Ar ruftici , nationis Ac linguz Teutonics . Aliquamdiu in Anglia morantes , una tantum mulierculim senenatb circumventam fufurris , Ac quibufdam (ut dicitur) fafeinatam prsftigtis , fuo «rtui aggregaverunt . Non enim diu latere potuerunt , fed quibufeam curiofe indagantibus , quod peregrins edent , fefts , dcprehenfi tentique funt m cuftodia publica . Hex vero nolens cos iodifcuflbs vel dimittere vel punire , epifeopeJe prscepit Oxoais concilium congregari. Ubi dum folenniter dc religione convenirentur, eo , qui litteratus videbatur, fufeipiente caufam omnium, dt ioquente pro omnibus , Chriftiano» fit efle , & doftrinam apoftolicam venerari refpoo» derunt · Interrogati per ordinem dc facrc fidei articulis : de fubftantia quidem fupemi medici reâa , de ejus vero remediis , quibus humante infirmitati mederi dignatur , id eu , Divinis f»·cramentis, perverfa dixerunt: (aerum baptifma, cuchariftiam, conjugium detcftantes, atque unitati catholico, quam hxc divina imbuunt fubfidia , aufu nefario derogantes . Cumque fumptis dc feriptura Divinis urgerentur teftimoniis, fie quidem ut inftituti erant credere ; dc fide vero tua difputare nolle , refponderunt. Moniti , ut panitentiam agerent , & corpori ecclefix unirentur, omnem confilii ûlubritatcm ipreverunt. Minas quoque ut vel metu refipticertnt, deriferunt, verbo illo Dominico abutentes : *Beeti qû ptr/erntimem pa/imtnr prfffrriet/btmm* , fasiMsr *if[orum eft regnma etrionm.* lune epifeopi , ne virus hxreticum latius ferperet pnecaventes, eofi* dem publice nronunaatos hcNticoa , corporali difciplinz fubdendos, catholico principi tradiderunt . Qui prscepit heretics infamis charafterem frontibus eorum inuri : & fpedante populo, virgis coercitos urbe expelli ; diftriâe prohibens, ne quis eos vel bofpitio recipere, vel aliquo foltio confovere prefumeret. DiAa fententia, ad poenam juftam ducebantur gaudentes , non lentis partibus : prxeunfe magiftro eorum , & cantante : *Beeti eritit tum vu oderint bottmet* . In tantum deceptis a fe mentibus feduftorius abutebatur fpiritus . Illa quidem muliercula quam in Anglia feduxerant , metu iupplicii difcedens ab cis .errorem confelfa , reconciliationem moruit . Porro deteftandum illud collegium , cauteriatis frontibus , juftr feverittti fubjacuit, eo? qui primatum gerebat in eis , ob infime magifterii, inuftionis geminx, id eft , in fronte , Ac circa mentum dedecus fuftineute: fcifiifque emgulo tenus veftibus, pdblicecsfi, Ac flagris refonantibus, urbe ejeâi, algoris intolerantia (hiema quippe erat) nemine vel exiguum mifeticordi* impendente, mifere interierunt . Hujus feveritatis pius rigor non fotum pefte ille, qus jam irrepferat, Anglir regnum purgavit : verum etiam, ne ulterius irreperet , inoiflb hsmtki terrore prscavit. Matii. t

CON-

ANNO CHRISTI CHAIgTi

g»l CONCILIABULUM CREMONENSE

jf *Friderico Imperatore pro confirmando Udiore antipapa amo iifo- celebratum.*

Bx M»B NOn Cati* habuit Fridericus imperato/Vidori fuo pontificatum fufiragiis patrum Papienfium adftrâxiflè ; quin & nova confirmatione ratum illum habendum ftatuit . Quare novo cremone concilio indido admiffum a patribus Papienfibus pontificem iterum recipiendum curavit. Teftem ejus rei locupletem habeo audorem chronici regii S. Pantaleonis Colonicnfit vulgali abEccardo in corp, hiftoric. to. t. pag. 941. qui ita fcribit . *Similia* (nempe iis que Papie a&a funt) *apud curiam & fymdxm , btepe- rotor Cremoua habuit in Dominica qua eft ante Afce^uuem,* ideft poft menfem circiter a fynodo Papicnfi abfoluta.

CTCONCILIUM ANDEGAVENSE IN CAPITULO S. ALBINI

A Jofcio Turonenfi arcbiepifcopo inter annum UJ7. & 1161. *celebratum.*

' P T TUeone D°*e°G epifeopo adhuc fuperftite, ideft non citra annum 1161. & Èngelbaldo Turonenfi archiepifeopo jam defundo , sdeft non ante annum 1157. a Jofcio Engelbaldi fucceflbre Turonenfi arcbiepifcopo concilium indi&um eft Andegavum in capitulo Ecclefix S. Albini celebrandum. Hujus concilii, alias ignoti, meminerunt duo ex teftibus jurium in caufa Turdnenfis Ecclefue in Dolenfem . Teftis alius aiferait ?«od *dum effit Andegavi/ pro quadam cws- troverfia , qua erat inter dominum Turonenfem & avunculum fuum , vidit dotrituan Turonenfem fe-* B *datent n» capitulo S. Albini eat quibufdam fiat fuf- [roganti/ , tuter quo/ erat Hugo Dolenfit .* Alter vero teftis ait vidifle fe *quod cat domixui Jofciu/* (Turonenfis archiepifcopus) *ad audienda/ caufa/ [ederet apud Andetayum in capitulo S. Albini , eundem Httgmem* (Dolenfem) *interfuiffc eunt profato arcbiepifcopo tanquam xnum ex fuffraganei/ fuis , ita quod domina/ Cenomanaffit [edit a dextrit archiepifcopi , & Ungo a fimftri/ .* Hxc tantum de concilio Andegavenfi . Porro dida illa teftium recitantur in Adis in caufla Dolenfis vulgatis a P. Martenc Anecdot. to. III. pag. 916.

^CONCILIUM ANAGNINUM

h caufa Hugoni/ abbati/ Cluniacetf/ fcbifmatici atato II6I» habitum»

n*4- Mu IN eo ichifinate, quod fub Alexandro III. ec-< clefiam diftraxit in partes, viri plures, probi alias & religiofi, imprudentes incautique deteriora confilia fedati funt. Quos inter celebris eft Hugo Guniaccnfium abbas, qui nec Alexandro papae Dec Vi&ori III. antipape adherens, futurum rei eventum expedandum ftatuit. Dignam eam rem cenfuit Alexander, tunc-Anagniz moras agens , 3uam iu patrum concilio proponeret, jundimque e remedio gravi huic malo opportuno deliberarent . Vifum eft Hugonem anathematis fententia punire, eidemque a dignitate depofito alium fubftituere. Formula etiam cooftituta eft, in quam Quniacenfes pro Alexandro jurarent . Hujus decreti excquutio commiiTa Hugoni tunc Belvaccnfi epifeopo, dein arcbiepifcopo Remenfi Ludovici VII. Francorum regis fratri , ad quem date liter* & concilium & res in eo geftas teftantes . Injun, dum illi fimul eft ut Ymarum , olim Tufculanum epifcopum fit cardinalem , dein fchifmatis patronum praecipuum caperet vel faltem e Monafterio (forte Quniacenfi, ubi penes Hugonem E agebar) expellerer. Epiftolam illam adHugonem Belvacenfem cum altera ad Fratres Ouniacenfes, quibus narrata Hugonis abbatis damnatione mandat pontifex, ut alium fibi abbatem eligant, utpote ad concilium hoc pertinentes ex regiftro Remenfi a Martene Vet. Monum. to. II. vulgatas huc transfero.

ALEXANDER PP. HENRICO BELVAGENSI

Dc excommunicatione & depofitione H. abbatis Quniacenus.

*Alexander tpifeopus , fervnt fervorum Dei , ven*rabili fratri Henrico Belvaceqfi epifeopo , falutem & apoftolicam benediflionem.*

ILLa ardentis caritatis conflantia d finceriffimat devotionis affedio, quam in tempore procellofo & turbido circa facrofandam Romanam eeclefiam & perfonam noftram fideliter oftendifti, nos ammonet & inducit, ut quod a te circa eeclefiam Dei utiliftune gcftum eft, immenfis laudum pneconita extollamus , & hoc ^n nobis efficit, ut obfequium tam gratrflimum a noftra & fratrum noftrorum memoria nullo tempore dilabatur . Diledi fiquidem filii noftri (a) Henrico (i) Oddo fand*Romane ecclefi* cardina- Imi ra«a Mm. V«t Mo.< « i'. tft-

(a) Henricas Pifsnos , monachus Ciffercitnfis ab Eugenio III. facro Cardinalium collegio adferiprus.
(b) I» efle videtur Oddo, five Otio diaconos cardinalis S. Gnorgii in Veio aureo , qm precipans fnit an- Aor deferendi latomum pontificatum Alexandro 111.

diooles fc apoftolic® fedis legati nobis jam ficpe & izpius retulerunt, licet hoc ipfum ex communi * P'>M'<< f*ma , & ex ipfo eficftu operis manifeftius agnofeamus , qualiter te pro domo Dei , murum inexpugnabilem oppoiueris , qualiter fehifmaticos fic haereticos potentiflime confutaveris , dc animum cariffimi filii noftri LnJovici illuftris regis Francorum fratris tui , dc aliorum tam fzcularium principum , quam ccclefiafticorum viroium, multis pcrfuafionibus in catholic» ecclefi» firmaveris unitate. Excorumdemetiam cardinalium relatione cognovimus , quanto tempon* cos dt familias iliorum in domo propria retinueris, dc expenfis tu;s quam late, quam liberalitcr procuraveris , & quanta eos ftuderis canta'is .virtiiooe tradarc. Noftram vero receptionem , jtir in concilio in Francia celebrato folcmn at fafta eft , magis quam tibi nulli mortalium imputamus , cujus quidem Audio , vigilatn-'a , & labore , & animi hzfitantium ad veritatis funt femitam revoean , fic in devotione cc.'eftx pcrfiftentes, in ca firmitus roborati. Unde quoniam proventum fic exaltationem fsndz Roman® ecclefiz ad honorem fic promotionem tuam, fic commiflz tibi ecclefiz non eft dubium pertinere , þrzdiftum filium noftrum negem inducas modis omnibus fic horteris, ut in ea, quam cœpit, ecclefiz devotione permaneat, fit rebelles qui in ejus regno exillunr ad obedientiam fic fidelitatem ecclefiz ac noftram regia auftoritate compellat. Porro quia Hugo Cluniacenfis diftus abbas in animz fuz periculum ab ecclefi® unitate reccflir , fic in hzreticam fic fchifmxticam peftilentis Oftaviani corruit pravitatem , habito fratrum noftrorum concilio , eum excommunicatum denunciamus , fic negotium ipfum difcrctioni tuz duximus injungendum , fraternitati t·® per apoftolica feripta mandantes , quatinus memorati filii noftri regis confilio habito fic favo Are, cujus quidem regnum occafione ifta per eundem abbatem infeftari pollet & plurimum moleftari , continuo acceptis his litteris Quniacum accedas , fic omni appellatione ceflante , eam apoftolic» fedis auftoritate deponas, fecum confilio catholicorum fratram ipfius monafterii alium in loco ejus fubftituete non moreris , privilegio a fede apoftolica Quniacenfi ecdefi® ioduito nullum tibi fuper depofitiooe ipfius abbatis impedimentum pneftante . Dignum eft enim , ut qui fe ab ecclefiz unitate fubtraxit , expers dignitatis ecdefiaftic® pro fuz *malitiae merito* habeatur . Quod fi ad ejus depofitionem procedente forte non poteris, fie hzretira perverfitate relifta , ad finum matris ecclefiz voluerit remeare, tam eum quam complices fuos, fi ficipfiad obedientiam noftram duxerint redeundum , vice noftra recipias , fic a fententia , qua tenentur , excommunicationis abfolvas , juramento quidem prius ab eis fufoepto, ficut in fubfequentibui continetur . *£go H. refuto & anathematizo Oiltvianam iuereticum Ü fcbifmaticum , tf omnes prsnci. pales fautores ejus , èX ab hac hora in antea fide, lis & obedient ero beato Petro tJ domino papa Ale. xandro , ejufyue fucttffbribus canonice intrantibus . Sic me Deus adjuvet tJf bete fanfta evangelin.* Ad hoc nihilominus experienti® tu® mandamus , ut quibufeumque modis poteris ftudeas fic efficias , quod Ymarum, (a) febifinaticum fic hzreticutn Tufculanum quondam epifeopum capias , vel a monzfterio prorfus ejicias . Dileftos vero filioa noftros R. latorem przfentium fic fodas ejus , qui in fidelitate Romane ecclefiz permanferunt, ad ipfum monafterium tecum adducas, fic eos in ftatum fuum quiete facias ac pacifice permanere*. Dileftum pnedichim filium noftrum R. Cluniacenfis ecclefiz monachum, caritati tn® petimus efle interventu noftro attentius commendatam.

Datum Anagniz VII. Idus Aprilis.

>> FRATRIBUS CLUNIACENS1S MONASTERII

Dt depçfitiom Hugonis abbatis Cluniacenfis.

Aienanler epifcoput , fervus fervorum Dei, dilcfhsOft filist univerfis fratribus Clxniacenfis monafterii in communione ecclefia & in noftra fidelitate & ohedieitia exiftentsbus, falutem & apoftolicam bene diiltonem.

Sicut Cluniacenfe monaflerium nobtie quondam, honeAiflimum, ac famofum adjusfacrofanft® ecclefi· Roman® fpecialirer refpicit tutelam, ita quoque ferventius ei adhzrere fempcrque et afliflere in fuis opportunitatibus confuevit ; & io illis przfertim temporibus, in quibus fchifmata & hxrefes pervenerunt, ipfum monafterium angulliz matris lacerationi compatiens, ab ejus unitate nulla umquam occafione difceffit, nullis blanditiis & terroribus a fide catholics ecclefiz deviavit , utilius zftimans opprimi temporaliter & affligi, quam ab unitate ecclefiae fic a materno gremio fequeftrari. Nunc vero eadem ecclefia , peccatis exigentibus , fubfimnatio fpeftaculum omnium fabula , quz olim inter mofiffima rutilabat ·' ita ut pro fchifmaticis fratribus ipfam Cluniacenfem ecclefiam maculantibus illud Jv.emi» vaticinium in medium proponatur: *Porta ejus deftruita , facerdotes 'jus gementes , virgines ejus fyualida, & tpfa opprrfs amaritudine.* Eifdem quoque falfis & hsreticis fratribus , qui quandoque in ecclefiz communione fuerunt , & nunc miferabiliter iquainofis fordibus inhzrentes, au&orem & caput febifinatis imitantur , alius ferino aptatur, quo dicitur : *Çui vejeebantur voluptuofe, interierunt in viis, qui nutriebantur in croeeis, aseeplexati funt fiercora.* Ilie quidem qui caput in ecclefia illa & fuftentatio videbatur, aliorum cauda faâus eft , & mina . Nec folum caput hoc debilitatum eft , fed potius, quod meerentes dicimus, amputatum, cum tota Gallicana & univerfa pene totius orbis eo* clefia in noftra devotione &obedientia pnefiftcnte,

(a) Ymarus , de quo hic Alexander , erat ordinis monachus S. Martini , a Carnet» , deinde prior Critixc-nli» S. Arnulfi, turn Caritatis ad L'grrim , ac pofttncdum abbat PiAavenfit Monaflern novi . Ab Innocentio II- crestns ratdintlir plurimas ftufte obivir leiationet, ·" bee v«r© infelix, quod Oftaviano anripapr mhirferit , ipfumque confecrsverir. Unda mirum videri non debet, ft Hugoocs» abbatem Cluniacenfem a vero pontifice tvertert:. MARTENf.

te , & Odavianum fchifmaticum & haereticum condemnante, ille qui abbas dicitur , a cathoJi- cx uniute ^'cfix przcifus, ei pnefumit inanim® fu® periculum pertinaciter adhrtrerc, ut jam pro eo ejuique complicibus conqueri compellamur , & dicere : *Eptffus tft a filia Sion omni: decor ejus , fails funt principer ejus vehit arietes, non invenientes pafcua, obserunt abfque fortitudine ante faciem fubfequentis.* Sicut enim cx relatione accepimus plurimorum quidam ipforum frattum eidem Hugoni dido abbati fc Ytnaro apoftatico & fchifmatico , Tufculano quondam epifeopo , in ordinis & anim® fuz perniciem adherentes traditi funt in reprobum fenfum; btqui aliquando religiofi ac catholici habebantur, ufqueadeo in erroris laqueum & perverfitatis femitam corruerunt, quod eis non immerito illud propheticum adaptetur : *Filii Sion inclyti amifli auro primo, quomodo reputati funt invafa tiflea, opus mamtum figuh?* Nos igitur cognoicentes tantam iniquitatem egreflam a Babylone, & a lenibus judicibus, qui videbantur regere populum , nec eam valentes prztermittere impunitam ; ne fi multa remanferit, vicina loca fua commaculet foeditate ; venerabili fratri noftro Henrieo Belvacenfi epifeopo , viro utique reiigtofo provido , fle & honefto deditnus in mandatis , ut continuo Cluniacum accedens, ipfum Hugonem diftum abbatem , omni appellatione cciîante , apoftolica, fedis auftoritate deponat, & cum confiliocatholicorum fratrum ejufdem monafterii , alium loco ejus fubftituere non moretur. Privilegio, quod Cluniaccnfi ecclefi® a Romanis pontificibus dicitur efle indultum, nullum ei fuper depofitione ipfius abbatis impedimentum vel obftaculum irrogante . Dignum eft enim , ut qui- fe a petra fidei, & a catholicas ecclefiz unitate fubtraxit, expers dignitatis ecclefiafticа: pro fuz malitis merito habeatur. Porro nos devotionis veftrc conftantiam & fidei puritatem , quam circa facro fandam Rom. eccl. & fpecialiter circa perfouana noftram habetis, gratam admodum acceptamquc tenentes, & eam ficut commendanda eft, plurimum in Domino commendantes, propofitum & voluntatem habemus, vos , fic ut viros religiofos, catholicos, & honeftos , & fpirituales unde Roman® ecclefi® filios , fincera in Chrifti vifceribus affedione diligere , propcnfius honorare , & in veftris poftulatiocibus exaudire Quia vero non qui *incipit , fed* qui perfeverat pro virtute premium obtinebit, univeriitatem vcftram per apoftolicaferipta rogamus, monemus, & exhortamur in Domino, quatenus ficu: bene laudabiliter incœpiftis, in devotione & fidelitate ecclefiz ac noftra , firmi atque immobiles perfiftatis, & przdidum fratrem noftrum Hernicum Belvaceniem epifeopum accedentem illuc honorifice fufeipientes, quidquid ipfe fuper negotio fibi commiflb (latuerit, firmiter atque inviolabiliter obfervetis, & tam confilium quam auxilium eidem pro viribus miniftretis, przdidos fchifmaticos tamquam peftem mortiferam refpuentes.

Datum Anagnix feptimo Idus April.

TijJgr «âft·

Cy RUTENENSE CONCILIUM DIOECESANUM,

h quo paci in ta dioecefi ftrvanda certa leges conflituta, anno 1161. *celebratum.*

e» Mm« S.ppi T II.

RUtenenfe concilium ab Hugone Rutenenfi epifeopo celebratum, quamvis diceceianum eft, 'przteritfle' tamen pigeret, cum multà in eo decreta plane utilia & peculiari animadverfione Tint digna . Hugo enim ille *habito confilio abbatum pretpqfitormn Ü archidiaconorum fuorum & barmum terre, fanxit, ut omnes res mobiles tJ immobiles tf omnes homines tam clerici quam laici in omni tempore fint fu» pace feeuri.* Qtu *de cauta* interdida iunt arma omnibus, nifi enfes militibus, & clientibus (nempe armigeris) baculos. Hanc pacem qui fregerint res illorum in pignus vel in fecuritatem accipere fas efto . (Clerico rum rebus exceptis.) Ne vero hujus fervandz pacis adjumenta defint, vilum eft patribus, Cngulis qui aliquid poflidereut , annuam multam indicere , cx qua collefta pecunia damna farcirentur iis, quorum res furto irremediabili iublatz fuiftent. Hxc omnia legimus in epiftola Alexandri pap® III. inter Labbeanas Append. III epiftola XV. qux data inferibitur Verulis *II. id. maii pontificatus amo II.* Hanc datam fi fequamur, concilium Rutenenfe ad annum 1161 referri oporteret,- forte tamen leftio mendofa eft, & pro anno II. legendum anno XI. nempe anno 1170· cum eo anni menfe Verulis (oppidum eft Latii) pontificem egiflě , Joannes de Ceccano in chronico teftetnr . Literas Alexandri , utpote a Labbeo relatas, omitto.

ANNO CH.u,$.T' ANNO

CONCILIUM APUD NOVUM MERCATUM

in Normannia

De receptione Pap® Alexandri , & refutatione Viâoris antipapar, anno Domini MCLXI tempore Alexandri pap® III & Henrici II. regis Anglia:.

ANno MCLxl. menfe Julio, *inquit Robertas de Ahntt in appendice adSigebertum,* Henricus rex Anglorum congregavit omnes epifeopos Northmannir , & abbates , & barones , apud No rum mercatum , & Ludovicus rex Francorum adunavit fuos, Belvaei ; fit ibi traftatum eft df receptione papas Alexandri, & refutatione Viftoris: & conienferunt Alexandro, reprobatoVidore. Her *Hit* ·

CONCILIUM BELVACENSE

Ludovico vii. rege anno Domini MCLXI.

EAdem de Mw/i »adn»fw ftapare m *Culliu ctMrutttm fiât , ut putet «X atriis prudtâi Conimx»· toris fnpru naturi/.*

CONCILIUM TOLOSANUM

Io quo Alexander, rejefto Viâore, pontifex agnofeitur , anno Domini mclxi.

E boc cmciUo loquitur GcrMut Ritierfpergeir- fit i» Bsruuriuprupqfititt, lib. i. *Jt mwjii. gatime Auticbri/h. Qm ex opere TatgnugeUxs exierpfit tu qsue Alexsmdri pupu, if smtipupu Imiteris caufam uttntut, if cttm aliis veteribeu contra fciifmaticor mumtmentu edidit. Nor ex eo id tortum edemus, quod ad Tolofsxum fimodum fptitet.* Interim, *inquit,* dum hcc feribimus, & adpneferendam partem Vidoris pro reverentia maxime concilii Papie celebrati, articulum jamjam fere inclinamus.... ecce alii ac novi rumores per certos internuntios advolitant, inocciduis partibus, regno videlicet Franciai , civitate Tolofa , celebratum efle concilium/, cui centum patres inter® epifeopos & abbates interfuerunt, una cum regibus Francise & Anglic , quorum Audio iidem patres convocati convenerunt. Ubi & Oftaviani, quem Vidorem dicunt , fimul Cc Alexandri pape , atque Imperatoris Augufti Friderici, necnon fit regis Htipani® legati aderant . Illic fane utriufque partis defenforibus fufficienterauditis, eidem concilio tandem in Alexandrum complacuit. Oftavianus vero, qui & Vidor, ab univerlococilio cum fuis principalibus defenforibus excommunicatus eft.

FASTRADI CLAREVALENSIS ABBATIS ad Omnibonum Vcronenfem epifeopum epiftola.

Qua deferibitur idem concilium, & multa de Papienfi referuntur.

O®»ib<»«o *Dilefte if vere venerabili domino if putri O*..... gratia Kcrone^fi epifeopo, frater E' .... Clartvallenfis vocatus abbas, fpiritum confilii iffortitudinis .*

GAudeo plane quoties inter fpinas lilium , & inter hominum timore vel gratia humanos fe&antium errores, amatorem invenio veritatis & diligentiflimum inquifitorem Divine voluntatis. Inde eft, quod ad petitionem veftr» dignationis certos vos efle volumus, unde <lc quomodo certi fumus fuper eo, quod pofeitis . Igitur poft multas exhortationes, ques fecimus ad reges fie principes, qui vel timore vel amore Imperatoris, differebant fequi veritatem; poft multa conftlia, qux habuimus cum archiepifcopts fic epifeopis, & viris religiofis, qui regibus quotidie differebant ; poft longam *dilationem* , quae fada »·› h»< * card. H * & VF. presbyteris, fic O *. diaco- >DO' ^uos ^°m'nuî Alexander papa in Galliam e' delegaverat ; poft multas preces fit lacrymas , Aquas ecdefia fundebat ad Dominum , maxime autem in noftro online; poft etiam ultimam pene defperationem : Domino melius difponente , quam nos ipfi auderemus fperare , duo cardinales, auos folos de curia Romana Oftavianus fecum habebat, venerunt cum Caefarianis in magna pompa fic gloria ad diem fic locum , quem *reges Francis* fit Anglie cum tota ecdefia fua ad exponendum fuum aflênfum praefixerunt fupradiftis cardinalibus. Quid plura?

Auditi funt primum Octaviani cardinales Jo: * fit VV. refponderunt alii ex adverfo . Coptitum eft non folum aflêrtionibus cardinalinm Alexandri papae, fic idoneis teftibus, qui prefentes aderant, quibus illi nulla ratione contradicere potuerunt , verum & verbis adverfariorum, quos Deus ipfe manifefto miraculo veritatem faciebat exprimere , Oftaviani nullam fuiffe eledionem : immanrationem feciflê fibi ipfi , laicali adjutorio pontificalem occupaffe cathedram, ficut communi omnium audientia, me audiente, W *. Cremenfis teftatus eft.- confecrationem vero eundem Oftavianum jam ante ofto diebus excommunicaCtum (ab aliis ofto diebus ante ipfam excommuhicationem confecrato) a Tufculano fic Ferentinate, fecum excommunicatis, fic Melficenfe jam Sropter evidentes enormitates fuas , quas protest! funt Rex Anglic fic epifeopi ejus , ipfi fic compatriote , damnato fic depofito, fuicepifle . Cognitum nihilominus eft, Alexandrum ab omnibus aliis cardinalibus , qui aderant, eleftum: fic nifi ipie primum fugiendo , deinde reluftando , humiliter refttciffet, fic Joannes fic VFido Cremcniis, ficut ipfe coram omnibus teftatuseft, violenter impediflènt, folemnirer fuiflê immantatum , quod poftea fuo loco fic tempore perfeftum eft: fic confecrationem authenticam ab his quibus ex officio incumbebat, folemnirer accepiltc . Manifefte etiam probatum eft , quod diu ante Papienfe concilium , Oftavianum in papam per nuncios fuos fic litteras auro bullatas fuiceperat Imperator. Quod Papiae vero fcripferant, CLIU, futile cptfcopos : non fuerunt nifi xliv. qui ad Imperatoris vocem, qui fe profitebatur laicum , fit talem, ad quem non pertinet judicare dc curia Romana , nec dfleutere eledionem fummorum pontificum, omnes cum VK.'Papienfi,presbytero cardinali S. Petri ad vincula, qui neutri parti adhaeferat, nunc autem cum duobus aliis, Alexandri pap® legatione fungitur in Gallia , diutina deliberatione confilium habuerunt, fe neutrum fufeepturos, eo quod pauci eflent de tota ecdefia : quoufque vel communis omnium vel plurium regnorum fynodus conveniret, vel maaife-

ANNO CHRISTI

nifeftius appareret, quem eorum major fic fanior pars ecclefi® fequeretur, fic idem fe confulturos mperatori, Imperator autem non confenfit, fed quos potuit, minis fic precibus Gngillatim vocatos coegit fuferpere, quem ipfe ante fufeeperat: abfentibus tamen de numero fupradido, ficut idem Wilhelmus cardinalis manifefte afleruit xxiv. ex quibus unus fuit Papicnfis epifeopus, in cujus civitate ifta fiebant.

Communi itaque confilio prxdiftorum regum fic totius iniorum ecclefi®, reprobatus eft lehif maticus Odavianus, fufeeptus Alexander papa, fic legati ejus, condigno honore fic reverentia. Dominus Trevirenfis epifeopus fiat in unitate. Quidam cx eis, qui manus dederant Odaviano, revertuntur. Unde fic nos ipfi CartuGenfes accepimus pro epifcopo fuo Gratianopolitano, ut no firo interventu poflit redire in gratiam.

Ulterius Oddo cardinalis S. Nicolai de carcere Tulliano, audientibus non contradicentibus, afleruit quod I. fic Wi. prsedidi cardinales, ad ipfum, qui cum aliis claufus tenebatur, venif fent, hortantes, ut ad Odavianum venirent. Refponfum eft eis, quod fi jurarent fupra fanda evangdia, fe jufte judicaturos, omnes ponerent fe fub eorum judicio. Illi autem refpondentes, papam non debere ab aliquo judicari, dixerunt, quod fi focietatem facerent Odaviano, fe reddituros mantum quod injufte accepiflc accufabant: omnino ponerent fe in eorum confilio, fic dc eorum manibus fecundo mantum fufciperet.

Eadem fere refert GxiUelmxr Kenhrige^fie rerxm Anglicarxm lik. z. cap. Ç. Illuftres, *inqnit*, Francorum fic Anglorum reges modis omnibus folicitare curavit Fnderieus imperator, ut ad perpetuandam amicitiam, fibi bac in parte concordes exifterent, in acceptando videlicet Odaviano in Romanum pontificem, explofo penitus Alexandro. Illi vero inflexi fententia caute fufpenfa, donec rei tam fcrupulofz penitus veritatem agnofeerent: celebrem fic ipfi cx utroque regno epheoporum fic nobilium, loco fic tempore congruo, conventuijn fecerunt.

— I — ANrreo u>(.

Aderant a parte Odaviani duo principales ejus complices, qui ejus fuerant eledores, fchifmatifque sudores, Guido fcilicet Crementi., fic Joannes de S. Martino, cardinales. Nam Igmarus Tufculanus epifeopus, manus illi exeerationis suitis imponere, jam vitaverat hominem. Aderant fic a parte domini Alexandri tres cardinales, fcilicet Henrieus Pifanus, (tituli hic erat îresbyter cardinalis fandorum Nerei fic Achillei) oarnes Neapolitanus, Guillclmus PaptenGs. Surgtns ergo ille Cremenfis in confpedu regum fic pncfulum, coram univerfà, qu® convenerat, multitudine cleri fic populi pro parte fua, fic contra adverfam totis ingenii atque facundia, viribus allegavit. Qui cum peroraflet: furgensGuillelmus rapienfis vir eloquent iflhnus, peifpicuis orationibus objeda elifit, fic fere quicquid ille pro fe dixerat, in ipfum *iia* retorfit, ut propriis irretitus captufque termonibus videretur. Denique in illo altercationis mutuz quafi dutllo totius ita negotii veritas claruit: ut neuter ulterius princeps cundaretar, repudiata parte CXftaviani, dominum Alexandrum recipere, fic cum regnis fibi fubditis, et de cetero in iis quz Dei infant, tanquam patri parere. Prznominatis ergo tehifmaticis, cum confufionc fic dedecore dikedentibus: principes fic pontifices noftri lata folemniter in fchifmaticos excommunicationis fententia folvcrunc conventum. Interim dominus papa Alexander in terra regis Sicific cujus fideii favore fruebatur, tutus confiftens, opportunitatem tranfeundi in Gallias prcftolabatur. Parebatque ei in cis, qu® ad curam fpedant paftoralem, totus orbis Latinus, exceptis provinsciis Atemannic® ditionis.

CONCILIABULUM LAUDENSE

0.00 IN PRÆIÎNTIA IMPERATORIS Fr IDIRICI L

Intrufus antipapa Odavianus, Vidor III. di&us recipitur, anno Domini MCLXi.fub AlexandroIII.

DE bxjiu *conciliahtdi aBif Otto Morena in Lan- deqfi a fe feripto chronico, fantor fchifmatiei papa, ifta hahet*: Sequenti vero die, in quo fuit tunc feftum fandorum Gervafii fic Protafii, per dominum papam incoeptum eft facrum concilium, quod a principio Papiae, deinde Cremonae, fieri difpofitum fuerat: poftremum tamen ad honorem Laudcnfium ex voluntate imperatoris Laud® eft celebratum. In quo dominus imperator cum fuis principibus, fic dux'Bohemi®, & dominus Peltegrinus Aquilejenfis patriarcha, fic dominus Guido ete&us Ravennae archiepifcopus, fit multi epifeopi, fic magna copia priorum, abbatum, prcpoficorum, aliorumquecler icorum, qui venerant ad fynodum, feu concilium, unanimiter confirmavere eledionem, quae in pr®dido anno Papis jam fada fuerat dc ipfo domino papa Vidore. Fuere autem in ipfo concilio fitter® exeufatorix regis * Daci®, fic regis Norvegi®, fic regis Hungari®, fit regis Bohemi®, fit fex archiepifcoporum, & viginti epifeoporum, multorumque abbatum, tam Clarevallenfium, quam aliarum congregationum, atque prcpoficorum: in quibus omnibus litteris continebatur, ipfos reges cum univeriis eorum pio- *vinctis, fic* predidos archicpitcopos epifeopos, abbates, & prcpoGtos, velle fe tenerc prefatum dominum Vidorem pro papa fic domino, fie *fe* velle ratum habere totum quod dominus Vidor ftatuit in ipfo concilio cum aliis fibi przfentibus. *Sed veritate cognita, rcfilitrnnt ex iifdeenpinrieni. Pergit anBor*: tn «ipfo etiam concilio fuere excommunicati dominus Hubcrtus Mediolanenfts archiepifcopus una cum confulibus Mediolani, fit epifeopus Placentinus, fic epifeopus Brixicnfis, fic Placent:r, fic Brixiz confutes, omncfque ipforum confiliarii, ac etiam omnes illi, qui interfecerunt Moguntinutn archiepifcopum, fic qui in cius morte confenfcrunt, fic epifeopus BononienGs ---- depofiti fuere irrecuperabiliter. Epifeopus vero Paduanus, fic epifeopus .... ufque ad Kalend.is Augufti termino eis dato, ab officio fufpcoduntur. Et h®c ada funt indic Jovis, cum concilium ufque ad ipfam diem perdurauet, in qua die fuir tunc feftum S. Jacobi Alphei, *fine anther, addiBne^ PiBoripfendepapa, contra catMcxm pontificem Alexandrxm*.

ÏZ,ı. ùtni u,

c»u,n

CONCILIUM LONDONIENSE,

du o Thomas Theobald© Defuncto,

Eleftus eft Cantuarienfis archiepifcopus anno MCLXII. fub Alexandro III.

DE bac fynodo Baronius tx aflis vita finfli i Tboma ah Eduardo confcriptis, & apxd Sutrium tamo ix. *die* xx. *Decembris extantibus ifta* : Anno (*fcilicet* MCLX1I.) Lendini in Anglia generate concilium celebratur , convenientibus omnibus epifeopis ad fubrogandum metropolitanum Anglix totius antiftitem, Cantuarienfem archiepifcopum , defunAo feria fecunda pafchx Theobaldo archiepifcopo, cum fedifl̃et annis viginti duobus . Convenit fimul & Rex ad hoc ipfum, communibufque omnium voti.» eleftus eft Thomas ex cancellario. Hxc Baronius. *De eadem fynodo, fic Mat. Parifius /· fupradiElo an.* n6x. Eodem, *inquit*, anno, congregato clero & populo totius provincix Cantuar. apud Weftmonafterium, Thomas regis Cancellarius elefttrs eft in archiepifcopum Cantuarienfem folenniter, nemine reclamante. *Ex quibus liquido confiat, boc concilium fuiffe provinciale tantum Cantuarienfium ad eligendum Cantuarienfem Antiftitem, non Eboracerfium.*

Ei <o|lf MiOft An 1 'm ",

CONCILIUM MONSPELIENSE

Ab Alexandro Pp. III. celebratum anno Domini mclxII.

HUjits *concilii cum afla perierint , memoria in monumentis duobus fervata eft, epifiola fcilicet Alexandri ad Omnibonum h'eronenfem epifeopum fuperiut deferipta : dS concilio Mor.jpeltcnfi anni* MCXCV. *inferiui deferibendo.*

Ex Alexandri epifiola difeimus , excommunicatum bic fuifie antipapam Itflorem . Noverit , *inquit* , tux difcretionis prudentia , quod tam nos quam fratres noftri, apud Montem-peflulanum per Dei gratiam fani & incolumes commoramur .... & ab archiepifcopis & epifeopis , regibus & principibus , & univerfa Occidentali ecclefia , tam per fe , quam per alios , & fuos nuncios , honoramur propenfius & devotiflime veneramur . Specialiter autem fratrem noftrum Senonenfem , Turonenfem , Aquenfem , & Narbonenfem archiepifcopos , de quibus unum , fcilicet Narbonenlem , inibi coniecravimus , & Autifiodorenfem , Maclovienfem , Nivernenfem , Morinenfem, Magaloneniem, & Toloni epifeopos recenfuimus ; cum quibus in die Afcenfioms Doininicx , publice excommunicationis lententiam in COAavianum fchifmaticum , atque in omnes fuos complices, promulgavimus.

Synodi vero Monjpeltenfis amo MCXCV. *celebratu cap.* IV. *docet percuffos effe anathemate in boc noftro concilio principes, que autboritate fua non coercerent buretico* r, *piratas , dS eos qui arma dS ligna Saracenis fubmimftrabant.* Conftiruit etiam , *inquit* , ut quicumque princeps fxcularis ab ecclellaftico monitus, jurifdi&ionem temporalem in eos non 'curaverit exercere , fit cum eis fimul vinculo anathematis innodatus : quemadmodum ftatutum & in Lateranenfi concilio, & in fynodo quam prxdiftus dominus Alexander apudMontem-peflulanum dinofeitur celebrafle.

Ejufdem concilii cap. xv. Prohibuit prxterea fub omni feveritate eeckfiafticx difciplins , ne quis monachus vel canonicus regularis, aut alius religiofus , ad fxculares leges vel phyficam legendas accedat . Alioquin juxta decretum fub domino Alexandro in concilio apud Montempeffulanum & Turonis fuper hoc articulo promulga* tum, a diœcefanis epifeopis canonice puniantur.

AD CONCILIUM MONSPELIENSE,

In quo anathema Vidori III. antipapx, ejufque fautoribus diũum, Anno *n6t.* ab Alexandro III. celebratum.

ADDITIO

Ei Mı·β pnfn'» H

" TTIzeliacenfe monafterium ordinis S. Bene- " fti five jure five injuria fibi Cluniacen- " fes fubjecerant. Monachi ejus cœnobii femper " reclamarunt apud pontifices, & variis licet ab " iis impetratis Aiieris, lemper adhuc ad ingra- " tum obfequium cogebantur . Accidit tandem " ut Cluniacenfes Alexandro III. fufpefti effi- " cerentur, quam naâus occafionem Guillelmus " Vizeliacenfis abbas Pontificem convenit apud " MontemPeflulanum, impetravitque ab eomo- " nafterii fui libertatem : nec id voce tantum " ab eodem Pontifice conccflum' eft , fed , ait " Hugo PiAavinus in Hiftoria Vizeliacenfi a " Dache,rio Spicileg. to. II. pag. 537- nov. edit. " vulgata lib. IV. *communi confilio d!f voluntate* " *atque arbitrio omnium epifeoporum , presbytero-* " *rum , diaconorum , fubdiaconorum , cardinalium* " *in coififlorio fubfcrtptum exemplar confirmavit* . " Quibus verbis non ambigue exprimitur conci- " lium illud, quod eo loci tunc agebatur, cu- " jus proinde adis, a Labbeo hinc inde petitis, " bulla, qua facultas illa data eft Vtzeliaccnfi* " bus, adjungenda.

Alexander epifcopus· S. S. Dei, dileBis filiis 911- lelmo

.... lelmo Mitti Pixel- monafterii , ejufqae Fratribus tam prafentibus jiuwr futuris monajlicam vitam "h ?................."

Sacrofanfta Romana txclefia , que unicuique refpondct pro fuorum qualitatibus meritorum , cos, quo,fideles reperit, benigniori traftare gratia confuevit & quos ferventiores circa fuam obfequium intuetur, honoris przrogativa eft lolita decorare. Antecellor autem nofter bonx memorae Pafehalis papa , ftcut ex privilegio przdecefIbris noftri felicis recordationis Califti pa pae cognovimus VizcL monafterium , quod proprie ac fpecialiter B. Petri juris exiftit, .Cluniacenfis ecdefie fervorem religionis , quz tunc temporis inibi habebatur, attendens, cum religio in eodem Vitei, monafterio tunc ex parte maxima deperiflet, commifiife dinofeitur, & prrdiftus Calixtus papa & idipfum auftoritatis fuz privilegio confirmaffe, ita quidem ut obeuate abbate, qui ibidem effet pro tempore inftitutus , alius ibi deberet communi fratrum confenfu , vel parris confilii fanioris, Cluniacenfium abbatum confilio fubrogari. Nos vero devotionis veftrz conftantiam, & fidei firmitatem, quam in hoc tempore procellofo tam vos <^uam bonx memoris Pontius Vizel. abbas, circa Romanam ecclefiam habuiftis, diligentius attendentes ; conĩidcrantes etiam quam manifefte Cluniacenfis ecdefia tempore hujus turbationis erraverit , & quomodo a priftina religione & honeftate corruens, ab unitate ecclefiz fe fecerit alienam : przdifto monafterio veftro in devotione & fide ecclefiz firmiflime permanente, & religione per Dei gratiam ibidem plenarie reftituta , ut utraque ecclcfra frudum videatur pro meritis reportare, commiiTionem illam, quam idem antecef- lor nofter Pafehalis papa fecerat , dc communi fratrum noftrorum confilio duximus revocandam , ftatüentes, ut idem monafterium Cluniacenfi ecclefix in nullo penitusfubiaccre debeat, nec alicui teneatur, nili tantum Rom. ecclefiz refpondere ; & eleftionem ita liberam per omnia habeatis, ut Ciuniacenfium abbatum confilium vel confeufus nullo modo requiratur ; imo illum vobis in abbatem dari volumus, & prxponi ,quem fratres communi confenfu,vel fratrum pars confilii fanioris , fecundum Dei timorem , & B. Benedict inftitutionem, elegerint fic Romanus pontifex aut przviderit ordinandum, aut fuggeftione monachorum ejufdem loci confenfcrit ordinatum. Ut autem hxc noftra inftitutio futuris femper temporibus inviolabiliter obfervetur, eam auftoritate apoftolica confirmamus, & prxfcntis feripti privilegio communimus : ftatuentes ut nulli omntno hominum liceat hanc paginam noftrz conftitutionis infringere, vd ci aliquatenus contraire. Si quis autem hoc attentare ptzfumpferit, fecundo, tertiove commonitus, nifi przfumptionem fuam digna fatisfaftione correxerit, poteftatis honorifque fui dignitate careat, reuinque fc divino judicio exiftere de pe petrata iniJuitate cognofeat, & a facratiffimo corpore & anguine Dei fic Domini noftri Jefu Chrifti alienus fiat, atque in extremo examine diftriftzultioni fubjaceat. Servantibus autem fit pax Domini noftri Jefu Chrifti, quattnus fic hic frudum bonx aftionis percipiant, fic apud diftridum judicem præmia xternæ pacis inveniant. Amen.

c^N^n ,^^Tl

CONVENTUS AD SAONAM

A Friderico Imperatore contra Alexandrum III. Indiftus, fic habitus anno Chrifti 1161.

•d«. Che ****.

Hic eruitur ex Epiftola Friderici ad quemdam Archiepifcopunvdata , fic a Duchefmio de rebus Francic\ tom. 4. p. 580. recitata , in qua legitur.· *quod nor videlicet cum Arcbiepifcopts, (J Epifeopis, & Patribus Orthodoxie aevi-rârtWr, Baronibus, èT univerfis u'rtufque Regni* (Galliz fcil. & Germaniz) *principibus IR. Kal. Septembris in die videlicet Decollations S. Joarsnis Baptift*, fuper fluvium Saonam in epifeopatu Bifuntino Concilium pariter generale celebraturi fumus ; in quo Rex Francorum dileilus confanguincus nofter cum univerfis Archiepifcopis fuis , Epifeopis, dX cum omnibus regni fui Principibus , i? tota Gallicana Ecclefia reverendum patrem nofirttm dominum Papam* (fcil. Viftorem, ut infra diferte dicit) *ficut per facramenta èT firmiffimas fecxritates pr*ordinatum eft, in Apeftolicum &teniverfakm fanEl* Dei Ecckfi* Pontificem recipiet* . Hujus conventus, fic Conciliabuli meminere Radulphus de Diceto in Imag. Hiftor. pag. *533.* his verbis: *Fridericus Imperator Romanus , Ludovicus Rex Francorum prope Cbryfopolim* (feu Bifontium) *convenerunt, ut Eeclffi* Roman* fchifm* fedarent, & quis effit proferendus decernerent.* Chronographus Affligemenfis ad hunc ann. 11 fi*. *Imperator Fridericxs a Rege Francorum invitatus, ut fublato fchifrnate Roman* Ecclefia pax firma redderetur, Concilium in territorio Pefuntionum in Dola villa fuper Saonam fluvium in Decollations S. Jo. Baptift* convocavit ;* (Dola fita non eft ad Saonam, fed Conventus celebratus erat ad illum amnem, Imperii & Franciz limitem Dole vicinum) *fed Rege Franci* ab Imperatore averfo quique fine effeilu, eadem fiT adhuc gravio-re permanente difeordia in fua redierunt.* Morena item; *flatis vero pradiil* mcnfe eiugufto ftatutum eft maximum colloquium in Lombardia* (legendum *in Burgundii) apud Eefenxjxum. A* quo colloquio conatus eft Alexander III. amovere Ludovicum Regem Francorum, nc interdict , uti conftat ex Epiftola ejufdem data Hugoni Epifcopo Sueflîonenfq *Mimât* IX. Kal. Augufti* apud citatum Dnchcfnium tom. 4. pag. 595. Helmoldus in Chronico Slavorum lib. 1. cap.91. refert Fridericum Imp. invitaffe per NunciosReges Daniz, Bohemiz, atque Hungariz ad przfatum conventum cum Archiepifcopis , fic tpifcopis eorum fubditis ; cique adfuere *Paldcmarus cum Epifcopis Dani*, Hartwicus Archiepifcopus , Geroldus Epifcopus* , it *comes Adolfus cum multis Saxoni* Kpbilious, Ravc.fi* &c.*

AD CONVENTUM APUD SAONAM.

additio.

Lafbbei editor Venetus te. All. fig. **294.** *conventem bene ad Saonam armem bobitem, feu indifiem, ex Pagio in Critica acceptem, retult inter concilia. Sed genuinam efu bifloriam nec* **fdt,** *nec fi]:tV'ifet plane reteiijfrt; ex ea enim conflat conventem bene. tentatem feiffe ηeidem a friderico, fed nunquam habitem. i em tamen placerai fcnptori u»i locem beic dare inter concilia, opera pretiem duxi totam eje< bifloriam verbis Hegoms Piftavini in biftoria Vizeliacenfi lib. It', pag.* 54α. *bic tradere.*

His diebus occidentalia ecclefts gravi fchifmate laborabat. Henricus autem comes Trecentis partibus favebat 'mperatoris. Porro Ludovicus rex Gallix mifit in occu.fum Alexandri catholici papz legatos fuos, Theobaldum abbatem S. Germani de Pratis, & Carducum clericum fuum; quorum legationem cum minus optato Alexander iufcepiiTer, reverfr V zcliacum venerunt. Et decidit in ledo xgritudinis Theobaldus abbas & mortuus eft IX. Kal. Augufti, fepultufque intra januam bafilicx B. Ma>iz Magdalcnz, cujus monachus extiterat. Et ut coguovit rex Ludovicus repullarn legatorum fuorum, iratus p<rnituit fe fufcepiffc Alexandrum contempto Vidore; & fcripfit per Manaftcm epifeopum Aurc-Itanenfem fuper l;xc verba comiti Henrico Trecenfi, qui eo tempore ad Germanicum imperatorem properabat. At ille gratulabundus pro opportunitate reperta, fuggeffit imperatori.ut iniret colloquium cum rege; adunatis utrigfque regni optimatibus', & ecclefiafticis viris,/contcftatus lurciurando quod rex audita uttiufqUe apoftol.ci eleâionis examinatione, juxta dticretionem perfonarum utnufquc regni, ftaret confilio fuo, videlicet Henrici comitis; & ind'chim eft colloquium apud Lovigennam vicum citra Ararim nuvium intra tines regni Francise. Et ftatutum eft, ut Alexander catholicus & Victor fchifmaticus colloquio adeffent, & dc fua eleftionc in confpeftu totius ecclefiz conterrent. Quod ut cognovit Alexander, mifit ad Ludovicum regem legatos, fcilicet Bcrnardum Portuenfem epifeopum, fit Jacintum diaconem fuum, qui regis iram lenirent, fic familiare colloquium inirent. Convenerunt ergo Alexander & Ludovicus apud Silvtniacum, qui eft vicus monachorum Cluniacenfium. Rex autem Ludovicus rogabat Alexandrum, ut ad conftitutum veniret colloquium; aut fi forte prxfentiam imperatoris abhorreret, faltem ad partes illas accederet ufque ad Vergiacum caftrum, quod erat inexpugnabile. Cui cum Alexander nollet acquiefcere: Ego, ait rex, fic tc fic univerfum comitatum tuum falvum ducam, fic reducam falvum ficut corpus. Et cum nec lie acquiefceret, Alexander veritus dolos imperatoris, refpondit rex.· Mirum eft quud confcius juftitiz fuz fubterfugit teftimonium innocentiae fuz, feu audientiam caufx fuse. Et abiit rex ad indiâum cum Jmperatore colloquium: nondum autem cognoverat conditiones, quas ex parte fua comes Henricus fecerat cum imperatore.

Cum ergo veniffet rex apud caftrum Didonem, occurrit ei comes Henricus, fic tum primum apcru:t ci paftioncs, quas cum imperatore fecerat, dicens: Majeftsiis rus reverent*ix &* regni tui confidens utilitati, domine mi rex, hui colloquium fuper Ararim fiovium, quo tu domine **mi rex,** fic imperator Fridericus cum pontificibus & abbatibus atque optimatibus utriufque regni convenientes, pneiente apoftolico tuo, fic imperatoris apoftolico; ex utraque parte eligentur probatilumi viri tam ecclefiaftici quam militares, qui **eleâiocem utriuique** apoftolici dijudicabunt. Et fi Rollanni eleâio fuerit fanior comprobata, **Oftaviani** eleâio caffabitur, fit imperator procidet ad pedem Rollani. Si auten\ Viâoris eleâio praevaluerit, Rollannus annuliabitur. Tu vero, domine rex, ad pedem Octaviani venies. Quod fi Oâavianum deeftie contingerit, imperator ab eo deficiens, Alexandro tuo obediet: fi autem **e** converfo Alexander defuerit, identidem decidet, fic rex Viâori favebit. At vero fi tua majcaas noluerit nec przdiâis paâiontbus acquiefccre, nec «rbitrio judicum affenfutn praebere, ego jurejurando juravi, quod ad partes illius tranlibo, & quidquid de fifco regis in feodum habeo, imperatori tradens, ab illo deinceps tenebo. Stupefaftus rex Ludovicus **ad** hrc reipondit: Miiorunde tibi fiducia,quod, me infeio neque inconfulto, talia cum imperatore condixifti. Refpondit Henricus. **Hanc** fiduciam tu rex ipfe per Manaffem Aureliancrum epifeopum mihi dedifti: interrogatufque luper hoc verbo epifeopus, timore regis diffimulare coepit, occultans machinationes, quibus Henricum ad hoc induxerat. Tunc Henricus prçtulit epiftolam regis, qua continebatur, quod nuntii rerts repulit fuiftent ab Alexandro, ob quam rem indignatus rex mandabat Henrico, quatenus ad imperatorem Fredericum licenter procederet, & colloquium uhiufque audientiz *iniret,* certus quod rex per omnia illius confilio ftaret.

Fredericus autem imperator zd'ficavrrat fibi palatium miiz amplitudinis in loco, qui dicitur Dolah, in finibus imperii fui; fic cognoverunt Franci, quod fchifmatieus Viâor non effet cum imperatore; fic Iztati funt fuper illius abfentiam. Quo agmio Thcutonici five Germani currentes, adauxerunt eum cum feftinatione maxima eadem die; quem affumptum imperator media no<fte duxit eum fupra pontis medium, ftatiinque quafi padtonibus fatisfeciftet, feceffit. Rex autem Ludovicus, quafi venatum -pergens, tranfiit per nemus ad locum colloquii, mifitque Jocium Turonenfem epifeopum, fic Mauriciuni Pariliorum epiicopum, Guillclmum quoque Vizeiiaci abbatem cum aliis optimatibus regni fui ad nuntios imperatoris, qui ibidem convenientes verbum regis expeâabant. Inter quoa etiam erat comes Henricus, qui propter affinitatem cognationis, partibus omnino favebat Viâoris fchifmatici. Petierunt itaque miffi regis ex orc e/us comnctrtitcs inducias, eo quod paâiones hujus coloquii haâenus ufque perendie regi fuiftent incognite; przfertimcum imperator compulerit Henricum comitem jurare, ne przdiâas aefiones ante diem conftituti colloquii ullo modo manifeftaret regi: indecens aurem fore tam temere dc tanto negotio *diffinire.* Cumque imperatoris Friderici proloquutores petitas inducias negarent, rever-

Christi ,u,. ,e$ ^°*ufum

reverfiis eft rex apud Divionem. Cardinales te-A ro, quos illuc Alexander papa milerat, fperantes colloquium, Vizeliacum redierunt. Rex autem conftituit, qui cuftodirent fines regni fui. Et fequenti fiunmo mane venit comes Henricus ad regem in palatio ducis Burffundix, allegans regem nequaquam effe e paaioaibus liberum, ideoque le nccetfario difecffurum ab eo, fit fcfe traditurum in manu imperatoris : ita ut totam terram, quam de feodo regis hadenus tenuerat, amodo imperatori traditam ab eo reciperet, fithominium illi faceret. Attamen'ob giatiam regis obttnuifte fe dixit ab imperatore trium hebdomadarum inducias, ex conditione quod rex datis obfidibus polliceretur imperatori ad diem fe venturum, fit Alexandrum addudurum, atque ibidem caufam utriufque auditurum, & judicio proborum virorum imper. & regi pariturum, aut certç feipfum tradere vin&um imperatori apud Chryfopolim, qu* eft urbs nobilis Byzantinorum : fic acquievit rex & defecit fpititus ejus, & «cdiatus eft animo, paftufque eft ita fe fadurum, datis obfidibus.... duce Burgundi*.... comite Flandriz, & Guilklmo comite Niveracnfi. Omnis autem ecclefiafticus ordo audito hoc verbo, quod fecerat rex, doluit valde, fic corde clamaverunt omnes ad Dominum, ut mifereretur ecclefi* fu* fan^*, & liberaret regem a fraude circumvenientium fe.

Abiit ergo rex ad pnenominatum vicum Lovigenn*, ubi regi debebat occurrere imperator; fed fefellit imperator Henricum, mifitquc praecipuum fautorem fchifmatis, Renaldum cancellarium fuum Colonienfis ecdefi*. Cumque coram eo replicarentur paftiones, quas comes Henricus ex ore imperatons propofuerat regi, fubito divina virtus adftitit ecdefi* fu*, fic pix fimplicitati regi* majeftatis. Refpondit enim Renaldus, profani erroris fautor, nequaquam imperatorem talia dixifle, fcilicet quod cuiqtiam permitteret confortium judicandi Romanam ecclefiam, qu* proprie fui juris exiftebat. Tunc repletus gaudio rex, quefivit ab Henrico comite, utrum fe haberent paftiones fecundum formam ab eo fibi propofitam. Et rex; Ecce, ait, quod imperator qui juxta verbum tuum adefle debuit, abeft: ecce quod etiam mifti illius formam padi, te pr«fente, tc tefte, commutant. Verum eft, inquit comes Henricus. Et ait rex: Nonne ergo abfolutus fum ab omni pado> abfolutus, ait Henticus. Et dixit rex eundis optimatibus fuis fic epifeopis, atque abbatibus, qui prxfentcs aderant : audiftis βζvidiftis omnes, qualiter ego ipfe gratis perfecerim omnia, qu* ad me pertinent, & dicite, utrum liber ab his padionibus videar? Dicunt omnes : liberafti verbum tuum: ftatimque rex velociflimum equum, cui infidebat reducens, protinus ire perrexit. Theutonici autem valde confufi infequuti funt eum, rogantes, ut£ rediret ad imperatorem paratum profequi omnia. qu* Henricus propofuerat. At ille parvipendens ea qu* dicebantur, decipulam quam evaferatexhorruit, dicens: Feci quod meum fuit. Sic foluto conventu, rex in fuum regnum rediit.

Ex bis patere arbitror conventum ad Saonam amnem in dtaecefi Bifuntina nullum interceffffe Fridericum inter & Ludovicum Francorum Regem. Nequaquam tamen i^fieiandum eft, imperatorem fa- flumii fua epifeopos ibidem, vel forte m ipfa Bifxntina urbe oonvoeajfe. Ita enim feribit nnonymui Stevartii ad hunc jMxmliôl. Cires finem ipfius anni imperator fecundam curiam generalem congregavit apod Bifantqun (Bifimttun fcilicet) &——. quia Alexander papa/iterum illuc ab imperatore vocatus non venit, nec legatum rqtfit. ipte Vidorem cum epifeopis, & principitxu, fibi contenttentibus, ibidem fecundo confirmavit.

NWO CH^TI

Ad res hujus fr Conventus feu Conditi illuftrandat juvat afferre fret fubjcilas eo;fto.j< φ,.ιι e faticanii Schedii eruit Sebannat, G P. Hathztifif to. 111. Com. Germ, tvulgavit.

Fridericus, Dei gratia, Rom. Imperator G fimper Auguftus, dtleifo fuo .. Archiepifcopo.... gratiam fuam G omne bonum.

B

INter innumeras & intumefcenres umpeftatum procellas, quibus jam diu navicula Petri quaffata, & inter prefluus diverfas, quibus Sancta Dei ecclefia frequenter afflifta & tribulata eft; tandem verus ille mediator Dei, & hominum Chriftus *Jefus,* qui Ecclefiam luam, vclut unicam fponfam, proprio charafterc fui pretiofi Sanguinis infignivir, & redemit, confolationis gratiam, quam afeendens in Cœlum Tuis fidelibus repromifit, inquiens. Aon *relinquam vot orphanos, ecce ego vobifeum fum omnibus diebut ufque ad confirmationem fetali:* evidentibus, & manifitftis declaravit indiciis. Ipfe enim ficut flel^la matutina in medio nebulae oriens lolita pie^tate Ecclefiam fuam in tribulatione refpexit, & furgens imperavit ventis fic mari, & fafta eft tranquillitas magna.

Pro illa fiquidem controverfia, que inter nos dc Regem francorum, pro fchifmate Romane Ecclefi* jam diu agitabatur, afpirante Spiritus San&i gratia, qui facit habitare unanimes in Domo Domini, mediantibus htne inde legatis, tandem pari voluntate, & unanimi confeniu, inter nos convenit: Quod nos videlicet una cum Archiepifcopis, Epifeopis, & Patribus Orthodoxis, ac viris Religiofis, Baronibus, univerfis utriufque Regni Principibus IV. Kalend. Septem, in die videlicet Decollation!; Sanâi Joannis Baptift* fuper fluvium Saonam, dc in Epifcopatu Bifuntino *Concilium Generale* pariter celebraturi fumus, in quo Rex Francorum, dilc&us confanguineus nofter, cum univerfis Archiepifcopis, & omnibus Regni fui Principibus, & tota Gallicana Ecclefia, Reverendum Patrem noftrum Dominum Papam Viderem, ficut per facramenta, & firmiflimas fecuritates prseurdinatum eft in Apoftolicum, & univerfalem Sanâe Dei Ecclefi* Pontificem recipiet, & debitam ei exhibebit reverentiam. Verum quia hoc nepotium tam arduum, tamque lalubre, & tam neceftariu.n, ubi de reconciliatione Sand* Dei Ecclefi* & totius Chriftianitatis, in commune agitur, fine tu* difcrctionis, ccterorumque Principum, ac Chriftifidelium pnefentis confummari non debet, nec poteft; exoramus te, & monemus in ea fide, quam debes Imperio, & Sand* Dei Ecclefi*, & anime tu», quatenus, omni occafione fummota, cum lapientibus, At map,is idoneis, & literatis perfonis Epifeopus apud Bifuntium IV. die ante predidum terminum, familiariter more Curi* nobis occurras, ad Concifum nobificum proceflutus. Et quia abundans cautela non nocet, milites tui, quos tecum adduces armis, fit clypeis fint muniti; iniupcr tentoria deferas, quia propter Domorum raritatem neceflaria erunt. Ibi enim per gratiam Dei totum negotium Domini Pap* Vidoris ad gloriam Dei, fit

ad pacem , fic unitatem Sanftx Eqctefix , & A omnimodum honorem Imperii honeflo fine tcrminatur*

λννο CMKISTI <1(1.

Fridtrknt Dti grati» Ammntko *Imperator,* Û *femper Attgt&u JUtti fi* M. Duci Lotbaringut gratiam fit**t tf **t*m bonum.*

QUoniam in fchifmate, quod eft in Romana Ecclefia univerfus orbis in fe ipfum divifus eft , & tota Chriftianitas non modica perturbatione concutitur: nos tota animi compaffione Sanft» DeiEcdefiedoloribus condolemus, totius confilii, & auxilii propenfionem, curam, ® & foilicitudioem adhibere cupientes ; ut totius diflenfionis diterimioe fublato, ecclefia Dei, ficut in unitate fidei, ita fub unius Palloris regimine in unum ovile congregetur

Inde eft, quod ex confilio Principum cum dikflo Coofanguineo noftro L. Uluftri Rege Francorum IV. kal. Septem, in die videlicet Decollationis Sanâi Joannis Baptiflx fuper fluvium Saonam, Concilium celebrare flatutmus, in quo afpirante Spiritu Sanâo, qui facit unanimes habitare in Domo Domini , fperamus, ut Ecrlefiaftioe pacis, & unitatis flatus reformetur , & Dominus Papa Vjftor Apoftolicx Sedis gubernacula debeat oblinere. Verum quia huc negotium tam arduum, tamque ialubre , Cc tam necetTa-C num ubi de reconciliatione Sandx Ecclefix ; & falute totius Chnlhanifatis in commune agitur, line tux diferetionis prudentia confummari nec debe: ne, poteft , exorantes commonemus te in ca fide, quam debes Imperio, &Sandx Dei Ecclefix, & anirrur tu.c . quatenus omni occatione lummota apud IDi.ntium quarto die ante prxdidum terminum , Iamiluruer , more Curie nob:> occurras ad Concilium nob.Jctim proceffurus.

*Prmoüu Denti»» L. Rbtlofo Regi Ji***ooriti* X. ,****® M greti» SmH* C-/**&' Ecclefi* tUAec & „-,T' liAîiA Arcbi&umktrifu , feieutt»^ & tftÛ·»-fittr eat» Jinctr» dilc&ioHt obfatutu».*

A Cceperamus in mandatis 3 Domino noftro XX invidiflimo Romanorum Imperatore , ut vobis, fic Regi Angiorum communiter, & fimul loqueremur, a fuper negotio Ecclefi* uuiverfalis, & pro fuccurta periclitantis Ecclefi* Orieotalis . Sed quoniam peccatis exigentibus cum Rege Anglorum diftcultatem temporum preten* dente, tum etiam angufiia temporum nos at» dante, ad vos ad periens non valemus accedere : obnixe vos rogamus, ne liniftre verbum]>oc accipiatis, & nec pro contemptu, nec pro fuperbia, vel negligentia aliqua, fed pro mera neceftitate, hoc tempore a delidcrato diu veftra colloquio noveritis abftinere. tantam enim moram penes Regem Anglorum pro negotio eodem fecimus, qnod ad praefixum nobis terminum vu: ad dominum meum poterimus pervenire , fed imperatum nobis fiterit ad vos fine Rege Anglorum accedere . Proinde quoniam ad iervitium vcftrum, quantum falva Domini mei, & imperii Romani fidelitate poterimus, corde rebus,& corpore pârati fumus; Nobilitatem veftram inflanter exoramus, & arfliflime commonemus Quatenus memor ejus,qu* inter Dominum meum Priacipem Semuftimum, & vos eft, confanguinitatis , ipfum, & Imperium Romanum taliter tradere curetis, ne coronam, & omnem honorem ci violenter demoliri veUe videamini nominafim Rolandum hxreticum , dc fchiimancum publicom videlicet hoftem Imperii Romani fovendo, &manutenedo. Ceterum neveritis, quod Dominus Imperator peraôa imminente ejus curia ftatim, aut per nos , aut per alios magnos legatos, vos vifitabit , per quos & de negotiis propriis, & de oeceflitatibus Ecclefix Orientalis, altius vobiteum deliberet, & pertradet.

CONCI L1 UM CLEONADENSE

Gclafio Arcbiepifcopo **Armachano** celebratum.

s' w.no x I:ît|·ı<·ñ . ?** S"

X^Oncdium Cleonadenfe m Hibernia an. *1162.* Qltem tcquenti, a XXVI. Hibemix E pifcopis , pnefidente Ge:afiu Archiepifeopo Armachano, celebrarum Quo , inter alta decretum eft, ut nullus deinceps ad TheoEgiam publice prxlegendam admitteretur, niti qui Accademix Armachanx alumnus fuerat . Tradunt ha:c Annales Ultonienfes ad an. J020. referente **cl.** Wareo *Hibcrn.* c. 15. p. 75. qui & eadem repetit *de Pretfiil. Hibtm. in Gclafiop. if-*

emuns CONCILIUM TURONLN O effit

Vidor antipapa ejuique fautores khilinatici , judicio xvtt. cardinalium , & cxxiv. epifeoporum , excommunicari fuerunt, anno MCLXtll. fub Alexandra III.

SERMO AB ARNVLPHO LEXOUEKSI *in concilio Furone^ babitui .*

HOdiernnm fermonem , domini & patres mei, mihi domini noftri qui ptxfider , Romani videlicet pontificis, injungit aurhoritas. Et eMmdem munus injunftum magis ae nccelTitatc obedientix, quam de animi voluntate fufctpio Mallem ut in alium decbnaflct ifta dignatio , cuqys fit vita commendabilior eflet , fic major tam fcientix quam eloquentia plenitudo . Quis enim ego fum , qui in auribus tot, tam prudentium, tam venerabilium perfonarum quemlibet mihi debeam ufurpare fermonem ? Sed & quis ego fum , qui mandato Romani pontificis audeatn obviare ? Anguftix mihi funt undique inter verecundiam & neccflitatem conftitutus. Ahcra *me monet* ut fileam ; ahera quafi quadam violentia pertrahit ad loquendum . Obcdiendum eft fine mora; frd verecundia linguam reprimit, obflruil

incclı-

intelleftum, dc « facie reverenti* veftr* ftuporv quodam reddit pavidum dc cenfufum. Scio enim quia tna folenc in paedicatore requin, fanfettas converfstiouis, plenitudo fcienti*, facundior eloquenu* vena. Sao&tas converfiitionis inquiritur: quia nifi fuerit paedicatoris commendabilis vita, non erit ejus predicatio gratiofa. Cujus enim vita contemnitur, reftat ut dc praedicatio contemnatur. Timere habet, ne forte incipientem loqui ftatim vox Divina reprimat dc condemnet: ^aarr t» enarras jafiitias arra/, <ptipro-jecifli femtats notas retror/ian? Perfeftio fcienti* queritur, ut habeat praedicator, unde poflit de thefauro cordis fui proferre nova dc vetera, dc eruditum noverit cxpeftantibus explicare fermonem, dc fecundum periboarum qualitates temperare quod dixerit: ut fciat quibus debeat|acpotum dare, non efcam, quibus lolidiorcm cibum habeat miniftrare. Elonuentia defideratur: ad quid? quia ficut fi non habuerit feientiam, non habebit quid dicat: ita nifi habuerit eloquentiam, non habebit quomodo dicat. Umunque autem neceffarium eft, dc habere quid dicas, dc fcire quoœodo dicas. Sententiarum fiquidem excelientis, fermonis eleganfiam quaerit, ut verborum dignitas rerum majeftati refponddat, dc fibi invicem quafi concentu quodam res dc verba concurrant. Ita eft: ut fermo praedicatoris omni acceptione dignus fit, requiritur in praedicatore religio ad reverentiam fermonis, fcientis ad doftrinam, eloquentia, ut commendet ad gratiam ut fcilicet fermo fanâus fit, prudens fit, illuftris fit. Çgo vero, qui vobis producor in medium, nihil habeo penes me nifi confcientiam peccatricem, minorem feientiam, eloquentiam imperfeâam. Et ideo opportunius mihi fuerat filere quam loqui, pafei quam pafcere, dc aures vobis potius exhibere quam linguam. Nulla mihi in memetipfo fiducia eft, fed ad fanftitatem precipientis dc merita veftra convertor; quibus intercedentibus aliquid mihi fortaflis largietur gratia illius qui dixit: *Aperi os tiuaoi*, dT *ego adimplebo iilui*. Os meum obedienti* neceftitas aperit: utinam gratia ejus per merita veftra fermone adimpleat opportuno.

In omni itaque fermone, domini dc patres mei cariifimi, videtur mihi quia circa id quod principaliter intenditur, duo funt ftudiofius obfervanda, caufa fcilicet dc tempus. Et caufam quidem ratio fubminiftrat.* tempus autem opportunum reddit occafio: occafio autem eft opportunitas fumpta ex tempore, ficut viro placuit eloquenti. Ita eft: nifi id quod dicitur, caufam de ratione contrahat evidentem, ipfum ducitur otiofum: fi importune diftum fuerit, reputatur infeftum. Qu* autem otiofa vel infefta funt, raro defideratos aflequuntur eventus. Et ideo cum multa de feriptis ianüis pbffent utiliter ac probabiliter in commune oroferri: ad eapotiifimum fermo convertendus eft, ad qux nos dc urgens neceftitas impellit, dc evidens invitat utilitas; ad tentandum vobifeum de unitate dc libertate ecclefix Dei. Sine his enim duobus non poteft ecclefia falva confiftcre, fed nec confiftere quidem. Qpia nifi ecclefia habuerit unitatem, non erit una: fi una non fuerit, non erit. Omne enim quod eft, ideo eft, quia unum eft: quod autem unum non eft, amittit pariter cum unitate fiibftantiam. Item nifi habuerit libertatem, mifera erit. Pro eodetn autem ei eft, miferam eflê, de non elfe. Inuno deterius eft miferam effe, quam non effe. *Mtlins*, inquit, *t» erat, fi natus non fuijjet bomo ille*, dc Juda dictum eft. Quoniam melius erat ei natum non effe, quam ad ejufmodi miferiam natum effe. Ideo, domini dc patres caniUnu, ut ftatus ecclefix confervetur incolumis, oportet unitati ejus & libertati folicite provideri.

Utraque enim his diebus, hac tempeftate, ficut nos miferabiliter experimur, multis urgetur incommodis, multis injuriis infeftatur. Quia alteram fcindere nititur fchifmaticorum ambitio: alteram querit auferre violentia tyrannorum Utrumque tamen eis per Dei gratiam erit impoifibile. Impoifibile fiquidem eft, fpirituale ecclefiaftic* unitatis fcindere facramentum, quod inter Chriftum dc ecdefiam, ipib Patre authore indiflbiubili foedere connexum eft & firmatum. Impoftibile eft fuam ecclefix Dei tollere libertatem, quam Dominici fanguinis confecravit efiufio. Licet enim pales de area Domini quandoque ventilabro levitatis aut vanitatis avo* lent & abfcedant: propter abfcefium tamen ea* rum non minuitur frudus are*, fed purgatur. Item licet principes tenebrarum adverfus ecclefiam Dei vehementer infurgant: port* tamen inferi adverfus eam prxvalere non poffunt. Ita, domini mei, falva nobis femper eft unitas, falva femper eft libertas ecclefic: quia neque tunica inconfutilis fcindi poteft, neque Chrifti fanguis in irritum devocari. Et licet exierint a nobis aliqui, qui nobfcum erant, fed de nobis non erant: non eft fciffa tamen veritas propter ecs, quos feparavit a nobis proprie mafitic pravitatis. Et licet ii, quos diximus, tyranni terrarum circa temporalia bona, & ipfaetiam corpora noftra defieviant, ut edant carnes noftras, infirmantur & cadunt: & fic circa diripiendas inutiles farcinas occupantur. Ecclefia tamen Dei nihilo minus qu* difponenda funt, libera poteftate difponit: immo etiam iplos quafi fervos nequam fpirituali poteftate retrudit in carcerem; ubi eos nimirum quafi coinpedi^us quibufdam, vinculo anathematis, dc opprobrio perpetua maledifitionis aftringit. In quo etiam laudabile videtur operari virtus Divina miraculum, dum nobis in unitate noftra dc libertate degentibus, ipfi fe folos ab unitate catholica feparant, dc deteftand* fubjiciunt fervituti! Nos tamen, cariffimi fratres dc domini, non debemus malum pro malo reddere, neque vinci a malo, fed vincere in bono malum.

Et ideo ad revocationem eorum qui foiisfunt fumma caritate debemus intendere, ut ipfi unitati noftr* poflint, Domino mifcranre, conncfti: quatenus ii, qui quietem ecclefiaftic* libertatis impugnant, meliore ducli confilio relipifcant, tie tam de revocatione eorum, quam illorum pernitentia, crefcat facunditas unitatis, dc inconcuffa fervetur defiderandx tranquillitas libertatis. Ad hoc fcilicet omnem nos convenit diligentiam adhibere, omnem propier hoc fnftinere vexationem, omne periculum experiri: hoc enim fpeciale debitum noftr* profeflionis. Epifeopi fumus, adhocfacramcntis ecclefiafticis fanftificari volumus, ditari beneficus, honoribus illuftrari- Ex ca etiam caufa hic primas obtinebimus in concilio cathedras, primos in canis recubitus, falutationes in foro. Ex eadem caufa populorum nobis multitudines inclinantur, ut de mauu noftra partem aliquam commifl* nobis benediâionis accipiant. Quxrunt enim *accipere de plenitudine noftra*, quod nos accepimus dc plenitudine Chrifti.

Hic ordo eft. *precejit in capite, a r^ti capite defeendit in barbam, barbam quidem Aaran;*

ron ; a barba ufque in oram veftimenti defluxit . Anentia teftamenium, fuavitatem redolentia, ex-

CHR^Vti capite fcilicet Chrifti in barbam, nempe prx-laros ecclefi»; a pnelatis in populum, in fnbjeôos. In capite autem omnis perfectionis eft plenitudo, omnis perfedio plenitudinis. In ipfo enim inhabitat omnis plenitudo divinitatis corporaliter, folide fcilicet & perfode: in i^fo omnes thefauri fapienti» & fcienti» ablconditi: in ipfo totus Spiritus Patris. Nihil ibi perfedioni detradum eft, nihil ibi plenitudini derogatum. Et de plenitudine ifta nos omnes accepimus, majores fc minores. De plenitudine quidem, fed non plenitudinem ipfam: fibi enim plenitudinem refervavit: circa nos autem divifiones gratiarum fade funt. Unus autem Spititus, qui operatur omnia in omnibus, non omnia in fingulis: dividit enim fingulis prout vult; ubi enim vult fpirat, & quantum vult infpirat. Nos autem in medio conftituti inter Chriftum & populum, privilegium gratix contecuti fumus, & prxrogaiivcm dignitatis adepti. Privilegium gratix, quia prius & copiofms nobis infunditur, quod a nobis in alios transfoditur: przrogativam dignitatis, quoniam fuperiores & propinquiores fumus. Superiores, quoniam conftituti fumus principes fuper omnem terram. *Conftituti eot*, inquit, *principe! fi.pcr omn<m terram.* De apoftolis dtdum eft utique, & dc nobis, qui loca apoftolorum, minoribus revera meritis, fed majoribus confolationibus, obtinemus.

Qualis autem eft hic principatus nofter? utique fublimis & fortis: *Kimit,* inquit Propheta, *honorati funt amici tui Deui: nimii confortatur eft principatui eorum.* Propinquiores fumus: fmicos fiquidem nos appellat, & ad argumentum propinquioris amicitix indultum nobis, non partem, fed copiam totius familiaritatis oftendit: *JamncA di.am,* inquit, *vor fervoi, fed amicor meot: quia omnia qua audivi a Petre meo, nota feci vobit.* Verum eft, *nobit datum eft nofle mjfterium regni Dei: cetera autem in parabolit, ut videnlet non videant, & audimta non intelligent.* Nos habemus oculos intuendi, & aures audiendi. Multi & magnx funt circa nos dignationes tuz, bone Jefu, multa & inxftimabilia beneficia tua. Gratia tua ultro nos prxvcnit, & fubfequitur: nihil, aut parum eft, quod merits noftris arrogare poifimus, cum tu gratiam per gratiam femper effufa munificentia largiaris. Quid ergo retribuemus tibi? *Quid retribuam,* inquit, *Domino pro omnibur qua retribuit mihi?* Qtixritnc fibi reftitui? quxrit revera: quoniam gravis etiam exador eft. Non convertit debitorem fuum in fortem tantum, fed etiam in ufuras. *Quare,* inquit, *non pofuijh pecuniam meam ad menfam, ut cum redirem, utique cum ufurit eam exegiffem a te?* Quia ergo fibi retribui quxrit, coniulamus Prophetam, quid tanti majcftati digne poflit m caufam retributionis offerri. Expedit nobis, ut qui nos dc qualitate noftri principatus edocuit, mh:lo minus de quantitate retributionis edoccat.

Oportet enim, ut quod nomine retributionis offertur, ad ho:.orem cedat, accedat ad gratiam: alioquin non parit gratiam, fed offenfam. Audiamus ergo quid dicat *Conflituei eoi principet fufer cmnem terram. Ecce* meritum ejus circa nos. Quid autem fibi retribui quxrat, confcquenter adjungit. *Memoret erunt nominit tui Domine.* Memoriam nominis lui tantum fibi quxric nomine retributionis offerri. Cuius nominis' nempe mul.a nOmina habet. Hal»et quxdam nomina de veteri inftrumento fignificationis abfeondiix: habet quxdam ad novum fpecialius pertinentia, gratiam. Que quamvis condet originem traxifle de veteri, plus tamen celebritatis & frequenti» dc prxfenti novitate fumpferunt: *Qux funt* illa? Jefus Chriftus. Jefus interpretaturfakvator, Chriftus un&o: ubi undio, ibi iuavitas. Manifsftc nomen illud, Chriftus, fuavitatem redolet un&onis, Jefus falutis gratiam repromittit.

Credo tamen quod in hoc loco Propheta aliud nomen quxrat intelligi, quoniam nomina illa, propter fuavitatem & gratiam, devotionem quidem & fiduciam prxftant: hic vero alterius cujufdam nominis memoriam quxrit, cujus leveritis nobis cautelam diligenti» dc timorem reverentie donet. Quod eft illud? Deus. Deus interptetatur timor. Ipfe autem in hoc loco timentes effe nos exigit & prudentes. Commifit enim nobis hereditatem fuam, quam nifi timentibus non committit. *Dedifti,* inquit, *hereditatem timentibut nomen tuum, Domine.* Hxreditas autem ejus illa eft, quam ipfe a Patre merito flcpoftulatione palfionis accepit: *Peflule,* inquit, *a me,* & *dabo tibi gentet hereditatem tuam.* Hxreditas autem hxc, univerfitas fidelium eft, qux nomine cenfetur ecclefix, qux catholicam continet unitatem. Hanc fidei noftr» credidit, hanc folicitudini commendavit. Ad curam igitur & cuftodiam ejus cum omni timore omnem nos oportet diligentiam adhibere. Nulla nos abllerrere debet comminatio, nulla perfecutio retardare. Participes confolationum fadi fumus? juftum eft, ut focii fimus etiam tribulationum. Ex adverto ftarc nos convenit, & opponere nofmetipfos murum pro domo ifrael. Quod fanc nobis non facile quidem, fed poflibik tamen erit: fi conftantcr in unitate catholica confeofo. rimus permanere.

Porro fratres fumus ex eodem patre Chrifto, & ex eadem matre ecclefia, per regenerationem aqua & Spiritus, de filiis translati in adoptionem glorix filiorum Dei. Bonum itaque eft, Juia utile; jucundum, quia deledabile, nos hac pirituali fraternitate conjundos in unitate confiftcre: ut fit fcilicet nobis, ficut in primitiva ecclefia, multitudini credentium cor unum & anima una; fit in nobis unus fpiritus, una fides. Unitas enim fidei concordiam parit: concordia mater eft unitatis. Unitas vero fidei tribuit libertatem: ex fide fiquidem vita nobis dc vidoria eft: *Juflut,* inquit, *meut cx fide vivit. Et bac eft vifloria,* fue *vincit mundum, fida noftra. Sed Ü fanEli per fidem vicerunt regna:* regnum Satanx, regnum mundi, regnum ccelorum. Et de regno quidem mundi, & regno Satanx manifeftius: led & regnum cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud. Ita omnia regna unitas fidei, & fides unitatis expugnat

Totis itaque ftudiis debemus infiftere, & alter alterum cohortari, ut ftemus fimul. Quia fi fteterimus fimul, aheri ab altero plus fiducix & virtutis accrefcet. St fteterimus fimul, adverfariis noftris non tantum refiftere poterimus, fed & cum fiducia provocare. Si fteterimus fimul, ecclefia Dei apparebit terribilis ut caftrorum acies ordinata. *Sternui,* inquit ille propheta, *flemut fimul. Quit eft adverjariut meut? quit contradicit mihi? accedat ad me.* Quia aliquem fibi fenferat fideliter afliftentem, cum fiducia loquebatur. Nos quoque, domini & patres mei, habemus aliquos nobis fideliter affifttntes. Habemus enim afliftentem nobis gratiam civium fupernorum habemus afliftentia nobis merita & ora-

y——-wauooes veftras ; habemus aihftentem nobis h-Λ dem & devationem catholicorum regum, qui unicatem catholicam nobifeum & verbo profitentur, & operibus exequunrur : omnes fere, quicumque cenfentur nomine Chriftiano · Comparatione vero tantae multitudinis modica eft unius exceptio.· unus fiquidem excipitur, & ipfefolus.

CHRISTI

entem ftli, fan fi ceciderit , non ieiet' faleventem.

Sed & ipfe per mifericordiam Dei convertetur & vivet · quoniam ipfe eft inter principes terrx inulta prudentia & virtute laudabilis , nifi gloriam fuam Divine glorix przponere decrevilTet. Utinam humilietur fub potenti manu Dei , & principatum ecclefiz fuo prrefle principatui recognofeat ; utinam intelligat , quia fi Chriftum B fponfum fcilicet ecclefix Dominum confitetur , necefle habet & ecclefiam, qux fponfa eft, nihilo minus dominam confiteri. Preterea fpecialem caufam habet, qua fandam ,Romanam ecclefiam dominam recognofcere debet : alioquin maniieftiffime poterit reus ingratitudinis apparere . Si enim ad veteres recurramus hiftorias,cerlum erit , prxdeceflores ejus imperium non dc alio jure, quam de fola fanâx Romane ecckfix gratia percepifle. Nihil igitur plus juris vendicare principes pofliint, quam quod in eos contulit dignatio largientis. Preterea habemus afliftentem nobis etiam Chriftum. Neque enim ecclefiam ea nobis conditione tradidit , ut relinqueret. Semper alfiftit *: Km relinquem,* inquit , C *vos orpbenos : vedo, & venio ed vos* , vobifeum ufque ad confummationem fxculi permanfurus . Adjutor itaque de proteâor nobis eft in falutem.

Cum adjutorio itaque tot afliftentium nobis nulla nos debet abfterrere comminatio , nulla perfecutio revocare : imo ftare debemus ex adverto, & opponere nofmetipfos murum pro domo Ifrael. *Fidelis entene Dens , <fa nm potietur vos tenters fare id quod poteftis , fed fecitt cum tentetsone proventum, nt fajitis fnftinere .* Immo etiam ad confidentiam viâorir obtinendo fuo nos invitat exemplo.· *Confidite,* inquit, *ego vici msasdsun.* Si femel victus eft , non erat invincibilis mundus. Facilius nobis erit viâoria viâum vincere, quam invictum. Chriftus vincendum aggreflus eft, & devicit. Dicebatur aliquando: F»- D *de Domine, tj confidere , qumiem ereiins eft inimicus :* nunc autem dicitur, quoniam dejeâuseft inimicus . Fiducialiter aggredi poftumus jacentem de viâum: quia fi dejeâus eft , non refurget: fi viâus , non prxfumet . Nulla ipfius cx hoc nunc rcfurreâio vel prxfumptio prxvalcbit. Timeo tamen , ne^ aliquis forte fubmurmuret, prxfumptuofum dicens xmulari tantx perfeâionis exemplum. Facile, inquit, eratChriftomundum vincere, qui creaverat munuum . Omnipotens enim nomen ejus, cui idem eft & velle & pofle: mihi non ita, quoniam infirmus fum, & conturbata funt omnia offa mea. Omne fcilicet robur naturx mex peccati corruptione conçut- E fum , & ideo fubftancia mea tanquam nihilum coram ipfo.

Sed nequaquam, domini flt patres mei, diffidendum, nequaquam defperandum eft: quia ficut verba Chrifti nobis ad doârinam , ita opera proponuntur ad formam. Et ficut perdoârinam impoflibile nobis eft fcientix illius plenitudinem obtinere.- ita per exempla ad xqualitatem virtutum ejus non poterimus pervenire. Sed licet attingere non valeamus eminentiam majeftatis : proficere tamen poterimus ad aliquam fsltem fimilitudinem fanâitatis . Proderit imitari , etfi nemo valeat adrquari 9 citra perfeâionem ejus fubfiftit noftra perfeâio." profequi debemus, etfi confequt non poflimus . Non eifdem paflibus , fed eodem tramite, eifdem eft vcftigiis infiftendum . Quod fi aliqua etiam de hominibus exempla querantur, multos hominesviâoresmundi poterimus invenire. Videamus apollolum, hominem fcilicet peccatorem , ficut *& nos,* non quantum nos , qui dicit fe minimum apoftolorum , & indignum vocari apoftolum , quoniam perfecutus eft ecclefiam Dei; Bvaaw, inquit , *ccrtomen certavi, curfan confastmevi, fidem ferva»» de cetero refate eft mibi corme faitie.* Certavit apoftolus, de certamine viâoriam, de viâoria confecutus eft coronam . Cucurrit, & confummavit curfum, ideoque bravium aflecutus eft: idem bravium quod corona. Tu autem quis es , qui quxris coronam fine viâoria, vel fine certatione viâoriam? Impoifibile eft de faâo fine concertatione viciflè, improbabile eft de jure coronam fine viâoria poftulare: Neque enim coronabitur, nifi qui legitime certaverit , lex autem certaminis perfeverantia eft. *Q» enim perfevereverit ufque sn finem, bic faivns erit.* Idem profeâo talus, quod bravium dc corona .

anno

·· e*'· ·»■

♦·

"

Amplius, fi major vobis de hominibus placeat pluralitas exemplorum , infinita fere martyrum millia nobis occurrent , qui ad certamen iftud toto defiderio occurrerunt, & demum viâoriam cruentam quidem, fed tamen cum hetitia&gloria, perceperunt . Numquid non ibant apoftoli gaudentes a confpeâu concilii , quoniam digni habiti funt pro nomine Jefu contumeliam pati? Numquid non Stephanus inter lapides ipfos pro lapidantibus fupplicat & exorat ? Numquid non Petrus & Andreas de cruce prxdicant veritatem? Numquid non Laurentius de craticula tyranno lxtabundus infultat? Numquid non carnifices ipfos ad equuleum prxvenire invincibilis Vincentii fortitudo feftinat ? Sed dc fi de infirmiore fexu quxratur exemplum, Agatha lxiiflime dc gratulantcr ibat ad carcerem, & quafi ad epulas invitata, agonem fuum Domino precibus commendabat. Prius me deficiet dies, imo totum longioris anni fpatium expirabit , quam fanâorum viâorix plane valeant enarrari. Hi revera fuere viri fortes, & ad bella doâiflîmi, qui humilitate fuperbiam, tyrannidem patientia devicerunt . Ceterum benignius agit cum infirmitate noftra milericors dc mileraror Dominus. Ipfe enimeonfcius eft infirmitatis noftrx , utpote qui novit figmentum noftrum . Tolerabilem itaque facit patientiam noftram. Rivera, ficut diâum eft , facit cum labore proventum. Nulla ergo adverfum nos veteris firvitix commenta procedunt , imo etiam fuftinemur in equis dc curribusambulare, in magnis quandoque dc mirabilibus fuper nos epulari fplendide, pretiofis indui honoribus, & divitiis abundare . Paupertatem Chrifti vero przdicamus, fed minus exhibemus exemplo: nifi quia fortaflè paupertatem ejus in nobis fpiritualiter divitiarum contemptus dc humilitas lanfta reftaurat. Neque enim requiritur a nobis divitiarum indigentia, fed contemptus. *Divstie,* inquit, *fi effluent, nolite cor opponere*. Non dixit , ne affluant , fed ne cor apponatur . Porro cor prohibuit apponere , fed non manum. Profeâo Propheta in omni affluentia divitiarum pauperem fe prxdicat dc egenum. Poflumus itaque licite divitias poflidere, fi tamen earum nos non reputaverimus dominos , fed miniftros: fi intellexerimus patrimonium pauperum efle patrimonium Chrifti; fi proventibus ecclefix, fi pauperum

ff»i. f>

»·

——— rum neceflitaribtjs erogantur . Alioquia fures &
CitAiST· I*trooe$ noî orat*° manifetla convincet, fi *res* alienas invitis dominis noftro pialumpierimus arbitrio contrectare.

Quia igitur diftribuende iunt, non retinende divitia: nufquam juftius, nulquam poflunt liberalius erogari, quam in eos, qui cxultantcm ecclefiam profequuntur, qui propter caufiun Chrifti rerum fuaram difpcixiia pertulerunt . Caufa communis eft : fed in eos omne detrimentum, omnis eft converfa vexatio. Nos enim intra domefticos parietes noftros tribunalia noftra fubltmiter infidemus : ipfi dc ied.bus fuis contumeliole & violenter ejedi peragrant regiones . Nobis omne tautiuin, cum ainucntia , Divina pictas adminiftrat : ipfi de manibus alienis iubfidia vitr cum filentio patiecter expeitam . Nobis nccetbnorum noftrorum & f&milLnUm ordo longus afliftit : ipfi inter ignotos vb<m quafifolirariam degere compelluntur . Si quabn tamen cis confolationem emcndicata futfragia pntftitcrunt: indignum eft ab eis beneficia quxrere, quibus tu coniuevcris exhibere. Aperiamus itaque cisvifcera pietatis, & in cos omnem compsifionis & venerationis effundamus aficftum , ipfoique cum omoi beneficentia & gratia complectamur: qui^C tunc adimplebimus legem Chrifti, fi alter alterius invicem onera comportemus. Viri prudentes funt. & multa commendabiles bonritate, quos Dominus elegit tanquam aurum in fornace probandos, ht per eos, impendio perfonanun & rerum, ecdefis viftoria confiimmetur . Felices funt, quibus datum eft pro sternis tranfitoria commuta* re. Feliciores funt , qui mortem vd corporales iniurias funt experti , & impretiabilem tanguinem Chrifti luo indigno & corruptibili fanguine compenfarunt Quid enim? Numquid fanguinem Cluilii in caufam noftrr redemptionis expendimus, ut ipfum ei in tempore, retributionis fci-Θ licet, cum ipic rrquifierit, iolvercmus? Mutuatus eft peccate r, & non folvet: nos autem, Domino milerante, iolvemus , qui confitemur ' nos non artificio civili, fed re ipla interveniente naturaliter obligatos. Utinam, bone Jefu , detur & mihi tecum pro fpiritualibus tuis temporalia mea commutare! Utinam tanguinem meum tibi pro tuo recipere placeat in folutum ! Vel quia crediti & debiti fanguinis , Scilicet tui & mei , invicem sft.matio non concurrit , ialtem bemgnillima acceptilatione liberatus abfolvar, qua fcilice: confucvilli luftitiam accepto ferre lineoperibus, & premia fine meritis; pro gratia fciliccr bons actionis gratiam retributionis inferre .

TITULI CANONUM

CONCIIII TURONENSIS.

I. *Ut pracenda qualibet noa recipiant feflionas*
II. *C leriess ujura probibentier.*
III. *Ut laiti ecclefiajiica non ufurpent.* ,
IV. *Ut cunUi Albtgepfium hortiicorun» eonfortiur» fugiant .*
V. *Ut facerdotes annuo pretio ad rigendas tccîçfias non conducantur.*
VI. *Ut clerici avaritiam fugiant.*
VII. *Ut decani vtl arcbipresbyteri ad cnufas ecckfiafticos ttrmiaadM ob epifeopis wn eon/iituantiir.*
VIII. *Ut religitf fanUrio fadia vitra».*
IX. *Invalides effe haereticorum ordinationes.*
X. *Di larmxrutatt reruta tcchfiafiicMuas.*

PRÆFATIO.

(a) ANno igitur Incarn. Dominice MCLXirr. Indidiooe undecima , anno quarto fut pcntihcanrs, (1) quarto Kal. Junii, fxpc diftus Alexander papa in ecclefia fanât Mauritii Turonia concilium celebravit , in quo interfuerunt fecum cardinales num. xvii. epifeopi cxxiv. abbatesccccxiv. & aliorum, tam clericorum, quam laicorum maxima multitudo . In quo nimirum apoftolica conftituta funt roborata, & hcc nova promulgata capitula.

CANONES

I. *Vf probenda quolibet noa recipient fefiioaes.* D*t* prah«4. <ap a Kl «l «II.

Majoribus ecclefic beneficiis in fua in* tegricate manendbus, indecorum nimis* videtur , uc minores * clericorum prae, bendz recipiant feâioncs. Idcirco uc in magnis, ita quoque in minimis fuis mem* bris firmam habeant ecclefiz unitatem : divifionem przbendarum aut dignitatum permutationem fieri prohibemus.

II. *Chrias u/urt prohibentur.* D* ·i«>'I

Plures clericorum, & quod maerentes dicimus , eorum quoque qui przfens * fzculum profeifione," votis, dc habiture liquerunt , dum communes ufuras quafi manifeftius damnatas exhorrent, commodata pecunia indigentibus , pofTefliones eorum in pignus accipiunt , * ultra fortem . Idcirco generalis concilii decernit authoritas , ut nullus amodo conftitutus in clero , vel hoc ve! aliud ufurz genua Eexercere przfumac. Et fi quis hadenus pofTefitonem alicujus data pecunia fub hac fpe in pignus acceperit, fi fortemfuam, dcdu&is expenfis de fru&ibus jam recepit, abfolute pofleffionem reftiruat debitori . Sin autem aliquid minus habet : eo recepto, poiTeffio libera ad dominum re« vertatur. Quod fi poft hujufmodi conficuta in clero quifquam extiteric , qui dcreftandis ufurarum lucris infiftat : cede·' fiaftici officii periculum patiatur, nifi forte beneficium ecclefiz fuerit , quod redimendum ci hoc modo de manu laica videatur.

III. u

(a; Contnli cunt MS. Cod. rçui fuit olim «pud Em«n. Card. Paftioneocn feriptum , ut arbitror Sare. XIII. ex quo variante* ptOHro. Manfi. *Cone. Tutcncnlc the XIP. Kal. lumi eelebruSum tui interfuerunt Cardinal. XPU. £fi/c.* CAXfK *.dbbates CCCCXIU..*

(1) Le<etidum , *XIP. Kal. Juni:* , ut accurate habet Continmmot Chronici S. Petri Vivi, qui ait hoc Concilium congretitinn *in Oftamii Pemeta/tei .fait.* <4. *Kal. Junii* . Matthaeus enim Parilīu» & Raduipbuj dc Dt-Alb p. nj. perperam habent XII. Kal. Juan, *fagitu ad Aη Cbr.* nij. *n.* a.

CHRisri ■Hi D. dxin. jHi.i. e. ıΓ'o Hβ'· ⁹· *'*·,od·

1П. *Ut leiti tteltfieftite* JSM» *ufurpetn.*

Quamvis grave nimis & Divini dignum animadvcrûone judicii habeatur, quod laici quidam quod facerdotum eft ufurpant in ecclefiafticis rebus: majorem id formidinem incutit ac dolorem, quod fomitem fui erroris*dicuntur in ipfo *(e)* clero aliquoties invenire: dum quidam fratrum, dc coepifcoporum noftrorum, aliorumque praelatorum ecclefiz, decimas eis·, dc ecclefiarutn difpenfationes indui- de<j gent, dc inde via eos mortis impellunt,B qui prxdicatione ipforum ad vira^viam fuerant revocandi. De quibus dicit Dominus per prophetam: *Fettete populi mei tomedunt, & ed iniquitetem prowtent enimet iorum.* */·<«· Unde ftatuimus, ut fi quis alicui laico in fxculo remanenti ecclefiam, * decimam, oblationemve conceflerit; a coIcttl. fuo ftatu, tanquam arbor, quzinutiliter terram occupat, fuccidatur, dc donec *(b)* fe emendet, lapfum fuum deflens, fubjaceat dolore proftratus.

. i Ih. ♦ c' '·' IV. *Ut cunfli ^bigtnfium bereticorum confortium fugient.*

In partibus ToIoGe damnanda bzrefis dudum emerfit, quz paulatim more cancri ad vicina loca fe diffundens, per Guafconiam & alias provincias quamplurimos jam infecit. Quz dum in modum ferpentis intra fuas (c) evolutiones abfconditur, quanto ferpitoccultius, tantogravius Dominicam vineam * in fimplicibus demolitur. i· fimpl. Unde contra eos, epifcopos dc <om»ol>'ur. omnes Domini * facerdotes in illis parti- • * doaiaoi bus commorantes vigilare prxcipimus, precip. & fub interminatione anathematis prohibere, ut ubi cogniti fuerint illius hzrefis feâatores, ne receptaculum quifquam eis in terra fua przbere, autprzfidium impertire przfumat. Sed nec in venditione aut emptione aliqua cum eis omnino * commercium habeatur: ut lo- htbeaiur. latio faltem humanitatis amiifo, ab errore vix fuz reiipifcere compellantur .E Quifquis autem contra hzc venire tentaverit, tanquam particeps * iniquitatis eorum, anathemate feriatur. Illi vero fi deprehenfi fuerint, per catholicos principes cuftodiz mancipati omnium bonorum amiiTione muldentur. Et quoniam de diverfis partibus in unum latibulum crebro conveniunt, & przter confenfumerroris nullam cohabitandi caufam habentes, in uno domicilio commorantur, talia conventicula, & inveftigentur attentius, & fi *(J)* vera fuerint, canonica fcveritate vetentur. cinusrt ··♦·

V. *Vt feeerdotet innuo pretio ed rtgendei etclefies non tondueentur.* N· p>«t.«> 7lP — ı ñıl

Quoniam enormis qurdam confuetudo in quibufdam iocis contra fandorum patrum conftitutionos invaluit, ut fub annuo pretio facerdotes ad ecclefiarutn regimen conftituantur: id nefiat, modis omnibus prohibemus. Quia dum facerdotium fub hujufmodi mercede venale difponitur, ad zternx retributionis premium confideratio non habetur.

VI. *Ut derisi evehitem fugient.* D« <···■* ki ı i.U.

Non fatis utiliter in populo avaritia 'od ' ' redarguitur, fi ab his qui clero conftituti videntur, & przcipue qui contempto fxculo *(t)* religiofum nomen profitentur, •dc regulam, modis omnibus non cave- · ,tlJ Ctur. Prohibemus igitur, ne *(f)* ab*om- ^",1" nibus, qui ad religionem tranfire volue- "°' ·· ■»' rint, aliqua pecunia requiratur: & ne 7'."' *' *|) prioratus, aut capellaniz quzlibet mo» ' *k *ui nachorum, aut clericorum, decimx *(j) * *U< cleric, detra&iônc vendantur: neque ab eo, cui i'rXoîè* regimen ipfarum committitur, pro earum commiflione ullum pretium exigatur. Hoc autem fimoniacum efle., fandorum patrum authoritas manifefte declarat. Unde quifquis de cetero hoc atDrentare przfumpferit tam qui dederit quam qui receperit*, partem fe cum Simone non dubitet habiturum. Profcpultura quoque, chrifmatis, & oleifacriperceptione, nulla cujufquam pretii exa&io intercedat: neque fub obtentu alicujus confuetudinis reatum fuum quii quam tueatur: quia diuturnitas non minuit peccatum, fed auget.

VII. *Ut deceni vel ercbiprcsbpttri ed teujet ecclefieflices termmendas eb epifeopis non tonliituentur.* N, p'>ı«ı β* *'<.·» ■ o.

Quoniam in quibufdam epifcopatibus* · decani quidam vel archiprcsbyteri, ad agendas vices epifeoporum feu archidiaconorum, dc terminandas caufas ecclefiafticas, conftituuntur fub annuo pretio, quod ad facerdotum * gravamen, dc fub»* yк.-⅄ ı. verfjonem judiciorum, non eft dubium ££· **' redundare: id ulterius fieri diftridius prohibemus. Quod E facere przfumpferit quifquam, removeatur a clero. Epifeopus

(a) *Tk ipfe Deo* . (b) *Emendetur /mr projiretm* . (c) *Kcvo/utionri.* (d) *Si hrt>oue* . (e) Rr/iftt/orwn· . (f) *^4t> hit* yau . (g) *DifiroStone* . Cetera kguntur ac bic in margine a LabbcO emendata lunt. Rcbqua vero poft canonem X i/i Cod. 000 leguntur.

ANNO CHRISTI

▪pus quoque, qui hoc in fua dicecefi fu-ftinuerit, & ecclefiaftica* judicia patitur fua diflimulatioe perveni, canonica di-ftridione pledatur.

ftira·)«rü· d^lo.cw f» fai. N. citric!

VIII. *Vf rtlilitfi [ocularia fludie vitent.*

Non magnopere * antiqui hoftis invi-dia infirma membra ecclefix praecipitare laborat : fed manum mittit ad defidera-bilia^ejus: & eledos quoque nititurfup-plantare, dicente (criptura : *Bfce ejut tie. fie.* Multorum * fi quidem caufam ope-rari fe reputat , ubi pretiofius aliquod membrum ecclefix fuerit aliqua callidi-cate detradum. Inde nimirumeft, quod fe in angelum lucis more foiito transfi-gurant , fub obtenta languendum fra-trum confulendi · corporibus, & eccle-fiaftica * negotia fidelius pertradandi , regulares quofdam ad legendas leges, & confediones phyficales * ponderandas, de clauftris * fuis educit. unde ne fub oc-cafione feientix fpiritaales viri mundanis rurfum adionibus involvantur, & in in-terioribus eo ipfo deficiant, ex quo fe aliis * putant in exterioribus providere : de przfentis concilii afTcnfu , huic malo obviantes, ftatuimus, ut nullus omnino poft votum religionis, poft fadam in a-liquo religiofo loco profeflionem, adphy-ftcam , legefve mundanas legendas per-mittatur exire . Si vero exierit, & ad clauftrnm fuum infra duorum menfium fpatium non redierit ; ficut excommuni-catur ab omnibus evitetur , & in nulla caufa , fi patrocinium przftare przfump-ferit, aut tentaverit, audiatur. Reverfus autem ad clauftrum, io choro, capitulo, menfa, & ceteris, ultimus fratrum fem per exiftat: & ni6, *ex* mifcricordia *for-fan fedis apoftolicz, totiue fpempromo-tionis amittat.

»·· <o t»re «xieOfHr» 4«idc· flac •Mtrtftil- • co.fidc- *«i>d· • phyficM •kt. piofic·.

IX. *Jmaitdci rffe burrtireruni orii-natione f.*

Ad hate, ordinationes fadas ab Oda-vlano, & aliis fchifmaticis; dchxreticis, evacuamus, & irritas omnes effe dici-mus, dt decernimus.

Coiua.

X. *De immunitate rerum eeeltfiaftiterum.*

Quoniam fupervenientibus novis mor-bis novas expedit invenire medicinas : & ecclefiafticx libertati confulere, & fubdi. torum utilitati providere curantes , fta-tuimus ut capellani caftrorum , & qui eorum vice miniftrant , hujufmodi fa-eramento adftringantur, ut ex quofoerit cognitum eis, aliquid ecclefix vel coeme-ttrii, feu ecclefiaftica: pofleflionie, io ca-rum venifle , vel .caftrenfium violentia** ablatum fuiffe , conveniant dominum ca-ftri, five illum qui primus ab co domi-natum habet, cujus poteftate & confilio res dirigi poifit. Et fi eorum commoni-tione prxmifla, przdam non reddiderit, fi adfuerit, vel fi abfuerit, de integra re-ftitutione infra o&avum diem certam fc-curitatem non fecerit, ex tunc ab omni ecclcfiaftico ceffabitur * officio , excepto baptifmo dc confeflione, & timore mor-tis, communione. Quod in omnibus ter-ris eorum propriis prxcipimusobfervari, nec non & in illis , in quibus integram exercent dominationem . Permittimus ta-men ut feme! in hebdomada, cnufacon-ficiendi corpus Chrifti, Mifla in villa ce-lebretur proxima, claufisomnibusoftiis·, & exdufis excommunicatis, prxter mini* ftros altaris. Quod fi prxdidi caftrenfes poft datam in eos fententiam incorrigi-biles per xl. dies extiterint : capellani ab eorum recedant officio , non amplius cum eis commoraturi, quamdiu fub ana-thematis vinculo teneantur : & fub hac lege feriptores claudimus. Quod fi capel-lani, vel quilibet officiales clerici, ex fuis poffeffionibus funt advocati fervitii debi-tores : ultra tres menfes commorandi cum eis licentiam non adhibemus . Quod fi gratia commonitionis * ei concedatur , convefcendi tamen & cohabitandi inter-dicimus participationem. Qui vero ultra prefixum terminum cum eis commorari prxfumpferir, officio fimul · & ecclefia-ftico careat beneficio. Et ne forte prxda in dolo "convertatur, aut clericos caftro-rum excufet ignorantia : egredi debent , obviare * prxdx , audituri & folicite in-quifituri , fi qux res ibi fuerint ecclefia-fticae , vel eorum reclamatores . Si quis autem clericus ob hujufmodi receftum , propter juftitiam a domino fuo reram fua-rum damna pertuleritipfe dominai non nift per integram omnium reftitutionem meretor abfolvi . Si quxlibet villa duoe vej plures advocatos habuerit t in quo-rum aliquem lata fit fententia*. non ca-reanc officio, nifi qui ejus fubfunr domi-nio. Quod fi ecclefia fax * advocationis fuerint, eadem eflet dc fibi interdidi li-cet alterius advocationis corpora fepeliri, Mifla tamen non celebrabitur . De mu-tandis autem cafttorum vicariis vel cleri-cis ftatuimus ut archidiaoonofignificetur, ne alius loco fubftituatur, donec eodem adftringatur facramento. Mercatoribus au-tem dc ceteris hominibus civitatum vel burgorum prohibemus, ne aliquem nomi-ne * excommunicatum, hofpitem fufei-piant, nec in venditione vel emptione feu aliqua participent accommodatione . Qui vero traufgreflbres extiterint, a fa-cer-

ANNO CHRISTI

cerdote parochiano tres diet vocentur : A tribu* autem alii* diebus ad cocreAionem expedientur: feptimo autem die, fi incorrigibile* apparuerint, anathemati* fententiam fubituri, nec ab epifcopo, ncc ab archidiacono fe noverint abfolvendo*. Si vero a domino aliove potente, ad bofpitandum excommunicatum, hofpiti vim illatam cognitum fuerit, hofpe* reus non habeatur, fed eju* qui violentiam intulit, terra fu(pendatur, cujus fnfpenfioni* reftitutio pohtificali erit arbitrio refervanda. In villi* vero, vel urbibus, vel caftellis, qux regjr fubfunt dominio, in quibus conftabularii ad tempus ftatuuntur, fi ipfum conftabularium conftltcrit * anathematis fententiam fubiifle : ipfo in villa * ftante, loco illo Di· vjQ4 v>cenc, quo recedente, eodem die reverfuro, alii Divinum officium non amittant, fuis domefticisomnibas a Cbriftianitatefufpenfis. De coemeteriis, &ecclcfiis, five quibuslibet pofiTeffionibus ecclefiafticis, cenfuarias *dari prohibemus: ne pro ecclefix vel coemeterii defenfione, fidei fux clerici fponfionem interponant: quod fi prxfumpferint, ordinis fut& beneficii periculum incurrant. Qui vero ec·-.defiam vel coemeterium contempferit, vel ordinatis manus violentas impofuerit, anathematis fententia feriatur, nec ab alio nifi a domino papa abfolutionem confequetur, nifi mortis interveniente periculo*, difpenfatio mifericorditer fubve· niât : data tamen pro, fe * fatisfacicndi fecuritate; fi convaluerit, pro abfolutione papam aditurum. Si quis* videns*excommunicatum ex nomine, hofpitio fu* fceperit, vel ei pecuniam fcienter accommodaverit: quia noftri funt contemptores mandati, prohibemus, ne Chriftianus vel chriftiana ei ferviat, donec inde fa· tisfaceret. Prxcipimus autem*, quoddecani * fide adftringantur, quod fi ei* cognitum fuerit, aliquem de clericis hxc decreta non fervafle.* epifcopo, fi affuerit, vel archidiacono denuncient. Prohibemus etiam ne abbates, vel monachi, vel priores, vel abbatiflx, vel prioriflx, de pofleffionibus ecclefiailicis cenfarias * donent. Clericià autem & laicis prohibemus, ne quis fcienter prxdia ecclefix emat, vel przdium coemeterii, vel cujuslibet pofleffionis ecclefiafticx quod qui prxfumpferint, anathematis vinculo feriantur,

* cOBtlprit pi<r«Btt 10- c. .<diM L'"n.U' ""nl·

ombitr·

* irtlckl» * pro pofft

• Lc» 7*·

HdflenfiS Turonenfit concilii cenatur. Leguntur Udem ftrtanenet afudWilKlmutnNcttbrtgenfcm, fed imtrfa ordine.

CONCILII TURONENSIS

ANNO CHRISTI

Sub Alexandro papa III. anno mclxiii. celebrati canones in editis prxtermiffi

Eb Miitnr Aa«4 io·.

Ex dxobxt MS. codicihtr, uno S. Midhulit i» Feritulo uurit, eltero ftnfli Germani λ Profit.

I.

DEcrevImu*, ut laici ecclcfiaftica terminare negotia non przfumant. Epifeopi, abbates, (a) archidiaconi, & alii ecclefiaiticorum przlati de negotiis, qux fpiritualia efle noicuntur, aliquorum laicorum judicio non difponant, nec propter eorum prohibitionem ecclefiafticam dimittant exercere juftitiam.

II.

Hoc autem fan&orum Patrum confbna definitione fancimus, ut in eos qui ad cimiterium vel ecdefiam confugiunt, nullus audeat manus mittere. Quod fi quis fecerit, anathema fit.

III.

Praecipimus, ut fi qui clerici ecclefiarum veftrarum fratribus hoipitalibuscum licentia fui prxlati, fponte ac gratis per annum vel per biennium fervire decreverint; nequaquam impediantur; & interim fua beneficia ecclcfiaftica & reddi- tus, fi quos habuerint, non amittant.

IV.

Si quis facerdos vel clericus ecdefiam vel ecclefiafticum habens officium, publice fornicariam habeat : fi femel, fecundo, & tertio commonitus eam non dimiferit, & a fe prorfus non expulerit; fed potius in immunditia duxerit perfiftendum: officio omni & ecclefiaftico privetur beneficio.

V.

Secundum ftatuta przdeccfforum noftrorum decernimus, ne monachi vel clerici caufa lucri negociationem inhooeftam exerceant; & ne monachi a clericis vel a laicis firmam teneant, nequc ecdefiam laici ccclcfiaftica beneficia ad firmam teneant.

VI.

Illud etiam in vicariis, qui perfonis fide & (aeramento funt obligati, duximus ftatuendum, quod fi fidei & facramenti religione contempta, perfonatum fibi falfo aflumentes, contra perfonas fe erexerint, dc fuper hoc in jure convidi fuerint· dc cetero in eo epilcopatu ad officii fuiexecutionem non admittantur.

VII.

(b) Fures &. latrones, fi in furando aut

(a) In codicr S. Miehaelu deeft *trcbidiectni.* (b) Canon ifte 7. uti 9. & 10. defideranrur in ccdicv S. Michaelis, in quo vice veri* canon 11. & 11. habentur, qui in codice S. Germani non reperiuntur.

i ,aut prxdando occidantur ; vifum nobis A deftiteric ; donee fatistecerit communio- - | "*"
cHKiîncft ; pro eh non efleorandum. Si autem ne careat . christi
■♦'. apprehenG vel vulnerati presbytero aut diacono confelG fuerint ; communionem non negamus.

VIII.

Ut nemo presbyterorum exenium vel quodeumque emolumentum temporale , immo detrimentum fpirituale aquocumpue publice peccante vel inceftuofo accipiat, ut tpifcopo vel miniGris ejus (a) peccatum ^cticeat . Nc pro refpedu cujufcumque perfonx, autconfanguinitatis. vel familiaritatis , alienis communicans peccatis, hoc epifeopo innotefeere detradet, nec a quoquam penitence aut gratia aut favore munus fufeipere prxtumat, vel minus digne pccnitentem ad reconciliationem adducat, & ei reconcilia* tionis teftimonium ferat, vel quocumque livore alium quemlibet digne pernitentem â reconciliatione removeat. Hoc enim fimoniacum a Deo & hominibus cognitum eft .

IX.

Calumniam & audaciam temere litigantium condemnando in expenfas , & alio multiplici remedio imperialis fandio compelcit. Quoniam igitur facris conftitutis confonare dignoicitur , przcipimus ut de cetero in pravis caufis vidlus vidori in expenfas condemnetur , ntii forte, ficut cautum eft, pro abfente feriatur fententia.

X.

Didum eft in quibufjdaro locis pro perceptione chriimatis dari folere nummos. Similiter pro baptifmate & communione. Hoc fymoniacam elfe bxrefim fanda fynodus deteftavit, & anathematizavit. Prohibemus ergo nc de cetero nec pro ordine, nec pro baptifmate, vel extrema undione, vel fepultura, vel communione, vel dedicatione quicquam exi gatur ; (cd dona Chrifti gratuita gratis difpenfatione donentur . St quis contra ftatuerit, anathema fit.

XI.

c·.».! L«. Innovamus autem, ut presbyteri, clerjc|, monachi t converfi, peregrini, mercatores, rufticí euntes & redeuntes , & E in agricultura exiftenres , & animalia quibus arant, & qux femina portant ad agrum, congrua fecuritate lxtentur, nec quifquam alicui novas pedagiorum exaAiones fine auéloritate & confenfu regum aut principufn (latuere aut flaturas da novo tenere , aut veteres attentare^ aliquo modo prxfumat . Si quis autem contra hoc fecerit , & commonitus non

XII.

| Le· Quod a prxdecetfore noftro felicis memonx Innocentio papa factum eft, innoyautes; ordinationes ab Octaviano & Gujdone hxreûarcbis &' *Johanne* Strumenb, qui cos fecutus eft, fadas, &ab ordinatis.ab eis, irritas effe cenfemus . Adjicientes etiam , ut qui dignitates ecclefiafticas (eu beneficia per przdidos fchifmaticos receperint, careant impetratis. Alienationes feu invafiones qux per B cofdem fchiimaticos live per Jaicos fadx funt de rebus ecclefiafticis, omni careant firmitate, & ad ecclefiam Gne omni onere revertantur. Si quis autem contraire prxfumpferit, excommunicationi fe noverit fubjacere . Illos autem qui (ponte juramentum de tenendo fchifmate prxftiterint, facris Ordinibus & dignitatibus decrevimus manere fufpcnfos.

CARTA CONCILII TURONENSIS,

Quz MiiTa fuit epifeopo Magalon.mfi ejufJemque loci capitulo & abbati & conventui Gluniecenfi.

Ex archivis Cbaiactnfis movafttrii.

V. Oftienfis, B. Portuenfis epifeopi, Vt'· titulo S. Petri ad vincula presbyter, M.S.Georgii ad velum aureum Dei gratia R. E. cardinales venerabilibus fratribus J. eadem gratia Magalonenfi epifeopo ejufdemquc loci capitulo ficut Cluniacenfi abbati univerfoque loci ejufdem conventui falutem in Chrifto.

Dum in concilio Turonis celebrato ad terminandam controverfiam, quz fuper eccleiia B. Petri juxta Montem Peflulanum fita , inter vos Ver- C p^tebatur , a fereniflimo papa Alexandro dies vobis fuiifet apoftolicis linetis przftituta , & Romanorum pontificum (criptis in medium hinc inde prolatis , his ipfa dubios (ortiretur eventus . Ex mandato przf.iti Romani pontificis , partis etiam utriufque corrfenfu , hujufmodi perpetuis temporibus inter vos (latuimus fervari concordiam ; ut fcilicet dc cetero monachi Cluniacenles excommunicates Magalonenfis ecclefiz feu etiam interdiâos non recipiant, neque perniemtiam dent in villa Montis-Peflulani, vel in aliis villis Magalonenfis epifeopatus , per fe aut per capellanum aliquem interdiftum. Ad infirmos etiam non accedant, nifi vocati ; neque facerdotalem miferationem aliquando exhibeant . Cum autem vocati acceflêrint, fi infirmus apud eorum, monafterium fepulturam elegerit , liberam ejus habeant fepulturam : canonici vero Magalonenfes in pulfandis campanis, & receptione funeris in ecclefiam, debitam humanitatem exhibeant. Monachi autem tertiam partem omnium , quz eis infirmus moriens contulerit, canonicis Magalonenfibus folvant , nifi forte decedens przfatis monachis in converfiim vel monachum fe reddiderit , vel etiam talis fuerit , in quem jus excom-

(a) «/. peceitvm i.lud retineat.

— communicatioais ferenda Magalonenfas cum de- A
cHatxTi iccderet non taberent. Si tamen is qui apud jam
V »«*. didum monafterium fepeliri decreverit, partem rerum fuaram monachis, partemque praenomina* tis canonicis duxerit relinquendam ; canonicis dabitur optio de duobus : ut fcilicet a monachis nihil recepturi , legatam fibi partem retineant; aut reli&orum contributione faâa , totius fummx partem tertiam aflequentur. Praeterea miflas fponfaliorum feu partus (1), canonicis Magafonenfibus, non decantabunt, nec jam didos parrochianos recipient in prxeipuis feftivitatibus, vel ad pcenitentiam, fi ecclefiis ad quas fpeâant voluerint fe forte fubtrahere . Decimas quoque ad jus Magalonenfis ecclefix fpeâantes de cetero non recipient , nec retinebunt, fed tam de his B pnediis qua nunc in praenominata parochia habent, quam de his qux in futurum ad proprietatem eorum fuerint modis aliquibus devoluta , decimas Magalonenfi ecclefix perfolvant , exceptis terris fic vincis quas nunc tempore fcilicet hujus concordix introduite circa idem monafterium fine interpofitione fluminis aliarumve terrarum poflidere nofcuntur . Si vero aliquando contigerit villam circa monafterium praenominatum aedificari , jus parochiaie in eadem villa Magalonenfis ecclefia obtinebit : monachorum aurem erit capellanum eligere, ejufdemque loci epifcopo ptxfentare. Pnefentatus ab epifcopo curam animarum recipiet, nifi caufa evidens fit rationabilis contradicat. Nihilominus etiam ftatui-C mus, ne aliquando liceat Cluniacenfibus duodenarium monachorum numerum in eodem prioratu excedere,*aut aliquando ibi conftituerc abbatem , feu aliam ecclefiam in fxpediâo epifeopatu abfque epifcopi fic capituli confenfu xdificare. Non licebit etiam monachis poflefliones ad Magalonenfem ecclefiam ratione firudi vel alio jure pertinentes , aut canonicos vel couvertes ipfius feu etiam donatos abfque epifcopi fic capituli licentia recipere. Idem etiam tenâxmtur canonici erga monachos obfervare , coofecrationem quoque ecclefix fit altarium atque promotiones monachorum ad Magakmenfem epifcopum pertine-D bunt, fi ea gratis fic libere peragere voluerit. Ut autem hujufmodi concordia perpetua ftabilitate firmetur , figillorum noftrorum munimine cam duximus roborandam. Aftum Turonis Idus Junii anno Incarnat. Dominicx 1163. indi&ion. xr. Pontificatus magnifici papx Alexandri III. anno iv.

ACTA CONCILII TURONENSIS

E variis auftoribus excerpta a Severino Binio.

D*E bac fmode Sigtberti continuator;* In oôavis Pentecoftes, *ait,* Alexander papa , tenait concilium Turoni» , |in quo communicavit O- E âavianum cum aliis fchiimaticis & complicibus fuis. *Jeauner Tilius »» chronico it rtgibus* francorwx, *ax.* 1164. *eft* xxm. *Lxdovici junioris, ait*. Concilium Turonenfe £ub Alexandro papa habitum eft, quo a&a Papienfis concilii, in quo Vi&or & Fridericus praefuerant , damnata fuerunt. OA» *illi comms, fio* m *appendice oecxmeniti cmeilii Lateremus* JfZ *infra collocata, fub titule concilii Txromtfs commenter , ottHore Villelmo Heubrigvfi lib. ».* c. 5. Asc j^wd» *editi (J confittuti putamur. Matthaus Perit* /w *bifarie* Asegli- *cana,* Alexander, *inegit,* Turonis concilium congregavit in ecclefia S. Mauricii duodecimo Kal. anno Junll, ad cujus vocationem permiflione regis Angli< venerunt archiepifcopi, epifcopi, *& alii Aogiix* praelati, Thomas Cantuarienfis archiepiicopus cum fuis fuftraganeis & ad dexteram papx in concilio ledit ; & archiepifcopus EboracenGs Rogcrius ad fipiftram cum folo epifcopo Dunelmenfi. *Hae de concilia Turomtfi Matthaus Perii. Atia vite Alexandri papa dt eodem fynodo ifte :* Et quoniam tempus concilii celebrandi imminebat , quod in oâavis Pentecoftes Turonum con vocavciat : exivit de Parifiis , & tranfiens per Camotum, ad Turonis civitatem celeriter remeavit . Anno igitur *Dominicx* Incarnat, *uôf.* Indiâione undecima, anno quarto fui pontificatus, quarto decimo Kal. Junii , fupradiâus Alexandcr papa in ecclefia S. Mauricii Turone concilium celebravit, in quo fecum interfuerunt cardinales numero decem fic feptem, fic epifcopi centum fie viginti quatuor, ... centum fic quatuordccim, fic aliorum tam clericorum quam laicorum maxima multitudo. Atque inter alios infignes ecclefix prxfules interfuit S. Thomas archiepifcopus Cantuarienfis , anno fuperiori, ut vidimus, ad eam regendam cathedram ex munere cancellarie aflumptus, quem prêter morem Alexander papa ejufmodi excepit honorificentia . Fecit enim, ut omnes cardinales occurrerent ei extra urbem illam praeter duos tantum, quifo- liti eflent ei femper afliflere : idemque obtinuit Quxcumque ab ipfo pontifice petiiflèt, nempe fux ecclefix privilegiorum confirmationem. *i» vite ipfius, e quatuor auEhribus feripta.*

Dum ifte in Txnnnfi concilio coepta effent ailitari , poft alior, qui illuc conveniffent catholice communionis epifcopi, convolavit & Conradus archiepifeopus Moguntinus eleHus, de quo ifta Romualdus archiepifcopus Salernitanus, hujus temporis jcriptor fidelis- Tempore concilii hujus Conradus nobilis clericus Alemannix, fic Imperatoris confanguineus, qui in Moguntina ecclefia erat ele&us , nolens Oâavumo fit Imperatori fchiûnatico confentire, ecclefiam fuam deferens, ignorante Imperatore , ad Alexandrum papam in Franciam feftinus advenit. Quem papa fatis benigne recipiens, ooftmodxun fecum Romam ufque adduxit : dehinc in cardinalem epifcopum Sabinenfem promovit: poftremo in Moguntinum archiepifeopum fublimavit . Qpo audito Imperator ira commotus, Chriftianum nomine cancellarium fuum ia Moguntina ecdefia eligi fecit, Be a fuis fuftraganeis confecrari. *Hac ipfe.*

Qua autem in eodem comilioTuroneifi fint tranfa&a, ita legitur in vite aHis Alexandri papaz In eo nimirum apoftolica conftituta funt probata , fic hxc capitula roborata denuo, fit promulgata . *Sed, ut Robertus efferti , qui prefens aderat, »» mimis illud aHitatum , auod Alexander papa reddita pletufima ratione de fui legitima ad pontificatumjromotione, ingefferit de intrifiom & mvafiom OHaviani fuerelam : fuo faHnm eft, Ut m ipfum etfm complices ejus omnes fuerit iteratum auatbema.*

Adde eu biftoria (''inline, lib. tv. Alexander Turonicam metropolim urbem adiit , fit concilium ibidem tenuit omnium «pifeoporum Lugdunenfium, Narbonenfium , Viennenfium, Bituricenfium, Senonenfium , Remenfium , Rotomagenfium, Turonenfium , Burdegalenfium, Aufcitanen-

I *Pidttur deefic* invitis *am ouid fimile.*

Itanênfiumq Alpcnfian, Apenuioarum & Mari- Regis Anglonim venerunt Archiepifcopi, venerunt

Christi (I«, *im*rumcentum quinque numero: Cantuarienfium etiam quoque Eboraccnfium, Scotorum quoque & Hibtrnenfium: fed & abbatum, & divert» profelfionis perfonaruin, gratanter undique advenientium. Nam & Germanorum epifcopi plures occulte fcripferunt Alexandro papx, obedientiam & omnimodam reverentiam pro loco & tempore illi humilitet exhibentes. Italix vero non minima pars affuit, partim feripto, partim fua przfentia. Sed & Sardinia & Sicilia cum omni Calabria, omnis quoque Orientalis ecclefia, & Hifpania, devotum obedientiz caput humiliter Alexandro catholico papar fubdidir.

Interfuerunt przdi&o concilio Stephanua abbas Cluniacenfis, & Guillelmus abbas Vizeliaccnfis. Cogitaverunt autem artum renunciationis Clunucenfcs proponere contra Vizeliaecnfes. Sed confcii fux injuftitix, & Rompnx rertitudinis, conticuerunt omnes: nec etiam exinde aufi fuerunt muiire: cum plurimx hujufmodi controverfix hinc & inde in eodem concilio proponerentur, & terminarentur. Sicut fuit caufa Parifienfium clericorum & monachorum coenobii S. Germani de Pratis: qux plenius ventilata, injuftis deiicorum vocibus sternum filentium impofuit

F« L.fcb«i Aopod t. X' AVcv/jkj *Trtvetus in cbronico.* In illo, *inquit,* concilio duo epifeopi, quorum unum confecraverat Tirracohenfis archiepifcopus, metropolitanus ejus, alium archiepifcopusToletanus, totius Hifpanîx primas, de PsmpHone ecclefia funtexpulfi, ad cujus titulum ambo fuerant confecrati: dt tertio fubrogato, conceffum eft ets, ut fi vacantes ecclefiz cos voc.vrent earum fierent prxfules

Eadnlpbus de Dicrto in Imag. Nift. p. de Epifeopi) Anglia, qui huic Coniilio affuerunt; ait: Ad cujus *Concilii)* vocationem per Teodinum S.R.E. Subdiaconum fartam per manum Regis Anglonim venerunt Archiepifcopi, venerunt Epifeopi, venerunt Abbates & Priores' Infirmitas tres Epiicopos excufiivir, fcilicet Wintonietifem, Lincolnienfem, β Batonenfem'. Thomas autem Cantuarienfis Archiepifcopus cum fuis fuffragancis fedit <d dexteram in Concilio. Cum Dunclmcnfi, quem unicum habet fuffragaaeum, Eboraccnfis Archiepifcopus federe juffus eft ad finiftram. Γ**-{-° u*fTI

er *De boc Turottnfi Concilio adjiciendum eji quod narrat in fuo Eulsgi» ad Alexandrum Ill. Joannes Cornubcnfis, cujus opus evulgavit Martene in Anccdotis Tom. K pag. 1655.*

In Turonenfi Concilio, quod dudum convocatis plerifque omnibus tam Anglicanx, quam Gallicana: Prtrlatis Ecclefix aurtoritate veftra celebratum eft, & prxfentia illuftratum, dogma quorumdam afferentium, quod Chriftus non eft aliquis homo; & quod Chriftus fecundum quod homo non eft quid difputatio ventilari cœpit. Utra vero pars difputantium in pugna verborum prrvalucrit, nefeio: fed tam iniquam, & Fidei Chriftian® inimicam falfiratem in tali, ac tanto Chrifti auditorio nullis credo fuiffe veritatis, aut virtoriz titulis ^jlignito. Noluit tamefl tam dives, dc copiofamanfuetudinis veftrz clementia affectionem illam ftatim canonica ferire cenfura, ne ejus auftores, dtdefenfores, qui forte non peirinacia, fed ignorantia deliquerant « vel ipfa condemnatio pravitatis tantum involveret, vel perpetuam eis infamiz notam impingeret. Ex eadem vero manfuetudine veftra, multa yoftmodum temporis fubftentationis elapfo, etiam quadam epiftola decretali, quz fuper abn> gat:onem pravx illius dortrinz ad venerabilem Guillelmum tunc Senonenfem, hodie Remccfem Archiepifcopum legitur direfta nequaquam exprimitur anathemate perculfos, vel etiam perceilcftàos effe qui errorem illum tenere, feu docere przfumcrcnt fice.

ANNO chr.sti

CONCILIABULUM clarendonense,

ANNO

Quo decem êc fex capitula confuetudinum, ut vocabant, Anglicxnarum, equitati & ccclcfufticz immunitatis repugnantia, confirmata funt anno Domini MCLXiv. tempore Alexandri papae III.

*octiffiant bstc conventio apud Clürendonam in Angiia, & qua capitula ab ipifcwii ibidem confirmata, & Juramento approbata Jl.f*int refert Matthaut Paris tn bi/bno Anglicana fuejcquentibus verbis.* Anno Domini MCLX1V. in pirefentia regis Henrici apud Ciarcndonam, ortavo Kalendas Februarii, prxlidente Joanne de Oxonia, de mandato ipfius regis, przfentibus ctiam archiepifcopis, epifeopis, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus & proceribus regni, farta eft recognitio five recordatio cujufdam partis confuetudinum & libertatum antecefforum inorum, regis videlicet Henrici avi fui, & aliorum quz obfervare debebant in regno, & ab omnibus teneri, propter diffenfiones & difeordias fzpe emergentes inter clerum & juftitiarios domini regis, fle magnatum regni. Harum vero confuetudinum recognitarum quaedam pars in fexdecim capitulis fubfequentibus continetur.

1. De advocatione, & przfentatione ecclefiarum fi controverfia emerlerit inter laicos & clericos, vel inter clericos, in curia domini regis iraftetur & terminetur»

2. Ecclefi» de feudo domini regis non poffunt in perpetuum dari abfque conceffionc ipfius.

3. Clerici accufati de quacumque re, fummoniti a judiciario regis, veniant in curiam ipfius refponfu i ibidem de hoc, unde videbitur curiz regis, quod .ni fic rcfpondendum, & in curia ecclefiafiica unde videatur quod ibi fit refpoodendum.- ita quod regis juftitiariua mittet incuriam fanrtx ecclefiz, ad videndum quomodo res ibi tractabitur. Et fi clericus convirtus vel confeffus fuerit, non debet eum de cetero «cdefia tueri.

4. Archiepifcopis, epifeopis, & perfonis regni non licet exire regnum abfque licentia domini regis. Et fi exirent, fi regi placuerit, fecurum cum factant, quod nec in eundo, nec in redeundo, vel moram faciendo, perquirent malum five damnum domino regi vel regno.

5. Excommunicari non debent dare vadium ad remanentiam, nec przftnrc juramentum, fed tantum vadium & plegtum ftandi judicio ecclefiz, ubi abfolvuntur.

d. Laici non debent accufari, nifi per certos & le-

ANNO CHRISTI

& legitimos accufatores & teftes in pnsfentia epifeopi.* ita quod archidiaconus non perdit jus fuum, nec qnidqualn quod inde habere debeat. Et fi> tales fuerint qui culpantur, quod non ve. lit, vel non audeat aliquis accufare : eos vice, comes requifitus ab epifcopo factat jurare duodecim legales de Infuero, five de villa, coram epifcopo, quod veritatem fecundum conlciemiam luam manifeftabunt.

7. Nullus qui de rege renqr in capite, ncc aliquis dominicorum miniftrorum ejus excum- municetur, nec alicujus eorum terrr fub interdifto ponantur, niti prius dominus rex, fi in regno fuerit, conveniatur, vel judiciarius ejus, fi fuerit extra regimen,«ut reftum de eo factat: fic ita ut quod pertinebat ad r^gis curiam, ibi terminetur, fic de eo quod fpcâat ad curiam ecclefiafticam, ad eamdem mittatur, ut ibi terminetur.

8. De appellationibus, fi emerferint, ab archidiaconô debebit procedi ad epifeopum, ab epifcopo ad archiepifcopum : fic fi archiepifcopus defuerit in juftitia exhibenda, ad dominum regem perveniendum eft poftremo, ut praecepto ipfius in curia archiepifcopi controverfia terminetur : ita quod non debeat ultra procedi abfque aflcnfu domini regis.

9. Si calumnia emerferit infer clericum fic laicum . vel c converfo, de ullo tenement© quod clericus velit ad elecmofynam trahere, vel laicum ad laicum feudum: per recognitionem duodecim legalium hominum, juxta capitalis juftitiarii regis confiderationcm terminabitur, utrum tenementum fit pertinens ad eleemofynam five ad laicum feudum, coram juftitiario regis. Et fi recognitum fuerit ad elecmofynam pertinere, placitum erit^in curia ecdefiaftica : fi vero ad laicum feudum, nifi ambo tenementum de epifcopo eodem vel barone, advocaverint de fcudo illo eumdem epifeopum vel baronem, erit placitum in curia ipfius.- ita quod propter faâam recognitionem faifinam non amittat, qui prius fuerat faifitus de civitate vel caftello vel burgo, vel dominico manerio regis.

10. Si ab archidiacono vel epifcopo iuper aliquo deliâo citatus fiicrit, unde debeat cis refpondere, fit «d citationes eorum noluerit latisfacere: bone licet eis fub interdiâo. ponere eum, fed non debent ipfum excommunicare, priufquam capitalis minifter regis villae illius conveniatur, ut juftitiet eum ad fatisfaâionem venire. Et fi minifter regis inde defecerit, erit in mifericordia rvgis, fit exinde poterit epifeopum ipfum accufatum ecdefiaftica juftitia coercere.

11. Archiepifcopi, epifeopi, fic univerfc perfbne regni, qui de rege tenent in capite, habeant poflèfliones luas de rege ficut baroniam, fic inde refpondeant juftitiariis fic miniftris regis, fic fequantur, fic faciant omnes confuetudtnes regias.- fic ficut ceteri barones debent interefle judiciis curie regis cum baronibus, quoufque perveniatur ad diminutionem membrorum, vel ad mortem.

11. Cum vacaverit archiepifcopatus, vel epifcopatus, vel abbatia, vel prioratus, in dominio regis: efle debet in manu ipfius, fic inde percipiet omnes reditus fic exitus, ficut dominicos reditus fuos. Et cum ventum fuerit ad confidendum ecclefiam > debet dominus rex mandare potiores perfonas ecclefic : fic in capella ipfius regis debet fieri eleâio aflênfu ipfius regis, fic confilio perfonarum regni, quas ad hax faciendum advocaverit.- fic ibidem faeiet elcâus homagium fic fi-Adelitatem regi, fituc ligio domino luo, de vita fua & dc membris, & de honore terreno, falvo ordine fuo, priufquam conlecretur.

1). Si quifquam de proceribus regni disfortiaverit archiepifcopo, vel epifcopo, -vel archidiacono, dc fe fuifve juilitiam exh-bcre : dorui-nueres debet eos juftitiare. Et fi forte aliquis distort larct domino regi rectitudinem fuam : archiepiicopi, epifeopi, & archidiacpni, debent cum juftitiare ut regi fatfcfaciat.

>4. Catalla eorum, qui funt in forisfaûo re. gis non detineat ecfleïia vel cœmeterium, con-ira jullitiatiOs regis. quia ipfius regis Iunt, five in ecclefiis, five extra fuerint inventa.

Jj. Placita de debitis, qua fide interpofita debentur, vel abfque interpofitione fidei, fint in juftitia regis.

16. Filii rufticorum non debent ordinari abfque ailcufu domini, de cujus terra nati dignolcuntur.

Hanc recognitionem five recordationem dc confuerudinibus fic libertatibus iniquis, & dignitatibus Deo deteftabilibus, archiepifcopi, cpilcopi, abbates, priores, clerus, cum comitibus & baronibus ac proceribus eundis, /uraverUht, & firmiter in verbo veritatis promiferunt viva voce tenendas ficobfervandas domino regi & heredibus fuis, bona fide & abfque malo ingenio in perpetuum.

17. *Decrevit etiam rex, ut clericos,* quos in publico ftagitio epifeopi invenirent obnoxios, praefente regis juftiriario, exautorarent, & poft curis regis traderent puniendos. Archiepifcopus in contrarium fentiebat, ut quos exautorarent epifeopi, a manu laicali poftmodum non punirentur, quia bis in idipfum punire viderentur.

Huic controverfiar occafionem pratftitit Philippus de Broc, canonicus Bedfordenfis : qui traftus in caufam propter homicidium, in regis juftiarum verbum protulit contumeliofum. Quod cum negare coram archiepifcopo non poflet, prxbendx fus beneficio mulâatus eft, & poft biennium a regno pulfus.

His itaque geftis poteftas laica in res & perfonas ecclefiafticas, omnia pro libitu, ecclefiaftico /ure contempto, tacentibus aut vix murmurantibus epifcopis, potius quam refiftentibus, ulurpabat. Thomas igitur Cantuarienfis archiepifcopus in fe revertus, cum leges iniquas fic omnibus Chrifti fidelibus deteftandas conceflif-fet, & eas obfervare juramento firmaflet ' rem temere perpetratam diligenter examinans, feipium graviter afflixit alimentis aufterioribus, fit indumentis corpus humiliavit, fufpendens fe ab altaris officio, donec per confeflionem fic condignos poenitentias fructus, a fummo pontifice meruit devotus abfolvi. Nam illico nuncios ad Romanam dirigens curiam, dum caufam ecelefie fic fuam ad fummi pontificis in fchedula confcriptam tranfinififlêt cognitionem, ab obligatione, quam inconfulte inierat, abfolutionem petiit.

D* eodem ex a8>s TbomaCantuarin^ij, qua habentur in faticana bibliotheca cum cellcIlione epifi*-larum ad boc negotia fpeilantium : Anno ab Incarnatione Domini milkfimo centefimo fexagefimo Juarto, papatus Alexandri anno quinto, illuftrifimi regis Anglorum Henrici fecundi anno decitno. ***De die extern tfia habentur in fine.*** Faâa font hase quarta dicante purificationem fanfts Marie perpetue virginis, ***nempe trigefima Januarii. Qm extern bate interfuere conventui numerantur omnet epefeepe Aneltcam t <7 comitet, baroxet Ímaeifira,utt***

éT nobiles. Çuà atxtem αβα fint, fit accipe λ vil- APlacuit' fenno£ in fua fe receperunt ljofpiüa.
cHiusTi ^ù'w Î*4<iπ/'*ΓηιΛ : R«x igitur/ut videbatur, Et in èraftinum revertentes in idtpfum, quxpfi- ANNO
C.u,Tl regni * facerdotii zelans pacem, fed fibi & archiprxfuli fuo minus providens, apud Clarendunam regnum convocat univerfum. Quo cumprciules fic proceres conveniflent, exigit rex inftantius, ut promiffafibi folverentur. Verum archiepifcopus, licel regi aflentko. promififlet : fufpeftam tamen nabens regis ^romifljonem, quam fcilicet exigeret, fic quia frequenter principes ad indebita manus extendant, modum ignorantes, elegit potius apud regem, quam in legem Dei periclitari, xneumque ferpentem conterereprius, quam pravitas in populo Dei pullularet. Jam quamvis exilium fic carcerem metueret, Deum tamen pluris exiftimaqs, ex adverfo afeendit. Ille minatur; ifte refragatur : ille delirat; ifte tacita prece fufpirat. Interea temporis Saresberienfis fic Norvicenfis epifeopi, quos ab antiquo odio pujna manebat, timentes fibi ex impacati temporis occafione, verbis lacrymabilibus archiepifcopum exorabant, quod fui mifereretur cleri, quod animi pertinaciam relaxaret: ne ipfe carcerem, clerus exterminium, ipfi capitis damnationem incurrerent. Sed fic comites duo potentiflimi in regno ipfum aggreflt, dicebant,'quod nifi ille voluntati regis acquiefecret, ex regis juflione ad violentiam cogendi erant, quae regi fibique perpetuam irrogaret infazniam.

Vir ergo *inri&æ conflanti», &* in petra Chrifti fundatur, nec blanditiis emollitus, necterroribus concuflus, tandem a gremio veritatis, fic finu matris avellitur, cujus libertati adhaerebat. Et ne viftor in lite per fuperbiam intumefeeret in mente, inde deficiens, undeproficictrcdeberet, derelinquitur ad horam', fcilicet φ cadat, fic poft cafum refurgat : cadens, humatum fragilitatem agnofeat; refurgens, circa fe Divinam miferationem inrelligat, Sic, ne quis de fua virtute confidat, princeps apoftolorum Petrus firDavid fandus ceciderunt : fic beatus Thomas tentationi relinquitur ad horam, utpoftmodumfragilitatis propriæ memor,'fortior refurgat ad pugnam. Igitur cum tertio per Richardum magni nominis virum, qui templo Hierofolymi ano tunc przcrat, fibi cavere moneretur, fit clen mifereri; non tulit eorum fupplicationes, non geniculationes. Nam cum tanquam in ipfius verticem vibratos gladios viderent, plangere cernebantur, fic tanquam funus prxfens futuram facinus lugebant. Unde potius fuper clerum, quam fuperfc motus mifevatione, annuit de confilio eorum regix voluntati parere. Primus igitur ante omnes archiprxful in pnetaxata formaffe obligat, quod videlicet regias confuetudines foret obfervarurus bona fide, verbo illo fuppreflb, fcilicet, falvo ordine. Atque juratoriam adjiciens cautionem, h«c fe fafturum in verbo veritatis fpopondit, peccatum peccato adjungens : fit idipfum in eadem forma figillatim univerfi pontifices juraverunt.

Et incontinenti fafta obligatione in hac forma, per qüofdam regni proceres, qui has nofle debuerant, fafta eft regiarum confuetudinum recognitio, ur ficut publice, ita fit exprefIêcenferentur. Verum cum fit plerrque jam fuiflent cxprefle, fit multo plures, ut videbatur, forent exprimende adhuc, archiprrfiil interlocutus, dicens fc nec efle de antiquioribus regni, ut priftinas regni confuetudines fciret, nec in archipræfulatu diu fuifle. Unde dicebat fe nefeire de nis, fit propterea quod inclinata ea efler dies, tantum negotium efle differendum in craftinum.

dic intermtfla: fuerant confuetudines regix, reeogni» funt & expreflfe, fic tn feriptum chirographi more confeftum redaftae, fic regiarum confuetudioum nomine ccnfc: quarum tamen multr, ut perhibebatur, nequaquam regie, fed odio archipraefulis ad- ancillandam ecclefiam ' evomitum aemulationis & invidiae virus, ipfo etiam,rege ignorante, quod homines inter iplum' & archiprefulem hac aftutia diflenflionis zizania diileminare intenderent. Nec enim Rex, qui adhuc erat juvenis, ficut nec archipneful novus, priftinas regni confuetudines nifi cx illorum relatti cognofcebat. Quales vero hx régir confuetudines fuerint, fi quis fcire defiderat, eas in fine jMtjus~lfiftorir deleriptas inveniat. *Qwas paulo infertu/ & nos bic dejeripturi fxmut. Pergit vero ad * inftitutam orationem.*

Scriptis igifisr confuetudinibus, fic in formam chirographi rcdaftis, poftulat Rex ab archiepifcopo & epifeopis, ut ad cautionem fit majorem firmitatem figilia fua appendant. Verum a-chtprrful, etfi vehementer contriftatus, difiimulat tamen, regem contriflare tunc nolens, fit caute quidem de plano non negabat : fed differendum adhne dicebat. Et fi parati effent ad faciendum, *dicebat tamen,* propter negotii magnitudinem, decere dilationem vel modicain, cum juxta Sapientem, abfque confilio nihil faciendum grave: C& exinde poft deliberationem aliquantulam, ipfum fic eptfcopos fuper hoc ipfum decentius requirendos. Scriptum tamen diftas confuetudines continens recepit pro medietate quidem, fic proinde, ut caufam videlicet fuam fecum haberet. Alteram vero feripti partem fufeepit Ebcracehfis archipratful. *Hex vero ipfe tertiam in regum arcbivit recondendam accepit fcilicet.* Et fic ea die dimilfio fafta eft.

Prxter quadripartitam, quam diximus, de bis biftoriam, accedit ad cakem magis exalta narratio de omnibus qua contigerunt a fine ejufmodi canciliabuli exeerandi babiti Clarenduna ufque ad profectionem Alexandri pontifici/ ex Galisit: ex quibus nos contexímus recitandam bifioriam, qua fic fe babet : a panitentia fan&i Tborna /umentes exordium iftit verbi/: Eoque recedente a Regis curia,obiter inter familiares ipfius orta eft murmuratio, iis, ut aflblet, afferentibus fic fieri oportere, propter temporis anguftiam : illis indignantibus ecclcfiaftire libertatis autboritatem ad unius hominis libitum deperire. Inter quos acrius unus inftitit, dicens: Publica, inquit, poteftas perturbat omnia, in ipfum Chriftum delirat iniquitas, fynagoga fatanse profanat fanftuarium Dei : fédérant principes, convenerunt in unum adverfus Chriftum Dominum. Nemo tutus qui diligit «quitatem mundo judice, foli fapiuht fic venerantur hodie qui principi obfequuntur ad libitum. gConcuffit haec tempeftas fit columnas ecclefir ~dum paftor difparuit, oves difperfie fiant fub lupo. De cetero quis erit locus innocent», quis ftabit ex adverfo, vel quis triumphabit in prrlio, principe devicto? Hrc quidem is murmurabat qui crucem ferebat ante dominum Cantuarienfem: ceteri obmutuere pœ anguftia. Et adjecit audacius, aflumens parabolam in hunc modum. Quid, inquit, virtutis fibi retinuit, qui conftantiam perdidit fit famam? Qntfum hxc, fili? (ait dominus Cantuarienfis.) Teipfuni, inquit, id refpicit, quod hodie omnino perdidifti fit confcientiam fic famam, Deo odibili ficdxxKftati contrario exemplo in pofterum

reis

— I - rellAa, eum manus tuas Deo facratas ad exe-
anno crandas confuetudines obfervandas extenderes, &
β1,.·M.TI *B coofufiooem libertatis ecclefiafticae cum nefarii fiatana: miniftns conniveres. *Fuit plane ifle gallut ili», rayMJ ch-more excitatur Pcfrur flevit amare Nam pergit*: Ingemuit igitur dominus Cantuarienfis, & infpirans adjecit: Pœnitet me, '.inquit, dc graviter, & meum exhorrdeensexceflum, meiplum judico indignum de cetero ad eum accedere in faccrdotio, de cujus ecclefia contraxi tam vile commercium. Siiebo itaque iedens in tnœrore, donec me vifitarit Domtnui ex alto, ut per ipfum Dominum dc dominum papam . merear abfolvi: ftatimque inde deftinavit nuncium ad fedem apoftolicam.

Didicerit ifta Alexander papa antea aliorurm relationihur, magnaque cormniferationeccmm>tur, hat «ℓ eundem fanHum Tantam littcrai dedit, quibat motrentem eft confalatus, atque arfalvit ajurantmto. Ultera autem fic fe habent.

AD aures noftras fraternitas tua noverit fuiffe perlatum, fic quorumdam nobis relatione fuggeftum, quod occafione cujuldam excfliu 3 Minarum propofucris celebratione ccflarc, fic a confecrationc fanguiois & corporis Domini abftinere. Quod utique quam grave fit, przcipue in tanta perfona, & quantum poflit exinde fcandalum provenire, folicita meditatione conficeres, ic hoc ipfum vigilantia tue diferetionis attendat. Debet cutem diligentia tua prudenter advertere, quod plurimum intereft, quando ex deliberatione fit propria voluntate, & quando ex ignorantia vel neceflirate aliqua committuntur. Aliter enim in his quae fpontanea voluntate, dc aliter quae ign nantia (ficut diftum eft) vel neceflitate cogente fiunt, nofeitur procedendum. Et aliter illa, aliter ifta traâ/Kda funt, & viris diferetis & pmdentibus metienda, velut faerx feripture teftimoniis edocemur. Intentio tua operi tuo nomen imponit. Nam, ficut & alibi legitur, ufque adeo voluntarium eft peccatum, ut, nifi fuerit voluntarium, non fi peccatum. Et omnipotens Dominus non faâum agentis attendit, fed confiderat potius intentionem, & dijudicat voluntatem. Si igitur aliquid te recolis commififlê, de quo propria te debeat conficientia remordere: quidquid fit, facerdoti, qui dtferetus & providus "habeatur, tibi confidimus per poenitentiam confiteri. Quo fafto, & mifericors Dominus, qui multo amplius ad cor refpicit, quam ad aâus, tibi contactas pietatis fur mtfieratione dimittet. Et nos de beatorum Petri & Pauli apoftolorum ejus meritis confidentes, te ab eo quod eft commiflum abfolvimus: dc idipfium fraternitati tur authoritate apoftolica relaxamus, confidentes utique ac mandantes, ut poftea a Miffarum celebtationibus propter hoc non debeatis abftinere.

Datum Senonis, Kal. Aprilis.

Hoc allcxander. Porro Joannes Saretherieiffis in epiftola ad Petrum feriptorem, puto Blefenfem, qui ή» codice eptftolarum fape citato omiffia, poftea in jute voluminis pqfita legitur, affirmat, peccatum JanHi Thoma non excujandum y fed oftendandum per poenitentiam efle purgatum, ait enim. Pollicitationem CJarendutME, ad quam de confilio epifeoporum tmpulfus eft, purgare non poflura, quia non fuerat utique facienda: fed oflênfam *con*fefliodiluit, acceptafolemniter pœnitemia a fummo pontifice, quia pervertas illas confuttudines, multis audientibus, authoritate apoftolica condemnavit. *Hat Joannes. Pergunt vero a&a cita*-

A/4 *fuperiut:* Innotuit interim idipium principi, quou dominus Cvntuarieniis ab illa compromitlone vellet reiilire, in eo prccipue dum paiatr. reftitit, ne feriptum.jllarum coniuerudtnum, ticut condiftiun fuerat, fuo figitlo corroboraret Et exinde princeps exalpcratus, grav-oiibus Λ exquifitis cœpit 'dominum Cantuarienlcm vexate exactionibus: ita ut palam fieret intelligentibus, fanguinem ipfius archfepifeopi dc vitam requiri. anno

Infcrere ftuduimus, inyxum/, fcneftiim illud & famofum depeti chirographum, confuttudinesii. las regias videlicet apud C'arendunam promulgatas, quarum haec prima,

o I.

De advocatione. & prxfentatione ecclefiarum, B fi controverfia emlrterit inter laicos, vel inter clericos & laicos, vel inter clericos & clericos, in curia domini reg^ Tradrtur & terminetur. *Printer» hoc damnavit fanfla Romana ecclefia* [.<·< *Alexandro papa III.*

II.

Ecclefie de fetido domini regis non poflunt in perpetuum dari abfque aflenfiu & cbnceflionc ipfius. *Hoc toleravit.*

III.

Clerici citati & accufari de quacumque re, moniti a juftitia regis, venient in curiam ipfius, refponfuri ibidem de hoc. Unde videbitur cuna: regis, quod fit ibi refpondendum. I^a quod juftitia regis mittet in curiam fan&e ecclefie ad C videndum, qua ratione res ibi traâabitur.- & fi clericus conviftus vel confefliis fuerit, non debet de cetero eum ecclefia tueri. *Hoc damnavit.*

IV.

Archiepifcopis, epifeopis, & perfonis regni, non licet exire de regno abfque licentia domini regis. Et fi exire voluerint, fi domino regi placuerit, aflecurabunt, quod nec in eundo, nec in moram faciendo, nec in redeundo, perquirent malum vel damnum domino regi vel/egno. *Hoc damnavit.*

V.

Excommunient non debent dare vadimp ad remanens, nec pneftare juramentum, fed tantum vadium & plegium ftandi judicio ccclcfioe, ut abfolvantur. *Hoc damnavit.*

VI.

Laici non debent accufari nifi per certos & legales accufatores & teftes in prrfentia epifcopi ita quod archidiacoQus non perdat iu< luutn, aec quidquam quod inde habere debeat. Et fi tales fuerint qu: culpantur, quod non velit nec audeat aliquis accufare eos: vicecomes requifitus ab epifeopo faciet jurare -duodecim legales homines de vifueto, feu de villa coram epifeopo, quod inde veritatem fecundum conficiendam manifeftabunt. *Hoc toleravit.*

VII.

Nullus qui de rege teneat in capite, nec aliquis dominicorum miniftrorum ejus, cxcommunicetur, nec terre alicujus eorum fub interdifto ponantur, nifi prius dominus rex, fi in terra fuerit, conveniatur, vel juftiria ejus, fi fuerit extra regnum, ut redum de ipfo faciat, & ita ut quod pertineat ad curiam regiam, ibidem terminetur, & de eo quod fpedabat ad ecclefiafticam curiam, ad eumdem mittatur, ut terminetur. *Hoe damnavit.*

VIII.

De appellationibus, fi etnerferint, ab archidiacono debent procedere ad epifeopum, & ab epifeopo ad archiepifcopum: & fi archiepifcopus defuerit in juftitia exhibenda, ad dominum regem

anno —.——gem perveniendum eft poftremo, ut prccepto ipfiu in curia archiepifcopi controverfia termine- *ta qu®d non debeat uhcrius proccdcrq^bfque aflentu regis., rHoc deamavit.

IX

Si calumnia emerferit iijier clericum & laicum, vel e copvcri'o de ullô rencmento, quod clericus velit ad eleemofynam'attrahere, Jaicus vero ad laicum feodum .' recognitione duodecim legalium hominum, per capitalis juftitie regis confiderationem terminabitur, utrum tenementum fic pertinens ad eleemofynam, five ad frudum laicum j coram ipfa juftitia regis. Et fi recognitum fuerit ad eleemolynam pertinere placitum erit in curia ecclefiaftica: fi vrio ad laicum fcudum, nifi ambo tenementum de eodem epifeopo vel barone advocaverint, erit placitum in curia regia. Si uterque advocaverit de feudo illo euodem epifcopum velbarooem, erit placitum in curia ipfius', ita quod propter faâam recognitionem faifinam non amittat qui prius faiutus fuerat. *Hgc demovit.*

X.

Qui de civitate, tel caftello, vel btrgo, vel dominico manerio regis fuerit, fi ab archidiacono vel epifeopo de aliquo dtlifto citatus fuerit,unde debeat eidem refpondere, fic ad citationes eorum fatisfacere noluerit: bene licet eum fub interdiâo ponere, fed non debet excommunicari, priufquam capitalis minifter regis villae illius conveniatur, ut juftitiet eum ad fatisfaâionem venire. Et fi minifter regis inde defecerit, ipfe erit in mifericordia regis, fic exinde poterit epifeopus ipfum accufatum ecclefiaftica juftitia coercere. *Hoc demavit.*

XI.

Archiepifcopi, epifeopi, fic univerfie perfbnr regni, qui de rege tenent in capite, habeant poffefliones fuas de dominio regis, ficut baroniam, fic inde rëfpondeant juftitiariis fic mintftris regis, fic fequatur fic faciant omnes confuetudines regies & re&rudines: & ficut ceteri barones, debent interefle judiciis curi* domini regis cum baronibus, quoufque perveniatur in judicio ad dimtnuttonem membrorum, vel ad mortem. *Hoc toleravit.* ANNO christi

XII.

Cum vacaverit archiepifcopatus, vel epifeopatus, vel abbatia, vel prioratus de dominio regis, debet efle in manu ejus, fit inde percipiet omnes reditus & exitus, ficut dominicos. Et cum ventum fuerit ad confidendum ecclefi*, debet dominus rex mandare potiores perfonas ecclefia, fic in capella ipfius debet eleâio fieri alfenfu reeis, fic confilio perfooarum regis, quas ad hoc faciendum vocaverit. Et ibidem faciet eleâusho» Cnagium fic fidelitatem domino regi, ficut ligio domino, ^de vita fit membris, fit de honore luo terreno, falvo ordine fuo, priufquam fit confecratus. *Hoc daanavit.*

XIII.

Si quifquam de proceribus regni diflortiaverit archiepifeopo, vel epifeopo, vel archidiacono, de fe vel oe fuis juftitiam exhibere: rex debet juftitiare. Et fi forte aliquis diffortiaverit domi» no regi reâitudinem fuam: archiepifcopi »el epifeopi, & archidiaconi, debent eum juftitiarv ut domino regi fatisfaciat. *Hoc toleravit.*

XIV.

Catalla eorum, qui funt in regis forirfaâo, non detineat ecclefia vel coemeterium, contra juftitiam regis: quia ipfius regis fum, fiveinecclefiis five extra fuerint inventa. *Hoc toleravit.*

XV.

Placita de debitis, qua fide interpofita debentur, vel abfque interpofitione fidei, fint in cuna regis. *Hoc daaneavit.*

XVI.

Filii rufiicorum non debent ordinari abfque affenfa domini, de cujus terra nati dignofeuntur. *Hoc toleravit.*

•tggr t3gf *wxf® dSÊu tqqt

CONCIL1ABULUM NORTHAMPTONENSE

in Anglia cslbbratum,

Quo Thomas archiepifcopus Cantuarienfis de perjurio per regem accufatus, eo quod Anglicanas confuctudines, quas juraverat, non obfervaffet, condemnatus fuit anno MCLxiv. tub Alexandro papa III.

De rebut in hoc cmciliehulo geftii poft &gerum i» annaliiut, oHo vitaS.Tboma, funt epud BarofUKtoe, ifta rtfertoiT: Faâa quoque coitione apud Northamtonam, dominus nofter trahitur in caufam. Seorfum ita in conclavi fedentibus domino Cantuarienfi cum fuis epifeopis, ex eJiâo Regis feris objeftis, ne pateret exitus i propofitum eft ex parte Regis adverfus dominum Gantuarienfem, quod cum cancellarius effet, fic haberet vacantes epifeopatus fit abbatias, fit multos reditus per annos plurimos in manu fua, nullam fuper his reddiderit rationem, quam modo ipfe Rex requireret exhiberi. Super his, inquit Cantuarienfis, prudentiorts volumus contulere, fit de confultb refpondere.

Dum igitur medium filentium tenuerunt adinvicem, domino Cantuarienfi id requirente, Gilbertus Londonienfis epifeopus, decanus utique Cantuarienfis ecdefie, fit idcirco in confiliopoft archieptfcopam primus: Si pater, inquit, rccoDlis, ut te dominus Rex fuftulerit, quid tibi contulerit, confiderata temporum malitia, quantam ruinam catholice ecclefi* fic nobis paraveris, fita his Regi refifteve volueris: non folum archicpifcopatui Cantuarienfi, fed in decuplo, fi tanti fuerit, cedere deberes. Et forfitan fi hanc in te viderit humilitatem, te Rex in univerfum reftituet. Satis, inquit Cantuarienfis, innotuit, quod confulto refponderis.

Deinde Henrietta Wintonioafis epifeopis fub-' intulit: Hcc forma, confilii, catholica: ecclefia penitus perniciofa, nos omnes obligat fit confundit: quia fi archiepifcopus nofter fit totius Angi» primas nobis id relinqueret exemplum, ut ad nutum fic comminationem principis, authoritati fic cuna animarum fibicommiffie quifque epifeopus debeat cedere, quis erit de cetero flatus ecclefi*, nifi ut nulla agantur, de jure,fit omnia confundantur pro libitu: fic fic erit faccrdos ficut fic populus?

Hb

Hilarius poft haec Ciceftrenfis epifcopus, Aip-Alc inctdiife in laqueum, quem contexuit ad pa- — ANNO
trim tuum decipiendum.

c^ViiSTi r 8^orj?1U5 *n verbis > fubjurixit ! Nihi, induit, lempo/is inftantia & catholic® ecclefi® perturbatid aliud exigeret, ftafidum utique eiTetveftr® fentcntiz. Verum ubi nutat canonum authoritas, plurimum iubtrahendum leveritati, ut ineo proficiat diipeniatio, quod poffit deftrucre lèvera correftio. Cenfep igitui cedendum regi® voluntati, fed ad tempus: ne przpropere procedamus id ftatuere, unde lequarur durior rctraâio, nec *fine* rubore.

Epifeopus deinde Lincolmenfis, fimplex quidem homo & minus diicretus: Patet, inquit, vitam hominis tfttus & fafiguinem qurri: & ncceflarium alterum eorum erit, aut archiepifeopatui, aut vit® cedendum. Quis ûbi fruâus de archiepifcopatu proveniet> li proinde vitx ceflerit. nec id video.

ExonienGa autem epifeopus Bartholomxus, Palam, ait, quod dies mali funt: fit fi poifemus fub dnfimuiationis umbra hujus tcmpeftatis impetum tranlilire illzfi, id prccipue procurandum; nec ad id de facili perveniendum, nili fubuaharur plurimum feveritati. Temporis in*ftantia id requirit, maxime cum non iit generalis, fed particularis hzc perfccntio. Samts cft igitur unum caput in parte periclitari, quam totam Anglicanam ecclefiam inevitabili diicrimini exponere.

Wigomienfis epifeopus Rogerius, requifittis & ipfe quid inde fentiret, ita temperavit refponfum, ut etiam negando palam faceret quid animi haberet: Nullum, ait, in hac parte dabo confilium: quia fi dixero a Deo fufeeptam animarum curam ad regiam comminationem fic voluntatem oportere relinquere, contra conlcientiam meam & capitis mei condemnationem loquetur os meum: fi cenfeam regi reftftcndum, txee qui fui funt audiunt, per quos idipfum inDOtefcet Regi: ftatimque ejiciar extra fynago g*m, fit erit fors mea de cetero cum publiais noftibus fic condemnatis. Idcirco nec hoc dico, nec illud confulo.

His ita geftis, fédérant aliquamdiu fub filentio: nec erat qui amplius his adjiceret. Et arte quzfita, ut pateret eis exitus, inclufi enim erant: Volo, inquit dominusCantuarienfis, loqui Cum duobus comitibus, qui cum Rege funt, quos fic nominavit. Vocati illi, aperto cftio introjerunt properantes, cupientes aliquid audire,quod regiam iatiaret voluntatem. Artantibus iis ait dominus Cantuarienfis: Super his, de quibus nos dominus Rex convenit, confidimus. Et quia non habemus ad pnefens eos, quibus res ipfa magis innotuit: ideo ufque in craftinum petimus inducias: tunc refponfuri, ficut dominus nobis infpiraverit. Ad hzc Regi referenda mifli funt Londonienfis fie Roflênfis epifeopi. Londonienfis autem fub vulpe latens, iniunftum fibi pervertit negotium, dicens Regi, dominum Cantuarienfem apud eum poftularc inducias adpneparanda inftrumenta, ftatuto die rationem redditurus fuper objedis: ut fic magis obligaretur dominus Cantuarienfis ad cxccutionem regi® voluntatis. Direfti lunt igitur comites ad archiepifcopum, poftulatas inducias ex parte Regis deferentes: fi tamen ratum haberet, quod ex parte fua per cptfeopos Regi fuerat fuggeftum. Quo audito, Cantuarienfis ait, fe id in mandatis non dedif(c, nec id quod fuggeftum eft fe ratum habere: fed die fequenti fe /Deo auâore, venturum, fic ficut datum fuerit, defuper refeonfurum. Erubuit ergo Gilbertua Londonienfis, dum videret

Soluto itaque confilio, ea dic diïccflcrunt ab invicem. Multitudo virorum militum aliorum, qui cum domino Cantuarienû illuc convenerant, regio metu perterrui, feceflu in partem = di amplius cum eo non ftetit. Quo S. Thomas comperto, jufiit etreuiri lepes dc vicos, dc ad fe vocari pauperes, claudos, ac debiles, dicens per talem militiam fecleriorem porte provenire vidoriam, quam peratos qui tempore tentatronjs turpiter rcceflcrant. Impleta cft domus ejus difeumbentium pauperum, fit peradacftdies illa in Domino cum Iztitia, nulla mentione palam habita pofthinc pcrtuTbationu.

Sequenti die, fummo diluculô perculluseftdominus nofter partione iliaca: nam & ea multoties vexabatur catenus, ut non potueri fedeledo erigere. Unde longiore mora interpofita, ut crederetur ab invidis ad curiam regis nolle defecndere: mifli funt qui cum citarent acrius ad rcipondendum. Qui, dum, inquit, quievcr.rifta Tallio, crafttno die, Deo audore, apparebo 'ranfeunte vero dic illa, & nodurnis vigiliis cum fumma devotione demum peradis, mane confurgens ad Miflarum folcnuiia, facris pro more indutus veftibus, & per beati martyris Stephani merita Divinum fibi invocans auxilium, initium Miff® juffit inchoari. *Etenim fédérant principer, & adverfum me loquebantur:* totumque offictum cum ad id pertinentibus complevit devotius, miniftralibus Regis, qui ibi adetant, id tacite coniiderantibus, quibus vifum eft idipfuxn aliquid portendere. Expleto itaque minifterio, amoto ab humeris pallio cum iulula, ceteris indutus veftibus facris, cappa clericali fupcrtnjcâa.

A quadripartita entem bifloria afferitor, confilio cujufdam fenili vtri monachi e S. Thome celebratam tone fatffe Miffam S. Stephani protomartyrif, njn entem, ut tene ejus effet natalities dur: fed & prefer morem cam celebraffe cum pallio. Et quod clam fecum detulit more majorum eucbnrifliam, palam vero gejtandam fumpfent crucem; itu fe fonUur ad martyrium parent, quod M fe fa obiturum putebat. Pergunt vero citata fuperiur aiia; Intraturus cameram Regis, ubi Rex przftolabatur, ad oftium ipfum crucem bajulat propria manu, fequentibus epifeopis, id aliter quam decuit interpretantibus. Occurrit Robertus Herefordcnfis epifeopus: Pater, inquiens, fuftine, & ego vice capellani crucem deferam ante pnefentiam veftram: fic enim condecet. Juftius eft, ait Cantuirienûs, me ipfam deferre, fub cujus proteftione tutus maneo: & ejus vifo vexillo, non eft dubitandum, fub quo principe milito. Londonienfis ad hxc.- Si viderit Rex te armatum intrare, gladium fuum fortiorem exeret in caput tuum: dc tunc videbis quid proderunt arma tua tibi. Hcc, inquit CanrtSrienfis, Deo committimus. EtLondonienfis: Stultushadenus faifti, & ab hac ftultitia, ut video, de cetero non recedes. Et proceflum eft. Audiens autem Rex epifeopum armaium venire, oblito vel depolito illo gladio, quem dixerat Londonienfis, citius fecedit in conclavem ulteriorem, fedente ac feorfum Cantuarienfi folo cum fuis, & paucis epifeopis ex adverfo dc loco fic animo adunatis. Denique vocati funt epifeopi ad Regis concilium, Cantuarienfi fub jugulo relido. Protrahitur tempus, dum queritur innocentis damnatio. Cantuarienlis firma facie induit conftantiam. Exiens Rogcrus Eboracenfis archiepifcopus ait

chr isli ,,6,.

au clericis fuis, quos ibi invenit: (. erant enim A 'k irug,llcr Robvrtus , Grandis cognomine, fic Osbernu·. a Rondel) recedamus hinc. Non oportet nos videre qux hic habenr fieri cito dc Cantuarienfi. Magifter Kobertus ad hzc; Non, inquit, hinc recidam, donec videro quid Dei voluntas luper his judicaverit Si pro Deo fic ejus juftitia dimicaverit uique ad fanguinem, pulcritu & melius vitam finire non poterit . Recidente itaque Eboracenli archiepifcopo a camera Regis, vemens Bartholomzus Exonienfis epifeopus , procidens ad pedes domini Cantuariçnfis , ait : Pater mi, milerere ttsi, miferere fic noftri: omnes enim hodie perimus odio cabin's tui » Exiit namque cdi&um 3 Rege , ut qui amplius cum Cantuarienfi flaret, publicus hoftis judicaretur , B in capite puniendus Didum eft etiam , quod Jvcelinus Saresberienfis epifeopus, fic W ilfdmixs Norvficenfis epifeopus , quia adhuc reftiterant , traherentur ftatim ad fupplicium , in membris mutilandi: qui fic ipfi pro iakfte fuaGantuarienfem rogabant.

Jnfpiciens igitur Cantuarienfis in Exonienfem epifeopum : Fuge hinc, air, quia non fapis ca qux Dei funt. Exierunt denique a concilio omnes fimul epifeopi cum tumultu ad C nniarienlem, quorum unus eloquens Hilarius Ciceftrentis epifeopus prorumpens in Vocem: Aliquando,air, nofter luitti archiepifcopus, fit tenebamur tibiobedire: fed quia domino regi fidelitatem jurafti, hoc eft, vitam, membra , &. terrenam dignitatem fibi per te fore ialvam , & confuctudines , quas ipfe repetit, confervandas , fic tu ear nitens deftruerc , przcipue cum fpeftent ad terrenam fuam dignitatem fic honorem ; idcirco te reum perjurii dicimus , fic perjuro archiepifcopo dc cetero non habemus obedire . Nos itaque fic noftra fub domini papz protedionc ponentes, te ad ejus prxfentiam appellamus luper his refponfumm : & diem ftatuit. Audio, inquit Gmtuarienfis.

Subtrahentes *fe* epifeopi , feorfum /edere ex adverfo diutius in fummo filentio . Tandem a Rege proccflcrunt comites fic barones & plurima turba ad dominum Cantuarienfem. Quorum pri-Q mus Robertus Leiceftrentis ait : Mandat tibi Rex, ut venias reddituras rationem fuper objeflis, ficut heri promififti tt fa&urum : alioquin audi judicium tuum . Judicium, inquit,Caninarienfis : immo, fili comes, fic tu prius audi. Non te latet, fili, quam familiaris , fic quam fidelis fecundum ftatum hujus mundi domino regi fuerim . Ejus rei gratia placuit *ei* ut promoverer in archiepifcopum ecclefiz Cantuarienfis, Deus icit, me id non volente . Nota enim mihi fuit infirmitas mea : & magxs pro fuo , quam pro Dei amore acquievi: id fatis hodie palam eft, dum Deus, fic ie mihi fubtrahit & Regem. Verumtamen in mea promoiione, dum clcdio fieret , firzfentc Henrico rege filio hzrede , cui èe hoc £ pfuin mandatum fuit, quziitum eft qualem mén redderent Cantuarienfi ecdefia: ; fic refponfum eft , liberum fic abfolutum ab omni nexu curiali. Si igitur liber fic abiolutus, fuper his a quibus fum liberatus, nec teneor, nec volo de cetero refpondere. Et hoc aliter fe habet, inquit comes, quam Londonicnfis Regi fuggeflerat. Adjecit Cantuarienfis : Ad hzc, fili comes, id attende . Quanto dignior eft anima quam corpus, tamo magis Deo fic mihi teneris obedire quam temno regi. Nec lex, nec ratio permittit , ut filii patrem judicent, vel condemnent. Unde Regis , tuum, fic aliorum declino judicium , fub Deo folo a domino papa judicahdus , cujus eoram omnibus vobis prarfcntiam appello; ecdefia Cantuarienfi, ordine fic dignitate mca, cum ad cam pertinentibus , tub Dei fil fua protedionc politis. Nihilo minus vos , fratres fil coepifcopi mei, quia magis homini quam Deo obeditis, ad domini papx audientiam fic judicium *voco :* fic *lie catholic®* ecclefi® fie apoftolicx ledis nuCtOritate munitus htpc recedo.

anno CHRISTI

Abeuntem illum fequuntur curiales fic invidi, contumeliis fic injuriis traditorem illum acclamantes . Ei autem venienti ad ulteriorem portam , claufa eft janua , nec potuit exire , nullo ibi invento cuftode. Et dum res ageretur in metu & dubio, nutu Dei contigit, claves plurimas in fafciculo 3 muro pendere: quas arripiens quidam famftiaris domini Cantuariçnfis, unam pqft alteram pôrcntavit, donec aperiret januam . Exeuntibus illis occurrit multitudo morbo regio laborantium, pauperum , fic infirmorum, ac clamantium fic dicentium : .Bcnediâus Dominus , qui eripuit .fic falvum fecit fervum fuum a facie inimicorum fuorum : credebatur enim jam fulfle extindus. Pfzccdcnte igitur fic iubfcquente turba languidorum, cum clero fic populo in gaudio fic Iztitia perducitur ad hofpitium . Videns autem exulrationem plebis , dixit fequentibus fc : Quam gloriola nos proceflio conducit a facie tubulantis ' *Sinite* pauperes Chrifti fic noftrx tribulationis participes omnes intrare nobifeum, ut 'epulemur in Domino ad invicem : fic impleta funt domus fic atria circumquaque dilcumbentiuin . ***Additur cx Quadripartita , tunc contigifie kgi in menfa ex bifioria Tripartita perjecutlonem Tiberii, cum rifiitit mdeliat ' Confiantino imperatori hsretico, a e/ao & efi pafim exilium : & ex ieHione euangelii, itidem legi folih, illud evangelifis:*** Si perfccuti vos fuerint in una civitate, fugite in aliam . ***Quot abdita a S. Tbonta, tanquam ipfi amunciata , ab eockm quamcitius faut adimpleta : cum Deo juvante in Belgium tranijretavit, & apud monaflerium S. Bertini permarfit. Alexander autem Papa ifia audient, primum omnium non teneri S. Tb. datmationc fua in concihabxio tafta ita declarat***

P'l'''

Alexander papa Tbomu Cantuarienfi archiepifcopo.

QUod minor majorem judicare non polfit,& cum przfertim cut jure nofeitur przlationu k'bcfle, fic obedientiz vinculo tenetur aftrtfuis, t.?m Divinx quam humanz leges demonllidii: fit prxxipux landorum patruin ftatutis id manilcftius declaratur. Hzc fiquidem nos, quorum intcreft errata corrigere, & ea quz incorrefta perniciofum pofiçris exemplum reliquerunt, emendare, folicita confideratione penfantes, fic quod cx dclido perfonx non debet ecdefia jadurlm aliquam vel incommodum fuftinere: fententiam ab epifeopis fic baronibus Anglix , quoniam ad primam Regis citationem tui copiam non fecifti, adverfum te przfumptuolc prolatam, qua tibi jam didi epifeopi fic barones omnia mobilia, tam contra juris formam, quam contra ecclefiaflicam confuetudinem abjudicarunt , pnefertim cum nulla mobilia przterquam dc bonis ecclefiz tux habueris , irritam penitus cilu cenfcmus , fic eam apoftolica auâoritate caftamus : ftatuentes ut nullas in pofterum vires obtineat , aut tibi vel fucceflloribus tuis, feu ecdcfix tux gubernationi commiflx, aliquod in pofterum prcjudicium valeat vel Izfioncm afferre.

Hac Alexander papa, tw; (f aliit datii litterit reftituenda mandavit qiut Jublata fuifient ipfi arcbi epifeopo, five aliit otccfiom ipfius Tbomt.

CON-

CONCILIUM REMENSE

Pro auxilio Terrai Sanitz ferendo celebratum ab Alexandro III. P. anno Chrifti **1164.**

f» ?. Λ»I **T TUius** Concilii meminit Vaflcrburgius afle- A JL rens illud poft Turoncnfe habitum fuifte, ' Chriftianorum rebus in ardum redactis m Paleftina, & in eo aftuin de fuppetiis ferendis, ec -collefta per totam Europam facienda, vectigali a Rege Frapciz ob id impolito, quo quilibet tam Nobilis, quam Clericus per quatuor annos *cx* viginti folidis annui reditus unum pendere tenebatur. Memoratur iftud Concilium a Monacho Anonymo S. Vitoni Virdunenfis, qui continuavit hiftoriam VirdunenGum Epifeoporum a Laurentio Leodienli ad S. Laurentium, Monacho feriptam torn. *ii.* Spicilcg. Dacheriani recitatam. Ibi enim pag. 337. de Conone Abbate S. Vitoni Virdunenfis dicitur: *Nec filcndum arbito or, quantum honoris domnus Papa ei impenderit, quantumque gratia ipfi accreverit; qui cum tdemdomi-nui Papa* (fcil. Alexander III.) *Concilii gratia de more celebrandi Remos adventjfet, & amnes tam Abbatet, amm Epifeopi in fuis fedibui, & jubfelliis refcdiftent, contigit tandem venerabilius Patrem ntftrian Cononem illo tardius adventore, qui cum indutus fueris veftibus Concilium introi/fet, nec haberet fedesn, in qua potuijfet refidere, humi r.-Jedit. Ad quem cum Dominus Papa oculos inclinaffjei; Hsc eft, inquit, qui gratia majoris honorem & reverentia potiaris favorem omnibus, ex quo ci-falpmavi, nobis exhibuit: & e vefligio mifit ei in argumentum dilefiionis curulem, in qua Jolitui erat refidert, qualIe humiliter, tX cum gratiarum a-Eiume recepta, defuper refadit.* Ita Scriptor ille «qualis

Concilium autem iftud anno 1164. congregatum oportet, quo Chriftiani in Oriente a Noradino Sqlrano Alcpenfl ingenti clade affecii funt. Unde AmaIncus Hierofolymorum Rex Ludovico Franciæ Regi Icripiit Epiltolam a Duchefnioto. **4.** recitatam, in qua air: *Per prafentia feripta deflendam onmibar Clnfttanorum, qui inTerru Southe JeruJaltm funt, ereElts Turearum comibus, de-pnfjionim fijblinhtati Veftra licet cam jam forte audieritis, exponere dignum duximus. Nobis apud ^tgyptuni cum Sjracuino dimicantibus, & per virtutem dominica crucii, inde eum maxime, fi ibi pcrmarfiflet, usuverfitati Cbrijlianitat.s nociturum a expellentibus, Jatlum eft, ut Cor.ies Tripolitanus, Ô" Princeps Antiocbenu< cum multo exercitu ad liberandum caftellum prope Antiaehiamfitiim, njmine Haring, quod Noradinus cum mnumera multitudine obfederat, irent, & auxilio divino hoftibus eorum adventui cedentibus liberarent. Accidit autem, ut dum profato, Princeps fcilicet II come i non contenti tanto Dei beneficio'fuperbe hojiet ad loca naturaliter munitiffima infequereatur, ipjbs ab hoftibns capi, & omnem fere eorum exercitum partim capi, partim occidi. Additus eft praterea huic dolor dolori, Nam traditorum manui prafatô Noradino, cum jdhuc in^Egypto eflemut, Panudium, quod vulgo Et linas dicitur, tradiderant. Sic itaque quqfi in angufti* pendulo fanfta laborans Terra, veftrum & veftrarum potijfimum, quod fibi efficaciflimum fore fperamus, nobifeum implorat auxilium. Kaiett.Datum Antiochia 1. Idus Januarii.* Quas litcr?s cum Ludovtcus Rex accepiflct tx cum Alexandro III. communicaflct, Concilium Remcnle ad auxilium Tcrrz San&z convocatum eft.

488» «• 4> 48$· 4> ·$&· «§9· 4> 48!> 4>

CONVENTUS GALLICANUS

Ab Alexandro III. P|p. coa&us, ut puritati Théologie profpiccret.

b« r. F«r **D***E eo Chronographus Reicberfpergerfis ad Ann. Chr.* 1164. *hac habet* Ipfo anno, aim per totam Franciam multz & variz (ementite haberentur de Fide inter Magiftros Francigenas, Alexander papa convocaris in unum Scholafticis, dc quibufque literatis, in ipfa vigilia Nativitatis Domini ufque ad tria, ut fertur, millia vel ultra, cum alientientibus fibi dominis Cardinalibus condemnavit, & omnino interdixit omnes tropos, & indifciplinatas qusefliones in Theologia, Parifienlique epifeopo fub obedientia przcepir, ut per totam Franciam eas compeiceret. Sententia autem de gloria hominis in Deum aflumpti, & in Deum nati approbata eft ibi coram Papa ac roborata, confcriptis inde centum quinquaginta & amplius auctoritatibus. *Et forte Conventus hic Parjfiii habitus eft, cum hot anno M. Aprili ea in urbe Alexandrum 111. commorantem reperiamw ex Gallia Chriftiana in Epifeopir Paryienfibus, & Ea. lao. to. i. Hift. Univerf. Parfienf. p.* jtd.

Cÿ» VIENNENSIS IN GALLIA CONVENTUS

Pro receptione Guidoms Cremenfis antipape coram Reynaldo Colonie^ convocatus, **yfcw UÔ4.**

t. ir. P.*. ** **V**Iâore III. antipapa fatis funâo, Guido Cremeniis fub nomine Pafchalis III. aifumptus eft a fchifmaticis. Eieftum ftatim admifttPridericus I. imperator; eumdemque ut Galli recipe-rent Reginaldum Cotonienlern Archiepifcopumad cos mifit. Veniens ille Viennam Galliz, convocavit archiepifcoporum & principum. Quid ibi Gt aâum in caufa ecclefiz difeimus ex epiftola eius, quem S. Thom. CantuarienGs archiepifcopus Romam pro fua caufa ablegaverat. Ita enim ad illum feribit: *Cancellarius imperatoris ventent Mciexam, archiepifcopo-*

quamplxres toavocavit , jrimoqm militee ad efeu *inpw rtt qu&vit.* Poftseeodxm de receptione Gui-

CHMISTI quem imperator receperat, inftme- tiffime fingulos eonvenit *Ai* fpe *if* dqfiderio *fm* privatus eft. Quidam emm eorum ipfum Gutdonem coram eo excommonican parati faciunt hfe vero *tun* uau poffft juxta votum /mtm prfirere, mdi-

£m- ft habiturum. Hrc de Viennenfi conventu Exist cpiftola in regiilro epiftolarum in caufaS. Thom® Cantuarienm inter opera Chriitiani Lupi to.X. epift.IIL pag. *67.* edit. Vcnet.

GT CONCILIABULUM NORTH AMPTON1ENSE

Quo S. Thomas Cantuarienfis archtepifeopus condemnatur. Addo *1164.* habitum.

'J^Qrtbamptonienfe concilium non quidem omifitB **IN** *Labbeus ; fed 'xm excerpta a Baronio en Annahbus relata profert, integra jufina ejui odia, quona exhibcntxr in vita S. Thoma Cantxarieqfis a quatuor AuRoribus coesvis deferipta omittit Id •fuo ctnfilio aftum ah eo fit , ignoro , ficut neqm compertum habeo, cur Anglus conciliorum colkRor Vilkms concilii bujus afta univerfa intra epi:. -nen Aadulfi dt Dittto concluferit . Proflat igitur integra exhibere ex bifloria vita S. Tbomr artpartita. Ita ergo ibi cap.* 1J.

Et preter tempus, locus etiam determinatur, nobile videlicet illud & regium caftrum , quod dicitur Northantune . Ad diem fit locum hunc ex ediâo regio regni pontifices uaiverfi & proceres diftriaiiTime coguntur. Fada igitur concione rahitur in caufam archiepifcopus , quod ad quamdam regis citationem *fe in propria* perfona non exhibuerit. Qui licet *fe* fulficientemrefponfalem pro fe mififlê probaverit, tamen omnium procerum dc etiam pontificum judicio mox omnia crus bona mobilia funt confifcata, nifi forte regia clementia vellet temperare judicium . Q»od it* vuigo dicitur, *de omns mobili fuo in regts mifcricordia judicatus eft.* Dum vero audiflêt Te jam judicatum fic· *Q*ak,* inquit, *fitjudicium* 4oe, mv *etiam tacente, jacula poft futura non tacebunt. Nova quipf-e judiciorum forma hac eft ; forte fecundum novos canones apud Clarendune promulgatos. Siquidem a foculo non eft auditum , quemquam^Cianiujrienfem arcLiepi/cop^m curta regum Anglorum pro qxaiic.nqut caufa judicatum : Tum printer dignitatem rclcfia, tum pnpter auRxitateni perfona, t»m quia ipfe r'gum omnium , qui m regno funt, fpir-.tnaln pater fit , & oi id femper es deferendum ab omntous .* Verumtamen tnulto magis, quam de judicio vel proceribus judicantibus, de confratribus fuis, &. coepifcopjs querebatur, novam, dicens , formam hanc , & ordinem judiciorum novum , ut archiprxful a fuis fufiraganeis, aut pater a filiis judicetur. Et haec fententia fic lata in archiprzlulem , fena quinta , prima fuit concilii aétio.

Die vero fequenti reX ipfe exegit ab archiprxfule pecuniam, quam, ut alfeidbat cancellarius, nine & fe acceperat mutuam ; argenteorum videlicet libras quingentas Quas licet Archiprasfui a rege fibi donatas, non mutuo acceptas, m veritate affirmaverit , bas tamen regi Calvendas adjudicaverunt xmuli , eo quod archipnelu) pecuniam illam, etfi donationis titulo quem tunc probare non porei at, confefius efl recepitfe Adjudicata fibi pecunia , exegit rex cauiianem . Quod cum facere moraretur archiprrful, diftum eft ei in faciem , quod aut caveret , aut rdmaoeret. Verum nonnulli, rege jam ex direfto ad ♦erfacte , videntes arciiiprafulem «b omnibus, etiam fuis fufiraganeis deuiiutum, jam quodammodo naufragari, commoti aliqui eorum fponte fe obtulerunt & fidejuserunt pro eo . Et erant fidejuflbres qujoque: unufquifque pro centum libris . Et hoc aebim feria fexta , fuit fecund* concilii aûio.

In craftmum vero, cum federet archiepifcopus fcortim in quodam conclavi cum fuis cocpifcopis, ex ediâo regis feris objeâù, ne pateret exitus, propofitum ell ex parte regni adverfus archiepifcopum* quod cum haberet vacantes epilcopatus 6t abbatias , fit multos reditus domini regis per annos plurimos in manu fua , nullam cis fuper his reddidit rationem, quam nunc fibi rex requirebat exhiberi.

Et reddente rationem, rationis fumma taxaCta, videlicet ducenta triginta marcarum millia. In palatio vero fic qui ad concilium venerant univerb, jam audientes hoc obftupuerunt . Et jam paflim fubmurmurabant folam captionem archiprcfulis fupereffe. Alit vero etiam graviora *luipicabantur* . Et hoc quidem jam pat&m. *Super his,* inquit vero archiepifcopus, *prudentiores <*-lumus confulere , & dt canfultu refomdere.* Dum igitur pontifice* qui aderant, quid fuper hisrefpondendum, agendumve effet requirerent, Henricus, tunc Vmtonicnfis epifeopus, qui quidem archipnefuli favit, fed propter metum occulte , quod in eleâione archiepifcopi , tunc Cantuarienfis archidiaconi, dc regis cancellarii , «b oronibus curir nexibus Anglicane ecclefi® redditus Dfuerit abfolutus . Et quidem hujus tam evidenti teftimonio reliqui epifeopi deeffe non poterant

Verum Londonienfis epifeopus Gilbertus , decanus ecclefi® Cantuanenfis , inquit : 5» *Pater recolis , -unde te domrnus rtx fuftulerit, qutd tibi contulerit, confidereta temporum malitia , quam ruinam catholica ecclefia Ù* nobis omnibus paraveris , fi in bts reri rqfiftere volueris, non folum arcbiepifcopatum, fed »" centupla, fi tanti fuiffent, cedere deberes. £t forfitan, fi banc in te rtx videret bamûitatem, te in unsverfum reftitueret .* Archiepifcopus inquit.* *Satis innotuit quid confulto refpouderis.* Deinde Vintonienfis fubintulit · *Hac forma copfilii catholica ecclefia penitas perniciofa, not omnes obligat & confundit . Quod fi archiepifcopus nofter,*6* *totius efpglia primat, nobis id reliquerit rxemplum, ut ad nutum comminationem principis quifqut epifeopus authoritati & cura tnimarum fi·! commifia debeat cedere ; qui: erit de catero flatus ecclefia, mfi ut nulla agantur de jure, fed omnia confundantur pro libitu " Et fic erit focerdos , ficut populus.* Hilarius Ciceftrenfis epifeopus, qui & ipfe gloriofus in verbis, fubntnxit : *Nifi temporis inflantia , & catholica ecclefia perturbatio oliud exigerent , flandum utique effet verbis fententia. Verum ubi nutat canonum authoritas , plurimum fubftrabtndam eft feveritati, ut in eo perficiat*

dsf-

ait : *Peetet vitam bomhis iftixs & fanguhem refrivi, mcefariepm erit alterum bomm, aut arcbimifiopatm, aut vita cedandhtm . Qus fibi fruDut de arcbiepifcepatu proveniet? Sed proinde vita cefferit. Nec id vel aliud video .* Exonienfis autem epifcopus Bartholomeus ait. *Palam efl quojnum dies mali font . Et fi poffemns fub diffimalatienù umbra bujus tempeflatis impetum pertranfire . elegi id pracisme pibcnrandxm . Sed me ad id facile perveniendum , nifi plurimum fubtrabatur feveritate. Temporis nUatu id requirit,* sujosh *eum non generalis , fed perfmalis bac perfecuth . Satius eft igitur unum caput in parte periclitari , quam totam jtnglicanam ecclefiam inevitabili dsfcrimhi exponere.* Vigomenfis vero epifcopus Rogerus requifitus & ipfe , quid inde fentiret, ita temperavit refponfum, ut etiam negalhdo palam oftenderet, quid animi haberet. *N/Slum,* ait, fe *bae parte dabo confilium . Çaia fi dixerit a Deo fxfceptam animarum curam ad regiam voluntatem tX commhotionem oportere relinqm , contra confcientiam meam , tI in capitis moi condemnationem loqmtur os meum. Si fentiam regirtfifiendum, ecce qui fui funt audiant, per quos id ipfum hnotefcet regi, ftatimqm ejicerer extra finagogam , it efit fers mea de catero cum oubliât ^sftibus , cmdnenatit. Idcirco nec boc dico i*

His ita getiis fédérant aliquandiu fubfilentio: Nec erat qui amplius his aliquid addiceret . Et arte qusefita, ut pateret eis exitus, indufi enim erant ; *Polo,* inquit dominus Cantuarienfis , *loqui cum duobus comitibus qm cum regefunt.* Qpot dc nominavit. Vocati illi apertis oftiis introierant properanter, credentes aliquid audire,quod regiam fetiarec voluntatem. Adftantibus h·*, ait archiepifcopus: *Super bis , de quibus nos dominas rea convenit, confulimut. Et quia mu balemus ad prafens eos, quibus res ipfa magis innotuit , ideo refote in crafthum oetHmot inducias , tum refponfleri, fleut Deus nobis infpiraverit .* Ad haec regi deferenda mifli funt Londonienfis & Roffenus epifeopi . Londonienfis fub vulpe latens injunâum fibi pervenit negotium, dicens regi, archiepifcopum apud eum poftulare inducias ad pneparanda inftrumenta, quafi ftatuto dic rationem redditurus fuper obje&is , ur fic nugis obligaretur archiepifcopus ad exeeutionem regie voluntatis. Direâi funt igitur duo comites ad archiepifeopum poftulata regis ex parte deferentes : fi tamen ratum haberet, quod ex parte fua per epifeopos fuerat regi fuggeftum. Quo audito, ait archiepifcopus!, fe in id mandatis non dedifle , neque id , quod regi fuggeftum fuerat , ratum habere ; fed die fequenti, Deo authore, & ficut datum fuerit, defuper refponfurum. Erubuit ergo Londonienfis, dum videret le incidiflê inlaqueum, quam jecerat ad Patrem fuum decipiendum . Soluto itaque concilio, ea diedifceflerunt ab invicem . Multitudo vero militum , & aliorum, qui cum domino Cantuarienfi illuc convenerant, regio metu perterrita feceflit in pariem, & amplius cum eo non ftetit . Quo comperto circuire fepes & vicos , fit ad fe vocari pauperes , claudos , & debiles , dicens per talem militiam provenire poffeceleriorem viâoriam ,quam per eos qui tempore testationis turpius receffetunt.

In craftino vero, dominica videlicet die, pro-

ftr9 f9?·* deftrmre favero mrrt&io .After* diem quievit; io fecundam feriam citatus , & expeâatus Archiepifcopus ad agnomen . Vc- rum ea die, in ipfo etiam noâe diei , gravift»ma paffione iUiaca percufluseft. Nam &ca multeities vexabatur, cacent» quod non poflet fedirefto erigere. Omnfeus vero hanc fidam , non veram infirmitatem arbitrantibus , dc majoribus regni proceribus, qui convenerant , ad archiepifcopum mittunt , ut veritatem explorarent , flt ad curiam citarent- Qribus ille: AWte, *ficut ipfi ttmui,* ad rarfens oorirr aryarr ; /rd pw *certe faintis, favente Domho, cras exhibiturum* «w «*ria, ÎJ hfi aliter* daris», *loBita vehendus t» dem .* Ea die fermo percrebuit , fle a nobilibus quibufdam Thomas nunciatum eft , quod G fui copiam faceret in curia , vel trucidaretur , vel in carcerem mitteretur . Timens igitur fibi archiepifcopus, eo quod necdum fe martyrio fentiebat idoneum , a quodam religiolb accepit in monitis , quod in honorem beari protomanyris Stephani die poftera miftam celebrarer , ne adversariorum protervitas adverfus ipfum prevaleret.f

In craftino vero, que vulgo dies martis dicitur , que & archiepifeopo vere martis illuxit, antequam curiam intraret, conveniunt ad eum pontifices ; attoniti quidem fic exterriti propter audita. Unde non aperte propter enormitatem , fed fub quadam infinuationis fpede, artificiofe ei fuadebant, ut ipfe de omnibus, dt de ipfo archiepifcopatu regis fe per omnia voluntati fubjiceret fit arbitrio: fi forte fic poflet regis ira fedari &indignatio. Adjicientes etiam quia nifi fieret fic , jam audiret fibi in curia perjurii crimen imponi , tamquam proditorem fodicandum , eo quod terreno domino honorem terrenum , fidelitatis juramento comprehenfum non fervaret : regias videlicet ipfis confuetudines non obfervans , ad quas etiam fpecialiter obfervandas nova jurisjqrandi obligatione fe adftrinxerat.

Opibus ipfe rcfpoodit.· *fratres mei, ficut jam ctmiiu , fremit* contra me *mundus . hfxrgit immeent. Sed quod plange locbrymobilixs, quia caterii eft deteftabilius , & filii matris mea pugnant contra me. Et fi* ego *tacuero, facula poft futura enarrafen», qualiter me folum deferueritis h eertemine . Qualiter me arcbiprafatlem veftram tf patrem, qxantufaumque fim peccator , per duos continuos dies iis jam judicaveritis. Et adduc conjicio est iis qua dicitis , vos mn felscm fe civili , Jed in criminali caufa, i» foro foculari, judicare me parafes . b'erum communiter vobis omnibus h virtute obedientia, fatb ordinis veftri periculo, boc hhibeo, ne deinceps hterfitis jxdscie ,* pw *mea perfma judicator. Quod ftit» ne faciatis, matrem mftram, em. nixm refugium oppreffbrum, Romanam ecclefiam appella . Et fi, ut rumor jam in valgo eft , faculares i» me injecerint manus, vobis itidem in viriate ebedientia pracihmus, nt pro patre veftro Darcbiprajnle t quam decet, ecckfiafticam enerceatis cenfuram. Unum anteiit fetatis, quia fremat mandas, infitrgar mimicus, cremet corpus ; caro quippe infirma , ego tamen , favente Domine , nec turpiter cedam , nec creditam mihi gregem enormiter derelinquam.* Verum contra pradidum archiprafulis prcceptum Londonien!» epifcopus confeftitn appellavit; dt Vintonienfis. *Sub tanta,* inquit,*partis atrimpee, difinantia pax perpetuam relegatur, ttec fpes quidem gratin poterit afUmari .*

Igitur pontifices omnesdifcedentes, ad curiam properabant, preterquam duo, qui archiprcfulis thalamum tardius ingredientes, iecreto confortabant flt animabant Archipnefuletn . Nempe do-

£5* minus Vintonieafis Henricus : qui quia archiepi-A ricis fuis, quos ibi invenit : (erant enim foi ma- anno
—oRopum coofecravcrat, amplius compatiebatur gifler Robertus, Grandis cognomine , & Osbcr-
CHaîsTi ' & Saresbcrienus Jot'elinus . Et hi tamen tus Anmddli) *Recedatmu bdm . Hem decet au*
•u«T propter metum occulti. Et poft epifcoporum di- *videre faa bit bebem fieri dto de Cmittarteji .*

icefl'um cito intravit ecclefiam , & ut pramcni» tus erat , miflam ipfemet de baato Protomartyre Stephaoo celebravit. Et erat miflss introitus: *£tnim ftènal fwipti , tf mt loftebanexr.* Et hanc quidem miflam, praeter morem co die, qui fcftus non erat, cum pallio celebra» vit. Mùiiâerialcs vero regis cui ibi forte tune aderant, id tacite confiderabant ; quibus vifum eft rem ipfam aliquid pnetendere.

Mifla tandem cum debita devotione celebrata, amoto ab humeris , ad quorundam amicorum & familiarium fuorum fuggeftionem, pallio cum infula, eseteris indutus vatibus facris, cappa clericali foperjcda, proceflit ad regis curiam iturus.

Et quoniam ex auditis timebat fibi ut homo fecum ipfemet, fcd etiam ccdefiafticc communionis portabat viaticum, Euchariftiam fcilicet . Uade jam audacior faftus & fecurior, tamquam fi ad praedam, leo ifte evangclicus, ficut didum eft, ad curiam properabar.

Intraturus cameram regis , ubi eum rex pr*-ftolabatur; ad oftium ipfum a crucis bajulo crucem accepit, & palam eundis videntibus ipfe eam bajulavit, fequentibus epifeopis, &id aliter quam decuit, interpretantibus. Occurrens Robertus Herefordenfis, inquit: *Pater fo/tim , tf ego victco-peUani meem deferam ante prxfentiam veftram . Sic enim condecet.* Archiepifcopus ait: *Jxftxm eft me ipfam deferre, /«i cajat protediom txtar maneo , O eme vifo vexillo , w» eft mibi daiitandxm , fob qeet principe niilitem.* Londfnienfis ad hax : *Si viderit rex te armatam intrare , gladium foam fertierem exaret m capat tnxm . Et txnc videbit qxid prodmnt talia arme taa .* Archicpilcopus inquit : *Hm Det comrnittimat .* Et Londonienfis: *Staline baDenat foifti , tf ab bat flnlittia, at video, dr extero* «m *recedet.* Et proceflim eft . Audiens autem rex archiepifcopum armatum venire, oblito vel depofito gladio illo, dc quo dixerat Londonienfis , citius receifit in conclave ulterius . Sedente hic feorfum archiepifeopo fofo cum fuis epifeopis ex adrerfo , fic foco & animo adunatis.

Vocatis igitur praxonis voce pontificibus & proceribus univèrfis, gravem & grandem rex deponit querimoniam , quod archiprsful in ignominiam ejus ficregni fic intraverit curiam, non tanquam regis fcd proditoris, fed de proditione fic notabilem reddens . Inauditum a fieculo in curiam alicujus regis Chriftianat profeifionis hoc faftum. Gunfti ergo regi teftimonium perhibentes , dicebant, illum vanum femper & fuperbum extitiflê. Et ignominiam hanc non in folumre-S:m, fed in regnum totum, ipfos omnesredunare. Et hoc merito regi accidiffe , qui talem fecerit fibi fecundum in ' , cui"fubjecerit omnes , &t parem nullis . mes igitur paflim *fit* manifefte proditorem conclamabant , qui domino fuo regi , a quo tot & tanta bona' acceperat; non jam honorem terrenum , ficut juraverat, fervefiet ; fed potius in fafto hoc & regi fit regno perpetuam proditionis maculam imprefliflet, & propterea m eum , tamquam rexit perjurum fit proditorem, animadvertendum . Et fuper hoc clamor invalefeebat.

Unde fit audientes lux per totam aulam , tremore & horrore concutiebantur . Exiens autem Rogetur Eboraccnfis archiepifcopus ait do

Magifter Robertas inquit. Ata *bme. recedam, dome videro, fxid Dei vobmtat foper bit judicaverit. Si ore Deo & ejxr jaflitia dimicaveritis c[-fm ad fngnmtm , jmlcbrixt vel melini vitam fi-* * *mvv mu foterit.*

Cum autem quidam, qui oftiarii dicebantur , cum virgis fic baculis de emaculo, in quo rex erat, cum magno impetu defeendiflènt , fit vultu minaci fic digitis extenfis verfus archipmfiw km refoexiflênt, quotquot in domo erant, crucis fe fignacufo fignantibus, archipneful inclinato capite , fedenti ad pedes difeipuio inquit ; *Timeo 'jam tibi. Kerxmtamea tx am' timeat .' Adbxc eaim corotm mea partxepj erit.* Cui mox difcipulus inquit : *Nec tibi timendam , me mibi BrucHH enim nobile iûpd trixmfbale vtxtllxm , mna pueflati fanihàn iU terribile , m f·· multi bella multa viemur. Memento ipttcr te fomdam extitifie regii Anglorxm ....*

Dum ergo magifter fic difcipulus fic in aure colloquerentur , veniens Bathomeus Exonienfis epifcopus , procidens ad pedes archiepifcopi , ait : *Pater , miferete tni. Miferert* CT-*/lri. Omner enim bodic perimat odio capitit tai. Exiit namfae edi&xm a rege, at fxi aitpbatcnm artbiepifcepo fl**u**ret, fabllau beftit jrdicaretar , m capite peeniendxt.* Didum eft etiam, quod Jofelinus Saresbonenfis, fic VVillelmus Norvicenfu epifcopi, qui adhuc reftiterant, traherentur ftatim ad fupplicium, in membris mutilandi. Qpi & ipfi pro falute fua Cantuarienfem rogabant . Itituens igitur archiepifcopus in Exonlenfcm , ait : */qgc btne,* «m *ftfit ea faa Dei font.*

Pontifices ue licenua regis inarati a proceribus per fc feorfim inierunt confilium. Res enim in arfto erat. Siquidem aut regis indignationem incurrerent, aut una cum proceribus archipnetulem fuum fuper caufa crimiuis condemnarent . Quod quidem propter nimis manifeftam fandarum fanftionum prcvaricationem non audebant. Unde in arfto pofiti volvunt fic revolvunt, quid agendum . Qualiter hec evadenda foret neceflita> . Et demum de communi omnium confilio hoc continuatum eft, quod archipnelulem ad Romanam fedem de perjurii crimine appellarent , fic regi *ie* obligarent in verbis veritatis protniffione, fc omne opus fic operam ad arcbipnrfulis depofitionem pro viribus adhibituros fuo hac conditione , ut rex eos de beneplacito fuo ab hoc, quod tunc imminebat archipracfuli, abfolveret judicio. Regi igitur fe ita obligantes, exierunt a concilio regis omna fimul epifcopi ad archiepifcopum. Quorum unus eloquens , Hilarius Ciceftrenfis epifcopus, prorumpens in vocem ait : *{^tendam nofltr faifti arcbiepifmpat , tf tembarnnr tibi obedire ; fed fma domine regi jaraflifidelitatem, boc eft vitam, membra , terrenam dignitatem fibi per te falvam fore, tf cotfnetxdine/, fxat ipfe repetit, cmforvandat, tf tx niteric eat deftrmre, pracipxe tamen fxa fpe&m ad terrenam ejni dignitatem tf bonorem, ideirco te ream perjxrii dicimu, tf perjxro arcbicpifoopo de catero nm babemxi obedire . Not itafm tf noftra fob dommi papa proteffione ponentet , te ad ejxt prafontiam appellamus, foper bit refponforxm .* Et idem (latuit . Archiepifcopus inquit ; *Andio .* Subtrahentes (eipfi feorfim federe ex adverto diutius in fummo filentio.

Jam igitur terror fit horror, plufquam prius, ani-

*Af' Λ**β,β?"η euni Pf'oc'p2"B · Aextindus. Precedente igitur dc fubfeqoente turba.......... ■

■■ ·jHHiifitaw lubtraCus, tedenca protribunau,cer-rius archtpnefiili imminere . Er tunc fiquidein prindpes, dc quotquot regni majores aperuerunt ora fua, ficut leo rapiens dc rugiens , dc perjurum ac proditorem ardup refukm judicarunt.

Tandem a rege proceterunr comites, barones, dt plurima turba ad archiepifcopum, quorum primus Robertus comes Lekeftrue ait : *Maadat tibi rex, at veauu redditanu rationes faper objôtis , fient pridie prmififii te faibcrxne . Aifaùa asedi jndiciam .* Archiepifcopus. inquit ; *Jodicixne?* Et furrexit dicens. *loeetfiti cornes , & ta prias aadi. Aha te latet, fili, onaae faaeilsaris regi , tf gtMt fidelis fecxndoxe fiatnm bofefeoodi fittrute .* B *Cnjns rei gratia plaçait ei , at pnoeeverer ia orcbeepefeepam Cantoariafis ecclefia . Deos feit , nee id nos volente . Nota enisa aribi fait bfirminu mea. Et magis pro feto, paas pro Dei amore acrtfevi. Id fetis bodie palam efi, dxm Deas tf fe mibrfisbtrebit , tf ip/am regem Vernmtomen in mea promotiom, dam ele&io fieret profecte Hernico regis filio tf borede, exi tf boc ipfam mandatam fieit, qnafitam eft: Daalemme redderentCantncrirfi ecclefia ? Et refponfetm eft : Liberam tf fwetam ab omni uxa carinii . Sic igitar liber tf abfelotas faper bis , a ^aibos fan Uberatas , mc teneor, nec volo refpendere.* Comes inquit: *Etboc aliter fe babet, yum Lmdminfis regi fyggefièrot.* Adjecit archiepiicopus: *atdbac,fili comes, id at-tende . Quoto dignior eft animo , qoam corpas, tanto magss Deo tf mibi teneris obedire, gum terreno regi : Nec lex nec ratio permittit , at filii patrem judicent, & condemnent . Vade regis tf team , ^f aliens* declino fesdiciam , fab Dee foto a domino papa jadicendxs , cxjns coram vobis omnibxs prafentiam appello , ecclefia Caatnarieufi , ordine tf dignitate mea, cam adbocpartiaentibxs, fab Dei, tf feu prott&ime pqfitis Nibileminxsvos* cun· cora. *Et fic catbolua ecclefia tf apoftolicafedis antboritate bmc recedo.*

Abeunt em itaque archiepifcopum profequuntor curiales mundi, contumeliis dc injuriislacef-firum, proditorem dc perjurum acclamantes. Ille autem gaudens ibat a confpeftu concilii t quoniam dignus habituseft pro nomina Jefu contumeliam pati . Hamedinum tamen comitem , dc Ranulfum quendam, pro ceteris éi maculam proditionis improperantes , tanquam mantent refellit, viciflim improperans, quod refelle^

■ Ct]«MU *Cmg* v. GmJ·. poterant, alterum gartum * dc fpurium, nec viri reprchienfiooe dignum ; alterius vero cognatum quod in fua minime cognatione contigitet , ob crimen laqueo fuipenfum.

Venienti igitur ad ulteriorem portam claufa eft janua , nec potuit exire , nullo ibi invento E cuftode . Et dum res ageretur in metu de dubio , nutu Dei contigit claves plurimas in fefciculo pendere a muro, quas arripiens familiaris quidam archiepifcopi , una poft alteram attentavit, donec aperiret januam.

Egreflus igitur a curia , cum in equo effet , vix potuit equum regere , crucem portare , &. benedi&ionem dare pofccntibus.

Occurrerat enim ei multitudo maxima pauperum dc infirmorum, acclamantium dc dicentium : *BenedidhtS Dens, fw erifnit ftrVxm fetxm a facie* feriuirerM· *fnoram* . Putabatur enim jam tuite pauperum cum clero dc populo, ia gaudio dc *NNO ""«Λ."· delicet beati Andren reltgioiorum monachorum conventual· monafterium. Videns autem exaltationem plebis fequentibui fe dixit.' *Qæat giortonite pMfmi Cinfi , Mfa* mlnfariostr *participes omnes iatrssrt mbifenm, tf epaleantr in Domine ad invicem. Et* impleta funt domas & atria circumquaque difcumbentium.

Inter epulas acceflcnau Loodonienfis de Cîceftrienfis epifeopi ad *meatam* , dicentes fe viam pacis invenite. Requirenti archiepifcopofubquali forma, inquiunt : *pecmisme nitr te tf r^m Si igitar neèènm pignoris dao oeaneria vefira, Occeferd tf Mtcncbeobasa, regi signaveris* «d *tempos , crtdimxs food inde pacamus: Et moneri* rfanabit,* dT *pecimùm remittet, tf gratiam feutm tibi txtiai reftitmt.* Ad hax archiepifcopus: *Hecla mnnerinm fait ^modern Cantaarieifis ecclefia , at accepi* , f»ad *rex mode tenet* »· dvawnfe . *Et licet ad ejas reftitatimem Cantaarienfi ecclefia competit rei venditatio, tamen bis fieri temperibas omatm* as· *feero. Nibûomsmtt vel cafeslibet txrbatimis fedonda, vel reexperaada regia gratia confit, onfam jari,* f«sd «· *illo maaerio Ccatxarieafis ecclefia bobere dicitor, tenanciarem: cailibet perstato vel diferiaùai capot iflad opponerem.* Et caput tetigit. Indignâmes ergo epifeopi. regreffi C funt , base régi Blindantes . Et accenfa eft in his regis indignatio.

Prandente igitur archiepifcopo, infra prandendum, in ecdcfiaftica Hiftoria tripartita de perfecutiooe Liberti epifeopi leâio mit . Ubi cum illico evaogtlii, fcilicet ; *Si vu perfecati fntrint* m *ifta cevitate, faite m atiaae,* interpofitum audiret, refpexit ad difeipulum qui fcripfit h«c . Et ut cognofd poterat, ficut mox exitus probavit, evangclicam jam animo conceperat fugam. Hymno vero dido archipoaful furgens a mënfa, confefttm Hogerum Vigornenfem , dc Robartum Herefixdenfem epifeopos , dc Rotenfem epifeopum, proprium capellanum fuum, ad regemmifit, ponulans ab eo fecnrum de terra fua egrtfnfum . Qui cito reverfi retulerunt regem rtfpoadite, quod in craftino ad concilium hoc differret.

Ipfo die duo magni dt fideliffimi proceres ad e λ in ipfo nodis confinio acceterunt, vultu m ierabiles & lacrymofi, tundentes peftora fna, & confidentes , dc proteftantes per tremendum judicium Dei, quod indubitanter fciebant viramagnos , dc malefa&is vel maleficiis infignes , utpote multis pollutos facinoribus , in illius necem confpirate, dc fe ad eum occidendum mutuis invicem adftrinxite juramentis . Ne ergo caufa ecclefie, que nondum plene innotuerat , in morte ejus pateretur occafum, cepit cogitare de fuga.

Intelligenfque moram fibi periculofam efle, & per eam fibi parari pote infidias . *jatet* in ipfe noâe in ecclefia S. Andrée parari fibi leftum inter duo altaria . Quo accedens cum paucis , proftratus erepit pfaliere prenitentiales cum litania: Et Angulorum Sanftorum nomina pranuncians, fingulis fecit genuflexiones. Qyo completo , proinde fatigatus ftrato *te* projecit, capefcendo quietis fimulans occafionem . Deinde fiscreto fe fubtrahens, dc per poAicum exiens, parum ante gallicinium, clam deftinavit fugam

CHKtSTt

WSENONENSE CONCILIUM

netu dreaai Mwajfem *S. Ivertë* autfe *itbli tfi, inter* «soi stdj. j 177, *ttkhrntnm.*

AB anno *li6j.* ufeus ad aanunt *ịiri.* Stephanus, qui dem Tornacenfes infulas obtinuit, abbatiam monafterii £ Evurtü Aurdianenfis, canonkorum ord, S. Auguftmi, rexit. Eo abbate Joannes decanos monafterii fui qui rts ejufdem loci e manu potentium raptorum vindicaveras, neci traditu· eft. Impios ficarios ut debita ultione punirent, Senonenfis concilii pa* tres, qui tunc convenerant, hac epiftola idem Stephaniis compellavit'

PLANCTUS ECCLESIÆ AURELIANENSIS.

Super infilfiene Jemeit Aeceni, f«aw *prepefnit Se*ms!7 *in tentilte* epifcepornne *preftiha Stepbtuenr,® tme teneperir fen&t Entrhi AnrtUe eiler.*

Ittrr «p.

SOror veftra fanftss filia fedis hujus Aurelia» nenfis ecclefia, rorantes linguine lachrymal, fit afperibs amaritudine proces minifteriorum noftne vocis effundit, planftum unigeniti movet, filium uteri foi, quem genuerat, maternis ejulatibus requirit, Ac ecce non comparet, & ipla quo ibit? Po^a eft quafi fignum ad fagittam, fafta eft opprobrium vicinis fuis, dt qui eam videor movent capita fua fuper eam. Ipfa autem gemens dc converfa rerrorfum clamat in aures Domini Sabbaoth :' tiiadsca *Due»· ~ ne fengninene levitet titi*, yw *effnfnt eft*. Et quis eam, nifi fit demens, in funere nati flere vetet; quis videat lachrymas ejus io maxillis *ejus,* dt contemnat? qu» attendas cruentas ejus exenuias, dc lamentabile feretrum ficcis oculis profequatur? Patres mei, faftum eft verbum in diebus noftris, quod quicumque audierint, ti» nitn· ambe aures ejus. Dixerunt io dolo viri fanguinum dc dolofi, dc de fruticum latebris fruncofie mentis homines impetum fecerunt unanimiter io minitlnim altaris, fervum fimul dc^ filium crocis. In manibus eorum vafa mortis, cum nihil minus quam mortem expeftabat ab eis. Ipfum ducem feelefte fa&ionis illius / «pii altero fefe polluerat homicidio, de mortis faucibus dt exilii profcripciooe fuo redemerat interventu. Non timuit generatio prava atque perverfa, femen Chanaam, dc non Juda, progenies viperarum non timuit fignum Domintcar pafltonis, quod rafo defuper vertice fiireuli noftrum gerunt, in facro Dei levita profond!» arare vulneribus, dt factem ad cœleftis pukhridinû fimilitudinem figuratam notis 'turpibus deformare. Virum egregium de *grege hominum* exemerunt carnifices & ficarii, virum qui in ecclefia fua dilperiâ colligem, lapis erigens t A fatigata reparans, poflêfliones ecclefi» fic revocaret perditas, ut non perderet revocatas. Joannem noftrum martyrem fimul caofe fecit fic perna. Caufa rigor ccdeGaftic· juftiti», pœna dolor paflkxus illat· j quia dixerat Joannes, immo dominus papa per Jotnnem. Non licet tibi habere portionem fratris tui clerici. Infremuit Herodes, & faftus ipfe fpiculator, in capite Joannis crudele ipcftaculum mundo exhibuit. At fi que in eo terreni contagii macule iahefesunt, totum ddeviflê credimus & abfterfiflê dolores mortis, qui cum circumdederunt; Dominici corporis dc fanguinis fecramentum, quod ea, qua potuit, reverentia fufeepit, inter profundos gemitus, inter alta fufpin* contriti coniis *t Bt* humiliati fpirirus, poft fûfeaptam« Encharíftiara pntfentibus nobis_ fati munus explevit v dt qui v'dit tcftimonium per. hibuit dc teftimoaium ejus verum eft. Veftra iotereft, foecfelatores domus Ifrael, cuftodes murorum Bterufelem, paftoras ovium Chrifti; veftra intereft, dc remedium adhibere perteritis, & providentiam futuris, dc licet fero vobis offeratur illud. *MtUetr eft h tenepm ecettrrere, fune ftft eeatittne viniienri f* tamen *Denr tdtit*saw *Dent nitietnene* gemitibus inenarrabilibus interpelletur a vobis. Clamavit vobifeum vox fa» guinis fratris veftri Abel de terra » clamabit, & commovebit notj iblum terram, fed etiam cerium. Profeâo enim quis locus tutus, aut que caufa poterit rife exoufata, fi venerandi miniftri altaris extimentur ficut oves occifionis? Qpem murum integritati aut vallum fidei providemus? Si ferri rabies exeeranda penetralia veneranda cruentat? Quid denique cautum aut fecurum rife poterit, fi columnas ecclefic facrilega manus impune confringit? Habemus & Oefarem qui condolere poflit & velit infirmitatibus noftris, cujus longas manus non effugient, qui non fidum offenderent Corneliam de ficarits, fed Juliam majeftati. Eduxit gladium divinitus fibi commiflum; perfequerar & comprehendet, & boo erit qui eruat eos. Facillime enim in hoc fummi numini· fperatur venia, per quod falus & incolumitas inultorum procuratur. Infurgant fimul leges ecdefiaftice, armentur jura ccrieftia, ut concurrentibus duobus gladiis, quos in defenfiooe Chrifti pafluri fuficcifife legimus, duplid confufioue conterantur. Moveant vos làchrymofa viduat· crucis fufpiria, commune diferitnen omnium, caufa propria lingularum, dc fic remedium conferre noftro dolori, ut honeftati veftr· fimul provideatb dc faluti. M

CON-

chÏ»?i M<iMWiiawaiiW80s«e0«0SBUB>an<a«>s0SBiaBMaw«0cS':^I ···«. >1'4

CONCILIABULUM HERBIPOLENSE

Pro confirmando Gtddooc antipapa, qui Pafchalis III. dicebatur, anno Domini mclxVi. ad Pentecoftcn.

A Nae Deoe. MCLXTI. *Fridericus iaeperator Her· hifoli caaveatictAtai efifcofong» ac friad/xae od Featectfiea iaduxit , co^frxtaado catipopx fita Cuidexi . Ja fua fxo Jhti gefta , doceat Friderici ipfixi eacyclkx Utera, faas t MS. Katicaaa edidit Paraaixf.*

*Fridcrieiu Dti gr*i* Roauaontm hxpertter, & fiaqar aegedtat, cxaitir pafxlir ftu clexeen-tit attira régit iaeperixae.*

JAmdudum innoiuiflc credimus, qualiter exorta quondam inter ecclefi* Roman* cardinales de apoftolatu difcordia, inter reges & regna impetu peftifcro eft diffufa. Pro qua ad optabite bonum pacis revocanda , quantes poft beat* memori* pap* Vidons eleâionem ac confirmationem catholicam, Papie, Mediolani , Laone 1«·«, *» atque m diverfis imperii finibus in corpore noftro labores, tam nos, quam invidi principes noftri pertulerimus ; quantas rerum copias zelo juftiti* impenderimus : in extremis quoque mundi partibus, jam auditum non dubitamus . Denique beatiftiino papa Vidore io paradifi gaudia feliciter afliimpto , & in ejus locum ab epifeopis, ac cardinalibus aim* fedis apoftolic* domino Pafcbali viro Chriftianiffimo m praefentia epifeoporam dt religkdbrum Lombardi* ac Tofei*, illuftris quoque tubis Priefefti Rome, ac multorum nobilium Romanorum, catholice fubftituto,- ipfum etiam dominum Pafchalem , ecdefis ac principum imperii judicio atque confilio, in papam, Λ patrem catholicum folemniter recepimus , debitoque honore venerari femper intendimus. Proinde obftinata fchifmaticorum perfidia mortem viri jnfti fuis fucceflbribus aperta fronte adferibens, firetueis fuis blanditiis quorumdam fidelium noftrorum animos adeo molita eft dentio immutare : nt nifi morbis novis nova remedia objicerentur, pari noftrorum non modica videretur ex fiducia noftrc lenitatis feducenda. Igitur zelo reformandi decoris domus Dei ardentius accenfi , cum regem Francorum, qui nulla noftra culpa pnecunte, una cum Rolando Imperii noftri hofte publico, ejufque fequemibus, imperialem noftrum honorem manifefte molitur auferre,- poft multos noftrosadmonitus irrevocabilem perfenfiflcmus : univerfis imperii principibus in (anfta Pcntecofte curiam VPirtzburg generalem indiximus. Quorum coetu celeberrimo ibidem folemniter prefidente , ecclefi* Dei ftatum ac domini pap* Pafchalis negotium ferio ac magnifice duximus roborandum. Invocata igitur Spiritus fanfti gratia, & univerforum qui aderant, confilio communicato ad removendam pro parte noftra omnem ambiguitatem , prorfus ipfi nos manu propris fuper lanftorum reliquias juramentum publice pr*ftitimns , quod Rolandum fchifinaticum, vel ejus fucceflorem , quem pars ipfius degerit in papam , nunquam recipiemus, nec ad eum recipiendum, afleidum nnquam alicui prabebimus. Nulli etiam fautorum ejus gratiam unquam noftram reddemus, nifi ab errore vi* fu* ad unitatem ecclefi* fuerit converfus. Dominum vero papam Pafchalem manutenebimus femper, êc promovebimus : eique tanquam patri catholico, & nniverfali pontifici,obedicntiam, honorem , flt reverentiam exhibebimus, & ab ipfo, ejufque perte, vita comite , nunquam recedemus . Eiedos quoque , qui fub eo, aut ejus focceflbre, quem pars ipfius elegerit, confeerationem receperunt, vel adhuc recipiunt, honore aut ordinibus fuis per ejus obedientiam privari nunquam permittemus : & hujus abfolutionem facramenti nunquam requiremus , nec oblatam recipiemus. Praeterea nofter in imperio fuccefíbe , quem principes univerfi elegerint, hunc honorem ecclefi* Dei, & imperii,& hanc partem noftram, fub eodem juramento tuebitur femper atque tenebit . Idem quoque juramentum archiepifcopi, & omnes epifeopi, atque eledi qui interfuerunt, numero quadraginta, fuper fanda Dei evangella propria manu unufquifque fub ftola fua prcftiterunt, & publice firmarunt. Nihilo ininus univerfi principes faeculares, dux videlicet Saxoni* , & Brandeburgenfis marchio Albertus fenior , Conradus palatinus de Chevo, & Ludovicus Lanrgraviv*, & reliqui omnes fuper- fandorum reliquias idipfum juraverunt. Repente autem Spiritus fandus mentes omnium adeo unius effecit voluntatis, quod eleftiomnes, in fabbato quatuor temporum ad laudem Dei › fit honorem imperii , ucros ordines devotiftime fufcepenmt. Firmiter quoque a nobis, & ab univerfis decretum eft, ut qiucumqne fupcrfunt ordinandi, in primis quatuor temporibus fimiliter exequantur : alioquin dignitatibus quam dedi funt honore, ctnni remota dilatione, priventur. Ad haec honorabiles legati illuftris amici noftri Henrici gioriofi Anglorum regis ad nos ab ipfo tranfmiffi in totius curiae nomae pnefentia fuper fandorum reliquias ex parte regis Anglic publiée juraverunt nobis, quod rex ipfe cum toto regno fuo in parte noftra fideliter flabit, dominum Pafchalem, quem nos tenemus , nobifeum femper tenebit. De Rolando autem fchtfmatico manutenendo, nullatenus fe de cetero intromittet. vero * juiurw examen ; quam hoiks 'f? Decdefie Dei & noftri, five ex faperbia, five ex caufie diffidentia devitarunt , nos femper hattenus ftare parati, nunc tandem ad infolita facramenta ex eorum manifefta obftinatione fornus impulfi : a fchifmaticorum communione omnis homo, omnifque ordo caveat . Furor enim eorum eifi hadenus aliquo modo rifus eft venialis.- in pofterum prorfus erit irrpmiffjbilis ad perfeftum quoque hujus negotii firmamentum , ex totius Herbipotentis concilii decreto firmiflimo prccipimus, ut fi quis ad fui mandatum anciftitis facramentum fupra feriptum non prcftiterir, fi clericus fit, aut monachus , eccleuaftico privetur honore, ac beneficio: fi laicus, alodia & beneficia qwecumque poflidet, noftra ipfi audoritate a fuo judice vel domino prorfus adimantur. Data Wirtzburg. Kal. Julii.

Dedit feegxe Fridericxt ad eaaatr eatiftitet, ahhatet, ac prtacipec eacyclicar litterae., qoihtti coaciliabxli hxjxc decretis rohtr adderet , acxaefyxe ftcraxecata adigeret ea fervotxru. Extaat ia eadeai codice data adaUateat StaMeafeae : ex gxihxshoc exter-

————oerptunt u Borouio : *Ipfe cum* omnibus ecclefi* A

Christi tu* pubtece jures , fle obferves, fle finguli* Dominicis diebus flt fertis inr publica Miflar ficut diftum eft, flt fancitum a nobis flt a prit»ĉiptbu[redacted]publicam orationem pro domino papa Pafchali nominatim , flt affidue , intus flt foris ' praecipias recitari. Edidum quoque, & ftatutum eft, ut hcc omnia juramenta infra fex hebdomadas ah omnibus compleantur . Quod ft aliquis monachorum, clericorum, laicorum, in imperio noftro huic confirmationi, & edifto noftro aliquo modo fe opponendo contradixerit : certum fit apud te, quod ficut publicus hoftis imperii , abfque omni fpe recuperationis judicatus eft, & damnatus, & ab omni officio, & honore & beneficio deftitutus eft. *Endem firmu dutλ nd ceteros.*

··«<.

Frr«w *tentait non fuiffè bujur Miloritntem concilinbuh, tontmnytt enmiunt confiefune , qunntune perfundere Fridericus wluit, intelhpimus* ex *eunici Occulti <jui interfuit htteris nd jiltxndrum pnpmn, λ cord. Bnronio* ex *eodem Kntkeno libro editi : juserunt hoc exemphtsu.*

jflexendro popet juidait conicus [nue.

rfperator cum principes fuos ad curiam, quam eis in fefto Pentecoftes indixerat, adunaflêt, flt principes ipft fabbato ante feftum atque fubfequenti fecunda feria, de pace inter vosfleeum reformanda traâare cœpiflent : Rcginaldus diftus Colonienfis archlepifcopus advenit , publice afferens , . fit proponens', qïiod nihil contra vos ad honorem fui labor flt ftudium imperatoris proficeret, nifi ejus tunc penitus afléntiret cooflïiis. Dicebat enim , quod potior pars imperii vobifeum erat, commemorans fcilicet Salttburgenfem, Moguntinum, flt alios de Alemannia, qui veftra. obtemperant fanftitati . Verumtamen ad magnificandum feipfum : plures, inquit, quam vos fumus, ad obedientiam apoftolici noftri conquifiti, quos ei Rex Anglorum numero quinquaginta, flt plures juxta domini imperatoris beneplacitum exhibebit. Cum igitur ei talia promittenti , flt ad certitudinem hujus rei duos nuncios prêdifti regis prefentialiter exhibenti , de profequendo ejus confilio fuum imperator polii-D ceretur affenfum. in audientia eundorum principum hujufinodi confilium Imperatori formavit.

Quod ipfe videlicet imperator in confpeftu totius curiae propria manu juraret, quod nullo Unquam totius vitz fuse tempore vos, vel aliquem qui ex parte veftra fit, in pontificem reciperet , fed devotioni pape fui Pafchalis inconcurte femper & infeparabiliter adhaereret. Si vero mori illi ante contingeret.* hoc ipfum juramentum fui fucceffbres obfervarent . Principes vero fuos hoc ipfum jurare compelleret, adjefto eorumdem principum juramento, quod fi prius Imperator obiret , principes ipfi nullum antea coronarent in regem, quam is qui coronam dus effet, de tenendo, flt fovendo eodem fchif- E matico, fle ejus fucceflôribus, idem faceret juramentum . Et quod principes infra fex hebdomadas, poftquam de curia ad propria loca rediiflent, omnes abbates, pnepoutos, fle alios ecclefiarum pnelatos, milites quoque, & alios omnes qui in locis eorum aliquos honores obtinerent, hoc jurare compellerent: flt eos qui nollent hoC facere, rebus eorum penitus confifcatis, depolitos, & honoris fui cingulo fpoliatos: vel fi privati homines fuerint, in membris propriis crudeliter mutilatos, a toto imperio compellerent exulare. I

Placuit imperatori forma confilii. Sed archiepifc. Magdeborgenfi, flt aliis, qui pnefentes erant, epifeopis, dura vifa eft admodum, flt moiefta : ita quod idem Magdeburgenfis nullum juramefltum fe preftare velle refpondit, nifi prius Cotooienfis ordines flt confecrarionem reciperet .' perquam omnem dubitationem ab e/usflt aliorum pedoribus removeret. Unde cum ille id prominere detredaret, acriter eum agreflus eft Imperator , fuamque ipfi malignitatem improperans, in eum verba ifta eft profecutus: Ecce, inquit, manifefte apparet, quod ficut traditor flt deceptor, in periculum meum papam mihi prefeceris ignoranti : cum etiam ante receptionem litterarum mearum, ne de fubftituendi pontificis Beleftione traftares, tu ftatim, cum, Te deum laudamus, fit juxta beneplacitum tuum, novum mihi pontificem elegifti : plus mihi proditor faftus quam Moguntinus eleftus, quem reum hujus criminis deterebas. Prcfertim cum ille dederit mihi falubre confilium : ut ex quo Deus me a priori periculo liberavit, nullatenus me obnoxium facerem fucceflori. Nunc vero neceflario te noveris compellendum, ut laqueum quem parafti, primus incurras. Et aliis etiam id facere reculantibus, folus habebis fubire periculum , quod inmalitià tqa nofeitur ceteris préparatum.

ANNO CHRISTI

Sic ergo ille vehementer aftriftus, non potuit evadere , quin cum maximo fletu primum Cjuxta prstdidam formam faceret juramentum; *& fuf eeptis* ordinibus, confecrationem quoque fe promitteret recepturum. Exhibuit etiam pnediftos nuncios reges Angii*, qui in perfona regis Angli* publice coram omnibus juraverunt, quod quidquid Imperator fuper hoc fe fervaturum juraverit, ipfe quoque tenebit firmiter, fle fervabit. Sic ergo propria manu Imperator fupradiftum prseftitit juramentum, eo tamen ad verbum archiepifeopi Magdeburgenfis determinato, ut fi vos, flt fchifinaticum illum eodem tempore obire contingeret; fle cardinales utriufque partis in aliquem unanimiter convenirent: liberum fibi effet, eum recipere, fi tamen (quod quidem Colonienfis fecit apponi) de Imperatoris aflenfu eadem eleftio proveniret. Deinde qui prefentes erant principes, ficut fupradiftum eft, fuum prseftitere finguli juramentum I Gun veto Rd epiicopos ventum effet , dicerentque omnes excepto Verdenfi, velle fe potius regalibus cedere, quam hujufinodi facramenta preftare: refponfum eft eis, oportere convellent, nollent, juramentum facere, & regalia retinere. Skque cum fletu fle planftu maximo juravit primus Magdeburgenfis, fub ea tamen conditione, fi omnes alii qui aberant , eflent juraturi ; fle quod felutus effet juramento , quocumque tempore defineret regalia poffidere. Joabenbergenfis vero epifeopus poft multas fle varias excufationes ita ipfi imperatori juravit ; quod quamdiu voluerit regalia retinere , fecundum quod el proprius fenfus diftaverit, eidem imperatori fuper negotio auxilium flcconfilium miniftrabit. Vctdenfis etiam intruius , * ** * ,a'(-. * Haldeftaldus abfolute, ficut Colonienfis juravemnt. Virdunenfis, flt * Prifenfis propter fuorum ¦'f * H»w. archiepifcoporum abfentiam excufati, juramentum facere minime funt coafti : fed habita licentia, libere ad propria redierunt, ufque ad feftum beatorum apoftolorum Petri flc Pauli fibi licentiam impetrantes.

Hi tantummodo principes juraverunt, dux Saxonienfis, marchio Albertus , comes Palatinus frater Imperatoris, fle quidam fororius Imperatoris.

i

■ter». Hi funt archiepifcopiqui jnravertmt, Magdcbwgestfis, & Babccbergeniis , fub conditione tamen prasnoaninata. ColonienGs autem, & duo fuftraganci ejus abfolute juraverunt. Filius vero Conradi, qui ad curiam cum mille quingentis militibus venit, ut audivit fieri mentionem de juramento, recellit. Patriarcha Aquilejenfis non afiuit , neque aliquis fuftraganeoruin fuorum . Similiter nec Saltburgenfis, vd aliquis fuorum: neque Trevirenfis vd aliquis litorum. Et multi de principibus non affuerunt.

ANNO CHRISTI ·♦·.

Ex bac narraticee clam feripta, apparet quam parum Jincerx fint illa Friderici pubtica ad ornnet littcrx, axlboritatem cenciGabulo fuo adjungere ftudentic. Λ quibat quod ait le^atot regit Anglorum fatrilegum illud ctmciliabuli ^ttjxratodxm de agnafcendo Guidone, tf abdicando Alexandro, regit fui nomine edidiffe ; paula id occttratiuc explicandxm efl.

Henricut Angi, rex Alexandri pontificii animum cernent minas fibi pnam Tboma Cantnarietift faventem, carpit effit Alexandri partibus infeifior . f^tod conflat ex ejtu litteris ad Reginald» Colonfinfem arcbiepifcopxm, fchifmaticonem figniferxm : quarum exemplum ex Baranto bic edendum auximus.*

Diu defideravi juftam habere occafionem recedendi a papa Alexandro , & a perfidis cardinalibus ejus, qui proditorem meum Thomam , quondam Cantuarienfcm archiepifcopum, contra ΠΛ manutencre praefumunt. Unde cum confilio omnium baronum meorum, CC Cltm COnteniU C. cleri, magnos viros de regno meo, fcilicetEboracenfem archiepifcopum, Londonicnfcm epifeopum, archidiaconum Piftavienfem, Joannem de Oxeneford, Kichardum de Luci &omam miffurus fum, qui publice & manifefte ex parte mci » & totius regni mei, & omnium aliarum terrarum, quas habeo, proponent & denunciabunt pap* Alexandro, & cardinalibus fuis, ne ulterius proditorem meum manuteneant ; fed ira liberent me ab eo, ut alium cum confilio cleri in eccleiia Cantuarienfi poffim inftituere. Denunciabunt etiam, quod quidquid Thomas fecit, in irritum revocent. Hoc etiam poftulabunt quod coram ets Papa jurari faciat pubhee, quod ipfe, & fucceflores fui, &mihi,& omnibu$M fuccefIbribus meis regias confuetudines Hcnrici avi mei inconcuflâs & inviolatas, quantum ad fe, confervabunt in perpetuum. Qyod fi forte alicui petitionum mearum contradicere voluerint : neque ego, neque barones mei, neque clerus meus, aliquam ei ulterius fervabimus obedientiam.* immo manifefte eum, dc omnes fuos impugnabimus. Et quicumque in terra mea inventus fuerit qui ei port lute adherere voluerit, expelletur. Eapropter rogamus vos, ficutcarifflimum amicum, quatenus fratrem Ernoldum, vel fratrem R.adulphum Hofpitalarium, omni occafione remota, cito ad me mittatis, qui ex parte Imperatoris, & veftra, pnediftis nunciis meis r ducatum prarbeat, eundo & redeundo per terramb Imoeratoris.

Interea filtam fuam Imperatoris film cum nuptul daret Henricus , ea de re mifit ad eum oratores Joantum Oxonienfem, clericum fuum', tf Ricbêrdum Joocefirenfem. qui Herbipoleiqfi conventicula bac occafiont interfuerunt. Per eos autem Henricum regem cum fcbifmaticis conjuroffe negat Rototnagt^is arebiepifeopus, datis ad Henricum SS. Nerei tf Acbillei cardmaiem litteris: ex quibus boc fragmetttum Baromds edidit: Pro Domino rege ωτioram omnem exhibemus fecuritatem, quod Imperatori nec per fe, nec per nnneios, juramcq- A tum pmftitit, aut promiffionem, quod fchifmatico adhaerere velit, ecclefiam relifturas. Immo arti fumus, quod m ill** quibufcumque de m*. Cranonio partionibus, beet Tnitonici fupcr hoc laborarent per triduum, nihil unquam concedere voluit, nifi preeunte in omnibus fidelitate domini papa, & ecckfis, & regis Francis . Ipfi vero litteris noftris mandavimus, domina Imperatrix , fit nos , ut ab hac nota fe quam citius excufet. Nos quidem cum Rotomagi effemus, fit illic client nuncii Imperatoris : de illis quidem audivimus, fed eos non 'vidimus, &c. a«*"o CM,*'JTI

*Hac arcbiepifcopus Rotomageufis , partium NMgû Ψ***» ventatis ftudio ab to feripta effe tx to ccnftat ; quad nxneti illi a S. Tborna Canticabrie^fi archieptfcopo, amo feqnente nominatim excomrnnn[redacted] fint, ut docent ejus tum nd epifeopos provincia fua, tum nd Alexandrum Pontificem litteret, a cardinale Baronso referuntur.*

Observatio P. Antonii Paci

ad An. Ch. *1166.* n. 1. & fjq.

Chronographus Reicherfperaeniis , qui hoc tempore vivebat , ad annum MCLXV. hec narrat, quae «d prrfentem male revocat Baroni»» n. i. Sc ieqq. *Meule Mejo Cfujdei» anni in diebus Pemccofhi, quod evenerat tum* n» X. Xa/. *Julii* (legendum x. *Xal. lenii.* in quem diem anno MCLX.V feftum illud incidit) *Imperator Curiam celebravtl in atvifafc Eytrziburgenfi, qua etiam Herbipulti dicitur, ubi Etalcopi & Ehtii fcre numero XL- de regno Teutonico juraverunt obedicndem Pafcbali (Pfeudo-Pontihci), fr cj* Juccсfen-*·> › 'Pio Imperatore primum CT ante omn. i jurante id ·tf»m Euangelia (P Rehquies : poftea Epifeopis , tr inde omnibus repti Principibus, qui prrjentci aderam . Pojfoa autem multi Epifeopi & Principes, qui ibt mu aderant, idem juraverunt Tenor autrm juramenti bic erat, et videlicet decedente Pafcbali nullum m Papam reciperent , nifi unum dc iffiui fautoribut aliquem , dr ut obeunte Imperatore, nullur in Regem aut Imperatorem levaretur, nifi qui illam partem defenders , Çr manu teneret contra Pomatum Ecclefiam. Et ut Epifeopi , qui jurarent, idem juramentum ab omnibus luti Pralactt <Jr fubditis exigerent i CT quicumque non juraret . omni tcclefiqfiuo honore (7 beneficio, oofiremo tT omnibut bonis & pofsfiionib* privaretur . Ibi etiam «/fc ordine ordtnati Λ bit, qui etiam juraverunt.* Baronii qiudcm ienreetiam LabbeusTom. x. Concil. paffimque recentiorei amplexi funt ; fed hunc Conventum coaftum anno praecedenti Sigonius bb. xui. de Regn. Ital. ât Tnthemius in Cbron. Hirfaug. etiam viderunt .

De eo in Vita SanAi Thomae Cantoarienfii lib. ». cap. so. habetur : *Beato Tboma Senonit fic rejuente , Rrv Anglorum indignifime fert*, quid tn petitiombur fuu protegeretur Afivcrfart** (le. Sanâua Thomas,) *Pretbpteronm bona, per Dieecefim Caniuanen(em decedentium , ftT vacante/ EccUfiar occupavit, (ÿ· pro voluntate perfoaat infiituit, PP fe ab Alexandro Papa , quem jam Douoimu , tmleratut E'ciefia, in Sedem fuam revocarat, abalienavit. Unde dolorem fuum m fide vindicaturae , Clericot duot, Joannem videlicet de Oxenfordia, Xuberdum dc lluefina , mifit ad Imperatorem Alemannia Fridericum, qui coaRo Conn-te Kernans Ecdefie trobebat, manda*, quod fi non c» dF- obedientiam Ale· *"'·*· Papa abt *am, paniq ff* l. Scbifmat'i babe-* e"* fl. Vie ftulcrfl bêlffCl dc confilio Coloniensis Archiepifcopi , nempe Reginal-*d, jam fucceffurem jam Jurenave- rat* (fc.PikhiJem III,) confenfit. *Jurauub* itaque emu Imperatore Optimatibus & Eoifeopii,* faiWA'an *obtre- Earntb* . & ufque* i» ZarimM/ rrwuauS·/ , *Nuncii fmqne C7 perlent ipfi* coofimilem formam jura- runt Et txnoquam fi minus udbuc peccovifet,* JV< aer- *t* Aligeuttjfime cufiodiri peacepit , f-r^ia in eos fio- t»ens Edita ,* fai *vel Papa mmtdala , vet liter* in Angliam deferrent , vel delà* reciperem. Erecipit ettM ptAltte,* O *compulit o* vécu , per cofitUs . per civitates, «· Penum fene uique nd puerum ^—^rrrem B. Petet fucceforem Alexandrum afyuare.*

Aeno quidem MCLXV. mmmîi tnrtif» Novembri *Alexander* Ul. k Mm faaut reflitntus eft, & *Con-* Cilia-

ANNO CHRISTI ι,ι<·

---------ciliabulam *Herbipolenfe* in fefto Penrecoftes celebca-turn; ted quia jam tunc Alexander III. in Gallia exi* flent iuum Romam reditum decreverat , dici poteft , *eim to* tempore jam Sedem fuam recuperatefed fine errore diet non poteft ; quod tamen tn ea Vita legitur, Anglia* Regrm Clerico» illo» duo» ad Frid. lmp. feu ad Conventui» Herbipotentem deftmafle , *Beato Tborna Senoaua refidaate*, quia fanAus Prsful ad feftum utque Martini currenti» snni Pontiniaci moratu» eft , indeque Senona» venit. Hic error, ad quern non video aliquem animum *adveitiffe* , maniieftus eft: alioquin Conventu» Herbipotentia nonmli in Fefto Pentecoftr» iequenti» Chiifti anni coaAus fuilfet, & duo illi Clerici illuc midi, quia tunc revera SanAu» Thoma» Senonis relidebat, non «ero anno currenti , quod ex infra dtcend·» perfpicuum ent. Praeterea *joannct dc Oaenfordia tT Ricbardus de llueftne* ab Henrico Rexe Legati ad illum Conventum mifli, hoc anno ante ieftum AfcenGonit Chrifti excommunicati lunt a Santo Thoma , quod cum Schifmacici» in illo Concilia bulo commutiicaffenr, ideoque illud >n feflo Prnteco-Pe< precedent! Chrifti anno habitum fuerat ׀ Utrumeue excommanicatum fuilfe , quod in Conciliabuio Herbipolenfi excommunicato communicative, dorec S»i>flu« Thoma» Epift. CXXXVIII. l.'bri primi ad A-k-vandrum 111. data : *Ninainatim ctiana excommunicavi Joann.m dc Oxenoford*, qau *communicavit Scbijmatt-it iT excommunicato illi Reginaido Colontenfi, e-iqxe centra mandatam Domini tT veftrum ujurgavit fill Decuriatum Swetberiinfit Ecclefix, & in Curia Img(ratoru , quale* ip/c *{.udiftii , frxftitil jm amentum* (anno fc. elaplc) *fimiliter etiam Ricbardum dc Wclcbcftres , qui eidem Scbifmatico communicavit* .

Ncc ullu», opiner , qui gefla in to & poft illnd contulerit cum ii» , qux in Anglia hoc anno contigere, dubitare poterit, quin Convrntu» Herbipotenti* per aliquot falcem menle» pr»ceffer't excommunica* tionet a SanAo Prxfule hoc anno A contra duo» illo« Clencot, & contra multos Frrlule» Angli« vi· *otâtit*. Hoc enim anno, ut infra contra communem fententiam demonftrabo , duo Conciliabula Henrici Reg>» juflu celebrata, unum apud *Cbinomm* , feu Chinonium in provincia Turonenfi , & verfu» PiAavenfem traftum potitum , alterumque Londonis . *De* •riori loquitur Jotnner Salaberi-nfi» in Epiftola ad Lxonicnfcm Enifcop., que eft CXL'. libri primi Epiftoarum divi Thomz . vel juxta Baromuiu , qu> eam nno fequenti num. Jd. & leq. recitat, Epiftola XXXIX. In ea SaliibenenG* ait *: Studiofiut inquifivit* . nempe Henricu» Rex) *cum pramifiii minii tT t-bteftatione quamplurime , quonam confilio fibi utendum effet ad·* •*vcr/ui Ecclefiam de Cantuurienfi Archiepifcopo graviffime conquereof , non fine gcmiubui tT /ufpiriie mult·! : tT ut tunc prxfentu poftea retulerunt, lacbrjmatui eft,diam quod idem Cantuertcnfic ci corpui tT animam pariter auferret*. &c. *Erat autnn dolor acerbior urgente me-I-' tu , quem ccnccperet cx htcrii , quai dtSui Cantuarieafia Uli.tT main fax (* ne—pe Mathildi Imneratriei) *miJerat. Timebat jndem , Ir merita,ne interram ,uci adHacdMir fententia ferretur. Cum ngtur bfi unaufiut premeretur, Lexevicnfii Epi/copui* (fcilicet Arnutphu») *unam* diant *φ remedium , imminentem (rntcnUam appelladonii obftacuio Iprapedirt* , &c. *Jtb ilio ergo confilio /»·» - facie Dei, & regit fui , Lexoxitenfit i(p Sagieufit Epijcopt*, «t *appellatione mterpofita ufaue ad oga--vat Pajcba jujpcndereut ctut fententiam* . Pauci» inter, ponti»; Sir *ergo Domino fattente delufa eft folliatuda £-pifcoporum Regalium ; que Cum* vearijrw *Poattniacum Archiepi/copam , quem appellarent, non invenerunt fed f'rufirati a propadto/uo reverfi /unC queruh , quodjua conjumpjeranl, laboraverant tT non profecerant.*

ANNO CHRISTI ·■«».

lac· autem SanAum Thornam Pontimaci, ubi toto hoc anno ufque ad felium SanAi Martini moratu» eft , non invenerunt, quia Suettiana» profeAus erat, jam e ntm dixerat Joannes Saruberienli» : *A'cbicpt/copui vero nofter infrotnBu ferendia lententia cenft.tutui, tier arripuerat ad urBem' iuffionuiionei caufa, ut Û. Virgini, cujut tbt memoria celebrii eft , tT* F. *Dranfio* (legendum Dranfio) *ad quem confugiunt pugnaturi , ($■ b. Gregorio Anglican* Ecclefiafundatori , qui m eadem urbe rtquicjcit, agonem fuum precibut commendent* S» n-Au» Drauiiur Epifeopo» Sueftionenii» medio circiter ieculo feptimo floruit, & Sueflionenfe» dicunt , fe caput S. Gregorii M. poflidcrc. In fine Epiftole habetur : *Et Rea , quod ad veftram notitiam vemjjt non ambigo , virum bonum Magifirum G..... de Injula rnifit in Angitam cum hirriit Colloquio Cbmoncnfi , ut In/ulanoi juperfeBa appelldtionc pramunirpt , & portui & tran/itua faceret diligeutiui objervari Clerum ab obediendo Jufpenderet* .

De Concito vero Londonien^ in Vita SanAi Thom® lib. ». cap. »r legitur : *Poft modicum tempui* (a legatione Joanni» de Oxenfordia & Richard· de llvefltia, de qua ermoetl capite antecedenti) *convenientibui ad urbem Londoniai ex mandato Regit Fpifcopn & Abbetibus nonnullii, vifum eft contra Archiepifcopum appellari . Timebatur emm ne igfe in enormia* , quj* *per regnum pra/umebantur* ι *manum correftionii extender:t. .Appellarunt llaquc prtml Londonienfit (T Saliibcnenfti , pro·* •*vocatiomt tT frxvarieationu fcmitei* . SanAus Thoma» hoc anno Icriptic Rotrddo Rotomagenfi Archiepi'copo Epiftolam LXX. libri tertii, in qua air , ie *cx iuftit tT manifeftit caufis* aliquo» excommunicade , quo» taciac a cunrtu hdelibut evitari , & lubiungit : *Sunt tT ahi folemniier citati a noitj, quoi auBore Deo, ia die Deminiece Afcenfionis excommunicabimus , rtrfi interim condigne /ùtiifacere curaverint Ecclefix Dei , quam Ixjcrunt,* CT *nalat iQaufreduc Cuntuarienfii Arcbtdiaconus , Robertas Ficarius ijui , Ricbardus de VP.-lcbefti e , Rienordus de Luci, .Adam de Cberingh , ffFtilelmui Gtfard* Qui duo Conventu» cum hoc anno congregici fuerint ad appellandum contra illas excommunicatione» , Herbipolenli» an. MCLXV. non poteft non celebratus faille.

C^AD CONC1 LIABULUM.HERBIPOLENSE,

Quo Pafchalis III. antipapat eleitio confirmata eft anno uAj.

A D D I T J O.

F* Nmli S-PPI To. " PM *tpt*

Erbipolenfit hujus conventus hiftoriam brevi quidem compendio tradit anonymus Stevartii, fed m brevi hac epitome nonnulla tangit, quas ncc in literis Friderici imperatoris ex Baronio a Labbeo recitatis habentur. Hxc igitur ille ad annum 1165. ***Dominai imperator** cu-^·**riam celebravit tn civitate tEirzbur^er\fi vel Herbipolcnft in menfe rrfbjo, in diebur Pentecoftes , quod evenerat tunc io. Kalend. Junii; nbi epifeopi tf eleiti, numero fere quadraginta de regno Teutonico, Juraverunt obedientiam Pafchali , tf ejur fmcejforibur, ipfo imperatore primttm, tf ante omnet, idipfum jurante fuper evengelia tf reliquias. Poftea epifeopis,* èT *inde omnibus regni principibus , qui aderant. Poftea autem multi principes Cf epc/copi , ^nTibi non aderant» juraverant. Tenor autem juramenti hic erat ; ut videlicet decedente Pafchali , nullum m papam reciperent , njfi unum de ipficet fautoribus : Et ut oheunte imperatore, nullus in regem , aut imperatorem levaretur , nifi qui illam partem defenderet & manu teneret, contra Romanam ecclqfiam: Et at epifeopi, qui Jurarent, idem juramentum ab omnibus fuis fubditis* d? *prolatis exigerent: Et quiconque non juraret, omni ecclqfiaftico honore Et beneficio , Ef poteftate ; poftremo tf omnibus bonis fuis privaretur. Ibi etiam quidam elelli, tf couj'ecrati funt in epifeopos* 4 *fuit conjuratoribus epifeopis, tf alii in presbyteros, tf alios ordines, ordinati.*

Aâis conventus Herbipolcnfis Henricum II. Anglorum regem per deftinatos a fe nuncios ÎubicripfiiTe negat Labbeus; fed Malmesburienfis in vita tripartita fandi Thomae Cantuarienfis lib. II. cap. XX. affirmat cujus verba, quod ad eadem ada pertineant, hic recitanda duxi : ***Rex Anglorum dolorem fuum in fide vmdicaturxr** , clericos dues , Joaunem videlicet de Oxemfordia , **tf Sicbardum** da **lyticqftria, rnifit ad imperatorem Alemon-***

ANNO CHRISTI

MMMU4 Frederica*; fai coaFio concilio de tceRomana ecckfia .traHabat; mandant, q*d j memi» O obedientiam Alexandri papa abjuraret, participe* fc fcbtfmati/ baberet cum epifeopi/. Ale cum fcbifmati/ fautort/ baberet, dr coqiCAa Colonieifit arcbiepifeop; , qui O&aviano extin&o fucceffore* j.tw fhfcitaverat, confeufit. Jurantiba/ itaque cum imperature optimatibu/, O cptftopij quibufdam obtrcfbantibu/ O ufque i» lacbrima/ rctutntibus, nuncii faofw regi/ ex perfona ipfixi in confimilem ferma* jurarunt. Et tan.pism fi minut adbuc peccaviffit, rex portât diligentiffime exfiodiri prucepit, feralia in eo/ fiatnent édifia, qui vel papa mandata vel literal in Anglia* deferrent Vel delata/ reciperent. Pracepit etiam publice, O compte-nt per vico/, per cafieila, per civitate/, ab homi- B ne fc* ufque ad puerum duodennem beati Petri fucceffore* Alexandra* abjurare. Ornnibm igitur capiti fuo renumiantiba/ fic, revelabantur ex moitié cordibx/ evitatio*/.

„ Idipium de confenfu ab Anglis fchifinaticis „ congreffionibus prxftito confirmat Friderictu „ imperator non in -epiftola tantummodo ed omne/ „ populo/, quam exBaronio affert Labbeus,- fed „ fic in alia ad Stabulenfem abbatem, quem dc „ rebus in Herbipolenfi concilio ftabilitis reddit „ certiorem; quam epiftolam, utpote a Labbeo „ omiftam, ex codice epiftolarum in caufa S. „ Thomx Cantuarienfis lib. i. ep. LXXI. hic „ dandam cenfeo. Extat inter opera Chriftiani „ Lupi to. X. pag. toj.

FRIDERICUS IMPERATOR. STABULENSI Abbati.

Sicut novit diledio tua, ad curiam Wicheburcb, quam in Pentecoftem indiximus, nos una cum principibus univerfis tam freuhribus quam ecclefiafticis, gloriofe convenimus. Ubi inter extera iandx ecclefiz ftatutum eft, fic praecipue de negotio domini Pafchalis papx, quod in cordibus multorum dubium habebatur, communicato untverforutn confilio, ptincipum videlicet, fic omnium clericorum, atque laicorum, îui aderant, feliciter fic magnifice roboravimus. nvocata enim Sandi Spiritus gratia, dominum*^ papam Pafchalem, fic ejus honorem in hunc modum ftabdivimus, fic confirmavimus, quod nos propria manu noftra fuper Sanftorum reliquias publice juramentum fecimus, quod de extero Rolandum fchifmaticum neutiquampro papa recipiemus. Et fi ipfe deceflerit, ejus lucceflorem, quem pars adverfa fubftituet, fimiliter nunquam recipiemus. Dominum vero Paichalem papam de cetero, ficut univcrfalem fic catholicum patrem, cum obedientia fic honore, fic reverentia habebimus fic tenebimus, fic ab ipfo ac ejus parte nunquam recedemus, quamdiu ipfe vivet, fic nos vivemus. Si autem ao hac vita nos decedere contigerit, nofter fucccffor, quenS principes univerfi fubftituent, hunc honorem imperii, fic hanc partem noftram fub eodem juramento tuebitur femper atque tenebit. Hoc idem juramentum omnes arehiepifeopi fic epifeopi noftri, fic eledi, qui interfuerunt numero quadraginta, fuper fan&a Dei evangelia manu propria unufquifque fob ftola fua fecerunt, fic publice firmaverunt. Et ad resBOveadam pro parte noftra omnem A ambiguitatem omnes elefti, prinuu Colonienfis,- deinde ceteri, facros ordines in fabbato quatuor temporum ad laudem & honorem imperii apud Wirtzcburgh cum omni devotione fuiceperunt. anno C**/ri

Similiter univerfi principes fzculares, dux Saxonis, & Albertus marchio lenior, fic Palatinus comes dc Rheno,Landgravius, & tt.iqui omnes luper Sandorum reliquias publice juraverunt. Honorabiles quoque legati reg's Angiici, amici noftri, ab ipfi» ad nos tranlmilG, in przfentia totius curis nofttx fuper Sandonm reliquias ex parte regis Anglici & baronum ejus juramentum apud W'itzeburgh juraverunt, quod & ipfe rex Anglicus cum toto regno fuo in parte noftra fideliter ftabit, & dominum papam Pakhakm, quem nos tenemus, & ipfe tenebit, fic noftram partem manu tenebit. Er de Rolando fchifinatico, vel ejus parte amplius de extero fc non intromittet. Nos itaque de tua dilettione & fidelitate confidentes, & plurimam fiduciam habentes, mandamus tibi attentius monentes ac percipientes, ut przdidum juramentum, quod nos propria manu noftra coram principibus juravimus, & ipfi principes juraverunt & firmaverunt, ipfe cum omnibus ecclefiz tuz [fidelibus jures fit obferves, fic lingulis dominicis diebus fic feftis in publica milia, ficut edidum eft fic fan citum a nobis fic a principibus publicam orationem pro domino papa Pafchali nominatim fit aflidue, intus fic foris, przcipias recitari.

G Edidum quoque eft & ftatutum, ut hxc omnia juramenta infra fex hebdomadas ab omnibus compleantur. Quod fi aliquis monachorum clericorum, laicorum in imperio noftro huit confirmationi fie edido noftro, aliquo modo ie opponendo, contradixerit, certum fit apud te, Juod ficut publicus hoftis imperii, abfque omni pc recuperationis, judicatus eft fic damnatus,fic ab omni officio, fic honore, fic beneficio deftitutus. Literas quidem vocationis tibi tranfmififimus; fic quia fecundum prudentiam tuam nobis neceflarius valde futiles, quod liters noftrx ad te non pervenerint, valde dolemus Interim etiam partibus tuis prxfentiam noftram prxftolaberis. Ibi cum viciniores erimus, fi quid juftitix tibi defuerit, per omnia complebimus I

Adjungere his juvat fragmentum epiftols „ Joannis Sarisbericnfis ex ejus literis ad Joannem Pidavenfem inter epift. S. Thomx Cantuar. lib. I. epift. LXXIII. quod etiam hic referre vifum eft, cum portionem adorum Herbipolenfium contineat: *Cnmjo. de Oxeneferd nominf rtgi/ Tbentonico tyranno conjxratn/ effet, O opem oaxtli O concilii facramento promitteret contra omne/, excepto folo rege Francorum; ait Tbeutonicx/ per interpretem fuum, fient attefiantur magni O multi O religiqfi nofirate/, de provincia, duo, Remenfi, qm interfuerunt: Roland*/ bofiit tecUfia O imperii, bomo quidem efi mortali», O omne/ cardinale/ fui O vulle/ eorum rex Francorum efi. Unde nullum eorum exceptum intelligo, ure volo intelligi, in bac confoederatione mei O regi/ Anglorum. Si vo/ita fentiti/, an aliter, publice profiteamini. Cui Jeanne/ inouïe. Pio, O domtnu/ nofier iatelligimu/ ut vo/, O fub boc inteilcdlu vice regi/ noftra juramenta prafiamu/. Quid multa > Exinde adwrfu/ Dominam O ecclefia* fic in ca confoederatione pnceffum eft.*

finis tomi XXI.